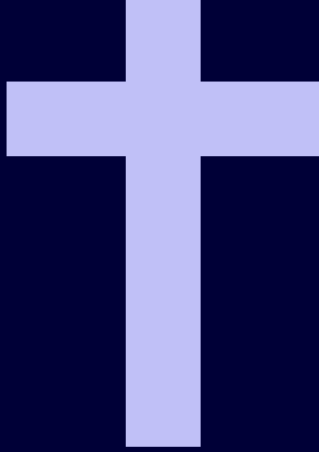

Txa²wã¹sũ³na²
Wãn³txa²

New Testament in Nambikuára, Southern (BR:nab:Nambikuára,
Southern)

Txa²wã¹sũ³na² Wãn³txa²

New Testament in Nambikuára, Southern (BR:nab:Nambikuára, Southern)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a

Contents

Mateus	1
Markos	67
Lukas	109
Joāu	174
Atos	237
Romanos	296
1 Korīntios	334
2 Korīntios	361
Kálatas	378
Efesios	389
Filipēnses	400
Kolosēnses	407
1 Tesalonisēnses	416
2 Tesalonisēnses	422
1 Timoteo	425
2 Timoteo	432
Tito	437
Filemō	440
Ebreus	442
Tiako	466
1 Petro	474
2 Petro	485
1 Joāu	491
2 Joāu	498
3 Joāu	499
Jutas	500
Apokalipse	503

Mateus

Je³su²jah³la² a²wi³na²nau³xu¹tai²na²i³yau¹u³jau³su²
 1 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ā³si³wxe³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na²
 A²h³lo²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Jah¹lai²na²
 a²wi³na²nau³xu¹tai²na² i³yau¹u³jau³xai²la¹wa². A²nxe³sxā³ Je³su²jah³la² sū³nu²tu³
 Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ta³vi²yah³la² sū³nu²tu³ A³bra³āu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 2 Nxa²ha¹te¹ A³bra³āu²ah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³tu³ I³sa²kah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 I³sa²kah³la²ki³lha³tu³ Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Jah¹lai²na²
 Ju³ta²ah³lo²su² a²lon³yah³la²nau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 3 Ju³ta²ah³la² sa²kxai³lu²
 a²si³sa³ka³lxu³nu¹tai²na² so¹ka³tu³ a²ki³lha³nau³tu³ ha¹li¹ a³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²na²
 i³lxa² Pe³re²sah³lo²su² Sa³ra²ah³lo²su² nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Pe³re²sah³la²ki³lha³tu³
 Es³ro³mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Es³ro³mah³la²ki³lha³tu³ A³rāu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 4 A³rāu²ah³la²ki³lha³tu³ A³mi³na³ta²bah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³mi³na³ta²bah³la²ki³lha³tu³
 Na²a³sō²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Na²a³sō²mah³la²ki³lha³tu³ Sa³mō²mah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². 5 Sa³mō²mah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² Ra³ka²ba³ka³lxu³su² nxe³ya³sxā³
 a²ki³lha³tu³ Bo³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Bo³a²sah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² Ru²ta³ka³lxu³su²
 nxe³ya³sxā³ a²ki³lha³tu³ O³be²jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². O³be²jah³la²ki³lha³tu³ Je³sah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². 6 Je³sah³la²ki³lha³tu³ Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na²
 I³sa²e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Ta³vi²yah³la²
 I³sa²e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lai²na² a²sxe³xa³ka³lxa² a²wi³lhi¹na² U³ri²ah³lo²su²
 sxe³xa³ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³sxā³ a²ki³lha³tu³ Sa³lo³māu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 7 Sa³lo³māu²ah³la²ki³lha³tu³ Ro³bo³āu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ro³bo³āu²ah³la²ki³lha³tu³
 A³bi³a²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³bi³a²ah³la²ki³lha³tu³ A³sa²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 8 A³sa²ah³la²ki³lha³tu³ Jo³sa³fa²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jo³sa³fa²ah³la²ki³lha³tu³ Jo³rāu²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Jo³rāu²ah³la²ki³lha³tu³ O³si³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². O³si³a²sah³la²ki³lha³tu³
 Jo³tāu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jo³tāu²ah³la²ki³lha³tu³ A³ka²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 A³ka²sah³la²ki³lha³tu³ E³se³ki³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 10 E³se³ki³a²sah³la²ki³lha³tu³
 Ma³na³se²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ma³na³se²sah³la²ki³lha³tu³ A³mō²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 A³mō²mah³la²ki³lha³tu³ Jo³si²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 11 Jo³si²ah³la²ki³lha³tu³ Je³ko³ni²ah³lo²su²
 a²lon³ti³nau³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tāu²a² Ba³bi³lo²na² nū³ka³txa² wxā³sxā³ so¹hxa³kxi²sxā³
 Ba³bi³lo²na²ko³nau³a² sa²wxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 12 Hā²wxān³txa² Ba³bi³lo²na²ko³nau³a² sa²wxe³nyhain¹nū²la² hā²wxān³txa²
 Je³ko³ni²ah³la²ki³lha³nau³tu³ Sa³la³ti³e²lah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Sa³la³ti³e²lah³la²ki³lha³tu³
 So³ro³ba³be²lah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 13 So³ro³ba³be²lah³la²ki³lha³tu³ A³bi³u²jah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². A³bi³u²jah³la²ki³lha³tu³ E³li³a³ki²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 E³li³a³ki²mah³la²ki³lha³tu³ A³so²rah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 14 A³so²rah³la²ki³lha³tu³
 Sa³to²kah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Sa³to²kah³la²ki³lha³tu³ A³ki²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 A³ki²mah³la²ki³lha³tu³ E³li³a³jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 15 E³li³a³jah³la²ki³lha³tu³
 E³li³a³sa²rah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². E³li³a³sa²rah³la²ki³lha³tu³ Ma³tā²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Ma³tā²ah³la²ki³lha³tu³ Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 16 Ja³ko²ah³la²ki³lha³tu³ Jo³se²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³xa³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la².
 Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² wēn³su² Je³su²jah³lo²su² a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²
 Je³su²jah³la² i³yī¹li²hain¹jau³xa²sa¹. Kris²tu²jah¹lo²su¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na²
 a³si³yxa³jau³xa²su² Txa²wā²sū²na² hi²sen³su² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lo³jah¹la²nū³a²
 so¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 17 Jā¹nxe³jut³su² Je³su²jah³la² sū³na²nau³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
 A³bra³āu²ah³la² ā³si³wxe³ki³ka³tu³ Ta³vi²yah³lo²su² hāi¹nxā¹ki³kxai²nān²tu³ a²sū³na²nau³xā²
 i³yī¹lih²xai³ain¹te²nāu³tu³ hxi²ka² hxa³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²sxā³ 14
 nxe³ki³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Ta³vi²yah³la² ā³si³wxe³ki³ka³tu³ hu³ Ba³bi³lo²na²ko³nau³a²
 sa²tā³nyhain¹tāu³nai³tā² hāi¹nxā¹ki³kxai²nān²tu³ a²sū³na²nau³xā² i³yī¹lih²xai³ain¹te²nāu³tu³
 hi³ka² hxa³sxā³ ha¹li¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²sxā³ 14 nxe³ki³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxūn³sxā³
 Ba³bi³lo²na²ko³nau³a² sa²tā³nyhain¹tāu³nai³tā² ā³si³wxe³ki³kxai²nān²tu³ hu³ Kris²tu²jah¹la²
 a³li³lah¹ju³ta² hāi¹nxā¹ki³kxai²nān²tu³ a²sū³na²nau³xā² i³yī¹lih²xai³ain¹te²nāu³tu³ hxi²ka²
 hxa³sxā³ ha¹li¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²sxā³ 14 nxe³ki³te²ju²hē³la².

Je³su² Kris²tu²jah¹la² a³li³lah¹jau³su²
 18 Jā¹nxe³jut³su² Je³su² Kris²tu²jah¹la² a³li³lah¹jau³su² nxe³te²nah¹lxi¹. Ma³ri²a³ka³lxai²na²
 Je³su²jah³la² a²hā³ka³nai²na² nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Jo³se²ah³la² so¹nyhu¹kxi³ju³ta³nū³a²
 e³hau³kon³ta³lu²nain¹ta¹hxai²hē¹la². E³hau³kon³ta³lu²nain¹nū²la² yxān¹ta¹ so¹nyhu¹xā³tā³lxa¹

Ma³ri²a³ka³lxa² wēh³ni³ta¹hxi²hē¹la². Hai³txi³ Jo³se²ah³lo²la³ wīn¹txi²nxa³ta³lxa¹ Txa²wā³sū³na² Yāu³ka³jah¹la² te²hi²sen³su² wē³sai²la² a²ē²nai²na² ūh³wxe³ni¹ta¹hxi²hē¹la². 19 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³lo²kxai³lu² ju³ta¹li² ā³ne³wxe³nū²la², Ma³ri²a³ka³lxa² wēh³ni³ju³ta² ā³ne³wxe³nū²la² a²ē²na² ne³kxe³kxi²nha²ta¹hxi²hē¹la². Ne³kxe³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Wain³txi³ kâi³jah¹lo²sa¹xâ¹. Hai³txi³ kuh³lxa³thin¹sxâ³ kâi³te²txâ³xâ¹. Ta¹ka³lxi²na² wē³sa² wēh³ni¹kxa² wet¹sa²jah¹lo²sxa³xâ¹. Nxe³kxan²tu³ kwa² hâi³a² ā³a¹tū¹xâ¹. Ma³ri²a³ka³lxa² ā³a¹tū¹xâ¹. Nxe³nha²ta¹hxi²hē¹la². 20 Nxe³tâu³ân²tu³ta¹ nū¹hain³nha²tâu³a² Txa²wā³sū³na² sa²si¹hâ³jah¹la² oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxâ³ wxâ³ta¹hxi²hē¹la². Wxâ³ka³tu³ Jo³se²ah³la² sxa³sxâ³ âu³xi²ta¹hxi²hē¹la². Âu³xi²tâu³a² â³nhi²sxâ³nho³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Â³nhi²sxâ³nho³kxi²te³nah¹lxi¹. Txa²wā³sū³na² sa²si¹hâ³jah¹la² â³tî³sxâ³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jo³se²ah³lâi³. Ta³vi²yah³lu¹ta² a²ne³sa³wit³si¹lxi¹. Txa²wân³txa² e³kxi²nx²ta¹jau³xa² wi¹lain³kxi¹sē¹li¹. “Ta¹ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² so¹nha¹tū¹xâ¹.” Nxi¹lxi¹. Nxē¹nha²kxai³ hxi²waun³txi³txa³hē¹li¹. Ta¹ka³lxi²na² so¹sē¹li¹. Wē³sai²na² ta¹ka³lxa² wēh³ni¹kxa² hai³txi³ yuh³ka³zân¹te² wē³kxe³su² nxe²nxa³li¹. Yxân¹ta¹ Sū³na² yâu³ka³jah¹la² te²hi²sen³su² wīn¹txi²nxa³kxan²ti³ wē³sa² wet¹jah¹lai²la¹wi¹. 21 A²nxe³ta¹ka³lxa² wē³sa² a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. A²ki³lha³lxa² a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nân²tu³ a²ri³lxa² Je³su²jah³lo²su¹ nxe²î³yî¹li²txa³hē¹li¹. Nxe³sxâ³ hâ²wxân³txa³ wē³sai²li² txon¹nū²la² a²nū²a²nâu³xai²na² kō³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² a²yo²hâ³kxa¹ â³wâ²su²hit¹ain¹tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe²ta¹hxi²hē¹la².

22 A²nxe³jau³xai²na² kxâ³nhi¹nai³tân²jau³xa² Sū³na² î³hen³txi²tū³ka³txai²na² wân³txa² jau³xau³hxi²tē³xita³lxa³ jau³xain²txi³ nxe²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³xu¹ta¹na² te³nah¹lxi¹:

23 — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Tu¹ha³ka³lxa² in³txa² wīn¹ti²nxa²ta¹ka³lxa² wēh³nî¹tu¹wi¹. Wēh³ni¹ka³tu³ wē³sai²li² a²ki³lha³lxi²li² a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nân²tu³ a²ri³lxa² î³lxi³hain¹tu¹wi¹. E³ma³nu³e²lah³lo²su¹. Nxe²ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te² î³lxi²na² a²si³yxau³tâu³khai³xai²na² Txa²wā³sū³na² â³nū²kxi²sxâ³ yxau³ah³nē³na³li¹. Nxe²ta¹hxi²hē¹la².

24 Nxe³nū²la² hâ²wxân³txa³ Jo³se²ah³lo²kxai³ txu¹li²ka³tu³ î³sa²yxau³ta¹hxi²hē¹la². Î³sa²yxau³nū²la² oh³xax² sa²si¹hâ³jah¹lai²na² wân³txai²na² sa²yo²wē²te³na¹ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³lu² so¹ta¹hxi²hē¹la². 25 So¹kxan²ti³ hai³txi³ ū³whīn¹ti³nyha¹sxâ³ o²la²kxi²nyha¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Wē³sai²kxai³lu² a³li³lah¹xa³ta³lxa¹ ū³whīn¹ti³nyha¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ wē³sai²li² a³li³la²kxi²te³na¹ wē³sai²na² î³yî¹li²ya¹ta¹hxi²hē¹la². Je³su²jah³lo²su¹ nxe²ta¹hxi²hē¹la².

2

A²nū²a²nâu³xa² u²lxan¹ko³xa² wxâ³ain¹jau³su²

1 Jâ¹nxe³ju³kxai³lu² kxâ³nhi¹nu¹ta¹na² E³ro²jah³la² kâin²jah¹la² Ju³te²an¹ko³xa² a²wa³kxên³yah³la² yxau³xai³lhi¹nu¹ta¹na² Je³su²jah³la² a³li³lah¹ta¹hxi²hē¹la². Be³lê²thi³na² Ju³te²a²ko³xan¹thi³na² a³li³lah¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tâu³ân²tu³ a²nū²a² a²hoh³lxi³khai¹nū³ka³txa² ha³lo²a² u²lyxau¹ko³xa² u³je³na² a³li³xi²tâu³an¹ko³xa² a³li³xain¹nū²la² wxâ³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Wxâ³ain¹nū²la² Je³ru³sa³lê²thi³na² Ju³te²a² ko³xan¹thi³na² kâin²khai¹nxe³thi³nân²ta³ â³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Â³wi¹hain¹sxâ³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

2 — Îh³nū²la²ta³ Ju³te²a² wa³kxên³yah³lo²nū³a² kwên¹ta² a³li³lah¹jah¹la² he³ji¹wi²? Txa²ha³lo²a² a³li³si¹na¹hî¹nai³tâ² a²hxi³ka²ta³khai³xa² î³si¹na¹hē³li¹. Nxe³ka³ta¹na² î³si¹na¹ha²kxai³ wē³sai²li² sa²nên¹kxi²te³lhxâ³ wxâ³ye¹nx²ti³nha¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nū²la² E³ro²jah³la² yuh³lxi³khai¹ta¹hxi²hē¹la².

— A²wa³kxên³yah³lo²sa¹ju³ta² sa²tâ³ni²lâ³kxi²sa²te³na³na¹. Nha²jau³su² E³ro²jah³la² ta¹hxi²hē¹la². Te²ya¹nxun³sxâ³ Je³ru³sa³lê² tū³ka³txa² whâi²na¹ E³ro²jah³la² yâ¹nxe² yuh³lxain¹ta¹hxi²hē¹la². 4 Nxe³te²kxa³ya³lhu² E³ro²jah³lai²na² te²hi²sen³su² a²nū²a² hxi²kan¹txi³nâu³xa² nxe²te²he³la³kxa² â³yâ³nū²kxi²xi²si¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Wâ³nxîn¹te² si³yxau³tū³ka³txi³nâu³xa² î³kaix¹ltha²kxai³ ha³te³h³nxâ³na² a²hoh³lxi³su² nū³ka³txa² î³kaix¹ltha²kxai³ nxe²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxâ³ î³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa¹lxi¹. Kris²tu³jah¹la² Txa²wā³sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lot³jah¹la²nū³ân²ta² a³li³lah¹jen³nū³a² Îh³nū²la²ta³ a³li³lah¹ji¹wi²? Nxên³tain¹ta¹hxi²hē¹la². 5 Nxe³nxa²ha¹te¹ î³ye³sxâ³ î³wa²tū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Be³lê²thi³na² Ju³te²a² ko³xan¹thi³na² a³li³lah¹kxi²nē³tu¹wi¹. Sū³na² hen³txi³jah¹lai¹tâ³ Sū³na² wân³txa² au³hxi²jau³yai¹tâ² nxe²ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

6 “Wxâ³ain¹na² Be³lê²thi³nân¹tū³ka³txi³si²yah³lxi¹lxi¹. Ju³te²a²ko³xan¹thi³nân¹tū³ka³txi³syah¹lxi¹lxi¹. Thî³n³kâi²nxa²te²hū³kxan²ti³ Ju³te²a² hxi²kan¹te²nâu³xai²na² kâin²te²lo³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxâ³ wxa²nū³ka³txa² a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la²nū²a² hxi²kan¹ta² si³yxau³ti³lo³nx²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nân²tu³ txa²nū³ka³txai²na² Î³sa²e² nū³ka³txi³su² txa²nū³ka³txi³su² ha²kxai³ a²wa³kxên³no³nîn¹tu¹wi¹.”

Nxe³jau³xai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Ha³te³h³nxā³nx²a² a²hoh³lxi³su² nū³kā³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³nx²a²ha¹te¹ E³ro³jah³lu¹ta²kxai³lu² a²hoh³lxi³su² nū³kā³txa² hāi³a² kaix¹tain¹ān²nū²la² hi³ka²ta³u¹tai²na² wxā³je²nāu³wa³kxai³tā² i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 8 i³wā³txi³sxā³ i²so¹nū²la² Be³lē²thi³na² i³sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². i³sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxi¹.

— Be³lē²thi³na² ai³jah¹lxi³hē¹li¹. Ai³yah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wē³sai²li² ā³ten³khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. ā³ten³sxā³ i³ha¹txi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³hen³txi³sah¹lxi³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ wxā³nū³na¹tu¹wi¹. Wxā³na¹kxai²nān²tu³ sa²nēn¹kxi²nū³na¹tu¹wi¹. E³ro³jah³la² i³ki³ha¹kain¹sxā³ e³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe²e³ta³lun²nx²a²ha¹te¹ a²hoh³lxi³su² nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ā³waix³tain¹ta¹hxai²hē¹la². ā³waix³tain¹tāu³ hi³ka²ta³i³ta³lxi² u²je³na² a³li³xi²tāu³an¹ko³xai²na² a³li³ai¹nh¹inai³tā² i²ain¹ta¹hxai²i²ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ hi³ka²tain²txi³ i²xain¹ta¹hxai²hē¹la². i²xain¹ka³tu³ ai³ain¹tih³na² ne³ka³ta²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ne³ka³ta²ain¹sxā³ wē³sai²na² sxa³thi³na² ā³nhai³ko¹t3si¹na¹ ā³yit¹ta¹hxai²hē¹la². 10 Jā¹nxe³jut3su² ai³ain¹tāu³a² hi³ka²tain²txi³ i²ain¹te³na¹ kāin²ka³li³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxa²ha¹te¹ ai³nū²la² sxi²ha² wē³sa² sxa³thi³na² a³txain¹nū²la² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². ā³wih¹ka³tu³ wē³sai²na² i²i² wē³sa² hā³ka³na² Ma³ri²a³ka³lxa² i²i² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². i²ain¹ka³tu³ ā³ka³ti³wxe³sān²nū²la² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²nēn¹kxain¹tāu³a² yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ou²ro²ki³a² ū³hū¹ha²kxai³ wi¹lū³tū³xa² i³n³sē²su²tū³xa² ū³hū¹ha²kxai³ wi¹lū³jau³xa² mi²ra³jau³xa² ū³hū¹ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe²ta³lu²nain¹nū²la² hā²wxān³txa³ a³li³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nxai³tā² Be³lē²thi³na² a³li³xai¹nxa¹ta³lxa¹ hxi²sxā³nhon³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Hxi²sxā³nhon³yah³lxi³te³nah¹lxi¹, Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹.

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. E³ro³jah³lai²na² sxi²ha² ā³wa³lah³lxi³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²hxi²sxā³nhon³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³tih³na² wxā³ain¹tih³nai¹tā² i³xi³ai¹nxa³ha²kxai³tih³nu³ ā³lxi³ i³xai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

E³ji²ta²ko³xa² ih³sau³nain¹jau³su²

13 Nxe³nx²a²ha¹te¹ tih³nu² ā³lxi³ i³xain¹tāu³a² Jo³se²ah³la² sxa³sxā³ āu³xi²nū²la² hxi²sxā³nhon³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²an¹jah¹la² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Jo³se²ah³lāi³. i³sa²yxau³txu¹li¹. Wē³sai²na² tē³i² a²hā³ka³nāin²txi³ tē³i² nxe³ka³tu³ E³ji²ta²ko³xa² ih³saun³txa²hē³li¹. E³ro³jah³la² Wē³sa² i³su²lhā³te³na³li¹. Nxe³ha²kxai³wa³su³txi³ ih³saun³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²ai²li² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxau²ta³lun²na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³ i³hen³txi³nx2ta²tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe²hxi²sxā³nhon³ta³lun²nū²la² txu¹lxi²ka³tu³ wē³sai²na² tē³i² a²hā³ka³nāin²txi³ tē³i² nxe³ka³tu³ ka³nxah³tāu³an²tu³ wa³su³txi³ ih³saun³sxā³ E³ji²ta²ko³xa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 15 Hā²wxān³txa³ E³ji²ta²ko³xa²nāu³a² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². E³ro³jah³la² ka³te³na² he¹tāu³a² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut3su² kxā³nxai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hen³txi³jah¹la² jau³xau³hxi²tē³lta² e³ta¹hxai²hē¹la². E³te³nah¹lxi¹.

— Sū³na² Si³yxau³jah¹lo²na¹xai²na² Txa²ki¹lha³lxa²khai³xai²na² E³ji²ta²ko³nāu³a² i³kaix¹sxā³ sa²sai¹ai¹na¹hē³li¹. Nxe³jau³xau³hxi²tē³lta² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Wē³ha³lxa² sun²tā¹ain¹jau³su²

16 Nxe³nx²a²ha¹te¹ E³ro³jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ a²hoh³lxi³su² nū³kā³txai²na² wā³li²nx²a²ju³ta³nū³a²i²nū²la² i³an³txi³khai¹ta¹hxai²hē¹la². i³an³txi³te³nah¹lxi¹. A²sa³wi³ha³lxa² kwa³na²te²an¹jau³kxai³lu¹.

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Be³lē²thi³na² ā³nxai² Ra²ma²thi³na² ā³nxai² ha³lo²a² ti²ta³lo³kxai²na² ā³nxai² nxe² ā³ten³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ in³txa² wē³ha³lxa² jū¹lxi²te²a² kwē³kxa² ye³ha¹li¹ kwē³kon³sxā³ hi¹nai¹nxa³kxai²nān²tu³ nxe³te²na² a²yo²ha³kxa¹ i³sun²tā¹jah¹lxi³hē¹li¹. ā³tox3ā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ju³tai²na² E³ro³jah³lai²na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹.

— Nxe³na¹kxai²nān²tu³ Wē³sai²ta³lxi² i³su²lhā³kxai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 17 Jā¹nxe³jut3su² kxā³nxai³tā² Je³re³mi²ah³lu¹tai²na² wān³txa² jau³xau³hxi²tē³lta² e³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹.

18 — Ra²ma²thi³nān¹tū³ka³txa² kāin² nā³ni² kāin² i³āin²ta³kxi² nxe³ain¹te²sin²ta¹. Ra²ke²la³ka³lxi³na² sa²kxai³lu² a²wē³ha³lxi³khai¹xa² i³nān³kxain¹na³li¹. Wē³ha³lxan²tu³ sun²tā¹hxa³kxain¹na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kan¹txi³ a²ka³lxa¹te²nāu³xa² ya³lo³txai¹nxa³lho³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nāin²ti³ kxā³nxu¹tai²na² Ra²ke²la³ka³lxi³nu¹ta²kxai³lu² ya³lu²te²lhxā³ nxe³hī¹nu¹tai²na² kāin² nān³ta¹hxai²hē¹la². A²wē³ha³lxi³khai¹xa²

wi¹ton²kxi²nxa³ta³lxa¹ã³nhxi²ka¹txa³ha²kxai³kâin²nân³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³kxaix³jã¹nxün³sxã³Ra²ma²thi³nân¹ta¹ka³lxi³nâu³xa²te²ya¹nxe²nân³nain¹ta¹hxai²hê¹la².

E³ji²ta²ko³xa²a³li³sxã³i³xain¹jau³su²

19 Nxe³nxa²ha¹te¹hã²wxân³txa³E³ro²jah³lai¹tã²ya³lu²ta¹hxai²hê¹la². Ya³lu²nũ²la²Sũ³na²ha³lo²an¹jah¹la²wxã³ta¹hxai²hê¹la². Wxã³te³na¹Jo³se²ah³lo²kxai³lu²sxa³sxã³xi²nũ²la²hxi²sxã³nhon³tãu³a²i³ye³kxi²nha²ta¹hxai²hê¹la². I³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

20 — Nxe³sa²lxi¹. I³sa²yxau³txu¹li¹. Wê³sai²na²a²hã³ka³nũ¹na²nxe³sxã³tê³txa²hê³li¹. Tê³sxã³i³xi²txu¹li¹. I³sa²ko³xa²i³xi²txu¹li¹. Wê³sai²na²i³su²lhã³ain¹ju³ta²ten³jah¹la²ya³lu²na²hê³li¹. Nxe³ha²kxai³i³xi²txu¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

21 Nxe²hxi²sxã³nhon³ta³lun²ka³tu³i³sa²yxau³ta¹hxai²hê¹la². I³sa²yxau³ka³tu³hã²wxân³txa³Wê³sai²na²a²hã³ka³nai²na²nxe³sxã³tê³sxã³i³xi²yain¹ta¹hxai²hê¹la². I³sa²ko³xai²na²i³xi²yain¹ta¹hxai²hê¹la². 22 Nxe³nxa²ha¹te¹i³xi²tãu³ãn²tu³a²ha³lo²a²ha³ta³nxe³jau³xa²i³hen³txi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². I³hen³txi²nyhain¹te³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— E³ro²jah³lai¹tã²Ju³te²an¹ko³xai²na²I³sa²ko³xa²kãi²nxa³ko³xai²na²ha³txih³xan¹ko³xai²na²a²hxi²kan¹jah¹laix¹tã²ya³la³tu³ya³lu²na²hê³li¹. Ya³lu²ha²kxai³a²ki³lha³lxa²Ar³ke³jau²sah³la²ã³wê³not³sxã³ha³lo²a²wa³kxên³yah¹la²hxi²kan¹txi³lon³na³li¹. Nxe³jau³xai²na²ha³ta³nxe³jau³su²i³hen³txi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². I³hen³txi²nũ²la²yuh³lxi³jau³su²thi³na²yxau²xai³thi³nai³tã²hai³txi³wã³li²sxã³yxau²xai³to³ta¹hxai²nxa³hê¹la². Nxe²nxa³kxe³su²hxi²sxã³nhon³txi²si¹ha²kxai³Txa²wã¹sũ³na²wã³li²si¹hxa³jau³su²ain³kxi²ha²kxai³ha³lo²a²ã³xa²Ka³li³le²a²ko³xa²nũ³a²I³sa²ko³xa²kãi²nxa³ko³xai²na²ha³txih³xan¹ko³xai²na²ai³sxã³yxau²xai³lyain¹ta¹hxai²hê¹la². 23 Ko¹xai²na²yxau²xai³lyain¹nũ²la²Na³sa²re²thi³na²ã³wih¹sxã³yxau²xai³lyain¹ta¹hxai²hê¹la². Jã¹nxe³jut³su²kxã³nxi³tã²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²i³hen³txi²jah¹la²nãu³xa²jau³xai³hxai²têx¹ta²e³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². E³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li²Na³sa³re²thi³nãnjah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

3

Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²Sũ³na²wãn³txa²i³hen³txi²txain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹jũ¹nxa²kxã³nãu³a¹Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²wxã³ta¹hxai²hê¹la². Ju³te²a²ko³nãu³a²a²nũ²a²yxau²ai¹nxa³ko³nãu³a²Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²he¹xai³ta¹hxai²hê¹la². A²nũ²a²i²li³te²nãu³a²wxã³kxai²nãn²tu³Sũ³na²Wãn³txa²i³hen³txin³txain¹ta¹hxai²hê¹la². I³hen³txin³tain¹te³nah¹lxi¹:

2 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Wxa²ko³nxe³ti³kãi³yah³lxin¹ju³ta²ã³sxã³ã³nxa³wã²na³jah¹lxi³hê¹li¹. ã³sxã³i³ã³nũ²ta³kxi²nha²jah¹lxi³hê¹li¹. Txa²wã¹sũ³na²a²hxi²kan¹ta²si³yxau²tãu³lot³ju³ta³nũ³a²ti³hên¹te³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

3 A²nxe³ju³ta²na²kxã³nhxi¹nai³tã²I³sa²i²ah³lu¹ta²na²Sũ³na²wãn³txa²i³hen³txi²jah¹lu¹ta²na²jau³xau³hxai²têx¹ta²nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a²ã³jah¹la²wxã³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na²a²nũ²a²yxau²ai¹nxa³ko³nãu³a²ai³sxã³i³ye³kxi²tu¹wi¹. I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a²hxi²kan¹jah¹lo²su²wxã³ju³ta²nũ³a²yũ³kxai²nãn²tu³a²wã³tĩ³na³nũ³a²wxa²hou³ko³tain¹te²ju²hê³li¹. Nxe³kxa²ya¹nxe³sxã³Txa²wã¹hxi²kan¹ta²Si³yxau²jah¹la²wxã³ta²nũ³a²wxa²e¹nãu³ai²na²wxa²hou³ko³nha¹jah³lxi³hê¹li¹. Ya²la²tu³wxã³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³ta¹hxai²hê¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

4 Jã¹nxe³jah³la²Jo³ãu²Ba³tis²jah³lai²na²sa²kxai³lu²wã²la²ũ³whih²kxi²nha²ka³lo³a²nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹: Ka³me²la²a²wã²la²tê³sxã³ũ³whih²kxi²nha²ka³lo³a²so¹na²wã²la²wxa²sũ³i³nha²ha²kxai³nxe³te²ju²hê³la². Yain¹txa²te²a²so¹lxi³yain²te²ju²hê³la². Ka³yat³Su²i³so¹lxi³ha²kxai³txu³ha²yau³xa²so¹lxi³i³na²ha²kxai³nxe³jah¹lo²su²ta¹hxai²hê¹la². 5 Nxa²ha¹te¹a²nũ²a²nãu³xai²na²Je³ru³sa¹lê²thi³nãn¹tũ³ka³txi³su²a³li³nũ²la²wxã³ha²kxai³Ju³te²a²ko³xan¹tũ³ka³txa²wxã³ha²kxai³Jor³tãu²yau³xa²a²ha³lo²khai³xa²a²yo²ha³kxa¹wxã³sxã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hê¹la². 6 A²nxe³tũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu²a²ko³nxe³ti³kãi³ain¹ju³ta²Sũ³na²i³hen³txain¹sãn²nũ²la²i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu²ko³nxe³ti³kãi³ain¹kxa²yo³ha²Txa²wã¹sũ³na²hxi²ki³kxai³lu²ã³wa²su¹jau³su²yo²hã³lxi³ta¹hxai²hê¹la². Yo²hã³lxi³ha²kxai³i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹ah³lxi³ta¹hxai²hê¹la².

7 Nxe³tãu³ãn²tu³fa³ri³se²a²nũ³ka³txa²wxã³ha²kxai³sa³tu³se²a²nũ³ka³txa²wxã³ha²kxai³i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nyhu¹te³lhã³wxã³ain¹tãu³a²Jo³ãu²Ba³tis²jah³la²e³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wã¹sũ³nai²li²an³txi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³sxã³wxa²e¹nãn¹jau³su²nxe³te³nah¹lxi¹: “I³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sain¹kxai¹nãn²tu³wi¹lhin¹yex¹sain¹tũ¹xã¹, a²nũ²a²a²yo²ha³kxa²su¹.” Nxe³nyhah¹lxin¹kxan²ti³tĩ³he¹nxe²nxa³wi¹. Nxe³sxã³wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxin¹kxan²ti³Txa²wã¹sũ³nai²li²i³ki²ha¹kxi²yah³lxan³tho³li¹. 8 Ya²la²tu³

wxa²ko³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² â³sxâ³ i³âin²ta³kxi²nha²si¹nx2ti³kxai²nân²tu³
wain³txi³ kâi³sxâ³ yxau²xai³jah¹lxi³hê¹li¹. Hi³a²ne³kxai²na² wi¹lye²kxai²nân²tu³
a²nxâ³kxai²na² wi¹nün³te²ju²hê³li¹. Te²yâ¹nxe³jah³lxi³nü³nhê¹li¹. Wi¹tê³kxai²na²
wi¹lxa³nxâ³kxi²kxa²yâ¹nxa² wi¹kâi³sxâ³ yxau²xai³jah¹lxi³hê¹li¹. 9 Nxe³yân³ta¹
wân³txi³lâ³ i³wa²lû³xi²sah³lxin¹jau³lâ³ nxe² e³kxi²sah¹lxi³txa³hê¹li¹. Sah²lxan³te³nah¹lxi¹:
“A³bra³âu³ah³lu¹ta¹na² a²ne³tah³nâu³su² kî³tâ³li¹. Nxe³kî³ju³kat¹te³kxi²ya³lhu² wi¹lhxâ³
i²nê³tu¹wi¹.” Nxe² i³ye³kxi²syah¹lxi³txa³hê¹li¹. Nxe³sxâ³ A³bra³âu³ah³lu¹ta¹na²
wxa²sü³nu²khai³su² kxan²ti³ Txa²wâ¹sü³na² hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wi¹. Ten³kxai²nân²tu³
kwa²txah³lâ³kai²na² tê³sxâ³ A³bra³âu³ah³lu¹ta¹na² a²ne³tah³nâu³a² ka³te³na² wet¹si¹jau³su²
hxi²ka¹nh³nx2na³li¹, Txa²wâ¹sü³na²su¹. Nxe³kxai²nân²tu³ A³bra³âu³ah³lu¹ta¹na² wê³ha³lxi³su²
ti³hi¹ta¹nh³nx2na³li¹. 10 Jâ¹nxe³jut3su² hi³a²ne³kxai²na² i²li³te²lâ³ wi¹nâ³kxi²nxa³kxai²nân²tu³
a²nü²a² hxi²ka² i³tau³ka²tâ³sân²nü²lâ² ha³nxe²a² yat3sxâ³ hxa³te²ju²hê³li¹. Nxe³te³lhxâ³
kxa²yâ¹nxe² wi¹kâi³sxâ³ yxau²xai³yah²lxan³kxai²nân²tu³ ko³nxe³ti³ i³yî¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hê¹lâ². 11 Nxe³nü²lâ² i³yau³xa² ü³hü¹kxi²sa²sai¹tü³kâ³txai²na² âh¹
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jâ¹nxa³jut3su² txai²na² sa²kxai³lu² i³yau³xa² ü³hü¹kxi²sa²sai¹nxa²lxin¹ju³ta²nü³a²
hxi²ka¹nh³na¹wi¹. Wxa²ko³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² â³sxâ³ i³âin²ta³kxi²nha²si¹nx2ti³sân²ka³tu³
ü³hü¹kxi²sa²sai¹nxa²lxin¹ju³ta² hxi²ka¹nh³na¹i¹.
txa²si³yo³na² a²nü²a² hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa²jah¹lâ² wxâ³tu¹wi¹. Wxâ³te³na¹
hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa²ha²kxai³ a²yu³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² tê³sxâ³ â³nhit1sxâ³
â³si³tê³kxi²na¹kxe³su² hxi²ka¹nh³txa³nha²wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wâ¹sü³na²
Yâu³ka³jxah¹lâ² ü³hü¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²ê¹nâu³ai²na² â³nhxan³ka²ti³nx2ti³ha²kxai³
nxe³jah¹lo²su²na³li¹. 12 Jâ¹nxe³kxe³hü³nxe² hai³sxa² wa³kxên³yah³lai²na² hai³sxa²
wi¹wen¹ha²kxai³ an³sxâ³ yain³ta³ki³a² wxa²so¹te²ju²hê³li¹. Wxa²so¹kxai²nân²tu³
wâ³na³lâ³ka³lo³a² hxi²tê³nha²sxâ³yain³txa³ki³a² i³ya³lan³kxi²xai³te²ju²hê³li¹. I³ya³lan³kxi²nü²lâ²
yain³txa³ki³a² a²wi¹ki³a² so¹sxâ³ i³ywh¹ha²kxai³ a²ka³lo³a² â³na¹sxâ³ ü³thü²kxa² sa²hêt1sa²kxai³
nxe³ki³te²ju²hê³li¹. Nxe³kxa²yâ¹nxe³sxâ³ a²nü²a² wi¹lhin¹te²nâu³xa² oh³nâu³nü¹ka³nân¹ko³xa²
ü³h³wxe³üh¹hai¹nha²kxai³ a²nü²a² i³lxa³thi¹nxa²te²a² yuh³nâu³nân¹ko³xa² ha³lo²a² i³sa²tê³ko³xa²
â³na¹kxai¹nha²kxai³ nxên³tain¹tu¹wi¹. Jo³âu² Ba³tis²jah³lâ² nxe³ta¹hxai²hê¹lâ².

i³yau³xa² ü³hü¹kxi²sa²sai¹nyhu¹jau³su²
13 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³nü²lâ² Je³su²jah³lâ² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³nü²lâ² wxa²kan³sxâ³
wxâ³nü²lâ² Jor³tâu²yau³xan¹ko³xa² â³nxai³ta¹hxai²hê¹lâ². Jo³âu² Ba³tis²jah³lâ² i³ha¹txi²te³lhxâ³
â³nxai³ta¹hxai²hê¹lâ². Nxe³sxâ³ i³ha¹txi²te³na¹ Jo³âu² Ba³tis²jah³lâ² hxi²ka² i³yau³xa²
ü³hü¹kxi²sa²sai¹si¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hê¹lâ². 14 Yxân¹ta¹ ü³hü¹kxi²sa²sai¹nyhu¹xa³tâ³lxa¹
Jo³âu² Ba³tis²jah³lai²na² wân³txi³kxai³lu¹:

— Wxâi²li² ko³nxe³ti³ kâi³jah¹lo²sxa³lxi¹. Ü³hü¹kxi²sa²sai¹nxa²ha¹ju³ta²
wai³nxax³wi¹. Ü³hü¹kxi²sa²sai¹san¹ju³ta² wai³nh³nx2na³li¹. Nxe³kxan²ti³ txa²hxi²ka²
ü³hü¹kxi²sa²sai¹si¹nxa²ha¹jau³nü³su² wxâ³san¹kxai²nân²tu³ti¹. Jo³âu² Ba³tis²jah³lâ²
nxe³ta¹hxai²hê¹lâ².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lâ² i³wa²lû³xi²te³nah¹lxi¹:
— Nxe²nxa³wi¹. Txa²wâ¹sü³na² wân³txa² wain³txi³ sa²yo²we¹te³la¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hê¹lâ². Nxe² e³kxi²ta³lun²nyhu¹nü²lâ² Jo³âu² Ba³tis²jah³lâ² hxi²ka² i³yau³xa²
ü³hü¹kxi²sa²sai¹ta¹hxai²hê¹lâ².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³yau³xa² ü³hü¹kxi²sa²sai¹nyha¹nhü²lâ² Je³su²jah³lai²na² i³yau³xa²
wxa²li³ta¹hxai²hê¹lâ². Nxe³te³na¹ oh³sî³na² sa²yo²hai¹ta¹hxai²hê¹lâ². Sa²yo²hai¹ka³tu³
kwa³sxa³xa² hü³nxe² Txa²wâ¹sü³na² Yâu³ka³jxah¹lâ² oh³nâu³a² a³ka³xi²xi²yo²ka³tu³
Je³su²jah³lai²na² ân³ka³lâ³kxi³wê³kxi²yain¹ta¹hxai²hê¹lâ². 17 Ä³ka³lâ³kxi³wê³kxi²yain¹sxâ³
oh³nâu³an¹te²a² wân³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hê¹lâ². Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² Txa²ki³lha³lxa²khai³xai²la¹wi¹. A³lxi²na¹kxah³lai²la¹wi¹.
Wi¹lxo³kxi²sain¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹lâ².

4

Ko³nxe³ti³ kâi³sain³si¹jau³su²
1 Nxa²ha¹te¹ Txa²wâ¹sü³na² Yâu³ka³jxah¹lâ² hi²sen³su² Je³su²jah³lâ² â³nü²kxi²xai³sxâ³
ha³lo²ai²na² a²nü²a² yxau²nü¹xa³ko³xa² â³sa²so¹si¹ta¹hxai²hê¹lâ². Nxe³tâu³a²
Txa²wâ¹sü³na² a²ten³jau³su² sa²yo²â³ i³wa³ka³nxe³sain³si¹jau³su² Sa²ta³na³jah¹lâ²
hi²sen³su² â³ü³ta¹hxai²hê¹lâ². 2 Jâ¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³
a³lan²ta¹hxai²hê¹lâ². Hxi²ka² hxa³nsxâ³ wxa²sa²wa²lâ³kxi²sxâ³ wxa²sa²wa²lâ³kxi²nün³sxâ³
te²yâ¹nxe² wxa²sa²wa²lâ³kxi²nün³sxâ³ a³lan²ta¹hxai²hê¹lâ². 40 nxe² a³lâ²ni² 40 nxe²
ka³nxa³hi² nxe³ta¹hxai²hê¹lâ². Nxe³tâu³a² yain³txa² kwa² â³na¹ta¹hxai²hê¹lâ². Nxe³ka³tu³

heh³lxi³ yxau³ta¹hxai²hē¹la². ³Nxe³nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² ā³t̃³sxā³ e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Tah²su² nxi¹nha²kxai³ txah³lxa³kxai²na² e³kxi²txai¹nhē³li¹. Txah³lxa³kxa²tē³sxā³ yain³txi³nū³xa² i³yatixā³ wet¹lxi¹jau³su² i³ye³kxi¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁴Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³sxa³wi¹. Sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēxita² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Yain³txi³khai³xa² so¹lxi³ yain³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa²hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa²a²yo²sai¹jau³xai²na² hāi¹nxe³ti³jau³xa¹ wet¹lyxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² Sa³ta³na²jah¹lai²na² hi²sen³su² ā³sa²so¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na²wi¹lhin¹thi³nāu³a² ā³sa²so¹nū²la² Sū³na² sxi²ha² kī²khai¹thi³na² a²ne³ka³nah²nāu³a²ūh³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². ⁶Ūh³wxe³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Tah²su² nxi¹nha²kxai³ yuh³ā³na¹nha¹txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹la² a²hxi²kxi³kxai³lu² wi¹lhau³ko³txa²tu¹wi¹. Nxe³nīn¹ju³ta²nū³a²Sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēxita² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xan¹ta² nū³kā³txai²na² wi¹lhau³ko³txa²si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ wi¹lhau³ko³txain¹kxai²nān²tu³ a²hxi²kī³khai³xa² ā³sa²so¹nxain¹tu¹wi¹. Txah³lxa³kxi³su² ā³yū³kxī³ton³nxa²kxa²yān³txi³su²nxe³nxa²ha¹wi¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁷Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēxita² yau³xā³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹la² wi¹la³ ā³si³tē³kxi²ju³ta²ye²si¹jau³su² wā³nxīn¹ju³ta² o²la³kxi²sain³txa³hē¹li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁸Jā¹nxe³ju³su² Sa³ta³na²jah¹lai²na² hxi²ka² ā³sa²so¹nū²la² wā³la² kī³khai¹nxe³ka³txa²ūh³wē³ka³txi³nāu³xa² a²yo²h³kxa¹ wā²nā³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Wi¹khai¹nxe³ye²kxe³su²wā²nā³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Wā²nā³ū¹hain¹te³nah¹lxi¹:

⁹— Ju¹tai²na² ha³lo²ai²na² hāi¹nxe³ju³ta² ū³hū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Wxāi²na² ā³ka³ti³wē³sān²sxā³sa²nēn¹kxi²na²nān²tu³ ū³hū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³xa² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Sa³ta³na²jah¹lāi³. Ā³waix3txa²hē³li¹. Ten³nxa²hxa³nhai¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na²jau³xau³hxai²tēxita² nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxi³ā³ka³ti³wxe³sxā³ sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Jah¹lai²na² so¹lxi³ sa²yo²wet¹sxā³yau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.”

Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

¹¹Nxa²ha¹te¹ nxe² e³kxi²ta¹lun²nū²la² Sa³ta³na²jah¹la² ā³waix3sxā³ a³li³ta¹hxai²hē¹la². Ā³waix3sxā³ a³li³nū²la² oh³xan¹ta² nū³kā³txa² wxa²kan³sxā³ wxā³nū²la² Je³su²jah³lo²kxai³yain³txa² ū³hū² i³nxū²kwa³lxū¹ni² nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ka³li³e²a²ko³xa² wa³ka³la² kāi³ ā³si³wxe³jau³su²

¹²Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Jo³āu² Ba³ti³s²jah³la² sxi²ha² kan²thi³na² ū³t̃³kxi²wxe³ain¹jau³su² ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² ain³kxi²sān²nū²la² Na³sa³re²thi³na² Ka³li³e²a² ko³xan¹thi³na² ai³lhxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². ¹³Nxe³sxā³ Na³sa³re²thi³na² yxau²xai³hxai²na²hē³ nxe³thi³na² a³li³nū²la² Ka³far³na³ū²thi³na² ā³ya²kxi²sa²tē²ta¹hxai²hē¹la². I³ye³na² kāin²je³na² u²lxan³thi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ko³xai²na² a²i³lxa² Se³bu³lo²na²ko³su² ha²kxai³ Naf3ta³li²ko³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai²ti³tu³wa². ¹⁴Nxe² ā³ya³kxi²sxā³ yxau²xai³kxe³su² I³sa³i²ah³lu¹tai²na² wān³txa² Sū³na² i³hen³txi³jau³xau³hxai²tēxita²e³ta¹hxai²hē¹la². E³te³nah¹lxi¹:

¹⁵— Se³bu³lo²na²ko³xa² Naf3ta³li²ko³nāu³a² I³ye³na² kāin²je³na² a²wa³kan¹ko³nāu³a² yxān¹ta¹Jor³tāu²yau³xa² a²ha² ya¹nān¹ko³nāu³a² Ka³li³e²a²ko³xa² nxe³te²nū³kā³txe²nāu³xa²Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²la¹wi¹.

¹⁶A²nxe³te²nāu³xa² wān³txa² wi¹jau³xa²yū²na³li¹. Ka³nxah³ju³ta² yxau²xai³tū³kā³txi³sin²ta²wi¹. A²nxe³te²nāu³xa² ha³lo²a² ha²te³khai¹nxe³ju³ta² i³ain¹na²hē³li¹. Te²ya¹nxe³sxā³a²nū²a²nāu³xa² ya³lu²te²hū³nxe² yxau²xai³te²nāu³xa² ha³lo²a² ka³nxah³khai¹nxe³ju³ta²nxe³tū¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² sa²kxū³kxi²su² i³ain¹na²hē³li¹. A²ē¹nāu³ai²na²ya³lu²ju³ta² so¹lxi³yū³na²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ hī¹na² ka³tē³na² wi¹tāu³a² yū³ain¹na³li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² yxau²xai³ka³tu³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². I³hen³txi³te³nah¹lx¹l¹.

— Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin³ju³ta² ā³sxā³ ā³nxa³wā²na¹jah¹lx¹hē¹li¹. Ā³sxā³ i³āin²ta³kxi²nha¹jah³lx¹hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³a²wxā³ti³wa³kxi³lxon³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³lo²kxai³ ai³na² sai¹tū³ka³txa² i³kaix¹so¹ain¹jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la¹kxai³lu² i³ye³nai²na² Ka³li³le²a² ye³nai²na² a²yo²ka³teh³tūh³na² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³nū²la² in³txa² ha¹lin¹te²a² i²ta¹hxai²hē¹la². Si³māu²ah³la² Pe²jah³la² i²y¹li²nūn³jah¹lo²su² ha²kxai³ Ān³tre²ah³lo²su² ha²kxai³ a²lon³ti³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³te²na² ai³na² ta³lā²la²ka³lo³a² i³ye³na² ā³na¹i² sa²sai¹xi² nxe² o²la³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Ju¹ta¹na² so¹lx¹i³ o²la³kxi²ya³te²ju²hē³la². 19 Jā¹nxe³sxā³ a²lon³ti³nāu³xa² i²yah³nū²la² i²ye³kxi²te³nah¹lx¹l¹.

— Nxe³jah³wxi¹. Ā³si³tē³sa¹hē¹li¹. Ai³na² ā³na¹yah³to³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ā³si³tē³sa¹hin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i³kaix¹so¹ja³hin¹ju³ta² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹, ā³si³tē³kxi²sa¹si¹hain¹jau³su¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe²e³ta³lun²nh¹na¹ a²kwēn¹ta¹na¹ ai³na² ta³lā²la²ka³lo³a² ā³sxā³ ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ka³tu³ta¹ jū¹nx²a² yan¹nāu³a² ā³nxai³ain¹ka³tu³ta¹ Se³be³te²u²jah³la² a²ki³lha³nāu³xa² Jo³āu²ah³la² Ti³a²kah³la² nxe³ya³sxā³ ka³no¹a² ka³lo³e¹na² ā³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wxe³sxā³ ai³na² ta³lā²la²ka³lo³a² sa²ka³tū¹sxā³ sa²hau³ko³tain¹je²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ a²kwēn¹ta¹na¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². 22 I³kaix¹te³na¹ Jo³āu²ah³la² Ti³a²kah³la² nxe³ya³sxā³ a²wi³na² ā³waix³ti² ka³no¹a² ka³lo³a² ā³i² nxe³yah³nū²la² Je³su²jah³la² hi¹txai³lya³ta¹hxai²hē¹la².

Wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ wi¹kāi³i² nxe³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Ka³li³le²a²ko³nāu³a² Je³su²jah³la² ai³lha²thet3ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³nāu³xa² ā³wih¹xai³lha²thet3sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³a² nxe³jau³xa² i³yau¹ū³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² ā³nū²a² i²li³te²na¹ i³ta³ka³txa² i³ton³ta³nx²a² kwa²hai²hain²ta³nx²a² nxe³te²na² ā³tū³kxai²nān²tu³ nxe³te²na² whāi²na¹ wi¹we²txi²ye²ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe³te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² a²ha³ta³nx²a² u²lx¹i³ ā³na¹ha²kxai³ ai³lhxā³ Si²ri³a³ko³nān¹tū³ka³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxain¹nū²la² i³ta³ka³txa² i²li³ka³txa² i³ton³te²a² yū³kxai²nān²tu³ ā³sa²so¹ha²kxai³ ih³nha²ju²ta² yū³te²a² ā³sa²so¹ha²kxai³ a²nū²ai²na² ko³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah¹lo²su² te²na² ā³sa²so¹ha²kxai³ ā³tau³txē³kat3sū³ka³ta² yū³te²su² te²na² ā³sa²so¹ha²kxai³ a²nū²ai²na² nū³kan²ta³kxi²te²na² ā³sa²so¹ha²kxai³ a²nū²a² wi¹lain³ta³kxi²te²nāu³xa² nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Je³su²jah³la² hi²sen³su² tū¹ka³txai¹na² a²yo²ha³kxa¹ we²txin²tain¹ta¹hxai²hē¹la². 25 Jā¹nxe³te²kxa³yan³tu³ a²nū²a² ka³lxa²khai¹nxe³te²nāu³xa² Ka³li³le²a²ko³xan¹te²nāu³xā² Te³ka²po³li²ko³xan¹te²nāu³xā² Je³ru³sa¹ē²thi³nān¹te²nāu³xā² Ju³te²a²ko³xan¹te²nāu³xā² ha³lo³na² Jo³r²tāu²yau³xa² ha³tih³xan¹ko³nān¹te²nāu³xā² nxain¹sxā³ Je³su²jah³lo²kxai³ ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

5

Wā³la³ka³txa² ne³ka³nah²nāu³a² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Ā³si³tē³kxain¹tū³ka³txa² Je³su²jah³la² i³kxain¹nū²la² wā³la³ka³txa² wxa²ka³la³ta¹hxai²hē¹la². Wxa²ka³la³ka³tu³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ā³wxe³nū²la² a²sa³wi¹ha³lxa² ya²u³son³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Yau³son³kxain¹nū²la² Je³su²jah³la² a²yo²wān³txa² i³yau¹ū³jau³xa² i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². I³yau¹ū³hain¹te³nah¹lx¹l¹.

Ka³lih³kxi²ki³khai³jau³su²

3 A²nū²a² i²li³te²na¹ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: — “Txa²e¹nāu³ai²na² au³txi³ hxi²ka¹nha¹ju³ta² yū³ti³hex¹sa²nx²aha¹. Txa²wā¹sū³na² so¹lx¹i³ hxi²nūn³sa³jah¹lai¹wi¹.” Nxe³yah³lxin³kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹lx¹hē¹li¹. Kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³a² yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. 4 Hī¹nai²na² āin²ti³sxā³ nān²ta² ha³lo²ai²na² hin¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹lx¹hē¹li¹. Kxān³nāu³a¹ i²nxū²kwai³lxū¹nx2ti³tu¹wi¹. 5 Hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² thāi³ti³la² yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹lx¹hē¹li¹. Kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³jau³xai³tā² hāi¹nxe³ti³ka¹ sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³tu¹wi¹. 6 A²nū²a² he³ja³lu²te²nān²tu³ yain³txa² yxo²kwain³te²ju²hē³li¹. Ya³lxu²khaix¹te²nān²tu³ i³yau³xa² yxo²kwain³te²ju²hē³li¹. Nxe³tū³ka³txai²li² ya¹nxe² Txa²wā¹sū³na²

wain³txi³ kãi³ju³ta³nũ³a² ten³sxã³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxã³nãu³a¹ a²nũ²a² yain³ta³lun²te²na² ũ³kxi²kxa² yã¹nxe³sxã³ ha³lo²a²nũ³a² ă³xa² ten³yah²lxan³tho³li¹.

7 A²nũ²a² ă³xai²na² wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³ko³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxã³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai¹lu² wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³ko³txa²txi³tu¹wi¹.

8 Hĩ¹nai²na² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹ju³ta² so¹lxi³ yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² yã¹nxe² yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³ kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³nain²txi³ye³tyah³lxin¹tu¹wi¹.

9 Hĩ¹nai²na² a²nũ²a² ă³nhaũ²no³nyhu¹kxi³ju³ta² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² te²hi²sen³su² a²ki³lha³lhxu²ti³hi¹txa²lxi³tu¹wi¹.

10 Hĩ¹nai²na² wain³ju³ta² so¹lxi³ kãi³yah³lxin¹ju³tan²te²kxa³ya³lhu²khãuh³lxa³thin¹nx2tain¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kxã³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.

11 Hĩ¹nai²na² Txa²wãn³txa² sa²yo²we¹jah³lxi¹li¹. Yxah³lxin¹ju³tan²te²kxa³ya³lhu²a²nũ²ai²na² Sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³te²su² te²a² ko³nxe³ti³ e³kxi²nx2ti³ta³nxaxa² khãuh³lxa³ti³nx2ti³ta³nxaxa² ki³han³ju³su² e³kxi²nũ¹nx2ti³ta³nxaxa² nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hẽ¹li¹. 12 Kãin² ka³lih³sxã³ wi¹lxon³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²ai²na² oh³nãn¹ko³nãu³a¹ ũ³yho³hi¹nx2ti³ju³ta³nũ³a² wi¹ju³ta² yũ³nx2ti³tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ko³nxe³ti³ kãi³nx2ti³kxa²yã¹nxe² kxã³nhx1¹nu¹tai²na² wxa²ne³hẽ³tu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³kã³txu¹tai²na² khãuh³lxa³tain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹li¹, Sũ³na² wãn³txa²sa²yo²ã³ain¹te²nũ³kã³txa²su¹.

Sah²ne³ka² ha³lo²a² sa²ha²te²ljut3sũ³ju³ta² i³yau¹ũ³ju³su²

13 Nxa²ha¹te¹ sah²ne³ka² yã¹nxe³yah³lxi¹li¹. Sah²ne³kai²na² a²nũ²a² hxi²ka² tẽ³sxã³yain³txa² ũ³sa²wi²ki³kxai²nãn²tu³ wi¹yain³kxi²ki³te²ju²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ sah²ne³kxai²li²a²kxah²ju³ta² sũ¹nxe³kxi²kxai²nãn²tu³ hai³txi³ ten³ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Kĩ³sxa²kxai³ kwa²ka³la²ko³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te²hũ³yah³lxi¹li¹. Wi¹kãi³sxã³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³tai²li² a²nũ²a² e³lxah²lxi³xa³kxai²nãn²tũ³ kwa² ha³ya³kxa³lxi³sah¹lxi³hĩ³nxaxa¹li¹.

14 Te²yã¹nxe³ju³tsu² Txa²wã¹ha³lo²ai²na² a²ha²te²ljut3sũ³yah³lxi²tũ³ka³txi³syah¹lxi¹li¹. Wã³lxi³ka³txa² a²ne³ka³nah²nãu³a² sxi²je³na² we¹ki³kxai²nãn²tu³ hãi³i² yxau³hĩ³nx2nxa³wi¹. A²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ e³lxah¹ i²ain¹tu¹wi¹. Te²yã¹yxah³lxi¹li¹. Wi¹kãi³sxã³yxau²xai³yah³lxin¹ju³tai²li² a²nũ²a² e³lxah²lxi³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³lxah²lxi³i²ain¹tu¹wi¹. 15 Jã¹nxe³sxã³ lã³pi³ãu²tẽ³na² hxi²tẽ³ki³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ kwa³ta¹lẽ³na² ũ³ti¹lxi²ki³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Hãi³nxe³sxã³ ha³lo²a² ko¹kon¹ju³ta² ũ³wxe³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹sxi²ha² whãi²na¹ wi¹ko¹ko²tũh¹lxi²te²ju²hẽ³li¹. 16 Te²yã¹nxe³ju³tsu² lã³pi³ãu²tẽ³na² sa²kĩ³ki³kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² wi¹lha²te²lte²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe²kãi³yah³lxin¹ju³tai²na² a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ e³lxah²lxi²na¹li¹. Nxe³ha²kxai³wi¹kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² oh³nãn¹ko³xai²na² yxau³jah¹lai²na² sa²nẽn¹kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² kãi³jah³lxi³hẽ¹li¹.

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² sa²yo²wet1sxã³ kãi³ju³su²

17 Nxa²ha¹te¹ wxa²ẽ¹nãn¹ju³su² nxe³yah³lxin¹te³nah¹li¹: “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³kã³txai²na² wãn³txu¹tai²na² nxe³ju³xai²na² whãi²na¹ã³na¹si¹ju³su² Je³su²jah³la² a²ten³ju³su² na³xã¹.” Nxe³yah³lxin¹ju³tu³ nxe³yah³lxi³txai³hẽ¹li¹. Wai³nxã³wi¹. Nxe³to²ta² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹txai²na² hãi¹nxe²ti³xa¹ sa²yo²wet1sxã³kãi³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³ye¹nxaxa¹wi¹. 18 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wã¹ha³lo²ai²na² oh³nãn¹ko³nãu³a² yuh³nãn¹ko³nãu³a² nxe³sxã³ wa³su³txi³ tĩ¹hxnã³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Nxẽn²nxã³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² tĩ¹hxnã³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Wãn³txai²na² yxau³ka³na³kã³nxã³txi³ yau³ũ³lxi³ju³su² kxan²ti³ hai³txi³ tĩ¹hxnã³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Jã¹nxe³ju³xu¹tai²na² jau³xau³hxai²tẽ³xita² we¹ta³lun²sãn²tu¹wi¹. 19 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li²te²la³ wãn³txai¹na² e³kxi²te²nah¹li¹: “Sũ³na² wãn³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tẽ³xita² ten³sa²nxã³nhai¹. Ā³na¹hxa²ta¹tũ¹xã¹. A²nũ²a² ă³xa² jau³jau¹xai²na² Ā³na¹hxa³si¹hain¹ju³su²i³yau¹ũ³ai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³ju³xai²na² a²nũ²a² nxe²e³kxi²ke³la²te²kxai³ kxã³nãu³a¹Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ¹na¹ jah¹lai²li² hai³txi³i³sa²nẽn¹kxi²ju³ta² yũ²nxã³lho³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ Sũ³na² wãn³txa² whãi²na¹ i³yau¹tũ¹hxa³ti²sa²yo²we¹ti² nxe³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn²txa³ Sũ³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yũ³hĩ¹na¹ kãin² i³sa²nẽn¹kxi²ju³ta² yũ³tu¹wi¹. 20 Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. E³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ha³te³nxã³na² a²hoh³lxi³su² nũ³kã³txa² fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² nxain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³ju³su² sa²yo²we¹tai¹nxã³wi¹. Nai¹nxã³ha²kxai³ wxãi²na² sa²kxai¹lu² wa³to²hi²wi¹la³ wet1jah²lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³xa³lho³li¹.

A²nũ²a² i³ã³n³ta³kxi²nẽ³ju³ta²i³yau¹ũ³jau³su²
 21 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wã¹yah³la²nũ³xa² ain³kxain¹jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “A²nũ²a² ã³xa² i³sun²tã¹ki³ju³ta² wai³nxa³wi¹. I³sun²tã¹ain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 wxa²hxi²kan¹txi³nũ³xai²na² kô³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³sxã³ i³sun²tã¹nx2ti³ha³tai¹.”
 Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 22 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na²
 nxe³nx2ta¹te³nah¹lxi¹: “Wxa²lo³nai²na² i³ã³n³ta³kxi²nĩn¹kxai²nãn²tu³
 wxa²hxi²kan¹txi³nũ³xai²na² kô³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³sxã³ i³sun²tã¹nx2ti³ha³tai¹.” Te²yã¹nxe³sxã³
 wxa²lo³nai²na² nxe²e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Ra²ka²jah¹lo²si¹lxi¹. I³lxĩ³thi¹nxa³jah¹lo²si¹lxi¹.”
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Si³ne²tri³o²tũ³ka³txai²na² Ju³te²a² a²hxi²kan¹ti³nũ³ka³txai²nãn²ta²
 hxi²ka² kô³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³sxã³ i³sun²tã¹nx2ti³ha³tai¹. Te²yã¹nũ³sxã³ nxe²
 e³kxah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²hoh³lxĩ³su² yũ³nxãn²nxa³i¹.” Nxe² e³kxah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 ha³lo²a² kô³nxe³khaix¹ju³ta² ha³nxe² i³sa²tẽ³ju³tai²na² yxau³yah³lxin¹ju³ta²nũ³a²
 yũ³yah³lxĩ³nha³tai¹. 23 Nxe³ha³kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ai³sxã³ ã³wih¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:
 “Txa²wã¹sũ³nai²na² yen³kxa² u³hũ¹ai¹na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³sxã³
 i³sa²wa²lho¹xi²nha³jah³lxĩ³nã³nhẽ³li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²wã¹tã³xi²na²
 hit3txã²ti³kxe³su² i³sa²wa²lho¹xi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hã¹ixã¹jah¹lxĩ³sã²nhẽ³li¹.
 Yen³kxai²na² Sũ³na² u³hũ¹ain¹yah³lxin¹ju³ta²nũ³ai²na² hã¹ixã¹jah¹lxĩ³sã²nhẽ³li¹.
 24 Nxe³yah³lxĩ³sã²nĩn¹ka³tu³ wxa²wã¹tã³xai²li² hãu²non³si¹jau³su² e³kxi²nyha³jah³lxĩ³hẽ¹li¹.
 Nxe³na²na¹ hã²wxãn³txa³ny²en³kxin³txi² tẽ³xi²ka³tu³ Sũ³na² u³hũ¹tain¹yah³lxĩ³hẽ¹li¹.
 25 Wa³su³txi³ hãu²not3nyha³jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ nyhah¹lxan³kxai²nãn²tu³
 wxa²wã¹tã³xai²li² tẽ³nxa²lxĩ³sxã³ hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² ã³sa³so¹nx2ti³ha³ta²wi¹.
 ã³sa³so¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ po³li²sa²jah¹la² sa²nũ¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Sa²nũ¹nx2ti³kxai²nãn²tu³
 sxi²ha² kan²thĩ³na² u³tũ³kxi¹nx2ti³ha³ta²wi¹. 26 Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ wa³su³txi³
 ã³wa²su¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹. Yen³kxa² u³yho³hi²ta³lun²yah³lxĩ³sã²nĩn¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³
 ã³wa²su¹kxi¹nx2ti³ju³ta²nũ³a² yũ³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta² yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
 ã³wa²su¹si¹nx2ti³jau³su² i³ye³kxah³lxan³kxai²nãn²tu³ kô³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³ha³tai¹.

Txu¹ha² ã³xa³ka³lxa² u³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ain¹ju³ta²i³yau¹ũ³jau³su²
 27 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽ³xita² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txu¹ha² ã³xai²na²
 u³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxĩ³txa²hẽ¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 28 Nxe³yãn¹ta¹
 e³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txu¹ha² ã³xai²na² i²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²e¹nãu³ai²na²
 e³yah³lxin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txu¹hai²li² u³whĩn¹ti³sah¹lxun¹nãn²kũ².”
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²e¹nãu³ai²na² ya²la³tu³ txu¹hai²na² u³whĩn¹ta³kxi²nyah¹lxin¹kxa²
 yã¹nxe² hxi²ki³te²li³ yah³lxĩ³hĩ³hẽ¹li¹. 29 Jã¹nxe³te³kxa³ya³tu³ wxa²ye³ki³ki³a² ye³wi¹tãu³a²
 kô³nxe³ti³ kã³si¹nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ye³sai¹nha²sxã³ u³lxã³na¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹.
 A²nxe³ju³tai²na² ye³ki³ka³na³ka³si³ka² ã³na¹sxã³ ã³ye³ki³kho³nhãn³kxai²nãn²tu³ jũ¹nxe²
 ã³in²ta³lxĩ³nha²hĩ³ki³tã³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹nũ²a² whã¹ai¹ ha³lo²a² kô³xai²na² ha³nxe²a²
 i³sa²tẽ³kô³xa² ã³na¹nẽ³tain¹kxai²nãn²tu³ kã²n ã³in²ta³lxĩ³nha²hĩ³ki³tã³li¹. 30 Te²yã¹nxe³ju³ta²
 wxa²hxi²kai²na² hxi²wi¹tãu³a² hxi²kai²na² kô³nxe³ti³ hxi²kã³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³
 i²hxi²ki³lho¹nha²sxã³ u³lxã³na¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. A²nxe³ju³tai²na² hxi²ka² ka³na³ka³na²te²a²
 ã³na¹sxã³ ã³nhxi²kho³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ jũ¹nxe² ã³in²ta³lxĩ³nyhah¹lxĩ³hĩ³nai¹lxi¹. Yxãn¹ta¹
 txa²wã¹nũ²a² whã¹ai¹ ha³lo²a² kô³xai²na² ha³nxe²a² i³sa²tẽ³kô³xa² ã³na¹nẽ³tain¹kxai²nãn²tu³
 kã²n ã³in²ta³lxĩ³nha²hĩ³ki³tã³li¹.

Txu¹ha² ã³na¹ju³ta²i³yau¹ũ³jau³su²
 31 Txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na² wãn³txa² nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²ai²na² a²e¹nãn¹jau³kxai³li¹
 nxe³te³nah¹lxi¹: “Txu¹sa²khai²ta¹ka³lxa² ã³na¹a¹tũ¹xã¹.” Nxe³kxai²nãn²tu³ ha³te³h³nxã³nxã²
 tẽ³sxã³ a²ten³jau³su² u³whã²li¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³txã³nxai²na² tẽ³sxã³ txu¹hai²na²
 u³hũ¹jah³lxĩ³sãn²sxã³ ã³wa²su¹tsã³ yxau³hĩ³nx2na³li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 32 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wãn³txai²na² i³yau¹ĩ¹nx2ta¹jau³xa²sa¹: Txu¹hai²na² txu¹sa²khai²ta¹ka³lxa²
 in³txa² ã³xai²na² u³whĩn¹ti³nhãn²nxa²ta¹ka³lxa² nxe³ta¹ka³lxã²in²txi³ tẽ³sxã³ ã³na¹kxai²nãn²tu³
 hã²wxãn³txa³ in³txa² ã³xah³la³ so¹nh³kxai²nãn²tu³ txu¹hai²na² tẽ²ain²txi³ a²nũ²a²
 ã³xa² u³whĩn¹ti³nyhu¹kxa²yã¹nxe² hxi²ki³la³hĩ³nx2na³li¹. Kô³nxe³ti³ kã³ju³tai²la¹wi¹.
 Te²yã¹nxũ³sxã³ in³txi³su² i³li³jah¹lai²na² sa²kxai³li² txu¹hai²li² ã³na¹lxĩ²ta¹ka³lxai²li²
 nxe³ta¹ka³lxã²in²txi³ so¹nh³kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹lai²na² txu¹ha² ã³xa² u³whĩn¹ti³nyhu¹kxa²
 yã¹nxe² hxi²ki³lon³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Kô³nxe³ti³ kã³ju³tai²la¹wi¹.

Ha³lo²a² kã³ki³ju³ta²nũ³a²i³yau¹ũ³jau³su²
 33 Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na² yau³xã³xai²na² ain³kxain¹jau³xu¹tai²na²
 nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxã¹na² e³in¹jau³su² nxĩn¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³nu²sa²na³li¹.
 Txa²wãn³txa² ya²la³yau³xai²la¹wi¹. Nxĩn¹jau³su² nxĩn¹kxai²nãn²tu³ ya²la³tu³ wãn³txi³khai²xa²
 so¹lxĩ³ e³txa²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ ki³han³jau³su² e³in¹kxai²nãn²tu³ e³in¹jau³nũ³a² nxe³txa³hẽ³li¹.
 Nxe³nxa³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² ã³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Ya²la³yau³xai²la¹wi¹. Nxĩn¹jau³su²

nxe³txa³hē¹li¹. Kxā³nhxī¹nai³tā¹jau³su² ta¹hxai²hē¹li¹. 34 Nxe³yān¹ta¹ Txa²yo²wān³txa²e³a¹jau³xai²na² ā³ixi²jau³xai²la¹i¹. Nxe³na¹te³nah¹lxī¹. Wān³txa² e³in¹jau³nū³a² ā³ye³yo²nū¹nē³ju³ta³nū³a² e³txa³hē¹li¹. Oh³nān¹ko³xai²na² ā³ye³yo²nū¹nē³ju³ta³nū³su² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ko³xai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ko³xai²la¹i¹. 35 Yuh³nān¹ko³xai²na² ā³ye³yo²nū¹nē³jau³nū³su² wai³nxa³wi¹. Nxe³ko³xai²na² Sū³na² yu³ixkai²na² tū³yu³wxe³nha²ju³ta¹la¹wi¹. Je³ru³sa³ō²thi³na² ā³ye³yo²nū¹nē³jau³nū³su² wai³nxa³wi¹. Nxe³thi³nai²na² Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹la² a²sxi²khai³xai²la¹wi¹. 36 Wxa²ne³kxa³nāu³xai²na² ā³ye³yo²nū¹nē³jau³nū³su² wai³nxa³wi¹. Nxe³sxā³ wxa²ne³kj³sxai²na² ne³tū³ti³yo²ta³nxa² ne³hān³ta³nxa² nxe³sxā³ hxi²kan¹nxā²nxa³i¹. 37 Hāi¹nxe³sxā³ e³in¹jau³nū³su² nxīn¹te³nah¹lxī¹: “Nxe³n¹na³li¹.” Ta³nxa², “Nxe³nxa³wi¹.” Ta³nxa², nxīn¹jau³su² ā³nhj³nx2na³li¹. Nxīn¹kxa²yu³su² jau¹xai²lan¹nha²kxai³ wai³nhj³nxa³wi¹. Kō³nxe³ti³ kāi³hj³nxa¹lxī¹.

A²nū²a² ā³xa² i³wa³lxīn³kxi³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

38 Nxa³ha¹te¹ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta¹na² ain³kxain¹te³nah¹lxī¹: “A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ūh¹nxa²kxai²nān²tu³ ā³wa²to²hi²sxā³ kāi³ūh¹txa³hē¹li¹. Nxīn¹ju³kxai³la¹. A²nū²a² ā³xai²na² wxa²ye³na² sa²ye³sai¹nxain¹kxai²nān²tu³ nxe³kxai²nān²tu³ jah¹lai²na² ye³nai²na² te²yā¹nxe² kāi³sxā³ ā³wa²la³kxi²nhān¹kxai²nān²tu³ sa²ye³sai¹ai¹nīn¹kxai²nān²tu³ nxe³ju³ta²nū³a² wain³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² wxa²wxi²ai²na² sa²wxi²sa²tā³nxain¹kxai²nān²tu³ nxe³kxai²nān²tu³ jah¹lai²na² wxi²ai²na² te²yā¹nxe² kāi³sxā³ ā³wa²la³kxi²nhān¹kxai²nān²tu³ sa²wxi²sa²tā³ai¹nīn¹kxai²nān²tu³ nxai¹nīn¹ju³ta²nū³a² wain³te²ju²hē³li¹.” Nxe³jau³xau³hxai²tēx¹lā¹ixsā³ jau³xai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. 39 Nxe³yān¹ta¹ txa²yo²wān³txa² e³a¹jau³xai²na² jau³xā³lxī¹na³li¹. Nxe³na¹jau³xa²sa¹. Kō³nxe³ti³ kāi³ūh¹nxain¹jah¹la² i³wa³lxīn³txa³hē¹li¹. Nxe³nxa²te²kxa³yan³txi³su² wxa²ne³xa² wxa²ne³wi¹tāu³ai²na² wxa²ne³su²nxain¹kxai²nān²tu³ wxa²ne³ha³tih³nāu³a² ā³nxax³yo¹o²tū³txai¹nhē³li¹. 40 A²nū²a² ā³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Wxa²ha³la³sē³nān¹ta³ka³lo³a² yo²xo²kwāin³sa³nha¹. So¹kxi²si¹jau³su² txa²hxi²kan¹jah¹la² i³ye³ixkai²na¹tū¹xā¹.” Nxe³kxai²nān²tu³ wxa²ha³la³sē³nān¹ta³ka³lo³a² ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Nxe³kxa²yu³su² wxa²wā²la²ka³lo³a² wi²kxi²nhān¹ka³lo³a² kwa²sa²son¹ka³tu³ ū³hū¹tain¹nū³nhē³li¹. 41 Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² hxi²kan¹te²su² te²na² e³ixi¹nxain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²nah¹lxī¹: “Txa²yen³kxa² sa²nah³so¹sxā³ ū³hū¹sē¹li¹. Tih³nai²na² ai³na¹tih³na² u² ki³lo²me³tro³tih³na² ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹.” Jau³su² nxe³nxain¹kxai²nān²tu³ tih³na² ki³lo²me³tro³tih³na² tih³nha¹li¹ yen³kxai²na² sa²nah³so¹sxā³ ā³si³tē³kxi¹txai¹nhē³li¹. 42 Te²yā¹nxe³jut3su² a²nū²ai²na² wxa²yen³kxai²na² a²ten³jau³su² e³ixi¹nxain¹kxai²nān²tu³ ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³: “Wxa²yen³kxa² kwa² ū³hū¹sē¹li¹.” Nxe³nxain¹kxai²nān²tu³ kwa² ū³hū¹txai¹nhē³li¹.

A²nū²a² txa²wā¹kō¹kon¹te²a² i³yau¹ū³jau³su²

43 Nxa³ha¹te¹ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta¹na² yau³ā³xai²na² ain³kxain¹jau³xu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxī¹: “A²nū²a² wa³kxa² yxau³nū¹jah¹la² a³lxī¹jah³lxī³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ wxa²ko¹ko¹ah³la² hjt3jah¹lxī³hē¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³sxa³wi¹. A²nū²a² i³tih³nxe³nx2ti³ te²nāu³xu¹ta¹na² wān³txi³su² ta¹hxai²ti³ai²ti²tu¹wi¹. 44 Nxe³yān¹ta¹ txa²yo²wān³txa² e³ixi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxa²ko¹ko¹nāu³xa² a³lxin¹txi³txai¹nhē³li¹. Ha³lo²a² khāuh³lxa³ti³hi¹nx2ti³si¹hain¹jau³nū³a² Sū³na² i³ye³kxi²nx2tain¹kxai²nān²tu³ nxe³kxan²ti³, “Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxī³ yxau³txai²lā¹. Khāuh³lxa³ti³hit1sah¹lxin¹tū³ka³txi³ i³nxai²na²sa¹.” Yah³lxin¹jau³su² Sū³na² i³ye³kxi²txain¹yah³lxī³hē¹li¹. I³hī³txā²tain¹te²na² sa²kxai³lu² wi¹ju³ta²nū³a² so¹lxī³ i³wa²lā³xi²txain¹yah³lxī³hē¹li¹. A²nū²a²na² yo²ha³nxe³lha³txi³ kō³nxe³ti³hit1sā³ i³yī¹li¹nx2ti³ta³nxa² khāuh³lxa³ti³nx2ti³ta³nxa² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ Sū³na² wi¹lī²si¹hain¹ju³ta²nū³a² Sū³na² i³ye³kxi²jah³lxī³hē¹li¹. 45 Nxe³ kāi³ū¹hain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³tāu³a² oh³na² yxau³jah¹la² a²ki³lha³lxā²nāu³lot3nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹te²la³ ta³nxa² kō³nxe³thin¹te²la³ ta³nxa² nxe³te²na² a²yo²ha³kxa¹ u³je³na³ka² i³ha¹te¹kxi²te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²ai²na² wi¹kāi³ta³nxa² kō³nxe³ti³ kāi³ta³nxa² a²yo²ha³kxa¹ wē³ha²yau³xa² wē³hā¹si¹jau³su² sa²si¹hā²te²ju²hē³li¹. 46 Jā¹nxe³kxe³kxa²ya³lhu² a²nū²a² a³lxī²nx2tain¹te²na² so¹lxī³ a³lxī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²yah³lxin¹ju³ta²nū³a² kāi³nhj³nxa³lho³li¹. Nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xa² ū³yho³hi²ki³ka³a² so¹kxi²nē³tū³ka³txa² te²yā¹nxe² kāi³ain¹nūn³te²ju²hē³li¹. 47 Te²yā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ne³khauh³hain¹yah³lxin¹te²na² wxa²wā³tā³nāu³sxu² kxai²nān²tu³ nxe³te²na² so¹lxī³ wi¹le³kxain¹lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nhj³nxa³wi¹. A²nū²a² ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² te²yā¹nxe² kāi³ain¹nūn³te²ju²hē³li¹. Nxe³te²nāu³xa² hai³txi³ ā³wa²to²hi² wi¹le³kxi²yah³lxī³hj³nx2nxa³lxī¹.

48 Jā¹nxe³kxa²yan³ti³su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Oh³na² yxau³jah¹la² hāi¹nxe³kxe³hū³sxā³ a³lxī²nha²jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe² kāi³sxā³ a³lxī²nha²jah¹lxī³hē¹li¹.

6

Yen³kxa²wã²nhũ¹kxi²ki³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ kã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² sa²nãn¹kxi¹nx2tain¹jau³nũ³su²yũ²tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹ju³ta²wi¹na³li¹. Yxãn¹ta¹Txa²wã²sũ³na² sa²nãn¹kxi¹si¹nx2ti³jau³su² jau³xa² so¹lxĩ³ kã³sxã³ãn³ten³jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³to³ta¹nxe²kã³sxã³ãn³ten³yah²lxan³kxai²nãn²tu³kxã³nãu³a¹Wxa²wĩ³na²Si³yxau³ka³txa²Oh³nãn¹jah¹la²wi¹kã³yah³lxin¹kxa²yo³ha²ũ³hũ¹nx2ti³xa³lho³li¹.

2 Jã¹yxah³lxin¹jut3su² a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²na² hxi²nũ¹nu³hain¹yah³lxĩ³to³hin¹tãu³a² hai³txi³ju¹ta³la³kãin²ĩ³yũ¹khaix1yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a²kwa²wi¹lhin¹ki³lxo³te²nãu³xa²nxe²kã³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Ju³te²a²nũ³ka³txa²ã³nũ²kxi²thĩ³na²ã³wih¹sxã³ĩ³yũ¹kxi²sxi²je³na²ai³sxã³ĩ³yũ¹kxi²nxain¹te²ju²hẽ³li¹. Kwa²sa²nãn¹kxi²nha²ju³ta²yxo²kwa³ĩ³nain¹te²ju²hẽ³li¹. A²nxe²te²nãu³xa²kã³ain¹kxa²yo³ha²hi¹na¹so¹lxĩ³yũ³te²ju²hẽ³li¹. ³Yxãn¹ta¹wxa²nũ³ka³txa²te²yã¹xah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Hã¹ĩ³nxe³sxã³a²nũ²a²ĩ²nx2ti³xa³tãu³a²yen³kxi³txa²jah¹la²hxi²nũ¹tain¹jah¹lxĩ³hẽ¹li¹, kãin²te²lo³nx2tain¹kxa²yan³txi³su¹. ⁴Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³hã³a²wi¹kã³ye²yah³lxĩ³nha²kxai³Txa²wã¹wĩ³na²Si³yxau³jah¹la²hã³a²kã³ki³kxa²ĩ²nẽ³jah¹la²ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹.

Sũ³na²e³kxi²ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹Txa²wã¹sũ³na²e³kxi²yah³lxĩ³to³hin¹tãu³a²a²nũ²a²wi¹lhin¹ki³lxo³te²nãu³xa²te²yã¹nxe²kã³yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. A²nxe³te²nãu³xai²na²sa²kxai³lu²Ju³te²a²nũ³ka³txa²ã³nũ²kxi²thĩ³na²ã³wih¹sxã³a²nũ²a²ne³kxai³ta³tãu³a²ĩ³sa²nxũ³sxã³e³kxi²to³hi²sxi²je³na²nu²ki³ye³lot3tãu³a²ĩ³sa²nxũ³sxã³e³kxi²to³hi²nxain¹te²ju²hẽ³li¹. Kwa²sa²nãn¹kxi²nha²ju³ta²yxo²kwa³ĩ³nain¹te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³te²he³la³kxi²nãu³xai²na²hi¹na¹so¹lxĩ³kã³ain¹kxa²yo³ha²yũ³te²ju²hẽ³li¹. ⁶Yxãn¹ta¹wxã²ĩ³na²sa²kxai³lu²: “Sũ³na²e³kxi²to³ha²tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na²ĩ²kxi²nẽ³jah¹la²nũh¹lxĩ³ĩ²ye³kxi¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na²te²hi²sen³su²hã³a²e³kxi²ki³to³jau³xai²na²ĩ²kxi²nẽ³jah¹la²Te²hi²sen³kxai³lu²ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹.

7 Jã¹nxe³sxã³Sũ³na²e³kxi²yah³lxĩ³to³hin¹tãu³a²wãn³txa²yau³ka³lxa¹txi³kwa²to³toh³lxĩ³jau³xa²e³kxi²yah³lxĩ³to³txa³hẽ¹li¹. Nxe³te²yã¹lxjau³xa²Sũ³na²wãn³txa²ĩ²ai¹nxa³tũ³ka³txa²nxe³te²yã¹lxjau³xa²e³ain¹to³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³te²nãu³xai²na²sa²kxai³lu²: “Yau³ka³lxa¹txi³kwa²to³toh³lxĩ³Sũ³na²e³kxi²sĩ¹to³ha¹kxi²nãn²tu³ain³kxi²sa²sĩ¹tũ¹xã¹.” Ain¹jau³su²nxain¹ta¹hai³txi³ain³kxi²nũ¹hai¹nxa³lho³li¹. ⁸Nxe³ha²kxai³te²yã¹nxe²kã³yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na²te²hi²sen³kxai³lu²ã³ten³yah²lxin¹jau³su²e³kxi²yah³lxan³ta³lxa¹ã²la²wi¹ko³nh²te²ju²hẽ³li¹. ⁹Nxe³yãn¹ta¹: “Sũ³na²e³kxi²na²tũ¹xã¹.” Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³jau³xai²na²e³lxĩ³kxi³jau³nũ³a²e³kxi¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³te³nah¹lxĩ³: “Txa²wã¹wĩ³na²oh³na²yxau³jah¹lã³. Wi¹lhin¹sxã³sa²nãn¹kxi²kãin²te²lo³txa²ju³ta²ten³sa²sĩ¹nhai¹.

10 Wxa²wãn³txa²wi¹jau³xa²A²hxi²kxan¹ta²Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³su²nxe³jau³xa²wa³su³txi³yũ³nũ¹sa²nhĩn¹ju³ta³ntũ²a²ten³sa²sĩ¹nhai¹. Oh³nãn¹ko³nãu³a¹ten³nxa²ju³ta²hã¹ĩ³nxe³sxã³wa³su³txi³sa²yxowet1sxã³kã³ta³lu²nain¹te²tu³wi¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³yuh³nãn¹ko³nãu³a²te³xa²yã¹nxe²sa²yxowet1sxã³kã³ta³lu²nain¹ju³ta³nũ³a²ten³sa²sĩ¹nhai¹.

11 Yain³txa²hã¹ĩ³nxa²ũ³hũ²sa²sĩ¹nĩ¹nhĩn¹txai³sa²sĩ¹nhẽ³li¹.

12 A²nũ²a²ã³xai²na²ko³nxe³ti³kã³ĩ³ũ¹sain¹sĩn¹kxai²nãn²tu³ne³wã²na³ũ¹hain¹sĩ¹na¹wi¹. Nxe³ain¹sĩ¹na¹kxa²yã¹nxe³sxã³ko³nxe³ti³kã³ĩ³ũ¹nxa³sĩ¹na¹ju³ta²ne³wã²na³ũ¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹.

13 Ha³lo²a²ko³nxe³ti³kã³ĩ³sĩ¹na¹ju³ta³nũ³a²ã³sa²so¹sa²sĩn¹txa³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹ko³nxe³ju³ta²ã³non²ta³kxi¹sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Jã¹nxe³jut3su²wxã²ĩ³na²so¹lxĩ³hã³lo²ai¹na²a²wa³kxẽ³yah¹lo²sĩ¹nha²kxai²nũ³kxũn³ta²si³yxau³jah¹lo²sĩ¹nha²kxai³wxi²kin³ti³ton³jah¹lo²sĩ¹nha²kxai³nxe³sa²tẽ³sĩ¹nĩ¹lxĩ¹. Ta³lu²na¹wi¹. A²mẽ³.” Nxe³kxa²he³la³ki³su²Sũ³na²ĩ²ye³kxi¹jah³lxĩ³to³hẽ¹li¹.

14 Jã¹nxe³jut3su²a²nũ²a²ã³xai²na²ko³nxe³ti³kã³ĩ³ũ¹nx2ti³kxai²nãn²tu³wi¹lhin¹sxã³ne³wã²na³txain¹yah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ti²Wxa²wĩ³na²Oh³na²yxau³jah¹la²ko³nxe³ti³kã³yah³lxin¹kxe³su²ne³wã²na³ũ¹nx2ti³nũn³tu¹wi¹. ¹⁵Nxe³yãn¹ta¹wxa²ẽ¹nãn¹jau³su²nxe³ke³la³te³kxai³te³nah¹lxĩ³: “Jah¹lai²ti²ko³nxe³ti³kã³ĩ³ũ¹sain¹na²hẽ³na¹. Ne³wã²na³ũ¹hain¹nxa³lho³na¹.” Nxĩn¹ke³la³te³kxai³Txa²wã¹sũ³na²te²hi²sen³su²wxa²ko³nxe³ti³kã³yah³lxin¹ju³ta²ne³wã²na³ũ¹nx2ti³hĩ²nxa³wi¹.

Yain³txa²ĩ³yain³ki³ju³ta²ã³na¹ki³ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹Sũ³na²e³kxi²te²lhxã³yain³txa²ĩ³yain³ju³ta²ã³na¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³khã³h³lxã³ti³ki³lxo³nha²yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Wi¹lhin¹ki³lxo³nha²jah¹la²te²yã¹nxe²kã³ĩ³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²na²he³la³kxi³su²yain³txa²ĩ³yain³ju³ta²ã³na¹ain¹kxai²nãn²tu³

33 Nxe³yah³lxin¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²wet¹hxa³jah³lxin¹ju³ta² txa²nū² ā³te³ni² Sū³na² wi¹lhin¹ti³hit¹txa²lxixi³ju³ta³nū³a² txa²nū² ā³te³ni² nxe³jah³lxixi³sā²nhē³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxai²na² ā³taut³to³txai³yah³lxin¹kxai²li² ū³tet¹sū³nx²ti³tu¹wi¹.
 34 Jā¹nxe³jut³su² ka³nxa³ha²tai²nān²ta² yen³kxi³nū³a² hxi²wau³ta³kxi³nyhah¹lxixi³txa²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³a² yxau²xai³yah³lxin¹ju³tan¹te²ka³ya³llu² hī¹na² sa²kxai³lu² hxi²wau³ta³kxi³yah³lxan³sxā³ ā³wa²sut¹sxā³ yxau²xai³yah³lxixi³li¹. Ka³nxa³ha²ta³ai²na² te²yā¹yxah³lxixi³nū³nīn¹tu¹wi¹.

7

A²nū²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³i³yī¹li²ju³ta²i³yau¹ū³jau³su²
 1 A²nū²a² ā³xai²na² yxo²wa³suxi²sxā³ ko³nxe³ti³i³yī¹li¹yah³lxixi³txa²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ko³nxe³ti³i³yī¹li¹nx²ti³nū³tu¹wi¹.
 2 Nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² i³yī¹lain¹yah³lxin¹kxa²ya¹nxe² i³yī¹li¹nx²tain¹tu¹wi¹. Hxi²kxāu³khaix¹nxe³sxā³ o¹la³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² hxi²kxāu³khaix¹nxe³sxā³ kāi³ūh¹nx²ti³tu¹wi¹. 3 Wxa²wā¹tā³xā² ko³nxe³ti³i³yī¹li¹ju³ta² ko³nxe³ti³i³yī¹li¹yah³lxin¹ju³ta² kāin² wa²to²hi²na³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta²na² yā¹nx²na³li¹. Wxa²wā¹tā³xā²li² hi³a² sī³na² ye³wi²kxe³su² yū³hī³nx²na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²hī³nxa¹li¹. Nxe³kxe³su² wxa²ē³nān¹jau³kxai³li²; “Txa²wā¹tā³xā²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²na¹tu¹xā¹.” Nxe³yah³lxin¹ju³ta² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² i³nyhah¹lxan³kxe³su² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²nxa²sī¹na¹tu¹wi¹. 4 Nxe³sxā³ wxa²wā¹tā³xā²li² e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxixi³: “Hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²nxa²sī¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxin¹ju³ta² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² yū³yah³lxixi³hī³nxa¹li¹. 5 Nxe³yah³lxin¹ju³ta² wxā²li²wi¹lhin¹ki³lxo³jah¹lo²su² yah³lxixi³li¹. Hi³sa³ka³txa² sa²ye³sai¹nhat¹jah³lxixi³sā²nhē³li¹. Nxe³sān²nū²la² wi¹li²nha²sxā³ wxa²wā¹tā³xā²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.
 6 Yen³kxa² wi¹lhin¹kxa² yū³yah³lxin¹kxa² tē³sxā³ wai³a³lxā² kwa²a³na¹ū³yah³lxixi³txa²hē³li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wā²lhxā³ ye³kāi²ne³nx²ti³hā³ta¹. Te²yā¹nxe³jut³su² txah³lxixi³a² a³li²ki³ai²na² yū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kwa³jan³ta² yxa³kxa² ha³lo²a² yuh³xā¹na¹ū³yah³lxixi³txa²hē³li¹. Nxe² ā³na¹ū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxa³kxai²li² tī³ka³la³ju³ta² yū²na³li¹. Nxe³sān²ka³tu³ hā²wxān³txa² ā³nhe¹kxi²sxā³ i³yau¹lu¹nx²ti³hā³ta¹. Nxe³ju³kxai³lu² nxe³kxai³yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txixi³yah³lxin¹tāu³a² nxe³jau³jau¹xai²na² an³ta³kxi³sxā³ en²txain¹kxai²nān²tu³ ha²ya³kxa² i³hen³txixi³txain¹yah³lxixi³hē³li¹.

Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa²wi¹kxa² ū³hū¹nē³jau³su²
 7 Txa²wā¹sū³na² i³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²wi¹ju³ta² ū³hū¹nx²ti³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² ā³ten³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxū³sxā³ sxi²ha² a²yo²a² i³yo²to¹tot¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ sa²yo²than²yex¹nx²ti³tu¹wi¹. 8 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Sū³na² i³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxixi³te² i³nxān²tu³ a²wi¹ju³ta² ū³hū¹nx²ti³tu¹wi¹. Yen³kxa² ā³ten³yah³lxixi³te² i³nxān²tu³ a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sxi²ha² i³yo²to¹tot¹jah³lxin¹te² i³nxān²tu³ sa²yo²than²ye¹nx²ti³tu¹wi¹. 9 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ wxa²wē³sai¹na² yain¹tu¹xā² i³wā³txixi³nx²ti³kxai²nān²tu³ txah³lxixi³ka² ū³hū¹yah³lxixi³hī³nān¹te²la¹xā³? 10 Te²yā¹nxū³sxā³ ai³na² i³wā³txixi³nx²ti³kxai²nān²tu³ txixi³sxā³ ū³hū¹yah³lxixi³hī³nān¹te²la¹xā³? 11 Hai³txixi³ti³he¹nx²nxa³wi¹. Ko³nxe³ti³hin¹yah³lxin¹kxan²ti³ yen³kxa²wi¹te²na² so¹lxixi³ wxa²wē³hā³lxixi³na² ū³hū¹ain¹yah³lxixi³hī³nxa¹li¹. Te²yā¹nxe³hā²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah³la² Oh³nān¹jah³la² sa²kxai³lu² i³wā³ti³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxa²wi¹kxa² wa³to²hi²sxā³ ū³hū¹nx²ti³tu¹wi¹.
 12 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² wi¹lo¹la³kxi²nx²tain¹ju³ta² ten³yah³lxin¹kxa²ya¹nxe²kāi³u¹txain¹yah³lxixi³hē³li¹. Nxe³jau³xā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² jau³xau³hxi²tē¹x1ta² i³hen³txixi³tū³kā³txu¹ta²na² wān³txa² nxe²i³ye³kxi²nē³ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wi¹.

Tih³nu² ha¹lin¹tih³na² i³yau¹ū³jau³su²
 13 Yuh³nāu³ān¹ko³xā² hin¹ki³tāu³a¹ tih³na² yxau²xai³ki³tih³na² ha¹lin¹tih³na² yū²na³li¹. Nxe³sxā³ kāin²tih³na² sa²kxi³lu² a²nū²a² ka³lxā²tū³kā³txa² yxau²xai³lain¹ti³nū³su² te²ju²hē³li¹. A²nxe³tih³nai²li² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa² yan¹nāu³a¹ khāuh³lxā³ti³sa²tē³nhē³tu¹wi¹. 14 Nxe³nxa³ha²te¹ ha³tih³xan¹tih³nai²na² kāi¹nxa³tih³na² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa² yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan²ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³a² yū²nū¹nhē³tu¹wi¹. Ka³te³na² wi¹tāu³a² yxau²xai³ki³ti³tu¹wi¹. A²nxe³tih³nai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ka³lxā²nxa³tū³kā³txa² yxau²xai³tih³nū³su² te²ju²hē³li¹. A²nxe³jut³su² tih³na² kāi¹nxa³tih³na² ya³lo³txi²sxā³ yxau²xai³jah³lxixi³hē³li¹.

Hī³sa³ka³txa² nxā³ki³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²
 15 Sū³na² wān³txa² i³hen³txixi³nē³tū³kā³txa² nxe³ki³lxo³nxe³tū³kā³txai²na² wxā³hā³ta²wi¹. Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² ki³lxo³tai¹nha²kxai³ a²ta²na² o³ve²a²hū³ye²tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ au³txi³ a²e¹nāu³ai²na² ko³nxe³thi¹nai¹nha²kxai³ ā³na¹nx²ti³te²llxā³ nxai¹nha²kxai³

hau³hũ³te²sin¹tu¹wi¹. 16 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² i³sa²si¹hã³ye²nxai¹nxã³ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. O²la³kxi²ye²yhain¹ju³ta² wi¹lhin¹jut3su² ta³nxã² kq³nxẽ³thin¹jut3su² ta³nxã² a²e¹nãu³ai²na² wi¹ko³nyha¹lxin¹tu¹wi¹. U²va²ki³a² kwa² hu³kxẽ¹ha² i²li³tẽ¹ha² kũh²sxa³te²sxa³yu²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ fi²ko²nxã³kxa² kwa² hi³sa³ka³txa² ã³nxã³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³te²sxa³jai¹ti²tu³wi¹. 17 Jã¹nxe³ha²kxai³ hi³sa³ka³txa² wi¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² wi¹ta³nxã³kxa² so¹lxĩ³ ã³nxã³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ hi³sa³ka³txa² kq³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kq³nxẽ³ta³nxã³kxa² so¹lxĩ³ ã³nxã³kxi²te²ju²hẽ³li¹. 18 Te²yã¹nxũ³jut3su² hi³sa³ka³txa² wi¹ka³txai²na² hxi²kan¹txi³ a²nxã³kxa² kq³nxẽ³ta³nxã³kxa² ã³nxã³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Hi³sa³ka³txa² kq³ka³txai²na² hxi²kan¹txi³ a²nxã³kxa² wi¹ta³nxã³kxa² ã³nxã³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. 19 Jã¹nxe³jut3su² hi³sa³ka³txa² wi¹nxã³kxi²hxa³kxai²nã²tu³ hã¹ixã³ a²nũ²a² hxi²ka² tau³ka²sa²tã³nũ²la² ha³nxe²a² ũ³thũ²ka³tu³ i³hxnã³ye²te²ju²hẽ³li¹. 20 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² o²la³kxi²ye²yhain¹ju³ta² i²yah³lxĩ¹nhĩ¹na² a²e¹nãu³ai²na² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹.

Txa²wā¹sũ³na² i²nẽ³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

21 A²nũ²a² i²li³te²a² hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yxau²xai³lai¹nxã³lho³li¹. Nxe²e³kxain¹kxan²ti³. “Nxe³sa¹lxĩ¹. Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxĩ¹.” Nxe²e³kxi²kxan²ti³nũ¹. Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² yxau²xai³lai¹nxã³lho³li¹. Yxã¹ta¹ Txa²wĩ¹na² Oh³nã¹nã¹jah¹la² Si³yxau³jah¹lai²na² a²ten³jau³su² sa²yxo²wet¹kxai²nã²tu³ nxe³te²na² i²li³te²la³ oh³nã¹nã¹ko³nãu³a² ã³wih¹tu¹wi¹. 22 A²nxe³tãu³a¹ kwa² i³ye³kxi²sain¹tu¹wi¹. I³ye³kxi²sain¹ju³ta³nũ³a² nxe³te²nah¹lxĩ¹. “Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lã³. Nxe³sa¹lxĩ¹. Wxa²wãn³txai²na² i³hẽ³txi³si¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. Wxa²ĩ³lxã² i³ye³sxã³ kq³nxẽ³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³na² a³li³si¹jau³su² kwa³na³si¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²ĩ³lxã² i³ye³sxã³ nũ³kxũ³khai¹nxe³ju³ta² o²la³kxi²si¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³si¹na¹ha²kxai³ wxa²sa³wi¹ha³lxĩ³khai³su² si¹na¹wi¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹. 23 Nxe³nxã²ha²te¹ i³wa²li³xi³na¹jau³nũ³su² nxe³na¹te²nah¹lxĩ¹. “I²nx2ta¹tũ³kã³txi³su² yah²lxã³lxĩ¹. ã³waix3jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Kq³nxẽ³thin¹ju³ta² kã³tũ³kã³txi³syah¹lxĩ¹lxĩ¹.” Nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

Sxi²ha²txon³te²a² i³yau¹ũ³jau³su²

24 Jã¹nxe³na¹jut3su² a²nũ²a² i²li³te²na², Txa²wãn³txa² ain³kxi²te²nã²tu³ sa²yxo²wet¹sain¹kxai²nã²tu³ a²nũ²a² a²hoh³lxah³la² yã¹te²hũ²na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²hoh³lxah³lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ton³nũ²nhai¹. Txah³lxã³kxa² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ ton³nũ²nhai¹. 25 Ton³ta³lu²nain¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³ wẽ³ha²yau³xa² kãin² wẽ³hã¹yain¹nũ²nhai¹. Kãin² wẽ³hã¹ye²ha²kxai³ ka³wã³lxai²na² kãin² hũx1tha²kxai³ it3ta² kãin² it3tha²khai³ nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³ hai³txi³ sxi²lha³ sa²khot3je²nxã³nũ²nhai¹, txah³lxã³kxa² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ to³nai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wãn³txa² sa²yxo²wet¹jah¹lai²na² nxe³kxa²yã¹nxe³na¹li¹. 26 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te²na² Txa²wãn³txa² ain³kxi²sa²te²nã²tu³ sa²yxo²ã³sain¹kxai²nã²tu³ a²nũ²a² hxi²kãu³kãun³jah¹lo²hũ³na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ton³nũ²nhai¹. Ka³yã³la² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ ton³nũ²nhai¹. 27 Nxe³ka³tu³ ton³ta³lu²nxã²ti³ wẽ³ha²yau³xa² kãin² wẽ³hã¹ha²kxai³ ka³wã³lxã² kãin² hũx1tha²kxai³ it3ta² kãin² it3tha²kxai³ nxe³te²kxa³kxa¹ sxi²hai²li² sa²kho³kxi²ye²nu²nhai¹. Sa²nai¹hxa³je²nũ²nhai¹, ka³yã³la² ũ³si³ka³tũ²kxi²sxã³ txon³kxi²ha²kxai³lu¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wãn³txa² sa²yxo²ã³sa²jah¹lai²na² yã¹nx2na³li¹. Jã¹nxe³na¹jau³su² nxe³ye³nxã²lxã¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ a²sa³wi¹ha³lxã²na² a²nũ²a² ã³si³tẽ³kxi²tũ³kã³txai²na² nxe³sxã³ Je³su²jah³la² a²yxo²wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² sa²hxi²katju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

28 Nxe²e³ta³lun²tãu³a² a²nũ²a² ain³kxi²tũ³kã³txa² o²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 29 O²lain¹te³nah¹lxĩ¹. — Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² hxi²kan¹jah¹la² wãn³txa² e³jah¹lai¹la¹wi¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ ha³tẽh³nxã³nxã² a²hoh³lxĩ³su² nũ³kã³txa² te²yã¹nxe² wxi²kan¹sxã³ e³ai¹nxã³wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8

A²nũ²a² khon³ta³kxi²sxã³ kã³lãun³ta³kxi²jah¹la² we²txi²jau³su²

1 Nxe²ha²te¹ e³ta³lun²nũ²la² wã³la³ka³txa² ka³nxĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³nxĩ²te³na¹ a²nũ²a² ka³lãun³ta³kxi²sxã³ a³si³tẽ³lxã³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². 2 Nxe²tãu³a² in³jah¹la² khon³ta³kxi²sxã³ kã³lãun³ta³kxi²jah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i²te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³nũ²la² ã³nxã³kax3ti³wxe³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹. — Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. “Wxa²ĩ³ta³ka³txa² hxi²kan¹txi³ we²txi²nxã²ha¹tũ¹xã¹.” Sa²ki³kxai³lu¹. Nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²nxū³sin²nha²sxā³ wxa²wxai³ta¹hxai²hē¹la².
Wxa²wxai³te³nah¹lxi¹:

— Ten³sa³nhai¹. We²txi¹nxa²ha¹wi¹. Nxe²e³ta³lun²nhī¹na¹ a²ʔ³ta³ka³txai²li²
we²txi²ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² āh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nxa²ha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā³nxūn¹ta² si³yxa³jah¹la² ai³sē¹li¹. Ain¹tāu³a²
we²txi¹nxa²ha¹ju³ta² a²nū²a² a²xā³xa² i³hen³txi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ wā³nxūn¹ta²
si³yxa³jah¹lan²tu³ ai³sxā³ i³yau¹ū¹nhat¹je¹txai¹nhē³li¹. Nxai¹nīn¹kxai²nān²tu³
hā²wxān³txa³ ka³yuh³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³yau¹ū¹nxain¹kxe³su² ū³hū¹txai¹nhē³li¹.
Nxai¹nīn¹kxai²nān²tu³ wā³nxūn¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³yuh³xai²na² tē³sxā³ Sū³na²
ū³hū¹yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we²txi²nxain¹ju³ta²
i³yau¹ū¹nha²yai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² a²nū²a²i³ton³te²a² we²txi²jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ū²thi³na² ai³sxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Ro³ma²no³
nū³ka³txa² so³ta²to² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ā³tī³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³tī³xi²sxā³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

6 — Nxe³txi¹. Txa²sa³wi³sa² i³ton³kxi²sa³na²hē³li¹. A²nū²ai²na² whāi²na¹ kan²ta³kxi²nha²sxā³
sxi²ha² sxa³ha²kxai³ khāuh³lxa³ti³nha²khai¹nxa²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxā³na¹tu¹wi¹, we²txi²te³lha³ku¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Ro³ma²no² nū³ka³txa² so³ta²to² a²wa³kxēn³yah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe³sa³lxi¹. Txi²li² wxa²ye³na² kāin² sa²nxa³wi¹. Txa²sxi²h²nāu³a²
ā³si³tē³kxi²san¹ju³ta³nū³su² āu²li²sa³nhai¹. Nxe³sa³ha²kxai³ hāi¹nxe³sxā³ a²wān³txa²
so¹lxi³ i³ye³kxin¹kxai²nān²tu³ txa²sa³wi³si³na² we²nxī²tu¹wi¹. 9 Jā¹nxe³na¹jut³su²
te²yā¹nxūn³na¹wi¹. hxi²kan¹jah¹lo²su² yū³sa²nū³nha²kxai³ so³ta²to² nū³ka³txa²
sa²yxo²wet¹sain¹tū³ka³txa² yu¹nū¹na¹h²kxai³ te²sa³li¹. Nxe³sxā³ txā²sa³wi³sxai²na²
ai³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²na¹kxai²nān²tu³ ai³h³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ sa³wi³sxa²
ā³xai²i² wxā³si¹jau³su² i³kai¹so¹na¹kxai²nān²tu³ ya²la³tu³ ā³wxā³lū³nx2na³li¹.

Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²wa³ka³lxa² wa³kon³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²na¹kxai²nān²tu³ ya²la³tu³
wa³kon³kxi²sai¹nhī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxūn³te²sa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la²
ka³lih¹ti³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²tū³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yā²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹tai²na² sa²kxai³lu² jah¹la²nu¹ta²li² i²sain¹te²sai¹nxa³nū²nhai¹.
Nxe²ta¹ yxo²i²sain¹nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ I³sa²e² nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹ju³ta²
ye³ka³lxa²txi³i²sai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ kū³we²ki²la²yxo²i²sai¹nhxai²nxa³hē³li¹. 11 Ya²la³tu³
e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi³kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot³ju³ta³nū³su²
yū³hī¹na¹. A³bra³āu²ah³lu¹ta²na², I³sa²kah³lu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na² nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² me²sa³ka³lo²a² i²yain³te³lhxā³ ā³wxē³ain²tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹ a²nū²a²
ka³lxa¹te²nāu³xa² ha³lo²a² u³je³na² a³li³xi²tāu³an¹ko³xai²na² wxā³ai¹nha²kxai³ u³je³na²
kan³tāu³an¹ko³xai²na² wxā³ai¹nha²kxai³ nxe³sxā³ wxā³sxā³ yai³nain¹tu¹wi¹. 12 Nxain¹ta¹
Ju³te²a² nū³ka³txi³nāu³xa² yxo²i²sai¹nxa³te²na² ka³lxa¹te²nāu³xa² oh³nān¹ko³nāu³a²
u²sa²tā³ain²tu¹wi¹. Ha³lo²a² ka³nhax³khai¹nxe³ju³ta² u²sa²tā³ain²tu¹wi¹. Nxe³tāu³a²
tū¹ka³txain²txi³ ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² nā³nai¹nha²kxai³ kāin²
yxo²ka³tā³tā³tain¹tu¹wi¹.

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² Ro³ma²no² nū³ka³txa² nū³kxūn³jah¹la²
e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³xi¹txu¹li¹. Yxo²i²san¹kxa²yā¹nxe² wxa²sa³wi³sxai²li² we²txi²na¹wi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³
i³ye³kxi²hī¹na¹ sa³wi³sai²li² we²nxī²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² i³ton³kxi²nū³ka³txa² we²txi²jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ai³nū²la² Pe²jah³la² sxi²ha² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹tāu³a²
Pe²jah³la² a²hāi³na² i³hi¹la³kxi²ka³txa² i³ton³sxā³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². 15 A²nxe³ju³ta²ina²
Je³su²jah³la² te²hi²sen³kxai³lu² i²tāu³a² ta¹ka³lxi²na² hxi²ka² hxi²ki³ta¹hxai²hē¹la².
Hxi²ki³hī¹na¹ i³hi¹la³kxi²ka³txa² we²txi²ta¹hxai²hē¹la². We²txi²nū²la² i³sa³yxa³nū²la²
yai³txa²kxai³lu² āu¹la³kxi²nū²la² wet¹lxsā³ ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi¹te¹lhxā³tāu³a² sa²kxai³lu² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nū²a² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxu¹kwai³yxa³jah¹la² tē³sxā³ wxā³ai¹ni² i³ta³ka³khai³xa²
i³ton³jah¹la² tē³sxā³ wxā³ai¹ni² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²nāu³xa² Je³su²jah³la² hi²sen³su²
i²ain¹tāu³a² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū¹kwai³yxa³te²a² a³li³si¹jau³su² kwa³na³ha²kxai³
i²ta³ka³khai³xa² we²txi²ha²kxai³ nxe³sxā³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ we²txi²ain¹ta¹hxai²hē¹la².
17 Jā¹nxe³jut³su² kxā³nhx¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lai²na²
I³sa³i²ah³lu¹ta²na² a²wān³txa² jau³xai²hxai²tē¹xita² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹i³ta³ka³txa² ā³wa²su¹tē³lha²kxai³ txa²wā¹nū²ai²na² khāuh³lxa³ti³nha²kj³ju³ta² ā³wa²su¹tē³lha²kxai³ nxe³jah¹lo²su²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ā³si³tē³lha³kxi²ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nū²xa² ka³lxa¹khai¹nxe³kxe³su² ā³nū²kxi²ye²ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² hi²sen³su² i³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³si¹jau³su² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 19 Nxe³tāu³a² in³jah³la² ha²tēh³nxā³nxa² a²hoh³lxah³la² wxā³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Ha³lo²a² i²li³tāu³a² ā³nxai³lin¹tāu³a² ā³si³te³kxi¹hx2ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³sa²lxi¹. Wai³a³lxa²si³ta³lā²tē¹nai²na² a²sxi²lho³tē³na² yū³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ai³kai²na² a²ye³sa² wet¹sxā³ a²sxi²lho³ju³ta² yū³te²ju²hē³li¹. Nxe³ain¹ta¹ Txai¹na² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot³sa²kah³lai²na² hai³txi³ ha³lo²a² kwa² sxa³na³ju³ta³nū³a² yū³sa²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Hā²wxān³txa³nu² a²sa³wi³sxa² ā³jah¹la² wxā³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wi³na² ka³ten³su² hin¹tāu³a² yxa³u³kxi²nū³na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ ya³lu²sān²nū²la² sa²nū¹kxi²sā²na³ka³tu³ ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²lū³ ā³si³tē³kxi²sē¹li¹. A²nū²a² i²li³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wē²txa³kxai¹nān²tu³ a²nū²a² ya³lu²te²a² yā¹nxe²na³li¹. Nxe³te²na² sa²kxai³lu² wxa²ka³lxa¹te²su² te²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ sa²nū¹kxi²txai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka²i³ye³na² ā³wxe³lhu²si¹jau³su²

23 Nxe²e³ta³lun²nū²la² ā³waix³si¹jau³su² ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ā³si³tē³lha³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxin¹nū²la² i³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³tāu³a² it3ta² ūn³txi³ sa³xit3ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ūn³txi³ sa²xit3tha²kxai³ i³yau³xai²na² sa²ne³kxi²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² hxi²tha³ha³kxai³ sxa³sxā³ āu³xi²ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxe³ti³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wxa²yū³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txu¹lxi¹si¹lxi¹. Ā³non²ta³kxi²sa¹si¹lxi¹. Ā³nxū¹tē³te³lhxā³ sin¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² txu¹lxi²nū²la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yuh³lxah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²wā¹sū³na² kāin² yxo²i²yah²lxan³tai¹. Nxe²e³nū²la² i³sa²yxa³nū²la² it3tai²na² i³ye³nai²na² nxe³sxā³ yxo²xūn³txi³ i³kwa²i²kxi²ha²kxai³ ha³lo²a² ā³nhāu²no³je²ta¹hxai²hē¹la². 27 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ in³txi³nāu³xai²na² i³yxo²o²lha² i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ih¹jah¹lo²tan³te²lā³xā³? Jah¹lai²na² wān³txa² it3ta² ūn³ju³ta² ā³wxe³si¹jau³su² i³ye³na² sa²hāu²not3si¹jau³su² nxe³ten¹tu³wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³te²yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³jau³su²

28 Nxa²ha¹te¹ i³ye³nai²na² yxo²ha³tih³nāu³a¹ yxa³son³kxi²nū²la² ha³lo²a² Ka³ta³rē²na³ko³xa² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹te²na¹ in³txa² ha¹lin¹jah¹la² ne³khau²sxā³ i³ha¹te²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² in³txai²na² ko³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxa³ta¹hxai²hē¹la². Sxi²khai³xa² yū³ya³hxa³ha²kxai³ a²nū²a² ya³lun²te²a² sxa³ko³xa² hoh³ya³ta¹hxai²hē¹la². An³txi³khaix¹nxe³jau³su² nū³kxūn³khai¹nxe³jau³su² ko³nxe³te² yāu³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³si¹yha³jau³su² kāi³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta² a²nū²a²nāu³xai²na² yuh³lxi³si¹jau³su² tih³nai²na² ā³nxai¹ain¹te²sxa³yu³hē³la². 29 Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah³la² i³ya³sxā³ in³txai²na² a²yxo²wān³txa² i³kaix¹ja²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sān²si¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² Tah²sa²nhi¹lxi¹. Ih¹nxe³sa²sin²te³lin¹ji¹wi¹? Ha³lo²a² ā³nhau³ko³nxa³ta³lxa¹ i³khāuh³lxa³ti³sa²sin¹nhin¹jau³su² wxān³nhin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 A²nxe³tāu³a² ha³lo²a² ul²ye²nxa³kxe³su² kwa³jan³ta² yxa³kxa² ka³lxa²te²nāu³xa² hoh³sxā³ ūh³yait1tain¹ta¹hxai²hē¹la². 31 Ūh³yait1tain¹te³na¹ ko³nxe³te² yāu³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² i³wā³txi³ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxū²kwai³li³sa²sih¹nhin¹jau³nū³su² kwa³na³sa²si¹nhin¹kxai²nān²tu³ yxa³kxa³nāu³xai²na² nxū²kwai³yxa³si¹na¹ju³ta² ten³sa²sin¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ā³waix³jah¹hin¹kxai²ē¹. Jau³su² nxū²la² ya²la³tu³ nxū²kwai³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ yxa³kxai²na² nxū²kwai³li³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ yxa³kxa³nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ i³ye³na² ne³kxu²nxa² wā³la³ka³txa² wxa²kan³kxi²si¹hain¹jau³su² i³ye³nāu³a² sa²tā³nū²ta³lxi³si¹jau³su² i³lon³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³te²kxa³yan³tu³ in³txai²na² yxa³kxai²na² wa³kxē³nāu³xa² i²ain¹nū²la² yuh³lxa³txi³ ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nih³sxā³ a²sxi²ye³he³nai²na² ā³wih¹ka³tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹

ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². In³txa² ko³nxe³te² yãu³ka³txa² a³li³si¹hain¹ju³tin³txi²
 ĩ³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². 34 A²nxe³jut³su² sxi²je³na² yxau³xai³tũ³ka³txi³nãu³xa²
 a²yxou³ha³kxa¹ Je³su²jah³la² ne³khauh²si¹hain¹jau³su² a³li³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ka³ty³
 Je³su²jah³la² ĩ²sxã³ ã³tũ³nũ¹la² yuh³lxai¹nha²kxai³ ha³lo³a² ã³waix³si¹hain¹jau³su² win¹ta²te²lxí³
 ĩ³wã³txi³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la².

9

In³txa² kan²ta³kxi²ju³ta² we²nxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹ka³ty³ ĩ³ye³nai²na²
 yxo²ha³ti³lhi³ka³ty³ a²sxi²jen³khai³xa² Ka³far³na³ũ²thi³na² wi³xi²ta¹hxai²hê¹la².
 2 Wi³xi²tãu³a² in³txi³nãu³xa² ne³khauh²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³te²nãu³xai²na²
 in³txa² ĩ³ton³jah³la² kan²ta³kxi²ka³txa³la³ ĩ³ton³jah¹la² tẽ³sxã³ wxã³ain¹ta¹hxai²hê¹la².
 Hã¹sxã³ sxa³ye²ta¹hxai²hê¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²kãin²ju³ta² in³txi³nãu³xa²
 yxo²ain¹tũ³kã³txi³su² ha²kxai³ sãn²sxã³ ĩ²nhai¹nha²kxai³ in³txa² kan²ta³kxi²jah¹la²
 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxí¹:

— Txa²wẽ³sã¹. Nxe³x3txi¹. Nxũ²kwai³lxũ¹txa²hẽ³li¹. Wxa²ko³nxe³ti³ kã³in¹ju³ta²
 sa²wa²su¹txa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

3 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² ha³teḡ³nxã³nxa² a²hoh³lxí³su² te²nãu³xa² a²ha³tih³sa² te²nãu³xa²
 e³lain¹te³nah¹lxí¹:

— Je³su²jah³lai²li² Txa²wã¹sũ³nu²su² ki³lxot³sxã³ kã³in²tai¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³nu²su²
 nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³thin¹jah¹lo²su² na³li¹. Ain¹jau³su² ki³han³sxã³
 e³lain¹ta¹hxai²hê¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² tũ¹kã³txai²na² a²ẽ¹nãn¹jau³xai²na² wi¹ko³nha²kxai³
 e³kxi²te³nah¹lxí¹:

— Nxe³jah³lxí³sa²lxí¹. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ko³nxe³jau³su² wxa²ẽ¹nãu³a²
 e³kxi²nyhah¹lxin¹ji¹wi¹? 5 Nxe³ha²kxai³ Ĩh¹jau³la³ wãn³txa² wa³sut³jau³la³te²la¹xã³?
 “Wxa²ko³nxe³ti³ kã³in¹ju³ta² sa²wa²su¹txa²ha¹wi¹.” Nxe³jau³xai²ta³ta³nxa²: “ĩ³ton³jah¹lã³.
 ĩ³sa²yxau³sxã³ ã³nxĩ³xi¹sẽ¹li¹.” Nxe³jau³xai²ta³ta³nxa² nxe²hĩ³ji¹wi¹? 6 Yxãn¹ta¹ Txai²na² Sũ³na²
 Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²kah³lo²su² na¹ha²kxai³ wxi²ka¹na¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹.
 Nxe³ha²kxai³ ĩ³ton³jah¹lo² ĩ³nxai²na² ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹. ĩ³sa²yxau³txi¹. Wxa²sxa¹ka³lo³ai²na²
 sa²so¹sxã³ ã³nxĩ³txu¹li¹. Nxe³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

7 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² kan²ta³kxi²jah¹la² wã²nxũh¹lxí³ ĩ³sa²yxau³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ka³ty³
 ã³nxĩ³ta¹hxai²hê¹la². 8 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xai²na² ã³si³tẽ³kxi²te²nãu³xai²na² ju¹tai²na²
 ĩ²ain¹sxã³ ka³lih³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Ka³lih³kxain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²i²
 wxi²kin³ti³to³ni² nxe³yain¹te³nah¹lxí¹:

— Txa²wã¹sũ³na² kãin²jah¹lo²su² na³li¹, a²nũ²a² nxe² ĩ³hxi²ka¹tha²kxai³lu¹.
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la².

Ma³te²ah³la² ĩ³kaix³so¹jau³su²

9 Nxe³nũ²la² ã³nxai³nũ²la² in³txa² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txa² ka³na³ka³na³jah¹la²
 ĩ³ha¹txi²ta¹hxai²hê¹la². Ma³te²ah³lo²su² nha²ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu²
 Ro³ma²no²ko³xan¹ta² hxi²kan¹jah¹la² te²hi²sen³su² ĩ³sa²si¹hã³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah¹la²
 ã³wxe³sxã³ ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²ju³ta² o²la³kxi²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
 hi²sen³kxai³lu² ã³wa²to¹tain¹tãu³ ĩ²sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxí¹:

— ã³si³tẽ³kxi²sẽ¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nũ²la²
 Ma³te²ah³lu¹ta¹kxai³lu² ĩ³sa²yxau³nũ²la² ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hê¹la². 10 Hã²wxãn³txa³
 sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² ĩ³yain³te³lhxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hê¹la². Je³su²jah³la² ã³wxe² a²nũ²a²
 ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txa³ ka³lxai¹tũ³kã³txa² ã³wxe² a²nũ²a²nãu³xa² ko³nxe³ju³ta²
 kã³i³te²su² te²nãu³xa² ka³lxai²te²nãu³xa² ã³wxe² a²sa²wi³ha³lxinãu³xa² ã³wxe² ain¹sxã³
 ĩ³yai¹nain¹ta¹hxai²hê¹la². 11 Nxe³ju³tai²na² fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na²
 ĩ²ain¹ta¹hxai²hê¹la². ĩ²ain¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxinãu³xa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxí¹:

— ĩ³tih³nxe³nx2ti³jah¹la² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³kã³txi³su²
 a²nũ²a²nãu³xa² ko³nxe³ju³ta² kã³i³te²su² te²nãu³xa² nxe³te²su² ain¹sxã³ ã³wxe³sxã³
 ĩ³yain³ya³hain¹ju³tu¹tai²na² Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ã³wxe³sxã³ ĩ³yain³ya³hain¹sĩn¹te²sin²ta²ku²?
 Wi¹kã³i³jah¹lo²sin¹ke³la³te²kxai³ nxe² ĩ³yain³ya³hai¹nhĩ³nx2nxa³wi¹. Nxe²ta¹hxai²hê¹la².

12 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² ain³kxain¹tãu³, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxí¹:

— A²nũ²a² wi¹lain³kxi²nha² te²hi²sen³su² hi³ne³kxa² wa³kxẽn³yah³la² ã³ten³te²sxa³yu²hẽ³li¹.
 Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ĩ³ton³te²su² te²a² so¹lxí³ ã³ten³te²ju²hẽ³li¹. 13 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 jau³xau³hxai²tẽxtita² nxe³te³nah¹lxí¹: “Wi¹lhin¹sxã³ thã³iti³la² sa²hau³ko³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta²
 ten³sa³nhai¹. Yxãn¹ta¹ yen³kxa² ũ³hũ¹sah¹lxin¹ju³ta² so¹lxí³ ten³sa²nxa³nhai¹.”
 Nxe²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jau³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a² wi¹ko³nha³jah³lxí³hê¹li¹.

Jā¹nxe³sxā³ txai²li² hai³txi³ a²nū²ai²na²: “W¹lhin¹sa³nha¹. Kō³nxe³ti³ kâi³a¹ju³ta² yū²nxa³nha¹.” Nxe³te²su² te²na² i³kai¹so¹te³lhxā³ wxā²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² kō³nxe³jah¹la² so¹lxī³ kō³nxe³ti³ kâi³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹lxī³ wxa²wā³su¹tain¹te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Heh³lxī² yxau³ju³ta² i³ya¹ū¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² wxā³sxā³ i³wā³txain¹te³nah¹lxī¹: — Je³su²jah³lāi³. Nxe³sa²lxī¹. Fa³ri³se²a² nū³ka³txi³nāu³xai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa²wi³ha³lxī³na² nxe³sīn¹sxā³ Txa²wā¹ū³na² i³ka³lxī³kxi²te³lhxā³ heh³lxī² yxau³sīn¹to³ha¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² hai³txi³ tī³he¹nxai¹nxā³wi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ heh³lxī² yxau³ain¹to³hxa³ji¹ku¹. Sī¹na¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yxau³nūh¹nx2ta¹tāu³a² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxī² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxā³wi¹. A²nxe³ju³ta² in³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nān²tu³ a²ya³la²nāu³xa² i³kaix1so¹yhai¹te²ju²hē³li¹. i³kaix1so¹sxā³ ā³yān³nū²kxi²sxā³ kâin² i³yain³ya³hai¹te²ju²hē³li¹. Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² yxau³ye²yhai¹nhī¹na¹ i³kaix1so¹ain¹tū³ka³txai²na² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxī² yxau³ain¹ju³ta² wai³nxā³wi¹. Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³a¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na² so¹kxain¹sxā³ sa²tā³tū¹kxi²nyhai¹tu³wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na¹ a²nū²a² i³kaix1so¹ain¹tū³ka³txa² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxī² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xai²na² nxain¹sxā³ txa²wā¹yah³lāi²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² sa²yo²we¹tsi¹hai¹ju³su² heh³lxī² yxau³ain¹te²ju²hē³li¹. Ne³to³ta³ txa²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² ā³waix3txai¹na¹hi¹na¹ so¹lxī³ heh³lxī² yxau³ain¹tu¹wi¹. Ā³waix3txa¹na¹kxe³su² i³āin²ta³kxai¹nha²kxai³ heh³lxī² yxau³ain¹tu¹wi¹.

16 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² wā²la² ū³whi²kxi²nha²ka³lo³ai²na² tū³ka³lo³a² ā³ten²ti³kxai²nān²tu³ hai³txi³ tah²ka³lo³a² ū³nhū²kxi²sxā³ ūh³yxāi¹ain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Tah²ka³lo³ai²na² ū³nhū²kxi²kī³ke³la²te²kxai³ ū³what3kxai²nān²tu³ tah²ko³lo³ain²ti³ i³jot1sa²kxai³ tū³ka³lo³a² i³jotitxa³ha²kxai³ nxe³sxā³ ā³ten²ti³hī³nx2na¹li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² ain³so¹kī³sxā³ hā²wxān³txa³ te²yā¹nxe² Txa²wān³txa² ā³kī³ka³ti³kxi²kī³kxai²nān²tu³ nxe³ju³kxai³lu² wai³nxā³wi¹. Txa²wān³txa² so¹lxī³ ain³so¹kxi³ju³ta² wain³na³li¹. 17 Te²yā¹nxe³jau³su² hai³txi³ ka³yuh³xa² wā²lē¹na² tū³ka³lo³e¹nān²ta³ yain³txi³yau³xa² txa²yau³xa² ā³nē¹na³wi³sxā³ ū³whā³kī³te²sxa³yu²hē³li¹. Ā³nē¹na³wi³sxā³ ū³wha³kī³ke³la²te²kxai³ a²yain³txi³yau³xai²na² sa²kxai³lu² wā²lē¹nai²li² i³txi³ha³u³kxi²sxā³ i³khot3sxā³ a²yo³xa² ā³nē¹na³hxa³te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xain²txi³ ha³li³hxa³ni² a²e¹nāin²ti³ ā³kho³ti² nxe³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xan²ta³ wā²lē¹na² ta²hē¹nāu³a² ā³nē¹na³wi³sxā³ ū³wha³kī³te²ju²hē³li¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³ a²e¹nai²na² ā³khot3txa³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xa² ā³nē¹a³na³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wān³txa² a²ha³tih³xa² sa²yo²we¹tha²kxai³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² a²ha³tih³xa² sa²yo²we¹tha²kxai³ nxe³ju³kxai³lu² wai³nxā³wi¹. Txa²wān³txa² hāi¹nxe³jau³xa¹ sa²yo²we¹ju³ta² so¹lxī³ wain³na³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Jai²nah³la² wē³sa² i³ton³sxā³ya³lu³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ wān³txai²na² e³ta³lun²nxā³ta³lxā¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thī³na² a²wa³kxēn³yah¹la² ā³tū³ta¹hxai²hē¹la². Ā³tū³sxā³ Je³su²jah³la² a²ne³kxai²tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ā³ka³ti³wxe³sxā³ i³ye³te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²ka³ne³lxā² kwēn¹ta²kxai³ ya³lu²kxi²sa³na²li¹. Yxān¹ta¹ ya³lu²kxi²sa³kxan²ti³ ā³wxān¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Wxān¹kxai²nān²tu³ txa²wē³sai²li² wxa²wxain¹kxai²nān²tu³ ka³ten³sa³xi²tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na² ten³sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ i³sa³yxau³sxā³ ā³wxā³ta¹hxai²hē¹la². A²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² ā³si³tē³la³kxain¹nūn¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ ā³wxā³ain¹tū³kxai³lu² txu¹ha³ka³lxā² aun³ta² tū³xain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² kâin² i³ton³to³ta¹hxai²hē¹la². Hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait1so¹xi²nūn³txa³ kwē³ko³nhī¹nai³tā² sa²kxai³lu² i³si³ti³phon³ka³txa² ā³nī³ton³ān³si³wxe³ha³kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ i³to³nxi²tu³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² Je³su²jah³la² yon³nāu³a¹ ā³tū³ha²kxai³ a²wā²la²ka³lo³a² wxa²to³ta¹hxai²hē¹la². 21 Nxe³sxā³ a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lai²na² wā²la² kwa²hāi¹nxe² wxa²to³ha¹kxai²nān²tu³ we²nxi²sa³tū¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³tāu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²wa³tī³nha²sxā³ i³ye³te³nah¹lxī¹:

— Nxex3sa²nxī¹. Ī³nxū²kwai³lxū¹txi³nha¹sē¹ni¹. Yxo²i²sa¹nha²kxai³ we²nxī¹nxī¹. Nxe³jau³su² nxe³tāu³ a²kwēn¹ta¹na¹ ta¹ka³lxai²na² i³ta³ka³txa² we²nxi²ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³nũ²la² a²wa³kxĕn³yah³lai²na² sxi²ha² ā³nxai³sxā³ ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³tū³sxā³ ā³wih¹te³na¹ a²nũ²a² ka³lxa²tū³kā³txa² wāi²lhū³kā³txa² kāin² hai³ni² ā³sxa² nū³kā³txa² ā³kā³nxē¹kā³nxē¹kā³nxe² kāi²nxon³yā¹nxe² nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe² ĩ²sxā³ ĩ²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹,

— Nnex3jah³lxi³hē¹li¹. Ā³waix3kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Hai³txi³wē³sa³la³ya³lu²nxa³wi¹. Hāi¹sxā³ā³xi²na²li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹a²nũ²a²nāu³xai²na²yo²i²nyhai¹nxa³jau³su² ĩ²yo²kwa³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxe³nxa²ha¹te¹tū¹kā³txai²na²ā³waix3si¹hain¹jau³kxai³la¹sxi²ha²ā³wi²xi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi²xi²sxā³wē³sa²na²a²hxi²kai²na²hxi²ki³sxā³sa²yo²kā³ta³wxe³ta¹hxai²hē¹la². We²nxi²khaix1nxe³ta¹hxai²hē¹la². 26 Jā¹nxe³jut3su²wē³sa²we²nxi²ju³ta²u²lxi³hā³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

In³txa²ha¹lin¹te²a²ye³han³txi³te²a²ye³we²txi²ya³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³la²āh¹ā³nxai³nũ²la²in³txa²ha¹li¹a²yo³na²ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³jah³la²nāu³xa²ye³han³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ā³si³tē³kxi²ya³sxā³ ĩ²kai¹ja³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹lū³na²Hxi²kan¹ta²Si³yxai³tāu³lo³txa²kah³lo³si¹lxi¹. NXi¹nha²kxai³ye³han³sa²sīn¹ju³tai²na²wi¹lhin¹sxā³thāi³ti³la²sa²hau³kot3sa²sīnhē³li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³lai²na²sa²kxai³lu²sxi²ha²ā³wih¹nũ²la²hā²wxān³txa³ye³han³jah³la³nāu³xai²li²ā³wih¹sxā³ā³ti³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kā³tū³Je³su²jah³la² ĩ²wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— Nnex3jah³wxi¹. Hxi²kan¹txi³we²txi²nx2ta¹ju³ta³nũ³a²yo²i²syā¹te³sin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² ĩ²wa²lū³xi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Yo²i²nxa²sī¹na¹nha²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³kā³tū³wxa²ye³wxai³sxā³ ĩ²ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Yo²i²syā¹hi¹nha²kxai³wxa²we²txi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³tāu³ye³we²txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kā³tū³yo²sa²te¹txi³ ĩ²ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— We²txi¹nx2ta¹wi¹. Yxān¹ta¹ju³tai²na²a²nũ²a²ā³sxa² ĩ²yau¹ū³nha²ya³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe² ĩ²ye³kxi²kxan²ti³Je³su²jah³lai²na²nũ³kxūn³sxā³o²la³kxi²ju³ta²a²nũ²a²nāu³xa²a²yo²ha³kxa¹ ĩ²yau¹ū³nyha²ta¹hxai²hē¹la².

In³txa²yo²kā³tū³te²a²yo²we²txi²jau³su²

32 Nxa²ha¹te¹in³txai²na²ye³we²txi²ya³te²na²a³li³xi²tāu³a²a²nũ²a²nāu³xa²ya³son³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²nāu³xa²in³txa²yo²kā³tū³nha²kxai³ko³nxe³te²yāu³kā³txa²nxū²kwa³yxau³ha²kxai³a²nxe³te²in³txa²ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 33 Nxe³sxā³Je³su²jah³lai²na²sa²kxai³lu²jut3sī²nũ²la²ko³nxe³te²yāu³kā³txa²nxū²kwa³li³si¹jau³su²kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ya²la³tū³nxū²kwa³li³ha²kxai³yo²kā³tū³ju³ta²yo²we²txi²ha²kxai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jut3su²ā³si³tē³la³kxi²te²nāu³xa²ju³ta² ĩ²nũ²la² ĩ²wā³wā³txi³sxā³ ĩ²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ha³lo²ai²na² I³sa²e²ko³nāu³a² hai³txi³ ĩ²ki³sxa³ju³tai²la¹wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³yān¹ta¹fa³ri³se²a²nũ³kā³txai²na²ā³nhai¹tūn³te²nāu³xai²na²wān³txa²ki³han³jau³su² ĩ²wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ta³a²hxi²kan¹jah³lo²su²te²a²a²sa³wi³sxai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ²hxi²ka¹txai¹nha²kxai³ko³nxe³te²yāu³kā³txa²a³li³si¹jau³su²kwa³na³in²tai¹. Txa²wā¹sū³nu²su²tī³he¹xai¹nxa³wi¹. Fa³ri³se²a²nũ³kā³txai²na²nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la²a²nũ²a²nāu³xa² ĩ²ān²ta³lxi²nha²jau³su²

35 Hā²wxān³txa³sxi²jen³nāu³a²kāin²thīn³su²tā³nxa²kāi²nxa³thīn³su²tā³nxa²hāi¹nxe³thī³na¹ai³lha²thet3ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a²ju³te²a²nũ³kā³txa²ā³nũ²kxi²thī³na²ā³wih¹to³ha²kxai³Sū³na²wān³txa² ĩ²hen³txi²Txa²wā¹sū³na²wān³txa²wi¹jau³xa²A²hxi²kan¹txa²Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nũ³a²nxe³jau³xa² ĩ²yau¹ū³hi²a²nũ²a² ĩ²ta³kā³txa²whāi²na¹we²txi²nxe³ta¹hxai²hē¹la². 36 Nxe³sxā³a²nũ²a²ā³si³tē³la³kxi²tū³kā³txi³su² ĩ²sxā³ ĩ²āin²ta³lxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Tū³kā³txai²na²o³ve²a²yā¹xain¹na³na¹. Tīh³na²tī¹kxi²kxai²nān²tu³kwa²hāi¹nxe²ā³nxai¹lha²the³ti²kwa²kāuh³lxa³thi¹ni²nxe³te²ju²hē³li¹, o³ve²a²a²wa³kxē³nxa²yū²nxa³te²na²su²nxe³kxē³hū³nxe²tū¹kā³txai²na²yā¹xain¹na³na¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². 37 Nxe³ha²kxai³a²sa³wi³hā¹lxa² ĩ²ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tū³kā³txai²na²sa²kxai³lu²hai³sxa²yain³txa²sxa³ko³xa²wi¹wen¹ko³xa²yā¹xain¹na³li¹. Yxān¹ta¹wxa²ni²lho¹kxi²tū³kā³txa²kā³lxa²ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³a²nũ²a²yo²i²sain¹te³lhxā³te²nũ³su²te²nāu³xa²kā³lxa¹na³li¹. Yxān¹ta¹ ĩ²yau¹ū³nyhain¹te²nũ³su²te²nāu³xa²kā³lxa²txi³he¹xai¹nxa³wi¹. 38 Nxe³ha²kxai³hai³sxa²Wa³kxē³nxa²Si³yxau³jah³la²

Txa²wā¹sū³na² Si³yxa³jah¹la² i³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Wxa²so¹tū³kā³txa² ā³xa² ā³nū²kxi²sxā³ i³kai¹xtain¹si¹ki³jau³su² i³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

10

Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² i³kai¹so¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka²hxa³nxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²nū³tū³kā³txa² i³kai¹ta¹hxai²hē¹la². i³kai¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² i²lu³te²a² ko³nxē³te² yāu³ka³txa² nxū²kwa³iyxa³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ nxū²kwa³li³ain¹sih¹nx2ta¹jau³su² i³sa²si¹hā³nx2ta¹ha²kxai³ a²nū²a² i²lu³te²a² a²i³ta³ka³txa² i²li³ka³txa² we²txain¹sih¹nx2ta¹jau³su² i³sa²si¹hā³nx2ta¹ha²kxai³ jā¹nxe³te³lhxā³ nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

2 Jā¹nxe³tū³kā³txa²na² sa²kxai³lu² i²li²hain¹jau³xa²sa¹. A²wi¹lh¹nān¹jah¹la² sa²kxai³lu² Si³māu²ah³la² tā³nxā² Pe²jah³la² tā³nxā² nxe³jau³xa² yau³ha¹li¹ i³yī¹li²te²ju²hē³la². A²lon³yah³la² Ān³tre²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ti³a²kah³la² a²lo³nai²li² Jo³āu²ah³la² nxe³ya²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya²te²na² a²wi³nu²su² Se³be²te²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 3 Fi³li²pah³lo²su² ha²kxai³ Bar³to³lo³me²ah³lo²su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². To³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Ma³te²ah³lo²su² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²nē³jah¹lo²su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Ti³a²kah³la² Au²fe²ah³la² a²at²ah²su² ha²kxai³ Le³be²ah³la² Ta³te²ah³la² nxe³i³lxa² ha¹li¹ i³yī¹li²te²ju²hē³la². Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². 4 Si³māu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³te²a² ā³ix³sxā³ se³lo³tū³kā³txi³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ ju³tas² Is³ka³ri³o³jah¹lo²su² yxan¹nāu³tu²kxai³ ko¹ko¹xa² hxi²ka²nāu³a¹ Je³su²jah³la² ā³yū³ain¹jah¹lo²nū³su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i³sa²si¹hā³si¹hain¹jau³su²

5 A²nxe³te² in³txi³nāu³xai²li² a²sa³wi³ha³lxi³khai³su² ha²kxai³ i³sa²si¹hā³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ye³kxain¹te²nah¹lxi¹:

— i³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ Ju³te²a² nū²kā³txi³sxa³te²nāu³lxa³ ai³yah³lxa³nha²kxai³ Sa³ma³ri³tā²na² sxi²jen³ti³la³ ai³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹li¹.

6 Hāi¹nxe³sxā³ i³sa²e² nū³kā³txa² a²sxi²ti³nāu³xai²na² so¹lxi³ ai³jah³lxi³hē¹li¹. Tū¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² o³ve²a² aun³tih¹sa³tī¹lxi³te²a² a²wa³kxēn³yah³la² i²te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxā³yā¹nxe³ju³ta² tū¹kā³txai²li² Txa²wā¹sū³na² i²ai¹nxa²tū³kā³txi³su² na³li¹. A²nxe³txa³nū¹kā³txai²na² so¹lxi³ ai³jah³lxi³hē¹li¹.

7 Nxe³sxā³ ai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³txain¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹te²nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lon³ju³ta²nū³a² wxā³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³3tain¹yah³lxi³hē¹li¹. 8 Nxe³yah³lxin¹tāu³a² i²ta³ka³txa² i²ton³te²a² we²txi²yah³lxi³nha²kxai³ a²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²si¹yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a²

khon³ta³kxi²sxā³ kā³lū³āun³ta³kxi²te²a² i³we²nxi²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² ko³nxē³te² yāu³ka³txa² nxū²kwa³iyxa³te²na² i³nxū²kwa³li³si¹jau³su² kwa³na³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³3jah³lxi³hē¹li¹. Wā²nxū¹h¹sxā³ i³hxi²ka¹txa²lxa²wi¹. Yen³kxa² ū³yho³hi²si¹hain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹.

Nxe³nx2ta¹kxa²yā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³yah³lxin¹kxa²yo³ha² so¹kxi²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wā²nxū¹h¹lxi³ a²nū²a²nāu³xai²na² hxi²nūn¹ta¹yah³lxi³hē¹li¹. 9 Jā¹nxe³sxā³ ai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²ki³a² ou²ro²ki³su² tā³nxā² pra²ta²ki³su² tā³nxā² ko²bre²ki³su² tā³nxā² sa²so¹sxā³ tē³yah³lxi³txa³hē¹li¹.

10 Wā²lēn¹ta³ tē³xān³nha²kxai³ wā²la²ka³lo³la³ ka³lo³ā³ka³lo³la³ tē³xān³nha²kxai³ tāu²ka³ta¹la³ tē³xān³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ ā³nhxi²nūn¹ta³kxain¹yah³lxin¹te²su² te²na² yen³kxa² wā²nhū¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na² wain³na³li¹.

11 Nxe³ha²kxai³ ai³yah³lxin¹tāu³a¹ sxi²jen³na² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ thī¹nai²na² yxau²xai³te²a² wi¹lhin¹sxā³ sxi²lho³nx2ti³te²a² ā³ten³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³te²he³la³kxah³la² a²txi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe³thi³nai²na¹ yau²xai³jah³lxi³hē¹li¹. 12 Jā¹nxe³sxā³ sxi²ha² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹hen³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. 13 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² yxau²xai³ti³tū³kā³txa² wi¹lhin¹xi²sa²wi¹son¹nx2ti³kxai²nān²tu³ a²wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² yxau³ya³nx2ti³tu¹wi¹.

Yxān¹ta¹ wi¹lhin¹kxi² sa²wi¹son¹nx2ti³xā³kxai²nān²tu³ a²wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² yxau³ya³nx2ti³xā³lho³li¹. Sa²wa²li¹nx2ti³tu¹wi¹. 14 Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²je³na²i²li²jen³su²je³nān²tu³: “Wxāi²na² ten³nxā²lxi³si¹nxa³nhai¹.” Nxe³nx2tai¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²lxi³: ain¹kxi²ti³ten³ti³he²xai¹nxa³kxai²nān²tu³ sxi²je³nai²nān²tu³ wa²li³jah³lxi³hē¹li¹. Wa²li³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kīh³nū³xa² wxa²yu³kxa² ti³son¹tū³xa² ti³yu²tun³ta³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxē³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³yau¹ū³ain¹yah³lxi³hī³nxa¹li¹.

15 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Kxā³nāu³u¹ta¹na² So³to²ma²thi³nu¹ta¹na² Ko³mo²ra²thi³nu¹ta¹na² ha¹lin¹thi³nu¹ta¹na² ko³nxē³thin¹khai¹nxe³thi³n³sain¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wi¹. Nxa¹nha²kxai³ yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³nu²su² te²hi²sen³su² ko³nxē³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² sa³te¹txi³ ū³yho³hain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ sxi²jen³ta³ en²nxā²lxain¹thi³na² ā²la² sa³te¹txi³ ā³wa²tot¹sxā³ ū³yho³hain¹tu¹wi¹.

Ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³jau³su²

16 Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. O³ve²a² yā¹yxah³lxi¹lxi¹. Tū¹ka³txai²na² i³sa²si¹hā³nx2ta¹tū³ka³txai²na² hau³xa² yā¹nxain¹na³li¹. Ko³nxe³ti³ kâi³sxā³ yxau²xai³ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³li¹. Nxe³ha³kxai³ i³khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Jā¹nxe³sxā³ txih³xa² ne³kkeh¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe² ne³kkeh¹khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ kwa³sxa³xa² wi¹lhin¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe² wi¹lhin¹khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. 17 Jā¹nxe³jut3su² te²yā¹nxe² a²nū²a² i³khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jah³lai²li² khāuh³lxa³thi¹txa²lxi³ha²tai¹. Wxa²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³sa²so¹nx2ti³ha³tai¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³sa²so¹nx2ti³sxā³ i³ta³lo³su²nx2ti³ha³tai¹. 18 Yxo²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxa²ha³lo²a² wxa²wa³kxē³nx2a² si³yxau³kxa³ta² Ko³ver³na²to²yah³lo²su² ha²kxai³ ā³sa²so¹nx2ti³ha³kxai³ wxa²nū³ka³txa² a²wa³kxē³nx2a² si³yxau³kxa³ta² pre³si³tēn²jah³lo²su² ha²kxai³ ā³sa²so¹nx2ti³ha³kxai³ nxe³nx2tai¹nha³tai¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ yxo²sah³lxin¹ju³ta² i³wā³txi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ tū¹ka³txai²na² whāi²na¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa²te²nāu³xa² whāi²na¹ nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³ta² i³hen³txi¹yah³lxin¹tu¹wi¹. 19 Nxe³yān¹ta¹ nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³yah²lxan³te³nah¹lxi¹: “Īh¹nxe³ i³wa²lū³xai¹na¹lhon³ku¹. Īh¹nxe³jau³ta³ i³ye³kxai¹na¹lhon³ku¹. Nxa³nha¹.” Nxe³jau³su², nxe²e³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nxa³ha²kxai³ i³wa²lū³xi²yah³lxi¹nh¹na¹ wān³txa² wain³jau³xan²tu³ wi¹ko³nh²yah³lxin¹tu¹wi¹. 20 Wxa²wān³txi³khai³sxu² e³yah²lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹lai²na² wān³txa² a²yxo²e³jau³su² yū³yah³lxin¹tu¹wi¹.

21-22 Nxe³hī¹na²na² yxo²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ i³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²xa²te²na² sa²kxai³lu² a²lon³khai³xa² i³su²lhā³si¹jau³su² ā³yū³so¹ain¹tu¹wi¹. A²wi³na² sa²kxai³lu² a²wē³sa² khai³xa² ā³yū³so¹ai¹nha²kxai³ a²wē³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² a²wi³na² a²hā³ka³na² nxe³sxā³ ā³yū³so¹ai¹nha²kxai³ nxe³ai¹nha²tai¹. Te²yā¹nxe³jut3su² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ sa²yxo²ā³syah²lxi³txa³hē¹li¹. Sa²yxo²ā³syah²lxan³kxai²nān²tu³ kxā¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau²tāu³lot3ju³ta²nū³a² yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. 23 Jā¹nxe³jut3su² sxi²je³na²i²na² i²li³jen³su² khāuh³lxa³ti¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ sxi²je³na² nī³nā³sa²nū³thi³na² aun³txi²xai³jah³lxi³hē¹li¹. Wān³txi³khai³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. I³sa²e²ko³xan¹ta² sxi²je³na² thi³ka³lxa²khai¹nxe³te²jai¹ti²tu³wi¹. Ka³lxa¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ sxi²yhen³ti³nāu³xa² whāi²na¹ ai³lha²thet3jah³lxan³tho³li¹. Nxe³yah²lxan³nxa³ta³lxa¹ Txa²li² ne³ka³ta²sxā³ a³ka³nxix²sxā³ ā³wā³li²sā²na¹tu¹wi¹.

24 Jā¹nxe³jut3su² ha³teh³nxā³nx2a² o²la³kxi²ta³lu²nx2jah¹la² kâi²nx2a³wi¹. Yxān¹ta¹ i³tih³nx2jah¹la² kâin²ti²i²na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²sa²wit3su² hxi²ka¹nx2a³wi¹. Yxān¹ta¹ a²sū³nu²yah³lo²khai³xa² hxi²kan¹ti³i²na³li¹. 25 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²ai²na² ha³teh³nx2a³nx2a² i³tih³nx2jah¹la² yā¹nxe³te²lo²te³lhxā³ yā¹nxe³kxai²nān²tu³ e³lain¹te³nah¹lxi¹: “i³tih³nx2jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ hxi²kan¹kxa² yā¹nxe³te²lo²te³lhxā³ yā¹nxe³kxai²nān²tu³ e³lain¹te³nah¹lxi¹: “Hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²hxi²kan¹txa² si³yxau³jah¹lo²su² te²sa²kan²ti³ e³lain¹te³nah¹lxi¹: “A²ta³a² si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe³ha²kxai³la¹ wxāi² i³nxai²na² txa²sa³wi³ha³lxi³su² yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² e³lain¹tu¹wi¹. Nxain¹te³nah¹lxi¹: “Ta³nxū¹ka³txai²na² a²ta²nū³ka³txi³sain¹na³li¹.” Nxe³jau³su² te²ai²li² nxe³te²ju²hē³li¹.

A²nū²a² i³yuh³lxa³kxi²nē³ju²ta²i³yau¹ū³jau³su²

26 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Ko³nxe³ti³ kâi³ūh¹nx2tain¹ju³ta³nū³su² hāi³a² he³son³kxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² i²kxi²jah¹lai²la¹wi¹. Ī²kxi²ha²kxai³ hā²wxān³txa³ yan¹nāu³a¹ sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³tu¹wi¹. 27 Ka³nxah¹tai²na² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a²la²ni²tāu³a² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ jau¹xain²txi³ i³hen³txi¹tain¹yah³lxi³hē¹li¹. 28 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²ai²na² i³su²lhā³nē³jah¹la² yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³te²su² hxi²kan¹txi³ txa²wā¹yāu³ka³txa² i³su²lhā³nē³jah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ wxa²yāu³ka³txai²na² wxa²nū²ai²na² nxe³sxā³ whāi²na¹ tē³sxā³ ha³lo²a² ko³nxe³ko³xa² ha³nxe²i³sa²tē³ko³xa² ā³na¹kxi³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² so¹lxi³ yuh³lxi³jah¹lxi³hē¹li¹. 29 Txa²wā¹sū³na² wi¹lxa² hau³ko³tū¹nhē³li¹. Nxe³ju³kxai³lu² ai³ka² wē³sa² ha¹lin¹te²su² te²a² hxi²tē³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yo³hi²ki³a² ki³ka³nx2a³ka³nat3sxā³ ū³yo³hi¹nx2ti³hū³nx2na³li¹. A²yo³ha² kâi²nx2a³wi¹, ai³ka² a³lxi²nx2a³ha²kxai³lu². Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ai³ka²na² ki³ka³na³ku² kxan²ti³ yuh³xai²na² a³hi²kxai²nān²tu³ Sū³na²kxai³lu² i²kxi²lxi³hxi²na²hē³li¹. 30 Jā¹nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² A²hoh³lxi³ Si³yxau³jah¹lo²su² na³li¹. Wi¹lxa² hau³ko³tū¹nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. 31 Jā¹nxe³ha²kxai³ hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ai³ka² wē³sa² jū¹nx2a² so¹lxi³ a³lxi²hxai²na²hē³li¹. Ki³ka³lxa¹txi³ a²nū²kxi²ki³kan²ti³ hāi²txi³ a²yoh³la³ kâin²ti³he¹nx2nxa²wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² a³lxi² wa²to²hi¹nx2ti³hxai²na²hē³li¹. Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹wi¹nxe² sa²hau³ko³nx2ti³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² a²sa³wit³su² ju³ta²i³yau¹u³jau³su²
 32 A²nũ²a² i²li³te² i³nxai²na² a²nũ²a² a³xa² i³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lx¹! : “Je³su²jah³la² a²sa³wit³su²na¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²sũ³na² oh³xa² yxau³ta²si³yxau³kxah³la² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lx¹! : “Jah¹lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³na¹tu¹wi¹. 33 Nxe³yã¹ta¹ a²nũ²a² i²li³te² i³nxai²na² a²nũ²a² a³xa²i³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lx¹! : “Je³su²jah³la² a²sa³wit³su²nxa³wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²sũ³na² oh³xa² yxau³ta²si³yxau³kxah³la² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lx¹! : “Jah¹lai²li² txa²sa³wit³su²nxa³wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³na¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² sa²wi³lhon³kxi³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jau³su²
 34 Jã¹nxai¹ju³kxai³lu² wxã³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a²nã³xa² hã²non³sxã³ yxau²xai³nyhu¹ah³lx¹ju³ta²nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Nxe³to³ta¹ he¹kxi²nyhu¹ah³lx¹ju³ta²nũ³a² yũ²ti¹wi¹. 35 Nxe³ju³kxai³lu² wxã³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ki³lha³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wi³na² a³nhe¹kxi²ha²kxai³ a²ka³ne³lxai²na² sa²kxai³lu² a²hã³ka³na² a³nhe¹kxi²ha²kxai³, a²si³sai²na² sa²kxai³lu² a²hã³i³na² a³nhe¹kxi²ha²kxai³ nxe² a³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹tu¹wi¹. 36 Nxe³sxã³ wxa²yu³ta²khai³xa² a²ha³tih³xa² a³nhai¹son³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹.

37 Jã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²wĩ³na² wxa²hã³ka³na² nxe³sxã³ a³lxain¹yah³lx¹te²sin¹yu²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ a³wa²to²hi² a³lx¹sa²tẽ³sah¹lxan³kxai²nã²tu³ nxe³te² i³nxã²tu³ hxi²kan¹txi³ txa²sa³wi³ha³lx¹lot³sah¹lxan³tho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²ki³lha³lxã² wxa²ka³ne³lxã² nxe³sxã³ a³lxain¹yah³lx¹te²sin¹yu²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ a³wa²to²hi² a³lx¹sa²tẽ³sah¹lxan³kxai²nã²tu³ nxe³te² i³nxã²tu³ hxi²kan¹txi³ txa²sa³wi³ha³lx¹lot³sah¹lxan³tho³li¹. 38 Nxe³ha²kxai³ i³hit¹sah²lxin¹kxai²nã²tu³ i³ye³khã³hũ³lxã³thi¹nx²tain¹ju³ta²nũ³a² tã³nxã² nxe³nx²tain¹ju³ta²nũ³a² yuh³lxah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã³txã² sa²yo²a³syah¹lxin¹kxai²nã²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²sa³wi³ha³lx¹syah²lxan³tho³li¹. 39 Jã¹nxai¹jau³su² wxã³na² sa²kxai³lu² i³ye³kxi²nyhã¹lxin¹kxai²nã²tu³ : “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tã³a² txa²wi¹la¹tã³a¹ a³lx¹sa²nha¹. Je³su²jah³lai²na² wã³txã² sa²yo²a³ka³nxan¹ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.” Nxe³nyhã¹lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²wã³sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah³lxin¹tho³li¹. Yxã¹ta¹ : “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tã³a² txa²wi¹la¹tã³a¹ a³lx¹sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wã³txã² yo²a³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³su²lhã³sain¹kxan²ti³ yo²a³ju³ta² a³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Txa²sa³wi³ha³lx¹syah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã³sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹.

Wi¹kã¹kxa²yo³su² i³yau¹u³jau³su²
 40 Jã¹nxe³jut³su² aĩ³lha²thet³jah³lxin¹tã³a² wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹nx²tain¹jau³su² e³kxi²nx²tain¹kxai²nã²tu³ nxe³te²nã²tu³ wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹sain¹jau³su² e³kxi²sain¹nũ³na³li¹. Nxe³sxã³ wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹sain¹kxai²nã²tu³ i³sa²si¹hã³sa²jah¹la² wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹nyhain¹jau³su² e³kxain¹nũ³na³li¹. 41 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² i²li³te²a² Txa²wã³sũ³na² wã³txã² i³hen³txi³jah¹la² wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹nyhain¹tã³a² nxe³e³te²nah¹lx¹! : “Jah¹lai²na² Sũ³na² wã³txã² i³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹hai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³su² nxe³te²nã²tu³ Sũ³na² wã³txã² i³hen³txi³jah¹la² i³hen³txi³kxa² yo³ha² yã¹nxe³sxã³ ũ³yho³hi²nyhain¹nũ³tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹lhin¹jah¹la² wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹nyhain¹tã³a² nxe³e³te²nah¹lx¹! : “Jah¹lai²na² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wa²su¹wa²sun¹sxã³ a³wih¹si¹hai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³jau³su² nxe³te² i³nxã²tu³ wi¹lhin¹jah¹la² ũ³yho³hi²ka² yo³ha² yã¹nxe³ ũ³yho³hi²nyhain¹nũ³tu¹wi¹.

42 Te²yã¹nxũ³sxã³ a²nũ²a² i²li³te²a² a³lx¹sa²i¹nha²kxai³ i³yau³xa² sũ²jau³xa² i³na²jau³su² a²nũ²a² a³jah¹la² ũ³hũ¹nyhain¹sxã³ e³te²nah¹lx¹! : “Jah¹lai²li² kã¹nxã³kxan²ti³ Sũ³na² sa³wi³sxai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³yau³xa² i³na²jau³xa² ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su² nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ya¹la³tu³ wi¹kã¹ain¹kxa²yo²ha² yũ²ti¹wi¹. Jã¹nxai¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nxa²lxã¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

11

Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² i³wã³txi³jau³su²
 1 Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxã² a²to²se³ nũ³ka³txã² i³yau¹u³ta²lun²te³na¹ a³wi³ax³ta¹hxai²hẽ¹la². Sxi²jen³nã³a² aĩ³lha²thet³sxã³ aĩ³sxã³ wã³txã² wi¹jau³xa² i³yau¹u³hi² Sũ³na² wã³txã² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ Je³su²jah³la² a²yo²wã³txã² a²nũ²a² yo²ha²kxa¹ nxẽ³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 2 Nxa²ha²te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²txã³lx¹ sxi²ha² kan²txi³ ũ³ti¹kxi²sxã³ sxã³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² wã³nxĩ¹sxã³ o²la³kxi²jau³su² ha³ta³nxe³nũ²la² a²sa³wi³hã³lxã² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 3 Nxe³sxã³ i³kaix¹tũ²la² Je³su²jah³la² i³wã³txi³si¹jau³su² i³sa²si¹hã³ah³lxin¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³sa²si¹hã³te³nah¹lx¹! :

— Txa²wā¹sũ³na² Si³yxauf³tāu³u¹tai²na² ũ³sa²si¹hā³uh¹sa²sīn¹jah¹lo²su² nīn¹ji¹wi¹? Nxe²nxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² wah³nxe³sa²sīn¹te³līn¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nexex³jah³lxi³wxi¹. Wān³txa² ain³kxah¹lxin¹jau³su² ha³lo²a² i²yah³lxin¹jut³su² whāi²na¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxa²li³sxā³ i³hen³txi³jah³lxi³hē¹li¹. 5 Ye³han³te²su² te²a² ye³we²txi²ha²kxai³ hā¹lxu³ha² ai²te²su² te²a² sa²ny²we²txi²ha²kxai³ a²nū²a² khon³ta³kxi²sxā³ kā³lāun³ta³kxi²te²su² te²a² we²txi²ha²kxai³ a²ne³nxē³na² ne³ka³tū³te²su² te²a² ne³we²txi²ha²kxai³ a²nū²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³ten³su² i²sa²yxauf³xi²ti³hi¹tha²kxai³ a²nū²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² Sũ³na² wān³txa² wi¹jau³su² txa²wā¹ē¹nāu³a² sa²hau³ko³tain¹si¹hain¹jau³su² i³hen³txi³nhya¹¹nha²kxai³ nxe³jau³su² jau³xa² hā¹kxa¹i? i³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. 6 Txa²wān³txa² hxi²ye¹ta³lxain¹sxā³ en²sai¹nxa³te²su² te²a² wi¹lhin¹khaix¹xain¹na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe²e³ta³lun²nū²la² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha¹lxa² aun³txi³sxā³ i³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²wa²nha²sxā³ a²nū²a² ā³si³te³la³kxi² te²nāu³xa² i²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²tā² ai³sxā³ i²yah³lxi¹nh¹nai³tā² ih¹nxe³te²ta³ i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Ka³ti³ka²txā³nxa² kwa² sa³xit³sxā³ sa²hai³hain³jut³sũ³nxe² a²nū²a² i²wā³wā³ta³kxi²sain¹jah¹la² i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? 8 Nxe²nxa³kxai²nān²tu³ ih¹te²ta³ i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? A²nū²ai²na² yen³kxi³jah¹la² wxi²la² a³lxi²khai¹nxe³ka³lo³a² au³khaix¹nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² nxe³ka³lo³a²na² ũ³whi²kxi²nha²jah¹la² i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Nxe²nxa³wi¹. A²nū²a² wā²la² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² wi¹h²kxi²nha²te²he³lxa² a²nū²a² sxi²ha² kāin²te²si³yau³jah¹la² sxi²ha² so¹lxi³ yxauf³xai³lāin¹te²jai¹ti²tu³wi¹. 9 Nxe²nxa³kxai²nān²tu³ ih¹nxe³kka³yan³ti²ta³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹la² i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ i³hen³txi³tū³ka³txa² ā³wa²to³hi²sxā³ yxauf³sa²tē³jah¹lai²la¹wi¹. 10 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² jau³xau³hxai²tēx¹ta² nxe³nē³te³nah¹lxi¹: “Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²sa³wit³su² ne³ka²ta³nxa²sxā³ i²sa²si¹hā³a¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² hxi²nāu³sa² i²ti³nxa¹n¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa² hxi²kan¹txa² Si³yxauf³tāu³lo³jah¹lo²sih¹nxa²ha¹jau³su² nxe³jau³xai²na² i³hau³ko³tain¹tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. 11 Jā¹nxa¹jau³su² ya²la²tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³nū³ka³txu¹tai²nān¹jau³xai²na² wxi²kan¹jau³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wān³txa² i³ti³nxe³jau³xai²na² wxi²kan¹sxā³ wa²to³hi²sa²te³na³li¹. 12 Jā¹nxe³sxā³ i³ti³nxe³te²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²sa³wi³ha¹lxa²na² hxi²kan¹tū³ka³txi³sai¹nxa³kxan²ti³nū¹ wān³txa² i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³xai²na² wxi²kan¹sxā³ wa²to³hi²sa²te³na³li¹. 12 Jā¹nxe³sxā³ txa²nū² Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²nu²ta²kxai³lu² Sũ³na² wān³txa² i³ti³nxe³te²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nū²a² i²li²te²na² ā³yxo²o³tū¹kxai²nān²tu³ Sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ i²u¹hai¹nh³nx2na³li¹. Nxe³jau³su² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³ti³nxe³te²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Nxe³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² a²nū²a² ka³lxa²te²nāu³xa² Txa²wān³txa² ain³so¹ai¹nha²kxai³ ya³lo³txi²sxā³ Sũ³na² wān³txa² yxo²i²ain¹na³li¹. 13 A²kxā³nxān¹jau³xu¹tai²na² Sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³nū³ka³txi²na² a²yxo²ha³kxai¹ Mo¹se³hā¹lu¹tai²na² Sũ³na² wān³txa² ũ³wha²li¹jau³xu¹tai²na² nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxauf³tāu³lot³ju³ta³nū³a² i²yau³i³nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³ hā²wān³txa³ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i²yau³i³nhē³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxauf³tāu³lot³ju³ta³i²li² hī¹na² yū²na³li¹.” Nxe³nē³ti³ai¹ti²tu³wi¹. 14 A²nxe³jau³xu¹tai²na² E³li²hā³lu¹jāx¹jah¹la² wxā³ju³ta³nū³a² i²yau³i³nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹la² wxā³jah¹lai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su² na³li¹. Ya²la³lyau³tu³ ā³ten³nxa²ti³kxai²nān²tu³ yxo²i²jah³lxi³hē¹li¹. 15 A²ne³nxē³na² yū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ ain³kxi¹sah¹lxi³hē¹li¹.

16 Nxe³ya³n¹ta¹ a²nū²a² a²hi¹nān²te²nū³ka³txi³nāu³xa² ih¹nxe³tse²hū³nh³te²la¹xā³? Wē³ha³lxa² ya¹nxain¹na³li¹. Sxi²je³na² kwa² wa³ni³lo³nain¹te²ju²hē³li¹. Wa³ni³lon³sxā³ i²kaix¹nyhu¹ain¹te³nah¹lxi¹: 17 “Wān³txa² wi¹lhin¹jau³xa² i³hain³sil¹nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ i²ka³li³kxi²ya³sai¹nxān³tai¹ti²tu³wi¹. Hā²wxān³txa²nū² i³ain²ta³kxi²jau³xa² i³hain³sih¹nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ nān³kxi²ya³sai¹nxān³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxe³hū³sxā³ a²nū²a² a²hi¹nān¹te² nū³ka³txi³nāu³xa² kā³nxai³tān¹tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³li¹. Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txa² e²nain¹na³li¹. 18 Jā¹nxe³jut³su² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxā³hī¹nai²tā² yain³txa² kwa²hāi¹nxe² ā³na¹hā¹kxai³ vīn²yau³xa² i²na²xa³ha²kxai³ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³te³na¹ a²nū²ai²na² e²nain¹sxā³ wān³txa² wai³nxa³jau³su² e³lāin¹te³nah¹lxi¹: “Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²li² ko³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwa³yxauf³jah¹lo²sin¹tai¹.” Nxe²e³lāin¹na²hē³li¹. 19 Jā¹nxēn³tai¹. Txa²i²wxā³na¹hi¹nai²tā² yain³txa² i³yai³nū² yain³jau³xa² i³na² nxa¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ta¹ a²nū²ai²na² wān³txi³kxai³lu¹, en²kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²na² yain³txa² kāin² yain³jah¹lai²la¹wi¹. Yain³jau³xa² i³na²sa³wen¹jah¹lai²la¹wi¹. A²nū²a² ũ³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txi³nāu³xa² ko³nxe³thin¹tū³ka³txa² nxe³sxā³ ā³ya³lxi²nyhain¹jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe² e³lāin¹na²hē³li¹. Nxe³lxain¹kxan²ti³ a²nū²ai²na² a²hoh³lxi³su² te²a² wain³txi³ kāi³kxai²nān²tu³ a²we³ha³lxa² wain³txi³ i²ye²ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Sxi³jen³ti³nāu³xa² sa²yo²we¹ta¹nxa³jau³su²

20 Nxe³e³ta³lun²nū²la² sxi²jen³ti³nāu³xa² i³kwaix1ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nāu³xa² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² wā³nxin¹sxā³ o²la³kxi²nū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³kxai²ti³nū¹ hai³txi³ a²kō³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² â³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

21 Jâ¹nxe³jut3su² sxi²jen³ti³nāu³xa² i³kwaix1txain¹te³ân¹jau³kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² wân³txi³kxai³lu¹;

— Kō²ra³si²thi³nān¹tū³kā³txāi³. Bet3sa³i²ta³thi³nān¹tū³kā³txāi³. Kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Kxā³nhi¹nai³tān¹thi³na² Ti²ro³thi³nān¹tū³kā³txai³tā² Si³tō²thi³nān¹tū³kā³txai³tā² nxe³sxā³ kō³nxe³thin¹khai¹nxi¹nha²kxai³ ya³lu²hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā³nxin¹sxā³ kâi³ūh¹nx2ta¹ju³ta² ĩ³ain¹ke³la³te²kxai³ a²kō³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³tu¹ta²na² â³na¹sxā³ â³yo²o³tū¹sai¹nhī³nx2na³li¹. Wā²la² sa²kē³nā²ka³lo³a² ũ³whi²kxi²nha²sxā³ ha³nxe²a² sin³so³xa² â³wxe³sān²sxā³ â³yo²o³tū¹sai¹nhī³nx2na³li¹. 22 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³yxan¹nāu³a¹ txa²wā¹o²la³kxi²ki³kxa²yo³ha² Sū³na² ũ³yho³hi²nē³tāu³a¹ Ti²ro³thi³nān¹tū³kā³txai³tā² Si³tō²thi³nān¹tū³kā³txai³tā² nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kâi³ain¹kxa²yo³ha² kâi³nxā³lho³li¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹kxa²yo³ha² â²la² kâi³non³tu¹wi¹. 23 Nxa²ha¹te¹ Kā³far³na²ū²thi³nān¹tū³kā³txi³ ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu¹: “Oh³nān¹kō³nāu³a² Sū³na² ha³lo²a²nāu³a² ka³la³sxā³ â³wi¹ha¹tū¹xā¹.” Nxin¹jau³su² yxān¹ta¹ yuh³xan¹kō³nāu³a² ha³nxe² ĩ³kō³nāu³a² sa²yo²lho¹txa²tu¹wi¹. Kxā³nhi¹nai³ta¹na² So³to²ma²thi³na² kō³nxe³thin¹khai¹1ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³thin¹sxā³ kâi³ain¹kxa²yo³ha² ũ³hū¹nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā³nxin¹sxā³ o²la³kxi²nū¹nx2ta¹ju³ta² ĩ³ain¹ke³la³te²kxai³ hai³txi³ ya³lu²hxa³nai¹nhī²nxa³wi¹. 24 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²nū²a²yo²hā³kxa¹ a²wa³kxēn³su²tu¹wi¹. Nxe³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² So³to²ma²thi³nū¹ta¹nān¹tū³kā³txa² kâin² ye³khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxa²nū³kā³txi³ ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² ye³khāuh³lxa³ti³hi¹ta¹lxij³u³ta³nū³a² kâin² wha²to²hi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² hxi²nū¹nain¹jau³su²

25 Nxe³ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxi²ti³ân¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wī³nāi³. Oh³xan¹thi³na² whāi²na¹ yuh³xan¹thi³na² whāi²na¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yau³jah¹lo²si¹lxī¹. Nxin¹sxā³ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxī³su² te²nāu³xa² a³la³kxi²khai¹nxe³te²nāu³xa² nxe³sxā³ wa³ka³la² kâi³in¹ju³ta¹na¹ wān³txa² ĩ³thi³nin¹jau³xai²na¹ ĩ³yau¹ū³ai¹nxā³nhē³li¹. Yxān¹ta¹ a²hoh³lxī³sxa³te²su² te²nāu³xa¹ wxa²wān³txai²na² ĩ³yau¹ū³ai¹nhē³li¹. Nxi¹nī¹nha²kxai³ sa²nēn¹kxi¹nxa²ha¹wi¹. 26 Wā²nxūh¹lxī³sxā³ nxe³kâi³nhē³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Sū³na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² âh¹ĩ³ye³te³nah¹lxī¹:

— Yen³kxai²na² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wī³na² ũ³hū¹sa³na²hē³li¹. Txa²wī³na² so¹lxī³ a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² ĩ³sa³jah¹lai²wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wī³na² ĩ²te²la³ yū²nxa³wi¹. Txa²na² a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² so¹lxī³ ĩ²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yā¹nū³sxā³: “A²nū²a² â³xai²na² Txa²wī³na² ĩ³yau¹ū³hai¹na¹tū¹xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Wī³na² ĩ²jah³lo²su² nū³nhī³nx2na³li¹.

28 Jâ¹nxa¹jut3su² wxa²ē¹nāu³ai²na² hxi²tha³ah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² yen³kxa² sa³te²kxa² sa²nah³so¹sxā³ hxi²tha³te²hū³nxe² te² ĩ³nxai²na² nxe³sxā³ â³wxā³jah³lxī³hē¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² â³wa²su¹nha²sxā³ yxau²xai³nū¹nxa²lxa¹tu¹wi¹. 29 Txa²wa³ka³li³yu³ta² sa²yu³ta³lot3jah¹lxī³hē¹li¹. Nxe³sxā³ txa²wān³txa² ĩ³tih³nxe³nx2ta¹jau³xa² wī¹kō³nha³jah³lxī³hē¹li¹. Txa²na² thāi³ti³lā²khai¹nxe² yxau²xai³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nū²a²nāu³xai²na² yu³hē³nāu³ai²na² yxau²xai³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹kxa²yā¹nxe² yxau³nū²nha³jah³lxī³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² â³wa²su¹nha²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. 30 Jâ¹nxe³jut3su² txa²wa³ka³li³yu³ta² sa²yu³ta³lot3jah¹lxin¹ju³ta² ĩ³wi¹lxon³kxi¹jah³lxin¹kxi³te²ju²hē¹li¹. Sa³ka³lā³hēn¹kxi¹yah³lxin¹kxe³hū³nxe² wa³lo³lon³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12

Sa²ba³to³ nxe³hī¹na² a²wa³ka³li³yu³ta² ĩ³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² e³ta³lun²nū²la² sa²ba³to³ nxe³hī¹na² hai³sxa² wī²txa² â³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² â³nxai² a²sa³wi³ha³lxa² â³nxai³li² nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² he³hain¹jau³su² yain³txi³nā³kxa² wxa²ni²lho¹sxā³ yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³kā³txa² â³nhai¹tūn³te²nāu³xai²na² ĩ²ain¹tāu³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³lāi³. Nxex3txi¹. Ju³te²a² nū³kā³txi³su² sa²ba³to³ nxe³tāu³a² a²wah³ka³lxa² a²yo²ha³kxa¹ â³na¹xai³ki³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxa² jau³jau¹xai²na² sa²yo²â³ain¹ti²tu³wi¹, yain³ti³nā³kxa² wxa²ni²lho¹ai¹nha²kxai³lu¹. Nxin¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lū²xi²te³nah¹lxī¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² î²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹ta²na² he³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³li³nũ³xu¹ta²na² he³hai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 4 Nxain¹tãu³kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² yain³tũ³xai²na² Sũ³na² ũ³yho³hi²tũ³xai²na² wxa²so¹sxã³ î²yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tũ³lxi²na² Sũ³na² sxi²ha² hau³ko³tũ³kã³txa² wã³nxĩn¹te²ka³txa² so¹lxi³ yain³tũ³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka²ha³tã³nxã²ti³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 5 Te²yã¹nxũn³jut3su² Sũ³na² sxi²ha² hau³ko³tũ³kã³txa² a²yxoxo²ha³kxai¹ sa²ba³to³ nxe³ti³xai²na² jau³jau¹xai²na² sa²yxoxo²ã³xai³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxain¹kxan²ti³ hxi²ki³la³ te²sxa³yu²hẽ³li¹. Ju¹ta²na² î²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.
 6 Nxe³yã¹ta¹ wãn³txi³khai³xa² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² wa³to²hi² wxi³kan¹jah¹lo²sa¹wi¹.
 7 Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Wi¹lhin¹sxã³ thã³i³la² sa²hau³ko³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Yen³kxa² ũ³hũ¹sa¹nñin¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²nxa³nhai¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³su² ha³kxai¹ jau³jau¹xai²na² wi¹ko³nyhu¹ah³lxin¹ke³la³te²kxai³ a²nũ²a² hxi²ki³la²nxa³te²na² ko³sũ³ti³ î²yil²yah³lxi³hi³nxã³lxi¹. Yã¹ñn¹ta¹ yah³lxi³lxi¹. 8 Nxe³na²ka³yu³so² Txa¹na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²wa³kxẽ³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ³la².

In³txa² hxi²yã¹nã³ta³kxi²jah¹la² hxi²we²txi²jau³su²

9 Nxe³e³ta³lun²nũ²la² Ju²te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thi³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ³la².

10 ã³wih¹te³na¹ in³txa² hxi²yã¹nã³ta³kxi²jah¹la² î²ye²ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³te³na¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² î³wã³txain¹te³nah¹lxi¹.

— Je³su²jah³lã³. Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²nũ²a² î³ton³kxai²nã²tu³ we²txi²ju³ta²nũ³su² wai³nñij³wi¹? Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² ko³nxe³thin¹ju³ta² a³ti²si¹kxi³jau³nũ³su² î³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ³la². 11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹.

— Wxa²nũ³ka³txi³ î³nxai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² te² î³nxai²na² o³ve²a² ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ yũ³hĩ³nxai¹lxi¹. Nxẽ¹ka³tu³ o³ve²ai²na² sa²ba³to³ nxe³hi¹na¹ kxih¹nxẽ¹na² ã³wi¹hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta²na² nxe³kxai²nã²tu³ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² nxe³kxan²ti³nũ¹ o³ve²ai²na² Kxĩ³nxẽ¹na² sa²sa²lho¹xi²hĩ³nxã³li¹wi¹? 12 Jã¹nxẽ³kxẽ³hũ³sxã³ a²nũ²su² a³lxi²wa³to²hi²khaix¹nxe³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te²kxa³yã¹tu³ wi¹kã³ũh¹ki³ju³ta² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² nxe³kxan²ti³nũ¹ wain³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² ta¹hxai²hẽ³la².

13 Nxe³e³ta³lun²nũ²la² sa²wa³ti³nha²sxã³ hxi²yã¹nã³ta³kxi²jah¹la² î³ye²kxi²te³nah¹lxi¹:

— î³hxi²sin²nha¹sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³ka³tu³ î³hxi²sin²nha²hĩ¹na¹ a²hxi²ka² sa²kxai³lu² î³hxi²we²nxĩ²ta¹hxai²hẽ³la². A²hxi²kxã¹xa² yã¹nxe² hxi²wi¹lxi²ta¹hxai²hẽ³la².

14 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a³li³ain¹ka³tu³ î³he³son³kxi²nyhain¹sxã³ Je³su²jah³la² î³su²lhã³si¹hain¹jau³su² î³ne³wa³ko³nain¹ta¹hxai²hẽ³la².

Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxa²î³yau¹ũ³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ju¹ta²na² î²nha²nũ²la² ã³waix3ta¹hxai²hẽ³la². ã³waix3te³na¹ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa²khai¹nxe³te²nãu³xa² aun³ta² î³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³tãu³a² a²nũ²a² î³ton³te²a² ka³lxa¹sxã³ î³hi¹tain¹yah³lxi³nũn³ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² we²txain¹ta¹hxai²hẽ³la². 16 Nxe³sxã³ î³ye²kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. We²txi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxa²ha³tã³nxã²ti³ a²nũ²a² ã³xa² î³hen³txi³yah³lxi³txa³hẽ³li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ³la². 17 A²nxe³jut3su² kxã³nxu¹ta²na² I³sa²i³ah³lu¹ta²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² î³hen³txi³jah¹lu¹ta²na² a²wãn³txi³su² nxe³ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³jau³xau³hxai²tẽ¹xita³te³nah¹lxi¹:

18 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Jah¹lai²li² Txa²sa³wi³sai²la¹wi¹. Î³kaix1so¹na¹kxah³lai²la¹wi¹. ã³lxi²na¹kxah³lai²la¹wi¹. Î³wi¹lxon³kxi²sa²jah¹lai²la¹wi¹. ã³nũ²nxĩ²sxã³ ai³na¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nã²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² a²yxoxo²ha³kxai¹ ko³nxe³ti³ kã³iain¹ju³ta² ã³wa²su¹kxi²na¹ju³ta²nũ³a² î³hen³txain¹tu¹wi¹. 19 Hai³txi³ kwa² î³he¹he¹kxi²nyhu¹xa³ha²kxai³ kwa² î³kaix1nyhu¹xa³ha²kxai³ sxĩ²jen³nãu³ai²na² kwa² î³kã³i²non³si¹nha¹jau³su² î³ye²li³xa³ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wi¹. 20 Ka³ti³kxai²ti²nxã³su² sa²ka³li²txsã³ sxã³nxã³nxa² sa²nãu³lxi²nxã³lho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ lã³pi³ã³te²na² ũ³hũ¹lxi²te³lhxã³ tẽ³na² hai³txi³ ũ³hũ¹lxi²nxã³lho³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe² a²nũ²a² yxo²te²sxã³ hxi²tha³kxai²nã²tu³ hai³txi³ î³ya¹lu¹thxa³kxi²nxã³lho³li¹. Nxe³nxa²ha³kxai³ î³nxũ²kwa¹lxũ¹txain¹tu¹wi¹. 21 Jã¹nxe³jut3su² Jah¹la² wãn³txai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yxoxo²ha³kxai¹ yxo²te²ain¹tu¹wi¹.
 Î³sa³i²ah³lu¹ta²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ³la².

Bel³se³bu²ah³la²î³yau¹ũ³jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwa³yxau³jah¹la² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ³la². A²nxe³jah¹la² ye³han³ye²ha²kxai³ yxo²kan²ye²ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ³la². A²nxe³te²kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² in³txa² î²kxi²nũ²la² ko³nxe³te² yãu³ka³txa²

nxũ²kwai³li³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³tãu³ yxo²we²txi²xi²ha²kxai³ ye³we²txi²xi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². 23 A²nxe³ju¹tai²na² a²nũ²a² i³hi¹tain¹te²nãu³xa² i²kxain¹nxa²ha¹te¹ o²lai¹nha²kxai³ i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su³jah³lai²li² wã³nxĩn¹khaix¹jah¹lo²sin²tai¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³jah¹lo²su² yxau³sxã³ wah³nxe³kxi²ki³jah¹lo²su² nxe³jah¹lain²txi³ te²sin²tai¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

24 Nxe³yãn¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: — Je³su³jah³lai²na² sa²kxai³lu² Bel³se³bu²ah³la² a²ta²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²sa³wit³sin²tai¹. Nxe³te²si¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kq³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² i³ye³kxi²te²sin¹yu²hẽ³li¹. Fa³ri³se²a²nãu³xa² nxe³nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³lo²su² te²kxai³lu² fa³ri³se²a² e¹nãn¹jau³su² wi¹kq³nha²ha²kxai³ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²li³xi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² wã³nxũh¹lxi³ ã³nhe¹kxi²nyhain¹kxai³nãn²tu³ ya³lu²hxn³nyhain¹te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ sxi²je³na² ta³nxa² kwa² sxi²ha² tq³nxa² a²nũ²a² yxau²xai³te²nãu³xa² ã³nhai²ta³lxi³sxã³ yxau³ain¹kxai²nãn²tu³ kan²txi³ yxau²sa²tẽ³ai¹nxa²lho³li¹. 26 Te²yã¹nxũn³sxã³ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³lu² wã³nxũh¹sxã³ nxũ²kwai³li³si¹nha²jau³su² i³ye³kxi²nha²kxai²nãn²tu³ hai³txi³ a²ha³lo²ai²na² nũ³kxũn³txi³ yxau²sa²tẽ³xa³lho³li¹. 27 Nxe³ha³kxai³ wxa²wãn³txa² e³yah¹lxin¹te³sin¹ju³su² i³ye³kxi²lai²li² Bel³se³bu²ah³la² a²sa³wi³sai¹la¹wi¹. Yah³lxin¹jau³su² yxãn¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txe² i³nxai²na² wxa²wẽ³ha³kxai² kã³i³a¹kxa² yã¹nxe² kã³i³ain¹nũn³na³li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²nũ³ka³txai²na² ih¹te²ta³ sa³wi³ha³lxi³la³ te²la¹xã²? 28 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² Te²hi²sen³su² i³hxi²kati³sa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kq³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² i³ye³kxi²na¹wi¹. Nxe³na¹kxe³su² ya²la³txi³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³jah¹lo²su² ye²te²sa¹wi¹.

29 Te²yã¹nxe³jau³su² sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la² nũ³kxũn³jah¹lo²su² ye²kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹ti³ sxi²hai²na² ã³wih¹ka³tu³ a²yen³kxa² kã³i³kxi²ti³hex¹nxe³h³i³nx²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ nũ³kxũn³jah¹lai²na² i³sxã³ sa²tai³kxain¹ke³la³te³kxai³ sxi²hai²na² ã³wih¹ka³tu³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹ti³ kã³i³kxi²sxã³ wxa²so²hxa³h³i³nx²na³li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²ta²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹la² Bel³se³bu²ah³lan²tu³ nxe² kã³i³kxi²na¹hẽ³li¹. Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ta³ai²na² a²nũ²e¹na² nxũ²kwai³yxau³te²su² te²a² nxũ²kwai³li³si¹hai¹na¹wi¹.

30 Nxe³ain¹jut³su² a²nũ²ai²na² ã³ya³lxi²sai¹nxa³te²su² te²a² txa²kq¹ko¹sain¹na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ o³ye²a² yã¹nxe² ã³nũ²kxi²sai¹nxa³te²su² te²a² ha³ten¹txi² aun³txi³si¹hain¹tu¹wi¹. 31-32 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i³li³te²su² te²an²tu³ kq³nxe³ti³ kã³i³kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ i³ãin¹ta³kxi²nha²sxã³ ã³yxo²o³tũ¹kxai²nãn²tu³ ã³wa²sut¹ain¹ju³ta² yũ²na³li¹. Txi²na¹ Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³jah¹lo²su² te²sa¹jah¹lo²na¹xai²na² kq³nxe³te²lot³sain¹kxan²ti³ ã³wa²sut¹ain¹ju³ta²nũ³a² yũ³tu¹wi¹. Nxe³to¹ta¹ wxã¹na² wai³nxa³jau³xa² e³lah³lxin¹jau³kxai³lu¹: “A²ta³a² hxi²kan¹ta² hi²sen³su² Je³su³jah³la² i³hxi²ka¹tin²tai¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³kxi³jxah¹la² kq³nxe³te²lot³jah³lxi¹lxi¹. A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² kq³nxe³te²lot³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ã³wa²sut¹ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yan¹nãu³a¹ kq³nxe³ti³ kã³i³yah³lxin¹kxa² yo³ha² a³ya³ti²ju³ta²nũ²a² yũ³hi¹na¹ ã³wa²sut¹ju³ta²nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Hxi²ki²te²la³ yxau²sa²tẽ³ju³ta³nũ³a² so¹lxi³yũ³tu¹wi¹.

Hi³sa³ka³txa² a²nxã³kxa² i³yau²ũ³jau³su²

33 Jã¹nxe³kxe³hũ³jau³su² hi³sa³ka³txai²na² wi¹kxai²nãn²tu³ a²nxã³kxa² wi¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ hi³sa³ka³txai²na² kq³nxe³kxai²nãn²tu³ a²nxã³kxa² kq³nxe³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³ hi³a²nxã³kxi³khai³sxu² i²ki³sa²kxai³ hi³a² wi¹ta³nxa² kq³nxe³ta³nxa² i²ki³te²jai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³ wxã¹nãu³ i³nxai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³ i³nxai²na² txih³xa² wẽ³ha³lxa³ ya¹yxah¹lxi¹lxi¹. Kq³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yxo²e³yah³lxi¹lxi¹. Ju¹tai²na² wai³nxa³wi¹. Ya²la³txi³ txa²wã¹e¹nãu³ai²na² nũh¹ e³kxi²nha³kxa² yã¹nxe² txa²wã¹yxo²e³jau³su² nxe³te²ju²hẽ³li¹. 35 Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²a² a²e¹nãu³ai²na² wi¹lhi¹nha²kxai³ wi¹lo¹la³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ain¹ta¹ a²nũ²a² kq³nxe³thin¹te²a² a²e¹na² whã¹na¹ kq³nxe³thin¹nha²kxai³ wi¹lo¹la³kxi²te²sxa³yu²hẽ³li¹.

36 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ ya²la³tu³ e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Wãn³txa² toh³lxi³jau³xai²na² whã¹na¹ e³yah³lxin¹te²tu³ yan¹nãu³a¹ kã³i³yah³lxin¹kxa² yo³ha² a³ya³ti²kxe³su² nxe³ti³xa¹ kq³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx²ti²tu¹wi¹. 37 Nxe³sxã³ wxa²wãn³txai²na² wi¹jau³xa² sa²yxo²sai¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹te²lo³nx²ti²tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²wãn³txa² kq³nxe³jau³xa² sa²yxo²sai¹kxai²nãn²tu³ kq³nxe³thin¹te²lo³nx²ti²tu¹wi¹. Je³su³jah³la² ta¹hxi²hẽ¹la².

Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² kq³nxe³thin¹sxã³ kã³i³ain¹jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²su² te²a² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te²su² te²a² nxe³sxã³ ka³na³ku² ã³tũ³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su³jah³la² tih³nxe³nha¹jah¹lã³. Wã³nxĩn¹sxã³ kã³i³in¹ju³ta² wã²nã³ũ¹sa²si¹nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Kõ³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Sũ³na² i³sa²si¹hã³sa²jau³su² jau³xa² ten³ti³he¹yxah³lxa³lxi¹. Yah²lxa³nha²kxai³ Sũ³na² i³sa²si¹hã³sa²kxe³su² wã³nxĩn¹sã³ kãi³a¹ju³ta³la³ i³ye³kxi²sah¹lxi¹nhẽ²li¹. Nxe³yãn¹ta¹ hĩ¹na¹ wã³nxĩn¹na¹ju³ta³la³ wã²nã³ũ¹nx2ti³nxã³lho³li¹. Wãn³txa² wã²nã³ũ¹nx2ta¹jau³xa² ti³yo³xu¹ta¹na² so¹lxi³ Jo²na³jah³lu¹ta¹na² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³ah¹lu¹ta¹na² wãn³txa² so¹lxi³ i³yũ¹jah³lxin¹tu¹wi¹. 40 Nxe³jau³xu¹ta¹na²sa¹. Jo²na³jah³lu¹ta¹na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tãu³a¹ ai³na² a²e¹nai²na² ka³ten³su² sxa³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hã²wxãn³txa³ a³li³sa²sai¹xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tãu³a¹ kxĩl³nxẽ¹na² ya³lu²sxã³ sxa³na¹tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta¹na¹ Sũ³na² sa²si¹hã³sa²ju³ta² e³lxah¹ i²yah³lxin¹tu¹wi¹. 41 Jã¹nxe³jut3su² yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kãi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³txi²kxe³su² nxe³ti³xa¹ Ni³ni³ve²thĩ³nãn¹ta² nũ³kã²txu¹ta¹na² nxe³te³hi²sen³su² kõ³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nxe³te³nãu³na² sa²kxai³lu² Jo²na³jah³lu¹ta¹na² wãn³txa² ain³kxai¹nha²kxai³ kõ³nxe³thi¹nain¹ju³tu¹ta¹na² ã³na¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jo²na³jah³la² hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ kãin² wa³to²hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nũ¹ Txa²wãn³txa² sa²yo²wet1sah¹lxa³lxi¹. 42 Te²yã¹nxe³jut3su² kxã²nhxĩ¹nu¹ta¹na² Se²ba³thĩ²na² a²wa³kxẽn³ka³lxu¹ta¹na² sa²kxai³lu² Sa³lo³mãu²ah³lu¹ta¹na² wãn³txa² a²hoh³lxĩ³khai¹sa²jau³xa² ain³kxi²te³lhxã³ u²lxan¹thĩ³na² a³li³sxã³ wxã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² yan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² kãi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti²kxe³su² nxe³ti³xa¹ kõ³nxe³ti³ i³yĩ¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Kxã²nhxĩ¹nu¹ta¹na² Sa³lo³mãu²ah³lu¹ta¹na² wãn³txa² wi¹lain³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ Txai²na² sa²kxai³lu² Sa³lo³mãu²ah³la² i³kãin² wa³to²hi²na¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nũ¹ Txa²wãn³txa² ain³kxi²ti³ten³yah³lxa³lxi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Kõ³nxe³te²a²yãu³ka³txe²su² i³yau¹ũ³jau³su²

43 Nxe³ha²kxai³la¹ kõ³nxe³te² yãu³ka³txa² a²nũ²a² nxũ²kwaĩ³li³kxai²nãn²tu³ ha³lo²ai²na² i³yau³xa² yũ²nxã³ko³xa² a²hãĩ¹nxe³ti³xa¹ ã³wxe³sã³ i³ye³nxĩ²si¹jau³su² ã³ten³sã³ ai³lha²thet3tin²ta¹. Yxãn¹ta¹ i³ye³nxĩ²je³na² i²xa³nũ²nhai¹. 44 Nxe³yãn¹ta¹ i²xa³kxe³su² e³nha²te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha² a³li³a¹thĩ³nai³tã² ã³wã³li²na¹tũ¹xã¹.” Ain¹jau³su² ã³wã³li²tãu³ a²nũ²e¹nai²ta³lxi² a²nũ²yũ¹nxã³ha²kxai³wi¹we²txi³ha²kxai³wi¹lhaũ³ko³nha²kxai³nxe³ye²kxe³su² ha³lo²a² ai³lxin¹ta¹. 45 Ai³ka³tu³ kõ³nxe³te² yãu³ka³txi³nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³te³nãu³xa² kõ³nxe³ti³khaix¹ wa³to³hain¹te³nãu³xa² i³ha¹txai¹nĩn²ta¹. Nxe³te³nãu³xa² sa²so¹sã³ ã³wã³li²xi²sa²tẽ³in²ta¹. Nxe³ju³ta¹kxai³lu² in³txa² e¹nãu³a² kõ³nxe³ti³ ã³wa²to²hin²ta¹. Te²yã¹nxe³jut3su² hĩ¹na² yxau³yah³lxin¹te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² kõ³nxe³thin¹khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²hã³ka³nai²na² a²lon³ti³tãu³xa² i³yau¹ũ³jau³su²

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³ti³ta³lu¹na¹nxã³ta³lxa¹ a²hã³ka³nai²na² ã³wxã² a²lon³ti³tãu³xa² ã³wxã² nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a² yxau³sã³ i³ye³kxi²nyhu¹si¹nyhain¹jau³su² ã³te³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 47 Nxe³sã³ i³hen³txi³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãĩ³. Nxe³txi¹. Wxa²hã³ka³nai²tã² wxa²lon³txi³tãu³xa² ha³lo²a² yxau³ain¹na³li¹. I³ye³kxi²nxã²te³lhxã³ wxã³ain¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

48 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hã³ka³nai²ta³ txa²lon³ti³tãu³ãn²ta³ ĩh¹te¹la³ta³nain²te¹la¹xã³? Nxe² e³nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wã²nã³ũ¹hain¹te³nah¹lxi¹.

49 — Tũ¹ka³txai²na² txa²hã³ka³nũ²su² ha²kxai³ txa²lon³ti³tãu³su² ha²kxai³ nxe³kxi²sain¹na³li¹. 50 Nxe³sã³ a²nũ²a² i²li²te²na² sa²kxai³lu² Txa²wi³na² Oh³nãn¹jah¹a² Si³yxau³jah³lai²na² a²ten³jau³su² sa²yo²wet1sxã³ kãi³kxai¹nãn²tu³ nxe³te³nãn²tu³ txa²hã³ka³nũ²su² ha²kxai³ txa²lon³ti³tãu³su² ha²kxai³ ne³te²sain¹na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

13

Yain³ta³ki³a² wi¹ki³a² ũ³whĩ¹ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ sxi²hai²na² a³li³xi²nũ²la² i³ye³na² ne³kxun²nãu³a² ai³sã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 2 ã³wxe³ka³tu³ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa²khai¹nxe³sã³ ã³wã³wã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² te²kxai³lu² ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹wxe³ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² te²kxai³lu² ha³lo²ai²na² i³ye³nai²na² ne³kxun²nãu³a² yxau³ai¹nha²kxai³ nxẽn³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 3 A²nxe³tãu³a² Je³su²jah³la² ĩ²hen³su² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ i³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². I³tih³nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxĩ³sa²lxi¹. A²nũ²ai²na² hai³sxa³nãu³a² ai³nũ²nhai¹. Yain³ta³ki³a² wi¹ki³a² ũ³whĩ¹te³lhxã³ wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhai¹sã³ ũ³whĩ¹nũ²nhai¹. 4 Ũ³h³wĩ¹tãu³a² yain³ta³ki³ai²na² ki³jũ¹nxe² ã³nhai¹tãu³a² sa²kxai³lu² tĩh³na² yxo²ki³sa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹.

Ā³yun¹na³tāu³ ai³ka³nāu³xa² wa³su³txi³ wxā³sxā³ yai³nhxa³kxain¹nū³nhai¹. 5 Āh¹ki³jū¹nxe² ā³nhai¹tāu³a² sa²kxai³lu² txah³l³ka² si³yu³hē³nāu³a² nxe³kxih³nxū³xa² ā³yun¹na³nū³nhai¹. A²nxe³ kxih³nxai²na² au³l³a²ka²txi³nh²nxa³ha²kxai³ wa³su³txi³ ka³lū³nū³nhai¹. 6 Ka³lū³te³na¹ u³je³na³kai²li² wxa²ki³ka³la³ka³tū³ ĩ³wān³ya²lun¹ti³ntū³nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ yain³ta³ki³ne³ka² au³txi³ sxa²nxa³ha²kxai³ ya²lun¹txi³nū³nhai¹. 7 Āh¹ki³a² jū¹nxe² ā³nhai¹tāu³a² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ũ³yen³ko³xa² ā³yun¹na³nū³nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lū³xi³nū³nhai¹. Nxe³ta¹ ũ³yen³ko³su² ha²kxai³ hi³a² kha¹ka³txa² ka³lxa²txi³ ka³lū³ye²nū³nha²kxai³ nxe³te²kxai³lu² yain³ta³nxe²kxa² wān³ne³sa²te²kxi³sxā³ ya²lun¹txi³ye²nū³nhai¹. 8 Nxe³yān¹ta¹ āh¹ki³a² jū¹nxe² ā³nhai¹tāu³a² sa²kxai³lu² kxih³nū³xa² tū³tj³txi³tū³a² ā³yun¹na³nū³nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² wi¹ka³lū³ha²kxai³ wi¹we¹nha²kxai³ yain³txa³ki³a² kāin² ki³kan²kxi²ha²kxai³ kāin² an³nū³nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² a²hāi¹nxe³ki³sa² ki³an²tu³ wā³lū³kha³lhon¹txi² ā³ki³i¹nhe¹ha²kxai³ a²hāi¹nxe³ki³sa² ki³an²tu³ ka³lxa²txi³ ā³ki³i¹nhe¹ha²kxai³ a²hāi¹nxe³ki³sa² ki³an²tu³ kū³we²ki²la² ka³lxa²nxa³txi³ ā³ki³i¹nhe¹ha²kxai³ nxū³nhai¹.

9 Jā¹nxa¹jau³su² wi¹kq³nyah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².
 Wān³txa²ĩ³ya¹ũ³jau³xa²ĩ³tih³nxe³jau³su²
 10 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² ā³tū³sxā³ ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ a²nū²a²nāu³xa² ĩ³ya¹ũ³jau³xa² so¹lxi³ e³kxai¹nīn¹ji¹wi¹? Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
 — Wxa²yu³tai²na² so¹lxi³ wān³txai²na² tah²ya³uxai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² ē¹nāu³a² sa²hau³kot³jau³nū³su² nxe³jau³jau¹xai²na² txa²nū² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ tū¹ka³txai²na² hī¹na² ā³ne³wxe³ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹. 12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ in³txi³su² yen³kxih³kxai²nān²tu³ ā²la² kāin²sxā³ ũ³yhen³kxi¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai¹nān²tu³ yen³kxi³khai¹nxe³hū³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ in³txi³su² yen³kxi³txa²te²su² te²a² jū¹nxe² so¹lxi³ yen³kxih³kxi³su² sa²so¹kxi¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ yen³kxi³ txa²khai¹nx2na³li¹. Nxe³te²ju¹hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Sū³na² wān³txa² jū¹nxe² ā³ne³wxe³yah³lxin¹nha²kxai³ kāin²non³sxā³ ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Tū¹ka³txai²na² ā³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ ĩ³ya¹ũ³jau³xa² so¹lxi³ ain³kxain¹tu¹wi¹. 13 Jā¹nxa¹jau³su² wān³txa² ĩ³ya¹ũ³jau³xa² so¹lxi³ e³kxai¹na¹wi¹. Nxa¹na¹kxan¹ti³ ĩ²ain¹kxan²ti³ ā³ye³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Ain³kxain¹kxan¹ti³ ā³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. 14 A²nxe³sxā³ ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² wān³txa² Sū³na² wān³txa² jau³xau³hxai²tē³lxta² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “Wxāi²na² sa²kxai³lu² ne³kat¹sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ā³ne³wxe³yah³lxan³tho³li¹. ĩ²sa²tē³kah¹lxin¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wi¹lĩ²sa²tē³yah³lxan³tho³li¹.

15 A²nxe³tū³ka³txai²na² a²ē¹nāu³ai²na² kan²na³li¹. A²yen³na² whāi²na¹ wxa²ye³tū¹nha² a³ne³nxē³na² whāi²na¹ wxa²ne³tū¹nha² nxe³kxa²yā¹nxain¹na³li¹. Nxe³sxā³ ā³ne³wxe³ai¹nx3tho³li¹. Nxa¹nxa³ke³la³te²kxai³ a²yen³na² ā³ye³wxe³ai¹nha²kxai³ a³ne³nxē³na² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³sxā³ a²ē¹nāu³ai²na² Txa²wān³txa² ā³ne³wxe³ain¹kxai²nān²tu³ yxo²i²sain¹sxā³ sa²hau³ko³tai¹hū³na¹wi¹. Yxān¹ta¹ nxa¹nxa³wi¹.”

ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. 16 Yxān¹ta¹ wxāi²kxai³ txa²sa³wi³ha³lxi³syah¹lxin¹te² ĩ³nxai²kxai³ te²yā¹yah³lxa³lxi¹. Wxa²ye³na² wi¹lĩ²yah³lxin¹nha²kxai³ wxa²ne³nxē³na² wi¹lain³kxi²yah³lxin¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ ĩ²nx2ta¹wi¹. 17 Kxā³nhxi¹nai³tā² Sū³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²na² a²nū²a² wi¹lhi¹nain¹te²nāu³xu¹tai²na² nxe³sxā³ yen³kxa² ĩ²yah³lxin¹ju³tain²txi³ ĩ²ti²te³nai¹nha²kxai³ wān³txa² ain³kxah¹lxin¹jau³xain²txi³ ain³kxi²ti²te³nai¹nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹ hxi²ka¹nain¹te²sxa³jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Yain³txa³ki³a² ũ³wh¹l¹jau³su² a²si³yxau³jau³su²
 18 Jā¹nxa¹jau³su² yain³txa³ki³su² ā³yun¹na³jau³xin³ti³ a²si³yxau³tāu³a² ĩ³ya¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. 19 A²nū²ai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² tah²ya³uxai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² ē¹nāu³a² sa²hau³kot³jau³nū³su² nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxi²sxā³ ā³ne³wxe³nxa³kxai²nān²tu³ Sa³ta³na³jah¹la² a²ta³a² hxi²kan¹jah¹la² wxā³sxā³ ne³wā²na³ti³hi²te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe² yain³txa³ki³a² tūh³na² ne³ku²nx2 ā³yun¹na³ki³ai²yā¹nxe²te²ju²hē³li¹. 20 A²nū²ai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²kxai²nān²tu³ wi¹lxon³kxi²sxā³ ain³kxi²te²ju²hē³li¹. 21 Nxe³yān¹ta¹ au³txi³ yxo²xa³kxe³su² ha³lo²a² kq³nxte³to³nha²kxai³ Sū³na² wān³txa² ain³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³khāu³lxa³thi¹nai¹nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wān³txai²na² wa³su³txi³ sa²yxo²ā³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe² yain³ta³ki³ai²na² kxih³nxa²

txah³lxi³ju³tai²na² ā³yun¹na³ki³ai²yā¹nx2na³li¹. 22 A²nū²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² ain³kxi²nū³te³ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ha³lo²a² hxi²waut3ta³lxi³nha²khaix1nxe³ha²kxai³ a²yen³kxa²ta³nxaxa²a²ha³teh³nxā³nxaxa²ū³yho³hi²ki³txā³nxaxa²ta³nxaxa²kāin²yxoxw³kwa³nai¹nha²kxai³ wān³txa²wi¹jau³xa²ā²na¹ain³sxā³hai³txi³Sū³na²sa²yxoxwe¹ti³hex1te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe²yain³ta³ki³ai²na²ha³lo²a²ū³yen³ko³nāu³a²ā³yun¹na³ki³ai²yā¹nx2na³li¹. 23 A²nū²a²ā³xai²na²ā³sxai²lu²Sū³na²wān³txaxa²ain³kxi²hi¹na¹wa³su³txi³ā³ne³wxe²te³ju²hē³li¹. Nxe³sxā³ā³nhai¹tū³tū³ka³txaxa²Txa²wā¹sū³na²wān³txaxa²ain³kxa²so¹sxā³kan²txi³i³ka³tu³wi¹lhin¹khai¹nxe³sxā³sa²yxoxwe¹tai¹nha²kxai³āh¹ā³nhai¹tū³tū³ka³txaxa²āh¹i²li²te²a²wi¹lhin¹sxā³sa²yxoxwe¹tai¹nha²kxai³āh¹ā³nhai¹tū³tū³ka³txaxa²āh¹i²li²te²a²jū¹nxe²wi¹lhin¹sxā³sa²yxoxwe¹tai¹nha²kxai³nxe³te³ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe²yain³ta³ki³ai²na²kxih³nxaxa²tū³tū³ka³txaxa²ā³yun¹na³ki³ai²yā¹nx2na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³ki³a²ū³whi¹ju³ta²i³yau¹ū³jau³su²

24 Āh¹lxi³sxā³wān³txaxa²i³yau¹ū³jau³xa²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a²yan¹nāu³a¹a²nū²a²kāi³ain¹kxa²yo³ha²a³ya³ti²ti³wa³kxa²i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²ai¹na²yain³ta³ki³a²wi¹ki³a²ū³whi¹kxi²jah¹lai¹yā¹nx2na³li¹. 25 Nxe³jah¹lo²su²nū²nhai¹. Nxe³yān¹ta¹ka³nxah³ti³na²ā³xi²tū³kxai³lu²a²nū²a²a²ko¹ko¹su²jah¹la²hāi³a²wxā³nū²nhai¹. Wxā³te²na¹a²ki³a²ko³nxe³ki³a²hāi³a²ū³whi¹kxi²nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³ih³xi²nū²nhai¹. 26 Hā²wxān³txaxa²nū²yain³txaxa²ki³ai²na²ka³lū³ha²kxai³wi¹we¹nha²kxai³ai³la²an³ye²nū²nhai¹. A²nxe³tāu³a²ko³nxe³ki³ai²li²te²yā¹nxe³sxā³ka³lū³hi²wi¹we¹ni²a³ni²nxe³ye²nū²nhai¹. 27 Nxa²ha¹te¹hai³sxa²wa³kxēn³yah³lai²na²a²sa³wi³ha³lxi²ā³tū³sxā³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Ā³li³na³xāi³. Nxe³si¹lxi¹. Yain³txaxa²ka²wi¹ki³ai²na²so¹li²ū³whi¹nhi¹ta²lu¹wi¹. Yxān¹ta¹ih¹te²a²hxi²ki³ta³ko³nxe³ki³ai²li²wen¹sīn¹te²la¹xā³?” Ain¹nū²nhai¹.

28 Nxa²ha¹te¹i³wa³lū³xi²te³nah¹lxi¹: “Ko¹ko¹su²jah¹la²hxi²ka²kāi³ū³nhē³lin¹ta¹.” Nxe³nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹a²sa³wi³ha³lxi²na²wān³txi³kxai³lu²: “Nxe³kxai²nān²tu³ko³nxe³tē³kxa²wxa²ha²txut1sxā³wxa²nū²kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹?” Ain¹nū²nhai¹.

29 Nxa²ha¹te¹wa³kxēn³yah³lai²na²a²wān³txi³kxai³lu²: “Nxe²nxa³wi¹. Hi¹na²wxa²nū²kxi²yah³lxi¹nxai²nān²tu³yain³txaxa²ne³kxa²wi¹tē³kxa²wxa²ha²txut1jah¹lxi¹nxai²yan³txi³su²nxa¹nhai¹. 30 Hāi¹nxā¹jah¹lxi³sā²nhē³li¹. A²yut3su²we¹nain¹txai²lxi¹. Hā²wxān³txaxa²an³ta³lun²kxai²nān²tu³yain³txaxa²wxa²ni²lho²tū³ka³txaxa²i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹te³nah¹lxi¹: ‘Ko³nxe³tē³kxa²wxa²nū²kxi²sa²so¹jah³lxi³sā²nhē³li¹. Yah³lxi³sā²nū²ka³tu³ū³thū²hxa³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxi¹ka³tu³yain³txaxa²ne³kxa²wi¹kxa²wxa²kxi²so¹jah³lxi³nū³nhē¹li¹, ū³wha¹a¹thi³na²su¹.’ Nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.” A²wa³kxēn³yah³la²nxe³nū²nhai¹. Je³su²jah³la²nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Mos³tar²ta²ki³a²wi¹lwen¹ju³ta²i³yau¹ū³jau³su²

31 Āh¹lxi³sxā³wān³txaxa²i³yau¹ū³jau³xa²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txaxa²i³yau¹ū³nx2ta¹jau³xai²yā¹nx2na³li¹. Te³nah¹lxi¹: Hai³sxa²yxau³tē³kxa²a²wa³kxēn³yah³la²yain³txaxa²ki³a²mos³tar²ta²ki³a²ū³whi¹nū²nhai¹. 32 A²nxe³ki³ai²na²ki³jū¹lxi³khai¹nxe³ki³su²kxan²ti³ta³ki³ai²na²ka³lū³xi²nū²la²wi¹lwen¹nū²la²hai³sxa²yxau³tē³kxa²wa³to²hi²ton¹nū²nhai¹. Hi³khai³xa²wen¹nū²nhai¹. Nxe³sxā³ai³ka²ā³wxā³ha²kxai³yeh³nxī³nū²nhai¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³Txa²wān³txaxa²sa²yxoxwe¹jah³lxi¹nxai²nān²tu³wi¹la²i³xā³lxi³ti³hi¹txa²ti²tu¹wi¹. Nxe³sxā³a²wi¹lhī¹na²jū¹nxaxa²so¹lxi³yxox²sah¹lxi¹nxai²kan²ti³ye³jen¹na²ā³kāi²non³sxā³yxox²isah¹lxi¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Yain³tū³xa²i³wa³lxi³ju³ta²i³yau¹ū³jau³su²

33 Āh¹lxi³sxā³wān³txaxa²i³yau¹ū³jau³xa²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txaxa²i³yau¹ū³nx2ta¹jau³xai²yā¹nx2na³li¹. Nxe³jau³xa²sa¹, txu¹ha³ka³lxi²na²te³hi²sen³su²yain³txaxa²i³wa³ki³nū³a²tē³ha²kxai³tri²ka²nū³sxa²nē³nha¹li¹ka³na³ki¹ne³ki³lhi³tē³na²ū³sa²wi¹sxā³ū³kxē³ni³nū²nhai¹. Nxe³kxai²nān²tu³tri²ka²nū³sxa²whāi²na¹i³wa³je²nū²nhai¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³a²wi¹lhī¹na²a²nū²a²ka³lxi¹nxaxa²te²i³nxai²na²yxox²sah¹lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹yan¹nāu³a¹a²nū²a²ka³lxi¹txi³yxox²sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hē¹la².

I³yau¹ū³jau³xa²a²si³yxau³jau³xan¹jau³su²

34 Jā¹nxe³jut3su²wān³txaxa²jau³jau³xai²na²so¹lxi³i³yau¹ū³jau³xai²na²so¹lxi³e³ta¹hxai²hē¹la². E³laxh²lxi³jau³la³i³ye³kxi²ta¹hxai²nxaxa²hē¹la². 35 Nxe³sxā³wān³txaxa²Sū³na²wān³txaxa²i³hen³txi³jah¹lu¹ta²na²wān³txaxa²jau³xau³hxai²tēx1ta²nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na²sa²kxai³lu²wān³txaxa²hāi³a²txa²wā¹ha³lo²a²ā³si³wxe³hī¹nu¹ta²nān¹te²tu³hāi³a²yxau³jau³xan²tū³i³yau¹ū³a¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xu¹ta²na²hī¹na¹we¹ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³ki³a²ū³whi¹jau³xa²i³tih³nxe³jau³su²

36 Hã²wxã³n³txa³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² a²nũ²a²nãu³xai²na² ã³ain¹nũ²la² sxi²ha² ã³wi²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi²xi²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³a² ã³tĩ³ain¹te³nah¹lxi¹.

— Je³su²jah³ãi³. Wãn³txa² kq³nxe³ki³a² ü³whĩ¹jau³su² İ³yau¹ü³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxaü³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Yain³txa³kxa² wi¹kxa² ü³whĩ¹jah¹lai²yãx¹jah¹lo²sa¹wi¹. 38 Txa²wã¹ha³lo²ai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa²yã¹nx2na³li¹. A²nũ²ai²na² Txa²wãn³txa² yxo²i²sah¹lxin¹te² İ³nxi²na² yain³txa³ki³a² wi¹ki³ai²yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Sa³ta³na²jah¹la² İ³hi²txain¹te²nãu³xa² kq³nxe³ki³ai²yã¹nxain¹na³li¹. 39 A²ta³a² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² Sa³ta³na²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²kq¹ko¹su² jah¹lai²yã¹nx2na³li¹. Txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³son³ti³wa³kxa² nxe³tãu³su² tãu³ai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa² wxa²ni²lho¹kxi²ti³xai²yã¹nx2na³li¹. Oh³xan¹jah¹lo²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² wxa²ni²lho¹tũ³ka³txai²yã¹nxain¹na³li¹. 40 Nxe³sxã³ txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³son³ti³wa³kxa² tãu³su² tãu³a² sa²kxai³lu² kq³nxe³tẽ³kxa² wxa²nũ²kxi²so¹sxã³ ü³thũ²hxa³txain¹kxa² yã¹nx2na³li¹. 41 Jã¹nxe³tãu³a² Txai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxaü³tãu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹te²nãu³xa² İ³sa²si¹hã³a¹tu¹wi¹. İ³sa²si¹hã³a¹te³na¹ a²nũ²a² kq³nxe³ti³kãi³si¹nyhain¹te²nãu³xa² whãi²na¹ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã²te²na² whãi²na¹ nxe³sxã³ wã²nxa³kxi² so¹na¹tu¹wi¹. 42 Wã²nxa³kxi² so¹na¹kxai²nãn²tu³ ha³nxe²a² İ³sa²tẽ³ju³ta² ã³na¹sxã³ wxe³ain³tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² tũ¹ka³txain²txi³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tẽ³yah³lxi³tu¹wi¹. 43 Nxe³te²kxa³kxa¹ a²nũ²a² wi¹lhin¹te¹lo³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wi³na² ha³lo²a²nãu³a² ã³wih³si¹nyhai¹nha²kxai³ u³je³na³ka² ha²te¹kxa² yã¹nxe² wxi²kin³ti³so¹na¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Jã¹nxa²jah³su² wi¹kq³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãn²tu³ ain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Yen³kxa² a³lxi²kxa² hai³sxa²nãu³a² hãi³a² sxa³jau³su²

44 Āh¹lxi³sxã³ wãn³txa² İ³yau¹ü³jau³xa² İ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²sa³wi³ha³lxi³lon³ju³ta² a³lxi²khai¹nxe³ju³tai²la¹wi¹. Nxe³sxã³ yen³kxa² a³lxi²khai¹nxe³kxa² hai³sxa²nãu³a² hãi³a² sxa³kxa²yã¹nx2na³li¹. A²nũ²ai²na² kwa² ai³sxã³ a³txi³kxai²nãn²tu³ hã²wxã³n³txa³ sa³no³xi²nũ²nhai¹. Nxe³ka³tu³ ka³lih³kxi²nha³sxã³ a²yen³kxi³khai³xai²na² ã³nũ²kxi²nũ²la² hai³sxa² a²wa³kxën³yah³la² yen³kxa² whãi²na¹ ü³yho³hi²nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² ta²ko¹xai²na² yen³kxa² hãi³a² sxa³ko³xai²na² so¹kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²ro³la³ki³a² İ³yau¹ü³jau³su²

45 Āh¹lxi³sxã³ wãn³txa² İ³yau¹ü³jau³xa² İ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²sa³wi³ha³lxi³lon³ju³ta² a³lxi²khai¹nxe³ju³tai²la¹wi¹. Nxe³sxã³ a²nũ²ai²na² txah³lxa³ki³a² a³lxi²ki³a² pe²ro³la³ki³a² ã³ten³jah¹la² yã¹nx2na³li¹. 46 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txah³lxa³ki³a² a³lxi²ki³a² so¹kxi²nyhu¹kxi³te² nũ³ka³txa² ai³lha²thet3sxã³ ã³ten³nũ²nhai¹. Nxe³tãu³a² a³lxi²ki³a² İ³kxai²nãn²tu³ hã²wxã³n³txa³ a²yen³kxi³khai³xai² whãi²na¹ ã³nũ²kxi²nũ²la² tẽ³sxã³ ü³yho³hi²ha²kxai³ ta³ki¹ai²na² so¹kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ai³na² ta³lã²na³ki²ka³lo³a² İ³yau¹ü³jau³su²

47 Āh¹lxi³sxã³ wãn³txa² İ³yau¹ü³jau³xa² İ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— A²nũ²a²nãu³xa² kãi³ain¹kxa² yo³ha² İ³yĩ¹li²hain¹ju³ta³nũ³a² İ³yau¹ü³nx2ta¹tu¹wi¹. Ai³na² ta³lã²na³ki²ka³lo³a² yã¹nxe³na³li¹. A²nxe³ka³lo³ai²na² ai³na² İ²li³te² he³la³kxa² İ³ne³kxih²li² ta³lã²na³ki²nũ²nhai¹. 48 İ³ne³kxih¹nũ²la² ka²lo¹ai²na² sa²sai¹lho¹nũ²nhai¹. Sa²sai¹lho¹nũ²la² ã³wxe³kãu³ti³ ai³na² wi¹te²a² ü³ha¹i² ai³na² kq³te²a² ã³na¹i² nxe² wxa²nxa³ki³so¹nũ²nhai¹. 49 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³so¹nhxan³nhĩ¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² oh³xan¹te²nãu³xa² ü³sa²si¹hã³tu¹wi¹. A²nũ²a² kq³nxe³thin¹te²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wã²nxa³kxi²so¹si¹hain¹jau³su² ü³sa²si¹hã³tu¹wi¹. 50 Nxe³ka³tu³ kq³nxe³thin¹te²nãu³xan¹ta³ ha³lo²ai²na² ha³nxe²a² İ³xai³ju³tai²na² ã³na¹sxã³ wxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² tũ¹ka³txain²txi³ ye³khãuh³lxa³thi¹nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tẽ³yah³lxi³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Wãn³txa² yã²la³yau³su²

51 Jã¹nxa¹jau³su² wãn³txa² İ³yau¹ü³nx2ta¹jau³su² a²yxo²ha³kxa¹ ã³ne³wxe²sa²sai¹yah³lxin¹ta¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ İ³wã²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Ā³ne³wxe²sa²sai¹si¹na¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:
— Wãn³txa² İ³yau¹ü³jau³xin³ti³ ã³ne³wxe²sa²sai¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Sũ³na² wãn³txa² İ³tih³nxe³jah¹la² a²hoh³lxi³su² jah¹la² yã¹yxah³lxi¹lxi¹. Txa²wãn³txa² tah²yau³xa² İ³yau¹ü³nx2ta¹jau³xai²na² ã³ne³wxe³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

Sũ³na² wãn³txu¹ta²na² i³yau¹ũ³hi² Txa²wãn³txa² Tah²yau³xai²na² i³yau¹ũ³hi²
 nxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah¹lxin¹ha²kxai³ sxi²ha² wi¹thi³na² a²wa³kxẽn³yah³la²
 yã¹yxah³lxai¹lxai¹. Nxe³sxã³ a²ya³lxai³te²su² te²a² wxã³kxai²nãn²tu³ yen³kxa²
 a³lxik³u¹ta²na² ta³nxa² tah²yu³tu¹ta²la³ ta³nxa² wã²nã³ũ¹nyhain¹na³li¹. Txa²wãn³txa²
 i³yau¹ũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ te²yã¹nxe² ai³yah³lxai¹lxai¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Na³sa³re²thi³nãn¹tũ³kã³txa²sa²yo²ã³jau³su²

⁵³ Nxa²ha²te¹ i³ye³ta³lu²nhxa³tũ²la² ã³waix3ta¹hxai²hẽ¹la². ⁵⁴ ã³waix3tũ²la² ã³nxai³sxã³
 a²sxi²jen³khai³xa² Na³sa³re²thi³na² ã³wih²xi²ta¹hxai²hẽ¹la². Wih²xi²ka³tu³ Ju³te²a² nũ³kã³txa²
 ã³nũ²kxi²thi³na² ã³wih¹sxã³ Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². I³hen³txi³ta³lun²tãu³a²
 ain³kxi²tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² i³wã³txi³sxã³ e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxai¹.

— Jah¹lai²li² a²hoh³lxai³khai¹sa²sxã³ i³ye³ha²kxai³ wã³nxĩn¹khai³nxẽ³sxã³ o²la³kxi²ha²kxai³
 nxe³jah¹lai²la¹wi¹. Yxãn¹ta¹ ih¹nxet3sxã³ hxi²ka¹nai¹nhĩ³te²la¹ku² ki³nhai¹. ⁵⁵ Sxi²ha²
 txon³jah¹lo²su² jah¹la² ta²hai²la¹wi¹. A²hã³ka³nai²na² Ma³ri²a³ka³lxai²la¹wi¹. A²lon³ti³tãu³xa²
 Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ Jo³se²ah³lo²su² ha²kxai³ Si³mãu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ju³ta²sah³lo²su²
 ha²kxai³ nxe³ain¹na³li¹. ⁵⁶ A²ha³lĩn³ti³tãu³xa² txa²wã¹yu³ta² yxau²kxi³ain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³
 ih¹nxet3sxã³ ã³nut1sxã³ kãĩ³hĩ³te²la¹ku² ki³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵⁷ Nxe³ha²kxai³ hxi²ye²ta³lxain¹sxã³ e²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta¹ Je³su²jah³la²
 i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxai¹.

— Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxi²jen³khai³xan¹ta² nũ³kã³txai²na²
 so¹lxai³ a²sxi²khai³xan¹ta² nũ³kã³txai²na² so¹lxai³ sa²nẽn¹kxi²kxi³la³ yũ³te²sxa³yu²hẽ³li¹.
 Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵⁸ Jã¹nxe³ha²kxai³ yxo²a¹inxã³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

14

Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² su²lhã³jau³su²

¹ Nxa²ha²te¹ nxe³ti³kxai³lu² E³ro²jah³la² Ka³li³te²a²ko³xai²na² a²hxi²kan¹jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² o²la³kxi²kxe³su² ha²ta³nxe²ta¹hxai²hẽ¹la². ² Nxe³te³na¹ a²sa³wi³ha³lxa²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxai¹, E³ro²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu².

— Jah¹lai²li² Jo³ãu² Ba³tis²jah¹lo²sin²ta¹. Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te²sin²ta¹. Nxe³kxe³su²
 hxi²kan¹khai¹nxe³sxã³ wã³nxĩn¹ti³ o²la³kxin²ta¹. E³ro²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

³ A²kxã³nxa² E³ro²jah³la² te²hi²sen³su² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² te²kxai³ hxi²ki³nũ²la²
 sa²hxi²thi³kxi²nũ²la² sxi²ha² kãn³ti³na² ã³tũ¹kxi²wxe³si¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jut3su²
 a²lon³yah³la² Fi³li²pah³lo²su² jah¹la² a²sxe³xa³ka³lxa² E³ro³ti²a³ka³lxu³su² hxai²na²hẽ³la².
 A²nxe³ta¹ka³lxai²na² hxi²ki³la³sxã³ ã³tũ¹kxi²wxe³si¹ta¹hxai²hẽ¹la². ⁴ Jã¹nxe³sxã³ kxãn³kxai³
 Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu².

— E³ro²jah³lãĩ³. Kãĩ³nĩn³ju³ta² wai³nxa³wi¹. Wxa²lon³na² sxe³xa³ka³lxa² so¹lxin¹kxai²nãn²tu³
 wai³nxa³wi¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxa²ha²te¹ E³ro²jah³lai²na² e¹nãn¹jau³kxai³lu²:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² su²lhã³si¹ha¹tũ¹xã¹. Jau³su² nxe³ta¹ a²nũ²a²nãu³xa² kwa²hãĩ¹nxe²
 ã³si³tẽ³la³kxi²te²nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu².

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²li² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Ain¹jau³su²
 ha²kxai³ yuh³lxai³jau³su² E³ro²jah³lo²su² te²kxai³lu² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² hãĩ¹sxã³
 ã³tũ¹kxi²wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². ⁶ Nxa²ha²te¹ a²ha² yan¹nãu³kxai³lu² E³ro²jah³lai²na²
 a²hĩ²sen³kxai³lu² e¹na² a³hã³ka³na² e¹na² a³li³hain³ju³ta²iã² ain³kxi²xi²te³lhã³
 kãĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kãĩ³ain¹ju³ta²sa¹, E³ro³ti²a³ka³lxai²na² a²ka³ne³lxai²na² wxã³sxã³ nũ¹
 ã³nha³te³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ E³ro²jah³la² i³ka³lxai³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³ta²iã²
 E³ro²jah³la² ya³lxai²te²nãu³xa² yxau²sxã³ i²lxain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². ⁷ Nxa²ha²te¹ E³ro²jah³lai²na²
 a²wãn³txi³kxai³lu².

— I³ka³lxai³kxi³san¹nhĩ¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ yen³kxa² i²li³ju³ta² i³wã³txi³san¹kxai²nãn²tu³
 ã³hũ¹nxa²ha¹tũ¹xĩ¹. Txa²wã³sũ³na² i²nẽ³lha²kxai³ ya²la²tu³ nxe²kãĩ³ũ¹nxa²ha¹tũ¹xĩ¹.
 E³ro²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

⁸ Nxa²ha²te¹ wãn³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ai³sxã³ a²hã³ka³nai²na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
 I³ye³kxi²ka³tu³ a²hã³ka³nũ³nu¹ta²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²jau³su² i³yau¹ũ³sãn²nũ²la² wãn³ta¹ka³lxa²
 te²kxai³ E³ro²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxai¹.

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² a²ne³ka² so¹lxai³ ten³sa³nhai¹. Pra²ta²ka³lo³a² ã³yhe³hẽ²ti³sxã³
 ã³hũ¹sẽ¹li¹. Kwẽn¹ta²na¹ ten³sa³nhai¹. Wãn³ta¹ka³lxai²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁹ Nxe³ju³tha²kxai³ E³ro²jah³lai²na² i³ãĩn²txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ ha³la³je¹nĩn³kxai³
 a²wãn³txai²na² a²yen³kxa² wãn³ta¹ka³lxai²na² ã³hũ¹te²lhã³ nxe³jau³xai²na² yxo²an³ta³ti³
 e³jau³xai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²i² ain³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³
 E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wãn³txai²na² i³wa²li²ju³ta²la³ ten³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². ¹⁰ Nxe³ha²kxai³

kwên¹ta²ka³ai³ a²sa³wi³sa² kwa³na³kxi²ta¹hxai²hê¹la². Sxi²ha² kan²thi³na² ai³sxã³ Jo³âu² Ba³tis³jah³la² û³nhe³ki²lho¹nû²la² û³nhe³ki²lho¹nû²la² a²ne³kai²na² pra²ta²ka³lo³a² û³ye³hê²ti³sxã³ wâin²ta¹ka³lxai²na² û³hû¹ain¹ta¹hxai²hê¹la². Û³hû¹ain¹ka³tu³ ta¹ka³lxai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²hã³ka³na² û³hû¹ta¹hxai²hê¹la². 12 Nxe³ju³ta²na² Jo³âu² Ba³tis³jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ain³kxain¹ka³tu³ ya³lu²te²a² a²ne³ki³txa²ti³hit1sxã³ so¹sxã³ sa²nî³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Sa²nî³kxain¹nû²la² Je³su²jah³la² î³hen³txi³si³jau³su² â³nxi³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

A²nû²a² ka³lxai²tû³ka³txa² yai³nain¹jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² wân³txa² ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ ka³no¹a²ka³lo³a² â³wih¹sxã³ â³waix3ta¹hxai²hê¹la². Ha³lo²ai²na² a²nû²a² yû³ai¹nxa³je³na² nû¹hai³sxã³ â³yit1ta¹hxai²hê¹la². Nxe³yân¹ta¹ a²nû²a²nû³xa² â³si³tê³la³kxi²tû³ka³txai²tã² â³waix3jau³su² ain³kxi²tãu³a² sxi²jen³nãu³a² a³li³ain¹sxã³ a²yû³kxa² î³hi²txai³lain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe²xai¹lain¹nxa²ha¹te¹ î³ne³khaux²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². 14 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ka³no¹a²ka³lo³a² a³li³xi²tãu³a² tû³ka³txai²na² ka³lxai²khai¹nxe³tû³ka³txa² î²kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Î²kxain¹te³na¹ î³ân²ta³kxi²khai¹xain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ha²kxai³ î³ton³te²na² î²li³te²na² Je³su²jah³la² hxi²tû³kxi³lu² we²txa³li³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

15 Nxe³nû²la² ka³nxa³ta³lon³tãu³a² a²sa³wi³ha³lxa² â³tû³ain¹sxã³ î³ye³kxain¹te³nah¹lx1:

— Je³su²jah³lãi³. Ti¹ai²na² sxi²jen³ti³la³ yû²nxa³ti²tu³wi¹. Ha³lo²a² yain³kxi²kj³ju³ta² ha³nãu³hi²nê³te¹ni²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nû²a²nãu³xa² î³hit2txain¹tû³ka³txa² he³hain¹jau³su² sxi²jen³txi³nãu³a² î³sa²si¹hã³txai¹nhê³li¹, yain³txa² so¹kxi²nyhain¹te³la³ku¹. Nxain¹ta¹hxai²hê¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wân³txi³kxai³lu²:

— Ā³waix3si¹nhê³lain¹jau³su² wi¹lxa³wi¹. Wxãi²na¹ yain³txa² û³hû¹txain¹yah³lx1³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

17 Nxa²ha¹te¹:

— Yxãn¹ta¹ yain³txa² yû³ki³kxa² kãi²nxa³wi¹. Yain³tû³xa² tû³hã¹li¹ tû³hã¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lx1³ ai³na² hã¹li¹ so¹lx1³ nxe³te²na² so¹lx1³ yû³nê³na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

18 Nxa²ha¹te¹:

— Yain³txai²na² ai³nai²na² wxa²nû³û¹sah¹lx1³hê¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

19 Jã¹nxe³ha²kxai³lu¹:

— Si³sa³yu³ta² â³wxe³si¹hain¹yah³lx1n¹jau³su² a²nû²a² yxo²ha³kxai¹ î³ye³kxi¹txain¹yah³lx1³hê¹li¹. Je³su²jah³lai²na² e³jau³su² ha²kxai³ yain³tû³xa² ai³na² nxe³sxã³ hxi²tê³nha²nû²la² ten³sa²tã³ka³la³yxo²nû²la² Sû³na² î³wi¹kon³kxi²kj³jau³su² î³ye³ta¹hxai²hê¹la². Nxe²e³ta³lun²ka³tu³ yain³tû³xa² wã²nãu³lx1³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² û³hû¹xai³ka³tu³ a²nû²a²nãu³xai²na² sa²nû²xai³yain¹ta¹hxai²hê¹la². 20 Nxe³sxã³ a²nû²a² a²yo²ha³kxai¹ yai³nai¹nha²kxai³ û³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nû²la² hã²wxãn³txa³ yain³txa² wã²nãu³lx1³xi³su² wã³kon³kxe³su² wxa²yo³so¹ka³tu³ ha³ti²a² hxi²ka² hxa³sxã³ hã¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nû³tê³na² î³ne³kxi¹lhain¹ta¹hxai²hê¹la². 21 A²nxe³sxã³ a²nû²a²nãu³xa² in³txi³nãu³xa² wã³lx1³kha³lhon¹tû³ka³txa² ka³lxai²khai¹nxe³sxã³ 5.000 nxe² wã³lx1³kha³lhon³txi³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³kxa²yu³su² a²txu¹txi³nãu³xai²na² a²wê³hã¹lx1³nãu³xai²na² nxe³sxã³ î³yain³sxã³ û³kxain¹nû²ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² î³ye³na² ne³ka³na²ha² wxã³jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ kwên¹ta²ka³ai³ yain³kxi³su² ta³lun²ka³tu³ Je³su²jah³la² hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxai²na² ka³no¹a²ka³lo³a² â³wih¹sxã³ î³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³si¹hain¹jau³su² î³ye³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ain¹tãu³a² a²nû²a²nãu³xin³txi² î³xi²si¹hain¹jau³su² î³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hê¹la². 23 Î³sa²si¹hã³ka³tu³ nû¹hai³sxã³ wã²la³ka³txa² ka³la³nû²la² Txa²wã²sû³na² e³kxi²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³sxã³ ka³nxa³hi²nãn¹te²tu³ nû¹lx1² e³kxi²ta¹hxai²hê¹la². 24 Jã¹nxe³tû³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ka³no¹ai²na² î³ye³na² nxû²kwai³ye³la³nãu³a¹ ne³hên³kxi² hãu¹tãu³a² it3ta² kãin²te²a² sa²it3ta²kxai³ î³yau³xa² û³n³jau³xa² ne³khaux²xi²ha²kxai³ nxe³yain¹ta¹hxai²hê¹la². 25 Nxa²ha¹te¹ ka³la³ka³la² î³yxai²lx1²ti³xa² Je³su²jah³lo²kxai³lu² î³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² ti³ne³wxe³ yxau²xai³sxã³ wxã³yain¹ta¹hxai²hê¹la². 26 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lx1³nãu³xa² ka³no¹a² yxau³ain¹te²nãu³xa² u²lx1³ ten³sa²tã³ain¹tãu³ Je³su²jah³la² î²ain¹ta¹hxai²hê¹la². Î²ain¹sxã³ o²lha²kxai³ î³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lx1:

— A²yãu³ka³txi³sa²lxã²na³na¹. Nxain¹jau³su² î³wxa¹nain¹ta¹hxai²hê¹la². 27 Nxain¹nxa²ha¹te¹ a²kwên¹ta²na¹ Je³su²jah³la² î³ye³kxain¹te³nah¹lx1:

— Nxû²kwai³lxû¹jah¹lx1³hê¹le¹. Txain¹ta³ta¹we¹. Yûh³lxah³lx1³txa³lx1e¹. Ta¹hxai²hê¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² î³wa¹lû²xi²te³nah¹lx1:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ya³la³tu³ nxîn¹kxai²nãn²tu³ î³ye³na² a²ne³ka³na²ha² ti³ne³wxe³ yxau²xai³sxã³ â³nxi³sxã³ â³tû³si¹nxa²ha¹jau³su² î³ye³kxi¹sê¹li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³ti³kxai³lu¹:

— Ā³wxā³txu¹li¹. Jau³su² nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lo²su² te²kxai³lu² ka²no¹a²ka³lo³a² a³li³xi²nū²la² Ī³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² ā²nxa³ixā³ Je³su²jah³lo²kxai³ ā³nhē²kxi²ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²kxai³lu² it3tai²na² nū³kxūn³sa²ik3kxi³su² ĩ²tāu³ yuh³li³jau³su² ā³nxū²txān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ixā³ ĩ³kaix1te¹nah¹li¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ā³non²ta³kxi¹sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³nū²la² a²kwēn¹ta¹na² Je³su²jah³la² hī²sen³kxai³lu² a²hxi²ka² ĩ³sa³nxūn³ixā³ hxi²ki³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Te³nah¹li¹:

— Yxo²ĩ²san¹ju³tai²na² kái²nxān³tai¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ĩ³wā³wā³txi³san¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe²e³ta³lun²nū²la² ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wi²xi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ kwēn¹ta¹kxai³ it3tai²na² ā³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². 33 Nxe³ju³tai²na² ka³no¹a² yxau³ain¹te²na² ĩ²ai¹nha²kxai³ e³kxain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ya²la³tu³ Txa²wā¹sū³na² Tah²si¹li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² ĩ³ton³te² nū³ka³txa² we²txa³li³jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³nai²na² yxo²ha²ti³li³ka³tu³ ha³lo²a² Je³ne³sa³re²ko³xa² wa²li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 35 Nxe³ka³tu³ ha³lo²a² yxau²xai³lain¹te²nāu³xa² Je³su²jah³la² ĩ²kxi²xain¹tāu³a¹ a²nū²a² ĩ³ton³te²a² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Tĩ²ta³lo³an¹ko³xai²na² ĩ³sa²si¹hā³ixā³ ĩ³ta³ka³txa² yū³te²na² sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 36 Sa²so¹ain¹te²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²wā²la² yxo²ka³teh³tĩh³nāu³a² so¹li³ wxa²to³ha¹kxai²nān²tu³ a²kwēn¹tai²na¹ we²nxi²ta¹lun²sa³tū¹xā¹. Nyhain¹jau³su² nxe³ixā³ wxa²to³nyhain¹te²na¹ ĩ²ĩ³te²na¹ a²kwēn¹tai²na¹ we²nxi²ta¹lun²nain¹ta¹hxai²hē¹la².

15

Ju³te²a² si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² ĩ³tih³nxe³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ha³teh³nxā³na² a²hoh³li³xi³su² tū³ka³txa² ā³nhai²tū³ka³txa² ĩ³sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³ru³sa³lē²thĩ³na² a³li³ain¹ixā³ Je³su²jah³la² ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

2 — Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²nān¹jau³xa² ĩ³tih³nxe³nē³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nē³lain¹te³nah¹li¹: “Yain³te³lihxā³ yxah³li³in¹kxai²nān²tu³ hxi²khai²li²jah³li³isā²nhē³li¹. Yxah³li³in¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² Sū³na² yen³nāu³a² wi¹lhin¹ye²tu¹wi¹. Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²sa³wi³hā³ixai²na² sa²kxai³lu² te²yā¹nxe² kái³yai¹nxān³tai¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wān³txu¹tai²nān¹jau³xai²na² sa²yo²ā³ain¹ji¹wi¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²tū³xi²te³nah¹li¹:

— Kwa²nxi¹li¹. Wxa²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa²so¹li³ sa²yo²we¹jah³li³ixain¹nhē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³ye³kxi²nē³jau³xu¹tai²na² sa²yo²ā³yah³li³ixai¹nhē³li¹.

4 Nxe³ixā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² nxe³te³nah¹li¹: “Wxa²wī³na² wxa²hā³ka³nai²na² wi¹kāi³tĩh³kai³jah¹li³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹li¹. A²nxe³jau³xa² yā¹nxe²te³nah¹li¹: “Wxa²wī³na² tā³nxā² wxa²hā³ka³na² tā³nxā² kō³nxe³jau³su² nxe² kái³ain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²a² ĩ³su²lhā³jah¹li³hē¹li¹.” Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

5 Nxe³yān¹ta¹ wxa²wān³txa² e³kxah¹li³n¹jau³su² nxe³yah³li³in¹te³nah¹li¹: “A²nū²a² ĩ²li³te²su² te²a² a²wī³na² tā³nxā² a²hā³ka³na² tā³nxā² yen³kxa² wā³kon³kxain¹kxe³su² ĩ³ye³kxi²te³nah¹li¹: “Wī³na² nxe³txi¹. Txa²yen³kxa² ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹hē¹li¹. Yxān¹ta¹ sa²yat1sxā³ Txa²wā¹sū³na² so¹li³ ū³hū¹ai¹na¹tū¹wi¹, txa²yen³kxai²na²su¹. Nxe³jau³su². 6 Nxe³kxai²nān²tu³ yen³kxa² ū³hū¹ai¹nxa³ju³ta² wain³na³li¹.” Nxe³yah³li³xi²to³hi¹nhē³li¹. Nxe³yān¹ta¹. Nxe²kāi³yah³li³in¹kxe³su² hā³kxai³ Sū³na² wān³txa² ĩ²hxi²ka¹nxā³si¹yah³li³in¹jau³su² nxe³te²lo³jah³li³in¹nhā²kxai³ wxa²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² sa²wa²lho¹xi²yah³li³in¹nhā²kxai³ nxe³yah³li³xi²to³hi¹li¹. 7 Wī¹lhin¹ki³lxo³tū³ka³txi³su² yah³li³li¹. ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² wān³txa² nxe³jah³lu¹tai²na² wān³txai²na² ĩ³yau¹tĩ³nhē³jah¹lo²yāx1jah¹lo²nāu³syah¹li¹li¹. Nxe³te³nah¹li¹:

8 Txa²nū³ka³txai²na² a²yo²wān³txa² so¹li³ sa²nēn¹kxi²ti³hit1sain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²ē¹nān¹jau³xai²na² Sū³na² Na¹xai²na² ten³sain¹jau³xa² yū³ai¹nxa³wi¹.

9 Yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² sa²nēn¹kxi²sa²ki³lxot3sai¹nhxai²na²hē³li¹. A²wān³txai²na² ĩ²tih³nxe³nyhain¹jau³xai²na² a²nū²a² wān³txa² sa²so¹ixā³ Sū³na² wān³txi³su²ki³lxo³jau³su² ĩ³tih³nxe³nyhain¹to³hxai²na²hē³li¹. Nxe³jau³su² ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² wān³txa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Je³su²jah³lai²na² a²yo²wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

Yen³kxa² kō³nxe³ti³hi¹te³jau³su²

10 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²nū²a²nāu³xa² ĩ³hit2tain¹tū³ka³txa² ĩ³kaix1tain¹te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ain³kxi²sa²swā³ a³la³kxi¹jxah³lxi³hē¹li¹. 11 Txa²wā¹yo²a² ūh³yo²wi¹nhē³kxe³su² hai³txi³ kō³nxe³ti³hit1tē³lxa³wi¹. Yxān¹ta¹ txa²wā¹yo²a² sa²yo²sai¹nē³kxe³su² kō³nxe³ti³hit1tē³na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;
— Je³su²jah³lāi³. Wān³txa² kwēn¹ta² e³kxin¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te³nāu³xai²na² i³an³txi¹si¹hai¹ni¹nhē²li¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lāi³na² wān³txi³kxai³lu¹;
— Hai³sxa³nāu³ai²na² hi³ne³kxa² Txa²wi³na² Oh³xan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ūh³wi¹xa³tē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ha³tut1si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹tu¹wi¹. Nxe³kxe³hū³swā³ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² hi³ne³kxa² Txa²wi³na² ū³whi¹xa³tē³kxa² yā¹xain¹na³li¹. 14 Nxa¹nha²kxai³ hāi¹nxa¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. A²nū²a² ye³han³jah¹la² yā¹nxain¹na³li¹. Nxe³swā³ ye³han³tū³ka³txa² ne³ka²ta¹swā³ ā³sa²so¹nyhain¹na³li¹. Nxe² kāi³ain¹ke³la³te²kxai³ kxih³nxē¹na² ne³ka²ta¹jah¹la² ā³nāu²i² yo³nān¹tū³ka³txa² ā³nāu²ai¹ni² nxe³yain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lāi³na² a²wān³txi³kxai³lu¹;
— Je³su²jah³lāi³. Jau³jau¹xai²na² i³yau¹ū³txa²si¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹;
— Tū¹ka³txai²na² yā¹nxe² ain³kxi²sah¹lxan³ta²lu¹wi¹. 17 Yain³txa² i²li³te²la³ txa²wā¹yo²ai²na² ūh³yo²wih¹nha²swā³ i³yo¹ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³lon³swā³ tan²sa²tā³ki³te²jai¹ti²tu³wi¹. 18 Yxān¹ta¹ txa²wā¹yo²ai²na² sa²yo²sai¹kxai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ān¹jau³xa² so¹lxi³ sa²yo²sai¹nha²kxi²te²jai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ju³ta¹na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³kō³nxe³ti³hin¹nē³te²ju²hē³li¹. 19 Jā¹nxe³swā³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wā²nxū¹hain¹nha²jau³xai²na² sa²ne³sai¹nha²ju³ta¹sa¹; Kō³nxe³ti³ ain³nha²jau³su² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ a²nū²a² su²lhā³nyhu¹kxi³ju³ta¹nū³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² a²txu¹ha² ū³whi¹nta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta¹nū³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ kō³nxe³thin¹swā³ o²la³kxi²kxi³ju³ta¹nū³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta¹nū³a² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³ti³hi²tju³sa² sa²ne³sai¹nha²ha²kxai³ ki³han³ju³sa² ā³ye³yo²nū¹nyhu¹kxi³ju³sa² i³ne³kxe³kxi²nha²ki³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² te²jai¹ti²tu³wi¹. 20 Ju¹ta¹na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³kō³nxe³ti³ ti³hi²tē³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² i³yain³te³lhā³ nxe³ki³ti³wa³kxa¹ hxi²khai²lxi²ki³sxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³nū² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³kō³nxe³ti³ ti³hi²tē³lhi³nx2nxa³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha³ka³lxa²yo²ai²ju³su²

21 Hā²wxān²txa³ Je³su²jah³la² a³li³xi²nū²la² Ti²ro³thi³nān¹ta³kō³nāu³a² Si³tō²thi³nān¹ta³kō³nāu³a² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 22 Nxe³ta³txu¹ha³ka³lxa² Kā³na³ā³kō³xan¹ka³lxa² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³ta¹ka³lxa² a²sxi²khai³xa² a³li³kxi²nū²la² Je³su²jah³la² ā³tū³swā³ i³kai³x1te³nah¹lxi¹;

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3txa²jah¹lo²su² jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wāi³lxi³na² we²txi²ju³ta² hxi²ka¹nīn¹ju³ta² yū²na³li¹. Jā¹nxe³swā³ kō³nxe³te² yāu³ka³txai²na² hxi²ka² txa²wāi³lxi³na² nxū²kwa³i³yxaun³tai¹. Khāhū³ka³thi²kxi²sain¹na²hē¹li¹. Nxe³ju³ta¹na² wi¹lhin¹swā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³ju³tan¹te²kxai³yan³tu³ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³te³na¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹;
— Je³su²jah³lāi³. Ta¹ka³lxai²na² ā³ni³si¹nhē³jau³su² i³sa²si¹hā³txa²hē³li¹. Txa²wā¹yo³na² i³kai³x1txi²nē³to³nha³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹;
— A²nū²ai²na² i³sa³e² nū³ka³txi³su² te²a² o³ve²a² ti¹kxi²xai³kxa² yā¹nxe³ te²nān²tu³ nxe³te²a² so¹lxi³ sa²hau³kot3si¹hai¹na¹jau³su² wxā³na¹hē³li¹. A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²na² sa²hau³kō³ta¹na¹ju³ta² ti³wa³ki³ti³lo³nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³tāu³ān²tu³ta¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² yxa³son³kxi²nū²la² ā³ka³ti³wxe³ka³tu³ i³ye³te³nah¹lxi¹;
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Hxi²nūn¹sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹;
— Nxe³sa²nxī¹. Wē³ha³lxai²na² yain³txū³xa² sa²so¹swā³ wai³a³lxa² ū³hū³swā³ ū³yhai¹kxi²kxi³ju³ta² wai³nhi³nx2nxa³xī¹. Ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut3su² Ju³te²a² nū³ka³txi³su² te²an²tu³ wē³ha³lxi³su¹ nxe²i³yī¹li²ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²an²tu³ wai³a³lxi³su¹ nxe²i³yī¹li²ha²kxai³ nxe²txi³hxi³hē¹la².

27 Jā¹nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹;
— Nxe²nxa²wi¹. Yxān¹ta¹ a²wa³kxēn³yah³lai²na² i³yain³ka³lo³a² yu³hē³nāu³a² wai³a³lxa² hi²sen³su² wah³nxain¹swā³ yain³tū³xa² kwa² ā³na¹kxe³su² i³yai³nxai³lain¹te²ju²hē³li¹. Wxa³nū³ka³txi³su² te²sxa³kxan²ti³ txa²wāi³lxi³na² we²txi¹si¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Nxe³nxi¹. Yxo²sa²sxā³ te³nīn¹jau³su² ha²kxai³ ain³kxi¹nxa²ha¹xī¹. Wxa²wē³sai²na² kwēn¹tai²na¹ we²txi²na¹xī¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²nū²a²nāu³xa² we²txa³lxi³ain¹jau³su²
29 Hā²wxān³txa³ ko¹xai²na² a³li³xi²nū²la² i³ye³na² Ka³li³le²a²ye³na² yxo²ka³te³tūh³na² ā³nxi³ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxi³tāu³a² wā³la³ka³txa² ka³la³sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².
30 Nxe³tāu³a¹ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹sxā³ wxā³sxā³ nū²nain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ a²nū²a² i³ton³te²na² tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² yu³kan²ta³kxi²te²su² te²a² ye³han³te²su² te²a² yxo²kan²te²su² te²a² nū³ya³nān³ta³kxi²te²su² te²a² nxe³sxā³ i²li³ka³txa² i³ton³kxi²te²su² te²a² tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Tē³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² yu³hē³nāu³a¹ ūh³wxe³ain¹ka³tu³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² hxi²ka² we²txa³lxi³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
31 Nxe³ka³tu³ta¹ tē³ain¹tū³ka³txa² i²ain¹te³nah¹lxi¹ a²nū²a² yxo²kan²te²su² te²a² wi¹le³ha²kxai³ nū³ya³nān³ta³kxi²te²su² te²a² nū³wi¹lha²kxai³ yu³kan²ta³kxi²te²su² te²a² wi¹lā³nxi³ha²kxai³ ye³han³te²su² te²a² wi¹lī³ha²kxai³ nxe³ju³tai²na¹ i²tāu³ o²lain¹sxā³ i²sa³e² A²hxi²kan²ta² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² i²sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ka³lxa¹khai¹nxe³te²nāu³xa²yai³nain¹jau³su²
32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²i³kaix¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Tū¹ka³txai²na² i³āin²ta³kxi²na¹nhai¹. Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² ā³si³tē³la³kxa² ho³ha³sain¹na²hē³li¹. Nxe³hī¹nān¹te²tu³ yain³txi³la³ yū³ai¹nxa³ha²kxai³ ā³nxi³si¹hai¹na¹jau³su² ten³sa²nxa³nhai¹, heh³ti³sxā³ hxi²tha² ā³ya³hain¹kxa²yan³ti³su² nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².
33 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Ti¹ai²li² a²nū²a² yū²nxa³ko³sin²tai¹. Nxe³ha²kxai³ yain³txi³nū³la³ ū³kxain¹tū³nū³la³ ih¹nū¹la³ta³ so¹kxi²si¹nhj³ki³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
34 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Yā¹te² yain³txi³nū³ka³txa² yū³nx2ti³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:
— Yain³txi³nū³xa² nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yū³sīn¹na³ji¹. Ai³na² jūx1te²xa² jū¹nx² yū³nū³sīn¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² ā³wxe³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 36 Nxe³ka³tu³ yain³txi³nū³ka³txa² hxi²tē³nha² ai³na² hxi²tē³nha² nxe³sxā³ Sū³na² i³wi¹lxon³kxi²ji³jau³xa² i³ye³ta¹hxai²hē¹la². I³ye³ta³lun²nū²la² yain³txi³nū³xa²li² wxa²nāu²lxi³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² ū³hū²xa³ka³tu³ a²nū²a²nāu³xa² wxa²nhū²xa³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 37 Nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ yai³nai¹nha²kxai³ ū³kxin²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³txa² wxa²nāu²lxi³kxe³su² wā³kon³kxe³su² wxa²na³so¹sxā³ ha³ti²a² nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ ka³na³ki¹ nē³ki¹lhain¹ta¹hxai²hē¹la². 38 A²nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xa² in³txi³nū³xa² wā³li³kha³lhon¹tū³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ 4.000 nxe² wā³li³kha³lhon¹tū³ka³txi³la³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² a²txu¹txi³nāu³xa² a²wē³ha³lxi³nāu³xa²na² nxe³sxā³ i³yain³sxā³ i³xū³xi¹nyhain¹nū³ta¹hxai²hē¹la². 39 Jā¹nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ a²nū²a²nāu³xa²na² yai³nain¹tū³ka³txa² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² i³xi²si¹hain¹nhē³li¹. i²sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wih¹ka³tu³ i³ye³na² yxo²ha³ti³li³xi²nū²la² Ma³ka³tā²ko³xa³ wa²li³ta¹hxai²hē¹la².

16

Fa³ri³se²a²nū³ka³txa²yen³kxa²wā³nxīn¹te²a²i³wā³txain¹jau³su²
1 Nxa²ha¹te¹ Ma³ka³tā²ko³xa² wa²li³sxā³ ā³wih¹tāu³a² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te²a² sa³tu³se²a² nū³ka³txi³su² te²a² nxe³sxā³ ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² kō³nxe³ti³hit¹si¹hain¹jau³su² ā³tū³sxā³ i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² oh³nāu³a² wā³nxīn¹sxā³ kāi³ju³ta² i³yau¹tū³ju³ta² i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— Ka³nxa³hi²nē³te³lhxā³ tāu³a² i³ye³kxi²yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Oh³sī³nai²na² he³hen³yen²tai¹. Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² wi¹ko¹kon¹tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. 3 Te²yā¹nxe³sxā³ ā³lka³nxax³ha²ta³a² nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Oh³sī³nai²na² he³he³nha²kxai³ tū³ti³nha²kxai³ yen²tai¹. Nxe³ha²kxai³ kāim²wē³hā¹nē³tu¹wi¹.” Nxe³yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ oh³sī³nai²na² ā³ye³wxe³yah³lxi¹nhē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² i²yah³lxin¹kxan²ti³ ā³ye³wxe³sah¹lxa³lxi¹. 4 Wā³nxīn¹sxā³ i³yau¹tū³nx2ta¹ju³ta²nū³a² ten³yah³lxi¹nhē³li¹. Kō³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹nha²kxai³ a²kō³nxe³ti³su² o²la³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³te²si¹lxi¹. Yxān¹ta¹ wā³nxīn¹sxā³ i³yau¹tū³nx2ta¹ju³ta²nū³a² yū³nx2ti³xah³tho³li¹. Jo²na³jah³lu¹ta¹na² ai³na² ē¹nū³ai²na² ka³ten³su² sxa³jah¹lu¹ta¹na² i³yau¹tū³jau³xa² so¹lxi³ yū³nx2ti³na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ā³wai³x3tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Yain³txa² i³wat1tū³xa² i³yau¹tū³jau³su²

5 Hã²wxãn³txa³ Ì³ye³na² ã³yxo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Ä³yxo²ha³ti³lhi³ain¹tãu³a² a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² a²kã³nxa² yain³tũ³xa² nxe³wã²na³ain¹ta¹hxai²hê¹la². 6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai² Ì³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² nxe³sxã³ a²yain³txa² Ì³wat¹tũ³xa² Ì³jah¹lxi³hê¹li¹. Ì³kõ³nxe³ton³kxi¹nx2tai¹nha³ta²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²nũ²la² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³tũ³xa² yain³kxi²ki³tũ³nũ³a² ne³wã²na³ki³sa²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe² e³kxi²nê³na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

8 Nxe³yãn¹ta¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² e³kxi²nyhain¹jau³xa² Ì²nha²nũ²la² Ì³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wx¹. Yxo²²sah¹lxin¹ju³ta³la³ kã¹²nxa³wi¹. Ìh¹nxe³kã²yan³ti³ta³ yain³tũ³xa² yũ³yah²lxan³kxe³su² Ì³ye³ye³yah³lxin¹ji¹wi¹? Yain³tũ³xa² ne³wã²na³yah³lxin¹ju³ta² hxi²ye²ta³lxi³sa²nxa³nhai¹. 9 Kã³nxi³tã² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³nãu³xa² wã³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² 5.000 nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yain³tũ³xa² tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lxi³ yũ³kxan²ti³ a²nũ²a²nãu³xa² yain³sxã³ Ì³xũ³kxi²sãn²nũ²la² yain³txa² wã³kon³kxa² ha³ti²a² ne³ka³lxa¹txi³ ne³ki²lhain¹tê³na² ne³wã²na³yah³lin¹ta²lu¹wi¹. 10 Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³nxa² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³nãu³xa² wã³li³kha³lhon¹tũ³ka³txa² 4.000 nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yain³tũ³xa² tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ tũ³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lxi³ yũ³kxan²ti³ a²nũ²a²nãu³xa² yain³sxã³ Ì³xũ³kxi²sãn²nũ²la² yain³txa² wã³kon³kxa² ha³ti²a² ne³ka³lxa¹txi³ ne³ki²lhain¹tê³na² nxe³kxe³su² ne³wã²na³yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. 11 Ìh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ã³ne³toh³yah¹lxan³ji¹wi¹? Hai³txi³ yain³txa³khai³xa² e³kxi¹nx2t³nxa³hê³li¹. Yxãn¹ta¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² nxe³sxã³ yain³txa² Ì³wat¹tũ³xa² e³a¹li¹.

12 Nxe³e³tãu³a¹ ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Hai³txi³ yain³txi³khai³xa² Ì³wat¹tũ³xa² e³kxi²nxa³ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² nxe³sxã³ kõ³nxe³ti³ kã¹³ain¹ju³ta² Ì³yau¹u³jau³xa² e³kxi²ha²kxai³ nxe³jau³su² ã³ne³wxe³ ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lon³ye²kxe³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Se²sa³re²a² Fi³li³po²thi³nãn¹kõ³xai²na² ã³nxi³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Ain¹tãu³a² Je³su²jah³la² a²yxo²wãn³txa² a²sa³wi³ha³lxa² Ì³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³xa²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Ì³yÏ¹li³sain¹jau³xa² e³kxi²nyhain¹kxai²nãn²tu³ Ìh¹nxe³jau³ta³ Ì³yÏ¹li³sain¹jau³su² Ì³ye³lain¹te²la¹xã³? Ì³yau¹u³nha¹jah³lxi³hê¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² Ì³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² a²ha³tih³xa³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² ka³ten³su² Ì³sa²yxau³xi²sxã³ wã³lxi³jah¹la² Ì³yÏ¹li³nxi¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² E³li²ah³lo²su² Ì³yÏ¹li³nxi¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Je³re³mi²ah³lo²su² Ì³yÏ¹li³nxi¹nha²kxai³ ã³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² Ì³hen³txi³jah¹lo²su² Ì³yÏ¹li³nxi¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹sÏ¹nhxai²na²hê³li¹. A²sa³wi³ha³lxa² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² Ì³wã³txain¹ti³an¹jau³kxai³lu²:

— Nxe³yãn¹ta¹ wxã¹²nãn²ta³ Ìh¹nxe³jau³ta³ Ì³yÏ¹li³syah¹lxin¹jau³su² e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hê¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu² Pe²jah³lai²na² te²kxai³lu² Ì³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxã¹²nãn²ta³ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² ka³te³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Tah²si¹lxi¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² Ì³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu²:

— Wai³ni¹lxi¹. Wi¹hin¹te³si¹lxi¹. Si³mãu²ah³la² Jo²nah³la² tah²si¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ kwa² a²nũ²khai³xa² Ì³yau¹u¹nxa²jau³sxa³wi¹. Txa²wÏ³nu²khai³xa² Oh³nãn¹jah¹la² te²li²sen³su² Ì³yau¹u¹nxa²jau³xai²la¹wi¹.

18 Te²yã¹nxe³sxã³ e³kxi²nxa²nũ³na¹wi¹. Pe²jah³lo²si¹lxi¹. Wxa²²lxi²na² a²si³yxau³tãu³a²su¹ txah³lxa³kxa² wãn³su² nxe³te²ju²hê³li¹. Jã¹nxe³sxã³ sxi²ha² txon²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² txah³lxa³kxa² tẽ³sxã³ kxi³nxa² si³tah³nãu³a² ùh³wxe³ain¹te²ju²hê³li¹. Hã²wxãn³txa³ a²sxi²khai³xa² ù³txo³nain¹te²ju²hê³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ txah³lxa³kxa² si³tah³nãu³a² ùh³wxe³kxa²yã¹nxi¹lxi¹. Txa²wãn³txa² yxo²²sain¹te² nũ³ka³txa² a²sxi²ha² yã¹xain¹na³li¹. Jã¹nxe³jut3su² Txa²wãn³txa² Ì³tih³nãin¹nín¹ju³tan¹te²kxõ³ya³lhu² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²²sain¹tu¹wi¹. A²nxe³jut3su² nxe³kxe³su² ya³lu²nê³ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹txi³ ã³nhe¹kxi²sxã³ ã³nhai³sa³kõ³txa³lho³li¹.

19 Jã¹nxe³jut3su² yan¹nãu³a² yxo²²sain¹te²nãu³xa² a²wa³kxãn³yah³lo²su² ti³hi¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹kxai²nãn²tu³ oh³nãn¹kõ³nãu³ai²na² sa²kxai³lu² Ì³li³ju³ta² sa²tai²kxai³kxai²nãn²tu³ wxã¹²nãn²tu³ yuh³nãn¹kõ³nãu³a² sa²tai²kxai³nín¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ oh³nãn¹kõ³nãu³ai²na² ã³wa²su¹kxa¹kxai²nãn²tu³ yuh³nãn¹kõ³nãu³a² ã³wa²su¹txai¹nũ³nín¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la². 20 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² Ì³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wx¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ã³xai²na² Ì³hen³txain¹yah³lxi³txa³hê¹li¹. Ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³jau³su²
 21 Nxe³ha²kxai³lu¹ nxe³hī¹nān¹te²tu³ a²sa³wi³ha³lxa² i³yau¹ū³to³te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txai²na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na²
 Je³ru³sa³iē²thi³na² ai³na¹ju³ta³nū³a² yū²na³li¹. Nxa¹kxai²nān¹te³ I³sa³e² hxi²kan¹txi³su² te²a²
 Sū³na² sxi²ha² wā³nxi¹te² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²a²
 nxe³sxā³ te²nāu³xa² i³ān³ta³kxi²sai¹nha²kxai³ khāuh³lxa³txi³sai¹nha²kxai³ i³su²lhā³si¹sain¹tu¹wi¹.
 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxā³ ka³ten³su² i³sa³yxau³xi²na¹tu¹wi¹.
 22 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² jū¹nxe² ā³waix3kxi²ya³sxā³
 i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lai³. Txa²hxi²kan¹jah¹lai³. Ju¹tai²na² nxe² kāi³nxain¹ju³ta³nu³a² wai³nxa³wi¹.
 Txa²wā³sū³na² wi¹lī²nxa²tu¹wi¹. Nxe² kāi³ūh¹ti³he¹nxain¹nxa³lho³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².
 23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²wa³ti³nha²sxā³ Pe²jah³la² ne³nxē³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Sa³ta³na²jah¹lai³. Txa²si³yo³na² ā³waix3txu¹li¹. Hxi²kau³kaut3san¹nhai¹.
 Txa²wā³sū³na² a²ten³jau³su² ten³nxa²nxa³i¹. A²nū²ai²na² a²ten³jau³xai²na² so¹lxi³ te³ni¹lxi¹.
 Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².
 24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² āh¹e³kxi²te³nah¹lxi¹: A²sa³wi³ha³lxa² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Nxe³jah³lxi³wxi¹. A²nū²a² i²li³te²nān¹te³ ā³si³tē³kxi²ti³ten³sain¹kxai²nān¹te³ a²e¹nāu³a¹
 au³txi³ ten³khai¹nxe³ju³tan²tu³ ā³na¹txai²lxi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yxo²i²sain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³
 ya²lu¹ju³ta³nū³a² yuh³i³xin³nxa³sxā³ ā³si³tē³kxi²sain¹tu¹wi¹. 25 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a²
 i²li³te²na² i³ye³kxi²nha²kxai²nān¹te³: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹la¹tāu³a¹
 a¹li²sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yxō²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.”
 Nxe³nha²kxai²nān¹te³ Txa²wā³sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³lxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹: “Yuh³xai²na²
 ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹la¹tāu³li² a³lxi²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²i²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³su²lhā³sain¹kxan²ti³ yxo²i²a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹.”
 Nxe³nha²kxai²nān¹te³ Txa²sa³wit3su² sain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā³sū³na²
 ha³lo²a² yxau²xai³tu¹wi¹. 26 Te²yā¹nū³sxā³ yuh³nāu³an¹te² yen³kxa² a²hāi¹nxe³ti³xa¹
 so¹kxi²hxa³kxai²nān¹te³ yxān¹ta¹ a²e¹nū³ai²na² a²ka³ten³su² ju³ta² ū¹kxi²kxai²nān¹te³
 nxe³te²su² te²na² ju³ju¹tai²na² a²yxō²ha³kxa¹ ū¹kxi²h³nx2na³li¹. Hxi²kan¹txi³ ā³wa²li²sxā³
 yen³ka³lxa¹kxan²ti³ so¹kxi²xi²h³nx2nxa³wi¹. 27 Yan¹nāu³a¹ Txai²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wi³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta²
 i²wxi²kin³ti³ton³sa²sān²ka³tu³ oh³nān¹ta² sa²si¹hā³tū³ka³txa² ā³si³tē³kxa² wa²kan³sxā³
 wā³li²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nān¹te³ a²nū²a² a²yxō²ha³kxa¹ kāi³xai³ain¹kxa²yo³su² wi¹lhin¹ta³nxa²
 ko³nxe³thin¹ta³nxa² ū³yho³hi²xai³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹. 28 Ya²la³tu³ e³kxi²nx2ta¹wi¹.
 Ti¹ai²na² sa²nū³sxā³ ain³kxi²sah¹lxin²te² i³nxai²na² a²ha³tih³ i³nxai²nān¹te³ ya³lu²ju³ta³nū³a²
 wa³su²txi³ y²ah²tho³ti³. Wā³li²na¹ju³ta³nū³a² i²zsh³lxin¹tu¹wi¹. Sū³na² Hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lot3sa²kxe³nū³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹tāu³lot3sa²ju³ta³nū³a²
 i²sah²lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

17

Je³su²jah³la² i³q̄³lxi³to³nha²jau³su²
 1 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²tāu³kxai³lu² Je³su²jah³la²
 sa²kxai³lu² Pe²jah³la² i³kaix1tha²kxai³ Ti³a²kah³la² i³kaix1tha²kxai³ a²lon³yah³la²
 Jo³āu²ah³la² i³kaix1tha²kxai³ nxe³tū³ka³txān²tu³ tē³sxā³ wā³la² kī³ka³txa² nūh¹lxi³sxā³
 ka³la³ain²ta¹hxi²hē¹la². 2 Ka³la³ain¹ka³tu³ a²ne³ka³nah²nāu³a² he¹ain¹tāu³a²
 Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³q̄³lxi³to³nha²ta¹hxi²hē¹la². A²yen¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu²
 u³je³na³ka² yā¹nxe² i³kxi²nha²ha²kxai³ a²wā¹la² ū³whi²kxi²nha²ka³lo²ai²na² ha²te¹ju³ta²
 yā¹nxe² i³han³kxi²txi²nha²ha²kxai³ ta¹hxi²hē¹la². 3 Nxe³tāu³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 E³li²ah³lu¹tai²na² nxe³ye³sxā³ kwēn¹ta²kxai³ ā³wxā³ye³yhai¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³
 e³kxi²nyhai¹ta¹hxi²hē¹la². 4 Nxain¹tāu³a² Pe²jah³lai²na² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹jah¹lai³. Ti¹ai²li² ha³lo²a² wi¹khai¹sīn¹nhai¹. Nxe³sī¹nha²kxai³
 sxi²ha² thi³nha¹li¹ ka³na³ki¹ txon³si¹na¹tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² txo³ni² Moi³se²ah³la² sxi²ha²
 txo³ni² E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³sīn¹nxa²lxa¹tu¹wi¹, ten³nxa²ke³la³te²kxai³lu¹.
 5 Nxe²e³ta³lu²nxa³ta³lxa¹ oh³sī¹nai²na² ha²te¹khai¹nxe³sī¹na² ne³ka³kxai¹nxe³ha²kxai³
 ā³ti¹kxai¹nha²kxai³ ā³ye³āu²la²to³tain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ oh³sī¹nān¹ta² wān³txa²
 ain³kxi²nyhai¹te³nah¹lxi¹:
 — Jah¹lai²na² Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²khai¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Wi¹lxo³kxi²khai¹sa²jah¹lai²la¹wi¹.
 Wi¹lain³kxi¹txai¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².
 6 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tāu³ ā³kxu²thu²kxa²
 ā³ya³hain¹ta¹hxi²hē¹la², kāin² o²lai¹nha²kxai³la². 7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³
 a²sa³wi³ha³lxi³su² te²kxai³ ā³tū³sxā³ wxa²waj³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. I³sa³yxau³jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

8 Nxe³sxã³ ì³sa²yxau³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² so¹lxi³ ì²ain¹ta¹hxi²hê¹la². A²nũ²a² ã³jah¹la² ì²ain¹ta¹hxi²nxa³hê¹la².

9 Hã²wxã³txa³ a³ka³nxain¹tãu³a² Je³su²jah³la² ì³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Hxi²sxã³nho³jut3su³ju³ta² a²nũ²a² ã³xa² ì³hen³txi³yah³lxi³sã²txa³hê¹li¹. Hã²wxã³txa³ ya³lu²sxa³sã²na¹ka³tu³ ka³ten³su² ì³sa²yxau³xi²sã²na¹ka³tu³ hã²wxã³txa³ a²nũ²a² ì³hen³txain¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² wain³na³li¹. Ta¹hxi²hê¹la². 10 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² ì³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— “E³li²ah³lu¹tai²na² txa²nũ² wxã³tu¹wi¹.” Ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txa² ì³hen³txi³nê³lain¹to³hxi²na²hê³li¹. Ìh¹nxe³sxã³ nxe²e³kxain¹tax1ji¹wi¹? A²sa³wi³ha³lxi² nx-ain¹ta¹hxi²hê¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ì³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ E³li²ah³la² wxã³tu¹wi¹. Txa²ne³hê³txa² wxã³sxã³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³ko³tũ¹sa²tu¹wi¹. 12 Yxã³nah¹lxi¹ wã³n³txi³khai³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. E³li²ah³la² ã²la² wxã³na²hê³li¹. Nxe³txai¹tã² ã³ye³wxe³kxain¹nxa³hê³li¹. Kõ³nxe³ti³ kã³ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha¹kxai³ kõ³nxe³ti³ kã³i³hain¹na²hê³li¹. Jã¹nxa¹jut3su² nxe³kxa²yã¹nxe² kõ³nxe³ti³ kã³i³u¹sain¹nũ³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hê¹la².

13 Nxe²e³ta³lun²ka³tu³ e³lê³na¹ wã³n³txai²na² ã³ye³wxe³ain¹ta¹hxi²hê¹la². Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ì³yau¹ũ³ye²ta¹hxi²hê¹la².

Kõ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ kan³sxã³ wã³lain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xai²li² ì³hit2tain¹tũ³ka³txi³nãu³xai²li² ì³ha¹txain¹ta¹hxi²hê¹la². Ì³ha¹txain¹nũ²la² hã²wxã³txa³ in³txa² ka³na³ka³nat3sxã³ ã³nhe²kxi²ha²kxai³ ã³ka³nũ³wxe³nha²sxã³ ì³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

15 — Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹. Wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³kot3sê¹li¹, txa²ki³lha³lxi²na²su¹. ã³tau³tê³kat3sũ³ka³txa² kã³n² ì³ton³na³li¹. Ha³nxe²a² ã³ya³hi² ka³wã³lxi²na² ã³ya³hi² to³hxi²na²hê³li¹. 16 Wxa²sa³wi³ha³lxi² we²txain¹si¹jau³su² sa²so¹sxã³ ù³hũ¹ai¹na¹li¹. Nxe³ta¹ hxi²ka³nai¹nxa³hê²li¹. Nxe³ta¹hxi²hê¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ì³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ã³ne³tot3syah¹lxi³lxi¹. Yxo²ì²nxã²nxa³sxã³ wain³txain³kxah²lxi³lxi¹, kan²txi³ yxau³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³nu¹. En²nx2ta¹ha¹ta²wi¹. Wê³sai²li² tê³sxã³ wxã³jah¹lxi³hê¹li¹.

18 Nxe² e³nxa²ha¹te¹ wê³sa² tê³sxã³ wxã³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² kõ³nxe³te² yãu³ka³txa² ì³kwai³kxi²nũ²la² wê³sa² nxũ²kwai³li³si¹ta¹hxi²hê¹la². A²kwên¹tai²na¹ we²txi²ta³lun²ta¹hxi²hê¹la².

19 Hã²wxã³txa³ a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² nũh¹lxi³sxã³ ã³tũ³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lã¹. Kõ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹sa²nñhin¹jau³su² ìh¹nxe³kxa²yã³ti³tã³ hxi²kan¹sĩ¹nxã³thi²li¹?

20 Je³su²jah³lai²na² ì³wa²lũ³xi²ti³ã³n¹jau³kxai³lu¹:

— jũ¹nxe² so¹lxi³ yxo²ì²sah¹lxi¹nhê³li¹, wã³n³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Mos³ta²ta²ki³a² yã¹nxe² a²kã³n¹ju³ta² yxo²ì²yah³lxin¹kxai²nã²tũ³ wã³la³ka³txai²na² hxi²kan¹txi³ e³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wã³la³ka³txã³. Ti¹ai²na² a³li³txu¹li¹. Nũ¹ka³na¹ ã³yit1sxã³ yxau³txu¹li¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² ya²la³tu³ a³li³hĩ³nx2na¹li¹. “Hxi²kan¹sa²nxa³nha¹.” Yxah³lxin¹jau³su² yũ³yah²lxan³tho³li¹. 21 Yxã³na¹ kõ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹kxe³su² kan²na³li¹. Yain³txa² ì³yain³kij³ju³ta² ã³na¹sã²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ì³ye³kxi²sã²nũ²la² nxe³hĩ¹na² so¹lxi³ kõ³nxe³te² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³hĩ³nx2na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hê¹la².

Je³su²jah³la² su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² ì³yau¹ũ³to³jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ Ka³li³e²a²kõ³xa² ã³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³tãu³ã²n²tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi² ì³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² kõ³kõ³xa² hxi²ka² ã³yũ³so¹sain¹tu¹wi¹. 23 Nxe³sain¹kxai²nã²tũ³ ì³su²lhã³sain¹tu¹wi¹. Yxã³na¹ su²lhã³sain¹kxan²ti³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tãu³a¹ ka³ten³su² ì³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe² e³ta³lun²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi² ì³ã³n²txi³khai³xain¹ta¹hxi²hê¹la².

Yen³kxa² ù³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²jau³su²

24 Hã²wxã³txa³ Ka³far²na³ũ²thi³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxi²hê¹la². ã³wi¹hain¹tãu³a² a²nũ²a² ù³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²nyhain¹jah¹la² Pe²jah³la² ã³tũ³te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lã¹. Wxa²hxi²kan¹jah¹lai²na² ù³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ù³yho²hi²ki³kxe³su² ù³hũ¹sai¹nhxai²nã³thai¹li¹? Nyha¹ta¹hxi²hê¹la².

25 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lai²na² a²wã³n³txi³kxai³lu¹:

— Kwã²nxi¹lxi¹. Txa²hxi²kan¹jah¹lai²na² ù³yho³hi²hxi²na²hê³li¹. Ta¹hxi²hê¹la². Nxe³nũ²la² hã²wxã³txa³ sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² Je³su²jah³la² ì³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. Ī³ye³kxi¹sē¹lī¹. Txa²wā¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³nāu³xa² a²wa³kxēn³nāu³a² te²hi³sen³kxai³lu² ū³yho³hi²ki³ka³ai²na² ĩh¹te²la³ta³ so¹kxi²hi²te²la¹xā³? A²sa³wi³ha³lxi³nāu³su² ta³nxa² kwa² ā³wxā²tū³ka³txai²la³ ta³nxa² nxe³h³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹.

26 — Kwa² wxā²tū³ka³txa² ū³yho³hi²ki³a² sa²so¹kxi²te²ju²hē³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ a²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ain¹te²sin²ta²wi¹. 27 Yxān¹ta¹ kwa² ĩ³yxaih¹nē³lain¹kxa²yan³txi³su² Ī³ye³nai²na² ai³txu¹li¹. Ain¹kxai²nān²tu³ ta³nu³la² ai³na² sai¹ta³wxi²a² ā³na¹txa²hē³li¹. Nxēn¹ka³tu³ ai³na² sain¹te²a² a²wi¹lhi¹nān¹te²a² sa²yo²xo²hai¹txa²hē³li¹. Nxe³te²na² yxo²ē¹nāu³a¹ ū³yho³hi²ki³a² wxi²sxa³ye¹nx2tu¹wi¹. Nxe³ki³ai²na² wxa²ya³la³xo²sai¹kxi²sxā³ ū³yho³hi²ki³tū³ka³txa² ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Nai¹nūn¹kxai²nān²tu³ wxāi²na² Txai²na² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ki³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

18

A²nū²a² hxi²kan¹te²a² ĩ³yau¹ū³jau³su²

1 Hā²wxān³txa³nū² a²sa³wi³ha³lxa² ā³tū³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²h¹na² ĩh¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹txi³yxau³jah¹lo²su² h³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ wēn³su² sa²so¹sxā³ nxū²kwai³ye³ye³lot3sxā³ ūh³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

3 Ūh³wxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wān³txi³su² Ī³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wē³ha³lxa² yā¹nxe² ā³yo²o³tū¹sxā³ yo²i²sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²ju³ta³nū³su² tāu³su² tū³a² txa²sa³wi³ha³lxi³syah¹lxin¹tu¹wi¹. 4 Wxa²ē¹nāu³ai²nān²tu³ wē³sai²na² yā¹nxe² ĩ³kāi²not3txa³kxe³su² yū³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²ju³ta³nū³su² tāu³su² tū³a² ĩ³kāi²not3ti³hit1txa²ti³tu¹wi¹. 5 Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² ĩ²li³te²na² a³lxi²sa³ha²kxai³ wē³sai²na² te²yā¹nxe³ te²hē³la³ku³la³ sa²hau³kot3txi³nyhain¹kxai²nān²tu³ txai²na² hxi²nū¹sain¹kxa² yā¹nxe³h³nx2na³li¹.

Ko³nxe³ti³ kāi²si¹nyhain¹jau³su²

6 A²nū²ai²na² yo²i² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa² sa²yo²ā³si¹jau³su² ĩ²tih³nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe² ĩ³tih³nxain¹kxa²yo³ha² kāin² khāuh³lxa³thin¹tu¹wi¹.

A²nū²a² tah³lxa³kxa² sa³txe²khai¹nxe³ka³txa² tē³sxā³ ĩ³ye²ta³kū¹nha²te²su² jah¹lan²tu³ ĩ³yau³xa² ū¹jau³xa² so¹sxā³ ān³sa³nū¹ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² khāuh³lxa³ti³nha²ju³ta² kāi²nh³nx2na³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nū²ai²na² kwēn¹ta² yo²i² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sa²si¹nyhain¹jau³su² ĩ³tih³nxe³te²su² jah¹lan²tu³ ko³nxe³thin¹khai¹jah¹lo²su² h³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ khāuh³lxa³thi¹wa²to²hi²hai¹nh³nx2na³li¹. 7 Txa²wā¹yuh³xan¹ko³nāu³ai²na² hin³ki³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi²si¹nhē³ju³ta² yū³hxai²ti³ai²ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kon³ton³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ti³kāi²si¹nh³nx2ti³jah¹la² ko³ton³khai¹nxe³tu¹wi¹.

8 Jā¹nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi²yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² wi¹li²nha¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²hxi²ka² ta³nxa² wxa²yu³kxa² ta³nxa² ko³nxe³ti³ kāi²si¹nh³nx2ti³jau³su² kxai²nān²tu³ ĩ³hxi²yo³la³kā¹nha² ta³nxa² ĩ³yu³yo³la³kā¹nha² ta³nxa² nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²ka³na³ka³nat3sxā³ o³nha²ta³nxa² yu³ka³na³ka³nat3sxā³ o³nha²ta³nxa² nyha¹lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ ka³te³na² ne³ki³so³nxa³ju³ta² ā³wi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³h³nxai¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ hxi²kha¹li¹ o³nha²ta³nxa² yu³kha¹li¹ o³nha²ta³nxa² nha¹jah³lxi³sxā³ ha³nxe²a² a²lan²ju³ta² ĩ³yū¹li²nxai³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yah³lxi³h³nxai¹li¹. 9 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²ye³nai²na² ko³nxe³ti³ kāi²si¹nh³nx2ti³jau³su² kxai²nān²tu³ ū³yhe³ki³sa²tā³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ ye³ki³ka³na³ka³nat3sxā³ ye³o³nyhah¹lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ ka³te³na² ne³ki³so³nxa³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³h³nxai¹li¹. Yxān¹ta¹ ye³ki³ha¹li¹ ye³o³nyhah¹lxin¹sxā³ ha³nxe²a² ĩ³sa²tē³ju³ta² ĩ³yū¹li²nxai³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yah³lxi³h³nxai¹li¹.

O³ve²a² wē³sa² ih³sxā³ tī³ju³ta² ĩ³yau¹ū³jau³su²

10 Jā¹nxa¹ju³su² wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nū²a² yo²i² ā³si³wxe³te²na² ne³wā²na³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²oh³xan¹jah¹lo²khai³xai²na² a²nū²a² yo²i² ā³si³wxe³te²na² ĩ³hau³ko³tū³ka³txai²li² he¹ho¹si¹hxai¹na¹hē³li¹.

11 Jā¹nxa¹ju³su² a²nū²a² ko³nxe³thin¹sxā³ kāi²te²na² a²e¹na² sa²hau³ko³te³lhxā³ wxā³na¹wi¹.

12 Nxe³jah³lxi³sa³li¹. A²nū²ai²na² o³ve²a² ka³lxa²txi³ 100 nxe² tū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lo²sa²nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la² wi¹lhu³ko³tain¹tāu³a² o³ve²a² ka³na³ka³nat3sxā³ wā³la³ka³txa²nāu³a² ā³nxai³sa²tī³lxi²nū²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²su² te²hi³sen³kxai³lu² o³ve²a² a²ka³lxa²tāu³xa² ā³nū²la² ā³nxai³sa²tī³te²li² ā³ten³te³lhxā³ ai³lha²thet3tū²nhai¹. 13 Hā²wxān³txa³ o³ve²a² ā³nxai³sa²tī³te²nān²tu³ ĩ³ha¹txi²kxai²nān²tu³

kāin² ka³lxi³lhain¹nū²nhai¹. A²ka³lxa¹tū³ka³txa² ka³li³lhai¹nha²kxai³ ā³nxi³sa³tī²te²li² kāin² ka³li³lha²kxai³ nxain¹nū²nhai¹. 14 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² Oh³xan¹jah¹lo²kxai³lu² a²nū²a² yxo²i² ā³si³wxe³te²na² ka³na³ka³na³kxan²ti³ ya³lu²ha²kxai³ Sū³na² yen³nāu³a² ā³tī¹kxi²ju³ta³nū²su² te³nxa³wi¹.

Ko³nxe³ti³ kāi³ū¹nhē³te²a² i³tih³nxe³jau³su²

15 Jā¹nxe³jut3su² wxa²wā³tā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ i³yau¹ū³txain¹yah³lxi³sā²nhē³li¹. Nxe³yah³lxi³sā²nīn¹ka³tu³ wi¹lain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ ā³nhāu²no³jah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. 16 Yxān¹ta¹ ain³kxi¹nx2ti³xa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² ā³sa²so³sxā³ i³ye³kxi¹xi¹txai¹nhē³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³ye³yxo²nū¹nxai¹nh³nx2na³li¹, wxa²yxo²wān³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹nx2ti³ju³tai³tā² i³ye³kxai¹nīn¹jau³xa²su¹. 17 Jā¹nxe³sxā³ ain³kxi¹nx2ti³xa³kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² i³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ yxo²i²tū³ka³txa² ain³kxai¹nxa³kxai²nān²tu³ ju²te²a² nū³ka³txi³sxā³te²su² i³yho³hi²ha²kxai³ a²nū²a² ū³yho³hi²ki³a² so¹kxi²nē³jah¹la² yā¹nxe² he³la³kxah³la² i³yī¹li²ha²kxai³ a²nū²a² i³lxa³thi¹nxa³te²a² i³yī¹li²ha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹li¹.

Yu³ka³na³ka³na³ju³ta² ten³kxi²nē³jau³su²

18 Wān³txi³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ha³lo²ai²na² i²li³ju³ta² wxi²kan¹sxā³ i³hau³kot3jah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ jau¹xain²txi³ a²kxā³nxa² ā²la² i³hau³ko²tain¹te²sin²ta²wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²ai²na² i²li³ju³ta² wxi²kan¹sxā³ ā³wa²su¹jah¹lxin¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ ju¹tain²txi³ a²kxā³nxa² ā²la² ā³wa²su¹tain¹te²sin²ta²wi¹. 19 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā³ha³lo²a² yuh³xan¹ko³nāu³xai²na² a²nū²a² ha¹lin¹te² i³nxi²na² ha³lo²a² ka³na³ka³na³ju³ta² ten³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² oh³xa²yxau³jah¹la² nxe³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ya²la³tu³ i³we¹txa²ti³tu¹wi¹. 20 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² nxe³te² i³nxi²na² yxo²i²syah¹lxin²te² i³nxān²tu³ ā³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²nū²ki³ye³lot3sxā³ yxau²xai³la¹tu¹wi¹. Je³su²jah¹la² ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a²nāu³xa² ko³nxe³ti³ kāi³nē³lain¹ju³ta² i³tih³nxe³jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ā³tū³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wā³tā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹hain¹to³kxai²nān²tu³ ih¹nxe² ā³nxi²na¹te²ta²hē³li¹? Ye³ka³lxa¹txi³txa³ ne³wā²na³hain¹to³ha¹ju³ta² ne³ki³son³sxā³ ā³na¹a¹hī³ji¹wi¹? Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ā³nhī³na¹te²lā¹xā³? Pe²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ā³ū¹hai¹nīn¹kxai²nān²tu³ a²ne³kit3su² wi¹. Yxān¹ta¹ se²te³ve²ses³se²tēn²ta³ nxe²ye³ka³lxa¹khai¹nxe³to³hain¹sā²nīn¹ka³tu³ a²ne³kit3su² tu¹wi¹. 23 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ān²ta³kxi²nē³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² ne³wā²na³ju³su² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² a²wa³kxēn³yah³la² yā¹nx2na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² yen³kxi³khai³nū²nhai¹. In³txa² ū³yho³hi²txā³nxa² kwa²sa²so¹xi²te²nāu³xa² a²nū²a² ka³lxa¹ain¹nū²nhai¹. Nxe³te²nāu³xa² ū³yho³hi²xi²si¹jau³su² ā³yā³nū²kain¹nū²nhai¹. 24 Nxe³tāu³ān²tu³ a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² ū³yho³hi²txā³nxa² 10.000 nxe³txā³nxa² nxā³ka³lxa¹txi³ kxā³nxi³tā² kwa²sa²so¹xi²ha²kxai³ nxe³txā³nxi²na² ū³yho³hi²xi²si¹jau³su² kwa³na³kxi²nū²nhai¹. 25 Nxe³yān¹ta¹ ū³yho³hi²txā³nxa² yū²nxa³ha²kxai³ a²yen³kxi³khai³xa² a²nū²xā³xai²na² so¹kxi²si¹jau³nū³su² te³nha²kxai³ a²nū²khai³xa² yo³ha² te³nha²kxai³ a²sxe³xa² a²yo³ha² te³nha²kxai³ a²wē³ha³lxa² yo³ha² te³nha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. Nxe³sxā³ ū³yho³hi²hain¹kxai²nān²tu³ kwa² wa³ka³li³lo³tain¹nū²nhai¹. Nxe³kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²txā³nxi³tā² a²kxā³nxa² kwa² sa²so¹kxi²kxa² yo³ha² ū³yho³hi²xi²hī³nū²nhai¹. 26 Nxa²ha¹te¹ in³jah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³ka³ti³wxe³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹. “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ha³lo²kxi² yxaut3sā²nē³li¹. Ye³jen¹tāu³su² ū³yho³hi²txā³nxi³tā² whāi²na¹ ū³yho³hi¹hxa³txa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³nū²nhai¹.

27 Nxe³te²kxa³yan³tu³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² i³yan³ta³kxi²nha²sxā³ ū³yho³hi²txā³nxi³tā² a²yxo²ha³kxa¹ ne³wā²na³nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² in³txai²na² ā³wa²sut1sxā³ i³xi²nū²nhai¹. 28 Nxa²ha¹te¹ in³jah³lai²li² ā³wa²sut1sxā³ i³xi²tāu³a² in³txa² ā³xai²na² i³ne³kxau²hain¹nū²nhai¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² in³txa² ā³xai²na² sa²kxai³lu² nxe³te²hxi²ka² ū³yho³hi²txā³nxa² jū¹txā³nxa² so¹lxi³ txā³nxāi²na² a²kxā³nxa² kwa²sa²so¹kxi²nū²nhai¹. Jā¹nxe³tāu³a² in³txa² a²wi¹lhi¹nān¹jah¹lai²na² i³xan³txi³sxā³ in³txa² ā³xai²na² wxa²ye²ta²ta³ki³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹. “Ū³yho³hi²txā³nxa² kwa²sa²so¹kxi²san¹txā³nxi³tā² hī¹na² ū³hū¹sē¹li¹.” Nxe³nyha¹nū²nhai¹.

29 Nxe³ha²kxai³lu¹ in³txa² ã³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ ã³ka³ti³wx³sxã³ ï³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ha³lo³kxiiti³sã²nhē³li¹. Ye³jen¹na² ü³yho³hi²txã³nxa² a²yxo²ha²kxa¹ ü³yho³hi¹xi²nxa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

30 Nxe³yã¹ta¹ in³txa² a²wi¹lh¹ñan¹jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa² ten³khaix¹nxe³ha²kxai³ in³txa² ã³jah¹la² hxi²ki³nũ²la² sxi²ha² kan²thi³na² ã³na¹sã³wx³si¹nũ²nhai¹, ü³yho³hi²txã³nxa² ü³hũ¹xi²si¹sãn¹jau³su¹. 31 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³hã³lxi³nũ³xai²na² ju¹tai²na² ï³kxain¹nũ²la² ï³yan³ta³kxai¹nha²kxai³ ha³lo²a² wa³kxën³yah³la² ï³hen³txain¹nũ²nhai¹. 32 Nxa²ha¹te¹ a²wã³kxën³yah³lai²na² sa²kxai³lu² in³txa² a²wi¹lh¹ñan¹jah¹la² ï³kaix¹sxã³ ï³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxã²li² kwa²wa³ka³li³yut3ta³lot3san¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³yã¹ta¹ ko³nxe³thin¹khai¹nxi¹lxi¹. Wi¹lhin¹sxã³ ï³ye³kxi²san¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ ï³ãn²ta³kxi²nha²khaix¹nxe³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxã³ yen³kxa² ü³yho³hi¹xi²san¹ju³ta³nũ²a² ne³wã²na³ü¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹, wi¹lhin¹sxã³ ï³ye³kxi²sa¹nha²kxai³lu¹. 33 Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³ in³txa² ã³jah¹la²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ thã¹ti³la² sa²hau³ko³tai¹nĩn¹ju³ta² wai¹nh³²ta¹lu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹sxã³ thã¹ti³la² sa²hau³ko³txã²ha¹ha²kxai³ jã¹nxe² nxē²nxãn³tai¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

34 Nxe²e³ta³lum²ka³tu³ a²wã³kxën³yah³lai²na² sa²kxai³lu² ï³an³ta³kxi²nha²sxã³ ü³yho³hi²txã³nxi³ta³lxi³ kwa²sa²so¹kxi²txã³nxi³ta² ü³yho³hi¹xi²si¹jau³su² kwa³na³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³kxa²yo³su² nxe³tj³kxai³la² ye³khãuh³lxa³ti³si¹ja³su² a²sa³wi³sa² kwa³na³nũ²nhai¹.

35 Jã¹nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wxa²wã³tã³xai²na² ko³nxe³ti³ kã³üh¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txẽ¹nãu³ai²na² ne³wã²na¹ain¹yah¹lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wi³na² oh³na² yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nxe²kã³üh¹nx2ti³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²wã³tã³xai²na² ko³nxe³ti³ kã³üh¹nx2ti³kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² au³txẽ¹nãu³ai²na² ne³wã²na¹ain¹yah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wi³na² oh³na² yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nxe²kã³üh¹nx2ti³tu¹wi¹. Je³su³jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

19

Txu¹ha² kwa²ã³na¹ju³ta² ï³tih³nxe³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³lai²na² wãn³txa² ï³yau¹ü³ta³lum²ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³xi²nũ²la² Jor³tãu³yau³xa² yxo³ha²txih³nãu³a² Ju³te³a²ko³nãu³a² ã³nxi³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tãu³a² a²sa³wi³hã³lxa² ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². 2 Nxe³tãu³ãn²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² ka³lxa¹txi³ ï³hi¹tain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³na¹ a²nũ²a² ï³ton³te²su² te²a² ï²kxain¹kxai²nãn²tu³ we²txain¹ta¹hxi²hē¹la².

3 Nxe³ka³tu³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a²ha³tih³xa² ã³tj³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Wãn³txa² ï³ki³ha¹kxi²si¹hain¹jau³su² ï³wã³txain¹ta¹hxi²hē¹la². ï³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su³jah³lã³. In³txai²na² sa²kxai³lu² ï³li³tãu³a² a²txu¹ha³ka³lxa² ã³na¹kxai²nãn²tu³ wain³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ ï³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Sü³na² wãn³txu¹txai²na² ne³wã²na³yah³lxin¹ta¹lu¹wi¹. Nxe³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “A²wi¹lh¹nu¹tai²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² in³txi³su² txu¹su² wet¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹.” 5 Te²yã¹nxün³te³nah¹lxi¹: “Nxe³ju³kxai³lu² in³txai²na² sa²kxai³lu² a²wĩ³na² a²hã³ka³nai²na² nxe³sxã³ ã³waix3tũ²la² a²sxe³xa³ka³lxa² so¹lxi³ tẽ³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ in³txa² txu¹ha² a²nũ²ka³na³ka³na³ton³tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 6 Jã¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ha¹lo³nxa³wi¹. A²nũ²ka³na³ka³na³jah³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã³nũ²kxi²ya³te²sya¹hin²ta²wi¹. Nxe³kxe³su² a²nũ²ai²na² sa²kxai³lu² ã³nhai²ta³lxi³si¹hain¹kxai²nãn²tu³ nxe²kã³yah¹lxi³txa³hē¹li¹.

7 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² te²nãu³xai²na² ï³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ï³tih³nxe³nẽ³lain¹te³nah¹lxi¹: “A²txu¹ha² ã³na¹ti³ten³kxai²nãn²tu³ ha³teh³nxã³nxa² ã³na¹hxa³txã³nxa² ü³wha¹li¹lhã³ ü³hũ¹txai¹li¹.” Nxe³jau³xu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² nxe³nẽ³lain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txu¹ha² ã³na¹hxa³txã³nxa² ï³tih³nxe³nẽ³lain¹nũ²lhai¹li¹? Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³la² ï³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ti³ten³nxa²lxa³nha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ü³wha¹li¹ta¹hxi²hē¹li¹, wxa²sxe³xa³ka³lxi³khai³xa²tu¹. Yxãn¹ta¹ a²wi¹lh¹ñãu³u¹tai²nãn¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ten³jau³sxa³wi¹. 9 Jã¹nxa¹jau³su² in³txa² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹ka³tu³ txu¹ha² ã³lxi³te²a² so¹ain¹ke³la³te²kxai³ txu¹ha² ã³xa² ü³whĩn¹ta³kxi²kxa² yã¹nxe² hxi²ki³lot3h³nx2na³li¹. Ko³nxe³ti³ kã³ih³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ txu¹ha² ã³na¹ta¹ka³lxa² in³txa² ã³jah¹la² so¹ke³la³te²kxai³ in³txa² ã³xa² ü³whĩn¹ta³kxi²kxa² yã¹nxe² hxi²ki³lot3h³nx2na³li¹. Ko³nxe³ti³ kã³ih³nx2na³li¹. A²nxe³ta¹ka³lxa² a²sxe³xa³ka³lxa²

a²wi¹lh¹na² so¹nyhai¹nxa³ta³lxa¹ in³txa² ā³xai²li² ũ³wh¹n¹ta³kxi² o²la³kxi²nyhu¹ke³la³te²kxai³txu¹ha² ā³na¹ju³ta² wai¹nh³nx2na³li¹.

10 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² wān³txa² i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txai¹na² txu¹hai²na² nxe² kâi³nyhu¹ain¹ke³la³te²kxai³ so¹nyhu¹kxi³ju³ta² a²wi¹lh¹na²wi¹lxa³hē³li¹. Nxūh¹lxa³txi³su² yxau²xai³ju³ta² wi¹lh³nx2na³li¹.

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xu¹tai²na² sa³kxai³lu² a²nū²a² ā³ne³to³hxa³te²na² yū³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹Txa²wā¹sū³na² i³hau³kot3sa²kxai³ nxe³te²su² te²a² wi¹ko³nha² a³la³kxain¹te²ju²hē³li¹.

12 A²nū²ai²na² so¹nyhu¹kxi³ju³ta² hxi²ka¹nyhai¹nxa³te²na² yū³hxi²na²hē³li¹. A²ha³tih³xai²na² wē³sa² txo¹nai¹nh¹nān¹te²tu³ a²nū²khai³xa² wi¹lxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³so¹nyhu¹kxi³te²sxa³yu²hē³li¹.

13 A²ha³tih³xai²na² wē³sa² txo¹nai¹nh¹nān¹te²tu³ a²nū²khai³xa² wi¹lxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³so¹nyhu¹kxi³te²sxa³yu²hē³li¹. Āh¹a²ha³tih³xai²na² Txa²wā¹sū³na² wa³ka¹la² so¹lxi³te³nain¹jau³su² so¹nyhu¹kxi³te²sxa³yu²hē³li¹.

A²nxe³jau³su² wā²nxū¹h¹ī²sxā³ hxi²kan¹kxi³kxe³su² ā³kāi³jah¹lxi³hē³li¹. Je³su²jah³la²ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² wē³ha³lxa² a²yo²ha³kxa¹ a³li²jau³su²

13 Hā²wxān²txa³ a²nū²a² a²wē³ha³lxa² tē³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Je³su²jah³la² Sū³na²wi¹lxo³kxi²nē³txi³si¹hain¹jau³su² wxa²ne³wai³te²si¹hain¹jau³su² tē³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

A²nxe³ju³tai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² i³kwai²kxain¹ta¹hxi²hē¹la². 14 Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³lai²na² jut3si²nū²la² e³te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. Wē³ha³lxa² tē³sxā³ wxā³ain¹ju³tai²na² i³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.

Wē³sai²li² a²wī³na² wān³txa² yo²te²ju²hē³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yo²te²jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²Txa²wā¹sū³na²ha³lo²a² yxau³yah³lxin¹ju³ta²nū³a² yū³nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

15 Nxe²e³nū²la² wē³ha³lxa² Sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²ti³hi²te³lhi¹hain¹jau³su²wxa²ne³wai³tū²la² ha³lo²ai²na² ā³wai³3ta¹hxi²hē¹la².

In³txa²yen³kxi³khai³jah¹la²i³ya¹ū³jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ in³txa² sa³nxe³la³kxah³la² ā³tī³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Tih³nxe³sa³jah¹lāi³. Īh¹ju¹ta³ wi¹ju³ta³lā³ kâi³a¹ke¹la³te²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³a²so¹kxi²h³na¹te²la¹xā³? Ta¹hxi²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yen³kxi³la³ wi¹ju³ta³lā³ i³wā³txi³san¹ji¹wi¹? Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³wi¹lhin¹khai³jah¹lai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ ka³te³na² wi¹tāu³nū³a² ā³wih¹ti³ten³nxa²kxai²nān²tu³Sū³na² wān³txu¹tai²na² sa²yo²we¹thxa³txa²hē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹:

— ĩh¹jau¹la³h³te²la¹xā³? Ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
— A²nū²a² su²lhā³nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. Txu¹ha² ā³xa¹ka³lxa² ũ³wh¹n¹ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹.

A²nū²a² ā³xai²na² yen³kxa² kâi³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xai²na²i³ki³ha³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. 19 Wxa²hā³ka³nai²na² wxa²na²nxe³sxā³sa²nēn¹kxain¹yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³kâi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. A²nū²a² a²wa³kxa²yxau³nū¹nxa²te²a² a³lxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ sa²nxe³la³kxah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² a²yo²ha³kxa¹ sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Īn³jau¹ta³ on³te²la¹xā³? Ta¹hxi²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Sa²yo²we¹thxa³ti³ten³nxa²kxai²nān²tu³ nxe³sē¹li¹. Wxa²yen³kxa² sa²so¹sxā³ a²nū²a² ā³xa² so¹kxi²si¹hin¹jau³su² kâi³txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ so¹kxi²nxain¹kxa² yo⁰ha² tē³sxā³a²nū²a² yen³kxi³txa²te²na² wā²nhūh²xai³txai¹nhē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹yen³kxa² wi¹ju³ta³nū³a² yū³nx2ta²wi¹. Jā¹nxe³sxā³ nxe² kâi³ta³lu¹nīn¹kxai²nān²tu³ ā³wxā³sxā³ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

22 Nxe³jau³xai²na² sa³kxai³lu² sa³nxe³la³kxah³lai²na² sa³kxai³lu² ain³kxi²te³na¹ i³ān²txi³sxā³i³ta¹hxi²hē¹la². Yen³kxi³khai³lxin¹xe³ha²kxai³ yen³kxa² a³lxi²ha²kxai³ hāi¹sxā³ i³ta¹hxi²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxi²lxi³nāu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wān³txi³su² i³ye³kxi³nx2ta¹wi¹. A²nū²a² kâin² yen³kxi³te²su² te²a²Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxē²te²ju²hē³li¹.

24 Jā¹nxa¹jau³su²ka³me¹la² ka³yuh³xa² kâin²khai³te²su² te²a² hai³txi³ a²ku¹wxi²si³xē¹na² ā³wih¹sxā³ā³wa²to¹ti³he¹nxe³lū³nx2nxa²wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² kâin² yen³kxi³khai³nxe³te²su² te²a²Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi² wa³lxē²te²ju²hē³li¹.

Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tāu³ i³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ha³lo²nāu³a² a²nū²ai²li² yen³kxi³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²su² wi¹lhin¹sxā³ i²jah¹lo²su² ye²te²ju²hē³li¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nū²a² yen³kxi³te²su² te²na² kxāu³nxa³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ki³sxa²lho³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la².

26 Nxe³nū²la² Je³su³jah³la² i²sa²sai¹ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹: — A²nū²a² hxi²kan¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² hxi²kan¹te²lo³jah¹lai²la¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹: — Nex3sān²si¹lx¹. Txa²wā¹yen³kxi³khai³xa² ā³na¹sān²sī¹na¹ka³tu³ wxāi²na² so¹lx¹ ā³si³tē³la³kxi³sī¹na¹wi¹. Nxe³sī¹na¹ha²kxai³ ih¹nxe² ū³yho³hi²sa²sīn¹te³ji¹wi¹? Pe²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹: — Nxe³jah³lx¹sa²lx¹. Wān³txi³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹ha³lo²a² tah²tū³wet¹si¹na¹ wxi²kin³ti³ton³sxā³ ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³si¹ta¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ wxāi²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxi³sah¹lx¹nha²kxai³ Txai²yā¹nxe³sxā³ i³sa³e² nū³ka²txi³nāu³xa² ha²txi²ha² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³ nxe³te²nū³ka²txi³nāu³xa² a²wa³kxēn³su² yah³lx¹nū³nīn¹tu¹wi¹. 29 Nxe³tāu³a² a²nū²a² i²li³te²na² Txai²na² a³lx¹sai¹nha²kxai³ sxi²ha² ā³na¹² a²lon³nāu³xa² ā³na¹² a²ha³li³ti³nāu³xa² ā³na¹² a²wi³na² ā³na¹² a²hā³ka³na² ā³na¹² a²wē³ha³lx¹khai³xa² ā³na¹² hai³sxa² ā³na¹² nxe³ain¹kxai²nān²tu³ ā³si³tē³la³kxi³sain¹te²na² sa²kxai³lu² kāin² wa³to²hi²sxā³ ū³yho³ha¹nu¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxa²yu³su² ka³te²na² wi¹tāu³la³ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ kāi³ūh¹nx2ti³nti³na¹tu¹wi¹. 30 Nxe³kxan²ti³nū¹ sa²nēn¹kxi²nha²yah³lx¹txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ka³lxa²te²nū³ka³txa² i²sa²nēn¹kxain¹ju³ta² yū³kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ i³sa²nēn¹kxai¹nxa³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa²te²nū³ka³txa² i³sa²nēn¹kxai¹nxa³ju³ta² yū³kan²ti³ yan¹nāu³a¹ i³sa²nēn¹kxain¹ju³ta² yū³tu¹wi¹.

20

Hai³sxa² wa³ko³nain¹tū³ka³txa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Jā¹nxe³jut3su² yan¹nāu³a¹ a²nū²ai²na² kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti³na¹tāu³a² a²nū²a² hai³sxa² wa³kxēn³yah³lo²su² yā¹nxū³na¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa³nāu³a² i³wa³kon³kxi²tū³ka³txa² i³kaix1te³lhxā³ i³yū¹li²nxa²ta³lxa¹ ai³nū²nhai¹. 2 I³kaix1te³na¹ i³kaix1so¹tū³ka³txa² ū³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² wain³txi³ yo³hi²ye²kxe³su² ū³hū¹si¹hain¹jau³su² i³hau³ko³tūh¹nyhain¹nū²nhai¹. Nxū²la² hai³sxa²nāu³a² ū³sa²si¹hā³ain¹nū²nhai¹. 3 Hā²wxān³txa³ ki³ka³la³xi²tāu³a² sxi²je³na² ai³tāu³a² in³txi³nāu³xa² wa³ko³nai¹nxa³te²a² i³ha²txain¹nū²nhai¹. 4 Nxe³te²nāu³a² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹: “Txa²hai³sxa³nāu³a² ai³sxā³ wa³kon³kxi²sah¹lx¹hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ka³nxa³ta³lon³tāu³a² wain³ju³ta² ū³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³ in³txi³nāu³xa² ai³sxā³ hai³sxa² wa³kon³kxain¹nū²nhai¹.

5 Te²yā¹nxe³sxā³ ne³ka³ka³tāu³a² ai³sxā³ āh¹i³kaix1so¹xi² i³sa²si¹ta³xi²tāu³a² ai³sxā³ āh¹i³kaix1so¹xi² nxe³to³nhū²nhai¹. 6 Te²yā¹nxe³sxā³ ka³nxa³hi²nxa³ta³lxa² ai³lx¹sxā³ in³txa² āh¹i³ha²txain¹nū²nhai¹. Nxe³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹: “Ih¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa² ū³txi³ wa³kon³yah²lxan³tai¹?” Nxū²nhai¹.

7 Nxe³ha²kxai³lu¹: “A²nū²a² i³kaix1sain¹sī¹nxa³kxi³su¹.” Nxū²nhai¹. Nxe³sxā³ i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hai³sxa² ai³sxā³ wa³kon³kxi²sah¹lx¹to³hē¹li¹.” Nxū²nhai¹.

8 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tāu³a² hai³sxa² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³sa² hxi²kan¹jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹: “A²nū²a²nāu³xa² wa³kon³kxi²nē³lain¹te²nāu³xa² i³kaix1txa²hē³li¹. I³kaix1tai¹ni¹kxai²nān²tu³ wa³kon³kxi²nē³lain¹kxa² yo³ha² ū³hū²xai³txai¹nhē³li¹. Ā³ne³ki³sot3sxā³ wxā³ain¹te²na² ū³yho³hi² ān³si³wxe³sā²nīn¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ a²wi¹lhi¹nān¹ta² wxā³te²nāu³xa² ā³ne³ki³so³ti¹nha²kxai³ nxe³sē¹li¹.” Nxū²nhai¹.

9 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nāu³xin³txi² ka³nxa³hi²nxa³ta³lxa¹ ā³si³wxe³sxā³ wa³kon³kxain¹tū³ka³txa² ū³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² ū³hū²xai³ain¹nū²nhai¹. Nxe³hu²xai³sxā³ wa³kon³kxain¹tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ū³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² ū³hū²xai³ain¹nū²nhai¹. 10 Te²yā¹nxe² ai³sxā³ a²wi¹lhi¹na² ā³si³wxe³sxā³ wa³kon³kxain¹tū³ka³txai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Ki³ka³lxa¹txi³ ū³yho³hi²sa²te³lxa²na³na¹.” Yhain¹jau³su² yxān¹ta¹ ki³ka³na³ka³na³ki³ain²txi³ so¹kxain¹nūn³nū²nhai¹. 11 Nxe³te³kxa²yan³tu³ti¹ hai³sxa² wa³kxēn³yah³la² i³kwa²kxi²te³lhxā³ ā³tū³ain¹nū²nhai¹. Nxain¹te³nah¹lx¹: 12 “Tū¹ka³txai²na² a²ne³ki³sot3sxā³ wxā³tū³ka³txa² jū¹nxa² so¹lx¹ wa³ko³nain¹te¹ni²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ txa²nū³ka³txa² a²lan²ta² hāi¹nxe² wa³kon³kxi²nxa³sī¹na¹te¹ni²tu³wi¹. Sa³txe¹txi³ wa³kon³kxi²sī¹nha²kxai³ wān³ya³lu²sa²sī¹nha²kxai³ nxe³sī¹na¹te¹ni²tu³wi¹. Yxān¹ta¹

tũ¹k³txai²na² ki³ka³na³ka³kain²txi³ ũ³yho³hai¹nĩ¹nha²kxai³ txa²nũ³ka³txi³nãu¹xai²na² ki³ka³na³ka³na³kain²txi³ ũ³yho³hi²sa²si¹nĩ¹nha²kxai³ nxĩ¹nhẽ²li¹.” NXũ²nhai¹.

13 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu² a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxe³txi¹. Txa²ya³lxi¹lxi¹. Kõ³nxe³ti³ kãi²tũ¹nxa²hxã³nhẽ²li¹. Ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² i³hau³kõ³kĩ³ten¹tu³wi¹. 14 Nxe³ki³sa²kxai³ so¹kxi²san¹ta³ki³ai²na² tẽ³sã³ İx³txu¹li¹. Na¹ta¹ ã³ne³ki³sot³sxã³ wxã³jah¹la² ki³ain²txi³ ũ³hũ¹ti³ten³sa³nhai¹.

15 Txa²yen³kxai²na² a²ten³nha¹jau³su² o²la³kxi²na¹tu¹wi¹. İh¹nxe³kxa²ya³n³ti³ta³ txa²yen³kxa² a³lxi²nxa³kxe³su² a²nũ²a² ã³xa² hxi²nũ¹nai¹na¹ju³tan¹te²kxa³ya³n³tu³ ha²ya³kxa² yxo²kwain³txa²hẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

16 Jã¹nxa¹jau³su² ã³ne³ki³sot³te²na² sa²kxai³lu² ne³ka²ta²xai³ha²kxai³ ne³ka²ta² ã³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² ã³ne³ki³sot³si¹ha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³jut³su² a²nũ²a² i³kaix¹ta¹na¹te²nãu³xa² ka³lxa²khai¹nxe³ha²kxai³ i³sã³ so¹kxi²na¹te²nãu³xa² ka³lxa²ai¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²ju³hẽ³li¹. Jã¹nxa¹jau³su² nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² i³ya¹ũ³to³jau³su²

17 Hã²wã³nã³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ka³la³xi²te³lhã³ ain¹tãu³a² Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi²a² a²to²se³te²nãu³xa² nũ¹lxi³sã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

18 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³nxa³ki³tu¹wi¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Txa²na² so¹sain¹sã³ a²nũ²a² wã³nxin¹te² si³yxa¹ũ³ka³txi³nãu³xa² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³nãu³xa² nxe³te²nãu³xai²na² a²hxi²ka² sa²so¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxai²nãn²tu³ ya³lu³sain¹jau³su² i³yĩ¹lĩ¹sain¹tu¹wi¹. 19 Nxe³ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa² sa²nũ¹sain¹tu¹wi¹. Sa²nũ¹sain¹sã³ kõ³nxe³ i³ka³lxi¹lũ¹sai¹nha²kxai³ i³ta³lo³wait¹sai¹nha²kxai³ nxe³te²kxa³kxa¹ hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²kĩ¹la³kxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sã³ ya³luti¹sai¹nha²kxai³ sa²nĩ³kxi²sain¹tu¹wi¹. Hã²wã³nã³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²na¹tu¹wi¹, Txa²wã³sũ³na² Hxi²kan¹txa² Si³yxa¹tãu³lot³sa²jah¹lo²na¹ha²kxai³lu¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

A²ha³ka³na² i³wã³txi³jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² Se³be³te²ah³la² a²sxe³xa³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa²nãu³xa² Jo³ãu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ nxe³te²an²tu³ sa²so¹sã³ Je³su²jah³la² ã³tũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³tũ³sã³ Je³su²jah³la² yen³nãu³a² ã³ka³ti³wxe³sã³ i³ye³kxi²te³lhã³ ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² nxe³te³nah¹lxi¹:
— İh¹nxe³tin¹ji¹xi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹:
— Wxã²na² wxa²ha³lo²a² a²wa³kxẽn³sin¹kxai²nãn²tu³ txa²ki³lha³nãu³xai²na² wxa²wi¹tãu³a² sa²we¹txi² wxa²wa³tãu³a² sa²we¹txi² nxe³si¹hain¹jau³su² i³hau³kõ³tũ¹txai¹nhẽ³li¹. Ta¹ka³lxi²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²ki³lha³nãu³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— A²ye³kxa² ten³ya³hin¹ju³ta³ ã³ne³wxe³ya³hxa³lxi¹. A²nũ²a² kõ³nxe³thin¹te²nãu³xa² khãuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Te²ya¹nxe²nx²ti³ju³ta³nãn²tu³ hxi²kan¹nx²ti³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ya³te³nah¹lxi¹:
— Hxi²kan¹si¹na¹wi¹. Ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:
— Khãuh³lxa³ti³sain¹kxa²yã¹nxe² khãuh³lxa³txi³nx²tain¹nũ³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ txa²wi¹tãu³a² sa²we¹txi²jut³sa²ha²kxai³ txa²wã³tãu³a¹ sa²we¹txi²jut³sa²ha²kxai³ nxe³kxi³nũ³su² hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Txa²wĩ³na² ha³lo²ai²la¹wi¹. Nxe³sã³ Txa²wĩ³na² ã³ten³te²su² te²na² so¹lxi³ sa²we¹tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² wã³kon³te²nãu³xa² hxi²ka²hxn³sã³ wã³kon³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² a²lon²ti³tãu³su² te²a² i³ã³non²ta³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxa² ã³yã³nũ²kxi²si¹hain¹sã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— A²nũ²a² ã³xa² wi¹lhĩn¹ wa²to²hi²nha³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na² a²wa³kxẽn³txi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i³kãin²txi³nha²sã³ nũ³kxũn³txi³ i³wa³kxẽn³txain¹te²ya¹hẽ¹li¹. 26 Nxe³yãn¹ta¹ te²ya¹nxe² kãi²ni³nyha¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Wxa²yu³ta²na² i³li³te² i³nxai²nãn²tu³: “Hxi²kan¹te²sa¹i¹.” Nxe³jau³tu³ ten³yah³lxi¹kxai²nãn²tu³ wxa²yu³ta² a²hãi¹nxe³ti³sa² ã³non²ta³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. 27 Te²ya¹nxũn³sã³: “Txa²na² a²si³yxa¹jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³jau³tu³ ten³yah³lxi¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³ka³li³lo³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. 28 Jã¹nxa¹jau³su² Txa²na² sa²kxai³lu² wa³ka³li³lo³sa²si¹hain¹jau³nũ³su² wxã²nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³non²ta³kxi²te²lhã³ wxã³na¹wi¹. A²nũ²a²nãu³xai²na² a²kõ³nxe³ti³ kãi²sã³ te²hxi²ki³lxi¹nxe³su² ã³wa³su²te³lhã³ ya³lu²na¹tu¹wi¹. Nxe³te³lhã³ wxã³na¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

In³txa²ye³han³te²a² ha¹lin²te²a² ye³we²txi²jau³su²

29 Nxa²ha¹te¹ āh¹ā³nxai³ain¹tāu³a² Je³ri³ko²thi³na² a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A³li³ain¹tāu³a² a²nū²a²nāu³xa² k³ā³lxa¹te²nāu³xa² i³hi²txain¹ta¹hxai²hē¹la². 30 Nxe³tāu³a² in³txa² ye³han³te²a² ha¹li¹ tih³na² ne³kxun²nāu³a² ā³wxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² ā³wa²to²hi²jau³xa² ain³kxain¹te³na¹ i³kaix¹tain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3txa²jah¹lo²si¹li¹. Wi¹lhin¹sxā³thāi³ti³la² sa²hau³kot3sa²si¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³te²kxa³ygn³tu³ti¹ a²nū²a² ā³si³tē³la³kxain¹tū³kā³txai²na² ā³ka³nahx2si¹jau³su² i³kwa²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ in³txi³nāu³xa² i³ka³na²ya³to²hxa³te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3txa²jah¹lo²si¹li¹. Wi¹lhin¹sxā³thāi³ti³la² sa²hau³kot3sa²si¹nhē³li¹. Ain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³kaix¹tain¹jau³xa² ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ ā³yit1tū²la² i³kaix1so¹ain¹te³nah¹li¹:

— Ih¹nxe³ju³ta³ kāi³ūh¹nx2ta¹ju³ta³la³ ten³nxa²lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ i³wa²tū³xain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lāi³. Ye³we²txi²sa³nhin¹ju³ta² ten³khaix1sa²si¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³āin²ta³kxi²sxā³ wxa²ye³waix3ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ wa³su³txi³ ye³we²txi²ta³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

21

Je³su²jah³lai² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wih¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ āh¹ā³nxai³ixi³tāu³a² Je³ru³sa³lē²thi³na² yau³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Bet3fa³je²thi³na² ā³yit1txain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nai²na² wā³la² o³li³ve²ra³ka³txa² u²lxa³ko³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³na² ā³yi¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² in³txa² ha¹li¹ i³sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la². 2 I³sa²si¹hā³te³nah¹li¹:

— Sxi²je³na² kāi³nxax³je³na² ā³wih¹ja¹hu¹li¹. Yxah³hin¹kxi²nān²tu³ a²kwēn¹tai²na¹ ju³mēn²ta² ka²va¹lhū³te²a² a²hā³ka³na² sa²ta²ikxā¹sxā³ i²ya³hi¹nha²kxai³ a²wē³sa² i²ya³hi¹nha²kxai³ yxa³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²na² sa²ta²la³kxi²sxā³ tē³sxā³ wa³li¹ja³hē¹li¹. 3 Nxe³ya³hin¹tāu³a² a²nū²a² i²nx2ti³sxā³ i³wā³txi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ i²ye³kxi²ja¹hē¹li¹. Nxe³ya³hin¹te³nah¹li¹: “Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lāi³ ten³na³li¹.” Yxa³hin¹jau³su² ha²kxai³ ju³mēn²ta² ha¹lin¹te²a² ū³sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la². 4 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx1ta² nxe²e³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²e³te³nah¹li¹:

5 — Si³āu²thi³na² yxau³tū³kā³txa² i³hen³txi³txain¹yah³li³hē¹li¹. Wxa²hxi²kan¹jah¹la² wxā²tu¹wi¹. Yxo²thāi³ti³la² wxā³ha²kxai³ ju³mēn²ta² ā³ka³tih³yau³kxi²ha²kxai³ wxā³tu¹wi¹. Yen³kxa² ā³ka³tih³wxe³nha²te² ka³yxuh³xa² tē³sxā³ ā³ka³tih³yau³sxā³ wxā³tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txu¹txai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Jā¹nxe³jut3su² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²na² ā³nxai³yah³nū²la² Je³su²jah³la² e³kxi²jau³xa² yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² i³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². 7 Nxe³ha²kxai³ ju³mēn²ta² a²hā³ka³na² a²wēn³sa² nxe³sxā³ sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²wā²la³ka³lo³a² ā³ka³ti³hē¹tha²kxai³ Je³su²jah³lo²su² te²kxi³ a³ka³tih³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 8 Nxa²ha¹te¹ ne³ka³ta² ai³tū³kā³txa² ka³lxa¹tū³kā³txa² a²wā²la³ka³lo³khai³xa² tih³na² Je³su²jah³la² ā³nxai³tū³na² ū³ha¹sxā³ ai³ai¹nha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² ka³lxa¹tū³kā³txa² he³la³nxā³na² sa²nāu²so¹sxā³ tih³na² ū³ha¹sxā³ ai³ai¹nha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxa²ha¹te¹ a²ka³lxa¹tū³kā³txa² a²ne³ka³ta²a² ai³ai¹nha²kxai³ a²ka³lxa¹tū³kā³txa² a²si³yo³na² ai³ai¹nha²kxai³ nxe³ain¹sxā³ i³kaix1tain¹te³nah¹li¹:

— I³sa²nēn¹kxi¹nxa²si¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo²txa²jah¹lo²si¹li¹. Ta³vi²yah¹lu¹tai²na² txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lu¹tai²na² a²ne³tah³su² te²si¹li¹. A²nxe³jah¹lu¹ta² yā¹nxe² sa²hau³ko³te³tu¹wi¹. Wxi²kin³ti³ton³khaix1jah¹lai²la¹wi¹. Nxin¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ nxe²xai³ain¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wih¹nain¹tāu³a² thīn¹nān¹ta²nū³kā³txa² on²ta³kxi²nyhain¹sxā³ e³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ih¹jah¹lo²tan³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ā³si³tē³kxi²tū³kā³txai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹lai²li² Je³su²jah³lai²la¹wi¹. Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²sa¹wi¹. Na³sa³re²thi³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³na² yxau²xai³jah¹lo²su² na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi² ū³yho³hi²ki³ki³a² so¹kxi²nyhu¹sxā³ o²la³kxi² kwa³sxa³xa² ū³yho³hi²sxā³ ū³hū¹te²a² o²la³kxi² nxe³ye²yah³li³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³su² yen³kxa² ū³yho³hi²nyhain¹te²na² ha³lo²a² sa²tā²kxai¹nha²kxai³ ū³yho³hi²ki³ki³ai²na²

a²me²sa²ka³lo³a² ũ³sa²tã³ha²kxai³ kwa³sxa³xa² ũ³yho³hi²sxã³ ũ³hũ¹te²na² ã³wxe³ka³lo³ai²na² ũ³sa²tã³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 13 Nxe³sxã³ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Txa²wã¹sũ³na² wha²li¹txã³nxa² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³te³nah¹lxi¹; “Txa²sxi²hai²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²sah¹lxin¹thĩ³nai²la¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ĩ³ã¹lxi¹to³nha²sxã³ yen³kxa² kãĩ³kxi²nyhu¹kxi³thĩn³su² ĩ³ã¹lxi¹ton³yah³lxi¹nhẽ³li¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Hã²wxã³txa³ sxi²hẽ¹nũ³a² a²nũ²a² ye³han³te²su² te²a² a²ha³lxu²kxa² ai³te²su² te²a² ã³wih¹sxã³ ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ tũ¹kã³txai²na² a²yo²ha³kxa¹wi¹we²txi²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la². 15 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³kxa²te²nũ³xa² ha³te³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nũ³xa² nxe³sxã³ nũ³kxũn³sxã³ kãĩ³ũ¹hain¹ju³ta² ĩ³kxai¹nha²kxai³ wẽ³ha³lxai²na² ka³lxi¹sxã³ ĩ³ye³lain¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹;

— Ta³vi³yah³lu¹ta¹na² Ta²ha² WXi²kin³ti³ton³khaix1jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³jah¹lai²li² ĩ³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹jau³su² ain³kxai¹nha²kxai³ kãĩn²yxai¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Yxaih¹ha²kxai³ Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Wẽ³ha³lxai²na² wãn³txa² toh³lxi³jau³su² ain³kxain¹nxã³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹;

— Jau³jau¹xai²na² ain³kxai¹na¹nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³ wãn³txa² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxi¹; “A²nũ²a² wxi²ka³nai¹nxa³te²na² a²yo²wãn³txa² wẽ³sa² a²su³su³yau³xa² ĩ³te²na² a²yo²wãn³txa² nxe³sxã³ ĩ³sa²nẽn¹kxi²nxain¹na¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² ĩ³yah³lxin¹ta¹lu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² a³li³ain¹ka³tu³ Be³tãn²ya³thĩ³na² ã³wih¹sxã³sxa³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Fi²ko²ka³txa² nxã³kxi¹hxa³kxe³su² ya³lu²jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxa³ha²ta³a² Be³tãn²ya³thĩ³na² a³li³ain¹nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² wa³li²tãũ³a² Je³su²jah³lu²kxai³ heh³ta¹hxai²hẽ¹la². 19 Nxe³ka³tu³ ai³tãũ³ãn²tu³ hi³sa³ka³txa² fi²ko²nxẽ³so² kãx3ka³na³ka³nat3sxã³ ĩ²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxau³son³tãũ³ a²nxã³kxa² yũ²nxa³ki³su¹ a²nxã³nxa² so²lxi³ yũ³kxi³sã¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Fi²ko²nxã³ki³nũ³a² yũ¹ti³he¹nxa³lho³li¹. Nxe²e³te³na¹ a²kwẽn¹ta¹na¹ a²nxe²kxai²na² ĩ³ya³nat3sã³ya³lu¹ta¹hxai²hẽ¹la². 20 A²nxe³ju³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ĩ³wã³wã³txi³sxã³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— ĩh¹nxet3sã³kxai³ fi²ko²nxẽ³kxa² a²kwẽn¹ta¹na¹ ĩ³ya³nat3sxã³ ya²lun¹jã¹nxẽn³ta²? Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹;

— Wãn³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yxo²i²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³ ĩ³wã³wã³nha²txi³ti³hex1yah³lxan³kxai²nãn²tu³ fi²ko²nxẽ³kxa² kãĩ³nũ²ha¹kxa² yã¹nxe² he³la³ko³la³ kãĩ³yah³lxi³nũ³nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² wã³la³ka³txa² ĩ³ye³kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ nxe³te³nah¹lxi¹; “Ã²ha²txu²kxa² sai¹nha¹sẽ¹li¹. ĩ³ye³na² kãĩn²je³na² ã³sa³nũ¹xi¹sẽ¹li¹.” Yxah³lxin¹jau³su² nxe³kxai²nãn²tu³ sa²yo²we¹nx2ti³tu³wi¹. 22 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² ĩ³li³ju³ta² ĩ³wã³txi³sah¹lxin¹jau³su² yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ju³tain²txi³ sa²nũ¹nx2ti³tu³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ju³ta² ĩ³ti³h³nxe³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a²nãu³xa² wãn³txa²wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³yau¹ũ³ain¹tĩ³kxai³lu² a²wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³kã³txa² a²nũ²a²nãu³xa² a²hxi²kan¹ta³nãu³xa² nxe³sxã³ ĩ³tĩ³yain¹sã³ ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹;

— ĩh¹jah¹lo²ta³ ĩ³sa²si¹hã³nxain¹thai¹li¹? ĩh¹nxe² ĩ³hxi²ka¹txa²hĩ²te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹;

— Yau³ka³na³kat3sxã³ yau³ã¹lxi³jau³xa² ĩ³wã³txi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wain³txi³ ĩ³wa²lũ³xi²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³hxi²kat1sa²jah¹la² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. 25 Jo³ãu² Ba³ti³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² tẽ²sxã³ ĩ³ye³na² ũ³hũ¹kxi²sa³sai¹ain¹kxe³su² ĩh¹ti³xa² ĩ³sa²si¹hã³jah¹lo²ta³te²la³hĩ²te²la¹xã³? Txa²wã¹sũ³nu²khai³xai¹la³ ta³nxã² a²nũ²khai³xai¹la³ ta³nxã² nxe² ĩ³yau¹ũ³jah¹lxi³sã²nhẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹wã²nxũh¹e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹;

— “Oh³nãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³kxai²la¹wi¹.” Nxe²e³kxi²ki³kxai²nãn²tu³ ĩ³wa²lũ³xi²nẽ³lai¹nhĩ³te³nah¹lxi¹;

“Nxe³kxi³sa²kxai³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Jo³ãu² Ba³ti³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²yah³lxan³thai¹li¹?” Nxe³nẽ³lain¹tu¹wi¹. 26 Yxã¹ta¹: “A²nũ²khai³xa² ĩ³sa²si¹hã³kxai²la¹wi¹.” Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ yuh³lxi³nẽ³na¹li¹. A²nũ²a²nãu³xai²na²; “Jo³ãu² Ba³ti³jah³la³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su¹.” Nxain¹jau³su²ha²kxai³su¹lhã³kxi²nẽ³lain¹kxa²yan³txi³su² ki³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹;

— Je³su²jah³lãĩ³. Kq³nxe³si¹nxa³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹;

— Nxe³kxai²nān²tu³ i³sa²si¹hā³sa²jah¹la² i³yau¹ū³nx2ti³xa³lho³li¹. 28 Nxe³yān¹ta¹ i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. In³txai²na² a²ki³lha³lxa² ha¹li¹ yū³nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³ta¹ ye³kan¹jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹. “Wē³sāi³. Hī¹na²su² txa²hai³sxa² wa³kon³txa²hē³li¹.” Nxū²nhai¹.

29 Nxe³ha²kxai³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹: “Ha³yo¹. Ai³sxā³ wa³ko³na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su² nxe³ta¹ wa³ko³nxa³nū²nhai¹.

30 Ā³ta³lo³hē²tāu³a² wē³sai²na² kāi²nxa³jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hai³sxa² ai³sxā³ wa³kon³txa²hē³li¹.” Jau³su² nxe³ta¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Ten³sa²nxa³nhai¹. Wa³kon³nxa³lho³li¹.” Nxū²nhai¹. Nxe³yān¹ta¹ ye³jen¹na² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ i³ya¹tha²kxai³ ai³sxā³ wa³kon³nū²nhai¹.

31 Jā¹nxe³ju³ta² ih¹jah¹lo²ta³ wī³na² wān³txa² a²ten³jau³su² sa²yo²we¹jah¹lo²su² hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kāi²nxa³jah¹lo²su¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nū²a² ū³yho³hi²ki³a² so¹k²i²ē³tū³ka³txai²na² txu¹ha² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²ta¹ka³lxi²na² nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta² ā³na¹ha²kxai³ ā³nhxi²wxe³nu¹sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² ha¹lo²a² ā³wi¹hain¹ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹ wxāi²nāu³ i³nxai²na² a²nū²a²nū³xai²na² a²hxi²kan³te²nāu³ i³nxai²na² yxo²i²sah²lxan³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³wi¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. 32 Kxā³nxai³tā² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²tā² wxā³sxā³ wān³txa² wain³tīh³na² i³tīh³nxe³nx2ti³tai²ti³tu³wi¹. Yxān¹ta¹ yxo²i²yah²lxan³nhē³li¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ye²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²wān³txa² yxo²i²ain¹na²hē³li¹. Hā²wxān³txa³ ju³tai²na² i³yah³lxin¹kxan³ti³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nyhah¹lxa³nha²kxai³ yxo²i²yah²lxan³nhē³li¹.

Hai³sxa² kwa²hau³ko³tū³kq³txa² i³yau¹ū³jau³su²

33 Nxa²ha¹te¹ wān³txa² yau³ā³xa² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Hai³sxa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²hai³sxi²na² u²va²tē³kxa² i³wh¹li² a²yo²ka²te³h³nāu³xa² txah³lxa³kxa² tē³sxā³ yxo²wxaih²na³kxa² ai³sxā³ txon³nū²nhai¹. Nxe³nū²la² yain³txa² ū³wxī¹so¹ka³txa² hau³kot3sxā³ we¹tū²nhai¹. Sxi²ha² kī³khai¹nxe³thi³na² ū³txo²te²ka³kxa¹ a²nū²a² ā³xa² wi¹wa³kon³kxi²si¹hain¹jau³su² ū³hū¹hain¹nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ ha¹lo²a² u²lxan¹ko³xa² ā³nxai²nū²nhai¹. 34 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ hai³sxai²na² wi¹wen¹nū²la² wi¹nā³kxi²ti³wa³kxa² a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² hai³sxa² a²yo³ha² so¹kxi²si¹jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² i³sa²si¹hā³te³na¹ wa³kon³kxain¹tū³ka³txa²

ko³nxe³thin¹sxā³ kāi³ain¹nū²nhai¹. Sa²si¹hā³tū³ka³txa² nū³kxūn³txi³ sa²so¹ka³tu³ ka³na³ku² i³wai¹tha²kxai³ ka³na³ku² i³su²lhā³ha²kxai³ ka³na³ku² txah³lxa³kxa² tē³sxā³ ā³na¹sā³ya²lu¹tha²kxai³ nxain¹nū²nhai¹. 36 Ā³ta³lo³hē²tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ā³xa² nū³ka³txa² ka³lha³ton³tū³ka³txa² i³sa²si¹hā³nū²nhai¹. Nxain¹ta¹ a²wi¹lhi¹nān¹tū³ka³txan²ti³ te²yā¹nxe² khāuh³lxa³txain¹nū²nhai¹. 37 Hā²wxān³txa³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wē³sai²na² sa²nēn¹kxain¹te³lxā²na³na¹.” Nxe³jau³su² wē³sai²li² i³sa²si¹hā³nū²nhai¹.

38 Nxe³ta¹ hai³sxa² wa³kon³kxi²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wē³sai²na² wxā³ju³ta² i³ain¹nū²la² i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² ki³lha³lxa² wxān³nū²wi¹. I³su²lhā³sa³hah¹lxi³wxi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ hai³sxa² so¹kxi²ki³tu¹wi¹.” Nxe³nyhain¹nū²nhai¹.

39 Nxain¹ka³tu³ wē³sai²li² sa²so¹nū²la² hai³sxa² sa²li¹ha³lo³sa²tā³ka³tu³ i³su²lhā³ain¹nū²nhai¹. 40 Jā¹nxe³jut3su² hai³sxa² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² i³xi²tāu³a² ih¹nxe³kai³ū³hī³te³ji¹wi¹? Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³thin¹khai¹xain¹te²sin²tai¹. Nxe³sxā³ ko³nxe³thi¹nain¹kxa² yo³ha² i³su²lhā³ain¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ a²nū²a² ā³xa²nāu³xa² hai³sxa² wa³kon³kxi²si¹hain¹jau³su² i³kaix¹so¹ain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ hai³sxa² yain³txa² wain³txi³ wxa²nhū¹ain¹tu¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai²ti³tu³wi¹. Nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txah³lxa³kxa²txa² a²nū²a² sxi²ha² ton³te²nū³ka³txai²na² q³nxa³jau³su² i³ye³kxain¹sxā³ so¹sxā³ ā³sxā³ ā³na¹ain¹ka³txa² kwēn¹tai²na² ā³si³ka³la¹tā³khai³xain¹ka³txa² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ka³txa²lxā²na³li¹. Nxe³ju³tai²na² Txa²wā¹sū³na² kāi³ain¹na²hē³li¹. Nū³kxūn³khai¹nxe³ju³txai²la¹wi¹.”

Ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai²ti³tu³wi¹. Nxe³jau³xai²li² i³yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

43 Jā¹nxa¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³kxe³su² en³yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² nū³ka³txa² i³yau¹ū³hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sū³na² wān³txain²txi³ sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. 44 Jā¹nxe³jut3su² txah³lxa³kxa²txai²li² kwa²sa²tā³yu³to³kxai²nān²tu³ kāin² ā³ni¹ton³tah³lxi³hī³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ txah³lxa³kxa²txai²li² ā³hi³sā³nhe¹ta²lxi³kxai²nān²tu³ sa³txe¹ha²kxai³ ā³ya²lu¹txa²lxi³hī³nx2na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² wã³nxĩn¹ta² si³yxa³te²su² ã³nhai¹tũn³te²nũ³xai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² ã³nhai¹tũn³te²nũ³xai²na² nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ wi¹ko³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Sũ³na² wãn³txa² e²nain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³kwa²i²kxi²si¹hain¹jau³su² wi¹ko³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 46 A²Nxe³jau³xan²tu³ i³an³ta³kxain¹sxã³.

— Je³su²jah³la² hxi²ki³ki³tũ¹xã¹. Nyhain¹ta¹ a²nũ²a² ãn³si³tẽ³la³kxain¹tũ³ka³txai²na² yuh³lxa³txi³nyhain¹jau³su² ã³sxã³ wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Je³su²jah³lo³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Tũ¹ka³txai²na² wãn³txa² nxe³ha²kxai³ yuh³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

22

In³txa² txu¹ha² so¹ha²kxai³ ka³li³ha²yai³nain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ãh¹ e³kxi²sxã³ i³yau¹ũ³jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

2 I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² ha³lo²a² a²wa³kxẽn³yah³la² yã¹nxe³hĩ³nx2na³li¹. Ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² txu¹ha² so¹te³lhxã³ nxũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ yain³txa² kãin² yain³kxi²ki³ju³ta³nũ³a² i³hau³ko³tũ²nhai¹.

3 Nxe³te³na¹ a²nũ²a² i³kaix1so¹si¹jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² i³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹ta¹ wxã³ju³ta² te³nai¹nxa³jau³su² nxain¹nũ²nhai¹. 4 ãh¹lxi³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Yain³te³lhxã³ i³kaix1so¹ai¹na¹tũ³ka³txa² i³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

Nxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Ka³yuh³xa² sĩ³na² ãu¹la³kxi²hxa³ta¹i¹. Po¹nai²na² ha³nẽ³txi²na¹te²na² i³su²lhxã³ yo³ĩ³na¹li¹. Yain³txa² a²yxo²ha³kxa¹ te³kxi²ta¹lu²na¹li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ã³wxã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. ”

5 Nxe³ta¹ we1txai¹nxa³nũ²nhai¹. Hãi¹nxe³sxã³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² o²la³kxi²yah³lxi³nũ²nhai¹. Ka³na³ku² hai³sxa² ai³lha³kxai³ ka³na³ku² yen³kxa² so¹lĩ³nyhain¹te³lhxã³ ai³lha³kxai³ nxe³yah³lxi³nũ²nhai¹. 6 Ka³na³kon¹te²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²na² hxi²ki³ha²kxai³ khãuh³lxa³tai¹nha²kxai³ su²lhxã³ain¹nũ²nhai¹.

7 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² wa³kxẽn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² i³an³ta³kxi²khai¹nxe³sxã³ a²ya³lxi³nũ³xa² nũ³kxũn³txe²nũ³xa² i³sa²si¹hã³ain¹nũ²nhai¹. I³sa²si¹hã³ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² we¹tai¹nxa³te²nũ³xa² i³su²lhxã³ain¹sãn²nũ²la² sxi²ta²ta² hi¹la³kxain¹nũ²nhai¹.

8 Hã³wxã³nã³ a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wẽ³sai²na² txu¹ha² so¹te³lhxã³ nx2na³li¹. Nxa¹ta¹ a²nũ²a² i³kaix1so¹ai¹na¹tũ³ka³txa² i³li³thin¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ en²txai¹na¹li¹. 9 Nxa¹na¹ha²kxai³ tĩh³na² kãin²tĩh³na² ai³yah³lxin¹sxã³ a²nũ²a² i³li³te²na² i³ha³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxã³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. ” A²wa³kxẽn³yah³la² nxe³nũ²nhai¹.

10 Nxe³te²kxa³yan³tu³ a²sa³wi³ha³lxan²tu³ a³li³sxã³ ã³nxai³ain¹nũ²la² a²nũ²a² wi¹lhin¹te²na² i³ha²txi² ko³nxe³thin¹te²na² i³ha¹txi² nxa¹nha²kxai³ a²yxo²ha³kxai¹ ã³sa²so¹ain¹nũ²nhai¹. Nxe³te²kxa³kxa¹ sxi²ha² i³ne³kxi¹hain¹nũ²nhai¹. 11 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² hi¹sen³kxai³lu² wxã³ain¹tũ³ka³txa² ten³sa²ta³nũ²la² in²txai²na² wã²la² wi¹ka³lo³a² so¹nyhain¹kxa² wã²la² en²kxe³su² i²nũ²nhai¹. 12 Nxe³ha²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxe³s3sa²lxi¹. Ìh¹nxet3sxã³ wã²la² so¹nyhain¹kxa²ka³lo³a² ù³whih²kxi²nha²nxa³sxã³ ã³wi¹hin¹thi²li¹? ” Nxũ²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ in²txai²na² hxi²kan¹txi³ e³kxi²nxa³nũ²nhai¹. 13 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽn³yah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxa²na² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Jah¹lai²na² so¹sxã³ sa²hxi²tai³kxi² sa²yu³tai³kxi² nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² ka³nxah³khai¹nxe³ju³ta² ha³lo²sa²ta³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³tãu³a² ye³khãuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kãin² nã³ni² kãin² wxi¹ka³ta³ta²te² nxe³ain¹tu¹wi¹. ” A²wa³kxẽn³yah³la² nxe³nũ²nhai¹.

14 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² hi¹sen³kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxe² i³kaix1tain¹na³li¹. Nxe³kxan²ti³ ka³lxa²nxa³tũ³ka³txa² so¹lxi³ i³so¹ain¹na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ù³yho³hi³ki³ki³ai²na² ù³hũ¹ain¹ki³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³waix3tain¹nũ²la² he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². — Ko³nxe³te³si¹jau³su² Je³su²ka³txa² wah³nxe² yxau²xai³ki³tu¹wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a²sa³wi³ha³lxa² i³sa²si¹hã³i² E³ro³ti³ã²na² nũ³ka³txa² i³sa²si¹hã³i² nxe³nyhain¹sxã³ ã³tũ³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² i³ti³h³nxe³sa²jah¹lãi³. Wãn³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ i³yau¹ũ³hãi¹nhxai¹nhẽ³li¹. A²nũ²a² i³li³te²a² ye³an³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khai¹nxe³kxan²ti³ wxãi²na² yuh³lxi³jah¹lo²sxã³lxi¹. 17 Nxi¹nha²kxai³ wãn³txa² wain³jau³xan²tu³ i³yau¹ũ³sah¹lxi³si¹nhẽ³li¹. Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nũ²a² ù³yho³hi³ki³ki³ai²na² ù³hũ¹ain¹ki³ta³nxa² hãi¹nxã¹ta³nxa² ìh¹nxe² wain³txi³ kãi³sĩn¹te¹la¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² wān³txai²na² ta²ko¹ta²kon¹jau³xai²na² wi¹ko³nh²sxā³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹.

— İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wān³txa² ko³nxe³jau³xa² sa²yxo²sai¹sa²te³lhxā³ ten³nx2ti³ji¹wi¹? Wi¹lhin¹ki³lxo³tū³ka³txi³syah¹lxī¹lxī¹. 19 Ū³yho³hi²ki³ai²na² te³sxā³ ū³hū¹sah¹lxī³hē¹li¹. İ²ti³ten³sa³nhai¹. Ta¹hxa²ihē¹la². Nxe³ka³tū³ ū³yho³hi²ki³ai²na² ū³hū¹ain¹ta¹hxa²ihē¹la². 20 Jā¹nxe³te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² ye³na² ū³wha²li¹lho¹ain¹kxe³su² te²a² İh¹nxe³te²a² a²ye³nhū³ji¹wi¹? İh¹te²a² a²i³lxī³su² ji¹wi¹? Ta¹hxa²ihē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹:
— Se²sa³jah¹la² a²yen³su² ha²kxai³ a²i³lxī³su² ha²kxai³ te²la¹wi¹. Ain¹ta¹hxa²ihē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa² ū³hū¹yah³lxī¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxi³khai³xa² ū³hū¹yah³lxī¹nha²kxai³ nxe²xai³jah¹lxī³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²ihē¹la².

22 Jā¹nxe³jut³su² jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ i³o²nha²sxā³ ā³waix³txain¹sxā³ i³xain¹ta¹hxa²ihē¹la².

A²nū²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³su²
23 Jā¹nxe³hī¹nai³kxai³lu² sa³tu³se²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xai²na² ā³wxā³ain¹ta¹hxa²ihē¹la². A²nxe³tū¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² yxo²²ain¹ta¹hxa²ihē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² ā³nhai¹tū¹ka³txa² ā³tū³sxā³ i³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:

24 — Je³su²jah³la² i³tih³nxe³jē³jah¹lāi³. İ³yau¹ū³sa²sī¹nhē³li¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² jau³xau³hxa²i²tēx1ta² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nhē³te³nah¹lxī¹. “In³txi³su² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³ a²wē³ha³lxī¹khai³xa² yū²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu¹ha² so¹nyha¹ta¹ka³xai²ta² so¹nyha¹txai²li¹, a²lo³na² ya³lu²ā³jah¹la² ta²ha² wet1si¹jau³su¹.”

Moi³se²ah³lu¹tai²na² ta¹hxa²i²ti³tu³wi¹. 25 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹ha³ti³nāu³xai²na² a²lon³ti³tāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau²xai³lain¹na²hē³li¹. Nxe³te³na¹ ye³kan¹jah¹la² txu¹ha² so¹nha²hē³li¹. Hā²wxān³txa³ ya³lu²na²hē³li¹. Ya³lu²ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu¹hai²na² so¹nh²na²hē³li¹. 26 Ye³jen¹nāu³a² ya³lu²nū³nha²kxai³ a²lo³na² ā³xa² txu¹ha² so¹nha²kxai³ ya³lu²kxi² te²ka³kxa¹ a²lon³ti³tāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ya²lun¹txi²hxa³kxain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ wē³sa² we¹txi²nyhai¹nxa³hē³li¹. 27 Hā²wxān³txa³ txu¹hai²li² ya³lu²nūn³na²hē³li¹. 28 Jā¹nxe³ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² İh¹te²la²ta³ in³txa² a²wē³sai¹lxo³khai³xa³te³ji¹wi¹, a²yxo²ha³kxa¹ so¹xai³ai¹nha²kxai³lu¹? Nxain¹ta¹hxa²ihē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:
— Kwā²yxah³lxī¹lxī¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³to³yah²lxa³nha²kxai³ Sū³na² wā³nxin¹ju³ta³la³ ā³ne³to³yah²lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxī¹lxī¹. 30 Yan¹nāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ txu¹ha² so¹nyhu¹ki³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. Oh³xan¹ta² nū³ka³txa² yāx1ki³tu¹wi¹. 31 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxū¹txai²na² sa²kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³kxe³nū³su² i³yau¹ū¹nx2ti³ta²lu¹wi¹. 32 Nxe³tāu³u¹tai²na² nxe³te³nah¹lxī¹, “Txa²na² A²bra³āu²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ İ³sa²kah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hī¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.” Nxe³ta¹hxa²ihē¹li¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki¹ jah¹lo²nāu³xai²na² ka³ten³su² yxau³ain¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² na³li¹. Kxā³nāu³u¹ta²kxai³ ya³lu²ain¹kxa²ha²ta³nxān²tu³ hī¹na² ka³ten³sain¹na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²ihē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² a²nū²a²nāu³xai²na² ain³kxain¹tāu³a² o²lain¹ta¹hxa²ihē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² wa³to²hi² wxi²kan¹jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² sa³tu³se²a² nū³ka³txa² i³wā³txain¹ju³ta² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ā³nū¹nain¹ta¹hxa²ihē¹la². 35 Ā³nū¹nain¹sxā³ ka³na³ka³na³te²na² ha²te³nxā³nxa² a³lxī²kxi²khaix1jah¹la² i³ye³ta³lāi³na³kxi²si¹jau³su² i³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:

36 — İ³tih³nxe³nē³jah¹lāi³. Ha³te³nxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² İh¹jau¹la³ta³ ā³wa²to²hi² wxi²kan¹jau³la²hī³te²la¹xā³?

37 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:
— “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a³lxī²txai¹nhē³li¹. Wxa²e¹nāu³ai²na² whāi²na¹ a³lxī²txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²kwai³nha²kxai³ wi¹lain³kxi¹nha²kxai³ nxe³txai¹nhē³li¹.” 38 Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na² ā³wa²to²hi² wxi²kan¹jau¹la²te²la¹wi¹. 39 Ā³ta³lo³hē¹jau³xai²na²sa¹: “Wxa²wā³kxa²yau³nūh¹nxa²te²a² a³lxī²nha²kxa² yā¹nxe² a³lxī²tai¹nhē³li¹.” Nxe³ta¹hxa²i²ti³tu³wi¹. 40 A²nxe³jau³xu¹txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² si³tah³lxī³yxau³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²ihē¹la².

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² A²wi³nu¹tai²na² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

41 Jā¹nxe³tāu³ai²kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ain¹tāu³a² Je³su²jah³lai²na² a²yo²wān³txa² nxe³te³nah¹lxi¹:

42 — Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹lo²su² ih¹te²la³ tah²su²hī³te²la¹xā³? Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta³vi²yah³la² a²ne³ta²sin²tai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³lho³kxe³su² i³ye³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³te³nah¹lxi¹:

44 “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²yo²wān³txi³kxai³lu² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe³txu¹li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ wxa²ko¹ko¹xā² a²yo²ha³kxai¹ wxa²yu³hē³nāu³a² wa³ka³ti³lot3sxā³ ah³si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ta¹hxi²hē¹li¹.”

Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ta¹hxi²hē¹li¹. 45 Jā¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²yo²wān³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²si³ke³la³te²kxai³ ih¹nxe³sxā³ a²ta²lhot3hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xai²na² hxi²kan¹ti³ i³wa²lū³xain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Nxe³sxā³ nxe³hī¹nān²te²tu³ āh¹i³wā³tain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la².

23

A²nū²a² ū³wha²li¹txā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³kā³txai²na² fa³ri³se²a² nū³kā³txai²na² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² āh¹e³kxi²ta¹hxi²hē¹la². A²nū²a² nū³kā³txa² ain³kxi² a²sa³wi³ha³lxa² ain³kxi² nxain¹ta¹hxi²hē¹la². 2 Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ū³wha²li¹txā³nxu¹txai²na² a²hoh³lxi³su² nū³kā³txai²na² fa³ri³se²a² nū³kā³txai²na² nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² hxi²kan¹sxā³ i³yau¹i³ti³hititain¹te²ju²hē³li¹.

3 Nxi¹nha²kxai³ i³ye³kxi¹nx2tain¹jau³xai²na² whāi²na¹ sa²yo²we¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ kāi³ain¹kxa²yā¹nxe² kāi³yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nxe³tū¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² yau³xā³lxi² i³ye³i² yau³ā³lxi² kāi³i² nxain¹te²ju²hē³li¹.

4 Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² sa³te²jau³xā² sa²yo²wetl³sxā³ kāi³si¹jau³su² a²nū²a² ā³xā² kwa³na³ain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ jau¹xain²txi³ sa²yo²we¹nhai¹nxa³wi¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² ā³xā² yen³kxa² sa³te²kxa² ā³ta³lo³hē³si¹hain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ yen³kxain²txi³ a²hxi²ka³ wē³sa³ka³kxan²ti³ ū³hxi²nū¹nai¹nxa³wi¹.

5 Nxē²nxa³kxa²yu³su² a²nū²a² e³la² i¹kxain¹kxi³nū³su² o²la³kxain¹te²ju²hē³li¹. Sū³na² ha²te³h³nxā³nxa² tē³sxā³ a²yen³nāu³a² ū³yhe³hē¹nha² a²nxū²ka² ā³nxū²ki³hē¹nha² nxain¹te²ju²hē³li¹. Sū³na² a³lxi²ye²ain¹kxe³su² Sū³na² i³ye³kxi²te²lhxā³tāu³a¹ a²wā¹lka³lo³khai³xai²na² tīh³na² a³lu²tīh³nu² ū³kū²txi² ai³ain¹te²ju²hē³li¹.

A²nxe³tū¹kā³txai²na² sa²kxai³lu² tīh¹na² a²lu²txi³ wa³to²hi²ye²te²ju²hē³li¹. 6 A²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³ yain³kxi²nyhai¹nhxai¹na²hē³ nxe³tāu³a² ā³wxe³ju³ta² sa²nēn¹kxi²khai³nxete²a² ā³wxe³ka³lo³a² yo²kwai³nai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²tīh³na² te²yā¹nxe³sxā³ ā³wxe³ka³lo³a² sa²nēn¹nha²khai³nxete²a² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³ka³lo³a² nxe³te²ju²hē³li¹.

7 Sxi²je³na² ā³nxai³ain¹kxai²nān²tu³ sa²nēn¹kxi²sxā³ i¹kaix1tain¹te²ju²hē³li¹. A²nū²a² ā³xai²na² i³kaix1te³nah¹lxi¹: “Wxāi²li² txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹.” Nxe³jau³su² yo²kwai³no³tain¹te²ju²hē³li¹.

8 Nxe³yān¹ta¹ wxāi²nān²ta³: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³.” Nxe²i³ye³kxi¹nx2tain¹jau³su² yo²kwai³nyah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Wxāi²nān²ta³ a²lon³ti³tāu³su² nyhah¹lxi¹lxi¹.

9 Te²yā¹nxe³sxā³ wxāi²nān²ta³: “Txa²wi³na² Si³yxau³jah¹lāi³.” A²nū²a² yuh³xan¹te²na² nxe² i³lxi²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wxa²wi³na² Si³yxau³kah³la² ka³na³ka³na³tā³li¹, Oh³nān¹jah¹lo²su¹.

10 Te²yā¹nxū³sxā³ wxāi²nān²ta³: “Txa²wa³kxēn³ta³ si³yxau³kxah¹lāi³.” Nxe²e²ah³lxi³txa³hē¹li¹. Txai²na² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² so¹lxi³ Wxa²wa³kxēn³ta³ Si³yxau³kah³lo³sa¹wi¹.

11 Nxe³yān¹ta¹: “Txa²nū³kā³txa² ā³wa³to²hi² hxi²kan¹to³na¹kxi³nū³su² ten³sa³nha¹.” Yxah³lxi¹n¹kxai²nān²tu³ wxa²yu³txai²na² yu³hēn³nāu³a² hxi²nū²txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

12 Wxāi²nān²ta³ i²li²te² i³nxān²ta³ wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta³nū³a² ten³yah³lxi¹n¹kxai²nān²tu³ yu³hēn³yxau³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yu³hēn³yxau³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³lo³txa³lxi³tu¹wi¹.

A²nū²a² wi¹lhin¹ki³lxo³ju³ta² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² a²hoh³lxi³su² tū³kā³txi³su² te² i³nxa² fa³ri³se²a² nū³kā³txi³su² te²i³nxa² wi¹lhin¹ki³lxo³yah¹lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² nū³kā³txi³lxon³ju³ta² te³nain¹kxai²nān²tu³ ā³na¹ain¹yah³lxi¹nhē³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wān³txa² en²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²ai²na² Txa²wān³txa² sa²yo²we¹te³lhxā³te²su² te²na² ā³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹nhē³li¹.

14 Wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³ton³khai¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Txu¹ta³ka³lxa² wha³te³son³ta¹ka³lxi²na² sxi²ha² kāi³so¹ah³lxi¹nhē³li¹. Hā²wxān³txa³ i³yan³txa³kxi²ki³lxot3si¹yhah³lxin¹jau³su² wān³txa²

ka³lxa²khai¹nxe³jau³xa² Sũ³na² i³ye³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ a²hxi²ki³la³ yah³lxin¹ju³ta² a²la² kãi³non³tu¹wi¹.

15 Wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³ton³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹. Yuh³xan¹ta² ha³lo²a² ai³lha²thet3jah³lxi¹lxi¹, a²nũ²a² ka³na³ka³nat3sxã³ a³si³tẽ³kxi¹nx2ti³si¹jau³su¹. A³si³tẽ³kxi¹nx2ti³kxai³nã²tu³ kq³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² kãi³ wa³to³hi²si¹hain¹yah³lxi¹nhẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxã²yãx1nxe³sxã³ ha³nxe²a² i³je³na² a³na¹sa²tẽ³ain¹ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wi¹.

16 A²nũ²a² ye³han³te²nãu³xa² ne³ka³ta²te²na² so¹te²na² yã¹yah³lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yah³lxi³nũ³ni¹lxi¹. Nxe³sxã³ ki³han³jau³su² i³ye³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wã³txi³su² e³a¹wi¹. Sũ³na² sxi²ha² a³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²nũ²a² nxe²e³kxai³nã²tu³ we¹ta³lun²nxa³kxan²ti³ kq³nxe³ju³ta² yũ³hĩ³nx2nxa³wi¹. Yxã¹ta¹: ‘Wã³txi³su² e³a¹wi¹. Sũ³na² sxi²ha² ou²ro²ka³lo³a² a³lxi²khai¹nxe³ka³lo³a² a³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Nxe³jau³xai²na² e³kxai³nã²tu³ a²wã³txi³khai³xa² kãi³ũh¹kxe³su² o²la³kxi¹sẽ¹li¹.’ A²nxe³jau³xai²na² e³yah³lxi¹lxi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³ kq³nxe³ton³khaix1yah³lxi¹lxi¹.

17 A³ne³to³ti³he¹yah³lxa³lxi¹. Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yah³lxi¹lxi¹. Ou²ro²ka³lo³a² a³lxi²na³li¹. Yxã¹ta¹ sxi²hai²na² ũ³ha³lã³hẽ¹nha²thi³na² a²la² a³lxi²khaix1te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sxã³ sxi²hai²na² sa²kxai³lu² ou²ro²ka³lo³a² a³nã³ha³lã³hẽ¹nha²kxa² i³wxi²kin³ti³ton³si²te²ju²hẽ³li¹. 18 Te²yã¹nxe³sxã³ ah¹jau³xa² yã¹jau³xai² e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wã³txi³su² e³a¹wi¹. Txah³lxa³kxai³na² Sũ³na² ũ³yhen³kxi²ye²ka³txa² a³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹. Sũ³na² i³ki³ha¹kxi²ye²nxa³kxi³sã¹. Nxe³jau³xai²na² a²nũ²a² nxe² e³kxai³nã²tu³ we¹ta³lun²nxa³kxai²ti³ kq³nxe³ju³ta² yũ³hĩ³nx2nxa³wi¹. Yxã¹ta¹ yen³kxa² txah³lxa³kxa² ũ³nhẽ³wxe³jah¹lai²na² wã³txi³kxi³lu¹: ‘Sũ³na² ũ³hũ¹kxi³nũ³su² a³ye³yo²nũ¹sa²na³li¹, Sũ³na² i³ki³ha¹kxi²ye²nxa³kxi³sã¹.’ Nxe³jau³su² nxe² e³kxai³nã²tu³ wã³txi³khai³xa² kãi³ũh¹kxe³su² o²la³kxi²txai¹lxi¹.’ Nxe³jau³xai²na² e³yah³lxi¹lxi¹. 19 Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yah³lxi¹lxi¹. Ĩ³ju³ta³la³ wxi²kin³ti³ton³sa³wa³to²hi²hĩ³te²la¹xã³? Txah³lxa³kxi³su² Sũ³na² ũ³yho²hi²si¹ka³txai¹la³ ta³nxa² yen³kxi³khai³xa² ũ³hĩ¹ke³kxi³nũ³ai¹la³ ta³nxa², Ĩ³ta²yen³kxa² kãin²wa³to²hi²te²la¹xã³?

20 A³ye³yo²nũ¹ki³kxai³nã²tu³ txah³lxa³kxa² a³ye³yo²nũ¹ki³te² yen³kxa² ũ³hẽ³wxe³kxi²ki³kxa² a³ye³yo²nũ¹ki³te² a² whã¹nah¹lxi³hĩ³ki³tã³li¹. 21 Te²yã¹nxe³sxã³ Sũ³na² sxi²ha² a³ye³yo²nũ¹si¹ki³jau³su² e³kxi²ki³kxai³nã²tu³ Sũ³na² sxi²ha² a³ye³yo²nũ¹ki³sa²kxai³ thi¹na² yxau²xai³jah¹la² a³ye³yo²nũ¹ki³sa²kxai³ nxe³hĩ³ki³tã³li¹. 22 Te²yã¹nxũn³sxã³ oh³nã¹ko³xa² a³ye³yo²nũ¹si¹ki³jau³su² e³kxi²ki³kxai³nã²tu³ Sũ³na² a³wxe³ka³lo³a² a³ye³yo²nũ¹ki³sa²kxai³ a³wxe³ka³lo³a² wa³kxẽ³yah³la² a³ye³yo²nũ¹ki³sa²kxai³ nxe³hĩ³ki³tã³li¹.

23 ũ³whã¹li¹txã³nxu¹ta¹na² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³su² te²i³nxai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te² i³nxai²na² nxe³sxã³ wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³ton³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹. Yen³kxa² jũ¹nxe³te²su² te²a² yain³kxi²ki³ki³a² or³ta³lã²ki³su² ta³nxa² ê³n²tro³ki³su² ta³nxa² ko³mĩn²yo³ki³su² ta³nxa² yũ³yah³lxin¹kxa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ yũ³hĩ³lxin¹kxai³nã²tu³ ki³ka³na³ka³nat3sxã³ Sũ³na² ũ³hĩ¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxã¹ta¹ ha³teh³nxã²nxu¹ta¹na² i³yau¹ũ³nhẽ³jau³su² ya²la³lo³khai³su² wain³txi³ kãi³ũh¹kxe³su² ta³nxa² a²nũ²a² a³xai²na² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tũh¹kxe³su² ta³nxa² e³la² kãi³ũh¹kxe³su² ta³nxa² nxe³ju³ta¹na² yxo²ha³kxi¹ sa²yo²a³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³ta¹na² a²wi¹lhi¹nã²te²a² yxo²ha³kxi¹ kãi³yah³lxin¹ju³ta² wain³na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ne³ki³san¹te²a² sa²yo²a³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. 24 Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yah³lxi¹lxi¹. Khũ³sa¹txa² i³yo¹lah³lxin¹kxai³nã²tu³ i³yxẽ²ta²yxã²lxi³hĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹ Ka³me²lai²na² ka³yxuh³xin² kãin²te²na² wa³nũ¹tsã³ i³yo¹lhxat3jah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Nxe³ju³ta¹ yã¹nxe² ki³han³sxã³ e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Kãi³ki³ju³ta² jũ¹nxe² so¹lxi³ kq³nxe³thin¹kxai³nã²tu³ wi¹na³li¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³thin¹khai¹nxe³kxai³nã²tu³ wi¹ti³he¹nxa³wi¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² wai³nxa³wi¹.

25 Jã¹nxe³jut3su² wi¹lhin¹ki³lxo³yah³lxi¹lxi¹. Yxã¹ta¹ kq³nxe³ton³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹. Ka³ne³kxẽ³su² ta³nxa² pra²ta²ka³lo³su² ta³nxa² a²ta¹na¹ wxa²hĩ³lxi³sxã³ wxa²hxn³kxa²jah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxã¹ta¹ Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² a²nũ²a² yen³kxa² kãi³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ yen³kxa² kãin²ka³tã²yah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ yen³kxa² kãin² yxo²kwain³yah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxe³kxa²yã¹xah³lxi¹lxi¹. 26 Fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te² i³nxai²na² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³ ye³han³kxa² yã¹yah³lxi¹lxi¹. A²wi¹lhi¹na² txa²nũ² ka³ne²kẽ³nai²na² pra²ta²ka³lo³ai²na² a²ẽ¹nãu³ai²na² wxa²hĩ³lxi³sã²nĩn¹ka³tu³ a²txai²na¹ a²nhxan³ka²ti³nũ³nhĩ³nx2na³li¹.

27 Jã¹nxe³jut3su² ũ³whã¹li¹txã³nxu¹ta¹na² a²hoh³lxi³su² nũ³ka³txi³su² te² i³nxai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³su² te² i³nxai²na² nxe³sxã³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ ain³nyhah¹lxa³nha²kxai³

ye³han³kxa² yā¹yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³tōn³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. A²nū²a² ya³lu²te²na² sa²nū³lxi²ki²tē³na² yā¹xih³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxā³ a²txai²na¹ tin²ta²yau³xā² hān³jau³xā² tē³sxā³ ū³to¹la³kxi²sxā³ i³hān³ne³ki²te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²e¹nāu³ai²na² ya³lu²te²a² a²su³ai²na² so¹lxi³ka³lun³ju³ta²na² so¹lxi³ yū³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³yah³lxi¹lxi¹. 28 A²nū²a² ā³xai¹nān²tu³ i²nx2tain¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ye²yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ wxa²e¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu²so¹lhin¹ki¹ko³ju³ta² so¹lxi³ yū³nyhah¹lxi¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³yah³lxi¹ju³ta² so¹lxi³ yū³nyhah¹lxi¹nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹.

A²nū²a² wi¹lhin¹ki¹ko³tū³kq³txa² kō³nxe³ti³i³yī¹li²ju³ta²nū³a²i²yau¹ū³jau³su²

29 Jā¹nxe³ju³tsu² ū³wha²li¹txā³nxū¹ta²na² a²hoh³lxi³su² tū³kq³txi³su² te² i³nxai²na² fa³ri³se²a² nū³kq³txi³su² te² i³nxai²na² nxe³sxā³ wi¹lhin¹ki¹ko³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³tōn³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kq³txu¹ta²na² kwā³cxē¹na² ū³txon³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxā³ a²nū²a² wi¹lhin¹te²u¹ta²na² a²kwā³cxē¹na² ū³h³yo²tū¹kxi²kq³txa² wi¹wha²li¹la³kxi²yah³lxi¹lxi¹. Nxe³sxā³ i³ye³yah³lxi¹te³nah¹lxi¹:

30 Txa²wi³na²nāu³xu¹ta²na² yxau²xai¹lai¹nhī¹nai³tā² hin¹si¹na¹ke³la³te²kxai³ hai³txi³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³te²nāu³xu¹ta²na² a²ti³ha²yau³xā² ha³li³hxn³sxā³ i³ya²lu¹tain¹si¹si¹nxā³wi¹." Yah³lxi¹n¹jau³su² nxe³yah³lxi¹lxi¹. 31 Nxe³ha²kxai³ wxa²wān³txi³khai³xā² hxi²ki¹la³nx2ti³na²li¹. Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nū³kq³txu¹ta²na² i³su¹lhā³te³nu¹ta²na² wē³ha³lxi³yah³lxi³te²si¹lxi¹. Te²yā¹nxe² kāi³yah³lxi³nū³ni¹lxi¹. 32 Nxain¹kxa²ya¹nxe² kāi³yah³lxi¹ju³ta² ta³lun²yah³lxi¹ju³ta² hxi²ki¹lon³yah³lxi¹ju³ta²i²lē¹. 33 Txih³xā² ha³nxeh³lxi³te²ju²hē³li¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ha³nxe²a² i³sa²tē³ju³ta²nū³a² hxi²kan¹txi³ ih³saun³yah³lxi³tho³li¹. 34 Nxe³ha²kxai³lu¹ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kq³txa² i³sa²si¹hā³i² a²nū²a² a³la³kxi²khai¹te²na² i³sa²si¹hā³i² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² a²hoh³lxi³su² te²na² i³sa²si¹hā³i² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ a²ha³tih³xā² i³su²lhā³i² a²ha³tih³xā² hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi² a²ha³tih³xā² Ju³te²a² nū³kq³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹so¹sān²sxā³ i³wai¹txi² a²ha³tih³xā² khāuh¹lxa²txi³sa²the³ti² nxain¹yah³lxi¹tu¹wi¹. 35 Nxe³ta³lun²yah³lxi¹kxai²nān²tu³ hxi²ki¹la³khai¹yah³lxi¹tu¹wi¹. A²nū²a² wi¹lhin¹te²nāu³xā² sun²tā¹ain¹te²nāu³xā² whāi²na². A³be²lah³lu¹ta²na² wi¹lhin¹khai¹l¹lu¹ta²na² su¹lhā³ai¹nhī¹nān²te²tu³ Sa³ka³ri²ah³lu¹ta²na² Ba³ra³ki²ah³lu²ta²na² tah²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² sxi²hē¹na² su²lhā³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxe³te²nāu³xu¹ta²na² a²yo²ha³kxa¹ hxi²ki¹la³yah³lxi¹tu¹wi¹. 36 Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Hī¹na² hin¹yah³lxi¹te² i³nxai²na² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² khāuh¹lxa²ti³nx2ti³nxū³tu¹wi¹.

Je³su²jah³lo²kxai³ Je³ru³sa³iē²thi³na² a²lxi²jau³su²

37 Nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³iē²thi³na² yxau²xai¹yah³lxi¹te² i³nxai²na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kq³txa² su²lhā³ain¹yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³ wxā³nū¹nx2tain¹tū³kq³txai²na² wha³tin³kxain¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³sxā³ kō³nxe³tōn³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ ka³la³ka²la² a²hā³ka³nai²na² wē³ha³lxa² a²nxe³ki³yu³hē³nāu³a² wā²nut¹te²ju²hē³li¹. Jā¹xte²hū³nxā²tū³xā¹. Wxa²wē³ha³lxa² nxe³nx2ti³to³hi¹ta¹ti²tu³wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³nx2ti³to³hi¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ten³yah²lxi³ta¹ti²tu³wi¹. 38 Nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹nān²te²tu³ wxa²sxi²ha² a²nū²a² yū³ai¹nx2tho³li¹. 39 Ya²la³tu³ wān³txan²tu³ i³ye³a¹wi¹. Hī¹nān²te²tu³ i²sah²lxi³tho³li¹. Kxān³nāu³a² wxa²wān³txi³nū³su² i³ye³kxah³lxi¹te³nah¹lxi¹: "A²nū²a²na² Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³nē³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su²na³li¹." Yah³lxi¹ju³ta²na² yxah³lxi³sā²nīn¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ i²sah¹lxi¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

24

Sū³na² sxi²ha² wxa²nai¹ain¹ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² e³ta³lun²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² a³li³ta¹hxai²hē¹la². A³li³ti³ā² a²sa³wi³hā³lxi¹ai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² wi¹txo³nain¹ju³ta³i²tā² wā²nā³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²hai²na² txah¹lxa²kxa² wi¹lhu¹akot³je¹nxain¹nū¹ta¹. Yxān¹ta¹ kxān³nāu³a² txah³lxa³kxa² a²yo²ha³kxa¹ wxa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Ya²la³tu³ hai³txi³ka³tha¹li¹ ā³ne³hē²kxi²ka³txa² yū²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a² kō³nxe³tōn³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

3 Hā²wxān³txa³ o³li³ve²ra³ka³txa² ka³sxā³ ā³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³hā³lxa² ā³tū³sxā³ wā²nxū¹h¹ i³wā³tain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sān²si¹lxi¹. Īh¹nxe³hī¹na² wxa²nai¹ain¹te³ji¹wi¹? Īh¹nxe³ti³wā³kxa² wā³lin¹ju³ta³nū³a² i²ki³te³ji¹wi¹? Īh¹nxe³ti³wā³kxa² txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³ju³ta³nū³a² i²sxā³ a³la³kxi²h³ki³te³ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wā²lxi²te²nah¹lxi¹:

— Wi¹li²nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹li¹. I³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³tai¹. 5 A²nū²a² ka³lxa¹te²a² wxā³yah³lxi³hā³tai¹. Txai²lā³ki³lxo³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ wxā³sxā³ ki³han³jau³su² e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Wxa²kan³sxā³ wā³li²na¹hē³li¹.” Nxe³jau³su² e³yah³lxi³to³hā³tai¹. Nxe³yah³lxi³to³hā²kxai³ wxa²nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ ā³nhai¹tū¹sxā³ i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³hā³tai¹. 6 Jā¹nxa¹jau³su² ti¹na² yxa³tū³ka³txi³nāu³xai²na² kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³ nū³ka³na¹ u²tāu³ai³tā² yxa³tu³ka³txi³nāu³xai²tā² kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³ nxe³jau³sa² ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³yū³lyhah³lxi³txa³hē¹li¹. Wān³txi³su² kxan²ti³ hai³txi³ hī¹nān²tu³ hā³lo²ai²nān²tu³ ne³ki³so³nx3tho³li¹. 7 A²nū²a² nū³ka³txa² a²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xā² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yxa³tāu³ a²nū²a² a²hxi²kan¹ta² si³yxa³tāu³ ā³xā² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhu¹hā²kxai³ a²nū²a² sxi²je³na² ka³lxa¹ja³na² yain³txi³ txa²khaix1nxe³sxā³ he³ja¹lun¹ti³hā²kxai³ hā³lo²a² kxih³nxā² sa²wi¹lwin¹nūh¹lxi²hā²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. 8 Txu³hā² wēh³ni³khaix1ta¹ka³lxa² ih³ju³ta² wxā³lxin¹nān²tu³ wē³sa² a³li³hxi³ju³ta² hāi¹nxe³sxā³ ā³si³wxe³te²ju³hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ju¹tai²na² wxā³nū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ khāuh³yah³lxin¹ju³ta² ā³si³wxe³tu¹wi¹.

9 Hā²wān³txa³ i³nx2tain¹sxā³ a²nū²a² khāuh³lxa³thin¹kxi²ju³ta² ā³yū³nx2tai¹nha²kxai³ i³su²lhā³nx2tai¹nha²kxai³ nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa² kan²txi³ ā³lxi²wxe³nū¹sah¹lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xā² a²yo²hā³kxai¹ i³xan³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. 10 Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xā² ka³lxa¹tāu³a² txa²wān³txa² sa²yo²hā³sxā³ ā³wai³sain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²nū²ai¹na² sa²kxai¹lu² a²nū²a² ā³xā² kō³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² ā³yā³nūt1sa²kxai³ i³xan³ta³kxi²nyhai¹nha²kxai³ nyhain¹tu¹wi¹. 11 Nxe³kxa²yū³su² a²nū²ai¹na² sa²kxai¹lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³ti³tū³ka³txa² si¹ki³lxo³tha²kxai³ i³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³tai¹. 12 A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² kāi²no³nha²kxai³ a²nū²a² a³li³nyhu¹kxi³ju³ta² kāi¹nxa³ton³tu¹wi¹. 13 Jā¹nxe³ju³tsu² a²nū²ai¹na² Txa²wān³txa² yo²hā³sxā³ yxa³u²kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² a²e¹nāu³ai²na² ā³wa²sut1sxā³ yxa³tu¹wi¹. 14 Jā¹nxe³sxā³ txa²wā¹hā²lo²ai²na² yuh³xan¹ko¹nāu³sxā² nū³ka³txi³ yai¹nxe³ti³hā² i³hen³txain¹tu¹wi¹. A²nū²a² i²li³te²na² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³ain²ta³kxi²nha²sxā³ ā³kxai²nān²tu³ yo²hā³sain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² a²e¹na² sa²hau³ko³tai¹na³ju³ta² yū³jau³nū³su² i³hen³txain¹tu¹wi¹. Nxe³i³hen³txi³ ta³lun²sān²te²ka³kxa¹ wā³li²na¹ju³ta² yū³tu¹wi¹.

Khāuh³lxa³thin¹khai¹nxe³ju³ta²nū³a²i³yau¹ū³nhē³jau³su²

15 Nxe³yān¹ta¹ i³lxi³thin¹ti³he¹nxa³jah¹la² a²yen³kxa² yo²hā³kxai¹ wxa²khot3thun¹jah¹la² wxā³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²hā² ā³wih¹sxā³ sa²nxū³sxā³ yxa³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² wain³ti³hex1te²sxa³yū³hē³li¹. A²nxe³ju³tai²na² Ta³ni³e³lah³lu²tai²na² wān³txa² ū³wba²li¹lhxā³ wxā³ju³ta²nū³a² i³yau¹ū³nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hā²te³h³nxā³nxai²na² kāi³yain¹ju³ta² yū³hī¹na¹ ā³ye³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. 16 A²nxe³jah¹lai²na² wxā³sxā³ yxa³ju³ta² i³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³naun³ti² ā³nih³jah¹lxi³hē¹li¹. Ju³te²a²ko³xā² yxa³te²su² te² i³nxa² wā³la² ki³ka³txa² ā³nih³jah¹lxi³hē¹li¹. 17 A²nxe³ju³ta² a²nū²a² sxi²hā² ne³ka³nah²nāu³ā³ he¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa² sxi²hē¹nāu³ai²na² wi²sxa³kxai²nān²tu³ ā³wi²xi²sxā³ so¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni¹jah³lxi³hē¹li¹. 18 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² hai³sxa³nāu³a¹ he¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wa²li²sxā³ wā²la² hā³la³sa³nān¹ka³lo³a² wxa²so¹xi²te²lhxā³ sxi²hā² ā³wi¹hxi²sxā³ wxa²so²xah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni¹jah³lxi³sā²nhē³li¹. 19 Kō³nxe³jah¹lai²na² wxā³ju³tai²nān²tu³ txu¹hā² wē³nhain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹nūn³tu¹wi¹. Txu¹hā² a²wē³sa² ū³hi³lain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹nūn³tu¹wi¹, hxi²kan¹txi³ yān¹txi³ ā³ni³hai¹nxa³hā²kxai³lu¹. 20 Nxe³yān¹ta¹ wā³txi²tāu³a¹ tā³nxā² sa²ba³to³ nxe³tāu³a¹ tā³nxā² nxe³sxā³ ā³nih³yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ kāin² khāuh³yah³lxi³hī¹nxa¹lxi¹. Nxe³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. 21 Nxe³hī¹nāu³ān²tu³ hā³lo²a² kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² i³lxa³thin¹ti³hex1nxa³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Txa²wā¹si³lxā³nāu³hī¹nū¹tai²nān²te²tu³ Txa²wā¹sū³na² hā³lo²ai²na² we¹thi¹nān²te²tu³ a²kō³nxe³ju³ta² yū³ju³ta²nū³a² kū³we²ki²la² kō³nxe³thi¹nxa³hā²kxai³ yxan¹nāu³a¹ hā³lo²a² nxe²xai¹tāu³a¹ kō³nxe³ju³ta² yū³ju³ta²nū³a² kū³we²ki²la² kō³nxe³thi¹nxa³hā²kxai³ nxe³te²ju³hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²kō³nxe³ju³tai²nān²tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹ju³tai²nān²tu³ so¹lxi³ ā²la² kō³nxe³thin¹khai¹nxe³ju³ta² yū³hī³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta² a²nū²a² ā²la² kxa²kāin² khāuh³lxa³ti³hī³nx2na³li¹. 22 Nxe³hā²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² si³yxa³tāu³a¹ hā³lo²ai²nān²tu³ kō³nxe³khai¹nxe³ju³tai²nān²tu³ ā³yā³ni²lā³ain¹sān²tu¹wi¹, a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ā³yū³so¹xi²kxe³su² te²a² a³li³txa¹ix1tai¹nha²kxai³lu¹. Ā³yā³ni²lā³ai¹nxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ a²nū²a² ka³na³ka³na³ta² he³la³ku³ka³ten³su² yxa³u²xai³hī³nx2nxa³wi¹.

23 Nxe³nxā³hā¹te¹ a²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ i³ki³han³jau³su² i³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³: “Ti¹na² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3jah¹la² he¹na³li¹.” Tā³nxā², “Nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3jah¹la² he¹na³li¹.” Tā³nxā² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ yo²hā³ain¹sxā³ yxa³u²xai³lyah³lxi³txa³hē¹li¹. 24 A²nū²a² ā³wā³ain¹sxā³ i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ka³na³ku² te²a²: “Txai²li² Sū³na²

A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.” Ka³na³ku²nūn³te²a²: “Txai²li² Sū³na²wān³txa² i²hen³txi³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²nū³kxūn³ki³lxot3sxā³ kāi³ain¹tu¹wi¹. Ain¹sxā³ a²nū²a² Sū³na² ā³yū³so¹te² i²nxai²na²i³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha¹ta²wi¹. On³sxā³ yxo²i²ain¹yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ye¹nx2ta¹wi¹.
 25 Yan¹nāu³a² ha¹lo²ai²nān²tu³ nxe²xai³tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Txai²li² kwēn¹tai²na²i³hen³txi³nx2ta¹wi¹.

26 Jā¹nxe³jut3su² i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³jau³su² nxe²e³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lx1¹: “Ha³lo²a² sxi²ha²yū²nxa³ko³nāu³a² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹la² he¹na³li¹.” Ta³nxa², “A²sxi²hē¹na² he¹na³li¹.” Ta³nxa². Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ sa²yxo²we¹jah³lxix³txa³hē¹li¹. Ki³ha¹kxi¹nx2tain¹jau³xai²la¹wi¹. 27 U³je³na² a³li³xi²tāu³a² ha³lai³ni³kxai²nān²tu³ wa³su³txi³u³je³na² kan³tāu³a² i³ko³x1ko¹tū³na³li¹. Nxe³kxe³hū³nxe² wa³su³txi³ wxā³kxa²yā¹nxe³sxā³wxā³na¹ju³ta³nu³a² e³la² i²yah³lxin¹tu¹wi¹.

28 Jā¹nxe³jut3su² ka³yuh³xa² ya³lu²sxa³ti³xa² wa³lu³hxa² ā³nūn²kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

Je³su²jah³la²wxā³ju³ta²nū³a²i³yau¹ū³nhē³jau³su²

29 Yxan¹nāu³a¹ a²ko³nxe³ju³tai²nān²tu³ ne³ki³son³kxai²nān²tu³ a³lan²tan¹ta³ki³ain²ti³i³ka²nxa¹hi²ha²kxai³ ka³nxah³txan¹ta³ki³ain²txi³ i³ka²nxa¹hi²ha²kxai³ i³la³kxa² wē³ha³lxa²whāi²na¹ oh³sīn³nāu³a¹ ā³nhait1sa²kxai³ oh³nāu³a¹ yxau²te²su² te²a² hxi²kau³kaun³ti³ā³nxai²lai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ o³sī³na² whāi²na¹ i²ā³li³xton³tu¹wi¹. 30 Nxe³tāu³a¹ i³na¹je³nāu³wa³ki³khai³xa² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³te²kxa²yan³tu³ a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xai²na²a²yxo²ta³kxa¹ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i²āin²ta³kxi²nyhai¹sxā³ nā³nain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³Txai²na² oh³sīn³nān²ka³lo³a² hān³ta³ka³lo³a² whāi²na¹ a³ka³nxi²na¹ka²tu³ wxā³na¹tu¹wi¹. Nū³kxūn³txi³ i³kīx3khai¹nxe³ha²kxai³ wxā³na¹tu¹wi¹. Wxā³na¹ju³tai²nān²tu³ a²nū²a²yxo²ta³kxa¹ i²ain¹tu¹wi¹. 31 Nxa¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹ta² wāi¹lhū³ka²txa²wxa²no²la³kxi²si¹hai¹na¹ju³su² i³sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ wxa²no²la³kxi²hī¹na²oh³xan¹ta² nū³ka³txa² ka³lxa²te² nū³ka³txa² i³sa²si¹hā³ai¹nū³na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxai²nān²tu³a²nū²a²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² ā³yū³so¹kxe³so¹lxix³kxe³nāu³xa² nxe³te²nāu³xa²yuh³xan¹ko³nāu³xa² u²lxix³ yxau³yah³lxix³kan²ti³ ān³sa²so¹sxā³ a³sa²ki³nū²kxai²na¹tu¹wi¹.

Hi³yāu³sa³kxa²i²tih³nxe³nē³jau³su²

32 Jā¹nxa¹jau³su² i²yau¹ti³ju³sa²i²ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lx1¹: “Ta³kon³ta³ki³yāu³su²haū³ta³lun²sxā³ ān³ki³i²nha³na¹ nxe³kxai²nān²tu³ kwē³kon³ju³ta² yau³son³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² kwē³kon³ju³ta² hau³kon³na³na¹ nxe³je³nāu³wa³kxa² a²i³lxa² ta³kon³ta³ka²ta²i³yau¹ū³nhē³lain²te²jai¹ti²ti².” 33 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² ha¹lo²ai²na² ā³wxā³na¹je³nāu³wa³kxa²nxe³kxa²yā¹nxe² yū³nū³na³li¹. Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na² e³ki¹nx2ta¹ju³tin²ti²ko³nxe³khai¹ju³tin²ti² i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wxā³na¹ju³ta²nū³a² a²kwēn¹tai²na¹ yū³tu¹wi¹. Wxa³sxi²yxo²a² ā³yau³son³kxi¹nx2ta¹kxa²yā¹nxe³h³nx2na³li¹. Na¹jau³su² wā²nxū¹a¹la³kxi¹jxah³lxix³hē¹li¹. 34 Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na² i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hī¹na²ka³ten³su² yxau²xai²ti³ka²txa² ya³lu²a¹nxa²ta³lxa¹ jau¹xai²na² a²yxo²ha³kxa² kāi³ta³lun²tu³wi¹. 35 Oh³nāu³nū¹ai²na² hxa³ni² ha³lo²a² yuh³xai²na² hxa³ni² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹Txa²wān³txa² so¹lxix³ ya²la³ti³ yxau²sa²tē³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la²wā³li²je³nāu³wa³kxa²ko³nha²ki³sxa³ju³su²

36 Nxe³yān¹ta¹ nxe³ju³ta²nū³ai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹ju³ta²nū³a² ū³hū¹nhē³lain²je³nāu³wa³kxa²a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nhai¹nxa³ha²kxai³ oh³xan¹ta² nū³ka³txa² ko³nain¹nū³nxa³ha²kxai³Txai²na²xai²na² ko³nū³nxah³kxai³ y³sain¹tu¹wi¹. Nxe³je³nāu³wa³kxa² Txa²wā¹na²so¹lxix³ wi¹ko³nha²te²la¹wi¹. 37 Txai²na² a³kan³sxā³ wxā³na¹ju³ta²nu³a² No³e²ah³lu²ta²he¹tāu³su² tāu³a² yā¹nxe³tu¹wi¹. Kxā³nhi¹nu¹tai²na² No³e²ah³lu²tai²na² txa²wā¹ha³lo²a²yxau²ta³hxai²ti³ai²ti²tu³wi¹. 38 Nxe³tāu³u¹tai²na² i²yau³xa² ū³hū³ti³wa³kxa²a²ka³lxa²ti³nāu³xu¹tai²na² kwa²i³yain³ki³nyhu¹i² kwa²i³na²kxi²nyhu¹i² txu¹ha² ū³hū¹nyhu¹i² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²nyhai¹nxa³i² ain¹sxā³No³e²ah³lu²tai²na² sa²kxai³lu² na³vi²o²te³na² ar²ka³tē³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹li¹. 39 Yxān¹ta¹No³e²ah³lu²tai²na² wān³txa² a³la³kxi²yain¹ta¹hxai²nxa³hē¹li¹. i²yau³xa² wē³hā¹sxā³ā³so¹ai¹nhi¹na¹ a³la³kxi²yain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txai²na² a³kan³sxā³wxā³na¹ju³ta²nu³a² a³la³kxi²yain¹nx2tho³li¹. 40 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² in³txa² ha¹li¹ hai³sxa²tau³ya²tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹. 41 Ai¹nha²kxai³txu¹ha² ha¹li¹ nxū³sa² o²la³kxi²ya³tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot3sa²kxai³nxe³ya³tu¹wi¹. 42 Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² nū¹hī²jah¹lxix³hē¹li¹, wā³li¹na¹je³nāu³wa³kxa²ko³yah³lxa³nha²kxai³lu¹. 43 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ka³nxah³ti³na² so¹lxix³ yen³kxa² kāi³jah¹la²hāi²a² wxā³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sxi²ha² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa²kāi³jah¹la² wxā³je³nāu³wa³kxa² a³la³kxi²ke³la³te²kxai³ ye³ten³nha²sxā³ wah³nxe³h³nx2na³li¹. Sxi²yxo²a² yxo²i²in¹kxe³su² yen³kxa² tī¹kxi¹nxa²h³h³nx2na³wi¹. 44 Jā¹nxe³jut3su²

ye³ten³nha²kxi³hũ³nxe³ wahx3nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³kxai³: “Hī¹na² wxā²nxa³lho³na¹” Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³ti³wa³kxa² wxā³na¹ha³tu¹wi¹.

Sũ³na² sa³wi³ha³lxa² wi¹lhin¹te²a² wi¹lhi¹nxa³te²a² i³tih³nxe³nē³jau³su²
45 Te²yā¹nxe³jut3su² sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² a²sa³wi³sa² wi¹lhin¹te²na² so¹lxi³
ã³ne³wxe³khaix1te²na² so¹lxi³ a²sxi²khai³xa² hau³kot3si¹jau³su² ũ³h³wxe³te²ju²hē³li¹.
A²nxe³jah³lai¹na² sa²kxai³lu² wi¹lhi¹nha²kxai³ yain³txi³su² ũ³hũ²xai³ain¹te²ju²hē³li¹.
46 Wi¹kai³kxai²nān²tu³ a²wa³kxēn³yah³la² wxā²tāu³a² wi¹lxon³kxi²kxai²nān²tu³
kai³ti³hit1tain¹tu¹wi¹. 47 Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹
hau³ko³te³lhxā³ ũ³h³wxe³tu¹wi¹. 48 Nxe³yān¹ta¹ a²sa³wi³sa² a²ē¹na² e³ke³la³te²kxai³
nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹la² kxān³sa²sxā³ wxā²nxa³lho³na¹.” Yha²jau³su²,
49 Nxe³ka³tu³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa³wi³ha³lxa² ã³xai²na² i³wai¹tā³si³wxe³ha²kxai³
kāin² yai³nha²kxai³ kāin² i³na²sa³we¹nha²kxai³, 50 Nxe³tāu³ān²tu³ta¹ ko³nha²nxa³ku¹ha²
a²wa³kxēn³yah³la² i³xi²tu¹wi¹. 51 Nxe³sxā³ a²sa³wi³sai¹li² kāin² i³wait1si¹ha²kxai³ ha³lo²a²
wi¹lhin¹ki³lxo³te²nāu³xa² ũ³h³wxe³si¹je¹na² ũ³tū¹kxa² wxe³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³tāu³a²
ye³khāuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kāin² nā³ni² kāin² wxi²ka³ta³ta³ti² nxe³sa²tē³tu¹wi¹.

25

Txu¹ti³nāu³xa² i³tih³nxe³nē³jau³su²

1 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² a²ē¹na² sa²hau³ko³te²nū³a² i³yau¹ū³hi² a²ē¹na² sa²hau³ko³txa³te²nū³a²
i³yau¹ū³hi² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³te²na² wāin²te²nāu³xa² yā¹nxe³ti³h³nx2na³li¹.
A²nxe³te²nāu³xai²na² in³txa² kwēn¹tai²na² txu¹ha² te²lhxā³ jah¹la² wahx3nxa³in¹nū²nhai¹.
Wi¹lxon³kxi²jau³nū³a² i³ye³kxi²te³lhxā³ wahx3nxa³in¹nū²nhai¹. Nxe³sxā³ ka³nxa³hi²ha²kxai³
lā³pi³āu²tē³na² tē³sxā³ a³li³ain¹ka³tu³ wahx3nxa³in¹nū²nhai¹. 2 A²nxe³te²wāin²te²nāu³xa²
a²wā³kxi³kxai³ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la³kxi²yai¹nha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ ha¹li¹ ha¹li¹
ka³na³ki¹ a³la³kxi²ye³yhai¹nxa³te² nxe³te²wāin²te²nāu³su² nū²nhai¹. 3 A²nxe³sxā³
a³la³kxi²ye³yhai¹nxa³te² wāin²te²nāu³xa² o²lyau³xa² taut3ton³jau³xa² sa²so¹ai¹nxa³ha²kxai³
lā³pi³āu²tē³na² so¹lxi³ sa²so¹ha²kxai³ nxain¹nū²nhai¹. 4 Nxe³yān¹ta¹ a³la³kxi²ye³yhai¹te²
wāin²te²nāu³xa² lā³pi³āu²tē³na² sa²so¹ha²kxai³ o²lyau³xē¹na² āh¹ sa²so¹ai¹nha²kxai³
nxain¹nū²nhai¹. 5 Jā¹nxe³jut3su² in³txai²na² txu¹ha² so¹nh³jah¹la² wa³su³txi³ wa³li²nxa³ha²kxai³
wāin²te²nāu³xai²na² wah³nxa² hxi²tha³nhai¹nha²kxai³ āu³xi² ā³si³wxe³ain¹nū²nhai¹.

6 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ta³lon³sxā³ i³kaix1tain¹jau³su² ain³kxain¹nū²nhai¹.
Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: “In³txa² wē³sāi¹ah³lai²na² wxā²na³ni¹. Ā³ne³khauh²kxi¹jah³lxi³hē¹ni¹.”
Nxe³nū²nhai¹.

7 Nxe² ain³kxi²nyhu¹te³na¹ wāin²te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ i³sa²yxaus³nū²la²
a²lā³pi³āu²khai³xai³tā² wxa²hau³kot3sxā³ tē³sxā³ ai³ain¹nū²nhai¹. 8 Nxe³tāu³a¹
a³la³kxi²ye³yhai¹nxa³te² wāin²te²nāu³xai²na² a²yxo²wān³txi³kxai³lu¹: a³la³kxi²ye³yhai¹te²
wāin²te²nāu³xai²na² i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹. “Nxe³jah³lxi³si¹nxi¹. Wxa²ol²yau³xa²
wā²nhūh³syah¹lxi³si¹ni¹. Lā³pi³āu²tē³na² tē³si¹na¹kxa² i³yū¹la³kxi²sa²sin¹na²ni¹.”
Nxe³nyhain¹nū²nhai¹.

9 Nxa²ha¹te¹ a³la³kxi²ye³yhai¹te² wāin²te²nāu³xa² sa²kxai³lu² i³wa²lū³xi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
“Kwa²nhi¹nxi¹. Hxi²kan¹sa²si¹nxa³nhi¹. O²lyau³xa² whāi²na¹ hxa³ne³kxa²yan³txi³su²
nūh¹xai³yah³lxin¹sxā³ o²lyau³xa² so¹kxi¹nyhu¹kxi³thi³na² ai³sxā³ tah²yau³xa²
so¹kxi¹jah³lxi³hē¹ni¹.”

10 Nxe³nū²la² a³la³kxi²ye³yhai¹nxa³te² wāin²te²nāu³xai²na² o²lyau³xa² āh¹so¹kxi²te³lhxā³
a³li³ain¹tāu³a² in³txai²li² wā³li²nū²nhai¹. Wā³li²sxā³ wah³nxe²te²wāin²te²nāu³xa²
i³yau³kxi²te³lhxā³ ā³wi¹hya³hain¹nū²nhai¹. Ā³wih¹nū²la² hā²wxān³txa³ wi²wxā²je³nāu³wa³kxa²
ha³nāu³hi²ha²kxai³ sxih²yxo²a² ũ³h³yxo²i¹nū²la² yain³kxi²nyhain¹nū²nhai¹.

11 Hā²wxān³txa³ a³la³kxi²ye³yhai¹nxa³te² wāin²te²nāu³xa² ã³wā³lain¹nū²la²
i³yxo²to¹tain¹te³nah¹lxi¹: “Sa²yxo²than²kxi²sa²si¹nhē³li¹.” Nxain¹nū²nhai¹.

12 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹: “Nxe³sa²nxi¹. Ya²la³tu³
ã³ye³wxe³nxa²lxi³nxa³nhi¹. Hxi²kan¹sa²nxa³nhi¹.” Nxe³nū²nhai¹.

13 Jā¹nxa¹jau³su² ye³ten³nha²sxā³ wahx3nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Ha³lo²a² wā³li²na¹ti³wa³kxa²
ko³yha¹lxa³lxi¹.

A²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ka³na³ko¹ta³lxin³te²nāu³xa² i³yau³tū³jau³su²

14 Te²yā¹nxūn³jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wi¹kai³kxi²sain¹te²su² te²na² a²yo³ha²
wi¹lū³yho³hai¹na¹lxi³nū³su² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe² h³³nx2na³li¹.
Nxe³te³nah¹lxi¹, in³txi³su² yen³kxi³nh²jah¹la² ha³lo²a² u²la²nān¹ko³xa² ai³te³lhxā³ nxū²nhai¹.
Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix1sxā³ a²yen³kxi³khai³xa² wā²nhūh¹xai³ain¹nū²nhai¹.
15 A²wi¹lhi¹nān¹ta² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe² ka³lxa²ki³a²
wā²nhūh¹nū²nhai¹. Ā³ta³lo³hē¹te² sa³wi³sa² ki³ha¹li¹ wā²nhūh¹ha²kxai³ ne³ki³son³te²

sa³wi³sa² ki³ka³na³ki² wā²nhū¹ha²ka³ixai³ nxain¹sxā³ ũ³yho³hi²nyhu¹ki³a² hxi²ka¹nain¹kxa² yā¹nxe² a²yen³kxi³khai³xa² wā²nhū²xai³ain¹nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³ u²lxai³nū²nhai¹.
 16 Nxe²ai³tāu³a² a²wi¹lhi¹nān¹ta² a²sa³wi³sa² yen³kxa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³ai²na² tē³sxā³ wain³txi³ wa³kon³kxi²ha²kxai³ ki³lā³xa² āh¹ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ āh¹so¹kxi²nū²nhai¹. 17 Te²yā¹nxe³jut³su² ā²tā³lo³hē²te² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³ai²na² tē³sxā³ wain³txi³ wa³kon³kxi²ha²kxai³ ki³lā³xa² āh¹ki³ha¹li¹ āh¹so¹kxi²nū²nhai¹. 18 Nxe³yān¹ta¹ ne³ki³son³te²a² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³nat³sxā³ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ta³ki¹ai²na² tē³sxā³ a³li³nū²nhai¹. Ha³lo²a² ai³nū²la² kxih³nxa² wxa²xu³sxā³ ũ³yho³hi²ki³ai²na² wā²nhū¹hain¹ki³ain²ti³ ũ³wh¹l¹kxi²nū²nhai¹.

19 Hā²wxān³txa³ ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ton³tāu³a² yen³kxa² a²wa³kxēn³yah³la² i³xi²nū²nhai¹. i³xi²ka³tu³ a²yen³kxa² i³hau³kot³3si¹jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix¹l¹tū²nhai¹. 20 Nxe³te³na¹ a²wi¹lhi¹nān¹ta² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³lā³xa² so¹kxi²ki³ain²ti³ hxi²tē³nha²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: "Txa²sū³nāi³. ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ũ³hū¹san¹tai¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ki³lā³xa² āh¹lxi³sxā³ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ āh¹so¹kxi²na¹hē³li¹. i²txa²hē³li¹." Nxe³nū²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³la² i³wa¹lū³xi²te³nah¹lxi¹: "Wi¹na³li¹. Yen³kxa² jū¹nxe² ũ³hū¹nxa²ha¹kxai³tā² wi¹wi¹nxe² wa³kon³kxi²sa²te²sin¹tai¹. Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² kāi²li³sxā³ ũ³hū¹sa³wxe³nxa²ha¹tu¹wi¹, sa²hau³kot³3si¹nxa²ha¹jau³su¹. Wi¹lo²la³kxi²xai³ki³tu¹wi¹." Nxe³nū²nhai¹.

22 Te²yā¹nxe³sxā³ ā²tā³lo³hē²te² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ki³lā³xa² so¹kxi²ki³ain²ti³ hxi²tē³nha²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: "Txa²sū³nāi³. ũ³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ũ³hū¹san¹tai¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ta¹ ki³lā³xa² āh¹lxi³sxā³ ki³ha¹li¹ āh¹so¹kxi²na¹hē³li¹. i²txa²hē³li¹." Nxe³nū²nhai¹.

23 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³la² i³wa¹lū³xi²te³nah¹lxi¹: "Wi¹na³li¹. Yen³kxa² jū¹nxe² ũ³hū¹nxa²ha¹kxai³tā² wi¹wi¹nxe² wa³kon³kxi²sa²te²sin¹tai¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ yen³kxa² kāin² ũ³hū¹sa³wxe³nxa²ha¹tu¹wi¹, sa²hau³kot³3si¹nxa²ha¹jau³su¹. Wi¹lo²la³kxi²xai³ki³tu¹wi¹." Nxe³nū²nhai¹.

24 Te²yā¹nxe³sxā³ ne³ki³san³te² sa³wi³sa² ũ³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³ka³nat³sxā³ so¹kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wai³nxa³jau³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: "Txa²sū³nāi³. Hxi²kxāu³jah¹lo²si¹lxi¹. Yain³txa² wa³kon³nxā³kxan²ti³ hāi¹sxā³ wa³kon³kxi²nxain¹kxa² yen³kxa² sa²so¹nha²kxai³ yain³txa²ki³a² ũh³wi¹xan³kxan²ti³ yain³txa² ũ³wh¹l¹kxi²nxain¹kxa² yain³txa² sa²so¹nha²kxai³ nxe³te²si¹lxi¹. Wxa²yen³kxa² kāi²non³nha²kxai³ wxa²sa³wi³ha³lxa²na² yen³kxa² kāi²no³txa²ha²kxai³ nxe³te²si¹lxi¹. 25 Nxi¹nha²kxai³ yuh³lxi³nxa²ha¹hē³li¹. Nxa²ha¹ha²kxai³ a³li³a¹nū²la² kxih³nxē¹na² wxa²yen³kxa² ũ³wh¹l¹kxi²na¹hē³li¹. Nxe³sxā³ wxa²yen³kxai³na²ti²na²yū³ye³nxā²si¹lxi¹." Nxe³nū²nhai¹.

26 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: "Kō³nxe³thin¹khai¹nxi¹lxi¹. i³lxa³thin¹ti³he²nx2nxa³lxi¹. Yain³txa² wa³kon³nxā³kxan²ti³ hāi¹sxā³ sa²so¹na¹ha²kxai³ yain³txa²ki³a² ũh³wi¹nxa³kxan²ti³ yain³txa² sa²so¹na¹ha²kxai³ nxe³na¹jut³su² i²san¹ji¹wi¹? 27 Nxi¹nha²kxai³ ih¹nxe³kxa²yān³ti³a² txa²yen³kxa² tē³sxā³ a²nū²a² ũ³yho³hi²ki³a² o²la³kxain¹tū³kā³txa² kwa² ũ³hū¹ai¹nxā³thai¹li¹? Nxi¹nke³la³te²kxai³ hā²wxān³txa³ i³xi²na¹tāu³a² txa²yen³kxai²na² ka³lxa¹ton³kxi³nū³su² ũ³hū¹xi²sa²hū³nxa¹lxi¹. 28 Jā¹nxa¹jau³su² nxa²ha¹te¹ txa²sa²wi³ha³lxi³ ā³laxh¹lxin¹te² i³nxai²na² nxe³jah¹lxi¹hē³li¹. Ki³ka³na³ka³nat³sxā³ tē³ain¹kxa² sa²so¹kxi²txai¹nhē³li¹. Sa²so¹kxi²sxā³ jah¹la² ki³a² hxi²ka² hxn³sxā³ ki³ai²na² hxi²tē³nha²jah¹la² ũ³hū¹txai¹nhē³li¹. 29 Nxe³sxā³ a²nū²a² yen³kxi³nh²te²na² āh¹ kāi²non³sxā³ yen³kxa² ũ³hū¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ yen³kxih³khai¹nxe³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²jah¹la² yen³kxa² jū¹nxe² yū³kxan²ti³ sa²so¹xi²hxa³txain¹tu¹wi¹. 30 Jā¹nxe³sxā³ jah¹la² i³lax³thi¹nxa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² tē³sxā³ ha³lo²a² ka³nxah³ha²lū³ju³ta² ũ³sa²tā³u¹tain¹yah¹lxi¹hē³li¹. A²nxe³tāu³a² ye³khāuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kāin² i³nā³nha²kxai³ kāin² wxi²ka³ta³tha³kxai³ nxe³tu¹wi¹." A²wa³kxēn³yah³la² nxe³nū²nhai¹.

A²nū²a²nāu³xa² kāi²ain¹kxa²yo³ha² i³yi¹li²jau³su²
 31 Nxa²ha¹te¹ yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²tu¹wi¹. Nxe³sa²hi¹na¹ a³ka³nxī²sxā³ wa³ji²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai¹nān²tu³ oh³xan¹ta² nū³ka³txa² tē³li³xi²na¹tu¹wi¹. 32 Jā¹nxe³tāu³a¹ a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ā²yā³ki³nū²nxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³te³na¹ ha³na³ka³lxi³ sa³wxe² ha³na³ka³lxi³ sa³wxe² ai¹na¹tu¹wi¹. 33 Nxe³te³na¹ a²nū²a²nāu³xai²na² yo²ha³sain¹te²nāu³xa² wā²nxa³kxa² so¹sxā³ txa²wi¹lha²tāu³a² ũh³wxe³ai¹na¹ha²kxai³ a²wā³kon³tū³kā³txa² txa²wā²tāu³a² ũh³wxe³ai¹na¹ha²kxai³ nxe³ai¹na¹tu¹wi¹. 34 Nxa¹kxai¹nān²tu³ txa²wi¹lha²tāu³a² sa³wxe³te²nāu³xa² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: "Wxā³jah¹lxi¹hē³li¹. Txa²wi³na² i³wi¹lxon³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. A²wi¹lhi¹nu¹tai¹kxai³ ha³lo²a² tah²ko³xa² i³ye³hau³ko³ta¹lxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hī¹na² ko³xain²txi³ ũ³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. 35 Nxe³sxā³

ƙxã³nƙai³tã² heh³sa³hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹ yain³txa² ù³hũ¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yã³lxu²sa³ha²kxai³ ï³na²kxi³jau³xa² ù³hũ¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Txa²yan³ta³ yũ³sa²nxa³ha²kxai³ sxi²ha² ù³hũ¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. 36 Wã²la² txa²sa³ha²kxai³ wã²la² ù³hũ¹sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Ì³ton³sa³ha²kxai³ wxã³sì²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Sxi²ha² kan²thi³na² ù³tì¹kxi²sai¹nha²kxai³ wxã³sì²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹jau³su². Nxe²e³kxai¹na¹tu¹wi¹.

37 Nxa²ha¹te¹ wi¹lhin¹te²nã³xa² ï³wa²lũ³xi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxì¹: “Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxa³kã³lã¹. Ìh¹nxe³hì¹nai³tã² nxe² ï³nxa²sì¹na¹lhai¹li¹? Heh³nxa²ha²kxai³ yain³txa² ù³hũ¹nxa²sì¹na¹lhai¹li¹? Yã³lxu²nxa²ha²kxai³ ï³na²kxi³jau³xa² ù³hũ¹nxa²sì¹na¹lhai¹li¹? 38 Wxa²yã³la² yũ²nxã²nxa³ha²kxai³ sxi²ha² ù³hũ¹nxa²sì¹na¹lhai¹li¹? Wã²la² txa²nxa²ha²kxai³ wã²la² ù³hũ¹nxa²sì¹na¹lhai¹li¹. Ì³ton³nxa²ha²kxai³ wxã³sì²nxa²sì¹na¹lhai¹li¹? Sxi²ha² kan²thi³na² ù³tì¹kxi²nxa³sì¹nha²kxai³ wxã³sì²nxa²sì¹na¹lhai¹li¹? Ìh¹nxe³hì¹nai³tã² nxe²kã³ùh¹nxa²sì¹na¹lhai¹li¹?” Nxe³sain¹tu¹wi¹.

40 Nxa²ha¹te¹ ï³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxaì¹na¹te³nah¹lxì¹: “Wã³n³txi³su² ï³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxì¹nã³xa² kã³nxa³kxan²ti³ wi¹kã³ù¹yaha³lxin¹kxai²nã³n³tu³ wi¹kã³ù¹sah¹lxì¹nũ³nhì³nxa¹lxì¹.”

41 Nxe³nũ²la² a²wã³tãu³a² sa²wxe³sì¹hai¹na¹te²nã³xa² yxo²²sai¹nxa³te²nã³xa² ï³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Ì³ye³kxai¹na¹te³nah¹lxì¹: “Ã³waix3sah¹lxì¹hẽ¹li¹. Ko³nxe³thin¹yah³lxì¹lxì¹. Ha³lo²ai²li² ha³nxe²a² ï³ju³ta² ã²la² ãu¹la³kxi³ko³xai²na² a²ta³a²nã³xa² ù³sa³tã³kxi³sì¹ju³ta³nũ³a² ù³sa³tã³nxa² 2tã²nain¹tu¹wi¹. 42 Kxã³nxa³tã² heh³sa³ha²kxai³ hai³txi³ yain³txi³la³ ù³hũ¹sah¹lxan³nxã³tai¹ti²tu³wi¹. Yã³lxu²sa³ha²kxai³ ï³na²kxi²jau³xa² ù³hũ¹sah¹lxan³nxã³tai¹ti²tu³wi¹. 43 Txa²yan³ta³ yũ³sa²nxa³kxe³su² wxa²sxi²ha² ù³hũ¹sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Wã²la² txa²sa²ha²kxai³ wã²la² ù³hũ¹sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Ì³ton³tã³nxa² sxi²ha² kan²thi³na² ù³tì¹kxi²sain¹tã³nxa² nxe³ha²kxai³ wxã³sì²sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxaì¹na¹jau³su² nxe² e³kxai¹na¹tu¹wi¹.

44 Nxa²ha¹te¹ a²wã³tãu³a² sa²wxe³ai¹na¹tu³ka³txa² ï³wa²lũ³xi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxì¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹. Ìh¹nxe³hì¹nai³tã² heh³nxa²ha²kxai³ ya³lxu²nxa²ha²kxai³ a²yan³ta² yũ²nxã²nxa³ha²kxai³ wã²la² txa²nxa²ha²kxai³ Ì³ton³nxa²ha²kxai³ sxi²ha² kan²thi³na² ù³tì¹kxi²nxa¹nha²kxai³ nxe³nxa²ju³tai²na² ï³nxa²sì¹na¹kxan²ti³ wi¹kã³ùh¹nxa²sì¹nxa³lhai¹li¹?” Nxaì¹jau³su² nxe² e³kxi²sain¹tu¹wi¹.

45 Nxa²ha¹te¹ ï³wã²lũ³xai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹te³nah¹lxì¹: “Wã³n³txi³su² ï³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxì¹nã³xa² wi¹kã³ù¹nx2tai¹nxa²kxai²nã³n³tu³ wi¹kã³ù¹sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxaì¹na¹jau³su² nxe² e³kxai¹na¹tu¹wi¹.

46 A²nxe³te²nã³xai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ha³nxe² ï³sa²tẽ³ju³ta² khãuh³lxa³ti³sa²tẽ³nhain¹tu¹wi¹. Nxe³yã¹ta¹ wi¹lhin¹te²nã³xai²na² sa²kxai³lu² ka²tẽ³na² wi¹tãu³a¹ wi¹lhin¹sxã³ yxu²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wã³n³txa² ta¹hxaì¹hẽ¹la².

26

Je³su²jah³la² hã³a² ï³so¹sì¹hain¹jau³su²
1 Nxa²ha¹te¹ wã³n³txai²na² e³hxa³ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxì¹nã³xa² ãh¹e³kxi²te³nah¹lxì¹:
2 — Ye¹ha¹li¹ a¹la²ni²tãu³a² Pas²kwa²nxe³je³nã³wa³kxa² yau³son³ye²tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² hì³sa³ka³txa² ï³hxi²kì¹la³kxi²sxã³ ï³ya²lut¹sain¹ju³ta³nũ³a² ã³yũ³sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxaì¹hẽ¹la². A²nxe³je³nã³wa³kxa² ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³yã³kì³nũ²kxi¹xi²sxã³ ƙxã³nhxi¹nu¹ta²kxai³ Sũ³na² Si³yxa³tãu³a¹ nũ³kxũ³txi³ sa²hau³ko³tain¹ti³u³tu¹ta²kxai³ sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xi²te³lhxã³ o²la³kxain¹to³ta¹hxaì¹hẽ¹la².
3 Nxe³ain¹tj³kxai³lu² wã³nxÌn¹ta² si³yxa³te²nã³xai²na² a²nũ²a²nã³xa² a²hxi²kan¹te²nã³xai²na² nxe³sxã³ ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxaì¹hẽ¹la². Kai³fa²sah³la² sxi²han²tu³ wã³nxÌn¹ta² si³yxa³te²nã³xa² a²hxi²kan¹khaix¹jah¹la² sxi²ha² ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxaì¹hẽ¹la².
4 Je³su²jah³la² hã³a² ï³so¹sì¹hain¹jau³su² ï³su²lhã³sì¹hain¹jau³su² ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxaì¹hẽ¹la².
5 Nxe³tãu³a² ï³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxì¹:
— Pas²kwa²nxe³je³nã³wa³kxa² o²la³kxi²kì³tãu³a² hã¹nxã¹a³sah¹lxì³sã²lxì¹, a²nũ²a²nã³xa² ã³nhe¹kxi²nẽ³lain¹kxa²yan³txi³su¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxaì¹hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ù³nhe³kẽ¹kxi²jau³su²
6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Be¹tã³n³ya³thi³na² ã³nxa³ta¹hxaì¹hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ã³sì³tẽ³kxain¹ta¹hxaì¹hẽ¹la². ã³nxa³sxã³ Si³mãu²ah³la² sxi²ha² sxi²lhot3ta¹hxaì¹hẽ¹la². A²nxe³jah³la² Si³mãu²ah³lai²i² ƙxã³nhxì¹nai³tã² Ì³ta³ka³txa² ka³lxã³un³sxã³ khon³ta³kxi²nẽ³ka³txa² Ì³ton³ta³kxi²ta¹hxaì¹hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sxi²ha² sxi²lhot3ta¹hxaì¹hẽ¹la². 7 A²nxe³tãu³a² ã³wxe³sxã³ Ì³yã³nain¹tãu³a² txu¹ha³ka³lxa² wi¹lũ³jau³xẽ¹na² a³la³bas²tro³e¹na² a³lxì²khaix¹tẽ³na² jũ¹lxì³tẽ³na² hxi²te³nha²sxã³ ã³wxã³ta¹hxaì¹hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ wi¹lũ³jau³xẽ¹na² wxa²nãu²lxi²sxã³ a²yau³xa² ù³whi¹sai³sxã³ ù³nhe³kẽ¹kxain¹ta¹hxaì¹hẽ¹la². 8 Nxe³ain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxì¹nã³xa² Ì³ai¹nha²kxai³ Ì³yxaì¹hain¹sxã³ ï³ye³lain¹te³nah¹lxì¹:

— ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wi¹lũ³jau³xa² kwa² hxa³kxi²nha²lxã²nãn³khi³ nxa¹nhai¹.
9 A²nxe³jau³sxa²na² tẽ³sã³ a²yo³ha²khai³xa² so¹kxi²kj³ke³la³te²kxai³ a²yo³khai³xa² kãn²kxe³su²
a²nũ²a²yen³kxi²txa²tũ³ka³txa² ã³yxu¹nũ³ai¹nhĩ³kj³tã³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² e³kxi²nyhain¹jau³xa² a³la³kxi²ha²kxai³
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Ta¹ka³lxa² ĩ³xan³ta³kxah¹lxĩ³txa³lxĩ¹. Wi¹kãĩ³ũh¹sain¹na²li¹. 11 A²nũ²a²
yen³kxi²txa²tũ³ka³txa² yxau²sa²tẽ³kxi²nx2tain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ Txai²na²
yxau²sa²tẽ³ũh¹nx2ti³nxa³lho³li¹. 12 Nxe³sxã³ jau³xai²na² wi¹lũ³yau³xa² txa²ne³ka²
ũ³nhe³kẽn²kxi²sai¹nhĩ¹na¹ txa²nũ²a² ya³lu²na¹ju³tũ³su² ãu¹la³kxi²sain¹na²li¹. 13 Wãn³txi³su²
e³kxi²nx2ta¹wi¹. Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² u²lxĩ³ ha³ta³nxe³tu¹wi¹. Yuh³xan¹ko³nãu³a²
a²yo³ha²kxi²ha³ta³nxe³tu¹wi¹. Nxe³tãu³a² txu¹hai²li² wi¹kãĩ³ũh¹sain¹ju³ta² te²yã¹nxe² u²lxĩ³
ha³ta³nxe³tu¹wi¹, sa²nẽn¹kxi²si¹jau³su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ã³yũ¹ain¹si¹jau³nũ³a²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ¹nũn³te²na² Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
wã³nxĩn¹ta² si³yxau³kxa³te²nãu³xa² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². 15 Nxe³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Je³su²jah³la² ã³yũ¹nx2ta¹kxai²nãn²tu³ ĩh¹nxe² ũ³yho³hi²sah¹lxĩ³hĩ³nxãn¹ji¹wi¹?
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxũ²la² pra²ta²ki³a² ũ³yho³hi²ki³a² hxi²ka²hxan³sxã³ ha¹li¹ ha¹li¹
wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ nxe³ki³nãu³xa² 30 nxe³ki³a² ũ³yho³hi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
16 Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²
ã³yũ¹ain¹si¹jau³nũ³su² o²la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

Pas²kwa²tũ³xa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa²yain³kxi²nyhain¹jau³su²

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² yain³txa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa²na²
ĩ³yai³nain¹to³ju³ta² ã³si³wxe³tãu³a¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² ã³tũ³sxã³ e³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Yain³txa² wa³lo¹lo¹nxa³tũ³xa²na² yain³kxi²kxi³ju³ta² ĩh¹nu¹ãn¹thĩn³ta³ yain³kxi²thĩ³nũ³a²
sa²hau³kot3sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³ha²kxai³ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxĩ¹:

— Sxi³je³na² ã³nxai³jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ in³txa² ĩ³ha¹jah¹lxin¹tu¹wi¹.
Ĩ³ha¹jah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi²txain¹te³an¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wã¹yah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:
‘Ha³lo²a² ne³ka³ka³tã³li¹. Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxai²na² Txai²na² Txa²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxã³
wxa²sxi²ha² ã³wxã³sxã³ yain³kxi²si¹na¹tu¹wi¹.’ Nxe³sain¹na²li¹.’ Nxe³ta¹nhẽ³li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yo³we¹thxa³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Pas²kwa²nxe³je³nãu³wa³kxai² ãu¹la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Hã²wxãn³txa³ ka³nxã³hi²tãu³a² ã³wxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² a²to²se³nxe³tũ³ka³txa²
ã³wxe²xai¹ai¹nha²kxai³ yain³yah³lxĩ³ta¹hxai²hẽ¹la². 21 Yain³yah³lxĩ³tãu³ãn²tu³ Je³su²jah³la²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Wãn³txi³su² ĩ³ye³kxi²nx2ta¹wi¹. Wxãĩ²nãu³ ĩ³nxã² ã³nhai¹tũ³te² ĩ³nxai²na² ko¹ko¹xa²
hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ¹sai¹nĩn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ au³txi³ a²e¹nãu³ai²na² kãn² ãin²tai¹nha²kxai³ ĩ³wã³wã³txi²te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²sũ³yah³lãĩ³. Txai²la³hĩ³nãĩ¹ji¹wi¹? Nxe²xai³lain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²te³nah¹lxĩ¹:

— A²yain³txi³nũ³xa² sa²so¹sxã³ yain³txi³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sai¹ya³sa²jah¹la² ka³na³ka³na³te²
ĩ³nxai²na² ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ¹sain¹jah¹lo²su² na³li¹. 24 Ya²la³tũ³ su²lhã³sain¹tu¹wi¹.
Nxe³jau³xai²na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta¹na² nxe² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹
ã³yũ¹sain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ton³khaix¹jah¹lo²su² na³li¹. Hai¹txi³ a³li³lah¹xa³sxã³
txo¹nxa³ke³la³te²kxai³ ã³la² wi¹lhĩ³nx2na³li¹, jah¹lo²su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lai²na² ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
ĩ³wã³txi²te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Txai²la³hĩ³nxãn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na²
a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wãn³txa² e³in¹jau³xai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³jau³xa² a²si³yxau³tãu³khai³xa² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ yai³nain¹tãu³a² Je³su²jah³la² hi²sen³su² yain³tũ³xa² hxi²tẽ³sãn²nũ²la²
Sũ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²sãn²sxã³ wxa²nãu¹lxĩ³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa²
ũ³hũ²xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ũ³hũ²xai³lain¹sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Yain³tũ³xa²li² Txa²nũ²ai²yã¹nx2na³li¹. So¹kxi²sa²sxã³ yain³jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nũ²la² ĩ³na²tẽ³na² hxi²tẽ³nha²nũ²la² Sũ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² ĩ³ye³kxi²sxã³
ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— İ̄na²nai³xai³jxah³lxi³hē¹li¹. 28 A²nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²ti³ha²yau³xai²yā¹nx2na³li¹. Wān³txa² tah²yau³xa² İ̄ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³jā¹nxe² kâi³üh¹nx2ta¹jau³nū³ai²la¹wi¹. A²nū²a² ko³nxe³ti³ kâi³ju³ta² sa²wa²sut1si¹ha¹jau³nū³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³sa³tu¹wi¹. 29 Nxe³yān¹ta¹ nxe³kxa²yā¹nxa¹ju³ta³ İ̄na²kxi³jau³xa² wa³su³txi³ İ̄na²xi²nxa³lho³li¹. Txa²wi³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²hī¹na¹ İ̄na²xi²ki³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹ İ̄yain³ta³lu²nain¹ni² İ̄na²ta³lu²nain¹ni² nxa³in¹ka³tu³ ka³li³nhē³jau³xa² İ̄hai³nain¹sān²ka³tu³ wā³la³ka³txa² o³li³ve²ra³kat3su¹ nxe³hxi²na²hē³ nxe³ka³ka¹txai²na² ā³nxa³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²ā³jau³nū³a² İ̄yau¹ū³jau³su²

31 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² İ̄ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² wān³txa² nxe³te³nah¹li¹: “O³ve²a² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³la² İ̄su²līhā³a¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³ o³ve²a² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ā³ni³sxā³ İ̄ha³te¹ha³ten¹tain¹tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xai²yā¹nxe³kxi³hū³nxe² hī¹na¹ ka³nxah³nxe³hī¹na¹ wxa²nū³ka³txai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ İ̄yāu³lxi¹nx2ti³tu¹wi¹, Txai²na²su¹. Nxe³sxā³ ā³waix3sxā³ ā³sxā³ ā³nih³sah¹lxin¹tu¹wi¹. 32 Nxe³yān¹ta¹ hā²wxān³txa³ ka³ten³su² İ̄sa²yxau³xi²na¹ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa²nāu³a¹ ā³ne³ka²ta¹nx2ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹li¹. Āu²li²sxā³ ā³nih²nxā²nxa³lho³li¹. A²nū²a² ā³xa² āu²li² hxa³nain¹kxan²ti³ txa²li²ti³he¹nxē²nxa³lho³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² İ̄wa²lū³xi²te³nah¹li¹:

— Wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ka³nxah³tai²nān²tu³ ka³la³ka³la²a² İ̄yxai²lxoh³lxi²nxa³ta³lxa¹ wxāi²na² Pe²jah³lo² İ̄nxai²na² sa²kxai³lu² ten³si¹sa²nxān³jau³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ İ̄ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. “Je³su²jah³la² İ̄te²txā³wi¹.” Nxēn¹jau³su² e³ye³kxi²xi¹nīn¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

35 Nxe³yān¹ta¹ Pe²jah³la² yxo²xūn³txi³ İ̄ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Ko³ko¹su² İ̄su²līhā³sain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³ ten³si¹sa²nxān³jau³su² İ̄ye³ti³he¹nxe²nxa³lho³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxi²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ te²yā¹nxe² e³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² Sū³na² İ̄ye³kxi²jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxā³ ha³lo²a² Jet3se³ma³ni²ko³xa² ā³nxa³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² İ̄ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ti¹na² ā³wxe³sxā³ wah³nxe³sah¹lxi³hē¹li¹. Nū¹a² ai³sxā³ Sū³na² İ̄ye³kxi²te³la¹nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

37 Nxe²e³nū²la² sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ Pe²jah³lo¹na² Se³be³te²ah³la² a²ki³lha³nāu³xa² ā³sa²so¹ka³tu³ jū¹nxe² yan¹nāu³a¹ ā³nxa³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu³a² ha³lo²a² ko³nxe³khaix1ju³ta³nū³a² sa²te²txi³ İ̄āin²txi³ha²kxai³ hxi²waun³ta³txi² İ̄āin²txi³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la². 38 Nxe³te³nah¹li¹:

— Āin²ti³ya³lu²te²hū³sa³nhai¹. Ti¹na² ā³wxe³sxā³ wahx3nxe³sah¹lxi³hē¹li¹. Jū¹nxe² yan¹nāu³a¹ ai¹na¹ka³tu³ Sū³na² İ̄ye³kxi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

39 Nxe² e³kxi²nū²la² jū¹nxe² yan¹nāu³a² ā³nxa³sxā³ ā³kxu²thu²kxa² wxe³sxā³ Sū³na² e³kxi²te³nah¹li¹:

— Txa²wī³nāi³. A²yen³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ hxi²kan¹te²si¹li¹. Nxe³ha²kxai³ a²ko³nxe³ju³tai²na² khāuh³lxa³ti³sa²ju³tai²na² sa²wa²tot1so¹kxi²sē¹li¹. Yxān¹ta¹ ten³nxa²nxa³kxai²nān²tu³ wxa²wān³txa² so¹li³ sa²yxo²we¹txa²ti³ten³sa³nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

40 Nxe² e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³wā³li²ka³tu³ a²yxo²ha³kxa¹ āu²xi²yain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² İ̄ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Pe²jah³lāi³. Jū¹nxe³ju³ta² he³la³ku³ hxi²kan¹txi³ İ̄ye³ten³nha²sxā³ yxau³yah²lxan³ji¹wi¹?

41 Ye³ten³nha²sxā³ yxau³jah¹lxi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² İ̄ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹, ko³nxe³ju³ta³la³ ā³wih²kxi¹nxa²ti³kxa²yan³ti³su¹. Wxa²ē¹nāu³a² a²wi³ju³ta³ ten³khaix1yah³lxi¹li¹. Yxān¹ta¹ wxa²sū³nai²na² sĵ³wi¹nx2ti³ju³ta³la³ hau³kon³yah³lxa³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

42 Nxe³ka³tu³ jū¹nxe² ā³waix3ti³xi²nū²la² Sū³na² İ̄ye³kxi²xi²te³nah¹li¹:

— Wī¹na² nxe³txi¹. Khāuh³lxa³ti³sa²ju³ta² hxi²kan¹txi³ sa²wa²tot1so¹kxi²sa²nxa³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² ten³nxa²ju³ta² so¹li³ ten³sa³nhai¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

43 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³wā³li²xi²ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ āu³xain¹to³ta¹hxi²hē¹la², hxi²kan¹sxā³ ye³ten³nha²sxā³ yxau³ai¹nxa³ha²kxai³la². 44 Jā¹nxe³sxā³ ā³waix3ti³xi²nū²la² Sū³na² wān³txain²txi³ İ̄ye³kxi²xi²ta¹hxi²hē¹la².

45 Hā²wxān³txa³ wā³li²xi²ka³tu³ İ̄ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Āu³xi²sxā³ İ̄ye¹nxi²sa²tē³ye²yah³lxin¹ta¹lu¹wi¹. Hāi¹nxo¹nha¹jah³lxi³sā²nhē³li¹. Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Hī¹nai²na² ko³nxe³thin¹te² hxi²ka²nāu³a² ā³yū³sain¹tu¹wi¹. 46 İ̄sa²yxau³sxā³

ã³nxaí³ya³sah¹lxi³wxi¹. Ã³yã³yũ³sa²jah¹lo²su² te²a² yau³son³nẽ³na³li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxaí²hẽ¹la².

KQ³nxe³thin¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² so¹ain¹jau³su²

47 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lum²nxa³ta³lxa¹ a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a²
Ju³ta³sah³lo²kxai³lu² ã³tũ³ta¹hxaí²hẽ¹la². Ã³tũ³te³na¹ wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txa²
a²nũ²a² hxi²kan¹te²nãu³xa² nxe³sxã³ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² i³sa³si¹hã³ai¹nha²kxai³
Ju³ta³sah³la² ã³si³tẽ¹la³kxain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². Yu³la² kãin¹te²su² te²na² tẽ³lxi² hi³ki²a³li³su²
te²na² tẽ³lxi² nxẽn³tain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². 48 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² a²kã³nxai³tã² ã³yũ³so¹jah¹la²
i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². Nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txa² i³yxo²sai¹lã³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te²a² kan²txi³ i³sxã³ sa²so¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.
Ju³ta³sah³la² a²kã³nxai³tã² nxẽn³tain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². 49 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Ju³ta³sah³lai²na²
sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ã³tũ³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³nũ²la² i³yxo²sai¹lã³kxi²ta¹hxaí²hẽ¹la². 50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²ya³lã³i³. A²ten³nxa²ju³ta² kã³sẽ¹li¹. Nxe² e³ta³lum²nũ²la² ko¹ko¹xa²
nũ³ka³txi³nãu³xai²na² ã³tũ³sxã³ i³yain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². 51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
sa³wi³ha³lxa² ka³na³ka³na³te²nãntũ³ yu³la² kãin¹ta³wxi²a² hxi²tẽ³nha¹nxa²ha¹te¹
wã³nxĩn¹te² si³yxau³kah³lai²na² sa³wi³sa² i³su²ta¹hxaí²hẽ¹la². i³su²te³na¹ a²nẽ³nxẽ³na²
ũ³nhe³lã³ta¹hxaí²hẽ¹la². 52 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yu³lai²li² ã³whi²xi¹sẽ¹li¹. Nxe³jut3su² a²nũ²a² i²li³te²a² yu³la² tẽ³sxã³ i³su²lhã³kxai²nãntũ³
nxe³jah¹lain²txi³ yu³la² i³su²lhã³ain¹nũn³tu¹wi¹. 53 Jã¹nxa¹jut3su² ten³sa³kxai²nãntũ³
Txa²wĩn³na² ã³non²ta³kxi²sa²hũ³nx2na³li¹. Oh³nãn¹ta³ nũ³ka³txa² wa³l³kha³lhon¹tũ³ka³txa²
hxi²ka² hxa³n³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi² nxe³tũ³ka³txi³kxi³nãu¹xa² i³sa²si¹hã³sxã³
ã³non²ta³kxi²sai¹nhũ³nx2na³li¹. 54 Yxãn¹ta¹ Sũ³na² ã³wha²li²txã³nxu¹tai²na² a²wã³ntxa² ya¹nxe²
kã³i³ye²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxaí²hẽ¹la².

55 Jã¹nxe³tãu³a² tũ³ka³txi³nãu³xa² ãh¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² hi³ki¹a¹la² tẽ³sxã³ wxã³yah³lxin¹ti²ti¹. A²nũ²ai²na² yen³kxa² kã³i³kxi²jah¹la²
i³sxã³ sa²so¹kxa²ya¹nxe² i³sxã³ sa²so¹sah¹lxin¹ta¹lu¹wi¹. A³lan²ta² hã¹nxe² Sũ³na² sxi²ha²
ã³wxe³sxã³ wã³ntxa² wi³jau³xa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹tãu³ai³tã² i³sxã³
sa²so¹sah¹lxan³tai¹ti²ti¹. 56 Yxãn¹ta¹ Sũ³na² ã³wha²li²txã³nxu¹tai²na² we¹ta³lum²si¹jau³su²
kã³i³ũ¹sah³lxi¹lxi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxaí²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
a²yxo²ha³kxa¹ ã³waix3sxã³ ih³sau³nain¹ta¹hxaí²hẽ¹la².

Wã³nxĩn¹te² hxi²kan¹te²nãu³xa² Je³su²jah³la² en²tain¹jau³su²

57 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xai²na² Je³su²jah³la² i³sxã³ sa²so¹nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹te²
si³yxau³kah³la² Kai³fa²sah³la² sxi²ha² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². A²nxe³thi³na²
ha²teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³su² te²na² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nãu³xu² te²na²
nxe³sxã³ a²kã³nxa² ã³nũ¹nain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². 58 Nxe³yãn¹ta¹ Pe²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
u²lxi³ i³hit¹xai³ta¹hxaí²hẽ¹la². Ai³lhã³ Kai³fa²sah³la² sxi²ha² wai²ha² yxo²tã³lxa²
ã³wih¹ka³tu³ so³ta²to²nãu³xa² ã³wxe³ye²ta¹hxaí²hẽ¹la². Je³su²jah³la² kã³i³ũ¹nyhain¹kxi³nũ³su²
ã³wxe³sa³wah³nxe³ta¹hxaí²hẽ¹la². 59 Nxe³tũ³kxai³lu² wã³nxĩn¹ta² hxi²kan¹te²nãu³xai²na²
sa²kxai³lu² hxi²kan¹ta² a²nũ²kxi²tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² aín³nhain¹ta¹hxaí²hẽ¹la².
Je³su²jah³lai²na² i³su²lhã³ain¹si¹hain¹jau³su² aín³nhain¹ta¹hxaí²hẽ¹la². 60 Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹ti³
aín³nha²ti³he¹xain¹ta¹hxaí²nxa³hẽ¹la². A²nũ²a² ka³lxa¹txi³ wã³ntxa² ki³han³jau³xa² Je³su²jah³la²
i³ye³ki³ha¹kxain¹kxan¹ti³ aín³nha²ti³he¹xain¹ta¹hxaí²nxa³hẽ¹la². Nxe³nũ²la² in²txa² ha¹li¹
wxã³ya³ta¹hxaí²hẽ¹la². 61 Wxã³sxã³ i³ye³ya³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wã³ntxa² aín³kxi²si¹na¹hẽ³li¹. Nxe³sxã³ aín³kxi²si¹na¹te³nah¹lxi¹:
“Hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹ũ³na² sxi²ha² sa²nai¹a¹kxai²nãntũ³ hã²wxã³ntxa³ ye³ha¹li¹
ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a² ã³txo³nxi²na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²li² aín³kxi²si¹na¹hẽ³li¹. In³txai²li²
nxe³ya³ta¹hxaí²hẽ¹la².

62 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² i³sa²yxau³sxã³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Jau³jau¹xai²na² i³wa²lũ³xi²nxã³ji¹wi¹? Ih¹nxe³jau³ta³ ko³te³kxi²nxain¹thi²li¹?
Ta¹hxaí²hẽ¹la².

63 Nxe³yãn¹ta¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³nahx2nxe³sxã³ yxau³ta¹hxaí²hẽ¹la². Nxe³te³na¹
wã³nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²wã³txi³kxai³lu¹:

— E³lxah¹ i³yau¹ũ³sa²si¹nhẽ³li¹. Sũ³na² Si³yxau³jah¹la² i²nẽ³lha²kxai³ ya²la³tu³
i³yau¹ũ³sa²si¹nhẽ³li¹. Sũ³na² Ta²nhĩn¹ji¹wi¹? Txa²wã¹stũ³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tãu³lot3txa²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxaí²hẽ¹la².

64 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wain³na³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Yxān¹ta¹wān³txi³su² e³kxi¹nx2ta²wi¹. Ye³jen¹na² yan¹nāu³a¹ I²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³lai²na² a²wi¹tāu³a² wxi²kin³ti³ton³ti³hit1sain¹sxā³ ā³wxe³na¹ha²kxai³ oh³sī³nāu³a²wxa²kan³sxā³wā³li¹na¹ha²kxai³ nxe³na¹ju²ta² I²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

65 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² wā³nxīn¹te²nāu³xa² a²hxi²kan¹jah¹la² ain³kxi²te³na¹a²ha²la³se³nān¹ka³lo³khai³xa² sa²ten²txi³ta¹hxai²hē¹la². Sa²ten²txi³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³tain¹na³li¹. Hāi¹nxā¹a³sah¹lxī³wxi¹. Wxān³txai²li²Sū³na² kō³nxe³te²lo³jau³xai²na² ain³kxi²kī³ti²tū³wi¹. 66 Nxe³kī³sa²kxai³ ih¹nxe³kī³te³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Su²lhā³ain¹ju³ta² so¹lxī³ wain³na³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la². 67 Nxain¹ka³tu³ a²nū²a² i²li³te² hi²sen³kxai³lu² i³ye³ka³su³hēn¹kxi²ha²kxai³ a²hxi²kai²na²i³su²lai¹nha²kxai³ i³wai¹tha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 68 Nxe³ain¹te³nah¹lxī¹:

— Wxāi²li² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3txa²jah¹lo²sin¹ke³la³te²kxai³i³su²nxajah¹la² i³yau¹tū³sa²sī¹nhē³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wān³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ā³jau³su²

69 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² wai²ha² yxo²tā³lxa² ā³wih¹sxā³ā³yo²wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ wā³nxīn¹jah¹lai²na² sa²wi³sa³ka³lxī³na² ā³tū³sxā³i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Wxāi²li² Je³su²jah³la² ka³li³le²a²kō³xan¹jah¹la² ā³si³tē³kxai³nū³nīn¹ta¹tu³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

70 Nxe³nxajah¹te¹ i³kī³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹. Pe²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² kō³nha²nxan³hī¹. I²te²txā³xī¹. Ta¹hxai²hē¹la². 71 Hā²wxān³txa³ sxi²ha² wai²ha² yxo²tā³lxa² a³li³xi²te³na¹ a²sa³wi³sa³ka³lxa² ā³xa³ka³lxa²i³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². I²kxain¹sxā³ a²nū²a² kwa² yxau²xai³ain¹te²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³nān¹jah¹la² ā³si³tē³kxi²na²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

72 Jā¹nxah²te¹ i³kī³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— Jah¹lai²li² i²a¹jah¹lo²su² te²txā³xī¹. Ta¹hxai²hē¹la². 73 Jū¹nxe² ye³je¹na¹ kwa² yxau²xai³te²nāu³xa² ā³tū³ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² ta²lu¹wi¹. Jah¹la² yxo²wān³txa² e³kxa²yā¹nxe² e³li¹lxī¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

74 Nxe²e³tāu³a² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² yxo²an³ta³ti³ i³kī³ha¹kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Jah¹la² i³ye³kxah²lxin¹kxah³lai²na² i²ti³hex1te²txā³wi¹. Txa²wān³txai²na² e³a¹jau³xai²na²Txa²wā¹sū³na² wi¹lain³kxi²sain¹na³li¹. Kī³ha¹kxi¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³ an³txi³ju³ta²ū³hū¹sai¹nhī³nx2na³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe²e³ta³lun²tāu³ kā³la³ka³la²a²i³yxai²lxoh³lxī²xi²ta¹hxai²hē¹la². 75 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txin³txi²ain³kxi²xi²ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxi²xi²an¹jau³kxai³lu¹:

— Ka³la³ka³la²a² i³yxai²lxoh³lxī²xi²nxa³ta³lxa¹ wxāi²na² Pe²jah³lo³ i³nxai²na² sa²kxai³lu²ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ten³si³sa²nxān³jau³nū³su² i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Ha³la³je¹na¹i²tā²Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tu³ha³lo²a² a³li³sxā³ kāin² i³nān³ta¹hxai²hē¹la².

27

Pi³la²jah³la² hxi²ka² ā³yū³ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxa³ha²ta²kxai³lu¹ wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³ta²nāu³xa² a²nū²a²a²hxi²kan¹te²nāu³xa² nxe³sxā³ ā³sa²ki³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² i³su²lhā³si¹hain¹jau³su² ain³nha²sxā³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Ain³nha²ta³lun²nū²la²sa²hxi²ta³kxi²sxā³ tē³sxā³ ān³sa²so¹sxā³ ha³lo²a² wa³kxēn³yah³la² Pi³la²jah³lo²su² ha²kxai³a²hxi²ka² ā³yū³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ju³ta²sah³la² sa²ya²lu¹nha²jau³su²

3 Nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lai²na² kō¹kō¹xa²hxi²ka³nāu³a² ā³yū³ain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu²ha³lo²a² yxau³sxā³ ten³sa²tā³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² ya³lu²si¹hain¹jau³su² i²ha²kxai³i²āin²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². I²āin²ta³kxi²ha²kxai³ ū³yho³hain¹ki³ai³tā² hxi²tē³nha²nū²la²wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³ta²nāu³xa² a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² nxe³sxā³ tū¹ka³txai²na²ū³hū¹xi²ta¹hxai²hē¹la². 4 Ū³hū¹xi²te³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Kō³nxe³ti³ kāi³a¹hē³li¹. A²nū²a² hxi²ki³la³nxa³te²na² i³kī³ha¹kxi²sxā³ ā³yū³nx2tai¹na¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²ha³lo²sxa³wi¹. Nū¹hī²txa²hē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³ka³tu³ ū³yho³hi²ki³ai²na² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²hē¹na² ā³na¹ka³tu³a³li³ta¹hxai²hē¹la². A³li³nū²la² ne³kxe³kxi²nha²te³nah¹lxī¹:

— Ya²lu²na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³tu³ tũ³na² a³lo³xĩh³na² tẽ³nha²sxã³ sa²yxẽ²ta³tai²kxi²nha²sxã³ ha³lo²a² kĩ³ju³ta² a³li²sin³sxã³ sa²ya²lu¹nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nũ³xa² ũ³yho³hi²ki³ai²na² tẽ³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kĩ³thon³ku² kĩ³nhai¹. Ũ³yho³hi²ki³ai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² ũ³ha¹sxã³ wxẽ³kxi²kĩ³kxe³su² wai³nhĩ³nx2nxa³wi¹. A²nũ²a² su²lhã³kxa² ũ³yho³hi²ki³ai²la¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe² e³kxi²ta³lun²nyhain¹nũ²la² ha³lo²a² kwa³ta³la² we¹jah¹la² ha³lo²ai²na² so¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A¹nxe³ko³nũ³a¹ a²nũ²a² wa³nũt³jah³la² wxã³kxai²nãn²tu³ kwa²hã¹nxe² ya³lu²kxai²nãn²tu³ a²nxe³ko¹xai²na² sa²nĩ³kxi²ko³su² te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 8 Jã¹nxe³jut³su² ko¹xai²na² sa²kxai³lu² tĩh³yau³xan¹ko³su¹ nxe²ĩ³lxi¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 9 A²nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nũ¹tai²nãn¹jau³xa² we¹ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lu¹tai²na² Je³re³mi²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ũ³wha²li¹te³nah¹lxi¹:

— Ũ³yho³hi²ki³ai²na² hxi²ka² hxnã³sxã³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² 30 nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ũ³yho³hi²kxe³su² na¹li¹. A²nxe³sxã³ ĩ³sa³e² sa³wi³ha³lxa² nxe²hau³ko³tain¹na²hẽ³li¹.

10 Nxe³kxai²nãn²tu³ kwa³ta³la² we¹jah¹lai²na² ha³lo²a² so¹kxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³ju³tai²na² Sũ³na²kxai³lu² nxe³ĩ³yau¹ũ³sa³na²hẽ³li¹. Je³re³mi²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

Pi³la²jah³la² ĩ³wã³txi³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² yen³nũ³a² Je³su²jah³la² ã³yũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Pi³la²jah³la² ĩ³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³kã³txa² Si³yxau³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ĩ³wa²ũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²wãn³txai²na² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ka³tu³ wã³nxĩn¹ta³ si³yxau³ka³ta²nũ³xa² a²nũ²a² a²hxi²kan¹ti³nũ³xa² nxe³sxã³ ko³nxe³ti³hit¹si¹jau³su² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹kxan²ti³ ka³nah¹sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². 13 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wãn³txa² ka³lxa¹txi³ ko³nxe³ti³hit¹nxain¹jau³su² e³kxain¹na²li¹. Ain³kxi²nhãn²nxãn³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxe³ãn¹ta¹ wãn³txi³la³ yau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ hai³txi³ ĩ³wa²ũ³xi²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ju³tai²li² Pi³la²jah³lu¹ta²kxai³lu² ĩ²nũ²la² ĩ³wã³wã³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² ya³lu²si¹jau³su² kwa³na³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³je³nũ³wa³kxa² nxe²xai³ti³wa³kxa² ha³lo²a² wa³kxẽn³yah³la² te²hi³sen³su² nxe² kã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²ai²na² sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²wxe³te²na² ĩ³li²te²na² ka³na³ka³na³jah¹lan²tu³ than²kxi²sa²tã³ũ¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² nũ³kã³txai²na² te²nain¹kxah³lo²su² jah¹la² than²kxi²sa²tã³ũ¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². 16 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² in³txa² ko³nxe³thin¹khaix¹jah¹la² Ba³ra³ba²sah³la²kxai³lu² tĩ¹kxi²wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a²nũ³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 17 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³kã³txi³nũ³xa² ã³yã³sa²kxi³nũ²kxain¹tã³ãn²tu³ Pi³la²jah³lai²na² a²yo²wãn³txa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— In³txa² ka³na³ka³na³te²a² than²kxi²sa²tã³ũ¹hain¹to³hxai²na¹hẽ³li¹. Jã¹nxa¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ tĩ¹kxa²wxe³yain¹na³li¹. Nxe³na¹jut³su² ĩh¹jah¹lo²ta³ than²kxi²sa²tã³ũ¹te³la¹ji¹wi¹? Ba³ra³ba²sah³lo²su² ta³nxa² Je³su²jah³la² txa²wã¹ha³lo²a² si³yxau³jah¹lo²ye²kxi³jah¹la² ta³nxa² ĩ³yau¹ũ³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Pi³la²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxe³sxã³ Pi³la²jah³la² a²e²nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²ha²kxai³ ka³tã³khai¹xain¹nha²kxai³ ã³yũ³nyhain¹na²na¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². 19 Jã¹nxe³tĩ³kxai³lu² a²hxi²kan¹jah³la² ã³wxe³ka³lo²a² ã³wxe³tã³ãn²tu³ Pi³la²jah³lai²na² sxe³xa³ka³lxa² ĩ³sa²si¹hã³sxã³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Je³su²jah³lai²li² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²sin²tai¹. Ka³nxa³ti³na² nxe²hxi²sxã³nhot³sa³hẽ²li¹. Nxe³sa³ha²kxai³ ko³nxe³ ĩ³yĩ¹lain¹ju³ta³nũ³a² kã³txa³hẽ¹li¹. Ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹nĩ¹kxa²yan³txi³su² hxi²waun³txi³khaix¹sa³hẽ¹li¹. A²sxe³xa³ka³lxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20 Nxe²to³ta¹ wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³ta²nũ³xa² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nũ³xa² nxe³sxã³ a²nũ²a² nũ³kã³txa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ba³ra³ba²sah³la²so¹lxi³ than²kxi²sa²tã³ũ¹nhe³lhi¹hain¹jau³su² ĩ³wã³txi³sain³txain¹yah¹lxi³si¹nhẽ³li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ĩ³su²lhã³si¹hain¹jau³su² e³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 21 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Pi³la²jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— In³txa² ha¹lin¹te²a² ĩh¹jah¹lo²ta³ than²kxi²sa²tã³ũ¹te³la¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³lu¹:

40 Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— “Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²nai¹hxa³sān²sxā³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxā³ ā¹sa²to³nxi²na¹tu¹wi¹.” Nxīn¹jau³su² e³in¹tai¹ti²tu³wi¹. Ya²la³tu³ Sū³na² Tah²sin¹kxai²nān²tu³ i³hxi²ta²la³kxi²nha²sxā³ a²hi³sa³ka³txa² ka²nxi¹nhu¹li¹. Nxain¹ta¹hxi²hē¹la².

41 Te²yā¹nxe³sxā³ wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³ta²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a²nū²a² hxi²kan¹txi³su² te²nāu³xa² nxain¹sxā³ yxo²i²yhai¹nxa³jau³su² i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

42 Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ā³xa² sa²hau³ko³tain¹to³tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā²nxū¹h¹ hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³nān²nxān³tho³li¹. I³sa³e² a²wa³kxēn³yah³lai¹la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hi³sa³ka³txa² kan³ke³la³te²kxai³ yxo²i²si¹nhi³na¹wi¹. 43 Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ain¹te²sin²tai¹. Nxe³ha²kxai³ Sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ i²kxain¹kxai²nān²tu³ ā³wa²su¹txai¹lxi¹. A²yxo²wān²txa² ain³kxi²ki³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Sū³na² Tah²su² te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na² e³ha²kxai³lu¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

44 Te²yā¹nxe³sxā³ in³txa² q³nxa²ti³ kāi³ya³te²na² i³hxi²kī¹la³kxi²yain¹te²na² te²yā¹nxe³jau³su² yxo²i²nyhai¹nxa³jau³xa² i³wai³ka³si³xain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

45 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² whāi¹na¹ ka³nxa³hi²khai¹nxe³ta¹hxi²hē¹la². A³lan²ta² ne³ka³ka³thi¹nān¹tu³ ā³ka³nxa³hi²ta¹hxi²hē¹la². Ā³sa²ti¹tā³xi²tāu³a² so¹lxi³ ha²te¹ti³ye²ta¹hxi²hē¹la². 46 Nxe³te³na¹ ki³kan³te³na¹ Je³su²jah³la² kāin² i³wxan¹sxā³ i³kai¹xte³nah¹lxi¹:

— E³li¹ e³li¹ la³ma³ sa³ba³ka²ta³ni¹. Ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sū³nu²khai³xah³lāi³. Txa²sū³nu²khai³xah³lāi³. Īh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³ ā³na¹san¹thi²li²? Ta¹hxi²hē¹la².

47 Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² kwa² yxau³sxā³ i²tū³ka³txa² wai³nxa³txi³ ain³kxai¹nxa³nū²la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— E³li¹ah³lu¹tai²na² i³kai¹xte³nah¹lxi¹. Nxain¹ta¹hxi²hē¹la².

48 Nxe³te³na¹ a²kwēn¹tai²na¹ in³txa² kwa² yxau³tū³ka³txa² ka³na³ka³nā³jah¹la² ā³nih³sxā³ i³yi¹lho¹tū³xa² so¹sxā³ yain³txa³yau³xa² kah³jau³xa² ū³hū¹sxā³ ū³whi¹sai¹te³na¹ hi³sa³ka³txa² ū³ki³wi²kxi²sxā³ Je³su²jah³la² i³on³na²si¹hain¹jau³su² ūh³yxo²tē³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 49 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ha³lo³kxit¹sā²nē³hē³li¹. E³li²ah³la² sa²hau³kot³te³lhxā³ wxā³si¹jau³nū³su² i²wah³nxe³jah³lxi³sā²nē³hē³li¹. Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² kāin² i³kwāix¹xi²ka³tu³ a²wi¹tāu³a² a³li³sxā³ ya³lu²ye²ta¹hxi²hē¹la².

51 Nxe³hi¹na¹ wā²la² au³khai¹ka³lo³a² Txa²wā¹sū³na² a²sxi²ha² nxū²kwāi³ye³la³nāu³a² au³txi³yxau³thi³na¹ yxo²tū³ka³lo³a² ān²ten³ti²ta¹hxi²hē¹la². Oh³nāu³a¹ ā²ten³txi² wxa²kan³ka³tu³ yu³hxi²na² sa²kxai³lu² ā³ten³txi³sxā³ ā³yxo²hai²ta³lxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² Sū³na² yxau³te³na² e³l³xah²lxi³ i²ye²ta¹hxi²hē¹la². Īh¹nxe³te³na¹ kxīh³nxa² kāin² sa²wi¹wi¹ni² txah³lxa³kxa² kāin²ka³txa² kwa² a²yxo²hai²ta³lxi² nxe³ta¹hxi²hē¹la². 52 Īh¹nxe³te³na¹ kwā³kxē³na² a²nū²a² sa²nū³kxi²tē¹na² yxo²hai²ta³lxi²sxā³ a²nū²a² ya³lu²te²nāu³xa² wi¹lhin¹te²na² ka³lxa¹sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹ta¹hxi²hē¹la².

53 Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²nān²tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hī¹nā¹nū³a² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹hai¹nha²kxai³ a²nū²a² ka³ten³ti³ yxau³te²nāu³xa² wā²nā³ū¹ye²ta¹hxi²hē¹la².

54 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sa²wi¹ha³lxi²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i²yxau³sxā³ wah³nxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ kxīh³nxa² sa²wi¹win¹ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ i²ai¹nha²kxai³ kāi²no¹lain¹sxā³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ Sū³na² Tah²yah³lo²sin²tai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

55 Īh¹nxe³ju³kxai³lu² txu¹ti³nāu³xa² ka³lxa¹txi³nāu³xa² a²kxā³nxai³tā² ka³li³le²a²ko³xa² yxau³xai³lhi¹nān¹te³tu³ Je³su²jah³la² ā³si³tē³la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² hi²sen³su² wi¹lā³non²ta³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa² i²yxau³ain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la².

56 A²nxe³sxā³ a²hā³ti³nāu³a² Ma³ri²a³ Ma³ta¹lē²na³ka³lxi²na² Ti³a²kah³la² hxi²ka¹nxa³jah¹lan²tu³ Jo³se²ah³la² nxe³sxā³ te²na² a²hā³ka³na² Ma³ri²a³ka³lxu³su² nūn³ta¹ka³lxi²na² Se³be³te²ah³la² wē³ha³lxi²na² hā³ka³nu²su² te²na² ain¹sxā³ i²yxau³yain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² txah³lxa³kxē¹na² sa²nū³kxain¹jau³su²

57 Nxa²ha¹te¹ sū³ni²tāu³a² in³jah³la² A³ri³ma³te²a²thi³nān¹jah¹la² yen³kxi³khai¹jah¹la² Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah³la² Je³su²jah³la² sa³wit³su²nūn³nha²kxai³ ya³lu²ju³ta² i²nūn³ta¹hxi²hē¹la². 58 A²nxe³jah³lai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³la² ān³tū³ta¹hxi²hē¹la².

Ā³tī³sxā³ Je³su²jah³la²nū²a² ī³wā³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pi³la²jah³la² hi²sen³su² Je³su²jah³la²nū²a² ū³hū¹nha²si¹hain¹jau³su² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².⁵⁹ Nxe³ka³tu³ Jo³se²ah³lo²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²nū²a² hi³sa³ka³txa² sa²sai¹kxā¹nū²la² sa²so¹nū²la² wā²la² wī¹ka³lo²a² tah²ka³lo²an²tu³ tē³sxā³ wxa²wa³lā²u²kxi²ta¹hxai²hē¹la².⁶⁰ Nxe³nū²la² Jo³se²ah³la² a²tah³lxa³kxē¹khai³xa² tah²hēn³su² ha²kxai³ ū³whi²wxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tē¹nai²na² sa²kxai³lu² tah³lxa³ka³txa² wxa²xu³sxā³ wē³si¹nyhain¹jau³su² Jo³se²ah³la² a²kxā³nxai³tā² sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut³su² ya³lu²te²nū²a² ū³whi²wxe³ta¹hxai²hē¹la². tah³lxa³ka³txa² kāin²ka³txa² ū³wa³ti³kxi² sa²tā³sxā³ ū³h³yo²tī¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ū³h³yo²tī¹kxi²nū²la² ī³xi²ta¹hxai²hē¹la².⁶¹ Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² sa²nī³kxi³ju³ta² ā³wxe³sxā³ ī²yxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la², txu¹ti³nāu³xa² Ma³ri²a² Ma³ta³lē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a² ā³xa³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ ha¹lin¹ta¹ka³lxa² ā³wxe³sxā³ ī²yxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txah³lxa³kxē¹na² wī¹lhau³ko³tain¹jau³su²

⁶² Nxa²ha²te¹ a²lan²nū²tāu³a¹ pas²kwa² yain³txa² hau³ko³ta³lu²ti³xa² ha³nau³hī²na³na¹ āh¹a³la²ni²tāu³a¹ wā³nxin¹ta² si³yxa³ka³ta²nāu³xa² fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ain¹sxā³ Pi³la²jah³la² sxi²ha² ā³yā³sa³kxi³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²ba²to³ nxe³kxan²ti³nū¹ wxā³sxā³ ā³yā³sā³kxi³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².⁶³ Nxe³sxā³ ī³ye³ain²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³s3a³lxi¹. Jah¹lai²na² ya³lu²jah¹la² ī³ki³ha¹kxi²nē³jah¹lai²na² wān³txa² ain³kxi²xi²si¹na¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²sa¹: “Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a¹ ka³ten³su² ī²sa²yxa³xi²na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²tā² ain³kxi²xi²si¹na¹wi¹.⁶⁴ Nxe³ha²kxai³ txah³lxa³kxē¹na² a²nū²a² kan²txi³ ī²yxa³si¹hain¹jau³su² ī²sa²si¹hā³txai¹nhē³li¹. Ya³lu²jah¹lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² hāi³a² wxā³sxā³ a²nū²a² so²si¹hā³nxain¹kxa²yan³txi³su² kī³nhai¹. Nxe³ain²ke¹la²te³kxai³ a²nū²a² ī³hen³txai¹nhī³te³nah¹lxi¹: “Ya²la²tu³ ka³ten³su² ī²sa²yxa³xi²ti²tu³wi¹.” Ain¹jau³nū³su² nxe³ke³la²te²kxai³ a²ne³ki³son³sxā³ ā³ke³tū¹ain¹ju³ta² ko²nxe³ti³nū³sain¹sin¹tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁶⁵ Nxa²ha²te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³ti³kxai³lu¹:

— So³ta²to² nū³ka³txa² yū³yah³lxi¹lxi¹. Txah³lxa³kxē¹na² wī¹lhau³ko³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁶⁶ Nxe³ka³tu³ a³li³ain¹nū²la² txah³lxa³kxē¹na² kan²txi³ wī¹lhau³ko³tha²kxai³ a²nū²a² ī²yxa³sa²tē³te³nāu³xa² sa²si¹hā³ai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² ū³h³yo²tī¹kxi²wxe³ka³txa² ū³txā¹tha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ka³txai²na² ū³txā¹tain¹ju³tai²na²sa¹. Kū³ni³nho²su² ū³txā¹tain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² hxi²kan¹txi³ sa²yo²tha²nain¹ta¹hxai²nxai³hē¹la².

28

Je³su²jah³la² ka³ten³su²ī²sa²yxa³xi²jau³su²

¹ Nxa²ha²te¹ sa²ba²to³ nxe³ti³xa² ha³nau³hi²na³na¹ ī³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ to³mīn²ko³ nxe³ton³tāu³a¹ txu¹ti³nāu³xai²tā² Ma³ri²a² Ma³ta³lē²na³ka³lxa³i²tā² Ma³ri²a² ā³xa¹ka³lxa³i²tā² ain¹sxā³ txah³lxa³kxē¹na² ī²xi²te³lhxā³ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².² Nxa²ha²te¹ a²kxā³nxaxa² a²kwēn¹tai²na¹ kxi³h³nxaxa² kāin² sa²wi¹win¹ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxā³ wxā³nū²la² txah³lxa³kxai²li² sa²yo²than²txi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ txah³lxa³kan²tu³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².³ A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³lai³yu³hū³nha²kxai³ a²wā²la²ka³lo²khai³xa² hān³khai¹nxe³sxā³ ne²ve²nū²xa² yā¹nxe³hū³ta¹hxai²hē¹la².⁴ Nxa²ha²te¹ so³ta²to² nū³ka³txa² ī²yxa³sxā³ wah³nxe³kxain¹te²nāu³xa² kāin² o²lai¹nha²kxai³ ī²ka³ta³ta³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ya³lu²te²hū³sxā³ sxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la².⁵ Nxa²ha²te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹. Txu¹txa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹ni¹. Je³su²jah³la² ī³hxi²kī¹la³kxain¹sxā³ ya³lu²jah¹lai²tā² ā³ten³yah¹lxin¹ju³ta²nū²a² ī²te²sa¹xī¹.⁶ Yxān¹ta¹ tī¹a²na² yū²nxaxi¹. Ka³ten³su² ī²sa²yxa³xi²na¹ni¹. E³kxi¹nx2ti²ka²yā¹inx2 ī²sa²yxa³xi²na¹ni¹. Yxān¹ta¹ sa²nī³kxi²te³na² ya³lu²sxa³je³nai³tā² ā³wih¹sxā³ ī²ja¹hē¹ni¹.⁷ Ya³hin¹kxai²nān²tu³ ī²ta³lu²yah³hin¹kxai²nān²tu³ a²sa³wi³ha³lxa² ai³sxā³ ī³hen³txi³tain¹yah³hē¹ni¹. Ka³ten³su² ī²sa²yxa³xi²jau³su² ī³hen³txi³tain¹yah³hē¹ni¹. Ya³lu²sxā³ sxa³nxaxi¹. Nxa²ha²te¹ Ka³li³le²a²ko³nāu³a² ī²ne³ka²tah¹na²ni¹. Nū¹ai²na² ne³kxau²hxi²yah³hin¹tu¹xī¹. Nxe³yah³nx2ta¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁸ Nxe³ka³tu³ ka³lih¹lxi²sxā³ o²lai¹nha²kxai³ txah³lxē¹na² a³li³ain¹nū²la² yān¹txi³ ā³nxai³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² ī³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².⁹ Nxe² a³li³sxā³ ā³nxai³ain¹tāu³a² Je³su²jah³la² hi²sen³su² ne³kxauh²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Ne³kxauh²xi²sxā³ wī¹le²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ ā³tī³ain¹nū²la² ā³ka³ti³wxe³nū²la² a²yū³ki³sxā³ ī²sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰ Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la² ī²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹ni¹. Hāi¹nxe³sxā³ txa²wā³tā³nāu³xa² ī³hen³txi³txain¹ya³hē¹ni¹. “Ka³li³le²a²ko³nāu³a² ā³nxai³sxā³ ne³kxauh²xai¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³na¹jau³su² ī³hen³txi³txain¹yah³hē¹ni¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² ain³kxi²nū²la² a³li³ya³ta¹hxai²hē¹la².

So³ta²to² i²yxau³ain¹te²nāu³xa² ki³han³jau³xa²i³yau¹ū³hain¹jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ a³li³ya³tj³kxai³lu² so³ta²to² te²nāu³xa² txah³lxē¹na² i²yxau³sxā³ wahx³nxain¹te²nāu³xa² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹sxā³ wā³nxin¹ta² si³yxau³ka³ta³nāu³xā² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxa²ha¹te¹ wā³nxin¹ta² si³yxau³ka³ta³nāu³xa² a²nū²a² hxi²kan¹txi³su² te²nāu³xa² ā³nū¹tain¹sxā³ ain³nhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ so³ta²to² nū³kā³txa² ū³yo³hi²ki³a² kāin² ū³yo³hi²hain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² i³wā³txā¹nyhain¹kxai²nān²tu³ nxe² i³wa²lū³xi¹jah³lxī³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxī¹: “Ka³nxah³ti³na² āu³xi²si¹na¹tāu³a² ya³lu²jah¹la² sa³wi³ha³lxā² hāi³a² wxā³sxā³ a²nū²a² so²a²sih³kxi²nyhain¹nū²nhai¹.” Ki³han³jau³xa² nxe² e³kxi¹jah³lxī³hē¹li¹. 14 Nxa²ha¹te¹ wān³txai²na² āu³xah³lxin¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³la² wxa²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²ne³nxē³na² ā³wih¹kxai²nān²tu³ wi¹le³kxi²si¹na¹tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² kon³ton³kxi¹nx2ti³xah³lho³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe² e³kxi²ta³lun²nū²la² so³ta²to² nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ū³yo³hi²ki³a² so¹sxā³ wān³txin³txi² ki³han³jau³xin³ti² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jau³su² nxe³hī¹nān¹te²tu³ wān³txin³txi² u²lxī³ hā³ta³nxe³jau³su² Ju³te²a² nū³kā³txa² yo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² Je³su²jah³la² i²ain¹jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxā² hxi²ka² hxa³sxā³ ka³na³ka³nat3sxā³ wxa²hait1so¹xi²nū³tj³kā³txai²na² sa²kxai³lu² Ka³li³le²a²ko³xa² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wā³la² wā²nā³ū¹ka³txai³tā² ka³la³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i²ain¹te³na¹ i³sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxā² ka³na³ku² i³wā³wā³jain¹ta¹hxai²hē¹la². 18 Nxe³ka³tu³ ā³tj³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Oh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹ yuh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹ a²hāi¹nxe³ti³xa¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³kat3su² tāu³sa¹wi¹. 19 Nxe³te²sa¹ha²kxai³ hā³lo²a² yuh³xan¹ko³nāu³xa² a²yo²ha³kxai¹ ai³jah³lxī³sxā³ a²nū²a²nāu³xai²na² txa²sa³wi³ha³lxī³lon³jah¹lxī³hē¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nyha¹ju³ah³lxī³hē¹li¹. Yxah³lxin¹tāu³a² Txa²wi³na² i³lxa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nyhah¹lxī¹nha²kxai³ A²tah²na¹xai²na² i³lxa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nyhah¹lxī¹nha²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³lxa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nyhah¹lxī¹nha²kxai³ nxe³sxā³ ū³hū¹kxi²sa²sai¹nyha¹ju³ah³lxī³hē¹li¹. Txa²sa³wi³ha³lxī³syē¹nxain¹ju³ta² e³lxah²lxī³tu¹wi¹. 20 Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a²yo²ha³kxai¹ sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su² i³yau¹ū³txain¹yah³lxī³hē¹li¹. Nxe³ya¹nx2ta¹wi¹. Ā³si³tē³kxi²sa²tē³nx2ta¹tu¹wi¹. Yuh³xan¹ko³nāu³a² ne³ki³so³nxa³tāu³a¹ ā³si³tē³kxi²sa²tē³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ya³nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Markos

Jo³au² Ba³tis²jah³la² Sũ³na² wãn³txa²i³hen³txi³jau³su²
 1 Wãn³txa²wi¹jau³xa² Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha² yxau²xai³ju³ta² i³yau¹ũ³hẽ³jau³xa²,
 hi¹na² ân³si³wxe²na³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 2,3 Nxe³jau³xai²na²sa¹, kxã³nhxã¹nu¹ta¹na²
 I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² ũ³wha¹li¹txã³nxu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ã³jah¹la² wxã³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nãu³a² ai³sxã³
 i¹ye³tu¹wi¹. I¹ye³kxi³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxã³ju³ta²nũ³a²
 yũ³kxai²nãn²tu³ ã³wxã²tĩh³na²nũ³a² wxa²hau³ko³tain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxã³ju³ta²nũ³a² wxa²e¹nãu³ai²na²
 wxa²hau³ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Ya²la³tu³ wxã³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³tu¹wi¹.
 I³sa³i²ah³lu¹ta¹kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, wxã³sxã³ ha³lo²ai²na²
 a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nãu³a¹ he¹ta¹hxai²hẽ¹la². He¹te³na¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³
 ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³la¹
 i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² yũ³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³
 i³ãin²ta³kxi¹nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³
 kãi³yah³lxin¹kxa² wah³xa² ã³wa³su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yãn³tu³ta¹
 i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹ha¹jau³su² ã³tũ³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² Ju³te²a²ko³xa² yxau³ain¹te²su² te²a² hãi¹nxe³ti³xa¹ a³li³i²
 Je³ru³sa³i²ẽ²thi³na² yxau³ain¹te²su² te²a² hãi¹nxe³ti³xa¹ a³li³i² nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a²
 yxau³ai¹nxa³ko³xa² ã³nxa³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ko³nxe³ti³
 kãi³ain¹ju³ta² Sũ³na² i³hen³txain¹sãn²nũ²la² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³la¹ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wã¹sũ³na²
 hxi²ki³kxai³lu² ã³wa²su¹jau³su² yxo²i²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxo²i²yah³lxi³ha²kxai³ i³yau³xa²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². 6 Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ko³yxuh³xa²
 ka³mẽ²la² a²wã²la²ka³lo³a² ũ³whi²kxi¹nha²ha²kxai³ po¹na² a²wã²la² sa²sã³i²nha²ha²kxai³
 ka³ya³txa² i³yai³ni², txu³ha²yau³xa² i³na² nxe³ha²kxai³ nain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². 7 A²nxe³jah¹lo²su²
 jah¹la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²si³yo³na² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa²jah¹la² wxã³tu¹wi¹. Wxã³te³na¹ hxi²kan¹txi³
 wa³to²hi²sa²ha²kxai³ a²yu³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²yu³ta²la³kxi²nũ¹ha¹kxe³su²
 hxi²ka¹nhi²nxa³nha²wi¹. 8 Txai²na² i³yau³xa² so¹lxi³ ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ya³nxta¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹
 jah¹lai²na² hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² Wi¹lhin¹jah¹la² ũ³hũ¹nxa²lxi³ha²kxai³
 wxa²e¹nãu³ai²na² ã³nhxan³ka²ti³nxa²lxi³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹jau³su²
 9-10 Nxe³hĩ¹nu¹ta¹na², Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³na²
 yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thi³na² a³li³nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² hxi²ka²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹jau³su² Jor²tãu²yau³xa² ã³nxa³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³, Jo³ãu²
 Ba³tis²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu² so¹sxã³, ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹,
 i³yau³xa² a³li³ain¹te³nah¹lxi¹, oh³sĩ³nãu³a¹ sa²yxo²hai¹sxã³, kwa³sxa³hũ³nxe²
 a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². Yãu³ka³jxah¹la² oh³nãu³a¹ a³ka³nxi²xi²ye³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na²
 ã³nka³la³kxi³wxe³kãin¹ta¹hxai²hẽ¹la². 11 Nxe³tãu³ãn²tu³ti¹ oh³nãu³an¹te²a² wãn³txa²
 ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Wxã³ti³ Txa²ki³lha³lxa²khaix¹si¹lxi¹. A³lxi¹nxa²ha¹kxah³lo²si¹lxi¹.
 Wi¹lxo³kxi²khaix¹san¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Ko³nxe³ti³ kãi³sain³si¹jau³su²
 12-13 Nxe³nxa²ha¹te¹ kwẽn¹ta²kxai³lu¹ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu¹,
 Je³su²jah³la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nãu³a¹ ã³sa²so¹si¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nũ¹a¹
 ka³yxuh³xa² ũn³txa² he¹tãu³a¹ ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³hxi²ka² hxan³sxã³
 wxa²sa²wa²la³kxi²sxã³ wxa²sa²wa²la³kxi²nũn³sxã³ te²yã¹nxe² wxa²sa²wa²la³kxi²nũn³sxã³
 a³lan²ta¹hxai²hẽ¹la². 40 nxe² a³la²ni²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na², Sa³ta³na²jah¹la²
 a²hi²sen³su² o²la³kxi²sxã³ Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² jau³xa² ã³na¹si¹jau³su²
 i³wa³ka³nxe³sain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ hai³txi³ hxi²ka¹nha²txi³ti³hex¹ta¹hxai²nxa²hẽ¹la².
 Nxe³nũ²la² oh³xan¹te² nũ³ka³txa² wxa²kan³sxã³ wxã³nũ²la² Je³su²jah³la²
 sa²hau³ko³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ka³li³le²a²ko³xa²wa³ka³la²kāi³ā³si³wxe³jau³su²

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sxi²ha² kan²thi³na² ū³tj¹kxi²wxe³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² Ka³li³le²a²ko³nāu³a¹ ā³nxi³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 15 I³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yau³tāu³lo³ju³ta³nū³a² wxā³tj³wa³ki³lxon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³lu¹ kō³nxe³tj³kāi³ya³lxin¹ju³ta² ā³sa²wa²nha²sxā³ ā³na¹jah¹lxī³hē¹li¹. Yah³lxin¹ka³tj³ Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² so¹lxī³ yxo²i²sah¹lxī³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²lon³tj³tāu³xa² Si³māu²ah³la² Ān³tre²ah³la² ain¹sxā³ ai³na² hoh³lxī³su² ya³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ i³ye³na² Ka³li³le²ye³na² ta³lā²la²ka³lo³a² ā³na¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxī¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² i³ye³nai²na² a²yxo²ka³te³nhāu³ā¹ ā³nxi³te³nah¹lxī¹ a²lon³tj³tāu³xai²na² i³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². 17-18 I³ha¹txain¹sxā³, i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe³ja³sa²lxī¹. Ān³si³te³syā¹hē¹li¹. Ai³na² ā³na¹yah³to³hxain¹ta¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹ ān³si³te³syā¹hin¹kxai²nān³tj³ a²nū²a² i³kaix¹so¹ya³hin¹ju³ta² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹, ā³si³tē³kxi²syā¹si¹hai¹na¹jau³su¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ta³lā²la²ka³lo³nāu³xai²na² ā³ya³sxā³, kwēn¹ta¹kxai³ Je³su²jah³lo² ā³si³tē³ya³ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ka³tj³ta¹ jū¹nxe² yxan¹nāu³a¹ Ti³a²kah³la², Se³be³te²ah³la² ta²ha² yxau² a²lo³na² Jo³āu²ah³la² yxau² ka²no¹a² yxau²ya³sxā³ ta³lā²la²ka³lo³a² ā³sa²ka³tū³sxā³ ān³sa²hau³ko³ja³ta¹hxai²hē¹la². 20 Nxe³ka³tj³ Je³su²jah³la² yau³son³kxain¹sxā³ i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². I³kaix¹te³na¹ Jo³āu²ah³la² Ti³a²kah³la² nxe³ya³sxā³ a²wi³na² ka²no¹a²nāu³a¹ ā³na¹i² a²sa³wi³ha³lxī³nāu³sxā² ka²no¹a²nāu³a¹ ā³na¹i² nxe³sxā³ ān³si³tē³nhya¹ta¹hxai²hē¹la².

In³txa² kō³nxe³te²a²yāu³ka³txa²nxū²kwai³wih¹sxā³yxau³jah³lo²su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³nū²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tj³ sa²ba³to³nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nū²ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wi¹hain¹ka³tj³ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nhyain¹ta¹hxai²hē¹la². 22 Nxe²wxā³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa² ain³kxain¹ka³tj³ i³wā³wā³ta³kxi²nha¹sxā³ ā³no²non²ta³kxi²nhyain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² wxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ i³ye³ha²kxai³ hai³txi³ha³tēh³nxa²ā³ i³hoh³lxī³su² tū³ka³txa² i³ye³kxu¹jā¹nxē²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² hāi¹nxe³tj³sā¹ i³wā³wā³ta³kxi²nha¹sxā³ ā³no²non²ta³kxi²nhyain¹ta¹hxai²hē¹la². 23 Nxe³nxa²ha¹te¹ ā³nū²kxi²thi³nāu³ai²na² a²nū²a² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah³la² he¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah³la² i³wxan¹te³nah¹lxī¹:

24 — Je³su²jah³lī³ai³. Na³sa²re²thi³nān³jah¹lo²si¹lxī¹. I³h¹nxet3sa¹nhin¹ji¹wi¹? Sun²tā²hxat3sa²sin¹te¹lhxā³ wxā³nhin¹ji¹wi¹? Wxāi²na² i²nxa²te²sa¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Tah²si¹lxī¹. Kō³nxe³ju³ta² yū³tj³hexi¹jah¹lo²si¹lxī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² wxi²kan¹sxā³ kwa³na³te³nah¹lxī¹: — In³txai²li² ka³nahx2nxe³sxā³ nxū²kwai³lī³txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ka³tj³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kāin² wxan¹khaix1nxe³ka³tj³, in³txai²na² ā³nhē¹nhē¹nhyain¹te³na¹, nxū²kwai³lī³ta¹hxai²hē¹la². 27 Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nū²a² hāi¹nxe³tj³sā¹ kāin² o²lain¹sxā³ i³wā³txi³nhyu¹te³nah¹lxī¹: — Ju³ta²na² I³h¹nxe³ju³khai³sa¹hīn³te²la¹ku². Jah¹lai²na² wān³txa² tah²yau³khai³sa²te²la¹ku². Kj³nhai¹. Je³su²jah³lai²na² wxi²kan¹txi³ kwa³na³te²la¹. Kwa³na³kxai²nān³tj³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ha²tā³nxān²txi³ sa²yxo²wet1sxā³ a³li³ain¹na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³ju³ta² sa²kxai³ Je³su²jah³la² wxi²kan¹txi³ kāi³ye³jau³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Ka³li³le²a²ko³nāu³a¹ yxau³te²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Si³māu²ah³la² hāi³na²i³ton³kxi²jau³su²

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, ā³kī³nū²kxi²thi³nai²na² a³li³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² whāi²na¹ sxi²ha² thi³nā³xā¹ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nai²na² a²wa³kxē³nū³ka³txa² Si³māu²ah³la² Ān³tre²ah³la² nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². 30-31 A²nxe³thi³nāu³ai²na² Si³māu²ah³lai²na² a²hāi³na¹ka³lxa² i³hī¹la²kxi²sxā³ i³to³nha²kxai³sxa³ye³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³ka³tj³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wxā³sxā³ txu¹hai²na² hxi²ki³sxā³ sa²yxo²ka³la¹te³te³na¹, wa³su¹txi³ i³hī¹la²kxi²ka³txai²na² ā³wa³su¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹ txu¹ha³ka³lxai²na² a²hi²sen³kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² nū³ka³txa² yain³txa² sa²hau³kot3sxā³ ū³hāu¹la²kxi²ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka³i³ton³kxi²nū³ka³txa²we²txi²jau³su²

32 Nxe³nū²la² ki³kan³nū²la² a²nū²a² wi¹lain³nha²te² hi²sen³kxai³lu¹ a²nū²a² ā³xa² i³ton³te²su² te²a² a²hāi¹nxe³tj³sā¹ tē³i² a²nū²a² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³te²su² te²a² a²hāi¹nxe³tj³sā¹ tē³i² ain¹sxā³ Je³su²jah³la² ā³tj³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 33 Nxe³sxā³ sxi²ye³hai²na² Ka³far³na³nū²thi³nān³tj³ka³txa² a²hāi¹nxe³tj³sā¹, tj³nhyain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Je³su²jah³la² hxi²ka² kan²ta³kxi²nē³ka³txa² we²txi²ju³ta² yū³tū¹xā¹. Ain¹jau³su² ū³wha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³ju³ta²na² Je³su²jah³la² wi¹kō³nh²nxa²ha¹te¹ kan²ta³kxi²jah¹lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sa³nxe³la³kxah³lāi³. Wxa²kō³nxe³ti³ kâi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹ti¹nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² wān³txa²ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³ju³ta²kxai³ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³kā³txa² kâ³na³ku² te²su² te²a² thī¹nāu³ai²na² ā³wxe³sxā³ i³yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txai²na² a²e¹nāu³a² i³wā³wā³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Nxe³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wān³txai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³, hxi²kan¹ti³ i³ye³jau³xai²la¹wi¹. A²nū²a² kō³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹ti³ wxa²wa²su¹tē³te³jai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²nū²a²khai³so¹lxi³jah¹lai²na² a²wān³txai²na² Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³jau³su² na³li¹. Nxe³jau³su² ki³han³sxā³ e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

8-9 Nxain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ he³son³kxi²nyhain¹jau³xa² wi¹kō³nha²nū²la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— He³son³yah³lxin¹jau³xa² ha²ya³kxa² e³li³jah³lxi³hē¹li¹. Ne³kxa²a³sah¹lxi³wxi¹. Īh¹jau¹la³ta³ wān³txa² wa³su³jau³la³te³la¹xā³? “Wxa²kō³nxe³ti³ kâi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa²: “Ī³ton³jah¹lāi³. Ī³sa²yxau³sxā³ ā³nx³i³xi¹sē¹li¹.” Nxe³jau³xai²la³ta³nxa² nxe³lū³j¹wi¹? 10 Yxān¹ta¹Txai²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²kah³lo²su² Na¹ha²kxi³wxi²ka¹na¹ju³ta² i³yau¹ū³nx²ta¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ton³jah¹lo² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹.

11 Ī³sa²yxau³sxā³ wxa²sxan¹ka³lo³ai²na² whāi²na¹ sa²so¹sxā³ ā³nx³i³txu¹li¹. Nxe³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ in³txai²na² sa²kxai³lu², wa³su³txi³ sxā³sxā³ Ī³sa²yxau³sxā³ a²sxa³ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³ a³li³xi²ye²yhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³wā³wā³txi³kxain¹sxā³ ā³no²non²ta³kxain¹sxā³ i³ye³kxi²lā³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² nū³kxū³khai¹nxe³sxā³ wi¹lhin¹khai¹nxe³te²la¹wi¹. Ha³lo²ai²na² Sū³na² kâi³ju³ta² hī¹na² so¹lxi³ Ī³kī³tā³li¹. Kxā³nxai³ta³li² te²u¹jā¹nxe³ju³ta³la³ i²ti³hex¹kj³sxa³ta¹ti²ti¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Le³vi²ah³la² i³kaix1so¹jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² i³ye³na² yxo²ki³sa³nāu³a¹ ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ān³ki³ka³ti³kxain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹tū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 14 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a³li³xi²nū²la² a²nū²a² ū³yho³ha³ki²ka² so¹kxi²nē³jah¹lai²na² Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ū³yho³ha³ki²ka² ū³wha¹thi³na² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la²kxai³lu² Ī³sxā³ i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ Le³vi²ah³la²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi¹ta¹hxai²hē¹la². 15 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² Le³vi²ah³lai²na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³sxā³, i³yain³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² ā³wxe² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ā³wxe², a²nū²a²nāu³xa² kō³nxe³ju³ta² kâi³to³te²su² te²nāu³xa² ka³lxa¹te²nāu³xa² ā³wxe², a²nū²a² ū³yho³ha³ki²ka² so¹kxi²nē³tū³kā³txa² ka³lxa¹tū³kā³txa² ā³wxe² ain¹sxā³ i³yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la², a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi¹nha²kxai³la². 16 Nxe³ju³ta²na² fa³ri³se²a² nū³kā³txa², ā³nhai¹tū³te²nāu³a² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³kā³txa² ā³nhai¹tū³te²nāu³a² ain¹sxā³ Ī³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ī³ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xā² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²hxi²kan¹jah¹la² a²hi³sen³su² a²nū²a² ū³yho³ha³ki²ka² so¹kxi²nē³tū³kā³txi³su² a²nū²a²nāu³xa² kō³nxe³ju³ta² kâi³te²su² te²nāu³xa² nxe³te²su² ain¹sxā³ ā³wxe³sxā³ i³yain³ya³hain¹ju³tu¹ta²na², Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wāi³na² ā³wxe³sxā³ i³yain³ya³hain¹sīn¹te²sin²tā³? Wi¹kâi³jah¹lo²sin¹ke³la³te²kxai³ nxe²i³yain³ya³hai¹nh³nx²nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² ain³kxain¹tāu³ i³wā²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² wi¹lain³nha² te²hi²sen³su², hai³txi³ hī³ne³kxa² wa³kxēn³yah³la² ā³ten³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² so¹lxi³, hī³ne³kxa² wa³kxēn³yah³la² ā³ten³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³ha²kxai³ Txai²li¹ hai³txi³ a²nū²ai²na²: “Wi¹lhin¹sa³nha³.” Kō³nxe³ti³ kâi³a¹ju³ta² yū²nxa³nha¹.” Nxe³te²su² te²na² i³kaix1so¹te³lhxā³ wxān²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² kō³nxe³jah¹la² so¹lxi³ kō³nxe³ti³ kâi³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹lxi³ wxa²wa²su¹tain¹te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Heh³lxi² yxau³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

18 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³lxi³ nū³kā³txa² nxe³ha²kxai³ fa³ri³se²a² nū³kā³txa² nxe³ha²kxai³ ha¹lin¹ta¹nū³kā³txa², Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³kxi²te³lhxā³, kwa²hāi¹nxe²

he³lhx² yxau³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a² wxā³sxā³ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txa² kwa²hāi¹nxe² heh³lxi² yxau² fa³ri³se²a²nū³ka³txa² a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txa² kwa²hāi¹nxe² heh³lxi² yxau², ain¹to³nha³li¹. Yxān¹ta¹, wxa²sa³wi³ha³lxi³nū³xai²na² nxe³ain¹to³hxa²wi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³, wxa²sa³wi³ha³lxi³nū³xai²na² kwa²hāi¹nxe² heh³lxi² yxau³ain¹to³hxa³ji¹ku¹, si¹na¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yxau³nuh¹nx2ta¹tāu³a² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxi² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta² in³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nān²tu³, a²ya³la²nāu³xā² i³kaix1so¹yhain¹te²ju²hē³li¹. I³kaix1so¹sxā³ ān³yān³nū²kxi²sxā³ kāin² i³yain³ya³hain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹ai²na² yxau³ye²yhai¹nh¹na¹ i³kaix1so¹ain¹tū³ka³txai²na² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. 20 Yxān¹ta¹ yxan¹nū³a¹ a²wē³sāi¹ai²na² so¹kxain¹sxā³ sa²tā³tū¹kxi²yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ nxe³hi¹na¹ a²nū²a² i³kaix1so¹ain¹tū³ka³txa² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ heh³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹yah³li²nū³xu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su² he³lhx² yxau³ain¹te²ju²hē³li¹. Ne³to³ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi³na² sa²kxai³lu² ā³waix3tai¹na¹hi¹na¹ so¹lxi³ he³lhx² yxau³ain¹tu¹wi¹.

21 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² wā²la² ū³whi²kxi²nha²ka³lo³ai²na² tū³ka³lo³a² ā³ten²ti³kxai²nān²tu³ hai³txi³ tah²ka³lo³a² ū³nhū²kxi²sxā³ ūh³vxāi¹ain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Tah²ka³lo³ai²na² ū³nhū²kxi²ki³ke³la²te²kxai³ ū³what3kxai²nān²tu³ tah²ka³lo³ain²ti³ i³tot1sa²kxai³ tū³ka³lo³a² i³tot1txa³ha²kxai³ nxe³sxā³ ā³ten²ti³h³nx2na³ji¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² txa²wā¹yah³li²nū³xu¹ta¹na² wān³txa² ain³so¹ki³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ Txa²wān³txa² ū³nhū²ki³ke³la²te²kxai³nān²tu³ nxe³ju³kxai³lu² wai³nxa³wi¹. Txa²wān³txa² so¹lxi³ ain³so¹kxi³ju³ta² wain³na³li¹. 22 Jā¹nxe³sxā³, hai³txi³ ka³yxuh³xa² wā²lēn¹ta³ tū³ka³lo³ēn¹ta³ yain³txi³yau³xa² txah²yau³xa² ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³whā¹ki³te²sxa³yu²hē³li¹. Ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³whā¹ki³ke³la²te²kxai³ a²yain³txi³yau³xa²na² sa²kxai³lu² wā²lē¹nai²li² i³txi³hau³kxi²sxā³ i³khot3sxā³ a²zyau³xa² i³ye²na³hxa³te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xa²txi³ ān³tū² a²e¹nāin²ti³ ā³tū² nxe³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xa² wā²lē¹na² tah²ka³lo³ē¹nāu³a², ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³whā¹ki³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wān³txa² a²hā³tih³xa² sa²yo²we¹tha²kxai³ txa²wā¹yah³li²nū³xu¹ta¹na² wān³txa² a²hā³tih³xa² sa²yo²we¹tha²kxai³ nxe³jau³kxai³lu² wai³nxa³wi¹. Txa²wān³txa² hāi¹nxe³yau³xa¹ sa²yo²we¹ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Sa²ba³to³ nxe³hī¹na² a²wa³ka³li³yu³ta² i³yau¹ū³jau³su²

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, sa²ba³to³ nxe³jut3su², Ju³te²a² nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³ye¹nxi²to³jut3su² ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³ju³ta¹na² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nū³xai²na² whāi³na¹, yain³txa² wen¹ko³xa² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ain¹te³na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nū³xai²na² sa²kxai³lu² yain³txa³nā³kxa² wxa²ni²lho² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— I²txa²si¹nhē³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txi³su² sa²ba³to³ nxe³tāu³a² a²wa³ka³la² a²yo²ha³kxa¹ ā³na²xai³ki³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxi³ jau³jau³ai²na² sa²yo²ā³ain¹ti²tu³wi¹, yain³ti³nā³kxa² wa²ni²lho¹ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sū³na² wha²li²txā³nxa² i²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² he³ha³kxi³ a²sa³wi³ha³lxi³nū³xu¹ta¹na² he³hai¹nha²kxi³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

26 Nxe³tāu³lu¹ta¹na², A³bi³a³ta²rah³lu¹ta¹na² wā³nxin¹te² si³yxau³ka³txa² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³nxa²ha¹te¹ Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² sa²kxai³lu² Txa²wā²sū³na² sx²iha² s²wih³nū²la² yain³ti³nū³xai²na² Sū³na² ū³yho³hi²tū³xai²na² wxa²so¹sxā³ i³yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tū³xai²na² Sū³na² sx²iha² hau³ko³tū³ka³txa² so¹lxi³ yain³ti³nū³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

27 Jā¹nxa¹jau³su² i³ye³kxi²nx2ta¹. Txa²wā¹sū³na² a²hi²sen³su² a²nū²a² wet1sān²ka³tu³ hā²wān³txa²nū² a²nū²a² hxi²nū²nē³te³lhxā³ sa²ba³to³ nxe³ju³ta² i³ye¹nxi²ki³ju³ta¹nū³su² hau³ko³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ a²nū²a² sa²yo²wet1si¹ja³kxa³nū³su² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² we¹ta¹hxai²nxa³hē¹li¹. 28 Nxe³na¹kxa²yu³su² Txi²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²kah³lo²na¹xai²na² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

3

In³txa² hxi²yā³nān³ta³kxi²jah¹la² hxi²we²txi²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²ha² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ³kxi²thi³na² Je³su²jah³la² ã³wi²xi²ta¹hxi²hê¹la². ã³wi²xi²te³na¹ in³txa² hxi²yã³nã³nã³ta³kxi²jah¹la² i²yain¹ta¹hxi²hê¹la².

2 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹ a²nũ²a² ã³nũ³kxain¹tũ³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² hxi²we²txi²ju³ta² i²te³lhxã³ wahx3nxain¹ta¹hxi²hê¹la². Yxã¹ta¹ kq³nxe³thin¹sxã³ he³son³kxi²nyhain¹te³nah¹lx¹:

— Sa²ba³to³ nxe³ki³tãu³a² hxi²we²txi²kxai²nã³tu³ Txa²wã¹sũ³na² ã³wha²li¹txã³nxa² sa²yxo²ã³kxi³ju³ta² i²k³txai²li¹. Nxe² kq³nxe³thin¹sxã³ he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hê¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wã³n³txi³kxai³lu¹ a²nũ²a² hxi²yã³nã³ta³kxi²jah¹lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— ã³wxã³txu¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hê¹la². 4 Nxe³ha²kxai³lu¹ a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ne³kxa²sah¹lx¹sa²lx¹. Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² wi¹lo²la³kxi² ta³nxa² kq³txo²la³kxi² ta³nxa² ih¹ju³ta² wai³nhin³te²la¹xã³? Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² i³ya²lu¹ta¹nxa² we²txi² ta³nxa² ih¹ju³ta² wai³nhin³te²la¹xã³? Je³su²jah³la² ta¹hxi²hê¹la². 5 Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i³xan³txi³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa³tj³nha²sxã³ i²sa²sai¹ain¹ta¹hxi²hê¹la². Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²ya³la³tu³jau³xa² yxo²kwĩn¹kxain¹kxe³su² Je³su²jah³la² i³ãin²txi³ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² a²wã³n³txi³kxai³lu¹ in³txai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— i³hxi²sin²nhat¹sã²nhê³li¹. Nxe³ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ka³tu³ in³txai²na² sa²kxai³lu¹ sa²hxi²sin²nha²sã²n³ka³tu³, a²hxi²ka² sa²kxai³lu² i³we²nxi²ta¹hxi²hê¹la². 6 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² wa²li¹ain¹sxã³, E³ro³jah¹la² a²sa³wi³ha¹lx¹nãu³xa² whãi³na¹ ã³nũ³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² i³su²lhã³ain¹si¹hain¹ja³kxa³nũ³su² he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hê¹la².

A²nũ²a² i³ton³te²a² we²txi²ju³su²

7-8 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxai²na² whãi²na¹, a³li³ain¹sxã³ i³ye³na² kãin²je³na² ã³nxi²ain¹ta¹hxi²hê¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxai¹tũ³ka³txa² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³i² ka³lxai¹nũ³tũ³ka³txi³ ã³xa² Ju³te²a²ko³xa² a³li³i² ka³lxai¹nũ³tũ³ka³txi³ ã³xa² Je³ru³sa³lê²thi³na² a³li³i² ka³lxai¹nũ³tũ³ka³txi³ ã³xa² i³tu³me²a²ko³xa² a³li³i² nũ¹ã¹ Jor³tãu²yau³xa² a²yxo²ha³ti³nhãu³ã¹ a²nũ²a² ka³lxai¹nũ³tũ³ka³txi³ ã³xa² a³li³i² Ti²ro³thi³na² a²ti²ta³lo³kxa³nãu³a¹ a³li³i² Si³tõ²thi³na² a²ti²ta³lo³kxa³nãu³a¹ a³li³i² ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² ã³si³te³kxain¹ta¹hxi²hê¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² kãi³ũh¹ju³tan¹jau³xa² ain³kxain¹ta¹hxi²hê¹la². Ain¹sxã³ tũ³nyhain¹ta¹hxi²hê¹la², 9-10 Ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a² ka³lxai¹xi³nãu³xa² i³we²nxi²na²ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i³ton³te² nũ³ka³txi³ ã³xa² ka³lxai¹nũ³tũ³ka³txa² tũ³nyhain¹sxã³ Je³su²jah³la² wxa²wxi³te³lhxã³ ã³yã³ja³lxu²sa²ta³nyhu¹i², sa²wxa²li²nyhu¹i² nxe³nyhain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²wã³n³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lx¹nãu³xai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ka²no¹a² so¹sxã³ sa²hau³ko³kxi²sah¹lxihê¹li¹, a²nũ²a² ka³lxai¹tũ³ka³txai²na² ã³nũ³kxi²sa²sxã³ ã³n³kho³kxi²sain¹kxa²yan³ti³su¹. Nxa¹nhai¹. Ta¹hxi²hê¹la².

11 Nxe³ju³tai²na² kq³nxe³te² a²yãu³ka³txi³nãu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i²ain¹to³ha²kxai³ ã³yo²thu²ka³kxain¹ka³tu³ i³wxan¹to³te³nah¹lx¹:

— Wxãi²na² Txa²wã¹sũ³na² Tah²si¹lx¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hê¹la². 12 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² a²wã³n³txi³kxai³lu¹ yxo²xũ³n³txi³ i³kwa³na³ain¹to³te³nah¹lx¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Tah²sa¹ju³ta² a²nũ²a²nãu³xai²na² i³yau¹ũ³yah³lxixta³hê¹li¹. Nyhain¹ta¹hxi²hê¹la².

Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxai² i³kaix1so¹jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ wã³la³ka³ta³nãu³a¹ ã³nxi³ain¹ta¹hxi²hê¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² te³nain¹kxa² so¹lx¹ i³kaix1so¹ain¹ta¹hxi²hê¹la². Ain¹sxã³ i³kaix1so¹ain¹tũ³ka³txai²na² ã³tũ³ain¹ta¹hxi²hê¹la². 14 In³txi³nãu³xa² hxi²ka²hxa³sxã³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũ³tũ³ka³txa² i³nxa³kxi² i³kaix1so¹ain¹ta¹hxi²hê¹la². I³kaix1so¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Kan²txi³ ã³si³te³sah¹lxihê¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nã³tu³ i³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wã³n³txa² wi¹jau³xa², i³yau¹ũ³hain¹yah¹lxin¹tu¹wi¹.

15 Kq³nxe³te² a²yãu³ka³txa² a²nũ²ai²na² nxũ²kwai³yxau³te²su² te²a² i³ha¹jah³lxin¹kxai²nã³tu³ nxũ²kwai³li³ain¹si¹ha¹ju³su² i³sa²si¹hã³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hê¹la². 16 A²nxe³sxã³ i³kaix1so¹tũ³ka³txa²sa¹: Si³mãu²ah³la² a²zi³lxã² ã³xa² Pe²jah³lo²su² nxe³ha²kxai³ 17 Ti³a²kah³la² Se³be³te²ah³la² a²ta²ha² nxe³ha²kxai³ Jo³ãu²ah³la² Ti³a²kah³lai²na² a²lo³na² nxe³ha²kxai³ a²ha¹lin¹jah¹la²nãu³xai²na² Je³su²jah³la² ã³h¹y¹li²ta¹hxi²hê¹la².

— Wxãi²na² ta²li¹ti³hũ³ya³hi¹lx¹. Ya³hin¹ha²kxai³ Bo³a³ner²jah³la² i³y¹li²nx2ta¹i¹. Je³su²jah³la² nxe² i³y¹li²ju³su² ta¹hxi²hê¹la². 18-19 Nxe³nxa²ha¹te¹ jã¹nxe³sxã³ i³kaix1so¹tũ³ka³txa²sa¹: ã³n³tre²ah³la² nxe³ha²kxai³ Fi³li²pah³la² nxe³ha²kxai³

Bar³to³lo³me²ah³la² nxe³ha²kxai³ Ma³te²ah³la² nxe³ha²kxai³ To³me²ah³la² nxe³ha²kxai³
 Ti³a²kah³la² Au³fe²ah³la² a²ta²ha² nxe³ha²kxai³ Ta³te²ah³la² nxe³ha²kxai³ Si³māu²ah³la²
 nxe³ha²kxai³ a²nxe³te²a² ā³lxi³sxā³ se³lo²ti³nū³kā³txi³si²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³
 Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³la² yxan¹nāu³si²ta¹kxai³ kō¹kō¹xa² hxi²ka²nāu³a¹ Je³su²jah³la²
 ā³yū³ain¹jah¹lo²nū³su² nxe³ha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². In³txi³nū³xai²na² yxo²ha³kxa¹
 Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² i³kaix1so¹ta³lun²ka³tū³ sxi²ha² i³xi²ta¹hxai²hē¹la².

Bel³se³bu²ah³la² i³yau¹ū³jau³su²

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² ān³sa²ki³nū²kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³kxa²yu³su² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ain¹sxā³, hxi²kan¹ti³
 i³yai³nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 21 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² a²ya³la²nāu³sxā²
 ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ i³sxā³sa²so¹te³lhxā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Wi¹lain³nha²te²la¹ku². Wen¹te²la¹ku². Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 22 Nxe³nxa²ha¹te¹
 ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³sxā³ wxā³sxā³
 i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Bel³se³bu²ah³la² a²ta³nū³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³
 nxe³jah¹la² a²sa³wi³3sin²ta¹. Nxe³te²si¹ha²kxai³ ā³si³te³kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te²
 yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su² i³ye³kxi²te²sin¹yu²hē³li¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i³kaix1tain¹sxā³ wān³txai²na² i³yau¹ū³jau³xai²na²
 i³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²ai²na² nxe³te²nū³nhū³na³li¹. A²ta³a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹te² si³yxau³tāu³a¹
 Sa³ta³na²jah¹la²ta¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, hai²txi³ Sa³ta³na²jah¹lo²la³ a²ta²a² nū³ka³txi³khai²xa²
 ān³sa²tā³hxa³ta¹nx3tho³li¹. 24 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² nū³ka³txa² wā²nxū¹lxi³
 ā³nhe¹kxi²yhu¹ain¹kxai²nān²tu³ ya³lu²hxa³kxi²nyhain¹nhū²nx2na³li¹. 25 Jā¹nxe³sxā³
 a²wā³tā³xa²nāu³sxā² a²nū²su² te²an²tu³ ā³nhai²ta³lxi²sxā³ yxau²xai³lain¹kxai²nān²tu³
 hxa³ta¹nhū²nx2na³li¹. 26 Jā¹nxe³ke³la³te²kxai³, Sa³ta³na²jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³su²
 i³yo²kwū¹kxi²nyhu¹sxā³ ā³nhe¹kxi²nyhu¹ke³la³te²kxai³ kan²txi³ yxau³ai¹nhū³nx2nxa³wi¹.
 Nain¹kxai²nān²tu³, hxa³n³khaix1ai¹nhū³nx2na³li¹.

27 Jā¹nxa¹jau³su² sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² nū³cxūn³jah¹lo²su² ye²kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³
 sxi²hai²na² ā³wih¹sxā³ a²yen³kxa² kāi³kxi²ti³hex1nxa¹nhū³nx2nxa³wi¹. Yxān¹ta¹
 nū³cxūn³jah¹lai²na² i³sxā³ sa²ta³ta³lxi³kxain¹ke³la³te²kxai³ nxe³sān²nū²la² sxi²hai²na²
 ā³wih¹sxā³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹ti³ kāi³wxa²so²hxa³thi³nx2na³li¹.

28 A²ya³la²tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²kō³nxe³ju³ta²
 i³li³ju³ta² kāi³si¹ain¹kxai²nān²tu³ wān³txa² kō³nxe³jau³xa² Txa²wā³sū³na² kō³nxe³te²lo³jau³xa²
 i³ye³kxain¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³ i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³yo²o³tū²ain¹kxai²nān²tu³
 ā³wa³su²tain¹ju³ta²nū²a² yū³ain¹tu¹wi¹. 29 Nxe³to³ta¹ wān³txa² wai³nxa³jau³xa²
 e³kxain¹jau³kxai³lu¹: “A²ta³a² hxi²kan¹ta² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i³hxi²ka²tin²ta¹.”
 Nxain¹jau³su² ain¹ta¹ Txa²wā³sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² kō³nxe³te²lo³tain¹na³li¹. A²nxe³jau³xai²na²
 sa²kxai³lu² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² kō³nxe³te²lo³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai²txi³ ā³wa³su²ju³ta²
 yū³nxa³wi¹. Te²yā³nxe³sxā³ yan¹nāu³a¹ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³tain¹ju³ta²nū²a²
 yū³hī¹na¹ ā³wa³su²ju³ta²nū²a² yū³ai¹nxa³lho³li¹. Hxi²ki²te²la³ yxau²sa²te²ju³ta²nū²a² so¹lxi³
 yū³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta²ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³ju³ta² ha³la³je¹nīn³kxai³ ha³teh³nxā³nxa² hoh³lxi³su² tū³ka³txa² a²wān³txa²su¹:

— Je³su²jah³la² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau²na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² i³wā³lū³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²hā³ka³nū¹na² a²lon³ti³tāu³xa² i³yau¹ū³jau³su²

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² hi²sen³su² Je³su²jah³la² a²lon³ti³tāu³xa² hi²sen³su²
 wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ ha³lo²a² sxi²ha² ti²ta²lo³ka³nāu³a¹ yxau¹ain¹ka³tu³
 Je³su²jah³la² wa²li³si¹hain¹jau³su² i³kaix1tain¹ta¹hxai²hē¹la². 32 Nxe³ju³ta² a²nū²a² kāin²
 tū³ka³txa² Je³su²jah³la² ān³ki³ka³tih³kxa²wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na²
 a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxet3sī¹lxi¹. Wxa²hā³ka³na² wxa²lon³txi³tāu³xa² ha³lo²a² he¹ain¹sīn¹na³li¹.
 I³ye³kxi¹nxa²ti³te³nain¹sīn¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

33-34 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² ā³xa², txa²hā³ka³na² hū³te²su² yū², txa²lon³ti³tāu³xa² hū³te²su² yū² nxe³ain¹na³li¹.
 Nxe³sxā³ ān³sa²wa³ti³nha²sxā³ a²nū²a² ā³ki³ka³tih³kxain¹sxā³ ā³wxe³yain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu²
 i³sa²so¹ai¹nha²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² txa²hā³ka³na² txa²lon³ti³tāu³xa² hū³yah³lxi¹lxi¹. 35 A²nū²a² a²ten³te² ten³jau³su²
 te²an²tu³ Txa²wā³sū³na² a²ten³jau³su² sa²yxō²wetisxā³ kāi³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²su²
 te²he³la³ku³ txa²lon³su² nxe³ha²kxai³ txa²ha³li³ti³su² nxe³ha²kxai³ txa²hā³ka³nu²su²
 nxe³ha²kxai³ nxe³te²sain¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

4

Yain³ta³ki³a²wi¹ki³a²ũ³wh¹ju³ta²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo³kxai³lu² ĩ³ye³na² a²yo²ka³teh³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² kã²i²li²khai¹tu³ka³txa²ã³nũ²kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², ka²no¹a² ĩ³ye³na²sxa³ka³lo³a²ã³wih¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ kã²i²li²tũ³ka³txa²na² sa²kxai³lu² a²yo²ha³kxa¹, ĩ³ye³na² a²yo²ka³teh³nãu³ai²na² yxau³yain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 2 A²nxe³tãu³a² Je³su²jah³la²hi²sen³su²wãn³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xa²yau³ka³lxa¹txi³ĩ³tih³nxain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

3 ĩ³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a² hai³sxa² wa³cxẽn³yah³la² yain³txa³ki³a²wi¹ki³a²wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhain¹sxã³ũ³wh¹ĩ³nũ²nhai¹. 4 Ũ³wh¹ĩ³tãu³a²ki³ka³na³ku²ki³su²ki³a²tĩh³na²yo²ki³sa²ã³yun¹na³nũ²nhai¹. Ā³yun¹na³tãu³ai³ka²wxã³sxã³yai¹nha³ĩ³ye²nũ²nhai¹. 5 Āh¹ki³ka³na³ku²ki³su²ki³a²cxĩh³nũ³xa²au³txi³tah³lxa²yũ³ko³xa²ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³cxĩh³nxai²na²cxĩh³nxã²au³lxa³ha²kxai³wa³su³txi³ka³ĩ³ye²nũ²nhai¹. 6 Ka³lũ³ye²te³na¹u³je³na³kai²li²wxa²ki³ka³la³ka³tu³ĩ³wa³ne²nũ²sxã³wãn³txi³ye²nũ²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³yain³ta³ki³a²a²nxe²kxa²au³txi³sxa²nxa³ha²kxai³ya²lun¹txi³ye²nũ²nhai¹. 7 Āh¹ki³ka³na³ku²ki³su²ki³a²ha³lo²a²ũ³ye³na³ka³ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na²sa²kxai³lu²ka³lũ³xi²ye²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹ũ³ye³na³ko³su²ha²kxai³hi³a²kha¹ka³txa²ka³lxa¹txi³ka³lũ³ye²nũ³nha²kxai³nxe³te²kxai³lu²yain³ta³nxe²kxa²wa³ne³sa³te³kxi²sxã³ya²lun¹txi³ye²ha²kxai³hai²txi³wi¹ki³la³ã³ki³i²ye²nxa³nũ²nhai¹. 8 Nxe³yã¹ta¹ãh¹ki³ka³na³ku²ki³su²ki³a²cxĩh³nũ³xa²tũ³tĩn³tũ³xa²ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na²sa²kxai³lu²wi¹ka³lũ³hã²kxai³wi¹we³nha²kxai³yain³txa²kãin²ki³kan²kxi²ha²kxai³kãin²sxa³ye²nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na²sa²kxai³lu²ã³nhai¹tũ³ta³ki³sa²ki³an²tũ³kũ³we²ki³la²ka³lxa²nxa³txi³ãn³ki³i²ye²ha²kxai³ãh¹ã³nhai¹tũ³ta³ki³sa²ki³an²tũ³ka³lxa¹txi³ã³ki³i²ye²ha²kxai³hã²wxã³txa³ãh¹ã³nhai¹tũ³ta³ki³sa²ki³an²tũ³wa³lĩ³kha³lhon¹txi³ãn³ki³i²ye²ha²kxai³nxe³ye²nũ²nhai¹.

9 Jã¹nxa¹jau³su²wi¹ko³nyah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãn²tu³, wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²ta¹hxi²hẽ¹la².

Yain³txa³ki³a²ũ³wh¹ju³su²a²si³yau³tãu³jau³su²

10 Ain¹ka³tu³hã²wxã³txa³ye³jen¹nãu³kxai³kã²i²li²tũ³ka³txa²na²a³li³yai¹nha²kxai³Je³su²jah³la²nũh¹yxau³hĩn¹kxai³a²sa²wi³ha³lxi³nãu³xa²nxe³ha²kxai³a²nũ²a²on³sxã³he¹yain¹tũ³ka³txa²nxe³ha²kxai³whã²na¹Je³su²jah³lai²na²ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa², ĩ³yau¹ũ³jau³xai²na² ĩ³ye³kxi²sa²nĩn¹jau³xai²na² a²si³yau³tãu³a²ĩ³tih³nxe³sa²si³nhẽ³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹Je³su²jah³la²a²wãn³txi³kxai³lu²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³tai²na²so¹lxi³wãn³txai²na²tah³yau³xai²na²Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu²a²nũ²a²ẽ¹nãu³a²sa²hau³ko³jau³nũ³su²nxe³jau³jau³xai²na²txa²nũ²ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹tũ³ka³txa²na²hi¹na²ti³he¹xai¹nxa³wi¹. 12 Nain¹kxai²nãn²tu³, Wi¹li²ain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³wi¹ne³ka¹nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³ã³ne³wxe³ai¹nhĩ³nx2nxa³wi¹. Ā³ne³wxe³ain¹ke³la³te³kxai³, a²ko³nxe³ti³kã²i²ain¹ju³ta²sa²ne³wa³tũ³nhai¹nha²kxai³sa²wa²su¹tai¹nhĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxin¹kxa²yã³ti³su², Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xai²na²so¹lxi³, ĩ³ye³kxain¹na³li¹, a²nũ²a²ã³xa²su¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

13 Jã¹nxe³jau³su²Je³su²jah³la²wãn³txi³kxai³lu²a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xa²ka³lxa²na³li¹. Nxe³jau³jau³xai²na²ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na²ã³ne³wxe³yah²lxa³li¹. Yxã¹ta¹jau³xai²na²ha³ta³nxãn²txi³ã³ne³wxe³yah²lxan³kxai²nãn²tu³, ĩh¹nxet3sxã²wãn³txa²ĩ³yau¹ũ³jau³xa²yo²ha³kxa¹ã³ne³wxe³yah³lxi³hĩ³nxãn¹te²la¹xã³?

14 Jã¹nxa¹jau³su²wãn³txai²na²e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na²a²si³yxau³tãu³a¹ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. A²nũ²a²yain³txa³ki³a²wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ³lhain¹sxã³ũ³wh¹ĩ³jah¹lo²su²te²an²tu³a²nũ²a²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ĩ³ye³jah¹lo²su²kxa²yã¹nx2na³li¹. 15 A²ki³ai²nãn²tu³tĩh³na²yo²ka³teh³nãu³a²ã³yun¹na³nũ²nhai¹sxã³sxa³ye²ki³ai²nãn²tu³, a²nũ²a²ã³xa²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ain³kxi²kxa²yã¹nxe³te²ju²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ain³kxain¹tãu³a¹, kwẽn¹ta²kxai³, Sa³ta³na²jah¹la²a²ta³a²hxi¹kan¹jah¹lan²tu³wxã³sxã³a²wãn³txa²wi¹jau³xai²na²ã³wa²lho¹kxain¹te²ju²hẽ³li¹.

16 Jã¹nxe³sxã³a²ki³ai²nãn²tu³tah³lxi³ju³tai²na²ã³yun¹na³ki³kxa²yã¹nxe³ju³tan¹tu³, a²nũ²a²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ain³kxi²kxa²yã¹nx2na³li¹. Te²nãn²tu³a²wãn³txai²na²ain³kxain¹ka³tu³ĩ³ka³li³hai¹nha²kxai³wãn³txai²na²te³nain¹te²ju²hẽ³li¹. 17 Yxã¹ta¹te²na²yain³txa³ka³ta²a²nxe²ka²yũ²nxa³kxe³yã¹nxe²yxau³xai³jah¹lo²yã¹nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³au³txi³yo²xa³kxe³su²ha³lo²a²ko³nxe³to³nha²kxai³Sũ³na²wãn³txa²ain³kxi²ju³tan¹te²kxa³ya³lu²ĩ³khãuh³lxa³thi¹nai¹nha²kxai³nxe²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lu²wãn³txai²na²

wa³su³txi³ sa²yo²ā³te²ju²hē³li¹. 18 A²ki³ai²na² ha³lo²a² ū³yen³ko³nāu³a² ā³yun¹na³ki³kxa² yā¹nxe³ju³tan²tu³ a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²kxa² yā¹nx2na³li¹. 19 Yxān¹ta¹ ha³lo²a² hxi²waut3ta³lxi³nha²khaix1nx³ha²kxai³ a²yen³kxa² ta³nx^{a2}, a²ha³teh³nxā³nx^{a2} yo³hi²ki³txā³nx^{a2} ta³nx^{a2} kāin² yxo²kwa¹nai¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³x^{a2} ā³na¹ain¹sxā³ kwa² wa³nū³lon³sxā³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ nxe³kxa² yā¹nxain¹na³li¹. Nxe³ju³tan²te²kxa²yā³llhu² Sū³na² wān³txa² sa²yo²wel¹tain¹ta¹hxai²nxe³hē³la². 20 Āh¹ki³ai²nān²tu³, kxīh³nū³x^{a2} tū³tū³tu³x^{a2} ā³yun¹na³sxā³ sx^{a2}ye²ki³ai²nān²tu³ wa³lū³kha³lhon¹sxā³ ān³ki³iyhe²nū²nhai¹. Nxe³kxa² yāx1ju³tai²nān²tu³, a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxa²so³sxā³ kan²txi³ i³te²ju²hē³li¹. Nxe³te²a² ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² i²li³te²a² jū¹nx^{e2} wi¹lhin¹sxā³ sa²yo²wet1sai¹nha²kxai³ āh¹ ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² āh¹ i²li³te²a² wi¹lhin¹sxā³ sa²yo²wet1sai¹nha²kxai³ āh¹li³nūn³sxā³ ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² āh¹ i²li³nūn³te²a² wi¹lhin¹khai¹nxe³sxā³ sa²yo²wet1sai¹nha²kxai³, nxe³kxa² yā¹nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē³la².

Sxi²hē²na² sa²kxi³kxi³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

21 Nxe³nx^{a2}ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Īh¹nxe³te³lhxā³ sa²kix3ki³tē³na² ū³tū²sxā³ sxi²hē¹nāu³a¹ tē³sxā³ ā³wih¹ki³te²la¹xā³? Hai³txi³ kwa³ta¹ē³na² ū³tū²kxi³wxe³ki³sxa³ha²kxai³ hai³txi³ ka²ma²ka³lo³a² sx^{a2}sxā³ āu³xi²ki³ka³lo³a² a²yu³hē³nāu³a¹ ūh³wxe³ki³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ kīn³txi³ ūh³wxe³ki³kxai²nān²tu³ sxi²hē¹nāu³a¹ whāi²na¹ wxa²ko²ko²ta²nē¹te²jai¹ti²ti¹.

22 Jā¹nx^{a2}ju³ts3x² kxān³nāu³ān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² oh³na² yxau²jah¹la²kxai³lu² yen³kxa² hāi³te²a² whāi²na¹ wā³nā³ū³nx2ti³tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³ho¹ain³kxa² whāi²na¹ i³yau¹ū³nx2ti³tu¹wi¹. 23 Jā¹nx^{a2}jau³su² wi¹ko³nyhah¹lxi³ti²ten³nx^{a2}lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txai²na² wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hē³li¹.

24 Wxa²kāi³nyhu¹ah¹lxin¹kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Ā³wa²to²hi² kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. 25 A²nū²a² yen³kxi³nh²te²na² āh¹ kāi²non³sxā³ yen³kxa² ū³hū¹nyhain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²jah¹la² yen³kxa²ū³nxe² yū³kxan²ti³ sa²sai¹xi²hxa³tain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē³la².

Yain³txa²ki³a² a²wen¹ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

26-27 Nxe³ha²kxai³la¹, āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹jau³x^{a2} yā¹nx2na³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹. A²nū²a² hai³sxa²nāu³a¹ yain³txa²ki³a² wxa²sa²tāu³wa³ya²txū³lhain¹sxā³ ū³whī¹nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³, ka³nxah³ti³na² āu³xi² a³lan²tin³na² i³sa²yxau² jā¹nxe² jā¹nxe² nxe³kxai²nān²tu³ a²ki³ai²nān²tu³ wi¹ka³lū³xi² wi¹wē¹ni²ye²nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ a²nxe³ki³ai²na² Īh¹nxet3sxā³ wi¹ka³lū³sxā³ wi¹wen¹te²sin²ta²ku². Kī²nhai¹. Kō³nxe²ki³sxa³nhai¹. Nū²nhai¹. Nxe³kxa² yā¹nx2na³li¹.

28-29 Kxīh³nū³nāu³a¹ yxau²te²ki³a² kwa²hāi¹nxe² ān³ki³iyhe²nū²nhai¹. A²wi¹lhin¹ju³ta² kāun³sxā³ ka³lū³ka³tu³ a²nxā³nx^{a2} ka³lū³ka³la²na³na¹. Nxe³ka³tu³, a²wxi²a² ā³wxi²i²sxā³ ā³wxi²kan²kxi²na³na¹. Nxe³ka³tu³ hai³sxa² wa³kxēn³yah³la² wān³txi³kxai³lu¹: “Ka³ya³txa² kan¹na²hē³ni¹. Wxa²nāu³so³jah³lxi³hē³ni¹.” Nxe³nū²nhai¹. Txa²wān³txa² yā¹nx2na³li¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na² a³la³kxi² kāi²non³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē³la².

Mos³tar²ta²ki³a² wi¹lwen¹ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

30 Āh¹lxi³sxā³ wān³txa² i³yau¹ū³jau³x^{a2} i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹jau³x^{a2} yā¹nx2na³li¹. 31 Nxe³te³nah¹lxi¹. Yain³txa²ki³a², Mos³tar²ta²ki³a² yā¹nx2na³li¹. Nxe³ki³ai²na² kxīh³nū³x^{a2} ū³whī¹ki³tāu³a¹ hī³ne³ka³ki³a² yxo²ha³kxa¹ ki³jū¹lxi²sa²sai¹ki³ai²la¹wi¹. 32 A²nxe³ki³ai²na² ki³jū¹lxi³khai¹nxe³ki³su² kxan²ti³ ta³ki¹ai²na² ka³lū³nū²la² wi¹wen¹nū²la² hai³sxan¹tē³kxa² ā³wa²tot1sa²sai¹nū²nhai¹. Hī³a²khai³x^{a2} wen¹nū²nhai¹. Nxe³sxā³ ai³ka² ā³wxā³ha²kxai³ yeh²nxi³nū²nhai¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wān³txa² sa²yo²wel¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹la² i³ā³lxa³ti³hī³txā²ti²tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²wi¹lhi¹na² jū¹nx^{a2} so¹lxi³ yxo²i²sah¹lxin¹kxan²ti³ ye³jen^{na2} i³kāi²non³sxā³ yxo²i²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē³la².

33 Jā¹nxe³sxā³ wān³txa² i³yau¹ū³jau³x^{a2} ka³lxa¹jau³x^{a2} te²u¹jā¹nxe³jau³x^{a2} i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē³la². A²nū²a² hxi²kan¹ti³ wi¹ko³nyhain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē³la². 34 Wān³txa² i³yau¹ū³jau³x^{a2} so¹lxi³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē³la². Yxān¹ta¹ a²si³yxau²tāu³khai³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³x^{a2} so¹lxi³ wā²nxū¹ i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē³la².

I³ye³na² ā³wxe³llhu²si¹ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

35 Nxe³nx^{a2}ha¹te¹ sū²ni²khai¹nxū²la² Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³x^{a2} i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— i³ye³na² Ka³li³le²a² ye³na² yxo²ha³ti³lhi³a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē³la².

36 Nxe³te³na¹, a²nū²a² nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ wxā³sxā³ ān³sa²ki³nū²kxain¹tū³ka³txa² i³sa²si¹hā³yhain¹ta¹hxai²hē³la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³khai³nū³ka³txa² sa²kxai³lu² whāi²na¹ ka²no¹a²ka³lo³ai²na²

ũh³nxũ³sa²tã³nũ¹xi²sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² ka²no¹a² ã³ka³lo³a² kũ³we²ki²la²
ka³lxa²nxa³ka³lo³nãu³xa² ai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 37 Nxain¹tãu³a² kãin²sa²xit³jain¹ta¹hxai²hē¹la²,
Sa²xit³sxã³ Ì³yau³xa² sa²so¹sxã³ sa²ta³kãu³sxã³ sa²ka²la¹so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka²no¹ai²na²
ĩ³ni³sa²wi¹sxã³ ã³nũ¹te³lhxã³ yain¹ta¹hxai²hē¹la². 38 Nxe³hĩ¹kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu²
ka²no¹a² si³ka³la³nhãu³ã¹ sxa³sxã³ ãu³xi²nũ²la² wã²la²ka³lo³a² ã³ne³ka²la¹nha²sxã³ sxa³sxã³
ãu³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² a²wã³n³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la²
Ì³tu¹lxi²si¹hain¹jau³xa²sa¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lãi³. Nxet³sĩ¹lxi¹. Ì³lo³nxi²nē³te³lhxã³ sĩn¹na³li¹.
Hxi²waun²ta²kxi¹nha²sĩn¹nxã³ji¹wi¹? Yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ Ì³sa²yxau³sxã³ i³txai²na²
Ì³kwai²kwai²kxi²ha²kxai³, Ì³yau³xai²na² Ì³ye³kxi²ha²kxai³:

— ã³yit¹sxã³ ã³nhãu²no³txa²sa²nhē³ji¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxã³ i³txai²na²
ã³wxe², Ì³ye³nai²na² ã³nhãu²no³ti² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 40 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la²
Ì³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ìh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yuh³li³nx2ti³ji¹wi¹? Hãi¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³
yxo²zi²jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹ Ì³yon²ta³kxi²nha²sxã³
Ì³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹:

— Ìh¹nxe³jah³lo²tan³te²la¹xã³? Jah¹lai²na² wã³n³txa² it3ta² ùn³ju³ta² ã³wxe³si¹jau³su² Ì³ye³na²
sa²hãu²not3si¹jau³su² nxe³ten¹tu³wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

5

Ko³nxe³te²yãu³ka³txa²nxũ²kwai³li³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ì³ye³nai²na² ã³yxo²ha³ti³sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxã³ ha³lo²a² Je³ra²sa²
nũ³ka³txa² yxau³ta³ko³xa² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 ã³wi¹hain¹tãu³a¹ Je³su²jah³lai²na²
ka²no¹a² a³li²tãu³a¹ a²nũ²a² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah³lo²su² te²kxai³lu¹
ne³khaun¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 3-4 A²nxe³jah¹la² ya³lu²te²a² sa²nũ³kxi²ko³nãu³a¹ yxau³jah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Hai¹txi³ a²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹ti³ ùh³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Ye³ka³lxa¹txi³ kwa³thi³lĩh³na² sa²hxi²kĩ¹i² sa²yux3kĩ¹i² nain¹to³kxan²ti³ ya³lot3sxã³
Ì³hxau³kxi²nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Hxi²kan¹ti³ Ì³hau³kot3tain¹to³ta¹hxai²nxa³hē¹la²,
5 A²nxe³jah¹la² ya³lu²te²a² sa²nũ³kxi²ko³nãu³a¹ nũh¹yxau² wã³la³ka³txa²nãu³a¹ nũh¹yxau²
ka³nxah³ti³na² wxan¹to³hi² tah³lxa³ka³ta² to¹ka³ta² ù³yho³li³nha²to³hi² a³jan²ti³nha²
jã¹nxe³to³hi² nxe³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²
u²te³sa²tã³sxĩ²tãu³ yã³n³txi³ Ì³ha²no¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² Ì³sa²ne¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
7-8 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wã³n³txi³kxai³lu¹:

— A²ta³a² ko³nxe³jah¹lãi³. Wa²li³txu¹li¹. Jah¹lai²na² wxa²nxũ²kwai³li³txu¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nxa²ha¹te¹ in³jah¹lai²na² sa²kxai³lu¹ wxan¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Tah²si¹lxi¹. Ìh¹nxe³sa²te³lin¹ji¹wi¹?
Ì³khãu³lhxã³ti³sa²txa³hē¹li¹. Txa²wã³n³txai²na² Ì³wã³txi³sain³nxa²ha¹jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³su² oh³nãu³a¹ yxau³jah¹la² hi²sen³su² ain³kxi²sa²jau³xai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wã³n³txi³kxai³lu¹:
— Ìh¹nxet3sxã³ Ì³yĩ¹li²nhã¹ji¹wi¹, wxa²zi³lxa²su¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na²
Ì³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²zi³lxa² Yxo²ka³lxa¹jah¹lo²sa¹wi¹, ka³lxa¹khaix1te²sa²sĩ¹nha²kxai³lu¹.

10 Jã¹nxa²ju³su² ta²ko³xai²na² a³li³si¹sa²nhĩn¹jau³su² Ì³sa²si¹hã³sa²sĩn¹txa³hē¹li¹.
Ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³hĩ¹nãu³a² wã³la³ti²ka³nãu³a¹ ka³yxuh³xa² kwa³jan³ta² yxa³kxa²
ũ³yhait¹ho³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxe³ain¹ye²ha²kxai³ a²ta³a² nũ³ka³txa² a²wã³n³ti³kxai³lu¹
Je³su²jah³la² Ì³wã³txi³sain³te³nah¹lxi¹:

— Yxa³kxa³nãu³xai²na² Ì³sa²si¹hã³sa²sĩ¹nhē³li¹. Ka³yxuh³xai²na² ã³nxũ²kwai³wi¹ti³ten³sa²sĩn¹nha¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wã³n³ti³kxai³lu¹:
— jã¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxã³, a²ta³a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² in³txai²na²
wxa²nxũ²kwai³li³ain¹sxã³, yxa³kxi³nãu³xai²na² ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³
yxa³kxa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² yxo²ha³kxa¹ a²wã³la³ti²ka³nãu³a¹na² ã³ni³hi²kan³sxã³
Ì³yen¹nãu³ai²na² ã³yũ¹nũ³sxã³ Ì³lo³nxi²ya²lun¹ti²hxan³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³ha²kxai³lu¹ yxa³kxa² nũ³ka³txai²na² a²wa³kxēn³ti³nãu³xa² sa²kxai³lu² yuh³lxa³txi³
ã³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²yhe³nai²na² ã³ni³hi² Je³ra²sa² nũ³ka³txa² a²ko³xai²na² yxo²ha³kxa¹
ã³ni³hi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ ha³lo²ai²na² Ì³ye³kxa²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ai¹nha²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ aun³ti² wxã³ain¹ta¹hxai²hē¹la², ha³lo²ai²na²
Ì³te³lhxã³ka². 15 Aun³ti² wxã³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² Ì³ha¹txai¹nha²kxai³ in³txai²na²
a²ta³a² nxũ²kwai³li³nyhain¹jah¹lai²na² Ì²ai¹nha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². In³txai²na²

wā²la² wī¹wi²kxi²nha²sxā³ yxau³ha²kxai³ wī¹lxon³kxi² yxau³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a²nāu³xai²na² i²ain¹tāu³, yuh³lā¹khaix¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². 16-18 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹ a²nū²a² ha³la³je¹nai³kxai³ ha³lo²a² i²ain¹tū³kā³txa² sa²kxai³lu¹ i³ye³sxā³ aun³ti² wxā³ain¹tū³kā³txai²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². I³hen³txain¹te³nah¹lxī¹, a²nū²a² ko³nxe³te² a²yāu³ka³txi²nāu³xai²na² nxū²kwai³yxau³jah¹la² we²nxi²ju³ta² ha³ta³nxain²txi³ i³yau¹u³ai¹nha²kxai³ yxa³kxa² nū³kā³txa² i³ya²lun¹ti³ju³ta² i³yau¹u³ai¹nha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a² aun³ti² wxā³ain¹tū³kā³txai²na² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²ha³lo²a² ko¹xai²na² wxa²li³txa²si¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ wa²li³te³lhx³ nxe³ha²kxai³ ka²no¹a² ā³wih¹ka³tu³ a²nū²a² a²ta³a² nxū²kwai³li³yain¹jah¹la² wxā³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Ā³si³tē³nxa²ha¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Yxān¹ta¹ hai³txi³ Je³su²jah³lo³la³ hāi¹nxe² wxā²nā¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² a²wān³ti³kxai³lu¹:

— Wxa²sxi²ye³hē³na² wxa²yxi³li³nāu³xa² sxi²ha² i³txu¹li¹. Nīn¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² kāi³kxi¹nxa²ju³ta², i³hen³txi³txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³nxa²ha²te¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² i³sxā³, a²sxi²yhen³nāu³xai²na² hxi²ka² hxa³jen³nāu³xa² yxo²ha²kxa¹ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²na² kāi³kxi²ju³ta² i³hen³txi³sxā³ i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² yxo²ha²kxa¹ kāin² i³wā³wā³txi³kxi²nhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jai²rah³la² Je³su²jah³la² i³ye³kxi²jau³su²

21 Nxe³nxa²ha²te¹, i³ye³na² a²yxo²ha²tih³nāu³a¹ Je³su²jah³lai²na² ka²no¹a² ā³yo²ha²ti³sa¹sai¹ka³tu³ a³li³hī¹na¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa² sa²kxai³lu² ā³nū²kxain¹sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 22-23 Nxe³ju³ta² in³txa² Jai²rah³la² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³na² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha²te¹ Jai²rah³lo²su² te²kxai³lu¹ wxā³sxā³ Je³su²jah³la² i²ain¹ka³tu³, ān³kā³ti³wxe³sxā³, i³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²ka³ne³lxa² ya³lu²kxi²sa²tē³na³li¹. Wxā³sxā³ txa²ka³ne³lxa²na² wxa²wxai³kxi¹sē¹li¹. Nīn¹kxai²nān²tu³ we²nxi²xi²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², Jai²rah³la² ā³si³tē³kxa² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa² ā³ki³ka³ti³kxain¹sxā³ ān³kax³ti³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha² i³ton³kxi²ta¹ka³lxa² i³yau¹ū³jau³su²

25-26 Nxe³nxa²ha²te¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txai²na² nxe³tau³ta² ka³na³ka³na³ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²na² kāin² i³ton³to³ta¹hxai²hē¹la². Hxi²ka²hxa³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so²xi²nū³sxā³ kwē³ko³nhī¹nai³ta² sa²kxai³lu², i³si³ti³hon³ka³txa² ā³nī³ton³ ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ hī³ne³kxa² hoh³li³sa²jah¹la² i³ta³ka³txai²na² o²la³kxi²te³lhxā³ a²ha²teh³nxā³nxa² ū³yho³hi²txā³nxa² hāi¹nxe³ti³xa² ū³hū¹hxa³tain¹kxan²ti³nū¹ hai³txi³ we²nxi²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ khāuh³li³ton³nha²ha²kxai³ hāi¹nxe³sxā³ ā²la² kāin² i³ton³to³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². 27 Nxe³nxa²ha²te¹ ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² we²txi²jau³su² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ wxā³sxā³ Je³su²jah³la² i³hit¹sxā³ ā³yau³son³kxi²ka³tu³ a²wā²la²ka³lo³a² wxa²to³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 28 Nxe³ju³ta² ta¹ka³lxa²na² a²e¹nān¹jau³la³ i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³la² a²wā²la³ka³lo³a² he³la³ku³ wxa²to³kxi²na¹kxai²nān²tu³ we²nxi²sa²tū¹xā¹. Nxe³nha²sxā³ wxa²to³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 29 Wxa²to³kxi²ka³tu³ wa³su²txi³ i³ta³ka³txai²li² we²nxi²ta¹hxai²hē¹la².

— Txa²nū²ai²na² wa²su¹wa²sun¹khaix¹sa³nhā¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². 30 Nxe³nxa²ha²te¹, Je³su²jah³la² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²si³na² wī¹la¹tāu³a² so¹kxi²sain¹na²na¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² nū³kā³txai²na², a²nū²ū³kwai³li³nāu³a¹ ā³sa²wa³ti³nha²sxā³ i³ye³te³nah¹lxī¹:

— Ih¹te²la³ta³ txa²wā²la³ka³lo³ai²na² wxa²to³syah¹lxin¹si¹lxī¹? Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

31-32 Nxe³nxa²ha²te¹ a²sa³wi³ha³li³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³ji³te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² kāi²li³tū³kā³txai²na² ā³ki³ka³ti³kxi²wxe³sxā³ ān³to³nxain¹sīn¹na³li¹. Nxe³nxi²nha²kxai³ ū³h¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Ih¹te²ta³ wxa²to³sain¹ji¹wi¹?” Nxe³nhīn¹jau³kxai³na² i³ye³nhīn¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a² wxa²to³te²a² i²te³lhxā³ Je³su²jah³la² sa²wa³ti³nha²ta¹hxai²hē¹la².

33 Yxān¹ta¹tu¹ha³ka³lxa²na² sa²kxai³lu², ju¹ta¹na² sa²kxai³lu² ā³ne³wxe³khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, kāin² yuh³li³ha²kxai³ i³ka³ta³txa³sa²ha²kxai³ wxā³sxā³ Je³su²jah³la² ā³ka³ti³wxe³ka³tu³ ha³lo²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². 34 Nxe³nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Nxe³3sā¹nxi¹. Yxo²sa¹nha²kxai³ we²txi²nxa²ha¹xī¹. Wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³txa²hē³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Jai²rah³lai² wē³sa² ka³te³n³su² i³sa²yxa³xi²si¹jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹. Je³su²jah³lai² i³ye³kxi²nyhain¹tj³kxai³lu² a²nū²a² ka³na³ku² Jai²rah³lai²na² sxi²ha² wxā³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Jai²rah³lai²āi³. Nxe³te³si¹lxi¹. Wxa²ka³ne³lxin³txi² ya³lu²kxi¹nx2na²li¹. Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² i³hxi²kau³kau³sin¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

36 Nxe³kxan²ta¹ jau¹xai²na² i³ye³kxain¹kxan²ta¹ Je³su²jah³lai² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²hxi²kan¹jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³ yxo²i²ē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

37-38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu¹, a²nū²a²nū³xai²na² ā³si³tē³kxain¹te²nū³xa² ha³lo²a² yxa³sxā³ wahx3nxe³si¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ Pe²jah³lai² so¹lxi³, Ti³a²kah³lai² so¹lxi³, Jo³āu²ah³lai² Ti³a²kah³lai² a²lo³na² so¹lxi³, Je³su²jah³lai² ā³si³tē³la³kxai³lxi³sxā³ a²sxi²ha² yau³son³yah³lxi³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹ thī¹nai²li² a²nū²a²nū³xā² yxa³te²nū³xa², kāi²nxon³sxā², kāin¹nān¹ti³sxā³ hxi²kau³kau³nha²sxā³ he¹li¹ye²yhain¹ta¹hxi²hē¹la². 39 Nxe³ju³ta²kxai³, Je³su²jah³lai² ā³wih¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Ih¹nxe³kxa²yān¹ti³txa³ hxi²wau³n³txi³nha²sxā³ kāin²nān³khaix1yah³lxin¹ji¹? Hai³txi³ wē³sa³la³ ya³lu²nxa³wi¹. Hāi¹nxe³sxā³ kāin² āu³xi²na³li¹? Nxe³yhain¹ta¹hxi²hē¹la².

40 Yxān¹ta¹ a²nū²a²nū³xai²na² yxo²i²ai¹nxa³jau³su² i³yxo²kwa³lxi¹nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo³kxai³lu¹ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ aun³ta²li³si¹nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ a²wē³na² so¹lxi³, a²hā³k³na³na² so¹lxi³, Je³su²jah³lai² sa³wi¹ha³lxi³nū³xai²na² so¹lxi³ sxā³ Je³su²jah³lai² tē³li³yhu¹sxā³ a²wē³sa² sxa³thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². 41 Ā³wi¹hain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo³su² te²kxai³lu² wē³sa² a²hxi²ka² hxi²ki³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Wē³sāi³. Ī³sa²yxa³uxi¹. Nxe³nxa²ha¹xi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

42 Nxe³hī¹na¹ wa³su³txi³ wē³sa²kxai³ i³sa²yxa³ka³tu³, ā³nxai³ta¹hxi²hē¹la², wāi²ta² wē³sa²kxai³la². Nxe³ju³ta² ān³si²tē³kxi²tū³ka³txai²na² kāin² wā³txi³lo³tain¹ta¹hxi²hē¹la². 43 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹, yxo²xūn³txi³ i³kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹;

— Ju¹ta¹na² a²nū²a² ā³xā² i³hen³txain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ wē³sai²na² yain³txa² ū³hū¹jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

6

Na³sa³re²thi³nān¹tū³ka³txa² sa²yxo²ā³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo³su² te²kxai³lu¹ nū¹ā¹ wa²li²ain¹ka³tu³ a³li³lah¹sxā³ ton¹ta³ko³xai²na² ā³nxai³xi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi¹ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹, Sa²ba³to³ nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² i³ye³lxain¹to³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²i³yau¹ū³hain¹ta¹hxi²hē¹la². Wān³txa²jau¹xai²na² a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³kxain¹ka³tu³ i³wā³wā³txain¹sxā³ yxo²o²lain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹;

— Je³su²jah³lai² ih¹nxe³ju³khai³xa² i³hxi²ka¹txai¹nh³te²la¹ku¹? Ih¹te²ta³ wxi²kan¹jau³xa² i³thi³nxe³h³te²la¹ku¹? Ih¹nxe³sxā³ wā³nxn¹sxā³ kāi³h³te²la¹ku¹? Ki³nhai¹. Kō³nū¹hxi²ain¹ki³sxa³nhai¹. 3 Jah³lai²na² hāi¹nxe³sxā³ sxi²ha² ton³ju³ta² a²hoh³lxi³su² jah³lai²la¹wi¹. Jah³la² Ma³ri²a³ka³lxa²na² a²ki³lha³lxa² nxe³ha²kxai³ Ti³a²kah³lai²na² Jo³se²ah³lai²na² Ju³ta²sah³lai²na² Si³māu²ah³lai²na² ain¹sxā³ a²kan³ti³nāu³xa² nxe³ha²kxai³ nxe³jah³la¹wi¹. A²hā³l³ti³nāu³xa² yxa³ye²nē³lain¹na³li¹. Hxi²kan¹jah³lo³sxa³wi¹. Nxe³sxā³ hxi²ye¹ta³lxain¹sxā³ e²nain¹ta¹hxi²hē¹la². 4 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Txa²wā¹sū³na² a²wān³txa² hen³txi³jah³lo³su² te²kxai³lu¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²wā³tā³xai²nāu³xa² hi²sen³ta³ so¹lxi³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³, sxi²yhen³khai³xa² yxa³yain¹tū³ka³txa² hi²sen³ta³ so¹lxi³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³, a²nū²ka³txi³khai³xa² hi²sen³ta³ so¹lxi³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ ain¹na³li¹. Jā¹nxe³sah²lxin¹nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

5 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai² hxi²kan¹ti³ nū³kxūn³ju³ta² kāi³ta¹hxi²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ a²nū²a² i³ton³te²su² ka³lxa²nxa³te²su² te²a² so¹lxi³, wxa²hxi²to³hain¹sxā³ i³wē²nxain¹ta¹hxi²hē¹la². 6 A²nū²a² yxo²i²ai¹nxa³ju³ta² Je³su²jah³lai² i³wā³wā³nxe³khaix1ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ sxi²yhen³nāu³xa² ai³lha²thet3sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³lai² a²sa³wi¹ha³lxa² i³sa²si¹hā³si¹hain¹jau³su²

7-9 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo³su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi¹ha³lxi³nāu³xai²na² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txai²na² i³kaix1so¹sxā³, ha¹li¹ wxa²hau³kot3sxā³ i³sa²si¹hā³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ī³sa²si¹hā³ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwa³li³si¹tain¹yah³lxi³hē¹li¹. Txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² ū³hū¹nx2ta¹wi¹. Yxān¹ta¹ ai³yah³lxin¹ju³ta² a²yen³kxa² tē³sxā³ ai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Tāu²nxa²

so¹lxi³, tē³sxā³ ā³nxai³jah¹lxi³hē¹li¹. Hai³txi³ yain³txi³nū³lā³ tē³xa³:2 wā²lēn¹ta³ tē³xa³:2 ha²teh³nxā³nxā² ū³yhō²hī³kī³txā³nxā² wā²lēn¹ta³ wī¹so¹sxā³ tē³xa³:2 nxe³yah¹lxi³txā³hē¹li¹. Yu³wi²kxi²nyhah¹lxin¹ka³lo³a² so¹lxi³ yu³wi²ki²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ wā²la²ka³lo³la³ tē³yah¹lxi³txā³hē¹li¹. 10 Jā¹nxain¹jau³su² i³ye³kxain¹jau³xa²sa¹:

— Sxi²yhe³na² i²li³jen³su² je³nān²tu³ ā³nxai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² ā³wih¹te³lhxā³ a²wa²kxēn³yah³la² ka²la²txā²lxain¹kxai²nān²tu³ a²nxai³jah¹la² jah¹la² sxi²ha² so¹lxi³ āu³xi², yai³ni², nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Sxi²yhe³nai²na² he¹yah³lxi¹nhī¹nān¹te²tu³ sxi²ha² ā³xa² ā³ya¹ya¹jah³lxi³txā³hē¹li¹. 11 Yxān¹ta¹ sxi²yhe³na² i²li³jen³su² je³nān²tu³: “Wxāi²na² ten³nxā²lxi³sī¹nx3nhai¹.” Ne³nx2tain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā²sū³na² wān³txi³la³ ain³kxi²ti³ten³ti³he¹xai¹nxā³kxai²nān²tu³ sxi²yhe³nai²nān²tu³ wa²li³jah³lxi³hē¹li¹. Wa²li³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kīh³nū³xa² wxa²yu³kxa² ti³so¹yah³lxin¹tū³xa² ti³yu³tun³ta³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³yau¹tū³ain¹yah³lxi³hī³nxā¹lxi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

12-13 Nxe³ka³tu³ a²sa³wā²hā³lxin¹nū³xai²na² ā³nxai³ain¹ka³tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā²sū³na² wān³txā² wī¹jau³xa² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā²kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta² ā³na²sxā³ ā³ta³lo³ta³wxe³kī³si¹jau³su² i³hen³txi² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ka³lxa¹txi³ nxū²kwa³li³si¹hai¹ni² a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² ka³lxa¹txi³ o²lyau³xa² a³se³to²na²yau³xa² tē³sxā³ wxa²ne²to¹la³kxi²sxā³ i³we²txi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² su²lhā³jau³su²

14 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Jo³su²jah³la² kāi³ju³ta² sa²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹jau³xa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² E³ro²jah¹lo²su² te²kxai³lu² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ a²nū²a² i²li³te²a² e³te³nah¹lxi¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nē³jah¹lo²su² ya³lu²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ka²ten³su² i³sa³yxau³xi²ha²kxai³ hī¹na² a²yen³kxa² hxi²kan¹ti³ kāi³ain¹na³li¹.

15 Ain¹ka³tu³ a²nū²a² ā³xa² i²li³te²a² e³te³nah¹lxi¹:
— E³li²ah¹lo²su² te²la¹i¹. Nxe³ain¹ka³tu³ a²nū²a² ā³xa² i²li³xi³nū³te²a² e³te³nah¹lxi¹;
— Jah¹lai²na² Txa²wā²sū³na² wān³txā² i³hen³txi³jah¹lai²la¹. Kxā³nxi¹nai³tā² i³sa²si¹hā²nē³kxu¹jā¹nxe³jah¹lai²la¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Yxān¹ta¹ jau³xai²na² E³ro²jah³lai²na² ain³kxi²ka³tu³ i³ye³te³nah¹lxi¹:
— Ha³la³je¹nai³tā² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ū³nhe³ki²lho¹si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹hē³li¹. A²nxe³jah¹la² hī¹na² ka²ten³su² i³sa³yxau³xi²na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

17-18 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² a²lon³na² a²i³lxa² Fi¹li²pah³la² i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ Fi¹li²pah³lai²na² a²sxe³xa³ka³lxa² a²i³lxa² E³ro²ti²a³ka³lxa² i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². E³ro²ti²a³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu² ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³lu² hai¹so¹kxi²yha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² i³tih³nxe³jau³xa²sa¹:
— E³ro²jah³lai². Nxe³3tsi¹li¹. Wxa³lon³na² Fi¹li²pah³la² a¹he¹na³li¹. Nxe³kxa²yu³su² a²sxe³xa³ka³lxa²na² hai¹so¹kxi²yha¹hin¹ju³ta² wai³nxā³wi¹. Kāi³in¹ju³ta² Txa²wā²sū³na² te³nxā³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ E³ro²ti²a³ka³lxa²na² a²hi²sen³kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³xan³ta³kxi²khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³ i³ain¹sān²sxā³ sa²ta¹kxain¹sxā³ sxi²ha² kan²thī³na² ū³i³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ka³yu³su² E³ro²ti²a³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² i³su²lhā³ti³ten³khai¹ain¹ta¹ hxi²kan¹ta¹hxai²nxā³hē¹la².

20 Hxi²ka¹nai¹nxā³ju³ta²sa¹: E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²e¹nān¹jau³kxai³lu²:
— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wī¹lhin¹khai¹nxe³sxā³ wain¹khai¹jah¹lai²la¹xā¹. A²kō³nxe³ju³ta²la³ yū³ti³thex¹jah¹lo²sxa³xā¹. Yuh³lxi¹na¹nhā¹, Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na²su¹. Ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²sxe³xa³ka³lxa² an³txi³ju³ta²kxai³ i³su²lhā³ain¹kxa²yn³ta²su² E³ro²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² ā³non²ta³kxi²to³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txā² E³ro²jah³lai²na² ain³kxi²sxā³ kāin² yuh³li³to³nha²sxā³ i³wā³wā³ta³kxi²nha²kxan²ti³nū¹ ka³li³kxi²nha²sxā³ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³to³ta¹ a²ha² yan³nāu³kxai³lu² E³ro²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²hā³ka³na² ē¹na² a³li³la¹hain¹ju³ta¹tā² ain³kxi¹xi²nha²te³lhxā³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kāi³ain¹ju³ta²sa¹, a²sa²wi³ha³lxi³nāu³xa² ka³lxa¹txi² so³ta²to² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³nāu³sxā² hāi¹nxe³ti³xa² ka³lxa¹txi² Ka³li³le²a²kō³xa² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ka³lxa¹txi², nxe³ain¹ka³tu³ ā³yā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ a²yain³txa² ka³lxa¹txi² kāin² i³yai³ni², yain³txi³yau³xa² ū³n³jau³xa² kāin² i³na², nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ E³ro²ti²a³ka³lxa² a²e¹nān¹jau³kxai³lu² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:
— Hī¹na² txa²ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Hī¹na² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² su²lhā³ai¹na¹ju³ta²nū²a² ain³nha¹nhā¹. Ta¹hxai²hē¹la². 22 Nxe³ju³ta²kxai³

E³ro³ti²a³ka³lxa² a²ka³ne³lxa² ya³sxã³ a²nũ²a² ã³yã³nũ³kxain¹thi³nãu³a¹ ã³wih¹sxã³ nũh¹ ã³ha²te³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² E³ro³jah³la² kãin² i³ka³li³kxi², E³ro³jah³la² i³ka²la¹tũ³ka³txa² kãin² i³ka³li³kxi² nxe³yhain¹te³nah¹lxi¹ E³ro³jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹ wãn¹ta¹ka³lxai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Yã¹te² yen³kxa² ten³nxa²ji¹xi¹? A²yen³kxa² a²te³nĩn¹kxa² i³wã³txi³san¹kxai²nãn²tu³ ũ³hũ¹nxa²hã¹tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Jã¹nxe³sxã³ E³ro³jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹.
— Txa²yen³kxa² yxo²ha³kxa² ha³ta³nxã²txi³ i³ha³la³tãu²so¹sxã³ ũ³hũ¹nxa²hã¹tũ¹xĩ¹, i³wã³txi³san¹kxe³la³ti¹. Ki³han³nxa³xi¹. Nxe³ju³ta² txa²wãn³txai²na² i³wa²li²na¹ke³la³te²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² a²kõ³nxe³ju³ta² ũ³hũ¹sa²hĩ³nx2na³ni¹. Jã¹nxe³sa²kxa²yan³ti³su² na¹nhi¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³nxa²hã¹te¹ wãn¹ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² wa²li³sxã³ a²hã³ka³na² i³wã³txi³te³nah¹lxi¹.
— Hã³kãi³. Nxe³nxi¹. Yã¹te²a² yen³kxa² i³wã³tain¹hĩ³na²te¹la¹ku²? Na¹nhi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹:

— “Jo³ãu² Ba³tis²jah³la², i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nẽ³jah¹la² a²ne³ka² so¹lxi³ ten³sa³nha²wi¹.” Nxe³txai¹nhẽ³ni¹. A²hã³ka³nai²na² wãn³txa² i³wã³lũ³xi²jau³xa² ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nxa²hã¹te¹ a²wãn¹ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ã³ni³hi² i³whi¹xi²ka³tu³ a²hxi²kan¹te²a² sa²kxai³lu² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jo³ãu² Ba³tis²jah³la², i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nẽ³jah¹la² a²ne³ka² so¹lxi³ pra²ta²ka³lo³a² ũ³yhe³hẽ²ti³sxã³ ũ³hũ²xa¹se¹li¹. Kwẽ¹ntai²na² ten³sa³nhai¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ju³ta²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²na² i³ãn²txi³kha¹1ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ ha³la³je¹nĩn³kxai³ a²wãn³txai²na² a²yen³kxa² wãn¹ta¹ka³lxai²na² ũ³hũ¹te¹lhxã³ nxe³jau³xai²na² yxo²ãn²ta³ti³ e³ain¹jau³xai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²i² ain³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ E³ro³jah³lai²na² sa²kxai³lu² wãn³txai²na² i³wa²li²ju³ta¹la³ ten³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ẽ³nãu³a¹ o³nxa³jau³su² i³ye³kxain¹kxa²yan³ti³su² Sũ³na² kõ³nxe³ju³ta¹la³ ũ³hũ¹ain¹kxa²yan³ti³su² ta¹hxai²hẽ¹la². 27-28 Nxe³ha²kxai³ kwẽ¹nta²kxai³ so³ta²to²jah¹la² i³kwa³na²ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² ũ³nhe³ki²lho¹ta¹hxai²hẽ¹la². 29 Nxe³ju³ta²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ain³kxain¹ka³tu³ ya³lu¹ta²na² a²ne³ki³la³ yũ²nxa²sxã³ a²nũ²a²nãu³ai²na² so¹lxi³ so¹sxã³ sa²nũ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a²ka³lxa²nãu³xa²yai³nain¹jau³su²
30 Nxe³nxa²hã¹te¹ ã²wxã²txa³ Je³su²jah³la² i³sa²si¹hã³ta³nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², ã³wã³lain¹ka³tu³ a²yen³kxa² kãi³ain¹ju³ta² a²yen³kxa² a²nũ²a² ã³xa² i³yau³ũ³yhain¹jau³xa² a²hãi¹nxe³ti³xa² Je³su²jah³la² i³shen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 31 Nxe³hi¹na² a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² i³te³lhxã³ ã³tũ³i² wxã³ji² jã¹nxe² nxe³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi²nãu³xai²na² whãi²na¹, hxi²kãin¹ti³ yain¹txa¹hã³txã³nã³ti³ i³yai³nain¹to³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² nũh¹ ã³nxi³ya³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nũ¹ã¹ jũ¹nxe² i³ye¹nxi²ya³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Ai¹nha²kxai³ ka²no¹a² nũh¹ ã³wi¹hain¹ka³tu³ ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ã³nxi²te³lhxã³ wa²li²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 33 Yxã¹ta¹ wa²li²ain¹ju³ta² a²nũ²a²nãu³xai²na² i²ai¹nha²kxai³ ain³kxi²xain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ sxi²yhen³nãu³xa² hãi¹nxe³ti³xa¹ wa²li³sxã³ a²yu³ĩkxa² ã³ni³hain¹ka³tu³ a²kõ¹xai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa²na² sa²kxai³lu² a²ne³hẽ³txa¹ ã³wi¹hũ³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 34 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² ãn³yo²ha²ti³lhi³nũ²la² ka²no¹a² a³li³ka³tu³, a²nũ²a²nãu³xai²na² ka³lxa¹tũ³ka³txai²na² i²ain¹tãu³ Je³su²jah³lai²na² ãin²ta³lxi³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². ãin²ta³lxi³nha²te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²na² o³ve²a² nũ³ka³txi³hũ³na³na¹. O³ve²a² nũ³ka³txa² a²wa³kxẽn³yah¹la² yũ²nxa³kxe³hũ²nxe² hxi²kãu²ka³u³nhã³sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³hũ³na³na¹. Nxe³ha²kxai³ ã³nãin²ta³lxi³sa³nhã¹. Je³su²jah³la² a²ẽ²ẽ¹nãu³a¹ nxe³nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²wi¹jau³xa²ka³lxa¹jau³xa² i³yau³ũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nũ²la² sũ²nĩ²khai³nxe³nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti¹ai²na² sxi²jen³ti³la³ yũ²nxa³ti²tu³wi¹. Hi¹na² ka³nxa³hi²tẽ³na³li¹. 36 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xai²nãn²tu³ i³sa²si¹hã³txain¹si¹nhẽ³li¹. Ha³lo²ai¹na² ta³nxa², sxi²yhen³nãu³xa² ta³nxa² a²yain³txa² so¹kxain¹si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hã³txain¹si¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² ũ³hū¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹, a²yain³txa²sa². Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹;

— Hxi²kan¹sa²sī¹nxa³nha²wi¹. A²nū²a² nū³ka³txai²na² yain³txa³tū³xa² te³nain¹tū³xa² kāin²khaix¹na³li¹. Nxe³tū³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² kwē³kxa² hāi¹nxe³tū³xa² wa³ko³ni² yxau²xai³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ ũ³yho³hi²nxa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³hex¹sa²sī¹nx3nhai¹. Ih¹nxe³thū³nha¹ji¹ku¹? Nha¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹;

— Yain³tū³xa² yū³ah³xin¹tū³xa² ai³sxā³ wxa²hau³ko³jah¹lxi³sā²nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ wxa²hau³ko³ta³lu²nain¹ka³tū³ i³hen³tain¹jau³xa²sa¹;

— Yain³tū³xa² tū³ha¹li¹ tū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ tū³xa² yū² ai³na² ha¹li¹ yū² nxe³sīn¹nīn²su²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³ain¹ka³tū³ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹;

— Si³sa³yu²ta² au³ju³ta² ānhai²wxe²xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Ha³na³ka³lxi² ā³nū²kxi²sxā³ jū¹nxe² so¹lxi³ ā³wxe², jū¹nxe² so¹lxi³ ā³wxe² jā¹nxe² nxe²xai³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 40 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xai²na² hxi²ka² hxa³sxā³ ye³ha³li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa¹la³kxi¹xi²nū³ka³txa² a²nū³ka³txi³su² ha³na³ka³lxi³ ā³wxe² jā¹nxe² jā¹nxe² ā²la² kāi²lxi³tū³ka³txa² ā³wxe² nxe²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 41 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ yain³tū³xai²na² tū³ha¹li¹ tū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ tū³xa² wxa²sa²so¹xi² ai³nai²na² ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ten³sa²tā³ka³lxi³yo²nū²la² a²yain³txa² Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxon³kxi²jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a²yain³tū³xai²na² so¹sxā³ wxa²nāu²lxi³sxā³ nxe³tū³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wān³txa³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ũ³hū²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ ai³nai²na² wxa²nāu²lxi³sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ũ³hū²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 42-43 Nxe³ka³tū³, a²nū²a²nāu³xa² hāi¹nxe³tū³xa¹ i³yain³tain¹ka³tū³ ũ³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yain³txa³tū³xa² ai³na² wxa²nāu²lxi³kxe³su² ũ³kxain¹nxa²ha¹te¹ a²wā³kxi³kxai³ wā²nxa³kxa² so¹sxā³ ha³ti²a² hxi²ka² hxa³sxā³ nē³nha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tē³na², ne³ni¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 44 Nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu², in³txa² nū³ka³txa² hāi¹nxe³tū³xa¹ ka³lxa¹khai¹nxe³tū³ka³txa² 5.000 nxe² yain³tū³xai²na² i³yain³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³ye³na² ne³ka³na²ha² wxā³jau³su²

45 Nxe³nxa²ha¹te¹, kwēn¹ta²kxai³ yain³ta³lun²ka³tū³ Je³su²jah³la² hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxi³nai²na² ka³no¹a²ka³lo³a² ā³wih¹sxā³ i³ye³nai²na² Bet3sa³i²ta³thi²na² yxo²ha³ti³lhi³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² a²nū²a²nāu³xin³txi² i³xi²si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹haun¹ta²ain¹ta¹hxai²hē¹la². 46 I³sa²si¹haun¹ta²ain¹ta¹hxai²hē¹la² nūh¹xai³sxā³ wā³la³ka³txa² wxa²ka³la³nū²la² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 47 Nū²la² ka³nxa³hi²nū²la², ka³no¹a²ka³lo³ai²na² i³ye³na² nxū²kwai³ye³la³nāu³a² ne³hēn³kxa² hāu¹ha²kxai³ Je³su²jah³la² so¹lxi³, ha³lo²a² nū²hē¹ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 48 Nxe³tāu³a¹ i³txa² nū³kxūn³txi³ ka³no¹a²ka³lo³ai²na² sa²ne³kxau²kxain¹ju³ta²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² hxi²kan¹ti³ ũ³kwa³lxi¹nha²sxā³ ai³ai¹nxa³ju³ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹ ka³la³ka³la²a² i³yxi²lxi²ti³xa² Je³su²jah³la² i³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² wxā³yain¹ta¹hxai²hē¹la². A²yu³kxa² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

— Ā³wa²to¹tai¹na¹tū¹xā¹. Ta¹hxai²hē¹la².

49 Yxān¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²hi²sen³kxai³lu² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² i³yau³xa² a²ne³ka³na²ha² ā³wxā³ju³ta² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Ya³lu²te² yāu³ka³txi³sa²lā²nx3nha²khi³. Nain¹jau³su², i³wxan¹sxā³ yuh³lxi³khai¹nxēn³tain¹ta¹hxai²hē¹la². 50 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹;

— Txi¹ta³li³na¹we¹. Yuh³lxi³hxi³lxi³kxai³hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka³no¹a²ka³lo³a² wi³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ i³txai²na² wxā²nhāu³no³jain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² kāin² yuh³lxi³nha²kxai³ kāin² wā³tai¹nha²kxai³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². 52 Nxe³ain¹ju³ta² yain³tū³nū³xa² a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² i³yā³lā³tain¹ju³tai²tā² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ā³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ai¹nha²kxai³ yuh³lxi³nai¹nha²kxai³ wā³tai¹nha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² i³ton³te² nū³ka³txa² we²txa³lxi³jau³su²

53 Nxe³nxa²ha¹te¹ ā³yxo²ha³ti³lhi³ain¹ka³tū³ ha³lo²a² Je³ne³sa³re²ko³xa² wa²li³hain¹ka³tū³ ka³no¹a² sa²ha³lo²sa²ta³ain¹te³na¹ hi³sa³ka³txa² kan²ka³ta² sa²ni¹sa²tai³kai¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². 54 Nxe³ain¹ka³tū³ kwēn¹ta²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i³kxi²xain¹ta¹hxai²hē¹la². 55 Ai¹nha²kxai³, sxi²nhāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³ni³sxā³ ā³wi³hain¹ka³tū³ a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² sxa³ain¹ka³lo³a² whāi²na¹ sa²ye³hēn²ti³so¹nyhain¹ka³tū³ Je³su²jah³la² a²he¹tāu³a² sa²kxai³lu² ā³nxi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 56 Ain¹ka³tū³ Je³su²jah³la² he¹tāu³a¹ i²li³tāu³a¹ sxi²yhen³nāu³a¹ tā³nxa², sxi²ha²

ka³lxa¹thi³nãu³a¹ ta³nxa², ha³lo²a² ta³nxa² a²nũ²a² wi¹lain³kxi²nha²te² hi²sen³kxai³lu² a²nũ²a² i³ton³te²a² tẽ³sxã³ sxi²yhe³na² nxũ²kwa³ye³li³nãu³a¹ a²yuh³xa² ù³h³wxe³yhai³ka³tu³ wi¹lain³kxi²nha²tũ³ka³txa² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Wxa²wã²la² yxo²ka³teh³nãu³a¹ ha³ta³nxã²n³txi³ a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a² wxa²to³hũx¹ti³ten³nxain¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ a²nũ²a² i³ton³te²su² te²an³tu³ Je³su²jah³la² wã²la² yxo²ka³teh³nãu³a¹ wxa²to³hain¹te²nãu³xa² ha³kxa¹, we²nhxa³sa²sai¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

7

Ju³te²a² si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² i³ti³nxe³jau³su²

1-4 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa², Ju³te²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² ã³nhai¹tũ³ka³txi³su² ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ kxã³nxi³tã² txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² a²wãn³txa² i³wẽ³not3so¹ain¹jau³xa², fa³ri³se²a² nũ³ka³txain²txi³ sa²wai³wait3sxã³ sa²yxo²we¹ti² Ju³te²a² nũ³ka³txi³nãu³xain²ti³ yxo²ha³kxa¹ sa²wai³wait3sxã³ sa²yxo²we¹ti² nxe³ain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ain¹kxa²yu³su² kãin² wxa²hxi²han³ta³kxi²ti³nha²sãn²sxã³ i³yai³nain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la².

— Kãin² wxa²hxi²han³ta³kxi²ti³nha²sãn²ki³sxa³kxai²nãn²tu³ i³yai³ki³sxa³lho³li¹. Nxe³ain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². Jã¹nxi¹nha²kxai³, ha³lo²a² a²yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ain¹tãu³a¹ ã³sxã³ sxi²ha² ã³wi³hai¹nha²kxai³ txa²wã¹nũ²a² hã¹nxe³ti³xa¹ wxa²ho³xi²han³kxi²ti³nha²sãn²sxã³ i³yai³nain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². Wxa²ho³xi²han³kxi²ti³nhai¹nxa³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ i³yai³ti³nhai¹nai³nhĩ³nx2to³ta¹hxi²nxa³hẽ¹la². Jã¹nxi¹nũ³nha²kxai³, ka³lxa¹txi³ yau³xã³xa² txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² wẽ³not3so¹ain¹jau³xa² fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² sa²yxo²we¹tain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³jau³xa²sa¹: Kwa³ta³lẽ³na² kwa³hi³tẽ³na² wxa²hij³li³kxi², kwa³ta³lẽ³na² te³tu³kxi²ki³tẽ³na² wxa²hij³li³kxi², i³na²ki³tẽ³na² i³li³tẽ³na² wxa²ye³hij³li³li² nain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxã³nxa² ho³lhx¹su² tũ³ka³txa² kwa² ã³nhai¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²th³na² a³li³ka³tu³ wxã³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Wxã³ain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² whã³nai¹, ã³sa²nũ²kxi²sxã³ Je³su²jah³la² i³ha¹txi²sxã³ he³ye³yhai³na¹hxi²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³, nxe³hai¹na² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xã² i³yai³nain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Txa²wã¹hxi²nã³txa² whã¹na¹ wxa²hxi²han³ta³kxi²nhai¹nxa³kxe³tu³ i³yai³nain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ju³tai²na² hxi²nã³ti³sxã³ i³yai³nain¹ju³tai²na² fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² hi²sen³su² i²i² ha³teh³nxã³nxa² ho³lhx¹su² tũ³ka³txai²na² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² hi²sen³su² i²i² nxe³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

5 i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Wxa²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na², hai³txi³ txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² ã³wẽ³not3sxã³ ù³h¹nẽ³jau³xa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³te¹ni²ti¹. Yxã¹ta¹ hxi²nã³ti³ i³yai³nain¹te¹ni²ti¹. Ì¹nxe³kxã²yan³ti³ta³ txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² ù³hũ¹nẽ³jau³xa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³te¹la¹xã³? Nxe³yhai³ta¹hxi²hẽ¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Wxã¹na² wi¹lhin³ki³lxot3sxã³ yxau²xai³yah³lxi³to³hi¹lx¹. Yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² kxã³nhxi¹nai³tã² i³sa³i²ah³lu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jah³lu¹tai²na² ù³wha³lxi³lain¹jau³xa²sa¹: “Txa²nũ³ka³txai²na² a²yxo²wãn³txa² so¹lx¹ sa²nẽn¹kxi²ti³hit1sain¹na³li¹. Yxã¹ta¹ a²e²nãn¹jau³xai²na². Sũ³na² na¹xai²na² ten³sain¹jau³xa² yũ³ai¹nxa³wi¹.

7 Yxã¹ta¹ kwa²hã¹nxe² sa²nẽn¹kxi²sa²ki³lxot3sai¹nhxi²na²hẽ¹li¹. A²wãn³txai²na² i³ti³nxe³nyhai³jau³xai²na² a²nũ²a² wãn³txa² sa²so¹sxã³ Sũ³na² wãn³txi³su² ki³lxo³jau³su² i³ti³nxe³nyhai³to³hxi²na²hẽ¹li¹.” Nxe³jau³su² i³sa³i²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

8 Wxã¹na², te²yã¹nxe³sxã³ kãih³yah³lxi³to³hi¹lx¹. Yah¹lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²yxo²ã³yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² wãn³txa² so¹lx¹ a²nũ²a² i³wẽ³no³tũh¹nẽ³jau³xa² so¹lx¹ sa²wai³wait3sxã³ sa²yxo²we¹jah³lxi³to³hi¹lx¹.

9 Wxã¹na², sa²nẽn¹nha² ko³nxe³ti³ kãih³yah³lxi³to³hi¹lx¹. Yah¹lxin¹ju³ta²: “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³la³ i³kwa³na³nẽ³jau³la³ o³nxa³wi¹.” Nxe³yah³lxi³to³hi¹lx¹. Yah¹lxi¹nha²kxai³, txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² wxa²wẽ³not3so¹yah³lxin¹jau³xa² so¹lx¹, a²nũ²a² wãn³txa² so¹lx¹ sa²wai³wait3sxã³ sa²yxo²we¹jah³lxi³to³hi¹lx¹. 10 Jã¹nxa¹jau³su² Mo¹se²ah³lu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wxa²wĩ³na² wxa²hã³ka³nu¹na² wi¹kãih³ũh³xai³jah³lxi³hẽ¹li¹. Ta¹hxi²hẽ¹li¹. A²nxe³jau³xa² yã¹nxe³te³nah¹lx¹: “Wxa²wĩ³na² ta³nxa² wxa²hã³ka³na² ta³nxa² ko³nxe³jau³su² nxe³ti³hit¹xain¹kxai²nãn²tu³ nxe³te³su² te²a² i³su²lã³jah³lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 11 Nxe³yã¹na¹ wxa²wãn³txa² e³kxah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxin¹te³nah¹lx¹: “A²nũ²a² i²li²te²su² te²a² a²wĩ³na² ta³nxa² a²hã³ka³na² ta³nxa² yen³kxa² tau³to³nain¹kxe³su² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹: “Wĩ³na², nxe³txi¹. Txa²yen³kxa² ù³hũ³na¹tũ¹xã¹. Nxa¹hẽ¹li¹. Yxã¹ta¹ sa²yat1sxã³ Txa²wã¹sũ³na² so¹lx¹ ù³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹,

txa²yen³kxai²na²su¹.” Nxe³ain¹jau³su². 12 Nxe³ain¹kxai²nān²tu³ wxa²nū³kā³txai²na² a²wān³txi³kxai²lu¹ a²nū²ai²na² i³ye³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxī¹: “Wxa²yen³kxai²na² wxa²wi³na² wxa²hā³ka³na² ū³hū¹ai¹nxa³ju³ta² wain³na³li¹. Sū³na² yen³kxai²la¹wi¹, hī¹na²su¹.” Nxe³yah³lxī³to³hi¹lxī¹. 13 Nxe³yah³lxī¹nha²kxai³, Txa²wā¹ū³na² wān³txi³khai³xa² i³hxi²ka¹nxa³si¹yah³lxin¹jau³su² nxe³te²lo³jah³lxī¹nha²kxai³ wxa²si³yah³la²nāu³xu¹ta¹na² wān³txa² sa²wā¹lho¹xi¹yah³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxī³to³hi¹lxī¹. A²yen³kxa² ā³xa² te²u¹jā¹nxe³te²a²ka³lxai²te²a²kāi³yah³lxī³to³hi¹lxī¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Yen³kxa²ko³nxe³ti³hi¹te³jau³su²

14-15 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²nū²a²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³kai¹xsā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nex³ka²kxi²sah¹lxī³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹ko³nha¹jah³lxī³hē¹li¹. Txa²wā¹yo²a² ū³yo²wih¹nē³kxe³su² hai³txi³ko³nxe³ti³hit¹te³lxā²wi¹. Yxān¹ta¹ txa²wā¹yo²a² sa²yo²sai¹nē³kxe³su² ko³nxe³ti³hit¹te³na³li¹. 16 A²nxe³nxē³na² yū¹nx2ti²kxai²nān²tu³ ain³kxi¹sah¹lxī³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² ā³ain¹sxā³ sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³wi¹hain¹ka³tu³ a²sa²wi³ha³lxī³nāu³khai³xa²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹sxā³ wān³txai²na² i³yau¹tū³jau³xa²na² i³wā³txain¹ta¹hxi²hē¹la². 18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Wxāi²na² ā³ne³to³nxa²lxī³nūn³ta²lu¹wi¹. Jā¹nxa¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ko³nxe³ti³kāi³kj³ju³ta¹nān²tu³ yain³txi³la³ i³li²te²la³ i³yain³kj³kxa² ha³ta²nxān²txi³, hai³txi³ko³nxe³ti³kāi³kj³te²sxa³yu²hē³li¹. Jau¹xa²na² ā³ne³wxe³nx2ti²sxa³ji¹wi¹? 19 A²yain³txai²na² i³yain³sxā³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³wih¹sxā³ tan³sa²tā³kj³te²jai¹ti²ti¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³xa²na² a²si³yxau³tāu³a¹ yain³txa² yxo²ha³kxa¹wi¹te²ju²hē³li¹.

20 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² wān³txa² nxe³te³nah¹lxī¹:

— Kwa²hāi¹nxe² txa²wā¹ē¹nāu³a¹ tē³kj³jau³xa² ko³nxe³jau³xa²la¹wi¹. Nxe³jau³xa²na² ne³kxe³kxi²nha²kj³sa²kxai³ hā²wxān³txa³ txa²wā¹hxi²ka² ko³nxe³ti³ kāi³kj³te²ju²hē³li¹. 21-22 Txa²wā¹ē¹nāu³a¹ tē³kj³jau³xa²sa¹. Wān³txa² ko³nxe³ti³ ain³nha²kj³jau³xa² tē³i² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²yhu¹kj³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² a²yen³kxa² kāi³kj³yhu¹kj³jau³xa² tē³i², su¹lhā³yhu¹kj³jau³xa² tē³i² ā³xa² sxē³ya³ka³lxai¹ ū³wih¹ti³kxi²yhu¹kj³jau³xa² tē³i² ā³xa² wē³sāi¹ah¹la² ū³wih¹ti³kxi²yhu¹kj³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwai¹no³nyhu¹kj³ju³ta² tē³i² a²yen³kxa² ko³nxe³ju³ta² kāi³kj³jau³xa² tē³i² ki³han³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹kj³jau³xa² tē³i² kwa²yo²kau³ka³ti³ e³kj³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² i³ka³tā³yhu¹kj³jau³xa² tē³i² a²nū²a² ā³xa² o³nxa²sxā³ i³ye³kxi²yhu¹kj³jau³xa² tē³i² yxo²sa²te³txi³ i³ye³kxi²yhu¹kj³jau³xa² tē³i² wān³txa² wain³jau³xa² sa²yo²ā³kj³jau³xa² tē³i², nxe³xa²nāu³xa²na² whāi¹na¹ txa²wā¹ē¹nāu³a¹ tē³kj³te²ju²hē³li¹. 23 Tē³kj³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ne³kxe³kxi²nha²kj³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ju³ta² kāi³kj³te²ju²hē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Txu¹ha³ka³lxai²yo²te²jau³su²

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² i³sa²yxau³sxā³ nū¹ā¹ a³li³ain¹ka³tu³ Ti²ro³thi³nān¹ko³nāu³a³ Si³tō²thi³nān¹ko³nāu³a² ā³nxai³ta¹hxi²hē¹la². Ā³nxai³ka³tu³ sxi²ha² ā³wih¹ta¹hxi²hē¹la².

— Thi¹nāu³ai²li² nū¹h¹yxai³ti³ten³sa³nhā¹. Yxau³na¹ju³ta² a²nū²a² ā³xa² i²kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhā¹. Je³su²jah³la² nxe³nha²ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ka³na³ku² te²a² i²ain¹ta¹hxi²hē¹la². 25-26 Ain¹ka³tu³ txu¹ha² yau³ā³lxī³ti³ e³ta¹ka³lxu³su² te²a² Si²ri³a³ko³xa² ton¹ta¹ka³lxu³su² te²a², Kre²ka²yau³xa² so¹lxī³ e³ta¹ka³lxu³su² te²a² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² a²ka³ne³lxā² i²ton³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwa³iyxau³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² yxau³ju³ta² ain³kxi²ka³tu³ wxā³sxā³ Je³su²jah³la² a²yu³kxa² ān³yo²thu²txi² ā³yu³ka³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² txa²wē³sa² nxū²kwa³iyxau³na³li¹. Te²su² i³sa²si¹hā³kxi²txai¹nhē³li¹. Txu¹ha³ka³lxai²na² a²wān³txa² nxe³ta¹hxi²hē¹la². 27 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ txu¹ha³ka³lxai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Ha³lo³kxit1sā²nhē³ni¹. Ju³te²a² nū³ka³txai²na² txa²ya³lxā³khai³xa²na² sa²hau³ko³3sā²na¹tū¹xī¹. Na¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ a²nū²a² ā³lxī³te²a² sa²hau³ko³tū³na¹tū¹xī¹. Nxe³ju³3sū³ju³ta²sa¹. A²wi¹lhīn¹khai¹xa² a²wē³ha³lxī³khai³xa² i³yai³nain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³nū² ān³ta¹lo³hē²ti²nū²la² wai³a³lxī³nāu³xa² sa²kxai³lu² ū³yhai¹tain¹te²ju²hē³ni¹. Ju¹ta² wain³na³ni¹. Nxe³ha²kxai³ ha³lo³kxit1sā²nhē³ni¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

28 Yxān¹ta¹ txu¹ha³ka³lxai²na² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Wxa²wān³txa² wain³khai¹nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ wē³ha³lxī³nāu³xa² i³yai³nain¹kxai²nān²tu³ a²yain³txa²nū³xa² a²yu³hxi²na² a³hi²te²su² ā³yā³nū³nū¹tā²tū³xa², a²wai³a³lxī³nāu³xa² sa²kxai³lu² ū³yhai¹tain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
 — Wxa²wān³txai²na² wain³nūn³na³ni¹. Na¹ha²kxai³ a²yen³kxa² te³nūn¹kxa², kái³sxā³
 ũ³hū¹nxa²ha¹tū¹x¹. Ko³nxe³te² a²yāu³ka³txai²na², wxa²ka³ne³lxa² nxū²kwai³li³na²ni¹.
 Wa²su¹wa²su¹xai³txu¹ni¹, Ta¹hxi²hē¹la².
 30 Nxe³ka³tu³ txu¹ha³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² i³xi²ka³tu³ a²wē³sai²na² sa²kxai³lu²
 a²sxa³ka³lo³a² wi¹lain³kxi²nha²sxā³ sxa³ta¹hxi²hē¹la². Ko³nxe³te² a²yāu³ka³txai²na²
 yū³tē³hi³ye²ta¹hxi²nxa³hē¹la².

Yxo²kan²jah¹la² yxo²we²txi²jau³su²

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ti²ro³thi³nān¹ko³nāu³xa² wa²li³xi²sxā³ Si³tō²thi³na²
 ā³wa²to¹ti², sxi²yhen³nāu³xā² hxi²ka² hxa³jen³nāu³xā² ā³wa²to¹ti² nxe³sxā³ i³ye³na²
 Ka³li³le²a²ye³na² ā³nxi³ta¹hxi²hē¹la². 32 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² hxi²kan¹ti³ha²kxai³
 ne³ka³tū³ha²kxai³ nxe³jahl¹lo²su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² a²nū²a²nāu³xa² hi²sen³kxai³lu²
 tē³sxā³ ai³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² i³wā³txi³te³nah¹lx¹:
 — Je³su²jah³lāi³, jah¹la² wxa²wxai²3si¹nhē³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 33-34 Nxe³te³na¹,
 Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ in³txai²na² i³yū³so¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² a²hxi²ka² wē³ha³lxa²
 a²nū²a² i³ton³jah¹lai²na² a²ne³nxē³na² wxa²ne³tū¹la³kxain¹ka³tu³ i³ka³su³hā¹sān²sxā³
 wxa²yu²he³to³hain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ka³tu³ oh³sīn³nāu³a¹ ten³sa²ka²la¹sxī²ka³tu³
 i³yat¹sai¹kxi²nha²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
 — We²txi¹jxa³hxi¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

35 Nxe³sxā³ in³txai²na² sa²kxai³lu² e³xa³ju³ta² yxo²we²nxi²sxā³ wi¹li³ye³i² ne³ka³tū³ju³ta²
 we²nxi²sxā³ wi¹ne³kat¹sa²tā³i² nxe³ta¹hxi²hē¹la². 36 Nxe³te³na¹, Je³su²jah³la²
 a²wān³txi³kxai³lu¹ a²nū²a²nāu³xai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:
 — Ju¹tai²na² i²yah³xin¹ju³ta² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txi³yah³li³txa²hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².
 Yxān¹ta¹, kāin² i³ye³kxain¹to³kxa² ha³ta³nxān²txi³nū¹ kāin² i³ye³kxain¹to³ta¹hxi²hē¹la².
 37 Ain¹sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxai¹ i³wā³wā³txi³sxā³ i³ye³kxi²yahain¹te³nah¹lx¹:
 — Je³su²jah³lai²na² a²yen³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ wi¹khai¹nxe³sxā³ kāi³na³li¹. Kāi³ha²kxai³,
 a²nū²a² ne³ka³tū³jah¹la² ha³ta³nxān²txi³ hī¹na² wi¹ne³kat¹sa²tā³i², a²nū²a² hai³txi³
 i³ye³xa³jah¹la² ha³ta³nxān²txi³ hī¹na² i³ye³i² nxain¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

8

A²nū²a² ka³lxa¹khaix1te²nāu³xa² yai³nain¹jau³su²

1 Hā²wxān³txa³ a²nū²a² ka³lxa¹khaix1tū³ka³txa² ān³yān³ki³nū²kxain¹ta¹hxi²hē¹la².
 Ain¹nū²la² yain³txi³ txa²khaix1ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²
 i³kaix1sxā³ i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

2 i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Tū¹ka³txai²na² i³āin²ta³kxi²na¹nhai¹. Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² ā³si³te³la³kxi²
 yxau³kxi²sain¹na²hē³li¹. Nxe³hī¹nān¹te²tu³ yain³txi³la³ yū³sai¹nxa³tai¹tu³wi¹.
 3 Yū³ai¹nxa³ha²kxai³ weh³ti³ ya¹lun¹tain¹kxa²yan³ti³su² hai³txi³ i³sa²si¹hā³ai¹na¹ju³ta²
 ten³sa³nxa³nhai¹, u¹lx¹ wxā³ai¹nha²kxai³lu¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lx¹:

— Ha³lo²ai²na² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³su² ye²ha²kxai³ ih¹nxi²t3sxā³ ka³lxa¹ain¹tū³ka³txai²na²
 i³yā³lā³ja³hain¹sīn¹ki³te³ji¹wi¹? Hxi²ka¹nha²sīn¹nx3nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wā³txain¹te³nah¹lx¹:

— Yā¹te² yain³txi³nū³txa³ yū³nx2ti³ji¹wi¹? Nxe³āin¹ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³,
 a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu²:

— Nū²ha¹li¹ nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yū³sīn¹na³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu¹ a²nū²a²nāu³xa² ā³wxe³si¹hain¹jau³su²
 i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxin¹ka³tu³ yain³tū³xai²na², hxi²tē³nha²nū²la²
 Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³xa² i³ye³kxi²ka³tu³ wxa²nāu²nāu²lxī³sxā³
 a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khaix3ai²na² sa²kxai³lu² ũ³hū²xai³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³
 a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khaix3ai²na² sa²kxai³lu², a²nū²a² ā³xa² ka³lxa¹tū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² wxa²nhū²xai³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². 7 Jā¹nxi¹nha²kxai³, ai³na² wē³ha³lxi³su²
 kwa²ha³ya³kxa² ka³lxa²nxa³te²a² yū³ain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la². Te²su² hxi²tē³nha²nū²la²
 i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³xai²na² i³ye³kxi²sān²ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² ũ³hū²xai³ka³tu³
 a²nū²a²nāu³xai²na² sa²nū²xai³nyhain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la². 8 Nxe³sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxai¹
 ũ³kxin²tain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³txa² wxa²nāu²lxī³kxe³su² a²wā³kon³kxe³su²
 wxa²sa²wi¹sxā³ ha³ti²a² ne³nha¹li¹ ne³nha¹li¹ ne³nha¹li¹ ka³na³ki¹ ne³ki²lhain¹ta¹hxi²hē¹la².
 9 A²nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xa² wā³li³kha³lhon¹tū³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ 4.000
 nxe² wā³li³kha³lhon¹tū³ka³txi³su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na² Je³su²jah³la²
 hi²sen³kxai³lu² i³xi²si¹hain¹jau³su² i³sa³si¹hā³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 10 Nxe³te³na¹ kwēn¹ta²kxai³

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xai²na² whāi²na¹ ka²no¹a² ā³wi¹hain¹ka³tu³ ha³lo²a² Tal³ma³nū²ta³ko³xa² ā³nxi³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

Fa³ri³se²a² nū³ka³txa² yen³kxa² wā³nxin¹te²a² i³wā³txain¹jau³su²

11 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² a²hi²sen³kxai³lu² tū³yhain¹sxā³ Je³su²jah³la² i³wā³wā³txi³sxā³ i³ye³ye³kxa² i³sa²nū¹xi²yhain¹ta¹hxi²hē¹la².

— Oh¹nāu³a² wā³nxin¹sxā³ kái³ju²ta² wā³na³ū¹sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² kō³nxe³ti³hi¹tain¹jau³su² i³ye³kxi³sai³nain¹ta¹hxi²hē¹la², fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na²sa². 12 Nxe³sxā³ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ kāin² āin²ti³sxā³ i³ye³te³nah¹li¹:

— Wxāi²na² yxau²xai³yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxi²na² wā³nxin¹ti³ i³yau¹ū¹nx2ta¹ju³ta² ten³yah³lxin¹nhai¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ten³yah³lxin¹ji¹wi¹? A²ya³la³tu³ i³ye³kxi³nx2ta¹i¹. Hai³txi³ wā³nxin¹ti³ i³yau¹ū¹nx2ta¹ju³ta³la³ wā³nā³ūh¹nx2ti³nxa³lho³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 13 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³ain¹sxā³ ka²no¹a²ka³lo³a² ā³wi¹hain¹ka³tu³, i³ye³na² yxo²ha³ti³nhāu³ā¹ ā³nxi³ta¹hxi²hē¹la².

Yain³txa² i³wā¹xi³nū³xa² i³yau¹ū³jau³su²

14 I³ye³nai²na² yxo²ha³ti³lhi³ain¹tāu³a² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xai²na² yain³tū³xa² ne³wā³na³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ka³na³ka³na³tū³xa² so¹lxi³ ka²no¹a²nū³a² yū³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

15 Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Fa³ri³se²a² nū³ka³txa² E³ro³jah³la² nxe³sxā³ a²yain³txa² i³wā¹tū³xa² i³jah¹lxi³hē¹li¹.

Ā³toh³nx2ti³ha³tai¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

16 Nxe³jau³xai²na² yain³txi³nū³yau³xai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nūh¹i³ye³kxi³nhain¹te³nah¹li¹:

— Yain³tū³xa² yū³nē³lxa³i¹. Nxe³ha²kxai³ nē³lain¹na²li¹. Nxe³nhain¹ta¹hxi²hē¹la².

17 Nyhain¹jau³su², Je³su²jah³lai²na² ain³kxain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yain³tū³xa² yū³nē³lxa³jau³su² e³ah¹lxin¹ji¹wi¹? Ha³lo²a² i³yah³lxan³ji¹wi¹? Ā³ne³wxe³nx2ti³xa³ji¹wi¹? I³ne³wā³nū³kxi¹nx2ti³ji¹wi¹? Nxe³yhain¹ta¹hxi²hē¹la².

18 — Wxa²ye³na² whāi²na¹ yū³nx2ti³kxan²ti³, i²yah³lxan³ji¹? Wxa²ne³nxē³na² whāi²na¹ yū³nx2ti³kxan²ti³, ain³kxi²nyhah¹lxan³ji¹? Nxe³wān²yah³lxin¹ji¹wi¹? 19 Ha³la³je¹nh¹nai³tā², yain³tū³xa² nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ wxa²nāu³lxa¹sxā³, a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txi³su² 5.000 nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ū³hū²xai³ai¹na¹hi¹nai³tā² a²yain³tū³xa² a²wā³kon³te²tū³xa² Īh¹nxe² ha³ti²a² ne³ki³sxā³ so¹ah³lxin¹thai¹li¹? Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Ha³ti²a² hxi²ka² hxa³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nū³te³na¹, ne³ki³sxā³ so¹a³sain¹tai¹ti²ti¹. A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

20 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² e³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ha³la³je¹nū³tāu³ai³tā² nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ wxa²nāu³lxa¹sxā³, a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txi³su² 4.000 nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ū³hū²xai³ai¹na¹hi¹nai³tā² a²wā³kon³te²tū³xa² Īh¹nxe² ha³ti²a² ne³ki³sxā³ so¹ah³lxin¹thai¹li¹?

Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Ha³ti²a² nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ ka³na³ki¹ ne³ki³sxā³ so¹a³sain¹tai¹ti²ti¹. A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

21 Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² a²wān²txi³kxai³lu¹:

— Wān²txai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ā³nē³wxe³nx2ti³lā²nxān³khi³. Nxe³nx2ta¹nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

Ye³han³jah¹la² we²xi²jau³su²

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² nū³ka³txa² Bet3sa³i²ta³thīn³su² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³thi³na² ā³wi¹hain¹ka³tu³, a²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xa² sa²kxai³lu² ye³han³jah¹la² tē³nū²la² Je³su²jah³la² i³ha¹ti²te³lhxā³ tū³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Wxa²to³txain¹si¹nhē³li¹. A²nū²a²nāu³xai²na² i³wā³txi³sxā³ i³ye³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ye³han³jah¹lai²na² a²hxi²ki³kxai³lu¹ hxi²ki³sxā³, tē³sxā³ ha³lo²a² sxi²yhe³na² yxo²tu³ka³nāu³a¹ ā³nxi³ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ a²ye³na² ye³han³jah¹lai²na² a²ye³na² txa²wā¹yo²ka²si¹yha³xa² wxa²ye³wā³lā³kxain¹ka³tu³ a²hxi²ka² wxa²wxi³ain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Īh¹nxe³ju³ta² i²in¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³han³jah¹lai²na² a²wān²txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² i²a¹wi¹. Yxān¹ta¹ hi³sa³kat3sū³tain¹na³li¹. Te²su² ā³nxi³ain¹na³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² jā¹nxe³sxā³ wxa²ye³wxi³ai¹nha²kxai³, wi¹ten³sa²tā³ain¹ta¹hxi²hē¹la². A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wi¹li²ain¹ta¹hxi²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Sa²wai³wait3sxā³ wxa²sxi²yhen³khai³xai³tā² i³xi²txu¹li¹. Yxān¹ta¹ sxi²yhe³nai²na² ti¹nān²ta³, ā³wih¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxaui³tāu³lo³jah¹lo²ye²kxe³jau³su²

27 Nxe³nxa²ha¹te¹, Se²sa³re²a² Fi³li³po²thi³nān¹ko³xai²na² ā³nxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² Je³su²jah³la² a²yxo²wān³txa² a²sa³wi³ha³lxa² i³wā³txi³te³nah¹lx¹:

— A²nū²a² ā³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² i³yī¹li²sain¹jau³xa² e³kxi²nyhain¹kxai²nān²tu³ ih¹nxe³jau³ta³ i³yī¹li²sain¹jau³su² e³lain¹te²la¹xā³? I³yau¹ū³nha¹jah³lx¹hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lx¹nāu³khai³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wā³lū³xain¹te³nah¹lx¹:

— A²nū²a²nāu³xai²na² a²ha³tih³xa² Jo²āu² Ba³tis²jah³lo²su² ka³ten³su² i³sa²yxaui³xi²sxā³ wa³li²jah¹la² i³yī¹li²nxa¹nha²kxai³ ā³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah³lo²su² i³yī¹li²nxa¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹si¹nhxa²na²hē³li¹. A²sa³wi³ha³lxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³wā³txain¹te³nah¹lx¹:

— Yxān¹ta¹ wxāi²nān²ta¹ ih¹nxe³jau³ta³ i³yī¹li²syah¹lxin¹jau³su² e³yah³lxin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ta¹ Pe²jah³lai²na² te²kxai³lu¹ i³wā³lū³xi²te³nah¹lx¹:

— Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxaui³tāu³lo³txa²jah¹lo²si¹lx¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jau³jau¹xai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txain¹yah³lx¹txa²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ju³ta²nū³a² i³yau¹ū³jau³su²

31 Jā¹nxa¹in¹jau³su² Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³yau¹ū³hain¹jau³xa²sa¹:

— Txa¹na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxaui³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³na¹ju³ta³nū³a² yū²na³li¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ I³sa³e² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² Sū³na² sxi²ha² wā³nxīn¹te² si³yxaui³tū³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lx¹su² te²a² nxe³sxā³ te²nāu³xa² i³an³ta³kxi²sai¹nha²kxai³ khāuh³lxa³txi³sai¹nha²kxai³ i³su²lhā³sa²si¹nyhain¹jau³su² i³kwa³na³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxā³ ka³ten³su¹ i³sa²yxaui³xi²na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxe³jau³xai²na² yxo²wain³ti³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ Pe²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³yū³yo³sxā³ i³kwa¹²kxi²te³nah¹lx¹:

— Jā¹nxe³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la², Pe²jah³la² wān³txa²sa². 33 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ sa²wa³ti³nha²sxā³ a²sa³wi³ha³lx¹nāu³xai²na² i²sa²sai¹ain¹ka³tu³ Pe²jah³lai²na² i³kwa¹²ta³lx¹te³nah¹lx¹:

— Sa³ta³na²jah¹lāi³. Txa²si³yo³na² ā³waix³txu¹li¹. Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ten³nxa²nxa³i¹. A²nū²ai²na² a²ten³jau³xai²na² so¹lx¹ te³ni¹lx¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

34 Jā¹nxe³jau³su² a²nū²a²nāu³xai²na² ā³si³tē³kxain¹te²nāu³xa² a²sa³wi³ha³lxa² ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Nxe³jah³lx¹wxi¹. A²nū²a² i²li³te²nān²tu³ ā³si³tē³kxi²ti³ten³sain¹kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ten³khai¹nxe³ju³tan²tu³ ā³na¹txai²lx¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yxo²²sain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ i³ya²lut¹ju³ta³nū³a² yuh¹lx¹nxa³sxā³ ā³si³tē³kxi²sain¹txai²li¹. 35 Jā¹nxa¹jau³su² wxāi²na² sa²kxai³lu² i³ye³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹la¹tāu³a¹ a³lx¹sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yxo²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹.” Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³yah²lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹la¹tāu³la³ a³lx¹sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³hen³txai¹na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³su²lhā³sain¹kxan²ti³ yxo²²a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²sa³wi³ha³lx¹syah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³kxa³yu³su² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.

36 Te²yā¹nxūn³sxā³ yuh³nāu³ān²ta² yen³kxa² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ so¹kxi²hxa³kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹ a²ē¹nāu³nā² a²ka²te²a²kxi²an²tu³ tū¹kxi²kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² ju³ju¹ta²na² a²yxo²ha³kxa¹ tū¹kxi²h³nx2na³li¹. 37 Ya³lu²ki³kxai²nān²tu³ a²ka³ten³sa²k³ju³khai³xa² hxi²kan¹ti³ ū³yho³hxi³sxā³ so¹xi²k³s³nx2nxa³wi¹. 38 A²nū²a²nāu³xai²na² yxau²xai³lain¹tū³ka²txai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹to³hi² Txa²wā¹sū³na² ā³na¹sxā³ ā³xa²sū³na² te²nain¹to³hi² nxe³ain¹to³nha³li¹. A²nxe³tū³ka²txai²na² a²nū²a² i²li³te²an²tu³ Txa²li² i³yāu³lx¹² txa²wān³txa² wi¹jau³xa² i³yāu³lx¹² nxe³sain¹kxai²nān²tu³ Txa²li² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxaui³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² yan¹nāu³a¹ wxā³na¹tu¹wi¹. Txa²wi²na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² wxā³na¹tu¹wi¹. Sū³na² sa³wi³ha³lx¹nāu³xa² wi¹lhin¹te²nāu³xa² oh³nāu³a¹ yxau³te²nāu³xā¹, ā³si³tē³kxi²sa²sxā³ wxā³na¹tu¹wi¹. Wxā³na¹kxai²nān²tu³ āu²li²sa²jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Txa²li² āu³lxain¹nū³na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

9

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² a²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³sa³ju³ta¹nū³su² nxe³jau³xai²na² yxau³son³na³li¹. Wxa²nū³kā³txe² i³nxai²na² ka³na³ki²nū² ya³lu²yah³lxi³xa³ta³lxa¹ ju¹tai²na² i²yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³q̄³lxi³jau³su²
2 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²tāu³kxai³lu², Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wā³lka³txa² kīn³khaix¹ka³ta² ka³la³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Pe²jah³la² Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² whāi²na¹, Je³su²jah³la² ān³sa²so¹sxā³ ka³la³ya³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³la³ya³hain¹ka³tu³ a²ne³ka³nah²nāu³a² he¹ain¹tāu³a² Je³su²jah³la²nū²a² sa²yā¹nha²ha²kxai³ ā³lxa³txi³ i³we¹ye²ta¹hxai²hē¹la². 3 A²wā²la³ka³lo³a² ū³whih²kxi²nha²ka³lo³a² wā²la² yān³txi³ hā³ka³lo³a² i³ya¹nha²ha²kxai³ kāin² hā³ni² nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ ye³ha²te¹ta³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxe³tāu³ Moi³se²ah³lu¹ta²na² E³li²ah³lu¹ta²na² ain¹sxā³ a³ka³nxa² wxā³yai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³tāu³a¹ Pe²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ti¹ai²li² ha³lo²a² wi¹yxau³khaix¹si¹na¹nhai¹. Nxe³si¹nha²kxai³ sxi²ha² thū¹nha¹li¹ ka³na³ki¹ txon³si¹na¹tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² txo³ni² Moi³se²ah³la² sxi²ha² txo³ni² E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³si¹na¹tu¹wi¹, ten³nxa²sin¹ke³la³te²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³ju³ta² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² kāin² yuh³lai¹nha²kxai³ i³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ i³ye³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³s³na² hā³thū¹na² a³hxi²sxā³ ān³tī¹kxai¹nha²kxai³ oh³s³nān¹ta² wān³txa² ain¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²khaix¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Wi¹lain³kxi¹txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Ain¹ka³tu³ a²ha² kwēn¹ta²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²na² sa²kxai³lu² sa²ne³wa³ti³nha²sxā³ i³sa²sai¹ain¹ka³tu³ Je³su²jah³la² so¹lxi³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ā³te²su² yū²ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

9-10 Nxe³nxa²ha¹te¹ wā³lka³txai²na² wxa²ka³nain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju¹tai²na² i²syah¹lxin¹ju³tai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txi³ti³hex¹yah³lxi³sān²txa³hē¹li¹. Hā²wxān³txa³ Txa²na¹xai²na² ya³lu²na¹ka³tu³ ka³ten³ti³ i³sa²yxau³xi²na¹tāu³a² hā²wxān³txa³ a²nū²a² i³hen³txain¹yah³lxin¹ju³ta²nū³a² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³na² kōn³ton³ti³khaix¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya³lu²sān²sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ih¹nxe³khaix³te²la¹ku¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³te³nah¹lxi¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² e³jau³xa²sa¹: “E³li²ah³lu¹ta²na² txa²nū² wxā²tu¹wi¹.” Ain¹na³li¹. Nxe³ju³ta² ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wān³txa² jau³xai²na² i³ye³ain¹te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²la³tu³ E³li²ah³la² wxā³tu¹wi¹. Txa²ne³hē³txa² wxā³sxā³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³kot³tū¹sa³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹ a²nū²a²nāu³xa² en²sain¹sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a² ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 13 Yxān¹tah¹lxa¹ wān³txi³khai³su² e³kxi¹nx2ta¹wi¹. E³li²ah³la² ā²la² wxā³na²hē³li¹. Nxe³txai³tā² a²hxi²kan¹ti³nāu³a² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³ū¹hain¹na²hē³li¹. Nxe³ju³ta² ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Wē³sa²we²xi²jau³su²

14 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² nū³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² wā³kon³tū³ka³txa² ya³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txi³ ā³xa² hi²sen³kxai³lu² a²wā³kon³tū³ka³txai²na² ā³ki³ka³ti³kxi²yhai¹nha²kxai³, a²ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² a²hi²sen³kxai³lu² a²wā³kon³tū³ka³txai²na² i³wā³wā³txi³sxā³ i³ye³kxi²yhai¹nha²kxai³, ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na² Je³su²jah³la² nū³ka³txa² ya³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la². 15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ain¹tāu³ i³wā³wā³ta³kxai¹nha²kxai³ ā³ni³sxā³ wi¹la³ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 16 Ain¹te³na¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxe³jau³ta³ i³ye³kxain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

17 Yxān¹ta¹ ka³lxa¹tū³ka³txai²na² tau³ta² a²nū²a² ka³na³ka³na³te²su² te²a² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Txa²wē³sai²na² tē³sxā³ tī³nxa²ha¹wi¹. Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wē³sai²na² hxi²kan¹txi³ i³ye³xa³wi¹.

18 A²nxū²kwai³yxau²na³na¹ nain¹ka³tu³ kīh³nū³xa² ti³sa²tā³ yxo²ka²tū¹yhai¹nha²kxai³

kāin² yxo²ka³si³ha²kxai³ kāin² wxi²ka³ta³ta³tha²kxai³ a²nū²ai²na² ī³kan²ta³kxi²ti³ha²kxai³ ain¹na³li¹. Ju¹ta² wxa²sa³wi³ha³li³xi³nū³xai²na² ī³ye³kxai³na³li¹, kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ī³nxū²kwai³li³si¹hain¹jau³su¹. Yxān¹ta¹, hxi²kan¹ti³hex¹nai¹nxa³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³wa²lū³xi²te³nah¹lx¹:

— Ā³ne²totsyah¹lx¹lx¹. Yxo²ī²nxa³sxā³ wain³txi³ ain³kxah²lx³lx¹, kan²txi³ yxau³kxi¹nx²ta¹kxan²ti³nu¹. Wē³sa²tē³sxā³ wxā³jah¹lx¹hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

20 Ain¹ka³tu³ wē³sai²na² sa²kxai³lu² tē³sxā³ wxā³ain¹ka³tu³ kō³nxe³te² yāu³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ī²tāu³ a²wē³sai²na² tē³sxā³ ī³ka³ta³ta³kxai¹nha²ha²kxai³ kīh³nū³xa² ā³ya³hain¹sxā³ ā³nhe¹nhe¹ain¹sxā³ ān³wa³ti³wa³ti³txa¹ain¹sxā³ ī³yxo²wxāun¹nha²khai¹sxā³ nxe³ta¹hxi²hē¹la². 21-22 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu² a²wē³sa² wi³na² ī³wā³xi²te³nah¹lx¹:

— īh¹nxe³hī¹nai³tā² ā³nxū²kwai³wi¹lhai¹li¹? Nxe³sxā³ ī³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— A²wē³son³ti³hī¹nai³tā² ī³to³nain¹na²hē³li¹. Ye³ka³lx¹txi³ ha³nxe²a²nū³a¹ ā³ya³hi²sxā³ ā³nhī³li² ye³ka³lx¹txi³ ī³yau³xa²nū³a¹ ā³ya³hi²sxi³ ā³nū²i² nxe³hxi²na²hē³li¹, ī³ya³lu³si¹jau³su¹. Yxān¹ta¹ hxi²kan¹nxa²ke³li³te²kxai³ wxa²hau³kot³sa²sī¹nhē³li¹. Txa²khāuh³lx¹ti³hit¹sa²sīn¹ju³ta² ī²āin²ta³kxi²sa²sī¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— “Hxi²kan¹nhī³nxān¹ji¹?” Nxe³sa²txa³hē¹li¹. Yxo²ī²san¹kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² a²te³nīn¹kxa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wxa²hau³ko³txa²tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Yxo²ī²nxa²ha¹wi¹. Sa²wai³wait³sxā³ yxo²ī²nxa²ha¹ju³ta² sa²wet¹sē¹li¹. A²wi³na² wān³txa² ta¹hxi²hē¹la².

25 Nxe³ka³tu³ a²nū²a²nū³xa² ā³ni³sxā³ ā³yā³nū²ki² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² ī²ka³tu³ wxi²kan¹sxā³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ī³kwai³kxi²te³nah¹lx¹:

— Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txāi³, ne³ka³tū³si¹te² yāu³ka³txāi³, yxo²ka³tū³si¹te² yāu³ka³txāi³. ī³kwa³na³nxa²ha¹wi¹. Wē³sai²na² wxa²nxū²kwai³li³txu¹li¹. Ā³wi²xi²ti³hex¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹ kō³nxe³te²a² a²yāu³ka³txai²na² kāin² wxan¹ka³tu³ wē³sai²na² kāin² ā³nhe¹nhe¹khai¹ain¹ka³tu³, a²nxū²kwai³li³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ a²wē³sai²na² sa²kxai³lu² ya³lu²te²hū³nxe² sxa³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³lx¹te²a² ī³ye³ain¹te³nah¹lx¹:

— Ya³lu²na³li¹. Ta¹hxi²hē¹la². 27 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² hxi²ki³sxā³ sa²yxo²ka³ta³wxe³ain¹ka³tu³ wē³sai²na² ī³sa²yxau³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 28 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nū³a¹ Je³su²jah³la²kxai³ sxi²nhāu³ā¹ ā³wih¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³li³xi³nū³khai³xa² nūh¹ ī³wā³txain¹te³nah¹lx¹:

— īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kō³nxe³te² yāu³ka³txai²na² hxi²kan¹ti³ nxū²kwai³li³si¹sī¹nxa³thi²li¹? Ta¹hxi²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lx¹:

— A²yāu³ka³txai²na² te¹u¹jā¹nxe³ka² hē¹la³ku³la³ wa³su³txi³ nxū²kwai³li³si¹te²sxa³yu²hē³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ sa²wai³wait³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²ki³sa²kxai³, ī³sa²si¹hā³ki³te²ju²hē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³to³jau³su²

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² nū³ka³txai²na² wa²li³ain¹ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa² wxa²ha³nāu³hain¹ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ hē¹ain¹ju³ta² ha³ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ain³kxain¹ju³ta² Je³su²jah³la² te³nain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². 31 Hāi¹nxe³sxā³ nūh¹yxau³sxā³ a²sa³wi³ha³li³xi³nū³xa² wān³txi³khai³xa² ī³yau¹ū³ti³ten³ta¹hxi²hē¹la². ī³yau¹ū³te³nah¹lx¹:

— A²nū²a² kō¹kō¹ka² hxi²ka² ā³yū³nhi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxai²nān²tu³ ī³su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ su²lhā³sain¹kxan²ti³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tāu³a¹ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

32 Yxān¹ta¹ nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³li³xi³nū³xai²na² ā²ne³wxe³ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Ain¹kxan²ti³ yuh³lain¹jau³su² wān³txai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² ī³wā³txain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la².

A²nū²a² kāin²ti³yxau³te²la³ ī³yau¹ū³jau³su²

33 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ū²th³na² ā³wi¹hain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su²te²kxai³lu¹ sxi²ha² ā³wih¹sxā³ yxau³ka³tu³ a²sa³wi³ha³li³xi³nū³xai²na² ī³wā³xi²te³nah¹lx¹:

— Tīh³na² ā³nxai³yah¹lxin¹tāu³a² īh¹nxe³jau³ta³ ī³ye³kxi²nyhān¹lxin¹yu²lhi²li¹? Ta¹hxi²hē¹la².

34 Yxān¹ta¹ kōn³ton³tain¹ta¹hxi²hē¹la².

— Txa²wā¹wa³kxē³na³xai²na¹, īh¹te²la³ta³ hxi²kan¹ti³la³ ki³te³ji¹wi¹? Nxe³jau³xai²na² tīh³na² ī³ye³lain¹ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ kōn³ton³tain¹ta¹hxi²hē¹la². 35 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ ā³wxe³sxā³, a²sa³wi³ha³li³xi³nū³xai²na² hxi²ka²hxn³sxā³ ha¹li¹ wxa²hai¹so¹xi²nū³te²su²te²a² ī³kaix¹sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— I³ne³ka³sah³lxi³sā³lxi¹. A²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³:
“Hxi²kan³txi³su² ti³ten³sa³nhā¹.” Nīn¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
a²wa³ka³l³lo³je²txai¹nhu¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

³⁶ Nxe³te³na¹, wēn³su² sa²so¹sxā³ nxū²kwai³ye³ye³lot3sxā³ ūh³wxe³ka³tu³
wxa²sa²ha³lxo¹so¹ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² i³ye³kxi²ta¹hxi²hē¹la².
³⁷ I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² I³li³te³ i³nxa² a³lxi²sa¹nha²kxai³ wē³sai²na² te²yā¹nxe³ te²he³la³ku³la³
sa²hau³ko³tai¹nīn¹kxai²nān²tu³ Txai²na² hxi²nū¹san¹kxa² yā¹nxe³h³nx2na³li¹.
Hxi²nū¹san¹kxai²nān²tu³ Sū³na² i³sa²si¹hā³sa²jah¹lo²su² te²a² hxi²nū¹nain¹kxa²
yā¹nxe³h³nx2na³li¹. Hai³txi³ Txai²na² so¹lxi³ hxi²nū¹sa²h³nx2nxa³lxi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Wxa²yq³lxah³lo²su² i³yau¹ū³jau³su²

³⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu²ah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— I³tih³nxe³sa²jah¹lāi³. In³txa² i²si¹na¹hē³li¹. A²nxe³jah¹la² wxi²ka¹nīn¹ju³ta²
i²so¹nxin¹sxā³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² i³qwa³na³ain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹
i³hit2xi²nxi¹nxa³ha²kxai³: “Hāi¹nxā¹txai¹nhē³li¹.” Nxe³si¹jau³su² kwa³na³ain¹si¹na¹hē³li¹,
i³h³txi²nē³lxa³ha²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

³⁹ Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— I³hxi²ko³lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³ju³ta²na² i³yau¹ū³nx2ta¹wi¹. A²nū²a² a²ten³te²su²
te²an²tu³, Wxi²ka¹na¹ju³ta² i²so¹sa²sxā³ wā³nxīn¹sxā³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³ hai³txi³
kwēn¹ta²kxai³ wān³txa² ko³nxe³jau³xa² i³ye³kxi²sai¹nxa³lho¹li¹. Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wi¹.

⁴⁰ A²nū²a² i³ko³x1ko¹son²kxi²nē³lai¹nxa³te²su² te²an²tu³ txa²wā¹yan³tain¹te¹lxā²na³li¹.
Nxe³ha²kxai³ i³hxi²ko³lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.

⁴¹ A²y³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wxāi²na² txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³sah¹lxi¹lxi¹.
Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nū²a² i²li³te²a² a³lxi²sai¹nha²kxai³ i³yau³sa² ka³te³ha² nē³ki¹sxā³
i³na²te³lhxā³ ū³hū¹nxa²lxain¹kxai²nān²tu³ te²kxai³ a²yo³ha² yū³ain¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
a²ya³la³tu³ ū³yho³hain¹tu¹wi¹.

Ko³nxe³ti³kāi³si¹nyhain¹jau³su²

⁴² A²nū²ai²na² yxo²i² ā³si¹wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa² sa²yo²ā³si¹jau³su²
i³tih³nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe² i³tih³nxin¹kxa²yo³ha² kāin² khāuh³lxa³thin¹tu¹wi¹. A²nū²a²
tah³lxa³kxa² sa³txe²khai¹nxe³ka³txa² tē³sxā³ i³ye³ta³kū¹nha²te²su² jah¹lan²tu³ i³yau³xa²
u¹jau³xa² so¹sxā³ ān³sa³nū¹ke³la³te³kxai³ nxe³jah¹la² khāuh³lxa³ti³nha²ju³ta² kāi³nhi³nx2na³li¹.
Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³ a²nū²ai²na² kwēn¹ta² yxo²i² ā³si¹wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa²
sa²yo²ā³si¹hain¹jau³su² i³tih³nxe³te²su² jah¹lan²tu³ ko³nxe³thin¹khai¹jah¹lo²su²
h³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ khāuh³lxa³ti³ wa³to²hi²hai¹nhi³nx2na³li¹. ⁴³ Ko³nxe³ti³
kāi³yah³lxin¹kxa³yan³ti³su² wi¹lī¹nha¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ wxa²hxi²ka² ko³nxe³ti³
kāi³si¹nx2ti³te³lhxā³ kxai²nān²tu³ i³hxi²yo³la³kā¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³
hxi²ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ yū³ah³lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ ka³te³na² nē³ki¹so³txa³ju³ta²
ā³wi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ hxi²kha¹li¹
yū³ah³lxin¹sxā³ ha³nxe²a² i³sa²tē³ju³ta² i³yū¹li²nxa³ju³ta² ā³wih¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³
khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹. ⁴⁴ Nxe³tāu³a² a²nū²a² ya³lu²ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³
ha³nxe²a² i³sa²tē³ju³ta² yū³hā²kxai³ nxe³sa²tē³tu¹wi¹. ⁴⁵ Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²yo³kxa²
ko³nxe³ti³ kāi³si¹nx2ti³te³lhxā³ kxai²nān²tu³ i³yū³yo³la³kā¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³
yū³ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ yū³ah³lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ ka³te³na² nē³ki¹so³txa³ju³ta²
ā³wi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ yū³kha¹li¹
yū³ah³lxin¹sxā³ ha³nxe²a² i³sa²tē³ju³ta² i³yū¹li²nxa³ju³ta² ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³
khāuh³lxa³txi³nha²khai¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹. ⁴⁶ Nxe³tāu³a² a²nū²a² ya³lu²ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³
ha³nxe²a² i³sa²tē³ju³ta² yū³hā²kxai³ nxe³sa²tē³tu¹wi¹. ⁴⁷ Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²ye³nai²na²
ko³nxe³ti³ kāi³si¹nx2ti³te³lhxā³ kxai²nān²tu³ ū³ye³ki³sa²tā³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³
ye³ki³ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ yū³ah³lxin¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan²ta²
Si³yau³tāu³lot3sa³hī¹na¹ yxau³yah³nx2ti³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹.
Yxān¹ta¹ ye³ki³ha¹li¹ ye³yū³ah³lxin¹sxā³ ha³nxe²a² i³sa²tē³ju³ta² i³yū¹li²nxa³ju³ta²
ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³ti³nha²khai¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹. ⁴⁸ Nxe³tāu³a² a²nū²a²
sa²yo²kwet1shah²lxin¹kxai²nān²tu³ ā³nē³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
wxa²e¹nāu³nū¹ai²na² whāi²na¹ wi¹le³nx2ti³tu¹wi¹. ⁵⁰ Sāh²ne³ki³su² tē³kj³kxai²nān²tu³
yain³txa² ū³sa²wi²kxi²kj³kxai²nān²tu³ wi¹yain³ki³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²kah³ju³ta² yū²nxa³sxā³
sū¹kxai²nān²tu³ hxi²kan³txi³ kah³xi²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ hāu²no³nyhu¹sxā³
yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sāh²ne³kxa² yā¹nxe² a²nū²a² wi¹kāi³nē³hain¹yah³lxi³h³nxax¹lxi¹.

10

Txu¹ha² kwa² ā³na¹ju³ta² i³tih³nxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³sa²yxau³sxā³ a³li³ka³tu³ Ju³te²a²ko³nāu³a¹ Jor³tāu²yau³xa² a²yo²ha³tih³nāu³a¹ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²na² a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² tū³nhāun¹sxā³ Je³su²jah³la² i²ain¹te³lhxā³ tū³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² wān³txa² i²yau¹ū³hain¹to³kaix³ jā¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²an¹te²a² ka³na³ku² wxā³ain¹sxā³ Je³su²jah³la² i³ki³ha¹kxi²si¹hain¹jau³su² i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. In³txai²na² sa²kxai³lu² i²li³tāu³a² a²txu¹ha³ka³lxa² ā³na¹kxai²nān²tu³ wain³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe³ja³ta³ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³ye³kxi¹nx2tain¹ta¹hxai²hē²lhai¹li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta¹na² hāi¹nxa² ā³ni³ain¹ju³ta²ta²su¹: “In³jah³lo²su² te²i³nxa²: “Txa²sxe³xa³ka³lxa² ā³na¹a¹tū¹xā¹. Nēn¹kxai²nān²tu³ wxa²sxe³xa³ka³lxa² ā³na¹te³lhxā³ nēn¹jau³su² ha³te³h³nxā³na² tē³sxā³ a²ten³jau³su² ū³wha²li¹txa²hē³li¹. Nēn¹kxai²nān²tu³ a²sxe³xa³ka³lxa² ā³na¹in¹ju³ta² yū²na³li¹.” Nxe³ju³ta² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² hāi¹nxa² ā³ni³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

5 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ti³ten³nxa²lxa³nha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² txu¹ha² ā³na¹te³lhxā³ nxe³jau³xai²na² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū¹nx2tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

6 Yxān¹ta¹ a²wi¹lhi¹nu¹ta¹i²nān¹te²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²hi²sen³kxai³lu¹ in³txa² we¹ti² txu¹ha² we¹ti² nxe³to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 7 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² in³txa²na² sa²kxai³lu² a²wi³na² a²hā³ka³nū¹na² nxe³sxā³ ā³waix3tū²la² a²sxe³xa³ka³lxa² so¹li³ tē³tu²wi¹.

8 Nxe³sa³ha²kxai³ in³txa² txu¹ha² a²nū²ka³na³ka³nat3ton³tu²wi¹. A²nū²a² ha¹li³o³nxa³wi¹. A²nū²ka³na³ka³nat3jah³na³li¹. 9 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ā³nū²kxi²ya³te²sin²ta²wi¹. Nxe³kxe³su² a²nū²ai²na² sa²kxai³lu² ā³nhai²ta¹li³si¹hain¹kxai²nān²tu³ nxe²kāi³yah³li³txa²hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³ju³ta²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ā³wi¹hain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa²na² jā¹nxe³ju³ta² i³wā³txi³sain³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txa² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²sxe³xa³ka³lxa² ā³na¹ka³tu³ txu¹ha² ā³li³te²a² so¹ain¹ke³la³te²kxai³ txu¹ha² ā³xa² ū³whi¹n¹ta³kxi²nyhain¹kxa² yā¹nxe² hxi²ki³lot3hū³nx2na³li¹. Ko³nxe³ju³ta² kāi³kxi²hū³nx2na³li¹, in³jah³la²sa³. 12 Jā¹nxe³jau³su² txu¹ha² a²ten³te²su² te²an²tu³ a²we³sāi²ai²na² ā³na¹ka³tu³ in³txa² ā³li³te²a² so¹ain¹ke³la³te²kxai³, in³txa² ā³li³te²a² ū³whi¹n¹ta³kxi²nyha²kxa² yā¹nxe² hxi²ki³lot3ta¹ka³lxu³su² hū³nx2na³li¹. Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² wē³ha³lxa² a³li²jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² a²wē³ha³lxa² tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² wxa²wxai³ta²la¹ ain¹jau³su² tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²sa³wi³ha³li³nāu³xā² i²hxi²ko¹lain¹jau³su² yo²xū³txi³ i³kwa²i²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 14 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² i²ka³tu³ i³xān³txi³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹li³sa²li¹. Wē³ha³lxa² tē³sxā³ wxā³ain¹ju³ta²na² i²hxi²ko¹lain¹yah³li³txa³hē¹li¹. Wē³sai²i² a²wi³na² wān³txa² yo²xi²te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yo²xi²jah³li³hē¹li¹. Nxe³yah³lin¹ju³tan¹te²kxa³yā¹llu² Txa²wā¹sū³na² ha²lo²a² yxau³yah³lin¹ju³ta²nū³a² yū³nx2ti²tu¹wi¹. 15 A²ya³la²ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta²nū³su² nxe³jau³xa² ten³nxa²li³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³li³hē¹li¹. Nxe³yah³lin¹ju³tan¹te²kxa³yā¹llu² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta²nū³ai²i²i²yah³lin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³sxā³ a²we³hā³li³nāu³xai²na² sa²ha³lxo¹so¹ain¹sxā³ wxa²wxai³ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹ju³ta² ū³hū¹nx2ti²tū¹xā². Ta¹hxai²hē¹la².

In³txa²yen³kxi³h³khaix¹jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² ā³nxa³xi²te³lhxā³ nxa²ha¹te¹ in³txa² sa²kxai³lu² ā³ni³ha²non¹sxā³ i²ha¹txi²sxā³ ā³n³kax3ti³wxe³sxā³ i²wā³txi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Wi¹lhin¹jah¹lo²si¹li¹. Nxet3sā²li¹. Yā⁴te²a³ wi¹ju³ta³la³ kāi¹a¹ke³la³te²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³la² so¹kxi¹nxa²hū³na²te¹la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wi¹lhin¹jah¹lo²su² san¹ji¹wi¹? Txa²wā¹sū³na² so¹li³ wi¹lhin¹te²ju²hē³li¹. Ā³xa² hai³txi³ wi¹lhin¹te²sxa³yu²hē³li¹.

19 Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta¹na² ain³kxi²to³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹: “Su²lhā³i², ā³xa²sxe³xa³ka¹lxa² so³sxā³ ū³whin¹ta³kxi², ā³xa² yen³kxa² kâi³kxi² a²nū²a² ā³xa²ki³hā¹kxi²sxā³ kō³nxe³ti³ kâi³ti³hi¹jau³su² i³ye³kxi²nyhu¹i² ki³han³jau³xa² ā³ye³yo²nū¹ni²nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wxa²wi³na² wxa²hā³ka³na² wi¹kâi³uh¹xai³jah³lxi³hē¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txai²na² sa²kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:
 — Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Sa³nxe³la³kxa² wet¹lsa²hī¹nān¹te²tu³ nxe³jau³xai²na² sa²yo²wet¹lsa²sai¹hxai²na¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

21 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² i²ain¹sxā³ a³lxi²sxā³, i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Yu³ka³na³ka³na³ton³na³li¹. Wxa²yen³kxa² sa²so³sxā³ a²nū²a² ā³xa² so¹kxi²nxa²si¹jau³su² kâi³txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ so¹kxi²nxain¹kxa² yo³hā² te³sxā³ a²nū²a² yen³kxi²txa²te²na² wā²nhū¹hxai²txai¹nhē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ yen³kxa² wi¹ju³ta³nū³a²yū³nxa²tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ nxe² kâi³ta³lu²nīn¹kxai²nān²tu³ ā³wxā³sxā³ ā³si³tē³kxi²sē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², in³txai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹ i³ye³han³ti³nha²sxā³ i²āin¹txi³sxā³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la², kâin² yen³kxi²nha²kxai³la². 23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² sa²kxai³lu¹ i²sa²sai¹ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² kâin² yen³kxi²te²su² te²a², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxe³te²ju²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

24-25 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² i³wā³wā³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ āh¹i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wē³ha³lxi³. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxe³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxa¹jau³su² ka³me¹la² ka³yuh³xa² kâin²khai¹te²su² te²na² hāi²txi³ a²ku¹wxi²si³xē¹na² ā³wi¹lxsā³ ā³wa²to¹ti²he¹nxe³lh³nx2nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² kâin² yen³kxi²khai¹nxe³te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹ wa³lxe³ju³ta²su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³sxā³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xā² kâin² i³wā³wā³txi³ yxau³ain¹sxā³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹ha³lo²a²nāu³a² a²nū²ai²li² yen³kxi²kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²su² wi¹lhin¹sxā³ i²jah¹lo²su² ye²te²ju²hē³li¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nū²a² yen³kxi²te²su² te²na² kxāu³nxa³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xā² hāi²nxe³ti³xa¹Sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yxau²xai³ki³sxa³lho³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² i²sa²sai¹ain¹sxā³ i³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:
 — Nxe³ju³ta²na² a²nū²a² hxi²kan¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² hxi²kat¹te²lo²jah¹lai²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²kxai³lu¹ i³ye³ān³si³wxe³te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³tsā²lxi¹. Txa²yen³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³na³sxā³ ān³si³tē³kxi²nxa²sī¹na¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29-30 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:
 — A²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ Txai²na² a³lxi²sai¹nha²kxai³ txa²wān³txa² wi¹jau³xa² a³lxi²nha²kxai³, sxi²ha² ā³na¹i² a²lon³ti³tāu³xa² ā³na¹i² a²hā³lī³ti³nāu³xa² ā³na¹i² a²hā³ka³na² ā³na¹i² a²wī³na² ā³na¹i² a²wē³hā³lxi³nāu³xa² ā³na¹i² a²hā³lo²a²ko³xa² ā³na¹i² nxe³ain¹kxai²nān²tu³, a²hā² kwēn¹tai²na² ye³ka³lxa²txi³ sxi²ha² yū² ka³lxa²txi³ a²lon³nāu³xa² yū², ka³lxa²txi³ a²hā³lī³ti³nāu³xā² yū² ka³lxa²txi³ a²hā³ka³na² yū² ka³lxa²txi³ a²wī³na² yū² ka³lxa²txi³ a²wē³hā³lxa² yū² ka³lxa²txi³ a²hā³lo²a²ko³xa² yū² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹, hau³hau³kon³sxā³ a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ju³ta² ye³kāuh³lxa³thin¹sxā³ kâi³ain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yū³su² yxan¹nāu³ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²khain¹tu¹wi¹.

31 Nxe³kxan²ti³nū¹ sa²nēn¹kxi²nha²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa²te²nū³ka³txa² a²hīn¹txi³ i³sa²nēn¹kxain¹ju³ta² yū³kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ i²sa²nēn¹kxai¹nxa³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa²te²nū³ka³txa² a²hīn¹txi³ i³sa²nēn¹kxai¹nxa³ju³ta² yū³kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ i²sa²nēn¹kxain¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ju³ta³nū²a² i³yau¹tu³jau³su²
 32 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³iē²thi³na² wa²li³nhē¹tīh³na² ā³nxai³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ān³ne³ka³ta¹nyhain¹sxā³ ai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai³yain¹te³na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ān³si³tē³tu³ka³txa² sa²kxai³lu² i³wā³txain¹to³hā²kxai³ yu³lhain¹to³hā²kxai³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³khai³xa² hxi²ka²hxa³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so³xi²nūn³tu³ka³txa² i³yū³so¹ka³tu³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 I³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Je³ru³sa³iē²thi³na² ā³nxai³ki³tu¹wi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Txai²na² so¹sain¹sxā³ a²nū²a² wā³nxīn¹te² si³yxau³tū³ka³txi³nāu³xa² ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su²tū³ka³txi³nāu³xa² nxe³te³nāu³xai²na² a²hxi²ka³nāu³a² ā³na³sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxai²nān²tu³

ya³lu²si¹sain¹jau³su² i³yī¹li²sain¹tu¹wi¹. Nxe³ka³tu³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa²sa²nū¹sain¹tu¹wi¹.

34 Sa²nū¹sain¹sxā³ ko³nxe³ i³ka³lxī¹lū¹sain¹ka³tu³ i³ye³ka³su³hēn¹kxi²sain¹ka³tu³ ūn³txi³i³ta³lo³wai¹tsain¹ka³tu³ i³su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³kxai³lu², ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²na¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3sa²jah³lo²su²na¹hxa²kxai³lu¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² i³wā³txain¹jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹ Se³be³te²ah³la² a²tah²nāu³su² Ti³a²kah³la² Jo³āu²ah³la² nxe³ya³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te² tah²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wxā³sxā³i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxī¹:

— i³tili³nxe³sa²jah³lāi³. A²yen³kxa² i³wā³txi³nxa²ya³ha¹kxai²nān²tu³ ū³hū¹sa²sīn¹te³lin¹ji¹wi¹?

36 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— Yā¹te²a² wxa²hau³ko³lxī¹nx2ta¹ju³ta³nū³su² ten³nx2ti³ji¹wi¹? Ta¹hxi²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ i³wā²lū³xi²ya³te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxā²ha¹o² wxa²ha¹lo²a² a²wa³kxēn³sin¹kxai²nān²tu³ ka³na³ki³ wxa²wi¹tāu³a¹ ā³wxe², ka³na³ki² wxa²wa³tāu³a¹ ā³wxe² nxe³ya³ha¹ju³ta² ten³ya³sa³nhai¹. Nxe³ya³ta¹hxi²hē¹la².

38 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— A²yen³kxa² ten³ya³hin¹ju³ta² ā³ne³wxe²ya³hxa³lxī¹. A²nū²a² ko³nxe³thin¹te²nāu³xa²khāuh¹lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³nx2tain¹ju³ta³nū³a² hxi²kan¹ti³ en³ya²te³lin¹ji¹wi¹? Ta¹hxi²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha¹lin¹tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹ya³ha¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²li² khāuh¹lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³ wxā²na² jā¹nxe³sxā³khāuh¹lxa³ti³nx2tain¹nūn¹tu¹wi¹.

40 Nxe³yān¹ta¹ txa²wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe² txa²wā³tāu³a¹ ā³wxe² nxe³ya³hin¹ju³ta² hxi²kan¹ti³ ū³hū¹nx2ti³nxa²lho³li¹. Ju¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² a²ha³lo²ai²la¹wi¹. Txa²ha³lo²sxa³wi¹. Txa²wā³sū³na² a²ten³te²su² te²na² so¹li³sa²we¹tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

41 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² wā³kon³te²nāu³xa² hxi²ka² hxa³ntū³ka³txa²ain³kxain¹sxā³ kāin² i³xan³txin³tain¹ta¹hxi²hē¹la². Jo³āu²ah³lai²na² i³xan³ta³kxi²Ti³a²kah³lai²na² i³xan³ta³kxi²ain¹ta¹hxi²hē¹la². 42 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹a²sa³wi³ha³lxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ i³kaix1tain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txa² nxe²xai²te²jai¹ti²tu³wi¹. A²hxi²kan¹te²hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxa² yxo²ha³nxe¹lhxa³txi³ hxi²kan¹txi³lo³tain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. 43 Yxān¹ta¹, wxā²na² jā¹nxe³yah³lxī²txa³hē¹li¹. Wxa²yu³ta², i³li³te² i³nxān²tu³.

“Hxi²kan¹te²sa¹!” Nxe³jau³tu³ ten³nxa²kxai²nān²tu³ wxa²yu³ta² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ i³wa³ka³lxī³lo³txai¹nhē³li¹. 44-45 Jā¹nxa¹jau³su², “Txa²na² a²si³yxa³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxa¹jau³su² ten³nxa²kxai²nān²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³wa³ka³lxī³lo³txai¹nhē³li¹. Jā¹nxa¹jau³su² Txa²na² sa²kxai³lu² wa³ka³li³lo³sa²si¹hai¹na¹jau³nū³su² wxā²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³non²ta³kxi²te¹lhxā³ wxā³na¹wi¹. A²nū²a²nāu³xai²na² a²ko³nxe³ti³ kāi³sxā³wā²nxū¹lain¹ju³ta²na² ā³wa²su¹te³lhxā³ ya³lu²kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxin¹te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

In³txa²ye³han³te²a²ye³we²nxī²jau³su²

46 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² nxe³ha²kxai³, ā³lxī³tū³ka³txa² ka³lxai¹tū³ka³txa² nxe³ha²kxai³ whāi²na¹, tē³li³nyhu¹sxā³ Je³ri³ko²thi³na² ai³ain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³thi³na² wa²li³ain¹tāu³a¹ a²nū²a² ye³han³jah¹la² Bar³ti³me²ah¹la² tū³na² kxa³lxu³sa³kxu²nxa² ā³wxe²ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Ti³me²ah³la² a²ki¹lhan³ta³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²yen³kxa² i³yai³nxū³yhai¹te³lhxā³ o¹la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². 47 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² tōn¹jah¹la², yau³son³ju³ta² ain³kxain¹te³na¹ i³kaix1jain¹ta¹hxi²hē¹la². Kāin² i³kaix1jain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3txa²kah³lo²si¹lxī¹.

Ye³han³sa³ju³ta²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

48 Nxe³ju³ta²la³ a²nū²a² ka³lxai¹tū³ka³txai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ yxo²xūn³txi³ i³kwal²kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Ā³ka³nah²nxe³si¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nain¹kxa²hā³ta³nxān²ti³ ā²la² kāin² i³kaix1jain¹jau³xa²sa¹:

— Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot3txa²kah³lo²si¹lxī¹. Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

49 Nxe³tāu³a¹ Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² ā³yit1sxā³ i³kaix1so¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxai¹tū³ka³txai²na² i³kaix1tain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Ya³lo³txi²si¹nhē³li¹. Je³su²jah³la² i³kaix1txa²sīn¹nhai¹. i³sa²yxa³sxā³ ait3sī¹nu¹li¹. Yhain¹ta¹hxi²hē¹la².

50 Nxe³te³na¹ a²nũ²a² ye³han³jah¹lai²na² wã²la²ka³lo³a² ha³la³sãⁿ1ka³lo³a² sa²sai²ã³sxã³ĩ³sa²yxau³sxã³ Je³su²jah³la² a²ĩ³tĩ³ta¹hxai²hẽ¹la².

51 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— İh¹nxe³ju³ta² kãĩ³ũh¹nxa²ha¹ju³ta² ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ha²kxai³lu¹ ye³han³jah¹lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Ye³we²txi²san¹ju³ta² ten³khai¹sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— ã³nxaĩ³txu¹li¹. Hĩ¹na¹ yxo²i²sa¹nha²kxai³ ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³wa³su²txi³ ye³we²nxi²sxã³, Je³su²jah³la² ân³si³tẽ³kxa² ã³nxaĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11

Je³ru³sa³ĩ²thĩ³na² a²yati¹ã³wih¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xã² Je³ru³sa³ĩ²thĩ³nãĩ¹tĩh³na² ã³nxaĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³nxaĩ³ain¹te¹na¹ wã³la² o³li³ve²ra³ka³txã²ya³u³son³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ti³wa³kxa² sxi²jen³txã² thĩ³nha¹li¹ wã³la³ka³txã²yxõ²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³thĩ³txã² Bet3fa³je²thĩ³su² ha²kxai³ Be³tãn²ya³thĩ³su²ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thĩ³na² a²ĩ³yi¹ka²tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²ha¹li¹ ĩ³sa²si¹hã³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxe³ju³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³sa²si¹hã³yhain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:
— Sxi²je³na² ha³ti³hi³nãu³a¹ ai³jah³hẽ¹li¹. Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ a²kwẽn¹tai²na¹ ju³mẽn²ta²ka²va¹lhũ³te²a² wẽ³sa² nxe³te²a² sa²tai³kxa² wxe³sain¹te²a² ĩ²yah³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²a² a²ka³tih³ya³u³ai¹nxa²ĩ³hẽ³li¹. Nxe³te²a² sa²ta²la³kxi²so¹jah³hẽ¹li¹.

3 Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ĩ²li³te²an²tu³ ĩ³wã³txi³nx2tain¹kxai²nãn²tu³:
“İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹?” Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ ĩ³ye³kxi¹txain¹ya³hẽ¹li¹. “Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hã³sain¹sĩn¹na²ti¹.” Nxe³txain¹ya³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nxaĩ³ya³te¹na¹ ya²la³la¹ ju³mẽn²ta² wẽ³sa² sa²tai³kxi²kxa²sxi²yxõ²a² a²ti²ta³lo³kxa² yxo²wxe³ain¹kxe³su² te²a² ĩ²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²a² sa²ta²la³kxi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². 5 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ha³lo²a² he¹ain¹te²a² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ju³mẽn²ta² wẽ³sai²na² sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹? Nxain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ ĩ³wa²lũ³xi²ya³ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hã³sain¹na²li¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². 7 Nyhai¹nha²kxai³, ju³mẽn²ta² wẽ³sai²na² tẽ³sxã³ Je³su²jah³la² ũ³hũ¹yhain¹ka³tu³wã²la²ka³lo³a² so¹sxã³ ã³ka³ti³hẽ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãⁿtxã³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² ã³ka³ti³ya³ye²ha²kxai³ ã³nxaĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ ne³ka²ta²a² ai³ain¹tũ³kã³txã² ka³lxa¹tũ³kã³txã² a²wã²la²ka³lo³khai³xa² tĩh³na² Je³su²jah³la² ã³nxaĩ³tĩh³na² ũ³ha¹xai³ain¹ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² ka³lxa¹tũ³kã³txã² he³la¹nxã³na² sa²nãu²so¹sxã³, tĩh³na² ũ³ha¹ai³ain¹nũ³nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ain¹ju³ta² tĩh³na² Je³su²jah³la² wi¹wã²hau³ko³kxai¹si¹hain¹jau³su² ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ha²kxai³lu¹ ã³ne³ka²ta¹sxã³ ho³hain¹tũ³kã³txain²ti³ ĩ³kaix1ti² a²si³yo³na² ho³hain¹tũ³kã³txain²ti³ ĩ³kaix1ti² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³kaix1tain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² ĩ³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tãu³lo³jah¹lai²la¹wi¹. 10 Kxãⁿnhx¹nu¹tai²na² Ta³vi³yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² ĩ³wa³kxẽn³to³tẽ³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Te²u¹ã¹nxe³te²su² te²a² hĩ¹na² ãh¹ ũ³hũ¹ne³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, Wxi²kin³txi³ton²ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³ru³sa³ĩ²thĩ³na² Je³su²jah³la²kxai³ ã³wi¹hain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na²sxi²ha² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nũ²la² ki³kan³nũ²la² a³li³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² hxi²ka² hxaⁿ3sxã³ ha¹li¹wxã²sa²so¹xi²nũn³te²nãu³xa², ã³si³tẽ³kxain¹ka³tu³, Be³tãn²ya³thĩ³na² ã³nxaĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Fi²ko²ka³txã² nxã³kxi²nxa³kxe³su²ya³lu²jau³su²

12 Ain¹te³na¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² Be³tãn²ya³thĩ³nai²na² a³li³sxã³ ã³nxaĩ³ain¹ka³tu³Je³su²jah³la² heh³ta¹hxai²hẽ¹la². 13 Nxe³ka³tu³, yain³txi³ka²ta² fi²ko²ne³kxa² ã²hã¹ u²la¹ten³sa²tã²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ka³ta² ân³ya³u³son³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Yain³txã³nã³kxa² so¹sxã³ ĩ³yain³te³lhã³ ya³u³son³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãⁿta¹ a²ka³tai²na² a²nxã³kxa² yũ²nxa³kxe³su²a²nxã²nxa² so¹lxi³ ĩ²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo³la³ yain³txã³nã³kxa² ka²to³je³na³kxa²ân³si³wxe²nxa³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 14 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹a²yain³txã²ka³tai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³hī¹nān¹te²tu³ wen¹nxā²nxa³lho³li¹. Nīn¹ka³tu³ wxa²nxā³kxa³la³ a²nū²la³ i³yain³kxi¹ti³he¹nxē²nxa¹ix3tho³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² a²sa³wi³hā³lxi¹nāu³xa²ain³kxi²khaix1ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na²sxi²ha² ā³with¹jau³su²

15 Nxe³nxa²ha²te¹ Je³ru³sa³lē²thi³na² wxā³ain¹nxa²ha²te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹ka³tu³, a²nū²a²ka³lxa²tū³kā³txa²yen³kxa²so¹kxi²nyhu¹sxā³o²la³kxi²ū³yho³hi²kī³ki³a²so¹kxi²nyhu¹sxā³o²la³kxi²kwa³sxa³xa²ū³yho³hi²sxā³ū³hū¹te²a²o²la³kxi²nxe³nyhu¹ye²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³su²yen³kxa²ū³yho³hi²nyhu¹ain¹te²na² ha³lo²a²sa²tā³kxai¹nha²kxai³ū³yho³hi²kī³ki³a²a²me²sa²ka³lo³a²ū³sa²tā³ha²kxai³kwa³sxa³xa²ū³yho³hi²sxā³ū³hū¹te²na²ā³wxe³ka³lo³ai²na²ū³sa²tā³ha²kxai³nxe³ta¹hxai²hē¹la². 16 Ain¹sxā³a²nū²a²a²yen³kxa²tē³sxā³Txa²wā¹sū³na²sxi²hē¹na²ā³wta²o²ka²ai³si¹ja³kxa³nū³su²i³hxi²ko²lain¹ta¹hxai²hē¹la². 17 Nxe³nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la²wān³txi³kxai³lu¹i³yau¹ū³te³lhxā³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na²wha²li¹tā³kā³nxa²jau³xau³hxai²tē¹x1ta²nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxi²hai²na²sa²kxai³lu²a²nū²a²nū³kā³txi³nāu³xai²na²a²yo²ha³kxa¹i³ye³kxi²sain¹thi³nai¹la¹wi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yān¹ta¹i³ya¹nxa²sxā³yen³kxa²kāi³kxi²nyhu¹kxi³thīn³su²i³ya¹ton³yah³lxi¹nhē³li¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³jau³xai²na²sa²kxai³lu²wā³nxīn¹te²si³yxau³tū³kā³txa²ain³kxai¹nha²kxai³ha³teh³nxā³na²a²hoh³lxi³su²tū³kā³txa²ain³kxai¹nha²kxai³ain¹sxā³Je³su²jah³la²i³su²lhā³te³lhxā³o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²a²nū²a²yo²ha³kxa¹Je³su²jah³la²wān³txa²i³wā³wā³txi³sxā³he¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ha¹lin¹tū³kā³txai²na²yū³lhain¹jau³su²Je³su²jah³la²i³su²lhā³si¹jau³nū³su²te³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³nxa²ha²te¹sū²ni²khaix1nxe³sxā³Je³su²jah³la²nū³kā³txa²Je³ru³sa³lē²thi³na²wa²li³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Fī²ko²kā³txa²i³yau¹ū³jau³su²

20 Ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ā³nxa³ain¹ka³tu³yain³txa³ka³tai²na²sa²kxai³lu²ā³wa²tot¹sxi²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ka³ta²i³ya³nat³sxā³ya³lu²ju¹tu¹tai²na²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². 21 Nxe³hī¹na²Pe²jah³la²hi²sen³kxai³lu²ain³kxi¹xi²nū²la²Je³su²jah³la²wān³txa²a²sū²ta²ti³kxai³i³ye³jau³kxai³ain³kxi¹xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Yain³txa³ka³tai²na²kō³nxe³te²lo³tin¹ka³tai²na²i³ya³na²kxi²sxā³ya³lun³su²li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Yxān¹ta¹Je³su²jah³la²wān³txi³kxai³lu¹i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na²yo²ta²jah³lxi³hē¹li¹. A²ya³la³tu³i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nū²a²a²ten³te²su²te²an²tu³wā³la³ka³txai²na²i³ye³kxi²yah³lxi¹nxai²nān²tu³, “Wxa²ha²txut1sai¹sxā³i³ye³na²kāin²je³na²ā³na¹txa²hē¹li¹.” Yah³lxi¹nxai²nān²tu³hau³hau³kon³sxā³wxa²e¹nāu³a¹hai³txi³i³wā³wā³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³sa²wai³wait3sxā³Txa²wā¹sū³na²yo²ta²yah³lxi¹nxai²nān²tu³a²yen³kxa²ten³yah³lxi¹nxai²ny³khax1yah³lxi¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

24 — Jā¹nxa¹jau³su²Txa²wā¹sū³na²i³ye³kxi²yah³lxi¹nxai²nān²tu³i³wā³wā³ta³kxi²nhyah¹lxi¹nxai²nān²tu³i³wā³wā³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³: “A²yen³kxa²te³na¹kxe³su²te²a²yū³khax1sa³tu¹wi¹.” Nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Kan²txi³yo²ta²sah¹lxi³hē¹li¹.

Yah³lxi¹nxai²nān²tu³yū³khax1yah³lxi¹tu¹wi¹. 25 Jā¹nxa¹jau³su²e³a¹wi¹. I³sa²yxau³sxā³Txa²wā¹sū³na²i³ye³kxi²yah³lxi¹nxai²nān²tu³a²nū²a²i²li²te²hū³te²su²te²a²kō³nxe³ti³kāi³ūh¹nx2ti³kxai²nān²tu³, nxe³ju³ta²na²wi¹lhin¹sxā³ne³wā²na³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nain¹lxi¹nxai²nān²tu³, Wxa²wī³na²oh³na²yxau³jah¹la²kō³nxe³ti³kāi³yah³lxi¹ju¹ta²ne³wā²na³nx2ti³nūn³tu¹wi¹. 26 Yxān¹ta¹wxa²e¹nān¹jau³su²nxe³ke³la³te²kxai³te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li²kō³nxe³ti³kāi³ū³sain¹na²hē³na¹. Ne³wā²na³ū³hain¹nxa³lho³na¹.” Yah³lxi¹ke³la³te²kxai³Wxa²wī³na²oh³na²yxau³jah¹la²kō³nxe³ti³kāi³yah³lxi¹ju¹ta²ne³wā²na³ūh¹nx2ti³hū³nxa³wi¹. Je³su²jah³la²ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la²a²hxi²kan¹ju³ta²i³th³nxe³jau³su²

27 Nxe³nxa²ha²te¹Je³ru³sa³lē²thi³na²Je³su²jah³la²nū³kā³txa²ā³wxā³lain¹ka³tu³Txa²wā¹sū³na²sxi²nhāu³ā¹ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ain¹ka³tu³wā³nxīn¹te²si³yxau³tū³kā³txa²ha³teh³nxā³na²a²hoh³lxi³su²tū³kā³txa²a²nū²a²nāu³xa²a²hxi²kan¹te²nū³kā³txa²whāi²na¹ā³ti²ain¹ta¹hxai²hē¹la². 28 Ā³ti³sxā³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Īh¹nxe²i³hxi²ka¹txa²hū³te²la¹xā³? Īh¹jah¹lo²ta³i³sa²si¹hā³nxain¹thai¹li²? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha²te¹Je³su²jah³la²i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa¹li¹. Wān³txa²yau³ka³na³ka³na³jau³xa²yau³ā³lxi³jau³xa²i³wā³txi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹jau³xai²na²i³wa²lū³xi²sah¹lxi³sā²nhē³li¹. Sah²lxi¹nxai²nān²tu³, i³hxi²kat1sa²jah¹la²i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹sa²lxan³kxai²nān²tu³

nxe³nx2ti³nxa³lho³li¹. 30 Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² a²nū²a² tē³sxā³ i³ye³na² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹kxe³su² Ih¹jah¹lo²ta³ i³sa²si¹hā³ain¹thai¹li¹? Txa²wā¹sū³nu³khai³xai³la³ ta³nxa² a²nū²khai³xai²la³ ta³nxa² ih¹nxe³hū²te¹la¹xā²? Nxe³na¹jau³xai²na² i³wa²lū³xi²sah¹lxi³sā²nhē³li¹.

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, wā²nxū¹h¹ e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: — “Txa²wā¹sū³na² i³sa²si¹hā³kxah³lai²la¹wi¹.” Nxe²e³kxi²ki³kxai²nān²tu³ i³wa²lū³xi²nē³lai¹nhj³te³nah¹lxi¹: “Nxe³kxi²sa²ha²kxai³ ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹na² wān³txa² yxo²i²yah²lxan³thai¹li¹?” Nxe³nē³lain¹tu¹wi¹.

32 Yxān¹ta¹: “A²nū²khai³xā² i³sa²si¹hā³kxah³lai²la¹wi¹.” Nxe³ki³kxai²nān²tu³ yuh³lxi³nē³na³li¹. A²nū²nāu³xai²na²: “Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²khai³su¹.” Nx-ain¹jau³su² ha²kxai³ya³lu²kxi²nē³lain¹kxa²yan³ti³su² ki³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³ha²kxai³ i³wa²lū³xi²te²an¹jau³kxai³lu¹: — Ko³nha²sīn¹nxa³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: — Hā³xā¹. Ko³nyhah¹lxan³kxai²nān²tu³, i³sa²si¹hā³sa³jah¹la² i³yau¹ū³nx2ti³nxa³lho³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12

Hai³sxa² kwa²hau³ko³tū³ka³txa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txa² yau³xā³xa² i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². i³yau¹ū³te³nah¹lxi¹: — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Hai³sxa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²hai³sxa²ina²

u²va²nē³kxa² ū³whī¹nū²nhai¹. Ū³whī¹i² a²yxo²ka³teh³nāu³xa² txah³lxa³kxa² tē³sxā³ ū³h¹yxo²wxaih²na³kxa²xai¹sxā³ txon³nū²nhai¹. Sxi²ha² ki³khai¹nxe³thi³na² ū³txo²te²ka³kxa¹ a²nū²a² ā³xa² wi¹wa³kon³kxi²si¹hain¹jau³su² ū³hū¹ain¹nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³

2 Hā²wxān³txa³ ā³ki³i²tāu³a² a²sa³wi³sa² sa²si¹hā³nū²nhai¹. 3 Yxān¹ta¹ hai³sxa² kwa²hau³ko³tū³ka³txa²kxai³lu² kāi³ye²ha²kxai³ wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke²tu³ hāi¹sxā³ su²la³kxa² sa²wa²ye²nyhain¹nū²nhai¹. 4 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² yain³ta³ka²

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² ān³ta³lo³hē²ti²to³kxa² i³sa²si¹hā³kxah³la² kwa²hau³ko³tū³ka³txai²na² i³su²lhā³ain¹nū²nhai¹. Jā¹nxe³sxā³ ye³ka³lxa¹txi³ hai³sxa² wa³kxēn³yah³lai²na² a²sa³wi³hā³lxa² i³sa²si¹hā³ain¹ta¹ kwa²hau³ko³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³hā³lxa² ka³na³ku²te² a² i³wai¹txi², ka³na³ku²te²a²su²lhā³i² ain¹to³nhū²nhai¹. 6 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu², a²wa³kxēn³yah³la²

7 Yxān¹ta¹ a²ki³lha³lxa² hāi¹nxe² wē³nha³kxa² a³ixi²khai¹nxe³kxa² hāi¹nxe² on³kxi²ntū²nhai¹. Nxe³te³na¹ a²wa³kxēn³yah³lai²na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Txa²wē³sxa²na² i³sa²si¹hā³a²tū¹xā¹. A²nxe³te²a² kwa²hau³ko³tū³ka³txai²na² sa²nēn¹kxain¹kxi³sā¹.” Nxe³jau³tu³ i³sa²si¹hā³nū²nhai¹. 7 Yxān¹ta¹ a²ki³lha³lxa² hai³sxa² yau³son³ye²hī¹na¹ tū¹ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹ wxa²nxū¹

8 i³ye³ain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² ki³lha³lxa² wxān³na²wi¹. i³su²lhā³a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ hai³sxa² so¹kxi²ki³tu¹wi¹.” Nxe³ain¹jau³su².

9 i³sxā³ su²lhā³ i³yau¹ū³ta¹ain¹ka³tu³ A²ki³lha³lxa²li² ū³ha³lo²sa²tā³nā¹ain¹nū²nhai¹. 9 Nxe³jau³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² ih¹nxe³ta³ kāi³te³ji¹wi¹? Nxe³ju³ta² i³xi²ka³tu³ e³kxi²nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³xi²ka³tu³ i³lxi³thi¹nxa³tū³ka³txai²na² sun²tā²hxa³tain¹tu¹wi¹. Nain¹ka³tu³ a²nū²ka³txi³ ā³xa² hai³sxa²ina² sa²si¹wē³no³tū¹hain¹tu¹wi¹.

10 Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Txah³lxa³kxa³txa², a²nū²a² sxi²ha² ton³te²nū³ka³txai²na² o³nxa³jau³su² i³ye³kxain¹sxā³ so¹sxā³ ā³sxā³ ā³na¹ain¹ka³txa², kwēn¹ta²na² si³ka³lah³xan¹ka³khai¹xā² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³txi³lā²na³li¹. 11 Nxe³ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na² kāi³ain¹na²hē³li¹. Nū³kxūn³khai¹nxe³ju³txai²la¹wi¹. Ū³wha²li¹txā³nxū¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xai²li² i³yah³lxin¹ta²lu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³sxā³ wān³txa² hāi³jau³xai²na² Je³su²jah³la² hi²sen³su² i³ye³kxain¹sxā³ wā³nxin¹te² si³yxau³ka³nū³ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³kwai²kxū¹nhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² tū¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² wi¹ko³ni²ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² i³sxā³ ū³hū¹kxi²ti³ten³khaix¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ yuh³lxain¹ta¹hxai²hē¹la².

— A²nū²a² kāi³li³nū³ka³txai²na² i³xan³ta³kxi²nē³lain¹kxa²yan³ti³su² ki³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ wā³nxin¹te² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hāi¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² ā³ain¹sxā³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹hxi²kan³jah¹la² ū³yho³ha³kxi²ki³ai²na² ū³hū¹ain¹ki³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

13 Nxe³nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² kwa² ā³nhai¹tū³ka³txi³la³ha²kxai³ E³ro²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² kwa² ā³nhai¹tū³ka³txi³la³ha²kxai³ ā³nū²kxain¹sxā³ Je³su²jah³la² ā³n³tū³xain¹ta¹hxa²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ā³n³tū³xain¹ka³tu³ ko³nxe³ti³ e³jau³su² ain³kxain¹te³lhxā³ Je³su²jah³la² wah³nxe² yxau²xai³ain¹ta¹hxa²hē¹la². 14 Ai¹nha²kxai³ ā³tū³xain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— i³ti³h³nxe³nē³jah¹lāi³. Wān³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²sa² nhi¹lxi¹. A²nū²a² i²li³te²a² ye³an³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khaix¹kxan²ti³ wxāi²na² yuh³lxi³jah¹lo²su² si¹nxa³lxi¹. Yxān¹ta¹, sa²wai³wait³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ i³yau¹ū³ai¹nhxai²ni¹nhē³li¹. Nxi¹nha²kxai³ wān³txa² wain³jau³xan²tū³ i³yau¹ū³sa²si¹nhē³li¹. Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nū²a² ũ³yho³ha³kxi³ki³ai²na² ũ³hū¹ain¹ki³tā³nxa² hāi¹nxā¹tā³nxa² ih¹nxe² wain³txi³ kāi³sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxa²hē¹la².

15 Yxān¹ta¹ tū¹ka³txai²na² wi¹lhin¹ki¹lxo³nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² wi¹ko³nha²ta¹hxa²hē¹la². Wi¹ko³nha²kxe³su²i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ih¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ wān³txa² ko³nxe³jau³xa² sa²yxo²sai¹sa²te³lhxā³ ten³nx2ti³ji¹wi¹? Ū³yho³ha³kxi³ki³ai²na² tē³sxā³ ũ³hū¹sah¹lxi³hē¹li¹. Ī²ti³ten³sa³nhai¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²hē¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ tē³sxā³ ũ³hū¹ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Ta³ki¹ai²na² a²ta³lo³nāu³ai²na² wān³txa² jau³xai²na² ũ³wha²li¹lain¹jau³xa² ih¹te²a² a²i³lxi³su²ji¹wi¹? A²nū²a² ye³na² ũ³wha²li¹lain¹kxe³su² te²a² ih¹nxe³te²a² a²ye³nhū³ji¹wi¹? Ta¹hxa²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— A²i³lxi²na² Se²sa³jah¹la² a²i³lxi³su² ha²kxai³ a²ye³nai²na² Se²sa³jah¹la² a²ye³nhū³nha²kxai³ sīn¹te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ain¹ta¹hxa²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa², ũ³hū¹xi²yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxi³khai³xa², ũ³hū¹xi²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe²xai³jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxa²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² i³wā³wā³ta³kxi²nyhain¹sxā³ ā³kōn³ton³tain¹ta¹hxa²hē¹la².

A²nū²a² ya³lu²te²su² te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³su²

18 Nxe³nxa²ha¹te¹, Sa³tu³se²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³ain¹to³jau³xa²sa¹:

— A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³li¹. Nain¹to³ta¹hxa²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na² kwa² ā³nhai¹tū³ka³txa² wxā³sxā³ Je³su²jah³la² i³wā³txi³nyhain¹ta¹hxa²hē¹la².

19 i³wā³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² i³ti³h³nxe³nē³jah¹lāi³. Ī³yau¹ū³sa²si¹nhē³li¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² e³jau³xau³hxi²tēxita² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nē³te³nah¹lxi¹: “In³txi³su² ya³lu²kxi²kxai²nūn²tu³ a²wē³ha³lxi³khai³xa² yū²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu¹ha² so¹nyha¹ta¹ka³lxi²tā² so¹nyha¹txai²li¹, a²lo³na² ya³lu²kxi²jah¹la² ta²ha² wet¹lxi³jau³sa¹.” Moi³se²ah³lu¹tai²na² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 20 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²lon³ti³tāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau³ain¹nū²nhai¹. A²hxi²kan¹te²a² txu¹ha² so¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ye³jen¹nāu³a² ya³lu²nū²nhai¹. Hai³txi³ wē³sa³la³ yū³ti³he¹nxa³nū²nhai¹. 21 Nxe³ha²kxai³ wē³sa² yū²nxa³ha²kxai³ a²lon³yah³la² so¹nū²nhai¹. Nxe³nū²la² in³txa² ya³lu²nūn³nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ a²lo³na² ā³xah³lu² so¹nyhu¹i² ya³lu² nxe³nū²nhai¹. Hai³txi³ wē³sa³la³ we¹ti³hexito³hxa³nū²nhai¹. 22 Nxe²xai³sxā³ a²lon³ti³tāu³xa² ya²lun¹txa²hxa³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ wē³sa² we¹txa³nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ txu¹hai²na² so¹sxā³ ā³ain¹ta¹ka³lxu³su² ha²kxai³lu¹ ya³lu²nū²nū²nhai¹. 23 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ yan¹nāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ ta¹ka³lxi²na² sa²kxai³lu² ih¹te²la²tā³. In³txa² wē³sāi¹ah³lo²khai³su² hū³te³ji¹wi¹, a²yxo²ha³kxa¹ so¹nha²xai³ain¹na²ha²kxai³lu¹? Nxain¹ta¹hxa²hē¹la².

24 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²yxah³lxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³to³yah³lxa³nha²kxai³ Sū³na² wā³nxin¹ju³ta³la³ ā³ne³to³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxi¹. 25 Yan¹nāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ txu¹ha² so¹kij³ju³ta³nu³a² yū²nxa³lho³li¹. Oh³xan¹ta² nū³ka³txa² ya¹nxa²ki³tu¹wi¹. 26 Kxā³nxu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² i³yau¹ū³nhē³jau³xa² wi¹ko³nyhah¹lxin¹ta¹lu¹wi¹. A²nū²a² ya³lu²te²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹kxe³su² i³yau¹ū³nhē³ta¹hxa²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Wān³txu¹tai²na² hi²a² nxā³nāu³xai²na² ka³ten³sxā³nxa² i³sa²tē³kxan²ti³ wā³nhxa³nxa³kxe³su² nxe³jau³xu¹tai²nān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txai²na² A³bra³ū²ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ī³sa²kah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko³ah³la² Sū³na² Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hī¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 27 Nxe³ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki¹ jah¹lo²nāu³xai²na² ka³ten³su² yxau³ain¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³sa²na³li¹. Kxā³nāu³u¹ta¹kxai³ ya³lu²ain¹kxa²ha³tā³nān²tu³ hī¹na² ka³ten³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ wxa²nū³ka³txai²na² Txa²wā¹sū³na² a²ya³la³tu³jau³xa² ā³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² wa³to²hi² wxi²kan¹jau³su²

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su¹ tū³ka³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² yau³son³ta¹hxi²hē¹la². Yau³son³nū²la² Je³su²jah³la² a²wān³txa² sa³tu³se²a² nū³ka³txai²na² i³ye³kxi²yhai¹jau³xai²na² wain³txi³ i³wa²lū³xain¹jau³xai²na² ain³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Ain³kxain¹ka³tu³ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wā³txi³te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² ih¹jau¹la³ta³ wa³to²hi² wxi²kan¹jau³la³ te²la¹xā³?

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹.

— Wa³to²hi² wxi²kan¹jau³xa²sa¹: “I³sa³e² nū³ka³txāi³. Ī¹ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³ai²na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³ai²na² hāi¹nxe² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² na³li¹. 30 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³sah³lai²na² a³lxi²txai¹nhē³li¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na² whāi²na¹ a³lxi²txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²kwai³nha²kxai³ wi¹lain³kxi¹nha²kxai³ nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹tha²kxai³ nxe³txai¹nhē³li¹.” 31 Nxe³nxa²ha¹te¹ ā²ta³lo³hē¹jau³xa²sa¹: “Wxa²wā³kxa² yxau³nūh¹nxa²te²su² te²a² a³lxi²nha²kxai³ yā¹nxe² a³lxi²txai¹nhē³li¹.” Hai¹lin¹jau³xai¹nān³tu³ wa³to²hi² wxi²kan¹khai¹jau³xai²la¹wi¹. Hai³txi³ ā²la² wxi²kan¹jau³la³ yū²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

32 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹.

— I³tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Wxa²wān³txa² wain³khai¹nx2na³li¹. Txa²wā¹sū³na² hāi¹nxe² ka³na³ka³na³tā³li¹. Hai³txi³ Sū³na² ā³la³ yū³tih³hē¹xai¹nxa³wi¹. Nxe³nūh¹jau³xai²na² a²ya³la³jau³khai³xai²la¹wi¹. 33 Txa²wā¹sū³na², txa²wā¹ē¹nāu³a¹ whāi²na¹ a³lxi²ki³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lain³kxi²nē³lha²kxai³ nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ki³sa²kxai³ txa²wā¹wā³kxa² yxau³nūh¹hē³te²su² te²a² a³lxi²nē³nha²kxa² yā¹nxe² a³lxi²ki³sa²kxai³ nxe³ju³tai²na² whāi²na¹ wa³to²hi² wxi²kan¹ju³tai²la¹wi¹. Hai³txi³ ka³yuh³xa² su²lhā³sxā³ ū³hū³lhxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ain¹ki³ke³la³te²kxai³, nxe³ju³ta² wa³to²hi² wxi²ka¹nhū³nx2nxa³wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

34 Nxe³jau³xai²na² sa²nēn¹nha²jau³xai²na² i³wa²lū³xi²kxe³su² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² ain³kxain¹ka³tu³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³ju³ta² jū¹nxa² ā³ne³wxe³ton³n¹lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³li¹nān¹te²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yū³lhxai¹nha²kxai³, hai³txi³ Je³su²jah³la² i³wā³txi³sain³ta¹hxi²nxa³hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² i³yau¹tū³nē³jau³su²

35 Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²hē¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² i³ye³ta¹hxi²hē¹la². Wān³txa² i³yau¹tū³te³lhxā³ i³ye³te³nah¹lxi¹.

— Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² a²wān³txi³kxai³lu¹: “Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³ai²la¹wi¹.” Nxe³ain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³na² i³yau¹tū³nx2ta¹tu¹wi¹. 36 Nxe³nx2ta¹te³nah¹lxi¹: Kxā¹nhxi¹nu¹tai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² i³ye³ta¹hxi²hē¹li¹. Wān³txa² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³juh¹la² a²hi²sen³su² i³ye³sxā³ ū³hū¹ain¹jau³su² i³ye³ta¹hxi²hē¹li¹. I³ye³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²yxo²wān³txi³kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: ‘Txa²wi¹nē³tāu³a¹ ā³wxe³txu¹li¹. Nxīn¹kxai²nān³tu³ wxa²kō¹ko¹xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²yu³hē³nāu³a² wa³ka³ti³lot3sxā³ a³hi²si¹hai¹na¹tu¹wi¹.’ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ta¹hxi²hē¹li¹.” Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ta¹hxi²hē¹li¹.

37 Jā¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²yxo²wān³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²si¹ke³la³te²kxai³ ih¹nxe³sxā³ a²ta²lhot3hū¹te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² kái²li³tū³ka³txa² ain³kxain¹ka³tu³ kāin²ka³li³hain¹ta¹hxi²hē¹la².

Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txi³su² i³yau¹jau³su²

38 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu¹ a²nū²a²nāu³xa² i³yau¹tū³hain¹te³nah¹lxi¹.

— Ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² wi¹li²jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³tū³ka³txa² hi²sen³su² wā²la² a³lu²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²nū²la² a²nū²a² hxi²kan¹te²yā¹nha²kxe³su² yxo²kwai³no³tai¹nhxi²na²hē³li¹. Tīh³na² sxi²je³na² nxū²kwai³lo³tih³na² ā³nxai³tāu³a² wi¹le³kxi²nyhai¹ju³ta² yxo²kwai³no³tain¹nū³nhxi²na²hē³li¹. 39 Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²th³nai²na² ā³wxe³ka³lo³a² sa²nēn³nha²khai¹nxe³te²a² ā³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³tai¹nha²kxai³ a²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³ yain³kxi²nyhai¹nhxi²na²hē³ nxe³tāu³a² te²yā¹nxe³sxā³ ā³wxe³ju³ta² sa²nēn¹kxi²khai¹nxe³ta² ā³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³tai¹nha²kxai³ nxe³nyhai¹nhxi²na²hē³li¹. 40 Nxe³kxa²yu³su² txu¹ha² wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxa² kār³so¹kxi²te³lhxā³ nxe³ai¹nhxi²na²hē³li¹. Nxe³ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² yau³ka³lxa¹txi³ wi¹le³kxi²ki³xo³xai¹nhxi²na²hē³li¹. Ain¹ta¹ ain³kxi²nyhai¹nxa³lho³li¹. Kxān³nāu³a¹ kō³nxe³khai¹nxe³sxā³ i³yī¹li²nu¹hain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ nxe²kāi³ai¹nxa³tū³ka³txa² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nu¹hain¹ju³ta² kū³we²ki²la² kái²nxa³lho³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la².

Txu¹ha² yen³kxi³txa²ta¹ka³bxa² i³yau¹u³jau³su²

41 Nxe³nxa²ha¹te¹, kwa³ta³la² kân²tê³na² Sû³na² sxi²nhâu³â¹ sxa³tê³na², ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³tê³na², a²nû²a² ka³lxa²te²nâu³xa² wxâ³sxâ³ a²yen³kxa² û³yho³ha³kxi²ki³a² û³whi¹sxâ³ û³wha¹ain¹ta¹hxai²hê¹la². Txa²wâ¹sû³na² û³hî¹te³lha³ka². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² â³wxâ³sxâ³ kwa³ta³iê³na² un²ta³kxi²nxa³je³na² â³wxe³ain¹ka³tu³ a²nû²a² i³te³lhxâ³ â³wxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tâ³la² a²nû²a² a²yen³kxi³khai³1sa²te²a² ka³lxa¹tû³ka³txa² wxâ³sxâ³ a²yen³kxa² û³yho³ha³kxi²ki³a² sa²kxai³lu² ki³ka³lxa¹txi³ û³wha¹ain¹ta¹hxai²hê¹la². 42 Nxe³ju³ta² txu¹ha² wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa², â³wxâ³sxâ³ ki³jû¹li³ki³a² ki³ha¹li¹ û³wha¹ye²ta¹hxai²hê¹la². 43 Ain³te³na¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³li³nâ³xa² i³kxi³so¹sxâ³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹.

— A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Wha³te³son³ta¹ka³lxa¹na² yen³ki³ txa²ta¹ka³lxa¹na², a²yen³kxa² û³wha¹ki³a² kâi²nxâ³kxan²ti³ Txa²wâ¹sû³na² yen³nâ³sa² a²yo³ha² kân²ye²na¹li¹. Yxân¹ta¹ a²nû²a² a²wâ³kon³tû³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wâ¹sû³na² yen³nâ³sa² a²yo³ha² kân²ye²ai¹nxâ³wi¹. 44 Nxe³ju³ta² a²nû²a² yxo²ha³kxa¹ a²yen³kxi³ki³ki³a² a²wâ³kon³kxain¹kxa² so¹li³ û³hî¹ain¹te¹ni²ti¹. Yxân¹ta¹ ta¹ka³lxa¹na² sa²kxai³lo³ yen³kxi³txa²kxa²ha³ta³nxân²ti³nû¹ a²yen³kxa² yû³kxe³su² yxo²ha³kxa¹ û³hî¹hxa³te¹ni²ti¹. A²yain³txi³khai³xa² û³yho³ha³kxi²ki³a² yxo²ha³kxa¹ û³hî¹te¹ni²ti¹. Ta¹hxai²hê¹la².

13

Sû³na² sxi²ha² wxa²nai¹ain¹ju³ta³nû³a² i³yau¹u³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Txa²wâ¹sû³na² sxi²ha², Je³su²jah³la² a³li³ta¹hxai²hê¹la². A³li³tâ³u³a² a²sa³wi³ha³lxa² ka³na³ka³na³te² hi²sen³su² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— i³tih³nxe³sa²jah¹lâi³. I²txa²hê³li¹. Thi¹nai²na² yxo²ha³kxa¹ kân²khai³li² wi¹khai³li² nx2na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

2 Nxe³yân¹ta¹ Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹ i³wa²lû³xi²te²an¹jau³kxai³lu²:
— Sxi²hai²na² txah³lxa³kxa² wi¹txo³nain¹ju³ta² i²in¹ji¹wi¹? Nxe³to³ta¹ kxân³nâ³sa² txah³lxa³kxa² a²yo³ha³kxa¹ wxa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Ya²la³tu³ hai³txi³ ka³tha¹li¹ â³ne³hê³si²ka³txa² yû²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

Ha³lo²a² kô³ton³ju³ta³nû³a² i³yau¹u³nê³jau³su²

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ wâ³la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² Txa²wâ¹sû³na² sxih²yo²a² ten³na¹ain¹je³nai²na² Je³su²jah³la² a²nû³ka³txa² â³wxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Â³wxe³ain¹te³na¹, Pe²jah³la², Ti³a²kah³la², Jo³â²ah³la² Ân³tre²ah³la² whâi²na¹, wxa²nxûh¹ i³wâ³txain¹ta¹hxai²hê¹la².

4 I³wâ³txain¹te³nah¹li¹:
— Nxe³sân²si¹li¹. Îh¹nxe³hî¹na² wxa²nai¹ain¹sîn¹te³ji¹wi¹? Îh¹nxe³ti³wa³kxa² yau³son³sxâ³ txa²wâ¹ha³lo²a² ne³ki³son³ju³ta³nû³a² i²sxâ³ wi¹ko³nha²hî³ki³te³ji¹wi¹? Nxin¹ta¹hxai²hê¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxi²te³nah¹li¹:
— wi¹lî²nha²khai¹nxe³jah¹li³hê¹li¹. I³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³ta¹. 6 A²nû²a² ka³lxa¹te²a² wxâ³yah³li³ha³ta¹. Txa²i²yâ¹nxe³ki³lxon³tu¹wi¹. Nxe³sxâ³ wxâ³sxâ³ ki³han³ju³su² e³yah³li³te³nah¹li¹: “Txa²wâ¹sû³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâ³lot3sa²jah¹li³na¹wi¹. Wxa²kan³sxâ³ wâ³li²na¹hê³ji¹.” Nxe³jau³su² e³yah³li³to³ha³ta¹. Nxe³yah³li³to³ha²kxai³ wxa²nû³ka³txa² ka³lxa¹ â³nhai¹tû¹sxâ³ i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³ta¹. 7 Jâ¹nxa¹jau³su², ti¹na² yxau³tû³ka³txi³nâ³xa²na² kân² â³nhe¹kxi²nyhu¹sxâ³ su²lhâ³nyhain¹kxai²nân²tu³ nû¹ka³na¹ u²tâ³ai²tâ² yxau³tû³ka³txi³nâ³xa²na² kân² â³nhe¹kxi²nyhu¹sxâ³ su²lhâ³nyhain¹kxai²nân²tu³ nxe³jau³xa²nân²tu³ ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nân²tu³ i³yuh³lxah³li³txa³hê¹li¹. Ya²la³lyau³su² kxan²ti³ hai³txi³ hî¹nân²tu³ ha³lo²ai²nân²tu³ ne³ki³so³nx3tho³li¹. 8 A²nû²a² nû³ka³txa² a²nû²a² nû³ka³txi³ â³xa² a²lhun²tu², â³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tâ³a¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tâ³ â³xa² a²lhun²tu², â³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ ha³lo²a² ka³lxa¹ko³xa² kxîh³nxâ² sa²wi¹wi¹nha²kxai³ a²nû²a² yain³txi³ txa²khai¹nxe³ha²kxai³ he³ja²lun¹ti¹ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nân²tu³ txu¹ha² wêh³ni³khai³1ta¹ka³lxa² îh³ju³ta² wxâ³kxai²nân²tu³ wê³sa² a³li³lah¹kxi³ju³ta² hâi¹nxe³sxâ³ â³si³we²te²ju²hê³li¹. Te²yâ¹nxe³sxâ³ ju¹ta¹na² wxâ²nû³nx2ti³kxai²nân²tu³ khâuh³yxah³lxin¹ju³ta² â³si³wxe²tu¹wi¹.

9 Nxe³yân¹ta¹ ha³lo²ai²na² sa²wai³wait3sxâ³ nû¹hî²jah¹li³hê¹li¹. Ju³te²a² nû³ka³txa² hxi²kan¹ta³ nû³ka³txa² â³vâ³nû²kxai¹nha²kxai³ nxe³sxâ³ i³nx2ti³sxâ³ â³nyû³nx2tai¹nha²kxai³. Ju³te²a² nû³ka³txa² â³nû²kxi²thî³nâ³a² i³ta³lo³su²nx2ti³ha²kxai³, nxe³nx2ti³ha³ta¹. Txa²wân³txa² yxo²î³sah³lxin¹ju³tan²te²kxa³yâ³lhu² wxa²ha³lo²a² wa³kxê³nxâ² si³yxau³ka³txa² ko³ver³na²to²yah³lo²su² ha²kxai³ â³sa²so¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²nû³ka³txa² wa³kxê³na² si³yxau³kxa³ta² Pre³si³tê³n²jah³lo²su² ha²kxai³ â³sa²so¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tai¹nha²ta¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nân²tu³ yxo²î³sah³lxin¹ju³ta² i³wâ³txi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nân²tu³ txû¹ka³txai²na² whâi²na¹ Sû³na² wân³txa² wi¹jau³xa² i³hên³txain¹yah¹lxin¹tu¹wi¹.

10 Yah³lxi¹nha²kaix³ ha³lo²a² hāi¹nxe³ti³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. A²nū²a² i²li³te²na² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³kxai²nān²tu³ yxo²ā²sain¹kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²na² a²e¹na² sa²hau³ko³tai¹na¹ju³ta² yū³jau³nū³su² i³yau¹ū³ain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. i³yau¹ū³ta³lu²nain¹yah³lxan³tāu³a² ha³lo²ai²na² ne³ki³so³nxa³lho³li¹. 11 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ i³nx2tain¹sxā³ a²nū²a² ā³n³yān³nū²kxi²ju³ta² ā³yū³nx2tain¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³ta³kxi²nhyah¹lxi¹txa³hē¹li¹. “Ih¹nxet3sxā³ i³ye³kxi²na¹lhon³ku².” Nxe³yah³lxix³txa³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ wān³txa² wi¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² a²hi²sen³su² ū³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² so¹lxix³ i³ye³kxi²txain¹yah³lxix³hē¹li¹. Wxāi²na² i³ye³kxain¹yah³lxin¹jau³xa² hai³txix³ wxa²wān³txix³khai³sxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² Wi¹lhin¹jah¹la², nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² i³ye³kxi²nx2ti³si¹tu¹wi¹. 12-13 Nxe³hī¹na¹ yxo²sah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² a²nū²a² a²yxou²ha³kxa¹ i³an³ta³kxi²nx2tain¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²xa³te²na² sa²kxai³lu² a²lon³khai³xa² i³yā³lut¹lxi¹jau³su² ā³yū³so¹nha¹tu¹wi¹. A²wi²na² sa²kxai³lu² a²wē³so¹hāi³kaix³ a²ā³yū³so¹ha²kxai³ a²wē³ha³lxai²na²sa²kxi³lu² a²wi³na² a²hā³ka³na² nxe³sxā³ ā³yū³so¹nha¹na²kxai³ nxe³nhyah¹nha²ta¹. Te²yā¹nxe³jut3su² nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ sa²yxou²ā³syah¹lxix³txa³hē¹li¹. Sa²yxou²ā³syah¹lxan³kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³jo³ju³ta²nū³a² yxau³xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.

Khāuh³lxa³thin¹khai¹nxe³ju³ta³nū³a²i³yau¹ū³nē³jau³su²

14 Nxe³yān¹ta¹, i³lxix³thin¹ti³he¹nxa³jah¹la² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²khot3thun¹jah¹la², wxā³sxā³, Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ sa²nxū³sxā³ yxau³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² wain³ti³hexite²sxa³yū³hē¹li¹. A²nxe³jahlai¹na² wxā³sxā³ yxau³ain¹na¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³naun³ti² ā³nih³jah¹lxix³hē¹li¹. Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²su² te² i²na² wā³la² kī³ka³txa² ā³nih³jah¹lxix³hē¹li¹. Ū³wha²li¹txā³nxi²txai¹na² i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³ye³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. 15 Nxe³ju³ta² a²nū²a² sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³ā¹ he¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa² sxi²hē¹nāu³ai²na² wi²sxa³kxai²nān²tu³ ā³wi³hxi²sxā³ so¹yah³lxix³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni¹jah³lxix³hē¹li¹. 16 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² hai³sxa³nāu³a¹ he¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā³wā²li²sxā³ wā²la² ha³la³sa³nān¹ka³lo³a² wxa²so¹xi²te²lhxā³ sxi²ha² ā³wi²hxi²sxā³ wxa²so¹xah¹lxix³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni¹jah³lxix³ā²nē³li¹. 17 Ko³nxe³jahlai¹na² wxā³ju³ta²nān²tu³ txu¹ha² wē³nhain¹te²te²na² kāin² khāuh³nxain¹tu¹wi¹. Txu¹ha² a²wē³sa² ū³hi³lain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹nūn³tu¹wi¹, hxi²kan¹txix³ ā³ni³hai¹nxa³ha²kxai³lu¹. 18 Nxe³yān¹ta¹ wa³txi²tāu³a¹ ā³nih³yah³lxin¹kxi²la²te²kxai³ kāin² khāuh³yxah³lxix³hū³nxa¹lxix³. Nxe³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²lxix³hē¹li¹. 19 Nxe³hī¹nāu³ān²tu³ ha³lo²a² ko³nxe³khai³ju³ta² i²lxix³thin¹ti³he¹nxa³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Txa²wā¹si³kxā³nāu³hī¹nū¹tai²nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²na² we¹thi¹nān¹te²tu³ a²ko³nxe³ju³ta² yū³ju³ta² kū³we²ki²la² ko³nxe³thi¹nxa³ha²kxai³ yxan¹nāu³a¹ ha³lo²a² nxe³xai³tāu³a¹ ko³nxe³ju³ta² yū³ju³ta²nū³a² kū³we²ki²la² ko³nxe³thi¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²sxa³yū³hē¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²ko³nxe³ju³ta²nān²tu³ i³ye³kxi²nx2ta¹ju³tai²nān²ta² so¹lxix³ ā²la² ko³nxe³thin¹khai¹nxe³ju³ta² yū³hū³nx2na³li¹. Nxe³ju³ta² a²nū²a² ā²la² kxa²kāin² khāuh³lxa³ti³hū³nx2na³li¹. 20 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³a¹ ha³lo²ai²nān²tu³ ko³nxe³khai¹nxe³ju³tai²nān²tu³ ā³yā³ni²lā³ai¹sān²tu¹wi¹, a²nū²a² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ā³yū³so¹xix²kxe³su² te²a² a³lxix²khaix¹ai¹nha²kxai³lu¹. Ā³yā³ni²lā³ai¹nxa³ke³la³te²kxai³ hai³txix³ a²nū²a² ka³na³ka³na³te² he¹la³ku³ yxau³xai³hū³nx2nxa³wi¹. A²yxou²ha³kxa¹ hxa³nx³khaix¹hū³nx2na³li¹.

21 Nxe³nx2ha²te¹ a²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ i³ki³han³jau³su² i³ye³kxi²nx2ti³kxai²nān²tu³: “Ti¹na² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² he¹na³li¹. I²jah¹lxix³hē¹li¹.” Ta²nxa², “Nū¹ka³na¹, Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² he¹na³li¹.” Ta²nxa² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ yxo²ā²ain¹sxā³ yxau³xai³lyah³lxix³txa³hē¹li¹. 22 A²nū²a² ā²wxā²ain¹sxā³ i²ki³ha¹lxix³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ka³na³ku² te²a²: “Txai²li² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.” Ka³na³ku² nūn³te²a²: “Txai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i²hen³txix³jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²nū³kxūn³ju³ta² ki³lxot3sxā³ kāi³ain¹tu¹wi¹. Ain¹sxā³ a²nū²a² Sū³na² ā³yū³so¹te² i²nxai²na² i²ki³ha¹lxix³nx2tain¹tu¹wi¹. On²sxā³ yxo²ā²ain¹yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ye¹nx2ta¹wi¹. 23 Yxa¹nā¹nhī¹na² ha³lo²ai²nān²tu³ nxe³xai³tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Txai²li² kwēn¹tai²na² i²hen³txix³nx2ta¹wi¹. Jā¹nxe³nx2tain¹kxa²yan³ti³su² nū¹hī²jah¹lxix³hē¹li¹.

Je³su²jah³la²wxā³ju³ta²nū³a²i³yau¹ū³nē³jau³su²

24 Yxan¹nāu³a¹ a²ko³nxe³ju³tai²nān²tu³ ne³ki³son³kxai²nān²tu³ a³lan²tan¹ki³ain²ti³ i²ka³nxa³hi²ha²kxai³, ka³nxah³tan¹ki³ain²ti³ i²ka³nxa³hi²ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. 25 Jā¹nxe³sxā³ i²la³kxa² wē³ha³lxa² whāi²na¹ oh³sūn³nāu³a¹ a³hai¹nha²kxai³ oh³nāu³a¹ yxau³te²su² te²a² hxi²kau³kaun³ti³ ā³nxai³lai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ o³sū³na² whāi²na¹ i²ā³lxix³ti³si¹tu¹wi¹. 26 Nxe³tāu³a¹ Txai²na² oh³sūn³nān¹ka³lo³a² hān³ta³ka³lo³a² whāi²na¹

a³ka³nxi²na¹ka³tu³ wxã³na¹tu¹wi¹. Nũ³kxũn³txi³ î³kĩx3khai¹nxe³ha²kxai³ wxã³na¹tu¹wi¹. Wxã³na¹ju³tai²nã²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ î³sain¹tu¹wi¹. 27 Nxe³na¹kxai²nã²tu³ Oh³xan¹ta² nũ³ka³txa² ka³lxa¹te² nũ³ka³txa² î³sa²si¹hã³ai¹na¹tu¹wi¹. Î³sa²si¹hã³ai¹na¹kxai²nã²tu³ a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² a³yũ³so¹kxe³so¹lxin³te²kxai³ so¹sxã³ wxa²sa²nũ²ti²ai¹na¹tu¹wi¹. Nũ¹ã¹ u³je³na³kxa² a³li³xi²tãu³a² sxa³ain¹te²ain²ti³ ân³sa²so¹xi² nũ¹ã¹ u³je³na³kxa² kan³tãu³a¹ sxa³ain¹te²ain²ti³ a³sa²so¹xi² nũ¹ã¹ u³je³na³kxa² a²ta³nã³nẽ³nũ³a¹ sxa³ain¹te²ain²ti³ a³sa²so¹xi² nxe² wxa²sa²nũ²ti²ai¹na¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ sxa³ain¹te²su² te²a² Sũ³na² a³yũ³so¹kxe³so¹lxin³kxe³su² te²a² ân³sa²so¹sxã³ a³sa²ki³nũ³kxai¹na¹tu¹wi¹.

Hi³yãu³sa³kxa²î³tih³nxe³nẽ³jau³su²

28 Jã¹nxa¹jau³su², î³yau¹ũ³jau³su² î³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Ta³kon³ta³ki³yãu³su² hau³ta³lun²sxã³ ân³ki³i²nha³na¹ nxe³kxai²nã²tu³ kwẽ³kon³ju³ta² yau³son³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² kwẽ³kon³ju³ta² hau³kon³na¹ nxe³je³na³kxa² ta³kon³ta³ka³ta² î³yau¹ũ³nẽ³lain¹te²jai¹ti²tu³wi¹.” 29 Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ha³lo²ai²na² a³wxã³na¹je³na³kxa² nxe²kxa²yã¹nxe² yũ³nũn³na³li¹. Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta¹na¹ e³kxi¹nx2ta¹ju³tin³ti² kō³nxe³khai¹nxe³ju³tin³ti² î³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ a³wxã³na¹ju³ta³nũ³a² a²kwẽ³n¹ta¹na¹ yũ³tu¹wi¹. Wxa²sxi²yxō²a² a³yau³son³kxi²nx2ta¹kxa² yã¹nxe³hũ³nx2na³li¹. Na¹jau³su² wã²nxũ¹h¹ wi¹kō³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. 30 A²ya³la³tu³ î³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta¹na¹ î³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ hĩ¹na² ka²ten³su² yxau²xai³tũ³ka³txa² ya³lu²ai¹nxa³ta³lxa¹ jau¹xai²na² a²yo²ha³kxa¹ kã³ta³lun²tu¹wi¹. 31 Oh³nã³nũ¹ai²na² hxa³ni² ha³lo²a² yuh³xai²na² hxa³ni² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã²nã²so¹lxi³ ya²la³ti³ yxau²sa²tẽ²tu¹wi¹.

Je³su²jah³la²wã³li²je³nãu³wa³kxa²kō³nha²ki³sxa³jau³su²

32 Nxe³yã¹na¹, nxe³ju³ta²nũ³ai²na² î³ye³kxi¹nx2ta¹ju³ta²nũ³a² ũ³hũ¹nẽ³lain¹je³nãu³wa³kxa², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kō³nhai¹nxa²ha²kxai³ Oh³xan¹ta²nũ³ka³txa² kō³nhain¹nũ³nxa³ha²kxai³, Txai²na²xai²na² kō³nha²nũn³nxa³ha²kxai³, ya³sai¹nx3tho³li¹. Nxe³je³nãu³wa³kxa² Txa²wã²na² so¹lxi³ wi¹kō³nha²te²la¹wi¹. 33 Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² nũ³hĩ³jah¹lxi³hẽ¹la², wã³li²na¹je³nãu³wa³kxa² kō³yah³lxa³nha²kxai³lu¹. 34 Ha³lo²ai²na² nxe³te²nũ³nhũ³na³li¹. In³txa² sxi²ha² a³li³sxã³ î³ain¹nũ²nhai¹. Î³ai¹nxa³hĩ¹na¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³na³ka³nat3sxã³ ha³na³ka³lxi³ kaix1so¹sxã³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² wxa²nũt3sxã³ î³yau¹ũ³ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² sxih²yxō²a² yxo²we¹jah¹la² wi¹lĩ²te²lhã³ î³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹ nxe³sxã³ î³ain¹nũ²nhai¹. Ha³lo²ai²na² nxe³te²hũ³na³li¹. 35 Jã¹nxe³te²nũ³nhũ³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Sxi²hai²na² a²wa³kxẽ³yah³lai²ta³lxi²: “Î³h¹nxe³hĩ¹na¹ î³xain¹te²ji¹ku¹. Kō³nhain¹kō³sxa³nhai¹.” Nxe³te²nũ³nhũ³yah³lxi¹lxi¹. “Sũ²ni²khai¹tãu³a¹ ta³nxa², ka³nxa³ti² wi²te²lon³ta³nxa², ka³la³ka³la²a² î³yai²lĩ²xi²tãu³a¹ ta³nxa², a³lan²tin³ti² ten³sa³ta³xi²tãu³a¹ ta³nxa² î³xain¹te²ji¹ku¹.” Nxe³te²nũ³nhũ³yah³lxin¹na²wi¹. 36 Wxã³na¹je³nãu³wa³kxa² kō³nhyah³lxan³nha²wi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Kan²txi³ aũ³xi²yah³lxin¹kxa²yu³hxa², sxi²ha² wa³kxẽ³yah³lai²tã² yã¹n¹ti³ î³xi²ye²nx2tain¹kxa²yã¹n¹ti³su², nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹. 37 Nxe³jau³xai²na² î³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ î³ye³kxi¹na¹wi¹. “Wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³ai¹na¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta³hxi²hẽ¹la².

14

Je³su²jah³la²hã³a²wxa²î³so¹si¹hain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ kxã³nhxi¹na³kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² khãuh³lxa³ti³hin¹sxã³ yxau²xai³lai¹nhĩ¹nu¹ta¹na² Txa²wã¹sũ³na² nũ³kxũn³txi³ a³wa²su¹tain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ha³lo²ai²na² ain³kxi²xi²nha²si¹hain¹jau³su² ân³yã³nũ²kxain¹sxã³ yain¹txi³nũ²xa² wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² î³wa¹kxi³la³ sa³wi¹hxa³tũ³xai²na² so¹lxi³ î³yai³nain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². Ye³ha¹li¹ a³la²ni¹xi²sxã³ ha³lo²a² hau³kō³nxa³ti³xa³lxa¹ sa²kxai³lu², wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³txa² nũ³ka³txa² ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² whã²na¹ a²hĩ²sen³su², î³ne³wa³kon³nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Je³su²jah³la² hã³i²sxã³ ũ³tũ³kxi²sxã³ su¹lhã²te²lhã³ î³ne³wa³kon³nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 2 Nxe³ju³ta² î³ye³kxi¹nyhain¹te²nah¹lxi¹:

— Wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xa² î³yain³ki³si¹na¹ hau³hau³kot3sxã³ Je³su²jah³la² i³ya³sah¹lxi³ta³hẽ¹li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³nhe¹kxi²nẽ³lain¹kxa²yã¹n¹ti³su² ki³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

Je³su²jah³la²ũ³nhe³kẽ¹n¹kxi²jau³su²

3 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txa² Si³mãu²ah³la² khon³ta³kxi²sxã³ kã³lãun³ta³kxi²jah¹la² sxi²ye³na² Be³tãn²ya³thĩ³na² yxau³ain¹to³jah¹lo²su² ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²na² a²sxi²nhãu³ã¹ Je³su²jah³la² a³wxe³sxã³ î³yain³yain¹ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³tãu³a² a³wxe³sxã³ î³yai³nain¹tãu³a² txu¹ha³ka³lxa² a³wxã³sxã³ tah³lxẽ¹na² wẽ³sa² a²i³lxa² A³la³bas²tro³ẽ¹na², tẽ³sxã³ a³wxã³ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³te²nai¹na² hĩ³ne³kxa² ha³nẽ³jau³xa² wi¹lũ³khai¹nxe³jau³xa² a³lxi²khai¹nxe³jau³xa² a²i³lxa² Nar²tu³yau³xa² wxẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³te²nah¹lxi¹, txu¹ha³kã³lxa²na² sa²kxai³lu² tah³lxẽ¹nai¹na² wxa²nãu²lxi³sxã³, wi¹lũ³jau³xai²na² sa²kxai³lu²

Je³su²jah³la² ũ³nhe³kēn¹kxi²ta¹hxi²hē¹la². 4 Nxe³ain¹ka³tu³ a²nū²a² kwa²ī³yain³yain¹nūn³te²su² te²a² ī³xan³ta³kxi²sxā³ a²ē¹nāu³a¹ ī³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹;

— A²nxe³jau³xai²na² a³lxi²khaix¹jau³xai²la¹wi¹. Txu¹ha³ka³lxi²na² ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kwa² hxa³kxi²nha²tā²nxān³khi³. Nha¹nhai¹. 5 Nxe³jau³xai²na² ũ³yho³hi²ki³ke³la³te²kxi³ ũ³yho³hi²ki³txā³nxā² sa²kxi³lu², a²nū²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² ũ³hū¹ai¹nh³ki³tā³na¹. Ta¹hxi²hē¹la². Ain¹sxā³ ī³kwai²ta³kxi³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 6 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxi³lu¹ a²nū²a²nāu³xai²na² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Ta¹ka³lxi²na² hāix¹nā¹jah³lxi³hē¹li¹. ī³kwai²kxah¹lxi³txa³hē¹li¹. Kāi³ū¹sain¹ju³tai²na² wi¹khaix¹na³li¹. 7 A²nū²a² a²yen³kxi³txa²te²su² te²a² yxau²sa²tē³kxi²nyhah¹lxain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³sxā³ ī²li³tāu³a² wi¹kāi³ū¹hain¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² yū²na³li¹. Yxān¹ta¹ Txai²na² yxau²sa²tē³nū¹nx2ti³nxā³lho³li¹. 8 Ta¹ka³lxi²na² a²yen³kxa² yū³ain¹kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²hau³kot3sain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³ju³ta² txa²nū²ai²na² ka³ten³sa²na¹kxa² ha³ta³nxān²txi³ hi³ne³ki³yau³xai²na² wi¹lū²te²yau³xa² tē³sxā³ txa²nū²ain²txi³ ũ³nhe³kēn¹ya³sai¹nh¹na¹ ya³lu²na¹ju³ta³nū³su² āu¹la³kxi²sain¹na²li¹.

9 A²ya³la³tu³ ī³ye³kxi²nx2ta¹wi¹. Sū³na² wān³txa² wi¹ju³xa² u²lxi³ ha³ta³nxe³tu¹wi¹. Yuh³xan¹ko³nāu³a² a²yxo²ha³kxa¹ ha³ta³nxe³tu¹wi¹. Nxe³tāu³a² txu¹hai²li² wi¹kāi³ū¹sain¹ju³ta² te²yā¹nxe² u²lxi³ ha³ta³nxe³nūn²tu¹wi¹, sa²nēn¹kxi²si¹ju³su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² ā³yū¹ain¹si¹ju³na³su² ī³yau¹ū³ju³su²
10 Nxe³nxā²ha¹te¹, yān³tai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ā³nhai¹tā³nū³te²na² Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² sa²kxi³lu² wā²nxin¹te² si³yxau³kxa³te²nāu³xa² ā³nxai³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te²na² hxi²ka² ān³yā³yū¹ain¹si¹hain¹ju³su² ī³ye³kxi²ta¹hxi²hē¹la². 11 Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ wā²nxin¹te² si³yxau³ka³txa² nū³ka³txai²na² sa²kxi³lu² ī³ka³li³kxi²khaix¹nyhai¹nha²kxi³ ũ³yho³hi²txā³nxā² ũ³hū¹kxi²nū³su² ē³hau³ko³nye²nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai²na² hi²sen³kxi³lu² Je³su²jah³la² ā³yū¹ain¹si¹ju³na³su² o²la³kxi²ta¹hxi²hē¹la².

Yain³txa² wa²lo¹lo¹nxā³tū³xa² yain³kxi²nyhain¹ju³su²
12 Nxe³nxā²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ān³yā³nū²kxain¹sxā³ yain³txa² wa²lo¹lo¹nxā³tū³xai²na² ī³yai³nain¹nxā³je³na²ka² ye²ain¹ti³xa² o³ve²a² wē³sa² su²lain¹ti³wa³kwe³nxā² ān³si³wxe³tāu³a¹ hau³ko³ni² Txa²wā¹sū³na², kxā³nhx¹nu¹tai²na² ā³wa³su²tain¹ju³tu¹tai²na² ain³kxi²xain¹si¹hain¹ju³su² o³ve²a² wē³sa² ī³su²lhā³to³tāu³a¹ hau³kon³nū³ni² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² Je³su²jah³la² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Yain³txa² wa²lo¹lo¹nxā³tū³xa² ī³wa¹ki³la³ sa²wi¹hxa³tū³xai²na² yain³ni² o³ve²a² wē³sa² ī³so¹ī² nxe³ki³kxi³ju³ta² ī³nhū¹ān¹thūn³ta³ yain³kxi²thi³nū³a² sa²hau³kot3sīn¹te³la³ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

13 Nxe³nxā²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxi³lu¹ a²sa³wi³ha³lxa² a²ha¹lin¹ya³ti³xa² ī³sa²si¹hā³ain¹te²an¹ju³kxi³lu¹;

— Sxi²je³na² ā³nxai³ja¹hē¹li¹. Ā³nxai³ya³hin¹kxi²nān²tu³ in³txa² ī³ha¹txi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah³la² ī³yau³xē³na² ũ³whi¹so¹tē³na² sa²ka³la³ki²wxe³kxi²so¹nyhe¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah³la² ī³hī¹txi¹ja³hē¹li¹. 14 Ya³hin¹kxi²nān²tu³ sxi²ha² a²wa³kxēn³yah³la² ī³ye³kxi²txain¹ya³hē¹li¹; “Txa²wā¹yah³la² ī³ye³kxi²nxā³si¹sa²sīn¹ju³su² sa²si¹hā³sa²sīn¹na²li¹. ‘Īh¹thīn¹ta³ Txai²nāu¹xai²na² yain³txa² wa²lo¹lo¹nxā³tū³xa² yai³na¹thi³nū³la³ sīn¹te²la¹xa³? Nxe³sa²sīn¹nhē²li¹.” Nxe³ja³hē¹li¹. 15 Ya³hin¹kxi²nān²tu³ oh³xan¹thi³na², kāin²thi³na² wi¹thi³na² wā²na³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³thi³nāu³ai²na² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhau³kot3sxā³ sxā³tu¹wi¹. A²nxe³thi³nai²na² yain³txa² we¹ja¹hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

16 Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² a²ha¹lin¹ya³ti³xa² sxi²je³na² ā³wi¹hain¹ka³tu³, ha³lo²a² ī³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Je³su²jah³la² ī³ye³kxain¹kxu¹ja¹nxe³ju³ta² ī³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ain¹ju³ta² thī¹nai²na² yain³txa² wet¹ja³ta¹hxi²hē¹la².

17 Nxe³nxā²ha¹te¹ ka³nxā³hi²tāu³a¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxi³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² hxi²ka² hxn³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txa² whāi²na¹, ā³sa²so¹nū²la² thī¹nai²na² ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². 18 Nxe³ain¹ka³tu³ ā³wxe³sxā³ ī³yai³nain¹ka³tu³ Je³su²jah³lo³su² te²kxi³lu¹ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— A²ya³la³tu³ ī³ye³kxi²nx2ta¹wi¹. ī³yain³kxi²sah¹lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² ka³na³ka³na³te²su² te²ī³nxā² ko¹ko¹xa² hxi²ka² ā³yū³sa²yai¹nūn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

19 Nxe³ju³ta² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² kāin² ī³āin²txi³khaix¹ain¹ka³tu³ ā³si³wi¹wi¹sxā³ Je³su²jah³la² ī³wā³xtain¹te³nah¹lxi¹;

— Txai²la³ te³la¹ji¹? Txai²li² nxe²nx3tho³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

20 Nxe³nxā²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxi³lu¹ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Wxāi²na² a²yain³txi³nū³xai²na² so¹sxā³ a²yau³xai²na² ũ³hū¹kxa² yain³kxi²sah²lxin¹ti²tu³wi¹. Wxa²yu³ta² hxi²ka²hxn³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txe² ī³nxā² ka³na³ka³na³te²su² te²

ĩ³nxa², ko¹ko¹xa² hxi²ka² ä³yũ³sa²yai¹nĩn¹tu¹wi¹. 21 Ya²la³tu³ su²lhã³sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²
ũ³wha²li²txã³nxu¹tai²na² nxe²y³yau¹ũ³nê³ta¹hxai²hê¹li¹. Yxãn¹ta¹ ä³yũ³sain¹jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² kq³nxe³ti³hin¹khaix¹jah¹lo²su² na³li¹. Hai³txi³ a³li³lah¹xa³sxã³ txo¹nxa³ke³la³te²kxai³
ã²la² wi¹lhũ³nx2na³li¹, jah¹lo²su¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

Yain³tũ³xa² a²si³yxau³tãu³khai³xa²i³yau¹ũ³jau³su²

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³yai³nain¹tãu³a² Je³su²jah³la² yain³txa³nũ³xai²na² wxa²sa²so¹sxã³
Txa²wã¹sũ³na² i³wi¹lxon³kxi²si³jau³xa² i³ye³kxi²sãn²sxã³ wxa²nãu²lxi³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa²
ũ³hũ³xai³ain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Yain³tũ³xai²li² Txa²nũ²ai² yã¹nx2na³li¹. So¹kxi²sa²sxã³ yain³jah¹lxi³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

23 Nxe³nũ²la² i³na²kji³tê³na² hxi²tê³nha²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lxo³kxi²jau³nũ³a²,
i³ye³kxi²sãn²sxã³ ã³hũ¹xai³ain¹ka³tu³ a²nũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³na²xai³ain¹ta¹hxai²hê¹la².
24 Nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Jau¹xai²na² Txa²ti³ha²yxau³xa² yã¹nx2na³li¹. Wãn³txa² tah²yau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³
jä¹nxe² kã¹ũh¹nx2ta¹jau³nũ³ai¹la¹wi¹. A²nũ²a² kq³nxe³ti³ kã¹ju³ta² ä³wa²sutisi¹ha¹jau³nũ³su²
Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³sa³tu¹wi¹. 25 Nxe³yãn¹ta¹ nxe³kxa² yã¹nxa¹ju³ta² i³na²kxi²jau³xa²
wã¹su²i³xai³ i³ka³xi²nxa³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²hi¹na¹
i³na²xi²ki³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la². 26 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³yain³ta³lu²nain¹ni²
i³na²ta³lu²nain¹ni² nxain¹ka³tu³ ka³li³nhê³jau³xa² i³hai³nain¹sãn²ka³tu³, wã¹la³ka³txa²
O³li³ve²ra³kat3su¹ nxe³hxai²na²hê³ nxe³ka³ka¹txai²na² ä³nxa³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²ã³jau³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

27 Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:
— Txa²wã¹sũ³na² ã³wha²li²txã³nxu¹tai²na² wãn³txa² nxe³te³nah¹lx¹:

“O³ve²a² nũ³ka³txa² a²wa³kxên³yah³la² i³su¹lhã³a¹tu¹wi¹. Na¹ha³kxai³ o³ve²a² nũ³ka³txai²na²
sa²kxai³lu² ä³ni³sxã³ i³hax3tê¹hax3tên¹tain¹tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³kxa²
yã¹nxe³kxê³hũ³nxe² wxa²nũ³ka³txai²na² hã¹nxe³ti³xã² i³yãu²lxi³syah¹lxin¹tu¹wi¹. Txai²na²su¹.
Nxe³sxã³ ä³waix3sxã³ ä³nih³yah³lxin¹tu¹wi¹. 28 Yxãn¹ta¹ hã²wxãn³txa³ ka³tên³su²
i³sa²yxau³xi²na¹ka³tu³, Ka³li³le²a²ko³xa²nãu³a¹ ä³ne³ka²ta¹nx2ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hê¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Kwa²nxi¹lx¹. Äu²li¹nxa²sxã³ ä³nih²nxã²nxa³lho³li¹. A²nũ²a² ä³xa²
ãu²li¹hxn³txain¹kxan²ti³nũ¹ txai²li² ti³he¹nxê²nxa²hxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lx¹:

— A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ka³nxah³tai²nãn²tu³ ka³la³ka³la²su² ye³ha¹li¹
i³yai²lxi²nxa³ta¹lxa¹ wxã²na² sa²kxai³lu² Pe²jah³lo² i³nxa²na² sa²kxai³lu²
tên³si¹sa²nxã³jau³nũ³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. “Je³su²jah³lai²na² i²te²txã³wi¹.”
Nxên¹jau³xai²na², ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

31 Yxãn¹ta¹ Pe²jah³lai²na² yxo²xũn³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Kox¹ko¹su¹ i³su¹lhã³sain¹kxa² hã³ta³nxãn²txi³ hai³txi³ tẽn³nxa²hxa³jau³nũ³su²
i³ye³ti³he¹nxe²nxa³lho³li¹. Pe²jah³la² ta¹hxai²hê¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa²
hã¹nxe³ti³xa¹ i³ye³ku¹jã¹xain¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² Sũ³na² i³ye³kxi²jau³su²

32 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² whã¹na¹, ha³lo²a² Jet3se³ma³ni²ko³xa²
ã³nxa³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ti¹na² ha³lo³kxa² ä³wxe³jah¹lxi³sã²nhê³li¹. Txai²na² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²na¹tu¹wi¹.
Ta¹hxai²hê¹la².

33 Nxe³sxã³ Pe²jah³la², Ti³a²kah³la², Jo³ãu²ah³la² ä³sa²so¹sxã³ ä³nxa³ain¹ka³tu³
Je³su²jah³lai²na² kãin² hxi²waun³ta³kxi²nha²sxã³ äin²ta³kxi²nha²khaix¹ta¹hxai²hê¹la².

34 Nxe³te³nah¹lx¹:
— Äin²ti³ya³lu²te²hũ³sa³nhai¹. Ti¹na² ä³wxe²yxau³sxã³ wah³nxe³sah¹lxi³hê¹li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hê¹la².

35 Nxe² e³kxi²nũ²la² jũ¹nxe² yan¹nãu³a² ä³nxa³sxã³ kĩh³nũ³xa² ä³nyxo²thu²kxa¹sxã³
Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hê¹la². Ha³lo²a² a²kq³nxe³ju³ta² ä³nxê³txi³nha²te³lhxã³
nxe³ju³ta² ä³wxe³sa²si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hê¹la². 36 Nxe³te³nah¹lx¹:

— Txa²wi³nãi³. A²yen³kxa² hã¹nxe³ti³xa¹ hxi²kan¹te²si¹lx¹. Nxe³ha²kxai³lu¹
a²ko³nxe³ju³tai²na² khãuh³lxa³ti³sa²ju³tai²na² sa²wa³to²kxi²sa²hê³li¹. Yxãn¹ta¹
tên³nxa³nxa³kxai²nãn²tu³ wxa²wãn³txa² so¹lxi³ we¹ti³tên³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

37 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² ä³wã³li²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² äũ³xi²yain¹ta¹hxai²hê¹la².
Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Si³mãu²ah³lã³. Äu³xi¹lx¹. Jũ¹nxe²ju³ta² he³la³ku³ hxi²kan¹ti³ i³ye³tên³nha²sxã³
yxau²xai³lxan³ji¹wi¹? 38 Ye³tên³sxã³ yxau³jah¹lxi³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi¹jah¹lxi³hê¹li¹,

ko³nxe³ju³ta³la³ ā³wih²wkxi¹nxa²ti³kxa²yan³ti³su¹. Wxa²ē¹nāu³a² a²wi¹ju³ta³la³ ten³khaix¹yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ wxa²sxū³nai²na² sī³wi¹lhin¹ju³ta² hau³ko³nxa²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

39 Ī³ye³kxā¹ain¹ka³tu³ ā³nxai³ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² Ī³ye³kxi²jau³xai³jau¹xain²txi³ āh¹ Ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 40 Nxe² e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³wa³li²xi²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ āu³xain¹to³ta¹hxai²hē¹la², hxi²kan¹sxā³ ye³ten³sxā³ yxau³ai¹nxa³ha²kxai³la². Nxe³ha²kxai³la² Ī³ye³wā³nā³wā³nān³tai¹nha²kxai³ hxi²kan¹ti³ Je³su²jah³la² Ī³wa²lū³xin²tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

41 Nxe³sxā³ Je³su²jah³la² āh¹ ā³nxai³ka³tu³ ā³wa³li² āh¹ ā³ta³lo³hē²ti²to³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Āu³xi²sxā³ Ī³ye³nxi²sa²tē²ye²yah³lxi¹n¹ta²lu¹wi¹. Hāi¹nxo¹nha¹jah³lxi³sā²nhē³li¹. Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Hī¹nai²na² ko³nxe³thin¹te² hxi²ka²nāu³a² ā³yū³sain¹tu¹wi¹. 42 Ī³sa²yxau³sxā³ ā³nxai³ya³sah¹lxi³wxi¹. A²nū²a² ā³yā³yū³sa²jah¹lo²su² te²a² ya³son³nē³na³i¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ko³nxe³thin¹tū³ka³txa²Je³su²jah³la²so¹ain¹jau³su²

43 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ī³ye³ta³lu²nxa³tā³lxa¹ a²sa³wi³ha³lxa² a²hāi¹nxū³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a² Ju³ta²sah³lo²kxai³lu² ā³tū³ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² yu³la² kāin²te²a² tē³i², hi³ki²a³la² tē³i² nxain¹tū³ka³txa² ān³si³tē³kxa² ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu², wā²nxin¹te² sī³yxau³ka³ta³nāu³xa², ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³sa²nāu³sxā² a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³xa² Ī³sa²si¹hā³ain¹tū³ka³txi³la³ ta¹hxai²hē¹la². 44 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxā³nxai³tā² ā³yū³so¹jah¹la² Ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³hē¹li¹. In³txa² Ī³yo²sai¹la³kxi²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹kxe³su² nē²na³na¹, kan²txi³ Ī³sxā³sa²so¹sxā³tē³jah¹lxi³hē¹li¹. Ju³ta²sah³la² a²kxā³nxai³tā² nxē³ntain¹ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ā³tū³sxā³ Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Ī³yo²sai¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe² e³ta³lun²nū²la² a²nū²a² ko¹ko¹xa²nū³ka³txai²na² ā³tū³sxā³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 47 Yxān¹ta¹ a²nū²a² kwa² yxau³nū³te³su² te²a² yu³la² kāin²te²a² hxi²so¹nha²sxā³, wā²nxin¹te² sī³yxau³ka³txa² a²sa³wi³sa² Ī³su²lhxā³ Ī³ne³nxē³mi²lā³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 48 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu² a²nū²a² kāi²lxi³tū³ka³txai²na² Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² hi³ki²a³la² tē³sxā³ wxā²yah³lxi¹ti²ti¹. A²nū²ai²na² yen³kxa² kāi³jah¹la² Ī³sxā³sa²so¹lxa² yā¹nxe² i³sxā³sa³so¹sah¹lxi¹n¹ta²lu¹wi¹. 49 A³lan²ta² hāi¹nxe² Sū³na² sxi²ha² ā³wxe³na¹sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² Ī³ya¹ū¹nx²ti³ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹tāu³ai³tā² i³sxā³sa²so¹sah¹lxi¹kan³nxai³ti²ti¹. Yxān¹ta¹ Sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² we¹ta³lun²si¹jau³su² kāi³ū¹sah¹lxi¹lxi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

50 Ain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²hāi¹nxe³ti³xa² ā³waix³sxā³ ih³sau³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

51 Yxān¹ta¹ sa³nxe³lā³kxa² ka³na³ka³na³te²su² te²a² wā²la²ka³lo³a² yxāi¹nxā²nxa³ka³lo³a² ā³wi³kxi¹nha²te²su² te²a² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ ka³lxa¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ī³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 52 Ī³ye²nyhain¹ka³tu³ta¹ sa³nxe³lā³kxah³lai²na² sa²kxai³lu² wā²la²ka³lo³ai²na² ā³na¹sxā³ a²nū²so¹lxi³ ā³nih³ta¹hxai²hē¹la².

Wā²nxin¹te²hxi²kan¹te²nāu³xa²Je³su²jah³la²en²tain¹jau³su²

53 Nxe³nxa²ha¹te¹, wā²nxin¹te² sī³yxau³ka³ta³nāu³xa² a²nū²a² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³si²nāu³xa² whāi²na¹, ān³yā³sa³ki³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tu³ Ju³ta²sah³lai²na² nū³ka³txai²na² a²hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² tē³sxā³wā²nxin¹te² sī³yxau³khaix³ka² hxi²ka² ā³yū³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

54 Nxe³yān¹ta¹ Pe²jah³la² a²ha¹ u²la¹ Ī³hit¹xai³ta¹hxai²hē¹la². Ai³lhxā³ wā²nxin¹te² sī³yxau³ka³txa² a²sxi²ta² wai²ha² yo²tā³lxa² ā³wih¹ka³tu³ so²ta²to² nū³ka³txa²kxai³ ā³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ha³nxe²a² ā³yo²wxe³kxi²sxā³ hxi²kē³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

55 Nxe³tū³kxai³lu² wā²nxin¹ta² hxi²kan¹te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹ta² ā³nū²kxi²tū³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³nha²ti³te³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²na² Ī³su²lhāi³si¹hain¹jau³su² ain³nha²ti³te³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

Yxān¹ta¹, hxi²kan¹ti³ ain³nha²ti³he¹nxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 56 Nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³lxa¹te²hi²sen³su² wān³txa² ki³han³jau³xa² Je³su²jah³la² Ī³ye³ki³ha¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ hai³txi³ wān³txa² Ī³ye³ain¹jau³xai²na² Ī³we¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

57 Jā¹nxe³ju³ta²na² a²nū²a² ka³na³ku² te²a² Ī³sa²yxau³ain¹ka³tu³ Ī³ye³ki³ha¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

58 Ī³ye³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²wān³txa² ain³kxi²si¹na¹hē³li¹. Nxe³jau³xa²sa¹:

— Txa²wā¹sū³na² sxi²hai²na², a²nū²a² hxi²ka² to³nain³thi³nai²na² sa²nai¹a¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxā³ sxi²ha² ā³lxi³thi³na² txa²hi³na²

sa²ton³ta³lu²na¹tu¹wi¹. A²nũ²a² hxi²ka² sa²to³nai¹nxa³thi³na², Txai²li² sa²to³na¹tu¹wi¹.
Nxe³na²hẽ³li¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

59 Nain¹ta¹ hai³txi³ we¹nyhain¹jau³la³ yũ³ti³hex¹ta¹hxi²nxa³hẽ¹la².
60 Nxe³nxa²ha¹te¹ wã²nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² nũ³ka³txai²na²
nxũ²kwai³ye³ye³lo³tãu³a¹ i³sa²yxa³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹.
— Je³su²jah³lã³. Jau³jau¹xai²na² i³wa²lũ³xi¹nxã³ji¹wi¹? İh¹nxe³jau³ta³ kũ³te³kxi²nxain¹thi²li¹?
Ta¹hxi²hẽ¹la².

61 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka³nahx²nxe³sxã³ yxa³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³te³na¹
wã²nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu¹ äh¹ i³wã²txi³te³nah¹li¹.
— Wxã²na² Txã²wã¹sũ³na² Tah²sin¹ji¹wi¹? Txã²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxa³tãu³lo³txã²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxi²hẽ¹la².

62 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹li¹.
— Nxe³te³sa¹wi¹. Txã²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tãu³lot³sa²jah¹lo²sa¹wi¹.
Yxã¹ta¹ Txã²wã¹sũ³na² Si³yxa³kah³lai²na² a²wi¹nẽ³tãu³a² wxi²kin³ti³ton³ti³hit¹sain¹sxã³
ã³wxe³na¹ha²kxai³ oh³sĩ³nãu³a² wxã²kan³sxã³ wã³li²na¹ha²kxai³ nxe³na¹ju³ta² i²sah¹lxin¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la² ta¹hxi²hẽ¹la².

63 Nxe³nxa²ha¹te¹ wã²nxĩn¹te²nãu³xa² a²hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu¹ ain³kxi²te³na¹
a²ha³la³se³nã¹ka³lo³khai³xa² wxã²ten²txi³ta¹hxi²hẽ¹la². Wxã²ten²txi³te³nah¹li¹.
— Hã¹nxã¹a³sah¹lxixi¹wi¹. 64 Wã³txai²li² Txã²wã¹sũ³na² kũ³nxe³te²lo³jau³xai²na²
ain³kxi²ki³ti²tu³wi¹. Nxe³ki³sa²kxai³ İh¹nxe³ki³te³ji¹wi¹? Nxe³yhain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ä³ki³nũ²kxi³tũ³ka³txai²na² a²hã¹nxe³ti³xa¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹.
— Su²lhã³ain¹ju³ta² so¹lxixi³wain³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

65 Ain³ka³tu³ a²nũ²a² i²li²te²a² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i³ye³ka³su³hẽn¹kxi²ha²kxai³ a²nũ²a² äh¹
i²li²nũn³te² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ü³yhe³tũ³sã²sã³ i³wait¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹.
— İh¹nxe³te²ta³ i³wai¹txain¹sin¹ji¹wi¹? İ³ye³kxi²sa²sĩ³nhe³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
Nxe³ju³ta² so³ta²to² nũ³ka³txã² wxã²wai¹tain¹nũn³ta¹hxi²hẽ¹la².

Pe²jah³la² a²yxõ²wãn³txã² Je³su²jah³la² sa²yxõ²ã³jau³su²

66 Nxe³ain¹ti³kxi³lu¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ sxi²ha² wai²ha² yxõ²tã³lxã² ä³wih¹sxã³
ã³yxõ²wxe³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³tãu³ãn²tu³ta¹ wã³nxĩn¹jah¹la² a²sa³wi³sxa² wãin²ta¹ka³lxu³na²
wxã²ka³tu³ Pe²jah³lai²na² hxi²kẽ³ji³ju³ta² i²ka³tu³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹. 67 — Wxã²na²
Je³su²jah³la² Na³sa³re³thi³na² yxa³uh¹la² ä³si³tẽ³kxain¹nũn³to³hin¹tai¹ti²ti¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

68 Yxã¹ta¹ Pe²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxi³lu¹ i³ki³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹.
— Jah¹lai²li² i²te²txã³xĩ¹. Wxã²wãn³txai²na² ä³ne³wxe³ti³hex¹sa²nxã³nhi¹.
Ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³sxã³, sxih²yxõ²a² a³li³xi²ta¹hxi²hẽ¹la². A³li³xi²hi¹na¹ ka³la³ka³la²a²
i³yxai²lxĩ²ta¹hxi²hẽ¹la². 69 Nxe³ka³tu³ wãin²ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Pe²jah³lai²na² i²xi²tãu³
a²nũ²a² kwã² yxa²wã²xai²te²a² i³ye³kxã² ä³si³wxe³te³nah¹li¹.
— Jah¹lai²na² Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxai²la¹wi¹. Wãin²ta¹ka³lxai²na² a²wãn³txã² ta¹hxi²hẽ¹la².

70 Jã¹nxa²ha¹te¹ i³ki³ha¹kxi²jau³su² i³wa²lũ³xi²te³nah¹li¹.
— Ti³he¹nx²nxa³xĩ¹. Pe²jah³la² nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ha¹ kwẽn¹ta¹na²
a²nũ²a² kwã² yxa²wã²xai²te²a² a²wãn³txi³kxi³lu¹ Pe²jah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹li¹.
— Ka³li³le²a²ko³nãu³a¹ yxa³sxã³ tũn¹khaix³nĩn¹ko³lxã²na³li¹. Nĩ¹nha²kxai³ Je³su²jah³la²
nũ³ka³txã² ka³na³ka³na³te²si¹li¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

71 Yxã¹ta¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² yxõ²ãn³ta³ti³ i³ye³kxi²te²an¹jau³kxi³lu¹.
— Jah¹la² i³ye³kxah²lxin¹kxah³lai²na² i²ti³hex¹te²txã³i¹. Txã²wãn³txai²na² e³a¹jau³xai²na²
Txã²wã¹sũ³na² wi¹lain³kxi²sain¹na³li¹. Ki³ha¹kxi¹nx²ta¹ke³la³te²kxai³ ãn³txi³ju³ta²
ũ³hũ¹sai¹nhĩ³nx²na³li¹. Pe²jah³lo²su² ta¹hxi²hẽ¹la².

72 Nxe³ain¹tãu³ kwẽn¹ta¹kxai³ ka³la³ka³lan¹ti² ye³ãn³ta³lo³hẽ²ti²sxã³ i³yxai²lxĩ²ta¹hxi²hẽ¹la².
Nxe³ka³tu³ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wãn³txã² ain³kxi²xi²ta¹hxi²hẽ¹la².
Nxe³jau³xai²na².
— Ka³la³ka³la²a² ye³ãn³ta³lo³hẽ²ti² i³yxai²lxĩ²ta³lu²nxa³ta³lxã¹ wxã²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹
ka³na³ki¹ ten³si¹sa²nxã³jau³nũ³su² i³ye³ta³lu²nĩn¹tu¹wi¹. Ha³la³je¹nai³tã² Je³su²jah³la²
wãn³txã² ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tu³ kãin² i³ãn²ta²kxi³sxã³
i³nã³nkhãix¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

15

Pi³la²jah³la² hxi²ka² ä³yũ³ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ka³nxa³ha²ta³kxi³lu¹ ä¹ka³nxa³ha²ta³a¹, wã²nxĩn¹ta² si³yxa³ka³ta²nãu³xa²
i³kaix¹ti², a²nũ²a² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txã² i³kaix¹ti² ha³teh³nxã³nxa² a²hõh³lxĩ³su²
tũ³ka³txã² i³kaix¹ti², a²nũ²a²nãu³xa² a²hxi²kan¹ti³nãu³xa² i³kaix¹ti² ain¹sxã³
ã³sa²ki³nũ²kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txã² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²
i³su²lhã³si¹hain¹jau³su² ain³nha²te³lhã³ nxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ain³nha²ta³lu²nain¹ka³tu³

Je³su²jah³la² sa²tai³kxi²sxā³ sa²so¹sxā³ ha³lo²a² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah³la² Pi³la²jah³la² a²hxi²ka²nāu²a² ā³yū³ain¹ta¹hxi²hē¹la². ² Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² i³wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Ju³te²a² nū³kā³txai²na² a²si³yxau³jah³lo²sin¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹:
— Wxa²wān³txai²na² wain³na³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

³ Nxe³ka³tu³ wā³nxi¹na² si³yxau³ka³te²nāu³xa² Je³su²jah³la² kō³nxe³ti³hit¹si¹jau³su² kām² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². ⁴ Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ ā³ka³nah²nxe³sxā³ yxau¹ji¹wi¹? Tū¹ka³txai²na² kō³nxe³ti³hi¹ta²si¹hain¹ju³ta³la³ i³tih³nxe³sa²ye²nxain¹jau³xa² ain³kxi²nhān¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Ta¹hxi²hē¹la².

⁵ Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ā³ka³nah²nxe³sxā³ yxau³yain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu² Pi³la²jah³lo²kxai³lu² kām² i³wā³ta³kxi²nha¹ta¹hxi²hē¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² ya³lu²si¹jau³su² kwa³na³jau³su²

⁶ Nxa²ha¹te¹ yain³tū³xa² wa²lo¹lo¹nxa³tū³xa² yai³nain¹je³na³kxa² nxe³xai³ti³wa³kxa² ha³lo²a² wa³kxēn³yah³la² te²hi²sen³su² nxe² kāi³ū¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nū²ai²na² sxi²ha² kan³thi³na² ū³tū³lxi²sxa³te²na² i²li²te²na² ka³na³ka³na³kan²tu³ than²kxi²sa²tā³sxā³ sa²nū¹xi²nyhain¹to³ta¹hxi²hē¹la². Ju³te²a² nū³kā³txai²na² te³nain¹kxah³lo²su² jah¹la² than²kxa² sa²nū¹xi²nyhain¹to³ta¹hxi²hē¹la². ⁷ Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² in³jah³la² kō³nxe³thin¹jah¹la² Ba³ra³ba²sah³la² tū³kxi²sxa³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² nū³kā³txa² a²hi²sen³kxai³lu² ha³la³je¹nhin¹kxai³lu² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ā³nhe¹kxi²nyhain¹sxā³ a²nū²a² su²lhā³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² tū¹kxi²sxa³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

⁸⁻¹⁰ Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³kā³txai²na² ka³lxa¹tū³kā³txai²na² ya³so³nain¹ka³tu³ yxo²xūn³txi³ Pi³la²jah³la² i³wā³txi³sain³te³nah¹lxi¹:
— A²nū²a² ka³na³ka³na³te²su² than²kxa² sa²nū¹xi²sa²to³nhin¹ta¹ti²ti¹. Kwēn¹ta²na² jā¹nxe³sa²si¹nhē³li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

Yxān¹ta¹ Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wā³nxi¹na² si³yxau³ka³ta³nāu³xa² a²ē¹nān¹jau³la³ a³la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Kām² i³ka³tā³nai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ān³yū³ain¹ju³ta³kxai³ a³la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

Nxe³ha²kxai³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Ju³te²a² nū³kā³txa² a²si³yxau³jah³la² than²kxa² sa²nū¹xi²nx2ta¹tu¹wi¹. Ju¹ta²na² ten³nxa²li³xa³ji¹wi¹? Pi³la²jah³la² a²wān³txa² nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². ¹¹ Yxān¹ta¹ wā³nxi¹na² si³yxau³ka³ta³nāu³xa² a²hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² kām²ti³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ than²kxi²sa²tā³sxā³ ū³hū¹xi²nē³lhi¹hain¹jau³su² i³wā³txi³sain³txain¹yah³lxi³si¹nhē³li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² ten³kj³sxa³jau³su² i³ye³kxi²txain¹yah³lxi³si¹nhē³li¹. Nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ te³nain¹si¹hain¹jau³su² a²nū²a² kām²i³tū³kā³txai²na² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². ¹² Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Ba³ra³ba²sah³la² ten³yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² Ju³te²a² nū³kā³txa² a²si³yxau³jah³la² i³yi¹li²yah³lxi³to³hin¹jah¹la² ih¹nxet³sxā³ kām²kxi²te³la¹ji¹wi¹? Nyhain¹ta¹hxi²hē¹la².

¹³ Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² kām²i³lxi²tū³kā³txai²na² kām² i³wxa¹nain¹te³nah¹lxi¹:
— Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ i³ya²lu¹tain¹si¹nhē³li¹. Nxin¹ta¹hxi²hē¹la².
¹⁴ Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— Ih¹nxe² kō³nxe³thi¹sxā³ kām²h³thai¹li¹? Nxe³ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kām² i³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹:
— Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ i³ya²lu¹tain¹si¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

¹⁵ Nxe³ha²kxai³ Pi³la²jah³lai²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² kām²li³tū³kā³txai²na² i³wi¹lxon³kxain¹si¹hain¹jau³su² Ba³ra³ba²sah³lai²na² than²kxi²sa²tā³si¹sxā³ ū³hū¹xain¹ta¹hxi²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ūn³txi³ i³ta³lo²wait¹si¹hain¹ka³tu³ hi³sa³ka³txa² ū³hxi²kī¹la³kxi²si¹hain¹jau³su² ā³yū³yhai¹nha²kxai³ Pi³la²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

So³ta²to²nāu³xa² kō³nxe³ti³yxo²ka³lxi³lain¹jau³su²

¹⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³kā³txa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² so¹ka³tu³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah³la² sxi²ha² kām²thi³na² Prai³a³to³ri³ā²thi³nān²tu³ ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Ain¹ka³tu³ so³ta²to² nū³kā³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³nū²kxi²si¹hain¹jau³su² i³kaix¹tain¹ta¹hxi²hē¹la². ¹⁷ Nxe³te³na¹ so³ta²to² nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu¹ wā²la²ka³lo³a² sau³saun³ka³lo³a² tē³sxā³ Je³su²jah³lai²na² ū³whi²kxai¹nha²kxai³ wai³la² wxa²xu³kxain¹sxā³ ū³nhe³hēn¹ta¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². ¹⁸ Ain¹ka³tu³ i³sa²nēn¹kxi²ki³ixot³sxā³ i³ki³wai³ka³si³xain¹te³nah¹lxi¹:
— Wi¹lhin¹te²si¹lxi¹. Ju³te²a² nū³kā³txa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³lo²si¹lxi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

19-20 Ain¹sxā³, hi³sa³ka³txa² wē³sa² hxi²so¹xi²sxā³ Je³su²jah³la² i³ne³su²lai¹nha²kxai³
 i³ye³ka³su¹hēn¹kxai¹nha²kxai³ ā³ka³ti³wxe³kxain¹sxā³ wi¹lhin¹ki³lxo³jau³xa²
 i³ye³ki³ha¹kxain¹sxā³ kq³nxe³ti³ i³yo²kwa³lxix³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹te³ka³ka¹
 wā²la² sau³saun³ka³lo³ai²na² sa²sai¹kxain¹sxā³, Je³su²jah³la² a²wā²la²ka³lo³khai³xa²
 ū³whi²kxi²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxā³txa³ i³hxi²ki¹la³kxi²si¹hain¹jau³su²
 sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Hi³sa³ka³txa² ū³hxi²ki¹la³kxain¹jau³su²
 21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³la² Si³rē²ne²ko³xa² tgn¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 A³le³syān²trah³la² Ru²fu²jah³la² a²wi³nu²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²su²
 te²kxai³lu² a²kxā³nxa¹ ha³lo²a² wa²li³sxā³ wxā³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ so³ta²to²
 nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hi³sa³ka³txa² Je³su²jah³la² i³hxi²ki¹la³kxi²ka³nū³a²
 sa²tā³ka³la³kxi²hēt¹so¹nha²si¹jau³su² Si³māu²ah³lan²tu³ yxo²xū³txi³
 i³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 22 Nxe³ka³tu³ ā³nxa³ain¹ka³tu³ wā²la²ka³txa² Ko²ko²ta³kat³su²
 nxe³jau³xā² a²si³yxa³tāu³a² sa²kxai³lu² txa²wā¹ne³ka³lo³su² nxe³hxai²na²hē³ ka³txa²nāu³a²
 sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 23 Nxe³hī¹na¹ vīn²yo³jau³xa² hī³ne³kxa² mi²ra³jau³xa²
 ih³nē³ju³ta² ā³wxe³lu¹nhē³jau³xa² nxe² ū³ke³ni²jau³xa² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² i³nxū³sain³nū²la² i³na²ta¹hxai²nxa³hē¹la². 24 Nxe³nū²la²
 hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² wā²la²ka³lo³a²
 wxā²sa²so¹te²txai³ain¹sxā³ tah¹lxa² wē³sa² o²la³kxain¹sxā³ a²wa³kxēn³ton³yah³la²
 nū¹hain³nyhain¹ka³tu³ wā²la²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² wxa²nū³te²txai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 U³je³na³ka² wxa²ki³ka³la³nū²la² i³hxi²ki¹la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 26 Nxe³ju³ta²
 hi³a²ka³lo³a² wān³txa² ū²wha²li¹lhān²sxā³ a²ne³ta¹lxo³ka³nāu³a¹ ū³kū¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ū³wha¹li¹lain¹jau³xa²sa¹;

— Je³su²jah³la² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxa³jah¹lai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 27 Nxe³ju³ta² a²nū²a² kāi³su¹lhā³to³jah¹la² ha¹lin¹jah¹la² i³hxi²ki¹la³kxain¹nūn¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²wi¹nē²tāu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹la² i³hxi²ki¹wxe² a²wā³tāu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹la² i³hxi²ki¹wxe²
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 28 A²nxe³jut³su² kxā³nxi¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxī¹.
 — Jah¹lai²li² kq³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txi³su² ti³hi¹tain¹na²hē³li¹. Nxe³txā³nxu¹ta¹na²
 ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² kwa² wa³to²hi²te²nāu³xa² i³ne³wa³nxīn¹wa³nxīn¹nha²sxā³
 i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹te³nah¹lxī¹;
 — Ha³we¹. “Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²nai¹hxat³sān²sxā³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³la²ni²sxā³
 āh¹sa²to²nxī²na²tu¹wi¹.” Nxīn¹jau³su² e³in¹ta¹ti²ti¹. 30 Hī¹na² wā²nxūh¹ i³hxi²ta²la³kxi²nha²sxā³
 hi³sa³ka³txa² ka³nxī¹nhu¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Jā¹nxe³jau³xa² wā²nxīn¹ta² si³yxa³ka³ta²nāu³xa² ha³teh¹nxā³nxa² a²hoh³lxix³si²nāu³xa²
 whāi²na¹, yxo²nyhai¹nxa³jau³su² i³wai³ka³si³xi²sxā³ i³ye³lain¹te³nah¹lxī¹;
 — Jah¹lai²na² a²nū²a² ā²xa² sa²hau³ko³tain¹to³ta¹ti²tu²wi¹. Yxān¹ta¹ wā²nxūh¹lxix³ hxi²kan¹ti³
 sa²hau³ko³nha²nxa³lho³li¹. 32 I³sa² e² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ha²lxai³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxa³tāu³lo³jah¹lo²su² ha²lxai³ nxe³ke³la³te²lxai³ i³hxi²ta²la³kxi²nha²sxā³
 i³ka³nxix²kxai²nān²tu³ yxo²si¹nhj³na¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txa²
 ko³nxe³ti³ kāi³ya³te²na² hi³sa³ka³txa² ā³xa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²yain¹te²na² te²yā¹nxe³jau³su²
 yxo²nyhai¹nxa³jau³su² i³wai³ka³si³xain¹nūn¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i³yau¹ju³su²
 33 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² whāi²na¹ ka³nxa³hi²khai¹nxe³ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta²
 ne³ka³ka³nhī¹nān¹te²tu³ ā³ka³nxa³hi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³ki³kan³tāu³a¹ so¹lxix³
 i³ha²te²txi²ye²ta¹hxai²hē¹la². 34 Ki³kan³nū²la² Je³su²jah³la² kāin² i³wxan¹sxā³ i³kaixite³nah¹lxī¹.
 — E³li¹ e³li¹ la³ma³ sa³ba³ka²ta²ni¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xa²na² a²si³yxa³tāu³a²
 nxe³te³nah¹lxī¹;

— Txa²sū³nu²khai³jah¹lāi³. Txa²sū³nu²khai³jah¹lāi³. Īn¹nxe³kxa²yan³ti²ta³ ā³na¹san¹thi²li¹?
 Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³jau³xa²na² a²nū²a² kwa² yxa³sxā³ i²tū³ka³txa² wai³nxa³txi³ ain¹kxain¹nū²la²
 i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹;

— Ne³kat¹jah³sah¹lxix³si¹nhē³li¹. E³li²ah³lu¹ta¹na² i³kaixitain¹nīn²ta¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³te³na¹ a²kwēn¹ta¹na¹ kwa²yxa³sxā³ i²tū³ka³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² ā³nih³sxā³
 i³yi²lho¹tū³xa² so¹sxā³ yain³txa² yau³xa² kah³jau³xa² ū³hū¹sxā³ ū³whi¹sai¹te³na¹ hi³sa³ka³txa²
 ū³ki³wi²kxi²sxā³ Je³su²jah³la² i³xon³so¹si¹hain¹jau³su² ū³yxo²tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹te³nah¹lxī¹;

— Ha³lo³kxa² yxa³a³sah¹lxix³hē¹li¹. E³li²ah³lu¹ta¹na² wxā³sxā³ sa²hxi²ta²la³kxi²te³lhxā³
 wxā³si¹jau³nū²su² i²wahx³nxe³yah³sah¹lxix³hē¹li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³la² kāin² i³kwaix¹sxā³ ya³lu²ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³hī¹na¹ wā²la² au³khai¹ka³lo³a² Txa²wā¹sū³na² a²sxi²ha² nxū²kwai³ye³la³nā³a¹ au³ti³yxau³thi³na¹ yxo²tī¹ka³lo³a² ā³ten²ti³ta¹hxai²hē¹la². Oh³nā³u³a¹ ā³ten²txi²wxā²kan³ka³tu³ yu³hxai²na² sa²kxai³lu² ān³ten²ti³sxā³ ā³yo²hai²ta³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 39 Nxe³ju³ta² so³ta²to² a²hxi²kan³jah¹lai¹na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² yxo²tī¹tāu³a¹ sa²nxū²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i²ain¹tāu³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai¹na² ya²la²tu³ Sū³na² Tah²yah³lo²sin²tai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

40-41 Nxe³nxa²ha¹te¹ ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³ Je³su²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xa² he¹ai¹nhī¹kxai³ txu¹ti³nā³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi² a²yen³kxa² wi¹lā³non²ta³kxi² yhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ka³lxa¹tū³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta¹ka³lxi³nā³uxa² a²i³lxa²sa¹. Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Tī³a²kah³la² kau³kaun³jah¹la² a²hā³ka³na² Jo³se²ah³la² a²hā³ka³na² nxe³ha²kxai³ Sa³lo²ma³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txa² hī¹na² u²yxau³sxā³ Je³su²jah³la² hxi²ki¹la³kxain¹ju³ta² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² ha³la³je¹nhī¹nai³kxai³ txu¹ti³nā³uxā²xa² ka³lxa¹tū³ka³txa² Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi²sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txa² u²lyxau³yain¹nūn²ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² txa³h³lxa³kxē¹na² sa²nī³kxain¹ju³su²

42-43 Nxe³hī¹na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³la²ni²hī¹nai³kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txa² a²yain³txa² wet1sxā³ āu¹la³kxain¹to³tāu³a¹ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tāu³a¹ sū²ni²khai¹nxe³tāu³a¹ Jo³se²ah³la² A³ri³ma²te²a³thi²nān¹jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txa² hxi²kan³jah¹la²nā³uxa² ka³na³ka³na³jah¹la² wi¹lhin¹khai¹jah¹la² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan³ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta² wahx3nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jah¹lai¹na² sa²kxai³lo³ ya³lo³txi²sxā³ Pi³la²jah³lai²na² ā³nxai³sxi²ka³tu³ Je³su²jah³la²nū²a² i²wā³txi²ta¹hxai²hē¹la². 44 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²tāu³ i²wā³wā³txi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

— Hī¹na² Je³su²jah³la² ya³lu²te²tān²ku². Nxe³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ so³ta²to² nū³ka³txa² hxi²kan³jah¹la² i²kaix1so¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ta¹nx3thi²li¹? Nxe³yhu¹ta¹hxai²hē¹la². 45 Nxe³nxa²ha¹te¹ i²wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ya³lu²na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Ya³lu²jah¹la²nū²a² so¹txu¹li¹, ten³nxa²kxai²nān²tu²txa¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³lai²na² sa²kxai³lu² wā²la² hā³ta³ka³lo³a² tē³ka³tu³ a²nū²su² sa²ta²la³kxi²nyhu¹sxā³ ān³ka³nxī²ka³tu³ wā²la²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² wxa²wā³lā²u²te³kxi²nyhu¹sxā³ tah³lxa³ka³tē¹nā³a¹ ū³whi²wxe²ta¹hxai²hē¹la². A²i²nā³a¹ wā³la³ka³txa² tah³lxa³ka³ta² wxa²xu³sxā³ ū³wxawē¹tē³nā³u³ ū³whi²wxe²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ a²e²nai²na² tah³lxa³kxa² kāin²ka³ta² ū³wa³ti³kxi² sa²tā³sxā³ ū³h²yo²tī¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². 47 Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² sa²nī³kxi²ju³ta² txu¹ti³nā³uxa² Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Jo³se²ah³la² a²hā³ka³na² nxe³ha²kxai³ ha¹lin¹ta¹ka³lxa² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16

Je³su²jah³la² ka³ten³su²i³sa²yxau³xi²ju³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³ti³xa² ha³nā³hi²na³na¹ nxe³ka³tu³ ka³nxah³ti³wi³ka³lon³tāu³a¹ txu¹ti³nā³uxa² Ma³ri²a³ Ma³ta³lē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa² Tī³a²kah³la² a²hā³ka³na² nxe³ha²kxai³ Sa³lo²ma³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ ain¹sxā³ hī²ne³kxa² wi¹lū³tē³kxa² ū³yho³hi²sxā³ so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la² Je³su²jah³la²nū²a² wxa²to¹la³kxi²te³lha³ka². 2 Ain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ To³mīn²ko³ nxe³ju³ta²kxai³ u³je³na³ka¹na² a³lxi³hīn¹kxai³ txu¹ti³nā³uxa²na² sa²kxai³lu² a³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Aun³tain¹tāu³a² i³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹:

— Tah³lxa³ka³lo³ai²na² yxo²tī¹nha²ka³lo³ai²na² ih¹nxe³te²ta³ sa²yo²than²kxi²tē³ain¹te³ji¹xī¹, kāin²khai¹ka³lo³sa²ha²kxai³lu²? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 4 Yxān¹ta¹ ten³sa²tā³ain¹te³na¹ kāin²khai¹nxē³ka³lo³ai²li¹ ū³h²yo²than²nha²ju³ta²nu¹tai²na² i²lain¹ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ain¹ka³tu³ tah³lxa³kē¹nā³u²ai²na² ā³wi¹hain¹ka³tu³ in³txa² sa³nxe³la³kxa² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa³nxe³la³kxa² wā²la² hān³ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²jah¹la² yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² txu¹ti³nā³uxa² a²wi¹hē²tāu³ai²nān²tu³ ā³wxe²ta¹hxai²hē¹la². O²khai¹xain¹sxā³ yuh³lxi³khai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 6 Yxān¹ta¹ jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te²an¹ju³kxai³lu¹:

— O²lhxā³ i³wā³jah³lxi³txa³hē¹ni¹. Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² ton¹jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txa² hī³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²sxā³ i²ya²lu¹kxe³su² jah¹la² ān³ten²yah¹lxi¹nxī¹. Yxān¹ta¹ jah³lai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²ni¹. Hai³txi³ti¹nān²ta³ he¹ti³he¹xai¹nxa³xi¹. Tē²nai²li² hā¹kxain¹te²nai¹ti²tu³ni¹. I²jah¹lxi³hē¹ni¹. 7 Jā¹nxa¹ju³su² hī¹na² sa²kxai³lu²

I³sxã³ Pe³jah³la² i³hen³txi² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xã³xa² i³hen³txi², whãi²na¹ nxe³jah³lxi³hẽ¹ni¹. I³hen³txain¹yah³lxin¹jau³kxai³lu¹:

“Je³su²jah³la² ne³ka³ta²nx2ti³sxã³ Ka³li³le²a²ko³xa² ã³nxai³tu¹wi¹. Nũ¹ã¹ i²syah¹lxin¹tu¹wi¹.” Jau¹xai²na² ha³la³je¹nai³tã² Je³su²jah³la² i³ye³kxi¹nx2ti³ta¹ti²tu³ni¹. Jã¹nxe³jau³su²nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹ni¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxe³nxã³ha³te¹ txu¹ti³nãu³xai²na² tah³lxẽ¹na² a³li³ain¹sxã³ ã³ni³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kãi²no²nha²hã²kxai³ i³ka³ta²ta¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ hai³txi³ wãn³txi³la³ a²nũ²a²ã³xa² i³ye³kxain¹ti³hex1ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².

Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa² Je³su²jah³la² i²jau³su²

9 Nxe³nxã³ha³te¹ To³mĩn²ko³ nxe³ju³ta² i³yũ¹li²nxã³ta³lxa² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu²ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²te³na¹ Ma³ri²a³ Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa² i³ha¹txi²ta¹hxai²hẽ¹la². A¹kxã³nxai³kxai³ ta¹ka³lxa² a²nxũ²kwa³i³nũ³a¹, ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² ka³lxa¹te²nũ³xa²ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ tũ³ka³txa² nxũ²kwa³iyxa³uxai³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ a²ta³a²nũ²ka³txai²na² Je³su²jah³la² a²ka³te²na² yxa²uxai³lhũ¹nai³tã² nxũ²kwa³i³si¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 10 Nxe³nxã³ha³te¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ã³nxai³ka³tu³ Je³su²jah³la² a²yã³la²nũ³xa²i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²yã³la²nũ³xa²i³na² kãin² ãin²ta¹nha²kxai³ kãin² i³nã³nai¹nha²kxai³Ma³ri²a³ Ma³ta³lẽ²na³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² ã³wxã³yain¹sxã³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 11 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²jau³xa² ta¹ka³lxai²na² Je³su²jah³la² i²ain¹jau³xa²i³yau¹ũ¹hain¹to³ta¹ a²yã³la²nũ³xa²i³na² sa²kxai³lu² yxo²i²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².

A²sa³wi³ha³lxi³na³ha³lin¹ya³te²a² Je³su²jah³la² i²yã³jau³su²

12 Nxe³ka³tũ³ hã²wxã³txã³ a²yã³la²nũ³xa²i³na² ha¹lin¹te²su² te²a² ha³lo²a² ã³nxai³ya³tãu³Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³lxi³ sa²yã³nha²sxã³ ã³lxi³te²hũ³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 13 Ha¹lin¹te²na² sa²kxai³lu² ã³h¹ ã³wa²li²ya³sxã³ a²yã³la²nũ³xa²i³na² wã³kon³tũ³ka³txa²i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² i³ã³lxi³te²hũ³yain¹jau³xa²i³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxã¹ta¹ a²wã³kon³tũ³ka³txai²na² hai³txi³i³we¹nyhain¹ta¹hxai²nxã³hẽ¹la².

A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² Je³su²jah³la² i²ain¹jau³su²

14 Hã²wxã³txã³ ye³jen¹nãu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³khai³xa² hxi²ka² hxan³sxã³ka³na³ka³nat3sxã³ wxa²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txa² ã³wxe³sxã³ i³yai³nain¹tãu³a² Je³su²jah³lo²su²te²kxai³lu² wxã³yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³yain¹sxã³ sa²yxo²we¹nyhai¹nxã³ju³ta² i³kwa³i³kxai³ni² ã³ne³to³hai¹nxã³ju³ta² i³kwa³i³kxai³ni² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²ju³ta¹na²a²nũ²a² i²ain¹te²na² a²wãn³txa² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²i³na² yxo²i²ai¹nxã³ha³kxai³lu¹nxã³ta¹hxai²hẽ¹la². 15 Nxe³nxã³ha³te¹ Je³su²jah³la² a²wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² yxo²ha³kxai³ ã³nxai³yah³lxin¹kxai³nãn²tu³ a²nũ²a² hãi¹nxe³ti³xa¹ i³yau¹ũ¹tain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Ain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: Je³su²jah³la²

ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²ju³tan¹te²kxã³yã³llu² a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxa²uxai³ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sxã³ Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹kxai³nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxã³ yo³ha²wa²su²ti³hi¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xi²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxai³ i³yau¹ũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹.

16 Nxain¹yah³lxin¹kxai³nãn²tu³ a²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³ yxo²i²sain¹kxai³nãn²tu³ i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹nẽ³jau³xa² sa²yxo²wet1sain¹kxai³nãn²tu³ te²su² a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta²wa²su²tain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² sa²yxo²ã³sain¹te²su² te²an²tu³ a²ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta²yxa²uxa²te³ai¹nha²kxai³ yxan¹nũ³a¹ Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³te²lo³jau³su² yxa²uxai³lain¹tu¹wi¹.

17 A²nũ²a² yxo²i²sain¹kxai³nãn²tu³ a²yen³kxã² wã³nxĩn¹ju³ta² kãi³ain¹tu¹wi¹. Kãi³ain¹ju³ta²sa¹: Txa²i³lxa² i³yĩ¹li²sa²sxã³ ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwa³i³si¹hi² wãn³txa² yau³xã³xa²tah²yau³xa² i³ye³i² nxe³ain¹tu¹wi¹. 18 Jã¹nxain¹kxai³nãn²tu³ txih³xa² yxo²ko³nxe³te²a²wxã²sa²so¹ain¹kxai³nãn²tu³ kho³nai¹nxã³ha³kxai³ ti³h³na³lxa³yau³xa² i³hã³ain¹kxai³nãn²tu³ kho³nai¹nxã³ha³kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Jã¹nxain¹kxai³nãn²tu³ a²nũ²a² i³ton³te²su² te²a²wxã²wxai³ain¹kxai³nãn²tu³ we²nxain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² oh³nãu³a² wxã²ka³la³ye²jau³su²

19 Nxe³nxã³ha³te¹ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³uxai³lah¹ Je³su²jah³la² i³ye³ta³lu²nain¹nxã²ha¹te¹oh³nãu³a² Txa²wã¹sũ³na² A²hi²sen³kxai³lu² so¹sxã³ ka³lã³ka³tu³ Sũ³na² wi¹nẽ³tãu³a¹ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 20 Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²i³na² ã³nxai³ain¹ka³tu³ ha³lo²a² i²li³je³na² ã³nxai³ain¹kxai³nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²wi¹jau³xa² i³yau¹ũ¹ai¹nha²kxai³ hau³hau³kon³nũ²la² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu²

a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²i³na² hxi²nũ²te¹lhxã³ a²yen³kxã² nũ³ikxũn³te²su² o²la³kxai¹nha²kxai³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ wãn³txai²na² a²sa³wi³ha³lxi³na² i³ye³ain¹jau³xi²na² Je³su²jah³la² a²hi²sen³kxai³lu² sa²hxi²ka¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Lukas

Lu²kah³lai²na² wān³txa² i³ye³ān³si³wxe³jau³su²

1 Te³o²fah³lāi³. Wi¹lhin¹ti³ hxi²kan¹khai¹jah¹lo²si¹lxa². Wān³txa² i³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wa². A²nū²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹la² wxā³sxā³ yxau³ya³sain¹jau³xa² ū³wha²li¹lhai³nain¹na²hē³la². Nxe³jau³jau³xai²na² ain³kxi²nē³lain¹tai¹ti²tu³wa². 2 Jā¹nxe³ju³ta² sa²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹la²kxai³lu² wxā³sxā³ yxau³ya³sai¹nhī¹nān¹te²tu³ i²ain¹tū³ka³txi³su² yai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³su² yai¹nha²kxai³ nxe³tū³ka³txi³su² na²hē³la². Nxe³te²kxai³la¹ wān³txai³tā² ū³wha²li¹lho¹sxā³ i³hen³txi³nē³lain¹tai¹ti²tu³wa². 3 A²nxe³ju³kxai³lu² tū¹ka³txa² yā¹nxe³sxā³ a²wi¹lhi¹nān¹te²tu³ i²sxā³ ā³si³tē³kxi²na¹kxah³lo³su² nūn³te²sa¹wa². Nxe³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ nxe³jau³jau³xai²na² wi¹wi¹nxe² wain³txi³ hau³kot³sxā³ ai³jau³xai³tā² i³hen³txi³nxa²ha¹tu¹wa². 4 Ū³wha²li¹lye¹nxa²ha¹tu¹wa². Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³ wi¹kō³sxā³ a³la³kxin¹tu¹wa². Lu²kah³lo²na¹xai²na² nxe³nxa²ha¹wa².

Jo³āu²ah³la² a³li³lah¹hī¹nū¹tai²nān¹jau³su²

5 Nxe³te³nah¹lxi¹ kxān³nxi³tā² E³ro²jah³lai²na² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³hī¹nai³tā² Sa³ka³ri²ah³la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² hau³kō³ta¹hxi²hē¹la². A³bi²a³ nū³ka³txi³su² a²nū²la³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² a²sxe³xa² I³sa³be²la³ka³lxi²su² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² A³bi³a²sah³la² a²nū²ka³txi³su² nūn³ta¹hxi²hē¹la². 6 A²nxe³te²syā¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wi¹lhin¹yain¹ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ya³ha²kxai³ a²nū²a² i²li²te²a² hxi²ka² hxi²kan¹txi³ kō³nxe³ti³hi¹tain¹ya³ta¹hxi²hē¹la². 7 Nxe³ain¹yah³xa³ha²kxai³la¹ ta¹ka³lxa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ wēh³ni²nxa²ha²kxai³ a²wē³sa³la³ yū³ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ya³kxa²yu³su² yah³lo¹ni² a³ka³lxo²ni² ya³ta¹hxi²hē¹la². 8 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² wxa²sa³ha³la³ti²lho¹xi²sxā³ tē³sxā³ wa³kō³na¹nhxi²na²hē³la². Jā¹nxin¹ta¹hxi²hē¹la², in³txi³nāu³xa²sa³. 9 Ai¹nha²kxai³ wxa²wē³not³sa²kxai³ ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² wi¹lū³tu³ta² ū³thū³hain¹ju³ta² tē²nū²la² thī¹na² ā³wi¹hain¹to³hxi²na²hē³la². Jā¹nxin¹to³ta¹hxi²hē¹la², Sū³na² i³sa²nēn¹kxi²si¹jau³sa³. 10 Ā³wih¹tāu³ān²tu³ti¹ sxi²ti²ta³lo³kxai²li² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ wah³nxin¹tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na²li² i³ye³kxin¹ta¹hxi²hē¹la². 11 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la²kxai³lu² txah³lxa² ne³ka³nah²nāu³a² yax³txain¹tho³xa² a²wi¹nē³tāu³a² yxau³sxā³ wa³kon³tāu²a² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²an¹jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wxā³ta¹hxi²hē¹la². 12 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² i²ai¹nha²kxai³ hxi²wau³txi³sxā³ o²ta¹hxi²hē¹la². 13 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Sa³ka³ri²ah³lāi³. O²lha²txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²to³hin¹jau³xai³tā² ain³kxi¹nxin¹na²hē³li¹. Ain³kxi¹nxi¹nha²kxai³ wxa²sxe³xa³ka³lxa² I³sa³be²la³ka³lxa² wē³nhi³tu¹wi¹. Wē³nhi³ka³tu³ wxa²wē³sa² we¹tin¹kxi³nū²a² a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ wēh³sa²li² i³lxin¹jau³xa²sa¹: “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Nxe³sē¹li¹. 14 Nxe³ya³hi¹nha²kxai³ kāin² ka³lih³nx²ti³tu¹wi¹. Te²ā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² i³ka³li³hain¹nū³tu¹wi¹. 15 A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² kāin²ye²tu¹wi¹. Hai³txi³ vīn²ya³sa² tā³nxa² ūn³jau³sa² tā³nxa² i³na²ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹. Hai³nxe³sxā³ a³li³lah¹xa³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wih¹sa²tē³tu¹wi¹. 16 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² I³sa³e² nū³ka³txa² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ sa²yo²wet¹ ā³si³wxe³ain¹tu¹wi¹. 17 E³li³ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³ū¹nx²ti³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³lu¹ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ i²nū³kxūn³si²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Jo³āu²ah³lo²su² nūn³tu¹wi¹. Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ā³si³tē³kxi²nūn³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wi¹na²nāu³xa² ā²wē³ha³lxi³khai³xa² a³lxa³kxin¹ta¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³tū³ka³txa² i³wa³la³kxin²ta¹nha²kxai³ nxēn³txain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ I³sa³e² nū³ka³txa² hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹lai²na² wxā³ju³ta²nū³a² sa²hau³kō³ta³lu²nain¹tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxex³txi¹. Txa²sxe³xa³ka³lxa² a³ka³lxo²ni² txai²na² yah³lo¹ni² āh¹sa²sīn¹na³i¹. Īh¹nxet³sxā³ wēh³ni³hū³na¹ji¹? Ta¹hxi²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Ka³brī³e²lah³lo²sa¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² a²yen³nāu³a² yxau³na¹ha²kxai³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nxa²si³sain¹jau³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹. 20 Sai¹nha²kxai³ yxo²ri²nhxān³su³li¹. Nxēn¹nxān³kxan²ti³ ye³jen¹na² ya²la³tu³jex¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ yxo²ri²sa²nxā³nha²kxai³ i³ye³xan³tho³li¹. Yxo²kan²ta³kxi²nxa²tu¹wi¹. Kxān³nāu³a² txa²wān³txa² kāi³ta³lu²nhī¹na¹ wi¹li³ye³xin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

21 Nxe³ain¹tāu³ān²tu³ti¹ ha³lo²a²yxau³tū³ka³txa² kāin² wah³nxe³sxā³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Thī¹na² kxān³sa² yxau³ain¹na²li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
22 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah²la² a³li³xi²te³na¹ hxi²kan¹txi³ i³ye³xa³ha²kxai³ hāi¹sxā³
wxa²ye³wxāi³wxāi³sa²tā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxain¹tāu³a²i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹;

— Hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta²i²in²ta¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
23 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² Sa³ka³ri²ah²lo²nu¹ta²kxai³lu² in³jah³la² ā³xa²ā³si³wē³not3ha²kxai³
i³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la². 24 Hā²wxān³txa³ a²sxe³xa³ka³lxa² wēh³ni³ha²kxai³ i³la³kxa²
ki³ka³lxa¹tāu³kxai³la¹ a²sxi²ha² yxau³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxa²na² a²wān³txi³kxai³la¹;
— Kxā³nhxī¹nai³tā²wē³sa³txa²sa³ha²kxai³āu²li²sxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹hī¹na²wēh³nha¹ha²kxai³
āu²li²sa²hxai²nxa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na²wi¹lxo³kxi²sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a³li²lah¹ju³ta³nū³su²i²hen³txi³jau³su²
26 Nxe³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxa²kxai³la¹ wēh³ni² ā³si³wxe³hī¹nān¹te²tu³ j³la³ka² ki³hā¹li¹ ki³hā¹li¹
ki³hā¹li¹ sa²tā²tī¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Ka³brī²e²lah³lai¹tā²
oh³xan¹jah¹lai¹tā² āh¹ sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la². Sxi²yhe³na² ne³nā³xan¹thī³su²
Na³sa³re²thi³na² sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³na² Ka³li²le²a²ko³xan¹thi³su²
ta¹hxai²hē¹la². 27 A²nxe³thi³na² Ma³ri²a³ka³lxa² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ta¹ka³lxa²
Ta³vi²yah³lo²nu¹txai²na² I³sa³e² nū³ka³txa² wa³kxēn³yah³lo²nu¹txai²na² a²ne³tah²nāu³su²
ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²txi³ Jo³se²ah³la² hi²sen³su² so¹nyhu¹kxi³ju³ta³nū³sa²
e³hau³ko³ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². 28 Jā¹nxe³ta¹ka³lxa²su² kxan²ta² Ka³brī²e²lah³la² hi²sen³kxai³lu²
Ma³ri²a³ka³lxa² sa²kxai³lu² tū³sxā³i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Ma³ri²a³ka³lxa²i³. Wi¹lhi¹nī¹nxi¹. Txa²wā¹sū³na²wi¹lhin¹sxā³ i²nxa²ha²kxai³
wi¹lxo³kxi²nxa³tū¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²nu¹ta²kxai³lu² ā³ne³wxe³nxa³jau³su² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹;
— ih¹nxe³hī³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 30 Oh³xan¹jah¹lai¹na² wān³txi³kxai³lu¹;

— wā³wā³ta³kxi²nha²txa³hē¹ni¹. Txa²wā¹sū³na²wi¹lhin¹sxā³ i²nxa²na²hē³ni¹.
31 Nxi¹nha²kxai³ ye³jen¹na² wē³nhīn¹tū¹xī¹. Wē³nhīn¹ka³tu³ wē³sa² a³li³lah¹kxi³nxa²tū¹xī¹.
Nxe³ka³tu³ wē³nyhe³nā¹kxa², “Je³su²jah³lo²su¹.” Nxe³se¹ni¹. 32-33 Txa²wā¹sū³na²
kāin² i³sa²nēn¹kxi²sxā³ a²ki³lha³lxa²khai³xa² ye²kxe³su² i³yau¹ū³nyhain¹tū¹xī¹.
Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² wxa²ka³lxa¹ti¹nāu³xa² I³se²e² nū³ka³txan²tu³
wa³kxēn³ti³hit¹tū¹xī¹. A²nxe³jah¹lai²li² wxa²ki³lha³lxa²txi³ Ta³vi²yah³lu¹ta²na²
wxa²wa³kxēn³yah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³su² jah¹lai²la¹xī¹. Kxā³nhxī¹nai³tā²wxā³sxā³
i³wa³kxēn³sain¹sa²tē³ju³ta³nū³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹ni¹. Wxa²wē³sai²na² jah¹lain²txi²na³ni¹.
Nxe³ye¹nxa²ha¹xī¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²na² wān³txi³kxai³lu¹;
— Txi²li² in³txi³ txa²sa³ha²kxai³ nūh¹yxau²xai³la¹ha²kxai³ ih¹nxe³sū³nxa¹te²la¹ku². Nxa¹nhai¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹;
— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Yāu³ka³jah¹la² hi²sen³su² wīn¹txi¹nxa²nxa³kxan²ti³
wē³sa² ū³whēh³ni³nxa²tū¹xī¹. Nxi¹n¹te³na¹ wxa²wē³sa² Txa²wā¹sū³na²
ki³lha³lhu²tū¹xī¹. Wi¹lhin¹khai¹jah¹lo²si²tū¹xī¹. Nxe³kxi²nxain¹tū¹xī¹. 36 Nxa²ha¹te¹
wxa²wā¹tā²ta² I³sa³be²la³ka³lxa²tā² wēh³ni³nūn³na³ni¹. Nxe³ta¹ka³lxa² hxi²kan¹txi³
wēh³ni³hxai²nxa³tai¹tu³ni¹. Yxān¹tah¹lxa¹ ta¹ka³lxa²li² i³la³kxa² ki³hā¹li¹ ki³hā¹li¹ ki³hā¹li¹
sa²tā²tī¹ka³tu³ wēh³nī³na²hē³ni¹, a³ka³lxon¹kxan²ti³nu¹. 37 A²nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na²
hxi²ki³kxai³lu² i²li³ju³ta² hxi²ka¹nhū³nx2na³ni¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²nu¹ta²kxai³ i³wa²lū³xi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹;
— Txa²wā¹sū³na² a²wa³kxēn³no³sa²ka³lxa²sa¹wi¹. Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
e³kxi²nha²jau³xa² so¹lxi³ ten³sa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹nha¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe²
e³ta³lun²nū²la² oh³xan¹jah¹la² a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la².

Ma³ri²a³ka³lxa²na² I³sa³be²la³ka³lxa² ai³sxi²jau³su²
39 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³lu² a³li³nū²la² wā³la³ka³txa² yū¹ko³xa²
Ju³te²a² ko³xan¹thi³na² wa³su³txi³ ai³ta¹hxai²hē¹la². 40 Ai³nū²la² Sa³ka³ri²ah²la² sxi²ha²
ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² I³sa³be²la³ka³lxa² i³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹;

— Nxe³nxi¹. Wi¹lhi¹nī¹nxi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la². 41 Nyha¹nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na²
I³sa³be²la³ka³lxa² ain³kxi²hi¹na¹ a²wē³sa³ yxau³nit²te²a² hxa³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³
Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwā³wih¹nū²la² a²yo²wān³txa² i³ye³kxi²si¹ta¹hxai²hē¹la².
42 I³ye³kxi²si¹te³nah¹lxi¹;

— Tu¹txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²nxain¹tū¹xī¹. Nxi¹n¹te³nah¹lxi¹: “Wxāi²na² sa²kxai³lu²
wi¹lhin¹khai¹si¹nī¹nxi¹.” Nxe³nxain¹jau³su² i³ye³kxi²nxain¹tū¹xī¹. Kxān³nāu³a¹ wxa²wē³sa²
a³li³lah¹tū¹xī¹. Nxe³te²a² wi¹lhin¹nūn³tū¹xī¹. 43 Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²hā³ka³na²
wxā³sxi²sain¹na³na¹. Kāin²ju³tai²laxā¹. Yxān¹ta¹ txi²li² kāin²sa²nxa³xā¹. 44 Wxa²wān³txa²

ain³kxi²sa¹nhī¹na¹ wē³sa² yxau³ni¹sa²te²a² ka³lih³sxā³ hxa³lxi²nhi¹. 45 Nxe³ha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ʔi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹nī¹nxi¹. I³sa³be²la³ka³lxa²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ma³ri²a³ka³lxa²i³hain³jau³su²

46 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²nēn¹kxi²na¹nhi¹. Nxe³jau³xai²na² txa²ē¹nān¹jau³la³
e³kxi²nha¹nhi¹.

47 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² txa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ kāi³a¹kxa² wah³xa²
sa²sai¹kxi²sain¹jah¹lai²na² i³ka³lih³sa³nhi¹.

48 Txai²na² sa²kxai³lu² kwa²hāi¹nxe² Txa²wā¹sū³na² a²wa³kxē³no³sa²ka³lxu³sa¹xī¹.
Nxe³sa³kxan²ti³ ne³wān³sai¹nxa³hē³ni¹. Nxe³hī¹nān¹te²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²sa²si¹hain¹jau³su² i³ye³kxi²sain¹tū¹xī¹.

49 Txa²wā¹sū³na² Nū³kxūn³ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹xi¹. Wi¹kāi³ūh¹sain¹na³ni¹.
Wi¹lhin¹khai¹jah¹lai²la¹xi¹.

50 Sa²yo²we¹txain¹tū³ka³txa² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tain¹to³tū¹xī¹.
Ha²ya³kxa²ti³ti³hē²xai¹nxa³lho³ni¹.

51 A²nū²a² kāin²te²lo³nhain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nū³kxūn³txi³ i³hxi²ka³ku³nain¹na³ni¹.

52 Nxai¹nha²kxai³ a²nū²a² a²si³yxau³te²su² te²a² sa²hxi²ka³txa³ha²kxai³ a²nū²a²
kāi²nxa³te²lo³nh³te²su² te²a² hxi²kan¹ti³hi¹txai¹nha²kxai³ ai¹nhxai²na²hē³ni¹.

53 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² heh³khai¹te²a² yain³txa² ū³hū¹ai¹nha²kxai³ yxān¹ta¹ yen³kxi³te²a²
hāi¹sxā³ yen³kxi³txa²sxā³ a³i³si¹jau³su² kwa³na³ha²kxai³ nxe³ai¹nhxai²na²hē³ni¹.

54-55 Nxe³jut³su² wān³txu³ta¹na² txa²ka³lxa²txi³nāu³txu³ta¹na² i³ye³kxain¹jau³xa²
yo²ha³kxa¹ we¹ta³lu²nū¹hain¹na²hē³ni¹. Nxe³te²kxai³la¹ A³bra³āu²ah³lu¹ta¹na²
a²ne²tah²nāu¹u¹ta¹i²nān¹tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³ni¹. Jā¹nxe³sa²tē³yain¹na³ni¹. I³sa³e² nū³ka³txa²
txa²nū³ka³txi³khai³xan²tu³ ā³non²ta³kxi²nē³na³ni¹.

Nxe³jau³su² Ma³ri²a³ka³lxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
56 Nxa²ha¹te¹ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tā³ti¹ka³tu³ I³sa³be²la³ka³lxa²na² sxi²ha²
yxau³kxi²ka³tu³ a³li³sxā³ wā³li²xi²ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu²ah³la² a³li³lah¹jau³su²

57 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³a² I³sa³be²la³ka³lxa² tū²kāin²nha²ta¹hxai²hē¹la². A²wē³sa²
a³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². 58 A³li³lah¹kxi²tāu³ān²tu³ti¹ a²nū³ka³txi³nāu³sxā² a²ya³lxi³nāu³sxā²
a²ka³lxa²txi³nāu³sxā² ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²ye²si¹jau³su² ain³kxain¹nū¹la²
ka³lih³sxā³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tin²ta¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

59 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²sxā³ a²wē³sa²
ū³sa³si³tū³ko³kxā¹nha²te³lhxā³ wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a²nxe²e³lain¹te²nah¹lxi¹:

— “Sa³ka³ri²ah³lo²su².” I³lxi²kū³tū¹xī¹, a²wi³na² nxe² i³lxih²nha²ha²kxai³lu¹. Ain¹tah¹lxa¹
a²hā³ka³na² ten³yain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 60 Nxa²ha¹te¹ a²hā³ka³na² i³wa²li²yain¹te²nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹: “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Kū³tu¹wi¹. A²hā³ka³na² yain¹ta¹hxai²hē¹la².

61 Nxa²ha¹te¹ āh¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² te²ya¹nxe² i³lxi²nha²te²la³ yū³sī¹kū³sxa³xi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

62 Ai¹nha²kxai³ i³lxi²hain¹jau³nū³a² a²wi³na² wxa²ye³wxāix3so¹ain¹sxā³
i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 63 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² hi²sen³su² ū³wha²li¹lho¹ain¹txā³nxa²
wxa²so¹nū²la² ū³ye³ka¹te³nah¹lxi¹:

— “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Nxe² i³lxi²sī¹na¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². 64 Nxe³ju³tan¹te²tu³ti¹
Sa³ka³ri²ah³la²kxai³lu² āh¹i³sai¹sxā³ i³ye³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². 65 A²nxe³ju³ta¹li² i²ai¹nha²kxai³
kāin² on²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ju³te²a²ko³nāu³a² wā³la³ka³txān¹ko³nāu³a²
u²la³ ha³tā³nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la². 66 Jā¹nxe³kxan²ta² Txa²wā¹sū³na²nāu³xa² hxi²ka²
yxau³ye²kxe³su² i²ai¹nha²kxai³ wā²nxū¹hain³nha³sān²sxā³ i²ye³lain¹te²nah¹lxi¹:

— Wē³sai²li² ih¹nxe³ton¹sxā³ kāi³hū³te³ji¹ku¹. Kū³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sa³ka³ri²ah³la² wān³txa² ha³lo²a² wxā³jau³nū³jau³su²

67 Ain¹nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
nxū²kwa³wi¹ha²kxai³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 68 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. I³sa³e² nū³ka³txa² A²si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹,
txa²nū³ka³txai²na²su¹. i²nē³te³lhxā³ wxā³na²hē³li¹. Wxā³nū²la² txa²wā¹ko³nxe³ti³
kāi³kū³ju³ta² sa²hau³ko³tē³na²hē³li¹.

69 Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹la² sa²si¹hā³sain¹jah¹la² kāin²khaix1nx2na³li¹. Nxe³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ne³tah²nāu³su² na³li¹.

70 Nxe³jau³xai²na² kxā³nhx1¹nu¹tai²na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi²tū³kā³txu¹tai²na² wi¹lhin¹tū³kā³txai²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 71 i³hen³txain¹te³nah¹lx1¹:

— “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kō¹ko¹nū³kā³txa² an³ta³kxi²nē³lain¹tū³kā³txa² a²yan³txi³su² ā³non²ta³kxi²nē³lain¹na²hē³li¹.” Ain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

72 Nxe³jut3su² txa²wā¹ka³lxa¹txi³nū³kā³txu¹tai²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tin²tain¹jau³su² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² wah³xa² ū³yoh³xai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³kxū¹jau³xu¹tai²na² wi¹lhin¹khaix1jau³xan²ty³ kāi³ta³lu²nha²kxai³ nxe³nū¹hain¹na²hē³li¹.

73-74 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² te²yā¹nxe² i³ye³kxū¹nū³te³nah¹lx1¹: “Wxa²ko¹ko¹nū³kā³txa² ā³non²ta³kxi²nx2ta¹tu¹wi¹. Yūh³ixi³nx3txi³xa³lho³li¹.” Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kan²txi³ sa²yo²wet1sah¹lxin¹tu¹wi¹.

75 Nxe³ha²kxai³ kā³ten³su² yxau³yah³lxin¹tāu³a² a³lan²ta² yxo²ha³kxah¹lxixi³sxā³ wi¹lhin¹sxā³ kāi³sa²tē³yah³lxixi¹nha²kxai³ wain³te²lo³nha²sxā³ sa²yo²wet1sah¹lxixi¹nha²kxai³ nxe³sah¹lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

76 Jā¹nxe² i³ye³kxi²te³nah¹lx1¹:

— Txa²wē³sāi³. Wxāi²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²li² a²wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxi¹nha²kxai³ ne³ka³ta²a² wxā³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²ka³nxixi²sxā³ wxā³ju³ta²nū³a² a²nū²a² ē¹nāu³ai²na² wxa²hau³ko³tū²xai³si¹hain¹tu¹wi¹.

77 Nxi¹ka³ty³ a²nū³kā³txa² i³yau¹ū¹hai¹nīn¹te³nah¹lx1¹: “Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹yah³lxin¹kxai²nān²ty³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i³nx2ti³sān³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² nxe³wā²na³kxi²nx2ti³tu¹wi¹, i³āin²ta³ixi²sai¹nha²kxai³la².”

78-79 Te²yā¹nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³lha²kxai³ a³lan²ju³ta² i³ha²te¹kxi²nē³jut3sū³nxe² txa²wā¹ē¹nāu³a² sa²hau³ko³tē³tu¹wi¹. Nxe³nē³kxai²nān²ty³ kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹kxi²nē³li² hāu²nxe³sxā³ yxau³xai³nha²si¹nhē³li² nxe³nē³tu¹wi¹.

Sa³ka³ri²ah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

80 Nxa²ha²te¹ a²wē³sa²kxai³lu² Jo³āu²ah³la²kxai³lu² wi¹txon¹nha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na² wxi²kan¹to³nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². I³sa³e² nū³kā³txai²na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi²nxa³ta³ixi²ha²lo²a² a²nū²a² yū²nxa³ko³xu¹tai²na² yxau³xai³ta¹hxai²hē¹la².

2

Je³su²jah³la² a³li²lah¹jau³su²

1-3 Nxe³nxa²ha²te¹ nxe³ain¹tāu³a² Au³kus²jah³la² Ro³ma²no²ko³xa² kāin²ko³xa² a²wa³li³kha³lah³lo²sa²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² a²ha²lo²a² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ i³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²sxi²jen³khai³xa² txon¹nīn¹thi³nai³tā² a²nū²a² wxa²hau³ko³tso³si¹hain¹jau³su² ū³wha²li¹lho¹si¹hain¹jau³su² i³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la², jah¹la²sa². Nxe³ain¹tāu³a² a²wi¹lhi¹na² ū³wha²li¹lho¹hī¹nai³tā² Ki³ri²ah³la² Si²ri³a³ko³xa² sa²hau³ko³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³hī¹nai³tān²ty³:

— Wxa²txon¹nīn¹thi³nai³tā² i³x3sīn¹sxā³ a²nū²a² nū³kā³txa² ū³wha²li¹lho² ha³lo²a² ū³ha²ri²lho² nxe³x3sī¹nhē³li¹. Nxe² i³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a²sxi²yhen³khai³xa² a²txo¹nain¹thi³na² i³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³xai¹nha²kxai³ Jo³se²ah³la²kxai³lu² Na³sa³re²thi³na² Ka³li²le²a²ko³xan¹thi³na² a³li³nū²la² a²sxi²yhe³na² a²txon¹jen³khai³xi³tā² Be³lē²thi³na² Ju³te²a²ko³xan¹thi³nān²ty³ ā³nxixi²te³lhxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thi³na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²sxi²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² ha²kxai³ Be³lē²thi³na² i³xi²ta¹hxai²hē¹la². 5 A²nxe³jah¹la² a²sxe³xa² so²te³lhxā³ nhya¹ta¹ka³ixā² tē³sxā³ i³nhya¹ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxe³ha²kxai³ ū³wha²li¹lhu³ko³te³lhxā³ i³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ i³sa²yxau³ain¹tāu³a² ta¹ka³ixā² Ma³ri²a³ka³ixā² wēh³ni²ta¹hxai²hē¹la². 7 Nxe³nū²la² Be³lē²thi³na² i³ai¹nhi¹na² a²ki³lha³ixā² a²hxi²kan¹te²su² te²a² a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Po¹na² sxi²hē¹na² a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la², a²nū²a² sxi²ha² ne³ki³ha²kxai³la². Nxe³sxā³ wā²la² tē³sxā³ wxa²wā³iū²kxi²so¹sxā³ ko²syē¹na² ā³na³sxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la².

O³ve²a² hau³ko³tū³kā³txa² i²ain¹jau³su²

8 Ain¹nxa²ha²te¹ ha³lo²a² a²wa³kan¹ko³xa² o³ve²a² sa²hau³ko³tū³kā³txa² he¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³nxah³ta²na² wah³nxa³ki²lain¹ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxe³ain¹tāu³a² nxe³hī¹na¹ oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ wxā³hī¹na¹ ha³lo²a² sa²ko¹ko¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²ko¹ko¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kāin² on²tain¹ta¹hxai²hē¹la². 10 Ain¹nxa²ha²te¹ oh³xan¹jah¹la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— On²txi³sah¹lxi³txa³hē¹li¹. Wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sah²lxin¹jau³nū³a² i³hen³txi³nx2ti³te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ka³li³nx2ti³tu¹wi¹. 11 Hī¹na¹ Ta³vi²yah³la² sxi²yhe³na² wē³sa² wi¹khaix1te²a² a³li³lah¹na²li¹. A²nxe³jah¹la² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²su³jah¹lo²nū³su²tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su²na³li¹. 12 A²nxe³te²a² po¹na²sxi²ha² wxa²wā¹lū³ū³kxi²nha²sxā³ ko²syē²na² ā³na¹sxā³ ā³wi¹ha²kxai³ sxa²na³li¹. Nxe³ju³ta²i²ah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha²te¹ wa³su²txi³ oh³xan¹ta² nū³ka³txa² wxa²ka³nxi² wxā³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxā³yain¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² oh³xa² yxaut3jah¹la² kāi²te²a² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³wxi²kin³ti³ton³ti³hit1txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Yxah³lxin¹sxā³ a²nū²a² yuh³xan¹ko³xan¹ta³nū³ka³txa²wi¹lhin¹sxā³yxau³ain¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sū³na²wi¹lhin¹sxā³i²ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 I³ye³ta³lu²nain¹nū²la² oh³xa² wxa²ka³la³xi²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹nxa²ha²te¹ o³ve²a²sa²hau³ko³tū³ka³txi³nu¹ta²kxai³lu² i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxī¹:

— Nū¹ka³na¹ Be³lē²thī³na² ai³si²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wā¹sū³na² kwēn¹ta²i³ye³kxi²nē³lain¹jau³xa² ain³kxi²i²i²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ntain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³ain¹nū²la² wa³su²txi³ ai³ain¹nū²la² po¹na² sxi²ha² a³li³kxi²nyhain¹nū²la² Ma³ri²a³ka³lxa² Jo³se²ah³la² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²wē³sa² whāi²na¹ i²nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Hā²wxān³txa³ i²ta³lum²nū²la² i³xain¹tāu³a² wān³txai³tā² oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txai³tā² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³ai¹nha²kxai³ o³ve²a² sa²hau³ko³tū³ka³txai²na² wān³txa² ain³kxain¹te²na²i³yon²txi³nyhain¹te³nah¹lxī¹:

— Ih¹nxe³te²la¹ku². Wān³txa² ya²la³tu³te²nha²ku². Kī³nhai¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha²te¹ Ma³ri²a³ka³lxa² ju³ta²i²sxā³ ne³wa³kon³sa²tē³nha²ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha²te¹ o³ve²a² sa²hau³ko³tū³ka³txa² ā³naun³ta² i³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²nyhain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² Kāin²ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hā³ū¹nhē³jah¹lai²na²wān³txin³txi² ya²la³tu³ i²kī³ten¹tu³wi¹. Nxe³kī³sa³kxai³ Sū³na² sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah²la² i³lxa² i³lxi²jau³su²

21 Ain¹nxa²ha²te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²nū²la² nxe³hī¹na¹ wē³sa²ū³sa³i³tū³ko³kxā¹nha²te³lhxā³ a²nū²kxi²xain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Je³su²jah²lo²su¹. Nxe²i³lxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³i³lxa² a²wi¹lhi¹na² Ma³ri²a³ka³lxa²wēh³ni²nxa³hī¹nai³tā² oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxā³ i³lxi²hain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Je³su²jah²lo²su¹. Nxe²i³lxi²hain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ai³ain¹jau³su²

22-24 Ain¹nxa²ha²te¹ a²wi¹lhi¹nu¹ta²na² Moi³se²ah³lu¹ta²na² hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na²wān³txa² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxī¹:

— Txu¹ha² kwēn¹ta² wē³sa² a³li³la¹kxi²ta¹ka³lxu² i³nxai²na² wē³sa² tu³kxi²tāu³a¹wa³ka³li³yu³ta² hāi¹nxā²txa²sā²nhi¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹jau³su²ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³ ain³kxi²nha²sxā³ ā³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a²wē³sa²tu³kxi²nxā²ha²te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² Je³ru³sa³lē²thi³nān¹ta² sxi²ha² wē³sai²li²tē³sxā³ ā³wih¹ka³tu³ wā²nā³ū³hi² yen³kxa² hxi²tē³nha²sxā³ ū³hū² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹ kxā³nxi¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³te³nah¹lxī¹.

— Wxa²ki³lha³lxa² a³hxi²kan¹te²nāu³xa² ten³sa³nhai¹. Nxe³te²nāu³xa²txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³si²tu¹wi¹. Āh¹lxi³sxā³ kwa³sxa³xa² ki³ha¹li¹ kwa³jan³ta² kwa³sxa³xai²la³ta³nxā² sa³wxe³nān¹te²la³ ta²nxā² nex3sxā³ tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²nāu³ai²na²ū³hū¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha²te¹ nxe³ain¹tāu³a² a²nū²a² Si³me³āu²ah³la² Je³ru³sa³lē²thi³na²yxaut³xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹sxā³wet1ta¹hxai²hē¹la². Te³ya¹nxe³sxā³ i³sa³e² nū³ka³txa² A²hxi²kan¹jah¹la² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²wxā³jah¹la² kāin² wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa²ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 26 Ā³si³tē³kxi²sxā³ nxe³te³nah¹lxī¹:

— Si³me³āu²ah³lāi³. Hī¹na² wa³su²txi³ ya³lu¹nxā²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² i²sā²nū¹tu¹wi¹. Yan¹nāu²a¹ sa²kxai³lu¹ ya²lun¹ju³ta² yū²tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² i³hen³txi³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². 27 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa²ā³si³tē³kxi²sxā³ Si³me³āu²ah³la² ai³ya³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ a²wē³sāi¹ah³la² a²hā³ka³nai²na² nxe³sxā³ Je³su²jah²la² sa²ha³lxo¹so¹sxā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Moi³se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² we¹te³lhxā³

ya³ta¹hxai²hē¹la². 28 Nxa²ha¹te¹ Si³me³āu²ah³la² sa²kxai³lu² wē³sa² sa²ha²lxo¹so¹kxi²nū²la² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

29-32 Nxe³te³nah¹lxai¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wān³txa² i³ye³kxi²san¹jau³xai³tā² hī¹na² ta³lun²ye¹tu¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta² wxa²hxi²kan¹jah¹la² txa²yen³nāu³a² i²a¹wi¹. Nxe³jah¹la² kxā³nxa² ū³ye³hē³kxū¹sa²nñhin¹jah¹la² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² i³sa²e² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²wān³txa² i³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ i³sa²e² nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² kāin²si¹hain¹jau³su² i²hen³txai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Ai¹nha²kxai³ ya³lu²na¹ju³ta² hī¹na² wi¹na³li¹. Ka³lih³khaix¹sa³nha²wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

33 i³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²wi³na² a²hā³ka³na² whāi²na¹ wān³txai²na² ain³kxai¹nha²kxai³ o²lya³ta¹hxai²hē¹la². O²lya³te³nah¹lxai¹:

— ih¹nxe³te²la¹ku². Kū³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 34-35 Nxa²ha¹te¹ Si³me³āu²ah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³na³li¹. Nxe³jau³su² e³sān²ka³ty³Ma³ri²a³ka³lxai² e³kxi²te³nah¹lxai¹:

— Ma³ri²a³ka³lxai¹. Wxa²wēh³sai²li²kxān³nāu³a² a²nū²a² i³sa²e² nū³ka³txa² ka³na³ka³nat3te²a² ā³kāi²non³si¹ha²kxai³ a²ka³na³ka³nat3te²a² a²kāi²nxa³tot3si¹ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹xī¹. Nxin¹kxai²nān²ty³ a²nū²a² ka³lxai²te²a² sa²yxo²ā³ain¹tū¹xī¹. Nxin¹kxai²nān²ty³ti² au³txi³ āin²ti³khai¹nxe³nxa²tu¹xī¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²nū²a² a²e¹nān¹jau³la³ i³sai¹lai¹nxa³jau³la² wi¹kō³nha²hxat3ain¹tu¹xī¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36-37 Nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹tāu³āin²ty³ti² txu¹ha² A²na³ka³lxai² yxau³nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹kxai²na² sa²kxai³lu² a²wi³na² Fa³nu²e²lah³lo³su² ha²kxai³ a²ka³lxai²ti³nāu³xa² A³se²ra³ nū³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²kxai³lu² kwē³kxa² ko³ha¹li¹ ko³ha¹li¹ ko³ha¹li¹ ka³na³ki²tāu³a² in³txa² so¹nyhai¹swā³ yxau³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nti²la² jah¹la² ya³lu²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi²nxa²ha²te¹ kwē³kxa² ka³lxai²txi³ 84 nxe² kwē³kon³tāu³a² nūh¹yxau³ha²kxai³ a¹ka³lxon³khaix¹nxe³sxā³ kxān³su² yxau³xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ju³ta² i²hen³txi³to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la². Wi³xi²swā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxai¹:

— Kāin²khaix¹nxi¹lxai¹. Nxe² i³ye³sxā³ ā³ti³hex¹ta¹ka³lxu²su² nxa³ha²kxai³ yain³txa² ā³na¹ha²kxai³ hāi¹swā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 38 Jā¹nxe³kxan²ta² Si³me³āu²ah³lo²kxai³lu² i³ye³ta³lun²kxan²ta² ta¹ka³lxai²kxai³lu² A²na³ka³lxai²kxai³lu² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la². Wi¹xi²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³iē²thi³nān¹tū³ka³txa² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wxā³ju³ta²nū³a² wah³nxin¹te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Na³sa³re²thi³na² i³ain¹jau³su²

39 Ain¹nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³la² kwa³na³jau³xu¹ta¹na² sa²yxo²we¹ta³lu²nain¹nxa²ha¹te¹ Ka³li²te²a³ko³xa² i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² a²wi³na² a²hā³ka³nū²ta²sa³. A²sxi²yhen³khai³xa² Na³sa³re²thi³na² i³xi²swā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 40 Nxe³tāu³a² a²wē³sa²kxai³lu² wi¹txo¹ni² nū³kxūn²txo¹ni² wxi²kan¹swā³ txo¹ni² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹swā³ i²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²nāu³a² e³kxi²nyhu¹jau³su²

41-42 Kxā³nxi¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³sa²e² nū³ka³txa² ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². E³ji²ta²ko³xa² a³li³si¹hain¹jau³su² ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nu¹ta¹nān²te²ty³ kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³ya³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ Sū³na² kāi³ū¹hain¹ju¹tu¹ta¹na² i²sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³ru³sa³iē²thi³na² ā³nūn²ta³kxain¹swā³ i³sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ti³xai²na² sa²kxai³lu² pas²kwa²ti³xa²su¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² a²wi³na² a²hā³ka³na² nxe³ya³sxā³ jā¹nxe³ya³to³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³nū² Je³su²jah³la²kwē³kxa² hxi²ta² hxn³swā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³ka³ty³ kwē³kon³swā³ txo¹nhi¹na¹ a²wi³na² a²hā³ka³nai¹na² nxe³ya³te²kxai³lu² wē³sai²na² ā³sa²so¹swā³ ai³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

43-44 Nxa²ha¹te¹ ā³sa²wa²lho¹xi²ta³lun²nyhain¹nxa²ha¹te¹ a²wi³na² a²hā³ka³na² i³xi²te³lhxā³ a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² ā³si²te³kxain¹te³ji¹xā¹. Ain²ta¹lxai¹ hai³txi³ ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹swā³ Je³ru³sa³iē²thi³na² yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²wi³na² a²hā³ka³na² ju¹ta¹na² kō³nhe²ya³nxa³ha²kxai³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lan²ni²swā³ a³li³swā³ ā³nxi³ya³ta¹hxai²hē¹la². 45 Hā²wxān³txa³ i²xi²ya³hxa³ha²kxai³ hxi²waun³ta³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ a²nū³ka³txa² ā³si²te³kxain¹te²nāu³xa² whāi²na¹ i²ai¹nxa³ha²kxai³ Je³ru³sa³iē²thi³na² ā³te³nxi²te³lhxā³ wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la². 46 Wā³lain¹nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ka³ty³ i²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxa² wā³li²si²ai¹nxa³ta³lxai¹ jah¹la²kxai³lu² a²hoh³lxai³nū³ka³txa² ā³tū³xi²nū²la² nxū²kwai¹ye³lot3sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ain³kxi²nyhu¹ha²kxai³ wān³txa²

ĩ³wã³txi³nyhu¹ai¹nha²kxai³ nxe³nyhu¹ta¹hxi²hẽ¹la². 47 Nxe³nyhu¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wẽ³sai²na² wãn³txa² ain³kxain¹te²a² on²tain¹ta¹hxi²hẽ¹la², Je³su³jah³lai²na² wãn³txa² wxi²kan¹jau³su²ha²kxai³la². 48 Jã¹nxe³kxan²ta² a²wĩ³na² a²hã³ka³na² nxe³ya³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²nhã³sai²na² ã³wih³sxã³ i²ai¹nha²kxai³ kãin² o²lai¹nha²kxai³ ta¹ka¹lxa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— wẽ³sã³. Ĩ¹nxe³nhĩn¹thai¹li¹? Kãin² ã³ten³nxa²nha¹hẽ³li¹. Hxi²waun³txi³khai¹sa²sĩ¹nhẽ¹li¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ i³wa²iũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: — ĩ¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ten³sya¹hin¹thai¹ni¹? Txa²wĩ³na² sxi²ha² ã³wih¹sxã³ ã³wxe³na¹ha²kxai³ i²sya¹hxn³thai¹ni¹? Ta¹hxi²hẽ¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² a³la³kxi²ti³hex¹ta¹hxi²nxa³hẽ¹la². 51 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³la²kxai³lu² ã³si³tẽ³kxi²sxã³ Na³sa³re²thĩ³na² i³xi²sxã³ yxau³ain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la². A²wĩ³na² a²hã³ka³na² wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ we¹ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³ju³tai²li² a²hã³ka³na² a²ẽ¹nãu³ai²na² ain³so¹tu¹ta¹hxi²hẽ¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³la²kxai³lu² wi¹txo¹ni² wxi²kan¹to³ni² nxe³ye²ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ i²ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³li³lhi³sxã³ i²ai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

3

Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jau³su² 1-3 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ Ti³be³ri²ah³lai¹tã² Ro³ma²no²ko³xa² kãin²ko³xa² ã³wẽ³non³sxã³ ã³wa³li³khan³tot³ta¹hxi²hẽ¹la². Kwẽ³kxa² ka³lxa¹ton³nũ²la² 15 nxe² kwẽ³kon³nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³lu² ha³lo²ai²li² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ho³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² i³ye³kxi²ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³jah¹la² Sa³ka³ri²ah³la² ki³lha³lhu² ta¹hxi²hẽ¹la². Jã¹nxe³hĩ¹nai²tã² Ju³te²a²ko³xa² Põn³si³o³ Pi³laj³h³la² a²wa³i³kha³lah³lo³tha³kxai³o³ Ka³li³le²a²ko³xa² E³ro³jah³la² a²wa³i³kha³lah³lo³tha³kxai³ I³te³ri²a²ko³xa² Tra³ko³ni²ta³ko³xa² ko³ha¹lin¹ko³xa² Fi³li²pah³la² a²wa³li³kha³lah³lo³tha³kxai³ nxe³jah¹la² E³ro³jah³la² a²lon³syhe²nyha¹ta¹hxi²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ A³bi³le²nã²ko³xa² Li³sa³ni²ah³la² a²wa³li³kha³lah³lo³tha³kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² Kai³fa²sah³lai¹tã² A³na²sah³lai¹tã² nxe³sxã³ sa²hau³ko³tain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Jã¹nxe³tãu³ãn²tu³ti¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo³kxai³lu² Jo³tãu²yau³xan¹ko³nãu³a² ai³lha²thet³ta¹hxi²hẽ¹la². Yuh³xan¹ta² ha³lo²a² whã¹na¹ ai³lha²thet³ta¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². ã³yã³nũ²kxain¹nũ²la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³la¹ i³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² yũ³khai¹yah³lxi¹lxi¹. Yxah³lxi¹nha²kxai³ i³ãin²ta³kxi¹nyha¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² wah³xa² sa²wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³nyhah¹lxin¹lxin¹te³kxa³yan³tu¹ta¹ i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹si¹ha¹jau³su² ã³tũ³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

4 Nxe³jut3su² I³sa³i²ah³lu¹tai²na² kxã³nxa² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² nxe² e³te³nah¹lxi¹: — A²nũ²a² ã³jah¹la² wxã³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nãu³a² ai³sxã³ i³ye³kxi²tu¹wi¹. I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxã³ju³ta¹nũ³a² yũ³kxi²nãn²tu³ ã³wxã³tĩh³nũ³a² wxa²hau³ko³tain¹ta¹hxi²hẽ¹li¹. 5 Wain³tĩh³na² a³li³ha²kxai³ tĩh³na² kĩn³sxih²ju³ta² i³wau³waut³sxi²ha²kxai³ tĩh³na² ka²yãu¹ka²yãu¹ju³ta² i³ha³la³tu³la³kxi²ha²kxai³ tĩh³na² yax3lũ¹yax3lũ¹si¹ju³ta² sa²ne³ka³tũ²si²ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³li¹. A²nxe³jut3su² tĩh³na²nũ³a² wa³su³hĩ²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxã³ju³ta²nũ³a² wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wxa²hau³ko³nha¹jah³lxi³hẽ¹li¹. 6 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka¹nain¹ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ kõ³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² i³ãin²ta³kxi¹nha²sxã³ Sũ³na² wãn³txa² yxo²ãin¹kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹na² sa²hau³ko³tũ¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxai³ wxã³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³jau³su² i³ye³kxi²tu¹wi¹.

I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². 7 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ju³ta² a²ten³te²nãu³xa² ka³lxa¹txi³ wxã³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² i²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³nai²li² an³txi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³sxã³ wxa²ẽ¹nãn¹jau³su² nxe³nyha¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “I³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹sain¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yex¹sain¹tũ¹xã¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa²su¹.” Nxe³nyhah¹lxin¹kxan²ti³ tĩ³he¹nxe³nx2ti³xa³wi¹. Nxe³sxã³ wi¹lhin¹ki³lo³jah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³nai²li² i³ki³ha¹kxi²yah³lxin¹tho³li¹. 8-9 Nxe³ha²kxai³ wxa²kõ³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ya²la³tu³ ã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² wã²nã³n¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Jã¹nxe³ju³kxai³lu² hi³a³ ne³ka²i³li³hxa³te²la³ wi¹nã³kxi²nxa³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² hxi²ka² i³tau³ka²tã³sãn²nũ²la² ha³nxe²a² yat3sxã³ hxa³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ wi¹kãi³yah²lxan³kxai²nãn²tu³ kõ³nxe³ti³ i³yi¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.

A²nxe³ju³kxai³lu²: “A³bra³āu³ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³su² sīn¹te²sa¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³xa²e³yah³lxixi³txa³hē¹li¹. E³yah³lxin¹kxai¹nān²tu³ Txa²wā¹stū³na² hi²sen³su² txah³lxa³kxa²tē³sxā³A³bra³āu³ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³su² wet¹ti³hit¹ju³ta² hxi²kan¹na³li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

¹⁰ Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ īh¹nxet3sxā³ o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹¹ Nxa²ha¹te¹ ī³wa¹lū³xixi²an¹jau³kxai³lu¹:

— A²nū²ai²li² a²ha³la³san¹ka³lo³a² ka³lo³ha¹li¹ yū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ka³lo³ka³na³ka³nat3sxā³ tē³sxā³ a²nū²a² a²ha³la³san¹ka³lo³la³ yū²nxa³te²a²wā²nhū¹txai¹yah³lxixi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yain³txa² wā²nhū¹txai¹yah³lxixi³nū³nhē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

¹² Nxa²ha¹te¹ in³txa² ū³yho³hi²kī³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txa² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ju³ta²te³nai¹nha²kxai³ yxau³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txa² hi²sen³su² ro³ma²no² ū³yho³hi²txā³nxa² sa²so¹xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². I³sa³e² nū³ka³txa² sa²so¹xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²li² yau³so³nain¹nū¹la² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxixi¹:

— Hxi²kan¹jah¹lāi³. Txi²nāu¹xai²na² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹sa²nhīn¹te³lhxā³ īh¹nxe²o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹³ Nxa²ha¹te¹ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxixi¹:

— A²yo³ha² wain³txā³nxa²so¹lxixi¹so¹kxi²txai¹yah³lxixi³hē¹li¹. Wain³ta²a²yo³ha²ā³sen³sai¹te¹la³so¹kxai¹yah³lxixi³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

¹⁴ Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³ka³txa² ī³wā³txixi³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²nū³ka³txixi³nāu³xa²sa¹. Īh¹nxe³sxā³ o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Nū³kxūn³txixi³ yen³kxa² sa²so¹kxai¹yah³lxixi³txa³hē¹li¹. Yah³lxixi¹nha²kxai³ a²nū²a²ko³nxe³te²lo³jah³lxixi³txa³hē¹li¹. Yah³lxixi¹nha²kxai³ yen³kxa² ū³yho³hi²nxa²lxain¹txā³nxa² hāi¹sxā³ī³ka³li³jah³lxixi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

¹⁵ Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ya³lo³txi²sxā³ ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxixi¹:

— Jah¹lai²li² Txa²wā¹stū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lo³jah¹lo¹la²te¹la¹ku². Kī³nhai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ¹⁶ Nxa²ha¹te¹ a²nū³ka³txa² ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxixi¹:

— Txa²si³yo³na² a²nū²a² hxi²kan¹txixi³ wa³to²hi²sa²jah¹la² wxā³tu¹wi¹. Wxā³te³na¹hxi²kan¹txixi³ wa³to²hi²sa²hā²kxai³ a²yu³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²ta²la³kxi²nū¹ha¹kxe³su²hxi²ka¹nhū²nxa³nha²wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nx2ta¹ju³ta²hxi²ka¹nhū²na¹wi¹. Txa²si³yo³na² wxā³lxi¹lai²na² sa²kxai¹lu² Txa²wā¹stū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ū³hū¹nx2ti³hā²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³nx2ti³hā²kxai³ nxe³jah¹lo²su²na³li¹. ¹⁷ Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² hai³sxa² wa³kxēn³yah¹lai²na² hai³sxa² wi¹we¹nha²kxai³kī³kan¹tāu³a² yain³ta³ki³a² wxa²so¹te²ju²hē³li¹. Wxa²so¹kxai²nān²tu³ wā³na³la³ka³lo³a²hxi²tē³nha²sxā³ yain³txa³ki³a² ī³ya³lan³kxi²xai³te²ju²hē³li¹. Ī³ya³lan³kxi²nū²la² yain³ta³ki³a² a²wi¹ki³a² so¹sxā³ ū³wha¹ha²kxai³ a²ka³lo³a² ā³na³sxā³ sa²yat3sa²ha²kxai³nxe³ki²te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² wi¹lhin¹te²nāu³xa² oh³nāu³nū¹ka³nān¹ko³xa²ūh³wxe³ūh¹hai¹nha²kxai³ a²nū²a² ī³lxa³thi¹nxa³te²a² yuh³nān¹ta³ko³xa² ha³lo²a² ī³sa²tē³ko³xa²ā³na¹kxai¹nha²kxai³nxēn³tain¹tu¹wi¹. Jo³āu² Ba³tis³jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

¹⁸ A²nxe³jau³xa² wi¹jau³xa² yau³ka³lxa¹txixi³ Sū³na² wān³txa² ī³hen³txixi³sxā³e³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ¹⁹ Nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² E³ro²jah³la²ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ī³ye³kxi²te³nah¹lxixi¹:

— E³ro²jah³lāi³. Wxāi²na² ko³nxe³thin¹khaix1ni¹lxixi¹. E³ro³ti²a³ka³lxa² so¹kxi²nyha¹hin¹ju³ta²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta¹la¹wi¹. Wxa²lon³yah³la² a²sxe³xai¹la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³wxāi²na² so¹kxi²nyha¹hin¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta¹la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹kxan¹ti³nū¹ sa²yo²we¹ta¹nxa³ha²kxai³la¹ ko³nxe³ti³ o²la³kxi² kāi³non³ta¹hxai²hē¹la². ²⁰ Jā¹nxe³kxa²yu³kxai³la¹ kxā³ta³lon³tāu³a² E³ro²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis³jah³lo²kxai³sa²so¹sxā³sxi²ha² kxan²thi³na² ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹kxi²jau³su²

²¹ Nxa²ha¹te¹ ū³tī¹kxai¹nxa²ta³lxa¹ Jo³āu² Ba³tis³jah³la²kxai³ a²nū²a² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ta³lun²nū²la² Je³su²jah³la² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ū³hū¹kxi²sa²sai¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na²ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a¹ oh³sīn³na² sa²yo²hai¹ta¹hxai²hē¹la². ²² Sa²yo²hai¹ka³ty³kwa³sxa³xa² hū³nxe² Txa²wā¹stū³na² Yāu³ka³jxah¹la² oh³nāu³a² a³ka³nxixi²ye³ka³ty³Je³su²jah³lai²na² a²ka³la³ki²wxe²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³ān²ty³ti¹ oh³nāu³an¹te²a² wān³txa²ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxain¹te³nah¹lxixi¹:

— Wxāi²li² txa²ki³lha³lxa²khai³si¹lxixi¹.

A³lxixi¹nxa²ha¹kxah³lo²si¹lxixi¹.

Wi¹lxo³kxi²khaix1san¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² si³kxã³nãu³an¹ta² wĩ³na²nãu³xan¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²wah³ka³li³yu³ta² ân³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah³lai²li² Jo³se²ah³la²ki³lha³lxin²tai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² kwẽ³kon³sxã³ 30 nxe² ye³ka³ixai³txi³ kwẽ³kon³sxã³ wa³ka³li³yu³ta² a²si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³ Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 24 E³li²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²jah³la² wĩ³nu²tu³ Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Le³vi²ah³la² wĩ³nu²tu³ Me³ki²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³ki²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ja³nai²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ja³nai²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 25 Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²ti²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³mo²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³mo²sah³la² wĩ³nu²tu³ Na³tũ²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Na³tũ²ah³la² wĩ³nu²tu³ Es³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Es³li²ah³la² wĩ³nu²tu³ Na³ka³i²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 26 Na³ka³i²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³a²te²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³a²te²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²ti²ah³la² wĩ³nu²tu³ Se³me³i²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se³me³i²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 27 Jo³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³a³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³a³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ Re³sa²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Re³sa²ah³la² wĩ³nu²tu³ So³ro³ba³be²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². So³ro³ba³be²lah³la² wĩ³nu²tu³ Sa³la³ti³e²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Sa³la³ti³e²lah³la² wĩ³nu²tu³ Ne³ri²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 28 Ne³ri²ah³la² wĩ³nu²tu³ Me³ki²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³ki²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³ti²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ko³sã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ko³sã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³ma³tã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³ma³tã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 29 E²rah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³su³ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³su³ah³la² wĩ³nu²tu³ E³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³li²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³ri²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³ri²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²jah³la² wĩ³nu²tu³ Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 30 Le³vi²ah³la² wĩ³nu²tu³ Si³me³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Si³me³ãu²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ju³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³se²ah³la² wĩ³nu²tu³ Jo³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³lyã³ki²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 31 E³lyã³ki²mah³la² wĩ³nu²tu³ Me³le³a²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³le³a²ah³la² wĩ³nu²tu³ Me³na²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³na²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³ta²ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³ta²ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Na³tã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Na³tã²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 32 Ta³vi²yah³la² wĩ³nu²tu³ Je²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Je²sah³la² wĩ³nu²tu³ O³be²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². O³be²jah³la² wĩ³nu²tu³ Bo³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Bo³a²sah³la² wĩ³nu²tu³ Sa²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Sa²lah³la² wĩ³nu²tu³ Na³sõ²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 33 Na³sõ²mah³la² wĩ³nu²tu³ A³mi³na³ta²bah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³mi³na³ta²bah³la² wĩ³nu²tu³ A³ta³mi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³ta³mi²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³nhi²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³nhi²ah³la² wĩ³nu²tu³ Es³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Es³ãu²ah³la² wĩ³nu²tu³ Pe³re²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Pe³re²sah³la² wĩ³nu²tu³ Ju³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³ta²ah³la² wĩ³nu²tu³ Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 34 Ja³ko²ah³la² wĩ³nu²tu³ I³sa²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². I³sa²kah³la² wĩ³nu²tu³ A³bra³ãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³bra³ãu²ah³la² wĩ³nu²tu³ Te³ra²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Te³ra²ah³la² wĩ³nu²tu³ Na³ko²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 35 Na³ko²rah³la² wĩ³nu²tu³ Se³ru²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se³ru²kah³la² wĩ³nu²tu³ Ra³ka³u²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ra³ka³u²ah³la² wĩ³nu²tu³ Fa³le²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Fa³le²kah³la² wĩ³nu²tu³ E³pe²rah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³pe²rah³la² wĩ³nu²tu³ Sa²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 36 Sa²lah³la² wĩ³nu²tu³ Kai³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kai³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ A³fa³sat²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A³fa³sat²jah³la² wĩ³nu²tu³ Se²mah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se²mah³la² wĩ³nu²tu³ No³e²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². No³e²ah³la² wĩ³nu²tu³ La³ma²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 37 La³ma²kah³la² wĩ³nu²tu³ Me³tu³sa³lẽ²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Me³tu³sa³lẽ²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³no²kah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³no²kah³la² wĩ³nu²tu³ Ja³re²jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ja³re²jah³la² wĩ³nu²tu³ Ma³la³le²lah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Ma³la³le²lah³la² wĩ³nu²tu³ Kai³nã²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². 38 Kai³nã²ah³la² wĩ³nu²tu³ E³no²sah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². E³no²sah³la² wĩ³nu²tu³ Se²tah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Se²tah³la² wĩ³nu²tu³ A³tãu²ah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jah³la² Txa²wã³sũ³na² hi²sen³su² wã²nxũh¹wet¹ta¹hxai²hẽ¹la², a²hã³ka³na² a²wĩ³na² yũ²nxa³ha²kxai³la². Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4

Sa³ta³na²jah³la² hxi²ka² ko³nxe³ti³ kãi³sain³si¹hain¹jau³su²

1 Jã¹nxe³kxan²ta² Je³su²jah³la²kxai³lu² Jor³tãu²yau³xã² a³li³nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xã² ai³lha²thet³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã³sũ³na² Yãu³ka³txã² hi²sen³su² nxũ²kwai³yxau³sa²tẽ³ha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ I³til³nxe³sxã³ ã³so¹xai³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². 2 Nxe³nyhai¹nhĩ¹na² Sa³ta³na²jah³la² wxã³nũ²la² Txa²wã³sũ³na² a²ten³jau<

nxe² ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² yain³txa² kwa² ā³na¹ha²kxai³ he³ha² yxau³ta¹hxai²hē¹la². ³Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Tah²su² nxi¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² tē³sxā³ yain³txa³nū³xa² wxa²ya¹ta²sxā³ wxa²wet1txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁴Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx1 jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Yain³txi³khai³xa²so¹lxi³ yain³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hāi¹nxe³ti³jau³xa¹ wet1yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁻⁷Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la² sa²so¹sxā³ wā³la² kī³khai¹nxe³ka³txa² ūh³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² ha³lo²ai²li² yxo²ha³kxa¹ yuh³xan¹ta² nū³kā³txi³nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ a²kwēn¹tai²na¹ wā²nā³ū³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ko¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²ha³lo²su² tai¹tu³wi¹. Txai²na¹xai²na² ha³lo²a² a²wā³kxēn³su²na¹tai¹tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² a²nū²a² ā³xa² ūh³wxe³ai¹na¹ju³ta² hxi²ka¹na¹wi¹. Ai¹na¹ha²kxai³ txa²yū³hē³na² sa²yxo²we¹je²san¹kxe³su² ā³ka³tih³wxe¹sē¹li¹. Nxi¹ka²nū³sa² sa²nēn¹kxi³sa²hē³li¹. Nxe³san¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ju¹tai²li² ū³hū²nxa²ha¹tu¹wi¹. A²wa³kxēn³su²hit1txā²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁸Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx1jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ ā³ka³ti³wxe³sxā³ sa²nēn¹kxi³txa²hē³li¹. Nxe³jah¹la² so¹lxi³ sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁹Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² sa²so¹ā³nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² a²ne³ka³nah²nāu³a² ūh³nxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ i³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Tah²su² nxi¹nha²kxai³ a³li²sin³sxā³ ā³ya³hi¹sē¹li¹. Nxi¹nka²i²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²hxi²ki³kxai³lu² wi¹lhau³ko³txa²tu¹wi¹. ¹⁰Nxi¹nka²i²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx1jau³xu¹tai²na² yau³xā³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xan¹ta² nū³kā³txa² wi¹lhau³ko³txa²si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹na²hē³li¹.” ¹¹Ā³h¹jau³xa²sa¹:

— “Wi¹lhau³ko³txain¹kxai²nān²tu³ a²hxi²ki³khai³xa² ā³sa²so¹nxin¹tu¹wi¹. Txah³lxa³kxa² sa²tā³yū³kxi³to³txa²kxa²yan³txi³su² nxe³nxa²ha¹wi¹.” Ta¹hxai²hē¹la².

¹²Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx1 jau³xu¹tai²na² yau³xā³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Wxa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wi¹la² ā³si³te³kxi²ju³ta² ye²si¹jau³su² wā³nxi¹ju³ta² o²la³kxi²sain³txa³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹la².

¹³Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² sa²yxo²ā³ i³wa³ka³nxe³sain³si¹jau³xa² e³hxa²tū²la² hāi¹nxa¹sxā³ ā³waix3tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ka³li³e²a²ko³nāu³a²o²la³kxi²ā³si³wxe³jau³su²

¹⁴Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³a² Ka³li³e²a²ko³xa² ā³wa³li²ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah³la²sa³. Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³ ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut3su² u²lxi³ ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la². ¹⁵Jā¹nxe³nū²la² Ju³te²a² nū³kā³txa²

ā³nū²kxi²thi³nāu³xa² ā³wi¹lha²the³to³ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Na³sa³re²thi³na²i³xi²to³jau³su²

¹⁶Nxa²ha¹te¹ Na³sa³re²thi³na² txo¹nain¹thi³na² i³xi²nū²la² sa²ba³to³ nxe³hī¹na² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³na² wi²xi²to³hxai²kxai³ jā¹nxe³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txān³nxa² i³yau¹ūh¹si¹jau³su² i³sa³yxau²ta¹hxai²hē¹la².

¹⁷I³sa³yxau³nū²la² I³sa³ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lu¹tai²la³ha²kxai³ kxā³nxi¹nū³tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³txā³nxa² ū³wha²li¹txān³nxi²li² ū³hū¹ain¹nū²la² sa²hai¹nū²la² wān³txai²li² a³txi²sxā³ i³ye³ta¹hxai²hē¹la².

¹⁸I³ye³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³si³tē³kxi²sa²na³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² ko³nxe³te²a² i³hen³txi³te³lhxā³ sa²si¹hā³sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³ a²nū²a² ū³ti¹lxi²yxau³te²a² wa³su²ti³a³li³xi²si¹jau³nū³su² i³hen³txi³ha²kxai³ a²nū²a² ye³han³te²a² wi¹li²sxā³ wet1si¹jau³nū³su² i³hen³txi³ha²kxai³ a²wah³ka³te²a² ā³wa²sut1si¹jau³nū³su² i³hen³txi³ha²kxai³ nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

¹⁹Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³kxa² wah³xa² ā³wa²su¹tū¹hain¹ti¹wa³kxa² yau³son³si¹jau³su² i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³jau³xa² Je³su²jah³lo²kxai³ i²sxã³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hê¹la².

20 Nxe² i³ye³ta¹lun²nũ²la² ta²nxã¹nxai²na² sa²wã³lã²u²kxi²sxã³ ũ³hũ¹xi²ta¹hxai²hê¹la². Nxũ²la² ã³wxe³xi²ta¹hxai²hê¹la². ã³nũ²kxi²tũ³kã³txa² ain³kxi² yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hê¹la².

21 Nxe³ha²kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² e³ain³jau³xu³ta¹li² hi¹na² ã³si³wxe³na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ain³kxain¹tũ³kã³txa² wi¹le³ha²kxai³ kwa²on²tain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxì¹:

— Ìh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³ nxe²e³kxi²ji¹? Jah¹lai²li² hã¹isã³ Jo³se²ah³la² ta²hai²la¹wi¹. Nyhain¹ta¹hxai²hê¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxì¹:

— Nxe³jah³lxì³wxì¹. Wãn³txai²na² e³kxi²sah¹lxin¹ta¹lu¹wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹, wxã²na² hi³ne³kxa² wa³kxãn³si¹lxì¹. Nxì¹nha²kxai³ wã²nxũ¹we¹txi²nhi¹lxì¹. Nxe³jau³xai²na² e³kxi²sah¹lxin¹ta¹lu¹wi¹. ã³h¹lxì³jau³xa²sa¹: Ka³far³na³ũ²thi³nai²na² wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² ain³kxi²si¹na³hê³li¹. Wxa²txo¹nin¹thi³na² te²yã¹nxe³ we¹txa²hê³li¹.

24 Yãn¹tah¹lxì¹ a²nũ²ai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hen³txi³te²nãn²tu³ a²sxi²yhen³khai³xan¹ta³ nũ³kã³txa² en²tain²te²ju²hê³li¹. Nxe³te²yã¹nxe³sxã³ en²txi³sain¹nũn³na³li¹.

25 Ne³kã³sah¹lxì³wxì¹. Kxã³nhi¹nu¹tai²kxai³lu² E³li²ah³lu¹tai²na² yxau³hi¹nũ¹tai²kxai³lu² Ju³te²a² tu¹ha² a²wha³te³son²ta¹ka³lxu³nãu³xa² ya²la³tu³ ka³lxa¹txi³ yũ³ta¹hxai²hê¹li¹.

26 Ha³lo²a² whã¹na¹ wê³ha²yau³xa² ã³na³xã³tãu³a² hai³txi³ Ju³te²a² tu¹ha³ka³lxa² ka³lxa¹kxan²ti³ hai³txi³ ã³non²ta³kxi²te³lhã³ sa²si¹hã³ũ¹hxa³ha²kxai³ yxãn¹ta¹ Si³tõ²ko³xa² Sa³rep²ta³thi³nãn¹ta¹ka³lxa² a²wha³te³son²ta¹ka³lxai²na² so¹lxì¹ ã³non²ta³kxi²te³lhã³ sa²si¹hã³ũ¹hxa³ha²hê¹li¹.

27 Te²yã¹nxe³sxã³ E³li²se²ah³la² yxau³hi¹nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³kã³txi³nãu³a² a²nũ²a² khon³ta³kxi²sxã³ ka³lãun³ta³kxi²sxã³ kãin² i³ton³tain¹ta¹hxai²hê¹li¹. Yxãn¹ta¹ hai³txi³ we²txain¹ta¹hxai²nxa³hê¹li¹. Yxãn¹ta¹ Na³mãu²ah³la² so¹lxì³ Si²ri³a³ nũ³kã³txi³su² jah¹lai²na² so¹lxì³ we²txain¹ta¹hxai²hê¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ wãn³txai²li² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ã³nũ²kxain¹tũ³kã³txa² kãin² an³ta³kxain¹ta¹hxai²hê¹la².

29 Nxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³sa²yxau²ain¹nũ²la² Je³su²jah³la² hxi²ki³sa²wa²yat¹sa²tã³ha³lo²sai¹ain¹ta¹hxai²hê¹la². Ai¹nha²kxai³ wã³la² ne³ka³nah³nãn¹je³na² sxì²yhe³na² txo²nain¹jen³kã³si²ha²kxai³ ka³la³ain¹nũ²la² Je³su²jah³la² ã³na¹sxã³ a³ka²ti²sxã³ ã³ya²lu¹tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² ain¹ta¹hxai²hê¹la².

30 Ain¹ta¹ hxi²ka¹nain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²hãix¹ti³na² i³ka³nxi²sxã³ ã³waix³ta¹hxai²hê¹la².

Ko³nxe³te²a² yãu³kã³txa² nxũ²kwai³wih¹sxã³ yxau³jah¹lo²su²

31 I³ka³nxi²nũ²la² Ka³far³na³ũ²thi³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³nai²na² ã³wih¹ta¹hxai²hê¹la². ã³wih¹nũ²la² sa²ba³to³ nxa²hi¹na¹ a²nũ²a² ã³nũ²kxi²te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³ta¹hxai²hê¹la².

32 Ai¹nha²kxai³ ain³kxain¹tũ³kã³txa² i³yo²o²lhain¹ta¹hxai²hê¹la², wxì²kan¹txi³ i³ye³kxi²nha²kxai³la².

33 Nxe³ain¹tãu³a² ã³nũ²kxi²thi³nãu³ai²na² in³txa² ko³nxe³te²a² yãu³kã³txa² kxã³nxa² nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jah¹la² i³wxan³sxã³ kaix¹ta¹hxai²hê¹la².

34 Kaix¹te³nah¹lxì¹: — Je³su²jah³lã³.

Na³sa³re²thi³nãn¹jah¹lo²si¹lxì¹. Ìh¹nxe³tsa²nhi¹ji¹wi¹? Sun²tã¹hxi²at³sa²sĩ¹te³lhã³ wxã³nhi¹n¹ji¹wi¹? Ì²nxa²te²sa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Tah²si¹lxì¹. Ko³nxe³ju³ta² yũ³ti³hex¹jah¹lo²si¹lxì¹. Ta¹hxai²hê¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³te²a² yãu³kã³txa² wxì²kan¹txi³ kwa³na²te³nah¹lxì¹:

— In³txai²li² ka³nahx²nxe³sxã³ nxũ²kwai³li³txa²hê³li¹. Ta¹hxai²hê¹la². Nxa²ha¹te¹ ko³nxe³te²a² yãu³kã³txa² ã³nhê¹nhê¹yain¹te³na¹ ã³na¹nũ²la² nxũ²kwai³li³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² in³txai²li² wi¹lain³kxi²xi²ye²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jut³su² we¹txain¹ju³ta² a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ i²ain¹ta¹hxai²hê¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²kã³txa² kãin² o²lain¹sxã³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxì¹:

— Ìh¹nxe³ju³khai³nxe³hĩn³te²lã¹xã³? Jah¹lai²li² ko³nxe³te²a² a²yãu³kã³txa² wxì²kan¹txi³ kwa³na²ha²kxai³ nxũ²kwai³li³ain¹txã²na³li². Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la².

37 Nxe³jut³tai²li² ha³lo²a² u²lxì³ ha³ta³nxe³ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² hxi²ka² a²nũ²a² i³ton³te²nãu³xa² we²txain¹jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxi²thi³na² a³li³xi²nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³la² sxi²ha² ã³nxi³sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ain¹tãu³a² a²hĩ³na¹ka³lxa² kãin² i³hĩ¹la³kxi²ha²kxai³ Je³su²jah³la² i³hen³txain¹ta¹hxai²hê¹la².

39 Nxe³ha²kxai³ a²sxan³ka³lo³a² ã³nxai³sxã³ ã³yau³son³kxi²nũ²la² i³ta³ka³txai²na² we²nxi²si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nũ²la² a²kwên¹tai²na¹ we²txi²nũ²la² i³sa²yxau³sxã³ yain³txa² hau³kot³sxã³ ũ³hãu¹la³kxi²ta¹hxai²hê¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²te³lhxā³ tâu³a² a²nũ²a² i³ta³ka³txa² i³ton³te²a² yxo²ha³kxa¹sa²so¹nũ²la² Je³su²jah³la² ā³tĩ³ain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³nũ²la² wxa²wai³te²a² a²hāi¹nxe³ti³xax¹we²txain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². 41 Nxa²ha¹te¹ kō³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² kāin² a³li³nũ²la² i³wxan¹sxā³kaix¹jain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Kaix¹jain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Txa²wā¹sũ³na² Tah²si¹lxi¹. Ain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³jah¹lo²sin¹kxe³su² a³la³kxai¹nha²kxai³ka³nah²sxā³ yxau³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

Sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³jau³su²

42 Nxe³ai¹nha²kxai³ i³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹ sxi²yhe³na² a³li³xi²nũ²la² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³kō³xa² nũh¹xai³ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ũ²thi³nān¹tũ³ka³txa² ā³nũ²xi²te³lhxā³ a³li³ain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ i³ha¹txi²nũ²la² a³li³sxā³ ā³waix³si¹hai¹nxa³jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². 43 Nxa²ha¹te¹ i³wa¹lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²yhe³na² yxo²ha³kxa¹ ai³lha²thet³sā²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³jau³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹ju³ta²nũ³su² Txa²wā¹sũ³na² sa²si¹hā³sain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxa¹i²hē¹la².

44 Nxe³ain¹jut³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ā³nũ²kxi²thi³nāu³xa² Ju³te²a²kō³xan¹thi³nāu³xa² whāi²na¹ ai³lha²thet³tũ²la² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txa² ai³ain¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

5

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix¹so¹ ā³si³wxe³jau³su²

1 Hā²wxān³txa³ i³ye³na² Je³ne³sa³re²ye³na² yxo²ka³teh³nāu³a² ai³sxā³ ā³yit¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²nũ²a² ka³lxa²txi³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ain³kxi²te³lhxā³ wxā²sxā³ ā³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². 2 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³kun²nāu³a² ka³no¹a² ka³lo³ha¹li¹ i²yain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². A²nxe³te²a² ai³na² sai²te³lhxā³ ain¹ka³lo³su² ta¹hxa¹i²hē¹la². Yxān¹ta¹ ai³na² sai²tũ³ka³txa² a³li³nũ²la² ta³lā²la²ka³lo³a² wxa²hĩ³la²kxi²yain¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

3 Nxe³ain¹kxan²ta² Je³su²jah³la²kxai³lu² ka²no¹a² ā³wih¹nũ²la² a²wa³kxēn³yah³la² Si³māu²ah³lo²su² ta¹hxa¹i²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ ā³wih¹nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² jũ¹nxe² ā³nhai¹a³sa³wi¹. Nyha¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³nũ²la² ā³wxe³ka³tu³ ā³nũ²kxi²tũ³ka³txai²li² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

4 Hā²wxān³txa³ i³yau¹ũ³ta³lu²nain¹nũ²la² i³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Si³māu²ah³lāi³. I³ye³na² ut¹tāu³a² ta³lā²na²ka³lo³a² tē³sxā³ ā³na¹sxā³ ā³nũ²jah¹lxi³hē¹li¹. Āi³na² sai¹a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ta¹hxa¹i²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³lai²na² i³wa¹lũ³xi²nyha¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² txā²hxi²kan¹jah¹lāi³. O²la³kxi²sxā³ ā³a³lan²sin¹na¹hē²li¹. Nxe³nha¹kxan²ti³hai³txi³ ain³ta³ sai¹ti³hexi¹sĩ¹nxa³hē²li¹. Yxān¹ta¹ i³ye³kxi²sa²nhĩ¹nha²kxai³ ta³lā²na²ka³lo³a² ā³na¹sxā³ ā³nũ²ta¹tu¹wi¹. Nyha¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ ā³na¹sxā³ ā³nũ²tain¹nũ²la² ai³na² ka³lxa¹txi³ sa²sai¹ai¹nha²kxai³ ta³lā²na²ka³lo³ai²na² sa²ten²ta³kxi²te³lhxā³ ta¹hxa¹i²hē¹la², ai³na² ka³lxa¹sxā³ sax²txe¹yai¹nha²kxai³la². 7 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²yā³la²nāu³xa² ka³no¹a² ka³lo³ā³sa²nũ³ka³lo³a² wxa²ye³wxāix³so²nyhain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³sxā³ ā³wxā³ain¹nũ²la² ka³no¹a² ka³lo³ha¹li¹ti³xa² ai³na² ne³ki¹sxā³ sa²sai¹ai¹nha²kxai³ ā³nxtũ¹te³lhxā³ ain¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

8 Ain¹jut³su² Si³māu² Pe²jah³la²kxai³lu² Je³su²jah³la² hxi²kan¹khai¹nxe³jut³su² i²nxa²ha¹te¹ a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxe³sxā³ i³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ā³nix³txtu¹li¹. Nyha¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

9 Jā¹xain¹jut³su² Pe²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ain¹sxā³ ai³na² ka³lxa¹txi³ sai¹nha²kxai³ on²tain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². 10 Te²yā¹nxe³jut³su² Si³māu²ah³la² ya³li¹nyhain¹tũ³ka³txa² Se³be²te²ah³la² ki³lha³nāu³su² ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³te²na² i³lxa² Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ Jo³āu²ah³lo²su² ha²kxai³ ya³ta¹hxa¹i²hē¹la². A²nxe³ya³te²a² on²txain¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Jā¹nxe³jah³la²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³wa¹lũ³xi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. O²txa³hē¹li¹. Āi³na² ā³na¹to³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ a²hĩ¹nān¹te²tu³ ā³si³tē³san¹kxai²nān²tu³ a²nũ²a² i³kaix¹so¹nĩn¹ju³ta² i³yau¹ũ³nxa²ha¹tu¹wi¹, ā³si³tē³kxi²sa²si¹hain¹jau³su². Nxe³ta¹hxa¹i²hē¹la².

11 Ain¹nxa²ha¹te¹ ka²no¹a² sa²ne³ha³lo²sa²tā³nũ²la² Je³su²jah³la²kxai³ i³hit²txain¹ta¹hxa¹i²hē¹la².

Khon³ta³kxi²sxā³ ka³lāun³ta³kxi²jah¹la² we²txi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³kxai³lu² sxi²yhe³na² Je³su²jah³la²kxai³ ā³wih¹ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³nũ²la² a²nũ²a² khon³ta³kxi²sxā³ ka³lāun³ta³kxi²ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³jah³la² yau³son³kxi²ta¹hxa¹i²hē¹la². Yau³son³kxi²nũ²la² jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ i²nũ²la² a²ne³kxai³3tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxa¹i²hē¹la². Nxe³sxā³ win¹ta²te²lxi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. “Wxa²ṛ³ta³ka³txa² hxi²kan¹txi³ we²txi¹nxa²ha¹tū¹xā¹.” Sa¹ki³la³te²ki³lha³ṛi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ sa²nū³sin²sxā³ wxa²wxai³nyha¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹. — Ten³sa³nhai¹. Wxa²ṛ³ta³ka³txa² ā³wa²su¹tūh¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nyha¹hī¹na¹ a²nū²a² kwēn¹ta²na² i³to³nain¹te²a² a²kwēn¹ta²na¹ we²txi²ta¹hxai²hē¹la².

14 A²nxe³jut³su² Je³su²jah³la²kxai³la¹ i³ye³kxain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹. — Nxe³nxa²ha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā³nxIn¹ta² si³yxa³juh¹la² ai³sē¹li¹. Ain¹tāu³a² we²txi²nxa²ha¹ju³ta² a²nū²a² ā³sxa² i³hen³txi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ wā³nxIn¹ta² si³yxa³juh¹lan²tu³ ka³yuh³xa² Moi³se²ah³lu¹ta²na² i³yau¹ūh¹nxain¹kxe³su² ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Nxa¹nIn¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ wā³nxIn¹jah¹lai¹na² sa²kxai³lu² ka³yuh³xai²na² tē³sxā³ Sū³na² ū³hū¹yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ti² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we²txi²nxa²ju³ta² i³yau¹ū³ye²ai¹nIn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³yān¹tah¹lxa¹ nxe² i³ye³kxi²kxan²ti³nū¹ ju¹ta²na² u²lxi³ ha³ta³nxe² i³ye³e²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² lu²na² a²nū²nāu³xa² kāin² ā³nū²kxi²nū²la² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ain³kxi² i³to³nain¹te²a² we²txi² nxe³te³lhxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nyhain¹to³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ā³wai³3tū¹la² ha³lō²ai²li² a²nū²a² yxa³ai¹nxa³ko³xa² ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³lhxā³ ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la².

In³txa² kan²ta³kxi²jah¹la² we²txi²ju³su²

17 Ain¹nxa²ha¹te¹ kxā²non³tāu³a² a²nū²a² āh¹lxi³sxā³ kāin² ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²ye³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thi³nāu³a² a³li³i² sxi²ye³na² Ju³te²a²ko³xan¹thi³nāu³xa² a³li³i² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³i² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³tū³ka³txa² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² i³yau¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³yain¹sxā³ sxi²ye³na² a³li³sxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹nū²la² ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² kāin² ā³nhi²ka¹tha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nū³cxū³sxā³ i³we²txa¹lxain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ in³txi³nāu³xa² wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²li² in³txa² kan²ta³kxi²ha²kxai³ hāi¹sxā³ ka²ma²ka³lo³a² sxa³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² ka²ma²ka³lo³a² whāi²na¹ ā³ki³wxen³ta³kxi²sxā³ sa²so³sxā³ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nū²la².

— Ā³wih¹sin¹ki³tū¹xā¹. Kan²ta³kxi²jah¹la² tē³sxā³ Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² ū³ha¹a³sin¹ki³tū¹xā¹. In³txi³nāu³xa² ain¹ta¹hxai²hē¹la². 19 Nxe³ain¹tah¹lxa¹ sxi²hē¹nāu³a² a²nū²a² nū³ka³txa² ā³ka³tū³je³nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³wih¹hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe²nxa³ha²kxai³ sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³a² i³ka³la³nū²la² te²la³ka³lo³a² sa²sain¹ta¹kxi²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² i³ton³jah¹la² ka²ma²ka³lo³a² whāi²na¹ Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² a²nū²a² a²nxū²kwai³wit³ta² ū³ylhu³lxot¹sxā³ ū³ha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 — Je³su²jah³la² hxi²ka² kan²ta³kxi²nē³ka³txa² we²txi²ju³ta² yū³tū¹xā¹. Ain¹ju³su² ū³ha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na² Je³su²jah³la²kxai³ wi¹kō³nh³nxa²ha¹te¹ ā³yo²o³tū¹nū²la² i³ton³jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ha³te³h³nxā³na² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² nxain¹sxā³ he³son³kxi²nyhain¹sxā³ ki³han³ju³su² e³lain¹te³nah¹lxi¹.

— A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ ne³wā²na³ain¹te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²li² a²nū²khai³xai²la¹wi¹. Hxi²kan¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Sū³na² kō³nxe³te²lo³jah¹lo²su² na³ji¹. Nxe³ju³su² ki³han³sxā³ e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ he³son³kxi²nyhain¹ju³su² wi¹kō³nh³nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— He³son³jah³lxin¹ju³xa² ha³ya³kxa² e³li³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Īh¹jaut³ta³ wān³txa² wa³sut³ju³la³te²la¹xā³? “Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹.” Nxe³ju³xai²la³ta³nxa²: “i³ton³jah¹lāi³. i³sa²yxa³sxā³ ā³nxī³xi³sē¹li¹.” Nxe³ju³xai²la³ta³nxa² nxe²h³ji¹wi¹? 24 Yxān¹ta¹ Txa²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lot³sa²kah³lo³su² na¹ha²kxai³ wxi²ka¹na¹ju³ta² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ton³jah¹lo² i³nxai²na² i³ye³kxi²nxa²ha¹wi¹. i³sa²yxa³txi¹. Wxa²sxan¹ka³lo³ai²na² sa²so³sxā³ ā³nxī³txu¹li¹. Nxe³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³i³ton³jah¹la² wa³su³txi³i³sa²yxa³nū²la² a²sxa³ka³lo³a² sa²so³sxā³ ā³nxī³xi²ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi² kāi³non³ju³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²lā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 26 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³wā³wā³txi³sxā³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² nū³cxū³khai¹nxe³sxā³ wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Kwēn¹ta²na¹ i²kī³tā³li¹. Yxān¹ta¹ kxā³nxai³kxai³lu² te²xi²yā¹nxe³ju³ta² i²kī³sxai²nxa³tai¹tu³wi¹. Tah¹ hī¹na¹ i²kī³tā³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Le³vi²ah³la² i³kaix1so¹jau³su²

27 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la²kxai³lu² a³li³xi²nū²la² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³jah¹lai²na² Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² ū³yho³hi²ki³ka² ū³ha¹thi³na² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²na² Pu³pli³ka¹no² nū³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i²sxā³ i³kaix1te³nah¹lx1¹:

— Ā³si³tē³kxi²sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³ai¹nha²kxai³ Le³vi²ah³la²kxai³lu² a²yen³kxa² whāi²na¹ wxa²wxe²a³nū²la² ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² hā²wxān³txa³ Le³vi²ah³la² a²sxi²nhāu³a² yain³txa² kāin² we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Je³su²jah³la²kxai³ wxā³sxā³ i³yain³si¹jau³su² kaix1tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txa² ka¹lxa¹txi³ ā³wxā³hā²kxai³ a²nū²a² ā³sxa² ka³lxa¹txi³ nū¹nain¹sxā³ yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la². 30 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txi³nāu³a² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³li³su² tū³ka³txa² nxain¹sxā³ ju¹ta² i²ain¹sxā³ kāin² i³hi²ta³lxi³sxā³ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i³kwai²kxain¹te³nah¹lx1¹:

— I^h1nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txi³su² ko³nxe³ju³ta² kāi³te²su² te²nāu³xa² nxe³te²su² ain¹sxā³ ā³nū²kxi²sxā³ yain³ni² i³na² nxe³kxah³lxin¹si²li²? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²nyhain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Ne³ka²sa²lx1¹. A²nū²a² wi¹lain³kxi²nha²te² hi²sen³su² hi³ne³kxa² wa³cxēn³yah³la² ā³ten³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² so¹lx1³ ā³ten³te²ju²hē³li¹.

32 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²ai²na²: “Wi¹lhin¹sa³nha¹. Ko³nxe³ti³ kāi³ajū³ta² yū²nxa³nha¹.” Nxe³te²su² te²na² i³kaix1so¹ai¹na¹ju³ta² yū²nxa³wi¹. Yxān¹tah¹lxa¹ hā¹i¹sxā³ ko³nxe³jah¹la² so¹lx1³ a²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³āin¹ta³kxi²nha²sxā³ ā³na³la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹lx1³ wxa²wa²su¹tain¹te¹lhxā³ i³kaix1so¹ai¹na¹ju³ta² yū²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

He³lxi² yxau³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

33 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²nyhain¹te³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. I^h1nxe³kxa²yan³ti³ta³ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² Sū³na² i³ka³li³kxi²te³lhxā³ he³lxi² yxau³to³hain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹to³lhai¹li²? Ai¹nha²kxai³ fa³ri³se²a² a²sa³wi³ha³lxa² te²yā¹yxain¹nū³nhxai²na²hē³li¹. Ain¹ta¹ wxa²sa³wi³ha³lxa² hai³txi³ ti³hex1yu³nxān²nxa³wi¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yxau³nuh¹nx2ta¹tāu³a² i³āin¹ta³kxi²nha²sxā³ he³lxi² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³ta² in¹txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nān²tu³ a²ya³la²nāu³xa² i³kaix1so¹yhain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² yxau³ye²yhai¹hi¹na¹ i³kaix1so¹ain¹tū³ka³txai²na² i³āin¹ta³kxi²nha²sxā³ he³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. 35 Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³a¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na² so¹kxain¹sxā³ sa²tā³ū¹kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ nxe³hi¹na¹ a²nū²a² i³kaix1so¹ain¹tū³ka³txa² i³āin¹ta³kxi²nha²sxā³ he³lxi² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi²nāu³xai²na² nxain¹sxā³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²wet¹isi¹hain¹jau³su² he³lxi² yxau³ain¹te²ju²hē³li¹. Ne³to³ta¹ txa²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² ā³waix3txai¹na¹hi¹na¹ so¹lx1³ he³lxi² yxau³ain¹tu¹wi¹. Ā³waix3txa¹na¹kxe³su² i³āin¹ta³kxi²nha²sxā³ he³lxi² yxau³ain¹tu¹wi¹.

36 Nxe³ha²kxai³la¹ i³yau¹ū³jau³xa² āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lx1¹:

— A²nū²a² wā²la² kwēn¹ta² yxāi¹ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² tē³sxā³ ko³nxe³ka³lo³a² ā³ten²ti³ka³lo³a² ū³nhū²kxi²sxā³ ūh³yxāi¹yain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ūh³yxāi¹yain¹ke³la³te²kxai³ wā²la² wi¹ka³lo³a² ā³kho³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³kxa²yu³su² wā²la² tū³ka³lo³la³ ā³sai¹h¹nx2nxa³wi¹.

37 Jā¹nxe³jau³su² yain³ti³yau³xa² txa^h2yau³xa² hai³txi³ ka³yxuh³xa² wā²lē¹na² ti³ka³lo³e¹nān²ta³ ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³wha¹ki³te²sxa³yu²hē³li¹. Ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³wha¹ki³ke³la³te²kxai³ a²yain³txi³yau³xai²na² sa²kxai³lu² wā²lē¹nai²li² i³txi³hau³kxi³sxā³ i³khot3sxā³ a²yau³xa² ā³nē¹na³hxa³te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xain²txi³ hā³li³hxa³ni² wā²lē¹nain²ti³ ā³kho³te²ju²hē³li¹. 38 Yxān¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xan²ta³ wā²lē¹na² ta²hē¹nāu³a² ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³wha¹ki³te²ju²hē³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ wā²lē¹nai²na² ā³kho³txa³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xa² ā³nē¹a³na³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. 39 A²nxe³sxā³ a²nū²a² vīn²yau³xa² tūn³yau³xa² tē³sxā³ i³na²ain¹kxai²nān²tu³ tah²jau³xa² āh¹ ā³te²nain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³lu¹: “Ti³yau³xa² ā²la² wi¹na³li¹.” Nxain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6

Sa²ba³to³ nxe³hī¹na² a²wa³ka³li³yu³ta² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ kxā³nāu³a² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ hai³sxa² ha³nāu³ha² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² yain³txa²nā³kxa² wxa²nū²lho²nū²la²

wxa²tj³kxi²sxã³ wxa²ki³ka³tuk1kxa² sai¹sxã³yai³nain¹ta¹hxai²hê¹la². ²Ain¹nxã²ha¹te¹fa³ri³se²a²nũ³ka³txa² i²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txã³nã³kxa² wxa²ni²lho¹yah³lxi¹lxi¹. Nxe³to³ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² sa²ba³to³nxe³tãu³a² a²wa³ka³la² a²yxo²ha³kxa¹ ã³na¹xai³ki²te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yah³lxin¹ta¹jau³jau¹xai²na² sa²yxo²ã³yah³lxin¹ten¹tu³wi¹, yain³ti³nã³kxa² wxa²ni²lho¹yah³lxi¹nha²kxa³lu¹. Nxain¹ta¹hxai²hê¹la².

³⁻⁴Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³lai²na² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxa³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxã² i²nx2ti³ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹ta²na²he³ha²kxa³ a²sa³wi³ha³lxi³nã³xu¹ta²na² he³hai¹nha²kxa³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹tãu³kxa³lu² Sũ³na² sxi²ha² ã³wih¹nũ²la² yain³tũ³xai²na² Sũ³na² ũ³yho³hi²tũ³xai²na²wxa²so¹sxã³ i³yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tũ³xai²na² Sũ³na² sxi²ha²hau²ko³tũ³ka³txai²na² so¹lxi³ yain³tũ³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²ha³tã³nxã²ti³yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

⁵Nxe³na¹kxa²yu³su² Txai²na² Sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa²tãu³la³sa²kah³lo²na¹xai²na²sa²ba³to³nxe³ti³xa² a²wa³kxã³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hê¹la².

A²nũ²a² hxi²yã³nã³ta²kxi²ha²kxa³ we²txi²jau³su²

⁶Hã²wxã³txã³ãh¹sa²ba³to³nxe³ti³xa²Ju³te²a²nũ³ka³txa²ã³nũ²kxi²thĩ³na²ã³wih²xi²nũ²la²Txa²wã²sũ³na²wãn³txã²i³hen³txi³to³hain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tãu³a²in³txã²a²hxi²wi¹nẽ³tãu³a²hxi²yã³nã³ta²kxi²sxã³ã³wih¹sxã³ã³wxe³ta¹hxai²hê¹la². ⁷Fa³ri³se²a²nũ³ka³txa²wxã³sxã³ã³wih¹hi²ha²teh³nxã²na²a²hoh¹lxi³su²tũ³ka³txa²wxã³sxã³ã³wih¹hi²nxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te²nãu³xai²na²sa²kxa³lu²hxi²we²txi²ju³ta²i²te³lhxã³wahx3nxain¹ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹ko³nxe³thĩn¹sxã³he³son³kxi²nhain¹te³nah¹lxi¹:

— Sa²ba³to³nxe³ti³tãu³a²hxi²we²txi²kxa²nã²tu³Txa²wã²sũ³na²ũ³wha²li¹txã³nxã²sa²yxo²ã³kxi²ju³ta²i²ki²txai²li¹. Nxe²ko³nxe³ti³he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². ⁸Nxa²ha¹te¹he³son³kxi²nyhain¹jau³xa²Je³su²jah³la²kxa³lu²a¹la³kxi²ha²kxa³hxi²yã³nã³ta²kxi²jah¹la²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³sa²yxa²sxã³ã³wxã³txu¹li¹. Nxe³jau³su²nũ²la²in³txai²li²i³sa²yxa²sxã³ã³wxã³ye²ta¹hxai²hê¹la². ⁹Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³lai²na²wãn³txi³kxa³lu¹:

— Ne³kxa²sah¹lxi³sa²lxi¹. Sa²ba³to³nxe³ti³xa²wi¹lo²la³kxi²tã³nxã²ko³to²la³ki²tã³nxã²ih¹ju³ta²wai³nhĩ³te²la¹xã³? Te²yã¹nxe³sxã³a²nũ²a²su²lhã³tã³nxã²we²txi²tã³nxã²ih¹ju³ta²wai³nhĩn³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hê¹la².

¹⁰Ai¹nha²kxa³lu¹i²sa²sai¹ain¹ka³tu³in³txai²li²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³hxi²sin²nha²si¹hain¹jau³kxa³lu¹. Nxe³ha²kxa³i³hxi²sin²nha²sxã³we²txi²ta¹hxai²hê¹la².

¹¹Nxa²ha¹te¹a²nũ²a²he³son³kxi²nyhain¹tũ³ka³txin³ti²kãin²i³ã³ta³kxi²sxã³i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxet3sxã³Je³su²jah³la²su²lhã³hĩ³ki³te³ji¹ku¹. Tũ¹ka³txai²li²nxe²e³lain¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la²sa³wi³ha³lxa²i³kaix1so¹jau³su²

¹²Hã²wxã³ntxã³Je³su²jah³la²kxa³lu²wã³la³ka³txa²ka³la³ta¹hxai²hê¹la², Sũ³na²i³ye³kxi²te³lha³ka². Nxe³sxã³Txa²wã²sũ³na²e³kxa³lan²ta¹hxai²hê¹la². ¹³Nxe³nũ²la²a¹lan²ni²nũ²la²a²sa³wi³ha³lxa²i³kaix1ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³tũ³ka³txi³nãu³xa²a²sa³wi³ha³lxa²hxi²ka²hxã³sxã³ha¹li¹wxa²hait1so¹xi²nũn³tũ³ka³txa²i²sxã³sa²so¹te³nah¹lxi¹:

— Sa²si¹hã³nx2ta¹tũ³ka³txi³syah¹lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la². ¹⁴Nxe³ha²kxa³lu¹tũ¹ka³txai²li²i³yĩ¹li²jau³xa²sa¹Si³mãu²ah³lo²su²ha²kxa³a²nxe³jah¹la²i³lxa²ã³xai²na²Pe²jah³lo²su²ta¹hxai²hê¹la².

A²nxe³jah¹lo²kxa³lu²a²lon³yah³la²ã³n³tre²ah³lo²su²ta¹hxai²hê¹la². Jã¹nxe³sxã³Ti³a²kah³lo²su²ha²kxa³Jo³ãu²ah³lo²su²ha²kxa³To³li²pah³lo²su²ha²kxa³Bar³to³lo²me³ah³lo²su²ha²kxa³. ¹⁵Ma³te²ah³lo²su²ha²kxa³Fi³me²ah³lo²su²ha²kxa³Ti³a²kah³lo²su²ha²kxa³a²nxe³jah¹lai²li²au³fe²ah³la²ki³lha³lhxu²ta¹hxai²hê¹la². Jã¹nxe³sxã³Si³mãu²ah³lo²su²ha²kxa³a²nxe³te²a²ã³lxi³sxã³Se³lo²ti³nũ³ka³txi³si²ta¹hxai²hê¹la².

¹⁶Jã¹nxe³sxã³Ju³ta²sah³lai²na²ha¹lo³ta³lxi³sxã³ka³na³ki²te²a²Ti³a²kah³la²ki³lha³lhxu²ha²kxa³ã³xai²na²su²Is³ka³ri³o²jah³lo²su²ha²kxa³nxe³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³te²nãu³tũ³kxã³nãu³a¹Je³su²jah³la²kxa³i³ki³ha¹kxi²jah¹lo²su²ta¹hxai²hê¹la². i³ki³ha¹kxi²sxã³a²nũ²a²ko³nxe³thĩn¹tũ³ka³txa²ã³yã³yũ¹kxain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na²a²yxo²ha³kxa¹Je³su²jah³la²kxa³lu²i²sxã³sa²so¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la²i³ti³h³nxe³jau³su²

¹⁷⁻¹⁸Nxe³nũ²la²i³kaix1so¹ta³lun²nũ²la²a³ka³nxain¹tãu³a²wã³la²yxe²ta²wau³waun³ju³ta²ã³yititãu³a²a²nũ²a²ka³lxa¹txi³nũ²kxi²ta¹hxai²hê¹la². Ju³te²a²ko³xan¹te²a²wxã²Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nã¹te²a²wxã²i³ye³nai²na²yxo²ka³teh³xan¹ko³xa²a²sxi²je³nai²na²sa¹Ti²ro³thĩ³nã¹te²a²wxã²Si³tõ²thĩ³nã¹te²a²wxã²nxe³ai¹nha²kxa³Txa²wã²sũ³na²wãn³txã²ain³kxi²te³lhxã³nũ²kxi²ta¹hxai²hê¹la². Ai¹nha²kxa³lu¹i³ta³ka³txa²i³ton³te²a²we²txi²ju³ta²nũ³a²wah³nxã³kxi²a²ko³nxe³te²a²a²yãu³ka³txa²nxũ²kwã³wi¹sxa²te²a²

nxū²kwai³li³si¹jau³nū³su² wah³nxa³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 19 Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²wxa¹sai³nain¹ju³tan¹te²kxa²yā³lhu² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ we²txain¹ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah³la² wa³nx¹¹nha²kxai³la².

A²nū²a² ka³lih³kxi²jau³nū³su²

20 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹. — Nxe³x3jah³li³wxi¹. Yen³kxi³txa¹nxa²li³ji¹wi¹? Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹li³hē¹li¹. Yah³li¹nha²kxai³ kxān³nāu³a² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa²tāu³lo³ju³ta³nū³a² yxa²u²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.

21 Āh¹jau³xa²sa¹ hī¹na² he³ja³lu¹nxa²li³ji¹wi¹? Nxe¹nx2ti³kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹li³hē¹li¹. Yah³li¹nha²kxai³ kxān³nāu³a² ū³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. Hī¹na² kāin² nan³yah³lxin¹ji¹wi¹? Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹li³hē¹li¹. Yah³li¹nha²kxai³ kxān³ton³sxā³ kāin² ka³li¹yhah³lxin¹tu¹wi¹.

22 Sa²yxo²wet¹sah¹lxin¹te² i³nxai²na² ka³lih³jah¹li³hē¹li¹. Yah³li¹nha²kxai³ kxān³ton³sxā³ i³an³ta³kxi¹nx2txai¹nha²kxai³ ā³ten³nxa³lxi¹nxa³ha³kxai³ ko³nxe³ti³li¹txa²ti³si¹hain¹jau³su² ha²kxai³ ha³ya³kxa³ti³lo³txa²tai¹nha²kxai³ nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. 23 Nxe³nx2tain¹kxan²ti³nū¹ kāin² ka³lih³jah¹li³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ yān³tai²na¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nū³ka³txu¹tai²na² nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxe³nx2tain¹ju³kxai³lu² ka³li¹sxā³ a³li²sin³jah³li³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹sxā³ khāuh³lxa²txi³yhah³lxin¹kxa² yo³ha² wi¹ju³ta² kāin² yū³nx2ti³tu¹wi¹.

24 Yxān¹ta¹ yen³kxi³te² i³nxai²na² hī¹na² so¹li³ ka³lih³khaix¹yah³li¹li¹. Yxān¹ta¹ kxā³ton³sxā³ i³ain²ta³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹.

25 Te²yā¹nxe³sxā³ yain¹txa² kāin² yūh³te² i³nxai²na² hī¹na²kxai³ ka³lih³yah³li¹li¹. Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² he³ja³lu¹n¹ti³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³ha²kxai³ ye³khāuh³lxa²thi¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ hī¹na²kxai³ kāin² ka³lixi¹te² i³nxai²na² ka³li³yhah³li¹li¹. Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² āin²ti³sxā³ nān³yah³lxin¹tu¹wi¹.

26 Te²yā¹nxe³sxā³ hī¹na²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³nx2ti³na³li¹. Nxe³nx2ti³kxa² yā¹nxe³ju³ta² kxā³nhx¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ki³lxo³tū³ka³txu¹tai²na² te²yā¹nxe² kāi³u¹nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

A²nū²a² a²ko¹ko¹nāu³xa² a³lxain¹ki³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ne³ka²kxi²syah¹lxin¹te² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxa²ko¹ko¹nū³ka³txa² a³li¹tai¹yah³li³hē¹li¹. I³an³ta³kxi¹nx2tain¹te²su² te²a²i³wa²lū³xi²sxā³ i³an³ta³kxi²nxān²nxa³sxā³ wi¹la³ kāi³ūh¹txain¹yah³li³hē¹li¹. 28 A²nū²a² ko³nxe³te²lo³txa²tain¹kxan²ti³ wi¹la³te²lo³txain¹yah³li³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ūh¹nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² nxe² i³ye³kxi¹txain¹yah³li³hē¹li¹. Nxe³e³kxain¹yah³li³hē¹li¹. “Txa²wā¹sū³na² nex3txi¹. Tū¹ka³txai²li² ko³nxe³ti³ kāi³u¹sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹kxan²ti³ wi¹li¹txai¹nhē³li¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³txain¹yah³li³hē¹li¹. 29 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²ne³su²nx2tain¹kxai²nān²tu³ wxa²ne³ha³tih³nāu³a² ā³na³wa³tū³tū¹txain¹yah³li³hē¹li¹. Wxa²wā¹ka³lo³a² wi¹kxi²nhān¹ka³lo³a² kāi³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ wxa²ha³la³sē³nān¹ka³lo³a² a³li¹yah³li³txa³hē¹li¹. 30 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²yen³kxa² yxo²kwain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ ū³hū¹txain¹yah³li³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ū³hū¹xi¹nx2ti³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹yah³li³txa³hē¹li¹. 31 A²nxe³ju³ta² a²nū²a² wi¹lo¹la³kxi¹nx2tain¹ju³ta² ten³nxa²li³kxa² yā¹nxe³sxā³ kāi³ūh¹txain¹yah³li³hē¹li¹.

32-35 A²nū²a² a³li¹nx2tain¹te²na² so¹li³ i³wa²lū³xi²sxā³ a³lxain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? A²nū²a² wi¹kāi³ūh¹nx2tain¹te²na² so¹li³ i³wa²lū³xi²sxā³ wi¹kāi³ū¹hain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? A²nū²a² kāin² yen³kxi³te²a² so¹li³ kwa²ū³hū¹ain¹yah³lxin¹ji¹wi¹? Nxe² kāi³ain¹yah³li³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a² ju¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ te²yā¹nxe² kāi³ai¹nhxa²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² wxa²ko¹kōn¹nū³ka³txa² a³li¹nha¹jah³li³hē¹li¹. Wi¹kāi³ūh¹txain¹yah³li³hē¹li¹. Yen³kxa² wā¹nxūh¹ ū³hū¹nha¹jah³li³hē¹li¹. Ū³yho³hxi¹nx2tain¹ju³ta³nū³a² ne³wa³kon³nyhah¹li³txa³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh¹nāu³nū¹ka³na¹ wi¹kāi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² kāin² yū³nx2ti³tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxa²jah³lai²na² a²ki³lha³nāu³su² ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ te²yā¹nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² kāi³jah³lo²su² hxai²na²hē³li¹. 36 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹wi³na² Si³yxa²jah³la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te³lhxā³ wi¹ju³ta³lo³tē³na³li¹. Nxe³nē³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³jah³lxin¹sxā³ wi¹ju³ta³lo³txain¹yah³li³hē¹li¹.

Ko³nxe³ti³ i³yī¹li² waun¹nyhu¹kxi³jau³su²

37 A²nū²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³ ju³ta² a³ya³txi²yah³li³txa³hē¹li¹. Nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ ju³ta² a³ya³txi¹nx2tai¹nxa³lho³li¹. Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² ā³xai²na² kāi³ain¹ju³ta² ko³nxe³ti³ i³yī¹lai¹yah³li³txa³hē¹li¹. Nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2tai¹nxa³lho³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ūh¹nx2tain¹ju³ta² ne³wā³na³jah³li³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²

ne³wā²na³nx2tain¹nūn³tu¹wi¹. 38 A²nū²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² wxa²yen³kxa² wā²nhū¹ah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā²sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² wā²nhū¹nx2ti³nūn³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ yen³kxa² ka³lxa¹txi³ tē³sxā³ wxa²hxi²ka² ū³hxi²kū²xai³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ hxi²te³nyhah¹lxan³so³ji¹, yen³kxa² ka³lxa¹txi³ hū¹nx2ti³ha¹kxai²la². Nxe³ju³kxai³lu² hxi²kxā³ti³la³nxa³nha²sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ah¹lxin¹kxa² yā¹nxe² Txa²wā²sū³na² hxi²kxā³ti³la³nxa³sxā³ kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Ā³wa²to²hi² kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹.

39 Āh¹lxi³sxā³ i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi²te²nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ye³han³jah¹la² yā¹nx2na³li¹. Nxe³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² ye³han³tū³ka³txa² ne³ka³ta² i³hau³ko³kxain¹sxā³ ai³kxai²nān²tu³ kxih³nxē¹na² ne³ka³ta² ai³jah¹lai²li² a³hi² i³hi²tain¹tū³ka³txa² a³hai¹ni² nxe³yain¹tu¹wi¹. 40 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²a² e³kxain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²hoh³lxi³su²nxa²te²a² hxi²ka³nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ tih³xain¹nū³nh¹na¹ a²hoh³lxi³su²nūn³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ hxi²kan¹nūn³tu¹wi¹.

41 Wxa²wā²tā³xai² ko³nxe³ti³ kāi³jut³su² ju³ta² ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹yah³lxixi²txa³hē¹li¹. Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² kāin² wa²to²hi²na³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³tai²na² yā¹nūn³na³li¹. Wxa²wā²tā³xai²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²su² yū³hī³nx2na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²hī³nxa¹li¹. Nxe³kxe³su² wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu²: “Txa²wā²tā³xai²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² i²nyhah¹lxan³kxe³su² wai³nhī³nx2nxa³wi¹. 42 Nxe³sxā³ wxa²wā²tā³xai²li² e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²na¹tū¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² yū³yah³lxixi²hī³nxa¹li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wxāi²li² wi¹lhin¹ki³lxo³jah¹lo²su² yah³lxixi¹li¹. Hi³sa³ka³txa² sa²ye³sai¹nhat¹jah³lxixi²nhē³li¹. Nxe³sān²nū²la² wi¹li²nha²sxā³ wxa²wā²tā³xai²li² hi³a² sī³na² sa²ye³sai¹kxi²nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.”

Hi³a² ne³ka² a²nxā³kxa² i³yau¹ū³jau³su²

43 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³sa³ka³txa² wi¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ko³ta³nxā³kxa² ā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ hi³sa³ka³txa² ko³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wi¹ta³nxā³kxa² ā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³li¹. 44 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³sa³ka³khai³sa² yxo²ha³kxa¹ ā³nxā³kxi³khai³xa² so¹lxixi³ nxā³ki²te²ju²hē³li¹. Fi²ko²nxā³kxa² kwa²hi³sa³kax³khai³xa² ā³nxā³kxi²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² u²va²ki³a² kwa²hu³cxē¹ha² kūl²sxa³te²sxa³yu²hē³li¹. U²va²cxē¹ha² so¹lxixi³ kūl²sxa³te²ju²hē³li¹. 45 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² wi¹lhin¹te²a² a²ē¹nān¹ai²na² wi¹lhi¹nha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³ain¹ta¹ a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a² a²ē¹na² whāi²na¹ ko³nxe³thi¹nha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²nha²te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³ju³kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³khai³xai²na² so¹lxixi³ a²yxo²khai³xa² i³ye³kxi²te²ju²hē³li¹.

Sxi²ha² si³tah³nāu³a² i³yau¹ū³jau³su²

46 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ e³kxi²sah¹lxin¹jau³kxai³lu²: “Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si³lxixi¹.” Sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ih¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ txa²wān³txa² sa²yxo²wet¹sa²h¹lxan³ji¹wi¹? 47-49 Ne³ka³sah¹lxixi¹wxi¹. Hī¹na¹ i³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa² i³ye³kxi²nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² sxi²ha² txon³te²lhxā³ ain¹nū²nhai¹. Ain¹ka³tu³ta¹ ka³wā³lka³ nxe³ko³nx² au³txi³ wxa²xu³sxā³ ū³h³ya³lāux³sxā³ kan²txi³ ū³h³wxe³ain¹nū²nhai¹. Hā²wxān³txa² ka³wā³lxa² hū¹xlxan²ti³ a³hi²yai¹nxa³nu²nhai¹. Jut¹lai²li² a²nū²a² yā¹xnhī³nx2na³li¹. Txa²wān³txai²na² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²wet¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lai²li² a²nū²a² yā¹nxa¹nhī³nx2na³li¹. Hai³txi³ yxo²i²sxā³ hxi²tha²on³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wān³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xai² yā¹nxa¹nhī³nx2na³li¹. Nxe³te²na²sa¹, a²nū²ai²li² sxi²ha² txon³nūn³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²li² hai³txi³ au³txi³ ū³si³wxe²nxa³nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hā²wxān³txa²nū² ka³wā³lxa² hū¹x1thi¹na² a³hi²sxā³khox³je²nū²nhai¹. Nxe³ju³tai²li² a²nū²a² yā¹xlxā³nx2na³li¹. Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³te²su² te²a² te²yā¹x1hī³nx2na³li¹. Yxo²t²sxā³ hxi²tha²on³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7

So³ta²to²jah¹la² sa³wi³sa²i³ton³te²a² we²txi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ tū¹kā³txai²na² e³kxi²ta³lun²ka³tu³ Ka³far³na³ū²thi³na² ai³ta¹hxai²hē¹la². 2 Ain¹tāu²a² Ro³ma²nō² nū³ka³txa² so³ta²to² a²wa³cxēn³yah³la² yxau²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² sxi²hē¹nai²na² a²sa³wi³sa² i³ton³sxā³ ya³lu²kxi²te³lhxā³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². 3 Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³sa² a³lxixi²ha²kxai³ Je³su²jah³la² ya³son³jau³xa² ain³kxain¹ka³tu³ Ju³te²a² yah³la²nāu³xa² sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxixi¹:

— Je³su²jah³la² wxā³te³lhxā³ nxū²nhai¹. Jau³xa³ ain³kxi²na¹wi¹. Tāu³a² ai³jah³lxixi³sxā³ ne³kxauh²jah³lxixi³hē¹li¹. Ne³kxauh²hah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³ye³kxi²jah³lxixi³hē¹li¹. I³ye³cxah¹lxin¹te²nah¹lxixi¹: “Jah¹la² sa³wi³sxa² i³ton³kxi²sīn¹na³li¹. Nxe³kxe³su² hxi²waun³ta³kxi²nha²sīn¹na²li¹. Nxe³sīn¹sxā³ wxā³sxā³ we²txi²si¹nxain¹sīn¹jau³su² i³ye³kxi²sain¹sīn¹na²li¹.” Nxe³na¹jau³su² i³ye³kxi²jah³lxixi³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

4-5 Nxa²ha¹te¹ yah³la²nāu³xa²kxai³lu² a³li³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² ne³kxau²hain¹nū²la² win¹ta²jau³lxi³ i³ye³kxah²lxi³te³nah¹lxi¹:

— Nnex3si¹lxi¹. Je³su²jah³lāi³. Jah¹lai²li² wi¹lhin¹khaix1sīn¹nhxai²na²hē³li¹. Txa²nū³kā³txa² a³li³sa²sīn¹nhxai²na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² a²nū²kxi²nha¹thi³na² txon³kxi²sain¹sīn¹na²hē³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ ain³kxi¹txai¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

6 Ai¹nha²kxai³ ne³kxauh²sxā³ ā³sa²so¹sxā³ tē³xī³xain¹nxa²ha¹te¹ jah¹la² sxi²ha² ya³son³nū²la² so³ta²to² wa³kxēn³yah³la² sa³wi³sa² ā³xa² i³hen³txain¹te³lhxā³ sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la². Sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

— Nnex3sa²lxi¹. Txa²sxi²ha² wxā³txa³hē¹li¹. Txai²li² wxa²ye³na² kāin²sa²nxa³wi¹. Txa²sxi²h²nāu³a² wxā³sxā³ ā³wi¹hin¹ju³ta³nū²a² āu²li²sa³nhai¹. 7 Nxe³sa³ha²kxai³ wxā³sxā³ ā³tū³nxa²sxā³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹ju³ta² āu²li²sa³nhai¹. Nxe³sa³ha²kxai³lā¹ hāi¹nxe³sxā³ wān³txa² u²lxi³ i³ye³a³na¹in¹kxai²nān²tū³ txa²sa³wi³sai²na² we²txi²tu¹wi¹.

8 Jā¹nxe³na¹jut3su² te²ya¹nū³n¹wi¹. Hxi²kan¹jah¹lo²su² yū³sa²nū³nha²kxai³ sa²yo²wet1sain¹tū³kā³txa² yū³nū³na¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. Nxe³sxā³ txa²sa³wi³sai²na² ai³si¹ha¹ju³su² i³ye³kxi¹na¹kxai²nān²tū³ ai³hī³nx2na³li¹. Te²ya¹nxe³sxā³ txa²sa³wi³sa² ā³xai²li² wxā³si¹ju³su² i³kaix1so¹na¹kxai²nān²tū³ ya²la³tu³ ā³wxā³hī³nx2na³li¹. Te²ya¹nū³n¹sxā³ txa²wa³ka³lxa³la² wa³kon³si¹ha¹ju³su² i³ye³kxi¹na¹kxai²nān²tū³ ya²la³tu³ wa³kon³kxi²sai¹nhī³nx2na³li¹. Te²ya¹nū³n¹te²sa¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxi²nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ā³yo²o³tū¹nū²la² tū¹kā³txa² ā³nhi²tain¹tū³kā³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju¹ta²na² sa²kxai³lu² jah¹la²nū¹tai²li² i²sain¹te²sai¹nxa³nū²nhai¹. Nxe³ta¹ yo²o³sain¹nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ i³sa³e² nū³kā³txa² a²yo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹ju³ta² ye³ka³lxa¹txi³ i²sai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ kū³we²ki²la² yo²o³sai¹nhxai²nxa³hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² sa²kxai³lu² so³ta²to² wa³kxēn³yah³lai²na² sxi²ha² wa³lxi¹nhī¹na² i³ton³jah¹la²kxai³ we²txi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

Wē³sa²ka³ten³su²i³sa²yxau³xi²ju³su²

11 A³lan²nū³tāu³a² Na³si²thi³na² Je³su²jah³la²kxai³lu² ai³ta¹hxai²hē¹la². Ai³tāu³ān²tū³ a²sa³wi³ha³lxa² ā³si³tē³kxi² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³nhit1xti² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 12 Yān³txai²na¹ sxi²je³nān¹ta¹ka³lxu³su² a²wē³sa² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ tu¹hai²na² a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³nū² in³txa² wē³sa²kxai³ sa³nxe³la³kxi³lo³nhī¹na² ya³lu²nū³ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxan²ta¹ in³txai²na² kwēn¹ta²kxai³ ya³lu²jah¹lai²li² ki³li³la³kxi² sa²so¹sxā³ a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² yxau³tū³kā³txa² ka³lxa¹txi³ ā³nhi¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nhi¹nyhain¹sxā³ sxi²je³na² ā³ya³so³nhī¹na¹ a³li³tū³kā³txin³ti² i³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². 13 i³ha¹txain¹nū²la² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³yan³ta³kxi²nha²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³nān³ta³nxī¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe² e³kxi²ta³lun²nū²la² hi³a² ka³lo³ē¹na² kwā³kxē¹na² ya³son³kxi²nū²la² wxa²wxai³sain³nū²la² ki³li³la³kxi² sa²so¹tū³kā³txa² ā³yit1tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ya³lu²jah¹la²kxai³ i³ye³kxi²ti³an¹ju³kxai³lu²:

— Nnex3txi¹. i³sa²yxau³txi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ ya³lu²jah¹la²kxai³ kwēn¹ta²na¹ i³sa²yxau³nū²la² i³ye³ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² in³txai²li² kwēn¹ta² ka³ten³si²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lxo³kxi²nha²sxā³ a³hā³ka³na² sxi²ha² ā³wa³li²ta¹hxai²hē¹la². Ū³hū¹xi²ta¹hxai²hē¹la². 16 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ tū¹kā³txai²na² kāin² on²tain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² kāin²khaix1nx2na³li¹. Wi¹li²nē³lain¹na³li¹. Nxe³nē³lai¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹la² wxi²kan¹khaixite²a² i³sa²si¹hā³nē³lain¹na³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Jā¹nxe³ain¹jut3su² jau¹xai²na² u²lxi³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a²ko³xa² yo²ha³kxa¹ a²wa³kā¹ko³xa² yxo²hā³kxa¹ nxe³ju³jau³xa² ha³ta³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² i²wā³txi³ju³su²

18 Nxa²ha¹te¹ ju¹ta²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². i²ain¹nū²la² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 19 Ain¹nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ i³kaix1so¹nū²la² sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²ta³ nxe² i³wā³txi³txai¹ya³hē¹li³. “Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³u²ta²na² i³sa²si¹hā³u²sa³nxa²sīn¹jah¹la² nhīn¹ji¹wi¹? Nxe²nā³kxai²nān²tū³ a²nū²a² ā³xa² wah³nxe³sa²si¹sīn¹te³lin¹ji¹wi¹?” Nxe³txai¹ya³hē¹li³. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ a³li³ya³nhū²la² Je³su²jah³la² ya³so³nain¹nū²la² i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nnex3txi¹. Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³wā³txi¹nxa²si¹sain¹sīn¹ju³su² e³kxi²sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³u²ta²na² i³sa²si¹hā³u²sa³nxa²sīn¹jah¹la² nhīn¹ji¹wi¹?”

Nxe²nxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² wah³nxe³sa²si¹sīn¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³tai¹ya³hē¹li¹.”
Nxe³sain¹sīn¹na²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ain¹tj³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² i³ta³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ā²la²
we²txi² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su² ā²la² kwa³na³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Nxex³jah³wxi¹. Ju¹tai²li² kwēn¹ta² i²yah³hin¹ju³ta² wān³txai²li² kwēn¹ta²
ain³kxa¹hin¹jau³xa² i³hen³txi³ja¹hē¹li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: Ye³han³te²su² te²a² ye³we²txi²ha³kxai³
ha³lxu³ha² ai³te²su² te²a² a²yu³wi¹lha²kxai³ a²nū²a² khon³ta³kxi²sxā³ ka³lāun³ta³kxi²te²su² te²a²
we²txi²ha³kxai³ a²ne³nxē³na² ne³ka³tū³te²su² te²a² nxe³we²txi²ha³kxai³ a²nū²a² ya³lu²te²su²
te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ha²kxai³ a²nū²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² Sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² ko³nxe³ti³ kái³ain¹ju³ta² wa³hxa² ā³wa²su¹ti³hit¹tain¹ju³ta³nū³a² nxe³jau³xan²tu³
i³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ nxe³jau³su² ha³kxa¹ i³hen³txi³ja¹hē¹li¹. 23 Txa²wān³txa²
i³wā³wā³txi³sxā³ sa²yxo²ā³sai¹nxa³te²su² te²a² wi¹lhin¹khaix¹xain¹na³li¹. Je³su²jah³la²
ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ ain³kxi²yah³nū²la² i³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
ā³sa²wa²tj³nxa²xi²sxā³ a²nū²a² ā³si³tē³la³kxi² te²nāu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² ai³sxā³ i²yah³lx¹nhī¹nai³tā² ih¹nxe³te²he³la³kah³la³ i²te³lhxā³
ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Ka³tj³ka³ti²nxā³nxa² kwa² sa³xit³sxā³ sa²hai³hain³jut³sū³nxe²
a²nū²a² i³wā³wā³txi³kxi²sain¹ja¹hē¹la² i³te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? 25 Nxe²nxa³kxai²nān²tu³
ih¹te²he³la³kah³la² i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? A²nū²ai²na² yen³kxih³jah¹la² wā²la²
a³lxīkhai¹nxe³ka³lo³a² au³khai¹nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹?
Nxēn²nxa³wi¹. A²nū²a² wā²la² wi¹khaix¹ka³lo³a² wi²h²kxi²nha²te²he³la³kxa² a²nū²a² sxi³ha²
kāin² te²si³yxau³kxah³la² sxi³ha² so¹lxī³ yxau²xai³lain¹te²jai¹tu³wi¹. 26 Nxe²nxa³kxai²nān²tu³
ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹la²
i²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ i³hen³txi³tū³ka³txa²
ā³wa²to²hi²sxā³ yxau²sa²tē³jah¹lai²la¹wi¹. 27 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² jau³xau³hxai²tēx¹
jau³xu¹tai²na² nxe³nē³te³nah¹lx¹: “Ne³ka²a³sah¹lxī³wxi¹. Txa²sa³wit³su² ne³ka³ta²nxa³sxā³
i³sa²si¹hā³a¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa² i³tih³nxain¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa²
Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo³sih¹nxa³ha¹jau³su² nxe³jau³xai²na² i³hau³ko³tain¹tu¹wi¹.”
Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

28 Jā¹nxa¹jau³su²ya²la³tu³e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sū³na² wān³txa²i³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²nān¹jau³xai²na²
wxi²kan¹jau³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wān³txa² i³tih³nxe³jau³xai²na²
wxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²na³li¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²sa³wi³ha³ixai²na²
hxi²kan¹tū³ka³txi³sai¹nxa³kxan²ti³nū¹ wān³txa² i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³xai²na² wxi²kan¹sxā³
wa³to²hi²sa²tē³na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wān³txai²li² ain³kxain¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² wain³txi³
kāi³ti³hain¹jau³su² Sū³nū²kxai³lu² sa²nēn³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²li² kxā³nxi³tā²
Jo³āu² Ba³tis²jah³la² hi²sen³su²i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a²
ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txa² te²yā¹nxain¹nū³ta¹hxai²hē¹la². 30 Ain¹ta¹ fa³ri³se²a²
nū³ka³txi³su² te²a² ha³te³nxā³nxa² a²hoh³lxī³su² tū³ka³txi³su² te²a² nxe³te²su² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nhxi¹nai³tā² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
hai³txi³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

31 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² āh¹lxī³ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² a²hī¹nān¹te²nū³ka³txi³nāu³xa² ih¹nxe³kxe³hū³nhī³te²la¹xā³?
32 Wē³ha³lxa² yā¹nxain¹na³li¹. Sxi²je³na² kwa² wa³ni³lo³nain¹te²ju²hē³li¹. Wa³ni³lon³sxā³
kaix¹nyhu¹ain¹te³nah¹lx¹: “Wān³txa² wi¹lhin¹jau³xa² i³hain³kxi²sīn¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.
Yxān¹ta¹ i³ka³li³ki³ya³sai¹nxān³tai¹ti²tu³wi¹. Hā²wxān³kxi²nū² i³āin²ta³kxi²jau³xa²
i³hain³kxi²sīn¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ nān³kxi²ya³sai¹nxān³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxe³kxe³hū³sxā³
a²nū²a² a²hī¹nān¹te² nū³ka³txi³nāu³xa² kā³nxi³tān¹tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txa² en²tain¹na³li¹. 33 Jā¹nxe³jut³su² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²
wxā³hī¹nai³tā² yain³txa² kwa³hā¹nxe² ā³na¹ha³kxai³ vīn²yau³xa² i³na²ta³hā²kxai³
Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³te³na¹ a²nū²ai²na² en²txain¹sxā³ wān³txa²
wai³nxa³jau³su² e³lain¹te³nah¹lx¹: “Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²li² ko³nxe³te² yāu³ka³txa²
nxū²kwai³yxau³jah¹lo²sin²tai¹.” Nxe²e³lain¹na²hē³li¹. 34 Jā¹nxēn³ta¹ Txi²li² wxā³na¹hī¹nai³tā²
yain³txa² i³yai³ni² yain³jau³xa² i³na² nxa¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ta¹ a²nū²ai²nān²ta²
wān³txi³kxai³lu¹, en²kxi²sain¹te³nah¹lx¹: “Je³su²jah³lai²na² yain³txa² kāin²yain³jah¹lai²la¹wi¹.
Yain³jau³xa² i³na²sa³wen¹jah¹lai²la¹wi¹. A²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txi³nāu³xa²
ko³nxe³thin¹tū³ka³txa² nxe³sxā³ ā³ya³lxī²nyhain¹jah¹lai²la¹wi¹.” Nxe²e³lain¹na²hē³li¹.
35 Nxe³lain¹kxan²ti³ a²nū²ai²na² a²hoh³lxī³su² te²a² wain³txi³ kái³kxai²nān²tu³ a²wē³ha³lxa²
wain³txi³ kái³ain¹nū³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² fa³ri³se²ah³la² i³kaix1so¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lāi³. Ā³wxā³sē¹li¹. Txa²sxi²ha² yain³ya³sa³wi¹. Ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² i³sa²yxa³sxā³ wxā³nũ²la² sxi²hē¹nāu³a² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³ta¹hxi²hē¹la².
 37-38 Ain¹nxa²ha¹te¹ txu¹ha² sxi²je³na² yxau²kxi²ta¹ka³lxa² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² hi²sen³su² fa³ri³se²ah³la² sxi²ha² i³yai³nain¹jau³xa² ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ wi¹lũ³jau³xē¹na² ne³kih¹tē³na² tē³sxā³ t̄³ta¹hxi²hē¹la². Je³su²jah³la² a²yon³nāu³a² wxā³sxā³ ā³wxe³ta¹hxi²hē¹la². Ā³wxe³ka³tu³ k̄ain² nān³kxe³su² a²ye³yāu³sxa² ā³yu³kxē¹kxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nũ²la² ta¹ka³lxa²na² a²ne³k̄i³sai²na² Je³su²jah³la² a²yu³kxa² sa²yu³hon³ta³kxi²ta¹hxi²hē¹la². I³yu³jut1sxā³ i³yu³sai¹la³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ka³tu³ wi¹lũ³jau³xai²na² ān³yu³kēn¹kxi²ta¹hxi²hē¹la². 39 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²ah³la²kxi³lu² ju¹ta¹na² i²ain¹nũ²la² a²ē¹na² i³ye³kxi²nha²jau³kxai³lu¹:
 — Jah¹lai²li² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²su² ke³la²te²kxai³ ta¹ka³lxa²na² ko³nxe³thin¹te²sin¹ju³ta² wi¹ko³nha²h̄³nx2na³na¹. Yxān¹ta¹ ti³he¹yxē²nxān³tā¹. Nxe³nha¹ta¹hxi²hē¹la².

40 Nha¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxi³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Si³māu²ah³lāi³. I³yau¹t̄³jau³xa² i³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:
 — i³ye³kxi²sē¹li¹. Ain³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Fa³ri³se²ah³lai²na² ta¹hxi²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxi³lu¹:
 — In³txa² ha¹lin¹te²su² te²a² yen³kxi²txa²ya³nhu²nhai¹. Ya³ha²kxi³ a²wa³kxēn³yah³la² kwa² ū³hũ¹si²yha³jau³su² i³ye³kxi²ya³nhũ²nhai¹. Ya³ka³tu³ kwa² ū³hũ¹nũ²nhai¹. Ka³na³ka³nat3te²a² ha³teh³nxā³nxa² 500 txā³nxa² k̄ain²txā³nxa² ū³hũ¹ha²kxi³ ā³xah³la² ha³teh³nxā³nxa² 50 txā³nxa² k̄ai²nxa³txā³nxa² ū³hũ¹ha²kxi³ nxe³nũ²nhai¹. 42 Hā²wxān³txa³ ha³teh³nxā³nxa² ū³hũ¹xi²je³na² ti³wa³ki³lon³ta¹ ha³teh³nxā³nxa² yū³ya³hxa³ha²kxi³la¹ hxi²kan¹ya³hxa³nhũ²nhai¹. Yah²hxa³ha²kxi³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² hi²sen³kxi³lu² i³yan³ta³kxi²nyha¹ha²kxi³ ū³yho³hxi²txā³nxa² ū³hũ¹xi²ya³ju³ta² ā³wa³su¹kxi²nũ²nhai¹. A²nxe³ju³kxi³lu² nxe³ain¹kxi²nān²tu³ ih²te²la³ta³ ha³teh³nxā³nxa² a²wa³kxēn³yah³la² a³lxi²wa³to²hi²te²la³h̄n³te²la¹xā²? Ta¹hxi²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³la² wān³txi³kxi³lu¹:
 — Ha³teh³nxā³nxa² k̄ain²txā³nxa² ā³wa³su¹kxi²te²la³h̄³nx2na³li¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxi³lu¹:
 — Wain³txi³ i³y¹li¹lxi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

44 Nxe³ha²kxi³la¹ txu¹hai²li² wxa²lak1kxi²nũ²la² āh¹ i³ye³te³nah¹lxi¹:
 — Si³māu²ah³lāi³. Ne³ka²sa²sa²lxi¹. Wxa²sxi²ha² ā³wi¹ha¹ten¹tu³wi¹. Na¹ta¹ wxāi²li² wxa²yu³h̄in³ta³kxi²sa²nxān³ten¹tu³wi¹. Nxē²nxān³ta¹ ta¹ka³lxa²li² a²ye³yāu³sxa² wxa²yu³h̄in³ta³kxi²sain¹nũ²la² a²ne³kx̄i³sxa² sa²yu³hon³ta³kxi²sain¹ten¹tu³wi¹. 45 Wxāi²li² i³yo³jut1sā³nxān³ten¹tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ta¹ka³lxa²li² i³yu³jut1sa²sxā³ sa²ju³ti³na² hāi²te²i³ ā³na¹xa³wi¹. 46 Wxāi²na² wxa²ne³to¹lyxau³sa²nxān³ten¹tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ta¹ka³lxa² wi¹lũ³jau³xa² tē³sxā³ ū³yhu³to¹la³kxi²sain¹ten¹tu³wi¹. 47 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² ta¹ka³lxa²na² kuh¹lxa³sin¹khai¹ta¹ka³lxu³su² te²jai²ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ kuh¹lxa³sin¹ta² k̄ai³kxi³tā² ā³na¹ha²kxi³ k̄ai³ju³ta³tā² wah³yu³ta² ne³wā²na³kxi²sa²tē³ā³hē¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ k̄ain² a³lxi²sain¹na³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ a²nũ²a² i²li²te²su² te²na² sa²kxi³lu² ko³nxe³ti³ k̄ai³kxa² a²wah³yu³ta² k̄ai²nxa³ke³la³te²kxi³ ne³wā²na³kxi²sa²tē³a¹ju³ta² k̄ai²nh̄³nx2nxa³wi¹. A²nxe³te³hē³la³kxi²na² jū¹nxa² so¹lxi³ a³lxi²sai¹nh̄³nx2na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

48 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Wxa²ko³nxe³ti³ k̄ai³in¹ju³ta² ne³wā²na³kxi²sa²tē³kxi¹nxa²ha¹hē³ni¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ yai³nain¹t̄³ka³txa²kxi³lu² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:
 — ih²te²la³ta³ ko³nxe³ti³ k̄ai³ki³ju³ta² ya²la³tu³ ne³wā²na³kxi²nē³te²la³h̄³ji¹wi¹? Nxe³lain¹ta¹hxi²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxi³lu² txu¹ha³ka³lxa²kxi³lu² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wān³txa² yxo²sa¹nha²kxi³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ha¹hē²ni¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxi³ yo¹lhin¹sxā³ i³sē¹ni¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

8

Txu¹ti³nāu³xa² Je³su²jah³la² ā³si³tē³la³kxi²n¹jau³su²

1 Hā²wxān³txa³ sxi²jen³nāu³a² k̄ain²th̄in³su² ta³nxa² k̄ai²nxa³th̄in³su² ta³nxa² hāi¹nxe³th̄i³na¹ ai³lha²thet3ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu³a² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²hxi²kan¹txa² si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nũ²a² nxe³jau³xa² i³yau¹t̄³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ti³kxi³lu² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxi²an³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹kxi²sxā³ nxe³t̄³ka³txa² ā³si³tē³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². 2-3 Nxe³ain¹ka³tu³ta¹ txu¹ti³nāu³xa² ka³lxa¹txi³

ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹nũ³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txa² kã³nxa² Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu²
 wẽ²txi²nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la². ǀ³ta³ka³khai³xa² we²txi² a²nũ²a² kq³nxe³te²a² yãu³ka³txa²
 nxũ²kwai³yxa³ut³te²a² nxũ²kwai³lĩ³si³hain¹jau³su² kwa³na³i² nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
 Nxe³tũ³ka³txa²sa¹: Ma³ri²a² Ma³ta³lẽ²na³ka³lxu³su² ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²
 kq³nxe³te²a² yãu³ka³txa² hi²sen³su² ã³nxũ²kwai³yxa³ut³ta¹hxi²hẽ¹la². Yãu³ka³txa²
 ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ ã³nxũ²kwai³wih¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ta¹ka³lxi²na²
 Je³su²jah³lo¹kxai³lu² nxũ²kwai³lĩ³xi³si³hain¹jau³su² kwa³na³ta¹hxi²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³
 Jo³ã²na³ka³lxi²na²su² in³txa² so¹ha²kxai³ Ku²sah³lo²su¹ ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la²
 E³ro²jah³la² a²sa³wi³sa³la³ta¹hxi²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ Su³sã²na³ka³lxa² ã³si³tẽ³kxi²
 txu¹ti³nãu³xa² ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² we²txi²nũ¹hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 ã³si³tẽ³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ain¹jut³su² Je³su²jah³la² nũ³ka³txa² yen³kxi³la³
 yũ²nxa³ha²kxai³ wã²nhũ¹nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

Hai³sxa² ã³whi¹ki³ju³ta² i³yau¹u³jau³su²

4 Nxe³ain¹nũ²la² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ nũ¹nain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Je³su²jah³la²kxai³lu²
 wãn³txa² i³yau¹u³jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxi²hẽ¹la².

5 I³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— A²nũ²ai²na² hai³sxa³nãu³a² ai²nũ²nhai¹. Yain³ta³ki³a² wi¹ki³a² ã³whi¹te³lhxã³
 wxa²sa²tãu³wa³ya²txũ¹lhain¹sxã³ ã³whi¹nũ²nhai¹. Û³whi¹tãu³a² yain³ta³ki³ai²na² ki³ka³na³ku²
 ki³su² ki³a² tih³na² yxo²ki³sa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. ã³yun¹na³tãu³ a²nũ²a² ai³sxã³ tũ³ti³ha²kxai³
 ai³ka³nãu³xa² wxã³sxã³ yai³nhxa³kxi²ha²kxai³ nxe³nũ²nhai¹. 6 Æh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a²
 kxih³nũ³xa² au³txi³ si³tah³lxi³ kxih³nũ³xa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² ka³lũ³nũ²la²
 i³yau³xa² yũ²nxa³lxke³su² i³wa³ne³ni² wxã³nũ²nhai¹. 7 Æh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² ha³lo²a²
 ã³yen³ko³xa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lũ³xi²nũ²nhai¹. Nxe³ta¹
 ã³yen³ko³su² ha²kxai³ hi³a² kha¹ka³txa² ka³lxa¹txi³ ka³lũ³ye²nũ³nha²kxai³ nxe³te²kxai³lu²
 yain³ta³nxe²ka² wã²ne³sa³te³kxi²sxã³ ya²lun¹txi²ye²nũ²nhai¹. 8 Nxe³yãn¹ta¹ Æh¹ki³ka³na³ku²
 ki³su² ki³a² kxih³nũ³xa² tũ³tĩn³kxih³nxa² ã³yun¹na³nũ²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu²
 wi¹ka³lũ³ha²kxai³ wi¹we¹nha²kxai³ yain³txa² kãin² ki³kan²kxi²ha²kxai³ kãin² sxa³nũ²nhai¹.
 Jã¹nxa¹jau³su² wi¹kq³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãntũ³ wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹.
 Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Hai³sxa² ã³whi¹kxi³ju³ta² a²si³yxa³jau³su²

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txa² i³wã³txain¹ta¹hxi²hẽ¹la². i³wã³txain¹te³nah¹lx¹:
 — Je³su²jah³lãi³. Jau¹xai²na² a²si³yxa³tãu³khai³xa² ih¹te²tan³te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
 10 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lx¹:

— Wxa²yu³tai²na² so¹lxi³ wãn³txai²na² tah²yau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 a²nũ²a² e¹nãu³a² sa²hau³ko³jau³nũ³su² nxe³jau³jau³xai²na² txa²nũ² ã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹.
 Yxãn¹ta¹ tũ¹ka³tai²na² hĩn¹ti² ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Wãn³txa² i³yau¹u³jau³xa² so¹lxi³
 e³kxai¹na³wi¹. Nxa¹n¹kxan²ti³ i²ain¹kxan²ti³ ã³ye³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Ain³kxain¹kxan²ti³
 ã³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ wxãi²na² wi¹li²yah³lxin¹tu¹wi¹.

11-12 Jã¹nxe³ha²kxai³la¹ wãn³txa² i³yau¹u³jau³xa² a²si³yxa³tãu³khai³xa²sa¹. Yain³txa³ki³ai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² te²yã¹nx2na³li¹. Ki³ka³na³ki² tih³na² ne³kun²nãu³a²
 a³hi²yain¹ki³ai²na² a²nũ²a² ain³kxain¹te²la³ te²yã¹nx2na³li¹. Nxe³te³na¹ Sa³ta³na²jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² wxã³nũ²la² a²e¹nãu³ai²na² a²jau¹xa² sa²kxai³lu² sa²sai¹ho¹kxi²nyhain¹na³li¹. Sũ³na²
 wãn³txa² yxo²i²ain¹kxai²nãntũ³ kq³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² ã³wa³su¹tũ¹hain¹kxa²yan³txi³su²
 sa²sai¹ho¹kxi²nyhain¹na³li¹. 13 Ki³lã³xa² kxih³nũ³xa² a²si³tah³nãu³a² tah³lxa³kxa²
 hã¹kxi³ju³ta² a³hi²yain¹ki³ai²na² ne³ki³ai²nãntũ³ kxih³nũ³xa²nãu³a² a²nxe²ka² au³txi³
 yxa³nxa³kxe³su² wi¹we¹nxa³wi¹. A²nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² yã¹nx2na³li¹.
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ ka³li³hain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ hã²wxã³txa³
 ha³lo²a² kq³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³na¹la³kxi²na³li¹. 14 Te²yã¹nxũ³sxã³
 ki³lã³xa² ã³yen³ko³a² a³hi²yain¹ki³ai²na² nxe³ki³ai²nãntũ³ hxi³kan¹txi³ wi¹we¹nxa³wi¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ki³kan²kxi²te²a² wxa²ni²lho¹kxi²nyhain¹nxa³wi¹. Nxe³ki³ai²na²
 a²nũ²a² yã¹nx2na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxain¹na³li¹. Ain³kxain¹te³na¹ ha³lo²a²
 hxi²waut³ta³lxain¹to³ha²kxai³ a²yen³kxa² kãin² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ kwa² wa³ni³lon³sxã³
 yxa³u³xai³lai¹nha²kxai³ nxa¹nãli¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²sxã³ yxa³u³ai¹nxa³wi¹.
 15 Te²yã¹nxũ³sxã³ ki³lã³xa² kxih³nũ³xa² tũ³ti³nũ²tũ³xa² a³hi²yain¹ki³ai²na² a²nũ²a²
 yã¹nx2na³li¹. A²nxe³te³nãntũ³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi³sxã³ wi¹kq³nha²so¹ain¹na³li¹.
 A²nxe³te²a² a²e¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ya³nã³ta³ki²la²sxã³ kan²txi³
 sa²yxo²we¹tain¹na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Sxi²hẽ¹na² sa²kxi³kxi³ju³ta² i³yau¹u³jau³su²

16 Æh¹lx¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Te²yā¹nxe³jut3su²: “Lā³pi³āu²tē³na² tē³sxā³ sa²kīx3ta¹tū¹xā¹.” Nxe³kī³kxai²nān²tu³ īh¹nū¹lā³ta³ ūh³wxe³hī³kī³te³lā¹xā³? Hai³txi³ kwa³ta³lē³tā³ ū³tī³kxi²kī³sxa³ha²kxai³ hai³txi³ ka²ma²ka³lo³la³ yuh³hē³nāu³a² ūh³wxe³kī³sxa³ha²kxai³. Nxe³kī³sxa³kxan²ti³ oh³xa² ū³kū¹lī³sī³kī³tā³lī¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²hā² whāi²na¹ wxa²ko²ko²txi³hī³nx2na³lī¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³ thī¹nai²na² a²nū²a² ā³wih¹kxai²nān²tu³ wi¹lī²kī³te²yu²hē³lī¹. 17 Jā¹nxa¹ju³tu³ kxān³nāu³ān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² Oh³na² yxau³jah¹lā²kxai³lu² yen³kxa² hāi³te²a² whāi²na¹ wā²nā³ū¹nx2ti³tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³hō¹ain¹kxa² whāi²na¹ i³yau¹ū¹nx2ti³tu¹wi¹.

18 Jā¹nxe³ju³tu³ wān³txa² ain³kxah²lxin¹jau³xai²na² wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hē¹lī¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² kāin² yxo²i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kāin² yen³kxi¹nxa²lxain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ yxo²i²ti³he¹xah³lxan³kxai²nān²tu³: “Yen³kxa² yū³sa²īn¹tū¹xā¹.” Nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ sa²so¹hxa³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa² wxā³ain¹jau³su²

19 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ka³ixā¹txi³ ā³ka³ixā¹ti³nha²sxā³ yxau³se²nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³nhe²kxi²nyhai¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 20 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ i³hen³txi³nyhai¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txi¹. Wxa²hā³ka³na² wxa²lon³txi³tāu³xa² i²nxa²te³lhxā³ wxā³ain¹na³lī¹. Ha³lo²a² yxau³ain¹na³lī¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ha²kxai³ i³wa²lū³xi²nyhai¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹nyhai¹te²a² txa²hā³ka³na² txa²lon³txi³tāu³xa² te²yā¹xain¹na³lī¹. Nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

i³ye³na² i³txa² ā³wxe³lu²si¹jau³su²

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² a²sa²wi³ha³lxā² whāi²na¹ tē³nū²la² ka³no¹a² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³ye³na² Ka³li³le²a²ye³na² yxo²ha³ti³li³yha³sah¹lxi¹wxi¹. Nxe³jau³kxai³lu² e³kxi²nū²la² ūh³nxū³a²tā³nū¹xi²sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 23 Ai³ain¹tāu³a² Je³su²jah³la² āu³xi²te³lhxā³ sxa³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Āu³xi²yain¹kxa²si³yo³na² it3ta² ūn³te²a² sa²xit3jain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²xit3jain¹te³na¹ ka³no¹ai²li² i³yau³xā² sa²ni³sa²wih¹yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³nxū²te³lhxā³ yain¹ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa²wi³ha³lxī³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² wxa²yūn³kxi²sxā³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe³3si¹lxi¹. Ā³nxū²txe³līn¹te³na³lī¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yo²hxi²te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² txu¹lxi²ka³tu³ it3tai²na² i³ye³na² ūn³je³nai²na² yxo²xūn³txi³ i³kwai²kxi²ta¹hxai²hē¹la², it3ta² ā³wxe³si¹jau³sa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sa²hāu²not3sxā³ ā³yit1je²ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxe³nxa²ha¹te¹ sa²hāu²not3sxā³ ā³yit1txā²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²ka¹na¹ju³ta² yxo²i²sah²lxin¹ta²nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ on²txai¹nha²kxai³la²:

— Ih¹te²lā³khai³nxe³ji¹ku¹. Kī³nhai¹. It3ta² ūn³te²a² ā³wxe³si¹jau³su² i³ye³na² sa²hāu²not3si¹jau³su² ain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³nyhai¹ta¹hxai²hē¹la².

Kō³nxe³te²yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su²

26 Nyhai¹nxa²ha¹te¹ i³ye³na² yxo²ha³ti³li³nxa²ha¹te¹ Je³ra²sa²ko³xa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 27-29 Ai³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² ka³no¹a² a³li³nū²la² in³txa² i³ha¹txi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² kō³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wi¹ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³ixā¹txi³ ā³wih¹to²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lā²kxai³ hai³txi³ wā²lā²ka³lo³la³ ū³whi²kxi²nh²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ a²sxi²lha³ sxa²nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³ha²kxai³lā¹ hāi³sxā³ hā³lo²a² a²nū²a² ya³lu²te²a² sxa³ko³xa² so¹lxi³ ho³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta¹ Je³ra²sa² nū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² kwa³thi³līh³na² hxi²tē³nha²sxā³ sa²hxi¹tai³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹kxan²ti³nū¹ jah¹la²nū¹ta²kxai³lu² sa²hxi²hxau³kxi²nha²sxā³ sa²hxi²tai³kxain¹tīh³na² sa²yo³li³yain¹to²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² a²nxū²kwai³wi¹jah¹la² kwa³na³ain¹to²ta¹hxai²hē¹la². Ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² kwa³na³sxā³ ai³si¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ jah¹la² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i²ain¹tāu³a² hxi²kan¹sxā³ ā³sen³sa¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tu³ a³lā³kxi²nū²la² a²ne³kxaix3tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a²ne³nxē³na² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— In³txai²na² a³li³xī¹jah³lxi³hē¹lī¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ in³txa² i³wxan³sxā³ i³kaix1ta¹hxai²hē¹la². i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Tah²si¹lxi¹. Īh¹nxe³sa²te³lin¹ji¹wi¹? Ī³khāuh³lxa³ti³sa²txa³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³⁰ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ī³ye³kxi²nyha¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Īh¹nxet³sxā³ Ī³yī¹li²nhān¹ji¹wi¹ wxa²i³lxa²su¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Ī³wa²lū³xi²nyhu¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²i³lxa² Yxo²ka³lxa¹jah¹lo²sa¹wi¹, ka³lxa¹khaix¹te²sa²sī¹nha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la².

³¹ Nxe³ha²kxai³la¹ āh¹ Ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² Ī³khāuh³lxa³ti³sa²sī¹nhñ¹jen³nū³a² sa²si¹hā³sa²sīn¹txa³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

³² Nxe³nyhain¹nxa²ha¹te¹ wā³la³ti²ka³nāu³a² ka³yxuh³xa² yxa³kxa² ka³lxa¹txi³ū³nyhai¹tain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ye²ha²kxai³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ Ī³wā³txain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yxa³kxa³nāu³xa²Ī³sa²si¹hā³sa²sī¹nhē³li¹. Ka³yxuh³xai²na² a²nxū²kwaj³wi¹kxain¹ti³ten³sa²sī¹nhai¹. Ain¹jau³kxai³lu² nxa²ha¹te¹:

— Jā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la². ³³ Ain¹nxa²ha¹te¹ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²na² sa²kxai³lu² in³txi³su² te²kxai³lu² nxū²kwaj³li³xi²nū³la² yxa³kxa³nū¹ta²kxai³lu² a²nxū²kwaj³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹ yxa³kxa³nū¹ta²kxai³lu² a²wā³la³ti²ka³nāu³ai¹na² ā³ni³hi²kan³sxā³ Ī³ye³na² ā³yu¹nū³sxā³ Ī³lo³nxī²ya²lun¹ti²hxan³ta¹hxai²hē¹la².

³⁴ Nxe³te²kxa³yan³tu³ in³txai²na² yxa³kxai²na² wa³kxē³nāu³xa² Ī²ain¹nū²la² yuh³lxa³txi³ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²ye³na² ā³ni³hi² Je³ra²sa²ko³xa² ā³ni³hi² ain¹sxā³ ha³lo²ai²na² Ī³ye³kxa²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

³⁵ Nyhain¹nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²li² wxā³sxā³ Ī²ye²nyhain¹te³na¹ Je³su²jah³lo²kxai³ yau³so³nain¹te³na¹ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwaj³li³jah¹la² Ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²ne³kxai³tāu³a² ā³wxe³sxā³ yxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ye²hī¹nān¹te²tu³wā²la² ū³whi²kxi²nhā² wain³txi³ wā²nxū²hain³nhā² nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu² tū¹ka³txai²li² wxā³ain¹tū³ka³txa² Ī²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² on²txain¹ta¹hxai²hē¹la².

³⁶ Ain¹nxa²ha¹te¹ Ī²ta¹lu²nain¹nū²la² Ī³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Ī³xain¹tāu³a² in³txa² we²nxī²ju³ti³na² Ī²hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ³⁷ Nxe³nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū³ka³txa² Je³ra²sa²nū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ on²ta¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² yuh³lxi³sxā³ a³li³xi²jau³su² kām² Ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut³su² ha²kxai³ ka³no²a² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

³⁸ Nxa²ha¹te¹ in³txai²na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³xain¹jah¹la² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³wi¹n¹ta²te²lxi³ Ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Ā³si³tē³kxi²nxa²ha³la²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

³⁹ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ī³wa²lū³xi²nyha¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Ī³xi¹sē¹li¹. Wxa²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ī³yau¹ū¹txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² we²txi²nxa²ju³ta² Ī³yau¹ū¹txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² in³txai²na² sa²kxai³lu² sxi²hē¹nāu³a² ā³nxai³sxā³ ha³tā³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² we²txi²ju³ta² ha³tā³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jai²rah³la² ka³ne³lxa² we²txi²jau³su²

⁴⁰ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² yxo²ha³ti³lhi³xi²sxā³ wā³li²nū²la² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ ka³li³sxā³wah³xain¹ta¹hxai²hē¹la². ⁴¹ Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² Jai²rah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²nū²kxi²thi³na² hau³ko³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai² wxā³nū²la² Je³su²jah³lai²na² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² win¹ta²te²lxi³e³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²sxi²ha² wxā³sē¹li¹. Txa²ka³ne³lxa² Ī³ton³sxā³ ya³lu²kxi²te²lhxā³sa³na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la². ⁴² A²nxe³ta¹ka³lxa² kwē³kxa² hxi²ka² hxan³sxā³ ān¹ko³ha¹li¹ kwē³kon³sxā³ yxa³ta¹hxai²hē¹la². Te²a² so¹lxi³ a²wē³sa³lo³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³han²ta² Ī³ye³kxi²nyhain¹nū²la² ā³si³tē³kxa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² a²nū²a²nāu³xa²ka³lxa¹txi³ ā³nū²kxi²sxā³ ā³kxi³ka³tih³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ⁴³ Nxa²ha¹te¹ txu¹ha²ā³si³tē³kxi²ta¹ka³lxu³su² te²na² kām² ti³ho³na¹sxā³ Ī³to³ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nxai³tā²kwē³kxa² hxi²ka² hxan³sxā³ ān¹ko³ha¹li¹ kwē³ko³nhī¹nai³tā² txu¹ha² Ī³ta³ka³txai²na²ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²nū²a² hī³ne³kxa² wa³kēn³yah³la² wā³nxīn¹ti³o²la³kxain¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ we²txi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². ⁴⁴ A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³la¹a²yo³na² yau³son³sxā³ Je³su²jah³la² wā²la²ka³lo³a² wxa²wxai³nū¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe²wxa²wxai³nū¹th¹na¹ wa³su³txi³ we²txi²ta¹hxai²hē¹la². ⁴⁵ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²a²wān²txi³kxai³lu¹:

— Īh¹te¹la³tā³ wxa²wxai³syah²lxin¹si²lxi¹. Nxa²ha¹te¹:

— Txa²lan²nxa³li¹. A²yo²ha³kxa¹ nxe²i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² Ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. A²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³to³to³la³kxi²nxain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
— Hxi²kan¹sxā³ we²txain¹te²sa¹wi¹. Jā¹nxa¹jau³su² i²te²sa¹wi¹. Jā¹nxa¹li¹. Nxe³ha²kxai³a²nū²ain²txi³wxa²wxai³nut¹sain¹te²nū³sē²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxa²ha¹te¹ tu¹hai²li² hxi²kan¹txi³ i³hāi³ai¹nxa³kxe³su² Je³su²jah³la² o²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³wxā³nū²la² Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ā³ka³ti³wxe³nū²la² we²nxi²si¹ja³kxa³nū³su² wxa²wxai³sain³kxe³su² wa³su³txi³ we²txi²ju³ta² i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³su² a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 48 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
— Nxe³thā²nxī¹. Yxo²i²sa¹nha²kxai³ we²txi¹nxa²ha¹xī¹. Wa²su¹wa²su¹ ai³txu¹ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²nyhain¹tī³kxai³lu² in³txai²na² Jai²rah³lai²na² a²sa³wi³sa² wxā³sxā³ i³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:
— Jai²rah³lāi³. i³tih³nxe³nē³jah¹lāi³. Wxa²wē³sin³txi² ya³lu²kxi²nē³na²li¹. i³hxi²ka³u³ka³u³nha²sīn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
— Yuh³xah³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³ yxo²i²yah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹ka³lxa² we²nxi²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jai²rah³la²sxi²ha²yau³so³nain¹ka³ty³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²so¹lxi³ a²sa³wi³ha³lxa² so¹lxi³ nxe³te²su² Pe²jah³lo¹na² Jo³āu²ah³lo¹na² Ti³a²kah³lo¹na² nxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a²so¹lxi³wē³sa²a²wi³na² whāi²na¹a²hā³ka³na² whāi²na¹nxe³te²a²so¹lxi³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³xa²nū³kā³txa² ha³lo²a²yxau³sxā³ wah³nxe³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

52 Hā²wxān³txa³nu² ā³wi¹hain¹tāu³a² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yū³ye²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a²kāin² i³nān³ti²kāin²wxa¹ni³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²na¹ Je³su²jah³la²kxai³ i³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:
— Nān³jah³lxi³ta³lxi¹. Ta¹ka³lxa² ya³lu²nxa³wi¹. Hāi¹sxā³ āu³xi²na³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

53 Nxa²ha¹te¹ wē³sa²na² ya³lu²sxa³ye²ain¹kxe³su² a³la³kxain¹nxa²ha¹te¹yxo²ka³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 54 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wē³sa²hxi²ki³nū²la² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Nxe³nxī¹. i³sa²yxau³nxī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

55 Nxa²ha¹te¹ wē³sa² sa²kxai³lu² a²yāu³ka³txi³khai³xa² nxū²kwai³wih¹xi²sxā³ wa³su³txi³ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²wān³txi³kxai³lu¹:
— Yān³txa² ū³hū¹jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². 56 Nxe³ain¹jut³su² wē³sa²a²wi³na² whāi²na¹a²hā³ka³na² whāi²na¹ka³lih³khaix¹te³nah¹lxi¹:
— Ta¹ka³lxa² we²txi²na¹li¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² hai³txi³ i²ki³sxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²kāin²khaix¹jah¹lo²sin²ta²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:
— A²nū²a² ā³lxi³te²a² wē³sa² we²txi²ju³tin³txi³ i³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Je³su²jah³la²nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ū³sa²si¹hā³jau³su²

1 Ain¹nxa²ha¹te¹ a¹lan²ton³tāu³a² Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxa³sxā³āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³sxā³ nxe³tū³kā³txa² i³kaix¹so¹ta¹hxai²hē¹la². i³kaix¹so¹sxā³i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² i³ta³ka³txa² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ we¹txa²lxi¹yah³lxin¹ju³ta² hi¹na²hxi²kan¹ti³hi²ta¹lxa¹ha²kxai³ a²nū²a² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² yū³te²a² nxū²kwai³li³si¹jau³su²kwa³na³yah³lxin¹ju³ta² hxi²kan¹ti³hi²ta¹lxa¹ha²kxai³ nxe³nxa²lxa¹wi¹. Nxe³nxa²lxa¹kxe³su²a²hxi²kan¹jah¹lo²la²yāx¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe²e³ta³lun²nū²la² sa²si¹haun³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²si¹haun³tain¹te³nah¹lxi¹:
— Sxi²ye³na² yxo²ha³kxa¹ ā³nau³ti¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na²wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa²i³yau¹ū³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i³ta³ka³txa² yū³te²a² hāi¹nxe³ti³xa¹we²txi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. 3 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti² yen³kxa² tē³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³khauh²sa²ka³txa³la² tē³yah³lxa³nha²kxai³ wā²lēn¹ta³ tē³yah³lxa³nha²kxai³yain³txi³la³tē³yah³lxa³nha²kxai³ ha³te³nxā³nxa² ū³yho³hxi²ki²txā³nxān²ta³ tē³yah³lxa³nha²kxai³wā²la²ka³lo³la³ ū³whē³no³tā³wi³kxi²nyha¹lxin¹ka³lo³la³ tē³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²so¹lxi³ aun³txi¹jah³lxi³hē¹li¹. 4 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha²wi¹lā³wi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kan²txi³ yxau³jah¹lxi³hē¹li¹. Hen³txi³ta³lun²sān²na³na¹

yah³lxin¹ka³tu³ a³li³xi¹jah³lx³hē¹li¹. 5 Yxān¹ta¹ wi¹lā³wi¹yah²lxan³kxai²nān²tu³ti²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²ti²ten³ti²he¹xai¹nxa³kxai²nān²tu³ sxi²je³nai²nān²tu³
 wa²li³jah³lx³hē¹li¹. Wa²li³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxīh³nū³xa² wxa²yu³kxa² ti³son¹tū³xa²
 ti³yu³tun³ta³kxi²nha¹jah³lx³hē¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta²
 i³yau¹ū³ain¹yah³lx³hē¹li¹xi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ i³ye¹ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lx³nū³ka³txai²na² a³li³ain¹sxā³
 ai³lha²thet3tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ha²kxai³
 i³ta³ka³txa²yū³te²a² we²txa³lxai¹nha²kxai³ain¹tah¹hxai²hē¹la².

E³ro²jah³la² wā³wā³txi³nha²jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xai²na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ka³tu³ta¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² wān³txai²na² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹
 E³ro²jah³la² ne³nxe³na²i³hen³txi³yah³lx³ta¹hxai²hē¹la². i³hen³txi³yah³lx³te³nah¹li¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Jau³jau¹xai²na² ka³na³ku²te²na²
 i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

8 *Ā³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²:*

— E³li²ah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Jau³jau¹xai²na² i³hen³txi³ha²kxai³:

— Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ nū³ka³txai²tā² ka³na³ka³na³te²a² ka³ten³su²
 i³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Nxe³jau³xai²na² ka³lxai¹txi³ E³ro²jah³la² i³hen³txi³ha²kxai³
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E³ro²jah³la²kxai³lu² ain³nha²te³nah¹li¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² ū³nhe³ki²lho¹si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹
 jah¹lai²li² ih¹jah¹lo²tan³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹. i²ti²ten³khaix¹sa³nhai¹. E³ro²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Yain³txa² wā²nhū¹yhai¹jau³su²

10 Jā¹nxe³kxan²ta² nxe³nū²la² a²sa³wi³ha³lx³nū³ka³txai²li² ā³wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ā³wā³lain¹nū²la² ā³nū¹nain¹nū²la² ai³lha²thet3tain¹ju³ta³tā² nxe³kxe³su²
 i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Bet3sa³i³ta³thi³na² kāi²nxa³thi³na²
 a²sa³wi³ha³lx³nāu³xa² nū¹hī³ye³kxi²te³lhxā³ ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³tah¹lxai¹
 a²nū²a² ka³lxai¹te²a² i²ain¹ti³kxai³lu² aun³txi² hit1tai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa²
 ka³lih³sxā³ i³yau¹ū³ha²kxai³ a²nū²a² i³ton³txi³nū³ka³txa² wxā³kxai²nān²tu³ we²txi³ha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ a¹sū²ni²tāu³a² a²sa³wi³ha³lx³nū³ka³txa² ā³tū³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Je³su²jah³lāi³. i²sa²sa²lxai¹. Hī¹na² sū²nē³lhīn¹na³li¹. Heh³sa²sīn¹nhai¹.
 Txa²nū³ka³txi³nāu³xai²li² heh³sa²sīn¹nha²kxai³ wxā³ain¹tū³ka³txa² he³hai¹nha²kxai³
 nxe³ain¹sīn¹na³li¹. Yxān¹ta¹ ti¹ai²li² yain³txi³la³yū²nxa³ha²kxai³sxa³ki³thīn³ta³yū²nxa³ha²kxai³
 nxe³sīn¹na³li¹. Nxe³si¹nha²kxai³ sxi²jen³nāu³a² yain³txa² sa²so² sxa³sxi³ain¹thi³na²
 āu¹la³kxi²nha² nxe³si¹hain¹jau³su² i³sa²si¹hā³txai¹nhē³li¹. Nxin¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu²:

— Wxāi²nāu³ i³nxa¹na¹ yain³txa² ū³hū¹txai¹yah³lx³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Yxān¹ta¹ yain³txa²yū³ki³kxa²kāi²nxa³wi¹. Yain³tū³xa²nū³ha¹li¹nū³ha¹li¹ka³na³ki¹so¹lx³i³
 ai²na²ha¹li¹so¹lx³i³nxe³te²na²so¹lx³i³yū³nē³na³li¹. Nxe³nha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²yain³txa²
 so¹kxi²nha¹ju³ta² i³sa²si¹hā³sa²sīn¹te³lin¹ji¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yain¹si¹sa²nhīn¹jau³su²?
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 A²nxe³tū³ka³txai²na² ka³lxai¹khaix¹ta¹hxai²hē¹la². In³txa² 5.000 nxe²
 ka³lxai¹khaix¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu²:

— A²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³ ā³wxe³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi¹txai¹yah³lx³hē¹li¹.
 Nxe³ain¹yah³lxin¹ju³kxai³la¹, a²nū²a²nāu³xai²na² hxi²ka² hxn³sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 wxa²sa²wa²la³kxi¹xi²tū³ka³txa² 50 nxe² a²nū³ka³txi³su² ha³na³ka³lx³ ā³wxe² jā¹nxe² jā¹nxe²
 nxe²yai³si¹hain¹yah³lxin¹ju³ka³txa² i³ye³kxi¹txai¹yah³lx³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nū²la² wān³txai²na² sa²yxō²we¹thxa³tain¹ta¹hxai²hē¹la². 16 Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³la²kxai³lu² yain³tū³xai²li² ai³nai²li² nxe³sxā³ hxi²te³nha²nū²la²
 ten³sa²tā³ka³la³yxō²nū²la² Sū³na² i³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su² i³ye³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³e³ta³lun²ka³tu³ yain³tū³xa² ai³na² nxe³sxā³ wā²nū²ai³xi³sxā³ a²sa³wi³ha³lxai²
 ū³hū²xai³ka³tu³ a²nū²a²nāu³xai²na² sa²nū²xai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 17 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ yai³nai¹nha²kxai³ ū³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ yain³txa²
 wxa²nāu³lx³kxe³su² wā³kon³kxe³su² wxa²nxa³ki²so¹ka³tu³ ha³ti²a² hxi²ka² hxn³sxā³
 nxe³nha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nū³te³na² i³ne³kxi²lhain¹ta¹hxai²hē¹la². Yain³txa² kāin²
 wā³kon³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo²jah¹lo²ye²kxe³jau³su²

33 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² a³li³te³lhxã³ nx2na³na¹ ai¹nhî¹na¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ï³ye³kxi²te³nah¹lxî¹;

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lâi³. Ti¹ai²li² ha³lo²a² wi¹khaix1sî¹na¹nhai¹. Nxe³sî¹nha²kxai³ sxi²ha² nêñ³nha¹li¹ ka³na³ki² txo²na¹tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² txo³ni² Moï³se³ah¹la² sxi²ha² txo³ni² E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³nxa²lxa¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² Pe²jah³lai²na² a²yxo²e³jau³su² kxan²ti³ a²si³yxau³tâu³khai³xa² ã³ne³to³ta¹hxai²nxa³hê¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²tâu³a² o³sî³na² ã³tî¹kxain¹nû²la² a²sa³wi³ha³lxi³nâu³xa² on²txain¹ta¹hxai²hê¹la². 35 Nxe³ain¹tâu³a² o³sî³nân¹jau³xa² ain³kxain¹te³nah¹lxî¹;

— Jah¹lai²li² Txa²ki³lha³lxa²la¹wi¹. Î²sxã³ sa²so¹ai¹na¹hê³li¹. Ain³kxi¹txai¹yah³lxi³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ ï³ye³ta³lun²nû²la² Je³su²jah³la² so¹lxî¹ ï²kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Hã²wxãñ³txa³ a³la²ni²xi²tâu³a² a²ka³nxa¹ta¹hxai²hê¹la². Yxãñ¹ta¹ ju¹tai²na² a²nû²a² ã³lxi²nûñ³tû³kã³txa² ï³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la².

Wê³sa² we²txi²jau³su²

37 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxi²nû²la² a²nû²a² ka³lxa¹nû³kã³txa² ne³kxauh²xi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². 38 Nxa²ha¹te¹ a²nû²a²nâu³xai²na² in³txa² ka³na³ka³nat3sxã³ ï³kaix1te³nah¹lxî¹;

— Tih³nxe³sa²jah¹lâi³. Txa²wê³sa² sa²hau³ko³kxi²sa²sã²nhê³li¹. Nû²ta² we³ta¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³sxã³ a³lxi²khaix1sa¹nhai¹. 39 Nxe³te²na² ko³nxe³te²a² yâu³ka³txa² an³txi³ ã³wih¹nû²la² kãin² wxan¹si¹hi² nû³kxûñ³txã²nhe¹kxi²hi² nxe³to³hxai²na²hê³li¹. Jã¹nxe³na²li¹. Nxe³hî¹na² kãin² yxo²ka³sih¹xi²ha³kxi³ wa³su³txi³ a³li³ti³he¹xai¹nxa³hê³li¹. 40 Nxa²ha¹te¹ a³li³si¹hain¹jau³su² wxa²sa³wi³ha³lxa² win¹ta²te²lxî³ ï³ye³kxai¹na¹li¹. Yxãñ¹ta¹ hxi²ka¹nai¹nxãñ³su²li¹. Nxa¹nxa²ha²kxai³ sa²hau³ko³kxi²sa²sã²nhê³li¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãñ³txi³kxai³lu¹;

— ã³ne²to³3syah¹lxî¹li¹. Yxo²ï²nxa³sxã³ wain³txain³kxah²lxa³lxi¹, kan²txi³ yxau³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³nu¹. Wê³sai²li² tê³sxã³ wxã³jah¹lxî³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ so¹sxã³ wxã³tâu³a² ko³nxe³te²a² yâu³ka³txa² kãin² ã³nhe¹kxi²sxã³ wêñ³sa² sa²tã³kxi²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³te²a² yâu³kã³txa² ï³kwai²kxi¹nxa²ha¹te¹ wê³sai²li² we²txi²ta¹hxai²hê¹li¹. We²txi²nû²la² a²wî³na² û³hû¹xi²ta¹hxai²hê¹la². 43 Nxe³jut3su² a²nû²a²nâu³xa²kxai³lu² Txa²wã¹sû³na² nû³kxûñ³sxã³ o²la³kxain¹ju³ta² ï²ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxa¹n¹ju³tan¹te²kxa³yã³llu² on²tain¹ta¹hxai²hê¹la².

Ya³lu²kxi²ju³ta³nû³a² ï³yau¹û³jau³su²

Ain¹nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³la² ã³yxo²o³tû¹nû²la² a²sa³wi³ha³lxa² ï³ye³kxi²ta¹hxai²hê¹la².

44 ï³ye³kxi²te³nah¹lxî¹;

— Ain³kxi²khai¹nxe³sah¹lxî³hê¹li¹. A²nû²a²nâu³xai²na² ko¹ko¹xa²nâu³xai²na² hxi²ka² ã³yû³so¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² ne³wã²yah³lxi³txa³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

45 Nxe³to³ta¹ nxe³jau³jau¹xai²na² a²si³yxau³tâu³khai³xa² tî¹kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ a³la³kxain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Ain¹kxan²ti³ yuh³xain¹jau³su² jau³jau¹xai²na² ï²wã³txain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la².

A²nû²a² kãin²txi³yxau³te²la³ ï³yau¹û³jau³su²

46 Nxe³nû²la² hã²wxãñ³txa³ ï³ye³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². ï³ye³nyhain¹te³nah¹lxî¹;

— Txa²wã¹ki³nâu³xai²na² ih¹jah¹lo²ta³ kãin²txi³yxau³jah¹lo²su²hî³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hê¹la². 47 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²na² ê¹nân¹jau³xai²li² a³la³kxi¹nxa²ha¹te¹ wêñ³su² tê³sxã³ ã³ka³lu³sa³wxe³kxi²ta¹hxai²hê¹la². 48 Nxe³nû²la² a²sa³wi³ha³lxa²kxai³ ï³ye³kxi²te³nah¹lxî¹;

— Ne³ka²ka²sah¹lxî³wxî¹. A²nû²a² ï²li³te² ï³nxa² a³lxi³sa¹nha²kxai³ wê³sai²na² sa²hau³ko³tai¹nîn¹kxai²nân²tu³ Txaî²na² hxi²nû¹san¹kxa² yã¹nxe³hî³nx2na³li¹. Hxi²nû¹san¹kxai²nân²tu³ Sû³na² ï³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²su² te²a² hxi²nû¹nain¹kxa² yã¹nxe³hî³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²ê¹nân¹jau³xan²tu³ e³kxi²nhã¹jau³xan²tu³; “Txa²nû³kã³txa² ï³kãin²txi³nha²sxã³ wa³to²hi²sain¹kxan²ti³ wi¹na³na¹.” Nxe²e³kxah¹lxin¹te² ï³nxãñ²tu³ kãin²txi³ yxau³jah¹lo²su² hî³nxa¹lxî¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

Wxa²yã³lxah³lo²su² ï³yau¹û³jau³su²

49 Nxa²ha¹te¹ Jo³ãu²ah³la²kxai³lu² ï³ye³kxi²te³nah¹lxî¹;

— Je³su²jah³lâi³. Txa²si³yxau³jah¹lo²si¹lxî¹. A³lan²tai³tã² in³txa² ï²sî¹na¹hê³li¹. Nxe³jah¹la² wxi²ka¹nîn¹ju³ta² ï³so¹nxa¹sxã³ ko³nxe³te²a² yâu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² ï³kwa³na³ai¹nhê³li¹. Yxãñ¹ta¹ ï³hi²txi¹nxa¹nxa³hê³li¹. “Hã¹nxã²txai¹nhê³li¹.” Nxe³si¹hain¹nha¹jau³su² kwa³na³ain¹sî¹na¹hê³li¹, wxa²sa³wi³ha³lxi³sxa³ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hê¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãñ³txi³kxai³lu¹;

— ï²hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hê¹li¹. A²nû²ai²li² wxa²ko¹ko¹sai¹nxa³kxai²nân²tu³ wxa²yã³lhxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ï³hxi²ko²lain¹yah³lxi³txa³hê¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la².

Sa³ma³ri³ta³na³thi³nān¹te²su²te²a²Je³su²jah³la²e²nain¹jau³su²

51 Kxān³ta³lon³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² i³ka³la³si¹ja³kxa³nū³su² yau³so³nhī¹na² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nxai³ti³wa³kxa² yau³son³nha²kxai³ nū¹kan¹sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
52 Nxe³ha²kxai³ Sa³ma²ri²a²thi³na² a²sxi²ha² āu³xi²thi³nū³a² sa³hau³kot³si¹jau³su² sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la².
53 Sa²si¹hā³nxai²ha¹te¹ ai³nū¹la² ā³wi¹hain¹nū²la² thi¹na² sa²hau³ko³ki³te²sa¹jji¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ yxau²xai³tū³kā²txa² yxāih²ha²kxai³ ūn³txi³e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³nxai³jah³hē¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wxāi²li² nxe³yah³lxi³ i³nxai²na² Je³ru³sa³lē²thi³nān¹ti³h³na² ai³yah³lxi¹nha²kxai³ ten³nxa²lxi³nxa³nhai¹. Ain¹ya³ha²kxai³ aun³ta²wa³la² i³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la².
54 Ain¹nxa²ha¹te¹ Jo³āu²ah³la²kxai³ Ti³a²kah³la²kxai³ nxe³sxā³i²ain¹tāu³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. E³li²ah³lu¹tai²na² yā¹nxe³sxā³ oh³xa² ha³nxe²a² sa²si¹hā³si¹na¹kxai²nān²tu³ Sa³ma²ri²tā²na² nū³kā²txa² ū³thū²kxain¹nha¹ju³ta² ten³nxa²sīn¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

55 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ā³xyo²ko³tū¹te³nah¹lxi¹:
— Nxex³jah³wxi¹. Ten³sa²nxa³nhai¹. Txa²wā³nxī¹na¹ju³ta² wi¹ko³nh³yah³hxa³lxi¹. Ya³hxa³nha²kxai³ Txi²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² su²lhā³te³lhxā³ wxā²nxa³ha²kxai³ yxān¹ta¹we²txi²si¹ja³kxa³nū³a² so¹lxi³ wxā³na¹ha²kxai³ nxa¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
56 Nxe³ain¹ju³tsu² ā³nxai³sxā³si³nā³xa²sxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ā³si²tē³xi²ju³ta² te³nain¹jau³su²

57 Ā³nxai³ain¹tāu³a²in³txa²wxā²sxā³i²ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lāi³. Ha³lo²a² i²li³je³na² ā³nxai³lin¹tāu³a² ā³si²tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

58 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Wai³a³lxa²si²ta³lā²tē³nai¹na² a²sxi²lho³tē³na² yū³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ai³kai²na² a²ye³sa² wet¹sxā³ a²sxi²lho³ju³ta² yū³te²ju²hē³li¹. Nxe³ain¹ta¹ a²nū²a² oh³xa² wxā³jah¹lo²na¹xai²na² hai³txi³ ha³lo²a² kwa² sxa³na¹ju³ta²nū³a² yū²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

59 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Ā³si²tē³kxi¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Txa²wi¹na² ka³ten³su² hin¹tāu³a² yxau³kxi²nū³na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ya³lu²kxi²sān²nū²la² sa²nj³kxi²sā²na¹ka³tu³ ā³si²tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Nxet³sā²lxi¹. A²nū²a² i²li³te²su²te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²xyo²we¹txa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ya³lu²te²a² yā¹nxe³na³li¹. Nxe³te²na² sa²kxai³lu² wxa²ka³lxa²te²su²te²a² ya³lu²kxi²nān²tu³ sa²nū¹kxi²txai²li¹. Nxī¹nha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² hāi¹nxe³sxā³ ā³si²tē³kxi¹sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

61 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a²i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lāi³. Ā³si²tē³kxi¹ti³ten³khaix¹sa³nhai¹. Yxān¹ta¹ i³xi²sā²na¹ka³tu³ txa²ka³lxa¹ti³nāu³xa² i³xyo²sai¹la³kxi²sā²na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ ā³si²tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

62 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— A²nū²ai²nān²tu³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² ā³si³wxe³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ ā³na¹sxā³ ā³waix³kxai²nān²tu³ nxe³te²a² hē³la³ko¹la³ hai³ya³khin¹te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² i³hit¹lsh¹xin¹kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹ta¹ ā³na¹sxā³ ā³waix³sah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹ju³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta²nū³su² nxe³jau³xai²na² hxi²kan¹txi³ a³la³kxah²lxan³tho³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10

70 nxe³tū³ka³txa² ū³sa²si¹hā³ju³su²

1-3 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²kxai³lu² a²nū²a² ā³lxi³nūn³tū³ka³txa² 70 nxe²i³kaix¹so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ye³jen¹na² sxi²yhen³na² ka³lxa¹txi³ ā³nxai³lha²the³ta¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ju³ta²nū³su² ha²kxai³ i³sa²ne³ka³ta¹hā³nha²sxā³ ū³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹ju³xa² i³hen³txi³si¹ja³kxa³nū³su² ū³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³la¹nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i² nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i² nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i² nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³ta¹ o³ve²a² wēn³sa²ya¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxe³te²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² he¹lain¹tāu³a² hau³xa² ka³lxa¹txi³ ho³hai¹nha²kxai³ i³so¹ji²te³lhxā³ ai¹nhj³nx2na³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² ha³lo²a² ha³nexh³lxi³ju³ta² i³hā¹txi¹nx2ti³to³ha³ta²wi¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² hai³sxa² yain³txa²sxa³ko³xa² wa²ni²lho¹kxi³tū³ka³txa² yā¹xah³lxi¹lxi¹. A²nxe³ko³xai²na² wi¹we¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wa²ni²lho²hxa²tai¹nxa³lho³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² sxi²jen³nāu³xa²

ka³lxan¹ti³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ ai³lha²thet3thxa³jah²lxan³tho³li¹. Yah²lxa³nha²kxai³ a²wa³kkxēn³ta² Si³yxau³jah¹la² wi¹lī³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² ā³xa² hxi²nūn¹ta³kxi²si¹sain¹sīn¹ja³kxa³nū³su² ā³nū²kxi²sxā³ ī³so¹ta²sī¹nhē³li¹.” Win¹ta²te²lxi³ nxe²ī³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³na¹ ain³ta³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. 4 Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²lēn¹ta³ tē³yah³lxa³nha²kxai³ ha²tē³nxān³nxēn¹ta³ tē³yah³lxa³nha²kxai³yu³wi¹kxi²nha²ka³lo³la³ wē³no³kxa²tē³yah³lxa³nha²kxai³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Tīh³na² ai³yah³lxin¹tāu³a² a²nū²a² ne³kxauh²hah³lxin¹kxāi²nān²tu³ ī³ye³kxah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³ ā³yit1txa³sxā³ ā³wa²to¹jah¹lxi³hē¹li¹. 5 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sxī²ha² ā³wih¹yah³lxin¹ti³wa³kxa¹ ī³ye³kxah¹lxi³sā²nīn¹te³nah¹lxi¹: “Sū³na² hāun²ju³ta² ā³wxe²nūh¹nxa²lxi³ju³ta² ten³sa³nhai¹.” 6 Yah³lxin¹ka³tu³ sxī²ha² wa³kkxēn³yah³la² wi¹lhin¹ye¹nx2ti³kxai²nān²tu³ Sū³na² hāun²ju³ta² wi¹lā³wxe²nū¹hain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ sxī²ha² wa³kkxēn³yah³la² wi¹lhi¹nxa³kxai²nān²tu³ Sū³na² hāun²ju³ta² ī³sa²si¹wha²nx2ti³tu¹wi¹. 7 Wi¹lhin¹sxā³ ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hāi¹sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹li¹. Sīn³ka³lxa¹ti³ yxau²sa²tet3jah³lxi³txa³hē¹li¹. Kwa²yain³txa² yū¹ain³ka² yai³ni² ī³na² nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Wa³kon³kxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ yain³txa² kwa² ū³hū¹nx2tain¹tu¹wi¹. 8 Jā¹nxe³sxā³ sxī²yhe²na² ā³wih¹yah³lxin¹tāu³a² wi¹lī³hen³txi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ kwa²yain³txi³su² yain³jah¹lxi³hē¹li¹. 9 Ī³ta³ka³txa² yū¹te²su² te²a² ī²ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ we²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹ka³tu³ ī³ye³kxain¹yah³lxi³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa² ye³jen¹na² yū³nūh¹nx2ti³tu¹wi¹.” Nxe³jah³lxi³hē¹li¹. 10 Yxān¹ta¹ sxī²je³nai¹nān¹ta² wān³txi³kxai³lu¹: “Wxāi²nān² ten³nxa²lxi³si¹nxa³nhai¹.” Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ wa²lī³jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. 11 Ain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Kxīh³nū³xa² sxī²je³nān¹ta² kxīh³nū³xa² txa²yu³ti³son¹tū³xa² ti³yu³hen²ta³kxi²ye²si¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ye²si¹nx2ta¹kxe³su² kō³nxe³ti³ kāi³syah¹lxin¹ju³ta² yū³kxai¹je³nx2ti³na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa² yau³son³na³li¹. Nxe³jau³su² wi¹kō³nha¹jah³lxi³hē¹li¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³nū³a² ī³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. 12 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxān³ton³tāu³a² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kkxēn³su²tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² So³to²ma²thī¹nu¹tai¹nān¹tū³kā³txa² kāin² ye³khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ nyhain¹je³na² wi¹lhin¹sxā³ ā³wih¹yah³lxan³je³nai²nān¹tū³kā³txa² ye³khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹ju³ta³nū³a² wa²to²ha² he¹tain¹tu¹wi¹.

Sxi²jen³nāu³a² en²tain¹jau³su² ī³yau¹tū³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Kō²ra³si²thī³na² Bet3sa³i²ta³thī³na² nxe³tū³kā³txi³ ī³nxai²na² kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Kxā³nxi¹nai³tān¹thī³na² Ti²ro³thī³nān¹tū³kā³txai³tā² Si³tō²thī³nān¹tū³kā³txai³tā² nxe³sxā³ kō³nxe³thiinh¹khai¹nxi¹nha²kxai³ ya³lu²hxa³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wā³nxīn¹sxā³ kāi³ūh¹nx2ta¹ju³ta² ī²ain¹ke³la³te³kxai³ a²kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tu¹tai²na² ā³na¹sxā³ ā³yxo²o²tū¹sai¹nhi¹nx2na³li¹. Wā²la² sa²ke³nā²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²sxā³ ha³nxe²a² wā²nhan³tu³xa² ā³wxe³sān²sxā³ ā³yxo²o²tū¹sai¹nhi¹nx2na³li¹. 14 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³ yan¹nāu¹a¹ txa²wā¹o²la³kxi²kā³kxa²yo³ha² Sū³na² ū³yho³hi²nē³tāu³a¹ Ti²ro³thī³nān¹tū³kā³txai³tā² Si³tō²thī³nān¹tū³kā³txai³tā² nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² kāi³nxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa²yo³ha² ā²la² kāi³non³tu¹wi¹. 15 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ū³thī³nān¹tū³kā³txe² ī³nxai²na² sa²kxai³lu¹: “Oh³nān¹kō³nāu³a² Sū³na² ha³lo²a²nāu³a² ka³la³sxā³ ā³wi¹ha¹tu¹xā¹.” Nxi¹n¹jau³su² yxān¹ta¹ yuh³xan¹kō³nāu³a² ha³nxe² ī³kō³nāu³a² sa²yu³lhot1tin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ 70 nxe³tū³kā³txa² āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ai³lah³lxin¹tāu³a² wxa²wān³txa² ain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² ain³kxi²sain¹nūn³na³li¹. Yxān¹ta¹ wxa²wān³txa² sa²yxo²ā³nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹nūn³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹kxai²nān²tu³ sa²si¹hā³sain¹jah¹la² sa²yxo²ā³ain¹nūn³na³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

70 nxe³tū³kā³txai²li² a²wa³qxain¹jau³su²

17 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² aun³txa² wa³lxain¹tāu³a² kāin²ka³lih³lhe¹kxain¹te³nah¹lxi¹: — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³lī³ain¹si¹nha¹jau³su² kwa³na³ain¹si¹na¹hē³li¹. Sa²hi²kat1sah²nhi¹nha²kxai³ yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet1sain¹si¹na¹hē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ha²lai³xa² wa³su³txi³ ī³wa²ti³kū³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² sa²hi²kat1txa³kxe³su² oh³nāu³a² wa³su³txi³ a³hi²sxā³ wa²ka³nxe² wxā²na³li¹. 19 Nxe³yān¹ta¹ ne³ka²a³sah¹lxi³sā²lxi¹. Wā³nxīn¹na¹ju³ta² ū³hū¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ txih³xa² ī³nxai²lxi³kxan²ti³sxe³sxe³kxa² ū³h³nxai²lxi³kxan²ti³ ū³h³hī¹to³txa²lxi³xa³lho³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² nū³kkūn³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ wa³ka³to²txa²lxi³xa³lho³li¹. 20 Nxe³ju³tai²li² wi¹na³li¹. Yxān¹ta¹

wxa²i³l²ai²li² oh³n³n³au³a²n³ũ³ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² ũ³wha²li¹la³kxi²sa²tē³ju³ta² ā²la²wi¹lhī³nx²na³li¹. Nxe³jut³su² ka³lih³jah¹lxi³hē³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē³la².

Je³su²jah³la² wi¹lxo³kxi²jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³la¹ Sū³na² Yāu³ka³txa² ka³lih³si¹ha²kxai³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ne³nxe³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹nāi³. Oh³xan¹thī³na² whāi²na¹ yuh³xan¹thī³na² whāi²na¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxin¹sxā³ ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a³la³kxi²khai¹nxe³te²nāu³xa² ne³sxā³ wa³ka³la² kāi³in¹ju³ta¹na¹ wā³txa² i³tih³nxin¹jau³xai²na¹ i³yau¹ū³hain¹nxā³nhē³li¹. Yxān¹ta¹ a²hoh³lxi³sxa³te²nāu³xa¹ wxa²wān³txai²na² i³yau¹ū³hai¹nī¹nhē³li¹. Nxi¹nī¹nha²kxai³ sa²nēn¹kxi¹nxa²ha¹wi¹. Wā²nxū^hlxi³sxā³ nxe²kāi³nī¹nhē³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Sū³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē³la².

22 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² āh¹ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wī³na² ũ³hū¹sa³na²hē³li¹. Txa²wī³na² so¹lxi³ a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² i²sa²jah¹lai²la¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wī³na² i²te²la³ yū²nxa³wi¹. Txa²na² a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² so¹lxi³ i²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yā¹nxū³sxā³: “A²nū²a² wā³kxi²na² Txa²wī³na² i³yau¹ū³hai¹na¹tū³xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Wī³na² i²jah¹lo²su² nū³nhī³nx²na³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē³la².

23 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxa³n³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so³xi²nūn³sxā³ nxe³tū³ka³txa² nū¹hī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ju¹ta¹i² i²ah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹yah³lxi¹lxi¹. 24 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ tū³ka³txu¹ta¹na² a²yxo²ha³kxa¹ I³sa³e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³nai³ta² a²yxo²ha³kxa¹ ju¹ta² i²ti²te³nain¹ta¹hxai²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² ain³kxah²lxin¹jau³xa² ain³kxi²ti²te³nain¹ta¹hxai²hē³li¹. Nxe³ain¹te²ji¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ nxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ i²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē³la².

A²wa³kxa²yxa³nū¹su²te²na² i³yau¹ū³jau³su²

25 Nxa²ha¹te¹ ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² jah¹la² ā³tū³nū²la² i³ye³ta³lxi¹kxi²ye³si¹jau³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Ā¹te²ta³ wi¹ju³ta³la³ kāi³a¹ke³la³te²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ so¹kxi¹hī³na¹te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē³la².

26 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³wa²lū³xi²ti²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² ih¹nxe³te²la¹xā³? Īh¹nxet³sxā³ i³yau¹ū³nxa²te³la¹xā³? Ta¹hxai²hē³la².

27 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txān³sxu² te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxa³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³kah³lai²na² a³lxi¹ta¹nhē³li¹. Wxa²e¹nāu³ai²na² whāi²na¹ a³lxi¹ta¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²kwai³nha²kxai³ nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ta²kxai³ wi¹lain³kxi²nha²ha³kxai³ nxe³txai¹nhē³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² a²wā³kxa² yxa³nū¹nx²ti²te²na² a³lxi¹nha²kxa² yā¹nxe² a³lxi¹txai¹nūn³nhē³li¹.” Jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hē³li¹. Jah¹la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē³la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wain³txi³e³i¹lxi¹. Jau³jau¹xai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ sa²yxo²we¹lhx³tin¹kxai²nān²tu³ka³te³na² wi¹tāu³la³ yū¹nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē³la².

29 Nxa²ha¹te¹ jah¹la²kxai³ wi¹lhin¹ye¹nha²kxe³su² wā²nā³tū¹sain¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³ha²kxai³ ih¹te²la³ta³ a²wa³kxa²yxa³nū¹sa²te²la³hī³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē³la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sa²sa²lxi¹. A²nū²a² ai³nū²nhai¹. Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³nū²la² Je³fi³ko²thi²nān¹tih³na² si³ka³la³hi²nū²nhai¹. Nxe³sxā³ a³li³sxā³ si³ka³la³hi²tāu³a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² ne³kahuh²hain¹nū²la² i³su²lhxā³ i³yī¹xito³ta¹nha²kxai³ a²wā²la² kāi³kxai¹nha²kxai³ ain¹ka³tū³ ā³ain¹nū²nhai¹. I³ya²lu¹te³lhxā³ ai¹nha²kxai³ ā³ain¹nū²nhai¹.

31 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹na² a²nū²ai²na² Sū³na² yen³nāu³a² ā³ye³yo²nū¹nyhain¹jah¹la² ā³si³hē²kxi²nū²nhai¹. Ā³si³hē²kxi²tāu³a² sun²ta³kxi²sā³ain¹jah¹lai²i² i²nū²nhai¹. I²ka³tū³ta¹tih³na² ya¹nān²tih³na² ā³ni²lhxā³ si³ka³la³hi²nū²nhai¹. 32 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nūn³tāu³a² Le³vi²a² nū³ka³txi³sa²jah¹la² a²jā¹nxe² ā³si³hē²kxi²nyhain¹nū²nhai¹. Ai¹nha²kxai³ i²ain¹sān²sxā³tih³na² ne³haju³ti³hi²nān¹tih³na² ā³ni²lhxā³ si³ka³la³hi²nū²nhai¹. 33 Nxa²ha¹te¹ Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹la² a²jā¹nxe² ā³si³hē²kxi²nyhain¹nū²nhai¹. Nxe³te²a²kxai³lu² i²ain¹te³na¹ i³yan¹ta³kxain¹nū²nhai¹. 34 Ā³tū³ain¹nū²nhai¹. Nxe³nū²la² o²lyau³xa² yū³ha²kxai³ vīn²yau³xa² yū³ha²kxai³ nxe³sxā³ i²su²lain¹je³na² wxa²to¹lain¹nū²nhai¹. Nxe³sān²nū²la² sa²ta³kxain¹nū²la² hā²wxān³txa³ a²ka³fa³la³ khai³xa² tē³nū²la² so¹sxā³ ũ³ka³ti³wxē³kxi²nū²la² ā³sa²so¹xi²nū²nhai¹.

Ā³sa²so¹xī²nū²la² sxa³sxāu³xī²thī³na² ai³sxā³ ū³hā¹nū²nhai¹. Nxe³thī³nān¹ta² wa³kxē³na² wi¹la³ i²nū²nhai¹. 35 Ā¹ka³nxa³ha²ta³a² thī¹nai²na² a²wa³kxēn³yah³la² e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wi¹la³ hau³ko³txai¹nhē³li¹. Ā³wa³li²na¹tāu³a² ū³yho³hi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Hī¹na² ki³ha¹li¹ ū³yho³hi¹nxa²ha¹ka³tu³ kxān³nāu³a² wā³kon³kxai²nān²tu³ jā¹nxe² ū³yho³hi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36 Jā¹nxe³jau³kxai³la¹: — Nxe³jau³xai²li² in³txa² ha¹li¹ ka³na³ki² te²a² ih¹te²la³ta³ i³ton³jah¹la² a²wa³kxa² yxau³nū¹sa²te²la³ hū³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²i² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — I³yan³ta³kxain¹jah¹la² a²wa³kxa² yxau³nū¹sa²te²hū³jah¹lai²lxā²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxū²la² Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ jah¹la² kāi³kxi²nūx1 jā¹nxe² a²nū²a² ā³xa² kāi³ūh¹txai¹nhē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Mar²ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² ai³sxā³ i²jau³su² 38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nxe³ain¹sxā³ aun³tain¹nū²la² sxi²je³na² wxa³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxa²li³ain¹nxa²ha¹te¹ Mar²ta³ka³lxa² sxi²je³nān¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²sxi²ha² ā³wi²kxi²sxā³ I³yain³ya³sah¹lxi³sī¹nhē³li¹. Nxe³nyhain¹nxa²ha¹te¹ ā³wi²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 39-40 A²nxe³ta¹ka³lxa² a²ha³līn³ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ā³wih¹kxan²ta² Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²ne³kxai³tāu³a² ā³wxe³nū²la² a²wān³txa² i³yau¹tu³jau³xa² ain¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

Nxa²ha¹te¹ Mar²ta³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wa³ka³li³yu³ta² hxi²ye³ta¹lxi³nha²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Je³su²jah³lāi³. Txa²ha³li³ta² wa³ka³li³yu³ta² ā³nū²la² hāi¹sxā³ ā³wxe²na³li¹.

Ā³nhi²nū¹sa²si¹hai¹nīn¹jau³su² i³ye³kxi²tai¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: — Mar²ta³ka³lxāi³. I²sā³ni¹. Wxa²wa³ka³li³yu³ta² kāin² hxi²waun³ta³txi²nha²khaix1nī¹nx1¹.

42 Nxe³ai¹nīn¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ju³ta² on³na³ni¹. Nxe³ju³ta² Ma³ri²a³ka³lxa² i²sxā³ sa²so¹na²ni¹. Txa²wān³txa² ain³kxi²sa²na²ni¹. Ju¹tai²na² ā²la² wi¹na³ni¹. Sa²sai¹kxin²nxa³lho³ni¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11

Sū³na² i³ye³kxi²xi²jau³xa² i³yau¹ū³jau³su² 1 Nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nāu³a² Je³su²jah³la²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³lhxā³ a³li³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ i³ye³kxi²ta¹lun²nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Je³su²jah³lāi³. Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² a²yo²wān³txa² a²sa³wi³ha³lxi³khai³xa² i³ye³kxain¹sīn¹ta¹hē¹li¹. Txa²wā¹sū³nai²li² wain³txi³ Txa²wā¹sū³na² i³yau¹ū³nyhain¹sīn¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jāx1jau³xa² i³yau¹ū³sa²nīn¹ju³ta² ten³sa²nūn³sīn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. “Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ti³ten³sa³nha¹.” Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe² e³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹: “Txa²wā¹wi³nāi³. Wi¹lhin¹sxā³ sa²nēn¹kxi² kāin²no³txa²ju³ta² ten³sah²sīn¹nhai¹. Wa³su³txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²ju³ta²nū³su² ten³sa²sīn¹nhai¹.

3 Yain³txa² hāi¹nxe² ū³hū¹sa³nīn¹tu¹xai³sa²sī¹nhē³li¹.

4 A²nū²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹sīn¹kxai²nān²tu³ ne³wā²na³ū¹hain¹sī¹na¹wi¹. Nxe³ain¹sī¹na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ūh¹nxa³sī¹na¹ju³ta² ne³wā²na³ū¹sa²sī¹nhē³li¹. Ha³lo²a² ko³nxe³ti³ kāi³si¹sī¹na¹ju³ta²nū³a² ā³sa²so¹sa²sīn¹txa³hē¹li¹.” Nxe³jau³xa² he³la³kxa² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5-6 Nxe²e³ta³lun¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: — Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. I³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² sxi²lho³jah¹lo²su² nū²nhai¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa³kxai³lu² kā³nxah³ta³wi³ta² sxi²ha² a³li³nū²la² a²ya³lxa² sxi²ha² ai³sxā³ ā³ū³nū²la² i³kai¹so¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxe³3sa²lxi¹. Yain³ta³nū³xa² so¹kxi¹nx2te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Txa²wā¹tā³ah³la² sxi²ha² u²lxi³thi³na² i²sa²te³lhxā³ wxā³na²li¹. Yxān¹ta¹ yain³ti³la³ yū³sa²nxa³ha²kxai³ āu²li²sa³hē²li¹. Nxe³sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yain³txi³nū³xa² nū³ha¹li¹ka³na³ki¹ ū³hū¹sē¹li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

7 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² i³wa²ū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “U³lha³nhai¹. Txa²wē³ha³lxa² āu³ka³kxi²sa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.” Nxe³nū²nhai¹.

8 Nxe³jut3su² ne³ke³la³te²kxai³ ih¹nxe³tai¹nīn³te³ji¹wi¹? I³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²nha¹jxah³lxi³hē¹li¹. Ya³li³nyha¹ha²kxai³ ū³kxan²ti³nū¹ i³ye³ye³kxi²nyha¹ha²kxai³

yain³txa² te³nain¹tū³xai²li² ū³hū¹ai¹nhī³nx2na³li¹. 9 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² ā³ten³yah³lxin¹ju³ta² ā³ya³jah³lxin¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ sxi²ha² a²yo²a² i³yo²to²tot¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ sa²yo²than²yex¹tain¹tu¹wi¹. 10 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Sū³na² i³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxī³te² i³nxān²tu³ a²wi¹ju³ta² ū³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Yen³kxa² ā³ten³yah³lxī³te² i³nxān²tu³ a²ya³ta²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sxi²ha² i³yo²to²to¹jah³lxī³te² i³nxān²tu³ sa²yo²than²ye¹nx2ti³tu¹wi¹. 11 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ wxa²wē³sai²li² yain³tū³xā² i³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³ tah³lxa³kxa² ū³hū¹yah³lxī³h³nhān¹te²la¹xā³? Te²yā¹nxe³sxā³ ai³na² i³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³ txi³hxa² ū³hū¹yah³lxī³h³nhān¹te²la¹xā³? 12 Te²yā¹nxūn³sxā³ ai³ka³nāu³xa² i³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³ sxe³sxe³kxa² ū³hū¹yah³lxī³h³nhān¹te²la¹xā³? 13 Ti³he¹nxa³wi¹. Kō³nxe³ti³hin¹yah³lxin¹kxan²ti³ yen³kxa² wi¹te²a² so¹lxī³ wxa²wē³ha³lxa² ū³hū¹ain¹yah³lxī³h³nxā¹lxī¹. Te²yā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yaxu³jah¹la² Oh³nān¹jah¹la² sa²kxai³lu² i³wā³txi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Sū³na² Yāu³ka³txi³khai³xa² ū³sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxa²i³hē¹la².

Bel³se³bu²ah³la² i³yau¹tū³jau³su²

14 Hā²wxān³txa³ a²nū²ai²na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yaxu³te²a² i³ha¹txain¹ta¹hxa²i³hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² hxi²kan¹txi³ e³ta¹hxa²i³nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nū³kwai³wi²sxa³te²a² yo²xūn³txi³ a³li³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxa²i³hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wa³su³txi³ a³li³si¹hxi²kan¹txi³ wi¹le³xi²ye²ta¹hxa²i³hē¹la². Nxe³ju³tsu² a²nū²a²nāu³xa² on²txain¹sxā³ i³ye³lain¹te³nah¹lxī¹.

— Txa²wā¹sū³na² kāin²khaix¹nx2na³li¹. Ka³lih³khaix¹sa²si¹nhai¹. Nxe³ta¹hxa²i³hē¹la². 15 Nxe³to³ta¹ a²nū²a² yo²to²ai¹nxa³tū³ka³txa² e³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxī¹.

— Jah¹lai²li² Bel³se³bu²ah³la² a²ta³a² hxi²kan¹txi³su² te²a² a²sa³wi³sai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³hi²txai¹nha²kxai³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² kwa³na³in²tai¹. Txa²wā¹sū³nū²su² ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxa²i³hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³xai³na² ā³wxā³ain¹ta¹hxa²i³hē¹la². Kō³nxe³ti³hi¹nain¹jau³su² i³ye³kxi²sai³nain¹ta¹hxa²i³hē¹la². I³ye³kxi²sxā³ i³wā³txain¹te³nah¹lxī¹.

— Txa²wā¹sū³na² ya²la³tu³ i³hxi²ka¹txain¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³a² wā³nxin¹sxā³ kāi³ju³ta² wā²na²ū³sa¹si¹nhē³li¹. Ta¹hxa²i³hē¹la². 17 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² te²kxai³lu² a²e¹nān¹jau³xa² wi¹kō³nha²ka³lxī³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹.

— Ne³ka³sah¹lxī³sa²lxī¹. A²nū²a²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² wā²nxū¹lxī³sxā³ ā³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹kxai²nān²tu³ ya³lu²kxa²hxa³kxi²nyhain¹te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²ha² a²yū³ta¹na² ā³nhai²ta¹lxī³sxā³ yxau³ain¹kxai²nān²tu³ kan¹txi³ yxau³sa²te³ai¹nxa³lho³li¹. 18 Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² nū³ka³txa² he¹kxi²nyhu¹ain¹kxai²nān²tu³ ā³nhai²ta¹lxī³hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nū³kxūn³yai¹nxa³ha²kxai³ wa³su³txi³ hxa³nain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³yah³lxin¹jau³kxai³lu¹: “Jah¹la² Bel³se³bu²ah³la² a²sa³wit³su² ha²kxai³ i³wā³nxin¹txi³nīn²tai¹. Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² wxi²kan¹sxā³ kwa³na³in²tai¹.” Nxe³i³ye³lah¹lxī³nhē²li¹. 19 Nxe³ha²kxai³ wxa²wān³txa² e³yah³lxin¹te³nah¹lxī¹: “Te²su²jah³lai²li² Bel³se³bu²ah³la² sa³wi³sai²la¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txe² i³nxai²na² wxa²wē³ha³lxa² kāi³yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² kāin³ain¹nū³na³li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²nū³ka³txai²na² ih¹te²la³ta³ sa³wi³ha³lxin¹ta³ h³te²la¹xā³? 20 Yxān¹ta¹h¹lxā¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² Te²hi²sen³xi³te² i³hxi²kat¹sa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su² i³ye³kxi²na¹wi¹. Nxe³na¹kxe³su² ya²la³txi³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yaxu³tāu³lot³sa²jah¹lo²su² ye²te²sa¹wi¹.

21 Te²yā¹nxe³ju³tsu² a²nū²a² nū³kxūn³te²a² sxi²ha² wi¹lhau³ko³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² a²yo²hā²lxī³ka³ wi¹yaxu³te²ju²hē³li¹. 22 Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³la² nū³kxūn³te²a² wxā³sxā³ hē¹li³nū²la² i³sun²txi³nyhain¹kxai²nān²tu³ hu³kxi³su² he¹kxi²nyhain¹ta¹ka³ta¹na² yo²to²nyhain¹ka³txan²tu³ i³sxā³ sa²ni²lho¹kxi² a²yen³kxa² sa²so¹kxi²nxain¹ka³tu³ tē³sxā³ i³xain¹tu¹wi¹.

23 Jā¹nxe³ju³tsu² a²nū²a² ā³ya³lxī³sai¹nxa³kxai²nān²tu³ txa²kō¹kō¹sain¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ o³ve²a² yā¹nxe² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya³sai¹nxa³kxai²nān²tu³ ha²ten¹txain¹tu¹wi¹.

Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² wa³li²jau³su²

24 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a²nū²a² nxū²kwai³li³kxai²nān²tu³ ha³lo²ai²na² i³yau³li³ yū²nxa³ko³xai²na² sa²kxai³lu² i³ye³nxi²te³lhxā³ ai³lha²thet³tin¹tai¹. Nxe³to³ta¹ hxi²kan¹txi³ i³ye³nxi²xa³kxai²nān²tu³ i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxī¹: “Txa²sxi²ha² a³li³a¹thi³nai³ti² ā³wā³li²na¹tū¹xā¹.” Ain¹jau³su² ha²kxai³ ā³wā³li²na¹ti¹. 25 Ā³wā³li²ti²ā³a² a²nū²e¹nai³ta³lxī³ a²nū²yū²nxa³ha²kxai³ wi¹we¹txi³ha²kxai³ wi¹lhau³ko³nha²kxai³ nxe³ye²tin²tai¹. 26 Nxe³ye²kxe³su² ha³lo²a² ai³lxī²nīn²tai¹. Ai³lxī²ka³tu³ kō³nxe³te² yāu³ka³txi³nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³te²nāu³xa² kō³nxe³ti³khaix¹ wa³to³hain¹te²nāu³xa² i³ha²txin²txai¹nīn²tai¹. Nxe³te²nāu³xa² sa²so¹sxā³ ā³wā³li²xi²sa²te³in²tai¹.

Nxe³ju³ta²ikxai³lu² in³txa² ē¹nāu³a² ko³nxe³ti³ ā³wa²to²hin²ta¹i. Nxe³ye²nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Wi¹lhin¹sa²tē³nē³jau³su²

27 Nxe³ta³lun²nū²la² txu¹ha² i³kai¹te³nah¹lxi¹;

— Je³su²jah³lāi³. Wxa²hā³ka³na² wēh³ni³nxa²sxā³ kūh¹txa²sxā³ we¹txa²ta¹ka³lxa² ka³lih³khaix1ta¹ka³lxi³su²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Wain³na³ni¹. Yxān¹ta¹ a²nū²ai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yo²we¹kxai²nān²tu³ nxe³te²a² ā²la² kāin² ka³lih³hain¹na³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wā³nxīn¹ju³ta²i²ti²te³nain¹jau³su²

29 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nū²la² a²nū²a² ā³wxā³wxā³ai¹nha²kxai³ ka³lxa¹txi³ ā³nū¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Sū³na² i³sa²si¹hā³sa²jau³su² jau³xa² ten³ti³he¹yxah³lxa³lxi¹. Yah²lxa³nha²kxai³ Sū³na² i³sa²si¹hā³sa²kxe³su² wā³nxīn¹sxā³ kāi³a¹ju³ta¹la³ i³ye³kxi²sah¹lxi¹nhē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ hī¹na¹ wā³nxī¹na¹ju³ta¹la³ wā²nā³ū¹nx2ti³nxa³lho³li¹. Wān³txa² wā²nā³ū¹nx2ta¹jau³xa² tī³yau³xu¹ta²na² so¹lxi³ i³yū¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

30 Nxe³jau³xu¹ta²na²sa¹. Jo²na³jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tāu³a² ai³na² a²ē¹nai²na² ka³ten³su² sxa³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hā²wxān³txa³ a³li³sa²sa¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txai²na² Sū³na² A²hxi²kan²ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tāu³a² kxih³nxē¹na² ya³lu²sxā³ sxa³na²tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²na² Sū³na² sa²si¹hā³sa²ju³ta² e³lxah²i³ i³yah³lxin¹tu¹wi¹. 31 Jā¹nxe³jut3su² kxā³nhx¹nu¹ta²na² Se²ba³thi³na² a²ju³kxēn³na¹ka³lxu¹ta²na² sa²kxai³lu² Sa³lo³māu²ah³lu¹ta²na² wān³txa² a²hoh³lxi³khaix1nxe³jau³xa² ain³kxi²te³lhxā³ u²lan¹thi³na² a³li³sxā³ wxā²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ta¹ka³lxa¹na² sa²kxai³lu² yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²nū²a² kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti³kxe³su² nxe³ti³xa² ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Kxā³nhx¹nu¹ta²na² Sa³lo³māu²ah³lu¹ta²na² wān³txa² wi¹lain³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ Txai²na² sa²kxai³lu² Sa³lo³māu²ah³la² i³kāin²wa²to²hi²na¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nū¹ Txa²wān³txa² ain³kxi²ti³ten³nxa²lxa³lxi¹. 32 Te²yā¹nxe³jut3su² yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti³kxe³su² nxe³ti³xa² Ni³ni³ve²thi³nān¹ta² nū³ka³txu¹ta²na² nxe³te²hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nāu³xu¹ta²na² sa²kxai³lu² Jo²na³jah³lu¹ta²na² wān³txa² ain³kxai¹nha²kxai³ ko³nxe³thi¹nain¹ju³ta²na² ā³na¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jo²na³jah¹la² hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ kāin²wa²to²hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nū¹ Txa²wān³txa² sa²yo²wet1sah²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹nū²a² sa²kxi²kxi²nē³jau³su²

33 Nxe³ha²kxai³lu¹ yau³xā³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— A²nū²ai²li² lā³pi³āu²te³na² tē³sxā³ ū³thū²kxi²sa²no¹ki³sxa³ha²kxai³ kwa³ta³lē³na² ū³ti¹kxi²wxe³ki³sxa³ha²kxai³ nxe³kxi²te³sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ki³txi³ ū³kū¹ti²lu² sxi²hē¹na² yxo²ha³kxa¹ wi¹sa²kjx3te³ju²hē³li¹. A²nū²a² ye³khe¹txi³ ā³wi¹hai¹nhj³nx2na³li¹. 34-36 Txa²wā¹ye³nai²li² ye³wi¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a² whāi²na¹ wi¹lo²la³kxi²nha²kxi²te³ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ye³wi¹lxa³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a² whāi²na¹ hai³txi³ wi¹lo²la³kxi²nha²te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wi¹lxa³kxai²nān²tu³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³ki³sxa³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ū³wha¹li¹txā³nxu¹ta²na² fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² i³yau¹ū³nē³jau³su²

37 I³ye³ta³lun²nū²la² fa³ri³se²a² in³jah³la² ā³tj³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Txa²sxi²ha² ā³wih¹sxā³ i³yain³kxi²sē¹li¹. Nxi¹nha²kxai³ ā³wi¹hain¹nū²la² ā³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² hxi²khai²lxi²sā²nxa³sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

38 A²wxe³ka³tu³ta¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³ ju²ta² i²nū²la² o²nyha¹ta¹hxai²hē¹la². 39 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan²ta² Si³yxau³jah¹lo²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Ne³ka²sa²sa¹lxi¹. Wi¹lhin¹ki¹lot3jah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ton³khaix1yah³lxin¹tu¹wi¹.

Ka³ne²kxēn³su² ta³nxa² pra²ta²ka³lo³su² ta³nxa² a²ta²na¹ wxa²hi³la³kxi²sxā³ wxa²hnan³kxa³txi³yah³lxi³h³nxa¹lxi¹. Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² a²nū²a² yen³kxa² kāi³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³ ko³nxe³ti³hin¹ju²ta² kāin² yū³ha²kxai³ nxe³kxa² yā¹yxah³lxi¹lxi¹. 40 A²hoh³lxi³sa²yah³lxi³lxi¹. A²wi¹lhi¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nū²khai³su² we¹txi² a²ē¹nāu³ai²na² we¹txi² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 41 Nxe³ha²kxai³ ko³pē²na² pra²to²ka³lo³ai²na² yen³kxa² wxi²sxa³te²a² tē³nū²la² a²nū²a² yen³kxi²txa²sxā³ sxa³te²a² wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³a² i³ha³ne³nx2ti³jut3sū³nxe² wi¹lhin¹nxa²lxi³tu¹wi¹.

42 Yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txai²na² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te² i³nxai²na² wi¹lhin¹ki¹lxo³jah³ixi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Yah¹lxin¹ha²kxai³ yen³kxa² jū¹nxe³te²su² te²a² yain³kxi²kj³ki³a² or³ta³lā³ki³su² ta³nxa² a³ru²ta³ki³su² ta³nxa² hī³ne³ki³nxā³nxa² yū¹yah³lxin¹kxa² nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ yū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxā³ka³na³ka³nat³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹yah³lxin¹kxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ha³te³h³nxā³nū³xu¹ta¹na² i³yau¹nē³jau³su² ā²la² wxi²kan¹kxe³su² wain³txi³su² kāi³ūh¹kxe³su² ta³nxa² Txa²wā¹sū³na² a³lxai¹yah³lxin¹kxe³su² ta³nxa² nxe³ju³ta¹na² ha³kxa¹ sa²yo²ā³yah³ixi¹lxi¹. Nxe³ju³ta¹na² a²wi¹lhi¹nān¹te²a² yo²ha³kxa¹ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wain³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ne³ki³san¹te²a² sa²yo²ā³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.

43 Te²yā¹nxe³sxā³ fa³ri³se²a² nū³ka³txi³ i³nxai²na² ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū³kxi²thi³na² wxi²kan¹ti³ton³te²na² ā³wxe³ju³ta² yo²kwain³yah³lxin¹ha²kxai³ sxi²je³na² ā³nxai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sa²nēn¹kxi³sxā³ i³kaix¹nx2ti³te²ju³hē³li¹. A²nū²a² ā³nxai²na² i³kaix¹te³nah¹lxī¹: “Wxāi²li² txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxī¹.” Nxe³jau³su² yo²kwain³yah³lxin¹ha²kxai³ nxe³yah³lxin¹hē³li¹.

44 Yxah³lxin¹ha²kxai³ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Wxa²nū³ka³txai²na² kxih³nxa² kwā³kxē¹na² yāx¹yah³lxin¹lxī¹. Nxe³je³nai²li² a²nū²a²nāu³xai²na² sxa³ye²je³nai³ta² ko³nha³ixai³ha²kxai³ sa²ka³nx3tai¹nha²kxai³ ko³to³nain¹te²ju³hē³li¹. Nxe³kxa² yāx¹yah³lxin¹sxā³ wxa²e¹nāu³ai²na² ko³nxe³khai¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²a² i³tih³nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²lo³tūn³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxa²ha¹te¹ ha³te³h³nxā³nxa² a²hoh³lxi³sā²jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
 — Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Nxe³jau³xai²li² yo²xūn³txi³ i³kwai²kxi²sa²nhi¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wxāi²na² wxa²nū³ka³txai²na² ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹ha²kxai³ wān³txa² sa²te¹jau³xai² sa²yo²wet¹sxā³ kāi³si¹jau³su² a²nū²a² ā³nxa² kwa³na³yah³lxin¹lxī¹. Yxān¹ta¹ jau¹xai²ti³ sa²yo²we¹jah¹lxai¹lxī¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe³a²nū²a² ā³xai² yen³kxa² sa²te¹kxa² ā³ta³lo³hē³so³si¹yah³lxin¹lxī¹. Yxān¹ta¹ yen³kxain²txi³ a³hxi²ka² wē³sa³kxan¹ti³ ū³hxi²nū¹yah³lxai¹lxī¹. 47 Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na² wxa²ka³lxai¹ti³nāu³xu¹ta¹na² hi²sen³kxai³lu² sun²tā¹ain²te³nai¹ti²tu³wi¹. 48 Nxe³ain¹ju³ta¹na² e³kxah²lxin¹te³nah¹lxī¹: “i³sun²tā¹nyhain¹ju³ta¹na² wi¹lhi¹tain¹na²hē³li¹.” Yah³lxin¹jau³su² nxe³ha²kxai³ wxa²ka³lxai¹ti³nāu³xu¹ta¹na² ya²la³tu³ sun²tā¹nyhain¹ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txi³nāu³xai²na² wxa²hxi²nū¹nain¹tū³ka³txa² yā¹yah³lxin¹lxī¹. 49 Nxe³yah³lxin¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹: “Txa²wān³txa² i³hen³txi³ta¹tū³ka³txai²na² i³kaix¹so¹ai¹na²tū³ka³txi³sa²te²a² nxe³sxā³ sa²si¹hā³a¹tu¹wi¹. Ai¹na¹ta¹ sun²tā¹i² kāin² i³yī¹to³ti² nxe³nyhai¹nha³ta²wi¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. 50-51 Nxe³ha²kxai³la¹ wxāi²na² wxa²nū³ka³txi³khai¹xai² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. Kxā³nhi¹nu¹ta²kxai³ txa²nū³ka³txa² sun²tā¹sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hī¹nai²na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. A²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³ A³be³lah³lu¹ta¹na² su²lhā³ju³ta¹na² Sa³ka³ri²ah³lai¹tā² sun²tā¹ju³ta¹tā² nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² sxi²hē¹nāu³a² sun²tā¹ain²te³nai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ wxa²nū³ka³txa² sun²tā¹ain¹yah³lxin¹ju³ta² yo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.

52 Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³kxai³la¹ wi¹lhin¹ki¹lxo³jah³ixi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³lxon³ju³ta² te³nain¹kxai²nān²tu³ ā³na¹ain¹yah³lxin¹hē³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wān³txa² en²yah³lxin¹ha²kxai³ a²nū²ai²na² Txa²wān³txa² sa²yo²we¹te³lhā³ te²su² te²na² ā³na¹yah³lxin¹ha²kxai³ nxe³yah³lxin¹hē³li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

53-54 Nxe³e³ta³lun²nū²la² a³li³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² i³an³ta³kxain¹nū²la² ta³nxū¹ka³txa²kxai³lu² ko³nxe³te²lo³ta¹nha²kxai³ ki³ha¹kxi³so³te³lhā³ i³wā³txi³sai³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Ū³ti³kxi²na¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12

A²nū²a² i³ki³ha¹ki²nē³jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²
 1 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxai¹khai¹nx3sxā³ ā³wā³wā³sxā³ ā³ka³tūx3tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² a²sa³wi³ha³lxai²i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
 — Ne³ka³sah¹lxi³sa²lxī¹. Fa³ri³se²a² nū³ka³txa² wi¹lī²jah¹lxī³hē¹li¹. i³ki³ha¹kxi²nx3ti³ha³ta¹. Wi¹lhin¹ki¹lxo³tain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²e¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³ju³ta¹na² ā³ke³tū¹nx2ti³ha³ta¹wi¹. Yain³txa² i³wā¹txi³nū³sxā² tē³ki³kxai²nān²tu³ yain³txa²nū³xai² ā³kwa³lxī¹sān²sxā³ yain³tū³xai² whāi²na¹ i³wā¹te²ju³hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² wān³txa² jū¹nxa²

ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ tū¹kā³txai²na² yā¹nxe² kǎi³yah³lxin¹nha³ta²wi¹. Ju¹ta²na²wi¹ko³nha³jah³lxin¹hē¹li¹. ² Nxe³ha²kxai³la¹ hāi³a² kǎi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta²na²txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² e³lxah²lxin¹si¹hain¹tu¹wi¹. ³ Nxe³jut³su² ha²kxai³ kǎ³n³xah³ta²na²wān³txa² e³kxah³lxin¹jau³xai²na² a³lan²tāu³a² a²nū²a² yxo²ha³kxai¹ jau¹xain²txi³ ain³kxain¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²hē¹nāu³a² wān³txa² he³son³kxah³lxin¹jau³xai²na²jau¹xain²txi³ yxo²kāi²lxin¹ e³kxi²jau³xan²ta³ a²nū²a² yxo²ha³kxai¹ ain³kxain¹tu¹wi¹.

Yuh³lxin¹ki³jah¹lo²su² i³yau¹ū³nhē³lain¹jau³su²

⁴ Nxa²ha¹te¹ txa²yā³lxah³lxin¹te² i³nxai²na² ne³ka²a³sah¹lxin¹wxi¹. Txa²wā¹nū²ai²na²i³yau¹ū³nhē³lain¹te² yuh³lxah³lxin¹txa³hē¹li¹. Nxe³te²su² hxi²kan¹txi³ txa²wā¹yāu³ka³txa²i³yau¹ū³nhē³lxin¹lho³li¹. ⁵ Yxān¹ta¹ wxa²yāu³ka³txai²na² wxa²nū²ai²na² nxe³sxā³ whāi²na¹te³sxā³ ha³lo²a² ko³nxe³ko³xa² ha³nxe² i³sa²tē³ko³xa² ā³na¹kxi²jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² so¹lxin¹yuh³lxin¹jah³lxin¹hē¹li¹.

⁶ Jā¹nxe³ju³kxai³lu² ai³ka² wē³sa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³te²a² hxi²tē³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³su² nxe³ki³a² ū³yho³hi¹nx2ti³h³nx2na³li¹. A²yho³ha² kǎi²nxa³wi¹, ai³ka² a³lxin¹nxa³ha²kxai³lu². Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na² txa²sa³wi³ta² ne³wā²nxa³ju³ta² yū³jah¹lo²sxa³li¹. ⁷ Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² A²hoh³lxin¹ Si³yxau³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³sxā³ txa²wā¹ne³k³ixsa² yxo²ha³kxai¹ i³hau³kot³ta¹n³hxi²na²hē³li¹. Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ai³ka² wē³sa² ki³kāi²nxa³kxan²ti³ a³lxin¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ wxāi²nān²tu³ a³lxin¹wa³to²hi²nū¹nx2ti³te²ju²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² yen³nāu²a²su¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² yuh³lxah³lxin¹txa³hē¹li¹. Nxe³ye²nx2ta¹wi¹.

Je³su²jah²la² wi¹le³kxi²ki³jau³su²

⁸ Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² i³li³te² i³nxai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxin¹: “Txai²li² Je³su²jah³la² a²sa³wi³sa¹wi¹.” Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹tū³ka³txa² i³hen³txi³na²tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxin¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³ai²na²tu¹wi¹. ⁹ Yxān¹ta¹ a²nū²a² i³li³te² i³nxai²na² a²nū²a² ā³xa² i³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxin¹: “Txai²li² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit³sin²nxa³wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹tū³ka³txa² i³hen³txi³na²tu¹wi¹.” Nxe³na¹te³nah¹lxin¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wit³su²nxa³wi¹.” Nxe³na¹jau³su² nxe³ai²na²tu¹wi¹.

¹⁰ Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² i³li³te²su² te²an²tu³ ko³nxe³ti³ kǎi³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³yxo²o³tū¹kxai²nān²tu³ ā³wa²su¹tain¹ju³ta² yū²na³li¹. Txai²na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²jah¹lo²su² te²sa¹jah¹lo²na¹xai²na² ko³nxe³te²lot³sain¹kxan²tu³ ā³wa²su¹tain¹ju³ta²nū³a²yū³tu¹wi¹. Nxe³to³ta¹ wxāi²na² wai³nxa³jau³xa² e³lah³lxin¹jau³kxai³lu²: “A²ta³a² hxi²kan¹ta² hi²sen³su² Je³su²jah³la² i³hxi²kattin²ta¹.” Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ko³nxe³te²lo³jah³lxin¹lxin¹. A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ko³nxe³te²lo³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ā³wa²su¹ju³ta² yū²nxa³wi¹.

¹¹ Nxe³ha²kxai³lu² a²nū²a² an³txi³te²a² sa²kxai³lu² sa²so¹nxa²lxin¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a²nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³nāu³a² sa²so¹ta³nxa² ha³lo²na² a³si³yxai³ka³txa² sa²so¹ta³nxa² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ i³wa³lxin¹yah³lxin¹jau³nū³a² hxi²waun³jah³lxin¹txa³hē¹li¹.

¹² Sa²so¹nx2ti³hi¹na¹ Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² i³wa³lū³xain¹yah³lxin¹jau³nū³a² i³yau¹ū³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² yuh³lxah³lxin¹txa³hē¹li¹. Nxe³ye²nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

Yen³kxi²khaix¹jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²

¹³ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i³ye³ta³lun²nū²la² aun³txa² wxā³ain¹tū³ka³txa² a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² i³ye³kxi²te³nah¹lxin¹.

— I³ti³h³nxe³nē³jah¹lāi³. Txa²wi²na² ya³lu²sa²si¹nha²kxai³ yen³kxa² ū³hū¹sain¹sīn¹na²hē³li¹. Sain¹sīnha²kxai³ txa²lon²na² wā²nūt³ja³sa²si¹hai¹na¹jau³su² nxa¹nhai¹. Na¹jau³xai²li² i³ye³kxi²txai¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

¹⁴ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i³kwai²kxi²te³nah¹lxin¹:

— Nxex³sa²lxin¹. Wxa²yen³kxa² wain³txi³ wxa²hau³kot³sān²sxā³ wā²nhū¹nx2ta¹ju³ta²yū²nxa³wi¹. Hai³txi³txa²wa³ka³li³yut³sxa³wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

¹⁵ Nxe³ha²kxai³lu² tū¹ka³txai²li² i³ye³kxi²te³nah¹lxin¹:

— Yen³kxa² hāi¹nxe² yxo²kwain³yah³lxin¹txa³hē¹li¹. Kāin² yen³kxi²h³yah³lxin¹kxan²ti³ kǎn³su² hin¹yah³lxan³so³li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

¹⁶ Nxe³ha²kxai³lu² i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxin¹:

— A²nū²a² yen³kxi²khaix¹te²a² hai³sxa² wi¹ko³xa² a³nū²nhai¹. ¹⁷ Nxe³nū²la² yain³txa² kǎin²sa²so¹ha²kxai³ a²e¹na² e³kxi²nh²te²nah¹lxin¹: “Txa²hai³sxa² wi¹wen¹khaix¹nēn³ta²kū². Yxān¹ta¹ yain³txa² sa²tā³a¹thi³nū³a² si³kāi²nxa³kū². Nxe³ha²kxai³ ih¹nxe³ta¹lhon³kū² nxa¹nha²kū². ¹⁸ Yxān¹ta¹ nxe² kǎi³a¹tū¹xā¹. Yain³txa² sa²tā³a¹thi³nū³a² sa²hai¹sa²so¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ yain³txa² kǎin² sa²tā³a¹ha²kxai³ txa²yen³kxa² yxo²ha³kxai¹ ū³ha¹a¹ha²kxai³

nxa¹tū¹xā¹. 19 Nxa¹kxai²nān²tu³ i³ye³kxi²nha¹tū¹xā¹. Nxe³nha¹te³nah¹lx¹: 'Txai²li²wi¹lhin¹khaix¹na¹xā¹. Txa²yen³kxa² ka³lxa¹sa³xā¹. Nxe³sxā³ kwē³kon³ju³ta² ko³ka³lxa¹txi³kwē³kon³sa³kxan²ti³ hxa³n³kxi²sa²nxa³lho³na¹. Nxe³sa²nxa³ha²kxai³ kāin² i³yai³ni² kāin² i³na²wi¹lxo²kxi²nha¹khaix¹lx¹xe² na¹tū¹xā¹.' ” Nxe³ain¹nū²nhai¹. 20 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² i³wa²lū³xi²te³nah¹lx¹: 'Wxāi²na² ā³ne³wxe²nxa³lx¹. Ka³nxa³tai²na² ya²lu¹nxa²tu¹wi¹. Nxnān¹kxai²nān²tu³ ih¹te²ta³ wxa²yen³kxa² so¹kxi¹nxain¹te³jij¹wi²?' Txa²wā¹sū³na²nxe³nū²nhai¹.

21 Te²yā¹nxe³jut³su² a²nū²ai²li² yen³kxa² wā²nxū¹ ū³ha¹te²su² te²na² sa²kxai³lu² yxān¹ta¹Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² yen³kxi³txa²jut³sa²kxai³ nxe³jah¹la² yā¹nx2na³li¹. Je³su²jah³la²nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Hxi²waun³ta³kxi²nha²ki³sxa³jau³su²

22 Nxe³ha²kxai³la¹ a²sa³wi³ha³lxa² āh¹ i³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:
 — jā¹nxa¹jau³su² yain³txi³su² yain³yah³lxin¹kxe³nū³a² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lx¹txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ wā²la²ka³lo³ai²li² ū³whih¹kxi²nhān¹ka³lo³nū³ai²li² hxi²waun³ta³kxin²nha²sxā³yxau²xai³ah³lx¹txa³hē¹li¹. 23 A²nxe³ju³kxai³lu² ka³te³na² yxau²xai³ki³ju³ta² sa²kxai³lu²yain³txi³su² a³lx² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²wā¹nū²ai²na² sa²kxai³lu²wā²la²ka³lo³su² a³lx² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹. 24 Ai³ka² i²jah¹lx¹hē¹li¹. Yain³txa²ūh³wi¹xā³ha²kxai³ yain³txa² sa²so²nxa³ha²kxai³ yain³txa² sa²ta³thi³nū³a² yū²nxa³ha²kxai³nxe³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ai³ka² a³lx²na³li¹. Yxān¹ta¹ wxāi²li² a³lx² wa³to²hi² nxe³nx2ti³na³li¹. 25 Nxe³ha²kxai³li¹ ka³te³na²yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta³nū³a² hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxin¹kxan²ti³ hai³txi³ ā²la² a³lu²on³sxā³ka³te³na² yxau²xai³lyah³lx¹h²nxa³li¹. 26 Yxah³lxin¹ju³ta² ha³lo²a² yu³ūx¹ju³ta²hxi²kan¹txi³ kāi³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² yu³tā³lx¹ju³ta² hxi²waun³jah³lx¹txa³hē¹li¹. 27 Te²yā¹nxe³sxā³ si³sa² yāu³sa² ha³lo²a² wen¹kxa² i²jah¹lx¹hē¹li¹. Hai³txi³hai³sxa³la³ wa³ko³nai¹nxa³ha²kxai³ wān²ta³ wet¹tai¹nxa³ha²kxai³ ain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Sa³lo³māu²ah¹lu¹tai²na² i³sa³e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³ta² kāin²jah¹lo²su² ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. Yen³kxi³khaix¹lx¹xe³ha²kxai³ wā²la² wi¹khaix¹ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxan²ti³nū³ si³sa² yāu³sa²kxai²na² wi¹wa³to²hi²te²ju²hē³li¹. 28 Nxe³ha²kxai³Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² si³sa² yāu³sa² wi¹la³ we¹te²ju²hē³li¹. Nxe³te²a² hi¹na²wi¹la³ we¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta²a² i³hxa³nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹. A²nxe³te²a²wi¹la³ we¹nhi¹na² wi¹lhi¹txu¹xai²te²ju²hē³li¹. A²nxe³ju³tai²li² yxo²tyah²lxan³ta²lu¹wi¹. 29 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² yain³txa² yain³yah³lxin¹ju³ta³nū³la³ i³na²kxi²yah³lxin¹jau³nū³la³nxe² hxi²waun³txi³yah³lx¹txa³hē¹li¹. 30 Nxe³ju³tai²na² a²yxō²ha³kxa¹ Sū³na² wān³txa²yxō²ai¹nxa³tū³ka³txi³nāi³xai¹na² yen³kxa² yxo²kwain³sxā³ ān¹te³nain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ wxāi²kxai³ ha³lo²a² ā³taut³to³jah³lxin¹kxe³su² Wxa²wi³na² Si³yxau²tāu³a¹hi²sen³su² kho³nxa³ha²kxai³ hai³txi³ hxa³nxa³ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ti³tu¹wi¹. 31 Nxe³yah³lx¹nha²kxai³Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxō²wet¹lhxā³jah³lx¹si²ā²nhē³li¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³yen³kxai²na² ā³taut³to³txai³yah³lxin¹kxai²li² ū³tet¹si²nū³ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Oh³nāu³nū¹ka³nāu³ān¹ta²yen³kxi³su²

32 Nxe³ha²kxai³la¹:
 — Txa²sa³wi³ha³lx¹sah¹lx¹lx¹. Yuh³lxah³lx¹txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xa²a²ha³lo²a² si³yxau²tāu³su² ti³hi¹txa³lx¹ju³ta² ten³na³li¹. 33 Nxe³ha²kxai³ wxa²yen³kxa²sa²kxai³lu² a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū¹txai¹yah³lx¹hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³oh³nāu³a² so¹lx³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² so¹lx³ wxa²yan³txi³nū³a² a³lx²kxi³nū³a²so¹lx³ ū³ha¹jah¹lx¹hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ kāi³kxi¹nx2tai¹nxa³ha²kxai³hai³txi³ kho³nxa³ha²kxai³ hai³txi³ hxa³nxa³ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ti³tu¹wi¹. 34 Nxe³jut³su²wxa²yan³txi³nū³a² ū³ha¹ah³lxin¹ti³xa²so¹lx³ wxa²e¹nāu³a² nxū¹hain³nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.

Ye³ten³nha²sxā³wah³nxe³kxi³jau³su²

35-38 Nxe³ha²kxai³lu¹ i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²sa²kxai³lu² txu¹ha² so¹ju³tan¹te² yain³txa²nū³a² yain³te²lhxā³ a³li³nū²nhai¹. Nxe³nū²la²a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ wā³li²ju³ta² wah³nxa³kxi²nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ wā³li²tāu³a²i³yxō²to¹lot¹si¹na² wā³su³txi² sa²yxō²than²kxi²nū²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa²na²ye³ten³kxe³su² wi¹lhin¹ye²nū²nhai¹. Ka³nxa³ta² wi³ta³lon³tāu³a² tā³nxa² a³lan²ti³li³lx²tā³nxa² wā³li²kxai²nān²tu³ ye³ten³su² wi¹lhin¹ye²nū²nhai¹. Nxnain¹kxai²nān²tu³wi¹lhin¹sxā³ wah³nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² yain³txa²tē³sxā³ kwa²nū³hū¹nū²nhai¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wxā²ju³ta² ye³ten³sxā³wah³nxe³jah³lx¹hē¹li¹. Yen³kxa² hau³kot³sxā³ wxē³ti² wā²la²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²lā³pi³āu²tē³na² sa²kix³sxā³ ū³thū²ka²sa²wxe² nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū²sxā³ hau³kot³sxā³wah³nxe³jah³lx¹hē¹li¹. 39 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ka³nxa³ti³na² so¹lx³ yen³kxa² kāi³jah¹la²hāi²a² wxā²te²ju²hē³li¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sxi²ha² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa²

kāi³jah¹la² wxā³je³nāu³wa³kxa² wi¹ko³nha²ke³la³te²kxai³ ye³ten³sxā³ wah³nxe³h³nx2na³li¹. A²sxih²yo²a² ū³kāu³txi²nxā³kxe³su² yen³kxa² tī¹kxi²nxaxkxe³su² nxe³h³nxaxli¹. 40 Jā¹nxe³jut3su² ye³ten³nha²kxi³hū³nxe² wah³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³ wxa²e¹nān¹jau³kxai³: “Hī¹na² wxā²nxaxlho³na¹.” Nxīn¹jau³su² nxe³ti³wa³kxa² wxā³na¹ha²ta²wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Wi¹la³ wa³kon³te²su² te²a² wi¹lū³yho³hi²jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan³jah¹lāi³. Jau¹xai²li² txa²nū³ka³txi³nāu³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi²ta³nxaxa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²ta³nxaxa² nxēn¹si²lxi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² a²sa³wi³sa² wi¹lhin¹te²na² so¹lxi³ ne³kheh¹te²na² so¹lxi³ a²sxi²khai³xa² i³hau³ko³si¹jau³su² ūh³wxe³te²ju²hē³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhi¹nha²kxai³ yain³txi³su² ū³hū¹xai³lain¹te²ju²hē³li¹. 43 Wi¹kāi³kxai²nān²tu³ a²wa³kxēn³yah³la² wxā²tāu³a² i³wi¹lxon³kxi²kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. 44 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hau³ko³si¹jau³su² ūh³wxe³kxi²tu¹wi¹. 45 Yxān¹ta¹ nxe²nxaxkxi²nān²tu³ wā²nxū¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²si³yxau³ka³txaxa³ wa³sut3si¹nxaxlho³na¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³ a²si³yxau³ka³txai²na² sa³wi³ha³lxa² in³txi³su² ta³nxaxa² txu¹su² ta³nxaxa² i³wait1ān³si³wxe³h³nx2na³li¹. Nxe³te³na¹ kāin² i³yai³ni² i³na²sxā³ we¹ni² nxe³h³nx2na³li¹. 46 Nxe³tāu³a² ko³nha²yx³ku¹ha² a²si³yxau³jah¹la² i³xi²tu¹wi¹. Nxe³kxi²nān²tu³ jah¹lai²li² ūn²txi³i³wait1ān²ka³tu³ ko³nxe³thin¹tū³kxaxa² ha³lo²a² ū³tū³kxaxa² nxe³kxai¹nh³nx2na³li¹.

47 Te²yā¹nxe³sxā³ a²sa³wi³sai²li² kwa³na³kxain¹jau³xa² ā³ne³wxe³kxi²nān²tu³ yxān¹ta¹ kwa³hāi¹nxe² wet1txaxkxi²nān²tu³ nxe³te²na² sa²kxai³lu² kāin² i³wai¹txai¹nh³nx2na³li¹. 48 Yxān¹ta¹ a²sa³wi³sai²li² kwa³na³kxain¹jau³xa² kū³we²ki²li² ā³ne³wxe²nxaxkxi²nān²tu³ kāin² i³wai¹txai¹nxaxlho³li¹. Jā¹nxe³jut3su² yen³kxa² kāin² ū³hū¹ain¹kxi²nān²tu³ nxe³jah¹lo²kxai³lu² wā²nhūh¹si¹ja³kxa³nū³su² kāin² i³ye³kxi²tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² yxo²i²ki³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² i³hait2ta³lxi³nē³jau³su²

49 — Nxa²ha³kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ heh³ni³kxi³kxa²yāx1 wxā³na¹hē³li¹. Wa³su³txi³ ā³si³wxe³na¹txai²lā¹. 50 Te²yā¹nxe³sxā³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹kxi³jut3sū³nxe² ya³lu²na¹ju³ta² yū²tu¹wi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu² ta³lun²kxi³sxa²lxa¹ hxi²ka³u³ka³u³nhaxa²te³lxa¹nhai¹.

51 Jā¹na¹ju³kxai³lu² wxā³na¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² a²nū²a²nāu³xa² hāu²non³sxā³ yxau²xai³nyhu¹ah³lxi³ju³ta²nū³a² yū²nxaxlho³li¹. Nxe³to³ta¹ he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ju³ta²nū³a² yū²tu¹wi¹. 52 A²hīn¹tāu³a² a²nū²a² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ sxi²ha² sī³ka³na³ka³na³thi³na² a²yut3su² nyhu¹ain¹te²nān²tu³ a²nū²a² ha¹lin¹te²na² a²nū²a² ā³xa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³tū³ka³txaxa² he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³tu¹wi¹. 53 A²wī³na² a²ki³lha³lxa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ a²hā³ka³na² a²ka³ne³lxa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ a²hā³i³na² a²sā³nxe³lxa² he¹kxi²nyhu¹ha²kxai³ nxe³nyhu¹ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a² i³yau³ū¹nhē³jau³su²

54 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ a²nū²a²nāu³xa² āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— U³je³na² kan³tāu³a² o³sī³na² yū³kxi²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wē³ha²yau³xa² wxān³tu¹wi¹.” Yxah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ ya²la³tu³ wxā³ye¹nx2ti²tu¹wi¹.

55 Te²yā¹nxe³sxā³ u³je³na² ta³nān³nāu³a² kāin² ik3kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A³lan²khaix1tu¹nhē³tu¹wi¹.” Yxah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ ya²la³tu³ wxā³ye¹nx2ti²tu¹wi¹.

56 Nxe³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Ha³lo²ai²la³ ta³nxaxa² o³sī³nai²la³ ta³nxaxa² ye³khe¹yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txaxa² ā³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹.

Txa²wā¹ko¹sa²jah¹la² hāu²no³nha²ki³jau³su²

57 Wain³txi³ o²la³kxah³lxin¹ju³ta²nū³a² hxi²kan¹txi³ ā³ya³jah¹lxan³kxi²lē¹. 58 A²nū²a² i³xān³ta³kxi¹nx2ti²nxaxkxi²nān²tu³ hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² ā³sa²so¹nx2ti²ha²ta²wi¹. Nxe³nx2ti²kxaxa²yan³txi³su² wa³su³txi³ i³hāu²no³nyhu¹jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxi²nān²tu³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la²kxai³lu² sxi²ha² kan³thi³na² ū³tū³kxi²nx2ti²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹nha³ta²wi¹. 59 Nxe³nx2tain¹kxi²nān²tu³ wa³su³txi³ ā³wa²su¹kxi¹nx2ti²saxlho³li¹. Yen³kxa² ū³yho³hi²ta³lun²yah³lxi³sā²nin¹ka³tu³ hā²wxān³txaxa³ ā³wa²su¹kxi¹nx2ti²ju³ta²nū³a² yū³h³nx2na³li¹. Nxe³ye¹nxaxa²lxi¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13

Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nū²la² a²nū²a² ā³tū³sxā³ i³hēn³txi³te³nah¹lxi¹: — Je³su²jah³lāi³. Pi³la²jah³la² sa²kxai³lu² hxi²ki³te²la³ka³tu³ Ka³li³le²a² nū³ka³txaxa² sun²tā¹nyhain¹nū²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² kwēn¹ta¹na¹: “Yen³kxa² ū³hū¹na²tū³xā¹.”

Ai¹nhī¹na¹ ā³wih¹nū²la² ā³si³hē²kxi²te²a² hi²sen³su² sun²tā¹nyhain¹nū²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ko³nxe³thin¹khai¹nxēn³tai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Ain¹nxa²ha²te¹ Je³su²jah³lai²na²wān³txi³kxai³lu¹.

— Ka³li²e²a² nū³kā³txai²li² ko³nxe³thin¹ wa³to²hain¹tū³kā³txi³su² ha²kxai³sun²tā¹ain¹thai¹li¹? 3 Ti³he¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi² i³nxai²na² sa²kxai³lu²i³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³ wxa²ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹la³kxi²nyhah¹lxan³kxai²nān²tu³ya²lu²nxa²lxij³ju³ta² yū³nx2ti³tu¹wi¹. 4 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxā³nhxī¹nui²ta²na² sxi²ha² kī³thi³na²Si³lo³e²thi³na² nxe³thi³nu¹ta²na² ā³ya³hi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 5 Jā¹ya³hi²hī¹nu¹ta²na²a²nū²a²nāu³xa² 18 nxe³te²nāu³xu¹ta²na² ā³ya²lu¹ta²lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³tū¹kā³txu¹ta²na² ko³nxe³thin¹ wa³to²hain¹tū³kā³txi³su² ha²kxai³ā³ya²lu¹ta²lxi³ta¹hxai²yu²lhai¹li¹? Te²yā¹nxe³sxā³ Je³ru³sa³iē²thi³nān¹tū³kā³txa²wi¹lhin¹wa³to²hain¹tū³kā³txi³su² ta¹hxai²yu²lhai¹li¹? 5 Ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi²na² sa²kxai³lu²i³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³ wxa²ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹la³kxi²nyhah¹lxan³kxai²nān²tu³ā³ya²lu¹txa²lxij³ju³ta² yū³nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Fi³ke²ra²ka³txa² nxā³kxi¹hxa³ka³txa² i³yau¹ū³jau³su²

6 Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: — Hai³sxa³nāu³a² fi²ko²nē³ka² wi¹wen¹nū²nhai¹. Wi¹wen¹ka³tu³ta¹ a²wa³kxēn³yah³la²a²nā²kā² wxa²so²te²lhxā³ wxā²nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³ yū³ye²nxa³nū²nhai¹. 7 Yū³ye²nxa³nū²la² a²sa³wi³sa² i³kaix1so²te³nah¹lxī¹: “Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwē³kon³tāu³a²fi²ko²nā²ka² wxa²so²te²lhxā³ wxā²na¹ta¹ hai³txi³ i²tu²nhxa³hē¹li¹. Nxe³nxa³ha²kxai³tau³kxi²tū³ā¹txa²hē³li¹. Hai³sxa² a³lxī²sa³nhai¹. Ki³lā³lxī²ki³a² ūh³wī¹a¹tu¹wi¹.” Nxe³nū²nhai¹. 8 Nxa²ha²te¹ a²sa³wi³sa² i³wa²tū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Hāi¹nxe²wxe³sā²nhē³li¹. Ye³ka³na³kat3sxā³ kwē³kxa² wahx3nxe³sxā³ i²ya³sa²sā²nhē³li¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³kīh³nxa² ū³kxē³ni²sxā³ wxa²si³sa²ta³kxi¹na¹tu¹wi¹. 9 Hā²wxān³txa² nā²kxi²kxai²nān²tu³wi¹tu¹wi¹. Ta¹ nā³kxi²hxa³kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na²sa² tau³kxi²tū³ā¹a¹tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha² i³ton³ta³kxi²ta¹ka³lxa² we²txi²jau³su²

10 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ sa²ba³to³ nxe³tāu³a² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³na²ā³wih¹nū²la² Txa²wā³sū²na² wān³txa² i³yau¹tū³ta¹hxai²hē¹la². 11 I³yau¹tū³tāu³a²txu¹ha² i³ton³ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²li² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²nxū²kwai³yaxu³ha²kxai³ hxi²kan²txi³ i³sin²kxi²nha²sxā³ ai³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ku²thu²kxa² ai³ta¹hxai²hē¹la². Kwē³kxa² ye³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³sxā³ 18 nxe² kwē³kon³tāu³a²sxa²txi³ye²ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ i²kxi²nū²la² i³kaix1so²te³nah¹lxī¹: — i²sā³ni¹. Hī¹na² wxa²xī³ta³ka³txa² ā³wa²su¹txa²ha¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe²ta³lun²nū²la² txu¹hai¹na² wxa²ta³lo³wxai³nū²la² we²txi²ta¹hxai²hē¹la². We²txi¹nxa²ha²te¹ wa³su³txi³ i³sin²kxi²nha²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā³sū²na² wi¹lhin¹khai¹nxa²ni³li¹. Nū³kxūn³khai¹xn2na³li¹. Wi¹lxo³kxi²sa³nhai¹. Txu¹ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². 14 Nxe³ju³ta²na² thi¹na² wa³kxēn³yah³la² i²ta¹hxai²hē¹la². I²nxa²ha²te¹ kāin² hit3te³nah¹lxī¹:

— Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tāu³a² so¹lxī³ wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²kī³te²jai¹ti³tu³wi¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sa²ba³to³ nxe³tāu³a² Ju³te²a² nū³kā³txa² wa³kon³kī³te²sxa³yu²hē³li¹. Kī³sxa³ha²kxai³ sa²ba³to³ nxe³hī¹na² we²txi²sih¹nxa²lxij³ju³su² wxā²yah³lxij³ta²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wi¹lhin¹kī³lxo³jah³lxī¹lxī¹. Yxān¹ta¹ ko³nxe³thin¹yah³lxī¹lxī¹. Wxa²pon¹su² tā³nxa²wxa²ka³va¹lhu² tā³nxa² yū¹yah³lxin¹kxa² sa²ta²la³kxi²so²sxā³ ka³wā³lxa² tē²sxā³ ā³nxa¹ka³tu³ū³tih¹yah³lxī³hxai¹nhē³li¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nū¹. 16 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ta¹ka³lxa²A³bra³āu³ah³lo³nu¹ta²na² a²sa³wi³sa²ka³lxu³su² na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ Sa²ta³na²jah³la²hi²sen³su² kwē³kxā² ko³ka³lxai²txi³ 18 nxe² kwē³kon³tāu³a² kan²ta³kxin²tai¹. Nxe³ha²kxai³we²txai¹na¹ju³ta² wain³na³li¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nū¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha²te¹ jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la² hit3txain¹tū³kā³txai²na²āu²lxa²to³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ tū¹kā³txai²na² i³hī¹txain¹nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu²Je³su²jah³lai²na² o²la³kxi²ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ i³ka³lih³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Mos³tar²ta²ki³a² i³yau¹ū³nhē³jau³su²

18 Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: — Txa²wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa² yā¹te²ta³ yāx1hī³te²la¹xā³? Nxe³jau³jau¹xai²na²i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. 19 Mos³tar²ta²ki³a² yā¹nx2na³li¹. Nxe³kī³ai²na² tē²sxā³ ūh³wī¹nū²la²wi¹wen¹te²ju²hē³li¹. Hā²wxān³txa³ hī³a² kīn³ka³txa² we¹nha²kxai³ ai³ka² a²ye³sa²ā³nhē¹ti³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Yain³tū³xa² ū³wha¹kxi³ju³ta² i³yau¹ū³jau³su²

20 — Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wān³txa² î³yau¹ũ³nx2ta¹jau³xa² yā¹te²a³ yāx1hî³te²la¹xā³? Nxe³jau³jau¹xai²na² î³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. 21 Yain³txa² ũ³wha¹tũ³xa² yā¹nx2na³li¹. Nxe³tũ³xa² txu¹hai²li² tē³sxā³ tri²ka²nũ³xa² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ũ³hau³kot3sxā³ ũ³kwa¹lxî²te²ju³hē³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² tũ¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ kām² î³ja¹te²te²ju³hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Sũ³na² wān³txa²î³hit2tain¹tũ³ka³txi³su²

22 Î³ye³kxi²ta¹lun²nũ²la² Je³ru³sa³lê²thî³nān¹tîh³na² ai³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² î³yau¹ũ³si¹ja³kxa²nxũ³su² sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la². 23 Nxe²xai³ain¹tāu³a² in³txa² ā³tũ³sxā³ î³wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² î³hi²txain¹tũ³ka³txi³nũ³a² ka³lxai²ai¹nxai³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ā³wih¹kjî³ju³ta³nũ³a² kan²na³li¹. Î³li³ju³ta² kâi³sxā³ ā³wih¹kjî³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nũ²a² ka³lxai¹khaix1nxe³te²nāu³xa² ā³wih¹ti³te³nain¹ta¹ wain³txi³ ā³te³nai¹nxai³ha²kxai³ ā³wi¹hai¹nxai³ho³li¹. Sxi²yxo²a² kâi²nxa³te²yxo²hũ³nxe² Sũ³na² wān³txa² yxo²ti²te²na² so¹lxi³ ā³wih¹te²ju³hē³li¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³ nxũ²kwaî³lxũ¹sxā³ sxi²yxo²a² kâi²nxa³te²na² ā³wih¹kxe³hũ³nxe² Sũ³na² wān³txa² yxo²ti²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.

25 Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²ha² wa³kxên³yah³la² î³sa²yxau³sxā³ sxi²h²yxo²a² ũ³h²yxo²wî¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ ti²ta³lo³kan¹tũ³ka³txa² î³kaix1sxā³ î³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Sa²yxo²than²txa²si¹nhē³le¹.” Nxe³nũ²la² sxi²hē²nān¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Î³h¹nhu¹nān¹te²tan³yah³lxin¹ji¹wi¹?” 26 Nxa²ha¹te¹ î³wā¹lũ³xain¹ti³nai¹jau³kxai³lu¹: “Txa²sxi²je³nai²na² î³tih³nxe³nūn¹tai¹tu³we¹. Î³yai³ni² î³na² nxe³kjî³tai¹tu³we¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³lu¹: “Wxāi²nāu³ î³nxai²na² î²nx2ti²te²txā³wi¹. Ā³sxā³ ā³waix3jah¹lxi³hē¹li¹. Kō³nxe³thin¹sxā³ kâi³sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹lxi¹.” Nxa²tu¹wi¹. 28 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² Î³sa²kah³lu¹tai²na² Ja³kō²ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² î³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² oh³xan¹kō³nāu³an²ta³ yxau²xai³ti³hi¹je²tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² sa²tā³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³kxe³su² ye³kāhū³lxai³thi¹nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kām² nā³ni² kām² wxi²ka³ta³ti² nxe³sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹.

29 Nxe³kxayon³kxai³lu² u³je³na² a³li³xi²tāu³su² tāu³a² u³je³na² kan³tāu³su² tāu³a² u³je³na² ta³nān³nāu³su² tāu³a² a²nũ²a² ka³la¹txi³ Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² oh³xan¹kō³nāu³an²ta³ ā³nūt¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³hî¹na² ā³wxe³sxā³ yain³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. 30 Jā¹nxe³hî¹na² a²nũ²a² ā³ne³ki³so³te²na² sa²kxai³lu² ka³na³ki²nũ² ne³ka²ta¹xai³si¹ha²kxai³ a²nũ²a² ne³ka²ta¹ ā³nxi³sî²wxe³te²na² sa²kxai³lu² ka³na³ki²nũ² ā³ne³ki³so³ti³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lê²thî³nān¹tũ³ka³txa² a³lxin²tain¹jau³su²

31 Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² a²hāi¹nxe³hî¹na² ā³wxā³sxā³ î³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: — A³li³txu¹li¹. E³ro²jah³la² su²lhā³nxaxa²te³lhxā³ nxe³ain¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² î³wa¹lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² wai³a³lxai²ta³lā²te²nhũ³na³li¹. Wain³txi³ î³ye³ai¹nxai³wi¹. Nxe²nxai³ha²kxai³ î³wa¹lũ³xi²tain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Hî¹na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxũ²kwaî³li³si¹hai¹na¹ha²kxai³ î³ta³ka³txa² we²txai¹na¹ha²kxai³ nxa¹tu¹wi¹. Hî¹na² o²la³kxi² ka³nxai³ha²ta² o²la³kxi² nxe³sxā³ ka³nxai³ha²ta³nūn³tāu³a² ta³lun¹na¹tu¹wi¹.” E³ro²jah³la² nxe³txain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. 33 A²nxe³na¹kxan²ta² hî¹na² ā³nxai³li² ka³nxai³ha²ta² ā³nxai³li² te²yā¹nxūn¹tāu³a² ā³nxai³li² nxe³na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³kxai³lu² Je³ru³sa³lê²thî³na² so¹lxi³ Sũ³na² wān³txa² î³hen³txi³tũ³ka³txa² su²lhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³la¹ Je³ru³sa³lê²thî³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² î³nxai²na² Sũ³na² wān³txa² î³hen³txi³tũ³ka³txa² su²lhā³ain¹yah³lxin¹te² hî¹na²hxai²kxai³ wxa²nũ¹nx2tain¹tũ³ka³txai²na² wha³tin³kxain¹ya³lxin¹tu¹wi¹ nxe³sxā³ kō³nxe³tgn³khaix1yah³lxin¹lxi¹. Yah³lxin¹ha²kxai³ ka³la³ka³la²a² a²hā³ka³nai²na² wē³ha³lxa² a²nxe³ki³yu³hē³nāu³a² wā²nut¹te³ju³hē³li¹. Jāxite²hũ³na¹tũ¹xā¹. Wxa²wē³ha³lxa² nxe³nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ten³yah³lxan³tai¹ti²tu³wi¹. 35 Nxe³ha²kxai³ nxe³hî¹nān¹te²tu³ wxa²sxi²ha² a²nũ²a² yũ²ai¹nx3tho³li¹. Ya²la²tu³ wān³txan²tu³ î³ye³a¹wi¹. Hî¹nān¹te²tu³ î²xi²sah²lxan³tho³li¹. Kxān³nāu³a² wxa²wān³txi³nũ³su² î³ye³kxah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²ai²na² Txa²wā¹sũ³na² sa²si¹hā³nē³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² na³li¹.” Yah³lxin¹jau³nũ³su² yah³lxin¹sā²nūn¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ î²xi²sah²lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

1 Hā²wxān³txa³ sa²ba³to³ nxe³hī¹na² fa³ri³se²a² kāin²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxi²ha² yain³ya³si¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² sxi²ha² ā³wi¹yha³ta¹hxi²hē¹la², Ā³wi¹yha³te³na¹ an³txi³tū³ka³txa² hāi³a² i³yxau³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 2 Nxe³ka³tū³ta¹ i³ton³jah¹la² ā³tū³xain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²nāu³a² whāi²na¹ wan¹sxā³ i³ton³ta¹hxi²hē¹la². 3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ i²kxi²nū²la² ha³teh³nxā²nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txi³su² te²a² fa³ri³se²a² nū³kai³txi³su² te²a² i³wā³txi²te³nah¹lxi¹:

— Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² we²txi²kxai²nān²tu³ wain³te²lā¹xā³? Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹txai²na² ih¹nxe³te²tū²lhai¹na²? Nxe³jau³jau¹xai²na² wi¹ko³nyhah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hē¹la².

4 Yxān¹ta¹ i³wa²lū³xain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² i³ton³jah¹la² we²txi²sān²nū²la² ih³xi²si¹jau¹su² sa²si¹hā³xi²ta¹hxi²hē¹la². 5 Nxe³ha²kxai³la¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Wxa²wē³sa² ta³nxa² wxa²po¹na² ta³nxa² nxe³te²a² kxih³nū³xē¹na² i³yau³xē¹na² ā²nāu²ke³la³te²kxai³ i²kxai¹nhī¹na¹ wa³su²txi³ sa²sai¹xi²hū³nxān¹ji¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nū¹? Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxi²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txi³ i³wa²lū³xain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la².

Yu³hē³nāu³a² yxau³nyhu¹ki³jau³su² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² yain³te³lhxā³ nū¹nain¹te²nāu³xa² sa²kxai³lu² a²si³yxau³ka³txai²na² ā³wxe³ka³lo³a² so¹lxi³ te³nain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jut³su² i²nū²la² Je³su²jah³la²kxai³lu² wān³txa² i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxi²hē¹la².

8 I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— In³txa² sa³nxe³la³kon³te³lhxā³ ā³nū²kxi²sxā³ yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²si³yxau³ka³txa³ hē³la³kai²na² ā³wxe³ka³lo³a² wxe³ah³lxi³txa³hē¹li¹, a²nū²a² hxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²te²a² i³kaix¹ju²tan¹te²kxa³yan³tu³ wxā³kxa²yan³txi³sa³. 9 Wxā³kxai²nān²tu³ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²kxai³lu² wxāi²li² jah¹la² ha¹li¹ i³kaix¹so¹nx2ti³jah¹lo²kxai³lu² i³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. I³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²na² yxau³ka³lo³ai²na² ā³wxe¹lxi¹. I³sa²yxau³txu¹li¹. Jah¹lai²li² kāin² wa³to²hi²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ju¹xa¹ ā³wxe³txu¹li¹.” Nxe³ain³jau³su² ha²kxai³ kwa² ā³wxe³ka³lo³a² āu²la²to³nha²ha²kxai³ ā³wxen¹tu¹wi¹. 10 Nxe³yān¹ta¹ ā³wih¹xi¹nhī¹na² kwa² ā³wxe³ka³lo³a² yxau³sē¹li¹. Nn¹kxai²nān²tu³ kāin²jah³la² wxā²nxa³kxai²nān²tu³ nxe²i³ye³kxi²nxain¹te³nah¹lxi¹: Ya²ha³wi¹. Ti¹a² ā³wxe³ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² yxaut3txu¹li¹. Nxe³nxa²kxai²nān²tu³ wxā³ain¹tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹le³kxi²nxain¹tu¹wi¹. 11 Nxe³ju³kxai³lu² wxāi²nān²ta³ i²li²te² i³nxān²ta³ wi¹le³kxi¹nx2tain³jau³nū³a² ten³yān¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²yu³hē³nāu³a² yxau³nha¹jah³lxi²hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²yu³hē³nāu³a² yxau³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ i²kai²non³si¹nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

12 Nxe³ha²kxai³lu¹ sxi²ha² wa³kxēn³yah³lai²na² i³ye³kxi²jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa²lxi¹. A²nū²a² i³yain³kxi²te³lhxā³ i³kaix¹so¹ain¹n¹kxai²nān²tu³ wxa²ya³lxi²nū³ka³txi³su² ta³nxa² wxa²lon³txi³tāu³su² ta³nxa² a²nū²a² yen³kxih³te²su² ta³nxa² nxe³te²na² so¹lxi³ i³kaix¹so¹ain¹txa³hē¹li¹. Tah¹ nīn¹kxai²nān²tu³ i³wa²lū³xi²sxā³ i³kaix¹so¹nx2ti³nyhu¹tu¹wi¹. Nxain¹kxe³su² ū³yho³hi²nxai¹nh³nx2na³li¹. 13 Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² a²ha³lxu²ha² ai³te²a² yu³kan²ta³kxi²te²a² ye³han³te²a² nxe³te² hē³la³kxi³nāu³xa² i³yain³te³lhxā³ si¹hin¹jau³su² i³kaix¹so¹txain¹nū³nhē¹li¹. Nxain¹kxe³su² nxīn¹tāu³a² hxi²kan¹txi³ i³wa²lū³xi²sxā³ ū³yho³hi²nxai¹nh³nx2nxa³wi¹. 14 Nxīn¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ ū³yho³x³nxi¹nxa³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a² a²nū²a² wi¹lhin¹te²a² yxo²ha³kxa¹ lu³lu²ān²k³ka³tu³ hā²wxān³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ū³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxi²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wxā³ju³ta²nū³a² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ in³txa² yain³kxi²te²nāu³su² jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jut³su² tāu³a² wxā³tu¹wi¹. Nxe³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³sxā³ yain³ka³lo³nū³a² ā³wxe³te²a² wi¹lhin¹jah¹lo²su² tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wain³sa²li¹. Ā³wih¹sxā³ ā³wxe³te²la³ ke³la³ti¹. Nxe³ju³tai²li² i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi¹nxa²ha²tu¹wi¹. Nxe³te³nah¹lxi¹, ha³lo²a² wa³kxēn³yah³la² yain³txa² kāin² we¹tū²nhai¹. A²ya³lxi³nū³ka³txa² i³yain³si¹hain¹jau³su² i³kaix¹so¹ain¹nū²nhai¹. 17 Yain³ti²wa²kxa²wxe³hī¹na¹ a²sa³wi³sa³kxai³lu² sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² wxā³si¹hain¹jau³su² ū³sa²si¹hā²nū²nhai¹. Ū³sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹: “Yā³hit¹jah³lhu¹li¹. Yain³txa² we¹ta³lun²na¹li¹.” Ain¹jau³su² ain¹nū²nhai¹.

18 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txi³ wxã³ai¹nxa³nhai¹. A²yo²ha³kxa¹ i³ki³han³sxã³ e³ain¹nũ²nhai¹. A²wi¹li¹nã¹te²a²nxe³te³nah¹lxi¹: “Hai³sxa²kwẽ¹ta²so¹kxai¹na¹ha²kxai³i²te³lhxã³nxa¹nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

19 Ǻ³su²te²a²nxe³te³nah¹lxi¹: “Po¹na²ha¹li¹ha¹li¹ha¹li¹ha¹li¹ha¹li¹nxe³sxã³kwẽ¹ta²so¹kxai¹na¹hẽ³li¹. Wi¹la³tẽ³sxã³ã³nxai³nha¹. Nxe³na¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

20 Ǻ³sa²nũn³te²a²nxe³te³nah¹lxi¹: “Kwẽ¹ta²na¹txu¹ha²so¹na¹wi¹. Nxe³ha²kxai³hxi²kan¹txi³wxã³nxa³nhai¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹a²sa²wi³sa²kxai³lu²jau³jau¹xai²na²ain³kxi²sãn²nũ²la²i³xi²nũ²nhai¹. i³xi²nũ²la²a²wa³kxẽ³yah³la²i³hen³txi³nũ²nhai¹. Nxa²ha¹te¹a²wa³kxẽ³yah³la²kxai³i³an³ti³sxã³i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sxi²je³na²ã³wa³li¹sẽ¹li¹. Nin¹kxai²nãn²tu³yen³kxi²txa²te²a²sa²so¹nha²kxai³yu³kan²ta³kxi²te²a²sa²so¹nha²kxai³ye³han³te²a²sa²so¹nha²kxai³a²ha³lxu²ha²ai³te²a²sa²so¹nha²kxai³nxe³sẽ¹li¹. Wa³su³txi³ai³txu¹li¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

22 Ye³jen¹nãu³a²a²sa³wi³sa²i³xi²tãu³a²i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Wxa²wãn³txa²i²ye³xi³san¹jau³xin³na²a²yo²ha³kxa¹we¹ta³lu²na¹li¹. Yxãn¹ta¹wxa²sxi²ha²hai³txi³ne³kxi³xa³wi¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

23 Nxa²ha¹te¹a²wa³kxẽ³yah³lai²na²wãn³txi³kxai³lu¹: “Ha³lo²a²nãu³a²ai³txu¹li¹. Ain¹ka³tu³a²nũ²a²i²li²te²na²i³ye³kxi²nĩ¹nha²kxai³sa²so¹ai¹nĩ¹nha²kxai³nxe³sẽ¹li¹. Txa²sxi²ha²ã³ne³kĩ¹hain¹ju²ta²ten³sa³nhai¹. 24 Yxãn¹ta¹a²wi¹li¹na²i³kaix¹txai¹na¹kxi²ka³txa²wxã³ai¹nxa³lho³li¹. Txa²yain³txi³su²i³wah³kã³nxe³kxi²sai²nxa³lho³li¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Je³su²jah³la²nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Sũ³na²sa³wi³ha³lxi³si¹nhẽ³jau³su²i³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

25 Nxe²e³ta³lun²nũ²la²a³li³sxã³ã³nxai³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³nũ²la²a²nũ²a²ka³lxa¹khaix¹nxẽ³tũ³kã³txa²i³hi¹txai¹nha²kxai³ã³yi¹ka³tu³ã³yo²o³tu¹xi²sxã³i³ye³kxi²ta¹hxi²hẽ¹la².

26 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. A²nũ²a²ã³si³tẽ³kxi²sa²ti³te³nain¹kxai²nãn²tu³kwa²ã³si³tẽ³kxi²sain¹ju³ta²yũ²nxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ya²la²tu³tain¹kxai²nãn²tu³a²wi¹na²a²hã³ka³na²a²sxe³ka³a²wẽ³ha³lxa²a²lon³ti³tãu³na²a²ha³ĩn³ti³tãu³sxa²nxain¹sxã³a³lxi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nyhai¹kxan²ti³txai²na²a³lxi²wa³to²hi²sain¹ju³ta²so¹lxi³wain³na¹li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³te²na²so¹lxi³txa²sa³wit³su²tu¹wi¹.

27 Te²yã¹nxẽ³sxã³i³hit¹sa²lxin¹kxai²nãn²tu³i³ye³khãu³lxa³thi¹txa²lxain¹ju³ta²nũ³su²tã³nxã²i³ya²lu²txa²lxain¹ju³ta²nũ³su²tã³nxã²nxe³nxa²lxain¹ju³ta²nũ³su²yuh¹lxah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²txa²wãn³txa²sa²yo²ã³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³hxi²kan¹txi³txa²sa³wit³sa²yah²lxan³tho³li¹. 28 Te²yã¹nxẽ³ju³kxai³lu²a²nũ²ai¹li²sxi²ha²kĩn³thi³na²txon³te³lhxã³ain¹kxai²nãn²tu³ã³si³wxe²nxa³ta³lxa¹ũ³yho³hi²txã³nxã²hau¹ko²tsã²nhĩ³nx2na³li¹. Hã²wxãn³txa³sxi²ha²kãn²thĩn³su²tã³nxã²kãi²nxa³thĩn³su²tã³nxã²hxi²ka¹nain¹thĩn³ta³txo³nhĩ³nx2na³li¹. 29 Hau³ko³txa³ke³la³te²kxai³sxi²ha²txon³ã³si³wxe³hi¹na¹hxi²kan¹txi³ta³lu²nhĩ³nx2na³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²i³wã³ka³si³xai¹nhĩ³nx2na³li¹. 30 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li²sxi²ha²txon³ã³si³wxe³kxan²ta¹. Hxi²kan¹txi³ta³lun²ye²nxa³wi¹. Hxi²kan¹ye²nxãn³ta²wi¹.” Nxe³ai¹nhĩ³nx2na³li¹.

31 Te²yã¹nxẽ³ju³tsu²ha³lo²a²a²si³yxau³kax³jah³la²sĩ³nã³xãn¹jah¹la²su²nhyu¹te³lhxã³wxã³hi³nx2na³li¹. Wxã³kxai²nãn²tu³ha³lo²a²wxa²hau³kot³sã²nhĩ³nx2na³li¹. In³txi³nãu³xa²ka³lxa¹txi³10.000 nxe³tũ³kã³txa²tẽ³kxai²nãn²tu³ã³xa²20.000 nxe³tũ³kã³txa²hxi²kan¹txi³ã³wã³lxi³nyhe²nyhai¹kxai²nãn²tu³a³li³sxã³ne³khaui³nyhai¹nhĩ³nx2na³li¹. 32 Yxãn¹ta¹hxi²kan¹txi³ã³wa³lxi³nyhe²nyhai¹nxa³kxai²nãn²tu³a²sa³wi³ha³lxa²hãu²not³si¹hain¹jau³su²ũ³sa²si¹hã³ũ¹nyhai¹nhĩ³nx2na³li¹.

33 Te²yã¹nxẽ³ju³tsu²wxa²yen³kxa²a³lxah³lxin¹kxai²nãn²tu³hxi²kan¹txi³sa³wi³ha³lxin³nxa²lxi³nxa³lho³li¹.

Sqh²ne³ka²a²kah³ju³ta²ha³li³hxnã³kxi²jau³su²

34 Te²yã¹nxẽ³ju³kxai³la¹sah³ne³ki³su²tẽ³ki³kxai²nãn²tu³yain³txa²ũ³sa²wi²si²ki³kxai²nãn²tu³wi¹yain³kxi²ki³te²ju²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹a²kah³ju³ta²sũ¹nxe³kxi²kxai²nãn²tu³hxi²kan¹txi³ãh¹lxi³sxã³ã³kah³nxe³xi²te²sxa³yu²hẽ³li¹. 35 A²nxe³ki³ai²na²tẽ³ki³kxai²nãn²tu³hai³sxa²nãu³a²ã³na¹xai³ki³kxa²ha³tã³nxãn²txi³hai³txi³wi¹la³wen¹si¹te²sxa³yu²hẽ³li¹.

Nxe³to³ta¹hãi¹nxe³sxã³ha³lo²a²sa²yxu¹kkã³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su²ya²la³tu³wi¹ko³nyhai¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãn²tu³wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxi²hẽ¹la².

15

O³ve²a²wẽ³sa²ih²sa³tĩ¹kxi²jau³su²

1 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nũ³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn²txa² ain³kxi²te¹lhã³ ã³tĩ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² ü³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nẽ³tũ³ka³txi³su² te²a² ã³tĩ³i² kq³nx³ju³ta² kã³te²su² te²a² ã³tĩ³i² nx³e³tũ³ka³txa² ka³lxa¹sxã³ ã³tĩ³xin¹ta¹hxai²hẽ¹la². 2 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² yxaih¹tẽ³txi³ i³ye³kxi² ha³te³hxã³nxã³na² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na² yxaih¹tẽ³txi³ i³ye³kxi² nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹li²li² a²nũ²a² kq³nx³ju³ta² kã³te²a² i³yain³kxi²te³lhã³ ã³si³tẽ³kxain¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² i³yau¹tũ³jau³xa² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²kxi²sah¹lxi³sã²lxi¹. A²nũ²ai²na² o³ve²a² ka³lxa¹txi³ 100 nx³e³tũ³ka³txa² a²w³kxẽ³yah³lo²su² nũ²nhai¹. A²nx³jah¹la² wi¹lhau³ko³tain¹tãu³a² o³ve²a² ka³na³ka³nat³sxã³ ha³lo²a² ih³sa³ti¹kxain¹nũ²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ o³ve²a² a²ka³lxa¹te²nãu³xa² ha³lo²a² ã³nũ²la² ih³sa³ti¹te¹a² ã³ten³nũ²nhai¹. Nxe³sxã³ ã³te³nxi² ã³te³nxi² ain¹ka³tu³ i²sxã³ at³txi²nũ²la² sa²so¹xi²nũ²nhai¹. 5 Sa²so¹xi²te³na¹ sa²tã³kã³la³hẽ¹nha²nũ²la² ka³lih³kxi²la²nha² i³xi²nũ²nhai¹. i³xi²ka³tu³ a²ka³lxa¹txa² sa²tã³nũ²kxi²xain¹nũ²nhai¹. 6 i³xi²ka³tu³ta¹ a²ya³la²nũ³ka³txa² i³kaix¹te³nah¹lxi¹: “Nxe³jah³lxi³wxi¹. O³ve²a² ih³sa³ti¹kxi²sa²kxai³tã² so¹xi²na¹li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ka³lih³khaix¹sa³nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³ka³li³ha³sah¹lxi³wxi¹.” Nxe³ain¹nũ²nhai¹.

7 Te²ya¹nx³kxe³hũ³nx² a²nũ²a² nũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² 99 nx³e³tũ³ka³txa² wi¹lhin¹sxã³ yxau³ain¹nũ²nhai¹. Nxe³te²nãu³ãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txa² oh³xan¹tũ³ka³txa² ka³li³hain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² kq³nx³thin¹te²a² ka³na³ka³nat³sxã³ i³ãin²ta³kxi²nha³sxã³ a²kq³nx³ti³ kã³ju³ta² ã³na¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³wa³to²hain¹tu¹wi¹.

Ü³yho³hi²ki³a² tĩ¹kxi²jau³su²

8 Te²ya¹nx³sxã³ txu¹hai²li² ü³yho³hi²ki³a² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ 10 nx³e³ki³ai²na² te²sxã³ ü³ha¹nũ²nhai¹. A²nx³ki³ai²na² ki³ka³na³ka³nat³sxã³ tĩ¹kxi²kxai²nãn²tu³ sxi²ha² whã¹na² sa²kxj³sxã³ üh³wxe²tũ³nũ²la² kãin² ã³te³nxi²te²kxa³kxai³ tĩ¹kxi²ki³ai³tã² i³ha¹txi²sxã³ so¹xi²hĩ¹nx²na³li¹. Nxe³jut³su² nx³e³ai¹nhxai²na²hẽ¹li¹. 9 A²nx³jut³su² tĩ¹kxi²ki³ai³tã² so¹xi²ka³tu³ a²ya³li³nũ³ka³txa² txu¹ti³nãu³xã² ka³lxa¹txi³ ã³nũ²kxain¹te³nah¹lxi¹: “Ka³lih³ha³sah¹lxi³nxi¹. Ü³yho³hi²ki³ai²na² tĩ¹kxi²sa²ki³ai³tã² so¹xi²na¹li¹. Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³lih³ha³sah¹lxi³nxi¹.” Nxe³ai¹nhxai²na²hẽ¹li¹.

10 Te²ya¹nx³kxe³hũ³nx² oh³xan¹ta² nũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxa² kãin² ka³li³hain¹tu¹wi¹. A²nũ²a² kq³nx³thin¹te²a² a²kq³nx³ti³ kã³ju³ta² ã³na¹kxai²nãn²tu³ kãin² ka³li³hain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ nx³e³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wẽ³sa² ih³sa³tĩ¹kxi²jau³su²

11 Nxe³ha²kxai³lu¹ ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yxau³nũ²nhai¹. A²ki³lha³lxa² ha¹li¹ yxau² a²wĩ³na² yxau² nxain¹nũ²nhai¹. 12 Ain¹nxa²ha¹te¹ ka³kaun³jah¹la² kãin²nxã³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wĩ³na³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wi³na² nxex³txi¹. Wxa²yen³kxa² wxa²hau³kot³sxã³ wã²nhũ¹sa³si¹nhẽ³li¹.” Nxi¹nha²kxai³ yen³kxa² hau³kot³sxã³ wã²nhũ¹nũ²nhai¹. 13 Wã²nhũ¹nũ²la² hã²wxãñ³txa³ ka³kaun³jah¹la² sa²kxai³lu² yen³kxa² wxa²nũ²kxa²so¹nũ²la² ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² ai³nũ²nhai¹. Nxe³tãu³a² yen³kxa² wa³su³txi³ wxa²sa²ya¹tũ³nũ²nhai¹, kq³nx³thin¹sxã³ yxau²xai³lha²kxai³lu¹.

14 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²ai²li² yain³txa² yai³nhxa³txai¹nha²kxai³ ha³lo²a² yxau²xai³tũ³ka³txa² whã²na¹ he³hain¹nũ²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² heh³khaix¹nx³nũ²nhai¹. 15 Nxe³ka³tu³ta¹ ha³lo²a² yxau³tũ³ka³txa² kwa²ã³ya³lxi³nũ²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ kwa³jan²ta² yxa³kxa² ü³yhait¹si¹jau³su² ha³lo²a² i³sa³si¹hã³nũ²nhai¹. 16 Nxa²ha¹te¹ ü³yhai¹tain¹tãu³a² he³ha²kxai³ yxa³kxa² yain³txa² yxo²kwain³to³nhũ²nhai¹. i³yain³kxi²te³lhã³ ain¹ta¹lxa¹ hai³txi³ ü³hũ¹nyhai¹nxa³nũ²nhai¹. 17 Ain¹jut³su² a²ẽ¹nãu³ai²na² wxa²nxũ¹hain³nha²te³nah¹lxi¹: “Txa²wĩ³na² a²sa³wi³ha³lxa² yain³txa² kãin² yũ³hxai²na²hẽ³na¹. Ain¹kxa²ha³tih³xai²tu³txai²li² heh³ja³lut³sa³na¹.” 18 Nxe³na¹ha²kxai³ i³sa³yxau³sxã³ i³na¹tũ¹xã¹, txa²wĩ³na² sxa³thi³na²sã¹. Nã¹kxai²nãn²tu³ i³ye³kxi²na¹te³nah¹lxi¹: “Wi³na² nxex³txi¹. Kq³nx³thin¹te²sa¹wi¹. Oh³xa² nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² kq³nx³ti³ kã³ũ¹ha¹ha²kxai³ wxãñ²na² kq³nx³ti³ kã³ũñ¹nxa²ha¹ha²kxai³ nx³e³na¹hẽ³li¹. 19 Nxe³nx²ta¹ju³kxai³lu¹ hĩ¹nãn¹te²tu³ wxa²ki³lha³lxu¹xi²na¹ju³ta³nũ³la³ hxi²kan¹sa²nxa³lho³li¹. Hã¹sxã³ wxa²sa³wi³su¹xi²na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³nũ²nhai¹. 20 Ain¹jau³su² ha³kxai³ i³sa³yxau³sxã³ i³nũ²nhai¹. Nxe³nxa²ha¹te¹ u²lx³xi²tũ³kxai³lu² a²wĩ³na²kxai³lu² i²ain¹tãu³a² ye³khãuh³lxa³nha²yai¹nha²kxai³ ã³nih³sxã³ ã³ne³khauh³kxi²ha²kxai³ wxa²yxe²ta³wau¹kxi²ha²kxai³ ka³li³hain¹jau³su² i³yo²sai¹ka³lxi²ha²kxai³ nx³e³nũ²nhai¹. 21 Nxa²ha¹te¹ wẽ³sa²kxai³lu² i³ye³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹: “Wi³na² nxex³txi¹. Kq³nx³thin¹te²sa¹wi¹. Oh³xa² nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² kq³nx³ti³

kāi³ū¹ha¹ha²kxai³ wxāi²na² kq³nxē³ti³ kāi³ūh¹nxa²ha¹ha²kxai³ nxe³nxa²ha¹hē³li¹. Nxe²nxa²ha¹ha²kxai³ wxa²ki³lha³ixu¹xi²na¹ju³ta³nū³la³ hxi²kan¹sa²nxa³lho³li¹. Ain¹nū²nhai¹.

22 Nxa²ha¹te¹ a²wī³na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹. “Nxe³jah³lxī³wxi¹. Wā²lai²na² wi¹khai³lka³lo³a² sa²so¹sxā³ ū³whi¹kxi² ya³lau³xa² ū³hxi²wxe³kxi² a²yu³kxin¹ka³lo³a² ū³yhu³wi²kxi² jah¹la² nxe³txain¹sī¹nhē³li¹. Sa²toh³xā¹nxe³jah³lxī³hē³li¹. 23 Yah³xin¹tāu³a² po¹na² wē³sa² ha³nē³te²a² su²lhxā³ hī³jah¹lxī³hē³li¹. Sa²kwxā³not3sxā³ sa²toh³xā¹nxe³jah³lxī³hē³li¹. 24 Txa²wā¹wē³sai³ta³lxī² kxā³nxi³tā¹ ya²lu²kxi²sa²te²nū³tū²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² ka³ten³su² i³xai¹nūn²tai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² i³yain³sān²ka³tu³ kāin² ka³lih³ki³tu¹wi¹.” A²wī³nu²kxai³ nxe³nū²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ kāin² i³ka³lih³ ā³si³wxe³ain¹nū²nhai¹. Hai³ni² sa²ha³te¹ti² yain¹nū²nhai¹.

25 Nxe³ain¹tj³kxai³lu² a²sai³lah³la² hai³sxa² wa³kon³nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ wa³kon³ta³lun²nū²la² i³xi²nū²nhai¹. I³xi²tāu³a² sxi²ha² yau³so³nxi¹tāu³a² i³wi¹lxo³kxi²nyhain¹ju³xa² ain³kxi² sa²ha³te¹ju³ta² i²i² nxe³yain¹nū²nhai¹. 26 Nxe³ha²kxai³la¹ a²sa³wi³sa² i³kaixitū²la² sxi²hai²na² hai³nain¹ju³ta² i³ye³kxi²nū²nhai¹. I³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: “Hain³ye³nxain¹nhai¹. Ih¹nxe³tain¹sa²lxī¹?”

27 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² i³wa²lū³xi²ti³an¹ju³kxai³lu¹: “Wxa²lon³yah³lai¹tā² i³xi²na²li¹. Wi¹lhin¹sxā³i³xi²ha³kxai³ wxa²wī³na² sa²kxai³lu² po¹na² wē³sa² ha³nē³te²na² su²lhi¹sain¹ju³su² i³ye³kxi²sain¹na²li¹.” Ain¹nū²nhai¹.

28 Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ i³an³tain¹ju³ta³la³ te³nain¹te²nu³sxn³tai¹. Nxe³ain¹jut3su² a²wī³na² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la² a³li³xi²nū²la² win¹ta²te²lxī³ i³ye³kxi²nū²nhai¹. Nxe² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: “Wxa²lon³yah³lai¹tā² i³xi²na²li¹. I³ka³li¹ha³sē³li¹.” Ain¹nū²nhai¹. 29-30 Nxa²ha¹te¹ a²sai³lah³la² i³yxaih¹tē³txi³ i³wa²lū³xi²ti³an¹ju³kxai³lu¹: “Kwē³kxa² ko³ka³lxa²txi³ wa³kon³kxi¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nxa²ha¹tāu³a² i³ye³kxi²sain¹ju³xa² wet¹txa²ha¹ju³ta²so¹lxī³yū³te²sa¹wi¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² sa²kxai³lu² wxa²wē³sai³li² wxa²yen³kxa² sa²so¹nū²la² sa²so¹lhxat3tain¹nū²nhai¹. Txu¹ti³nāu³xa² kq³nxē³thin¹ta³ka³lxī¹nāu³xā² wā²nhū²hxa³nyhain¹nū²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ i³xi²nū²la² nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² po¹na² wē³sa² ha³nē³te²a² hī³lain¹sī¹hin¹ju³su² i³ye³kxi²nū²nhai¹. Jā¹nxa³ju³kxai³lu² ka³pri²ta² wē³sa² jū¹nxe³kxan²ti³ ū³sa²nān³tai¹ti²tu³wi¹, txa²ya³lxī³nū³ka³txa² i³ka³lih³nū³sīn¹te³la³ku¹.” Ain¹nū²nhai¹.

31 Nxe³nxa²ha¹te¹: “Wē³sa² nxex3txi¹. Txa²sxi²ha² kan²txi³ yxau³ya³ha¹tu¹wi¹. Txa²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wxa²yen³kxi³su² nūn³na³li¹. 32 Ain¹jut3su² kāin² i³ka³lxih³hin¹ju³ta² wain³na³li¹. Wxa²lo³nai²li² kxā³nxa² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ hī¹na² ka³ten³ti³ yxau³ha²kxai³ wi¹na³li¹. A²nxe³jah¹lai¹li² ko³nxē³thin¹sxā³ ih³sa³ti¹jah¹lai¹ta³lxī² i³xi²na²li¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹na³li¹.” Ain¹nū²nhai¹. Nxe³ju³su² Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16

Yen³kxa² hau³ko³tū¹jah¹la² kq³nxē³ti³ kāi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nū²la² Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². I³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² kāin² yen³kxi³nhū²nhai¹. Nxe³ka³tu³ta¹ yen³kxa² i³ū³hain¹si¹ju³su² a²sa³wi³sa² sa²wxe³ain¹nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ jah³lai²li² yen³kxa² wain³txi³ hau³ko³txa³ha²kxai³ ha³teh³nxān³nxa² kāi³hxat3sa²kxai³ nxe³nū²nhai¹. Nxe³ju³tai²li² a²wa³kxēn³yah³lai²na² ne³nxēn³kxai³lu² i³yau¹ū¹hain¹nū²nhai¹. 2 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³la²kxai³la¹ i³kaixi¹so¹te³nah¹lxī¹. “Nnex3sa²lxī¹. Kq³nxē³kxan²ti³ sa²hau³ko³tin¹ju³xa² ain³kxi²na² hē³li¹. Nxe³ju³tai²li² ten³sa²nxa²ha²kxai³ ha³teh³nxān³nxa² wxa²hau³kot3sā²nīn¹ka³tu³ wa³kon³kxi²san¹ju³ta³ ne³ki³son³tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹.

3 Nxa²ha¹te¹ yen³kxa² hau³ko³jah¹lai²na² a²ē¹nān¹ju³kxai³lu¹: “Wa³kon³kxai¹na¹ju³ta² ne³ki³son³te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³ ih¹nxe³ta³ kāi³a¹lhon³ku² nxa¹nha¹. Nū³kxūn³txi³ wa³ko³na¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³ a²yo³ha² so¹lxī³ ai³nxū³hai¹na¹ju³ta² āu²lxa²to³nha¹ha²kxai³ nxa¹nha¹. 4 Nxe³na¹ju³su² hī¹na¹ i²a¹xā¹ te²yā¹nxe² we¹ta¹tū¹xā¹. Wa³kon³kxai¹na¹ju³ta² ne³ki³son³na³na¹. Hā²wxān³txa³ txa²ya³lxa³nāu³xa² ka³lxa¹ha²kxai³ ā³nū²kxi²sxā³ yxau³sain¹tū¹xā¹.” Nxe³nha²nū²nhai¹.

5 Nxe³nū²la² a²nū²a²nāu³xai³li² a²si³yxau³ka³txa² yen³kxa² kwa²ū³hū¹tū³ka³txa² ka³na³ka³nat3sxā³ i³kaixite³nah¹lxī¹: “Nnex3txi¹. Txa²wā¹si³yxau³ka³txa² yā¹ta² yen³kxi³tā³ ū³hū¹nxain¹thai¹li¹?” Ain¹nū²nhai¹.

6 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹ju³kxai³lu¹: “A³se³to²na²ju³xa² tā³po²rē¹na² nēn³ka³lxa¹txi³ 100 nxe² ū³sain¹na²hē³li¹.” Nxe³nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²ti³ān¹ju³kxai³lu¹: “Txān¹nxi²li² ū³hau³ko³txā³nxi²la¹wi¹. Nxe³ta³nxā¹nxi²li² tā³po²rē¹na² 50 nxe² ka³lxa²nxa³tē³na² ū³wha¹li¹txa²hē³li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

7 Nxe³nū²la² a²ā³xah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: “Wxāi²na²sa¹ yā¹te²yen³kxi³tā³ ū³hū¹nxain¹thai¹li¹?” Ain¹nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹: “Tri²ka³ki³a² sa²kē³na² nēn³ka³lxa¹txi³

100 nxe² ũ³hũ¹sain¹na²hẽ³li¹.” Ain¹nũ²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Nxe³sa³lxi¹. Sa²kẽ³na² 80 nxe² ka³lxa²nxa³tẽ³na² ũ³wha²li¹txa²hẽ³li¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

⁸ Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxẽ³n³yah³lai²na² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² ne³khen¹ta¹. Ki³ha³kxi²sain¹kxan²ti³ ne³khen¹ta¹. Kõ³nxe³thin¹tũ³kã³txai²li² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi²tãu³a² ne³khe¹khaix¹xain¹te²ju²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² i³hitl¹tain¹tũ³kã³txa² kũ³we²kil²la² ne³khe¹ain¹te²sxa³yu²hẽ³li¹.” Nxe³ain¹nũ²nhai¹. ⁹ Te²yã¹nxe³ju³kxai³la¹ nxe² o²la³kxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² ya²la³tu³ ã³wi¹hah³lxi³hĩ³nxãn¹te²la¹xã³? ¹⁰ Ti³he¹nxa³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ yen³kxa² jũ¹lxi³te²a² wain³txi³ o²la³kxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ã²la²kãn¹te²su² ju³ta² wain³txi³ o²la³kxah³lxin¹nũ³nĩn¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ jũ¹nxe² ki³han³sxã³ o²la³kxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ã²la²kãn¹te²su² ju³ta² ki³han³sxã³ o²la³kxah³lxin¹nũ³nĩn¹tu¹wi¹. ¹¹ Jã¹nxe³ju³kxai³lu² wxa²yen³kxi³khai³xa² wain³txi³ o²la³kxah³lxan³kxai²nãn²tu³ a²ha²jã¹nxe² Txa²wã¹sũ³na² yen³kxa² hxi²kan¹txi³ wain³txi³ o²la³kxah³lxan³so³li¹. ¹² Wain³txi³ o²la³kxah³lxan³kxai²nãn²tu³ti² wi¹la³ wa³kon³yah³lxin¹kxa² yo³ha² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² ũ³yho³hi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

¹³ A²nxe³jut3su² a²nũ²a² ha¹lin¹te²na² nxe³ya³sxã³ nxe³te²na² wãn³txai²na² hxi²kan¹ti³ sa²yo²we¹ka²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ txa²wã¹hxi²kan¹ti³lo³tẽ³jah¹la² ka³na³ka³na²te²na² i³hĩ³kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹hxi²kan¹ti³lo³tẽ³jah¹la² ã³xai²na² a³lxi²kĩ³sa²kxai³ nxe³ũ³hĩ³kĩ³te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ txa²wã¹hxi²kan¹ti³lo³tẽ³jah¹la² ka³na³ka³na²te²na² sa²yo²we¹kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹hxi²kan¹ti³lo³tẽ³jah¹la² ã³xai²na² sa²yo²ã³kĩ³sa²kxai³ nxe³kĩ³te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ sa²yo²we¹ta³nxa² yen³kxa² kwa² ũ³hã¹kxi²kĩ³ju³ta³nũ³a² o²la³kxi²ta³nxa² yu³ka³na³ka³na²ju³ta² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ kã³kĩ³te²ju²hẽ³li¹. Je³su³jah¹lo²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Je³su³jah¹lai²na² wãn³txa²i³yau¹ũ³jau³su²

¹⁴ Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³tũ³kã³txai²li² ũ³yho³hi²txã³nxa² a³lxi²khai¹xai¹nha²kxai³ i³wa³ka³si³xain¹ta¹hxi²hẽ¹la². ¹⁵ Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kõ³nxe³ti³ o²la³kxah³lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta² ya³nĩ³li³yah³lxi¹lxi¹. Nxe² wi¹le³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxi¹: “Wain³txi³ o²la³kxah³lxi¹lxi¹.” Nxe³jau³xa² ya³nĩ³li³yah³lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹ki³lxo³nyhah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³ta²li² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a²ẽ¹na² e³yah³lxin¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi¹nxa²lxi³na³li¹. A³la³kxi²ha²kxai³ ten³nxa²lxi³xa³wi¹.

¹⁶ A²kxã³nxãn¹jau³xu¹ta²na² Sũ³na² wãn³txa² ũ³wha²li¹jau³xu¹ta²na² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi²tũ³kã³txu¹ta²na² nxe³jau³xu¹ta²na² i³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu²wi¹. Nxe³ka³tu³ hã²wxãn³txa³ Jo³ãu² Ba³tis³jah³la² wxã³sxã³ i³yau¹ũ³nhe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yaxau³tãu³lot3ju³ta²li² hĩ¹na² yũ²na³li¹.” Nxe³nẽ³ti³ai¹ti²tu²wi¹. Nxe³nẽ³li¹nãn¹te²tu³ a²nũ²a² i²li²te²na² ã³yo²o²tũ¹sxã³ Sũ³na² yxo²ka³xi²nãn²tu³ a²ẽ¹na² sa²hau³ko³ju³ta² yũ²na³li¹. Nxe³ju³ta²te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² ka³lxa¹te²nãu³xa² Sũ³na² wãn³txa² aĩn³so¹a¹nha²kxai³ ya³lo³txi²sxã³ Sũ³na² yxo²i²ain¹na³li¹.

¹⁷ Kxã³nãu³a¹ txa²wã¹ha³lo²ai²na² oh³nãn¹ko³nãu³a² yuh³nãn¹ko³nãu³a² nxe³sxã³ ti¹hxa³kxi²nẽ³ju³ta² yũ²tu¹wi¹. Nxe³kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² a²lu²xa³jau³su² jau³kxan²ti³ hai³txi³ ti¹hxa³kxi²nẽ³lxa³lho³li¹. Wãn³txu¹ta²na² e³kxi²jau³xu¹jã¹nxe² we¹thxa³tu¹wi¹.

¹⁸ A²nxe³ju³kxai³lu² in³txai²li² txu¹ha² ti³na³ka³lxa² ã³nũ²la² txu¹ha² ta²ha¹ka³lxa² so¹kxai²nãn²tu³ txu¹ha² ã³xa² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹kxa² yã¹nxa² hxi²kĩ³lxo³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Kõ³nxe³ti³ kã³ju³ta²la¹wi¹. Āh¹lxi³sxã³ in³txa² txu¹ha² so³sxã³ye³nhyu¹in¹kxa² ti¹a² sxa³nũn³te²a² so¹ye³nyhu¹in¹kxai²nãn²tu³ txu¹ha² ã³xa² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹kxa² yã¹nxe² hxi²kĩ³lxo³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Kõ³nxe³ti³ kã³ju³ta²la¹wi¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

La²sa³rah³la²i³yau¹ũ³jau³su²

¹⁹ — Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² yen³kxih³khaix¹te²a² yxau³nũ²nhai¹. A²wã²la³ka³lo³a² a³lxi²ka³lo³a² so¹lxi³ ũ³whi²kxi²nha²hã²kxai³ yain³txa² wi¹te²a² so¹lxi³ yai¹nha²kxai³ ain¹nũ²nhai¹. ²⁰⁻²¹ Nxa²ha¹te¹ in³txa² yen³kxi²txa²te²a² yxau³nũn³nũ²nhai¹. A²sxi²yxo²a² a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ yxo²sxa³to²nũ²nhai¹. Jah¹la³kxai³la¹ i³yau¹xa³kxi²sxã³ kã³lãun³ta³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³ha³kxai³ hxi²kan¹txi³ wa³ko³nxa³ha²kxai³ hã¹i¹sxã³ yain³txa² yen³kxih³jah¹la² wã³kon³kxe³su²: “Ã³yũ³xi²sa²te²ji¹xã¹.” Ain¹tah¹lxa¹ yain³txi³la³ ã³yũ³xai¹nxa³nũ²nhai¹. Nxe³yãn¹ta¹ wai³a³lxa² wxã³nũ²la² yau³xa³kxi²je³na² i³tũn³ta³kxi²nũ²nhai¹. A²nxe³jah¹la² La²sa³ro³jah¹lo²su² nũ²nhai¹. ²² Hã²wxãn³txa³ jah¹la²kxai³lu² ya³lu²nũ²nhai¹. Ya³lu²nũ²la² oh³xan¹tũ³kã³txa² wxã³sxã³ oh³nãu³a¹ A³bra³ãu²ah³la² yxaut3ju³ta² sa²so¹sũh³wxe³ain¹nũ²nhai¹. Hã²wxãn³txa³nũ² yen³kxih³jah¹la² ya³lu²nũ³nha²kxai³ sa²nĩ³kxain¹nũ²nhai¹. ²³ Sa²nĩ³kxain¹ka³tu³ ha³lo²a² kõ³nxe³khaix¹ju³ta² kãn² ye³khãuh³lxa³ti³nha²khai¹nxũ²nhai¹. Nxe³ain¹tãu³a² sa²yo²ka²la¹nha²nũ²la²

u²ju³ta² A³bra³āu²ah³la² i²ha²kxai³ La²sa³ro³jah³la² ā³ka³lu³sa²wxe³nha²kxe³su² i²ha²kxai³ ain¹nū²nhai¹. 24 Nxa²ha²te¹ i²kaixite³nah³lxi¹; “A³bra³āu²ah³lī¹. Txa²wā³sā²nī¹. Nxe³3txe¹. Wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹le¹. La²sa³ro³jah³la² sa²si¹hā³txai¹nhē³le¹. i³yau³xa² wxa²hxi²kū³nha³sxā³ txa²yo²he³wax3sa³si¹hai¹na¹jau³su² nxe³na¹nha²we¹. Txi²li² khāuh³nha³khai¹nxa¹nha²we¹. Ha³nxe²a² a³lan²khai¹n³xnha²we¹.” Ain¹nū²nhai¹.

25 Nxa²ha²te¹ A³bra³āu²ah³lū¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹; “Wē³sa² nex3txe¹. Yuh³xan¹ko³xa² yxau¹n³hīn¹nai³tā² yen³kxa² wi¹te²a² yū²khai¹n¹nī¹nha²kxai³ jah¹la² kāin² ye³khāuh³lxa³ti³ha²kxai³ nyha¹hin¹tai¹tu³we¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² jah¹lai²li¹ wi¹lhin¹sxā³ yxau³ha²kxai³ wxāi²na² khāuh³x3nha²khai¹n³xī¹nha²kxai³ ya³hin¹ti²tu³we¹. 26 Nxe³kxa²yu³su² wxa²ha³lo²a² txa²ha³lo²a² wit3txa² a²ē¹na² u³tē³na² yū³te²ju²hē³le¹. Nxe³tē³na² a²nū²a² yxo²ha³ti³lhi³te²nū³a² hxi²kan¹txi³ yxo²ha³ti³lhi³ai¹nxa¹lho³le¹.”

27-28 Nxa²ha²te¹ yen³kxi³h³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹; “Wi³na² nex3txe¹. Nxēn²nxān³kxai²nān²tu³ txa²sxi²je³nai³tā² sa²si¹hā³txai¹nhē³le¹. Txa²wā³tā³nū³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ka³na³ki¹ yū³hxi²na¹nhē³le¹. WXā³sxā³ khāuh³lxa³ti³nain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nha²we¹. Nxe³ha²kxai³ wxā³si¹nyhai¹nxa³jau³su² i³hen³txi³nyhu¹si¹nyhai¹na¹jau³su² nxa¹nha²we¹. Nxe³ha²kxai³ La²sa³ro³jah³la² sa²si¹hā³txai¹nhē³le¹.” Ain¹nū²nhai¹.

29 Nxa²ha²te¹ A³bra³āu²ah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹; “Wxa²lon³txi³tāu³xa² Sū³na² wān³txa² ū³wha³li¹txā³nxu¹tai²na² yū³ha³kxai³ Sū³na² wān³txa² wān³txi³tū³ka²txu¹tai²na² wān³txa² yū³hā²kxai³ nxe³jau³xai²na¹ ain¹kxain¹txai²lē¹.” Nxe³nū²nhai¹.

30 Nxa²ha²te¹ yen³kxi³h³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹; “Wi³na² nex3txe¹. Kwa²nxi¹lxē¹. Ya³lu²tū³ka³txa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xī²sxā³ wxā³ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² ain¹kxi²nū²la² i³āin¹tu³kxi²nha³ti³a²ko³nxe³ti³ kái³ju³ta² ā³na¹la³kxi²nhai¹nh³nx2na³le¹.” Ain¹nū²nhai¹.

31 Nxa²ha²te¹ A³bra³āu²ah³lū¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹; “Nxe²nxa³we¹. Txa²wā³sū³na² wān³txa² ū³wha³li¹txā³nxu¹tai²na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka²txu¹tai²na² wān³txa² ain¹kxai¹nxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ya³lu²te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xī²sxā³ wxā³kxan²ti³ ain¹kxai¹nh³nx2nxa³we¹.” Ain¹nū²nhai¹. Je³su²jah³la²kxai³nxe³ti³txai²hē³la².

17

Ko³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² ne³wā²na³jau³su²

1 Nxa²ha²te¹ a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²te³nah³lxi¹; — Txa²wā¹yuh³xan¹ko³nāu³ai²na² hin¹ki³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kái³si¹nhē³ju³ta² yū³hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxā³ ko³nxe³ton³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ hxi²ki³su² te²lē¹. Ko³nxe³ton³khai¹nxe³tu¹wi¹. 2 A²nū²a² tah³lxa³kxa² sa²txe²khai¹nxe³ka²txa² tē³sxā³ i³ye²ta²kū¹nha²te²su² jah¹lan²tu³ i³yau³xa² u¹jau³xa² so¹sxā³ ān³sa³nū¹ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² khāuh³lxa³ti³nha³ju³ta² kāin²h³nx2na³le¹. Nxe³kxa²hā³ti³xan²tu³ a²nū²ai²na² kwēn²ta² yxo²a² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sa²si¹hain¹jau³su² i³tih³nxe³te²su² jah¹lan²tu³ ko³nxe³ti³hīn¹khai¹jah¹lo²su² hī³nx2na³le¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la² khāuh³lxa³ti³ wa²to²hi²hai¹n³nx2na³le¹. 3 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wi¹li²jah¹lxi¹hē³li¹. Wxa²wā³tā³xai²li² ko³nxe³ti³ kái³ye³nxain¹kxai²nān²tu³ i³kwai²kxi²txai¹nhē³li¹. Nxēn²kxai²nān²tu³ i³āin²ta³kxi²nha²kxai²nān²tu³ nxe³wā²na³txai¹nhē³li¹. 4 Nxe³ha²kxai³la² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lan²tāu²a² yau³hā¹li¹ yau³hā¹li¹ yau³hā¹li¹ ka³na³ki¹ hī³txain¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ i³āin²ta³lxi²nxain¹kxai²nān²tu³ ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe³wā²na³txa²hē³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ti³txai²hē³la².

Je³su²jah³la² yxo²i²ki³jau³su²

5 Nxa²ha²te¹ a²sa³wi³ha³lxa²na² a²wān³txi³kxai³lu¹; — Je³su²jah³lāi³. Kāin² yxo²i²nxa²nha¹ju³ta² ten³sa³si¹nhai¹. Ta¹hxi²hē³la². 6 Nxa²ha²te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹; — Yxo²i²sah¹lxin¹lut3tai²na² yain³txa³ki³a² mos³tar²ta²ki³a² ki³jū¹nxe²ka² yā¹nxi³la²sxā³ jū¹nxe³ yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hi³a² a³mo³re²ra²nē³ka² nxe²i³ye³kxah³lxin¹te³nah³lxi¹; “A³mo³re²ra²nē³kāi³. Sa²ha³txu²kxa²sai¹nhat1sxā³ i³ye³na² kāin²je³na² ū³h³wī¹nha¹sē¹li¹.” Nhān¹kxai²nān²tu³ a³mo³re²ra²nē³kxai²li² i³we²txa²lxi³h³nx2na³le¹.

A²sa³wi³sa² wi¹kāi³jau³su²

7 Yxān¹ta¹ yxo²kāin²txi³nha²sxā³ ain³nyha¹yah³lxi³txa³hē³li¹. Wxa²sa³wi³sai²na² hai³sxa² wa³kon³ta³nxa² o³ve²a² hau³ko³ta³nxa² nxe³h³nx2na³le¹. Nxe³sxā³ i³xi²nū²la² nxe²i³ye³kxai¹nh³nxān²te²la¹xā³? “Wxāi²thā²ta³ i³yain³txa²sā²nhē³li¹.” Jau¹xai²na² i³ye³kxai¹nh³nxān²te²la¹xā³? 8 Ti³he¹nx2nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ nxēn²te²nah¹lxi¹; “Yain³txa² ū³txe³kxi¹sān²nū²la² ū³hū¹sa²sā²nīn¹ka²tu³ yain³ta³lun²na¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ txa²si³yo³na² yain³txa²hē³li¹.” Nxe³jau³xai²na² i³ye³kxai¹nh³nxā¹lxi¹, kwa²wa³kon³kxi¹nxa³jah¹lo²su² ha²kxai³la². 9 Nxe³jau³kxai³la² i³ye³kxain¹yah³lxin¹jau³su² wet1txain¹kxai²nān²tu³; “Wi¹lxo³kxi³sa¹lxi¹.” Ain¹jau³su² wxa²sa³wi³sa² i³ye³kxi²te²sxa³yu²hē³li¹. 10 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā³sū³na²

kwa²wa³kon³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ i³wa²lũ³xai¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li² kãin²sa²nxa³wi¹. Wxa²wa³ka³lxi³nũ³a² so¹lxi³ nxe³te²si²na¹wi¹. I³ye³kxi²san¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹sa²wetite²si²na¹wi¹.” Nxên¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hê¹la².

Ka³q̄iun³ta³kxi²sxã³i³to³nain¹te²nãu³xa² we¹txain¹ju³su²

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ Je³ru³sa³lẽ²tĩh³na² ai³ta¹hxai²hê¹la². Ai³te³na¹Sa³ma²ri²a² ko³xa² Ka³lxi³lẽ²a² ko³xa² wi³tãn¹tĩh³na² ai³ta¹hxai²hê¹la². 12 Ai³tãu³ãn²tu³sxi²je³na² yxau³son³sxã³ ã³wih¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tãu³ãn²tu³ta¹ a²nũ²a² in³txi³nãu³xa²ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ a²sĩ³na² ka³q̄iun³ta³kxi²sxã³ i³to³nain¹te²nãu³xa²i³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². Sxi²je³na² yxo²ka³teh³xa² ai³tãu³a² u²lxi³je³na² ã³yit¹tain¹ka³tu³Je³su²jah³la² ten³sa²tã³ain¹tãu³a² i²ain¹ta¹hxai²hê¹la². 13 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³li¹. Wxãi²li² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxe¹. Txa²i³ta³ka³txa² wi¹lhin¹sxã³thãi³ti³la² sa²hau³kot3sa²sĩ¹nhẽ³le¹. Ain¹ta¹hxai²hê¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ i²kxain¹nũ²la² i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wã²nxĩn¹ta² si³yxau³jah³la²nãu³xa² ai³jah¹lxi³sxã³ wã²nãũ³nha¹je¹tain¹yah³lxi³hê¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nũ²la² aun³txa² ai³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ain¹tãu³a² wa³su²txi³ we²nxain¹ta¹hxai²hê¹la². 15 Nxe³te³na¹ in³txa² ka³na³ka³na³te²su²te²kxai³lu² we²nxĩ²ye²kxe³su² wã³li²ta¹hxai²hê¹la². 16 Wã³li²nũ²la² Je³su²jah³la² a²yen³na²ã³kxu²thu²kxa¹sxã³ i³kai¹ite³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wã²nxĩn¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxĩ¹nha²kxai³ we²txi²sa¹nha²kxai³wi¹lxo²kxi³san¹nhai¹. Ain¹ju³su²ta¹hxai²hê¹li². A²nxe³jah¹lai²li² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹lo²su²ta¹hxai²hê¹la². 17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A¹nũ²a² ka³lxa¹txi³ 10 nxe³sxã³ we²txai¹na¹li¹. Yxãn¹ta¹ ka³na³ka³na³te²a²so¹lxi³ Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹la² so¹lxi³ ã³wã³lin²ju¹li¹. 18-19 Jah¹la² so¹lxi³txa²nũ³ka³txi³sxa³kxan²ti³ ã³wã³lin²ju¹li¹, Txa²wã¹sũ³na² wi¹le³kxi²te³lha³ku¹. Ain¹ju³su²ha²kxai³ ã³kxu²thu²kxa¹jxah¹la²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— I³sa²yxau³sxã³ İ³3txu¹li¹. Yxo²i²sah¹lxin¹nha²kxai³ we²txi¹nx2ta¹ten¹tu³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hê¹la².

Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³ju³su²

20 Nxa²ha¹te¹ I³ye³ta³lun²nũ²la² fa³ri³se²a²nãu³xa² ã³nhai¹tũ³te²nãu³xai²na²i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² tãu³su² tãu³a² ĩh¹nxe³hĩ¹na²ã³si³wxe³te³ji¹wi¹? Ain¹tah¹hxai²hê¹la². Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²ju³ta³nũ³a²wã³ka² I³yah³lxan³tho³li¹. 21 Txa²wã¹ẽ¹na² so¹lxi³ i²nha²kĩ³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ wxa²ye³na² i²yah³lxan³tho³li¹. Nxe³jut3su²ha²kxai³: “Ti¹a² wxã²na¹li¹.” Jau³xai²la³ tã³nxã²; “Ju¹xa² wxã³na¹.” Jau³xai²la³ tã³nxã²nxe³ju³ju¹xai²na² e³yah²lxan³tho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ãh¹i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxãn³nãu³a² nũ³kxũn³sxã³ ã³wã³li²na¹ju³ta² i²nx2ti³lxun¹nxa²ti³tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹i²syah¹lxan³tho³li¹. 23 Nxe³hi¹na² i²ye³kxi²nx2tain¹te³nah¹lxi¹: “Ti¹kxai²lxã²na³li¹.” Ain¹ju³su² tã³nxã²: “Nũ¹ka³nai²lxã²na³li¹.” Nxe³ju³ta²la³ tã³nxã² nxain¹kxai²nãn²tu³ain³kxah²lxi³txa³hê¹li¹. 24 I³sa²yxau³ha³lai³nũ³kxi²nãn²tu³ ha³lo²a² whãi²na¹i³ko²ko²kxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ wã³li²na¹ju³ta³nũ³a² a²nũ²a² hãi¹nxe³ti³xa¹ul²yxau³ain¹kxan²ti³ i²kxi²sain¹tu¹wi¹. 25 Nxe³yãn¹ta¹ wã³lin²nxã²tã³lxa¹ hĩ¹na²yxau³tũ³kã³txa² a²hxi²kĩ³kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³sxã³ khãuh³lxa³ti³sain¹to³tu¹wi¹, er²txi³sain¹tũ³ka³txa²su¹. 26 Kxã³nxi¹nu¹tai²na² No³e²ah³lu¹ta²na² yxau³hĩ¹nu¹ta²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²kan³sxã³ wxã³na¹ju³ta³nũ³a² yã¹nxe³tu¹wi¹. 27 Jã¹nxe³hĩ¹nu¹tai²na²tũ¹kã³txu¹tai²na² kwa²ri³yain¹kxi²nyhu¹i² kwa²ri³na²kxi²nyhu¹i² txu¹ha² so¹kxi²nyhu¹i² txu¹ha²i³hũ²nyhu¹i² nxe³ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nyhu¹ain¹te³na¹ No³e²ah³lu¹ta²na² sa²kxai¹lu²na³vi²zã²te³na² ar²ka³tẽ³na² ã³wi¹nhũ²la² wẽ³hã²yau³sxa² ã³nũ³sĩ³wxe³ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. Nxe² wẽ³hã¹hũ³3sa²kxai³ a²nũ²a² hãi¹nxe³ti³xa¹ ya²lun¹ta² hxnã³ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ha³lo²a² wah³nxai¹nxa³ti³wa³kxa² Txai²na² a²kan³sxã³ wxã³na¹tu¹wi¹. 28 Jã¹nxe³ju³kxai³lu¹ kxã³nxi¹nu¹tai²na² Lo²ah³lu¹ta²na² yxau³hĩ¹nu¹tai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ kwa²ri³yain¹kxi²nyhu¹i² kwa²ri³na²kxi²nyhu¹i² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹i² hai³sxa² ùh³wĩ¹i² sxi²ha² txo³ni² ain¹ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. 29 So³to²ma²thĩ³nu¹tai²na²Lo²ah³lu¹ta²kxai³lu² a³li³hĩ¹na¹ oh³xa² wẽh³ha²yau³xa² yã¹nxe³la²sxã³ ha³nxe² i³kxa²ah³hi² ên³syo²fre²nũ³xa² i³kxa² ah³hi² nxe³ju³tan¹te²kxa³yã¹llu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹wxã²yã¹lun¹ta³lxa² hxnã³ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹. 30 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a²wah³nxe³sai¹nxa³ti³wa³kxa² Txai²na² a²kan³sxã³ wxã³na¹tu¹wi¹. 31 Nxe³hĩ¹na¹ a²nũ²a²sxi²ha² ne³ka³nãh²nãu³a¹ he¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa² sxi²hẽ²nãu³ai²na² wi²sxa³kxai²nãn²tu³ã³wih²xi²sxã³ so¹ju³ta³nũ³a² yũ²nxã³lho³li¹. Hãi¹nxe³sxã³ u²lã³ni³txai²la¹. Te²yã¹nxe³sxã³a²nũ²a² hai³sxa²nãu³a¹ he¹kxai²nãn²tu³ hã³si²ha² ã³wih²xi²ju³ta² yũ²nxã³lho³li¹. Hãi¹nxe³sxã³

u²lā³ni³txai²la¹. 32 Nxe³ha²kxai³ Lo²ah³lu¹tai²na² a²sxe³xa² ne³wā²yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 33 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² e³te³nah¹lxi¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a²
 txa²wi¹na¹tāu³a¹ a³lxi²sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta²
 ten³sa³nxa³nha¹.” Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a²
 yū²nxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹na¹tāu³la³
 a³lxi²sa³nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹ju³tan²te²kxa³ya³lhu² i³ya³lut¹swain¹kxan²ti³
 yxo²i²a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²sa³wi³ha³lxi³sain¹tu¹wi¹.
 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a² yū²tu¹wi¹. 34 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹
 ka³nxa³hai²na² in³txa² ha¹li¹ āu³xi²ya³tāu³a² ka³na³ki³ sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki³ ot3sa²kxai³
 nxe³ya³tu¹wi¹. 35 Nxe³ya³ha²kxai³ txu¹ha² ha¹li¹ nxū³sa² o²la³kxi²ya³tāu³a² ka³na³ki²
 sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹. 36 Nxe³ya³ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ hai³sxa²
 tau³ya³tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki² ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Jau¹xai²na² ih¹nxu¹la²tan³te³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³la²kxai³ i³ya¹ū³jau² i³wa¹ū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹.
 — Ka³yxuh³xa² ya³lu²sxa³je³na² wa³lu³hxa² ā³nū²kxi²te²ju²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

18

Tu¹ha² wā³ha²te³son³ta¹ka³lxu³su²

1 Ain¹nxa²ha¹te¹ āh¹ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la²:
 — i³nū²kwa¹lxū¹nha²sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²sa²tē³to³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xa²
 i³ya¹ū³te³lhxā³ āh¹ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ha²kxai³lu¹:
 — Sxi²hē¹nāu³ai²na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹
 yuh³lxi³ti³hex¹lai¹nxa³nū²nhai¹. A²nū²a² yuh³lxi³ai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 yuh³lxi³ai¹nxa³ha²kxai³ nxe³nū²nhai¹. 3 Nxe³ju³kxai³lu¹ txu¹ha² wā³ha²te³son³ta¹ka³lxu³su²
 sxi²je³nān¹ta¹ka³lxu³su² nū²nhai¹. A²nxe³ta¹ka³lxu³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ain¹kxi²sē¹li¹. Kō³nxe³ti³ kāi³sain¹jah¹la² i³wai³kkū¹sē¹li¹.” Nxe³jau³xa²
 i³ye³kxi²to³nū²nhai¹.

4 Nxa²ha¹te¹ jah¹la²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Ta¹ka³lxi²li² ain³kxai¹na¹ju³ta³la³
 ten³sa²nxa³nha¹. Txa²wā¹sū³na² yuh³lxi³sa²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² yuh³lxi³sa²nxa³ha²kxai³
 nxa¹nha¹. 5 Nxe³sa³nxa³kxan²ti³nū¹ hxi²that3sain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nha¹.
 Kwa²i³wai³kkū¹ai¹na¹tū¹xā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

6 A²nxe³ju³su² hxi²kan¹ja¹lxi²kxai³lu² kō³nxe³thin¹kxan²ti³ i³wai³kkū¹ye²nū²nhai¹.
 7 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sa²sai¹ye²kxe³su² nxe³te² hi²sen³kxai³lu²
 a²nū²ai²na² i³sxā³ ā³yū²so¹te²nāu³xa² ya²la³tu³ i³wai³kkū¹ain¹tu¹wi¹. Ye³ka³lxi²txi³
 a³lan²tāu³a² i³kaix¹to³hain¹kxan²ti³ i³hxi²nū¹nū¹hain¹tu¹wi¹. 8 Wa³s³txi³ i³wai³kkū¹ain¹tu¹wi¹.
 Jā¹nxa³ju³kxai³la¹ a²kan³sxā³ wa³li²na¹hī¹na¹ ti¹ai²nān¹kō³nū³a¹ i³nxū²kwa¹lxū¹nha²sxā³
 Sū³na² i³ye³kxi²sa²tē³to³te²na² ka³na³ki² te²a² yū³ye²tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

In³txi³nāu³xa² ha¹lin¹ya³te²nāu³xa² Sū³na² i³ye³kxi²ya³ju³su²

9 Nxe³ha²kxai³la¹ yau³ā³xai²na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². In³txa² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:
 — Txa¹na² so¹lxi³ hxi²kan¹te²lā³na¹nha¹. Txa¹na² so¹lxi³ wi¹lhin¹te²lā³na¹nha¹.
 Nxe²e³kxa²yā¹nxe³tū³ka³txa² i³ya¹ū³te³lhxā³ Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 — Nxe³nū²nhai¹. In³txa² ha¹lin¹ti³nū²nhai¹. Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹yha³nhū²nhai¹.
 Ā³ne³ka²ta¹te²a² fa³ri³se²ah³lo²su² nxe³ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹te²a² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka²
 so¹kxi²nē³jah¹la² nxe³ha²kxai³ nxe³ya³nhū²nhai¹. 11 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³
 txa²nū² Txa²wā¹sū³na² yxo²ha²txe³ti³nha²sxā³ nūh¹e³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹: “Sū³na²
 nex3txi¹. A²nū²a² yxo²ha²kxai³ kō³nxe³khai¹xai¹nha²na²hē³li¹. Kāi³kxi²nyhu¹i²
 wain³ju³ta² o²la³kxi²nyhu¹xa³ti² tu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi² nxe³ai¹nha²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹
 txai²li² ti³hexite²txā³wi¹. Nxe³na¹kxa²yo³kxai³la¹ jah¹lai²li² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³kxa²
 so¹kxi²nē³jah¹lai²na² yā¹nxēn²nxa³wi¹. Ā³lxi³na¹wi¹. Nxe³ju³su² wi¹lxo³kxi²nha¹nha²wi¹.
 12 Yxān¹tah¹lxi¹ txa¹na² sa²kxai³lu² ye³ka³na³ka³na³ta³ sa²ba²to³ nxe³hī¹na² i³yai³na¹ju³ta²
 ye³ha¹li¹ ā³na¹a¹ha²kxai³ yen³kxa² 10 nxe² so¹kxi²na¹ke³la³te²kxai³ ka³na³ka³nat3te²a²
 ū³hū¹nxa²ha¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³xai²li² fa³ri³se²ah³la² i³ye³kxi²nū²nhai¹.

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ ā³lxi³jah¹la² u²lxi³yxau³jah¹la² āin²ti³nha²sxā³ ā³kxu²thu²kxa²
 ai³nū²nhai¹. Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sū³na² nex3txi¹. Kō³nxe³khai¹te²sa¹wi¹.
 Nxe³te²sa¹ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹.”
 Nxe³jau³su² nxe³nū²nhai¹.

14 Nxe²e³ta³lun²nū²la² jah¹la²kxai³lu² a³li³nū²la² ka³nxi²sxā³ i³xi²tāu³a²
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² nxe³wā²na³kxi²nū²nhai¹.

Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹lhin¹te²lot3sxã³ i³nũ²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ ã³lxi³jah¹lai²na² fa³ri³se²ah³lai²na² hai³txi³ nxẽn¹nxa³nũ²nhai¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² a²kãin²jah¹lo²su² kxe³su² yxo²kwai³no³tain¹kxai²nãn²tu³ kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³kãi²nxa³te²lo³tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ hi¹nai²na² a²kãi²nxa³jah¹lo²su² kxe³su² yxo²kwai³no³tain¹kxai²nãn²tu³ kxãn³nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² i³kãin²te²lo³tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² ha³lo²a² yxau²sa²tẽ³ju³ta³nũ³su² i³yau¹ũ³jau³su²
 15 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²wẽ³ha³lxa² tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la² wxa²ne³wxai³3te³lhxã³ tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i²ain¹nxa²ha¹te¹ i³hxi²ko²lain¹si¹jau³su² yxo²xũ³txi³ i³kwai²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 16 Ain¹jut3su² Je³su²jah³la² jut3si²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. Wẽh³ha³lxa² tẽ³sxã³ wxã³ain¹ju³ta²na² i³hxi²ko²lain¹yah¹lxi³txa³hẽ¹li¹. Wẽ³sai²li² a²wi³na² wãn³txa² yxo²te²ju²hẽ¹li¹. Nxe³kxa²yã³nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxi³nju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²yah³lxi³nju³ta³nũ³a² yũ³nx2ti³tu¹wi¹. 17 Ya²la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² nxe³jau³xa² ten³nxa²lxi³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³yah³lxi³nju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³ai²lũ²i²yah³lxi³nju³ta¹wi¹.

Yen³kxi³khai¹jah¹lo²su² i³yau¹ũ³jau³su²
 18 Hã²wxãn³txa³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²su² te²a² yau³son³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ i³wã³txi³ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Wi¹lhin¹jah¹lo²si¹lxi¹. Ĩh¹nxe² o²la³kxi²nha²sxã³ ka³te³na² wi¹tãu³la³ so¹kxi²hũ³na¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wi¹lhin¹te²su² san¹ji¹wi¹? Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ wi¹lhin¹jah¹lo²lã²na³li¹. 20 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu²txai²na² ain³kxi²to³hxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹: “Txu¹ha² ã³xã¹ka³lxa² ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² i³su²i²hã³nyhu¹txa³hẽ¹li¹. Yen³kxa² kãi³kxi²nyhu¹txa³hẽ¹li¹. A²nũ²a² ko³nxe³te²lo³nyhu¹txa³hẽ¹li¹. Wxa²wi³na² wxa²hã³ka³nu¹na² sa²nẽn¹kxai¹nĩn¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³ũh¹txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³jau³jau¹xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti²an¹jau³kxai³lu¹:
 — Sa³nxe³la³kon³sa³hĩ¹nãn¹te²tu³ sa²yxo²wet1sa²sai¹hxai²na¹hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Yu³ka³na³ka³na³ton³na³li¹. Wxa²yen³kxa² sa²so¹sxã³ a²nũ²a² ã³xa² so¹kxi²nxa²si¹jau³su² kãi³txa²hẽ³li¹. Nxin¹kxai²nãn²tu³ so¹kxi²nxain¹kxa² yo³ha² tẽ³sxã³ a²nũ²a² yen³kxi²txa²te²na² wã²nhũ²xi²txai¹nhẽ³li¹. Nxin¹kxai²nãn²tu³ oh²nãu²nũ²ka³hẽ¹li¹. Yen³kxa² wi¹ju³ta³nũ³a² yũ³nxã²tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ nxe² kãi³ta³lu²nĩn¹kxai²nãn²tu³ ã³wã³sxã³ ã³si³tẽ³kxi¹sẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² in³txai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹ ain²ta³kxi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la², kãn² yen³kxi³ha²kxai³la². 24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ i²kxi²nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² kãn² yen³kxi³te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ju³ta² wa³lxe²te²ju²hẽ³li¹. 25 Jã¹nxa¹jau³su² ka³me²la² ka³yxuh³xa² kãn²khai¹xta²te²na² hai³txi³ a²ku¹wxi²si³xẽ¹na² ã³wih¹sxã³ ã³wa²to¹ti¹he¹nxe³lhũ³nx2na³wi¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² kãn² yen³kxi³khai¹nxe³te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi² wa³lxe²te²ju²hẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ain³kxi²tũ³ka³txan¹te²a² a²wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²wã¹ha³lo²a²nãu³a² a²nũ²ai²li² yen³kxi³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²su² wi¹lhin¹sxã³ i²jah¹lo²su² ye²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nũ²a² yen³kxi³te²su² te²na² kxãu³nxa³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³xa² hãi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³kj³sxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nũ²la² Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — A²nũ²a² hxi²kan¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² hxi²kan¹te²lo³jah¹lai²la¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Nxe³txi³. Txa²wã¹yen³kxi³khai¹sxa² ã³na¹sãn²si¹na¹ka³tu³ wxãi²na² so¹lxi³ ã³si³tẽ³lã³kxi¹si¹na¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

29-30 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²ti²an¹jau³kxai³lu¹:
 — Ya²la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nũ²a² i²li³te²na² Txai²na² a³lxi²sai¹nha²kxai³ sxi²ha² ã³na¹i² a²sxe³xa³ka³lxa² ã³na¹i² a²lon³ti³nãu³xa² ã³na¹ai¹ni² a²wi³na² ã³na¹i² a²hã³ka³na² ã³na¹i²

a²wē³ha³lxi³khai³xa² ā³na¹ai¹ni² nxe³ain¹kxai²nān²tu³ ā³si³tē³la³kxi²sain¹te²na² sa²kxai³lu² kāin² wa³to²hi²sxā³ ū³yho³hai¹na¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxa²yus² a²kan³sxā³ wa³li²na¹hi¹na¹ ka³tēn³su² i³sa²yxa³xi²ti³hi¹ta¹na¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ kāi³ūh¹nx2ti³nū³na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹ju³ta²nū³a² i³yau¹ū³to³jau³su²
31 Hā²wxān³txa³ a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxa³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹kxi²nūn³sxā³ nxe³te²nāu³xa² nūh¹lxi³sxā³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nxai³ki³tu¹wi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³te²nāu³xu¹ta¹na² e³kxi²syē¹nyhain¹jau³xu¹jā¹nxe² kāi³hxa³je²sain¹tu¹wi¹.
32 Nxe³ju³kxai³la¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² a²hxi²ki³kxai³lu² ā³yāu³hū¹nha²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹nū²la² khāuh³lxa³ti³sain¹ni² i³wa³ka³si³sain¹ni² ye³ka³su³hē¹kxi² nxe³sain¹tu¹wi¹.
33 Hā²wxān³txa³ i³ta³lo³wait¹sain¹sān²nū²la² i³su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Nxe³ka³tu³ hā²wxān³txa³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxā³ ka³tēn³su² i³sa²yxa³xi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² a²si³yxa³ū³tāu³khai³xa² ā³ne³to³ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Ye³han³nha²jah¹la² ye³we²txi²jau³su²
35 i³ye³ta³lu²nain¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³nān¹tīh³na² ā³nxai³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Je³ri³ko²thi³na² ya³son³tāu³a¹ a²nū²a² i³hat¹txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² yen³kxa² ai³nxū³nyhu¹te³lhxā³ ā³wxe³e²nyhu¹ta¹hxai²hē¹la². Ye³ha³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ yen³kxa² i²sxā³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ tīh³na² ne³ku²nxa² ā³yi¹ka³tu³ a²yen³kxa² ai³nxū³sa²tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
36 Nxe³ha²kxai³la¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² wxā³yain¹ju³ta² ain³kxai¹nha²kxai³ i³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹: Īh¹te²tān³yah³lxi¹nhā¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² yxa²xai³jah¹lai²li² ā³wa²to²ka² wxā³tu¹wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ kāin² i³kaix¹ti³ān²jau³kxai³lu¹:
— Je³su²jah³lī¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³ū³to³lo³txa²kah³lo²si¹lxe¹. Nxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹le¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² ne³ka³ta²a² wxā³ain¹te²nāu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Ka³nah²nxe³sē¹li¹. i³kaix¹txa³hē¹li¹. Ain¹jau³su² nxe² ain³kxi²kxan²ti³ kāin² i³kai¹xi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah¹lī¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³ū³to³lo³txa²kah³lo²si¹lxe¹. Nxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹le¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

40 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tāu³a² ā³yit¹ta² ai³ain¹sxā³ jah¹la² ā³sa²so¹sxā³ wxā³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³sa²so¹sxā³ wxā³ain¹nū²la² i³wā³txi³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³te³nah¹lxi¹:
— Īh¹nxe³ju³ta³ kāi³ūh¹nxa²ha¹ju³ta³la³ ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ha²kxai³lu¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ye³we²txi³san¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Ye³we²txi³nxa²ha¹wi¹. Yxo²i²sa¹nha²kxai³ hī¹na² ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kwēn¹ta¹na¹ ye³we²nxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ye³we²txi²ju³ta² i²ain¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

19

Sa³ke²ah³lo²su² i³yau¹ū³jau³su²
1 Nxa²ha¹te¹ Je³ri³ko²thi³na² wxa²li³ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe³ka³tu³ta¹ Sa³ke²ah³la² yen³kxi³khai¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ū³yho³hi²ki³kxa² so¹kxi²ne³tū³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 3 A²nxe³jah¹la² hī¹sen³su² Je³su²jah³la² i²ti³ten³khai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ ki³txi³ sa²nxū²nxa³ha²kxai³ i³hit²tain¹tū³ka³txa² ka³lxa¹ai¹nha²kxai³ ā³yxe²ta³sin²thīn²te¹lha³ta¹ ā³nhi²ka¹tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 4 Ai¹nha²kxai³lu¹ Sa³ke²ah³la²kxai³lu² ne³ka³ta²sxā³ ā³nih³nū²la² Je³su²jah³la² ā³wa²to¹tīh³na²nū³a² ā³yit¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³yit¹ttū²la² si³ko²mo²ra²nē³ka² i²ka³la³sxā³ ya³u³kxi²sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ā³wa²to¹kxa² wxā³nū²la² sa²yxo²ka¹la¹nha²sxā³ i²ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sa³ke²ah³lāi³. Wa³su³txi³ i³ka³nxī¹sē¹li¹. Wxa²sxi²ha² ā³wih¹ti³ten³khaix¹sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Sa³ke²ah³la²kxai³ wa³su³txi³ i³ka³nxī²nū²la² i³ka³lih³nū²la² sxi²ha² tē³sxā³ ā³wih²xi²ta¹hxai²hē¹la². 7 Ā³wih²xi²nū²la² kwa²i²ain¹tū³kā³txa² a²yo²wān³txi³su²nxe³te³nah¹lxī¹, hū³the³sot³stain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su³jah³lai²li² a²nū²a² kō³nxe³thin¹te²a² sxi²ha² yxau³kxain¹nīn²tai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Sa³ke²ah³la²kxai³ i³sa²yxau³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²yen³kxa² a²nū²a² yen³kxi²txa²te²a² wā²nhū¹ai¹na¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² yen³kxa² kā³na³kā³nat³sxā³ i³ki³ha¹kxi²sxā³ kāi³kxi² so¹kxain¹na¹te²su²te²nān¹tū³ yen³kxa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³ti³xa¹ ū³hū¹xai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Je³su³jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu²:

— Hī¹na²su² sxi²ha² thī¹nai²nān¹tū³kā³txa² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta² ā³wa³su¹tai¹na¹ju³ta² yū²na³li¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai¹na² a²ne²tah²nāu³su² ha²kxai³lu¹.

10 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³te²su² te²nān¹tū³ a²e¹na²sa²hau³ko²tūh¹te³lhxā³ wxā³na¹hē³i¹. Je³su³jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ū³yho³hi²ki³a² ū³hū²xai³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹tū³kā³txai²na²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa²wa³su³txi³ yāu³son²te²ji¹xā¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tū³ta¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² ai³ain¹tāu³ān²tū³ta¹ i³yau¹ū³jau³xa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 12 i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² ha³lo²a² yxau³nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la²kxai³lu² i³ye³nha²nū²nhai¹.

i³ye³nha²te³nah¹lxī¹: “Ha³lo²a² u²ko³xa² a²si³yxau³kax³su² te²lo³sa²kxe³nū³su² ā³nxai³te³lhxā³ nxa¹nha¹. Nxe³sa³kxai²nān²tū³ hā²wxān³txa³ i³xi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³nū²nhai¹. 13 Nxe³ka³tū³a³sa³wi³ha³lxī² 10 nxe³te²a²ka³lxī²txi³ i³kai³1so¹te³nah¹lxī¹: “Hī¹na² ai³na¹tu¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ū³yho³hi²ki³a² ki³ka³na³kā³nat³sxā³ ū³hū²xai³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tū³ ai³na¹tāu³a² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ah³lxin¹nū²la² yen³kxa² āh¹so¹kxi¹jah³lxī³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ i³xi²na¹hī¹na¹ i³hau³ko³ki³tu¹wi¹.” Nxe³nū²nhai¹.

14 Nxe³tah¹lxī¹ ai³ain¹ka³si³yo³na² a²ka³lxī²ti³khai³xa² sa²kxai³lu² i³an³ta³kxai¹nha²kxai³ u²ko³xai²na² a²si³yxau³ka³txa² sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxī¹: “Jah¹lai²li² a²si³yxau³kax³su² sain¹sin¹ju³ta² ten³sa²sin¹nxa³nhai¹.” Ain¹nū²nhai¹.

15 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² jah¹la²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² son¹sxā³ wā³li²nū²nhai¹. Wā³i³ti³tā² a²sa³wi³ha³lxī² ū³yho³hain¹tū³kā³txai²tā² i³kai³1so¹xi²nū²la² ū³yho³hi²ki³ai³tā² hau³kot³si¹hain¹jau³su² i³wā³txain¹nū²nhai¹. 16 Nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhi¹nān¹te²a² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ki¹ai²na² ū³hū¹san¹ki³ai³tā² o²la³kxi²na¹ka³tū³ hī¹na² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ 10 nxe³ki³a² so¹kxai¹na¹hē³li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

17 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu²: “Wi¹na¹li¹. Yen³kxa² kāi³nxa³te²a² ū³hū¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tai²li² wi¹wa³kon³kxi²san¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hī¹na² sxi²je³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ 10 nxe³je³na² a²sxi²jen³na² ka³lxī²je³na² a²wa³kxēn³yah³lo²sin¹tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹.

18 Nxa²ha¹te¹ ā³ta³lo³hē²ti²jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu²: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ki¹ai²na² ū³hū¹san¹ki³ai³tā² o²la³kxi²na¹ka³tū³ hī¹na² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxai¹na¹hē³li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

19 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu²: “Wi¹wa³kon³kxi²san¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hī¹na² sxi²je³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² sxi²jen³na² ka³lxī²je³na² a²wa³kxēn³yah³lo²sin¹tu¹wi¹.” Nxe³nū²nhai¹.

20 A²sa²wi³sa² ā³xa² tū³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ki¹ai²na² ū³hū¹san¹ki³ai³tā² wā²la²ka³lo³a² wxa²wā³lāu²kxi²sā²na¹ka³tū³ kan²txi³ ū³hā¹a¹hē³li¹. Ki¹ai³ta³lxī²na³li¹. 21 Nxa¹ka³tū³ta¹ wxāi²na² ha²ya³kxa² yen³kxa² a³lxī²jah¹lo²sxa³lxī¹. Wa³ko³nxā³kxan²ti³ a²nū²a² yen³kxa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ hai³sxa² ū³whi¹nxā³kxan²ti³ yain³txa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ nxīn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxī¹nha²kxai³ yuh³lxī³nxa²ha¹hē¹li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

22 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū²xi²ti²an¹jau³kxai³lu¹: “Wxāi²na² kō³nxe³thin¹khai¹nxī¹lxī¹.” Nxe²e²kxi³san¹jau³xi³na²sa¹: “Wxāi²na² sa²kxai³lu² ha²ya³kxa² yen³kxa² a³lxī²jah¹lo²sxa³lxī¹. Wa³ko³nxā³kxan²ti³ yen³kxa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ hai³sxa² ū³whi¹nxā³kxan²ti³ yain³txa² kwa² sa²so¹nha²kxai³ nxe³te²si¹lxī¹.” Nxīn¹jau³su² san¹ten¹tu³wi¹. 23 Nxe³na¹ju³kxai³lu²: “Ih¹nxe³kxa²yan³ti²ta³ ki³ki¹ai²li² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³a² o²la³kxain¹tū³kā³txa² ū³hū¹ai¹nxā³thai¹li¹? Nxīn¹ke³la³te²kxai³ i³na¹tāu³a² ki³ka³lxī²ti³lo³nh³nx2na³li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

24 Nxa²ha¹te¹ kwa²wxã³ain¹tũ³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ki³ka³na³ka³nat³sxã³tẽ³ain¹kxa² sa²so¹kxi²txai¹nhẽ³li¹. Sa²so¹kxi²sxã³jah¹la² ki³a² hxi²ka² hxaⁿ³sxã³ ki³ai¹na² hxi²tẽ³nha²jah¹la² ũ³hũ¹txai¹nhẽ³li¹.” Nxe³nũ²nhai¹.

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Jah¹lai²li² ki³ka³lxa¹txi³ 10 nxe²yũ³ten¹tu³wi¹.” Ain¹nũ²nhai¹.

26 Nxa²ha¹te¹ i³wa²tũ³xi²an¹jau³kxai³lu¹: “A²nũ²a² yen³kxi³te²na² ah¹ kãi²non³sxã³yen³kxa²ũ³hũ¹nyhain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹a²nũ²a²yen³kxi³txa²jah¹la²yen³kxa²jũ¹nxe²yũ³kxan²ti³sa²so¹xi²hxa³txain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. 27 Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² i³an³ta³kxi²sain¹tũ³ka³txai³tã³a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ai¹na¹ju³ta³nũ³a²ã³ten³sai¹nxa³tũ³ka³txai³tã²tẽ³sxã³wxã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ti¹ai¹na² sun²tã¹jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Nxe³nũ²nhai¹. Je³su²jah³la²nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²ã³yatiã³wih¹jau³su²

28 I³ye³ta³lun²nũ²la² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹tũ³na² wã³lxa²ka³la³xi²ta¹hxi²hẽ¹la². 29 Nxe³nũ²la²wã³la²o¹li³ve³ra³kat³su²yau³son³ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³ti³wa³kxa²sxi²jen³txa²thĩ³nha¹li¹wã³la³ka³txa²yo²yxau³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³thĩn³txa²Bet3fa³je²thĩn³su²ha²kxai³Be³tãn²ya³thĩn³su²ha²kxai³nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². 30 A²nxe³tãu³a²a²sa³wi³ha³lxa²ha¹li¹sa²si¹hã³te³nah¹lxi¹:

— Sxi²je³na²ha²ti³hi³nãn³a¹ai³jah³hẽ¹li¹. Ya³hin¹kxai²nãn²tu³ju³mẽn²ta²ka²va¹lhũ³nãn²ta²wẽ³sa²nxe³te²a²sa²tai³kxa²wxe³sain¹te²a²i³yah³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²a²ã³ka²ti³yau²ai¹nhxai²nxa³hẽ³li¹. Nxe³te²a²sa²ta²la³kxi²so¹jah²hẽ¹li¹. 31 Nxe³nũ²la²a²nũ²a²nxe²i³wã³txi³nx2ti³kxai²nãn²tu³: “I^h1nxe³kxa²yan³ti³ta³sa²ta²la³kxah³hin¹ji¹wi¹?” Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³i³wa²tũ³xain¹ya³hin¹ti³ãn¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹la²a²ten³jau³su²ha²kxai³sa²si¹hã³sain¹sĩn¹na²li¹.” Nxe³txain¹ya³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxi²hẽ¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ã³nxa³yah³nũ²la²ya²la³la¹Je³su²jah³la²e³kxi²ya³jau³xa²yã¹nxa²sxã³hã³lo²a²i³hã³txi²ya³ta¹hxi²hẽ¹la². 33 Nxe³hã³kxai³sa²ta²la³kxi²ya³tãu³a²ju³mẽn²ta²wẽ³sa²a²wa³kxẽ³nxã²wãn³txi³kxai³lu¹:

— I^h1nxe³kxa²yan³ti³ta³sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹? Nxain¹ya³ta¹hxi²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹i³wa²tũ³xi²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹la²a²ten³jau³su²ha²kxai³sa²si¹hã³sain¹sĩn¹na²li¹. Nxe³ya³ta¹hxi²hẽ¹la².

35 Nxe²i³ye³hau³ko³tũ³la²ju³mẽn²ta²wẽ³sa²sa²so¹sxã³ã³nxi³xi²ya³ta¹hxi²hẽ¹la². I³xi²ya³tãu³a²wã²la²ka³lo³a²so¹sxã³ũ³ka²ti³hẽ¹ta¹hxi²hẽ¹la². Hã³wxãn³txa³Je³su²jah³la²kxai³ã³ka²ti³yau²ye²ta¹hxi²hẽ¹la². 36 Nxe³nũ²la²ju³mẽn²ta²ã³ka²ti³yau²sxã³ai³tãu³a²a²sa³wi³ha³lxi³nãn³xa²kxai³lu²a²wã²la³ka³lo³khai³xa²tẽ³nũ²la²tĩ³na²ũ³hã³sxa²xai³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 37 Nxe³nũ²la²Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²yau³son³nũ²la²o¹li³ve³ra³ka³txa²a³ka³nxe³te²lhã³tãu³a¹a²sa³wi³ha³lxa²ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa²ã³nhẽ³xi²yain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na²wã³nxĩn³sxã³o¹la³kxi²ju³ta²i³ai¹nha²kxai³ka³li³hain¹jau³su²Txa²wã¹sũ³na²sa²nẽn¹kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 38 Nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la²i³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na²A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tãu³lot3jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hã³kxai³oh³nãn³nũ¹ka³nãn¹tũ³ka³txa²wi¹lhĩn¹sxã³yxau³ain¹tu¹wi¹, Txa²wã¹sũ³na²wi¹lhĩn¹sxã³i³ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³hã³kxai³Txa²wã¹sũ³na²i³sa²nẽn¹kxi²lxi³hẽ¹li¹. A²sa³wi³ha³lxi³na²nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²i³kwai²kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lãi³. Wxa²sa³wi³ha³lxa²ka³nahx2si¹hai¹nĩn¹jau³su²i³kwa³na³txai¹nhẽ³li¹. Ain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹Je³su²jah³lai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— I³ka³nahx2ain¹ke³la³te³kxai³txah³lxa³kxa³txa²sa²kxai³lu²i³kaix¹txai¹nhĩ³nx2na³li¹. Txa²wã¹sũ³na²wi¹lhĩn¹jau³su²i³sa²nẽn¹kxi²nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²i³sxã³nãn³jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹hã²wxãn³txa³Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²ten³sa²tã²te³na¹kãin²i³ãn²ta³kxi²nha²hã²kxai³i³nãn³ta¹hxi²hẽ¹la². 42 I³nãn³te³nah¹lxi¹:

— Je³ru³sa³lẽ²tũ³ka³txi³i³nxã³. Ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Wxa²e¹nãn³ai²na²sa²hãu²no³nx2ta¹ju³ta²yũ³nx2ti³hĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹hxi²kan¹txi³i³yah³lxi³hĩ²nxã³lxi¹. 43 Yah²txã³nha²kxai³ye³jen¹na²ko¹kon¹nũ³ka³txa²wxã³sxã³ã³ki³wa³nũ³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³hxi²kan¹txi³a³li³si³kxah¹lxan²tho³li¹. 44 Nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ti²wxa²nũ³ka³txa²a²yo²hã³kxa¹sun²tã¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³hã²txah³lxa³kxa²ũ³hẽ²ta²ka³la³yah³lxin¹ki²a²yo²hã³kxa¹sa²nai¹ã³ain¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²kwẽn²ta²wxã³nũ¹nx2ti³ju³ta²ã³ne³wxe³yah²lxa³nha²kxai³nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxi²hẽ¹la².

Sũ³na²sxi²ha²ã³wih¹sxã³o²la³kxi²jau³su²

45 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹nū²la² a²nū²a² yen³kxa³ so¹kxi²nyhu¹tū³k³txa² ī²ain¹ta¹hxa²i²hē¹la². Ī²ka³tu³ta¹ a³li³si¹jau³su² yxo²xūn³txi³ kwa³na³ain¹ta¹hxa²i²hē¹la². 46 Kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² nxe²te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha² ī³ye³kxi²sah³lxin¹thi³nai²la¹wi¹.” Nxe³jau³su² tai²ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ yen³kxa² kāi²kxi²tū³k³txai²na² a²sxi²sin²ta²wi¹. Nxe²thūn³su² sa²ne³yax¹jah³lxin¹tai²ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxa²i²hē¹la².

47 Hā²wxān³txa³ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ thī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹ta¹hxa²i²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³te²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² nxe²sxā³ su²lhā²te³lhxā³ o²la³kxain¹ta¹hxa²i²hē¹la². 48 Ain¹tah¹lxa¹ ā³si³tē³kxi²tū³k³txai²li² kāin² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ī³hxi²ka¹nyhain¹ta¹hxa²i²hē¹la².

20

Je³su²jah³la² hxi²kan¹jah¹lo²lo³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³tāu³a² tū¹k³txai²na² an³txi²tū³k³txai²ta³lxi² ā³nū²lxi²nū²la² aun³txa² tū³yain¹ta¹hxa²i²hē¹la², Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²sa³. 2 Ī³ain¹nū²la² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Īh¹jah¹lo²ta³ ī³sa²si¹hā³nxa²lhai¹li¹? Īh¹nxe² ī³hxi²ka¹txa²h³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxa²i²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Yau³xā³lxi³jau³xa² ī³wā³txi¹nx2ti³nū³na¹tu¹wi¹. 4 Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²tā² sa²kxai³lu² a²nū²a² tē³sxā³ Ī³ye³na² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹kxe³su² Īh¹jah¹lo²ta³ ī³sa²si¹hā³ain¹thai¹li¹? Txa²wā¹sū³nu²khai³xai²la³ ta³nxa² a²nū²khai³xai²la³ ta³nxa² nxe² ī³yau¹ū³jah¹lxi³txa²sā²nhē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²i²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ hit3the³so³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Īh¹jau¹la³ta³ ī³wa²ū³xi²k³te³ji¹? Kī³sa²kxai³: “Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³ain¹nū²tai¹.” Nxe³k³jau³su² nxe³k³kxi²nān²tu³ ī³wa²ū³xi²nē³te³nah¹lxi¹: “Wain³na³li¹. Yxo²t²txai¹yah³lxi³hē¹li¹.” Nēn³jau³su². 6 Nxe³yān¹ta¹: “A²nū²a² hi²sen³su² sa²si¹hā³ain¹nū²tai¹.” Nxe³k³jau³su² nxe³k³kxi²nān²tu³ ā³si³tē³kxain¹tū³k³txa² hi²sen³su² txah³lxa³kxa² hxi²tē³nha²sxā³ wha³tin³kxi²nē³lain¹tu¹wi¹, Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lo²su² ye²yhai¹nha²kxai³lu¹.

7 Nxe³ye²yhai¹jau³su² ha²kxai³ an³txi²tū³k³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Īh¹jah¹lo²ta³ ī³sa²si¹hā³ain¹te²la¹ku² si¹na¹nhai¹. Ko³nxe³si¹nxa³nhai¹. Ta¹hxa²i²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī³wa²ū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tu³ ī³sa²si¹hā³sa³jah¹la² ī³yau¹ū³nx2ti³nxa³lho³ji¹. Ta¹hxa²i²hē¹la².

Hai³sxa² kwa²hau³ko³tū³k³txa² ī³yau¹ū³jau³su²

9 Nxe²e²ta³lun¹nū²la² ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxa²i²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²li¹. Hai³sxa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²hai³sxa²na² u²va²tē³kxa² ū³whī¹nū²nhai¹. Ū³whī¹ta³lun¹nū²la² a²nū²a² ā³xa² wi¹wa³kon³si¹hain¹jau³su² ū³hū¹ain¹nū²nhai¹. Ain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ha³lo²a² u²lxan¹ko³xa² ā³nxai¹nū²nhai¹.

10 Hā²wxān³txa³ ā³ki³i²tāu³a² sa²kxai³lu² yain³txa³kxa² wā²nhu¹nyhu¹si¹jau³su² a²sa³wi³sa² sa²si¹hā³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ sa²hau³ko³tū³k³txa²kxai³lu² kāi³ye²ha²kxai³ wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke³tu³ hāi¹su²la³kxa² sa²wa²nyhain¹nū²nhai¹. 11 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² yain³ta³kxa² wā²nhū¹nyhu¹si¹jau³su² sa²si¹hā³xi²nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ sa²hau³ko³tū³k³txa²kxai³lu² ī³wait¹txi²ha²kxai³ ko³nxe³ti³ ī³āu²lxi²to³tha²kxai² nxe³nyhain¹nū²nhai¹. Nxe³ka³tu³ wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke³tu³ sa²wa²nyhain¹nū²nhai¹.

12 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² sa²si¹hā³xain¹ta¹ hai³txi³ wet¹ltxai¹nxa³ha²kxai³ ī³su²lain¹sxā³ kāin² ī³yix¹tot3sxā³ so¹sxā³ ā³na¹ai¹nha²kxai³ ain¹nū²nhai¹. 13 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³lxa³kxai³lu² wā²nxūh¹hain³nha²te³nah¹lxi¹: “Īh¹nxe³ta¹lhon³kū². Nxa¹nhai¹. Āh¹ hi¹na² nū²ta²wē³sa³khai³kxa² ī³sa²si¹hā³a¹tū¹xā¹. Jah¹lai²na² so¹lxi³ yū³na¹kxa² a³lxi²na¹kxa² sa²nēn¹kxain¹kxi³sā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

14 Yxān¹tah¹lxa¹ sa²hau³ko³tū³k³txa²kxai³ wxā³yai¹nhī¹na¹ ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² ki³lha³lxa² wxān³na²wi¹. Ī³su²lhā³sa³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³k³kxai²nān²tu³ hai³sxa² so¹kxi²k³tu¹wi¹.” Nxe³lain¹jau³su².

15 Ī³su²i²fya²lut1sxā³ sa²tā³nyhain¹nū²nhai¹. Nxe³ain¹jut3su² ha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³la² ī³xi²tāu³a² Īh¹nxe³ta¹ kāi³te³ji¹wi¹? 16 Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. A²wa³kxēn³yah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² ī³xi²kxai²nān²tu³ tū¹ka³txai²li² sun²tā¹sān²ka³tu³ nū³k³txi³ ā³xa² sa²si³wē³no³tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxa²i²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹tū³k³txai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³sīn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxa²i²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³te³nah¹lxi¹:

“Txah³lxa³kxa³txa² a²nũ²a² sxi²ha² ton³te²nũ³ka³txai²na² o³nxa³jau³su² i³ye³kxain¹sxã³ so¹sxã³ ã³sã³ ã³na¹ain¹ka³txa² kwẽn¹tai²na² si³ka³lah³ã³ka³khai³xa² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³txa³ã²na³li¹.”

Ū³wha²li¹txã³nũ¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai²tu³wi¹. Nxe³jau³xai²li² i²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.
 18 Nxe³ha²kxai³la¹ txah³lxa³kxa³txai²li² kwa²sa²tã³yũ³to³kxai²nãn²tu³ kãin² ã³nĩ¹to³ta³lxĩ³hĩ³nx²na³li¹. Yxãn¹ta¹ txah³lxa³kxa³txai²li² ã³hi³sã³hẽ²ta²lxĩ³kxai²nãn²tu³ sa³txẽ¹ha²kxai³ ã³ya²lu¹txa²lxĩ³hĩ³nx²na³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Ha²lo²a² a²wa³kxẽn³yah³la² ũ³yho³hi²ki³jau³su²

19 Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxã³nxa² a²hoh³lxĩ³su² tũ³ka³txi²su² te²a² wã³nxĩn¹ta² si³yxau³ka³txe²nãu³su² te²a² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹jau³su² a³la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llhu²:

— Wã²nũ³so¹sxã³ ũ³tĩ¹kxi²ki²te²ji¹xã¹. Ain¹tah¹lxa¹ a²nũ²a²nãu³xa² yuh³lxain¹jau³su² hi³ka¹nai¹nxa³ha²kxai³ hãĩ³a² wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 20 Nxe³ha²kxai³la¹ kãin² i²ãn³ta³kxai¹nha²kxai³ a²sa³wi³pha³lxa² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kwa³na³ain¹te²nah¹lxĩ¹:

— Jah¹lai²na² wãn³txa² hãĩ³a² ain³kxi¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Wi¹lhin¹ki³lxo³nxe³jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ ki³han³jau³su² e³kxai²nãn²tu³ i³hen³txi³sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Ro³ma²no² a²si³yxau³jah¹la² i³ye³kxai¹na¹ka³tu³ ũ³tĩ¹kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² ten³sa²sĩn¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 21 Nxa²ha¹te¹ sa²si¹hã³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lãĩ³. Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxĩ¹. Wãn³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²si¹lxĩ¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ i³yau¹ũ³ai¹nhxai¹nhẽ³li¹. A²nũ²a² i²li²te²a² ye³ãn³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khai¹kxan²ti³wxãĩ²na² yuh³lxĩ³jah¹lo²sxã³lxĩ¹. 22 Nxi¹nha²kxai³ wãn³txa² wain³jau³xan²tu³ i³yau¹ũ³sah¹lxĩ³sĩ¹nhẽ³li¹. Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nũ²a² ũ³yho³hi²ki³ai²na² ũ³hũ¹ain¹ki³ta³nxã² hãĩ¹nxã¹ta³nxã² ih¹nxe² wain³txi³ kãĩ³sĩn¹te²li¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²ẽ¹nãn¹jau³xa² a³la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

24 I³ye³kxi²te³nah¹lxĩ¹:

— Ū³yho³hi²ki³a² wã²nã³ũ¹sya¹hẽ¹li¹. A²nũ²a² ye³na² ũ³wha²li¹lain¹kxe³su² te²a² ih¹nxe³te²a² a²ye³nhũ³ji¹wi¹? Ih¹te²a² a²tĩ³lxĩ³su² ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ i³wa²tũ³xain¹ti³ãn¹jau³kxi³lu¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³su² ha²kxai³ a²tĩ³lxĩ³su² ha²kxai³ te²la¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa² ũ³hũ¹yah³lxĩ³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²yen³kxi³khai³xa² ũ³hũ¹yah³lxĩ³nha²kxai³ nxe²xai³jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Nxe³ju³kxai³lu² wain³txi³ i³wa²tũ³xi²ha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxau³yai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³ki³han³si¹hai¹nxa³ha²kxai³ hãĩ¹sxã³ ka³nahx²sxã³ yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² ya³lu²te²a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ i³ye³ta³lun²nũ²la² sa³tu³se²a² nũ³ka³txa² ã³wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ya³lu²kxai²nãn²tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a² yxo²ain¹ta¹hxai²nxã³hẽ¹la². A²nxe³te²nãu³xa² ã³nhai¹tũ³ka³txa² ã³tũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 28 ã³tũ³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Je³su²jah³la² i³tih³nxe³nẽ³jah¹lãĩ³. I³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² jau³xau³hxai²tẽtIta² Sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³nẽ³te³nah¹lxĩ¹: “In³txi³su² ya³lu²kxi²kxai²nãn²tu³ a²wẽ³ha³lxĩ³khai³xa² yũ²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²txu²ha² so²nyhai¹ta¹ka³lxĩ³tã² so¹nyha¹txai²li¹, a²lon³ya³lu²jxah¹la² ta²ha²wet¹Isi¹jau³sa¹.” Moi³se²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²ti³ai²tu³wi¹. 29 Nxa²ha¹te¹ a²lon³ti³tãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau³ain¹nũ²nhai¹. A²hxi²kan¹te²a² txu¹ha² so²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ ye³jen¹na² ya²lu²nũ²nhai¹. 30 Nxe³ha²kxai³ wẽ³sa² yũ²nxa³ha²kxai³ a²lon³yah³la² so¹nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² in³txa² ya³lu²nũn³nhai¹. 31 Hã²wxãn³txa³ a²lon³na² ã³xa² so²kxi² ya³lu² nxe²xai³sxã³ a²lon³ti³tãu³xa² ya³lun¹txa²hxan³nũ²nhai¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹txi³ wẽ³sa² we¹txi²nyhai¹nxa³nũ²nhai¹. 32 Hã²wxãn³txa³ txu¹hai²na² ya³lu²nũn³nũ²nhai¹. 33 Jã¹nxe³ha²kxai³lu¹ yan¹nũ¹a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tãu³a¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ih²te²la³ in³txa² wẽ³sãĩ¹ah³lo²khai³su² hĩ²te³ji¹wi¹, a²yxo²ha³kxa¹ so¹nha²xai³ain¹na²ha²kxai³lu²? Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ne³ka³sah¹lxĩ³wxi¹. Yuh³xan¹ta³nũ³ka³txa² in³txa² txu¹ha² so¹nyhai¹nhxai²na²hẽ³li¹. 35 Ai¹nha²kxai³ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² a²nũ²a² sa²yxo²we¹txain¹te²a² ka³ten³su² ti³hi¹tai¹nhĩ¹na¹ so¹nyhu¹kxi³ju³ta² yũ²nxa³lho³ji¹. 36 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹ta² nũ³ka³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹xa³ha²kxai³ ya³lu²ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ nxain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹xain¹tu¹wi¹. Ya³lu²xain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹ju³ta² yxau²sa²tẽ²ai¹nha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹, Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxĩ³su² ti³hi¹tai¹nha²kxai³lu¹.

37 Kxã³nxu¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wãn³txa² i³yau¹ũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nũ²a² ya³lu²te²na² ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²si¹kxe³su² i³yau¹ũ¹nhẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Wãn³txu¹ta¹na² hi³a² nxa³nx² ka³ten³nxã³nx² i³sa²tẽ³kxan²ti³ i³hxa³txa³kxe³su² nxe³jau³xu¹ta¹nãn¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²na² A³bra³ũ²ah³la² Sũ³na² Si³yxa³kah³lo²sa¹ha²kxai³ I³sa²kah³la² Sũ³na² Si³yxa³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko²ah³la² Sũ³na² Si³yxa³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hĩ¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.” Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 38 Nxe³jau³su² ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki² jah¹lo²nũ³xai²na² ka³ten³su² yxa³ain¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² na³li¹. Kxã³nũ³u³ta²kxai³ ya³lu²ain¹kxa²ha²ta³nxãn²tu³ hĩ¹na² ka³ten³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² ye²nx2ain¹na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxã³nx² a²hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Wain³txi³ e³i¹lxi¹. Ain¹jau³su² ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Ǻ²u²lxa²to³nha²kxai³ i³wã³txain¹kxe³su² ha²kxai³ hã¹nxa¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Kris²tu³jah¹la² a²si³yah³lo²nu¹ta¹na² nxe³jau³su²
 41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹. “Kris²tu³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² a²ne³tah²nũ³ai²la¹wi¹.”

Ain¹ja³su² hxai²na²hẽ¹li¹. 42 Ain¹ta¹ Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² hain³jau³xu¹ta¹nãn¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxa³jah¹la² a²yxo²wãn³txi³kxai³lu² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tã³lo³jah¹la² ain³kxi²ti²an¹jau³kxai³lu¹: ‘Txa²wi¹nẽ³tã³a²ã³wxe³txu¹li¹.

43 Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ wxa²ko¹ko¹xa² a²yxo²ha³kxa¹ wxa²yu³hẽ³nũ³a² wa³ka³ti³to³sxã³ ah³si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxa³jah¹la² ta¹hxai²hẽ¹li¹.’
 Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² ta¹hxai²hẽ¹li¹. 44 Jã¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² a²yxo²wãn³txa² a²hxi²kan¹jah¹lo²si¹ke³la³te²kxai³ i³h¹nxe³sxã³ a²ta²lhot³hĩ³te¹la¹xã³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

Ha³teh³nxã³nx² hoh³lxi³su² tũ³ka³txi³su² i³yau¹ũ¹jau³su²
 45 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² a²yxo²o³tũ¹nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².
 46 Nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Ha³teh³nxã³nx² hoh³lxi³su² tũ³ka³txa² wi¹lĩ²jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³tũ³ka³txa² hi²sen³su² wã²la² a²lu²ka³lo³a² ũh³wih²kxi²nha²nũ²la² a²nũ²a² hxi²kan¹te²sa²ye²kxe³su² yxo²kwai³no³ta¹nhxai²na²hẽ³li¹. Tĩh³na² sxi²je³na² nxũ²kwai³ye³lo³tĩh³na² ã³nxai³tã³a² wxi²kan¹te²sa²si¹nyhain¹jau³su² yxo²kwai³no³tain¹nũ³nhxai²na²hẽ³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²th³na² ã³wxe³ka³lo³a² sa²nẽn¹nha²khaix¹nxe³te²a² ã³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai² a²nũ²a² ã³nũ²kxi²sxã³ yain³kxi²nyhai¹nhxai²na²hẽ³ nxe³tã³a² te²yã¹nxe³sxã³ ã³wxe³ju³ta² sa²nẽn¹kxi²khaix¹nxe³ta² ã³wxe³ka³lo³a² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai² nxe³nyhai¹nhxai²na²hẽ³li¹. 47 Nxe³kxa²yu³su² txu¹ha² wha³te³son³ta²ka³lxa² yen³kxa³ kã³so¹kxi²te³lhã³ nxe³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ain¹tã³a² Txa²wã¹sũ³na² yau³ka³lxa¹txi³ wi¹le³kxi²ki³lo³xai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Ain¹ta¹ ain³kxi²nyhai¹nxa³lho³li¹. Kxãn³nã³a¹ ko³nxe³khai¹nxe³sxã³ i³y¹li¹nu¹hain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ nxe²kã³ai¹nxa³tũ³ka³txa² ko³nxe³ti³ i³y¹li¹nu¹hain¹ju³ta² kũ²wẽ²ki²la² kã³i¹nxa³lho³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21

Txu¹ha² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa² i³yau¹ũ¹jau³su²

1 I³ye³ta³lun²nũ²la² a²nũ²a² yen³kxi³te²nũ³xa² i²ta¹hxai³hẽ¹la². Kai²syẽ¹na² ũ³yho³hi²ki³a² ũ³whi¹ye²tũ³ka³txa² yxa³sxã³ i²yxa³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² yen³kxi³khaix¹te²a² wxã³nũ²la² ki³ka³lxa¹txi³ ũ³whi¹ye²ta¹hxai²hẽ¹la². 2 Nxe³ain¹tã³a² txu¹ha²ka³lxa² wha³te³son³ta²ka³lxa² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa² wxã³nũ²la² ki³jũ¹lxi³ki³a² ki³ha¹li¹ ũ³whi¹ye²ta¹hxai²hẽ¹la². 3-4 Nxe³ju³kxai³lu² i²nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — I²sah¹lxi³sã²lxi¹. Ta¹ka³lxi²ti² ki³kã²lxi²nxa³kxe³su² kxan²ti² Txa²wã¹sũ³na² yen³nã³a² a²yo³ha² kã²nye²na³li¹. Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ã³xã² a²yo³ha² kã²nye²nxã³wi¹. Nxe³ju³ta¹li² yen³kxi³tũ³ka³txa² a²wã³kon³ki³a² so¹lxi³ ũ³whi¹ye²ain¹na²li¹. Yxãn¹ta¹ ta¹ka³lxi²li² hã¹i¹ki³li³ ũ³whi¹ye²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yo³ha² kã²nye²na³li¹, ta¹ka³lxa²su¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² sxi²ha² a³lun²ta² hxa³kxi²te³lhã³ jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² i²nũ²la² e³lxi³ain¹te³nah¹lxi¹:
 — Txah¹lxa³kxa² wi¹lũ³hẽ¹ti² wi¹lũ³wha²li¹li² nxai¹nĩn²ta¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — I²sah¹lxi³sã²lxi¹. Txah¹lxa³kxa² wi¹lhau³kot³thẽx¹je¹nxain¹nĩn²ta¹. Nxe³kxan²ti³ kxãn³nã³a² txah¹lxa³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ sa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Hai³txi³ ka³tha¹li¹ ã³ne³hẽ²kxi²ka³txa² yũ²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Ha³lo²a²nū³a² ko³nxe³ton³kxi²ju³au³su²
 7 Nxa²ha¹te¹ i³wā³tai¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³la² i³tih³nxe³sa²jah¹lāi³. I³yau¹ū³sa²sūn¹nhē³li¹. Īh¹nxe³hī¹na² sa²nai¹ain¹te³ji¹wi¹? Īh¹nxe³ti³wā³kxa² yau³son³sxā³ wi¹ko³nha²hū³ki³te³ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³li¹:
 — Wi¹li²nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹li¹. I³ki³ha¹kxi¹nx2ti³ha³ta¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹te²a² wxā³sxā³ ki³han³ju³au³su² e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa²wi¹.” Nxe³ju³au³su² e³yah³lxi³to³hi²: “Hī¹na² wxā²na³li¹.” Nxe³ju³au³su² e³yah³lxi³to³hi² nxe³nx2tai¹kxai²nān²tu³ wet1txai¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. 9 Jā¹nxa¹ju³au³su² ti¹na² yxau³tū³ka³txi³nāu³xai²na² kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³ nū¹ka³na¹ u²tāu³ai²tā² yxau³tū³ka³txi³nāu³xai²tā² kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³ nxe³ju³au³xa² ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³yū³lyhah³lxi³txa³hē¹li¹. Ya²la³lyau³su² kxan²ti³ hai³txi³ hī¹nān²tu³ ha³lo²a²nān²tu³ ne³ki³so³nx3tho³li¹.

10 Nxe³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² a²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xa² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³ ā³xa² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha³kxai³ nxe³nyhain¹tu¹wi¹. 11 Ha³lo²a² kxī³nx²sa² sa²wi¹nūh¹lxi¹ha²kxai³ i³ta³ka³txa² kāin² wxā³nūh¹lxi³ha²kxai³ a²nū²a² sxi²je³na² ka³lxa¹je³na² yain³txi³ txa²khaix1nxe³sxā³ hē¹ja²lun¹ti³ha²kxai³ oh³sīn³nāu³a² i³yo²la²ti³ju³ta³nū³a² yū³ye²ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² yuh³lxain¹tu¹wi¹.

12 Yxān¹ta¹ wxā²nx²ta³lxa³ a²nū²a² nū³ka³txa² i³nx2tai¹sxā³ ye³khāuh³la³thi¹nx2tai¹tu¹wi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³yū³nx2tai¹nū²la² ū³ī¹kxi¹nx2tai¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² a²wa³kxēn³ti³nāu³xa² ko³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx2tai¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa² kan²txi³ yxo²i²sah¹lxin¹ha²kxai³ a²nū²a² nū³ka³txi³nāu³xa² i³an³ta³kxi¹nx2tai¹tu¹wi¹.

13 Nxe³nx2tai¹kxai²nān²tu³ a²ya³la³tu³ju³au³xa² sa²yxo²wet1sah¹lxin¹ju³au³xa² i³yau¹ū³hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. 14 Yah³lxi¹nha²kxai³: “Īh¹nxe³ju³ta³ wa³lxī³nha¹lhon³ku².” Nxe³ju³au³xa² i³ye³kxah²lxi³txa³hē¹li¹. Hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹li¹. 15 Yxān¹ta¹ i³wā³txi¹nx2ti³hī¹na¹ txa²wān³txi³khai³xa² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ wxa³ko³kon¹nū³ka³txa² wān³txai²na² e³yah³lxin¹ju³au³xi²na² ain³kxain¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ en²nhai¹nxa³sxā³ i³wa²lū³xi²nx2txai¹nxa³lho³li¹. 16 Nxe³kxa²yu³su² wxa²nū³ka³txi³khai³xa² an³ta³kxi¹nx2tai¹tū³ka³txa² hxi²ki³kxai³ ā³yāu³hū¹nx2tai¹tu¹wi¹. Wxa²wī³na² tā³nx² wxa²lon³txi³tāu³xa² tā³nx² wxa²wā³tā³xa² tā³nx² kwa²ya³lxi²tū³ka³txi³su² tā³nx² nxe³sxā³ ā³ke³tū¹nx2tai¹sxā³ sun²tā¹nx2tai¹tu¹wi¹. 17 Nxe³hī¹nai¹na² yxo²i²sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³an³ta³kxi¹nx2tai¹tu¹wi¹.

18 Nxe³nx2tai¹kxan²ti³ wxa²ne³kī³sa² ka³na³ka³na³kxan²ti³ tū¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹. 19 Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxo²i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ya³lu²yah³lxan³tho³li¹.

Je³ru³sa³lē²thī³na² sa²nai¹ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³ju³au³su²
 20 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² an³txi²tū³ka³txai²na² wxā³hī¹na¹ Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³ki³ka³ti³ki²txai¹nhi¹na¹ sxi²je³nān²ta³ sa²nai¹ain¹ju³ta³ yau³son³tu¹wi¹. 21 Nxe³kxai²nān²tu³ Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²su² te² i³nxa² wā³la² kī³ka³txa² ā³nih³jah¹lxi³hē¹li¹. Sxi²je³na² yxau³te²su² te² i³nxa² ā³naun³tih¹jah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² ā³nxai²te²su² te² i³nxa² a²sxi²khai³xa² wā³li¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. 22 A²nxe³hī¹na² ko³nxe³ti³ kāi³te²nāu³xa² ta³lan²txai²na² ye³khāuh³la³thi¹nyhain¹kxi²ai²la¹wi¹. Nxe³ju³ta³nū³a² Txa²wā³sū³na² ū³wha²li¹txān³nxi¹ta²na² kxān³nxān¹txā³nxi¹ta²na² i³ye³cxū¹nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 23 Nxe³ha²kxai³ txu¹ha² wēh³nhain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹tu¹wi¹. Txu¹ha² a²wē³sa² ū³hī¹lain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹nūn³tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā³sū³na² hi²sen³su² I³sa²e² nū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yo³ha¹ ko³nxe³ti³ i³yī¹lai¹nha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ko³ton³tu¹wi¹. 24 Jā¹nxe³ju³ta³ ā³nhe¹kxi²sxā³ sun²tā¹sxā³ ya³lu²ai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² hi²sen³su² a²nū²a² sa²so³sxā³ ha³lo²a² u²lxan¹ko³xa³nāu³xa² kan²txi³ ū³h³wxe³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³nū²la² tū¹ka³txai²li² Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³wih¹nū²la² yxau³sxā³te²ain¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ wa³ka³to³nain¹ju³ta³ ne³ki³so³nain¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² wxā³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³ju³au³su²
 25 Jā¹nxe³ju³kxai³li² u³je³na³ki³su² te²a² i³la³kxi³su² te²a² hi³ka²ta³su² te²a² sa²ne³yax1tai¹tu¹wi¹. I³ye³na² kāin² hxa³lxi²ha²kxai³ a²nū²a² hxi²kau³kau³nhain¹tu¹wi¹. 26 A²nxe³ju³kxai³li² a²nū²a²nāu³xai²li² i²ai¹nha²kxai³ yuh³lxi³ya²lun¹tai¹tu¹wi¹. O³sī³na² ko¹ko¹sa²ye²kxe³su² i²ā³lxi³si¹ha²kxai³la². 27 Hā²wxān³txa³ oh³sīn³nān¹ka³lo³a² hān³ta³ka³lo³a² whā²na¹ ān³ka³nxī¹na³ka³tu³ wxā³na³li¹tu¹wi¹. Nū³cxūn³ti³ i³kī³xkhai¹nxe³ha²kxai³ wxā³na¹tu¹wi¹. Wxā³na¹ju³tai²nān²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²sain¹tu¹wi¹. 28 Ju¹ta²li² ā³sī³wxe³hī¹na¹ i³sa²yxau³sxā³ sa²yo²ka²la¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Txa²wā³sū³na² sa²yo²we¹tai¹yah³lxin¹tū³ka³txe² i³nxai²na² ā³wa²su¹jah³lxin¹ju³ta³nū³a² ti³wa³ki³lon³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxai²hē¹la².

Hi³yāu³sa³kxa²ĩ³yau¹ũ³jau³su²

29 Nxe³ha²kxai³lu¹ĩ³yau¹ũ³jau³xā²āh¹ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.
— Te²yā¹nxe³jut³su² sa³wxe³na² ĩ³jah¹lxi³hē¹li¹. 30 Ta³kon³ta³ki³yāu³su² hau³ta³lun²sxā³ān³ki³ĩ²nha²na¹nxe³hĩ¹na¹ yxo²kwē³kon³ju³ta² yau³so³nhĩ³nx2na³li¹. 31 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu²ju¹ta²na² ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹ju³ti² ĩ³yah³lxi¹nhĩ¹na¹ Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²Si³yau³tāu³lot3sa²ju³ta³nũ³su²yũ³tu¹wi¹. Nxe³sxā³wa³su³txi³wxā³na¹tu¹wi¹. Hi³yāu³sa³kxa²hau³ta³lun²sxā³ān³ki³ĩ²nha²ti³hũ³nxe²wa³su³txi³wxā³na¹tu¹wi¹.

32 Ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Ju¹ta²na² ĩ²yah³lxin¹kxai²nān²tu³hĩ¹na²ka³ten³su²tũ³ka³txa²ya³lu²ai¹nxa³ta¹lxa¹jau¹xai²na²yxo²ha³kxa¹kāi³ta³lun²tu¹wi¹. 33 Oh³nāu³nũ²ai²na²hxa³ni²ha³lo²a²yuh³xai²na²hxa³ni²nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹txa²wān³txa²so¹lxi³ya²la³tu³yxau²sa²tē³tu¹wi¹.

Ye³ten³nha²sxā³ĩ²yxau³sa²tē³ki³jau³su²

34 Nxe³jut³su²wi¹lĩ²jah¹lxi³hē¹li¹. Wxā³na¹ju³ta²o²nx2ta¹kxa²yan³txi³su²nxa¹nhai¹. Kāin²ĩ³yai³ni²kāin²ĩ³na²sxā³we³ni²kāin²hxi²waun³txi²nxe³yah³lxix³txa³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³wi¹lĩ²syah²lxan³kxai²nān²tu³ka³yxuh³xā²ta³lā²la²wi³kxai²nān²tu³wa³su³txi³ũ³tĩ¹kxi²te²ju³hē³li¹. Nxe³ju³ta²yā¹nxe²wxā³na¹ju³ta²wa³su³txi³yũ³tu¹wi¹. 35 Nxe³ju³ta²li²a²nũ²a²yuh³xā²yxau³tũ³ka³txa²yxo²ha³kxa¹ĩ²kxi²sah²lxin¹tu¹wi¹. 36 Wi¹lĩ²jah¹lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹sũ³na²ĩ³nũ³kũn³nxe³lhi¹hah³lxin¹jau³su²ĩ³ye³kxi¹jah³lxix³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ju³ta²ā³wa²to¹ta³lun²ka³tu³hā²wxān³txa³Txa²wā¹sũ³na²A²hxi²kan¹ta²Si³yau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na²wxa²yen³nāu³a²ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxi²hē¹la².

37 A²nxe³tāu³a²a³lan²ta²hāi¹nxe³ti³xā¹Txa²wā¹sũ³na²sxi²ha²ai³nũ²la²a²nũ²a²ĩ³yau¹ũ³to³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ka³nxah³ta²hāi¹nxe³ti³xā¹a³li³nũ²la²O¹li³ve³ta³ka³txa²ka³lo²to¹ta¹hxi²hē¹la². 38 Ai¹nha²kxai³ĩ³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹a²nũ²a²nāu³xā²ka³lxa¹khaix¹nxe³sxā³Je³su²jah³lai²na²wān³txa²ain³kxi²te³lhxā³ha²kxai³Txa²wā¹sũ³na²sxi²ha²ā³wi¹hain¹to³ta¹hxi²hē¹la².

22

Je³su²jah³la²su²lhā³ain¹ju³ta³nũ³a²he³son³kxain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹Pas²kwa²nxe³tũ³xā²yai³nain¹ju³ta³nũ³a²yau³son³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³ti³xai²na²kxā³nhxi¹nu¹ta²na²Txa²wā¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu²I³sa³e²nũ³ka³txu¹ta²na²ā³non²ta³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³hĩ¹nān¹te²tu³kwē³kon³kxa²hāi¹nxe³ti³xā¹ye³ka³na³ka³nat3sxā³Sũ³na²kāi³ũ¹hain¹ju³ta³na²ā³sa²wa²lho³xi²yhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu³a²yain³txa²wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xā²ĩ³wa¹kxi³la³sa³wi¹hxa³tũ³xai²na²so¹lxi³yai³nain¹to³ta¹hxi²hē¹la². 2 Jā¹nxe³ju³kxai³lu²Pas²kwa²nxe³ti³xā²yau³son³ta¹xā²a²nũ²a²ko³nxe³thin¹sxā³kāi³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Wā³nxĩn¹te²a²si³yxau³tāu³a²nxe³te²nāu³xā²ha³te³h³nxā³nxa²hoh³lxix³su²te²nāu³xā²nxe³tũ³ka³txai²na²ko³nxe³thin¹sxā³he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ain¹tah¹lxa¹Je³ru³sa³lē²thĩ³nān¹tũ³ka³txa²ĩ³an³ta³kxi²nyhain¹kxa²yan³ti³su²yuh³lxain¹ta¹hxi²hē¹la².

Ju³ta²sah³la²ĩ³ki³ha³kxi²sxā³kāi³jau³su²

3 Nxa²ha¹te¹nxe³nyhain¹tũ³kxai³lu²Ju³ta²sah³la²Is³ka³ri³o²jah³la²ĩ³yĩ¹lih²nũn³jah¹la²nxe³te²a²Sa³ta³na²jah¹la²hi²sen³su²ā³si³tē³kxi²ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la²Je³su²jah³la²a²sa³wi³ha³lxix³su²hxi²ka²hxn³sxā³ha¹li¹wxa²sa²so¹xi²tũ³ka³txix³su²nxe³tau³ta²ka³na³ka³na³jah¹lo²su²nxe³ta¹hxi²hē¹la². 4 A²nxe³sxā³Sa³ta³na²jah¹lai²na²ā³si³tē³kxi²jah¹la²hi²sen³kxai³lu²ā³nxai³tāu³a²wā³nxĩn¹te²a²si³yxau³kxa³te³nāu³xā²te²a²Txa²wā¹sũ³na²sxi²ha²a²so³ta²to²nũ³ka³txix³su²te²a²nxe³sxā³ā³yā³nũ²kxi²nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nyhain¹sxā³ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹.

— Je³su²jah³la²ā³yāu³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². 5 Nxa²ha¹te¹jau³jau¹xai²na²ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ka³li³hai¹nha²kxai³ũ³yho³hi²txā³nxa²ũ³hũ¹kxi³nũ³su²e³hau³ki³nye³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². 6 Nxe³jau³xai²na²Ju³ta²sah³la²kxai³lu²ain³kxi²nũ²la²ka³lih³kxi²la²nha²e³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Wi¹na³li¹. Jah¹lai²li²ā³yāu³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe²ĩ³he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nũ²la²Je³su²jah³la²ā³yāu³hũ¹te³lhxā³yxai¹nha²kxai³hāi³a²wahx3nxain¹ta¹hxi²hē¹la².

Pas²kwa²nxe³tũ³xā²hau³kot3si¹jau³nũ³su²ĩ³ye³kxi²jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹Pas²kwa²nxe³tũ³xā²wa²lo¹lo¹nxa³tũ³xā²yai³nain¹nxe³je³nāu³wa³ka²ye²ain¹ti³xā²o²ve²a²wē³sa²su²lain¹ti³wa³kwe³nxa²yxau³son³ta¹hxi²hē¹la². 8 Nxe³hĩ¹na¹Je³su²jah³la²hi²sen³kxai³lu²Pe²jah³lo²su²te²a²Jo³āu²ah³lo²su²te²a²nxe³sxā³sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹.

— Pas²kwa²nxe³tũ³xā²yain³ki³thĩ³nũ³a²sa²hau³kot3ja¹hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹.

— İh¹nũ¹ān¹thĩn³ta³ yain³kxi³thĩ³nũ³a² sa²hau³kot3sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— İ²sah¹wx¹. Sxi²je³na² ā³nxi³ja¹hu¹li¹. Nxe³ya³hin¹tāu³a² in³txa² İ³ha¹txi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² İ³yau³xē¹na² ũ³whi¹so¹tē³na² sa²ka³la³ki²wxe³kxi²so¹nyhe¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² İ²hi²txi¹ja¹hē¹li¹. Sxi²ha² wi³xi²thĩ³na² ā³wih²kxi¹ja³hē¹li¹. 11 Ya³hin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² a²wa³kxē³nxa² İ³ye³kxi²ya³hin¹te³nah¹lx¹: “Txa²wā¹yah³la² İ³ye³kxi¹nah³la² İ³ya³hin¹nũ³xai²na² Pas²kwa²nxe³tũ³xa² sa²si¹hā³sa²sin¹na¹li¹. İh¹thĩn¹ta³ Txai²nāu³xai²na² Nxe³kwa²nxe³tũ³xa² yai³na¹thĩ³nu³la³sĩn¹te²la¹xā³? Nxe³sa²si¹nhē²li¹.” Nxex3ja¹hē¹li¹. 12 Ya³hin¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹thĩ³na² kāin²thĩ³na² wi¹thĩ³na² wā²na³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³thĩ³na² wi¹lhan³kot3ja¹hē¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 İ³ye²ta³lun²nũ²la² a³li³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³ha²kxai³ wān³txa² e³kxi²jau³xa¹ yxo²ha³kxa¹ İ²hxat3ja³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thĩ³nāu³ai²na² Pas²kwa²nxe³tũ³xa² sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pas²kwa²nxe³tũ³xa² yai³nain¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² ā³nhau³hau³kot3hĩ¹na¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lx¹nāu³xa² hxi²ka² hxi³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txa² ā³sa²so¹nũ²la² thĩ¹nai²na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nũ²la² me²sa²ka³lo³a² ā³wxe²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² İ³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Khāuh³lxa³ti³sxā³ su²lhā³sain¹ju²ta² ti³wa³ki³lon³na³li¹. Nxe³sa²ju³kxai³lu² sai¹nxa³ta³lxa¹ Pas²kwa²nxe³tũ³xa² yain³ki³ju³ta² yxo²kwain³khaix1sa³hē²li¹. 16 Nxe³tũ³xa² nxe³tũ³xa²yā¹nxe³tũ³xa² āh¹lx¹sxā³ wa³su³txi³ İ³yai³nxi²ki³sxa³lho³li¹. Kxān³ton³tāu³na² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nũ³su² ā³si³wxe³hi¹na² jā¹nxũ³na¹tu¹wi¹. Nxe³hi¹na² Pas²kwa²nxe³ju³ta² yain³kxi²jau³xu¹tai²na² ta³lu²nhxa³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ İ³na²kxē¹na² hxi²tē³nha²nũ²la² Txa²wā¹sũ³na² İ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² İ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nũ²la² a²sa³wi³ha³lx¹nāu³xa² İ³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— İ³na²kxē¹na² tē³sxā³ İ³na²xai³jxah³lx¹hē¹li¹. 18 Nxe³yān¹ta¹ nxe³kxa²yā¹nxa¹ju³ta² İ³na²kxi²jau³xa² wa³su³txi³ İ³na²xi²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³sa³hi¹na¹ İ³na²xi²yah³lx¹ki³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Hā²wxān³txa³ yain³tũ³xa² hxi²tē³sān²nũ²la² Sũ³na² İ³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² İ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sān²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² wā²nāu²lx¹sxā³ ũ³hũ²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ū³hũ²xai³sxā³ İ³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Yain³tũ³xai²na² Txa²nũ²a² yā¹nx2na³li¹. Ya³lu²kxi²nũh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³tũ³xai²li² ya³lu²kxi²nũh¹nx2ta¹kxa² İ²xi²sah¹xin¹tũ³xai²li² yain³nũh¹sah¹lx¹to³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Te²yā¹nxe³sxā³ yain³ta³lun²ka³tu³ hā²wxān³txa³ İ³na²kxē¹na² ũ³hũ¹ain¹te³nah¹lx¹: — İ³na²xai³jxah³lx¹hē¹li¹. A²nxe³jau³jau³xai²na² Txa²ti³ha²yau³xa² yā¹nx2na³li¹. Wān³txa² tah²yau³xa² İ³ye³kxi²nx2ta¹jau³xai³ jā¹nxe² kāi³ūh¹nx2ta¹jau³nũ³ai²la¹wi¹. A²nũ²a² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³wa²sut1si¹ha¹jau³nũ³su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxi³n³sa³tu¹wi¹. 21 Ne²ka²sah¹lx¹wx¹. Jah¹lai²li² ā³yāu³hũ¹sa²jah¹la² txa²wā¹me²sa²ka³lo³a² ā³wxe²na³li¹. 22 Su²lhā³sain¹sxā³ ya³lu²na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹tai²na² İ³ye³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai²ti³tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ā³yāu³hũ¹sa²jah¹lo²kxai²lē¹. Ko³nxe³ton³khai¹nxe³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ jau³xai²li² ain³kxain¹te³na¹ e³lain¹te³nah¹lx¹: — İh¹jah¹lo²ta³ ko³te³hin¹te²la¹xā³? Nxe² e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² İ³yau¹ū³jau³su²

24 Nxe² e³lain¹nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² e³kxi²nyhu¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lx¹: — Txai²li² hxi²kan¹txi³lxā³na¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi²li² kāin²te²sxa³lx¹. Āh¹lx¹sxā³: — Kwa²nxi¹lx¹. Txai²na² so¹lx¹ hxi²kan¹te³lxā³na¹wi¹. Wxāi²na² kāin²te²sxa³lx¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² İ³ye³kxi²te³nah¹lx¹: — Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa²te²nāu³xa² a²si³yxau³ka³txa³ hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lx¹nāu³xa² yxo²xũn³txi³ kwa³na³nyhain¹te²ju²hē³li¹. Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² nxe² e³lain¹te³nah¹lx¹: “Jah¹lai²li² wi¹la³ ā³non²ta³kxi²nē³jah¹lai²la¹wi¹.” Ain¹jau³su². Te³nai¹nhxai²na²hē³li¹. 26 Nxain¹kxan¹ti³ te²yā¹xah³lx¹txa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹: “Hxi²kan¹te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³jau³xai²na² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nũ²a² hxi²ka³nxa³te²a² yā¹nxe² İ²nha¹jah³lx¹hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³: “A²wa³kxē³su² te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³jau³xai²na² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kwa² sa³wi³sa²yā¹nxa² ā³non²ta³kxi²nũ¹nha¹jah³lx¹hē¹li¹. 27 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² İh¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²la³te²la¹xā³? Yain³txi³su² āu¹la³kxi²sxā³ ũ³hũ¹jah¹lo²su² te²la³ ta³nxa², hāi¹nxe³sxā³ ā³wxe³sxā³ yain³jah¹lo²su² te²la³ ta³nxa², İh¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²su²

hū³te²la¹xā³? Nxe²nxa³wi¹. Hāi¹sxā³ ā³wxe³sxā³ yain³jah¹lo²su² te²na² hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²su² te²la¹wi¹. Nxe³to²ta¹ Txai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² āu¹la³kxi²jah¹lo²kxa² yā¹nxe³sxā³ a²wa³ka³li³lo³jah¹la²yā¹nxa¹wi¹.

28 Nxe³na¹ha³kxai³ ā³si³tē³kxi²sah²lxin¹tai¹tu³wi¹. Ha³lo²a² kō³ton³kxi²sa²kxan²ti³ kan²txi³ ā³si³tē³kxi²sah²lxin¹tai¹tu³wi¹. 29 Sah¹lxin¹nha²kxai³ Txa²wi³na² hxi²ki³kxai³lu² A²hxi²kan¹ta² Si³yxai³tāu³lot³sa²tu¹wi¹. Nxe³sa³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² a²yxō²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³si¹ta¹tu¹wi¹. 30 Nxa¹kxai²nān²tu³ Txai²yā¹nxe³sxā³ I³sa³e² nū³ka³txi³nāu³xa² ha³tih³xa² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³ nxe³te²nū³ka³txi³nāu³xa² a²wa³kxēn³si¹yah³lxin¹nū³nū¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxa²yu³su² txa²yai³na¹ka³lo³a² ā³wxe³sxā³ yain³kxi²syah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxō²ā³jau³nū³su²

31 Nxe³ha²kxai³la¹: — Si³māu²ah³lāi³. Ne³ka²sa²sa²lxī¹. Sa³ta³na²jah¹la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxī¹: “Je³su²jah³lī¹. Wxa²nū³ka³txai²li² ū³hū¹sē¹li¹. Sa²yxō²ā³nxa¹in¹ju³ta² i³ye³kxi²sai¹nai¹na¹tu¹wi¹.” Sa³ta³na²jah¹la² nxe³sain¹na²hē³li¹. 32 Ain¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxai¹na¹hē³li¹, kan²txi³ yxō²sa²h¹lxī³si¹hin¹jau³su¹. Nxe³ha²kxai³ ā³yxō²ō³tū¹xi²san¹kxai²nān²tu³ txa²sa³wi³ha³lxai² yxō²sa²in¹nūn³si¹hin¹jau³su² ā³nxū²kwa³lxū¹txi²txai¹nhē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Kan²txi³ ā³si³tē³kxi²nxa²ha¹tu¹wi¹. Ū³tū¹kxi²sain¹kxan²ti³ su¹lī³hā³sain¹kxan²ti³ ya²la³tu³ sa²yxō²ā³nxa²sa²si¹nxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹: — Pe²jah³lāi³. Ne³ka²sa²sa²lxī¹. Ka³nxa³ta²na²ka³la³ka³la²a² i³yxai²lxī²nxa³ta³lxai¹ jau³nū³a² nxe²e³in¹te³nah¹lxī¹: “Je³su²jah³la² i²ti³hex¹lte²txā³wi¹.” Nxe²ki³ha¹kxi²san¹jau³xa² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Yen³kxa² āu¹la³kxi²jau³su²

35 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ e³kxi²te³nah¹lxī¹: — Kxā³nhxi¹nai³tā² sa²si¹hā³nx2ta¹hi¹nai³tā² ha³teh³nxā³nxē¹tā³ yū²nxa³ha²kxai³ wā²lē¹tā³ yū²nxa³ha²kxai³ yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² wē³no³kxi³la³ yū²nxa³ha²kxai³ nxe³kxan²ti³ yā¹te²tā³ wā³kon³kxi¹nx2ti³lhai¹li¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Wā³kon³sīn¹nxa³ta¹tu³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 36 Nxa²ha¹te¹:

— Hī¹kxai³ ha³teh³nxā³nxē¹na² tā³nxa² wā²lē¹na² tā³nxa² yū³ke³la³te²kxai³ so¹xi¹jah³lxī³hē¹li¹. Yah³lxī¹nha²kxai³ yū³la² kāin² ta³wxi²a² yū²nxa³kxai²nān²tu³ so¹kxi²txai¹yah¹lxī³hē¹li¹, wxa²wā²la²ka³lo³a² ū³hū¹ai¹yah¹lxin¹kxan²ti³nū¹. 37 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxī¹: “A²nū²a²nāu³xa² te²hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹la² i²ye³ki¹ha¹kxain¹te³nah¹lxī¹: ‘Jah¹lai²li² kō³nxe³thiin¹jah¹la² hē³la³kxi³syē¹txi³na³li¹.’ Nxe²e³ain¹tu¹wi¹.’ Ū³wha²li²txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Hī¹na² nxe³kxa²yā¹nxe³ju³ta³ kāi³ta³lun²sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹: — i²sa³si¹lxī¹. Ti¹ai²li² yū³la² kāin²ta³wxi²a² wxi²ha¹li¹ yū³sīn¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Ān²na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² Sū³na² i³ye³kxi²jau³su²

39 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a³li³nū²la² wā³la³ka³txa² O³li³ve²na³ka³txa² ka³la³hxai²na²hē³ jā¹nxe³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²tāu³a² ā³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 40 Jā¹nxe³sxā³ ka³la³to³nhū²la² ā³yi¹ka³tu³ e³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi¹jah³lxī³hē¹li¹. Kō³nxe³ju³ta³la³ ā³wih¹kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³su² nxe³nx2ta¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³nū²la² jū¹nxe² ā³ya¹not³3ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ā³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 42 E³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Wi³na² nxex3txi¹. Ten³nxa²ke³la³te²kxai³ a²kō³nxe³ju³ta²na² khāuh¹lxai³ti³sa²ju³ta²na² sa²wa²tot¹lso¹kxi²sē¹li¹. Yxān¹ta¹ ten³nxa²nxa³kxai²nān²tu³ wxa²wān³txa² so¹lxī¹ we¹txa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxe²e³ti³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² a³ka³nxī²nū²la² ān³sī³nxūn³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxe³ha²kxai³ jā¹nxe³sxā³ ā³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe²e³kxi²tāu³a² āin²ti³sa²txē¹khaix¹nxe³ha²kxai³ i³kax³lāux³ka³lāu¹nha²jau³xa² a²tih¹yau³khai³xa² ha³li³at¹ta¹hxai²hē¹la². 45 Hā²wxān³txa³ e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxai² ā³wā³li²sxi²nū²la² āin²ti³khaix¹nxe³ha²kxai³ āu³xain¹ta¹hxai²hē¹la². 46 Āu³xain¹ka³tu³ta¹ Je³su²jah³la² e³kxi²te³nah¹lxī¹:

— İh¹nxe³ha²kxai³ āu³xah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Kq³nxe³ju³ta³la³ ā³wih¹kxi¹nx2ti³kxa²ya³n³txi³su² nxe³nx2nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Kq³nxe³thin¹tū³kq³txa² Je³su²jah³la² so¹ain¹jau³su²
47 Nxa²ha¹te¹ ĩ³ye³kxi²ta³lun²nxa³ta³lxa¹ a¹nū²a² ka³lxa¹tū³kq³txa² yau³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa¹in¹sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² ā³nhai¹tū³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a² Ju³ta²sah³lo²kxai³lu² ne³ka³ta²a² wxā³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxan²ta² yau³son³kxi²nū²la² Je³su²jah³la² ĩ³yo²sai¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 48 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Ju³ta²sah³lāi³. ĩ³yo²sai¹la³kxi²san¹jau³xa² ā³yāu³hū¹kxi²san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
49 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² hi²sen³kxai³lu² wxā³ain¹tū³kq³txa² ĩ²ain¹tāu³a² ĩ³ye³ain¹te³nah¹lxi¹.

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Yu³la² kāin²ta³wxi²a² hxi²tē³nha²sxā³ sun²tā¹sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxe²e³ain¹tj³kai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa²na² ka³na³ka³nat3sxā³ wā³nxīn¹ta² si³yxau³kah³lai²na² a²sa³wi³sa² yau³son³kxi²nū²la² yu³la² kāin²ta³wxi²a² hxi²tē³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ a²ne³nxē³na² a²nē³wi¹tāu³a² ūh³nxe³i²lā³ta¹hxai²hē¹la².
51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Hāi¹nxā¹jah¹lxi³sā²nhē³li¹. Nxe³jau³su² nū²la² in³txa² ne³nxē³na² txa²wā¹ne³wi¹nē³tāu³a² wxa²ne³wxai³sain³sxā³ wxa²ne³we²txi³ta¹hxai²hē¹la². 52 Nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹ta² Si³yxau³kah³lo²su² te²a² a²so³ta²to² nū²kq³txi³su² te²a² Ju³te²a² a²hxi²kan¹tū³kq³txi³su² te²a² nxe²te²su² Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Yu³la² kāin²ta³wxi²a² tē³i² hi³sa³ka³txa² tē³i² yah³lxin¹sxā³ wxā³yah³lxin¹ti²ti¹. A²nū²a² yen³kxa² kāi³kxi²jah¹la² i³sxā³ sa²so¹kxa² yā¹nxe³ i³sxā³ sa²so¹sah¹lxin¹ta¹lu¹wi¹.
53 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ye³ka³lxa¹txi³ ā³yū¹h¹sxai²na¹ta¹ti²tu³wi¹. Na¹tāu³ai²tā² so¹sah¹lxi³hxai²nxā³ta¹ti²tu³wi¹. Yxā¹na² hī¹na² ka³nxā³hi²ha²kxai³ Sa³ta³na³jah¹la² o²lā³kkūn³sxā³ o²lā³kxi²te²yū²hē³li¹. Te²yā¹nxe³hā²kxai³ wxa²nū²kq³txai²na² kq³nxe³ti³ o²lā³kxah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wān³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ā³jau³su²
54 Ain¹nxā²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³ i³sxā³ sa²so¹ai¹nha²kxai³ wā³nxīn¹ta² si³yxau³kah³la² hxi²kan¹jah¹la² a²sxi²ha² tū¹kxain¹sxā³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa¹in¹tāu³a² Pe²jah³la²kxai³ a²si³yo³na² sxi²ha² wai²ha² yo²tā³jau³la² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². 55 A²nxe³thi³na² ti²ta³lo³ka² ha³nxe²a² sa²ya³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tho³xai²na² Pe²jah³lo²kxai³lu² tū³nū²la² a²yo²we³ka²nū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 56 Nxe³tāu³a² wā³nxīn¹ta² si³yxau³kah³la² hxi²kan¹jah¹la² a²sa³wi³sa¹ka³lxa² e³te³nah¹lxi¹.

— Jah¹lai²li² Je³su²jah³la² a²si³tē³kye¹nxain¹na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

57 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ki³ha¹kxain¹sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Nxex3sa²nxī¹. Jah¹lai²li² hai³txi³ ĩ²te²txā³xī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

58 Ye³jen¹nāu³a² in³txa² ĩ²ain¹nū²la² e³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Wxāi²na² Je³su²jah³la² a²sa³wit3sin¹ta¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² ĩ²ki³ha¹kxi²sxā³ a²wān³txi³kxai³lu¹.

— Nxex3sa²lxi¹. Txai²li² tū³he¹nxē²nxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

59 Ye³jen¹nūn³tāu³a² in³txa² ā³xax² ĩ²ain¹te³nah¹lxi¹.

— Jah¹lai²li² ā³si³tē³kxain¹te²nu³tā³li¹. Ka³li³le²a² a²nū²kq³txi³su² ye²ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ĩ²ki³ha¹kxi²sxā³ ĩ²wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹.

— Nxex3sa²lxi¹. Jau¹xai²li² kq³nha²ti³hex1te²txā³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²hī¹na¹ ka³la³ka³la²a² ĩ²yxai²lxi²ta¹hxai²hē¹la². 61 Nxe³tāu³a² Je³su²jah³la² sa²ne³wa³ti³nha²sxā³ Pe²jah³la² ten³sa²tā³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹na² Pe²jah³la² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²wān³txai²li² ĩ²ne³sai¹xi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xa²sa¹.

— Ka³nxah²ta² ka³la³ka³la²a² ĩ²yxai²lxi²nxax³ta³lxa¹ wxāi²na² Pe²jah³lo² ĩ²nxai²na² sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ten³si¹sa²nxān³jau³nū³su² ĩ²ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².
62 Nxe³jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tū³ ha³lo²a² a³li³xi²nū²la² āin²ta³kxi²nha²sxā³ kāin²nān³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ĩ²su²lain¹jau³su²

63 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū²kq³txa² Je³su²jah³la² tū³kxain¹tū³kq³txai²na² ĩ²wai³ka³si³jau³su² ĩ²ye³kxai¹ni² ĩ²su²lai¹ni² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 64 Nxe³ain¹kxa²yu³su² wā²la²ka³lo³a² tē³sxā³ ū³yhe³tī¹kxain¹nū²la² ĩ²su²lain¹ka³tū³ ĩ²wā³txi³te³nah¹lxi¹.

— İh¹te²tā³ ĩ²su²nxain¹thi²li¹? ĩ²yau¹tū³şē¹li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

65 Te²yā¹nxe³ju³ta² kq³nxe³te²lo³jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ ĩ²ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta² nū²kq³txa² ĩ²wā³txain¹jau³su²

66 A³lan²ton³tāu³a² Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta² nū³ka³txi³su² te²a² wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxā³nxā² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txi³su² te²a² ain¹sxā³ ā³nū²kxi²nū²la² Je³su²jah³la² sa²so¹ain¹ka³tu³ e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 67 E³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ī³yau¹ū³nha²sē¹li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Ī³yau¹ū³nx2ta¹kxai²nān²tu³ yxo²sa²h2sah²txo³li¹. 68 Yxān¹ta¹ Ī³wā³txi³nx2ta¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ Ī³wa²lū³xi²sah²lxan³tho³li¹. 69 Yxān¹tah¹lxa¹ ye³jen¹na² yan¹nāu³a¹ Txai²na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na² Ī²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹nē³tāu³a² ā³wxe³na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

70 Nxa²ha¹te¹ a²yo²ha³kxa¹ Ī³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Ta²su² nīn¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³txi³ e³yah³lxi¹lxi¹. Txai²la³na¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

71 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na² Ī²ki³ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² a²yo²wān³txa² Sū³na² ko³nxe³te²lo³jau³xa² ain³kxi²ki³ti²tu³wi¹. Hāi¹nxā¹a³syah¹lxi³sa²lxi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

23

Pi³la²jah³la² Ī³wā³txi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyhain¹nū²la² ā³nū²kxi²tū³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ ā³nū²kxa² so¹sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Pi³la²jah³la² sxi²ha² ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³nū²la² ā³nū²kxa² so¹ain¹tū³ka³txa² Ī³ki³ha¹kxi²sxā³ Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² txa²wā¹nū³ka³txa² ā³ke³tū¹ain¹na²hē³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ki³a² ū³yho³hi²yah³lxi³txa³hē¹li¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³: “Txai²li² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Wxa²si³yxau³kax3sa¹wi¹.” Nxe³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe² ain³kxi²sī¹na¹hē³li¹. Ī³ki³ha³nain¹jau³xa² ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wān³txai²na² wain³na¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² e³kxi²te³nah¹lxi¹. Wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²a² a²nū²a²nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² hai³txi³ Ī²a¹jah¹lo²sxa³wi¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²syē¹nx2ti³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nxī¹lxi¹. Jah¹lai²na² wān³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² Ī³yau¹ū³hxai²na²hē³li¹. Jā¹nxe³na³li¹. Nū¹ka³na¹ Ka³li³le²a²ko³xa² ā³si³wxe³nū²la² Ju³te²a²ko³xa² ā³wa²to²hi²ka³tu³ hī¹na² wxā²na³li¹. Ain¹jau³su² kāin² ki³han³jau³su² e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

E³ro²jah³la² Ī³wā³txi³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la²kxai³lu² Ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Ka³li³le²a² ko³xan¹jah¹lo²su² te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la². 7-8 Nxa²ha¹te¹:

— Wain³sīn¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Ī³sa²si¹hā³nyhai¹nha²kxai³ E³ro²jah³la² sxi²ha² ā³wih¹si¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nxe³jah¹la²kxai³ Ka³li³le²ko³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³tāu³a² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau²xai²ta¹hxai²hē¹la². Kxān³su² Je³su²jah³la²kxai³ Ī²ain¹ju³ta² ten³kxe³su² ka³lih³kxi²la²ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nhxī¹nai³tā² Je³su²jah³la² hxi²ka¹nain¹jau³xa² ain³kxai²nha²kxai³ hī¹na² sa²kxai³lu² a²ya³la¹lhu²si¹nhē³tū¹xā¹. Ain³jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la²kxai³ kāin² Ī³wā³txi³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³ hai³txi³ Ī³we¹nyha¹ta¹hxai²nxā³hē¹la². 10 Nxe³ain¹kxa²yu³su² wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxā³nxā² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² ain¹sxā³ ki³ha¹kxi²sxā³ ko³nxe³ti³hi¹jau³su² Ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²su² te²a² a²so³ta²to² nū³ka³txi³su² te²a² nxe³te²a² sa²kxai³lu² Ī³wa³ka³si³ai¹ni² Ī³ha³nū³nxe² nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ wā²la² wi¹khaixi¹ka³lo³a² tē³sxā³ Je³su²jah³la²kxai³ ū³whi²kxain¹nū²la² Pi³la²jah³la² sxi²ha² Ī³whā¹li²si¹ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxa²ha¹te¹ Kxā³nhxī¹nai³tā² E³ro²jah³la² Pi³la²jah³la² hū³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ hī¹nān¹te²tu³ ya³li³xi²nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la²ya³lu²si¹jau³su² kwa³na³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³ka³txi³su² te²nāu³xa² Ju²te²a² nū³ka³txa² hxi²kan¹txi³nū³ka³txi³su² te²nāu³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu²

ĩ³kaix1so¹ta¹hxaí²hē¹la². 14 Nxe³sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹ Je³su²jah³lai²li² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² nū³ka³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² tē³sxā³ e³kxi²sah¹xin¹ten¹tu³wi¹. Yxān¹ta¹ wān³txa² ka³lxa¹txi² wā³txai¹na¹ten¹tu³wi¹. ĩ³wā³txai¹na¹kxan²ti³ ko³nxe³ti³ kái³ju³ta² hai³txi³ a³ya³txi²nxa³wi¹. 15 Na¹kxa²yu³su² E³ro²jah³la² te²yāx1ta¹hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ sa²si¹hā³xi²sain¹tai¹tu³wi¹. Ain¹jut3su² jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kái³ha²kxai³ ĩ³ya²lut1si¹ha¹jau³nū³su² hxi²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹. 16 Nxe³nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hāi³sxā³ ĩ³wai¹tain¹si¹sā²na¹ka³tu³ wxa²wa²sut1sxā³ ũ³hū¹xi¹nx2ta¹tu¹li². Pi³la²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxaí²hē¹la². 17 Nxa²ha¹te¹ kxā³nhxī¹nai³tā² Pas²kwa²nxe³tū³xa² yai³nai¹nhī¹nai³tā² a²nū²a² ũ³tū¹kxi²tū³ka³txa² a²nū²a² ka³na³ka³na²te²a² wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²to³ta²hxaí²hē¹la². Nxe³sxā³ ye³ka³lxa¹txi³ Pas²kwa²nxe³tū³xa² yai³nain¹ju³ta² Pi³la²jah³la² hxi²ka²jā¹xain¹to³ta¹hxaí²hē¹la².

18 Nxain¹kxan²ta² te²yā¹nxe³ju³ta² te³nai¹nha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kām² ĩ³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² su²lhā³txa²si¹nhē³li¹. Ba³ra³ba²sah¹la² so¹lxi³ wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²lut1si¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxaí²hē¹la². 19 Nxa²ha¹te¹ Ba³ra³ba²sah³la² sa²kxai³lu² a²kxā³nxaí³tā² a²nū²a² su²lhā³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thi³na² a²wa³kxēn³nū³ka³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² o²la³kxi²ha²kxai³ ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ũ³tū¹kxain¹ta¹hxaí²hē¹la². 20 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²ju³ta² ten³jau³su² āh¹ ĩ³ye³kxi²ta¹hxaí²hē¹la². 21 Ain¹tah¹lxa¹ yxo²xūn³txi³ ĩ³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² ũ³hē¹sxā³ ĩ³hxi²kī¹la²kxi²sxā³ ĩ³ya²lu¹tai¹nhē³li¹. Ũ³hxi²kī¹hē¹ttxai¹nhē³li¹. Nxe³nyhain¹to³ta¹hxaí²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² āh¹ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ta³ ko³nxe³ti³ kái³ te²la¹xā³? Ko³nxe³ti³ kái³ha²kxai³ ĩ³ya²lut1si¹ha¹jau³nū³su² hxi²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³wai¹txi³sa²na¹ka³tu³ wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxaí²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³hxi²kī¹la³kxi²si¹hain¹jau³xa² yxo²xūn³txi³ e³jau³xai²na² ĩ³ye³sxā³ ā³na¹ti³he¹xain¹ta¹hxaí²nxa³hē¹la². Ai³na¹ Pi³la²jah³la² ye³ye³non¹ta¹hxaí²hē¹la².

24 Ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la²kxai³ su²lhā³si¹hain¹jau³su² Pi³la²jah³lai²na² a²yo²wān³txa² kwa³na³nyhain¹ta¹hxaí²hē¹la². 25 Nxe³ain¹kxa²yu³su² Ba³ra³ba²sah³la² a²nū²a² nū³ka³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² a²nū²a² su²lhā³ha²kxai³ nxe³jah¹la² ũ³tū¹kxain¹jah¹lai¹tā² wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²si¹nyhain¹jau³xa² te³nain¹ta¹hxaí²hē¹la². Je³su²jah³la² su²lhā³si¹nyhain¹jau³su² te³nai¹nha²kxai³ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu² sa²yxo²we¹nyhain¹ta¹hxaí²hē¹la².

Hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kī¹la³kxain¹jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² tē³sxā³ a³li³ain¹ta¹hxaí²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² Si³māu²ah³la² Si³re²ne²ko³xan¹jah¹la² ne³khau²hain¹ta¹hxaí²hē¹la². Nxe³jah¹la² a²ha³lo²khai³xa² a³li³nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wih¹te³lhxā³ ta¹hxaí²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³ tū³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² ĩ³ain¹ta¹hxaí²hē¹la². Hi³sa³ka³txa² sa²tā³ka³lxi²hē¹tso¹nha²si¹hain¹jau³su² kwa³na³nain¹ta¹hxaí²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² yo³na² ĩ³hit1tai²ta¹hxaí²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txa² ka³lxa¹tū³ka³txa² ĩ³hi¹txain¹ta¹hxaí²hē¹la². Nxe³te²a² txu¹ti³nāu³xa² ĩ³hi¹txain¹te²a² āin²tai¹nha²kxai³ kām² nān³kxain¹ta¹hxaí²hē¹la². 28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ĩ³ain¹nū²la² sa²wa³ti³nha²sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³nxi¹. Je³ru³sa³lē²thi³na² a²wa³kxē³na³ka³lxi²nāu³syah¹lxi¹nxi¹. Txai²li² ĩ³nān³kxi²sah¹lxi³txa³hē¹ni¹. Yxān¹ta¹ wxāi²na² wxa²wē³ha³lxa² wxa²nxūh¹ ĩ³nān³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹ni¹. 29 Ye³jen¹nāu³a² wxa²ha³lo²a² ko³ton³kxi²khai¹nxe³nx2ti³tū¹xī¹. Nxe³tāu³a² e³kxain¹tu¹xī¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Txuh¹hai²li² wē³sa³ txa²te²a² ka³li³hi² txu¹hai²li² wēh¹nxi²nxa²te²a² ka³li³hi² txu¹hai²li² wē³sa² ĩ³lxa³te²a² wē³sa² ko³li³hi² nxe³nx2tain¹tū¹xī¹.” 30 Nxe³hi¹na¹ wā³la³ka³txa² e³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Ũ³tū¹kxi²sē¹li¹. A³hi²sxā³ ĩ³ya²lut1sē¹li¹.”

Nxe³ain¹tu¹xī¹. 31 Ai¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kái³ū¹sain¹na¹li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³kxa²ha³tih³xan¹tu³ ko³nxe³ti³ kái³wa³to²hi²nū¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxaí²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³ti³ kái³sxā³ yxau²xai³jah¹la² ũ³tū¹kxi²te²a² ha¹lin¹sxā³ su²lhā³si¹hain¹jau³su² ān³sa²so¹ain¹ta¹hxaí²hē¹la². 33 Nxe³ai¹nha²kxai³ wā³la³ka³txa² txa²wā¹ne³ka³lo³kat3su² ta¹hxaí²hē¹la². Nxe³ka³txa² ka³la³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² tē³sxā³ hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kī¹wxe³ai¹nha²kxai³ in³txa² ko³nxe³ti³ kái³sxā³ yxau²xai³jah¹la² ha¹lin¹te²a² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kī¹wxe³ain¹ya³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxaí²hē¹la². A²nxe³sxā³ wi³txā¹ka³txa² Je³su²jah³la² ĩ³hxi²kī¹wxe³ain¹ta¹hxaí²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wī¹na² nxe³txi¹. Ko³nxe³ti³ kái³sain¹jut3su² wi¹ko³nhai¹nxa²wi¹. Nxe³ha²kxai³ ne³wā²na³txai¹nhē³li¹. Ta¹hxaí²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³ka³txa² txah¹lxa³ki³a² wxa²sa²tā³ain¹sān²sxā³ Je³su²jah³la² wā²la²ka³lo³a² so¹kxi²sxā³ wxa²nū²3tain¹ta¹hxaí²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² i²yxa²u²xai³ain¹tãu³a² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²si³yxau³ka³txa² i³wai³ka³si³xi²jau³su² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹i;

— A²nũ²a² ã³xa² sa²hau³ko³tain¹to³tai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ wã²nxũh¹sxã³ hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³nha²nxa³lho³ji¹. Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³jah¹lo²su² ke³la²te²kxai³ wã²nxũh¹sxã³ sa²hau³ko³nha²txai²li¹. Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

36 Te²ya¹nxe³sxã³ so³ta²to² nũ³ka³txa² ya³son³nũ²la² i³wai³ka³si³xi²sxã³ yain³txa³yau³xa² kxah³yau³xa² i³na²si¹jau³su² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 37 Nxe³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹i;

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txa² si³yxau³kax3sin¹ke³la³te²kxai³ sa²hau³ko³nha¹sē¹li¹. Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

38 Ai¹nha²kxai³ hi³a²ka³lo³a² wãñ³txa² ũ³wha²li¹lhãñ³sxã³ a²ne³ta³lxo³ka³nãu³a¹ ũ³kũ¹tain¹ta¹hxi²hē¹la². Ũ³wha²li¹lain¹jau³xa²sa¹;

— Je³su²jah¹lai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³ti³ kãï³sxã³ yxau²xai³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a² i³wai³ka³si³nũñ³te³nah¹lx¹i;

— Wxãï²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²jah¹lo²su² nxĩn¹ke³la³te²kxai³ sa²hau³ko³nha²sē¹li¹. Nhãñ¹kxai²nãñ²tu³ jãx1sa¹nhũñ³si¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³thin¹te²a² ã³xa² a²wãñ³txi³kxai³lu¹;

— Txa²wã¹sũ³na² o²nxã³nxa³ji¹wi¹? Jah¹la² ya¹nxe² ya³lu²nũñ³nĩn¹tu¹wi¹. 41 Nxe³sxã³ su²lhãñ³nē³lain¹ju³ta² wain³na³li¹. Yxãñ¹ta¹ Je³su²jah¹lai²li² hai³txi³ ko³nxe³thin¹sxã³ yxau²xai³jah¹lo²sxa³wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

42 Nxe³sxã³ ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹i;

— Je³su²jah¹lãï³. I³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Kxã³ton³sxã³ a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³txa²tãu³a² wxãï²na² nxe³wã²sa²txa³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹la² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹;

— Hf¹na² Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta² i³na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãñ²tu³ ã³sa²so¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah¹la² ya³lu²ju³ta² i³yau³ju³su²

44 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² whãï¹na¹ ka³nxa³hi²khai¹nxe³ta¹hxi²hē¹la². A³lan²ta² ne³ka³ka³nh¹nãñ¹te²tu³ ã³ka³nxa³hi²ta¹hxi²hē¹la². A³ki³kan³tãu³a¹ so¹lx¹i i³ha²te¹txi²ye²ta¹hxi²hē¹la².

45 Nxe³hĩ¹na¹ wã²la²ka³lo³a² au³ka³lo³a² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² au³tan¹thi³na¹ yxo²ti¹ka³lo³a² ã³ten²ti²sxã³ ã³yxo²hai²ta³lx¹ta¹hxi²hē¹la². A³ka³lo³ha¹lo³ta³lx¹ta¹hxi²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹la² kãin² i³kaix1te³nah¹lx¹i;

— Wf¹na² nex3txi¹. Txa²yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nxa²ha¹wi¹. Ain¹jau³su² nxe³sxã³ ya³lu²ta¹hxi²hē¹la². 47 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to²jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹la² ju¹tai²na² i²te³nah¹lx¹i;

— Jah¹lai²li² ya²la³tu³ wi¹lhin¹jah¹lo²su²te²nũ³tã³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

48 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² kwa² ten³sa²tã³ain¹te²nãu³xa² ya³lu²yain¹nxa²ha¹te¹ ãin²ti³sxã³ aun³txa² wã³li²xain¹ta¹hxi²hē¹la². 49 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹lai²na² a²sa³wi³ha³lxa²kxai³lu² u²lx¹³ yxau³sxã³ ten³sa²tã³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ txu¹ti³nãu³xa² Ka³li³le²a² ko³xa² yxau²xai³lhi¹nãñ¹te²tu³ ã³si³tē³la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te²nãu³xa² ten³sa²tã³ain¹nũñ³ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah¹la² txah³lxa³kxē¹na² sa²nĩ³kxain¹jau³su²

50-51 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³la² A³ri³ma³te²a²thi³na² Ju³te²a²ko³xa² sxa³thĩn³su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³thi¹nãñ¹jah¹la² yxau³sxã³ i²nũñ³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² ta¹hxi²hē¹la². Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su² wah³nxe³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah¹la² su²lhã³ain¹ju³ta² ten³ta¹hxi²nxa³hē¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² kxan²ti³ ten³ta¹hxi²nxa³hē¹la².

52 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah¹la² ã³tĩ³ta¹hxi²hē¹la². Je³su²jah¹la²nũ²a² ya³lu²ta²nũ²a² sa²nũ³kxi²si¹jau³su² i³wã³txi³ta¹hxi²hē¹la². 53 Nxa²ha¹te¹ wi¹lfi³wa²lũ³xi²nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³la²kxai³lu² hi³sa³ka³txin³ti³ sa²sai¹kxã¹kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nũ²la² wã²la²ka³lo³a² lin²yo²ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² sa²wã³lãu²kxi²nũ²la² txah³lxa³kxē¹na² sa²so³sxã³ ũ³whi¹sxã³ ũ³tĩ¹kxa²wih¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tē³na² kwã³kxa² tah²hēñ³su² ta¹hxi²hē¹la².

54-56 Nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nãu³xa² Ka³li³le²an¹ta¹ka³lxu³nãu³xa² a²sa³wi³ha³lx¹i³su² ha²kxai³ Jo³se²ah³la²kxai³ ã³si³tē³kxi²nũ²la² txah³lxa³kxē¹na² i¹ha²kxai³ Je³su²jah¹la² ũ³whih¹wx³je³na² i²ain¹ta¹hxi²hē¹la². I²ain¹nũ²la² ã³ya³wa²lain¹ta¹hxi²hē¹la². Hã²wxãñ³txa³ a²nũ²a² ya³lu²te²a² wxa²to¹la¹kxi²jau³nũ³a² hau³ko³tain¹ta¹hxi²hē¹la³, txu¹ti³nãu³xa³sa³. Nxa¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²sa²ba³to³ nxe³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxa² wet1si¹nyhain¹jau³su² hãï¹sxã³ i³ye¹nxi³sxã³ yxau³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

1 Nxa²ha¹te¹ to³mīn²ko³ nxe³hī¹na² ī³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ txu¹ti³nāu³xa² sa²kxai³la¹ a²ā¹nxe²wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Ī³yau³xa² a²nū²a² ya³lu²te²a² wxa²to¹la³kxi²jau³xa² tē³sxā³wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxa²ha¹te¹ kwā³kxē¹na²kxai³lu² txah³lxa³ka³lo³a² kāin²ka³lo³a²tē³sxā³ ūh³yo²ti¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxan²ta² txu¹ti³nāu³xa²kxai³lu² wa³lain¹tāu³a¹kwā³kxē¹na²kxai³lu² a²ne³hē³txa¹ sa²yo²than²nha²sxā³ yxau³ye³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe²te³na²ān³tū³tāu³a² Ī²te³na¹ sa²yo²than²nha²sxā³ yxau³ye³ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxe³ain¹nū²la²yo²than²nha²sxā³ yxau³ye³ta¹hxai²kxai³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tū³a²nū²la³ Je³su³jah³la²Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai²na² a²nū²la³ yū³ne¹yhe²yhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 4 Nxa²ha¹te¹ī²ai¹nxa³ha²kxai³e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³te²sin²ta²ku². Kī³nhī¹. Ain¹tāu³a² in³txa² ha¹li¹ ĩ³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe²te²a² a²wā²la³ka³lo³a² ha³te¹tha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ĩ²nxūn³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 5 Txu¹ti³nāu³xa² ju¹ta² ĩ²sxā³ o²nha²sxā³ ĩ³ye³āu²la²to³tha²kxai³ ĩ²sxā³sa²kxu²thu¹nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ti³kxai³lu² in³txi³nāu³xa² a²wān²txi³kxai³lu²:

— ĩh¹nxe³ka²yan³ti³ta³ txah³lxē¹na² a²nū²a² ya³lu²te²a² sa²nū³kxain¹tē³na²nū²kxah¹lxin¹thi²ni¹? 6 Hī¹nai²li² a²nū²a² yū²nxa³xi¹. Ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi¹na²ni¹. A³li³xi²na²ni¹. Nxe³ju³kxai³lu² kxā³nxai³tā² Ka³li³le²a²ko³xa² yxau³hī¹nai³tā¹jau³xa²nxe³hī¹nai³tā² ne³ka³kxah¹lxan³sai¹ni¹? Nxe³wā²nxa²lxin¹ji¹? 7 Nxe³jau³xa²sa¹: “Kō³nxe³thin¹tū³ka³txa² hī²sen³kxai³lu² sa²so¹sain¹nū²la² hī³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kī¹la³kxi²sain¹sxā³ī³ya²lut¹sa¹in¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxa²ha³ta³nxān²tū³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan¹ān²sxā³ ka³ten³su²ī³sa²yxau³xi²na²tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai³tā² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu¹ni¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

8-9 Ain¹nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nāu³xā² wān²txa² tī²yau³xai³tā² sa²wa¹lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²wa¹lho¹xain¹sxā³ ĩ³xain¹ka²tū³ a²sa²wi³ha³lxa² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ka³na³ka³nat³sxā³wa²sa²so¹xi²nūn³ka³tū³ nxe³tū³ka³txa² a²sa²wi³ha³lxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ nxe³jau³xai³na²yo²ha³kxa¹ ĩ³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 10 A²nxe³txu¹txi³nāu³xa² ĩ³li²nyhain¹tū³ka³txa²sa¹: Ma³ri²a² Ma³ta³īē²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Jo³ā²na³ka³lxa² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a²ka³lxa²nxe³ha²kxai³ a²nxe³ta¹ka³lxa²ni² Ti³a²kah³la² a²hā³ka³nū²la³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³txu¹ti³nāu³xa² ka³lxa²txi³a³li³ain¹nū²la² a²sa²wi³ha³lxi³nū³ka³txa² ĩ³ha²ti³sxā³ nxe³jau³xai³na²ī³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³nyhain¹tah¹lxa¹ a²sa²wi³ha³lxi³nū³ka³txa² jau³jau¹xai³na²hāi³txi³yo²ti³nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la²:

— Toh³li³ta² wān²txai²la¹wi¹. Nxe²e³lain¹ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai³na²ain³kxi²nū²la² Pe³jah³la² ĩ³sa²yxau³wā²ā³ka³tū³ Je³su³jah³la² kwā³kxē¹na² txah³lxē¹nān²ta³ā³nih³nū²la² ā³ku²thu²kxa¹sxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² wā²la³ka³lo³a²Je³su³jah³la² ē³kxain¹ka³lo³a² so¹lxi³ sxā³ne²yhe²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su³jah³la²yū³ne¹yhe²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³sxā³a³li³sxā³ī³xi²tāu³a²:

— ĩh¹nxe³te²sin²sun²kū¹. Nxe²e³nha²ta¹hxai²hē¹la².

E³ma³u²thi³nān¹tīh³na² ai³ya³īh³nān¹jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ sūn²ta³txai²na² a²sa²wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² Je³ru³sa³lē²thi³na²a³li³nū²la² E³ma³u²thi³na² ai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thi³na² 10 ki³lo²me³tro³nxe² u²li³ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la². 14 Nxe³ya³tū³kxai³lu² Je³su³jah³la² ya¹lu²ju²ta²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². 15 Nxe³yah³nxa²ha¹te¹Je³su³jah³la² ĩ³hī¹ta¹lhxā³a²tīh³na² ai³le²tīh³na²ī³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². ĩ³hā²ti³sxā³ ā³sa²so¹ā³ya³ka³tū³ ai³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 16 Yxān¹ta¹ko³nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 17 Nxa²ha¹te¹Je³su³jah³la² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ai³ya³hīn¹tāu³a² ĩh¹nxe³jau³ta³ wā²wā²nx2ti³jau³ta³ e³la³hīn¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ ā³yit¹txā²ha¹te¹ Kle³o²pah³la² āin²ta³kxi²nha²sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Je³ru³sa³lē²thi³na² ha³la³ka³lxa³lo³nīn¹kxan²ti³ jau¹xai³na² ā³nxe³wxe³nxa²nxa³ta³lu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹Je³su³jah³lai²na² wān²txi³kxai³lu²:

— ĩh¹nxe³jaut³tan³ta¹lā¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ī³wa²lū³xi²ya³ti³an¹jau³kxai³lu²:
— Je³su³jah³la² Na³sa³re²thi³nān¹jah¹lo²su¹. Nxe³jah³lai²li¹ Txa²wā²sū³na²wān²txa² hen³txi³jah¹lo²su¹. Ain¹ta¹hē¹li¹. Ai¹nha²kxai³ hxi²kan¹nē³lxa³ju³ta²kāin² o²la³kxi²sain¹sīn¹na²hē³li¹. Nxe³ju³tai²na² Txa²wā²sū³na² wān²txa² wain³txi³sa²yo²we¹jah¹lo²su² ye²ta¹hē¹li¹. 20 Nxe³to³ta¹ wā²nxīn¹ta² si³yxau³tū³ka³txi³su²te²nāu³xa² txa²wā¹hxi²kan¹ti³su² te²nāu³xa² ain¹sxā³ ĩ³ya²lut¹sa¹jau³su² ĩ³yī¹li²nyhain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kī¹la³kxain¹ta¹hē¹li¹. 21 Nxe³kxan²ti³ Txa²wā²sū³na²A²hxi²kan¹jah¹lai²? ĩ³sa²e² nū³ka³txa² wxa²wa²su¹tū¹nhē³jah¹lo²su² te²ji¹xā¹. Nha¹jau³su²nxe³sā²nha¹kxa²yu³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²te²jai¹tu³wi¹. 22 Jā¹nxe³ka²yu³su²ī³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ txu¹ti³nāu³xa² kwā³kxē¹na² ai³ain¹tāu³ ā³ī³wā³wā³ta³kxi²sa³sī¹nhē¹li¹.

23 Je³su³jah³lo²la³ hāi³txi³ī²ain¹ta¹hxa³hē²li¹. Hā²wxān³txa³ ĩ³xain¹nū²la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Hxi²sxā³nho³jut³sū³ju²ta² ĩ²sī¹na²hē³li¹. Nxe³ju³tai²na² oh³xan¹jah¹la²nāu³xa²ī³hen³txi³sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹: ‘Je³su³jah³la² ka³ten³su² yxau²na³ni¹.’ Nxe³sain¹sīn¹na²hē³li¹.’ Nyhain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³xai³na² on²txi³khaix¹sa²sī¹nhē²li¹. 24 Jā¹nxe³ha²kxai³la¹

txa²wā¹nū³ka³txa² ka³na³ki² sa²nġ³kxi²tē³na² ā³nxai³nū²la² ī³hen³txi³sain¹sī¹kxa²yā¹nxe³jut3su² ī²ain¹ta¹hē²li¹. Nxe³ta¹ Je³su²jah³la² hāi³txi³ ī²ain¹ta¹hxa³hē²li¹. Nyhain¹ta¹hxa²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Wxāi²na² ā³ne³to³ti³he¹nxe³nx2ti³xa³wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³nū³ka³txa² e³ain¹ju³xai³tā² wa³su¹txi³ ā³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹. 26 Nxe³jau³xai³tā² ī³ye³kxū¹ain¹te³nah¹lxi¹; “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ju¹tai²na² hā³kxa¹ ye³khāuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ ī³su²lĥā³ain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²tu¹wi¹. Nxe³te²kxa³kxa¹ kāin² wxi²kin³ti²ton³tu¹wi¹.” Nxe³jau³su² ī³ye³kxū¹nē³lain¹ta¹hxa²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxa²hē¹la².

27 Nxe³nū²la² ū³wha²li¹txā³nxa² tē³nū²la² Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³wha²li¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³nū³ka³txu¹tai²na² wān³txa² ū³wha²li¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹ nxe³jau³su² tē³nū²la² Je³su²jah³la² su²lĥā³ain¹ju³ta² ī³yau¹ū¹nyhain¹ta¹hxa²hē¹li¹.

28 Nxa²ha¹te¹ E³ma³u²thi³na² yau³son³nxa²ha¹te¹ ā³wa²to³te¹lĥā³ ta¹hxa²hē¹la². 29 Yxān¹ta¹ ā³yit¹lā² e³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²sxi²ha² sxa³sxā³ āu³xi²sē¹li¹. Ka³nxah³hi²nē³te³na³li¹. Ain¹ta¹hxa²hē¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³ sxi²ha² ā³wi¹yah³lxi¹ta¹hxa²hē¹li¹. 30 Nxa²ha¹te¹ ā³wi¹nhū²la² ī³yain¹te³lĥā³ ā³wxe³ain¹nū²la² yain³tū³xa² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ī³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su² ī³ye³kxi²ta¹hxa²hē¹li¹. Hā²wān³txa³ yain³tū³xa² ha³la³tāu³lĥu¹ta¹hxa²hē¹li¹. 31 Nxe³ju³tai²na² ī²ai¹nhī¹na¹ ā³ye³wxe³ain¹ta¹hxa²hē¹li¹. Ain¹ta¹ ā³ye³wxe³ai¹nhī¹na¹ wā³sā² yxain¹ta¹hxa²hē¹li¹. 32 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:
— Wān³txa² ī³yau¹ū³nē³lĥi¹na¹ ī³xi²ki³tāu³a² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ka³lih³khaix¹nē³lĥē²li¹. Ta¹hxa²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ wa³su¹txi³ ī³sa²yxau³nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² wā³lain¹ta¹hxa²hē¹li¹. Nxe³tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ka³na³ka³nat3sxā³ wa³sa²so¹xi²nūn³ka³tu³ nxe³nū³ka³txi³su² te²a² a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ nū¹nain¹ta¹hxa²hē¹li¹. 34 Nxain¹sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Ya²la³tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ka³te³nai²la¹wi¹, Si³māu²ah³la² ī²ye²ha²kxai³lu¹. Ain¹ta¹hxa²hē¹li¹.

35 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:
— ī³xi²nha¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ ī³hau³ko³tūh¹sa²sīn¹na²li¹. Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² wī²xi²sī¹na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ yain³tū³xa² wxa²nxū²xai³sa²sī¹nhī¹na¹ ā³ye³wxe³sa²sī¹nhē²li¹. Sī¹na¹jut3su² Je³su²jah³la² ka³tēn³ti³ yxau²na³li¹. Ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxa²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³yū¹txi²jau³su²
36 Nxa²ha¹te¹ ī³hen³txain¹tj³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² a²nxū²kwa³wi³tāu³a² wxā³sxā³ ā³yū²txi²ta¹hxa²hē¹li¹. Nxe³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Wi¹lxo³kxix¹jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxa²hē¹li¹.

37 Yxān¹ta¹ on²tai¹nha²kxai³ nxe²e³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— A²yāu³ka³txi³su² ji¹xā¹. Nyhain¹ta¹hxa²hē¹li¹. 38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ka²yan³ti³ta³ ī³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ on²txi³nx2ta¹ji¹wi¹? 39 Txa²hxi²ka² ī² txa²yu³kxa² ī² nxe³sah¹lxi³hē¹li¹. Wxa²wxai³sain³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ yxo²y²syah¹lxin¹tu¹wi¹. Txa²li² a²yāu³ka³txi³sin²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²khai³sa¹wi¹. Nxe³ju³tai²na² a²yāu³ka³txa² hāi³txi³ a²sīn³ta³ yū²nxa³ha²kxai³ hāi³txi³ a²su³la³ yū²nxa³ha²kxai³ nxe³te²jai¹tu³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²hē¹li¹.

40 Nxe³nū²la² a²hxi²ka² wā²nā³ū¹hi² a²yu³kxa² wā²nā³ū¹hi² nxe³sxā³ wā²nā³ū¹ta³kxi²nha²ta¹hxa²hē¹li¹. 41 Nxe³ta¹ ka³lih³khaix¹ain¹kxan²ti³ hāi³txi³ yon²²ain¹ta¹hxa²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² ū³hū¹sah¹lxi³hē¹li¹. Ī³yain¹te³la¹wi¹. Ta¹hxa²hē¹li¹.
42 Nxe³nū²la² ai³na² hū³nha²te²a² ū³hū¹ain¹ta¹hxa²hē¹li¹. 43 Ai¹nha²kxai³ wxa²nhī²yain¹ta¹hxa²hē¹li¹. 44 Nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³na¹ju³tai²li² ī³yau³nx2ta¹tai²tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² hā³teḡ³nxā³nxa² yxo²ha³kxa¹ ya²la³tu³tai²tu³wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³ti² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³ti² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa² ya²la³tu³ti² nxe³tai¹tu³wi¹. Sa²yxo²we¹nha²sxā³ kāi³ta³lun²na¹hē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxa²hē¹li¹.

45 Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² hā³teḡ³nxā³nxa³tā² ī³la³kxi²ti³hi¹tain¹ta¹hxa²hē¹li¹.
46 — jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hā³teḡ³nxā³nxa² ī³yau¹ū³sa²jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² kāin² ye³khāuh³lxa³ti³sān²nū²la² ya³lu²tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxā³ ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² hā³teḡ³nxā³nxa² nxe³ta¹hxa²hē¹li¹. 47 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³ju³ta² ī³ain²ta³kxi²nha²sxā³ Je³su²jah³la² yxo²²ain¹kxai²nān²tu³

kō³nxe³ti³ kâi³ain¹kxa² yo³ha² â³wa²su¹ti³hi¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Je³ru³sa³lê²thi³na² i³hen³txi² â³si³wxe³ka³tu³ hu³ a²nũ²a² nũ³ka³txa² ka³lxa¹txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³txain¹yah³lxi³hê¹li¹.⁴⁸ Nxe³jau³jau¹xai²na² wãn³txa² tĩ³yau³xu¹tai²na² i³ye³kxũ¹jau³xu¹tai²nãn²tu³ Txai²na² sa²kxai³lu² sa²yxo²we¹nha²sxã³ kâi³ta³lu²na¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tai²na² â³ye³yxo²nũ¹kxa² nũ³ka³txi³su² yah³lxi¹lxi¹.⁴⁹ Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ye³jen¹na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³sa²si¹hã³ũh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² Txa²wã¹wĩ³na² i³ye³kxũ¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Jã¹nxe³ha²kxai³ Je³ru³sa³lê²thi³na² wah³nxe² yxau³jah¹lxi³sã²nhê³li¹. Sũ³na² Yãu³ka³txa² a³ka³nxã² wxã³sxã³ â³si³tê³kxi¹nx2ti³hi¹na¹ i³hxi²ka¹ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² oh³nãu³a²wxa²ka³la³ye²jau³su²

⁵⁰ i³ye³ta³lun²nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² â³sa²so¹nũ²la² Je³ru³sa³lê²thi³na² a³li³ain¹ta¹hxai²hê¹la². A³li³nũ²la² Be³tãn²ya³thi³na² ai³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Ain¹ka³tu³ â³yit1tũ²la² a²hxi²ka³la¹nha²ta²hxai²hê¹la². Nxe³sxã³ wãn³txa² wi¹lhin¹ti³hit1jau³su² a²sa³wi³ha³lxa² ne³nxê³na² i³ye³kxi²ta¹hxai²hê¹la².⁵¹ Nxe² i³ye³kxi²tãu³a² â³waix3sxã³ oh³xa² ka³la³xi²ye²ta¹hxai²hê¹la².⁵² Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sa²nên¹kxi²jau³su² e³kxain¹nũ²la² Je³ru³sa³lê²thi³na² ka³lih³kxi²sxã³ â³wa³lain¹ta¹hxai²hê¹la².⁵³ Nxain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² â³wih¹to³hain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nên¹kxi²to³hain¹ta¹hxai²hê¹la².

João

A²wān³txi³khai³su² jah¹la², ka³te³na² si³yxau³tāu³su² nxe³jau³su²

1 Txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² A²wān³txi³khai³su² jah¹la² yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²yen³kxa² yū²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³tāu³u¹tai²na² jah¹la² so¹lxi³ yxau³ta¹hxai²hē¹la². A²wān³txi³khai³su² Jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³la³ yxau², txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² nxe³ya³yhu¹ta¹hxai²hē¹la². A²wān³txi³khai³su² Jah¹lain²txi³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³ain²txi³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 3 A²nxe³jah¹la² hxi²ka² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet¹sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². A²yen³kxa² we¹txa³kxe³su² wā³ko³kxe³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². 4 A²wān³txi³khai³su² Jah¹la² sa²kxai³lu² ka³te³na² si³yxau³tāu³su² tāu³a² sa²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu¹ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ũ³hū¹nhē³lha²kxai³, tih³na² wain³tih³na² so¹lxi³ wi¹tih³na² so¹lxi³ i³yau¹ũ³nē³lha²kxai³, nxe³sxā³ sa²ha²te¹kxi²nē³jut³sũ³nxe² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²kj³na¹xai²na¹ sa²hau³ko³te³ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³sxā³ sa²ha²te¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³nxa³ju³ta² sa²ha²te¹tsa²tē³na²lha². Nxe³kxan²ta²hxi²kan¹txi³ a²ta³a²hxi²ka², ka³nxa³ta²a²wa³kxē³yah¹lha² hxi²ka², ko³nxe³ti³kāi³si¹nhē³jah¹la² hxi²ka², wxa²nū¹li²nxa³wa². Ha³lo²a² nxe³jut³sũ³na¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² Jo³āu² Ba³ti³s³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³sa²si¹hā³kxe³su² jah¹la² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²ai²na² wxā³ta¹hxai²hē¹la². 7 Wxā³nū²la² sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah¹lo²su² te²kxai³lu² ũ³yhe³ka¹te³te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² hāi¹nxe³ti³xai¹ Sũ³na² sa²yxox²wet¹si¹nhē³jau³nū³su² Jo³āu² Ba³ti³s³jah¹lo²su² wxā³ta¹hxai²hē¹la². 8 Hāi¹txi³ Jo³āu² Ba³ti³s³jah¹lo²la³ sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lo²su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹la² ũ³yhe³ka¹te³te³lhxā³ Jo³āu² Ba³ti³s³jah¹la² wxā³ta¹hxai²hē¹la². 9 Yxān¹ta¹ kwēn¹ta¹na² sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lo²khai³xa², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²ha²te¹kxi²nē³jah¹lo²su² jah¹la², txa²wā¹ha³lo²ai²na² ũ³wxā³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

10-11 A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² yān³ta¹na² wet¹1sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ kwēn¹ta¹na² ha³lo²ai²na² wxā³ye²yhain¹kxan²ti³ hxi²kan¹kxan²ti³ ha³lo²an¹tũ³kā³txi³la³ hāi¹nxe³sxā³ wā³txi³nū¹yhain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³kxan²ti³ a²ka³lxa¹ta² sxi³ha² ā³wxā³ye²yhain¹kxan²ti³ a²ka³lxa¹ti³su² te²la³ Ju³te²a² nũ³kā³txi³la³ha²kxai³ ā³yxox²o³tũ²ain¹to³ta¹hxai²nxa³hē¹la². 12 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³na¹ki² qn³tāu³su² tāu³a¹ ā³yxox²o³tũ²yah³lxi³ka³ti³ sa²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

— A²nxe³tāu³su² tāu³a¹ yxo²ha³kxa¹ Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wē³ha³lxi²la¹. Je³su²jah¹la² wān³txa² hxi²kan¹txi³ i³wē³ha³lxi³lo³tain¹jau³su² yain¹ta¹hxai²hē¹la². 13 Sũ³na² wē³ha³lxa² wē³ha³lxi³lo³tē³ju³ta²sa¹. Hāi¹nxe³sxā³ Sũ³na² wē³ha³lxi³lo³kxe³su² te²nāu³xa² so¹lxi³ Sũ³na² wē³ha³lxi³in³te²ju³hē³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² hxi²kan¹khai¹nxe³kxan²ti³ a²wē³sa² we¹kxa² yuh³xai²nān¹te² wē³sa² so¹lxi³ wet¹sa²kxai³, a²nū²a² a²i²nāu³a¹ wē³nh²nha²kxan²ti³ yuh³xai²nān¹te² wē³sa² so¹lxi³ wet¹sa²kxai³, in³txa² wē³ha³ ten³nha²yu³kxan²ti³ yuh³xai²nān¹te² wē³sa² so¹lxi³ wet¹sa²kxai³ te²ju³hē³la². Jā¹nxe³sxā³ Sũ³na² wē³ha³lxi³lo³kxe³su² te²a² a²nū²a² Je³su²jah¹la² sa²we¹tain¹te²su² te²nāu³xa² so¹lxi³ wē³ha³lxi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ A²wān³txi³khai³su² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ ha³lo²ai²na² wxā³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹nū²āin²ti³ wen¹nū²la² a²nū²khai³su² wen¹nū²la² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na² wxā³ta¹hxai²hē¹la². Jū¹nxe² kxān²su² yxau³ya³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² a²ya³li³nāu³xa² a²ye³na² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². I²ain¹ju³ta²su¹: A²wān³txi³khai³su² jah¹lai²na² wxi²kin²ti³ton³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹wi³na² si³yxau³jah¹lo²khai³xa² a²ki¹lha³lxa² hāi¹nxe³te²a², hāi¹nxe² we¹kxe³su² te²a² sa²kxai³lu² wxi²kin²ti³ton³khai³ita¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ kāin² hāun²ya¹ta² wi¹lhin¹jah¹lo²su² nxe³ha²kxai³ a²ya³la³lyau³ty³ a²si³yxau³tāu³su² nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³ti³s³jah¹la² i³kaix¹sxā³, Je³su²jah¹la² hxi²kan¹khai¹ju³ta² i³yau¹ũ³nhē³te³lhxā³ i³kaix¹te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² txa²si³yo³na¹ wxā³jah¹lai²la¹. Yxān¹ta¹ sa²sen³sai¹sa²sxā³ hxi²kan¹khai¹ju³ta²la¹i¹, yān³ta² yū³sa²nxa³hī¹nu¹ta¹na² yxau³xai³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Jah¹lai²na² kāin² hāun²ya¹ta² wi¹lhin¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ kāin² hāun²ya¹ta² wi¹lhin¹sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ k³na¹xai²na² whāi²na¹, sa²hau³ko³te³ta¹hxai²hē¹la². 17 Jā¹nxe³ju³ta²sa¹ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² Sũ³na² wā²nxa³kxa² so¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹ta¹na² Sũ³na² wān³txa² i³kwa³na³nē³jau³u¹ta¹na² tē³nū²la² txa²wā¹si³yah³la²nāu³u¹ta¹na²

ĩ³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo³su² te²la¹wa². A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Sũ³na² a³lxi²nẽ³kxe³su²
 ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³ Sũ³na² yen³nãu³a¹ ã³wa²sut1sxã³ yxau²xai³la³kxi²nẽ³jau³nũ³su²
 ya²la³iyau³xan¹tu³ ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². 18 Jã¹nxe³jau³su² Sũ³na²
 Si³yxau³tãu³la³ hxi²kan¹txi³ yuh³xai²nãn¹tu³kã³txi³kĩ³na¹xai²na² ĩ²kĩ³jah¹lo²sxa³wa². Yxãn¹ta¹,
 A²ta¹ha² hã¹nxe³te²a² so¹lxi³, Txa²wã¹wĩ³na² A²ta²ha² so¹lxi³ a³lxi²khaix1nxe³kxe³su² te²a²
 so¹lxi³ yxau²xai³ya³nhẽ³lain¹sxã³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxa²ye³ka¹tũ¹nhẽ³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² a²wãn³txi³su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²
 19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²su² te²kxai³la¹ Be³tãn²ya³thĩ³na² he¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³ka³tu³ta¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹te² nũ³ka³txi³su² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa²,
 Le³vi²ta³ nũ³ka³txi³su² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² ã³wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a²
 nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹te²nãu³xa² hi²sen³kxai³lu²
 ĩ³sa²si¹hã³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na²
 sa²kxai³lu² ĩ³ha¹txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ha¹txain¹sxã³ ĩ³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxã²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nũ²a²
 ã³su² ta³nxa² nhĩn¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la². 20 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na²
 sa²kxai³lu¹ wai³wain³ki²txi³ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³he¹nxẽ²nxa³wi¹. Hai³txi³ Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² te²txã³wi¹,
 txai²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². 21 Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxã²na² E³li²ah³la² nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ti³hex1te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ tũ¹ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³xi³jah¹lo²su² nhĩn¹ji¹wi¹? Ju¹ta² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² e³ain¹jau³xa² a²nũ²a² wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lo²nu³su²
 e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lo²su² nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹:

— Ti³hex1te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ih¹nxe³ju³tan¹nũ³su¹khaix3nhĩn¹ji¹wi¹? ĩ³wa²lũ³xi²sa²s1¹nhẽ³li¹.

Sa¹nhĩn¹kxai²nãn¹tu³ a²nũ²a² ĩ³sa²si¹hã³sain¹sĩn¹tũ³kã³txa² ĩ³wa²lũ³xain¹nha¹txai²li¹.
 Ih¹nxe³kãĩ³jah¹lo²sa²nhĩn¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²li¹ ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³nãu³a² ai³sxã³ ĩ³ye³kxi³jah¹lo²sa¹wi¹.

ĩ³ye³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:
 “A²nũ²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxã³ju³ta²nũ³a² yũ³kxai²nãn¹tu³ ã³wxã³tĩh³na²nũ³a²
 wxa²hau³ko³tain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
 wxã³ju³ta²nũ³a² wxa²e³nũ³ai²na² wxa²hau³ko³nha¹jah¹lxi²hẽ¹li¹.”

Nxe³jau³xai²na² kxã³nhxĩ¹nãu³u¹tai²na² ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² Sũ³na² wãn³txa²
 ĩ³hen³txi³jah¹lu¹tai²na² jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la²
 ta¹hxai²hẽ¹la².

24-25 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxã³yain¹tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu¹ fa³ri³se²a² ye²te²nũ³kã³txa²
 ĩ³sa²si¹hã³kxe³nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³t3s1¹lxi¹. “Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²su² te²txã³wi¹.” Nhĩ¹nha²kxai³:
 “E³li²ah³lo²su² te²txã³wi¹.” Nhĩ¹nha²kxai³. “Sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³jah¹lo²su² te²txã³wi¹.”
 Nhĩ¹nha²kxai³, nhĩ¹lxi¹. Nhĩn¹kxai²nãn¹tu³, Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nũ²a² ĩ³yau³xa²
 ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹ju³ta² kãĩ³nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

26-27 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² ĩ³wa²lũ³xain¹jau³xa²sa¹:

— Txai²li² ĩ³yau³xa² so¹lxi³ a²nũ²a² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹to³ha¹wi¹. Yxãn¹ta¹ jah¹la²
 wxa²nũ³kã³txi³nãu³a¹ yxau³xai³ya³nx2ti³jah¹la², txa³si³yo³na¹ wxã³ya³nx2ti³tu¹wi¹. Jah¹la²
 ĩ²ain¹yah³lxi³te²sxã³lxi¹. A²nxe³jah¹la² sa²sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹wi¹.
 Nxe³te²sa³jau³su² jah¹lai²na² wã²la² yu³hẽ²ta³lxi³nha³ka³lo²a² hai³txi³ txai²li² hxi²kan¹txi³
 sa²yo²thu¹nha²sxã³ sa²yu³ta²la³kxi²te²nũ³nhũ³te²txã³wi¹, hxi²kan¹jah¹lo²sin²nxa³ha²kxai³lu¹.
 Ta¹hxai²hẽ¹la².

28 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² nũ³kã³txa²
 ã³tũ³xain¹tũ³kã³txa² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hi¹na¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sxĩ²je³na²
 Be³tãn²ya³thĩ³na² Jo³tãu²yau³xa² a²yan¹yo²ha³ti³nhãn¹je³na² yxau³sxã³ a²nũ²a² ã³xa²
 ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹ wãn³txai²na² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lo²su² ĩ³yau¹ũ³jau³su²

29 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² ã³n³tũ³yhain¹nxa²ha¹te¹ Jo³ãu²
 Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² wi¹lĩ¹jah¹lxi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah¹lo²su²
 na³li¹. Ye³jen¹na² ya³lu²kxi²nẽ³tu¹wi¹. Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³ju³ta² ã³wa³su¹tẽ³txai²li¹.

Ka³yxuh³xa² hũ³sxã³ O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²la¹i¹. O³ve²a² Wẽn³sa² i³ya²lu¹ki³te³jai¹ti²tu³wi¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ye³jen¹na² a²nũ²a² ã³xa² i³ya²lu¹tain¹tu¹wi¹, jah¹lai²na²su¹. 30 A²nxe³jah¹lai²na², ha³la³je³nai³tã² i³ye³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Na¹te³nah¹lx1: “Txa²si³yo³na¹ wxã²jah¹lo²nũ³su² sa²sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹wi¹, yãñ¹ta² txa²ina² a³li³la¹nhxa³hĩ¹nu¹tai²na² yxau²xai³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹.” Nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. 31-34 “Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹xã¹.” Na¹ta¹kxãn³su²a³la³kxi²sa²hxi²nxa³hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ kwẽn¹tai²na² a³la³kxi¹na¹nhai¹. Ha³la³je¹nai³tã² Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ju³ta² ye³kan¹sxã³ a³la³kxi²na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹ju³ta²sa¹: Kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³sa²si¹hã³sa²sxã³, a²nũ²a² i³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹te³lhxã³ i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. i³sa²si¹hã³sa²sxã³ i³ye³kxi²sa²te²an¹jau³kxai³la¹: “A²hxi²kan¹khaix1jah¹lo²nũ³a² ye³kan¹txa²hẽ³li¹. Ye³ka¹nĩn¹ju³ta³nũ³a²sa¹: Ye³jen¹nãu³a¹ Txa²yãu³ka³jxah³la² Wi¹lhin¹jah¹la² a³ka³nxi²xi²ka³sxã³ kwa³sxa³hũ³sxã³ a³ka³nxi²xi²ka³tu³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lx1 ã³ka³la³ki³we³kxi²tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² jah¹la² sa²kxai³lu¹ kwa³sxa³hũ³sxã³ ã³ka³la³ki³we³kxi²kah³lo²su² jah¹la² sa²kxai³lu² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹wi¹. Te²a² ye³kan¹txa²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³ wxa²nũ³kxã³ti³ i³nxi²na² sa²hau³ko³nx2ti³sxã³ Txa²yãu³ka³jxah³la² ã³nxũ²kwai³wi¹ti³hi¹txa²lx1tu¹wi¹.” Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wãn³txa² i³sa²si¹hã³sa²te²an¹jau³su², sain¹na¹hẽ³li¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txi³kxai³la¹, ãh¹ i³ye³te²an¹jau³kxai³la¹:

— Sain¹na²hẽ³li¹. Sain¹ka³tu³ta¹ ha³lo²a² nxe²xai³nũ²la², hã²wxãn³txa³ ten³sa²ka²la¹sxã³ i²a¹hẽ³li¹. I²a¹tãu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² kwa³sxa³hũ³sxã³ a³ka³nxi²xi²ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² a²ka³la³ki³nãu³ai²na² sa²kxai³lu² ã³ka³la³ki³we³kxain¹na¹hẽ³li¹. Ju¹ta² i²a¹hẽ³li¹. I²a¹ka³tu³: “Hã³xã¹, Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹xã¹.” Nxe³jau³xai²na² a³la³kxi²na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²hxi²kan¹khaix1nxe³iu³ta² ye³ka¹na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³ i³ye³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lx1: “Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khaix1jah¹lai²la¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²ta²hai²la¹i¹. Ya³nx2ta¹i¹.” Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² a²sa³wi³ha³lxa² ta¹hxi²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² a²wi¹lhi¹na² a²sa³wi³hã³lx1lo³jau³su²
 35-36 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² yxau², a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² yxau³yai¹ni², nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ai³sxã³ wxa²ha³nãu³hain¹na³na¹. Nxe³te²i³, Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ten³sa²yxo²ka¹la¹nha²tãu³ i²ju³tan¹jau³kxai³lu¹:

— Jah¹la² wi¹li²jah¹lx1hẽ¹li¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah¹lo²su² na³li¹. O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²la¹i¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la². 37-38 Ain¹hxa³ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² wãn³txai²na², ain³kxi²te³na¹ ã³na¹yah³sxã³, Je³su²jah³la² aun³ti² i³hi¹txai³li²ya³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ya³te³na¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³yxo²o³tã³xi²sxã³ ten³sa²wa²nha²tãu³, i³hi¹txai³ya³jah¹lo²nãu³xai²na² i²tãu³, i³wã³txain¹te³nah¹lx1:

— Yã¹te² ã³ten³sxã³ i³hi¹txai³li²sa¹hin¹ji¹? Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la². Te³nah¹lx1: — Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹. I²ti¹la³ta³ yxau³nhĩn¹ji¹? Ha¹lin¹jah¹lo²nãu³xa² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la². 39 Te³nah¹lx1:

— Wxã³sxĩ²sa²hẽ³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³hi¹na² ã³yãñ³wa²su¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ya³ka³tu³ ai³sxã³ Je³su²jah³la² sxi²ha² yxau³thi³na² i²ya³sxã³, ã³yã³sũ²na³kxi²ya³ta¹hxi²hẽ¹la². 40 Nxe³ju³tai²na² ha¹lin¹jah¹lo²nãu³xai²nãñ¹jah¹la², a²i³lxa² ãñ³tre²ah³la², Si³mãu² Pe²jah³la² a²lon³yah³lo²su² ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la², Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ain³kxain¹nũ²la² Je³su²jah³la² ã³si³te³la³kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 41 Nxe³nxa²ha¹te¹ kwẽn¹ta²kxai³lu¹ ãñ³tre²ah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³sxã³, a²lon³yah³la² Si³mãu²ah³lan²tu³ ãñ³ten³sxã³, ã³yã³nã³ti³xi²yhu¹te²ka³ka¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²nũ³su² jah¹la² i³ha¹txi²si¹na¹li¹. ãñ³tre²ah³la² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la². 42 Ain¹ka³tu³ a²lon³yah³lai²na² tẽ³sxã³ Je³su²jah³la² a³ya³txi¹xi²ya³ta¹hxi²hẽ¹la². Ain¹sxã³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Si³mãu²ah³lai²na² wi¹wi¹nxe² i²ain¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lx1:

— Wxã²na², Si³mãu²ah³lo²si¹lx1. Jo³ãu²ah³la² tah²si¹lx1. Yxãn¹ta¹ Se²fah³lo²su² i³yi¹li²nhãñ¹tu¹wi¹. Tah¹hxi²hẽ¹la². Nxe³te²i³lxai²na², Se²fah³lo²su² nxe³te²i³lxain¹txi³, Pe²jah³lo²su² nxe³te²i³lxain¹txi³, ka³na³ka³na³te³si³yxau³tãu³a¹ so¹lx1 te²ju²hẽ³la². i³yi¹li²nha²jau³xa² a²si³yxau³tãu³a¹, Tah³lx1hũ³jah¹lo²su², nxe³te²ju²hẽ³la².

Je³su²jah³la²kxai³ Fi³li²pah³la² Na³ta³na³e²lah³la² i³kaix1so¹ain¹jau³su²
 43-44 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu¹:

— Ka³li²e²a²ko³xa² ãñ³xai²la¹tũ¹xã¹. Nxe²xai³te²i³ Fi³li²pah³lai²na² ne³kxau²ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² Fi³li²pah³lain²txi³ Bet3sa³i²ta³thi³na² yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, ãñ³tre²ah³lain²txi³ Bet3sa³i²ta³thi³na² yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, Pe²jah³lain²txi³ Bet3sa³i²ta³thi³na²

yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ Fi³li²pah³lai²na² a³ya³ti²te²an¹jau³kxai³lu²;

— ã³si³tê³la³kxi²sê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la². 45 Nxe³te³na² Fi³li²pah³lai²na² sa²kxai³lu² ai³sã³ Na³ta³na³e²lah³la² sa²kxai³lu² i³ha¹txi²sã³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹;

— A²nũ²a² a³ti²sĩ¹na¹li¹. Je³su²jah³lo²su² na³li¹. Na³sa³re²thĩ³na² yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, Jo³se²ah³la² tah²yah³lo²su² ha²kxai³ nx²na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kxã³nhxĩ¹nu¹taĩ²na² Moĩ³se²ah³la²tain²ti² u³wha²li¹la³kxi²nê³te³nah¹li¹: “A²nũ²a² wxã³nũ¹nhê³jah¹lo²nũ³su² na³li¹.” Nxe³ha²kxai³, ha³na³ka³lxĩ³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³nũ³ka³txu¹tain²ti² u³wha²li¹la³kxi²nê³te³nah¹li¹: “A²nũ²a² wxã³nũ¹nhê³jah¹lo²nũ³su² na³li¹.” Nxe³ha²kxai³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. U³wha²li¹la³kxi²nê³kxah¹lo²su² Je³su²jah³lo²su² na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la². 46 Ta¹i³wa²li²xi²te³nah¹li¹;

— Ko³nxe²nx³nhai¹. Na³sa³re²thĩ³na² ton¹tũ³ka³txa², a²nũ²a² wi¹lhin¹te²la³ yũ³te²la¹ku², nxa²nhai¹. Na³ta³na³e²lah³lai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tê³na¹ Fi³li²pah³la² wãn³txi³kxai³lu¹;

— ã³wxã³sxi²txa²sa³ku¹. Ta¹hxai²hê¹la². 47 Nxe³nxa²ha¹te¹ Na³ta³na³e²lah³lai²na² ã³wxã³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ten³sa²ka²la¹sxi²sã³ i³ye³te³nah¹li¹;

— Wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²su² wxã³na³li¹. Ta²ko¹ta²kon¹txi³ i³ye³kxi²nĩ¹nhã²jah¹lo²sxa³i¹. I³sa³e² nũ³ka³txi³khai³yah³lai²la¹. Ta¹hxai²hê¹la². 48 Nxe³te³na¹ Na³ta³na³e²lah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹;

— ĩ¹nxe³ju³ta² i²sa²te²sin¹ji¹ku¹, nxa²ha¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la². Yxãn¹ta¹;

— Fi³li²pah³lai²na² i³kaix¹txa²nxa³hi¹na¹, ha³lu³ha³lu²ka³ta² yu³hê³na¹ yxaun¹nhĩ¹na¹, i²nxa²ha¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². 49 Nxe³nxa²ha¹te¹ Na³ta³na³e²lah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹;

— Txa²hxi²kan¹jah¹lĩ³. Wxãĩ²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²tah²si¹li¹. I³sa³e² nũ³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³kat³Si¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la². 50 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²li²xi²te³nah¹li¹;

— “Ha³lu³ha³lu²ka³ta² yu³hê³na² yxau¹nhĩ¹na¹ i²nxa²ha¹li¹.” Nxe³nxa²ha¹li¹. Nxe³nxa²ha¹jau³xai²na² so¹lxĩ³ ain³kxi²san¹ka³tu³ yxo²i²sa¹li¹. Yxo²i²sa¹nha²kxai³ a²yen³kxa²ã²la² nũ³kxũn³khai¹nxe³ju³ta² i²nĩ¹tu¹wi¹. 51 A²ya³la²tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi¹nx²ta¹ti¹. Yxan¹nãu³a¹ oh³si³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ ã³nxũ²kwaĩ³hãĩ¹sã³, oh³xan¹ta² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu¹ ka³nxĩ²xi²sã³ Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa³jah¹lo²na¹xai²na² yxau³na¹tãu³a¹ ka³nxĩ²xi²sã³ a³ya³ti², wa³li² ka³la³xi², jã¹nxe³to³hi², nxe³kxi²sain¹to³tu¹wi¹. Nxe³kxi²sain¹ju³ta² wxãĩ²na² i²yah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la².

2

Ka²na³thĩ³na², in³txa²txu¹ha² wa²ko³li²nyha¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ka³tu³, nũ¹ã¹thĩ³na² a²i³lxa² Ka²na³thĩ³na², Ka¹li³te²ka³xa² nxũ²kwaĩ³ye³lan¹thĩ³na² ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thĩ³nãu³a¹ a²nũ²a² txu¹ha² wa²ko³li²ta¹hxai²hê¹la². Wa²ko³li²ju³tan¹te²ka³ya²tu³txi¹ a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² yain³txa² i³yai³ni², yain³txa³yau³xa² i³na², nxe³te³lhã³ ka²la¹tain¹sã³ i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² a²hã³ka³nũ²la³ he³yain¹nũn²ta¹hxai²hê¹la². 2 Ain¹ka³tu³, a²wa³kxên³yah³la² sa²kxai³lu² i³yain³te³lhã³, Je³su²jah³lain²txi³ i³ka²la¹ti², Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxĩ³nãu³xain²txi³ whãĩ²na¹, i³ka²la¹ti² yhain¹ta¹hxai²hê¹la². 3 Nxe³te³na¹ i³yai³nain¹te³na¹ a²yain³txi³yau³xa² ĩ³kan³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Hxan³kxain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²hã³ka³nũ²su² te²kxai³lu¹ a²ki³lha³lxa² i³ye³kxi²te³nah¹li¹;

— A²yain³txi³yau³la³ hxan³kxain¹na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la². Ta¹;

4 — Hã³ka³nãĩ³. Nxe³sa²nxĩ¹. I³kwa³na³sa²sãn²txa³hê¹ni¹. Txa²ha³lo²a² hau³ko³nxa³xi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². 5 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²hã³ka³nai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, sxi²ha² wa³kxên³yah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹;

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² a²ten³jau³jau¹xai²na² i³ye³kxi¹nx²ti³kxai²nãn²tu³ sa²yxwo²we¹txain¹yah³lxĩ³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la². 6 Nxe³ju³ta², kwa³ta³la² tah³lxên³su², nê³nhã¹li¹ nê³nhã¹li¹ nê³nhã¹li¹ ye²ta¹hxai²hê¹la². Kãn²khai¹nxe³tên³su² tam³bo²rê³tên³yã¹nxe³tên³su², i³yau³xa² ju³te²a² nũ³ka³txa² wxa²hi³la³kxi²nha³jau³nũ³su² wxê³tên³su² ta¹hxai²hê¹la². 7 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, sxi²ha² a²wa³kxên³yah³la² a²sa³wi³ha³lxai²na² i³kwa³na³te³nah¹li¹;

— I³yau³xa² u³whĩ¹sai¹sã³, tẽ¹nai²na² yxo²ha³kxa¹ ã³nê¹ne³ki¹jah¹lxĩ³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ka³tu³ ã³nê¹ne³ki¹khaix¹lain¹ta¹hxai²hê¹li¹. 8 Ain¹ka³tu³ta¹;

— Tẽ¹nai²nãn¹jau³xa² u³whĩ¹sai¹jah³lxĩ³sã³, i³yai³nain¹tũ³ka³txai²na² wxa²hau³ko³jah¹la², tẽ³sã³ u³hũ¹jah³lxĩ³hê¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². Nain¹ka³tu³ sxi²hai²na² a²sa³wi³ha³lxĩ³nũ³xai²na² sa²kxai³lu², jã¹nxin¹ta¹hxai²hê¹la². 9 Ain¹ka³tu³, i³yai³nain¹tũ³ka³txai²na² wa²hau³ko³jah¹lai²na² a²yau³xai²na² i³na³sain¹tãu³.

— Yain³txi³yau³xa² wi¹jau³xai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, i³yau³xa² so¹lxi³ Je³su²jah³la² sa²yati¹sxā³ sa²we¹jau³su², ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ju¹tai²na² a³la³kxain¹nxa³kxe³su² wxa²hau³ko³jah¹lai²na² i³na²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², a²sxi²ha² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² so¹lxi³ a³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 10 Nxe³nxa²ha¹te¹, wxa²hau³ko³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, i³ye³sxā³ a²wē³sāi¹yah³la² i³kaix¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Nxe²sā¹lxi¹. A²yain³txi³yau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xai²la¹i¹. A²nū²a² ā³xa² o²la³kxain¹jut³su² nxe³te³nah¹lxi¹: A²wi¹lhīn¹khai¹xa² a²yain³txi³yau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² ū³hū¹nē³sān²ka³tu³, hā²wxān²txa³, kāin² i³na²nū²la², ā³ta³lo³hē²ti²jau³xan²tu³, kū³we²ki²la² o³nxa³jau³xan²tu³, i³na²te³lhxā³ ū³hū¹nē³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ wxāi²li² nxe²nxā³lxi¹. A²yain³txi³yau³xa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² ū³hū¹wxe³sā²nīn¹ka³tu³, hā²wxān²txa³ kwēn¹tai²na² so¹lxi³ wi¹khai¹nxe³jau³xai²na² ū³hū¹sa¹nīn¹te¹ni²ti¹. Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² Ka²na³thi³na² Ka³li³le²a²ko³xa² nxū²kwai³ye³lan¹thi³na² yxau³sxā³ nū²kxūn³txi³ kāi³ju³tai²na², nū²kxūn³ ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Kāi³ain¹te³na¹, Je³su²jah³la² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²i², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² yxo²i² nain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nū²la², ye³jen³nāu³a¹ Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ain¹sxā³ Ka³far³na³ū²thi³na² tē³li³yhu¹sxā³ aun³ti² si³ka³la³hxi²sxā³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ye³ka³lxi¹txi³ a³la³nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Je³su²jah³la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ o²la³kxi²jau³su²

13 Nū²la² Ju³te²a² nū²kā³txa² ā³yān³ki³nū²kxi²xi²sxā³ i³yain³yah³lxi³ju³ta² ha³lo²a² yau³son³ye²ta¹hxai²hē¹la². Yān³tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ā³wa²to²hi²sxā³ nū²kxūn³txi³ sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tu¹ta²kxai³lu² sa²wa²lha²so¹xi²sxā³ ain³kxi¹xi²te³lhxā³ i³yain³yah³lxi³to³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³je³na³kxa² a²i³lxa² Pas²kwa²nxe³je³na³kxa², ha³lo²a² yain³te³lhxā³ ah³lxi³je³na³kxa³, yau³son³ye²yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, Je³ru³sa³lē²thi³na² wa²li³nhē¹ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 14 Ain¹ka³tu³ ka³yxuh³xa² ū³yho²hain¹tū³ka³txa² yxau³sxā³, po¹na² ū³yho³hi², o³ve²a² ū³yho³hi², kwa³sxa³xa² ū³yho³hi², nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² i²ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² ū³yho³hi²ki²ta³ka³lo³nū²a² sa²yatisxā³ o²la³kxi², nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² i²ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². 15 I²ain¹tāu³ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ hu³kxē¹ha² wē³sa² so¹sxā³, ka³yxuh³xa² i³si³wxai¹ki³ti³nha²nū³a² sa²xu³kxi²sxā³ we¹ta¹hxai²hē¹la². Wet¹sān²nū²la² a²nū²a² nū²kā³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³yo¹la²tā³hā³lo³sai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³yxuh³xa² yxo²ha³kxa¹ i³yo¹la²tā³hā³lo³sai¹xi², ū³yho³hi²ki²ta³ka³lo³a² sa²yati¹tū³ka³txa² yxau³ain¹ta¹ka³lo³a² nū²kxūn³txi³ wxa²wa²yatisa²tā³si³ka³la²kā¹kxai¹ni², ū³yho³hi²ta³ka³lo³a² wxa²sa²tā³yxu¹kā³kxai¹ni², yain¹ta¹hxai²hē¹la². 16 Nxe³ka³tu³ kwa³sxa³xa² ū³yho³hi²tū³ka³txa² yxo²xūn³txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— I²sah¹lxi³sā²lxi¹. A²yen³kxai¹na² yxo²ha³kxa¹ sa²so¹sxā³ ha³lo²a² wa²li³jah³lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹na² sxi²ha² ā³yati¹jah³lxi¹li¹. Thi³nā³xa² ū³yho³hi²yah³lxi³in¹thi³na² i³ya³kxah¹lxi¹lxi¹. Hxai²kxi²ai¹jā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³ju³ta², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² i²ain¹ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ha³teh³nxā³nxān¹jau³xa² sa²wa²lho²xi²sxā³ ain³kxi¹xain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Txa²wā¹na² sxi²ha² a³lxi²khai¹sa³nhai¹, i³ya³lūt¹isain¹kxa²hā³ta³nxān²ti³nū¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xau³hxai²tē³xitā² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ain³kxi¹xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²na³na¹. Je³su²jah³lai²na² nxe³jau³xau³hxai²tē³xitā² jā¹nxe³sxā³ a²wī³na² sxi²ha² a³lxi²khai¹jah¹lo²su² na³na¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū²kā³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xa² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ū³sa²nū²lxain¹jau³xa²sa¹:

— ih¹te²ta³ hxi²kan¹txi³lo³txa²ha²kxai³ kāi³in¹thi²li¹? Wā³nxīn¹sxā³ kāi³ju³ta² kāi³sxā³ ū³hū¹sa²si¹nhē³li¹, wxa²hxi²ka¹nīn¹ju¹ta² ū³yhe³kat¹sa²sīn¹sax³ku¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 19 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² sxi²hai²na² sa²nai¹hxtat³jah³lxi³nāu³nān²tu³, ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ka³tu³, sxi²ha² ta²hī³na² sa²ton³ta³lu²na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū²kā³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nhi¹lxi¹. Ye³ko³ Txa²wā¹sū³na² sxi²hai²na² kāin²yā¹līn¹na¹lai². Nxe³thi³na² ton³ki³ju³ta²sa¹: In²txa² wē³sa² a³li³la¹hī¹na¹ sxi²hai²na² ton³ān³si³wxe³ki³kxi³nān²tu³, hau³hau³kon³sxā³ wē³sain²txi³ to¹ni², sxi²hain²txi³ a²nū²a² ka³lxi¹tū³ka³txa² to³ni², nxe²xai³ki³kxai²nān²tu³ta¹ hu³, hā²wxān²txa³ wē³sai²na² a³li³la¹jah¹lain²txi³ yah³lo¹ni², sxi²hain²txi³ ta³lu²ni² nxe³hū³nx²na³li¹. Jā¹nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³la² i³nxai²na², ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²sxā³ wa³ko³nīn¹kxai²nān²tu³, ton³ta³lun²ti³he¹nxe³si¹nxān³tho³li¹. Ki³han³nhi¹lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

21 Yxân¹ta¹ Je³su²jah³la² wân³txa² hâi³jau³xa² î³ye³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tâu³khai³xa³sa¹;

— Txa²nû²ai²na² Txa²wâ¹sû³na² sxi²hû³na³li¹. Na¹kxai²nân²tu³ ya³lu²na¹kxai²nân²tu³, ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a¹la²ni²ka²tu³, ka³ten³su² î³sa²yxau³xi¹na²tu¹wi¹, a²si³yxau³tâu³a²su¹. Ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jau³xa² hâi³jau³xai²na², a²nû²a² ain³kxi²te²su² te²nû³ka³txa² â³ne³wxe³ain³ta¹hxai²txa³hê¹la². 22 Yxân¹ta¹ Kxâ³nxûn³tâu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² î³sa²yxau³xi¹ta¹lun²tâu³a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nâ³u³xai²na² sa²kxai³lu² wân³txai²na² sa²wa²lho¹xi²sxâ³ ain³kxi¹xain¹ta¹hxai²hê¹la². Ain¹ka³tu³ ha³teh³nxâ³nxân¹jau³xai²na² yxo²i², Je³su²jah³la² wân³txai²na² yxo²i² ain¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la², a²nû²a² a²ê¹nân¹jau³xa² a³la³kxi²jau³su²
23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³je³na³kxa², Je³ru³sa³lê²thi³na² Je³su²jah³la² yxau³hî¹na², yxau³sxâ³ wâ³nxin¹sxâ³ kâi³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³ta² a²nû²a² ka³lxa¹tû³ka³txa² î²ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² wân³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hê¹la². 24-25 Ain¹ta¹ Je³su²jah³la² a²ê¹nâ³a¹ wi¹ko³nha²sxâ³ a³la³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹;

— Tû¹ka³txai²na² yxo²i²û¹hain¹nxa³lho³na¹. Na¹ju³ta² a²nû²a² yxo²ha³kxa¹ au³txi³ a²ê¹nân¹jau³su² jau³xa² wâ²nxûh¹ a³la³kxi²ta¹lu²na¹nhâ¹. Na¹ha²kxai³ na¹xâ¹. Nxe³na¹ju³tsu², hai³txi³ a²nû²a² â³xa² î³hen³txi³sa²ju³ta³la³ yû³sa²nxa³kxan²ti³ a³la³kxi²khai¹nxe³hî³na¹nhâ¹, txai²lâ¹. Nxe³nha²ta¹hxai²hê¹la².

3

Je³su²jah³la² Ni³ko³tê²yah³la²î³ye³kxi²nyhu¹jau³su²
1 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² a²i²lxa² Ni³ko³tê²yah³lo²su² ta¹hxai²hê¹la². Fa³ri³se²a² nû³ka³txi³sain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² nû³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³su² ta¹hxai²hê¹la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ni³ko³tê²yah³lo²su² te²kxai³lu¹, ka³nxah³ti³na² wxâ³sxâ³, Je³su²jah³la² î³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹;

— Nxe³te²3sâ³lxi¹. Hxi²kan¹txi³si¹lxi¹. Wân³txa² wi¹jau³xa² î³yau¹û³sa²nân¹jah¹lo²si¹lxi¹. Nxe³te²lhxâ³, Txa²wâ¹sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ î³sa²si¹hâ³nxa²kxah³lo²sin¹ta¹. Nxe³te²sin¹jau³su², wxâ³i²na² yxau³ye³sa²sin¹sxâ³ wâ³nxin¹sxâ³ kâi³ye³sa²si¹nxa³nhê³li¹. Nnîn¹ju³ta² Sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ yxau³ya³nxa²kxe³su² wâ³nxin¹sxâ³ kâi³si¹nxa¹nhê³li¹. Yxân¹ta¹ Sû³na² yxau³ya³nxa²nxa³kxai²nân²tu³ hxi²kan¹nxa²hî³nx2nxa³i¹. Wâ³nxin¹sxâ³ kâi³in¹kxu¹jâ¹nxe³te²la³, hxi²kan¹txi³ kâi³hî³nx2nxa³lxi¹. Ta¹hxai²hê¹la².

3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹ î³ye³kxi²te²nah¹lxi¹;
— Î¹ne³ka²sai¹. Wân³txi³khai³xa² î³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. “Sû³na² wên³su² na¹tû¹xâ¹.” Nnîn¹kxai²nân²tu³ âh¹ a³li³sa³sxâ³ ton¹txa²hê³li¹. Yxân¹ta¹ âh¹ a³li³la¹sxâ³ to¹nxân³kxai²nân²tu³ hai³txi³ Sû³na² wên³su² ti³he¹nxe²nxân³tho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la². 4 Nxe³to³ta¹ Ni³ko³tê²yah³lai²na² wân³txi³kxai³lu¹;

— Ko³nxe²nxân³nhai¹. Îh¹nxe³te²sin²ta²ku², nxa²ha¹nhai¹. Yah³lon¹sa³nhai¹, txai²li¹. Na¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ân³ta³lo³hê²ti²sxâ³ âh¹ a³li³lah¹xin²nxa³lho³li¹. Ko³nxe² txa²hâ³ka³na² ê¹nâ³u³â³ a³wa²lih²xi²sxâ³ ân³ta³lo³hê²ti²sxâ³ âh¹ a³li³lah¹xin²nxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹;
— Î³yau³xa² û³hû¹kxi²sa²sai¹nxa²ha³kxai³, Txa²wâ¹sû³na² Yâu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² â³nxû²kwai³wih¹nxa²ha²kxai³, nnîn¹kxai²nân²tu³, âh¹ a³li³la¹nhîn¹ju³ta² yû³hî³nx2na³li¹. Nnîn¹kxai²nân²tu³, Sû³na² wên³su² hî³nxa¹lxi¹. Ta¹, nxe²nxân³kxai²nân²tu³, Sû³na² wên³su² ti³hex¹hî³nx2nxa³lxi¹. 6-7 “Âh¹ ton¹txa²hê³li¹” Ye¹nxa²ha¹li¹. Nxe³na¹jau³xai²na² î³wâ²txa³kxi²nha²txa³hê¹li¹. Jâ¹nxa¹jau³su² txa²wâ¹si²na² so¹lxi³ a³li³la¹nhê³kxai²nân²tu³, yuh³xai²nân²te²a² so¹lxi³ yxau³xai³lhî³ki³tâ³li¹. Yxân¹ta¹ Txa²wâ¹sû³na² Yâu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² we¹tê³kxai²nân²tu³, a²nû²a² tah²lxi³ wi¹we¹tê³lhî³nx2na³li¹. 8 Jâ¹nxa¹jau³su² it3i³su² a²ten³tâu³a¹ sa²xit3te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ka³tu³ it3ta²nxon³jau³xa² ain³ki²te²si¹lxi¹. Yxân¹ta¹ a²si³yxau³tâu³la³ ko³nxe³te²sxâ³lxi¹. “Îh¹ntû¹la³ta³ ai³te²la²ku².” Îh¹nû¹la²ta³ wxâ³te²la¹ku².” Nxe³te²si¹lxi¹. Jâ¹nxe³ju³tsû³nxe² Txa²wâ¹sû³na² Yâu³ka³jxah¹la² wxa²we¹tê³ju³ta² te²yâ¹nxe³te²hû³te²lxi³ wxa²we¹tê³te²ju²hê³li¹. Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³te²sxa³lxi¹. Ta¹hxai²hê¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ni³ko³tê²yah³lai²na² wân³txi³kxai³lu¹;
— A²yen³kxai²na² î³ye³kxin¹kxai²na², îh¹nxet3sxâ³ yû³hî³te²sin²ta²ku², nxa²ha¹nhai¹.

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹;

— Wxâi²na² I³sa³e² a²nû³ka³txa² a²hxi²kan¹te²si¹lxi¹. Yxân¹ta¹ hxi²kan¹te²xa³lhû³nxe² a²yen³kxai²na² â³ne³wxe³te²sxâ³lxi¹. 11 A²ya³la³tu³ wân³txi³tu³ e³kxi¹nxa²ha¹i¹. Ha³lo²a² e³kxi¹nxa²ha¹kxai²na² a³la³kxi²khai¹si¹na¹ha²kxai³, i²ta³lun²si¹na¹ha²kxai³ nxe³si¹nha²hê³li¹. Nxe³na¹kxe³a² so¹lxi³ e³kxi¹nx2ti³si¹na¹i¹. Nxe³nx2ti³si¹na¹ta¹ ten³ti³he¹yxah³lxi³si¹nxâ³lxi¹. 12 A²yen³kxa² yuh³xai²nân²te² yen³kxa² so¹lxi³ î³ye³kxi²ya³nx2ta¹i¹. Na¹ta¹ ain³kxi² yxau³xai³ti³he¹nxe³syah¹lxa³lxi¹. Jâ¹nxa¹kxai²nân²tu³

ha³na³ka³lxi³ oh³nãu³u¹tai²nãn¹te² yen³kxai²lê¹. I³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nãn²tu³
 ain³kxi²yah¹lxi³h³nxãn¹ji¹ku¹. Nxe³nx2ta¹nhai¹. 13 Jã¹nxa¹jau³su² hai³txi³ a²nũ¹la³
 oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ i³ka³la³sxã³ i²ki³te²sxa³yu²hê³li¹. Yxãn¹ta¹ Txai²na², Txa²wã¹sũ³na²
 Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3sa³jah¹lo² na¹xai²na² so¹lxi³, i²to³hxi²na¹hê³li¹. Na¹ha²kxai³
 kwên¹tai²na² i³ka³nxi²xi²sxã³ yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² wxã³ye¹nx2ta¹i¹.

14 Kxã³nhx¹nu¹tai²na² I³sa³e² nũ³kã³txa² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau²xai³lai¹nxa³ko³xa²
 ho²xai³lain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³hi¹nu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na², txih³xa² yãu³ka³txa²,
 kwa³thi³la² we¹kxa², tẽ³sxã³ hi³sa³ka³txa² ki³txi³ ã³kũ¹tain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. A²nũ²a² wĩx3txa²
 i³te²a² ten³sa²tã³kxai²nãn²tu³ i³we²nxi²si¹hain¹jau³su², ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. Ju¹tau³hxi²tẽx¹
 jã¹nxe³sxã³, Txai²na², Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³lot3sa³jah¹lo²na¹xai²na²
 hi³sa³ka³txa² ã³kũ¹sain¹tu¹wi¹. Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kĩ¹la³kxi²sa²sxã³ ã³kũ¹sain¹tu¹wi¹.

15 Sain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ a²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³, yxo²r²sain¹kxai²nãn²tu³, te²nãn²tu³
 Txa²wã¹sũ³na² i³xan³txi³ju³ta² yxau²sa²tẽ³ai¹nxa³kxe³su² ka³te³na² wi¹tãu³su² tãu³a¹
 yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² nxe³ta¹hxi²hê³lu². 16 Jã¹nxe³ju³kxi³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³kxai³lu² a³lxi²nê³na³la². A²nũ²a² yuh³xai²nãn²tu³ka³txi³ ki³nãu³xai²na²
 whã¹na¹, Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³kxai³lu² a³lxi²nê³na³la². A³lxi²nê³jau³su², A²ta²hai²na² hã¹nxe²
 wet¹sa²te²na² i³sa²si¹hã³ũ¹nhê³na²hê³la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² a²ten³te²su² te² i³nxãn²tu³,
 yxo²r²in¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² i³xan³txi³ju³ta² yxau²sa²tẽ³nxãn³kxe³su², ka³te³na² wi¹tãu³a¹
 i³nxa²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² i³xan³txi³ju³ta² yxau²sa²tẽ³nxãn³kxe³su², ka³te³na² wi¹tãu³a¹
 hã¹nxe² yxau²sa²tẽ³in¹tu¹wa². 17 Jã¹nxe³te³lhxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, ha³lo²a²
 yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² A²ta²hai²li² Je³su²jah¹lan²tu³ i³sa²si¹hã³na²hê³la². Nxe³ju³ta²sa¹,
 hai³txi³ a²nũ²a² yxo²r²jah³kxa¹ ne³te² i³nxai²na², ko³nxe³te³la³ i³yĩ¹li²si¹nx2ti³jau³la³,
 wxã³h³nxã²nxa³wa². Yxãn¹ta¹ wxa²ko³nxe³ti³ kã¹yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹kxi¹nx2ti³te³lhxã³
 wxã³na²hê³la².

18 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²r²te²su² te²an²tu³, hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹
 ko³nxe³te³la³ i³yĩ¹li²kxah³lo²su² h³nx2nxa³wa². “Ko³nxe³thin¹te²si¹lxi¹.” Sũ³na² wãn³txi³la³
 ai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²r²xa³kxai²nãn²tu³, te²lê¹ Sũ³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ ko³nxe³te³la³ i³yĩ¹li²kxe³su² yxau²xai³lhĩ³nx2na³la², kwên¹tai²nah¹lxi¹ Sũ³na²
 Ta²hai²na² hã¹nxe³te²na² sa²yxo²ã²ha²kxai³la². 19 A²ko³nxe³te³la³ i³yĩ¹lain¹ju³ta²sa¹:
 Je³su²jah³la² A²ha²te³jah¹lai²na² ha³lo²a² ko³xai²na² wxã³sxã³ yxau³yain¹to³kxan²ti³,
 A²ha²te³jah¹lai²na² te³nai¹nxa³kxe³tu³, hã¹nxe³sxã³ a²ka³nxah³ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³la².
 Ko³nxe³ti³ kã¹ain¹to³ha²kxai³, ain¹na³la². 20 A²nũ²a² i³lxi³thi¹nxa³te²su² te²an²tu³, ha³lo²a²
 a²ha²te³ju³ta² yxo²kwĩn¹kxain¹jau³su² hã¹a² yxau³yain¹na³la². A²ko³nxe³ti³ kã¹ain¹ju³ta²,
 a²nũ²a² ã³xa² i²an¹kxa²yain¹su², ain¹na³la². 21 Yxãn¹ta¹ a²ntũ²a² wain³txi³ kã¹i³te²su²
 te²an²tu³, a²ha²te³ju³ta² wxã³sxã³ yxau³sxĩ²yxau²xai³lain¹na³la². Ain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
 sa²yxo²wet¹sxã³ wain³txi³ kã¹ain¹ju³ta² wxa²ye³ka¹tẽ³lain¹na³la².

Je³su²jah³la² Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² nxe³nyha¹jau³su²

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nãu³kxai³lu¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²
 tẽ³ain¹sxã³ whã¹na¹ Ju³te²a²ko³xa² ã³wi¹hain¹ka³tu³, kan²txi³ yxau³ain¹ka³tu³, a²nũ²a²
 i³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhai¹ta¹hxi²hê³la². 23-24 Hau³hau³kon³sxã³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na²
 ha³lo²a² yu³tã³lxi³ yxau³sxã³ a²nũ²a² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhai¹nũ³ta¹hxi²hê³li¹. Nũ¹ã¹,
 E³nãu²je³na² Sa³lĩ²thi³na² un²ta³kxi²nxa³je³na², i³yau³xa² kãin² yũ³jen³su² ta¹hxi²hê³li¹.
 Nxe³ha²kxai³ nũ¹ã¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² yxau³sxã³ o²la³kxi²ta¹hxi²hê³li¹. Ain¹sxã³ a²nũ²a²
 ka³lxa²tũ³ka³txa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhai¹to³ta¹hxi²hê³li¹. Yãn¹tai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na²
 sxi²ha² kan²thi³na² ã³tũ¹kxain¹sã²nxa³hĩ¹na¹ ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhai¹to³ta¹hxi²hê³li¹.

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa²
 sa²kxai³lu² Ju³te²a² in³txa² sa²kxai³lu² i³yĩ¹lho¹kxi²yhu¹sxã³ i³ye³kxi²yhai¹ta¹hxi²hê³li¹.
 I³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹
 i³wi¹lhin¹nê³nha²si¹hain¹ju³ta² i³ye³ i³yĩ¹lho¹kxi²yhu¹sxã³ i³ye³kxi²yhai¹ta¹hxi²hê³li¹.
 26 Nxe³ain¹te³na¹ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹ wxã³sxã³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na²
 i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹³. Ha³la³je¹nai³tã² Jor³tãu²yau³xa² a²yxo²ha³tih³nãu³a¹
 yxau³nhĩn¹nai³tã² in³txa² he¹ye¹nxa³sĩn¹tai¹ti²ti¹. A²nxe³jah¹lai²na², a²lxa² Je³su²jah³la²,
 i³ye³kxi²sa²nhĩn¹tai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹ a²hĩ¹nai²na² Je³su²jah³lai²na² a²nũ²a² i³yau³xa²
 ã³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹sĩn¹na³li¹. Ai¹nha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³si³te³la³kxain¹sĩn¹na³li¹.
 Yxãn¹ta¹ wxã¹na² ã³si³te³la³kxi¹nxain¹sĩ¹nxa³i¹, hĩ¹na²su¹. Ta¹hxi²hê³li¹.

27 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa¹ũ¹yain¹te³nah¹lxi¹:
 — Hã³xã¹, Je³su²jah³lai²na² hxi²kan¹khai¹nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ki³na¹xai²na²
 yuh³xai²nãn²tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na¹: “Hxi²ka¹na¹xã¹.” Nxe³ki³kxai²nãn²tu³
 hã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³u¹tai²na² hxi²kan¹txi³lox3tẽ³ju³ta² so¹lxi³
 hxi²ka¹nhĩ³ki³tã³li¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹txi³lox3tẽ³lxa³kxai²nãn²tu³, hai³txi³

hxi²kan¹txi³he¹nxe³hĩ³ki³sxa³i¹. 28 Na¹ha²kxai³, txai²li¹ hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²txã³i¹. Yxã¹ta¹, Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo²kxah³lo²khai³jah¹la² a²ne³hẽ³txa² yxau³si¹sain¹jau³su² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Sa³ha²kxai³ wxã³ain¹ju³ta³tũ³a² a²ha³ta³nxax² ain³sxã³ e³ya³nx2ta¹i¹. Jã¹nxe³te³lhxã³ i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Ya³nx2ti³to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. 29 Na¹ha²kxai³ txa²yxau³xai³la¹jut3sũ³ju³ta²e³ya³nx2ta¹i¹. Na¹kxai³nãn²tu³; a²wẽ³sã¹ah³yah³la², a²sxe³xa³kã³lxa² wa²kõ³li²yhu¹kxai³nãn²tu³, a²wẽ³sã¹ah³lai²na² so¹lxi³, txu¹hai²na² a²wa³kxãn³yah³lo²la³ hĩ³nx2na³li¹. Jah¹la²kãin² i³ka³li³hĩ³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² ã³su² te²an²tu³, a²wẽ³sã¹ah³lai²na² a²ya³lxa²khai³su² te²an²tu³, hai³txi³ a²wa³kxãn³yah³lo²su² hĩ³nx2nxa³i¹. Hã¹nxe³sxã³a²ya³lxa² hĩ³nx2na³li¹. “Hã¹nxe³sxã³ a²wẽ³sã¹ah³lai²na² ã³nxi²nũ²te²lhxã³ nxa¹nhã¹.” Nxe³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹lo²su² te²an²tu³ a²wẽ³sã¹yah³la² wãn³txa²kãin² ka³li³jau³xa² ain³kxain¹kxai²nãn²tu³, te²ya³nxe³sxã³ i³ka³li³khai²nxe³hĩ³nx2na³li¹. “A²wẽ³sã¹ah³lai²na² txu¹ha² wa²kõ³li²yhu¹sxã³ kãin² i³ka³li³nhã³na¹. Nxe³ha²kxai³txai²li² te²ya³nxe³sxã³ ka³li³sa²nũ²nhã¹.” A²ya³lxa² a²e²nãn¹jau³su² nxe³hĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe² Je³su²jah¹la² so¹lxi³ a²wẽ³sã¹ah³lo²hũ³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. Hxi²kan¹khai³jah¹lai²la¹i¹. Yxã¹ta¹ txai²na² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²na¹xai²na² hã¹nxe³sxã³a²ya³lxa²hũ³jah¹lo²sa¹i¹. Hxi²kan¹jah¹lo²txã³i¹, txai²li¹. Na¹ha²kxai³ Je³su²jah¹lai²na²wãn³txa² wi¹jau³xa², txai²na¹xai²na² ain³kxai¹na¹kxai²nãn²tu³ ã³ka³li³lhxã³nxe³sa³nhai¹. A²ya³lxa²lo²su² i³ka³li³khai³ya³kã²ya³nxe² nxe³na¹nhai¹. 30 Nxe³ju³ta² Je³su²jah¹la² so¹lxi³hxi²kan¹kã²non³sxã³ yxau³xai³sa²tẽ³tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ txai²na¹xai²na² hau³hau³kon³sxã³hxi²kan¹kã²nxa³ton³sxã³ yxau³xai³sa²tẽ³a¹tu¹wi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ka³li³sa²nhai¹.

Oh³nãu³a¹ ka³nxi²xi²sxã³ wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lo²su² nxe³jau³su²

31 Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²na² oh³nãu³ta¹na² ka³nxi²xi² wxã³nũ¹nhẽ³jah¹lai²na²so¹lxi³ hxi²kan¹ta²si³yxau³khai³jah¹lai²la¹i¹. Yxã¹ta¹ a²nũ²a² ã³xa² yxo²ha³kxa¹hxi²kan¹ki³sxa³i¹. A²nũ²a² yuh³xai²nãn²ta³ko³xai²na² yxau³sxã³ ton¹tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na²yuh³xai²nãn²tũ³ka³txi³su² ki³tã³li¹. Ki³sa²kxai³ yuh³xai²nãn²jau³xa² so¹lxi³ e³tũ³ka³txi³su²ki³tã³li¹.

32 Yxã¹ta¹ oh³nãu³u¹ta¹na² ka³nxi²xi² wxã³nũ¹nhẽ³te²su² te²an²tu³, oh³nãu³a¹ ha³lo²a²i²ta³lu¹ni², ain³kxi²ta³lu¹ni² nxe³jah¹lo²sain¹na³li¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³hen³txi³nẽ³lain¹na³li¹. Nxe³nẽ³lain¹jau³xai²na² hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa² ain³kxi²te²la³ ka³lxa²ai¹nxa³wi¹. 33 Yxã¹ta¹i³hen³txi³hẽ³lain¹jau³xai²na² a²nũ²a² i²te²hũ³te²su² te²an²tu³, sa²yo²we¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²su² kxai²nãn²tu³, “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹le³jah¹lai²la¹xã¹. A²ya³la³tu³jau³tu³ wi¹le³jah¹lai²la¹xã¹.” Nxe³jau³xai²na² sa²ye³ka¹tẽ³hĩ³nx2na³li¹. 34-35 Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹ a²e²nãn¹jau³xai²lu¹: “Txa²ki³lha³lxa², a²ri³lxa² Je³su²jah¹la² i³sa²si¹hã³a¹tũ¹xã¹. A³ri³lkhã¹na¹nhã¹. Na¹ha²kxai³ Txa²yãu³ka³jah³lo²yxo²ha³kxa¹, kãin²ũ³hũ¹lkhã¹na¹nhã¹. Kwa² i³ta²ta²na³kxain¹nxa³lho³nã¹. A²nxe³jah¹la² txa²wãn³txa² so¹lxi³ e³tũ¹xã¹. A²yen³kxa²yxo²ha³kxa¹ kãin² hxi²kan¹txi³lox3tai¹na¹xã¹.” Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nxe³nhã²ta¹hxai²hẽ³li¹. 36 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li²te²su² te²an²tu³: “Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² yxo²tã²xã¹.” Nxe³yxau³xai²jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ ka³te³na² wi¹tãu¹ a¹ yxau²xai²lain¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹: “Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² sa²yo²ã³a¹xã¹.” Nxe²yxau²xai²jah¹lo²su² kxai²li¹. Hai³txi³ka³ten³nãu³la³ i²ai¹nxa³lho³li¹. “A²nxe³jah¹la² an³ta³kxai¹na¹nhã¹. An³ta³kxai¹na¹ju³ta² so¹lxi³yxau²sa²tẽ³ain¹tũ¹xã¹.” Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²e²nãn¹jau³su² nxe³hĩ³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ³la².

4

Je³su²jah¹la² Sa³ma³ri³tã²nãn¹ta¹ka³bxa²e³kxi²nyhu¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹fa³ri³se²a²nũ³ka³txa²a²ne³nxẽ³na²ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah¹la² a²nũ²a² ka³lxa²txi³ a²sa³wi³ha³lxi³lo³ti², ka³lxa¹txi³ i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹i², ain¹na³li¹. Yxã¹ta¹ hai³txi³, Jo³ãu² Ba³tis²jah³lo²la³a²nũ²a² a²sa³wi³ha³lxi³lot3sxã³ i³yau³xa²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹kxe³la³ka³lxa²nxa³wi¹. Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ³la². 2 Nxe³yã¹ta¹, a²ya³la³tu³ Je³su²jah¹la²a²kxã³nxax¹ a²sa³wi³ha³lxi³nũ³ka³txi³su² te²a² so¹lxi³, a²nũ²a² ã³xa² hxi²ka²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹ta¹hxai²hẽ³la². Hai³txi³ Je³su²jah¹lo² hxi²ki³la³, a²nũ²a²ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yhain¹ta¹hxai²nxa³hẽ³la². 3 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a²nũ³ka³txa²a²ne³nxẽ³na²ain³kxain¹jau³xai²na², Je³su²jah¹la² ain³kxi²sxã³ a³la³kxi²ka²tu³, Ju¹te²a²ko³nãu³a¹ ã³na¹sxã³wa²li³ta¹hxai²hẽ³la². Wa²li³ka²tu³, nũ¹ã¹ Ka³li³le²a²ko³xa² a²wa³li²te³lhxã³ ai³ta¹hxai²hẽ³la². 4 Nxe³ka³tu³, kã³nxũ³nxãn¹ko³xa² Sa³ma³ri²a²ko³xa² ã³hã³ti³sa²sai¹sãn²te³lhxã³ai³ta¹hxai²hẽ³la².

5 A²nxe³ko³xa² ã³nxai¹ka³tu³, Si³ka²thĩ³na², Sa³ma²ri²a²ko³xai²na² nxũ²kwai³ye³lan¹thĩ²na²yau³so³nxĩ²ta¹hxai²hẽ³la². A²nxe³thĩ²nai²na² kxã³nxi¹nu¹ta²kxai³ Ja³ko²ah³lu¹ta²kxai³

yxau³ta³ko³u¹ta²kxai³ un³ta³kxi²nxa³thi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ko³u¹ta²kxai³ Ja³ko²ah³lu¹ta²kxai³ yxau³sxā³, a²ki³ha³lxa² Jo³se²ah³la² ũ³si³wxē³no³tū¹hain¹ko³su² ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxe³thi³nai²na² Si³ka²thi³nai²na², kxā³nxu¹ta²kxai³ i³yau³xē¹na² po²su²te³na² u¹khai¹nxe³tē³na², Ja³ko²ah³lu¹ta²na² u³sxā³ we¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, u²lxā³nxai³nxā²ha¹te¹, ai³hxi²tha³nha²ka³tu³ i³yau³xē¹nai²na² a²yxo²ka³teh³la² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³ka³sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Ā³wxe³tē³na¹, txu¹ha² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹ta¹ka³lxu³su² te²kxai³lu¹ tū³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ū³whi¹sai¹te³lhxā³ tū³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ txu¹ha³ka³lxai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— i³yau³xa² ũ³hū¹sē¹ni¹. i³na²te³lhxā³ nxa¹nhi¹. Nain¹ta¹hxai²hē¹la². 8 Nxe³hī¹na², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxin³nāu³xa² he¹yain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Yain³txa² yo³hi²sxā³ so¹kxi²te³lhxā³, sxi²jen³nāu³a² aun³ta² hxa³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² so¹lxī³ nūh¹ yxau³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, Sa³ma²ri²a²thi³nān¹ta¹ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹ Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³yah³lo²si¹lxī¹. Txai²lē¹. Nxēn²nxa³i¹. Sa³ma²ri²a²thi³nān¹ta¹ka³lxu³sa¹i¹. Nxe³kj³sa²kxai³, ih¹nxe³kxa²ya³n³ti³ta³ i³yau³xa³ i³na²kxi²sa²te³lhxā³, nīn¹ji¹wi¹? Hai³txi³, Ju³te²a² nū³ka³txi³ i³na² Sa³ma²ri²a² nū³ka³txi³na¹xai²na² wi¹li³we¹yhu¹ki³ju³ta³la³ yū²nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe³tsā¹nxī¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² a²yen³kxa² wi¹te²a² ũ³hū¹nxa²ti³ten³na³ni¹. Ta¹, ā³ne³wxe²nxā³nxī¹. Hai³txi³ wxāi²li² i²sa²te²sxā³nxī¹. i²sa²te²sin¹kxai²nān²tu³, i³yau³xa² i³na²kxi²nxa²te³lhxā³ nxe³nxa¹te³nai²na², i²sa²te²sin¹kxai²nān²tu³, Sū³na² yen³kxa² a³la³kxin¹kxai²nān²tu³ i³ye³kxi²sa²hī³nxā¹nxī¹. “i³na²te³lhxā³ ũ³hū¹sē¹li¹.” Nxe³sa²hī³nxā¹nxī¹. San¹kxai²nān²tu³, Sū³na² i³yau³khai³xa² ũ³hū¹nxa²hī³na¹xī¹. A²nxe³jau³xai¹na² i²nān¹kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau³xai³li³nxā¹nxī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹, txu¹ha³ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Hxi²kan¹jah¹lāi³. i³yau³xa² u¹khai¹nxe³sxā³ si³hē²ta³ni¹khai¹nxe³ha²kxai³, wxāi²na² kwa³ta³iēn³ta³ ũ³whi¹sai¹ki³tēn³ta³ yū³nxān²nxa³ha²kxai³, nxe²na³li¹. Nxe³kxa²yu³su², ih¹nū¹la³ta³ Sū³na² i³yau³khai³xai²na² ũ³whi¹sai¹sxā³ ũ³hū¹sa²hī³nxān¹ji¹ku¹, nxa²ha¹nhai¹. 12 Kxā³nhxi¹nu¹ta²na² Ja³ko²ah³lu¹ta²na², txa²sū³nu²su² sin¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² wxa²xu³sxā³ i³yau³xē¹nai²na² wet¹lxā³ ũ³hū¹sain¹sīn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xai²na² jah¹lu¹tain²txi³ i³na²ha²kxai³, a²wē³ha³lxin³nāu³xu¹tain²txi³ i³na²kxai¹nha²kxai³, a²ka³yxuh³nāu³xu¹ta²na² a²wāi²lo³tain¹kxe³nāu³xu¹tain²txi³ i³na²kxai¹nha²kxai³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ja³ko²ah³lu¹ta²na² hxi²kan¹khai³lta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³kxan²ti³ a²wi¹li¹na², “i³yau³sa² ũ³whi¹sai¹na²tū¹xā¹.” Nain¹kxai²nān²tu³, hāi¹sxā³ i³yau³xē¹na² wxa²xu³sān²sxā³ ũ³whi¹sai¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹, wxāi²na² ā²la² hxi²kan¹khai³3nhī³nxān¹te²la¹ku², nxa²ha¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— i³yau³xai²na² ũ³whi¹sai¹jau³xai²na² i³nān¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³ ya³lxu¹xi²sa²nxa³kxe³su². 14 Yxān¹ta¹, a²nū²a² i²li²te²su² te²an²tu³, Sū³na² i³yau³khai³xa² ũ³hū¹ai¹na¹jau³nū³a² i³na²kxi²sa²nai²nān²tu³, a²ē¹nāu³nū¹na² i³na²wxe³nha³kxi²sain¹kxai²nān²tu³, i³nū³sa¹la³ka³kxi²hū³jau³la³ hāi¹nxe² kon³jau³hū³nxe² yen³kxi³hai¹nhī³nx2na³ni¹. A²ē¹nāu³a¹ yen³kxi³hai¹nhī³nx2na³ni¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, ya³lxu¹xi²ti³he¹nxa³ha²kxai³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau³xai³lai¹nha²kxai³ ai¹nhī³nx2na³ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ txu¹ha³ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe³jau³xai²na² ũ³hū¹sē¹li¹. San¹kxai²nān²tu³, ya³lxu¹xi²sa²nxa³kxe³su² ũ³whi¹sai¹xi²te³lhxā³ ā³wxā³ti³hex1toh³nxa³lho³li¹. Nxe³te³lhxā³ nxa¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— i³txu¹ni¹. Nīn¹ka³tu³, wxa²wē³sāi¹ah³la² i³kaix1son¹ka³tu³, te²a² wxāi²na² wā³li¹ja³hē¹ni¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³to³ta¹:

— Txa²in³txi³la³ yū³te²txā³i¹. Ta¹hxai²hē¹la². 18 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, txu¹ha³ka³lxai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Wxa²wān³txai²na² a²wē³sāi¹yah³la² yū³nxa²nxa³jau³xai²na² wān³txi³khai¹xai²la¹xī¹. A²wē³sāi¹a² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³kin¹jah¹la², te³sxā³ yxau³xai³li¹nhē³ni¹. Te³sxā³ yxau³xai³lhxā³ ā²to³hi¹nhē³ni¹. Nīn¹ka³tu³, a²ha² kwēn¹ta²na² tē³in¹jah¹lai²na², hai³txi³ wxa²wē³sāi¹sxa³xī¹. Nxe³ha²kxai³ wān³txi³tu³ i³ye³i¹nxī¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹, txu¹ha³ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lāi³. Hī¹na² i²a¹i¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² a²wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²su² ye¹lxī¹. 20 Jā¹nxa¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a²

ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³sē¹li¹. Ĩh¹ti¹la³ta³ o²la³kxi²hĩ³kĩ³te²la¹ku², nha¹nhai¹. Nxe³ju³ta²su¹, kxā³nhxī¹nu¹tai²na² txa²sũ³nũ²nāu³xu¹tai²na² wā³la³ka³txai²na² so¹lxĩ³ o²la³kxain¹to³sĩn¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹, wxa²nũ³ka³txi³ ĩ³nxi²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³ ĩ³nxi²na² Je³ru³sa³lẽ²thi³na² so¹lxĩ³ ĩ³ye³kxi²yah³lxĩ³to³hin¹tai¹ti²ti¹, Txa²wā³sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³ju³ta²su¹. Yah³lxĩ¹nha²kxai³: “Ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³jau³su² o²la³kxi²na¹tũ¹xā¹.” Nha¹kxai²nān²tu³, ĩh¹ti¹la³ta³ wain³txi³ o²la³kxi²hĩ³nha¹te²la¹ku², nha¹nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxet³sā¹nxi¹. Txa²wān³txai²na² yxo²tē²sē¹ni¹. Ha³lo²a² hau³kon³tē³na³ni¹. Nxe³tāu³a¹: “Txa²wā¹wĩ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³jau³la³ o²la³kxi²na¹tũ¹xā¹.” Yah³lxĩn¹kxai²nān²tu³, hai³txi³ wā³la³ka³ta²nāu³ai²na² so¹lxĩ³ o²la³kxah¹lxā³nha²kxai³, hai³txi³ Je³ru³sa³lẽ²thi³na² so¹lxĩ³ o²la³kxah¹lxā³nha²kxai³, yah³lxĩn¹tũ¹xī¹. Yxān¹ta¹, ha³lo²a² ĩ²li³jut³sũ³ju³ta² he¹yah³lxĩn¹kxai²nān²tu³, nxe³yah³lxĩn¹tāu³a¹ sa²wai³wait³sxā³ Txa²wā¹wĩ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹yah³lxĩn¹jau³la³ o²la³kxah¹lxĩn¹tũ¹xī¹. 22 Yxān¹ta¹, kwēn¹tai²na² Sa³ma³ri³tā²na² nũ³ka³txi³ ĩ³nxi²na²: “Txa²wā¹wĩ³na² ĩ³wi¹lxon³kxi²si¹kĩ³jau³su² o²la³kxi²si¹na¹xā¹.” Yah³lxĩn¹kxan²ti³, hai³txi³ Txa²wā¹wĩ³na² wi¹li²tũ³ka³txi³sah²lxā³nxi¹. Yxān¹ta¹, txa²nũ³ka³txi³na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³na¹xai²na² Txa²wā¹wĩ³na² wi¹li²tũ³ka³txi³su² si¹na¹xī¹. Nxe³si¹na¹ju³ta²sa¹: Txa²wā¹wĩ³na² a²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² jah¹la² Ju³te²a² nũ³ka³txi³jau³so¹ni¹. A²nxe³jah¹la² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxĩn¹ju³ta² ha³lo²an¹tũ³ka³txi³ ĩ³nxi²na² a²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxĩn¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxĩtu¹xī¹. Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txi³na¹xai²na² Txa²wā¹wĩ³na² wi¹li²tũ³ka³txi³si¹na¹xī¹. 23 Yxān¹ta¹ ha³lo²a² hau³kon³tũ¹xī¹. A²ha¹kwēn¹tai²na¹ hau³kon³na³ni¹. Nxe³kxai²nān²tu³: “Txa²wā¹wĩ³na² wain³txi³ wi¹lxo³kxi² ĩ³hĩ³ti³hi¹ta¹tũ¹xā¹.” Nxe³kĩ³kxai²nān²tu³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ wi¹lāin³nha²sxā³ wi¹lxo³kxi², wān³txi³tu³ wi¹lxo³kxi² nxe³kĩ³kxai²nān²tu³, wain³txi³ wi¹lxo³kxi²ti³hit¹hĩ³kĩ³tā²ni¹. Jā¹nxe³sxā³, wain³txi³ o²la³kxi²ti³hĩ³kĩ³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹wĩ³na² ten³nē³kxe³su² hĩ³nx2na³ni¹. 24 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ txa²wā¹ye¹na² ĩ²kĩ³kxah¹lo²su² nxa³xī¹, txa²wā¹sĩ³na² yũ²nāh¹jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Nxe³kxan²ti³, ka³te³na² a²si³yxau³tāu³su² ha²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ au³txi³ ĩ²ta³lu²nē³jah¹lo²su² ha²kxai³, nx2na³na¹. Nxe³ha²kxai³: “Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lxon³kxi²txai²lā¹.” Nxe³kĩ³kxai²nān²tu³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ whāi²na¹ wi¹lāin³nha²sxā³ wi¹lxo³kxi², wān³txi³tu³ wi¹lxo³kxi² nxe³si¹kĩ³jau³su² o²la³kxi²ya³sa³ni¹. Ju³ta² so¹lxĩ³ wain³na³ni¹. Ta¹hxi²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, txu¹ha³ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² te²a², a²ĩ³xa² Me³si²ah³la², wxā³nũ¹nhē³tu¹wi¹. Jau¹xai²na² so¹lxĩ³ ā³ne³wxe³sa³nhai¹. Wxā³nũ¹nhē³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxai¹ ĩ³yau¹ũ³nhē³tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹.

— Txa²na², ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹te³na¹xai²na² Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²sa¹xī¹. Ta¹hxi²hē¹la².

27 Nxe³hĩ¹na¹, ĩ³ye³ta³lu²nxa³hĩ¹na¹ a²sa³wi³ha³lxĩ¹nāu³xa² ā³wā¹l² tũ³xi²sxā³ Je³su²jah³lai²na² txu¹ha³ka³lxai²na² ĩ³ye³kxi²yhu¹ju³ta² ĩ²ain¹ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxĩ¹nāu³xa² sa²kxai³lu² ĩ³wā³txain¹kxan²ti³ kon³ton³ti² yxau³yain¹ta¹hxi²hē¹la².

— Yā¹te²ta³ ten³nxa²ji¹wi¹? Nxe³jau³xa² ĩ³ye³kxai¹nxa³ha²kxai³:

— Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ txu¹ha³ka³lxai²na² ĩ³ye³kxai¹nĩn¹ji¹ku¹, nxe³nxa²nha¹nhai¹. Nxe³jau³xa² ĩ³ye³kxai¹nxa³ha²kxai³, ta¹hxi²hē¹la².

28 Nxe³te³na¹, txu¹ha³ka³lxai²na² a²kwa³ta³lẽ³na² ā³sxā³ sxi²yhe³na² ĩ³xi²ka³tu³, a²nũ²a² sxi²yhe³na²na² yxau³ain¹tũ³ka³txa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹.

29 — Ne³ka³ki²sah¹xi¹sa¹lxī¹. Nũ¹ā¹ in³txa² yxau³na¹li¹. A²nxe³jah¹la², txa²si³to¹na¹tāu³su² tāu³a¹ kāi³to³ha¹ju³ta² yxo²ha³kxai¹ ĩ³tih³nxe³sain¹na¹li¹. Wxā³sxā³ ĩ³jah¹lxĩhē¹li¹. Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²sin²ta¹, jah¹lai²na²su¹. Ta¹hxi²hē¹la². 30 Nxe³te³na¹, tũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² sxi²yhe³na² aun³ti² wa²li³ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² a³ya³tain¹ta¹hxi²hē¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ a³ya³tain¹nxa³ta³lxā¹ a²sa³wi³ha³lxĩ¹nāu³xai²na² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. ĩ³yain³txa²si¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

32 Yxān¹ta¹:

— Txa²yain³txi³la³ ĩ³yai³na¹tũ³la³ yũ²na³li¹. Yxān¹ta¹, ā³ne³wxe³yah²lxā³lxī¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxi²hē¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxĩ¹nāu³xai²na² e³lain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— A²nũ²a² ā³xa² yain³txa² tē³sxā³ ũ³hū¹ain¹te²tān²ku², kĩ³nhai¹. Nēn³tain¹ta¹hxi²hē¹la².

34 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— “İ̄³yain³sxã³ ǖ³kxi²sa³nhã¹.” Na¹kxai²nãn²tu³, ka³li³sa²hĩ³nx2na³li¹. Ju¹ta² yã¹nx³sxã³ Txa²wĩ³na² r³sa²si¹hã³sa²jah¹la² a²e¹nãu³a¹ ǰu³txi³ te³nain¹jau³su² sa²yxo²we¹tai¹na¹kxai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²na¹kxai²nãn²tu³, ka³li³sa²hĩ³nx2na³li¹. “İ̄³yain³sxã³ ǖ³kxi²sa³nhã¹.” Na¹ke³la²te³kxai³, ju¹ta² yã¹nx³e² ai³sxã³ ka³li³sa²hĩ³nx2na³li¹.

35 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³yah³lxin¹te³nah¹lx1: “İ̄³la³kxa² ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ sa²tã³tũ¹tãu³a¹ so¹lx1, ka³ya³txa² kan¹tãu³a¹ wxa²nãu²so¹jah³lx1hẽ¹li¹.” Nxe³yah³lx1lx1. Yxãn¹ta¹, txa²wãn³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xa² sa²kxai³lu¹: “Ta¹wi¹. Ha³na³ka³lx1³ ten³sa²ka²la¹sxã³ ha³lo²ai²na² i²sa²sai¹jah³lx1hẽ¹li¹. A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² wxa²ain¹na³li¹. Txa²wãn³txa² te³nain¹jau³su² wxa²ain¹na³li¹. Wãn³txi³kxai³tu³ i³yau¹ũ³hain¹ki³kxai²nãn²tu³, tũ¹ka³txai²na² ye³jen¹na² sa²yxo²wet¹sain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, ha³lo²a² kãu³ki³jut3sxan³tai¹. Hau³kon³khai¹nx2na³li¹. Ka³ya³txa² kan¹ta³lun²sxã³ i³si³sa²te³kxi²na³na¹. Nxe³kxa² yã¹nx³sxã³, tũ¹ka³txai²na² sa²yxo²wet¹sa²te³lhxã³, nxe³sain¹ju³ta²nũ³a² hau³kon³na³li¹.” 36 Jã¹nxa¹jau³su², yain³txa² wxa²nãu²so¹te²su² te²an²tu³, a²yo³ha² yũ³tu¹wi¹. Nxe³kxi¹nãn²tu³ ka³lih³tu¹wi¹. Jã¹nx³jut3sũ³nx²e², a²nũ²a² sa²yxo²wet¹si¹hain¹yah³lxin¹jau³nũ³su² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nx³tũ³ka³txa² sa²yxo²wet¹sain¹tũ³ka³txi³nũ³a², ka³te³na² wi¹tãu³a² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Nain¹kxai²nãn²tu³, wxã²na² sa²kxai³lu² ka³lih³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yain³txa² wxa²nãu²so¹te²su² te²a² ka³li³hain¹kxa² yã¹nx³yah³lxin¹tu¹wi¹.

37 Txa²wã¹ki³na¹xai²na² Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ki³jut3sũ³na³li¹. A²wi¹lh¹nãn²tu³ txa²sa³wi³ha¹lx1su² te²an²tu³, txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² i³ye³sxã³ a²nũ²a² i³yau¹ũ³hain¹sãn²kxai²nãn²tu³, hã²wxãn³txa² a²si³yo³nãn²ta³ txa²sa³wi³ha³lx1³ ǰã³su² te²kxai³lu¹, te²yã¹nx³sxã³ txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² äh¹ i³ye³sxã³ i³yau¹ũ³hain¹to³kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹, nxe³kxai²nãn²tu³, ain³kxain¹tũ³ka³txai²na² sa²yxo²wet¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta² jut3Sũ³nx²e² txa²sa³wi³ha³lxa² a²wi¹lh¹na² txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² i³ye³sxã³ a²nũ²a² i³yau¹ũ³hain¹sãn²tũ³ka³txa² yain³txa²ki³a² ǖ³whi¹tũ³ka³txi³nũ³a² tũ³ka³txi³sai¹nha²kxai³, hã²wxãn³txa², ha³na³ka³lx1³ txa²sa³wi³ha³lx1³ ǰã³su² te²a² sa²kxai³lu¹, ãn³ta³lo³hêt¹sxã³ txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² äh¹ i³yau¹ũ³hain¹ka³tu³, ain³kxain¹tũ³ka³txa² sa²yxo²wet¹sain¹tu¹wi¹. A²nx³te²a² sa³wi³ha³lx1³ ǰã³xa² ä³ta³lo³hêt¹sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² e³te²su² te²nũ³ka³txa² ka³ya³txa² kan¹ta³lun²te²ki³a² wxa²nãu²so¹tũ³ka³txi³hũ³ka³txi³sai¹nha²kxai³ nxai¹nhj³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, txa²sa³wi³ha³lx1³ yain³txa³ki³a² ǖ³whi¹te²hũ³te²ain²txi³ i³ka³li³hi², ha³na³ka³lx1³, txa²sa³wi³ha³lx1³ ǰã³xa² ka³ya³txa² kan¹ta³lun²te²ki³a² wxa²nãu²so¹te²hũ³te²ain²txi³ i³ka³li³hi², nxe³hĩ³nx2na³li¹. Ha³lo²a², nxe³jut3sũ³na³li¹. Nxe³ju³tai²na², Sũ³na² wãn³txa², kxã³nxãn¹jau³xa² ä³si³wxẽ³no³tẽ³jau³xu¹tai²na², nxe³te³nah¹lx1: “A²nũ²a² yain³txa³ka³txa² ǖ³whi¹i², a²nũ²a² ǰã³su² te²an²tu³, yain³txa² wxa²nãu²so², ain¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xai²na², a²ya³la¹jau³tu³ jau³xai²la¹i¹. 38 Jã¹nx³kxe³hũ³nx²e², Sa³ma³ri³tã²na² nũ³ka³txai²na² txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txain¹yah³lx1hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, sa²yxo²wet¹sain¹tu¹wi¹. A²nx³tũ³ka³txai²na², kxãn³su² a²nũ²a² ǰã³lx1³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, kwẽn¹tai²na² so¹lx1³ ha³lo²a² hau³kon³yain¹na³li¹. Ain¹ka³tu³, wxa²wãn³txa² ain³kxi¹nx2tain¹ka³tu³, sa²yxo²wet¹sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, wxa²nũ³ka³txai²nãn²tu³, a²wi¹lh¹na² o²la³kxah¹lxan³kxan²ti³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² sa²yxo²wet¹sain¹ju³ta²nũ³a² a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹ju³ta² jut3Sũ³nx²e², a²nũ²a² ka³ya³txa² wxa²nãu²so¹te²hũ³nx²e² a²yain³txa²ki³a² ǖ³whi¹xa³kxan²ti³ wxa²nãu²so¹te²hũ³nx²e², yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³jen¹nãu³kxai³lu¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Si³ka²thi³nai²na² yxau³ain¹tũ³ka³txa² äñ³yã³nhai¹tũn³tũ³ka³txi³su² te²kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nx³tũ³ka³txai²na² ha³la³je¹na² txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain³kxain¹jau³xa² sa²kxai³lu¹: — Je³su²jah³lai²na², txa²ha³lo²a² txa²wẽ³son³ti³na¹hi¹nãn²tu³ kãi³xi²yxau²xai³la¹ju³ta² hu³, yxo²ha³kxa² nũn²ta¹ i³ye³kxi¹tũ³i³tũ³sa³na²li¹. Txu¹ha³ka³lxai²na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na², a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² ain³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Ain¹ka³tu³, Sa³ma³ri³tã²na² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² i³ha¹txain¹ka³tu³, i³ye³kxain¹te³nah¹lx1: — Kan²txi³, txa²sxi²ha² yxau³ya³sa²sãn²si¹nhẽ³li¹. Yhain¹ka³tu³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ye³ha¹li¹ a³lan²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Yain¹ka³tu³, ha³na³ka³lx1³ Si³ka²thi³nai²na² wã³kon³tũ³ka³txa² äñ³yã³nhai¹txe³nũn³tũ³ka³txa² ka³lxa¹nũn³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² wãn³txa² ain³kxain¹ka³tu³, sa²yxo²we¹tain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxe³te³nah¹lx1, tũ¹ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, txu¹ha³ka³lxai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lx1: — Nxt3sãn²si¹nxi¹. Hi¹na² sa²yxo²we¹tain¹nha¹x1. Je³su²jah³la² a²yxo²wãn³txi³khai³xa² ain³kxain¹nha¹ka³tu³ sa²yxo²we¹tain¹nha¹x1. Kxãn³su², wxa²wãn³txa² so¹lx1³

ain³kxi¹nxa²to³nha¹tai¹ti²tu³ni¹. Yxã¹ta¹, hî¹na²wxa²wãn³txain²txi³ ain³kxi². Je³su²jah³lai²na²wãn³txain²txi³ ain³kxi², nxe³sa²sîn¹jau³su² wi¹wi¹nxe² sa²yxow²we¹tain¹nha¹xî¹. Nha¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² Sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³jah¹lo²su² na³na¹. Yuh³xai¹nân¹tû³ka³txi³ki³na¹xai²na² ko³nxe³thin¹ki³ju³ta² sa²wa²su¹te³jah¹lo²su²na³na¹. Jau¹xai²a³la³kxi²nha¹xî¹. Ta¹hxi²hê¹la².

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹jah¹la² ki³lha³lxa² i³we²txi²jau³su²
43 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³ha¹li¹ a¹lan²ti³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² wa²li³ka³tu³ ha³lo²a² Ka³li³le²a²ko³xa² â³wih¹ta¹hxai²hê¹la².

44-45 Nxe³te³nah¹lxi¹:
— Txa²wâ¹sû³na² wãn³txa²i³hen³txi³jah¹lai²na², a²ha³lo²khai³xa² â³wih¹sxã³i³xi²kxai²nân²tu³, a²ka³lxa¹ti³khai³xa² i³wet¹lsi¹nyhain¹jau³la³ yû³ai¹nxa³i¹. Jãx¹sain¹nû³na³li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxi²hê¹la². Ain¹sxã³, Ka³li³le²a²ko³xa² â³wih¹ka³tu³, Ka³li³le²a²ko³xan¹tû³ka³txa²sa²kxai³lu² i³sa²nên¹kxain¹ta¹hxai²hê¹la². I³sa²nên¹kxain¹ju³ta²na³sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² wi¹kã³jah¹lo²su² na³na¹. Ha³la³je¹nhi¹nai³tã², a²nû²a² yxo²ha³kxa¹ Je³ru³sa¹lê²thi³na² ân³yân³ki³nû²kxi¹xain¹sxã³ i³yai³mi², Sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ i³ka²li²te³lhxã³o²la³kxi², ain¹tai¹ti²tu³na¹. Nxe³hî¹nai³tã² Je³su²jah³lai²na² yxau³ya³nhê³lain¹sxã³, ha³lo²a²nû³kxûn³ju³ta² so¹lxi³ kã³ya³nhê³lain¹tai¹tu³na¹. Î²ta¹lun²ki³tai¹tu³na¹. Wi¹kã³jah¹lo²su²na³na¹. Ka³li³le²a²ko³xan¹tû³ka³txai²na² wãn³txa², nxe³nha²ta¹hxai²hê¹la². Ain¹sxã³, Je³su²jah³lai²na² i³sa²nên¹kxain¹ta¹hxai²hê¹la².

46 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, sxi²yhe³na² Ka²na³thi³na² â³wih¹xi²ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thi³nãu³ai²na², ha³la³je¹nhi¹nai³kxai³ Je³su²jah³la² i³yau³khai³xa² â³sa²yãt¹sxã³ yain³txi³yau³ wi¹khaix¹jau³xa² sa²wet¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thi³nãu³a¹, hî¹na² â³wih¹xi²ka³tu³, a²nû²a² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hê¹la². Ka³far³na³u²thi³na², Ka³na³thi³nai²na² kû³we³ki²la² un²ta³kxi²nxa³thi³na² yxau³jah¹lo²su², ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah¹la² a²ki³lha³lxa² i³ton³kxi²ta¹hxai²hê¹la².

47 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²wi³nai²na² sa²kxai³lu² a²e¹nân¹jau³su² te³nah¹lxi¹:
— Hî¹na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²na¹nhã¹. Je³su²jah³la² he¹na³na¹. Ju³te²a²ko³xa² a³li³ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xai²na² he¹na³na¹. Î²sxã³ i³ye³kxai¹na¹tû¹xã¹. Ain¹ka³tu³ a²wi³nai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³ha¹txi²sxã³ kãin² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wê³sa² ya³lu²saun³kxi²sa²na³li¹. Kan³si²sxã³ i²sxã³ we²txi²sxû³xi²sê¹li¹. A²wi³na²wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la².

48 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu², i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— A²yen³kxa² nû³kxûn³te²a² i²yah³lxan³kxai²nân²tu³ yxo²i²sah¹lxin¹ju³ta² ten³ti³hex¹yah³lxa³lxi¹. Ta¹hxi²hê¹la².

49 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²hxi²kan¹jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. Hî¹na² kan³sxã³ wxã³sê¹li¹. Kãu³kxi²txa³hê¹li¹. Txa²wê³sa² ya³lu²kxi²sa²ju³ta²yan³txi³su², na¹nhai¹.

50 Yxã¹ta¹:
— Ă³nxi³xi²txu¹li¹. Wã¹lxa² wi¹we²nxi²sxã³ wi¹yxau³ye³nx2na³li¹, hî¹na²su¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jau³xai²na², a²wi³nai²na² sa²kxai³lu¹ ain³kxi²ka³tu³ â³nxi³xi²te³lhxã³ nxe²xai³ta¹hxai²hê¹la². 51 Ai³ka³tu³, tîh³na² kan³si²ka³tu³, a²sa²wi³ha³lxi³nãu³xa² sa²kxai³lu¹, a²hxi²kan¹jah³lai²na² sxi²ha² yxau³sxã³ a³li³ain¹te²nãu³xa² sa²kxai³lu¹, i³ha¹txi²sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²wê³sa² wi¹we²nxi²sxã³ ka³ten³ti³ yxau³na²li¹. Nain¹ta¹hxai²hê¹la².

52 Ain¹ka³tu³, a²hxi²kan¹jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i²wã³txi³sxi³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Îh¹nxe³hî¹nai³tã² we²nxi²lhai¹li¹? Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lû³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Sûn²ta³tai³tã² u³je³na³ka² â³ni²lã³ni²hî¹nai³tã² wê³sa² i³sû²kxi²sxã³ i³we²nxi²khai¹sîn¹na²hê³li¹. A²sa²wi³ha³lxi³nãu³xa² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la².

53 Nxe³ju³ta², a²wi³nai²na² ain³kxi¹xi²nha²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
— Hã³xã¹. Sûn²ta³tai³tã² te²yã¹nxe³hî¹khai³xai³tã², ti¹kxai²na² son³txi³ai³tã², Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxi²sain¹na²hê³na¹. “Ă³nxi³txu¹li¹. Wxa²wê³sa² we²nxi²sxã³, ka³ten³ti³ yxau²na³li¹.” Sain¹na²hê³na¹. Wain³na³na¹. Je³su²jah³la² yxo²i²a¹xã¹. A²wi³na² a²ê¹nân¹jau³la³ i³ye³kxi²nha²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ha²kxai³ a²wi³nãin²txi³, Txa²wã¹sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ yxo²i²i², a²sxi²ha² ya³lxi³hain¹tû³ka³txain²txi³ yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ yxo²i²i², ain¹ta¹hxai²hê¹la².

54 Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² nû³kxûn³txi³ kã³ain¹ju³ta², Ju³te²a²ko³xa² wa²li³sxã³ Ka³li³le²a²ko³xa² â³wih¹sxã³ yxau³hî¹na¹ kã³ain¹ju³ta¹, â³ta³lo³hê²ti²sxã³ nû³kxûn³txi³ kã³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

5

Ī³ye³na² a²yo²ka³teh³nāu³a¹ yxau³jah¹la² i³we²txi²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ kwēn¹ta²kxai³lu¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³yā³nū¹tain¹sxā³ i³yai³ni², Sū³na² i³wā³nxīn²kxi², nxe³ain¹je³nāu³wa³kxa² hau³kon³ye²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³te³lhxā³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, Je³ru³sa³lē²thi³na² wā²ka³la³sxā³ a³li³nhē¹ta¹hxai²hē¹la².
2 A²nxe³thi³nāu³a², sxih²yo²a² o³ve²a³ nū³ka³txa² ā³wi²xi²ta³yo²a² yū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³yo²a² a²yo²ka³teh³nāu³a², Ī³ye³na² a²i³lxa² Be³te³sa²ta²yau³xa² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³je³nai²na² a²yo²ka³teh³nāu³a², sxi²ha² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ thi³na² yū³ta¹hxai²hē¹la².
3 A²nxe³thi³nāu³a¹, a²nū²a²nāu³xa² i³ton³tū³ka³txa² ye³han³tū³ka³txa², su³kan²ta³kxi²tū³ka³txa², txa²wā¹nū²ai²na² whāi²na¹ kan²ta³kxi²tū³ka³txa² sxa²ho³hain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
4 Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Sxa³sxā³ wah³nxe² sxa³na¹nhā¹. Na¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² Sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ wā²nxūh¹ i³yī¹li²nū¹nhē³ju³ta² hau³kon³na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, Sū³na² a²sa³wi³sa² oh³xan¹jah¹la² a³ka³ni³xi²sxā³ wxā²nū¹la² Ī³yau³xai²na² sa²ta³kāu³ta³kāu³nxe²na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, a²nū²a² i³ton³te²su² i²li³te²su² te²an²tu³ ā³nxi³lhxā³, a²nū²a² ā³xa² yxo²ha³kxa¹ ā³ne³ka²ta¹sai¹sxā³ ā³nxi³kxai²nān²tu³, Ī³yau³xa² ā³nū¹nhā²na³na¹. A²nxe³jah³lo²su² kxai²nān²tu³, we²nxi²ta³lu²nai¹nhī³nx2na³na¹. Kxān³su² te²yā¹nxe³to³hxai²na²hē³na¹. Jā¹nxe³nhē³tū¹xā¹. Nxe³tāu³a¹, Ī³yau³xa² ā³nū¹sa³sxā³ we²nxi²sa²ju³ta², txa¹li² ten³sa³nhā¹. A²nū²a² i³ton³tū³ka³txa² wān³txa², a²e¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha³sxā³, nxēn³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³sxā³ sxa²ho³hain¹ta¹hxai²hē¹la².
5 A²nxe³tū³ka³txai²na², in³jah³la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ hxi²ka² hxa³sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²li³ki²sxā³ nxe³ko³xa², kan²ta³kxi² sxa²xai³kwē³kon³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah³la² a²nū²a²nāu³xai²na² nxū²kwāi³ye³yo³lō³tāu³a¹ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la².
6 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ yau³son³ye³ka³tu³, sxa³yain¹jah¹la² i²i², a³lu²txi³ i³ton³ju³ta² ā³ne³wxe², ai¹nha²kxai³ i³wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— We²nxi²ti³ten³khai¹nxe³nxa²ji¹wi¹? Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².
7 Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe²3sā³lxi¹. We²nxi²txi³ ten³khai¹sa³nhai¹. Na¹ha²kxai³ yxau³sxā³ Ī³yau³xai²na² ān³ta³kāu³ta³kāu³ju³ta²nū³a² wah³nxe³to³ha¹i¹. We²nxi²sa²txai²li¹. Na¹ta¹ a²nū²a² i³sa³te¹la³ yū²nxa³i¹. Sa²nxa³kxe³su², Ī³yau³xai²na² ā³ta³kāu³ta³kāu³kxai²nān²tu³, hai³txi³ a²nū²a² sa²ha³lxo¹so¹sa²sxā³ Ī³ye³na² ū³nhū¹sa²te²la³ yū³sa²nxa³kxe³su², ā³nxi³lhxā³ ā³nū²a²tū¹xā¹. Nxe³na²te²i³, a²nū²a² ā³sa²so¹li³ ā³ne³ka²ta¹sain¹sxā³ i³yau³xa² ā³nū¹ain¹ka³tu³, we²nxain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ txa¹i²na² ā³nū¹sa²sxā³ we²nxi²sa²ju³ta²la³ yū³sa²nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:
— Ī³sa²yxau³sxā³ wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² sa²sot¹sxā³ ā³nxi³txu¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Ai¹nhā²kxai³, in³jah³lai²na² sa³ko³plu² kwēn¹ta²kxai³ we²nxi²ta¹lu²ni²ka³tu³, a²sxa³ka³lo³a² wā²nxūh¹ sa²so¹sxā³, a²yu³kxa² ā³nxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹na¹, Sa²ba³to³ nxe³ju³ta², Ju³te²a² nū³ka³txa² Ī³ye¹nxi²yhai¹to³ju³ta² ti³wa³ki³lon³ta¹hxai²hē¹la².
10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³nhai¹tūn³tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹, in³txa² we²nxi²jah¹lai²na² i²sxā³ i³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Hī¹na² sa²ba³to³ nxe³ki³tā³ji¹. Kī³sa²kxai³, ha³ya³kxa² wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² tē³sxā³ ā³nxi³sīn¹txa²hē¹li¹. On³sxā³ kāi³xa³lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

11 Yxān¹ta¹, i³wa²lū³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— A²nū²a² i³we²txi²sa³jah¹la² i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “Wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³ ā³nxi³txu¹li¹.” Sain¹na²li¹. In³jah³lai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— ĩ¹te²ta³ i³ye³kxi¹nxain¹thi²li¹? “Wxa²sxa¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³ ā³nxi³sē¹li¹.” Nxe³nxain¹tē³nū¹tai¹li² ĩ¹te²khai³ta³ i³ye³kxi¹nxain¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

13 Yxān¹ta¹, we²nxi²jah¹lai²na², Je³su²jah³la² a²i³lxa² a³la³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ju³ta²sa¹: Ha³la³je¹nīn³kxai³, a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² ā³yān³ki³nū²kxai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² hāi³a² i³ha²li³si³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³la² he¹yai¹nxa³ha²kxai³, we²nxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe² i³yi¹li²hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹, ye³jen³nāu³kxai³lu¹, Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²nāu³a¹ he¹ain¹tāu³kxai³lu¹, in³jah³lai²na² i³ha¹txain¹ka³tu³, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hī¹nai²li² wi¹lain³kxi²nhān¹nhai¹. Nī¹nha²kxai³, a²wēn³txa³ ko³nxe³ju³ta³la³ kāi³xi²sxā³ yxau²ka³txa³hē¹li¹. Kāi³in¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² ā³la² khāuh¹lxa³thin¹khai¹nxe³ju³ta² a³ya³tin¹kxa²yan²ti³sa²yo³nxa²ha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³ka³tu³, in³jah³lai²na² sa²kxai³lu² a³li³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hāi¹tūn³te²nāu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ī³we²txi²sa³jah¹la² a²i³lxa², Je³su²jah³lai²na² i³we²txi²sa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
16 Nxe³ju³kxai³lu¹, Je³su²jah³lai²na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² i³we²txi²ju³kxai³lu¹, Ju³te²a² nū³ka³txa²

a²hāi¹tūn³te²nāu³xa² sa²kxai³lu¹ kāin² ī³xan³tain¹ta¹hxi²hē¹la². Ī³xan³tai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² khāuh³lxa³tain¹ju³ta² te³ni², Je³su²jah³la² ī³su²lhā³te³lhxā³ o²la³kxi², ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³si¹hain¹ju³su², Je³su²jah³la² a³ya³tain¹ta¹hxi²hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha²te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wi³na² wa³kon³na²wi¹. Ha³ya³kxa² wa³kon³ti³hē¹xai¹nxa³wi¹. Ai¹nha²kxai³, Txai²na²sa²kxai³lu² wa³kon³na²wi¹. Na¹hxi²hē¹la².

18 Ain¹nxa²ha²te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhāi¹tūn³te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ī³su²lhā³ti³ten³khaix¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ain¹ju³xa²sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² sa²yo²ā³sxā³ wa³kon³nān³khi³. Nain¹ju³su²: “Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ Txa²wi³nai²la¹ī.” Ain¹na³li¹. Ain¹sxā³ te²yā¹nxe³te²lox³nha²sxā³ ā²la² kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² kái³nān³khi³. Nain¹ju³su², ī³su²lhā³te³lhxā³ ā²la² ten³khaix¹ain¹ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² hxi²kan¹khai¹nxe³ju³su²

19 Nxe³nxa²ha²te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ wān³txan²tu³ ī³ye³ya³nx²ta¹ī¹. Hai³txi³ A²tah²na¹xai²na² a²yen³kxa²nūh¹ kái³a¹ju³ta² yū²nxa³ī¹. Hxi²kan¹txi³ nūh¹ kái³sa²hxi²nxa³hē¹li¹. Na¹ha²kxai³, hāi¹sxā³ Txa²wi³na² yen³kxa² kái³ju³ta² so¹lxi³, A²tah²na¹xai²na² ī³sxā³ kái³a¹ī¹. Txa²wi³na² kái³ju³ta² ha³kxa¹ kái³hxi²so¹ya³nx²ta¹ī¹. 20 Jā¹nxe³ju³su², Txa²wi³na²a²e¹nān¹ju³xa²sa¹: “Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³, a²yen³kxa²kái³a¹ju³ta² ha³kxa¹ ī³ya¹ū³ai¹nhxi²na¹hē³na¹.” Sa²na³li¹. Nxe³sa²ju³ta², hī¹na²ī³ton³jah¹la² we²txi²ye¹nx²ta¹te²ni²ti². Ye¹nx²ta¹ha²kxai³, a²yen³kxa²nū³cxūn³te²a²kái³ya³nx²ta¹te¹ni²ti². Yxān¹ta¹, ye³jen¹na²a²yen³kxa²ā²la²nū³cxūn³khai¹nxe³te²a²ka³lxa¹te²a², Txa²wi³na² ī³ya¹ū³sa²tu¹wi¹. Sa³kxai²nān²tu³, kái³ya³nx²ta¹tu¹wi¹. Na¹ju³ta¹nān²tu³, wxa²nū³ka³txai²nān²tu³, ī²yah³lxi¹n¹kxai²nān²tu³. “Nū³cxūn³khai¹nx²nxān³ko¹. Jā¹nxūn³nxa³ko¹.” Wxāi²kxai³yah³lxi¹n¹tu¹wi¹. 21 Jā¹lxin¹ha¹ju³ta¹nān²tu³ta¹, txa²nū³cxūn³nha¹ju³ta¹nān²tu³ta¹: Txa²wi³na² hxi²ka², a²nū²a²ya³lu²kxan²ti³, hxi²kan¹txi³ī³wē²ti¹xi¹sxā³ka³ten³su²ī³sa³yxau³xi²ye²ha²kxai³, ka³ten³su²we²txi²jah¹lai²la¹ī¹. Jā¹nxe³sxā³A²tah²na¹xai²na²a²nū²a²a²te³na¹kxa²so¹lxi³, ya³lu²ju³ta²ka³ten³txi³we²txi²jah¹lo²sa¹ī¹.

22 Jā¹nxa¹ju³xai²nān²tu³ta¹, txa²hxi²kan¹txi³ha³lo²a²wā²nxū¹hain³nha¹ju³ta¹nān²tu³ta¹: A²nū²a²ha³lo²ai²na²yxau³ai¹nhī¹na²kái³yxau²xai³lain¹ju³ta¹nān²tu³, Txai²na²A²tah²na¹xai²na², yxan¹nāu³a¹ha³lo²a²wā²nxū¹hī²sxā³wā²nxū¹hain³nha¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, kái³ain¹kxa²yā¹nxe³sxā³, wī¹lhin¹te²nū³ka³txa²wi¹lhin¹sxā³ī³yī¹li¹na¹ha²kxai³, ha¹na³ka³lxi³ī³lxi³thi¹nxa³tū³ka³ta²ī³lxi³sxā³ī³yī¹li¹na¹hxi²ha²kxai³, a²nū²a²yo²ha³kxa¹nxe²xai³lai¹na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³, Txa²wi³na²hxi²kan¹txi³lot³sa²sxā³ha³lo²a²wā²nxū¹hain³nha¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²su¹, Txa²wi³na²a²e¹nān¹ju³su²te³nah¹lxi¹: “Txai²li²hai³txi³a²nū²a²kái³yxau²xai³lain¹ju³ta²ī³yī¹lain¹nxa³lho³na¹. Yxān¹ta¹, Txa²tah²hai²na²so¹lxi³ī³yī¹lai¹tū³xā¹.” Sain¹na¹li¹. Sai¹nha²kxai³, ha³lo²a²hxi²kan¹txi³wā²nxū¹hain³nha¹tu¹wi¹. 23 Na¹ha²kxai³a²nū²a²yo²ha³kxa¹ī³sa²nēn¹kxi²sain¹tu¹wi¹. Txa²wi³na²ī³sa²nēn¹kxain¹kxa²yā¹nxe³sain¹tu¹wi¹. Ju³ta²Txa²wi³na²ten³na³li¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a²ī³lī³te²nān²tu³, A²tah²na¹xai²na²ī³sa²nēn¹kxi²sai¹nxa³kxai²nān²tu³, te²yā¹nxe²Txa²wi³nān²txi³ī³sa²si¹hā³sa²jah¹lain²txi³ī³sa²nēn¹kxai¹nh³nx²nxā³ī¹.

24 A²ya³la³tu³wān³txi³tu³e³kxi¹nx²ta¹ī¹. A²nū²a²a²ten³te²su²te²an²tu³, txa²wān³txa²ain³kxi², Txa²wi³na²ī³sa²si¹hā³sa²jah¹lu¹ta¹na²yo²ī²ī², nxe³sain¹sin¹kxai²nān²tu³, ka³te³na²wi¹tāu³a¹al¹hun³tu²yxau²xai³lain¹na³li¹, kwēn¹tai²nah¹lxi¹. A²nxe³jah¹lo²su²kxai²nān²tu³, wī¹wi¹nxe²kwēn¹tai²na²ya³lu²tāu³ā¹a¹lī³ā³ya¹ka³tu³, ka³ten³nāu³a²sa²kxai³lu²ā³sa²ha³ti³sa²sai¹sxā³yxau³ain¹na³li¹. A²nxe³jah¹la², yxan¹nāu³a¹hāi¹nxe³sxā³wī¹lhin¹sxā³ī³yī¹lain¹nha¹tu¹wi¹. A²hī²na², kái³yxau²xai³lain¹ju³ta², ain¹nha¹tu¹wi¹. 25 A²ya³la³tu³wān³txi³tu³ī³ye³kxi¹nx²ta¹ī¹. A²nū²a²kō³nxe³ti³kái³ain¹te²su²te²an²tu³, ya³lu²te²hū³sxā³Sū³na²Si³yxau³tāu³a¹yxau²xai³lain¹tu³ka³txi³sain¹na¹li¹. Yxān¹ta¹ha³lo²a²hau³kon³tu³na². Nxe³tāu³a¹a²nū²a²ya³lu²te²yā¹nxe³tū³ka³txai²nān²tu³, Txa²wān³txa²Sū³na²Tah²na¹xai²na²wān³txa²ain³kxi²sain¹kxai²nān²tu³, a²ha¹ain³kxi²sain¹te²a²whāi¹na¹tah²lxi³ka³ten³su²yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Kwēn¹tai²na²ha³lo²a²hau³kon³na³li¹. 26 Nxe³ju³ta²Txa²wi³na²ka³te³na²six³ka³ti³ya³h³lo²khai¹xai²la¹ī¹. Nxe³te²sa²kxan³ta¹ai¹nha²kxai³, A²tah²na¹xai²na²ka³te³na²si³ka³ti³na²kxa²yā¹nxe³te²su²te²yā¹nxe³sxā³ti³hit¹līsa²na²hē³li¹. 27 Jā¹nxa¹ju³tsu²Txa²wi³na²ī³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹: “Wxāi²a²a²nū²a²Tah²si¹lxi¹. Nxa²ha¹ī¹. Nxa²ha¹ha²kxai³hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹ī¹. Txa²wi³na²sa³na²hē³li¹. Sa³ha²kxai³Txai²na²hxi²kan¹txi³a²nū²yo²ha³kxa¹kái³yxau²xai³lain¹ju³ta²wā²nxū¹hain³nha¹sxā³ī³yī¹lai¹na¹tu¹wi¹. Txai²na²a²nū²a²Tah²sa¹ī¹. Txa²wi³na²Tah²nūn³sa¹ī¹. Na¹ha²kxai³ai¹na¹tu¹wi¹.

28 Txa²wān³txai²na²ī³ye³kxi¹nx²ta¹ju³xai²na², ī³wā³wā³txi³yah¹lxi³txa³hē¹li¹. “Ī³h¹nxe³ju³ta²e³ji¹ku¹.” Sah¹lxi¹txa³hē¹li¹. Ha³lo²a²nxe²xai³tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹a²nū²a²e³la²ya³lu²hāi¹nxi²te²su²te²a²txa²wān³txa²ain³kxi²sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nān²tu³ka³ten³su²

a³li³ain¹tu¹wi¹. 29 A³li³ain¹ka¹i²nân²tu³, a²nũ²a² wi¹lhin¹sxã³ kâi³ain¹te²nũ³ka³txa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxã³ ka³te²na² wi¹tâu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxân¹ta¹, a²nũ²a² i³li³xi³thi¹nxa³txi³ kâi³ain¹te²nũ³ka³txa² ha³na³ka³lxixi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxã³, Sũ³na² i³hi³txain¹ju³ta² â³yũ¹ka³ain¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ju³ta² wxa²ye³ka¹tê³ju³su²

30 Txai²li² hxi²kan¹txi³ a²yen³kxa² nxũ¹hĩ²sxã³ kâi³te²txã³xi¹. Yxân¹ta¹, Txa²wĩ³na² wãn³txa² ain³kxi²so¹sxã³ wã²nxũ¹hain³nha²sxã³ i³yĩ¹lai¹na¹l¹. Na¹ha²kxai³ wain³txi³ wã²nxũ¹hain³nha¹l¹. Na¹ha²kxai³ hai³txi³ txa²e¹nãu³a¹ au³txi³ te³na¹ju³la³ o²la³kxi²te²txã³l¹. Yxân¹ta¹, Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²nu¹ta¹na² te³nain¹ju³xa² so¹lxixi³ o²la³kxi²te²sa¹l¹.

31 Txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³te³lhã³ na¹l¹. Wãn³txa² so¹lxixi³ e³kxi¹nx2ta¹l¹. Yxân¹ta¹: “Wxa²wãn³txa² wãn³txi³sxa³l¹.” Nxe³sah²lxin¹nhai¹. Nxe³na¹ju³xai²na² nũh¹txai²na² so¹lxixi³ i³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nân²tu³, a²nũ²a² â³xa² i³ye³yo²nũ¹sai¹nxa³kxe³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nân²tu³ i³wã³ti³sah¹lxixi³hĩ³nxa¹lxi¹. 32 Yxân¹ta¹, a²nũ²a² â³jah³la² txa²yen³kxa² i³hen³txi³nxa²lxixi³si¹sain¹ju³su² e³na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³ye²sain¹ju³xa² wãn³txi³khai³xai²la¹l¹. 33 Jã¹nxa¹ju³su², Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² i³ye³sxã³, txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³na²hẽ³li¹. Nxe³jut3su², ha³la³je¹nai³tã² wxa²sa²wĩ³ha³lxixi³nãu²xa² i³sa²si¹hã³ain¹yah³lxin¹ta¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³ka³txi³Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹ti²ti¹. 34 Yxân¹ta¹ a²nũ²a² i³ye³yo²nũ¹si¹sain¹ju³su² yũ¹ti³sa²nxa³kxan²ti³ wain³txi³ e³a¹wi¹. Na¹ta¹ Jo³ãu² Ba³tis²jah³la² i³ye³sxã³ txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³na²hẽ³li¹. Ya³nx2ta¹l¹. Nxe³na¹ju³xai²na² ain³kxi¹xi²si¹nx2ta¹ju³su² wxa²ka³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² sa²wa²sut1si¹nx2ta¹ju³su² e³kxi¹nx2ta¹l¹.

35 Jã¹nxa¹ju³su², Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² wi¹sa²ko²ko²kxi²nẽ³te²hũ³nxe² yxau²xai³la³kxi¹nx2tain¹to³ta¹ti²ti¹. Nxe³nx2txai¹nha²kxai³, jũ¹nxe² kxãn³su² wxa²sa²kĩ³kxi¹nx2tain¹ju³ta¹na² wi¹lxon³kxi² yxau²xai³la³kxain¹yah³lxixi³to³hin¹ta¹ti²ti¹.

36 A²nxe³jah¹la², txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³ta¹ti²ti¹. Na¹ka³tu³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txa² hxi²kan¹ju³ta² yũ²na³li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: Txai²na¹xai²na² ha³lo²a² kâi³ya³nx2ti³to³ha¹l¹. Txa²wĩ³na² wa³ka³li³yu³ta² kâi³ta³lun¹si¹sa²ju³su² i³sa²si¹hã³sa²na²hẽ³li¹. Nxe³si¹sa²ju³su² kâi³ya³nx2ti³to³ha¹l¹. Ya³nx2ta¹ha²kxai³ Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²ju³xa² wxa²ye³ka¹txa²lxa¹l¹. Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai²na² wãn³txa² txa²yen³kxa² i³yau¹ũ³nx2ti³ka³txi³ yã¹nxe², txa²kãi³a¹ju³ta² â³la² hxi²kan¹khai¹nxe² wxa²ye³ka¹txa²lxa¹l¹. 37 Jã¹nxe³jut3su², Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²nu¹ta¹na² i³ye³sxã³ sa²wxi²kat1sa³na²hẽ³li¹. Txa²wĩ³na² sa²wxi²kat1si¹sa²ju³xai²na² i³ye³kxi¹nx2ti³si¹sain¹to³nha²hẽ³li¹. Yxân¹ta¹, wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wĩ³na² wãn³txa² ain³kxah¹lxa³nha²kxai³, Txa²wĩ³na² i³yah³lxa³nha²kxai³ yah³lxixi³hxi¹nhe³li¹. Yah³lxin¹kxan²ti³ i³ye³kxi¹nx2ti³jah¹lai²la¹l¹. 38 Wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na², hai³txi³ Txa²wĩ³na² wãn³txi³la³ wxa²e¹nãu³a¹ au³txi³ â³wih¹ti³he¹nxe³nx2ti³xa³l¹. Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²su² na¹xai²na² sa²yo²wet1sah²lxa³nha²kxai³lu¹.

39-40 Jã¹nxa¹ju³su², wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na², Sũ³na² ha³te³hxã³na² kxã³nxi³tã²ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³ju³xu¹ta¹na², kãin² o²la³kxah¹lxixi³to³hin¹ta¹ti²ti¹. “Txãx1ti³xai²na² a²la³kxi²kĩ³kxai¹nân²tu³ ka³te²na² wi¹tâu³a¹ a³ya³ti³kĩ³tũ¹xã¹.” Nxe³yah³lxixi³to³hin¹ta¹ti²ti¹. Yxân¹ta¹, nxe³ta³nxã³nxai²nân²ju³xa² nxe³te³nah¹lxixi³: “Ka³te³na² wi¹tâu³a¹ a³ya³ti³na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta²te²a², wxã³sxã³ i³ye³kxi¹txain¹yah³lxixi³hẽ³li¹.” Ta¹hxai²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³, wxa²yu³ta², wxã³sah¹lxin¹ke³la³te²kxai³, ka³te³na² wi¹tâu³a¹ ũ³yen³kxi¹nx2ti³hĩ³na¹l¹. Yxân¹ta¹ wxã³ti³he¹yxah²lxan³ta¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³ ka³te³na² wi¹tâu³a¹ ũ³yen³kxi¹nx2ta¹ju³ta²yũ²nxã³l¹.

41 Txai²li² a²nũ²a² wi¹lhin¹si¹sa²ju³la³ yxo²kwain³sa²nxa³nhai¹. 42 Na¹ta¹, wxa²e¹nãu³ju³la³ i²ta³lun²nx2ta¹l¹, Txai²li². Wxa²e¹nãu³a¹ au³txi³, hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a¹lxixi²ti³hex1yah³lxixi³to³hxa³lxixi¹. 43 Yah³lxixi³nha²kxai³, Txa²wĩ³na² i³kwa³sa³na³ha²kxai³ wxã³sxã³ yxau³ya³nx2ta¹l¹. Ya³nx2ta¹kxã³txi³en²yah³lxin¹ta¹ti²ti¹. Nxe³yãin¹ta¹, a²nũ²a² â³lxixi²te²su² te²an²tu³, nũh¹ hxi²kan¹txi³lo³nha²jah¹lan²tu³ wxã³ya³nx2ti³kxai²nân²tu³, te²su² ten³yah³lxixi³hĩ³nxa¹lxi¹. 44 Wi¹lhin¹si¹nhyah¹lxin¹ju³xa² so¹lxixi³ ten³kxi²nhyah¹lxixi³to³hi¹lxixi¹. Yah³lxin¹kxe³su², wi¹lhin¹si¹ye³yu¹ju³su² wxa²yo²a² so¹lxixi³ e³yah³lxixi¹lxixi¹. Yah³lxin¹ta¹, Sũ³na² Si³yxau³ka³txa² ka³na³ka³nat3so¹lxixi³jah¹la² wi¹lhin¹si¹nx2ti³ju³la³ ten³kxah¹lxixi³to³hxa³lxixi¹. Yah³lxixi³nha²kxai³, kq³nxe² Sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² sa²yo²we¹jah²lxan³tho³li¹. 45 Txai²li² wxa²e¹nãu³ju³su² yuh³lxixi³kxi²nhyah¹lxixi³ju³su² a²la³kxi²na¹nhai¹. Nxe³yah³lxin¹ju³su² te³nah¹lxixi³: “Je³su²jah³lai²na² i³ye³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²yen³nãu³a¹ kq³nxe³thin¹si¹nhe³ju³la³ i³ye³kxain¹tũ¹xã¹. Jã¹nxe³te³si¹lhã³txã²nãn³khi³ kĩ³nãh¹.” Wxa²e¹nãu³a¹ sah¹lxixi³hxi¹nhe³li¹. Jã¹nxe³sah¹lxixi³txa³hẽ³li¹. Hai³txi³, txai²la³ kq³nxe³thin¹si¹nx2ta¹ju³la³, Txa²wĩ³na² i³ye³kxain¹nxa³lho³li¹. Yãn¹ta¹, a²nũ²a² â³xa² Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² on³si¹nx2txai¹nxa³ju³su² e³na³li¹. Nxe³ju³ta², wxa²e¹nãu³ju³su² te³nah¹lxixi³: “Wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³kĩ³tũ¹xã¹. Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² a²wãn³txa² o²la³kxi²,

a³la³kxi², to³k³tā³na¹. K³sa²kxai³, k³tā³xā¹.” Yah³lxi³to³hi¹lxi¹. Jā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Mo³i³se²ah³lu¹ta¹na² on³si¹nx2txai¹nxajau³xa² e³na¹li¹. Wxa²nū³kā³txi³ i¹nxai²na² Mo³i³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²ā³yah³lxi¹nha²kxai³ nx2na³li¹. 46 Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu¹, Kxā³nhi¹nu¹ta¹na² Mo³i³se²ah³lo²nu¹ta¹na² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³nxaxa² ū³wha²li¹lain¹jau³xa², Sū³na² Si³yau³tāu³a¹ A²hxi²kan²ta² Si³yau³tāu³lot3sa²ju³ta² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³ta¹hxi²ai²ti²li¹. Yxān¹ta¹ sa²yo²ā³yah³lxi³hxi¹nhē³li¹. A²nxe³jau³xa² Mo³i³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txai²na² sa²yo²we¹tain¹yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ txa²wān³txain²txi³ sa²yo²wet1sah²lxi³nū³nh³ixā¹lxi¹. 47 Yxān¹ta¹ Mo³i³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²ā³yah³lxi³hxi¹nhē³li¹. Ain¹yah³lxin¹kxai²lē¹, hai³txi³ txa²wān³txi³la³ sa²yo²wet1sah²lxin¹ju³ta²yū²nxaxi¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxi²hē¹la².

6

Je³su²jah³la² a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa² ū³yhai²ta³lxain¹jau³su²

1 Nxe³nxaxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāi³kxai³lu¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, i³ye³na² Ka³li³pe²a²ye³na² a²i³lxi³ ā³xa² Ti³be³ri²a³ti²ye³na² ā³yo²ha³ti³sai¹ta¹hxi²hē¹la². 2 Ain¹ka³tu³, a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa² ān³si³tē³la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

— Je³su²jah³la² nū³kxūn³txi³, a²nū²a² i³ton³te²su² te²a² i³we²txi²na³na¹. Nxe³ju³ta² i³ti³ten³sa³nhā¹. Ain¹sā³ Je³su²jah³la² ā³si³tē³la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². 3 Ain¹nxaxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ wā³la³ka³txa² txi²ta³lo³kxa² wa²li³nhē¹ta³nū²ti²sā³ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² whāi²na¹ ā³wxe³yain¹ta¹hxi²hē¹la². 4 Nxe³hī¹na², Pas²kwa²tū³xa² i³yai¹nain¹ju³ta²nū³a² yau³son³yain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³je³na³kxa² ju³te²a² nū³kā³txa² ā³yān³ki³nū²kxi¹xi²sā³, kxā³nhi¹nu¹ta¹kxai³ Sū³na² Si³yau³tāu³a¹ nū³kxūn³txi³ sa²hau³ko³tain¹ju³tu²ta²kxai³ sa²wā³lho¹xi²sā³ ain³kxi¹xi²te³lhxā³ o²la³kxain¹to³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³je³na³kxa² hī¹na² yau³son³yain¹ta¹hxi²hē¹la². 5 Nxe³nxaxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ ten³sa²ka²lxi²sā³, a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txai²na² wxā³yain¹tū³kā³txai²na² i²ain¹ka³tu³, i³ye³sā³ Fi³li²pah³la² i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— i¹ti³la³ta³ yain¹txi²nū³xa² ū³yho³hi²sā³ so¹kxi²ki²te³ji¹wi¹? A²nū²a² kāi²li³tū³kā³txai²na² ū³yhai¹tain¹k³txai²li¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxi²hē¹la². 6 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³lai²na² a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² a³la³kxi²na¹nhā¹. Txa²kāi³a¹ju³ta³nū³a² a³la³kxi²na¹nhā¹. Yxān¹ta¹, Fi³li²pah³lai²na² i³wā³txai¹na¹tū³xā¹. Jah¹lai²na² ye³kan²txi³ yo²sa²ta³nxaxa², sa²nxaxa²ta³nxaxa², nxe³sa²ju³ta² i³wa³ka³nxe³sā³ i²a²tū³xā¹. Nxe³sā³ Je³su²jah³la² i³ye³sā³ Fi³li²pah³lai²na² i³wā³txain¹ta¹hxi²hē¹la².

7 Nxe³nxaxa²ha¹te¹, Fi³li²pah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²yain¹txi²nū³xa² hxi²kan¹txi³ ū³yho³hxi²sā³ so¹kxi²ki²sxa³lho³li¹. Nxe³ju³ta² a²nū²a² ka³na³ka³najah¹lo²na¹xai²na², kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa² wa³ko³ni² yxau²xai³lhxā³ wa³kon³sa²tē³na³kxai¹nān²tū³, hxi²kan¹txi³ ū³yho³hxi²na³lho³li¹. A²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txai²na² yain³txa² jū¹nxe³tū³xa² he³la³ko³ ū³hū²xai³ki²txai²li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

8 Nxe³ain¹tāu³, a²sa³wi³sxa² a²i³lxa² Ān³tre²ah³la², Si³māu² Pe²jah³la² a²lon³yah³la² te²wān³txi³kxai³lu¹:

9 — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. In³txa² wēn³su² na³li¹. A²nxe³jah¹la² yain³txi³nū³xa² nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹yū², āi³na² ha¹li¹yū², nx2na³li¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txai²la¹li¹. Wī¹lhit1sxā³ yain³txai²na² ū³hū²xai³ki²kxe³su² te²la¹ku¹, na¹nhai¹.

10 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxaxi³. Ā³wxe³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² a²nū²a² yo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³ko³xa², ha³lo²a² si³sa² au³nū¹lhi²ko³xa² kāin¹ko³xa² ye²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³haxa²kxai³ in³txi³nū³kā³txa² wā³l³kha³lhon¹ta³ka³txa² 5.000 nxe² wā³l³kha³lhon¹tū³kā³txi³su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³tū³kā³txai²na² ā³wxe²xai³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 11 Ā³wxe²xai³ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², a²yain³txi³nū³xai²na² sa²so¹sā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yau³tāu³a¹ i³wi¹lho³kxi²ki²jau³xa² i³ye³ta³lun²ka³tu³, a²nū²a² ā³wxe³yain¹tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ū³hū²xai³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³te²hū³nxe² ai³na² ū³hū²xai³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 12 Nxe³sā³, a²nū²a² wā³l³kha³lhon¹tū³kā³txai²na² yo²ha³kxa¹ ū³ki²lā³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ū³ki²ta³lu²nain¹te²ka³ka¹:

— A²yain³txa² a²wā³kon³kxa²kxai³, wxa²sa²wxe³jah³lxi³hē¹li¹. Kwa²ān³tī¹kxi²nē³lha³ta¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nxe³yain¹ta¹hxi²hē¹la².

13 Jā¹nxain¹te²ka³ka¹, yain³txi³nū³xai²na² ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³tū³xai²na² wxa²sa²so¹xi²nū³sā³ ha³ti²a² hxi²ka² hxi²na³sā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nū³tē³na², ne³ki²lhain¹ta¹hxi²hē¹la².

14 Nxe³nxaxa²ha¹te¹, a²nū²a² nū³kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, ha³lo²a² nū³kxūn³ju³ta²na² i²ain¹ka³tu³, i³ye³kxi² nxe² ka³li³yhain¹te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³, Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³u¹tai²na² wān³txa² i³hen³txi³hē³jah³la² Sū³na² hxi²ka² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³kxah³lai²la¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Ain¹ka³tu³:

— Je³su²jah³la² i³a¹tū¹xā¹. Hxi²kan¹txi³lot³si¹kxi³jau³su² i³a¹tū¹xā¹. A²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txai²na² a²e¹nāu³a¹ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wā²nxū¹ a³la³kxi²xe³su², wā²nxū¹ wa²li³sxā³ wā³la² Kūn³ka³ta² wa²li¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³ye³na² a²ne³ka³na²ha² wxā³jau³su²

16-17 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³yo²ka²nxah¹ti³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² i³ye³na² ka³nain¹ka³tu³, ka²no¹a² hāu¹ta³ka³lo³a² kan³sxā³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, Ka³far³na³ū²thi³na² ān³yo²ha³ti³sai¹te³lhxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³nxah¹hain¹kxan²ta², Je³su²jah³la² he¹yai¹nxa³kxan²txa¹, ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 18 Nū²la², kāin² sa²it3ti², i³ye³na² kāin² sa²ta³kāu³hi², yain¹ta¹hxai²hē¹la². 19 Nū²la², u²lxū³kwa³lxi¹nha² ai³nū²la², a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txi³su² te²kxai³lu¹, ten³sa²tā³ain¹tāu³, Je³su²jah³la² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². i³ye³na² ne³ka³nah²nāu³a¹ ti³ne³wxe³yxau²xai³sxā³, ka²no¹ai²na² ān³tū³xi²yain¹ta¹hxai²hē¹la². O²khaix¹inxain¹ta¹hxai²hē¹la².

— ĩh¹nxe³khai³hĩn³te¹la¹ku², k̃j³nhai¹. A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ta¹hxai²hē¹la².

20 Yxān¹ta¹:

— Txain²txi³na¹we¹. Ha³ya³kxa² yuh³lxi³jah³lxi³hē¹le¹. Je³su²jah³la² i³kaix¹tain¹jau³xa² ta¹hxai²hē¹la².

21 Ai¹nha²kxai³, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu¹ i³ye³sxā³ Je³su²jah³la² ka²no¹ai²na² ā³wi¹hū³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³wi¹hū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, a²ha² kwēn¹tai²na² ha³lo³a² ā³yo²ha³ti³sai¹sxā³ a³ya³tain¹ko³nū³a² a³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² Je³su²jah³la² ā³te³nain¹jau³su²

22-24 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹, a²si³yo³nān¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² i³ye³nai²na² a²yo²ha³tih³nāu³a¹ hāi¹nxe³sxā³ yxau³tū³ka³txa² sa²kxai³lu¹ k̃i²li²tū³ka³txa² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³la² ān³te³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² āh¹ i²ti³ten³sa³nhā¹. Ti¹ai²na² sūn²ta³tai³tā² Je³su²jah³lai²ta² yxau³ye²ne³lhxā³ yain³txi³nū³xa² ũ³hū¹nhē³tai¹tu³na¹. A²nxe³tū³xa², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³wi¹lxo³kxi³na²sxā³ ũ³hū¹nhē³tū³xai²na², i³yain³sxā³ ũ³ki²ki²tai¹tu³na¹, ũ³ai²na²sā¹. Yxān¹ta¹, hī¹na² Je³su²jah³lain²txi³he¹ai¹nxa³ha²kxai³, a²sa³wi³ha³lxi³ain²txi³he¹ai¹nxa³ha²kxai³, ain¹na³na¹. ĩh¹nū¹ai²la³ta³he¹ai¹nhj³te¹la¹ku², ai¹na¹nhā¹. Sūn²ta³tai³tā², ka²no¹a² ka³lo³ka³na³kat³sxā³ so¹lxi³ a³li³sxā³ ā³yo²ha³ti³sai¹ain¹na²hē³nā¹. A²nxe³ka³lo³ai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² so¹lxi³ a³li³ain¹na²hē³na¹. Hai³txi³ Je³su²jah³lo²la³, ka²lo³ai²na² ā³nxai²ai¹nxa³hē³na¹. ĩh¹nū¹ai²la³ta³ yxau³ain¹te²la¹ku², ān³yo²ha³tih³nān¹thi³na² Ka³far³na³ū²thi³na² yxau³ain¹te²la¹ku², ai¹na¹nhā¹. Yxān¹ta¹, kwēn¹tai²na² ka²no¹a² kāin²ka³lo³a² ka³lo³ha¹li¹ yū³nē³na³na¹. Nū¹ā¹, Ti³be³ri³a²ti²thi³na² a³li³sxā³ ti¹ai²na² ā³wi¹hū³nē³lain¹ka³lo³a² nūn²ju²na¹. A²nxe³ka³lo³ai²na² kan³sxā³ ā³wih¹sxā³ ā³yo²ha³ti³sai¹na²tū¹xā¹. Nū³ka³nū³a¹, Ka³far³na³ū²thi³na² ā³nxai²sxā³, Je³su²jah³la² ān³te³nxai²na²tū¹xā¹. Kāi²li²tū³ka³txai²na² ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, te²yā¹nxe³sxā³ ka²no¹ai²na² kāin²ka³lo³ai²na² kan³sxā³ ā³yxu¹kkā³wi¹hain¹ka³tu³, ā³yo²ha³ti³sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² yain³txi³nū³hū³nxe²yxau³ya³nhē³jah¹lo²su² jau³su²

25 Ain¹ka³tu³, yxan¹yo²ha³tih³nāu³a¹ Je³su²jah³la² i³ha¹txain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. ĩh¹nxe³hī¹nai³tā² wxān¹thai¹li¹? Kāi²li²tū³ka³txai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³kxa²yān³ti³ta² ā³ten³sah¹lxin¹ji¹? A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Sūn²ta³tai³tā² Txa²wā¹sū³na² wā³nxin¹ju³ta² kāi³ya³nx2ta¹tai¹ti¹. Ju¹ta² i²yah³lxin¹tai¹ti¹. Yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wā³nxin¹ju³ta² ye³kan¹yah³lxa³nha²kxai³: “Je³su²jah³lai²na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su²na¹na¹.” Sah²lxa³nha²kxai³, hāi¹nxe³sxā³ kwa² yain³txi³nū³xa² so¹lxi³ ũ³ki²khai¹yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³te³lhxā³ ā³ten³sah¹lxin¹lxi¹. 27 Ne³ka³sah¹lxisai¹lxi¹. A²yain³txi³nū³xa² ān³ten³yah³lxin¹tū³xa² wa³su²txi³ ān³khot³3sxā³ hxi²kan¹txi³xai²la¹i¹. A²nxe³tū³xai²na² so¹lxi³ wa³kon³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, yain³txi³nū³sxā³xa² a²yain³txi³nū³khai³xa² hxi²kan¹txi³he¹nx2nxa³tū³xa² kxā¹nxa² ha³ta³nxān²txi³ yxau²sa²tē³tū³xa², yū¹nūn³na³ji¹. A²nxe³tū³xai²na² i³yain³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ a²ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²yain³txi³nū³khai³xai²na² wa³kon³jah¹lxihē¹li¹. Nxe³tū³xai²na², txai²na² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³3sa²kah³lo²na¹xai²na² ũ³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³si¹nx2ta¹jau³su² Txa²wi³nu²khai³xa² hxi²kan¹txi³lot³3sa²na²hē³li¹. Sa³ha²kxai³ txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² wxa²ye³ka¹nx2ti³tai²ti¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² kãi²li³tũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ti³ten³sa²sĩn¹nha¹. Nha¹kxai²nãn²tũ³, ĩh¹nxe³sxã³ kã³sĩn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ti³ten³sa²nhã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³sa²kxah³lo²na¹xai²na² sa²yo²wet¹sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta² kã³yah³lxĩ³hẽ³nxa¹lxĩ¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, kãi²li³tũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²yen³kxa² wã³nxĩn¹ju³ta² kã³ĩ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju¹ta² ĩ²nha¹kxai²nãn²tũ³ sa²yo²we¹txa²nha¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta², yã¹te² wa³ka³li³yu³ta² kã³jah¹lo²sa²nhĩn¹ji¹wi¹? 31 Jãx¹nha¹ju³su², kxã³nhx¹nu¹tai²na² txa²sũ³na²nũ³xu¹tai²na² ha³lo²a² a²nũ²a² yxau²xai³lxa³ko³xa² yxau²xai³lain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³hĩ¹nu¹tai²na², yain³txi³nũ³xa² ma²na²nũ³xa², Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ũ³hũ¹ain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³xu¹tai²na², ĩ³yain³nain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³ju³tu¹tai²na², Sũ³na² ha³teh³sxã³nxa² ũ³wha²li³ju³sa¹: “Yain³txa² oh³nãu³u¹tai²nãn²tũ³xa², ĩ³yain³si¹hain¹ju³su² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³ju³xau³hxai²tẽx¹jã¹nxe³sxã³ kã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ta¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² hi²sen³su² so¹lxĩ² a²yain³txi³nũ³xa², ma²na²tũ³xa², ũ³hũ¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Hai³txi³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²nãn²ta³ ma²na²tũ³lxa³ ũ³hũ¹nx2ti³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³xu¹tai²na² wxa²sũ³na²nũ³xu¹tai²na² Ju³te²a² nũ³kã³txi³ ĩ³nxu²tai²na² ĩ³yain³yah³lxĩ³to³hxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, hai³txi³ oh³nãu³u¹tai²nãn²tũ³khai³su² ta¹hxai²nxa³hẽ¹li¹. Hãĩ¹nxe³sxã³ khon³sxã³ hxañ³tũ³su² ta¹hxai²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹, kwẽn¹tai²na² Txa²wĩ³nu¹tai²na² ũ³hũ¹nx2ti³tũ³xa², ã²la² wi¹khai¹nxe³tũ³xa², a²yain³txi³nũ³khai³xa² oh³nãu³u¹tai²nãn²te² yain³txi³khai³su², ũ³hũ¹nx2ti³na³li¹. 33 A²nxe³tũ³xa² a²yain³txi³nũ³khai³xa² Txa²wĩ³nu¹tai²na² ũ³hũ¹nx2ti³tũ³xa², oh³nãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³sa²nũ³nxa²kxai³, ka³nixi²nũ³nx2ti³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, nxe³tũ³xai²na² ha³lo²an¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxa²na² ĩ³yain³yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, kãi²li³tũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. A²yain³txi³nũ³khai³xai²na² wa³su³txi³ ãñ³si³wi¹wi¹sxã³ ũ³hũ³sa²tẽ³kxi³sa²to³sĩ¹nhẽ³li¹. Ten³khaix¹sa²sĩn¹nha¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wa²iũ³xain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Txa²na² yain³txi³nũ³khaix³hũ³nxe², ã²la² wi¹khai¹nxe³tũ³hũ³nxe² yxau³ya³nx2ta¹i¹. Nxe³ya³nx2ta¹jut3sũ³ju³ta¹, “Heh³sa³nhã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, yain³txi³nũ³xa² ĩ³yain³yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxĩ¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, ũ³ki³sxã³ ĩ³ka³li³hi², ka³ten³su² yxau²xai³li², yah³lxĩ³hẽ³nxa¹lxĩ¹. Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², wxãĩ²na² wxã³sxã³ sa²yo²wet¹sah¹lxin¹kxai²nãn²tũ³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, wxa²yxau²xai³lyah³lxin¹jut3sũ³ju³ta¹ heh³nxa²lxĩ³xa³ha²kxai³, ya³lxu¹nxa²lxĩ³xa³ha²kxai³, yah³lxin¹jut3sũ³nxe², wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe², ka³lih³khai¹nxe², ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³yah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxĩ¹.

36 Yxãn¹ta¹, wxa²nũ³kã³txi³ ĩ³nxa²na² wã³nxĩn¹ti³ kã³ya³nx2ta¹ju³ta² ha³ta³nxãn²txi³ wxa²ye³na² ĩ²sah²lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³ sa²yo²wet¹sah¹lxa³lxĩ¹. Ya³nx2ta¹i¹. 37 A²nũ²a², Txa²wĩ³na² wxa²sa²hait¹sa²so¹sxã³ ũ³hũ¹sain¹kxe³su² te²a² yxo²ha³kxa¹ ãñ³si³tẽ³la³kxi² wxã³sain¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ĩ²te²hũ³te²a² ã³si³tẽ³la³kxi² wxã³sain¹kxai²nãn²tũ³ ĩ³sa²si¹wha²lxain¹nxa³lho³li¹. 38 Nxe³ju³ta² Txa²na² oh³nãu³a¹ ka³nixi³xi³sxã³ wxã³ya³nx2ta¹i¹. Na¹tẽ³na¹xai²na¹, txa²e¹nãu³a¹ yxo²kwai³na¹ju³su² e³kxi²nha¹ju³su² kã³i³te²xã³i¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lo²nu¹tai²na² te²nain¹tãu³ai¹nhĩ³nx2na³li¹. Nxe³yãu³xa² sa²wai³wait3sxã³ kã³i³te²sa¹wi¹. 39 Txa²wĩ³na² ĩ³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² ten³ju³ta²sa¹: A²nũ²a² ũ³hũ¹sa²te²nũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ yxan¹nãu³a¹ yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² hxañ³tãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²ti¹hi¹tain¹si¹sa²ju³nũ³su² te³ni², hai³txi³ ka³na³ka³na²te² he³la³ko³ tau³ton³sxã³ ãñ³hũ³kxi²sa¹ihxa³ju³nũ³su² te³ni² Txa²wĩ³na² nx2na³li¹. 40 A²nũ²a² nũ³kã³txa², Sũ³na² Tah²na¹xai²na² yxo²ĩ²sa²sxã³ sa²yo²wet¹sain¹tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹ju³ta², Txa²wĩ³na² te³ni², yxan¹nãu³a¹ yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² hxañ³tãu³a¹ ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹hai¹ju³ta³nũ³a² Txa²wĩ³na² te³ni², nx2na³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Ain¹ka³ty³, Ju³te²a² nũ³kã³txai²na² ãñ³nha¹tũ³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ĩ³we¹tai¹nxa³ju³su² ĩ³he³son³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Txa²li², yain³txi³nũ³khaix³hũ³nxe² oh³nãu³a¹ kã³nxa² wxã³ya³nx2ti³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³ju³xai²na². Je³su²jah³la² wãn³txai²na², ĩ³we¹tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

42 ĩ³we¹tai¹nxa³te³nah¹lxĩ¹:

— Je³su²jah³lai²na² a²nũ²so¹lxin³na³li¹. Jo³se²ah³la² a²ki³lha³lxai²la¹1. A²wi³na² i²2, a²hã³ka³na² i²2, nxe³te²sa²kxi³tã¹li¹. Ain¹ki³sa²kxai³, ih¹nxe³ju³ai³xan³yan³ti³ta³ wãn³txai²na² oh³nãu³a¹ kã³nx²a² wxã³ya³nhẽ³ju³xai²na² e³kxi²nẽ³te²sin²tã³? Ju³te²a² nũ³kã³txa²ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxe³nx²a²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxai¹:

— Ha²ya³kxa² i³wet¹sah¹lxan³ju³xau² i³he³son³kxi²sah¹lxihẽ¹li¹. 44 A²nũ²a² kwa²to³toh³lx³i³ã³si³tẽ³la³kxi²sa²jah¹la² yũ²nxã³li¹. Nxe³ju³ta² i³sa²si³hã³sa²jah¹la² Txa²wi³nai²la¹li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wi³nai²na² i³kaix¹tain¹kxe³su² te²a² so¹lx³i³ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹tu¹wi¹. ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹kxai²nãn²tu³ yan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tãu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹na¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wi³na² hi²se³na² te³nai¹nxã³kxe³su² te²la³ã³si³tẽ³la³kxi²sa²jah¹la². 45 Jã¹nxã¹jau³su² e³a¹i¹. Ha²te³nxã³nxãn¹jau³xu¹ta²kxai³lu¹, kxã³nhi¹nu¹ta¹na² a²nũ²a² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³kã³txu¹ta²kxai³lu¹, ã³si³tẽ³la³kxi²nẽ³te³nah¹lxai¹: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹a²ya³la³lyau³tu³ i³yau¹ũ³hain¹tu¹wi¹. Kxã³nxu¹ta²nãn¹jau³la³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxẽ³ju³xau³hxai²tẽ¹xã¹ i³hã³nxã³ kwẽn¹ta¹nãn²tu³, Txa²wi³na²nãn²tu³ a²ya³la³lyau³tu³ i³yau¹ũ³nx2ti³na³li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wi³na² wãn³txai²na² ain³kxi², ã³ne³wxe², nxe³yah³lxin¹te²su² te² i³nxã²so¹lx³i³ã³si³tẽ³la³kxi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. 46 A²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²la³hai³txi³ Txa²wi³na² i²te²sxa³yu²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, Txai²na¹xai²na² Txa²wi³na² a²yen³nãu³a¹ i²yxau³na¹ju³ta² wxã³na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³, Txai²na²so¹lx³i³ Txa²wi³na² i²te²sa¹1.

47 Jã¹nxã¹jau³su², a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³ya³nx2ta¹1. A²nũ²a² sa²yo²wet¹sain¹te²su² te²an²tu³ a²ka³tẽ³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. 48 Nxe³na¹ju³ta², Txai²na² yain³txi³nũ³khaix3hũ³nxẽ² yxau³ya³nx2ta¹1. Sa²yo²wet¹sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, heh³nx2ti³xã³ju³tsũ³nxẽ², wi¹wi¹nxe² yxau²xai³lyah¹lxin¹tu¹wi¹. 49 Jã¹nxã¹jau³su², wxã³sũ³na²nãu³xu¹ta¹na² ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau²xai³lai¹nxã³ko³nãu³u¹ta¹na² yxau²xai³lain¹tãu³u¹ta¹na², yain³txi³nũ³xã² ma²na³tũ³xã² i³yai³nain¹to³kxa²ha²tã³nxãn¹txi³, hã¹i¹nxe³sã³ ya²lun¹txi³hã³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. 50 Yxãn¹ta¹ oh³nãu³u¹ta¹na² ka³nx¹nũ¹nx2ti³tũ³xã² i³ye³kxi¹nx2ta¹1. A²nxẽ³tũ³xai²na², a²nũ²a² i²l²te²la³ i³yain³kxai²nãn²tu³ ya³la³nx3tho³li¹. 51 Txai²na² yain³txi³nũ³hũ³nxẽ² oh³nãu³u¹ta¹na² ka³nx¹xi²sã³a²ti¹nx2ta¹1. Nxe³tũ³xai²na², a²nũ²a² i²te²hũ³te²su² te² i³nxã² i³yain³kxi²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, a²ka³ten³yu³ta² so¹lx³i³ yxau²xai³lha²tẽ³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³xã² ã³hũ¹nx2ta¹tũ³xai²na² txa²sĩ³nai²la¹1. Txa²sĩ³nai²na² yuh³xai²nãn¹tu³kã³txi³ i³nxai²na² whã¹na¹ ã³hũ¹nx2ta¹1. A²ka³ten³yu³ta² yxau²xai³lyah¹lx³i³sih¹nx2ta¹jau³su² ya³nx2ta¹1. Ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Nxe³jau³xai²na² Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²yah³lx³i³ka³tu³ i³xan³ta³kxah¹lx³i³ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ ã³kwa³lx³i³wi²kxi² i³wã³txã³kxi²nãh¹lx³i³te³nah¹lxai¹:

— Ko³txi³hi¹kj³sxa³nhai¹. Ih¹nxet³sxã³, Je³su²jah³lai²na² a²sĩ³na², i³yain³si¹nhẽ³ju³su² ã³hũ¹nẽ³lain¹te²la¹ku¹, kj³nhai¹. Yah³lx³i³ta¹hxai²hẽ¹la².

53-54 Nxe³nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxai¹:

— A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹1. Txai²na², Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²jah¹lo²sa¹1. Na¹te³na¹xai²na¹, a²nũ²a² a²ten³te²su² te² i³nxai²nãn²tu³, txa²sĩ³nai²na² i³yai³ni², txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na², nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ka³tẽ³na² wi¹tãu³a¹ hũ¹na² yũ²nx2ti³ha²kxai³, yxan¹nãu³a¹ ha³lo²ai²na² hxnã³tãu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹nx2ta¹ha²kxai³, nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, txa²sĩ³nai²na² i³yain³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na²yah³lxan³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ka³tẽ³na² wi¹tãu³la³ yũ²nx2ti³xã¹lho³ji¹. 55 Wxã²na² yain³txi³nũ³xã² wi¹tũ³xã² i³yai³ni², i³yau³xã² wi¹jau³xã² i³na², yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ã³ki³sã³ ka³lih³yah³lx³i³hĩ³nxã¹lxai¹. Yxãn¹ta¹, ha³lo²a²ã²la² wi¹te²a² yũ²na³li¹. Nxe³ju³ta²sa¹: Txa²sĩ³nai²na² yain³txi³khai³su² ha²kxai³, nxe³na³li¹. A²nxẽ³te²a² i³yai³ni², i³na², nxe³kxi²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, te²yã¹nxe³sã³ãn³sen³sai¹khai¹nxe³sã³kã²n i³ka³lih³yah³lx³i³hĩ³nxã¹lxai¹. 56 A²nũ²a², txa²sĩ³nai²na² i³yai³ni², txa²ti³ha²yau³xai²na² i³na², nxe³sain¹te²su² te²an²tu³, ã³nũ²ti²sa²sã³ nxũ²kwa³yxau³sai¹nha²kxai³, nxũ²kwa³yxau³ai¹na¹ha²kxai³, yã³sai¹nhi³nx2na³li¹. 57 Jã¹nxã¹jau³su², Txa²wi³nu¹ta¹na² ka³tẽ³na² si³ka³ti³lyah³lai¹1. A²nxẽ³juhã², i³sa²si³hã³sa²na²hẽ³li¹. Sa³ha²kxai³, Txa²wi³na² a²ka³ten³yu³ta² ã³hũ¹sa²kxa² so¹lx³i³ yxau²xai³to³ha¹1. Nha¹ha²kxai³, te²yã¹nxe³sã³, a²nũ²a² txa²sĩ³na² i³yain³kxi²sain¹kxai²nãn²tu³, txa²ka³tẽ³na²ju³ta² ã³hũ¹ai¹na¹kxa² so¹lx³i³ka³ten³su² yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. 58 Kxã³nhi¹nu¹ta¹na², wxã³sũ³nũ³nãu³u¹ta¹na² ma²na³tũ³xu¹ta¹na² so¹lx³i³ i³yai³nain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Ain¹to³kxan²ti³, hã¹nxe³sã³ã³ya²lun¹ti²hã³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, txa²sĩ³nai²na² oh³nãu³u¹ta¹na² ka³nx¹xi²nũ¹nx2ti³tũ³xai²la¹1. Hai³txi³ ma²na³tũ³xã² yã¹nxe³tũ³sã³1. Yxãn¹ta¹, ã²la² wi¹khai¹nxe³tũ³xai²la¹1. A²nxẽ³tũ³xai²na², a²nũ²a² i³yain³kxi²sain¹kxai²nãn²tu³, hã³nxã³kxe³su² ka³ten³su² so¹lx³i³ yxau²xai³sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹.

59 Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la², sxi²ha² Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nũ²kxain¹thĩ³na² yxau³sxã³ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ka³far³na³ũ²thĩ³na² nxũ²kwai³ye³lan¹thĩ³na² yxau³yain¹sxã³ĩ³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Je³su²jah³la² wãn³txa² ka³ten³yau³la²na³li¹. Nxe³jau³su²

60 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³la³kxain¹tũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² wãn³txai²na² ain³kxain¹ka³tũ³, ĩ³xan³ta³kxain¹sxã³ĩ³ye³kxi²yhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² an³txi³si¹nhẽ³jau³xai²la¹l¹. On³jau³sxa³l¹. Ain³kxa¹sah¹lxi³txa³hẽ¹l¹.

61 Ain¹jau³xai²na², Je³su²jah³la² a²ẽ¹nũ³a¹ wã²nxũh¹ a³la³kxi²nũ²la², ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa²wi³ha³lxi³nũ³xai²na² an³ta³kxain¹jau³xa² ĩ³he³son³kxi²yhain¹jau³xa² wã²nxũh¹ a³la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tũ³, ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wãn³txai²na² ĩ³ye³kxi²nx2ta¹jau³xai²na² ĩ³xan³ta³kxi²sah¹lxin¹tã²na³li²?

62 Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, ye³jen¹na² ĩ³sa²yxau³sxã³ ĩ³na¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² kxãn³su² yxau³na¹tãu³u¹ta¹na² ka³la³xi²sxã³ ĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tũ³ ĩ³na¹ju³ta³nũ³a² ĩ³yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³ ĩ³h¹nxet3sxã³ kãĩ³yah³lxi³te³lin¹ji¹? 63 Jã¹nxa¹jau³su² e³a¹i¹. Txa²wã²sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² so¹lxi³ a²ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹nx2ti³jah¹lai²la¹i¹. Yxãn¹ta¹, txa²wã²sũ³na² so¹lxi³ a²ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yũ²nxã³i¹. Ya³nx2ta¹i¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tũ³, txa²wãn³txa² ĩ³ye³kxi²nx2ta¹jau³xai²na² yxo²ĩ³sah²lxin¹kxai²nãn²tũ³, Txa²wã²sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nx2ti³ha²kxai³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau³yah³lxin¹tu¹wi¹. 64 Yxãn¹ta¹, wxã²yu³ta² ã³yã³nhai¹jah³lxin¹tũ³ka³txa² yxo²ĩ³sah²lxa³lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta² Je³su²jah³la² a²wi¹lhĩ¹nãn¹ju³ta²na² ta²nũ² a³la³kxi²ta³lun²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ĩ³a¹nxã³te³su² te²la² a³la³kxi², ye³jen¹nãu³a¹ ko¹ko¹xa² hxi²ka²nãu³a¹ ã³yũ³jah¹lo²nũ³a² a³la³kxi², ta¹hxai²hẽ¹la².

65 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wĩ³nai²na² ĩ³kaix1tai¹kxe³su² te²a² so¹lxi³, wxã³sxã³ ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹ ĩ³kaix1tai¹nxa³ke³la²te³kxai³, te²la² wxã³ĩ³hexisai¹nxã³lho²l¹. Ye³nx2ta¹ten¹ti¹. Kwẽn¹ta¹na² yxo²ĩ³sah²lxan³ju³ta²na², ha³la³je¹nhĩ¹nĩ³na² a³la³kxi²ye¹nx2ta¹l¹, txai²li¹. Na¹ha²kxai³ ye¹nx2ta¹l¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

66 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tũ³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tũ³ ã³si³tẽ³la³kxain¹tũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa²txai²na² sa²kxai³lu² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³na¹sxã³ha³ya³kxa² ã³si³tẽ³la³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 67 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa²wi³ha³lxi³khai³xai²na² hxi²ka² hxnã³sxã³ ha¹l¹ wxã²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txa² ĩ³wã²txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²nũ³ka³txe²ĩ³nxai²na² ã³na¹sah¹lxi³nũn³te³lin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

68-69 Nxe³nxã²ha¹te¹, Si³mãu² Pe²jah³la² ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. A²nũ²a² ã³lxi³te²la³ ã³si³tẽ³la³kxi²sin¹nxa³lho²l¹. Wxa²wãn³txai²na² so¹lxi³ ka³ten³yau³la² sĩn¹na³li¹. Nha¹ha²kxai³ yxo²ĩ³nxã²nha¹nhai¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Wi¹lhĩn¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² nhi¹lxi¹. Jau¹xai²na² yxo²ĩ³ĩ², a³la³kxi² si¹na¹nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

70 Nxe³nxã²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wã²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³ta² hxi²ka² hxnã³sxã³ ha¹l¹ wxã²sa²so¹xi²nũn³tũ³ka³txa² ĩ³nxai²na² ĩ²sxã³sa²so¹nxã²lxa¹ta¹ti²ti¹. Na¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, wxã²nũ³ka³txi³nãu³ai²na² ka³na³ka³na³tin¹te²a², a²ta³hũ³te²si¹lxi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

71 Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a²su¹: Ju³ta²sah³la², Si³mãu²ah³la² Ki³lo²ko³xa² yxau³nũ¹juh¹la² a²ki³lha³lxa², ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxẽ³jah¹la²na² Ju³ta²sah³lai²na² ye³jen¹su¹ko¹ka² hxi²ka² Je³su²jah³la² ã³yũ³hũ¹te³lhxã² ta¹hxai²hẽ¹la²:

— A²sa²wi³ha³lxi³su² na¹xã¹. Hxi²ka² hxnã³sxã³ ha¹l¹ wxã²sa²so¹xi²tũ³ka³txi³su² na¹xã¹. Ain¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³, ĩ³qox1ko¹son²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

7

Je³su²jah³la² a²wã²tã³nãu³xa² e³kxi²nyhain¹jau³su²

1 Nxe³nxã²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Ka³li³ie²a²ko³xa² so¹lxi³ yxau³xai³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Hai³txi³ Ju³te²a²ko³nũ³a¹ yxau³xai³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ju³ta², Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³te²nãu³xai²na² ĩ³su²lhã³ti³ten³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxẽ³kxa²yan³ti³su² ta¹hxai²hẽ¹la². 2-3 Nxe³hĩ¹na², Ju³te²a² nũ³ka³txa² sxi²ha² wẽ³sa² sa²ton³sxã³ yxau³sxã³ ĩ³yain³yah³lxi³te³lhxã³ nxe³je³na³kxa² yau³son³ye³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxã²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²wã²tã³nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ai³nhxu¹lxi¹. Ju³te²a²ko³nũ³ai³tã² ai³nhxu¹lxi¹. Nhĩn¹kxai²nãn²tũ³, wã³nxĩn¹ti³ kãĩ³in¹ju³ta² wxã²sa²wi³ha³lxi³nãu³xa² ĩ³yau¹ũ³txain¹sĩ¹nhẽ³li¹. 4 “A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxõ²wet1sa³txai¹lã¹.” Nhĩn¹kxai²nãn²tũ³, hãĩ³a² yxau³sxã³ kãĩ³sĩn¹txã³hẽ¹l¹. E³lẽ³na²

yxau²xai³sxã³ kãi³je¹txain¹si¹nhê³li¹. 5 Nxe³jau³xai²na², a²wã³tã³nãu³xa² yxo²i²ai¹nxa³jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hê¹la².

6-7 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹.
— Nxe²nxa³wi¹. Txa²hxi²kĩ³li³la³ hau³ko³nxa³i¹. Yxãn¹ta¹ wxa²nũ³kã³txa² hxi²kĩ³la² hau³kon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ yuh³xan¹tũ³kã³txai²na² yxo²kwĩn¹kxi¹nx2txai¹nxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹ Txai²li² yxo²kwĩn¹kxi¹sain¹na³li¹, a²kõ³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³ta² i³tih³nxa¹na¹ha²kxai³lu¹. 8-9 Wxãi²na² ai³jah³lxi³sxã³ ã³yãn³kxi²nũ²kxi¹xi²sxã³ i³yain³ja¹hain¹yah³lxi³hê¹li¹. Nxe³yãn¹ta¹, Txai²li² ain²nxa³lho³li¹, txa²hxi²kĩ³li³la³ hau³ko³nxa³ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hê¹la². Yhain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xa² kan²txi³ yxau³ta¹hxai²hê¹la².

Sxi²ha²wê³sa²sa²ton³sxã³yxau³yah³lxi³jau³su²
10 Yxau³ta¹, a²lon³ti³tãu³xa² ai³kxa² si³yo³nãn²tu³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² hãĩ³txen³su² ai³sxã³ ã³yãn³ki³nũ²kxi²yhain¹tũ³kã³txa² ã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hê¹la². 11 Nxe³hi¹na², Ju³te²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn²te²nãu³xa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² ãn³te³nain¹ta¹hxai²hê¹la². ã³te³nain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:
— İh¹ti¹la³tã³ he¹ain¹ji¹, Je³su²jah³la²su¹? Ta¹hxai²hê¹la².

12 Ain¹sxã³, a²nũ²a² kãĩ²li³tũ³kã³txai²na² kãn² i³he³son³kxain¹jau³kxai³lu¹:
— Wi¹lhin¹jah¹lai²la¹! A²nũ²a² kwa² ha²yã³kxa² ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa² wãn³txa² nxe³ha²kxai³:
— Nxe²nxa³i¹. Jah¹la² wãn³txa² a²nũ²a² ã³xa² tũh³na² wi¹tũh³na² ã³na¹sxã³ ko¹tũh³na² so¹lxi³ ã³kex3te³İlhã³ e³sin¹na¹li¹. İwe¹kĩ³jau³sa²si¹nxa³i¹. Kwa² ha²yã³kxa² ka³lxa²nũ³nxa³tũ³kã³txa² wãn³txa² nxe³ha²kxai³, ta¹hxai²hê¹la².

13 Nain¹ta¹, hai³txi³ a²nũ²a² e³İlã³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Ju³te²a² nũ³kã³txa² yuh³lxi³yhu¹jau³su²ta¹hxai²hê¹la².

14 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² nũ³kã³txa² i³yai³nxa³i¹ain¹ju³ta² i³yai³nã³wi³ti³lox3tai¹nhĩ¹na¹, Txa²wã³sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sxi²ha² ã³wih¹ka³tu³, wãn³txa² wi¹jau³xa² hxi²kan¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹nũ³hain¹ta¹hxai²hê¹la². 15 Nain¹jau³xai²na² sa²kxai³lu², Ju³te²a² nũ³kã³txa² sa²kxai³lu² i³wã³txi³sxã³ i³hxi²ka¹ta¹nxa³ha²kxai³, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², hai³txi³ ha³te³h³nxã³yu³ta³la³ o²la³kxi²kĩ³kxa² yã¹nxain¹hxai²nxa³te³nai¹ti²ti¹. Nxe³kxan²ti³, wã²nxũh¹ a³la³kxi²na³li¹. İh¹nxe³khai³nxe³sxã³ a³la³kxi²khai³nxe³sxã³ i³ye³ain¹te²la¹xã³? Ta¹hxai²hê¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Wãn³txai²na² i³yau¹nũ³nx2ta¹jau³xai²na², hai³txi³ txa²wãn³txi³khai³sxa³i¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹la² wãn³txai²la¹i¹. 17 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²nãn²tu³, “Txa²wã¹wĩ³na² a²e¹nãu³a¹ au³ti³ te³nain¹jau³su² jau³xa² so¹lxi³, sa²yõ²we¹ti³ten³sa³nhã¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²hxi²kĩ³lxi³xa² a³la³kxi²yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txai²nãn²tu³ i³yau¹nũ³nx2ta¹jau³xai²nãn²tu³ Txa²wĩ³na² Si³yxau³tãu³a² wãn³txi³khai³xa², nxe³kxai²nãn²tu³ ha³na³ka³lxi³ ain³nhã²sxã³ a³la³kxi², kwa² txa²ẽ¹nãn¹jau³khai³xa² so¹lxi³ nxe³kxai²nãn²tu³ ha³na³ka³lxi³ ain³nhã²sxã³ a³la³kxi² yah³lxi³hĩ³nxa¹lxi¹.

18 Nxe³ju³ta², wã²nxũh¹ Txai²li² hxi²nxã³sã³ i³ye³kxi¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³, wi¹lhin¹si¹sah¹lxin¹jau³nũ³su² ten³hĩ³na¹i¹. Yxãn¹ta¹, Txai²li² hai³txi³ te²txã³xi¹. Txa²wĩ³na² i³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹ta¹na² wi¹lhin¹si¹sain¹jau³xa² so¹lxi³ ten³sa³nhai¹. Na¹ha²kxai³, wi¹lhin¹ki³lox³nha²sxã³ e³jah¹lo²txã³i¹. Wãn³txi³khai³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹i¹. 19 Jã¹nxa¹jau³su² kxã³nhxi¹nu¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³kwa³na³nx2tain¹jau³xa² ũ³wha²li¹la¹kxi¹nx2tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³ wxa²nũ³kã³txi³ i³na² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²ã³yah³lxi³hxain¹ta¹ti²ti¹. Hãĩ³nxe³sxã³ i³hã³nũX3sah¹lxi¹lxi¹. İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ su²İhã³sah²lxun¹yah³lxin¹ji¹? Ta¹hxai²hê¹la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³lxa¹tũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ i³wa²ũ³xain¹te³nah¹lxi¹:
— Ko³nxe³te²yãũ³ka³txa² nxũ²kwa³yxau³nxa²jah¹lo²sa²nhĩ¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ e³wen¹nhĩ¹lxi¹. A²nũ²a² i³su²İhã³nxa²ti³ten³te²la³ yũ³si¹nxa³i¹. Ta¹hxai²hê¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Nxe²nxa³i¹. İwã³txa³kxi²nhyah¹lxi¹lxi¹. Txa²wã³nxĩ¹na¹ju³ta² ye³ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ sa²ba³to³ nxe³ju³ta² hãĩ³nxe² i³ye¹nxĩ¹to³kĩ³ju³ta² kãĩ³ya³nx2ta¹ta¹ti²ti¹. Kãĩ³ya³nx2ta¹ha²kxai³ i³wã³txi³sxã³ i³xan³ta³kxi²sah¹lxi¹lxi¹. 22-23 Txa²wãn³txa² wi¹İj¹ah¹lxi³hê¹li¹. Kxã³nhxi¹nu¹ta¹na², Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³kwa³na³nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. İn³txa² wê³sa² ũ³sa²si¹tũ³ko¹kxã¹si¹nx2ti³jau³su² i³kwa³na³nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “İn³txa² wê³sa² a³li³lah¹kxai²nãn²tu³, ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹ a³la²ni²ka³tu³ ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Nxe³tãu³a¹, wê³sai²na² ũ³sa²si¹tũ³ko¹kxã¹jah¹lxi³hê¹li¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, ũ³sa²si¹tũ³ko¹kxã¹yah³lxin¹ju³ta² hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta¹nãn²ta³ ãn³si³wxe³ain¹ta¹hxai²nxa³hê¹li¹. A²nxe³jah¹lu¹ta¹na² hãĩ³nxe³sxã³ ain³kxi¹xi²yah³lxin¹te³İlhã³ i³kwa³na³nx2ti³ta¹hxai²hê¹li¹. Yxãn¹ta¹,

kxã³nhxí¹n¹tai²na² Moí³se²ah³la² yû³ti³he¹nxa³hí¹n¹tai²na² wxa²sû³nũ²nãu³xu¹tai²na²
 kãi³ ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hê¹li¹. Yah³lxi³nha²kxai³, “A²hxi²kí³l³iyu³tu² ã³nhau³ko³tã³na¹.
 Hí¹na² we³sa² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³la²ni²na³na¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³,
 kwên¹ta²kxai³, ù³sa³si³tû³ko¹kxã¹yah³lxi³hxain¹tai¹ti²ti¹. Yah³lxi³nha²kxai³, “A²hxi²kí³l³xa²
 hau³kon³na³na¹.” Nxe³kxai²nãn²tu³, “Sa²ba³to³ nxe³ju³ta² í³ye¹nxi²to³kí³ju³ta³la²na³na¹.”
 Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxã²txi³, in³txa² we³sa² ù³sa³si³tû³ko¹kxã¹yah³lxi³hxain¹tai¹ti²ti¹.
 Ân³kãu³kãu³la³kxah¹lxi³hxai²nãn²tai¹ti²ti¹. Moí³se²ah³lu¹tai²na² a²wãn³txa²
 ù³sa³si³tû³ko¹kxã¹si¹nx2ti³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²ã³yah³lxin¹kxa²yan³txi³su²
 yah³lxi³hxain¹tai¹ti²ti¹. Ju¹ta², wi¹kãi³yah³lxi³hxain¹tai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, txai¹na¹xai²na²
 sa²ba³to³ nxe³ju³tai²na² a²nũ²a² í³ton³jah¹la² sa²we²txi²sxã³, txa²wã¹nũ²na²
 whãi²na¹ sa²we²txi² ta³lu²nai¹na¹tai¹ti²ti¹. Nxe² kãi³a³ju³ta², ã²la² wi¹ju³ta², ã²la²
 wã³nxin¹ju³ta² kãi³ya³nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Nxe³ya³nx2ta¹ha²kxai³, ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³,
 í³xã²na³kxi²sah¹lxin¹ji¹wi¹? 24 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²nũ³kã³txi³ í³nxai²na² txa²hxi²kí³li³la³
 txa²kãi³a³ju³ta² a²la³kxi²yah³lxi³ta¹. Yah²lxan³kxan²ti³, kq³nxe³thin²te²la³ í³yíl¹shah¹lxi¹lxí¹.
 Jã¹nxe³sah¹lxi³txa³hê¹li¹. Ju¹ta², wai³nxa³i¹. A²nũ²a² ã³xa², a²hxi²kí³l³xa²
 kãi³ain¹ju³ta² a³la³kxi²ta³lun²yah³lxan³kxai²nãn²tu³, kwa²to³tol³lxi³, kq³nxe³thin²te²la³
 í³yíl¹lain¹yah³lxi³txa³hê¹li¹. Ju¹ta², wai³nxa³i¹. Yxãn¹ta¹: “A²nũ²a² ã³xa², a²hxi²kí³l³xa²
 kãi³ain¹ju³ta², wain³txi³ í³yíl¹nai¹na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³: “Ye³ka¹ka¹nha²
 í³sxã³ a³la³kxi²ta³lu²nain¹sxã³ í³yíl¹nai¹na¹tũ¹xã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, wain³txi³
 í³yíl¹lain¹yah³lxi³hí³nxa¹lxí¹. Jã¹nxe³jah³lxi³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² Sû³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²sain¹ji¹?

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³ru³sa³í³ê²thi³nãn¹tũ³kã³txa² ã³nhai¹tũ³tũ³kã³txa² ka³lxa²nxa³tũ³kã³txa²
 wã²nxû¹ í³ye³li³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na², fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² í³su²lhã³lhu¹nain¹kxah³lo²nũ³su² ta²lu¹i¹.
 26 Ain¹kxa²ha³ta³nxã²txi³, e³í³na² e³ti²tu³wi¹. Ta¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² kon³to³nxe²
 yxau³xain³tain¹na¹li¹. Nxe³ain¹ka³tu³: “Je³su²jah³lai²na² Sû³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² na³na¹.” Nxe³jau³xai²na² fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² hxi²kan¹txi³nũ³kã³txa²
 a³la³kxi³sxã³ kon³ton³tain¹ji¹ku¹, kí³nhai¹. 27 Yxãn¹ta¹, tí³hexi²te³sxa³yu²hê³li¹. Je³su²jah³lai²na²
 yxau³sxã³ to¹nain¹ko³xa² í²ta³lun²kí³tã³li¹. Yxãn¹ta¹, Sû³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²nũ³su² jah¹la² wxã³ya³nhê³kxai²nãn²tu³, yxau³sxã³ to¹nain¹ko³nũ³a²
 í²ti³he¹nxe³hí³kí³sxa³i¹. Ta¹hxai²hê¹la².

28 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² Txa²wã¹sû³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thi³na² yxau³sxã³
 kãin²kait¹sxã³ í³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²nũ³kã³txi³ í³nxai²na² í²sah¹lxi³te²jah³lin¹ji¹wi¹? Na¹ju³ta², hai³txi³ kwa²
 hxi²kan¹ti³lo³nha²sxã³, Txai¹li² wxã³hí³nã²nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, a²ya³la³tu³ a³si³ka³ti³yah³lu¹tai²na²
 í³sa²si¹hã³sa³ha²kxai³, wxã³na¹hê³li¹. A²nxe³jah¹lu¹tai²na² í²ain¹te²jah³lxa³lxi¹. 29 Yxãn¹ta¹,
 Txai¹li² í²ain¹te²sa¹i¹. Jah¹la² Txa³si³yxau³na¹tãu³u¹tai²la³na³li¹. Í³sa²si¹hã³sa³jah¹lo²sain¹na³li¹.
 Nxe³ha²kxai³, í²ain¹te²sa¹i¹. Ta¹hxai²hê¹la².

30 Nxe³sxã³ í³sxã³ sa²so¹ti³te³nain¹ta¹, hxi²ka¹nxa³to³tain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la², Je³su²jah³la²
 a²hxi²kí³l³lxi³ A²wí³na² í³yíl¹nũ¹ju³ta² hau³kon³ye²nxa³ha²kxai³la². 31 Ain¹ka³tu³,
 ân³yãn³ni²la³kxã¹ain¹nũn³tũ³kã³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hê¹la².
 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wã³nxin¹ju³ta² ka³lxa¹ju³ta² kãi³sín¹na³li¹. Sû³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² sín¹na³li¹. A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³txa³ke³l³te³kxai³, a²nũ²a² ã³xa² Sû³na² Sû³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tãu³lo³ke³l³te³kxai³, wxã³ya³nhê³ke³l³te³kxai³, te²su² hxi²kan¹txi³ a²hxi²kí³la² ã²la²
 wã³nxin¹ju³ta³la³ ã²la² ka³lxa¹ju³ta³la³ kãi³ya³nhê³lhu³nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hê¹la².

Fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² Je³su²jah³la² í³sa²so¹te³lhxã³í³kwa³na³jau³su²

32 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² nũ³kã³txa² wãn³txai²na², Je³su²jah³la² a²hxi²kí³l³xa² kãi³ju³ta²
 í³he³son³ti³sxã³ í³ye³lain¹jau³xai²na² sa²kxai³lu¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu²
 ain³kxi²yhin¹ta¹hxai²hê¹la². Yhain¹ka³tu³, fa³ri³se²a² nũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu²
 wã³nxin¹te² si³yxau³tũ³kã³txa² sa²kxai³lu² whãi²na¹ nũ²la², po³li²sa² nũ³kã³txa² í³kaix¹sxã³
 í³sa²si¹hã³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² í³sa²so¹sxã³ ã³wa²la¹sah¹lxi³sí¹nhê³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 í³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Jũ¹nxe² kxãn³su² yxau³ya³nx2ta¹ka³tu³, hã²wxãn³txa³ ã³nxí³na¹tu¹wi¹.
 Í³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² yxau³tãu³a¹ ã³nxí³na¹tu¹wi¹. 34 Na¹kxai²nãn²tu³,
 ã³ten³sah¹lxin¹kxa²ha³ta³nxã²txi³ a³ti¹xi²sah¹lxan³tho³li¹. Hxi²kan¹txi³ í³hi²txi²sa²sxã³
 ai³la³kxi²sah¹lxan³tho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

35-36 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² e³kxi²yhu¹ah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— İh¹nũ¹la³ta³ ä³nxi³te³lhxã³ nain¹ji¹? İh¹nũ¹la³ta³ ä³nxi³ai¹nha²kxai³, hxi²kan¹txi³ İ³hi²txi²sxã³ İ³ha¹txi²xain¹ki³sxa³jau³la³ e³ain¹ji¹? Nũ¹ä¹ ha³lo²a² wa³ka³li³ko³u¹tai²na² Kre²ka² nũ³ka³txa² yxau³ain¹ta³ko³xu¹tai²la²na³li¹. A²nxe³ko³xu¹tai²na² txa²wã¹nũ³ka³txi³su² te²ki³na¹xai²na² ä³nhai¹tain¹nũ³tũ³ka³txa² ä³yãñ³kwa³li²wi²kxi²sxã³ yxau³ya³yhai¹nhai¹. Nũ¹ka³nã¹ta³ko³nũ³a¹ ä³nxi³si¹jau³nũ³su² e³ji¹ku¹, ä³yãñ³kwa³li²wi²kxain¹tũ³ka³txu¹tai²na² ta³nxa² ä³nxi³sxã³ İ³hen³txain¹te³lhxã³ e³ji¹ku¹, Kre²ka² nũ³ka³txi³khai³xu¹tai²na² ta³nxa² İ³hen³txain¹te³lhxã³ e³ji¹ku¹, kï³nhai¹. Jah¹la² wãñ³txa², “Äñ³ten³sah¹lxin¹kxa²ha³ta³nxãñ²txi³, İ³ha¹txi²sah¹lxan³tho³li¹. Hxi²kan¹txi³ İ³hi²txi²sa²sxã³ ai³la³kxi²sah¹lxan³tho³li¹.” Nxe³ain¹jau³xai²na² İh¹nxe² a²si³yxau³tãu³khai³su² ji¹ku¹, kï³nhai¹. A²nũ²a² nũ³ka³txai²na² wãñ³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².

İ³yau³xa² wi¹jau³xa² ka³wã³lxa² wxa²e¹nãu³a¹ ha³li³kan³nih¹nx2ti³ti³hũ³ju³ta³nũ³a² İ³yau³ũ³jau³su²

37 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ä³yãñ³ki³nũ²kxi²yhain¹sxã³ İ³yain³ye²yhain¹ju³ta², İ³yain³ ne³ki³so³te³lhxã³ hxi²kan¹khai¹nxe³te² a³la²ni²tãu³a¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ İ³sa²yxau³sxã³ kãin² İ³kaix1te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² İ²te²hũ³te²su² te² İ³nxãñ²tu³: “Yã³lxu²sa³nhã¹.” Yah³lxin¹kxai²nãñ²tu³, wxã³sxã³ İ³na²kxi²sah¹lxi³hẽ¹li¹. 38 Sa²yxo²wet1sah¹lxin¹kxai²nãñ²tu³, İ³yau³xa² wi¹jau³xa² İ³na²wxe³nhyah¹lxin¹kxai²nãñ²tu³, nxe³jau³xai²nãñ²tu³, hxnã³ya³nx2ti³xa³lho³li¹. Yah³lxin¹kxai²nãñ²tu³ wxãñ²na² ya³lxu²yah³lxa³nha²kxai³, a²nũ²a² ä³xa² ya³lxu²te²su² te²a² İ³na²kxi¹nx2txai¹nha²kxai³, yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãñ²tu³, nxe³jau³xai²na², hxa³nxa³jau³xai²na², wi¹jau³xai²na² ka³wã³lxa² ka³lxa¹jau³xa², wxa²e¹nãu³a¹ ha³li³kan³nih¹nx2ti³ti³hũ³nxe² nxe³ye¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nũ²a² ä³xa² ya³lxu²te²su² te²a² İ³na²kxi¹nx2ti³si¹hai¹na¹jau³su² ya³nx2ta¹i¹. Wãñ³txai²na² Sũ³na² ha²teh³nxã³nxãñ²sajau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti². Nxe³ha²kxai³ wãñ³txi³khai³xai²la¹i¹. Sa²yxo²wet1sah¹lxin¹kxai²nãñ²tu³, wxãñ²sxã³ yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta², nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

39 A²nxe³ jau³jau³xai²na², Je³su²jah³lai²na² e³jau³xai²na², Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² ä³nxũ²kwã³yxau³kxi²nẽ³ju³ta³nũ³a² e³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lai²na² wãñ³txa² yxo²tẽ²sxã³ yxau²xai³ki³te²su² te²na² whãñ²na¹ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² ä³nxũ²kwã³yxau³kxi²nẽ³ju³ta³nũ³su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na¹, Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jxah¹la² ü³hũ¹nẽ³lxa³hĩ¹na¹, Je³su²jah³la² wãñ³txai²na² e³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãñ¹ta¹, ye³jen¹nãu³a¹, Je³su²jah³la² ka³ten³su² İ³sa²yxau³xi²sxã³ oh³nãu³a¹ ka³la³xi²tãu³a¹ wxi²kin³ti³to³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, Jũ¹nxe² ye³jen¹nũ³tãu³a¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ü³hũ¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãñ¹ta¹, yãñ³tai²na² ü³hũ¹nẽ³lxa³hĩ¹na¹, wãñ³txai²na² Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²hẽ¹la².

A²nũ²a² nũ³ka³txa² İ³yxo²nũ¹yhai¹nxa³jau³su²
40 E³ka³tu³ta¹, a²nũ²a² ä³yãñ³nũ²kxain¹tũ³ka³txai²na² ä³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ka³tu³, e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², Sũ³na² İ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³jah¹lo²khai³sin²tai¹. Ai¹nha²kxai³.

41-42 A²nũ²a² ä³lxi³tũ³ka³txa² İ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³txa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²sin²tai¹. Ain¹ta¹, a²nũ²a² ä³lxi³te³nãu³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³i¹. Je³su²jah³lai²na² Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³la¹sxã³ ton¹jah¹lai²la¹i¹. Yxãñ¹ta¹ Sũ³na² ha³teh³nxã³nxãñ²jau³su² te³nah¹lxi¹: “Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²su² jah¹la², Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²sa³wit3su² ha²kxai³, te²su² Be³İẽ²thi³na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ton¹kxu¹i¹nxe³thi³na² ton¹jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti¹i¹. Hai³txi³, Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lo²la³ Ka³li³le²a²ko³xa² a³li³la¹te²sxa³jai¹ti²ti¹. Yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Yhain¹ka³tu³ yxo²nũ¹yhai¹ju³ta³la² yũ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². 44 Nxe³sxã³ Je³su²jah³la² İ³te³lhxã³ ain¹ta¹, hai³txi³ hxi²ki³ain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² yxo²tẽ²ai¹nxa³jau³su²

45 Nxe³hĩ¹na¹, so³ta²to² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² i³sxã³ so¹ai¹nxa³kxe³su², aun³ta² wã³lain¹ka³tu³ wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³ta³nãu³xa² İ³xi²ye²yhu¹ha²kxai³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² İ³xi²ye²yhu¹ha²kxai³ nxe³ye²yhain¹nũ²la²:

— İh¹nxe³ju³ta²yan³ti³ta³ i³sxã³ so¹sxã³ tẽ³ain¹yah²lxan³kxe³su², hãñ¹nxe³sxã³ aun³ta² wa³lxa²xi³xi²yah³lxin¹thi²li¹? Fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² wãñ³txa², wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³ta³nãu³xa² wãñ³txa², ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxe³ta¹, İ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wãñ³txa² ain³kxain¹nha¹jau³xan²tu³, hxi²kan¹txi³ a²nũ²a² so¹lxin³te³lxa³te³kxai³ e³hĩ³si¹nxa³i¹. So³ta²to² nũ³ka³txa² wãñ³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

47-49 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹ i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lx¹:

— Jah¹la² ki³han³jau³xa² yxo²i²yah³lxixi³nũ³nhĩn¹tan²tai²? I²sah¹lxixi³sĩ¹nhẽ³li¹. Fa³ri³se²a² nũ³ka³txi³na¹xain²txi³ yxo²i²nha¹te¹la³ yũ³ti³hex¹sĩn¹nxa³ha²kxai³, a²hxi²kan¹txi³nũ³xain²txi³ yxo²i²ain¹te¹la³ yũ³ti³hex¹sĩn¹nxa³ha²kxai³, nha¹nhai¹. Nxe³ta¹, a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² ha³nxe¹khin¹tũ³ka³txai²na² ha³teh³nxã³nxa² ã³ne³wxe³ti³he¹nxe³nxa³tũ³ka³txai²na² so¹lx¹³ yxo²i²ain¹na³li¹. Te²su² khãuh³lxa³thin¹tũ³ka³txai²la¹i. Yhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

50-51 Ain¹ka³tu³, Ni³ko³tẽ²yah³lo²su² te²kxai³lu¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txain²txi³ nxe³te²su² te²kxai³lu¹, ha³la³je¹nhĩ¹nai³kxai³ ka³nxah³ta² Je³su²jah³la² i²te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah³lo²su² te²kxai³lu¹, kwẽn¹ta²kxai³ i³ye³te³nah¹lx¹:

— Je³su²jah³la² ko³nxe³te¹la³ kwa²lox³kij³ten¹tu³wi¹. Hai³txi³ wãn³txa² e³ain¹jau³xa² ain³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, ha³lo²a² kãĩ³ain¹ju³ta² i²ki³sxa³ha²kxai³, nxe³ki³kxe³su² i²lx¹³thin¹si¹ki³sxa³jau³su² kwa² ox³kij³ten¹tu³wi¹. Nxe³ki³ju³ta² wi¹te²sĩ¹lx¹³nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

52 Yxãn¹ta¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lx¹:

— Kwa²nhi¹lx¹. Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³, Je³su²jah³lai²na² ten³nxa²sĩn¹ji¹? Je³su²jah³lai²na², Ka³li³le²a²ko³xa² ton¹jah³lo²su² na³li¹. Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³hex¹jah³lo²sxa³i¹. Wxãi²na² Ka³li³le²a²ko³xa² ton¹jah³lo²nũ³sĩn¹ji¹? I²sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ka³li³le²a²ko³xa² ton¹jah³lo²nũ³ka³txa², hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wãn³txa² i³hen³txi³ne³jah³la² yũ²nxa³i¹. Hai³txi³ ka²na³ka³na³te² he³la³ko³ yũ²nxa³i¹. Sũ²na² ha³teh³nxã³nxa², wi¹wi¹nxe² i²txa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nhĩn¹kxai²nãn²tu³, nxe³nha¹jau³xai²na² wxa²ye³ka¹nhat¹sĩ¹nhẽ³li¹. Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². 53 Ain¹ka³tu³, i³ye³ ã³na¹ain¹ka³tu³, ha³na³ka³lxixi³ sxi²lho³ta² ai³thi³na² aun³ti² i²yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8

Txu¹ha² ko³nxe³ti³ kãĩ³ta¹ka³lxa² i³so¹ain¹jau³su²

1 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wã¹la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² ã³nxi³ta¹hxai²hẽ¹la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹, ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹, Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thi³na² ã³wi³ka³tu³, a²nũ²a² ka³lxa²txi³ ã³wa³nxe²kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² ã³wxe³yain¹sxã³ Sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 3-4 Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³teh³nxã³nxa² hoh³lxixi³su² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa², fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² nũ²la², txu¹ha² so¹sxã³ nxe³te²a² whãi²na¹ ã³wi³kxain¹ka³tu³, a²nũ²a² nũ³ka³txai²na² a²nxũ²kwai³ye³la³hãu³a¹ fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³ txu¹ha³kxai³xai²na² ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 5 U³h³wxe³ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² wãn³txa² Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe³ta³sã¹lx¹. Txu¹ha³ka³lxai²na² ha³la³je¹nhĩ¹ni³na² in³txa² wa³ka³lxa² kwa² sxa³te²su² te²a² ã³whĩn¹ti³sĩn¹na²li¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na² ko³nxe³ti³ kãĩ³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² i³so¹sxã³ tẽ³sxã³ wxã³sĩ¹na¹li¹. Ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxu³su² sĩn¹na³li¹. Ih¹nxe³ kãĩ³nha¹lho³ku² nha¹hẽ¹li¹.

5 Nxe³ju³ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na² ã³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xa²sa¹: “Tah³lxa³ka³ta² so¹sxã³ ã³nan³sxã³ txu¹ha² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxai²na² ã³ya²lu¹jah¹lxixi³hẽ¹li¹.” Moi³se²ah³la² wãn³txa² sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti¹. Yxãn¹ta¹, wxãi²na² Je³su²jah³la² i³nxi³na² ih¹nxe² kãĩ³sĩ¹na¹ju³ta² i³ye³kxi³sa²sĩn¹te³lin¹ji¹? Fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². 6 Nxe³jau³xai²na², ta²ko¹ta²kon¹jau³xai²na², fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² i³ye³ain¹sxã³:

— Je³su²jah³la² ko³nxe³ti³ e³txai²lã¹. Nxain¹jau³su², i³wa³ka³nxe³sai³nain¹te³lhxã³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³si³ka³tã³wxe³sxã³, kũh³nxa² wxa²wha²li¹lhẽn¹jain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, fa³ri³se²a² nũ³ka³txai²na² ãh¹ i³ye³ye³lin³tain¹to³tãu³:

— Ih¹nxe³ju³ta³ kãĩ³kxi²ki³te³ji¹? I³yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Nxe³ain¹to³tãu³,

7-8 Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³sa²yxau³yain¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Wxa²nũ³ka³txi³nãu³xai²na² kuh³lxa³txi³ kãĩ³ti³he¹nxe³nxã³jah³lo²su² te² i³nxa², tah³lxa³ka³ta² a²wi¹lhĩ¹nãn¹ka³ta² sa²so¹sxã³, txu¹ha³ka³lxai²na² ã³nan³jah¹lxixi³sã²nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³ ãh¹ ãn³si³ka³tã³wxe³sxã³ kũh³nxa² ãh¹ wxa²wha²li¹lhẽn¹jain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 9 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³te²a² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lai²na² wãn³txai²na² ain³kxain¹ka³tu³, a²hxi²kan¹ta² a²wi¹lhĩ¹na² ta²nũ², tah³lxa³ka³ta² ã³na³nxa³kxe³su² hãĩ¹nxe³sxã³ wa³li³yhu¹sãn²nũ²la² hã²wxã³ntxa³ a²wã³kon³tũ³ka³txai²li² ha³na³ka³lxixi³ ka³na³ka³nat³sxã³ ai³lxa² wa²li³i², ã³la³te¹la³ ha³na³ka³lxixi³ ka³na³ka³nat³sxã³ ai³lxa² ã³to³hi², jã¹nxe², jã¹nxe² nxe³ka³tu³, wax3ta³, ai³lxa² ã³sxã³ in²hxn³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Kuh³lxa³txi³ kãĩ³jah³lo²sa¹xã¹. Nxain¹jau³su², Je³su²jah³la² wãn³txa² ain³kxi¹xain¹jau³su², hãĩ¹nxe³sxã³ ai³lxa² ã³sxã³, in²hxn³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² so¹lxixi³ yxau², txu¹ha³ka³lxai²na² so¹lxixi³ sax3nũn³sxã³ yxau², nxe³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². 10 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹, ãh¹ i³sa²yxau³sxã³, i³ye³te³nah¹lx¹:

— Nxe³nxi¹. A²nũ²a² ãn²hxañ³kxi¹nxi¹nñ²ju²ni¹. Î³ya²lu¹txa²te³lhxã³ nxe³nxain¹tũ³kã³txa² ãn²hxañ³kxi¹nxi¹nñ²ju²ni¹. Ta¹hxi²hê¹la².

11 Yxãñ¹ta¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹³. Î³ya²lut¹sain¹te³lhxã³ nxe³tũ³kã³txa² yũ²nxa³i¹. Txu¹ha³ka³lxi²na² wãn³txa² ta¹hxi²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wãn³txi³kxi³lu¹:

— Hai³txi³ Txai²li² Î³ya²lu¹txa²lxi¹ju³ta³nũ³la³ ten³sa²nxa³nhi¹. Îtxu¹ni¹. Nñn¹kxi²nãn²tu³, âh¹kõ³nxe³ti³ kã¹sxã³ yxau²xai³txa³hê¹ni¹. Ta¹hxi²hê¹la².

“Txai²na² ha²te¹te²hũ³jah¹lo²sa¹i¹.” Nxe³jau³su²

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxi³lu¹, a²nũ²a² nũ³kã³txa² âh¹ î³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² Sũ³na² yen³kxa² î³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²sa¹i¹. Na¹ha²kxi³, sa²yxo²wet¹sah¹lxin¹kxi²nãn²tu³, a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ a³la³kxi², ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³i² yah³lxin¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxi³ ha²te¹te²hũ³jah¹lo²sa¹i¹. Na¹te³na¹xai²na², ãn³si³te³sah¹lxin¹kxi²nãn²tu³, hai¹txi³ a²ta³a² ha²lo²la³ ka³nxah³jut³sũ³ju³ta³la³ yxau²xai³yah²lxa³nha²kxi³, hai¹txi³ kõ³nxe³ti³ kã¹sxã³ yxau²xai³yah²lxa³nha²kxi³, yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxi²nãn²tu³, hã¹nxe³sxã³ ha²te¹jut³sũ³ju³ta² so¹lxi³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ so¹lxi³, yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hê¹la².

13 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³kã³txa² wãn³txi³kxi³lu¹, î³wa²lũ³xain¹jau³sa¹:

— Wã²nxũ¹h¹ wxãñ²na² so¹lxi³ e³nhi¹lxi¹. A²nũ²a² ã³xa² î³ye³yxo²nũ¹nxa²nxa³kxe³su² e³nhi¹lxi¹. Nhï¹nha²kxi³, wãn³txi³khai³xa² e³sñ¹nxã³lxi¹. Ta¹hxi²hê¹la².

14 Yxãñ¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxi³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. Txai²na², a²nũ²a² ã³xa² î³ye³yxo²nũ¹sa²nxa³kxe³su² e³a¹kxan²ti³, wãn³txi³khai³xa² e³a¹i¹. Na¹ha²kxi³, txa²si³yxau³na¹tãu³a¹ î²nha², yxan¹nãu³a¹ î²te³lhxã³ na¹tãu³a¹ î²nha², te²sa¹i¹. Nxe³te³sa¹jau³su², wi¹la³la³kxi²te³sa¹jau³su², wãn³txi³tu³ e³a¹i¹. Yxãñ¹ta¹, wxãñ²na² txa²si³yxau³na¹tãu³a¹ î²sah¹lxa³nha²kxi³, yxan¹nãu³a¹ î²te³lhxã³ na¹tãu³a¹ î²sah¹lxa³nha²kxi³, nxe³sah²lxin¹tũ³kã³txi³su² syah¹lxi¹lxi¹. 15 Wxa²nũ³kã³txi³ î³nxa²na² txa²e²nãu³a¹ au³e³ti³ e³a¹jau³i³ a³la³kxi²sah¹lxi³hxi²nxã³nhê³li¹. Sah²lxan³kxan²ti³ wã²nxũ¹h¹ wxãñ²txi³ on³si¹sah¹lxan³jau³su² ain³sxã³ e³kxi²sah¹lxi¹lxi¹. Yxãñ¹ta¹, txain²txi³, a²nũ²a² ã³xa² î³lxi³thi¹nxa²te²la³ ox3tain¹te²txã³i¹. 16 Na¹kxan²ti³, î³lxi³thi¹nxa²te²la³ ox3tai¹na¹ke³la³te²kxi³: “Î³lxi³thin¹te²sxã³lxi¹.” Nai¹na¹ke³la³te²kxi³, wãn³txi³su² so¹lxi³ e³kxai¹nh³na¹i¹. Hai³txi³ ki³ha³nhj³nxã²nxa³i¹. Na¹ha²kxi³, txa²w³na², î³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² whã¹na¹ ain³nha²ya³sa²na³li¹. Ya³sa³ha²kxi³, wain³txi³ ox3ja³sain¹na³li¹. Hai³txi³ Txai²na² so¹lxi³ nũ¹hain³nha¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹. 17 Nxe³ju³tai²na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² ü³whe²li¹la³kxi²nê³jau³xau³hxi²têx¹tã² wxa²nũ³kã³txi³ î³nxi²na² a³la³kxi²yah³lxin¹jau³xa², nxe³te³nah¹lxi¹: “Ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta², a²nũ²a² ha¹l¹ î³sxã³ î³we²txi²yhain¹jau³xa² î³ye³kxi²nê³kxi²nãn²tu³, nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ wãn³txi³khai³xai²la¹i¹. Yxo²yhu¹kij³jau³sin¹tai¹. Yxãñ¹ta¹, a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³, ha³lo²a² î³sxã³ î³ye³kxi²nê³kxi²nãn²tu³, nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ yxo²yhu¹kij³jau³nũ³su² te²sin²ta²ku² nxe³hũ³kij³ta¹i¹.” Ta¹hxi²ti³a¹i¹ti¹. 18 Ju¹ta²yã¹nxe³sxã³, Txai²na²ain²txi³ txa²yen³kxa² î³yau¹ũ³nx2ta¹ha²kxi³, Txa²w³na² î³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tain²txi³ î³yau¹ũ³nx2ti³nũ³nha²kxi³, nxe³ya³nx2ti³to³nha¹nha¹. Nha¹ha²kxi³, ha¹lin¹te³na¹xai²na² î³we²txi²yhu¹nha¹jau³xai²na² wãn³txi³khai³su² sñ¹na³li¹. Yxo²yhu¹kij³jau³su² sñ¹na³li¹. Nxe³ta¹hxi²hê¹la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² nũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxi³lu¹, î³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Îh¹nũ¹la³ta³ wxa²w³na² yxau³sñ¹te²la¹xã³? Ain¹ta¹hxi²hê¹la². Yxãñ¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxi³lu¹, î³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹: — Wxa²nũ³kã³txi³ î³nxi²na² Txain²txi³ î²sah¹lxi³te²sxa³nha²kxi³, Txa²w³nãn²txi³ î²yah¹lxi³te²sxa³nha²kxi³, nxe³yah³lxi³hxi²nhê³li¹. Î²sah¹lxin¹ke³la³te²kxi³, Txa²w³na² î²yah³lxi³nũ³nhj³te³si¹lxi¹. Ta¹hxi²hê¹la².

20 Nxe³jau³xai²na², Je³su²jah³la² î³ye³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sxi²ha² yuh³xai²nãn¹thi³nãu³a² yxau³sxã³, kwa³ta³lê³na² kãin²te³na², Ju³te²a² nũ³kã³txa² ü³yho²hi²kij³nũ³a² ü³ha¹ain¹te³na² u²lxi³ yxau²nxa³sxã³ î³ye³jau³xai²na², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ î³yau¹ũ³te³lhxã³ î³ye³kxain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³jau³xai²na² Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² î³xan³tain¹ta¹hxi²hê¹la². Yxãñ¹ta¹, î³sxã³ sa²so¹ain¹ta¹hxi²nxa³hê¹la². A²hxi²kij³lxa² A²w³na² î³yil¹li²nũ³je³na² hau³kon³ye²nxa³ha²kxi³ ta¹hxi²hê¹la².

— Ä³nxi³na¹tãu³a¹ ã³si³te³la³kxi²sah²lxan³tho³li¹. Nxe³jau³su²

21 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxi³lu¹, âh¹ î³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: — Ye³jen¹na² î³na¹tu¹wi¹. Na¹kxi²nãn²tu³, ãn³te³nxi²sah¹lxin¹kxa²ha³ta³nxãn²txi³ a³ti²sah¹lxan³tho³li¹. Yah³lxin¹ka³tu³, wxa²kõ³nxe³ti³ kã¹yah³lxin¹ju³ta² sa²wa²su¹nyhah¹lxan³kxe³tu³, hã¹nxe³sxã³ ya²lun¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Ä³nxi³na¹tãu³a¹ wxa²yu³ta² hxi²kan¹txi³ ãn³si³te³la³kxi²sah¹lxan³tho³li¹. Ta¹hxi²hê¹la².

22 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹la² e³jau³xa², “İ³na¹tāu³a¹ hxi²kan¹txi³ ā³si³tē³la³kxi²sah²lxan³tho³li¹.” Sīn¹ten¹tu³wi¹. Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ kō³nũ¹kĩ³sxa³nhai¹. İ³ya¹lu¹nha²te³lhxā³ e³jĩ¹ku¹ kĩ³nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²si³yxau³yah¹lxin¹tāu³a¹ ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³xai²la²na³li¹. Yxān¹ta¹ txa²si³yxau³na¹tāu³a¹ oh³nān¹ko³xu¹tai²la²na³li¹. Wxāi²na², ha³lo²ai²na² yuh³xan¹tũ³kã³txi³sah¹lxī¹lxī¹. Yxān¹ta¹ Txai²li² ha³lo²ai²na² yuh³xai²nān¹e²sin²nxa³i¹.

24 Na¹ha²kxai³, oh³nān¹jah¹lo²na¹xai²na² hxi²ka¹na¹jau³xa² İ³ye³kxi¹nx2ta¹ten¹ti¹. “Wxa²ko³nxe³ti³ kãi³yah¹lxin¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nhyah¹lxan³kxe³su². Ya²lun¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Ya²nx2ta¹ten¹ti¹.” Yxān¹ta¹, “Txa²ko³nxe³ti³ kãi³a¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nha²ti³ten³sa³nhē¹.” Yah³lxin¹kxai²nān²tu³: “Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ txa²kō³nxe³ti³ kãi³a¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nha²sa²kxah³lo²su² na³na¹.” Nxe³sah¹lxī³hē¹li¹. Sah²lxan³kxai²lē¹. Hāi¹nxe³sxā³ wxa²ko³nxe³ti³ kãi³yah¹lxin¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹nhyah¹lxan³kxe³su² ya²lun¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nũ³kã³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— İh¹ju³tan¹nũ²su² nhīn¹te²sin²tā³? Ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, İ³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe²nxa³i¹. Txa²si³yxau³na¹tāu³a² kxā³nxi³tā² İ³ye³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Na¹ka³tũ³, a²wi¹İhñ¹nān¹jau³xai²na² ye³ka³İxa¹txi³ İ³ye³ya²nx2ti³to³hxi²na¹tai¹ti²ti¹. 26 Jā¹nxa¹jau³su² wxa²kō³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² İ³ti³h³nxe³nx2ta¹jau³nũ³a² kãin² wā³kon³na³li¹. Nxe³jau³xai²na² İ³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³ wān³txa² so¹lxī³ İ³ye³kxi¹nx2ti³hĩ³na¹i¹. Yxān¹ta¹ İ³sa²si¹hā³sa²jah¹lu¹tai²na² a²ya¹la³lyau³tũ³ jau³tũ³ e³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³jau³xai²na² ain³kxi²so¹kxi²na¹ka³tũ³, a²nũ²a² ha³lo²an¹tũ³kã³txai²na² āh¹ İ³hen³txain¹to³ha¹i¹. Ta¹hxi²hē¹la².

27 Yxān¹ta¹ hai³txi³ Ju³te²a² nũ³kã³txi³la³ ā³ne³wxe³ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Je³su²jah³la² İ³sa²si¹hā³jah¹la² a²İ³lxa², Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³ne³wxe³ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la².

— Txa²wī³na² İ³sa²si¹hā³sa²na²hē³li¹. Je³su²jah³la² wān³txa², yhain¹to³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³xai²na², kwēn¹tai²na² ha³ta³nxān²txi³, hai³txi³ Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ā³ne³to³hain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². 28 Ai¹nha²kxai³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ İ³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe³jah³lxī³sā²li¹. Txa²hxi²kĩ³la² kwēn¹tai²na² ā³ne³wxe³nx2ti³xa³i¹. Yxān¹ta¹ ye³jen¹nāu³a¹ sa²ka²la¹hētİso¹sa²sxā³ İ³hxi²kĩ¹la³kxi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹ ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹jau³nũ³a²sa¹: “Je³su²jah³lai²na², Sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² na³i¹. Hai³txi³ wā²nxũh¹ hxi²kxi²lo³nhā³sxā³ wā²nxũh¹ o²la³kxi²jah¹lo²sxa³i¹. A²wī³na² wān³txa² İ³yau¹lu¹hain¹tu¹wi¹ so¹lxī³ sa²wai³wait3sxā³ e³jah¹lo²su² na³li¹.” Sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ txa²ha³lo²a² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. 29 Na¹ha²kxai³ İ³sa²si¹hā³sa²jah¹lu¹tai²na² whāi¹na¹ yxau³ya³to³ha¹i¹. Nũh¹ yxau³ye²na¹ju²ta²yan³ti³su², Txa²wī³na² ā³na¹sa²ju²ta² yũ²nxa³i¹, a²yen³kxa² İ³ka³li³si¹hai¹na¹jau³su² sa²wai³wait3sxā³ kãi³to³ha¹hxi²kxi³lu¹. Ta¹hxi²hē¹la². 30 Nxe³nxa²ha¹te¹, Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² İ³ye³kxain¹nxa²ha¹te¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kã³txa² hi²sen³kxai³lu¹ yxo²İ²ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³nhaitİso¹tũ³kã³txa² wān³txi³kxai³lu¹, İ³ye³lain¹te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³lai²na², Txa²wā²sxā³na² Si³yxau³tāu³a¹ İ³sa²si¹hā³kxah³lo²sin²tai¹. Wān³txa² so¹lxī³ e³jah¹lo²sin²tai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe²yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su²

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³nhaitİso¹tũ³kã³txai²na² İ³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²wān³txa² jau¹xai²na² a²İhun³tu² sa²wai³wait3sxā³ sa²yxo²wetİsa²tē³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, txa²sa²wi³ha³lxī³nāu³khai³sah¹lxī³İh³nxa¹lxī¹. 32 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²ya¹la³tũ³kxai³nxe² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, İ³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²yu³tai²na², Ju³te²a² nũ³kã³txi³na¹xai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² nha¹i¹. Hxi²kan¹nha¹i¹. Nha¹ha²kxai³, hai³txi³ a²nũ²a² İ³li³te²su² te²a² İ³kwa³na³sain¹sīn¹ju³ta² wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³ti³hexİsİ¹nhxain²nxa³hē³li¹. Wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³tũ³kã³txi³su² sİ¹nhxai²na¹hē³li¹. Nha¹ha²kxai³, İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Wa²su¹wa²sun¹yah³lxin¹tu¹wi¹.” Sa²nhñ¹thi²li¹? Ta¹hxi²hē¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nū²a² a²te³nīn¹kxa²ko³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa³kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta²lot3sxā³yxau²xai³yah³lxih³nxa¹lxī¹. Hxi²kan¹txi³ ā³na¹yah³lxih³nx2nā³lxī¹. A²nū²a²yxō²hā³nxe³lxixi³su² te²a² i³kwa²na²nx2ti³ju³ta²lot3sxā³yxau²xai³yah³lxin¹jut3sū²nxe²yxau²xai³yah³lxih³nxa¹lxī¹. Hai³txi³ wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³ti³hex1yah³lxih³nx2nxa³lxī¹, kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti¹. 35 Jā¹nxa¹jau³su², sxi²hā² a²nū²a² yxau²ju³ta²sa¹; a²wa³kxēn³yah³la² a²ta²hā² so¹lxī³, kan²txi³ a²wa³kxēn³yah³la² sxi²hā² yxau²ya³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² ā³xa², a²wa³kxēn³yah³lai²na² kwa² wa³ka³li³yū³ta²lo³kxe³su²te²a², kan²txi³ yxau²nxa³lho³li¹, hxi²ka¹nxa³hā²kxai³lu¹. 36 Jā¹nxa¹jau³su², wxāi²na²sa²kxai³lu² wxa²kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta²lot3sxā³yxau²xai³yah³lxih³nxa¹lxī¹. Yxān¹ta¹, A²tah²na¹xai²na² hxi²kan¹txi³na¹xai²na² wxa²wa²su¹txa²lxa¹kxai²nān²tu³wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe³sxā³yxau²yah³lxin¹tu¹wi¹. Hai³txi³ wxa²kō³nxe³ti³kâi³yah³lxin¹ju³ta²lot3sxā³yxau²xai³yah³lxan³tho³li¹. 37 Wxa²nū³ka³txa², A³bra³āu²ah³lu¹ta²na²a²ne³tah²nū³sah¹lxī¹ti¹. Yāh³lxin¹kxa²hā²ta²nxān²txi³, i³su¹lhā³sa²ti³ten³yah³lxī¹lxī¹. Txa²wān³txa² yxō²r²sah²lxan³kxe³su² yah³lxī¹lxī¹. 38 Nxe³ju³ta², txa²wān³txa²i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xa², a²yen³kxa² Txa²wī³na² i³yau¹ū³sa²kxa² so¹lxī³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Te²yā¹nxe³sxā³, wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² kâi³yah³lxin¹ju³ta², wxa²sū³na² i³yau¹ū³nx2ti³ju³ta²so¹lxī³ kâi³yah³lxih³lxī¹lxī¹. Ta¹hxi²hē¹la².

39-40 Nxe³nxa²hā²te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe²nxa³i¹. A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² txa²sū³nu²su² sīn¹ta¹hxai²ti¹ai¹ti¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² a²ne³tah²nū³sah¹lxī¹lxī¹. Yāh³lxin¹kxan²ti³, sa²yxō²we¹tain¹yah³lxih³hxi²na²nhē³li¹. Sa²yxō²we¹tain¹yah³lxin¹ke³la³te²kxai³wi¹kâi³yah³lxih³nxa¹lxī¹. Wxa²kâi³yah³lxin¹ju³ta² A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² kâi³ain¹ju³ta²yā¹nxe³sxā³ wi¹kâi³yah³lxih³nxa¹lxī¹. Yxān¹ta¹, yah³lxih³to³hxa³lxī¹. Ā³lxixi³yah³lxī¹lxī¹. i³su¹lhā³sa²ti³ten³yah³lxī¹lxī¹. Txi²na², a²ya³la³tu³ wān³txi³tu³. “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ain³lxī³to³na¹ju³xa² so¹lxī³ i³ye³kxi¹nxe³nx2ta¹xā¹.” Na¹ta¹ i³su¹lhā³sa²ti³ten³yah³lxī¹lxī¹. Ju¹ta² yā¹nxe³ju³tan²ta³, hai³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²nān²ta³ ten³ta¹hxai²nxa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, wxa²nū³ka³txai²na² wxa²sū³na² ā³yah³la² kâi³ju³tsū³nxe² yxau²xai³yah³lxī¹lxī¹. 41 Nxe³nxa²hā²te¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la²i³ye³kxi¹te³nah¹lxī¹:

— Ti³hē¹nxe²nxa³i¹. Txa²nū³ka³txai²na², hai³txi³ a²nū²a² wa³ka³lxa² a²wē³hā³lxixi³su²ti³hex1sīn¹nxa³i¹. Txa²wī³na² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² sīn¹na¹li¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹oh³nāu³u¹ta²nān¹jah¹la² txa²wī³nu²su² sīn¹na¹li¹.

42-43 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² wān³txa²nxe³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wxa²wī³nu²su² ke³la³te²kxai³, a³lxixi³sah¹lxih³nxa¹lxī¹. Yxān¹ta¹, sah¹lxixi³to³hxa³lxī¹. Txa²si³yxau³na¹tāu³su² tāu³a¹, Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³tāu³la²na²li¹. Nū¹ā¹, yxau³na¹ka³tu³, a³li³sxā³ ko¹xai²na² wxā³na¹hē³li¹. Si³yxau³tāu³na² i³sa²si¹hā³sa²na¹hē³li¹. Hai³txi³, txa²ē¹nāu³ai¹ wā²nxū¹i¹ i³ye³kxi¹nha²sxā³; “Wxā³na¹tū¹xā¹.” Nxe³sxā³ wxān³nxa³hē³li¹. Yxān¹ta¹, wxāi²na² hai³txi³ txa²wān³txi³la³ā³ne³to³nx2ti³to³hxa³i¹, ain³kxi²ti³ten³sah¹lxa³nha²kxai³lu¹. 44 Wxa²sū³nu²khai³xa², Sa²ta³na²jah¹lo²la³ sū³nu²lo³jah³lxī¹lxī¹. Yāh³lxin¹jau³su², wxa²sū³nai²na² a²ē¹nāu³a¹kō³nxe³ti³ kâi³ti³ten³na³li¹. Jā¹hxi²lxin¹jau³su², kâi³yah³lxī¹lxī¹. A²nxe³jah¹la² Sa²ta³na²jah¹la², txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹ta²nān²tu³ hā²ya³kxa² a²nū²a² i³su¹lhā³ai¹nhxai²nxa³hē³li¹. Hai³txi³a²ya³la³tu³ wān³txa² e³ti³hē¹xai¹nhxai²nxa³hē³li¹, a²wān³txa² wi¹le³jau³la³ a²ē¹nāu³a¹yū²nxa³hā²kxai³lu¹. i³ye³ki³hā¹kxi²nē³kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a² a²kō³nxe³ti³ e³jau³su²sa²sai¹nha²sxā³ e³kxi²nē³na¹li¹, ki³hān³ta² a²si³yxau³tāu³khai³jah¹lo²su² hā²kxai³lu¹. 45 Yxān¹ta¹ Txi²na² a²ya³la³lyau³tu³ jau³tu³ so¹lxī³ e³to³hā¹i¹. Na¹hā²kxai³ wxāi²na²sa²kxai³lu² yxō²r²sah²lxixi³to³hxa³lxī¹. 46 Txi²li² wi¹lhin¹jah¹lo²sa¹i¹. Na¹hā²kxai³wxa²nū³ka³txa² hxi²kan¹txi³ txa²kō³nxe³ti³ kâi³a¹ju³ta³la³ a³ya³ti³kxi²sah¹lxan³tho³li¹, yū³sa²nxa³hā²kxai³lu¹. “A³ya³ti³na¹xā¹.” Yāh³lxin¹ke³la³te²kxai³, ū³3yhe³kat³lxixi³hē³li¹. Yxān¹ta¹, kō³nxe³ju³ta² yū³sa²nxa³kxai²nān²tu³, wān³txa² so¹lxī³ e³a¹kxai²nān²tu³, ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yxō²r²sah²lxixi³to³hxa³lxī¹? 47 Nxe³ju³ta², wxa²yū³ta²na²: “Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³tāu³a¹ a²wē³hā³lxixi³sah¹lxa³lxī¹. Yāh³lxin¹jau³su² Sū³na² wān³txa² ain³kxain¹yah³lxih³hxi²na²nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² A³bra³āu²ah³la², nxe³jau³su²
 48 Nxe³nxa²hā²te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² wān³txi³kxai³lu¹:
 — ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²wē³hā³lxixi³sah¹lxa³lxī¹.” Sa²nhīn¹ji¹? Wxāi²na² kō³nxe³thin¹tū¹ka³txi³sa²nhi¹lxī¹. Sa³ma³ri²tā²na² nū³ka³txi³sa²nhi¹lxī¹. Kō³nxe³te²na²yāu³ka³txa² nxū²kwāi³wxe³nha²jah¹lo²sa²nhi¹lxī¹. Wān³txi³su² e³sīn¹nxa³ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹.

— Txa²nxũ²kwai³nãu³a¹, hai³txi³ ko³nxe³te² yãu³ka³txi³la³ yũ³sa²nxa³i¹. Na¹ha²kxai³ Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹si¹ha¹jau³xa² e³a¹i¹. Yxãn¹ta¹ wxãi²li² on³si¹sah¹lxan³jau³su² i³ye³kxi²sah¹lxi³to³hi¹lxi¹. 50 Na¹ta¹, wi¹lhin¹si¹sah¹lxin¹jau³su² yũ³sa²nxa³kxan²ti³ Txa²i¹li¹ wi¹na³li¹. Txa²wĩ³na² ka³na³ka³na³jah¹la² wi¹lhin¹si¹sa²jau³xa² e³na³li¹. Jã¹nxe³ha²kxai³, jah¹la² e³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹: “Ju³te²a² nũ³ka³txi³ i³nxa²na², Je³su²jah³la² wi¹lhin¹si¹yhab³lxin¹jau³su² e³jah¹lxi³hẽ¹li¹.” Txa²wĩ³na² nxe³nx2ti³na³li¹. Nxe³nx2ti³ha²kxai³, nxe³si¹sah¹lxin¹jau³su² i³ye³kxi²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹te²la³ i³yi¹li²nx2ti³hĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹, sah¹lxan³kxai²i¹. I³lxi³sxã³ i³yi¹li²nx2ti³hĩ³nx2nxa³i¹. 51 A²ya³la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. A²nũ²a² txa²wãn³txai²na² sa²yxo²wet1sain¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³ ya³lu²ain¹ju³ta³la³ a³ya³ti²xai¹nxa³lho³li¹. Ta¹hxa²i²hẽ¹la².

52 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hã¹xã¹. A²ta³a² nxũ²kwai³yxaun³nxa²sĩn¹na³li¹. Nxe³nxa²sĩ¹nha²kxai³, e³nhi¹lxi¹. “A²nũ²a², Txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sain¹kxai²nãn²tu³ ya³lu²ain¹ju³ta³la³ a³ya³tai¹nxa³lho³li¹.” Nhĩ¹lxi¹. Nhĩn¹jau³xai²na² a²ta³a² wãn³txai²la¹i¹. Ne³kxa¹sa³si¹nhẽ³li¹. A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² ya³lu²ju³ta² a³ya³ti²ha²kxai³, a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txain²txi³ ya³lu²ju³ta² a³ya³ti²sxã³ ya³lu²n¹ti³hxa³nai¹nha²kxai³, nxe³sĩn¹ta¹hxa²ti³ai¹ti²ti¹. Ki³ha³nhi¹lxi¹. 53 A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na², txa²sũ³nũ¹tai²na² ya³lu²jah¹lu¹tai²na² kãin¹khai¹xain¹sĩn¹ta¹hxa²ti³ai¹ti²ti¹. Wxãi²na² ã³sen³sai¹na¹ha²kxai³, Sũ³na² Si³yxaun³tãu³a¹ wãn³txa² i³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txa² ya³lu²n¹ti³hxa³nain¹nũ³sĩn¹ta¹hxa²ti³ai¹ti²ti¹. Ĩ¹nxe³ju³tan¹jah¹lo²su² nhĩn¹li¹? “A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² ã³sen³sai¹na¹ha²kxai³, Sũ³na² Si³yxaun³tãu³a¹ wãn³txa² i³hen³txi³nẽ³tũ³ka³txa² ã³sen³sai¹na¹ha²kxai³, na¹xã¹.” Nhĩn¹ji¹? Ta¹hxa²i²hẽ¹li¹.

54 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²li², kwa² wxi²kin³ti³to³nha¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹. Kwa² wxi²kin³ti³to³nha¹kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txi³la³ i³wã³txi³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, wain³txi³ i³wã³txi³sah¹lxi³hĩ³nxa¹lxi¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wĩ³nu¹tai²na² wxi²kin³ti³tot3sa²jah¹lu¹tai²na²na³li¹. A²nxe³jah¹lu¹tai²na² wxa²nũ³ka³txi³ i³nxa²na² i³ye³kxi²yhab³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³nu²su² sĩn¹nhẽ³li¹.” Yah³lxi³hxa²i²nhẽ³li¹. 55 Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nãn²txi³, i²ain¹yah³lxi³te²sxã³lxi¹. Yxãn¹ta¹, Txa²i²li² Txa²wĩ³nu¹tai²na² i²ain¹te²sa¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³: “I²te²txã³i¹.” Nxe³na¹kxai²nãn²tu³ ki³ha³nhĩ³na¹i¹. Ki³han³yah³lxin¹kxa² yã¹nxe³jah¹lo²su² hĩ³na¹i¹. Yxãn¹ta¹, Txa²i²li² Txa²wĩ³na² i²i², Txa²wĩ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ti² nxe³jah¹lo²sa¹i¹. A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³a¹i¹. 56 Jã¹nxa¹jau³su², wxa²sũ³nũ¹tai²na² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na², txa²hxi²k³la² i²i² txa²wxã³na¹ju³tai²na² i²i², Kxã³nhxĩ¹nãu³u¹tai²na² i²sa³na²hẽ³li¹. Nxe³sa³ha²kxai³ ka³lih³kxi²khai¹na²hẽ³li¹. Ta¹hxa²i²hẽ¹la².

57 Nxe³ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nhi¹lxi¹. Yah³lon¹te²sxã³lxi¹. Wxa²yxaun¹ju³ta² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² i²lxa²nxa³hẽn³khi³, nxa²nha¹nhai¹. Ta¹hxa²i²hẽ¹la².

58 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³a¹i¹. Kxã³nxu¹tai²na² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² tøn¹ti¹he¹nxa³hĩ¹nũ¹tai²na² yxaun³to³ha¹i¹, Txa²i¹li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² ta¹hxa²i²hẽ¹la².

59 Yxãn¹ta¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² a²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na² sa²kxai³lu¹ tah³lxa³ka³ta² so¹sxã³:

— Je³su²jah³la² ã³na³na¹tũ¹xũ³. Kxe³sxn³thai¹le¹. Je³su²jah³la² hã³a² i³ha²li¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²nhãu³a¹ wa²li³ã¹sxã³ ha³lo²a² ã³waix3txi²ta¹hxa²i²hẽ¹la².

9

Ye³han³sxã³ wen¹jah¹la² Je³su²jah³la² ye³we²txi²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² whãi²na¹, ã³nxa³ain¹te³na¹, in³jah³la² ye³han³jah¹la², a³li³la¹hĩ¹nũ¹tai²na² ye³han³sxã³ wen¹jah¹la², i²ain¹ta¹hxa²i²hẽ¹la². 2 Nxe³ka³tu³ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã³txain¹te²an¹jau³kxai³la¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Jah¹la² ĩ¹nxe³ju³ta² ye³han³sxã³ a³li³la¹sĩn¹te²sin²tai¹? Jah¹la² tã³nxa², a²wĩ³nu²su² tã³nxa² a²hã³ka³nũ²su² tã³nxa², a²ko³nxe³ju³ta² kã³i¹ai¹nha²kxai³, jah¹la² ye³han³sxã³ a³li³la¹sĩn¹te²sin²tai¹? Ain¹ta¹hxa²i²hẽ¹la².

3 Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³nxa³i¹. A²wĩ³nai²la³ tã³nxa², a²hã³ka³nai²la³ tã³nxa², a²wẽ³sai²la³ tã³nxa², hai³txi³ ko³nxe³ti³ kã³i¹nha²kxai³ ye³han³si¹hain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxaun³tãu³a¹ nũ³kxũn³khai¹ju³ta² ye³we²txi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² nũ³kxũn³ju³tai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³te³lhxã³, kxã³nãu³ai³tã² jah¹la² ye³han³sxã³ a³li³la¹nha²hẽ³li¹. 4-5 Na¹ha²kxai³, hĩ¹na² wa³ko³na³tu¹wi¹. Txa²i²na¹xai²na²

yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² yxau³na¹tāu³a² sa²ha²te¹jah¹lo²hū³nxe² yxau³yai¹na¹i¹. Na¹ha²kxai³, hī¹na² ha²te¹jut3sū²nhī¹na¹ wa³ko³na¹tu¹wi¹. Txa²wī³nu¹ta¹i²na² ī³sa²si¹hā³sa²jah¹lū¹ta¹i²na² a²wa³ka³li³yu³ta² wa³ko³na¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, jū¹nxe² ye³jen¹nāu³a¹, Txa²wī³na² yxau³tāu³a¹ ā³nxi³na¹tu¹wi¹. Txai²na² ha²te¹jah¹lo²na¹xai²na² ā³nxi³na¹tu¹wi¹. Na¹kka²si³yo³na¹, yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² ka³nxa³jut3sū²ju³ta² yxau³ain¹tu¹wi¹. Nxe³tāu³a¹, hxi²kan¹txi³ wa³kon³ki³sxa³lho³li¹. Jā¹nxe³kxa²ya³n³ti³su², a²hī¹na¹i²na², ha³lo²a² ha²te¹jut3sū²nhī¹na¹i²na² wa³ko³na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

6-7 Nxe³ka³tu³, wān³txai²na² ī³ye³ta³lun²ka³tu³, yuh³xa² ī³ka³su³hā¹ka³tu³, a²nū³xa² wxa²we³ka³tu³, ye³han³jah¹la² a²ye³na² wxa²sa²ye³to¹ka³tu³, ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— ī³txu¹li¹. Īn¹ka³tu³, ī³ye³na² a²ī³lxa² Si³lo³e²ye³na² wxa²ye³hī³lxī³nhā¹nhu¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² ī³lxa² a²si³yxau³tāu³khai³xa², ī³sa²si¹hā³kxe³su² nxe³te²ju²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² sa²kxai³lu² ī³te³na¹, wxa²ye³hī³nha²ka³tu³, wī¹ ī³ye³ten³nha²sxā³ ten³sa²ta³ta¹hxai²hē¹la².

8-9 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² we²nxi²nxa²ha¹te¹, a²nū²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² in³txai²na² ī³sxā³ ī³ye³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, a²nū²a² kxān³su² ī²ain¹to³tū³ka³txai²na² kwēn¹ta¹i²na² ī²sxā³ ī³ye³i², ā³nū³ka³txa² in³txai²na² a²sxi²ye³na² kxān³su² yxau³kxi²yhai¹tū³ka³txan²ta³ kwēn¹ta¹i²na² ī²sxā³ ī³ye³i², nxe² ī³ye³lain¹te³nah¹lxī¹:

— Jah¹lai²na² sa²kxai³lu², kxān³su² ye³han³jah¹lo²sin²ta¹? Kxān³su² a²yen³kxa² so²te³lhxā³ hāi¹nxe³sxā³ ī³yai³nxū³hain¹to³jah¹lo²sin²ta¹? Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³na³ka³lxī³, a²nū²a² ā³nūn³tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹, ī³ye³lain¹te³nah¹lxī¹:

— Hā³xā¹. Jah¹la²khai³xai²la¹i¹. Nxe³nxa²ha¹te¹, ha³na³ka³lxī³, ā³nūn³tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹, ī³ye³lain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe²nxa³i¹. Yxān¹ta¹ nxe³jah¹lo²hū³na³li¹. Nain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ye³han³jah¹lo²nū¹ta¹i²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²la³na¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nū²a²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹, ye³han³sxā³ we²nxi²jah¹la² ī³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:

— Īh¹nxet3sxā³ wxa²ye³na² ī³ye³we²txi²nhān¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹, ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:
 — In³txai²na², a²ī³lxa² Je³su²jah³la², wxā³sxā³ a²nū³xa² wet1sxā³ wxa²ye³to¹lhain¹na²li¹. Sain¹ka³tu³, ī³ye³kxi²sa²te³nah¹lxī¹: “ī³txu¹li¹. Īn¹kxai²nān²tu³, Si³lo³e²ye³na² wxa²ye³hī³nha²se¹li¹.” Sain¹ka³tu³, txai²na² sa²kxai³lu² ī³na¹ka³tu³ wxa²ye³hī³lxī³nha¹li¹. Na¹ka³tu³, txa²wā¹ye³nai²na² whāi²na¹ ī³ye³ten³nha¹li¹. Ye³han³jah¹la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nū²a²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹, ī³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:
 — Ye³we²txi²nxa²jah¹la²na², Īh¹ti¹la²ta³ yxau³ain¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹:
 — Ko³xain¹nxa³nhai¹. In³txai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

Fa³ri³se²a² nū³ka³txa² kām²ī³wā³txain¹jau³su²

13-14 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² a²nū³xai²na² wet1sxā³ in³txai²na² ī³ye³we²txain¹ju³ta², Sa²ba³to³ nxe³ju³ta², Ju³te²a² nū³ka³txa² wa³kon³ti¹he¹nxa¹in¹to³hxa³je³na³kxa² ī³ye³we²txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nū²a² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu², in³txa² ye³han³sxā³ a²li³lah¹jah¹lai²na² tē³sxā³, fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³tū³ka³txa² a²yen³nāu³a¹ ā³yo²to³tū³yhai¹ta¹hxai²hē¹la². 15 Nxe³te³nah¹lxī¹, āh¹ ī³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:
 — Īh¹nxet3sxā³ ī³ye³ten³nhān¹yu²lhai¹li¹? Fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, in³jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² hi²sen³su² a³lū³nū³xai²na² wxa²ye³to¹lhain¹na²hē³li¹. Sai¹nha²kxai³, wxa²ye³hī³nha²ka³tu³, ī³ye³ten³nha¹hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² ī²li³te²a² e³te³nah¹lxī¹:
 — Jah¹lai²na², hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³sa²si¹hā³kxah¹lo²sxa³i¹, Sa²ba³to³ nxe³ju³ta² hāi¹nxe³sxā³ ī³ye³nxī²to³ki³ju³ta² sa²yo²ā³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, fa³ri³se²a² nū³ka³txa² ī²li³tū³ka³txa² ā³lxī³tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. Jah¹lai²na² wī¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Ī³lxī³thi¹nxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ wā³nxīn¹khai¹nxe³ju³ta²na² kāi³ai¹nhū³nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹sxā³, hai³txi³ ī³wī¹lhi²nxain¹ju³ta²na² yū³ti³hexin¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 17 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu², in³txai²na² ye³han³sxā³ we²nxi²jah¹lai²na² āh¹ ī³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:

— “Je³su²jah³lai²na² ī³ye³we²txi²sa³hē¹li¹.” Nhi¹lxī¹. Nhi¹nha²kxai³, jah¹lai²na² Īh¹nxe³ju³tan¹nū²su² hū³nhīn¹te¹la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe²nxa³i¹. Je³su²jah³lai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² ī³hen³txi³nē³jah¹lai²la¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

18-19 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ā³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². In³txai²na² kxān³su² ye³han³sxā³ yxau³xai³ju³ta², ā³ne³to³hai¹nxa³ha²kxai³, ha³la³je¹nīn³kxai³ ī³ye³we²txi²ju³ta²

ã³ne³to³hai¹nxa³ha²kxai³, Ju³te²a²nũ³ka³txa²ta¹hxai²hê¹la². Ai¹nxa³kxe³su², a²wi³na²i³kaix¹so², a²hã³ka³na²i³kaix¹so², ain¹ka³tu³, i³wã³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², wxa²ki³lha³lxa²sĩn¹te²la¹xã³? “Ye³han³sxã³ a³li³la¹jah¹lai²la¹.” Ya³nhi¹lxi¹. Ya³hxin¹jau³su², ih¹nxet³sxã³wi¹ten³sa²tã³sĩn¹ji¹wi¹, hĩ¹na²su¹? Ta¹hxai²hê¹la².

20-21 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²wi³na² a²hã³ka³na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na², txa²wẽt³su²sĩn¹na³li¹. Ye³han³sxã³ a³li³la¹sĩn¹na²hẽ³li¹. Jau¹xai²na²so¹lxi³ã³ne³wxe³nha¹nhai¹. Yxãn¹ta¹, ih¹nxet³sxã³, kwẽn¹ta¹na²wi¹ten³sa²tã³te²sin²ta²ku², ih¹nxe³te²ta³ye³wẽtxain¹te²sin²ta²ku², sĩ¹na¹nhai¹. Nxe³jau³xa²kõ³txi³hex¹sĩn¹nxa³nhai¹. Jah¹lai²na²in³txai²la¹i¹. Wẽn³sxa³i¹. Nxe³te²na²i³ye³kxi²sxã³i³hau³ko³txa²lxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la².

22 Nxe³jau³xai²na², a²wi³na² a²hã³ka³na² wãn³txai²na², fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²yuh³lxi³khaix¹nẽn³tain¹jau³su²i³ye³ain¹ta¹hxai²hê¹la². A²wi³nai²na², a²hã³ka³nai²na²a²e¹nãu³a²yuh³lxain¹jau³xa²sa¹:

— I³hen³txain¹ki³sxa³lho³na¹. “Je³su²jah³lai²na², Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tãu³juh³lo²su²na³li¹.” Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu¹Ju³te²a²nũ³ka³txa²ã³nũ²kxi²ki³thi³na²ũ³nhũ³sa²tã³ha³lo²sai¹nẽ³lhĩ³nx2na³na¹. Nxe³ju³ta¹na², fa³ri³se²nũ³ka³txa²wã²nxũ¹hain¹nhain¹te³na¹ti²tu³na¹. Jã¹nxẽn³kxa²yan³ti³su²i³hen³txain¹ki³sxa³lho³na¹. A²wi³na²a²hã³ka³na²a²e¹nãn¹jau³su², ta¹hxai²hê¹la². 23 Nain¹jau³su², i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kõ³sĩn¹nxa³nhai¹. Jah¹lai²na²wẽn³sxa³i¹. I³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. A²wi³na²a²hã³ka³na²wãn³txa²fa³ri³se²a²nũ³ka³txa²yhain¹ta¹hxai²hê¹la².

24 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu¹ãn³ta³lo³hẽt¹sxã³in³txa²ye³han³jah¹lai²na²i³kaix¹tain¹sxã³ũh³yo¹tu³nha²sxã³i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ye³wẽtxi²nxa²ju³ta¹, Txa²wã¹sũ³na²so¹lxi³sa²nẽn¹kxi¹txain¹sĩ¹nhẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³lai²na²i³lxi³thin¹jah¹lo²sxa³i¹. Sa²nẽn¹kxi²sĩn¹txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

25 Yxãn¹ta¹, in³txai²na²wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na²wi¹lhin¹jah¹lo²su²ta³nxa², i³lxi³thi¹nxa³jah¹lo²su²ta³nxa², nxe³yah³lxin¹jau³su², kõ³nxẽ²nx2ti³nxa³nhai¹. Yxãn¹ta¹, kxãn³su²ye³han³sxã³yxau³hxai²na¹hẽ³li¹. Hĩ¹na²wi¹ten³sa²tã³a¹nhai¹. Jau¹xai²na²so¹lxi³ã³ne³wxe³na¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

26 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Ih¹nxe³ju³ta¹kã³kxi¹nxain¹sĩn¹thai¹li¹? Ih¹nxe³sxã³ã³ye³wex2nhĩn¹thai¹li¹? Ta¹hxai²hê¹la².

27 Yxãn¹ta¹, in³jah³lai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na²i³hen³txi³nx2ta²te¹ni²ti¹. Yxãn¹ta¹ain³kxi²sah¹lxan³te¹ni²ti¹. Nxe³jau³xai²na²ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ãh¹ãn³ta³lo³hẽti²ne³ka¹te³lhxã³ten³yah³lxin¹ji¹wi¹? “Je³su²jah³lai²na²a²sa³wi³ha³lxi³su²sĩ¹na²tu¹xã¹.” Yah³lxi³nũ³nĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hê¹la².

28-29 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²sa²kxai³lu¹, yxo²an³ta³ti³on³sĩh¹xa³jau³su²i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na²so¹lxi³, Je³su²jah³la²a²sa³wit³su²nhi¹lxi¹. Txa²nũ³ka³txai²na²Moi³se²ah³lu¹ta¹na²a²sa³wi³ha³lxi³su²sĩ¹na¹i¹. Kxã³nhxi¹nu¹ta¹na²Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹Moi³se²ah³lu¹ta¹na²i³ye³kxi²sĩn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, Je³su²jah³lai²na²ih¹nxe³ju³tu¹ta¹nãn¹te²nũ²su²te²sin²ta²ku², nha¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

30-31 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³txai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe²nxa³i¹. Jah¹lai²na²txa²ye³na²ye³wẽtxi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³kxan²ti³: “Ih¹nxe³ju³tu¹ta¹nãn¹te²nũ²su²te²sin²ta²ku².” Yah³lxi¹lxi¹. Yxãn¹ta¹: “Ih¹nxe³ju³ta¹yan³ti³ta³i³wã³txa³kxi²yah³lxin¹ji¹ku¹.” Ye¹nx2ta¹i¹. I¹ne³ka³sah¹lxi³hẽ¹li¹. A²nũ²a²wi¹lhin¹jah¹lo²su²kxai²nãn²tu³, “Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹sa²nẽn¹lxi²na¹xã¹. Sa²yxo²hau³ko³ta²xã¹.” Nxe³kxai²nãn²tu³, a²nxe³jah¹la²wãn³txa²so¹lxi³, Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹ain³kxai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹kõ³nxẽ²thin¹jah¹lo²su²wãn³txi³la³, hai³txi³Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³la³ain³kxi²txi³hex¹jau³sxa³i¹. 32-33 Jã¹nxa¹jau³su², Je³su²jah³lai²na²txa²ye³na²whãi²na¹ye³wẽtxi²sa³na²hẽ³li¹. Nxe³ha³kxai³, wi¹lhin¹jah¹la¹la¹. Jah¹lai²na²wãn³txa², Sũ³na²Si³yxau³tãu³a¹ain³kxi²na³li¹. Nxe³ha³kxai³, ye³wẽtxi²sa³na²hẽ³li¹. Je³su²jah³lai²na²ãn³si³wxe³tãu³a¹Txa²wã¹sũ³na²Si³yxau³tãu³sin²ta¹. Nxe³nxa³ke³la²te²kxai³, hxi²kan¹txi³he¹xai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Hxi²kan¹txi³sa²hau³kot³sai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Jã¹nxa¹jau³su², txa²wã¹ha³lo²a²ko¹xai²na², ãn³si³wxe³hĩ¹nu¹ta¹nãn²tu³ta¹, kxãn³su²nxe³xai³ka³tu³ta¹, hai³txi³a²nũ²a²ye³han³sxã³a³li³la¹jah¹lo²su²ye³wẽtxi²ju³ta³la³, yũ³ti³hex¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, kwẽn¹ta¹na²so¹lxi³, Je³su²jah³lai²na²ye³wẽtxi²sa³na²hẽ³li¹. Jah¹lai²na², wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Ya³nx2ti³to³ha¹i¹. Ta¹hxai²hê¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, fa³ri³se²a²nũ³ka³txai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Kō³nxe³thin¹jah¹lo²su² nhi¹lxi¹. Yān³tai²na², wxa²hā³ka²ē¹nāu³a¹ a³li³la¹xan³tā³lxa²ko³nxe³ti³ kāi³nhīn¹ū²hē³li¹. Nhī¹nha²kxai³, ye³han³sxā³ a³li³lah¹jah¹lo²su² nhi¹lxi¹. Kō³nxe³thin¹jah¹lo²su² nhi¹lxi¹. Wān³txai²na² i³tih³nxe³sa²nhīn¹te²ji¹khi³. Nxe³nxa²ha¹nhai¹. Nxe³ain¹ka³tū³, Ju³te²a² nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxain¹thi³na²ū³nhū³sa²tā³ha³lo²sai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a²ye³han³te²hū³nxe²yxa²xai³tū³kā³txi³su² i³yau¹ū³jau³su²
 35 Nxe³ju³ta², ū³nhū³sa²tā³ha³lo²sai¹xain¹ju³ta²na² a²ha³tā³nxa², Je³su²jah³lai²na²ain³kxi²te³na¹, i³ha¹txi²ka³tū³ i³wā³txi³te²nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa²ū³lo³jah¹la² yxo²ʔin¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Hxi²kan¹jah¹lāi³. Īh¹jah¹lo²tan³te²la¹xā³? Yxo²ʔti³ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Ai¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²na² i³sa¹lxi¹. Nxe³te²na¹xai²na² i³ye³kxi¹nxa²ha¹jah¹lo²na¹xai²na², Txa²wā¹sū³na²A²hxi²kan¹ta² Si³yxa²ū³lot³sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³nxa²ha¹te¹, in³jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Yxo²na²ha¹nhai¹. Ain¹sxā³: “Je³su²jah³lai²na²hxi²kan¹khai¹nx²na³nā¹. Ye³ka¹na¹nhā¹, hī¹na²sā¹.” Ain¹ka³tū³, ā³ka³tih³wxe³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²na¹xai²na² wxa²ha³lo²ai²na² wxā³na¹hē³li¹. Na¹ka³tū³, txa²wān³txa²wi¹jau³xai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxain¹to³ha¹i¹. Ai¹na¹ka³tū³, txa²wān³txai²na²sa²yxo²wet¹Isain¹tū³ka³txa² yū², ha³na³ka³lxi³ sa²yxo²wet¹sai¹nxa²tū³ka³txa² yū², nxe³tu³wi¹. Nxe³ju³ta², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wā²nxū¹hain³nha¹ain¹tu¹wi¹. Nain¹ju³ta²sa¹: A²nū²a² nxe³te²hū³te²la³: “Ye³han³te²hū³nxe² yxa²xai³la¹xā¹. Wān³txi³khai¹lxa³a³la³kxi²sa²nxā³nhā¹. Yxān¹ta¹, ten³khaix¹sa³nhā¹.” Nxe³te²su² te²an²tū³, sa²yxo²wet¹Isain¹kxai²nān²tū³, wān³txi³khai¹lxa³ a³la³kxain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nān²tū³, wi¹ten³sa²tā³te²hū³nxe² yxa²xai³ain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² ā³su²te²hū³te²la³: “Wān³txi³khai¹lxa³ wi¹la³la³kxi²na¹nhā¹. Wi¹ten³sa²tā³te²hū³na¹xā¹.” Nxe³te²su² kxai²lē¹. Sa²yxo²ā³sain¹tū³ka³txi³su² hī³nx²na³li¹. Te²lē¹. Wān³txi³khai¹lxa³ a³la³kxi²nxa²kxe³su², hāi¹nxe³sxā³ ye³han³te²hū³nxe² yxa²xai³tū³ka³txi³su² hī³nx²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³ju³xai²na² sa²kxai³lu², fa³ri³se²a² nū³ka³txa², kwa² yxa²yain¹tū³ka³txa²ka³lxa²nxa³tū³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²nū³ka³txai²na² ha³tā³nxān³txi³ye³han³te²hū³nxe² yxa²xai³tū³ka³txi³sa²nūn³sīn¹te³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Nxe²nxa³i¹. “Wi¹ten³sa²tā³te²hū³na¹xā¹.” Yah³lxi¹hxai¹nhē³li¹. Nxe³ju³ta²su¹: “Ye³han³te²hū³na¹xā¹. Wān³txi³khai¹lxa³ a³la³kxi²nhā²nx³nhā¹.” Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³, kō³nxe³te²la³ i³yī¹li¹nx²ta¹ju³ta²la² yū³nx²ti³hī³nx²nxā³i¹. Yxān¹ta¹, wxa²yu²ta²yah³lxi³hxai²nxā³nhē³li¹. “Wi¹ten³sa²tā³te²hū³nha¹nhai¹.” Yah³lxi³hxai¹nhē³li¹. Yah³lxin¹kxai²lē¹. Wān³txi³khai¹lxa³ a³la³kxi²yah³lxan³kxe³su², wxa²kō³nxe³ju³ta² so¹lxi³yxa²xai³yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³, Txa²li² kō³nxe³te²la³ i³yī¹li¹nx²ta¹ha²kxai³, nx²na³li¹. Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

10

O³ve²a²nū³ka³txi³hū³tū³ka³txi³su² i³yau¹ū³jau³su²
 1-2 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³hī¹na² Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², wān³txa² i³yau¹ū³jau³xa²i³ye³ta¹hxai²hē¹la². Ī³ye³sxā³ ha³lo²a² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² yxa²xai³ye²yhu¹ju³ta³la³i³yau¹ū³nhē³te²lhxā³ i³ye³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xa²sa¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ka³yuh³xa² o³ve²a³ nū³ka³txi³hū³tū³ka³txi³su² ha²kxai³, Txa¹na¹xai²na² o³ve²a² a²wa³kxēn³yah³lo²hū³jah¹lo²sa¹ha²kxai³, nx²na³li¹. Nxe³jau³xai²na²i³ye³sxā³ i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa¹lxi¹. O³ve²a² a²wa³kxēn³yah³lo²su² nxe³kxai²nān²tū³: “O³ve²a² sxi²ha²ā³wi¹ha¹tū¹xā¹.” Nxe³kxai²nān²tū³, wain³txi³sxi²yxo²a² so¹lxi³ ā³wi¹hī³nx²na³li¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² kō³nxe³thin¹te²su² te²a² o³ve²a² kāi³sa²no¹jah¹lo²su² te²a², hāi¹nxe³sxā³ hāi³a²yū³tā³lxi³ i³ka³lxi³sxā³ sxi²ha² ā³wi¹hai¹nhī³nx²na³li¹. Yxān¹ta¹, a²wa³kxēn³yah³lo²su²te²kxai³lu², sxih²yxo²a² so¹lxi³ ā³wi¹hai¹nhī³nx²na³li¹. 3 “Ā³wi¹ha¹tū¹xā¹.” Nain¹kxai²nān²tū³, a²nū²a² ā³xa² sxih²yxo²a² yxo²ʔjah¹la² sa²yxo²than²kxai¹nhī³nx²na³li¹. Ain¹nū²la², a²wa³kxēn³yah³lai²na² a²o³ve²a² i³kai¹tain¹kxai²nān²tū³, a²wa³kxē³na² a²yxo²wān³txa²a²o³ve²ai²na² ain³kxai¹nhī³nx²na³li¹. Nxe³ha²kxai³, a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu²a²o³ve²a² nū³ka³txai²na² ka³na³ka³nat³sxā³ yau³ā³lxi³ i³yī¹li¹xai³ain¹sxā³, i³kai¹ta¹nha²kxai³,

ã³ne³ka²ta¹sxã³ ân³tê³ain¹sxã³ wa²li³ai¹nhî³nx2na³li¹. 4 Tû¹kã³txai²na² yxo²ha³kxa¹
 wa²li³ta¹lu²nain¹ka³tu³, a²wa³kxêñ³yah³lai²nân²tu³ ã³ne³ka²ta¹sxã³ ai³lai¹nha²kxai³, a²o³ve²a²
 nû³kã³txai²na² sa²kxai³lu² a²yon³nân²ta³ ã³naun³ti² hi¹tai¹nha²kxai³, nxe³ai¹nhî³nx2na³li¹.
 A²wa³kxêñ³yah³la² a²yxo²wân³txa² a²ne³nxê³kxai³ ain³kxain¹sxã³ ã³naun³ti² hi¹tai¹nhî³nx2na³li¹.
 5 Yxân¹ta¹, hai³txi³ a²nû²a² toh³lxa³ti³su² te²la³ o³ve²a² nû³kã³txa² ã³naun³ti²
 hi¹tai¹nhî³nx2na³li¹. Hai¹nxe³sxã³ ã³naun³ti¹kxai¹nhî³nx2na³li¹. A²nû²a² toh³lxa³ti³su²
 te²yxo²wân³txa² ne³nxê³kxai³ ain³kxi¹xai¹nxa³kxe³su² ã³naun³ti¹kxai¹nhî³nx2na³li¹.

6 Nxe³jau³xai²na² i³yau¹tû³jau³xai²na², Je³su³jah³la² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Yxân¹ta¹,
 a²si³yxau³tãu³a¹ a²nû²a² nû³kã³txa² ã³ne³wxê³ain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la².
 — Txai²na² wi¹lhin¹te² wa³kxêñ³yah³lo²hû³te²sa¹i¹. Nxe³jau³su²

7 ã³ne³wxê³ai¹nxa³ha²kxai³, Je³su³jah³la² wân³txi³kxai³lu¹, ãh¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:
 — A²ya³la³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txai²li² o³ve²a² yxau³thi³na² sxih²yxo²hû³te²sa¹i¹.

8 Na¹ha²kxai³, a²nû²a² ã³xa² ã³ne³ka²ta¹sain¹sxã³ wxã³ye¹nx2tain¹ta¹ti²ti¹. Wxã³ye¹nx2tain¹sxã³
 i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹ta¹ti²ti¹. Yxân¹ta¹, txa²nû³kã³txai²na² ain³kxai¹nxa³juti³ti²ti¹.
 I³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹tû³kã³txa², ko¹ko¹xa² a²o³ve²a² kãi³sa²no¹jah¹lo²su² kãi³jut3sû³nxe²
 i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹ta¹ti²ti¹. Yxân¹ta¹, txa²nû³kã³txa² ain³kxai¹nxa³sxã³ a²o³ve²a² a²nû²a²
 toh³lxa³ti³su² te²yxo²wân³txa² ain³kxai¹nxa³jut3sû³nxe², a²ki³han³jau³xai²na² txa²nû³kã³txa²
 ain³kxai¹nxa³ti²ti¹. 9 Yxân¹ta¹, Txai²li² sxih²yxo²hû³te²sa¹i¹. Na¹kxai²nân²tu³,
 o³ve²a² sxih²yxo²a² ã³wi¹hain¹kxai²nân²tu³, wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³lai¹nhî³nx2na³li¹.
 Wi¹lha²hau¹ko³kxe³su² te²a² wa²su¹wa²su¹ wa²li³i², ã³yã³wi²hi², jã¹nxe², si³sa² wi¹ju²ta²
 yain³te³lhxã³ a²ti², ai¹nhî³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³te²hû³nxe², a²nû²a² a²ten³te²su² te²an²tu³,
 Txai²na² yxo²sain¹kxai²nân²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

10 Jã¹nxa¹jau³su², a²nû²a² kãi³sa²no¹jah¹lo²su² kxai²nân²tu³, sxi²ha² ã³wxã³kxai²nân²tu³,
 hãi¹nxe³sxã³ a²o³ve²a² kãi³i², i³su¹lhã³i² wxa²kho³ti², nxe³te³lhxã³ wxã³hî³nx2na³li¹.
 Yxân¹ta¹, Txai²na¹xai²na² ha¹lo²ai²na² wxã³na¹ju³tai²na², txa²ka³te³na² wi¹la¹tãu³a¹, a²nû²a²
 û³hû³te³lhxã³, kãin² û³hû³te³lhxã³ wxã³na¹hê³li¹. Na¹ha²kxai³, wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe²
 ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.

11 Txai²li² wi¹lhin¹te² wa³kxêñ³yah³lo²hû³te²sa¹i¹. A²wi¹lhin¹te² wa³kxêñ³yah³la² a²o³ve²a²
 a³lixi²khai¹nxe³te²su² na³li¹. Ain¹sxã³, ya³lu²kai¹nhî³nx2na³li¹. Te²yã¹nxe³te²hû³nxe²,
 Txai²na¹xai²na² txa²nû³kã³txa² a³lixi²khai¹nxe³te²su² te³na¹xai²na², ya³lu²kxain¹tu¹wi¹
 na¹i¹. Txa²ka³te³na¹yu³ta² ã³na¹û³hain¹jah¹lo²su² na¹i¹. 12 Yxân¹ta¹, a²nû²a² o³ve²a²
 wa³kxêñ³sxa³te²su² te²an²tu³, kwa² a²yo³ha² so¹lx¹ yxo²kwain³jau³su² wa³kon³te²su²
 te²an²tu³, hai³txi³ a²o³ve²a² ya³lu²kxain¹jah¹lo²su² ti³he¹nx2nxa³li¹. A²nxe³jai¹lo²su²
 kxai²nân²tu³: “Hau¹xa² ya³son³na³na¹.” Nxe³kxai²nân²tu³, o³ve²ai²na² ã³na¹sxã³
 yuh¹lxa³txi³ ã³ni³hai¹nhî³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nân²tu³, a²si³yo³nân²ta³ hau³xai²na²
 sa²kxai³lu² ã³wxã³kxai²nân²tu³, o³ve²a² a³li³sin³sxã³ i³sxã³ sa²so², sa²tã³ ã³ka³txe²ta³lxi¹ni²,
 nxe³ai¹nhî³nx2na³li¹. 13 Jah¹lai²na², kwa² yo³ha² so¹lx¹ yxo²kwain³jau³su² wa³kon³jah¹lai²na²
 yuh¹lxa³txi³ ã³ni³hain¹ju²ta², a²yo³ha² so¹lx¹ yxo²kwain³jau³su², hai³txi³ o³ve²a²
 a³lixi²nxa³jau³su², ã³na¹sxã³ yuh¹lxa³txi³ ã³ni³hai¹nhî³nx2na³li¹. 14 Yxân¹ta¹, a²wi¹lhin¹te²
 wa³kxêñ³yah³lo²su² te²ain²txi³ a²o³ve²a² ye³ka¹nai¹nha²kxai³, a²o³ve²ain²txi³ a²wa³kxêñ³yah³la²
 ye³ka¹nai¹nha²kxai³ yu³hain¹na³li¹. Jã¹nxe³kxe³hû³nxe², Txai²na¹xain²txi³ txa²nû³kã³txa²
 ye³ka¹nai¹na¹ha²kxai³, txa²nû³kã³txain²txi³ ye³kan¹sai¹nha²kxai³ yu³sain¹na³li¹.

15 Txai²na² Txa²w³na² ye³ka¹na²waun¹nyhu¹a³sa²na³li¹. Sa³kxa² yã¹nxe², txa²nû³kã³txa²
 ye³ka¹na²waun¹nyhu¹a³sa²na³li¹. Na¹ka³tu³, txa²nû³kã³txa² a³lixi²na¹kxe³su² na¹ha²kxai³,
 txa²ka³te³na¹ju²ta² ã³na¹û³hain¹sxã³ ya³lu²kxai¹na¹jah¹lo²su² na¹i¹. 16 Na¹ha²kxai³, a²o³ve²a²
 wa³kxêñ³yah³la² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² nxe³kxan²ti³, hai³txi³ o³ve²a² ka³na³ka³na³tu³kã³txa²
 so¹lx¹ wãi²lo³tain¹te²sxa³yu²hê³ji¹. Yxân¹ta¹, ã³lixi³tû³kã³txi³nãu³xa² ha³lo²a² yu³tã³lx¹
 yu²ta² ka³lxa¹ju²ta² yxau³tû³kã³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ wãi²lo³tain¹te²ju²hê³li¹.
 Jã¹nxe³kxe³hû³nxe², txa²nû³kã³txa² yu³tã³lx¹ yu³ta² ka³lxa¹ju²ta² yxau³tû³kã³txi³nãu³xa²
 yxo²ha³kxa¹, Txai²na¹xai²na² a³lixi²nãu³xa² a³lixi²nãu³xa² a³lixi²nãu³xa². A²nxe³tû³kã³txi³nãu³xa²na²
 sa²so¹ti²ten³sa³nhai¹. Te²su², txa²wân³txa² ain³kxi²sain¹nû³tu¹wi¹. Sain¹kxai²nân²tu³,
 Txai²na² a³lixi²sai¹nha²kxai³, a³lixi²wau¹nyhai¹nha²kxai³ ya³sain¹tu¹wi¹. Ya³sain¹kxai²nân²tu³,
 ha³lo²a² yu³tã³lx¹ yu³ta² ka³lxa¹ju²ta² yxau³ain¹tû³kã³txi³su² kxa²ha³ta³nxãn²ti³,
 a²jut¹so¹lx¹ yxau³jut3sû³nxe² nxe³tû³kã³txi³nãu³ai¹la¹i¹. Nxe³sxã³, a³hxi²kan¹jah³lo²na¹xai²na²
 ka³na³ka³na³jah¹lo²na¹xai²na² so¹lx¹ na¹ha²kxai³, txa²nû³kã³txai²na² sa²kxai³lu²
 txa²ka³lxa¹ti³hî³tû³kã³txi³su² nxe³ha²kxai³, ai¹nhî³na¹i¹.

17 Txai²li², txa²ka³te³na¹yu³ta² hxi²kan¹txi³ ã³na¹a¹kxai²nân²tu³, hã²wxã³n³txa³
 sa²so¹xi²na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nân²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ so¹lx¹ yxau²sa²te³a¹tu¹wi¹.
 Na¹ha²kxai³, ã³na¹a¹kxai²nân²tu³, sa²so¹xi²te³lhxã³ ã³na¹sã²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³,
 Txa²w³na² a³lixi²sain¹na³li¹. 18 Hai³txi³ a²nû²a² ã³xa² hxi²kan¹txi³ txa²ka³ten³yu³ta¹a³
 sa²so¹kxi²sa²nxa³lho³li¹. Yxân¹ta¹. Txai²na¹xai²na² txa²e¹nãu³a¹ te³na¹jau³xa² so¹lx¹
 hxi²ka¹ka¹nhe²la² txa²ka³ten³yu³ta² ã³na¹a¹ka³tu³, ya³lu²na¹tu¹wi¹. Hxi²kan¹txi³

txa²ka³ten³yu³ta² ā³na¹ū³sxā³ ya³lu²na¹ha²kxai³, hā²wxān³txa³, hxi²kan¹txi³ sa²so¹xi²sxā³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²na¹ha²kxai³, na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹jau³xai²na², Txa²wi³na² a²lxi²sa³ha²kxai³, ī³kwa³na³sa²jau³xai²la¹l¹. Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

19 Wān³txai²nān²tu³, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ain³kxain¹ka³tu³, wi¹ ī³we¹yhu¹xa³kxe³sxu², a²e¹nāu³a¹ e³kxi²nī¹nha²sxā³ ā³nhai¹tā³yhai¹sxā³ yxau³ye²yhai¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³te³nah¹lxi¹, ā³nhai¹lso¹tū³ka³txa² ka³lxa¹tū³ka³txa² e³te³nah¹lxi¹.
— Hā³xā¹. Kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah¹lai²la¹l¹. Wen¹sxā³ e³jah¹lo²txā³l¹l¹. Ain³kxain¹ya³sah¹lxi³txa³hē¹l¹l¹.

21 Yxān¹ta¹, ā³nhai¹lso¹tū³ka³txa² ā³xā² e³te³nah¹lxi¹: “Nxe²nxa³i¹. Jah¹lai²na² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹l¹.” E³ain¹jau³xā², hai²txi³ kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah¹la² wān³txi³sxa³i¹. Jā¹nxe³kxa¹, kō³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³jah¹lo²su²kxa¹, hxi²kan¹txi³ ye³han³jah¹lo²su² a²ye³na² ye³we²ti³ti³hex¹h³nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Ju³te²a² nū³ka³txa² hi²sen³su² Je³su²jah³la² e²nain¹jau³su²

22 Nxe²nxa²ha¹te¹, wa³txi²tāu³a¹, ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹na¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² Je³ru³sa³lē²th³na² ā³yān³ki³nū²kxain¹sxā³ ī³yain¹ta¹ni², ī³ka³l³hi¹ni², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³ka³l³si¹hain¹jau³su² ī³ye³kxi², ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yān³ta¹na², Sū³na² sxi²ha² yuh³xai²nān¹thi³nū²ta¹na², kō¹kō¹xā² nū³ka³txa² sa²kho³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txu¹ta¹na² ā¹h¹ sa²hau³kō³txi²xi²ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxu¹ta¹na² sa²hau³kō³txi²xi²ju³tu¹ta¹na², kwēn¹ta¹na² a²nū²a² nū³ka³txai²na² ain³kxi¹xi²te³lhxā³ ā³yān³ki³nū²kxi², ī³ka³l³hi¹ni², ī³yain¹ta¹ni² ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, sa²hau³kō³txi²xi²ju³tu¹ta¹na² ain³kxi¹xi²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³tāu³a¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² a²ti²ta³lo³kxan¹thi³na², Sa³lo¹māu³yah³lu¹ta¹na² ton³thi³na² ā³nxi³lha²the³ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe³te³nah¹lxi¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xā² ān³ki³ka³ti³kxain¹sxā³ ī³ye³kxi² nū²kxain¹te³nāu³lxi¹.

— Nxe²3si¹lxi¹. Kxān³su² ī³wā³wā³ta³kxi²sa²sī¹nhxai¹nhē³l¹l¹. Jā¹nxe³sa²sīn¹txa³hē¹l¹l¹. Si³ka³ka³kxi² ī³ye³kxi²sa²sī¹nhē³l¹l¹. Nhīn¹kxai²nān²tu³: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² na¹xā¹.” Nhīn¹kxai²nān²tu³, ī³wa²su¹wa²sut¹sxā³ ī³yau¹ū³sa²sī¹nhē³l¹l¹. “Nxe³sa²kxah³lo²sa²i¹.” Nxe³sa²sī¹nhē³l¹l¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xā², ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
— A²lau³yo¹nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹. Na¹ta¹, yxo²ī²sah²lxan³ta¹. Jā¹nxa¹jau³su²,

txa²wā¹ka³l³yo³ta¹na² kāi³ya³nx2ta¹ju³ta¹na², Txa²wi³nu²ta¹na² hxi²kan¹txi³lo³sa³ha²kxai³ kāi³ya³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹. Na¹ha²kxai³, txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² ā³ye³yo²nū¹sa²sxā³ ī³yau¹ū³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹.

26 Nxe³ya³nx2ta¹kxa²ha²ta³nxān³txi³, yxo²ī²sah²lxan³ta¹. 27 Yxān¹ta¹, Wxāi²na² txa²nū³ka³txi³sah¹lxa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³, yxo²ī²sah²lxan³ta¹. 28 Kā³te³na² wi¹tāu³a¹, txa²nū³ka³txa² ha³nā³ka³lxin¹na¹l¹. Txa²wān³txa² ain³kxi²sain¹ta¹nū²ka³txi³su²na³l¹. Sain¹ju³ta², ka³yxuh³xā² o³ve²a² nū³ka³txa² ain³kxi²sxā³, a²wa³kxēn³yah³la² a²yo²wān³txa² so¹lxi³ ain³kxain¹kxe³hū³nxe², txa²nū³ka³txa² ain³kxi²sain¹na³l¹. Ī²lxa²ta³lu¹nai¹na¹tū³ka³txi³su²na³l¹. Nai¹nha²kxai³, ān³si³tē³l³ka³xi²sa²tū³ka³txi³su²na³l¹.

29 Jā¹nxa¹jau³su², txa²nū³ka³txai²na² Txa²wi³na² ū³hū¹ai¹na¹l¹. Na¹ha²kxai³ ī³xan³ta³kxi²nīn¹ju³ta² yxau³sa²te³ti³he²nxi³nx3tho³l¹. Txi²li², txa²nū³ka³txa² nū³kxūn³txi³ sa²hau³kō³jah¹lo²sa¹l¹. Na¹ha²kxai³, a²nū²a² kō³nxe³thin¹jah¹lo²su² kxai²nān²tu³: “Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² sa²so¹kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³kxan²ti³, txa²hxi²ka³nāu³a¹ sa²so¹kxi²sa²nyhai¹ju³ta³la³ yū²nxa³i¹. 30 Txi²li², txa²nū³ka³txai²na² Txa²wi³na² ū³hū¹sa²tū³ka³txai²la¹l¹. Txa²wi³na² hxi²ka²nāu³a¹ yxau³tū³ka³txi³su²na³l¹. Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² kō³nxe³thin¹jah¹lo²su² kxai²nān²tu³: “Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² sa²so¹kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³kxan²ti³ Txa²wi³na² hxi²ka²nāu³a¹ sa²so¹kxi²nyhai¹ju³ta³la³ yū²nxa³i¹. Txa²wi³na² kāin² nū³kxūn³khaix¹jah¹lai²la¹l¹. Ā²la² kāin² nū³kxūn³te²la³ yū²nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wi³na² nyhai¹nxa³lho³l¹l¹. 30 Txi²li², a²tah²na¹xai²na², Txa²wi³nāin²txi³te²sa¹l¹. Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³te³na¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu¹, tah³lxa³ka³ta² sa²so¹sxā³ tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² ā³nān³sxā³ ā³ya³lu²te³lhxā³ ain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Ain¹ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²wi³na² wa³ka³l³yo³ta¹ wi¹ju³ta² ka³lxa¹txi³ kāi³sxā³ ī³yau¹ū³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²ti¹. Ī¹nxe² kāi³a¹ju³ta² ī³xan³ta³kxi²sa²sxā³ su²lhā³sa²te³lhxā³ yah³lxin¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³te³na¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹:
— Hai³yo¹. Wi¹kāi³nhi¹lxi¹. Wi¹kāi³nhi¹n¹ju³ta²kxai³, su²lhā³nxa²h³sīn¹nxa³i¹. Yxān¹ta¹, wxa²yo²a² kō³nxe³te²e³nhi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kō³nxe³te²lo³jau³su² e³kxi²nhi¹lxi¹. Wxāi²na² a²nū² so¹lxin³nhi¹lxi¹. Nhīn¹kxan²ti³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ hi¹nha²nhi¹lxi¹. “Txi²li²na² txa²wi³nāin²txi³te²sa¹l¹.” Nxi¹lxi¹. Nxi¹nha²kxai³, su²lhā³nxa²sī¹na¹ju³ta³nū³a² wain³na³l¹l¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xā² ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nũ³kq³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xai³na² i³wa²li³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wã²sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²ha³teh³nxã³nxa² wi¹ko³nha²sxã³ a³la³kxah¹lxi¹lxi¹. Nxe³jau³xai³na²sa¹: “Txai³na¹xai³na² Sũ³na² Si³yxau³te³na¹xai³na² e³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹: ‘Wxa²nũ³kq³txi³ i³nxai³na², txa²nũ³kq³txa² a²hxi²kan¹txi³sah¹lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³, sũ³nãin¹jah³lxi¹lxi¹. Ya³nx2ta¹i¹.’” Ya³nx2ta¹i¹. Nxe³jau³tãu³a² wãn³txa² ta¹hxi²t³ai¹ti²ti¹. 35 Wãn³txi³kxai³xai³la¹i¹. Hai³txi³ sa²yxo²ã³k³jau³sxn³tai¹. Nxe³ju³ta² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, nxe³te³nah¹lxi¹: “Wxa²nũ³kq³txi³ i³nxai³na², txa²wãn³txai³na² ã³hũ¹nx2ta¹tai¹ti²ti¹.

Yah³lxi¹nha²kxai³ sũ³nãin¹jah³lxi¹lxi¹.” Ta¹hxi²t³ai¹ti²ti¹. “Sũ³nãin¹tain¹na³na¹. Txai²yã¹nxain¹na³na¹.” Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, a²e¹nãn¹jau³su², yhain¹ta¹hxi²hẽ¹li¹. 36 Jã¹nxa¹jau³su², Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai³na² Txa²wi³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²kah³lo²sa¹i¹. Nxe³sa²sxã³ yuh³xai²nãn¹ko³xai³na² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² a²wa³ka³li³yu³ta² kãi³te³lhxã³ wxã²na²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sa²ju³tan¹te²ka³ya³tu³: “Txa²wã²sũ³na² Si³yxau³tãu³a² A²tah²sa¹i¹.” Ya³nx2ta¹i¹. Na¹ha²kxai³, hai³txi³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kq³nxe³te²lo³jau³su² e³nxa³i¹. Ìh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³: “Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kq³nxe³te²lo³jau³su² e³nhil¹lxi¹.”

Sah¹lxin¹ji¹wi¹? 37-38 Txa²kãi³a¹ju³ta², Txa²wi³na² kãi³kxa²yã¹nxe³sxã³ kãi³ya³nx2ta¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³, txa²kãi³a¹ju³ta¹na² i²sah¹lxi³sxã³ wxa²e¹nũ³a¹ au³txi³ yxo²i²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³: “Je³su²jah³la² yxo²wãn³txa² yxo²i²nxa²lho³na¹.” Yah³lxin¹kxan²ti³, txa²kãi³a¹ju³ta² so¹lxi³ i²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³: “Txa²wã²sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kãi³kxa² yã¹xain¹na³na¹, Je³su²jah³lo²su¹.” Nxe³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. “Sũ³nãin¹txi³na¹xã¹. Txa²wã²sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nxũ²kwãl³yxau³sa³ha²kxai³, nxũ²kwãl³yxau³sa³ha²kxai³ ya³ha³xã¹.”

Nxe³na¹jau³su² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, txa²kãi³a¹ju³ta², Txa²wi³na² kãi³kxa² yã¹nxẽn¹nxa³ke³la²te²kxai³, ki³ha³nh³na¹i¹. Na¹ke³la³te²kxai³, txa²yxo²wãn³txai³na² sa²yxo²ã³sah¹lxin¹ju³ta² wai³nh³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹, nxe³nxa³i¹. Ki³han³jah¹lo²txã³i¹. Txa²wi³na² kãi³kxa² yãx1jah¹lo²sa¹i¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la².

39 Nxe³ka³tu³, Ju³te²a² nũ³kq³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xai³na² i³xan³ta³kxain¹sxã³ i³sa²so¹te³lhxã³ ãh¹o²la³kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ain¹ta¹ Je³su²jah³lai³na² au³nain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 40 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³le¹, ã³ain¹sxã³ Jor³tãu³yxo³xa² ã³yxo²ha³ti³sai¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, nü¹fã¹ ha³lo²a² a¹wi¹lhi¹nhĩ¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai³tã² a²nũ²a²i³yau³xa² ã³hũ¹kxi²sa²sai¹yhu¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³tãu³a¹, kwẽn¹tai³na² Je³su²jah³la² ã³wi¹hain¹sxã³ yxau³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 41 Ain¹te³na¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kq³txa² ã³tũ³yhain¹sxã³ a³ya³txain¹sxã³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai³na² wã³nxĩ¹khaix1jah¹lai³la¹i¹. Jah¹lai³na² a²nũ³kxũn³ju³ta², kxã³nhxi¹nai³tã² Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai³tã² i³yau¹u³ta³lun²nẽ³te³nai¹ti²ti¹. Hai³txi³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai³tãn³ta³, ha³lo²a² wã³nxĩn¹ju³ta³la³ kãi³ya³nhẽ³lhi¹nxa³tai¹ti²ti¹. Nxe³kxan²ti³, wãn³txi³kxai³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi²nẽ³lhxã³ Je³su²jah³lai³na² wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ju³ta² i³yau¹u³nhẽ³lhin¹te³nai¹ti²ti¹. A²nũ²a² ka³lxa¹tũ³kq³txa²na² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la².

42 Ain¹kxe³tu³ a²nũ²a² kãi³li³tũ³kq³txa² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

11

La²sa³ro³jah²la²ya³lu²jau³su²

1-2 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² a²i³lxa² La²sa³ro³jah³la² ta¹hxi²hẽ¹la². Sxi²je³na² Be³tãn²ya³thi³na² yxau³jah¹lo²su² ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³te²a² a²ha³lĩ³ta³ka³lxa² Mar²ta³ka³lxa² yxau², a²ha³lĩ³ta³ka³lxa² ã³xa² Ma³ri²a³ka³lxa² yxau² nxe³yain¹ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa²na² sa²kxai³lu², ye³je¹nhĩ¹kxai³lu², i³ka³lĩ³sxã³ hĩ¹ne³kxa² wi¹lũ³tẽ³kxa² sa²so¹sxã³, Je³su²jah³la² a²yu³kxa² whãi²na¹ ã³yhu³to¹la³kxi²ka³tu³, a²ne³kĩ³sa³nũ³a¹ ne³kĩ³sa³lu²kxi²kxe³su² wxa²so¹sxã³ Je³su²jah³lai³na² a²yu³kxa² ã³yhu³ho³lã³kxi², ta¹ka³lu²nũ²a² ta¹hxi²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, a²hĩ¹nai³na¹ ã³yhu³to¹la³kxi²nxa³hĩ¹na¹, Ma³ri²a³ka³lxa²na² a²lon³yah³la² La²sa³ro³jah³la², kãin² i³ton³yain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³hĩ¹na², Je³su²jah³la² u²yxau³yain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 3 Kãin² i³ton³ju³tan¹te²ka³ya³tu³ti¹, a²ha³lĩ³ti³nũ³xai³na² wãn³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² u²i³i³ye³kxi²ti³hi¹nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Txa²wã²tã³xai³na² a³lxin¹kxah³lo²su² te²a² i³ton³kxi²sa¹sa²na³li¹. Ta¹hxi²hẽ¹la². 4 Nxe³jau³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²kxai³lu¹, ain³kxi²sxã³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— i³ton³ta¹hẽ¹li¹. Nxe³yãn¹ta¹, hai³txi³ ya³lu²ju³ta² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³ yxau²nx3tho³li¹. Nxe³ju³ta², Sũ³na² Si³yxau³jah¹lun¹tain²txi³ wxi²kin³ti³ton³te²la³ hi¹sa³ha²kxai³, nha¹tu¹wi¹. Nxe³nha¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²sain¹sĩn¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

5 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² Mar²ta³ka³lxain²txi³ a³lxi², Mar²ta³ka³lxa²na² a²ha³lĩn³ta³ka³lxain²txi³ a³lxi², La²sa³ro³jah³lain²txi³ a³lxi², ain¹to³ta¹hxi²hẽ¹la².

6-7 Ai¹nha²kxai³, wãn³txai²na² La²sa³ro³jah³lai²na² i³ton³ju³ta² a²ha³ta³nxa² ain³kxi²nha²ka³tu³, hã¹nxe³sxã³ yxau³ta¹hxai²hê¹la². Ye³ha¹li¹ a³lan²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nũ²la² ye³ha¹li¹ a³lan²nũ²la² yxau³ta¹lun²te²ka³kxah¹lx¹i, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lx³i³nãu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹i:

— Ju³te²a²ko³nãu³a¹ ã³nxa³ki³kai³ jãx¹yah³sah¹lx³i³hê¹li¹. La²sa³ro³jah³la² i²k³txai²li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hê¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lx³i³nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nha¹tũn³te²nãu³xai²na² ha³la³je¹nai³tã²su²lhã³nxain¹te³lhã³, tah³lxã³ka³ta² ã³nan³nxain¹ju³ta² ten³khaix¹lain¹to³tai¹ti²ti¹. Jã¹nxe³nxain¹kxa²yan³ti³su², nũ¹ã¹ Ju³te²a²ko³nãu³a¹ ã³nxa³lin¹ju³ta³nũ³a²wi¹khai¹nxe³hũ²te²la²ku², nha¹nha¹. Ta¹hxai²hê¹la².

9-10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Ne³ka²ki³sah¹lx³i³hê¹li¹. Txa²li² yuh³lx³isa²nxã³nha¹. Txa²ha³lo²a² yut³Sũ³ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. U³je³na³kai²li², a³li³xi¹nxa²ha¹te¹, i³ha²te²je²jai¹ti²ti¹. A²ha²te²ju³ta², ã³nxa³ki³kxai²nãn²tu³, hxi¹ka¹nhe² ai³hũ³ki³tã³li¹. Hai³txi³ ã³sa³tã³yo²thu²kã¹hũ³ki³sxa³i¹, txa²wã¹ha³lo²a² ha²te¹ju³ta² wi¹li²ki³sa²kxai³lu¹. Nxe³yã¹ta¹, ka³nxa³hi²nẽ³na³na¹. Ha²te¹ju³ta² ne³ki³son³na³na¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, ka²nxah³ju³ta² ã³nxa³ki³kxai²nãn²tu³, ã³n³sa²tã³yo²thu²kã¹hũ³ki³tã³li¹. Ha²te¹ju³ta³lã³ yũ²nxa³ha²kxai³ ye³ka³nxa³nhẽ³ha²kxai³, nxe³hũ³ki³tã³li¹. Jã¹nxe³jut³Sũ³nxẽ² kwẽ¹ntai²na² Twa²wĩ³na² a²hxi²ki³lxa² i³yĩ¹li²nũ¹sa²ju³ta² hau³ko³nxa³i¹. Hau³ko³nxa³ta³lxa¹ Txa²na¹xai²na² ha²te¹jut³Sũ³ju³ta² ã³nxa³lhũ³na¹i¹. Na¹ha²kxai³, hxi²ka¹ka¹nhe² Ju³te²a²ko³nãu³a¹ ã³nxa³li¹tu¹wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nãu³xa² su²lhã³sa²ti³te³nain¹na³li¹. Sain¹kxan²ti³ yuh³lx³isa²nxã³nha¹. Txa²wĩ³na² i³yĩ¹li²nũ¹sa²ju³ta² hau³ko³nxa³ta³lxa², hai³txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³lã³ hxi²kan¹txi³su²lhã³sai¹nxa³lho³li¹.

11 Na¹ha²kxai³, txa²wã¹ya³la² La²sa³ro³jah³la², ãu³xi²na³li¹. Ju¹ta¹ wxa²yũn³kxi²te³lhã³ ã³nxa³li³kxi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la².

12-13 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lx³i³nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. Jah¹lai¹tã² ãu³xi²ke³lã³te²kxai³ we²nxi²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹ ã³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Je³su²jah³lai²na² e³jau³xai²na², La²sa³ro³jah³la² ya³lu²jau³su² i²ye³ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹, a²sa³wi³ha³lx³i³nãu³xai²na² ã³ne³to³hain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². La²sa³ro³jah³la² ãu³xi²sxã³ i²ye³nxi²sxã³ nxe³te²an¹jau³xa²so¹lx³, ain³kxi²nha¹ta¹hxai²hê¹la². 14-15 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ sa²wai³wait³sxã³ i³ye³kxain¹jau³xa²sa¹:

— La²sa³ro³jah³la² ya³lu²na³li¹. He¹sxĩ²nxa³kxa²yu³hxa² ya³lu²na³li¹. Nxe³ju³ta² Txa²na²wi¹na³li¹. Ha³lo²a² wã³nxĩn¹ju³ta² i²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu¹a¹ yo²zã²yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wĩ¹xon³kxi¹nx2ti¹tu¹wi¹. Ju¹ta²ka³li³sa³nha¹. Yxã¹ta¹ ã³nxa³li³kxa¹sah¹lx³i³hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

16 Ai¹nha²kxai³, To³me²ah³la² ha¹lin¹ti³xa¹ tøn²txi³ya³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lx³i³nãu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹i:

— ã³nxa³ya³sah²lx³i³nũ³nhê¹li¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² ya³lu²kxai²nãn²tu³, ya³lu²kxa¹sah¹lx³i³nũ³nhê¹li¹. Yhain¹ta¹hxai²hê¹la².

Ya³lu²ju³ta²ka³ten³su²i³sa²yxau³xi²ti³hi¹khai³jah¹lo²su²

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, nũ¹ã¹ko³xa² Je³su²jah³la² yau³son³nxa²ha¹te¹, wãn³txa² La²sa³ro³jah³lai²na² ya³lu²sxã³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²nxe³hĩ¹nai³kxai³ sa²nĩ³kxain¹jau³su², ain³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². 18 Nxe³thĩ²na² Be³tãn²ya³thĩ³na², a²ha³lĩn³ti³tãu¹xa² ha¹lin¹te²nãu³xa² Mar²ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² nxe³ta³ka³lxu³nãu³xa² yxau³ain¹thĩn³su² ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thĩ²na² hai³ti³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² kũ³we²ki²la² un²ta³kxi²nxa³thĩn³su² ta¹hxai²hê¹la². 19 Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nai²na² a³li³ka³tu³, a²ha³lĩn³ti³tãu¹xa² ai³lã³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hê¹la². A²lon³yah³la² ya³lu²kxain¹ju³ta² sa²ye³kwẽ²kxi¹xi²yhain¹te³lhã³, tũ³yhain¹ta¹hxai²hê¹la². 20 Nxe³ju³ta², Mar²ta³ka³lxai²na², a²wãn³txa² Je³su²jah³la² tũ³yhain¹jau³su² ain³kxi²te³na¹, sxĩ²ha² a³li³ka³tu³, ã³ne³khaux²sxã³ i³ha¹txi²ka³tu³, hau³hau³kon³sxã³ Ma³ri²a³ka³lxai²na²sa²kxai³lu² sxĩ²ha²kan²txi³yxau³ha²kxai³, ain¹ta¹hxai²hê¹la². 21-22 Ai¹nha²kxai³, Mar²ta³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ha¹txi²sxã³ i³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã¹i³. Wxãĩ²na² he¹in¹ke³lã³te²kxai³ txa²wã¹tã³xa² ya³lu²hĩ³nx2nxa³i¹. Yxã¹ta¹, ya³lu²kxa²ha³ta³nxã²txi³, hĩ¹na² a²yen³kxa² a²te³nĩn¹kxa² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu¹a¹ i³wã³txai²nĩn¹kxai²nãn²tu³, te²su²ũ³hũ¹nxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la².

23 Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wã¹tã³xai²na²ka³ten³su²i³sa²yxau³xi²tũ¹xĩ¹. Ta¹hxai²hê¹la².

24 Yxã¹ta¹, Mar²ta³ka³lxai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Yxan¹nāu^{3a1} a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ne³ki³son³tāu^{3a1}, a²nū^{2a2} yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹tu¹wi¹. Nxe³ki³tāu^{3a1}, txa²wā³tā³xai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nū³tu¹wi¹. Jau¹xai²na² wi¹ko³nha¹i¹. Ta¹hxi²hē¹la².

²⁵ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxi²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²na², ya³lu²ju³ta² Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹khaix³jah¹lo²sa¹ha²kxai³, txa²wā¹ka³ten³nāu^{3a1} a²si³yxau³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ sa¹xi¹. Txa²na² a²nū^{2a2} yxo²ha³kxa¹ ka³te³na² wi¹tāu^{3a1} ũ³hū¹ai¹na¹jah¹lo²sa¹xi¹. Na¹ha²kxai³, a²nū^{2a2} a²ten³te²su² te²an¹tu³ yxo²i²sa³kxai¹nān¹tu³, ya³lu²kxan¹ti³ ka³ten³sa²tū¹xi¹. ²⁶ Jā¹nxe³jut³su², a²nū^{2a2} a²ten³te²su² te²an¹tu³, yxo²i²sa³sxā³ yxau²xai³kxai²nān¹tu³, te²su² ya³lu²nxa³lho³ni¹. Txa²wān³txai²na² ain³kxi²sa²sxā³ yxo²i²san¹ji¹xi¹? Ta¹hxi²hē¹la².

²⁷ Nxe³nxa²ha¹te¹, ta¹ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe³nxa²ha¹nhai¹. Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Tah²si¹lxi¹. Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²kah³lo²si¹lxi¹. Txa²ha³lo²ai²na² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² ā³wxā³kxi²sa²jah¹lo²sa²nhi¹lxi¹. Jau¹xai²na² yxo²i²nxa²ha¹i¹. Ta¹hxi²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³nān³jau³su²

²⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹, i³ye³kxi²ta³lun²nxa²ha¹te¹, ta¹ka³lxai²na² ai³nū²la², a²ha³līn³ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² i³kaix¹ka³tu³, ha³na³ka³lxi³ so¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² he¹na³ni¹. i³kaix¹txa²na³ni¹. Ta¹hxi²hē¹la².

²⁹ Ai¹nha²kxai³, nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Ma³ri²a³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹ i³sa²yxau²ā³sxā³ Je³su²jah³la² i³ha¹txi²te³lhxā³ ā³nxi¹ta¹hxi²hē¹la². ³⁰⁻³¹ Nxe³hi¹na¹, Ju³te^{2a2} nū³ka³txa² sxī²nhāu^{a2} yxau³yain¹tū³ka³txa², Ma³ri²a³ka³lxa²na² āin¹ti³ju³ta² wxa²ye³kwxēn²ki¹xain¹te³lhxā³ yxau³yain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ma³ri²a³ka³lxa²na² i³sa²yxau²ā³sxā³ a³li³ju³ta² i³ain¹ka³tu³, aun³ta² i³hi¹txain¹ta¹hxi²hē¹la².

— Kwā³kxa² i³nān³te³lhxā³ a³li³sxā³ ai²na³li¹. Ain¹sxā³, i³hi¹txain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu^{3a1} Je³su²jah³la² sxī²yhen¹nāu¹ai²nān¹ta³ a³li³xa³kxe³su², hāi¹nxe³sxā³ ha³lo^{2a2} Mar²ta³ka³lxa²na² i³ha¹txain¹tāu^{3a1} he¹ain¹ta¹hxi²hē¹la².

³²⁻³³ Nxe³nxa²ha¹te¹, Ma³ri²a³ka³lxa²na² sa²kxai³lu¹ ā³nxi¹ka³tu³ Je³su²jah³la² i³ha¹txi²ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Je³su²jah³la² yu³kxa² ā³yu³ne³ka³la³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. A²kxā³nxi¹tā² wxa²he¹ū³xi²san¹ke³la³te²kxai³, txa²wā³tā³xai²tā² ya³lu²kxi²sa²hū³nx²nxa³nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³, ta¹ka³lxain¹txi³ i³nā³nha²kxai³, Ju³te^{2a2} nū³ka³txa² ta¹ka³lxai²na² ā³sa²si³hē¹yhu¹tū³ka³txain²txi³ i³nā³nai¹nha²kxai³, nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ain¹ju³ta² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i³sa²tē³kxi²nha²sxā³ i³yati¹sai¹kxi²nha²sxā³, au³txi³ a²e¹nāu^{a2} āin¹ti³khaix¹ta¹hxi²hē¹la². ³⁴ Nxe³te³nah¹lxi¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ih¹ti¹la³ta³ sa²nū³kxah¹lin¹thai¹? Ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²tū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Wxā³sxi²txa²si¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

³⁵ Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² i³nān³ta¹hxi²hē¹la².

³⁶ Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Ju³te^{2a2} nū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kāin² a³li³ti³khaix¹nai¹nhaix²na²hē³li¹. i³jah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

³⁷ Yxān¹ta¹, a²nū^{2a2} kū³we²ki²la² ka³lxa²nxa³tū³ka³txa² e³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² a²nū^{2a2} ye³han³tū³ka³txa² ye³we²txain¹jah¹lo²su² te³nai¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹, La²sa³ro³jah³lai²na² ya³lu²te³lhxā³ nxe³ju³ta² hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³tain¹hū³te²la¹ku², hxi²ka³nxa³te²la¹ku², kī³nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la².

La²sa³ro³jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su²

³⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ a²e¹nāu^{3a1} au³txi³ kāin² āin¹ti³ha²kxai³, sa²nū³kxain¹ti³xa² tū³xain¹ta¹hxi²hē¹la². Tah³lxē³na² tah³lxa³ka³txa² a²ne³tā³lxa² ũ³nhe³tū¹kxi²wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la².

³⁹ Tū³xain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Tah³lxa³ka³txai²na², sa²ne³than²kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, Mar²ta³ka³lxa²na² ya³lu²jah¹lai²na² a²ha³līn³ta³ka³lxa²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Hī¹na² ka³lu²sxā³ ũn³nhai¹. Ye³ha¹li¹, ye³ha¹li¹ a³lan²hī¹nai³tā² ya³lu²na²hē³ji¹. Ta¹hxi²hē¹la².

⁴⁰ Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hāi¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu^{3a1} yxo²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān¹tu³, Sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ya³nx²ta¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

⁴¹⁻⁴² Ain¹sxā³, a²nū^{2a2} nū³ka³txai²na² tah³lxa³ka³ta²na² sa²ne³than²kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, sa²yxau³ka³l¹nha²sxā³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Wī³na² nxe³txi¹. Txa²wān³txai²na² ain³kxi²san¹te¹ni²ti¹. San¹ju³ta² ka³lih³khaix¹sa³nhai¹. Txa²wān³txa² yxo²ha³kxa¹ wxāi²na² ain³kxi²sa²jah¹lo²si¹lxi¹. Yxān¹ta¹, a²nū^{2a2} nū³ka³txai²na²

ã³nũ²kxi²sxã³ he¹ya³sain¹tũ³kã³txai²na² a²yo²ha³kxa¹, ain³kxi²sa²si¹hai¹na¹jau³su², Wi³na² i³nxai²na² i³si²si¹hã³sain¹ju³ta² a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ yo²si²sa²si¹hai¹na¹jau³su², wãn³txai²na² e³a¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

43 Ain¹te³na¹ kãin² i³kai¹te³nah¹lxi¹:

— La²sa³ro³jah³lãi³. Yã²ha³we¹. Wa²li³txu¹le¹. Kxe³sxa³thai¹le¹.

44 A²nũ²a² ya³lu²te³nũ¹ta¹kxai³lu² wa²li³ka³tu³, wã²la²ka³lo³a² sa²hxi²tai³kxi²nha²ha²kxai³, sa²yu²tã³kxi²nha²ha²kxai³, a²yen³nãu³a¹ wã²la²ka³lo³a² sa²ye³wa²lãu¹kxi²nha²ha²kxai³, nxe³sxã³ wa²li³ta¹hxai²hê¹la². A³li³ka³tu³:

— Sa²ta²lhon¹ta³kxi²sxã³ a²nũ² so¹lxi³ ã³na¹jah¹lxi³hê¹li¹. ã³nxai³txai²li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² hãi³a² wxa²i³so¹si¹hain¹jau³su²

45 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³lai²na² a²nũ²a² ya³lu²te²a² sa²yo²ka³ta³wxe³xi²ju³ta², Ju³te²a² nũ³ka³txa² Ma³ri²a³ka³lxi²na² ha³la³ka³lxa³lon³kxi²tũ³ka³txa² ã³nhait¹so¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ka³lxa¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² i²ain¹ta¹hxai²hê¹la². I²ain¹te³na¹, Je³su²jah³la² yo²si²ain¹ta¹hxai²hê¹la². 46 Yxã¹ta¹, kwa² ha²ya³kxa² ha¹lin¹te²a² ã³sxã³ fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũ³tũ³ka³txa² i³hen³txain¹ta¹hxai²hê¹la². Je³su²jah³lai²na² kãi³ju³ta²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hê¹la². 47-48 Ain¹ka³tu³ta¹, wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³nãu³xa² sa²kxai³lu², fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² whãi²na¹ nũ²la², a²hxi²kan¹ti³nãu³xa² so¹lxi³ ã³nyã³nũ²kxi²xi²ti³hain¹ta¹hxai²hê¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nhã³sxã³ kãi³ki³te³ji¹? Je³su²jah³lai²na² wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ju³ta² ha²ya³kxa² kãi³ti³he¹te³sxa³i¹. Nxe³ha²kxai³, hãi¹nxe² ã³ain¹ki³ju³ta² wi¹lxa³i¹. Hãi¹nxe² ã³ain¹ki³kxi²nãn²tu³, a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ yo²si²ain¹tu¹wi¹. “Je³su²jah³la² so¹lxi³ sa²yo²we¹jah³lxi³hê¹li¹. Yxã¹ta¹, ko¹ko¹xa² nũ³ka³txa² i³kwa³na³nê³tũ³ka³txa² Ro³ma²no³ nũ³ka³txa² sa²yo²ã³ya³sah¹lxi³hê¹li¹.” A²nũ²a² yo²ha³kxa¹ nain¹tu¹wi¹. Jã¹nxain¹kxa²yan³ti³su², ki³nhai¹. Jã¹nxain¹kxai²lê¹. Ro³ma²no³ nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², i³xan²ta³kxi²nê³kxai²nãn²tu³: “Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² sa²yo²ã³sain¹nãn³khi³.” Nê³lain¹kxai²nãn²tu³, nũ³kxũn³txi³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sxi²hxain²txi³ wi¹khai¹nxe³thi³nãin²txi³, sun²tã¹hxa³ti², txa²wã¹nũ³ka³txain²txi³ sun²tã¹hxa³ti², nxe³nê³lain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³nê³lain¹kxa²yan³ti³su², ha³lo²a² kq³nxe³khai¹nxe³ju³ta²nũ³ai²na² ũ³hũ¹nê³kxa²yan³ti³su² ki³nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

49-52 Yxã¹ta¹ a²nxe³te²a² kwê³kon³tãu³a¹ wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³ja¹la², ka³na³ka³xi³jah¹la², Kãi³fa²sah³la², a²wãn³txi³kxi³lu¹, i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Ta¹wi¹. Kq³nhã²sxã³ e³yah²lxa³lxi¹. Wã³nxĩn¹jau³su² sa²nên¹nha²sxã³ e³yah³lxi¹lxi¹. Ha³lo²a² i³yau¹tũ³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²su¹, a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ ya³lu²kxi²nê³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ki³na¹xai²na² yo²ha³kxa¹ ka³ten³su² yxau²xai³lh³ki³tã¹li¹. Ju³ta²wi¹lh³nx2na²li¹. Yxã¹ta¹, jah¹la² ya³lu²kxi²nê³lxa³kxi²lê¹. Txa²wã¹ki³na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³ki³na¹xai²na² yo²ha³kxa¹ ko¹ko¹xa² nũ³ka³txa² sun²tã¹hxa³te³tu¹wi¹. Ju³ta² wi¹lxa³i¹. Jã¹nxe³ka²yan³ti³su², ya³nx2ta¹i¹. ã³ne³wxe³yah²lxan³ji¹? Kãi³fa²sah³la² a²yo²wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jau³xai²na², Kãi³fa²sah³lai²na² yo²a² e³kxan²ti³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wãn³txi³khai³xa², ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ e²q³nãn¹jau³su²:

— Txa²wãn³txa², wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² Kãi³fa²sah³la² a²nxũ²kwai³nãu³a¹, ã³nxũ²kwai³wxe³nũ¹hai¹na¹tũ¹xã¹. Ai¹na¹ka³tu³, Kãi³fa²sah³lai²na² sa²kxai³lu² a³la³kxi²nxa³kxe³tu³, a²yo²a² so¹lxi³, wãn³txai²na² e³tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa²sa¹:

— Ye³jen¹na² Je³su²jah³lai²na² ya³lu²tũ¹xã¹. Ya³lu²kxai²nãn²tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txain²txi³ sa²hau¹ko¹ti², te²ya³nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²wê³ha³lxa² yo²ha³kxa¹ ha³lo²a² i²li³ko³nãu³a¹ ã³nxax3te²kax3te²nũh¹lxi²kxi²tũ³ka³txain²txi³ ã³yã³sa²ki³nũ²kxi² ain¹tũ¹xã¹. Jã¹nxe³te³lhxã³ Je³su²jah³la² ya³lu²tũ¹xã¹. Kãi³fa²sah³lai²na² a²wãn³txa² a²si³yxau³tãu³a¹ ta¹hxai²hê¹la².

53 Nxe³ka³tu³, Kãi³fa²sah³lai²na² i³ye³ta³lun²ka³tu³, ain³kxain¹tũ³ka³txa² wãn³txi³kxi³lu¹, wi¹li³we¹yhu¹sxã³ i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Hai³yo¹. Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ju³ta²nũ³a² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³, su²lhã³yo¹nũ³su² i²ne³wa³kon³nhain¹ta¹hxai²hê¹la². 54 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ Ju³te²a²ko³xa² e³lê³na² Je³su²jah³lo²la³ ãh¹ yxau²xai¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Yxã¹ta¹, ko¹xai²na² ã³ka³tu³ ã³nxai³ka³tu³, ha³lo²ai²na² a²nũ²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na², yo²ka³teh³xan¹thĩn³su² thi³na² ã³nxai³ka³tu³, sxi²ye³na² E³fra¹ti³hĩ³na² ã³wih¹sxã³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² whãi²na², yxau³nũ³hah³lxi³ta¹hxai²hê¹la².

55 Nũ²la², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² ya³son³nũ²la² a²nũ²a² ha³lo²a² yxau³ain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lê²thi³na² aun³ta² ã³tũ³xain¹ta¹hxai²hê¹la². Ha³lo²an¹je³na³kxa² ã³nĩ¹li²nxa³hĩ¹na¹ aun³txa² ã³tũ³xain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxã²ta² a²ko³nxe³thi¹nain¹ju³ta² wxa²han³kxi²ti³nha²te³lhxã³ nxain¹ta¹hxai²hê¹la². 56 A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu²,

Je³su²jah³la² ã³te³nain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² yuh³xai¹nān¹thi³na² yxau³sxā³ i³wā³txi³sxā³ i³ye³li³yah¹lxi³te³nah¹lxi¹;

— Ā³yān³ki³nū³kxi¹xi²sxā³ i³yain³te³lhxā³ nxe³ki³tāu³nū³ā¹, Je³su²jah³lai²na² wxā³ai¹nhū³te²la¹ku² ain¹ki³nhai¹. Īh¹nxe³tin¹jau³la³ e³in¹ji¹ku¹, nxa²ha¹nhai¹. Nxe³yhu¹ah³lxi³ta¹hxai²hê¹la².

⁵⁷Nxe³ju³tai²na², ha³na³ka³lxi³ wā³nxīn¹te²si³yxau³tū³ka³txa²fa³ri³se²a²nū³ka³txa²ain¹sxā³, i³kwa³sa³ain¹te³nah¹lxi¹;

— A²nū²a² kwa² i²te²hū³te²su² te² i³nxān²tu³, Je³su²jah³la² he¹tāu³la³ wi¹ko³nha²te²la³ na¹nhā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, i³hen³txi³sah¹lxi³si¹nhê³li¹. Je³su²jah³lai²na² i³sxā³ sa²so¹si¹hai¹nha¹jau³nū³su²nha¹i¹. Ta¹hxai²hê¹la².

12

Je³su²jah³la² Be³tān²ya³thi³na²yxau³jau³su²

¹Nxe²xai¹nū²la² Pas²kwa³je³na³kxa² yau³son³nxe³hī¹na¹, ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³la²ni²sxā³ ān³te²ti²xai²nxa³hī¹na¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ Be³tān²ya³thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thi³na² La²sa³ro³jah³lo²su² te²a², ha³la³je¹nai³kxai³ ya³lu²ju³ta² Je³su²jah³la² a²hxi²ka² sa²yo²ka³ta³wxe³xi²kxah³lo²su² te²a² a²yxau³thīn³su², ta¹hxai²hê¹la².

²Nxe³nxā²ha¹te¹, a²nxe³thi³nān¹tū³ka³txa² yain³txa² wxa²we¹tain¹sxā³ Je³su²jah³la² i³yain³yain¹te³lhxā³ i³ka²la¹tain¹ta¹hxai²hê¹la². Ī³ka³li³kxi²sxā³ i³sa²nēn¹kxain¹te³lhxā³ i³ka²la¹tain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³ta² La²sa³ro³jah³lai²na² i³yain³yain¹nū³nha²kxai³, Mar²ta³ka³lxai²na² a²yain³txa² wet¹lxsā³ ū³ai¹nha²kxai³ ta¹hxai²hê¹la². ³Īyai¹nai¹nhī¹na¹ Ma³ri²a³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² hī³ne³kxa² ha³nē³yau³xa² wi¹lū³khai¹nxe³jau³xa² a³li²khai¹nxe³jau³xa² Nar²tu³khai³nxe³jau³xa², tē³sxā³ Je³su²jah³la² a²yu³kxa² whāi²na¹ ā³yu³kē¹kxi², ta¹ka³lxai²na² a²nē³kī³sa³na¹ Je³su²jah³la² a²yu³kxa² i³yu³ya³na³ta³kxi², nxe³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tāu³a¹ sxi²nhāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lū³ne³yhain¹ta¹hxai²hê¹la².

⁴Yxān¹ta¹, Ju³ta²sah³lo²su² Ki³lo²thi³na² tōn¹jah¹lo²su², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit³su² ye³jen¹na² ko³ko¹xa² hxi²ka² ān³yū³hū¹ain¹jah¹lo²nū³su² jah¹la²kxai³lu² e³ta¹hxai²hê¹la². ⁵E³te³nah¹lxi¹;

— Hī³ne³ka³jau³xai²na² a³li²khai¹nxe³jau³xai²la¹i¹. A²nxe³jau³xai²na² ū³yho³hi²ki³kxai²nān²tu³, ū³yho³hi²ki³txā³nxā² kāin²khai¹nxe³txā³nxā² 300 nxe³txā³nxā² so¹kxi²hī³ki³tā³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ a²nū²a² yen³ki³txa²khai¹nxe³tū³ka³txa² ā³yxu¹nū³ai¹nhī³ki³tā³li¹. Yxān¹ta¹ nxe³ki³sxa³wi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ā³yxu¹nū³ain¹ki³sxa³ji¹? Na¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

⁶Yxān¹ta¹, ki³han³ta¹hxai²hê¹la². Hai³txi³ a²nū²a² yen³ki³txa²tū³ka³txa² a³li²yhu¹si¹jau³su², Ju³ta²sah³la² a²e¹nāu³a¹ au³txi³ i³ye³kxi²nhā²ta¹hxai²nxa³hê¹la². Yxān¹ta¹, Ju³ta²sah³lai²na² kāi³ū³o³jah¹lo²su² ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³ta²sa¹;

— Txa²wā¹tū³yho³hi²ki³txā³nxū²a² wi¹wi¹nxe² ū³hā¹kxi²sa²si¹nhê³li¹. Ye³jen¹na² a²yen³kxa² ū³yho³hi²ki³txai²li¹. Je³su²jah³la² wān³txa² i³ye³sxā³ Ju³ta²sah³lai²na² i³ye³kxain¹kxan²ti³, hāi¹nxe³sxā³ ū³hā¹te³lhxā³ ū³hū¹yhain¹txā³nxū²a², Ju³ta²sah³la² kāi³ū³o³kxain¹to³ta¹hxai²hê¹la².

⁷Nxe³nxā²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa¹lū³xain¹te³nah¹lxi¹;

— Hāi¹nxā²txain¹yah³lxi³hê¹li¹, Ma³ri²a³ka³lxai²na²su¹. Ye³jen¹nāu³a¹ ya³lu²na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³ a²nū²a² sa²nī³kxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³sa²ju³ta²nū³su², a²ha² ka³ten³su² yxau²xai³la¹hī¹nai²na², ta¹ka³lxai²na² txa²nū²ai²na² ya³lu²na¹jut³sū³nxē², hī³ne³kxa² wi¹khai¹nxe³jau³xa² ū³hēn¹ta³kxi²sa²sxā³ sa²hau³kot³syē²nx²ti²ni²ti¹. Hāi¹nxā²txain¹yah³lxi³hê¹li¹. ⁸Jā¹nxā¹jau³su², a²nū²a² yen³ki³txa²tū³ka³txa² kan²txi³ yxau³ya³nx²tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, Txa²li² hai³txi³ kan²txi³ yxau³ya³nx²ti³nxā³lho³li¹. Nxe³hā²kxai³ yxau³ya³nx²ta¹hī¹nai²na² ta¹ka³lxai²na² sa²hau³kot³sain¹ju³tai¹na² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

La²sa³ro³jah³la² su²lhā²te³lhxā³ jau³su²

⁹Nxe³nxā²ha¹te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ka³lxai¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²yxau³ju³ta² a²hā³ta³nxā² ain³kxai¹nha²kxai³, wxā³sxi²ain¹ta¹hxai²hê¹la². Je³su²jah³lain²txi³ wxā³sxi²i², La²sa³ro³jah³la² Je³su²jah³la² hxi²ka² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹kxah³lo²su² jah¹lain²txi³ wxā³sxi²i², nxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la². ¹⁰⁻¹¹Ain¹ka³tu³ ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹kxah³lai²na² i²ai¹nha²kxai³, ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² sa²kxai³lu² ka³lxai¹nūn³tū³ka³txa² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² yxo²ain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu¹, wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³txa² nū³ka³txa² sa²kxai³lu¹ La²sa³ro³jah³lai²na² i³su²lhā²te³lhxā³ i³nē³wa³kon³nhai¹ta¹hxai²hê¹la².

— Je³su²jah³lain²txi³ i³su²lhā²te³, La²sa³ro³jah³lain²txi³ i³su²lhā²te³, ju³ta² wi¹na³li¹. A²nū²a² yxo²ka³txa² sa²yo²we¹tain¹kxa³yan³ti³su² kī³nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² Je³ru³sa³iē²thi³na² ā³wih¹jau³su²

12-19 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²ka³nxa³ha²ta³kxai³lu¹, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² i³yain³si¹jau³nũ²su² ã³yãñ³ki³nũ²kxain¹tũ³ka³txi³su², ta¹hxaí²hê¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² Je³ru³sa³lê²thi³na² yau³son³ju³ta² a²ha³ta³nxa² ain³kxain¹ka³tu³, he¹la³nxã³nxa² sa²nãu²so¹sxã³ i³ne³kxau³hain¹ka³tu³, i³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹.

— i³sa²nên¹kxi²sîn¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, wxãí²na² Je³su²jah³lo² i³nxaí²na², Txa²wã³sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³txa²kah³lo²su² te² i³nxaí²na², wxã³nh¹lxi¹. Txa²nũ³ka³txi³na¹xai²na² I³sa³e² nũ³ka³txi³na¹xai²na², Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³su² nh¹lxi¹. Ta¹hxaí²hê¹la². Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³la² ju³mên²ta² wê³sa² a³ti²sxã³ ka³tih³yau³kxi²sxã³ wxã³yain¹ta¹hxaí²hê¹la². Wxã³yain¹ju³tai²na², Sũ³na² ha³teh³nxã³nxãñ¹jau³xau³hxaí²tê¹tã² e³te³nah¹lxi¹:

— si³ãu²thi³na² yxau³tũ³ka³txa² nxe³txi¹. Ha²ya³kxa² yuh³lxi³sê¹li¹. Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³a¹ wxã³tu¹wi¹. Ju³mên²ta² wên³su² ka³tih³yau³kxi²sxã³ wxã³tu¹wi¹. i²txa²hê³li¹.

Kxã³nxãñ¹jau³xa² ta¹hxaí²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xau³hxaí²tê¹x¹ jã¹nxe³sxã³ hi¹na² Je³su²jah³la² wxã³yain¹ta¹hxaí²hê¹la². Wxã³yain¹nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² kãí²li³tũ³ka³txai²na² Je³su²jah³la² i³sa²nên¹kxain¹ju³ta² a²ha³ta³nxa², fa³ri³se²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũñ³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ain³kxain¹nũ²la² kãin² i³xan³txi³sxã³ i³ye³kxi²nyhu¹ah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— i²sah¹lxi³hê¹li¹. Je³su²jah³la² hxi²kan¹ti³hexinê³lxa³nhai¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³si³tê³lxa³kxain¹na¹li¹. ã³na²nê¹lain¹sxã³ Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³ sa²yxo²we¹tain¹te³ji¹khi³. Na¹nhai¹. Ta¹hxaí²hê¹la². Yxãñ¹ta¹, Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ha³lo²ai²na² ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxaí²nxa²hê¹la². ã³ne³wxe³ai¹nxa³ju³ta²sa¹:

— ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kãí²li³tũ³ka³txai²na² Je³su²jah³lai²na² kãin² i³sa²nên¹kxain¹te²la¹ku², ih¹nxe³ju³kxai³ta³ kãí²ain¹ji¹ku², na¹nhã¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xaxa² a²ê¹nãñ¹jau³su² ta¹hxaí²hê¹la². Kwên¹tai²na² ta¹hxaí²hê¹la². Yxãñ¹ta¹, yxan¹nãu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²sxã³ ka³tên³su² i³sa²yxau³xi²sxã³ wxi²kin³ti³ton³te²la² ne³ti³hi¹nha²tãu³a¹ ha³lo²ai²na² a³sa²wa²la²kxi¹xain¹sxã³ ã³ne³wxe³ain¹ta¹hxaí²hê¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Hai³yo¹. Hî¹na² ã³ne³wxe³sa³nhã¹. Je³su²jah³la² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Sũ³na² ha³teh³nxã³nxãñ¹jau³xa², “Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tãu³a¹ wxã³tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na² wain³txi³ i³ye³i², ha³na³ka³lxi³ kxã³nxaí²tã² a²nũ²a² kãí²li³tũ³ka³txai²tã² Je³su²jah³la² kãin² i³sa²nên¹kxain¹ju³tai²tã² wain³txi³ i³sa²nên¹kxi² ain¹na²hê³na¹. A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xaxa² nha²ta¹hxaí²hê¹la².

Kre²ka² nũ³ka³txa² Je³su²jah³la² ã³te³nain¹jau³su²

20 Nxe³nxa²ha¹te¹, nxe³hi¹na² a²nũ²a² ka³lxa¹kxai³nxe³tũ³ka³txa² Je³ru³sa³lê²thi³na² ã³yãñ³ki³nũ²kxi¹xi²sxã³ i³yain³yah³lxi³te³lhxã³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³ka³li³si¹jau³xa² i³ye³yah³lxi³te³lhxã³ wxã³yah³lxi³ta¹hxaí²hê¹la². Yah¹lxi³ha²kxai³, Kre²ka² nũ³ka³txa² yau³ã³i³ e³ain¹tũ³ka³txa² kwa² ha²ya³kxa² ka³la²nxa³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², a²nũ²a² ka³lxa¹kxai³nxe³tũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²yhu¹sxã³ ã³ya³lxi²yhu¹sxã³ tũ³nhaun¹nain¹nũñ³sxã³ wxã³ain¹nũñ¹ta¹hxaí²hê¹la². 21 A²nxe³tũ³ka³txai²na² Kre²ka² nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Fi³li²pah³lai²na² a³ya³ti²sxã³ i³ye³kxain¹ta¹hxaí²hê¹la². A²nxe³jah³lai²na², Fi³li²pah³lai²na², Bet³sa³i²ta³thi³na² Ka³li²e²a²ko³xa² wi³wi³to³thi³na² yxau³sxã³ tøn¹jah³lo²su² ta¹hxaí²hê¹la². i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³t³si¹lxi¹. Je³su²jah³la² i²ti³ten³sa²sîn¹nhai¹. Kre²ka² nũ³ka³txa² wãn³txa² ta¹hxaí²hê¹la².

22 Nxe³te³na¹, Fi³li²pah³lai²na² sa²kxai³lu² ain³kxain¹sxã³ wxe²ã³ain¹nũ²la², ã³n³tre²ah³la² a³ya³ti²xi²yha¹nũ²la² i³ye³kxi²yha¹nũ²la², ha¹lin¹jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³tũ³xi²ya³nhũ²la², Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹ta¹hxaí²hê¹la². 23 Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwên¹tai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hit¹sa³tu¹wi¹. Hî¹na² ye³jen¹na² ya³lu²na¹ju³ta² yũ²tu¹wi¹. Hã²wxãñ³txa³ ka³tên³su² i³sa²yxau³xi²sxã³ oh¹xan¹ko³xa² wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹hi¹na¹ wxi²kin³ti³to³ti³hit¹sa³tu¹wi¹sa² yũ³tu¹wi¹, Txai²na¹ Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot³sa²kah³lo²su² te²sa¹ha²kxai³lu¹. 24 Jã¹nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu¹ a²ya³la³tũ³ wãn³txi³tũ³ i³ye³kxi¹nx²ta¹i¹. Ha³lo²a², nxe³jut³sũ³ju³ta²sa¹. Ka³yã³ki³a² kãh³nũ³xa² ã³whi¹k³kxai²nãñ²tu³, hau³hau³kon³sxã³ a²ki³ai²na² wa³lu³lon³sxã³ hxañ³ka³tu³, a²nxã³nxa² tah²nxã³nxa² ã³kwa³hxi²xi²sxã³ wi¹ka³lũ³sxã³ ki³ka³lxa¹tixi³ ã³ki³te³jai¹ti¹. Nxe³yãñ¹ta¹, nxe³ki³ai²na² hxa³nxa³kxai²lê¹. Tah²nxã³ta³ ã³sai¹nxa³kxe³su² hãí¹nxe³sxã³ nũ¹ yxau³te³jai¹ti¹. Jã¹nxe³jut³sũ³nxe², Txai²na¹xai²na² ya³lu²na¹kxai²nãñ²tu³, a²nũ²a² ka³lxa¹tũ³ka³txa² ka³te³na² wi¹tãu³a¹ tah²lxi³ ã³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. 25 Jã¹nxa¹ju³su², wxãí²na² sa²kxai³lu² i³ye³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nãñ²tu³: “Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹hi¹na² txa²wi¹la¹tãu³a¹ so¹lxi³ a³lxi²sa³nhã¹.” Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²ã³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² ten³sa²nxa³nhã¹. Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nãñ²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² yxau²xai³lyah²lxan³tho³li¹. Yxãñ¹ta¹: “Yuh³xai²na² yxau³na¹hi¹na¹ txa²wi¹la¹tãu³la³ a³lxi²sa²nxa³nhã¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²r²a¹ju³tan¹te³kxa³ya³lhu² su²lã³sain¹kxan²ti³

yxau²ta¹ju³ta² â³na¹nxa³lho³na¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, ka³te³na² a²wi¹lxon³kxi²tâu³a¹ kan²txi³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. ²⁶ Jâ¹nxa¹jau³su², a²nû²a² î¹li³te²su² te² î³nân²tu³; “Je³su²jah³la² a²sa³wit³so¹na¹tû¹xâ¹.” Nxe³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, sa²wai³wait³sxâ³ â³si³tê¹la³kxi²sah¹lxî³hê¹li¹. Sah²lxin¹kxai²nân²tu³, ha¹lo²a² î¹li³jut³sû³ju³ta² he²a¹kxai²nân²tu³, txa²sa³wi³ha³lxî³ î³nxa¹na² whâi²na¹ â³nho³ya³sah¹lxin¹tu¹wi¹. A³sah¹lxin¹kxai²nân²tu³, sa²yo³wet¹sah²lxin¹kxai²nân²tu³, Txa²wî³na² wî¹lhin¹si¹nx2ti³jau³la³ î³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² ya³ju³ta³nû³a², î³yau¹û³jau³su²
²⁷ Na¹ha²kxai³, txa²e¹nâu³a¹ au²txi³ hxi²waun³ta³kxi²nhâ²ha²kxai³, âin²ta³kxi²nhâ²ha²kxai³ nha¹nhai¹. Nha¹ha²kxai³, ih¹nx²e² Txa²wî³na² e³kxi²te³la¹ji¹wi¹? “Wî³na² nxe³txi¹. Ha³lo²a² khâuh³lxa³ti³hit¹sa²ju³ta³nû³a² nxe³sa²ju³ta²yan³ti³su² sa²so¹xi²sê¹li¹.” Nxe³te³la¹ji¹? Yxân¹ta¹, hxi²kan²txi³ jau¹xai²na² î³ye³kxi²nxâ³lho³li¹. Txa²î²li² khâuh³lxa³ti³hit¹sa²ju³ta³nû³a² nxe³sa²ju³ta²yan³ti³su² sa²so¹xi²sê¹li¹. Nxe³sa²ju³ta³nû³a² â³na¹ti³ten³sa²nxân³nhai¹. Je³su²jah³la² wân³txa², ta¹hxai²hê¹la². ²⁸ Nxe³nxâ²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹, e³lê³na² A²wî³na² e³te³nah¹lxî¹:

— Wî³na², nxe³txi¹. Wxi²kin³ti³to³nhat¹sxâ³ î³yî¹li¹nhat¹je¹txai¹nhu¹li¹. Je³su²jah³la² wân³txa², ta¹hxai²hê¹la². Nxa²ha¹te¹, oh³nâu³a¹ yxau²jah¹la² wân³txi³kxai³lu¹:

— Wxi²kin³ti³to³nha²sxâ³ î³yî¹li¹nha²yai²na¹li¹. Jâ¹yxai¹na¹tu¹wi¹, Ta¹hxai²hê¹la².

²⁹ Nxe³jau³xai²na², a²nû²a² â³n³yân³nû²kxain¹tû³kâ³txa² a²ne³nxê³na² ain³kxain¹ka³tu³, ha³lo²a² a³lxa³kxai¹nxâ³kxe³su² e³ain¹te³nah¹lxî¹:

— Ta²li¹na²li¹. Nxe³nxâ²ha¹te¹, â³lxi³te² nû³kâ³txa² e³ain¹te³nah¹lxî¹:

— Oh³xan¹jah¹la² e³kxi²te²sin²ju²li¹, Ta¹hxai²hê¹la². ³⁰ Yxân¹ta¹, Je³su²jah³la² wân³txi³kxai³lu¹, a²nû²a² nû³kâ³txai²na² î³ye³kxain¹te³nah¹lxî¹:

— Txa²wî³na² wân³txi³na² î³ye³kxi²nê³jau³xî³na² ain³kxi²si¹nx2ti³jau³su² e³na³li¹. Hai³txi³, Txa²na² so¹lxi³ ain³kxi²si¹sa²jau³su² e³xa³wi¹. ³¹ Kwên¹ta²na² yuh³xai²nân¹tû³kâ³txa² kô³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² a²yo³ha² ain³nha²ta³lu²nain¹na¹li¹. Txa²wâ¹sû³na² Si³yxau²tâu³a¹ ain³nha¹ka³tu³ kô³nxe³te²lo³tain¹tu¹wi¹. Kwên¹ta²na² ha³lo²a² hau³kôn³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, kwên¹ta²na² yuh³kxi²nân¹ko³xa² a²wa³kxên³yah³la² Sa²txa³na²jah¹la² a²wî³hû³sa²txâ³ain¹tu¹wi¹.

³² Ai¹nha²kxai³, Txa²na² Txa²wâ¹sû³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau²tâu³lot³sa²kah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² sa²so¹sa²sxâ³ sa²ka²la¹hêt¹sain¹sxâ³ su²lhâ³sain¹kxai²nân²tu³, a²nû²a² yxo²ha³kxai¹ î¹kai¹sa²so¹ai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hê¹la². ³³ Wân³txai²na² Je³su²jah³lai²na² î³ye³ka³tu³, ye³jen¹na² su²lhâ³ain¹ju³ta³nû³a², hi³sa³ka³txa² û³hxi²kî¹la³kxi²sxâ³ ya²lu¹kxi²nê³lain¹ju³ta³nû³a² î³yau¹û³nha²yain¹ta¹hxai²hê¹la².

³⁴ Nxe³nxâ²ha¹te¹, a²nû²a² â³yân³ki³nû²kxi²xain¹tû³kâ³txai²na² wân³txi³kxai³lu¹, î³wa²lû³xain¹te³nah¹lxî¹:

— Txa²wâ¹ha³te^hn³lxâ³nxân³nân¹jau³xa² kxâ³nxu¹ta²na² û³wha²li¹la³kxi²nê³jau³xu¹ta²na²sa¹: “Txa²wâ¹sû³na² Si³yxau²tâu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau²tâu³lo³jah¹lo²su² jah¹la² kxâ³nâu³a¹ ha³ta³nxân²txi³, ka³te³na² so¹lxi³ yxau²wa³to²hi²sa²tê³tu¹wi¹.” Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹li¹. Yxân¹ta¹, wxa²wân³txi³kxai³lu¹: “Txa²na² Sû³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau²tâu³lot³sa²kah³lo²na¹xai²na² sa²ka²la¹hêt¹sain¹sxâ³ su²lhâ³sain¹tu¹wi¹.” Nxe³nhi¹li¹. Nhî¹nha²kxai³, Wxâi²na² Txa²wâ¹sû³na² Si³yxau²tâu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau²tâu³lo³txa²kah³lo²su² nhî¹ji¹ku¹, ih¹nx²ju³tan¹nû³su² nhî¹ji¹ku¹ nxa²nha¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

³⁵ Nxe³nxâ²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wân³txi³kxai³lu¹:

— Jû¹nx²e² hî¹na²kxai³, ha²te¹jah¹lo²na¹xai²na², Sû³na² yen³kxa² î³yau¹û³nx2ti³jah¹lo²na¹xai²na² yxau²xai³lya³nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, yxau²ya³nx2ta¹hî¹na² txa²wân³txa² ain³kxi²sah¹lxî³hê¹li¹. A²ya³la³tu³ wân³txan²tu³ a³lxa³kah¹lxin¹txai¹lâ¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, a²ha²te¹ju³ta² â³nxai²ti³hû³nx²e², a²ya³la³lyau²tu³ wi¹la³lxa³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. Jâ¹nxa¹jau³su², ka³nxah³ju³ta² â³nxai²ki³kxai²nân²tu³: “Îh¹nû¹la³ta³ â³nxai²lah¹lon³ku².” Nxe³hî³ki³tâ³li¹. Jâ¹nx²e²kxe³hû³nx²e², Txa²na²xai²na², ha²te¹jah¹lo²na¹xai²na² â³nxî²sxâ³ he²ya³nx2ti³nxâ³kxai²nân²tu³, na¹kxa²si¹yo³na¹, ka³nxah³ju³ta² ai³yah³lxin¹jut³sû³nx²e²: “Îh¹nû¹la³ta³ ai³na¹lhon³ku².” Nxe³yah³lxin¹jut³sû³nx²e², yxau²xai³yah³lxî³hî³nx²e²li¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²wân³txa² ain³kxi²sah²lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxe³su², a²ya³la³lyau²tu³, a³lxa³kxi²yah³lxî³nx2nxâ³li¹. ³⁶ Nxe³ha²kxai³, he²ya³nx2ta¹hî¹na² txa²wân³txai²na² ain³kxi², sa²yo³we²ti², nxe³sah¹lxî³hê¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nân²tu³ Txa²yâ¹xah¹lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, a²nû²a² â³xa² a²ya³la³lyau²xan²tu³ î³yau¹û³hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³ sa²ha²te¹tain²te²hû³nx²e² yxau²xai³yain¹yah³lxî³hî³nx²e²li¹. Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³jau³xai²na² e³ta³lun²te²ka³ka¹ Je³su²jah³la² â³na¹ain¹sxâ³ â³no¹wxe²yain¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³te²a²nû³kâ³txa² Je³su²jah³la² sa²yo³â³ain¹jau³su²
³⁷ Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² ha³lo²ai²na² yxau²xai³lhî¹na², wâ³nxîn¹sxâ³ kâi³ju³ta² ka³lxa³ju³ta² kâi³yain¹ta¹hxai²hê¹la². Yain¹kxan²ti³, Ju³te²a² nû³kâ³txa² a²hxi²kan¹txi³nâi³xa²

sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²nxa²hē¹la². 38 Ha³lo²a² sa²yo²we¹ta¹nxa³ju³ta²na², yān³ta²na² I³sa³i²ah³lu¹ta²na², Txa²wā²sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² i³hen³txi³nē³jah¹lu¹ta²na² e³te³nah¹lxi¹:

— Sū³nāi³. Txa²wā¹wān³txain²txi³ i³hen³txain¹ki³jau³xain²txi³ sa²yo²we¹tē³lai¹nxa³ha²kxai³, Sū³nu² i³nxai²na² nū³kxū³nū³n³ju³txain²txi³ ye³kan¹ti³he¹nxa¹nxa³ha²kxai³, nxe²na³li¹. Kxā³nxān¹jau³su²ta¹hxai²ti³ai²ti²li¹.

A²nxe³jau³xu¹ta²kxai³ nxe³ie³na³kxa² t¹ai²na² so¹lxi³, a²ya³la³tu³ nxe³jau³xau³hxai²tēx¹jā¹nxe³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² Je³su²jah³la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²nxa²hē¹la². 39 Jā¹nxain¹jut3su² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu¹ hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² sa²yo²we¹ta¹nxa³ju³ta² I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ wān³txa² yau³ā³lxi³ yān³ta²na² e³te²an¹jau³kxai³lu¹:

40 — Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² i³ye³sxā³ a²nū²a² i³lxi³thin¹ti³he¹nxa²tū³ka³txa² i³ye³te³nah¹lxi¹; “I³lxi³thin¹ti³hex1yah³lxi¹hxai²nxān³ta¹ti²ti¹. Yah³lxi¹nha²kxai³, ye³han³te²hū³nxe² yxau², nex3kax3tū³te²hū³nxe² yxau², yah³lxi¹tu¹wi¹. Yah³lxi¹lxin¹kxai²lē¹. Txa²nū³kxū³na¹ju³ta³la³ ye³kan¹txi³ i³ti³hex1sah¹lxa³nha²kxai³, Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² nex3kan¹txi³ ā³ne³to³yah²lxa³nha²kxai³, yah³lxi¹tu¹wi¹. Yah³lxi¹lxin¹kxai²lē¹. Wxā³sxā³ wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²txi³si¹sah¹lxin¹jau³la³ wxā³yah²lxan³tho³li¹. Jā¹yah³lxi¹nka²yan³ti³su² ya³nx2ta¹li¹. Wxā³sah¹lxin¹ju³ta² ten³ti³hex1sa²nxān³nhai¹, kāin² i³lxi³thin¹ti³hex1yah³lxa³nha²kxai³lu¹.” Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txa² na²hē³li¹.

I³sa³i²ah³lu¹ta²na² ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā², I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³lu² kxā³nhx1¹nu¹ta²kxai³, Je³su²jah³la² i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² wxi³kin³ti³ton³khaix1jah¹lo²su²na³na¹. I³sa³i²ah³lu¹ta²na² a²e¹nān¹jau³la³, ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³:

— Je³su²jah³la², ha³lo²ai²na² wxā³ju³ta²nū³a² i³ye³a¹tū¹xā¹. Ain¹sxā³, wān³txai²na², Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa², Je³su²jah³la² sa²yo²we¹ta¹nxa³jau³nū³u¹ta²na² i³ye³kxū³nē³ta¹hxai²hē¹la².

42-43 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹txi³ nū³ka³txa² ha³ta³nxān²txi³ wxa²hait1so¹yhain¹tū³ka³txa² ka³lxa¹tū³ka³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, hai³txi³ sa²yo²wet1si¹hain¹jau³la³ txa²wā²e¹nāu³a² i³sai¹sxā³ e³lē³na² i³ye³ain¹ta¹hxai²nxa²hē¹la², fa³ri³se²a² nū³ka³txa² yuh³li³yhu¹jau³su²ha²kxai³la².

— Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²ki³thi³na² ūh³nūn³sa²tā³ha³lo²sai¹nē³lain¹kxa²yan³ti³su², ki³nhai¹. Ki³sa²kxai³ kon³to³ni² yxau³ki³tu¹xā¹. Fa³ri³se²a² nū³ka³txa² i³wi¹lhin¹si¹nhē³jau³xa² so¹lxi³ kāin² yxo²kwa³n³ki³ta³nā¹, a²e¹nāu³a²su¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹kxai²lē¹. A²nū²a² wi¹lhin¹si¹hain¹jau³su² so¹lxi³, kāin² yxo²kwa³n³nain¹kxai²lē¹. Hai³txi³ Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹si¹hain¹jau³la³ yxo²kwa³n³nain¹ta¹hxai²nxa²hē¹la². Ain¹jau³su², hai³txi³ Je³su²jah³la² sa²yo²wet1si¹hain¹jau³la³ e³lē³na² i³ye³ain¹ta¹hxai²nxa²hē¹la².

Je³su²jah³la² wān³txa², ko³nxe³te²la² i³yī¹lain¹jau³su²

44 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, kāin² i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² a²ten³te²su² te²an²tu³, sa²yo²wet1sain¹kxai²nān²tu³, Txa²wi³na² i³sa³si¹hā³sa²jah¹lu¹ta²na² sa²yo²we¹tain¹nū³nhū³nx2na³li¹. Hai³txi³ Txa²i²na² so¹lxi³ sa²yo²wet1sai¹nhū³nx2nxa³i¹. 45 Jā¹nxa¹jau³su², Txain²txi³ a²nū²a² yxo²i²sain¹kxai²nān²tu³ Txa²wi³na² i³sa³si¹hā³sa²jah¹lain¹txi³ yxo²i²ain¹nū³nhū³nx2na³li¹. 46 Txa²i²li² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² wxā³na¹ju³ta², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²ha²te¹te²hū³nxe² wxā³na¹hē³li¹. Na¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² sa²yo²wet1sain¹kxai²nān²tu³, hai³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³kxa² wah³yu³ta³la³ ka³nxah³jut3sū³ja³ta³ yxau²xai³lai¹nx3tho³li¹. 47 Yxān¹ta¹, a²nū²a² i³li²te²la³ txa²wān³txai²na² i³ye³nxē³na² so¹lxi³ ain³kxi³sain¹kxan²ti³, a²e¹nāu³a² a²yo²txi³ sa²yo²wet1sai¹nxa³kxai²nān²tu³, hai³txi³ ko³nxe³te²la³ ox3tain¹nxa³lho³li¹, Txa²i²li¹. Na¹jut3su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²wa²sut1si¹hai¹na¹jau³su², ha³lo²ai²na² wxā³na¹hē³li¹. Hai³txi³ a²nū²a² ko³nxe³te²la³ ox3tain¹te³lhxā³ nxe³jah¹lo²txā³i¹, Txa²i²li¹. 48 Yxān¹ta¹, a²nū²a² en³sa²ha²kxai³, txa²wān³txai²na² sa²yo²ā³sa²ha²kxai³, a²nxe³lah²lo²su² kxai²nān²tu³, ko³nxe³te²la³ i³yī¹lain¹ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²sa¹, txa²wān³txai²nān²tu³, hi¹na² i³ye³kxai¹na¹jau³xai²nān²tu³, yxau²sa²tē³xai³ka³tu³ hu³, yxan¹nāu³a¹ ha³lo²ai²na² hxa³n³tāu³a¹, a²nxe³jah¹la² txa²wān³txai²na² wi¹jau³xai²na² ain³kxi³xain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nān²tu³, “Je³su²jah³la² wān³txa² wi¹jau³xa² kxā³nxa² sa²yo²ā³a¹hē³li¹. Hi¹na² Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³lxi³sxā³ i³yī¹li²sa²nxa³lho³li¹.” Ain¹tu¹wi¹.

49 Txa²wān³txa² e²a¹jau³xai²na², kwa² hxi²kan¹txi³lo³nha²sxā³ e³nxa³i¹. Nxe³yān¹ta¹, Txa²wi³nu¹ta²na² i³sa³si¹hā³sa²jah¹lu¹ta²na² i³kwa³na³sa³na²hē³li¹. Nxe³sa²jau³xa² i³wet1sa²so¹sxā³ e³a¹i¹. 50 Txa²wi³na² wān³txa², i³kwa³na³nē³jau³xa², ka³te³na² wi¹tāu³a¹ a²nū²a²

yxō²ha³kxa¹ yxau²xai³te³lhxā³ i³kwa³na³nē³na³li¹. Nxe³ju³ta³, a³la³kxi²na¹nhai¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wi³na² wān³txa² i³wetisa²so¹na¹jau³xa² so¹lxi³ e³ya³nx2ta¹i. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

13

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² wxa²yu³hīn³ta³kxā¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pas²kwa²nxe³je³na³kxa², Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ā³yān³ki³nū²kxain¹sxā³ kāin² i³yain³tai¹ni² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ka³li³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxai¹ni², nxe³je³na³kxa² ya³son³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹na², Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ sxi²ha² thi³nāu³xā¹ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxau³ain¹nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kī³la², Txa²wi³na² i³yī¹li²nū¹sa²ju³ta² hau³kon³na³na¹. Yuh³xai²nān¹ko³xai²na² wa²li³sxā³ Txa²wi³na² yxau³tāu³a¹ i³na¹ju³ta³nū³a² ya³son³kxi²na³na¹. Na¹ha²kxai³, txa²sa³wi³ha³lxa²na² yuh³xai²nān¹ko³xa² a²sa³wi³ha³lxi³ye²te²nū³ka³txai²na² kxān³su² a³lxi¹hxai¹na¹hē³nā¹. Ka¹txi³ a³lxi²sa²te³hxai²na¹hē³na¹. Na¹ha²kxai³, kāin² a³lxi¹na¹ju³ta² txa²sa³wi³ha³lxa²na² i³ya³u³hāi¹na¹tū¹xā¹. Ta¹hxai²hē¹la².

— Ju³ta²sah³lai². Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² ha³la³je¹nai³kxai³tā² Sa³ta³na²jah¹la² wān³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Ju³ta²sah³lai². Je³su²jah³la² i³kox1ko¹son²kxi¹sē¹li¹. Sa³ta³na²jah¹la² yhain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹:

— Hā³xā¹, na¹tu¹wi¹. Ju³ta²sah³lai² yhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² i³kox1ko¹son²kxi²si¹jau³nū³su², Ju³ta²sah³lai²na² ain³kxi²so¹sxā³ a²ē¹nāu³a¹ wxa²sa²no¹kxin¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxe³su², Ju³ta²sah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² wā³kon³te²nāu³xai²na² whāi²na¹, yxau³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu¹ whāi²na¹ ā³yān³ki³nū²kxi¹xi²sxā³ i³yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ha³lo²a² Je³su²jah³la² nūh¹ a³lxi²ka³ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

— Txa²wi³na² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³nā¹. Na¹ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹nhā¹. Kxā²nxa², Txa²wi³na² ye³na¹ a³li³sxā³ wxā³na¹hē³na¹. A¹hī¹na¹, Txa²wi³na² yxau³tāu³a¹ i³na¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹, txa²sa³wi³ha³lxa²na² kāin² a³lxi²na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³, hī¹na² in²nxa³ta³lxa¹ txa²a³lxi²khai¹na¹ju³ta² i³ya³u³hāi¹na¹tū¹xā¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². 45 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ti¹, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ i³yain³ta³lun²sā²nxa³kxe³tu³, nūh¹ i³sa²ya³sxā³ a²wā²la² wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²sai¹kxi²nha²sxā³ ū³hā¹nū²la², to³a²ya³ka³lo³a² wā²la²ka³lo³a² ū³yhu³yā³na³kxi²nha²kj³ka³lo³nū³a² so¹sxā³ sa²si³wā³lāu²kxi²nha²ka³tu³, i³ya³uxa² kwa³ta³iē³nāu³a¹ ā³nē¹so¹nū²la², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²yu³kxa² sa²kxai³lu¹ wxa²yu³hīn³ta³kxi², wā²la²ka³lo³ai²na² sa²si³wā³lāu²kxi²nha²ka³lo³ai²na² ū³yhu³yā³na³ta³lxi³kxi² ū³yhu³ya³na³ta³kxi² nxe²xai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxe²xai³yain¹nū²la², Pe²jah³la² ā³wxā³nū²la²:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wxa²yu³hīn³ta³kxi²sa²te³lin¹ji¹? Pe²jah³lai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kāi³kxi¹nxa²ha¹ju³ta² kwēn¹tai²na² ā³ne³wxe²nxā³lxi¹. Yxān¹ta¹, a²yan¹nāu³a¹ wi¹lā³ne³wxe³nx2tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² ā³sen³sai¹sa²sxā³ hxi²kan¹khai¹te²si¹lxi¹. Nī¹nha²kxai³ wxa²yu³hīn³ta³kxi²sa²txa³hē¹li¹. A²nū²a² hxi²kan¹te²su² te²a² a²sa³wi³ha³lxa² yu³kxa² wxa²yu³hīn³ta³kxi²kj³ju³ta² wai¹nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³ yu³kex3nū³nxa²hxa³lho³li¹. Pe²jah³lai²na² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lu³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yu³hī³la³kxi¹nxa²hxa³kxi²nān²tu³, txa²sa³wit3sa²hī²nx2nxa³lxi¹. Ā³nhē¹txa²hī²nxān²nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lai²na² wān³txa² te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²hxi²ka³na² whāi²na¹ wxa²hxi²hī³la³kxi², txa²yu³ka³na² whāi²na¹ wxa²yu³hīn³ta³kxi², txa²ne³ka³nai²na² whāi²na¹ wxa²ne³hī³la³kxi², nxe³sē¹li¹. Txa²yu³kxa² so¹lxi³ wxa²yu³hīn³ta³kxi²sa²txa³hē¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²sa³wi³sxa³khai³sa²tu¹wi¹. Ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹nū²a² whāi²na¹ ho³xi²han³kxi²te³nha², nxe³ki³kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³, txa²wā¹yu³kxa² so¹lxi³ nā³ti³nē³lhi³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nān²tu³, wxa²yu³hīn³ta³kxi²nha²kj³kxai²nān²tu³, txa²wā¹nū²a² whāi²na¹ han³kxi²ta³lun²nē³lhi³nx2na³li¹. Jā¹nxa¹jau³xai²na², wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² han³ta³lun²nx2ti³kxe³hū³nxe² wxa²ko³nxe³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxa¹ta¹ti²ti¹. Yxān¹ta¹, wxa²yu³ta² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ qn³yah¹lxi¹lxi¹. A²nxe³jah¹la², ko³nxe³ju³ta² yxau²xai³lain¹na¹li¹.

Txa²wā¹nā³ta² han³kxi²nxa³te²hū³nxe² a²kō³nxe³ju³ta² yxau²xai³lain¹na³li¹. 11 Nxe³jau³xai²na², Je³su³jah³la² ha³lo²a² a³la³kxi²kxe³su²;

— Ju³ta²sah³lai²na² ye³jen¹na² ko¹ko¹xa² hxi²ka²nāu³a¹ ā³yū³sain¹tū¹xā¹. Nxe³nha²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³xai²na², a³la³kxi²ta³lun²kxe³su², ³ye³sxā³;

— Wxa²yu³ta² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ qn³yah³lxi¹lxi¹. A²nxe³jah¹la² ko³nxe³ju³ta² yxau²xai³lain¹na³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

12 Nxe³nxa²ha¹te¹, wxa²yu³hin³ta³kxain¹ta³lun²nxa²ha¹te¹, wā²la² ũ³whi²kxi¹xi²nhā²nū²la², ā³wxe³xi²nū²la², Je³su³jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹;

— Wxa²yu³hin³ta³kxi¹nx2ta¹ju³txai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ ³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ā³ne³wxe³nx2ti³xa³ta²lu¹i¹. 13 Nxe³tāu³a² sa²kxai³lu¹: “Txa²sū³nu²yah³lāi³, Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³.” Nxe³sah¹lxi³to³hi¹lxi¹. Jau¹xai²na², wain³txi³ e³yah³lxi³to³hi¹lxi¹,

wxa²sū³nū²sa¹ha²kxai³, wxa²hxi²kan¹txi³sa¹ha²kxai³, nxe³na¹i¹. 14 Yxān¹ta¹, wxa²yu³hin³ta³kxi²nē³ju³ta² a²sa³wi³sxa² so¹lxi³ a²wa³ka³li³yu²tai²la¹i¹. Hai³txi³

a²hxi²kan¹jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² yu³kxa² wxa²yu³hin³ta³kxi²ju³ta² yū³nx³a¹i¹. Nxe³kxan³ti³, Txa²nai²nai²na² wxa²sū³nu²su² na¹kxan²ti³, wxa²hxi²kan¹txi³su² na¹kxan²ti³,

wxa²yu³hin³ta³kxi¹nx2ta¹te¹ni²ti¹. Jā¹nxe³nhat¹jah³lxi³hē¹li¹. 15 Kāi³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ³ye³ūh¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ju³txai²na² kāi³kxi¹nx2ta¹kxa²yāx¹nhat¹jah³lxi³hē¹li¹.

16 Jā¹nxa¹jau³su², a²sa³wi³sxa² hxi²ka¹nxa³i¹. Yxān¹ta¹ a²sū³na²yah³la² hxi²kan¹te²lā²na³li¹. Jā¹nxe³sxā³, ³kwa³na³nx2ta¹te²su² te²na¹xai²na² hxi²kan¹te²sa¹i¹. Yxān¹ta¹

³kwa³na³nx2ta¹kxe³su² te² ³nxi²na² hxi²kan¹nx2ti³hī³nx2nxa³i¹. 17 Nxe³na¹jau³xai²na², ā³ne³wxe³yah³lxi³n¹kxai²nān²tū³, sa²yxo²wet¹sa²sxā³ kāi³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi³n¹kxai²nān²tū³,

w¹lxon³kxi²yah³lxi³n¹tu¹wi¹.

18 Yxān¹ta¹, txa²wān³txai²na² ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na², wxa²yu³tai²na² ³sxā³ ā³yū³so¹nx2ta¹kxe³su² te² ³nxai²na² so¹lxi³ ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxe³su² te² ³nxai²na²

ye³kan¹txi³ ³nx2ta¹jah³lo²sa¹i¹. Yxān¹ta¹, wxa²yu³tai²na² sa²yxo²ā³san¹jah¹lo²nū³su² te² ³nxa² yū³ah³lxi¹lxi¹. A²nxe³jah¹lo²su², Sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³xa² kxā³nhxi¹nu¹tai²na²

e²te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² yain³txi³nū³xa² ³yain³ya³sain¹jah³lo² te²a² hā³hxi²na¹kxan²ti³ ³kōx1kō¹son²kxi²sain¹tu¹wi¹.” Ta¹hxi²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xau³hxi²tēx¹ jā¹nxe³sxā³

ye³jen¹na² a²nū²a² kāi³kxi²sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nān²tū³, ha³teh³nxā³nxān¹jau³xa² a²ya³la³tu³ ta³lun²tu¹wi¹. 19 Yxān¹ta¹, Txa²nai²xai²na² ha³lo²a² ũ³hū¹nx2ti³xa³ta³lxa²

wān³kxai²na² ³tih³nxe³nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³, hā²wxān³txa³ ā³nhau³kō³khai¹nxe³tāu³a¹ ha³lo²a² ³yah³lxi³n¹kxai²nān²tū³,

txa²wān³txai²na² yxo²²sah¹lxi³n¹tu¹wi¹. “Hai³yo¹. Je³su³jah³la² wān³txi³khai³xa² so¹lxi³ ³ye³kxi²nē³tai¹ti²ti¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³kōx¹kxah³lo²su² na³li¹.” Sah¹lxi³n¹tu¹wi¹. 20 A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³

e²kxi¹nx2ta¹i¹. A²nū²a² ³lhi³te²su² kxai²nān²tū³, txa²sa³wi³sa² ³sa³si¹hā³na¹kxan²ti³ te²a² sa²yxo²we¹tū³sain¹kxai²nān²tū³,

a²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tū³, Txa²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²yo²wet¹sain¹ū³nhī³nx2na³li¹. Sain¹kxai²nān²tū³, Txa²wī³nu¹tai²na² ³sa³si¹hā³sa²jah¹lu¹tai²na² sa²yxo²we¹tain¹nū³nhī³nx2na³li¹.

— Ko¹ko¹xa² hxi²ka²nāu³a¹ ā³yū³sai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³ju³to¹ 21 Nxe³nxa²ha¹te¹, ³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ kāin² ³āin²ta³kxi²nha²ha²kxai³, ³ye³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³ e³kxi¹nx2ta¹i¹. Wxa²yu³ta² ka³na³ka³na³tin¹te² ³nxa² ko¹ko¹xa² hxi²ka²nāu³a¹ ā³yū³sai¹nīn¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

22 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu², a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² sa²kxai³lu² ³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³ ā³nī²la³kxi² ta³lun²nhain¹te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxe³te²la³ta³ ³yxaih²kxi²ki³te²la³ji¹? A²ē¹nāu³a¹ nhain¹ta¹hxi²hē¹la². 23 A²nxe³tāu³a² a²sa³wi³sxa² Je³su²jah³la² a²lxi²khai¹nxe³kxah³lo²su² te²a² Je³su²jah³la² a²wi³lā³nāu³a¹ sa²nēn¹kxi²khai¹nxe³je¹nāu³a² ā³wxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 24 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³sxai²na² hāi³a² ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ya²ha³we¹. Je³su²jah³la² ³ye³kxi¹txai¹nhē³li¹. “Ih¹te²ta³ ³ye³kxin¹te²la¹xā¹?” Nxe³txai¹nhē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la².

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³sxai²na² Je³su²jah³la² sa²nēn¹kxi²khai¹nxe³je³na² ā³wxe³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² e³kxi¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ih¹te²tan³te²la¹xā³? Yhain¹ta¹hxi²hē¹la². 26 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ ³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— A²yain³txi³nū³xa² sa²so¹sxā³ yain³txi³yau³xa² ũ³hū¹kxi²sa²sai¹sā²na¹ka³tu³, ³kōx1kō¹son²kxi²sa²jah¹lo²nū³ai²na² ũ³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² yain³txi³nū³xa² sa²so¹sxā³ a²yau³xa² ũ³hū¹kxi²sa²sai¹sxā³

Ju³ta²sah³la² sa²kxai³lu², Ki³lo²kō³xa² tqn¹jah¹la² sa²kxai³lu², Si³māu³ah³la² a²tah²yah³la² sa²kxai³lu², ũ³hū¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 27 Nxe³tū³xai²na², Ju³ta²sah³lai²na² sa²so¹sxā³ ³yai³nain¹tāu³ Sa³ta²na²jah¹la² sa²kxai³lu² Ju³ta²sah³lai²na² a²nxū²kwai³nāu³a¹

ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, Ju³ta²sah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Ha³lo²a² kã³te³lhxã³ nñn¹ju³ta² hxi²wa³su³sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

28 Yxãn¹ta¹, wãn³txai²na² hã³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³la³ hai³txi³ a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² ã³wxe³yain¹tũ³kã³txai²na² a³la³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 29 A³la³kxai¹nxa³ju³ta²sa¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xai²na² a²ē¹nñn¹jau³xa² i³ye³kxi²nha²jau³xa²sa¹:

— Ju³ta²sah³lai²na², txa²wã¹yo³hi²ki³txã³nxũ²a² ũ³ha¹kxi²nē³jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txai²na² Ju³ta²sah³la² i³ye³kxain¹jau³xai²na²sa¹: “Yain³txi³nũ³xa² Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² i³yain³ki³tũ³nxũ²a² ũ³yho³hi²so¹kxi²si¹hain¹jau³su² ta³nxa², a²nũ²a² a²yen³kxi³hxa³te²su² te²a² txa²wã¹yo³hi²ki³txã³nxũ²a² ũ³hũ¹si¹hain¹jau³su² ta³nxa², nxe³h³nx2na³na¹ Je³su²jah³la² wãn³txa²su¹.” A²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² a²ē¹nñn¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³ka³tu³, Ju³ta²sah³lai²na² a²yain³txi³nũ³xai²na² sa²so¹kxi²sxã³ i³yain³ta³lun²ka³tu³, wa²li³ka³tu³ ka³nxa³ju³ta² wa²li³ta¹hxai²hē¹la².

Wãn³txa² tah²yau³xa² i³kwa³na³jau³su²

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, wa²li³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ a²sa³wi³ha³lxa² wã³kon³te²nãu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Kwēn¹tai²na² ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Na¹ha²kxai³, Txai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hit¹sa³tu¹wi¹. Nxe³sa²ju³ta², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²sain¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ txa²kã³a³ju³ta² i²sain¹kxai²nãn²tu³: “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹.” A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, sain¹tu¹wi¹. 32 Sain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²hxi²ka² wxi²kin³ti³to³ti³hit¹sa³tu¹wi¹, kwēn¹tai²nah¹lx¹. Sa³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ i²sain¹kxai²nãn²tu³: “Hai³yo¹. Je³su²jah³lai²na² wi³kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wxi²kin³ti³ton³kxa² yã¹nx2na³li¹.” Sain¹tu¹wi¹. 33 Txa²wē³ha³lxã³. Jũ¹nxe² kxãn³su² yxau³ya³nx2ta¹ka³tu³ ã³nx³na¹tu¹wi¹. Na¹tãu³a¹, ã³ten³sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹ta¹, i³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ hxi²kan¹txi³ ãn³si³tē³sah¹lxan³tho³li¹. Nxe³na¹jau³xai²na², Ju³te²a² nũ³kã³txai³tã² i³ye³kxai¹nai¹ti²ti¹. Hl¹nai²na² jau³jau³xai²na² yã¹nxe³jau³xa² ya³nx2ta¹i¹. 34 Na¹ha²kxai³, wãn³txa² tah²yau³xa² i³kwa³na³nx2ta¹i¹. Nxe³jau³xa²sa¹, a³lxi²waun¹nhat¹jah³lxi³hē¹li¹. A³lxi¹nx2ta¹kxa² yã¹nxe³nhat¹jah³lxi³hē¹li¹.

35 Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²sa³wi³ha³lxi³lo³txa²lxa¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²nx2tain¹tu¹wi¹. “Tũ¹ka³txai²na² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³khai¹nũ³kã³txai²la¹i¹.” Nxe³nyhain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²ã³jau³nũ³a² i³yau¹ũ³jau³su²

36 Nxe³nxa²ha¹te¹, Si³mãu² Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Ĩh¹nũ¹la³ta³ i³te³lin¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la². Yxãn¹ta¹:

— i³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ hxi²kan¹txi³ ãn³si³tē³kxi²sa²nxãn³tho³li¹, hl¹nai²na²su¹. Yxãn¹ta¹, yxãn¹nãu³a¹ ãn³si³tē³kxi²san¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³ta¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Hl¹na² ã³si³tē³nxa²ha¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nhai¹. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ hl¹na² ã³si³tē³nxa²ha¹ju³ta³la³ yũ²nxa³te²la¹xã³? A³lxi²khai¹nxa²ha¹nhai¹. Na¹ha²kxai³, su²lhã³sain¹kxan²ti³ ã³nã¹nxa²hxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— “A³lxi¹nxa²ha¹jau³su² su²lhã³sain¹kxan²ti³ ã³nã¹nxa²hxa³lho³li¹.” Sah¹lxi¹lx¹. Yxãn¹ta¹, ko³nhxa²sxã³ e³xa³lxi¹. A²ya³la³tu³, wãn³txi³tu³ e³kxi¹nxa²ha¹i¹. Ka³la³ka³la²a² i³ya²li²nxa³ta³lxa¹, wxã³na² ten³si¹sa²nxãn³jau³nũ³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe² i³ye³ti³to³hin¹tu¹wi¹: “Je³su²jah³la² i²ti³hex1te¹txã³i¹.” Nxe³kxi²san¹tu¹wi¹. Jau³su² ya³nxa²ha¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14

Txa²wã¹wĩ³na² i³la³kxi²si¹nhē³jau³su² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Hxi²waun³ta³kxi²yhah¹lx¹txa³hē¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²i²jah³lxi³hē¹li¹. Jã¹nxe³sxã³ yxo²i²sah¹lxi³hē¹li¹. 2 Txa²wĩ³na² sxi²nhãu³a¹ ka³lxa¹khai¹nxe³thi³na² yũ²na³li¹. Na¹ha²kxai³, nũ¹ka³nãu³a¹ wxa²ha³lo²su² ko³su² nũn³tãu³a¹ nũ¹ka³nãu³a¹ sa²hau³ko³kxi¹nx2ti³te³lhxã³ ã³nx³na¹tu¹wi¹. Wxa²ha³lo²su² ko³su² nũ³ã¹ yũ²nxa³ke³la²te²kxai³ i³hen³txi³nx2ti³h³na¹i¹. “Yũ²nxa³i¹.” Nxe³nx2ti³h³na¹i¹. Yxãn¹ta¹, yũ²na³li¹. 3 Na¹kxai²nãn²tu³, i²na¹kxai²nãn²tu³, wxa²ha³lo²a² sa²hau³ko³ta³lun²kxi¹nx2ta¹kxai²nãn²tu³, ã³wa³li¹xi²na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ã³sa²so¹nx2ta¹tu¹wi¹. Kan²txi³ yxau³ya³sa²si¹nx2ta¹jau³su² nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² i²li³jut3sũ³ju³ta² he¹a¹tãu³a¹ yxau³ya³sah¹lxin¹tu¹wi¹. 4 Nxe³ju³ta²,

tĩh³na² a³nxĩ³na¹tĩh³na²nũ³a² wi¹la³la³kxah¹lxĩ¹nha²kxai³, ha³lo²a² ã³nxĩ³te³lhxã³ na¹tãu³a¹ wi¹la³la³kxah¹lxĩ¹nha²kxai³, yah³lxĩ¹lxĩ¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

⁵ Nxe³nxa²ha¹te¹, To³me²ah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Nxe²nxa³i¹. Ha³lo²a², ã³nxĩ³nhĩn¹ko³nũ³a² ko³ntũ¹ti³he¹nxe³nxa³sĩn¹nxã³nhai¹. Sĩn¹nxa³ha²kxai³, ĩh¹nxi²t³sxã³ tĩh³na² ã³nxĩ³nhĩn¹tũ³nha²nũ³a² sa²kxai³lu² wi¹la³la³kxi²nha²hĩ³nha¹ji¹ku¹, nha¹nhai¹.

⁶ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² tĩ³nhũ²sa¹ha²kxai³, Txai²li² a²ya³la³tu³ te²sa¹ha²kxai³, Txai²li² ka³te³na² Si³yxau³tãu³sa¹ha²kxai³, te²sa¹i¹. A²nũ²a² a²ten³te²su² te²an²tu³, ã³si³tẽ³sa³kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² a³ya³ti²tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, ã³si³tẽ³sa²nxa³kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² a³ya³ti²sxã³ai¹nx3tho¹li¹. 7 Wxa²yu³tai²na², kxãn³su² Txa²wĩ³na² ĩ²ain¹yah³lxĩ³hxi²nã³nhẽ³li¹, Txai²li² ye³kan¹txi³ ĩ²sah¹lxĩ³nhxai²nã³nha²kxai³lu¹. Wi¹li²sah¹lxin¹ke³la³te²kxai³, Txa²wĩ³na² ye³kan¹txi³ ĩ²yah³lxĩ³nũ³nhĩ³nxa¹lxĩ¹. Yxãn¹ta¹, nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ wi¹lĩ²sah¹lxĩ¹lxĩ¹. Sah¹lxĩ¹nha²kxai³ Txa²wĩ³nãn²txi³ ye³kan¹txi³ wi¹lĩ²yah³lxĩ³nũ³nxa¹lxĩ¹.

⁸ Yxãn¹ta¹, Fi³li²pah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Wxa²wĩ³na² ĩ²yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹. Ju¹tai²na² so¹lxĩ³ ten³sa²sĩn¹nhai¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

⁹ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³lãi³. Kxãn³su² yxau³ya³nx2ti³to³ha¹i¹. Ya³nx2ta¹kxan²ti³, txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² ye³kan¹txi³ ĩ²sah¹lxĩ³ji¹wi¹? A²nũ²a² ĩ²sa²te²su² te²an²tu³, Txa²wĩ³na² ĩ²nũ³te²su² hĩ³nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³, ĩh¹nxe³kxa²ygn³ti³ta³: “Wxa²wĩ³na² ĩ²yau¹ũ³sa²sĩ¹nhẽ³li¹.” Nĩn¹ji¹wi¹? 10 Ne³ka³kxi²sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Txain²txi³, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³nãu³a¹ nxũ²kwai³yxau³na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³nãn²txi³ nxũ²kwai³yxau³sa¹ha²kxai³, nha¹i¹. Nxe³na¹jau³xai²na² ã³ne²to³nxa²lxĩ²ta²lu¹i¹. Na¹ha²kxai³, wãn³txai²na² ĩ²ye³kxi¹nx2ta¹jau³jau³xai²na², hai³txi³ txa²e¹nãu³nũ¹ai²na² wãn³txa² ã³si³wxe³jau³su² jau³sxa³wi¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³yxau³sa²jah¹lai²na² ĩ²wetisa²so¹sxã³, wãn³txa² wi¹jau³xain²txi³ ĩ²ye³j², ha³lo²a² nũ²kxũn³ju³txain²txi³ wxa²kãĩ³j², ya³nx2ta¹i¹. 11 Txa²wãn³txai²na² yxo²ĩ²sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Txain²txi³, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³nãu³a¹ nxũ²kwai³yxau³na¹jau³xain²txi³ yxo²ĩ²j², Txa²wĩ³nãn²txi³ nxũ²kwai³yxau³sa²jau³xain²txi³ yxo²ĩ²j² nxe³sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹, jau³xai²na² hxi²kan¹txi³ yxo²ĩ²sah²lxan³kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² nũ²kxũn³txi³ kãĩ³a¹ju³ta² ĩ²sah¹lxĩ³sxã³, yxo²ĩ²sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. 12 A²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ ĩ²ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ã³nxĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxa²si³yo³na¹, a¹nũ²a² sa²yxo²wetisa¹inx2te²su² te²an²tu³, hxi²kan¹txi³lox3tai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² nũ²kxũn³txi³ kãĩ³a¹kxa² yã¹nxe³sxã³ kãĩ³ain¹tu¹wi¹. ã²la² nũ²kxũn³khai¹nxe³te²su² sa²kãĩ³ain¹tu¹wi¹. 13 Jã¹nxa¹jau³su², a²yen³kxa² ĩ²li³te²la³, Txa²wĩ³na² ĩ²wã³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, txa²ĩ²lxa² ĩ²yi¹li²sa²sxã³ ĩ²wã³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ kãĩ³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ txa²kãĩ³a¹ju³ta² ĩ²sain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ĩ²ain¹tu¹wi¹: “Txa²wã¹wi³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹.” A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, nxe³ain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³te³lhxã³ kãĩ³a¹tu¹wi¹. 14 Jã¹nxa¹jau³su², a²yen³kxa² ĩ²li³te²lxĩ³, txa²ĩ²lxa² ĩ²yi¹li²sa²sxã³, Txa²wĩ³na² ĩ²wã³jah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te² yen³kxa² kãĩ³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

Sũ³na² A²yãu³ka³jah¹la² kan²txi³ yxau³ya³nhẽ³jau³nũ³su²

15 Ne³ka²sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. “Txa²hxi²kan¹jah¹la² a³lxĩ²na¹nhã¹.” Nxe³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wãn³txa² ĩ²kwa³na³nx2ta¹jau³xa² sa²yxo²wetisa¹lxĩ³hẽ¹li¹. 16 Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³,

Txa²wĩ³na² ĩ²ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. ĩ²ye³kxai¹na¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ã³xa² Txai²yã¹nxe³jah¹la² ĩ²sa²si¹hã³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² ã³nhxi²nũ¹nx2ti³jah¹lo²nũ³su² na³li¹. Nxe³sxã³ kan²txi³ yxau²sa²tẽ³ya³nx2ti³tu¹wi¹. ã³na¹nx2ti³xa³lho³li¹.

17 A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jah¹lai²la¹i¹. A²ya³la³tu³khai³jah¹la¹i¹. Jah¹lai²na², hai³txi³ ko³nxe³thĩn¹ko³xai²nãn²tu³ka³txi³la³ ĩ²ain¹tũ³ka³txi³sai¹nxa³ha²kxai³, ã³ye³wxe³ain¹tũ³ka³txi³sai¹nxa³ha²kxai³, nain¹na³li¹. Nai¹nha²kxai³, hai³txi³ ã³nxũ²kwai³wi¹hain¹ju³ta³la³ hxi²kan¹txi³hexitũ³ka³txi³sai¹nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, wxãĩ²na² ĩ²yah³lxĩ³te²si¹lxĩ¹. Nxe³yah³lxĩ³te²sin¹jau³su², Sũ³na² Yãu³ka³jah¹lai²na² ka³lu³sa²wxe³nha¹nx2ti³sxã³ yxau³ya³nx2ti³nha²kxai³, wxa²nxũ²kwai³nãu³a¹ nxũ²kwai³yxau³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ ĩ²ki²la²khai³yah³lxĩ³te²si¹lxĩ¹.

18 Txai²li² hai³txi³ kwa²hãĩ¹nxe² ã³na¹nx2ti³nxa³lho³li¹. Sai³ki³hũ³sxã³ yxau³yah²lxan³tho³li¹. Txai²yã¹nxe³jah¹la² wxã³ya³nx2ti³sxã³ yxau³ya³nx2ti³tu¹wi¹. 19 Jũ¹nxe² ye³jen¹nũ³tãu³a¹ yuh³xai²nãn²tũ³ka³txi³nai²na² ĩ²sai¹nx3tho¹li¹. Yxãn¹ta¹, wxãĩ²na² so¹lxĩ³ ĩ²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, Txai²na² ka³te³na² a²si³yxau³tãu³lo³khai³nxe³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³na¹ju³ta², wxãĩ²na² sa²kxai³lu² txa²ka³tẽ³sa²ju³ta² yxau³xai³yla³sah¹lxin¹tu¹wi¹. 20 Yxãn¹nãu³a¹, Sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² yxau³ya³nx2ti³tãu³a¹, ha³lo²a² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta²sa¹: Txain²txi³, Txa²wĩ³na² nxũ²kwai³nãu³a¹ nxũ²kwai³yxau³na¹ha²kxai³,

wxãin²txi³ txa²nxũ²kwai³nãu³a¹ nxũ²kwai³yxausah¹lxi¹nha²kxai³, txain²txi³ nxũ²kwai³yxaunx2ta¹ha²kxai³, nxe³ki³ju³ta² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹.

21 A²nũ²a², txa²wãn³txa² i³kwa³na³a¹jau³xa² ã³ne³wi¹sxã³ sa²yxo²wet1sa²jah¹lo²su² kxai¹nãn¹tu³, a³lxi²sa²jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. A³lxi²sa²ju³ta² nxe² ã³wxexai³nxa²ha²te¹, Txa²wi³na² a²e¹nãn¹jau³kxai³lu¹: “A²nũ²a², Txa²ki³lha³lxa² a³lxi²nyhu¹sa³nha¹. Nxe³ha²kxai³, Txai²na² a³lxi²yuh³na¹tũ¹xã¹.” Nxe³hĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai¹nãn¹tu³, Txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² a³lxi²sa²jah¹lai²na² a³lxi²nũ³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn¹tu³, i³yau¹ũ³nha²ye²na¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

22 Nxe³nxa²ha²te¹, Ju³ta²sah³la² ã³xa², Ki³lo²ko³xa² tq¹nxa³jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹: — Txa²hxi²kan¹jah¹lãi³. Ĩh¹nxe³ju³ta²yan³ti³ta³, txa²nũ³kã³txai²na² so¹lxi³ i³yau¹ũ³nha²sa²sĩn¹te³lin¹ji¹wi¹? A²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³kã³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³nha²yain¹sĩn¹te³lxan³ji¹wi¹? Ta¹hxi²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha²te¹, Je³su²jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxí¹: — A²nũ²a² i³li³te²hũ²te²an²tu³ a³lxi²sa²sxã³ yxaunxai³lain¹kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sain¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ Txa²wi³na² hi²sen³kxai³lu² a³lxin¹tu¹wi¹. Ai¹nha¹kxai²nãn²tu³ ã³n³tj³xain¹sxã³ yxaunxai³yain¹nha¹tu¹wi¹. 24 Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² a³lxi²sa²nxa³sxã³ yxaunxai³jah¹lo²su² kxai¹nãn¹tu³, txa²wãn³txa² sa²yxo²wet1sai¹nx3tho³li¹. Jã¹nxa¹jau³su² wãn³txai²na² ne³ka²ki²sah¹lxin¹jau³xai²na² hai³txi³ txa²wãn³txi³khai³sxa³wi¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wi³na² i³sa²si¹hã³sa³jah¹la² a²wãn³txai²la¹i¹.

25 Nxe³na¹jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxaunxai³kxi¹nx2ta¹kxa²yu³su² i³hen³txi³nx2ta¹i¹. 26 Yxãn¹ta¹ ye³jen¹na² i³na¹tu¹wi¹. Na¹kxa²si³yo³na¹ ã³nhxi²nũ¹nx2ti³jah¹lo²nũ³a² A²yãu³ka³txa² wi¹lhin¹jah¹la² wxã³nx2ti³sxã³, kan²txi³ yxaunxai³yax³nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la², Txa²wi³na² Si³yxaunxai³tãu³su² tãu³a¹ sa²wet1sa²sxã³ i³sa²si¹hã³ũh¹nx2ti³kxah¹lai²la¹i¹. A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³nx2ti³ha²kxai³, txa²wãn³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ti³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²ta²hot3si¹nx2ti³jau³su² i³ye³kxi¹nx2ti³ha²kxai³, Nxe³nx2ti³tu¹wi¹.

27 Txa²hãu³na¹ju³ta² ã³nhãu³no³txa²lxa¹i¹. Hĩ¹na² ĩn²nxa³ti³xa²ta³lxa¹ ã³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ yxaunxai³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Yuh³xai²nãn¹tũ³kã³txai²na² hãu³non³sxã³ yxaunxai³tũ³kã³txi³sxa³i¹. “Hãu³no³ta²xã¹.” Nain¹kxan²ti³, hãi¹nxe², hxi²waut3ta³lxain¹sxã³ yxaunxai³yai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹, Txai²na²xai²na² Txa²hãu³na¹ju³ta² tãu³a¹ txa²wi¹lhin¹khai¹na¹ju³ta² ã³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, hãu³non³sxã³ yxaunxai³la¹kxa²yã¹nxe² yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn¹tu³, hxi²waut3ta³lxi³nyhah¹lxa³nha²kxai³, yuh³lxa³kxi²yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. 28 Txa²wãn³txai²na²: “Ī³na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, ã³wa³la² Ī³xi²sxã³ yxaunxai³yax³nx2ta¹tu¹wi¹.” Nxe³na¹jau³xai²na² ain³kxi²sah¹lxin¹lxí¹. Nxe³na¹ju³ta²nũ³a² a³lxi²sah¹lxin¹kxai²nãn¹tu³ i³ka³li³kxi²sah¹lxihĩ³nxa¹lxí¹. Txa²wi³na² yxaunxai³tãu³a¹ i³na¹ju³ta²nũ³a² i³ka³li³kxi²sah¹lxihĩ³nxã¹lxí¹, Txa²wi³na² ã³sen³sai¹sa²sxã³ hxi²kan¹khai¹jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. 29 Ha³lo²a² yan¹nãu³a¹ ai³ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. Hĩ¹na², ha³lo²a² ũ³hũ¹nx2ti³xa²ta³lxa² i³yau¹ũ³nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nãn¹tu³, hãw³xãn¹txa³, ha³lo²ai²na² ũ³hũ¹nx2ti³kxai²nãn¹tu³, txa²wãn³txai²na² ain³kxi¹xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹ka³tu³: “Hai³yo¹. Je³su²jah¹la² wãn³txi³khai³xa² so¹lxi³ e³kxi²nẽ³te³nai¹ti²ti¹.” Yan¹nãu³a¹ nxe³sah¹lxin¹tu¹wi¹. 30 Jũ¹nxe² ye³jen¹nãu³a¹ so¹lxi³ ãh¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² kq³nxe³thin¹ko³xai²nãn¹tũ³kã³txa² a²wa³kxãn³yah³la² Sa³ta³na²jah¹la² yãu³son³na³li¹. ã³sen³sai¹sa²te³lhã³ yãu³son³kxi²sa²na³li¹. Yxãn¹ta¹, jah¹la² kũ³we²ki²la² hxi²ka¹nxa³i¹. Txai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹khai¹jah¹lo²sa¹i¹. 31 Na¹kxan²ti³, Txa²wi³na² i³kwa³na³sa²jau³xa² so¹lxi³ sa²wai³wait3sxã³ kãi³a¹i¹. “Ya³lu¹na¹tũ¹xã¹.” Na¹kxan²ti³nũ¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wi³na² a³lxi²na¹ju³ta², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹tai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, i³sa²yxaunxai³ ã³nxa¹yah³sah¹lxihẽ¹li¹. Je³su²jah¹la² wãn³txa² ta¹hxi²hẽ¹la².

15

Je³su²jah¹la² yain³te¹ha² wi¹khai¹nxe³te¹ha² te²hũ³ye²jau³su²
1 — Txai²li² yain³te¹ha² u²vẽ¹nhu²khai³xa² wi¹khai¹nxe³te¹ha² te²hũ³te²sa¹i¹. Txa²wi³nai³na² sa²kxai³lu², hai³sxa² wa³kxãn³yah³lo²hũ³te¹la¹i¹. Wxãi²na² sa²kxai³lu², u²va²nxũ³ki³hũ³te²syah¹lxí¹lxí¹. 2 Nxe³nxa²ha²te¹, a²nũ³kxan²tu³ yain³txa³ki³a² ã³n³ki³nxa³tũ³kã³txi³su² a²yxo²ha³kxan²tu³, Txa²wi³nai³na² i³nũ³kxi²lho¹sxã³ ã³sxã³ ã³na²te²ju²hẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ³kxa² yxo²ha³kxa¹ yain³txa³ki³a² ã³n³ki³i²tũ³kxan²tu³, hãi¹nxe³sxã³ ũ³nhũ³we²kxi²te²ju²hẽ¹li¹, ã²la² ka³lxa¹txi³ ã³ki³i²si¹jau³su². 3 Jã¹nxa¹jau³su², wãn³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹tai¹ti²ti¹. Nxe³nx2ta¹jau³su², wxa²ko³nxe³yah³lxin¹ju³ta² ã³wa²su¹txa²lxi³sxã³, hĩ¹na² wi¹lhin¹nxa²lxi³na¹li¹. 4 Yah³lxin¹nha²kxai³, nxũ²kwai³yxaunx2ta¹tu¹wi¹. Yain³txa³nũ³kxa², wã²nxũh¹ ha³na³ka³lxi³

yxau³kxai²nân²tu³, hxi²kan¹txi³ â³ki³i²te²sxa³yu²hê³li¹. Yxân¹ta¹, a²nû³kxa² au³txi³nû³yxau³kxai²nân²tu³, wi¹ki³i²te²ju²hê³li¹. Jâ¹nxe³kxe³hû³nxe², wxa²nû³ka³txai²nân²tu³, nxû²kwai³yxau³sah¹lxan³kxai²nân²tu³, hxi²kan¹txi³ a²yen³kxa²wi¹te²la³kâi³yah²lxan³tho³li¹.

5 Txai²na² yain³tê¹ha² hû²te²sa¹ha³kxai³, wxâi²na² a²nû³kxa³nâu³hû²te²jah³lxin¹ha²kxai³, kî³te²ju²hê³li¹. A²nû²a² nxû²kwai³yxau³sa³kxai²nân²tu³, Txai²na²

nxû²kwai³yxau³na¹kxai²nân²tu³, a²nxe³te²nân²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² kâi³hî³nx2na³li¹. Yain³txa³nû³kxa², wi¹ki³i²te²nû³kxe³hû³nxe², ha³lo²a² wi¹ju³ta² kâi³hî³nx2na³li¹. Yxân¹ta¹, â³na¹sa²sxâ³ ha³na³ka³lxî³ yxau³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, hxi²kan¹txi³he¹yxah³lxan³tho³li¹.

6 A²nû²a² nxû²kwai³yxau³sai¹nxa³kxai²nân²tu³, Txa²wî³na² hi²sen³kxai³lu² on³si¹hai¹nxa³jau³su² î³ye³kxai¹nhî³nx2na³li¹. Wa³lu³la³nxû³kxa² o³nxa³tû³kxa² wxa²sa²ki³nû²ki²sxâ³ ha³nxe²a² sa²ya³ki³te²ju²hê³li¹.

Jâ¹nxe³kxe³hû³nxe², Txa²wî³na² on³si¹hai¹nxa³jau³su² î³ye³kxai¹nhî³nx2na³li¹. 7 Yxân¹ta¹, txa²nxû²kwai³nâu³a¹ nxû²kwai³yxau³sah¹lxin¹ha²kxai³, txa²wân³txa² au³txi³ wxa²ê¹nâu³a¹ yxau³ya³nx2ti³ha²kxai³, nxe³sah¹lxin¹kxai²nân²tu³, a²yen³kxa² a²ten³yah³lxin¹kxa² yxo²ha³kxa¹ î³wâ³txi³sah¹lxin¹kxai²nân²tu³, a²nxe³te²su² yen³kxi³ta³lun²yah³lxin¹tu¹wi¹.

8 Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxî³ kâi³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yain³tê¹ha² ki³ka³lxai²txi³, â³ki³i²tê²kxe³hû³nxe² wi¹kâi³yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, a²nû²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²wi¹kâi³yah³lxin¹ju³ta² î³nx2tain¹kxai²nân²tu³, Txa²wî³na² î³sa²nên¹kxain¹tu¹wi¹.

“Txa²wâ¹wî³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nx2na³li¹.” A²nû²a² yxo²ha³kxa¹, ain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nân²tu³, wxâi²nân²ta³, txa²sa³wi³ha³lxî³nâu³khai³syah¹lxin¹tu¹wi¹. 9 A³lxî¹nx2ta¹i¹. Txa²wî³na² a³lxî²sa³kxa² yâ¹nxe³sxâ³ a³lxî¹nx2ta¹i¹.

Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, a³lxî¹nx2ta¹jau³xai²na² ain³lxî¹lxî³sah¹lxî³sxâ³ yxau³sa²tê³jah¹lxî³hê¹li¹. 10 Txa²wân³txa², î³kwa³na³nx2ta¹jau³xai²na² sa²yo²wet¹sah²lxin¹kxai²nân²tu³, txa²a³lxî²nx2ta¹jau³xai²na² yxau²xai³yah³lxî³nhî³nxa¹lxî¹. Txai²na² Txa²wî³na² wân³txa² î³kwa³na³sa³jau³xa² sa²yo²we¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wî³na² a³lxî²sa³jau³xai²na² yxau²sa²tê³to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹.

Jâ¹nxe³sah¹lxî³hê¹li¹. 11 Txa²wân³txai²na² î³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. î³ka³li³si¹nx2ta¹jau³su², nxe³nx2ta¹i¹. Txai²na² kân²txa³lih³sxâ³ yxau²xâi³khai¹nxe³na¹kxa² yâ¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su², nxe³nx2ta¹i¹.

12 Txa²wân³txa² î³kwa³na³nx2ta¹jau³xa²sa¹: “A³lxî²waun¹nhat¹jah³lxî³hê¹li¹.” Txai²li² a³lxî¹nx2ta¹i¹. Nxe³nx2ta¹kxa² yâ¹nxe³nhat¹ju³yah³lxî³hê¹li¹.” 13 A³lxî²khai³3yhu¹ju³ta²sa¹, txa²ka²te³na² wi¹la¹tâu³a¹ â³sxâ³ txa²ya³lxî³nâu³ î³nxai²na² ya³lu²kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ju¹tai²na², a³lxî²khai³3yhu¹ju³ta²sa¹ te²ju²hê³li¹. A³lxî²yhu¹ju³ta²sa¹, â²la² wi¹ju³ta²la³ yû²te²sxa²yû²hê³li¹.

14 Jâ¹nxa¹jau³su², î³kwa³na³nx2ta¹jau³xa² a²ha³kxa¹ sa²yo²wet¹sah²lxin¹kxai²nân²tu³, txa²ya³lxah¹lxî³hî³nxa¹lxî¹. 15 Hî¹na²: “Txa²ya³lxî³nâu³xa².” Nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Kxân³su²: “Kwa²wa³ka³li³lo³kxi²sah²lxin¹te²nâu³xa².”

Nxe³nx2ti³hxai²na¹tai²ti²i¹. Yxân¹ta¹, hî¹na² nxe³nx2ti³nxa³lho³li¹. Kwa²wa³ka³li³lo³kxi²kxai²nân²tu³, a³sû³na² ha³lo²la³ a³la³kxi²nû²ti³he¹xai¹nhî³nx2nxa³i¹. Yxân¹ta¹, wxâi²na² txa²ha³lo²a² a³la³kxah¹lxî¹lxî¹.

16 Hai³txi³ wxa²yu³tai²li² ka³na³ki² î²sxâ³ â³yû³so¹sah¹lxan³tai²ti²ti¹. Yxân¹ta¹, Txai²na²na² î²sxâ³ â³yû³so¹nxa²tai²ti²ti¹. î²sxâ³ â³yû³so¹nxa²tai²ka³tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² kâi³na³tê³si¹nx2ta¹yo³su² î²ka³lat¹so¹nx2ta¹tai²ti²ti¹. Nxe³nx2ta¹hî³nx2kxai³, a²yain³txa²ki³a² wi¹ki³i²txi³hû³nxe² wi¹kâi³yah³lxin¹tu¹wi¹. Jâ¹nxe³sxâ³ a²yain³txa²ki³a² wi¹te²ta³ki³a² â³kho³txa³kxe³su² wi¹lxî³yxau³ki³ai²la¹wi¹.

Jâ¹nxe³kxe³hû³nxe² wxa²wi¹kâi³yah³lxin¹ju³ta³nû³a² wi¹kâi³sa²tê³yah³lxin¹tu¹wi¹. Jâ¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su² î³ka³lat¹so¹nx2ta¹ka³tu³ hxi²kan¹txi³o³txa²lxai²tai²ti²tu³wi¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, a²yen³kxa² Txa²wî³na² î³wâ³txain¹yah³lxin¹kxa² a²yo²ha¹kxa¹, txa²i³lxâ² î³yî¹li²sa²sxâ³ î³wâ³txain¹yah³lxin¹kxai²nân²tu³ û³hû¹nx2tain¹tu¹wi¹.

Jâ¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su² î³ka³lat¹so¹nxa²lxai²tai²ti²ti¹. 17 Jâ¹nxa¹jau³su², a³lxî²waun¹nhat¹jah³lxî³hê¹li¹. Nxe³na¹jau³xai²na² î³kwa³na³nx2ta¹i¹.

“Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tû³ka³txai²na¹yo²kwîn¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³su²

18 Ne³ka³ti³sah¹lxî³hê¹li¹. Yuh³xan¹ta³ko³tan¹tû³ka³txa² kô³nxe³thin¹ko³xai²nân¹tû³ka³txa² yo²kwîn¹kxi¹nx2tain¹na³li¹. Nxe³ju³ta² hxi²waut³ta³kxah¹lxî³txa³hê¹li¹. A²nxe³tû³ka³txa² kxân³su² yo²kwîn¹kxi¹sain¹to³hxai²tai²ti²ti¹. Sai¹nha²kxai³, jâ¹nxe³nx2tain¹na³li¹. Yân³tai²na², yo²kwîn¹kxi¹nx2txai¹nxa³ta³lxâ² yo²kwîn¹kxi¹sain¹to³hxai²tai²ti²ti¹. 19 Wxa²yu³tai²li²: “Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tû³ka³txi³sa²xâ¹.”

Yah³lxin¹ke³la³te²kxi³, a³lxî¹nx2tai¹nhî³nx2na³li¹. “Hâ³xa¹, txa²wâ¹nû³ka³txi³sain¹na³li¹. A³lxî²kî³tu¹wi¹.” Nxe³nx2txai¹nhî³nx2na³li¹. Yxân¹ta¹, wxâi²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tû³ka³txi³sah¹lxî³lxî¹. Txai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tû³ka³txa² â³sa²hait¹so¹nx2ta¹ha²kxai³ txa²nû³ka³txi³sah¹lxî¹lxî¹. Nxe³nx2ta¹tai²ti²ti¹. Nxe³na²kxai³, yo²kwîn¹kxi¹nx2tain¹na³li¹. 20 Txa²wân³txa², î³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ain³lxî²sah¹lxî³hê¹li¹.

Nxe³na¹jau³xa²sa¹: Kwa²wa³ka³li³lo³ah¹lxin¹te² î³nxai²na² kû³we²ki²la² hxi²kan¹yah³lxî³lxî¹. Sû³nu²na¹xai²na² so¹lxî³ â²la² hxi²ka¹na¹wi¹. Yxân¹ta¹, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tû³ka³txai²na² Sû³nu²na¹xai²na² ha³ta³nxân²txi³ kô³nxe³ju³ta² so¹lxî³ kâi³kxi²sain¹to³tai²ti²ti¹. Ai¹nha²kxai³ kwa²wa³ka³li³lo³ah¹lxin¹te² î³nxân²txi³ jâ¹nxe³nx2tain¹tu¹wi¹. Jâ¹nxain¹kxai²nân²tu³,

txa²wân³txa² sa²yxo²ã³sain¹to³tai¹ti²ti¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wxa²wân³txain²txi³ sa²yxo²ã³nx2tain¹tu¹wi¹. 21 Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Txa²wĩ³na² ã³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² ã³ain¹tũ³ka³txi³sxi¹nxa³wi¹. ã³ai¹nxa³jau³su² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³, jã¹nxe³sxã³, Txai²li² sa²hẽ¹ta²lxa¹kxe³su² yxo²kwĩn¹kxi¹nx2tain¹nũn³tu¹wi¹, txa²sa²wi³ha³lxi³sah¹lxi¹nha²kxai³lu¹. 22 A²nxe³tũ³ka³txai²na², wãn³txa² wi¹jau³xa² ã³y³kxai¹na¹tai¹ti²tu³wi¹. Na¹kxan²ti³ sa²yxo²ã³sa²sxã³ ko³nxe³ti³ kã³i³ai¹nhxai²tai¹ti²tu³wi¹. Ain¹ka³tu³, Txa²wĩ³na² ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹: “Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ã²la² kãin² ko³nxe³ti³ kã³i³ain¹tũ³ka³txai²la¹xã¹.” Ain¹na³li¹. A²nxe³tũ³ka³txai²na² wxã³sxã³ Txa²wãn³txa² ã³y³kxain¹nxa³ke³la³te²kxai³, sa²yxo²ã³sain¹ju³ta³la³ yũ³ai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Ain¹ke³la³te²kxai³, hai³txi³ Txa²wĩ³nu²la³ ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³la³ ã³y¹lai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. 23 A²nũ²a² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³nãn²txi³ yxo²kwĩn¹kxain¹nũn³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³li¹. 24 A²nxe³tũ³ka³txai²na², Txai²na² yxau³yain¹sxã³ ha¹lo²a² nũ³kxũn³ju³ta² kã³iyain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Ha³lo²a² a²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹txi³ kã³i³ti³he¹nxa³kxa², Txai²na¹xai²na² kã³iyain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Yai¹na¹ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² Txain²txi³ ã³sai¹nha²kxai³, Txa²wĩ³nãn²txi³ ã³yhai¹nha²kxai³ ya³sai¹nhxai²tai¹ti²ti¹. Ya³sain¹kxan²ti³, ã³ne³to³ti³he¹xai¹nhxai²nxa³tai¹ti²ti¹. ã³ne³to³hxai¹nxa³kxe³su², hã¹sxã³ Txain²txi³ yxo²kwĩn¹kxi²sai¹nha²kxai³, Txa²wĩ³nãn²txi³ yxo²kwĩn¹kxi²yhai¹nha²kxai³, yuh³xan¹ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ya³sai¹nhxai²tai¹ti²ti¹. Ai¹nha²kxai³, Txa²wĩ³nu²la³ ko³nxe³thin¹tũ³ka³txai²na² ã³y¹lain¹tu¹wi¹. “Ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³khaix¹lxi¹li¹.” Ain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, Txa²wĩ³na² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lai²la¹i¹. Ain¹jut3su², yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wxã³sxã³, ha¹lo²a² nũ³kxũn³ju³ta² kã³iyain¹nxa³ke³la³te²kxai³, txa²nũ³kxũ³na¹ju³ta² ã³yau¹ũ³hain¹nxa³ke³la³te²kxai³, tũ¹ka³txai²na² ã³sai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. Sai¹nxa³ke³la³te²kxai³, sa²yxo²ã³sain¹ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³i¹. Ai¹nha²kxai³, hai³txi³ Txa²wĩ³nu²la³ ko³nxe³thin¹khai¹nxe³tũ³ka³txi³la³ ã³y¹lai¹nhĩ³nx2nxa³i¹. “Tũ¹ka³txai²na², hai³txi³ txa²nũ³kxũ³na¹ju³ta³la³ ã³yau¹ũ³hain¹nxa³hẽ³na¹. Nxe³ha²kxai³ sa²yxo²ã³sain¹ju³ta³la³ yũ³nxa³xã¹.” Txa²wĩ³na² ai¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹, nxe³nxa³i¹. Tũ¹ka³txai²na² ã³sain¹kxan²ti³ yxo²kwĩn¹kxi²sain¹na³li¹. 25 Yxo²kwĩn¹kxi²sain¹sin¹ju³tai²na², kxã³nhxĩ¹ku¹tai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² a²ha³teh³nxã³nxãn¹jau³xau³hxai²tẽx1tã² e³te³nah¹lxi¹: “Txai²na¹xai²na², hã¹nxe² wain³txi³ kã³iyai¹nhxai²na¹hẽ³li¹. Na¹kxan²ti³, kwa²hã¹nxe² yxo²kwĩn¹kxi²sai¹nhxai²na¹hẽ³li¹.” Kxã³nxãn¹jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, kwẽn¹tai²na² nxe³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³sxã³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹to³hxai²tai¹ti²ti¹, kwẽn¹tai²na², kxã³nxãn¹jau³xa¹a²ya³la³tu³ta³lu²nain¹na³li¹. 26 Yxãn¹ta¹, ã³nũ²nx2ti³jah¹la², A²ya³la³tu³jah¹la², A²yãu³ka³jxah¹la² ã³sa²si¹hã³tĩh¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² a²si³yxau³kax3khai³xa², Txa²wĩ³nai²la¹i¹. Txa²wĩ³na² a²yen³nãu³a¹ a³li³sxã³ ai³sxã³ tũ³nx2tain¹tu¹wi¹. Ain¹ka³tu³, A²ya³la³tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Txai²na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³yau¹ũ³hain¹ya³sa³tu¹wi¹. 27 Ai¹nha²kxai³, wxã¹na² sa²kxai³lu² te²yã¹nxe³sxã³ Txai²na², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã³yau¹ũ³hain¹ya³sah¹lxin¹tu¹wi¹, a²wi¹lhĩ¹na² kxãn³su² ã³si³tẽ³kxi²sah¹lxi³to³hi¹nha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

16

1 — Ne³ka²ki²sah¹lxi¹hẽ¹li¹. Ye³jen¹nãu³a¹, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² ye³khãh³lxa³ti³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹, ã³yxaih²kxi²sah¹lxi³sxã³ yxo²wĩ³sah¹lxin¹jah¹tai²na² ã³na¹sah¹lxin¹kxa²yan³ti³su² ã³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Kwẽn¹tai²na², ha³lo²a² ã³hũ¹nx2ti³xa³tã³lxa¹ wãn³txai²na² ã³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. 2 Na¹ka³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹thi³na² ã³wih¹yah³lxin¹ju³ta² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhũ³sa²tã³ha³lo²sai¹xi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, ha³na³kxai³lxi³ yxãn¹nũ²a¹ ha³lo²a² ã²la² ko³nxe³ju³ta² yũ³tu¹wi¹. Nxe³hĩ¹nãu³ai¹tai²na² a²nũ²a² ã³su²lhã³nx2tain¹kxai²nãn²tu³, a²ẽ¹nãu³a¹ ã³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²na² ko³nxe³thin¹jah¹lai²la¹xã¹. Na¹ha²kxai³ ã³su²lhã³ai¹na¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã³sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta² kã³si¹sa²jau³su² ã³su²lhã³ai¹na¹xã¹, a²nũ²ai²na²sã¹.” Nxe³nhain¹tu¹wi¹. 3 Ko³nxe³ti³ kã³i³kxi¹nx2ti³ju³ta³nũ³a² Txa²wĩ³na² sa²kxai³lu² ã³ai¹nxa³kxe³su², Txain²txi³ ã³sai¹nxa³kxe³su², ko³nxe³ti³ kã³i³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. 4 Yxãn¹ta¹, hĩ¹na² ha³lo²a² ã³hũ¹nx2ti³xa³ta³lxa² wãn³txai²na² ã³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Yah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² ha³kon³na³na¹ nxe³ye¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, txa²wãn³txai²na² ain³kxi¹xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. “Hã³lo²ai²na² kxã³na² Je³su²jah¹la² ã³hen³txi³nẽ³na²hẽ³na¹.” Sah¹lxin¹tu¹wi¹. Wãn³txai²na² a²wi¹lhĩ¹nhĩ¹nai³tã² ã³ye³kxi¹nx2ti³nxa³tai¹ti²ti¹, yxau³ya³nx2ta¹ha²kxai³lu¹.

Txa²wã³sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² ã³yau¹ũ³jau³su²

5 Yxãn¹ta¹ hĩ¹na² ã³te³la¹i¹. ã³sa²si¹hã³sa²jah¹lu¹tai²na² yxau³tãu³a¹ ã³te³la¹i¹. Na¹jau³xai²na²: “Hĩ¹nũ¹la³ ã³te³lin¹ji¹?” Nxe³sah¹lxa³lxi¹. 6 Yxãn¹ta¹ wãn³txai²na² ã³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² wxa²ẽ¹nãu³a¹ kãin² ã³ain²txi³nx2ti³na³li¹. 7 Nxe³kxan²ti³, a²ya³la³tu³ ã³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txa²xi³na¹ju³ta³nũ³a² wi¹lxon³kxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² ã³te³la¹i¹. ã³nxa³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Hxi²nũ¹nx2ti³jah¹lo²la³ wxã³ye¹nx2ti³xa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹

ĩ³na¹kxai²nãñ²tu³ ĩ³sa²si¹hã³üh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nãñ²tu³ ka³lih³nx2ti³tu¹wi¹.
 8 Nxe³nx2ta¹kxai²nãñ²tu³, wxã³ye¹nx2ti³kxai²nãñ²tu³, Hxi¹nũ¹nx2ti³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² wãn³txa², yau³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na²
 ĩ³yũ²kxain¹tu¹wi¹. Ha³na³ka³lxi³ a²kõ³nxe³ti³ kãĩ³ain¹ju³tain²txi³ ĩ³yũ²kxai¹nha²kxai³,
 ha³na³ka³lxi³ txa²wai³na¹ju³ta² ĩ³yũ²kxai¹nha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ a²nũ²a²: “Sũ³na²
 Si³yxau³tãu³a¹ yxo³kwĩn¹kxi²na¹nhã¹.” Nxe² yxau²xai³te²su² kxai²nãñ²tu³
 yxan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kõ³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxã³ ĩ³wai¹tain¹tu¹wi¹.
 Nxe³ju³ta²nũ³ain²txi³ ĩ³yũ²kxai¹nha²kxai³ ain¹tu¹wi¹. 9 Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na²
 yxo²ti²thex1sa²tũ³ka³txi³sai¹nxa³i¹. Yxo²ĩ²sai¹nxa³ju³tain²txi³sxã³ kõ³nxe³ti³
 kãĩ³ain¹ju³tai²la²na³li¹. Nxe³jau³xai²na² Hxi²nũ¹nx2ti³jah¹lai²na² ĩ³yũ²kxain¹tu¹wi¹.
 10 Jã¹nxe³sxã³ ha³lo²ai²na² yxau³na¹hĩ¹na¹ txa²wai³na¹ju³ta² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 ĩ³yau¹ũ³hai¹nhxai²na¹hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, ye³jen¹na² Txa²wi³na² yxau³tãu³a¹ ã³nxi³na¹tu¹wi¹.
 Na¹ka³tu³, wxãĩ²na² sa²kxai³lu¹ ĩ³sah¹lxan³tho³li¹. Yxãn¹ta¹, ĩ³na¹kxa²si³yo³na¹
 Sũ³na² Yãu³kã³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²ai²na² ã³wxã³sxã³ wain³txi³ kãĩ³tu¹wi¹.
 Wain³txi³ kãĩ³a¹kxa² yã¹nxe³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na²
 txa²wai³na¹ju³ta² ĩ³yũ²kxain¹tu¹wi¹. 11 Jã¹nxe³sxã³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na²
 kõ³nxe³thin¹ko³xai²nãñ¹tũ³ka³txai²na² a²wa³kxẽ³yah³la² sa²kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹la² sa²kxai³lu²
 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³na² yxo²kwĩn¹kxi²khaix¹jah¹lai²na². Nxe³hã³kxi³, yxan¹nãu³a¹
 ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kõ³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxã³
 ĩ³wai¹tain¹tu¹wi¹, Sa³ta³na²jah¹lai²na²su². Jã¹nxe³kxai²nãñ²tu³ a²nũ²a² ã³xa² ĩ³li³te²su² te²an²tu³.
 “Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhã¹.” Nxe²yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²ĩē¹.
 Yxan¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ kõ³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹sxã³ ĩ³wai¹tain¹nũ³tu¹wi¹.
 Jã¹nxe³ju³ta³nũ³a² Hxi²nũ¹nx2ti³jah¹lai²na² ĩ³yũ²kxain¹tu¹wi¹.

12 Wãn³txa² ka³lxa¹jau³xa² wã³kon³na³li¹. Yxãn¹ta¹, hĩ¹na² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³nxa³lho³li¹.
 ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ke³la³te²kxai³, wxãĩ²na² e³nxũ¹sah¹lxi³hĩ³nx2nxã³lxi¹. 13 Yxãn¹ta¹,
 A²yãu³ka³jah¹la² A²ya³la³tu³jah¹la² wxã³ye¹nx2ti³kxai²nãñ²tu³, a²ya³la³tu³jau³xai²na²
 yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³ta³lu¹ni¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² e³jau³xa² hai¹txi³ a²e¹nãu³a¹
 ãñ³si³wxẽ³jau³sxa³i¹. A²wãn³txa² Txa²wi³na² ain³kxi¹sa²so¹kxi²jau³xa² so¹lxi³
 A²yãu³ka³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ĩ³ye³ya³nx2ti³tu¹wi¹. Ya³nx2ti³kxai²nãñ²tu³, ha³lo²a²
 yxan¹nãu³a¹ ai³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wi¹. 14-15 A²nxe³jah¹lai²na², txa²wxi³kin³ti³to³na¹ju³ta²
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hain¹tu¹wi¹. Nxe³te³lhxã³, txa²e¹nãñ¹jau³xa² txa²w¹lhi¹na¹jau³xa²
 ain³kxi²sa²so¹sxã³ wxa²yu³ta² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta², Txa²wi³na² a²e¹nãñ¹jau³xa²
 yxo²ha³kxa¹ txa²e¹nãñ¹jau³xai²la¹i¹. Nxe³ha²kxai³, txa²e¹nãñ¹jau³xai²na² ain³kxi²sa²so¹sxã³
 ĩ³yau¹ũ³nx2ti³tu¹wi¹. Ya³nx2ta¹i¹.

“Ãin²ti³nx2ti³kxan²ti³ ã³yat1sxã³ ka³lih³nx2ti³tu¹wi¹.” Nxe³ju³su²

16 Jũ¹nxe² ye³jen¹nãu³a¹ ĩ³sah¹lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxai²nãñ²tu³, hã²wxãn³txa³
 ye³jen¹nũ³tãu³a¹ ĩ²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, ĩ²li³te²a² a²sa³wi³ha³lxi³lo³kxa² wãn³txi³kxai³lu¹, ha³na³ka³lxi³
 ĩ³ye³kxi²lã³yhain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³jau³ta³ ĩ³ye³te²sin²ta²ku²: “Jũ¹nxe² ye³jen¹nãu³a¹ ĩ²sah¹lxan³tho³li¹,
 Sah²lxan³kxai²nãñ²tu³. Hã²wxãn³txa³ ye³jen¹nũ³tãu³a¹ ĩ²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na²
 a²si³yxau³tãu³khai³xa² kõ³kĩ³sxa³ha²kxai³, wãn³txa² yau³xã³xa²: “Txa²wi³na² yxau³tãu³a¹
 ĩ³na¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³ na¹i¹.” Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³khai³xa² kõ³nũñ¹kĩ³sxa³ha²kxai³,
 kĩ³nhai¹. 18 Jã¹nxe³sxã³, jah¹lai²na² wãn³txa²: “Jũ¹nxe² ye³jen¹nãu³a¹.” Nxe³nẽ³hain¹ten¹ti¹.
 Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a¹ ĩh¹nxe³jau³tan³te²sin²ta²ku² kĩ³nhai¹. Je³su²jah³la²
 ĩ³wã³txi³sain³ti³ten³kĩ³tã³li¹. Nxe² ha³na³ka³lxi³ yxau³sxã³ nxe² ĩ³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ain¹kxan²ti³, hãĩ¹nxe³sxã³ kon³ton³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Yxãn¹ta¹, a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ĩ³ye³lain¹jau³xai²na²sa¹:

— Wãn³txa² kõ³kĩ³sxa³nhai¹. ĩ³wã³txi³sain³ti³ten³kĩ³nhai¹. Nxe³jau³xai²na², Je³su²jah³la²
 a³la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³la¹ Je³su²jah³la² wãn³txa² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wãn³txai²na² a²si³yxau³tãu³a² ĩ³wã³txa³kxi²nyhah¹lxin¹tai¹.
 Txa²wãn³txai²na²: “Jũ¹nxe² ye³jen¹nãu³a¹ ĩ²sah¹lxan³tho³li¹. Sah²lxan³kxai²nãñ²tu³,
 hã²wxãn³txa³ ye³jen¹nũ³tãu³a¹ ĩ²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹.” Nxe³nx2ta¹ten¹ti¹. Nxe³na¹jau³xai²na²
 ĩ³wã³wã³ta³kxi²nyhah¹lxin¹tai¹. 20 A²ya³la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. Txa²li² ã³nxi³na¹tu¹wi¹.
 Na¹kxa²si³yo³na¹, wxãĩ²na² hxi²yen³txi² nãñ³yah¹lxin¹tu¹wi¹. Au³ti³ ãñ²ti³nx2ti³tu¹wi¹.
 Yah¹lxin¹ta¹, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txa² ĩ³ka³li³hain¹tu¹wi¹. Nain¹yah¹lxin¹kxai²nãñ²tu³,
 nãñ³nyhah¹lxin¹kxan²ti³, ãñ²ti³nx2ti³tu¹wi¹ ha³na³ka³lxi³ ãñ³yat1sxã³ ĩ³ka³li³yhab¹lxin¹tu¹wi¹.

21 Wxa²ha³lo²a² nxe³jut3sũ³ju³ta²sa¹: Txu¹ha² wẽ³nhi³sxã³ a³li³lah¹te³lhxã³ nx2na³na¹.
 Nxe³kxai²nãñ²tu³, ĩh³khaix¹yain¹te³jai¹ti²ti¹. Kxãn³su² na³na¹, ha³lo²a² hau³kon³na³na¹,
 wẽ³sa² a³li³lah¹ju³ta³nũ³a²su¹, te³jai¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹ wẽ³sa² a³li³lah¹ta³lun²kxai²nãñ²tu³,
 ũ³hũ¹nẽ³kxai²nãñ²tu³, kãĩn² ka³lih³khaix¹nxe³te²sẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³, ãñ²ti³ju³ta²kxai³

ne³wã²nê³te²sê¹li¹. Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe² yxau²xai³lah³lxin¹tu¹wi¹. 22 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hĩ¹na² sã³kxai³ au²txi³ wxa²e¹nãu³a¹ ân²ti³khai¹yah³lxĩ¹lxĩ¹, txa²xĩ³na¹ju³ta³nũ³a²su¹. Yxãn¹ta¹, ã³wã³li²ĩ³xi²sxã³ a³ti²xi²nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³, ĩ²yhu¹kĩ³tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹, ĩ²ka³li³khai¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Ka³lih³sa²tê³yah³lxin¹tu¹wi¹. Wxa²ka³lih³yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹txi³a²nũ²a²ã³xa²so¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

23 Nxe³tãu³a¹, Txa²wã³sũ³nxa² Yãu³ka³jah¹la² ũ³hũ¹nx2ti³tãu³nũ³ã¹ hai³txi³ wãn³txi³la³ ĩ³wã³txi³sah¹lxan³tho³li¹. “Wãn³txai²na² ĩ¹h¹nxe² a²si³yxau³tãu³su² jĩ¹ku¹.” Sah²lxan³tho³li¹. A²ya³la³tu³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹i¹. A²yen³kxa² ĩ²li³te²la³ Txa²ĩ³lxã² ĩ²yĩ¹li²sa²sxã³ Txa²wĩ³na² ĩ³wã³txain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ũ³yhen³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. 24 A²si³ta³lõ³nãu³hĩ¹nãn²tu³, Txa²wĩ³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Txa²ĩ³lxã² ĩ²yĩ¹li²sa²sxã³ a²yen³kxa² ĩ³wã³txi³yah³lxĩ³to³hxai²nxã³nhẽ³li¹. Yxãn¹ta¹, hĩ¹na² Txa²ĩ³lxã² ĩ²yĩ¹li²sa²sxã³, Txa²wĩ³na² ĩ³wã³txi³sxã³ ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxĩ³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ũ³yhen³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, kãin²ka³lih³khai¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² a²sen³sai¹ain¹sxã³ hxi²kan¹jah¹lo²su²

25 A²wi¹hĩ¹nãn²tu³, kxãn³su² wãn³txa² hãĩ³jau³xa² so¹lxĩ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ti³to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹. Yxãn¹ta¹, ha³lo²a² hau³kon³tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹, e³lẽ³na¹ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, wãn³txa² si³ka³kan³jau³xa² so¹lxĩ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wĩ³na² wãn³txa² si³ka³kan³jau³xa² so¹lxĩ³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wĩ³na² ĩ²yau¹ũ³nx2ti³te³lhxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. 26 A²nxe³tãu³ai²nãn²tu³, wxãĩ²nãn²ta³ Txa²ĩ³lxã² ĩ²yĩ¹li²sa²sxã³ wi¹ka¹ka¹nhe² Txa²wĩ³na² ĩ²wã³txain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wĩ³na² hi²se³na² a³lxĩ¹nx2tain¹na³li¹. Nxe³nx2tain¹kxe³su² ain³kxi¹nx2tain¹ka³tu³, sa²hau³ko³nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³, Txi²li² sa²hau³ko³kxi¹nx2ti³si³hai¹na¹jau¹la³ Txa²wĩ³na² ĩ³ye³kxi¹nxãin³xan²ti³, sa²hau³ko³kxi¹nx2tai¹nhĩ³nx2na³li¹. 27 Jã¹nxa¹jau³su², wxãĩ²na² sa²kxai³lu² Jẽ³su²jah³lo³na¹xain²txi³ a³lxĩ², Txa²wãn³txa²: “Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ a³li³sxã³ ha³lo²ai²na² wxã³na¹hẽ³li¹.” Nxe³na¹jau³xai²na² yxo²ĩ² nxe³sah¹lxĩ³hxai¹nhẽ³li¹. Sah¹lxĩ¹nha²kxai³ Txa²wĩ³na² a³lxĩ¹nx2tain¹na³li¹. 28 Jã¹nxa¹jau³su² a²ya³la³tu³ Txi²li², Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ a³li³sxã³ ha³lo²ai²na² wxã³na¹hẽ³li¹. Na¹ha²kxai³, hĩ¹na² ha³lo²ai²na² a³li³sxã³ Txa²wĩ³na² yxau³tãu³a¹ ĩ²na¹tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai¹hẽ¹la².

29 Nxe³nxã²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxĩ³nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hã³xã¹. Kwẽn¹taĩ²na² si³ka³ka³ni³ e³nhĩ¹lxĩ¹. Hai³txi³ hãĩ³jau³la² e³sĩn¹nxã³lxĩ¹.

30 Kwẽn¹taĩ²na² ain³kxi¹nx2nha¹nhai¹. A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi², a²nũ²a² e¹nãn³ju³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a³la³kxi²ta³lu²ni², nxe³jah³lo²su² nhĩ¹lxĩ¹, a²nũ²a² ã³xa² ĩ³ye³kxi¹nxã²hã³kxan²ti³nũ¹. Nha¹ha²kxai³, Wxa²si³yxau³te²khai³xa² Txa²wã³sũ³na² Si³yxau³tãu³ai²la²xã¹. Nxe³nɦĩn¹ju³ta² hĩ¹na² yxo²ĩ²nxã²nha¹nhai¹. Ta¹hxai¹hẽ¹la².

31 Nxe³nxã²ha¹te¹, Jẽ³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹ ĩ³wã³tũ³xain²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— “Hĩ¹na² yxo²ĩ²nxã²nha¹nhai¹. Nxe³sah¹lxĩ³li¹. 32 Yxãn¹ta¹, txa²wãn³txai²na²

ain³kxi¹sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Ha³lo²a² nxe²xai³tu¹wi¹. Hĩ¹na² ai²na³li¹. Wxa²nũ³ka³txai²na² ã³ni³sxã³ ĩ³hax3te¹hax3te¹n¹jah³lxin¹tu¹wi¹. Sxi²khai³xa² ân²kẽ³nã¹la³kxi²yah³lxin¹tu¹wi¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, Txi²li²so¹lxĩ³ nũ¹ yxau³na¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, nũ¹ yxau³nxã²lho³li¹. Txa²wĩ³na² whãĩ²na¹ yxau³kxi²sa²tu¹wi¹. 33 Txa²wãn³txai²na² hãĩ¹nxe³ti³xa² ĩ²yau¹ũ³nx2ta¹i¹. Yxo²sa²sxã³, wxa²e¹nãu³a¹ au²txi³ ã³nhãũ²no³si¹nx2ta¹jau³su² e³kxi¹nx2ta¹i¹. Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² yxo²kwĩn¹kxi²sain¹tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³, ha³lo²ai²na² yxau³yah³lxĩ¹nhĩ¹na¹ ye³khãũ³lxã³ti³nx2tain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, Txi²li² ãn²sen³sai¹ain¹sxã³ ã²la² hxi²kan¹khai¹nxã¹i¹. Na¹ha²kxai³, wxãĩ²na² hxi²ka¹ka¹nhe² yxau³xai³jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Jẽ³su²jah³la² wãn³txa², a²sa³wi³ha³lxĩ³nãu³xa² ĩ³ye³ta¹hxai¹hẽ¹la².

17

Jẽ³su²jah³la² A²wĩ³na² ĩ³ye³kxi²jau³su²

1 Nxe³nxã²ha¹te¹ wãn³txai²na² ĩ³ye³ta³lun²nxã²ha¹te¹, Jẽ³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ o³ũ³nãu³a¹ sa²yo²ka²la¹nha²sxã³ ĩ³ye³te³nah¹lxĩ¹:

— Wĩ¹na², nxe³txi¹. Ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, wxa²wẽ³sa³na¹xai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hit1sẽ¹li¹. Wxi²kin³ti³to³nĩn¹kxa² yã¹nxe³ kãĩ³ti³hit1sẽ¹li¹. San¹kxai²nãn²tu³, wxi²kin³ti³to³nĩn¹kxa² yã¹nxe² kãĩ³ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Wĩ¹na² ĩ³nxai²na² sa²nẽn¹kxi¹nxain¹tu¹wi¹. 2 A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽn³ta³ ti³hit1san¹taĩ²ti²ti¹. Sa¹nha²kxai³, a²nũ²a² Wĩ¹nu² ĩ³nxai²na² ũ³hũ¹san¹kxa² yxo²ha³kxa² so¹lxĩ³ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. Si¹san¹jau³su², ti³hit1san¹taĩ²ti²ti¹. 3 A²nxe³ju³ta³su¹: A²nũ²a² wi¹lĩ²nẽ³lhxã³ sa²yo²wẽ³te²te²so² kxai²nãn²tu³, ka³te²na² wi¹tãu³a¹ yxau³xai³te²su² hĩ³nx2na³li¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, wxãĩ²txi³ Sũ³na² Si³yxau³kat3su² te² ĩ³nxãĩn²txi³ hãĩ¹nxe²te² ĩ²nxãĩn²txi³ wi¹lĩ²nxã²sxã³ sa²yo²wẽ³txai¹ni², Txi²li²na¹xain²txi³ Jẽ³su²jah³lo³na¹xain²txi³ Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3sa²sxã³ ĩ³sa²si¹hã³san¹kxah³lo²na¹xain²txi³ wi¹lĩ²sa²sxã³ sa²yo²wet1sai¹ni², nẽ³lain¹kxai²nãn²tu³, ka³te²na² wi¹tãu³a¹ yxau³xai³lai¹nhĩ³nx2na³li¹.

4 Txai²na¹xai²na², wxa²wa³ka³li³yu³ta² ũ³hũ¹san¹ju³ta² kãi³ta³lu²na¹te¹nj²ti¹. Na¹ha²kxai³wxi²kin³ti³to³nĩn¹ju³txai²na² a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ İ³yau¹tũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. 5 Wĩ³na², nxe³ti¹. Jũ¹nxe³ ye³jen¹nãu³a¹ wxa²yxau¹tãu³a¹ İ³xi²na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, wxa²yen³nãu³a¹ yxau³na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³ ne³hĩ¹na¹ wxi²kin³ti³to³ti³hitisê¹li¹. Yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² yũ²ti³he¹nxe²nxa³hĩ¹nãu³u¹tai²na² wxi²kin³ti³ton³kj³kaix¹ jã¹yxas³ẽ¹li¹.

6 Txa²nũ³kã³txai²na² ũ³hũ¹san¹ta¹ti²ti¹. A²nũ²a² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txai²na² ã³yã³nhai¹tã³nũ¹san¹tai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³kã³txa² a²wi¹lhĩ¹na² wxa²nũ³kã³txi³sin¹tai¹ti²ti¹. Hã²wxãn³txa³ ũ³hũ¹san¹tai¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³, hĩ¹na² txa²nũ³kã³txi³su² na³li¹. Wxa²yo²wãn³txa² ain³kxi²so¹sã³ sa²yo²we¹txain¹tũ³kã³txi³su² ai¹nhai²tai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³kã³txa² so¹li³, hxi²kan¹khai¹nxĩn¹ju³ta² İ³yau¹tũ³hai¹na¹tai¹ti²ti¹. 7 Wĩ³na², nxe³txi¹. A²yen³kxa² ũ³yhen³kxi²san¹kxa² yo²ha³kxa¹ wxa²yen³kxi³su² hxai²tai¹ti²ti¹. Nxe³jau³xai²na² txa²nũ³kã³txai²na² hĩ¹na² a³la³kxain¹na³li¹. 8 Wxa²wãn³txa² ũ³hũ¹san¹ju³xã² İ³yau¹tũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Ai¹na¹ha²kxai³, a³la³kxain¹na³li¹. A²nxe³na¹jau³xai²na² ain³kxi²so¹kxi²sa³sã³ a²wi¹nãu³a¹ sa²wi¹nhai¹na¹tai¹ti²ti¹. Sai¹nha²kxai³, Wxã²na² txa²si³yxau³kat3sin¹jau³su² ain³kxi²nha², Wxã²na² İ³sa²si¹hã³san¹jau³su² ain³kxi²nha², txa²nũ³kã³txai²na², sain¹to³hxai²tai¹ti²ti¹.

9 Txa²nũ³kã³txai²na² so¹li³ sa²hau³ko³tain¹sih¹nxa²ha¹ju³su² İ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Hai³txi³ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txi³la³ yo²ha³kxa¹ İ³ye³kxi¹nxa²hxa³i¹. Yxãn¹ta¹ txa²nũ³kã³txai²na² so¹li³ ũ³hũ¹san¹tũ³kã³txai²na² so¹li³ İ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Wxa²nũ³kã³txi³su² nũ¹nha²kxai³ ya³nxa²ha¹i¹. 10 Txa²nũ³kã³txa² wxa²nũ³kã³txi³sah¹li¹nha²kxai³, wxa²nũ³kã³txa² sa²kxã³lu² txa²nũ³kã³txi³su² nha¹ha²kxai³, nxe³ki³te³jai¹ti²ti¹. A²nxe³tũ³kã³txai²na² sa²kxã³lu², e³lẽ³na² yxau³sã³ wi¹kãi³yxau²xai³ĩn¹na³li¹. Wi¹kãi³yxau²xai³la¹kxa² yã¹xain¹na³li¹. Ain¹sã³, txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ İ³yau¹tũ³hain¹na³li¹. 11 Na¹ha²kxai³, Txai²na² İ³xi²na¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³, yxau³ya³nxa²ha¹tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na² yxau²nxa³lho³li¹. Na¹kxa²si³yo³na¹ txa²nũ³kã³txai²na² ha³lo²ai²na² nũ¹ yxau³ain¹tu¹wi¹. Wĩ³nãi³, hãi¹nxe² wĩ³hĩn³khaix¹ljã¹lãi³. Nxe³txi¹. Wxãi²li² nũ³kxũn³khaix¹te²sin¹jai¹ti²ti¹. Nxe³te²sin¹jau³su², a²nũ²a² ũ³hũ¹san¹kxa² ha³lo²ai²na² nũ¹ yxau³ain¹tũ³kã³txi³nũ³a², nũ³kxũn³txi³ ã³non²ta³kxi¹tai¹nhẽ³li¹.

12 Yxau³yai¹na¹hĩ¹na², a²nũ²a² ũ³hũ¹san¹tũ³kã³txai²na² ã³non²ta³kxain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Wxãi²li² nũ³kxũn³khai¹nxĩ¹li¹. Nxi¹nha²kxai³, nũ³kxũn³ti³hitisai¹hĩ¹na³li¹. ã³non²ta³kxain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Hai³txi³ a²ta³a² hxi²ka² sa²so¹kxi²nẽ³lhã³ tũ¹kxi²nẽ³te²la³ yũ²nxa³i¹. Yxãn¹ta¹, ka³na³ka³na³jah¹la² so¹li³ tũ¹kxi²nẽ³na³li¹. A²nxe³jah¹la² kxã³nxa³tã² Wĩ³na² İ³nxa²na² ha³teh³nxã³nxã² ũ³wha²li¹ti³hi¹tin¹te³nah¹li¹. "Jah¹la² İ³xan³ta³kxai¹nĩn¹ju³ta² yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹." Ta¹hxai²ti³ai¹ti²ti¹. A²nxe³jau³xau²hxai²tẽ¹ta² jã¹nxe³sã³, ye³jen¹na² ka³na³ka³na³jah¹lai²na² so¹li³ İ³xan³ta³kxai¹nĩn¹ju³ta² yxau²sa²tẽ³ain¹tu¹wi¹. 13 Ye³jen¹na² yxau¹tãu³a¹ İ³xi²na¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹, hĩ¹na¹, yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² yxau³na¹hĩ¹na², txa²nũ³kã³txai²na² a²yen³nãu³a¹ yxau³sã³ txa²wãn³txai²na² İ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Na¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³tũ³kã³txai²na² ain³kxi²sain¹sã³, wi¹lxon³kxi²ta³lun²sa²kxa² yã¹nxe³si¹hai¹na¹jau³su² e³a¹i¹. 14 Txa²nũ³kã³txai²na², Wĩ³na² İ³nxa²na² wãn³txa² İ³yau¹tũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Ai¹na¹ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txai²na² hi²sen³su² yo²kwĩn¹kxain¹na³li¹. Yo²kwĩn¹kxi²sain¹kxa² yã¹nxain¹na³li¹. Nxe³ju³ta², Txain¹txi³ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txi³sin¹hĩ¹na³li¹. Txa²nũ³kã³txain²txi³ yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txi³sai¹nxa³ha²kxai³, ya³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txai²na² yo²kwĩn¹kxi²sain¹sin¹na³li¹. 15 Ha³lo²ai²na², txa²nũ³kã³txai²na² sa²so¹sã³ ũ³ho¹ain¹si¹nxa²ha¹ju³su² İ³ye³kxi¹nxa²hxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹, İ³li³thi¹nxa³jah¹la² a²si³yxau³na³jah¹la²na², Sa³ta³na³jah¹la²na² txa²nũ³kã³txai²na² ã³non²ta³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Ye¹nxa²ha¹i¹. 16 Jã¹nxa¹ju³su², txa²nũ³kã³txai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txi³sai¹nxa³li¹. Txai²li² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³kã³txi³sin¹nxa³kxa² yã¹nxe², ain¹nũn³sa³li¹. 17 Ai¹nha²kxai³, txa²nũ³kã³txai²na² sa²hait¹so¹txain¹sã³ a²ẽ¹nãu³a¹, wxa²wãn³txa² a²ya³la³tu³khaix¹ju³xã² ũ³whi¹tai¹nhẽ³li¹. Wxãi²yã¹nxe³sã³ wi¹lhĩn¹ti³hititxai¹li¹. Wxa²wãn³txa² a²ya³la³tu³khaix¹ju³xai²la¹i¹. 18-19 Wxãi²na² yuh³xan¹ta³ko³xai²na² İ³sa²si¹hã³san¹tai¹ti²ti¹. Jã¹txai¹na¹i¹. Txa²nũ³kã³txai²na²su¹na¹i¹. Na¹ha²kxai³, Txai²na² wi¹lhĩna¹i¹. Wxa²wa³ka³li³yu³ta² wi¹kãi³te³lhã³ wi¹lhĩna¹i¹. Na¹ha²kxai³, txa²nũ³kã³txai²na² wi¹lhĩn¹si¹hai¹na¹jau³su² na¹i¹. Wxa²wa³ka³li³yu³ta² wi¹kãi³ain¹txai²li¹.

20 Ain¹kxai²nãn²tu³, txa²nũ³kã³txai²na² ti¹ai²nãn¹tũ³kã³txai²na² wxa²wãn³txa² wi¹ju³xã² tah²yau³xã² İ³ye³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹ju³nũ³a², a²nũ²a² ã³xã² ain³kxain¹kxai²nãn²tu³, sa²yo²wet¹sain¹nũn³tu¹wi¹. Sain¹kxai²nãn²tu³ nxe³tãu³a¹ Txai²li² sa²yo²wet¹sain¹tũ³kã³txi³nũ³ai²na² yo²ha³kxa¹, hĩ¹na² İ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Sa²hau³ko³tain¹sih¹nxa²ha¹ju³su², nxa²ha¹i¹. Hai³txi³ txa²nũ³kã³txai²na² ti¹ai²nãn¹tũ³kã³txai²na² so¹li³ sa²hau³ko³tain¹sih¹nxa²ha¹ju³la³ İ³ye³kxi¹nxa²hxa³i¹.

21 İ³ye³kxi¹nxa²ha¹ju³xã²sa¹: Sa²yo²wet¹sain¹tũ³kã³txi³nũ³ai²na² yo²ha³kxa¹

wi¹lĩ³we¹yhu¹khai¹nxe³sxã³ yxau²xai³lain¹te³lhxã³ ĩ³ye³kxi¹nxa²ha¹i¹. Ju¹ta² ten³khaix¹sa³nhai¹. Wĩ³nu² ĩ³nxãin²txi³ nxũ²kwai³yxau³sa²sxã³ wi¹lĩ³we¹sa¹nha¹kxai³, nxe²yxau²xai³kxi³tã³li¹. Nxe³kĩ³sa²kxai³ nxe³kĩ³kxa² yã¹nxe³sxã³ sa²yxowet¹Isain¹tũ³ka³txi³nũ³ai²na² nxũ²kwai³yxau³nẽ³lain¹sxã³ wi¹lĩ³we¹te³lai¹nha²kxai³ wi¹lĩ³we¹yhai¹nha²kxai³, nxe² yxau²xai³la³nhe³lain¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nhai¹. Nxe³nẽ³lain¹ju³ta³nũ³ai²na² yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³tũ³ka³txai²na²sa²kxai³li² ĩ³nẽ³lain¹sxã³ ĩ³ye³ain¹te²an¹ju³ta³nũ³ai²na²: “Hã³xã¹. Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³kxah³lo²khai³xai²la¹i¹.” Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txi³ta²wãn³txa², nẽ³lain¹tu¹wi¹. 22 Wxi²kin³ti³to³ti³hi¹san¹tai¹ti²ti¹. Nxe³san¹kxa² yã¹nxe³sxã³ txa²nũ³ka³txai²na² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ta¹na¹tai¹ti²ti¹. Nai¹na¹ha²kxai³, wi¹lĩ³we¹yhu¹sxã³ yxau²xai³kĩ³kxa² yã¹xain¹tu¹wi¹. 23 Na¹kxai²nãn²tu³, sa²yxowet¹Isain¹tũ³ka³txain²txi³, wi¹lĩ³we¹tain¹sxã³ yxau³kxai¹na¹ha²kxai³, Wxãin²txi³ wi¹lĩ³we¹san¹sxã³ yxau³kxi¹sa¹nha²kxai³, nxe³nẽ³lain¹tu¹wi¹. Nxe³nẽ³lain¹kxai²nãn²tu³, yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³nẽ³lhxã³ ĩ³ye³kxi¹nha²te³nah¹li¹: “Hai³yo¹. Je³su²jah³lai²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³kxah³lai²la¹xã¹. A²ya³la³tu³ Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Je³su²jah³lain²txi³, a²li², te²yã¹nxe³sxã³ a²sa³wi³ha³lxain²txi³ a²li², ain¹na³na¹.” Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txa² a²ẽ²nãn¹jau³su², sain¹tu¹wi¹. Ju¹ta² ten³sa³nhai¹.

24 Wĩ³na², nxe³txi¹. Ũ³hũ¹san¹tũ³ka³txai²na² kan²txi³ ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹ju³ta² ten³sa³nũ³nhai¹. Txai²nãn²tu³ wxa²ha³lo²a² oh³xan¹ko³nãu³a² ha³lo²lot³sxã³ he¹a¹kxai²nãn²tu³, ã³si³tẽ³la³kxi²sain¹ju³ta²nũ³a² ten³sa³nhai¹. Sain¹kxai²nãn²tu³, txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² ũ³hũ¹san¹kxa² ĩ²ain¹tu¹wi¹. Nxe³ti³ten³sa³nhai¹. Ha³lo²ai²na² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² ã³si³wxe³ti³he¹nxa³hi¹nũ¹tai²nãn²tu³ a²li²sa²to³hxain¹tai¹ti²ti¹. San¹jau³su² wxi²kin³ti³to³hit¹San¹tai¹ti²ti¹. Nxe³na¹ju³ta², txa²nũ³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ²ain¹kxai²nãn²tu³, ka³lih³khaix¹sa³tu¹wi¹. Ju¹ta² ten³sa³nhai¹.

25 Wĩ³nã³. Wain³te²si³yxau³ka³txã³. Yuh³xan¹ta³ko³xan¹tũ³ka³txai²na², hai³txi³ ĩ²na²tũ³ka³txi³sai¹nxa³i¹. Nxain¹kxan²ti³, Txai²na² wi¹lĩ³nxa²te²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, txa²nũ³ka³txai²na² ũ³hũ¹san¹tũ³ka³txai²na² yxo²zain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³: “Je³su²jah³lai²na², Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³sa²si¹hã³kxah³lo²su² na³na¹.” Sain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na², txa²nũ³ka³txai²na² a³la³kxain¹na³li¹. 26 Txa²nũ³ka³txai²na², hxi²kan¹khaix¹te²sin¹ju³ta² ĩ²yau¹ũ³hain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Jã¹xai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nãn²tu³, ha³lo²a² a³la³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³tu³ a³li²san¹kxa² yã¹nxe² a³lxai¹nĩn¹ju³ta² yũ²na³li¹. Nxai¹nĩ¹nha²kxai³ Txai²na² Wxa²tah²na¹xai²na² nxũ²kwai³yxau³ai¹na¹ju³ta² yũ³nũ³na³li¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la².

18

Ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² ĩ³sa²so¹ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² wãn³txai²na² ĩ³ye³ta³lun²ka³tu³, a²sa³wi³ha³lxĩ³nãu³xa² whã¹na¹ ã³sa²si³wa³lu³lu²ne³kxi² ai³sxã³ tẽ³li³yhu¹sxã³, ĩ³nũ³kxa² Se³trõ²yau³xa² ã³yxowet¹ha³ti³sa¹sai¹ain¹ka³tu³, sa³wxe³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 2 A²nxe³ko³xai²na², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxĩ³nãu³xai²na² a²kxã³nxa², ye³ka³lxai¹txi³ ã³nho³hain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹sxã³, wi¹lĩ³ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, a²sa³wi³sxa² Ju³ta²sah³la², sa³wxe³nai²na² wi¹lĩ³nũ³to³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah³lai²na², ye³jen¹na², Je³su²jah³la² a²ko¹ko¹xa² hxi²ka² ã³yã³yũ²kxi²jah³lo²nũ³su², ta¹hxai²hẽ¹la². 3 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã³tu³ti¹, Ju³ta²sah³lo²su² te²kxai¹lu¹, fa³ri³se²a² nũ³ka³txain²txi³ ĩ²wã³txi², wã³nxĩn¹te² si³yxau³tũ³ka³txain²txi³ ĩ²wã³txi², ain¹te³nah¹li¹, so³ta²to² nũ³ka³txa² ã³nũ³so¹ain¹nũ²la² tẽ³sxã³ whã¹na¹ ai³nũ²la², sa³wxe³nai²na² Je³su²jah³la² kwẽn¹tai²na² yxau³ko³xai²na², ã³yau³son³kxi² ai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la², yu³lxã² kã¹te²a² ã³tẽ³i², lã³pi³ãu²tẽ³na² tĩh³na² sa²kĩ³kxi²nẽ³tẽ³nũ³a² ã³tẽ³i², yã³wi³ta² ã³tẽ³i² nxe²xai³nũ²la², aun³ti² ã³yau³son³kxi² ai³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 4 Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² a²ẽ²nãu³a¹ ha³lo²a² yxan¹nãu³ai¹ ũ³hũ¹ain¹ju³ta³nũ³a², a³la³kxi²ta³lu²nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxe³su² a³ya³tain¹sxã³ ĩ²ye³kxain¹te³nah¹li¹:

- ĩh¹te²la³ta³ ten³yah³lxin¹ji¹? Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la².
- 5 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³ta²sah³la² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lũ³xain¹te³nah¹li¹:
— Je³su²jah³la², Na³sa³re²tĩ³na² tõn¹jah¹la², ten³yah³lxã¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³hi¹na², Ju³ta²sah³la² hi²sen³su², Je³su²jah³la² kox¹ko¹xa² hxi²ka² ã³yũ³ain¹jah³lo²nũ³su² jah¹la², he¹yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, ĩ²ye³kxain¹te³nah¹li¹:
— Txai²la³na¹i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². 6 Ain¹tãu³, nxe³jau³xai²na², Ju³ta²sah³lai²na² nũ³ka³txai²na² ain³kxain¹tãu³, ã³si³tu³kxa² ai³sxã³, a²yu³hẽ³nãu³a¹ a³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 7 Ain¹ka³tu³, ãh¹ ĩ²ye³kxain¹te³nah¹li¹:
— ĩh¹nxe³te³ta³ ten³yah³lxin¹ji¹? Ya³nx2ta¹i¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³:

— Je³su²jah³la², Na³sa³re²thi³na² ton¹jah¹la² a³ten³si¹na¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁸Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Je³su²jah³lo²sa¹i¹. Ya³nx²ta¹ten¹ti¹. Txai²na² so¹lxi³ ten³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, tū³kā³txai²na² ā³si³tē³kxi²sain¹tū³kā³txai²na², hāi¹nxe² ā³txain¹yah³lxi³sā²nhē³li¹. Ā³wa²to¹tain¹txai²li¹. Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². ⁹Nxe³ju³ta², ha³la³je¹nai³kxai³ Je³su²jah³lai²na² i³ye³sxā³ A²wi³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xa²sa¹:

— Wi³nāi³. Txā²sa³wi³ha³lxi²nāu³xai²na² ū³hū¹san¹tū³kā³txai²na² tū¹kxi²sa³kxa², yū²nxa³lho³li¹. Hai³txi³ ka³na³ka³na³te²a² ha³ta³nxān²txi³ tū¹kxi²sa³nxa³lho³li¹. A²yo²ha³kxa¹ he¹lain¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xait³ jā¹nxe³sxā³, a²ya³la³tū³ hū¹na², Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³ a²sa³wi³sxa² ka³na³ka³na³te²a² ha³ta³nxān²txi³, so³ta²to² nū³kā³txa² i³sa²so¹ain¹ju³ta³la³, yū²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

¹⁰Yxān¹ta¹, Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²i³lxi³ ā³xa² Si³māu²ah³lo²su² te²kxai³lu¹, yū³la² kāin²ta³wxi²a² sa²si³sai¹nha²sxā³, wā³nxīn¹te² si³yxau³kā³khai³su² jah¹la² a²sa³wi³sxa², a²i³lxa² Mau²kah³lo²su² nxe³jah¹la², txa²wā¹wi¹nē³tāu³a¹ a²ne³wā³nxīn¹āu³ i³ne³i²lā³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ¹¹Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, Pe²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²yū³lai²na², ū³si³wi²xi²nhat¹sā²nhē³li¹. Ā³nhē¹kxain¹txa³hē¹li¹. Txā²wi³na² i³kwa³na³sain¹jau³xa², ye³khāu³lxa³ti³sa²ju³ta³nū³a² i³kwa³na³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹jau³xai²na² sa²yo²ā³ti³ten³sa²nxān²nhai¹. Nxe³ha²kxai³, so³ta²to² nū³kā³txai²na² i³sa²so¹sain¹ju³ta³nū³a², hāi¹nxe² ā³txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

A³na²sah³la² i³wā³txi³jau³su²

¹²⁻¹⁴Ain¹ka³tū³, Ro³ma²no² nū³kā³txai²na² a²hxi²kan¹jah³la² i³kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tū³, a²so³ta²to³ nū³kā³txai²na² nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txa² a²so³ta²to³ nū³kā³txa² nxe³ha²kxai³, ain¹sxā³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³ i³sa²so¹sxā³ sa²ta¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tū³, sxi²ha² kāin²thi³na² tē³sxā³ ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, wā³nxīn¹te² si³yxau³kā³khai³su² jah¹la² a²i³lxa² Kai³fa²sah³la² a²kūx³ka³nai²na² a²i³lxa² A³na²sah³la² a²sxi²ha² sa²kxai³lu², tē³sxā³ ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹sax³kūx¹, ha³la³je¹nhi¹nai³kxai³lūx¹, wā³nxīn¹te² si³yxau³kā³khai³su² jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²i³lxa² Kai³fa²sah³lai²na² sa²kxai³lu¹, e³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³, Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³ ya³lu²kxi²nē³ju³ta² wi¹na³li¹. Kai³fa²sah³lai²na² wān³txa² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xa², ye²yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² a²yo²wān³txa² Je³su²jah³la² sa²yo²ā³jau³su²

¹⁵Nxe³nxa²ha¹te¹, so³ta²to² nū³kā³txai²na² Je³su²jah³la² tē³sxā³ ā³nxai³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lain²txi³ Je³su²jah³la² a²si³ti³nha² u²lxi³ ān³si³tē³kxi², a²sa³wi³sxa² ā³xain²txi³ Je³su²jah³la² a²si³ti³nha² ā³si³tē³kxi², ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² sa³wi³sxa² ā³xai²na², wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² wi¹lī²ain¹kxah³lo²su² to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹kxe³su², a²sa³wi³sxa² ā³xai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lai²na² ān³si³tē³lā³kxi², wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² sxi²ha² wai²ha² yo²ta³lxa² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². ¹⁶Yxān¹ta¹, Pe²jah³lai²na² ha³lo²a² sxih²yo²a² ā³yo²wa²ti³kxi²sxā³ yxau²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, a²sa³wi³sxa² ā³xai²na² sa²kxai³lu² wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² wi¹lī²kxah³lo²su² te²kxai³lu¹, sxi²ha² a³li³ka³tū³, a²wāi²ta¹ka³lxa² sxih²yo²a² wxa²hau³ko³ta¹ka³lxa², a³ya³ti²sxā³ i³ye³kxain¹te³na¹, Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²so¹sxā³ tē³sxā³ whāi²na¹, sxi²ha² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². ¹⁷Ā³wi¹hain¹ka³tū³, wāi²ta¹ka³lxa² nxe³txih²yo²a² wxa²hau³ko³ta¹ka³lxa²na² wān³txi³kxai³lu¹, Pe²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na², Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit³sxan³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, ki³han³jau³su² i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³xī¹. Je³su²jah³la² a²sa³wit³sin²nxa³xī¹, txai²li¹. Pe²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

¹⁸Nxe³hi¹na², ha³lo²a² a³lxi³khai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, wā³nxīn¹te² si³yxau³kā³txa² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nxe³ha²kxai³, so³ta²to² nū³kā³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² nxe³ha²kxai³, ain¹sxā³, ha³nxē²a² sa²ya³tain¹tāu³a² i³wa³nēn³kxi²te²lhxā³ ā³nū²kxa² yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tho³xa², Pe²jah³lai²na² sxa³yain¹sxā³ i³wa³nēn³kxi²te²lhxā³ sxa³yain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² Je³su²jah³la² i³wā³txain¹jau³su²

¹⁹Nxe³nxa²ha¹te¹, wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— I²sa³wi¹. Wxa²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ha³lo²a² o²la³kxain¹ju³tain²txi³ i³yau¹ū³hi², wxa²wān³txa², a²nū²a² yo²ha³kxa¹ i³ye³kxain¹to³hin¹jau³xain²txi³ i³yau¹ū³hi² nxe³sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². ²⁰Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa³ū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, e³lẽ³na² yxau³sxã³ i³ye³kxain¹to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Nxe³na¹ju³ta²sa¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² a³nũ²kxain¹thĩ³nũ³xain¹txi³, kxãn³su² yxau³sxã³ i³ye³kxai¹ni², Txa²wã¹sũ³na². Si³yxau³tãu³a¹ sxi²khai³xa² yuh³xai²nãn¹thĩn³khai³xain²txi³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a³nũ²kxa² he¹ain¹tãu³ain²txi³, kxãn³su² yxau³sxã³ i³ye³kxai¹ni², ain²to³hxai²na¹tai¹ti²ti¹. Hai³txi³ hãĩ³a² yxau³sxã³ i³ye³kxain¹to³hxain²nxa³tai¹ti²ti¹.

21 Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³, Txi²na² i³wã³txi³san¹ji¹? A²nũ²a² Txa²wãn³txa² ain³kxi²sain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txai²la¹i¹. I³wã³txi³txai¹nhẽ³li¹. Tũ¹ka³txai²na² a³ne³wxe³ain¹te²la¹i¹, Txa²wãn³txa²i³ye³kxai¹na¹jau³xai²na²su¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxe³ka³tu³ta¹, so³ta²to² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nũ³xai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² hi²sen³su², Je³su²jah³la² wxa²ne³su²lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Wxa²ne³su²lain¹sxã³ i³ye³kxain¹te²an¹jau³kxai³lu¹.

— Wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xa² hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹i¹. Yxãn¹ta¹, wxãĩ²lẽ¹. Ĩ³lxa¹thi¹nxa³jau³xa²i³ye³kxai¹ni¹lxi¹. Jã¹nxe³txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:
— On³sxã³ i³ye³nxa³ke¹la³te²kxai³ i³yau¹tĩ¹sẽ¹li¹. Yxãn¹ta¹, wi¹li³ye³a¹kxai²nãn²tu³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ wxa²ne³su²lhan¹ji¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxe³ka³tu³, A³na³sah³lai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² sa²tai³ki²ti³hi¹tain¹sxã³ i³sa²si¹hã³sxã³, Kai³fa²sah³lai²na² sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³sa²nũn³jah¹la² sa²kxai³lu², i³sa²si¹hã³ũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² a³ta³lo³hẽt¹sxã³ Je³su²jah³la² sa²yo²ã³jau³su²

25 Nxe³nxa²ha¹te¹, hau³hau³kon³sxã³ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu², sax3nũn³sxã³ wã³nẽn³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta², a²nũ²a²nũ³xa², ha³nxe²a² yxo²ki³sa³nũ³a² kwa² yxau³ain¹te²nũ³xa², wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxãĩ²na², Je³su²jah³la² sa³wit3su² nũ³nhĩn¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txa² ki³ha¹ki²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹.

— Ti³hex1te²txã³i¹. Hai³txi³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² te²txa³i¹, txai²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

26 Ain¹ka³tu³, wã³nxĩn¹te² si³yxau³ka³khai³xai²na² a²sa³wi³sxa² wãn³txi³kxai³lu¹, Pe²jah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Sa³wxe³nai²na² he¹yai¹nĩn¹te³nai¹ti²ti¹. Nxe³tãu³a¹, wxãĩn²txi³ i²i², Je³su²jah³lain²txi³ i²i², nxe³nx2ta¹tai¹ti²ti¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jau³xai²na² e³jah¹la² a²wã³tã³su² te²a², ha³la³je¹nhĩ¹nai³kxai³ Pe²jah³lai²na² i³ne³i²lã³kxi²kxah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, ãh¹ i¹ki³ha¹kxi²te³nah¹lxi¹:
— Hai³txi³ txai²li² Je³su²jah³la² a²sa³wit3sin²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ kwẽn¹ta²kxai³, ka³la³ka³la²a² i³yai²li²ta¹hxai²hẽ¹la².

Pi³la²jah³la² i³wã³txi³jau³su²

28 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² tẽ³sxã³, whãĩ²na¹ Kai³fa²sah³la² a²sxi²ha² a³li³ain¹ka³tu³, a²nũ²a² Ro³ma²no² nũ³ka³txa² hxi²kan¹ta² si³yxau³tãu³a¹ sxi²ha² sa²kxai³lu² a³tũ³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la², i³yũ¹li¹nxa³ta³lxa¹ ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, hãĩ¹nxe³sxã³ sxih²yo²a² a³yo²wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ā³wi¹hai¹nxa³ju³ta²sa¹:

— A²nũ²a² Ro³ma²no² nũ³ka³txa² sxi²ha² a³wih¹ki³sxa³lho³na¹. Ā³wih¹sxã³, Ro³ma²no² nũ³ka³txai²na² ãn³ka³li²wi²kxi²sxã³ he¹yain¹ki³kxai²nãn²txi³ kq³nxe³ti³hi¹te³kxa²yan³ti³su², Pas²kwa²nxe³je³na²ka² a²yain²txa² hxi²kan¹txi³ i³yain³ki³sxa³ka²yan³ti³su², ki³nhã¹. Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² ta¹hxai²hẽ¹la². 29 Ā³wi¹hai¹nxa³kxe²tu³, Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹te² si³yxau³ka³txa² sa²kxai³lu² a²i³lxa² Pi³la²jah³la² sa²kxai³lu², wa²li³sxã³ i³ha¹txain¹sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxe³ju³ta² on³sxã³ kãĩ³ai¹nxa³lhai¹li¹, Je³su²jah³lai²na²su¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxe³nxa²ha¹te¹, i³wa²lũ³xain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:
— Jah¹lai²na² ko³nxe³thin¹jah¹lai²la¹i¹. Ko³nxe³thin¹sxã³ kãĩ³to³hxa³ke³la³te²kxai³ a³yũ¹nxa²si¹nhĩ³nxa²nxa³i¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
— Ne³ka²sah¹li³sa²li¹. Je³su²jah³lai²na² sa²so²jah³li³sxã³ a³li³jah¹li³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xu¹tai²na² i³we¹jah³li³sxã³ wã²nxũ¹hain³nha²sxã³, jah¹lai²na² kãĩ³kxi¹txain¹yah³li³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² i³yai²lu¹nha¹ju³ta² wain³si¹nhĩ³nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹ hxi²kan¹sa²si¹nxa³nhai¹. Wxa²nũ³ka³txai²na² i³kwa³na³sah¹li³nhĩn¹jau³xai²na² a²nũ²a² su²lhã³nha¹ju³ta², hãĩ¹nxe² a³sah¹li³to³si¹nĩn³txai¹ti²ti¹. Wxa²nũ³ka³txai²na² so¹li³, a²nũ²a² kuh³lxa³thin¹te²a² hxi²kan¹txi³ su²lhã³ain¹si¹nhĩ³nxa¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³, ye³jen¹nũ³a¹ Ro³ma²no² nũ³ka³txai²na² so¹li³ Je³su²jah³la² i³hxi²ki¹la³kxi²te³lhã³ ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

32 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la², a²kxā³nxa² ha³lo²a² a³la³kxi²ta³lun²kxe³tu³, i³ye³te³nah¹lxi¹:
 — Hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²sain¹sxā³ su²lhā³sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wān³txa² a²kxā³nxa², ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai³ jā¹nxe³sxā³ kwēn¹ta²na² Ro³ma²no² nū³ka³txai²na² Je³su²jah³lai²na² i³hxi²ki¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹te³lhxā³, ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sxi²hai²na² ā³wi²xi²ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² i³kaix¹tain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³khai³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Pi³la²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu², i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³txi³lxi¹. I³ye³kxi²san¹jau³xai²na², wxa²wān³txi³khai³su² tã³nxa², wa³ka³li³yau³su² tã³nxa², nxe³hĩ³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — i²sa³wi¹. Txa²li², hai³txi³ Ju³te²an¹jah¹lo²sin²nxa³i¹. Nxe³ha²kxai³, ih¹nxe³sxā³ wxa²nū³ka³txa² kã³yah³lxin¹ju³ta² ā³ne³wxe³hĩ³na¹te²la¹ku², nxa²ha¹nhai¹. Yxān¹ta¹, wxa²nū³ka³txain²txi³, wxa²wā³nxin¹te² si³yxau³ka³ta²nāu³xain²txi³ ain¹sxā³, txa²hxi²kai²na² ā³yū³syā¹nxain¹ta¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³, ih¹nxe³ju³tã³ on³sxā³ kã³xān³thai¹li¹? Nxa²ha¹nhai¹? Pi³la²jah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nxe²nxa³i¹. Txa²ha³lo²a² i³yau³lū³nx2ta¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²sxa³i¹. Nxe³na¹ke³la³te²kxai³ txa²sa³wi³ha³lxin¹nāu³xai²na² ā³nhe¹kxi²ta³hit1s¹na¹i¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² hxi²ka² ā³yū³sain¹kxa²yan³ti³su² nxe³hĩ³na¹i¹. Yxān¹ta¹, Txa²li¹ yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² hxi²kan¹te²lot3sai¹nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wxāi²na², hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³khai³s3in¹ta¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— “Hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³khai³sin¹ta¹?” Sa¹lxi¹. Yxān¹ta¹, Txa²na¹xai²na², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a²ya³la³jau³tu³ i³yau¹u³hain¹si¹ha¹jau³su², yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² wxā³na¹hē³li¹. Jā¹nxe³te³lhxā³, txa²hā³ka³na² ē¹nāu³a¹ a³li³la¹ha¹hē³li¹. Na¹ha²kxai³: “A²ya³la³jau³tu³ ten³sa³nha¹.” A²nū²a² i²li³te²su² nxe³kxai²nān²tu³, Txa²wān³txai²na² ain³kxi²sain¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

38-39 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — A²ya³la³jau³tu³ a²si³yxau³jau³tu³, ih¹nxe³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hē¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² su²lhā³si¹hain¹jau³su² kwa³na³jau³su²

Nxe³jau³xai²na² i³ye³kxi²ta³lun²ka³tu³, Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² wa²li³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² kō³nxe³ti³ kã³hā²kxai³ su²lhā³si¹ha¹jau³nū³su² hxi²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹. Yxān¹ta¹, wxa² Pas²kwa³nxe³je³na³kxa² yau³son³na³li¹. Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² sxi²ha² kan²thi³na² ũ³tĩ³kxai¹na¹tũ³ka³txa² yū²na³li¹. A²nxe³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², txa²na² sa²kxai³lu² Pas²kwa³nxe³je³na³kxai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³, than²kxi²sa²tã³sxā³ sa²nū¹xi¹nx2ti³to³hxai²na¹ta¹ti²ti¹. Hĩ¹na² jā¹nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Yā¹jah¹lo²tã³ than²kxi²sa²tã³sxā³ sa²nū¹xi¹nx2ti³te²la¹ji¹? Je³su²jah³lai²na², Ju³te²a² nū³ka³txai²na² a²si³yxau³ka³khai³xai²na² than²kxi²sa²tã³sxā³ sa²nū¹xi¹nx2ta¹ju³ta³nū³a² ten³nxa²lxixaxa³ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

40 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹, kã²n² i³wxan¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lai²na² ten³ti³hex1sa²sin¹nxān³nhai¹. Yxān¹ta¹, Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ ten³sa²sin¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Ba³ra³ba²sah³la² kã³su²lhā³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

19

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² sa²kxai³lu² i³kwa³na³ka³tu³, Je³su²jah³la² sa²so¹sxā³ i³ta³lo³wai¹ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Ain¹ka³tu³, so³ta²to² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wai³lxā² so¹sxā³, wxa²xu³kxain¹sxā³, Je³su²jah³lai²na² a²ne³ka² ũ³nhe³hēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, wā²la² sau¹saun¹ka³lo³a² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³txa² ũ³whi²kxi²nha²ka³lo³hũ³ka³lo³a² ũ³whi²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Ain¹ka³tu³, ā³yau³son³kxain¹ka³tu³, i³sa²nēn¹kũ²ki¹lxot3sxā³ i³wai³ka³si³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹te²si¹lxi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹te² si³yxau³kat3si¹lxi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, ye³ka³lxa¹txi³ wxa²ne³su²lain¹to³ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxe³nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, a³li³xi³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² āh¹ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— I³ne³ka²sah¹lxi³xi¹. Je³su²jah³lai²na² wxa²yen³nāu³a¹ wā²na³ūh¹xi¹nx2ta¹i¹. Jah¹lai²li² kō³nxe³ti³ kã³ju³ta² hai³txi³ i²a¹jah¹lo²sxa³i¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²syē¹nx2ti³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² a³li³ye²ta¹hxai²hē¹la². Wai³lxa³ka³lo³ai²na² ne³hē¹nha²sxā³, wā²la² sau¹saun¹ka³lo³a² wi²kxi²nha²sxā³, a³li³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³hē¹li¹, jah¹lai²na² wi¹li²jah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la²,

6 Yxān¹ta¹, wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³ti³nāu³xain²txi³, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xain²txi³, Je³su²jah³lai²na² i²ain¹tāu³kāin² i²wxan¹te³nah¹lxi¹:

— Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³txa²sī¹nhē³li¹. Hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³txa²sī¹nhē³li¹. Ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxā²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² so¹jah³lxi³sxā³ hi³sa³ka³txa² su²lhā³jah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, jah¹lai²li² kō³nxe³ti³kāi³ju³ta² hai³txi³i²a¹jah¹lo²sxa³i¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²sye¹nx2ti³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la²,

7 Nxe³nxā²ha¹te¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹, i³wā²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²na² e³jau³xa² on³txi³hex¹jau³sxa³i¹. “Txai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²ta²sa¹i¹.” Ain¹sī¹nhxai²na²hē³li¹. Nxe³jau³xai²na², on³jau³sa²sī¹nxā³i¹. Nxe³ha²kxai³, su²lhā³tain¹sī¹na¹ju³ta² wain³sīn¹na³li¹. Su²lhā³tain¹sī¹na¹ju³ta²nū³a², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ha²teh³nxā³nxā² i³kwa³na³sa²sīn¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ te²yā¹nxe³te²lox3nha²sxā³ i³ye³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, su²lhā³tain¹yah³lxi³hē¹li¹.” Sa²sīn¹ta¹hxai²hē¹li¹. Jāx1nha¹ju³ta² ten³sa²sīn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³nxā²ha¹te¹, nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³lai²na² ain³kxain¹ka³tu³, ā²la²kāin² yuh³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 9 Ain¹ka³tu³, sxi²hai²na² ā³wi²xi²ka³tu³, i³ye³sxā³, Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Īh¹nū¹la³ta³ yxau³jah¹lo²sin¹ji¹? Ain¹ta¹, Je³su²jah³lo²kxai³ wān³txi³la³yau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ hai³txi³ i³wā²lū³xi²ta¹hxai²nxa²hē¹la². 10 Nxe³nxā²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i³wā²lū³xi²sa²nxān³te²la²xā³? Txai²na² lxi²kan¹te²sa¹i¹. Na¹ha²kxai³, i³kwa³na³ai¹na¹kxai²nān²tu³, su²lhā³nxā²sī¹hai¹na¹ju³su² e³a¹kxai²nān²tu³, su²lhā³nxain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹, sa²than²kxi²sa²tā³sī¹hai¹na¹ju³su² e³a¹kxai²nān²tu³, sa²than²kxi²sa²tā³nxain¹tu¹wi¹. Txai²na² hxi²kan¹khai¹te²sa¹i¹. Nxe³na¹ju³tai²na² ā³ne³wxen¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

11 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxet3sā¹lxi¹. Wxa²hxi²ka¹nīn¹ju³tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³u¹tai²na² oh¹nāu³a¹ yxau³jah¹lu¹tai²na² ū³hū¹nxain¹ju³tai²la²na³li¹. Nxe²nxān³ke¹la²te²kxai³, hxi²ka¹nhi³nx2nxā³lxi¹. Nxe³ha²kxai³, wi¹kāi³txa²hē³li¹. Nxe²nxān³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³xan³ta³kxi¹nxa²kxa²yan³ti³su², nxe³nxā²ha¹nhai¹. Yxān¹ta¹, Kai³fa²sah³lai²na² wā³nxīn¹te² si³yxau³ka³x3khai³su² jah¹lai²na², wxa²hxi²ka³nāu³a¹ ā³yū³syā¹nxain¹te¹ni²ti¹. A²nxe³jah¹la², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ sa²yo²ā³sxā³kāi³sxā³ ā³yū³syā¹nxain¹te¹ni²ti¹. Ain¹ju³su², ā²la² kō³nxe³khai¹nxe³txi³ kāi³ain¹na³li¹. Jā¹nxain¹ju³su², ain¹na³li¹.

12 Nxe³jau³xai²na², Pi³la²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² ain³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² sa²than²kxi²sa²tā³ti³ten³khai¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹ yxo²sa²te¹txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la² sa²than²kxi²sa²tā³sīn¹txa³hē¹la². Sa²than²kxi²sa²tā³in¹kxai²nān²tu³, hai³txi³txa²wā¹hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³khai³xa² Se²sa³jah¹la², a²ya³lhxa³lxi¹. A²nū²a² i²lu³te²a² i³ye³kxai²nān²tu³. “Txai²na² hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³khai³sa¹i¹.” A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Se²sa³jah¹la² i³kox1kō¹son²kxi²jah¹lo²su² hū³nx2na³li¹. Jā¹nxe³jah¹lo²su² na³li¹, Je³su²jah³lo²su¹. Nxe³ha²kxai³, sa²than²kxi²sa²tā³sīn¹txa³hē¹li¹. Ya³nxā²sīn¹na¹i¹. Se²sa³jah¹la² i³xan³ta³kxi¹nxa²kxa²yan³ti³su², nxa²sīn¹na¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

13 A²nxe³jau³xai²na², Pi³la²jah³lai²na² ain³kxain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² tē³sxā³, ha³lo²a²a³li³ka³tu³, tah³lxa³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txa² wān³txa² a²i²lxa² Ka³ba³ta²ka³txa², ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ka³txai²na², Kxān³su² Pi³la²jah³lai²na² ā³wxe³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, a²nū²a² i³lxa³thi¹nxa³te²a², i²li³te²su²te²a², so³ta²to² nū³ka³txa² ā³yū³ain¹kxe³nū³su²te²a², a²ha³lo²a² Pi³la²jah³lai²na² wā²nxū¹hain³nha²sxā³ i³kwa³na³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². “Jah¹lai²na², su²lhā³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.” Ta³nxā², “Sa²than²kxi²sa²tā³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.” Ta³nxā², nxe³sxā³ Pi³la²jah³lai²na² wā²nxū¹hain³nha²sxā³ i³kwa³na³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Hī¹na², jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah¹la² ha³lo²a² wā²nxū¹hain³nha²te¹lhxā³ Pi³la²jah³lai²na² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². 14 Nxe³hī¹na², Pas²kwa²nxe³te³na³kxa² a³lan²ti³hī¹nai²tā² i³yū¹li²nxa³ta³lxa² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxā²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹, Ju³te²a²nū³ka³txai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²hxi²kan¹txa² si³yxau³ka³txa² i²jah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². 15 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jah¹la² ū³nū³hā³lo²sa²tā³sxā³, hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³txa²sī¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxā²ha¹te¹, Pi³la²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²hxi²kan¹txa² si³yxa³ka³txa² hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ su²lhã³aj³ju³ta³nũ³a² wain³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hê¹la². Yxãn¹ta¹, wã³nxĩn¹ta² si³yxa³ka³ti³nãu³xai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Kwa²nhi¹lxi¹. Txa²nũ³ka³txa² hxi²kan¹ta² si³yxa³ka³txa² Se²sa³jah¹lo²so¹lxin³sĩn¹na³li¹. ã³xa²yũ³sĩ¹nxa³i¹. Ain¹ta¹hxai²hê¹la².

16 Ain¹ka³tu³, Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²so¹ti³hitlxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² hxi²ka³nãu³a¹ ã³yũ³yhain¹ta¹hxai²hê¹la². Hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ su²lhã³ain¹ju³ta³nũ³a² ã³yũ³yhain¹ta¹hxai²hê¹la². Nain¹ka³tu³, Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu¹, Je³su²jah³la² sa²so¹sxã³tê³sxã³ a³li³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

Hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ a³li³ain¹ju³su²

17 Te³nah¹lxi¹, Je³su²jah³lo²kxai³lu¹ hi³sa³ka³txa² sa²ka³la³ki³hêt¹so¹nha²sxã³ ã³nxai³ta¹hxai²hê¹la². He³lo²a²ko³xa² a²i³lxa² Txa²wã¹ne³ka³lo³a²je³na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² i³yĩ¹li²ju³xa² Ko²ko³ta³jen³su² nxe³je³na² ã³nxai³ta¹hxai²hê¹la².

18 Nũ³ã¹, hi³sa³ka³txa² i³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ Ain¹ka³tu³, a²wi¹nê³tãu³a¹ a²nũ²a² ã³xa² ka³na³ka³nat3sxã³ i³hxi²ki¹i², a²wã³tãu³a¹ a²nũ²a² ã³xa² ka³na³ka³nat3sxã³ i³hxi²ki¹i², nain¹ka³tu³, wi³wi³tot3sxã³ Je³su²jah³la² i³hxi²ki¹i², nxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la². 19 Nxe³ju³ta², Pi³la²jah³la² i³kwa³na³sxã³ wãn³txa² i³yĩ¹li²ju³xa² hi³a³ka³lo³a² ã³wha²li¹lhã³ hi³sa³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ne³ka³lo³ka³nãu³a¹ i³yĩ¹ne³hê¹ta¹hxai²hê¹la². Û³wha²li¹lain¹ju³xai²na²sa¹:

— Je³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thĩ³na² ton¹jah¹lai²la¹i¹. Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² hxi²kan¹ta² si³yxa³ka³khai³xai²la¹i¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la². 20 Nxe³ju³xai²na², Ju³te²a² nũ³ka³txa² wãn³txain¹txi³ ã³wha²li¹li², wãn³txa² yau³xã³xa² la³ti²yau³xain¹txi³ ã³wha²li¹li², ã³xa² wãn³txa² yau³xã³xa² Kre²ka² nũ³ka³txa² wãn³txain¹txi³ ã³wha²li¹li², ain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³je³na² ha³lo²a² Je³su²jah³la² i³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ Je³ru³sa³lê²thĩ³na² sxi²ha² kãin¹khai¹nxe³thĩ³na² un¹ta³kxi²nxã³jen³su² ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ha²kxai³, ã³wha²li¹lain¹ju³xai²na² a²nũ²a² ka³lxai²ti³ka³txa² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²nũ³ka³txa² i²ain¹ta¹hxai²hê¹la². 21 I²ain¹ka³tu³, wã³nxĩn¹ta² si³yxa³ka³txa²nãu³xa² wãn³txi³kxai³lu¹, Pi³la²jah³lai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² ã³wha²li¹lin¹ju³xai²na² ã³sa²ya¹txa²sĩ¹nhê³li¹. Û³sa²ya¹tin¹kxai²nãn²tu³, wãn³txa² tah²yau³xa² ã³wha²li¹txa²sĩ¹nhê³li¹. “Txai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² hxi²kan¹ta² si³yxa³ka³khai³sa¹i¹.” Jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² e³ain¹sĩn¹ta¹hê³li¹.” Nxe³ju³xai²na² so¹lxĩ³, ã³wha²li¹lhã³ i³yĩ¹li²nê³hêt¹ja³sain¹sĩ¹nhê³li¹. Ain¹ta¹hxai²hê¹la².

22 Yxãn¹ta¹, Pi³la²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹, i³wã²lũ³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² ã³wha²li¹la¹ju³xai²na², hãĩ¹nxe²yxa³tu¹wi¹. Û³sa²ya¹txã³lho³li¹. Ta¹hxai²hê¹la². 23 Nxe³na²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² i³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ ã³wha²li¹la¹ju³xai²na² sa²kxai³lu² ha¹li¹ jah¹la²nãu³xa² sa²kxai³lu², Je³su²jah³lai²na² a²wã²lũ³ka³lo³a² wi²kxi²nha²ka³lo³a² wxa²sa²so¹te²tu³ ai³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Yxãn¹ta¹, a²ha³la³se³nãn¹ta³ka³lo³a² wã³kon³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³ka³lo³ai²na² hãĩ¹nxe³sxã³ wxa²xu³ka³lo³su² ta¹hxai²hê¹la². Û³yxã¹ka³lo³su² ta¹hxai²nxã³hê¹la². 24 Ain¹ka³tu³, so¹ta²to² nũ³ka³txai²na² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta³ka²lo³ai²na² wã²la² wi¹khai¹nx2na³li¹. Sa²ten²txi²te²txai³ya³sah¹lxi²txã³hê¹li¹. Hãĩ¹nxe³sxã³ tah³lxa² wê³sa² o²la³kxi²sxã³ wã²nxũ¹hain³nha²kj³tu¹wi¹. Ain³nha²kj³jah¹lo²nũ³a² ka³na³ka³na³jah¹lo²nũ³a² a²wa³kxên³yah³lo²nũ³su² tu¹wi¹. Nxe³yhain¹ta¹hxai²hê¹la². Yhain¹sxã³, jã¹nxain¹ta¹hxai²hê¹la². Ain¹ka³tu³, Sũ³na² ha³te³gh³nxã³nxã² kxã³nxi¹nu¹ta²kxai³ ã³wha²li¹la³kxi²nê³ta¹hxai²ti³ai²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã²la³ka³lo³a² wxa²sa²so¹te²tu³ ai³li², txa²ha³la³sê³nãn¹ta³ka³lo³a² sa²kxai³lu² tah³lxa² wê³sa² o²la³kxi²sxã³ a²wa³kxên³yah³la² nũ³hain³nha², sain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²ti³ai²tu³wa². Nxe³ju³xai²hxi²txi³ jã¹nxe³sxã³ hĩ¹na² so¹ta²to² nũ³ka³txai²na² kãĩ³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

25 Yxãn¹ta¹, hi³sa³ka³txa² a²si³ka³lah³yu³ta² Je³su²jah³la² a²hã³ka³na² sax3nũ², a²hã³ka³na² ha³lĩn³ta³ka³lxa² sax3nũ², Ma³ri²a²ka³lxa² Klo²pah³la² sxe³xa³ka³lxa² sax3nũ², Ma³ri²a²ka³lxa² Ma³ta³lê²na³ka³lxa² sax3nũ² nxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la². 26 Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ i²sxã³ a²hã³ka³na² i²ai¹nha²kxai³, a²sa³wi³sxa² a³ixi²khai¹nxe³kxah³lo²su² jah¹la² i²ai¹nha²kxai³, ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hã³ka² nxe³nxĩ¹, jah¹lai²na² wxa²wêt³sũ³na³li¹. I²txu¹ni¹. Je³su²jah³la² wãn³txa², a²hã³ka³na², nxe³ta¹hxai²hê¹la².

27 Nxe³nũ²la² ha³na³ka³lxi³ i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txi¹. Ta¹ka³lxai²na² wxa²hã³ka³nu²hũ³na³li¹. I²txa²hê³li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa², a²sa³wi³sxai²na², nain¹ta¹hxai²hê¹la². Nain¹sxã³ kwên¹ta²kxai³ a²sa³wi³sxai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² a²hã³ka³nai²na² ã³tê³sxã³ sxi²ha² ã³wih¹sxã³ yxa³sxã³ sa²hau³kot3sa²tê³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² i³yau¹i³ju³su²

28 Nxe³na²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² a²ê³nãn¹ju³xai³lu¹:

— Hī¹na², txa²wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²na¹xā¹. Nxe³ha²kxai³ a²yo²a² e³te³nah¹lxi¹:

— Ya³lxu²sa²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², kxā²n¹hxī¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² ha³te³h³nxā³na² ū³wha²li¹ja³xau³hxai²tē¹xī jā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²hē¹la².

²⁹ Nxe³ka³tu³ta¹, yain³txa² yau³xa², ū²va²yau³xa² khon³sxā³ ka³yha²ja³xa² kwa³ta³lē³na² yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, a²nū²a² kwa² yxau³te²su² te²a² i³yi²lho¹tū³xa² sa²so¹sxā³ ka³yha²ja³xa² ū³hū¹kxa²sai¹sxā³, hi³sa³ka³txa² wa²tāi¹tāi¹ka³txa² ū³ki³wi²kxa²so¹sxā³ tē³sxā³ Je³su²jah³la² a²yo²a² ū³h³yo²te³ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². ³⁰ Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu², i³yi²la³kxi² i³na²ta³lun²yain¹te²ka³ka¹:

— Txa²wi³na² wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²na¹i¹. Nxe³ka³tu³, i³ku³thu²nha²sxā³, a²wi¹tāu³a¹ a³li³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ū³txi²ta³nā³tau¹tain¹ja³su²

³¹ Nxe³hī¹na², sa²ba³to³ nxe³ju³ta² ā²la² hxi²kan¹khai¹nxe³te² sa²ba³to³ nxe³ju³ta² a²sū²ta³ti³kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² hxi²waun³ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Hxi²waun³ta³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ka³nxa³ha²txai²na² Sa²ba³to³ nxe³ki³ju³tu³a² a²hxi²kan¹khai¹nxe³ki³ju³ta²nū³a² ā³yōn³ki³tu³wi¹. Kj³sa³kxai³, ya³lu²te²nāu³xa² nū²a² hxi²ki¹la³kxi²sxā³ hi³sa³ka³txa² sa²ka²la¹hēt¹sxā³, Sa²ba³to³ nxe³ju³ta²na² e³lē³na² wxe³kxi²nē³te³ji¹khi³. Ha³lo²a² yxo²ha³kxai²na² ā³kho³kxi²nē³kxa²yan³ti³su² nxe³nxa²ha¹nha²khi³. Kj³nhai¹. Ain¹ja³su², hxi²waun³ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxin¹kxa²yan³ti³su², ā³wxā³sxā³, Pi³la²jah³la² i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² i³hxi²kī¹la³kā¹in¹kxah³lo²nāu³xa², txa²wā¹su³ya³ta³la³ka³txai²na² whāi²na¹ i³su³āu²la³kxā¹sxā³ su²lhā²ti³hi¹txa²sxā³ ya³lu²te²nāu³xa²nū²a² sa²so¹ti³hi¹txa²sī¹nhē³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, Pi³la²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Hai³yo¹. Jā¹nxa¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². ³² Nxa²ha¹te¹, Pi³la²jah³la² i³ka³na³nxa²ha¹te¹, so³ta²to² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² hi³sa³ka³txa² ā³tū³xain¹tāu³, a²nū²a² ā³xa² ha¹lin¹te²nāu³xa² Je³su²jah³la² i³hxi²kī¹la³kxi²yain¹kxah³lo²nāu³xa² yxau³tāu³a¹ ān³tū³xain¹tāu³, a²wi¹lhi¹nān¹jah¹lain²txi³ i³su³āu²la³kxā¹sxā³ i³ya²lu²ti², ān³ta³lo³hēn²ti³ja³h¹lain²txi³ i³su³āu²la³kxā¹sxā³ i³ya²lu²ti², ain¹ta¹hxai²hē¹la². ³³ Ain¹ta¹, Je³su²jah³la² yxau³tāu³a¹ ā³tū³xain¹tāu³:

— Ya³lun²ta¹. Ain¹sxā³ i³su³āu²la³kxā¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². ³⁴ Yxān¹ta¹, so³ta²to² nū³ka³txai²na² ka³na³ka³na³jah¹la² yu³la² a³lu²ta²wxi²a² tē³sxā³ Je³su²jah³lai²na² a²ti²ta³nā³yu³ta¹na² ū³txi²ta³nā³ja³lxu³kxi²sxā³ ū³tau¹tain¹ka³tu³, kwēn¹ta²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ka³ni², i³yau³xa² ha³li³ka³ni² ye²ta¹hxai²hē¹la².

³⁵ Ha³lo²ai²na² a²nū²a² i³sxā³ i³hen³txi³sa²sīn¹na²hē³la². Nxe³sa²sīn¹ja³su², i³ye³kxi²ti³hi¹txa²lxi³sīn¹na²hē³la². Wān³txi³tu³ yxo²i³si¹nx2ti³ja³nū³su² i³ye³kxi²ti³hi¹txa²lxi³sīn¹na²hē³la². A²nxe³jah¹lai²na², i³ye³kxi²sa²sīn¹jah¹lai²na². Wān³txi³khai³xa² so¹lxi³ e³jah¹lo²su² sīn¹na³la².

— Ha³lo²a² wi¹lī³sxā³ wān³txi³tu³ i³ye³kxi²nx2ta¹i¹. Nxe³sa²sīn¹na²hē³la². ³⁶ Kxā²n¹hxī¹nu¹ta¹kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³te³h³nxā³nxān¹ja³u³kxai³lu¹:

— Jah¹la², hai³txi³ txa²wā¹su³a²nāu³xa² su³ka³na³ka³na²te²su³a² ha³ta³nxān²txi³ i³su³āu²la³kxai¹na³lho³li¹. Nxe³ja³u³xain²txi³ ha³te³h³nxā³nxān¹ja³u³su² ha²kxai³, ha³na³ka³lxi³:

³⁷ — Ū³tau¹tain¹kxah³la² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³ja³u³xain²txi³ ha³te³h³nxā³nxān¹ja³u³su² ha²kxai³, ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ja³u³xau³hxai²tē¹xī jā¹nxe³sxā³, kwēn¹ta¹na² a²ya³la²tu³ kāi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Je³su²jah³la² tah³lxa³kē¹na² sa²nī³kxain¹ja³su²

³⁸ Nxe³nxa²ha¹te¹, Jo³se²ah³la² A³ri³ma³te²a³thi³na² ton¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la² a²sa²wit³sxu² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xa² yuh³lxi³yhu¹ja³su² hāi¹sū³ni²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², Pi³la²jah³lai²na² wxā³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la²nū²a² sa²ka³na³kxi²sah²lxun¹nhai¹. Hāi¹nxū¹sē¹li¹. Jo³se²ah³la² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³lu¹:

— Hāi¹nxū¹nxa²ha¹i¹. Jā¹nxe³sē¹li¹. Pi³la²jah³lai²na² wān³txa², ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Jo³se²ah³lai²na² sa²kxai³lu², hi³sa³ka³txa² ā³tū³sxā³, Je³su²jah³la² nū²a² sa²ta²la³kxi²sxā³ sa²ka³na³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². ³⁹⁻⁴⁰ Nxe³ju³ta², Ni³ko³tē²yah³lo²su², kxā²nxi³kxai³ Je³su²jah³la² ka³nxa³ta² ha³la³ka³lxa³lon³kxi²jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, kwēn¹ta¹na² ā³wxā³sxā³, hī³ne³kka² wi¹lū³khai¹nxe³tē³kka² ha³ti²a² kām²te³na² wxa²ne³ki¹sxā³ ah³sxā³ tē³sxā³, Jo³se²ah³la² ā³tū³xi²yha¹te²lon³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, ha¹lin¹jah¹lo²nāu³xai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² nū²a² sa²so², hī³ne³kxai²na² wi¹lū³tē³kxain¹txi³ sa²so² ya³sxā³, whāi²na¹ wā²la² a³lu²khai¹ka³lo³a² sa²wā³lāu²kxi²ta³lun²ya³ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² nū³ka³txa² a²nū²a² ya³lu²te²a² sa²nū³kxi²kxa²

ya¹nxe³te³lhxã³ kãi³ain¹ta¹hxai²hê¹la². 41 Nxe³ha²kxai³, ha³lo²a² î³hxi²kî¹la³kxain¹ko³xa² ya³nû³ta³ko³xa² ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³ko³nãu³a¹, tah³lxe¹ê¹na² ta²hê³na² wa³nûn³tê¹n³su² tê³na² a²nû²a² ã³xa² nû²a² sa²wi¹sxã³ sa²nî³kxai¹nxa³tê³na² ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³tê³na², Je³su²jah³la²kxai³ sa²nî³kxain¹ta¹hxai²hê¹la².

42 — Ka³nxa³ha²txai²na², Pas²kwa²nxe³je³na³kxa² wa³kxê³ngon³ki³tu¹wi¹. Tê¹nai²na² u¹lxã³tê³na² sa²wi¹ya³sê¹li¹. Ain¹sxã³, Je³su²jah³la² sa²nî³kxi²ya³ta¹hxai²hê¹la².

20

Kwã³kxa²sxa³sxã³yũ³nî¹ye²nxa³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ to³mîn²ko³ nxe³hî¹na² î³yũ¹li²nxa³ta³lxa¹, Ma³ri²a³ Ma³ta³lê²na³ka³lxa² kwã³kxai²na² î²te³lhxã³ wxã²ta¹hxai²hê¹la². Wxã²ka²tũ³ tah³lxa² ha³la³je¹nãu³a¹kxai³tã² ã³yo²tî¹ne³tî¹xa² yũ³ye²ta¹hxai²nxa³hê³la². 2 Nxe³ha²kxai³lu², Ma³ri²a³ Ma³ta³lê²na³ka³lxu³kxai³lu¹ î¹ã³nũ²la² ã³ni³hi² ã³wa²lhxã³ Si³mãu³ Pe²jah³la² î³ha¹txi², a²sa³wi³sxa² ã³xa² Je³su²jah³la² a³lxik²kxah³lo²su² jah¹la² î³ha¹txi², nxe³yhain¹ka³tu³ î³ye³kxain¹te³nah¹lxî¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai¹tã² O²kxi²sa²tã³kxi²nê³lain¹te²nûn³sin²ju²li¹. Îh¹nũ¹la³ta³ sa²tã³kxi²nê³lain¹te²sin²ta²ku², na¹hê²li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

3-4 Nũ²la², Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu², a²sa³wi³sxa² ã³xa²na² sa²kxai³lu² ain¹sxã³ aun³ti² ã³ni³hi² kwã³kxa² yxau³tãu³a¹ tî³xain¹ta¹hxai²hê¹la². A³ni³hain¹nũ²la², a²sa³wi³sxa² ã³xa² sa²kxai³lu² ã³ne³ka²ta¹kxain¹ka³tu³, kwã³kxa² tî³xain¹nũ²la², 5 Tah³lxe¹ê¹nãu³a¹, a²yo²we³sxã³ ã³ni³si³ka³tã³wxe³ain¹sxã³ ã³ye²ka³tî³sxã³ î²ain¹tãu³, wã²la² wxa²ki³wã³lãu²kxi²nha²ka³lo³a² so¹lxî³ sxa³nih¹ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹, a²ê¹nãu³a¹ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². 6-7 Nũ²la², Si³mãu³ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² î³hi²tî² tî³yhain¹ka³tu³ ã³wi¹sxî²khaix¹nũ²la², wã²la² wxa²ki³wã³lãu²kxi²nha²ka³lo³ai²na² ha³na³ka³lxî³ a²yuh³nãu³a¹ sxa², ya³lu²te²a² ne³ka² wxa²ni³wã³lãu²kxi²nha²ta²kxi²lo²ai²na² ha³na³ka³lxî³ a²yuh³nãu³a¹ sxa², nxe³ye²ta¹hxai²hê¹la². 8 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³sxa² ã³xa² sa²kxai³lu² ã³ne³ka²ta¹sxã³ kwã³kxai²na² tî³jah¹lai²na² sa²kxai³lu², tah³lxe¹ê¹nãu³a¹ ã³wih¹nûn³ka³tu³, ha³lo²a² kwên¹taï²na² î²ha²kxai³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²jau³xa² yxo²ta¹hxai²hê¹la².

— Hai³yo¹. Je³su²jah³la² ka³ten³su² î³sa²yxau³xin²ju²na¹. Nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hê¹la². 9 Ain¹ka³tu³ ha¹lin¹jah¹la²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² ain³kxain¹ta¹hxai²hê¹la². Ain³kxain¹sxã³, î³ye³kxi²nhaix¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Hî¹na² so¹lxî³ Sũ³na² ha³teh³nxã³nxã³nã³jau³xau³hxai²tê¹xî²tã² ã³ne³wxe³na¹nhã¹. “Je³su²jah³la² ya³lu²kxan²tî³ ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.” Nxe²ta¹hxai²hê¹na¹. Nxe³jau³xau³hxai²tê¹xî²tã², kxã³su² ã³ne³wxe³hxain¹nxa³hê³na¹. Kwên¹taï²na² so¹lxî³ ã³ne³wxe³na¹nhã¹. A²ya³la³tu³ Je³su²jah³la² ka³ten³su² î³sa²yxau³xin²ju²na¹. Pe²jah³lain¹txi³, a²sa³wi³sxa² ã³xain²txi³ a²ê¹nã³nã³jau³la² ta¹hxai²hê¹la². 10 Ain¹ka³tu³, a²sa³wi³hã³lxî³nãu³xai²na² sxi²ha² ã³wã³la² wi³xain¹ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² Ma³ri²a³ Ma³ta³lê²na³ka³lxa² î²jau³su²

11 Yxã¹ta¹, Ma³ri²a³ Ma³ta³lê²na³ka³lxa²na² sa²kxai³lu² nûh¹ tah³lxe¹ê¹na² yxo²ka³teh³xa² yxau³sxã³ î³nã³ta¹hxai²hê¹la². Î³nã³ka³tu³, tah³lxa³ka³txa² ê¹nãu³a¹ ã³ye³ka³tî³sxã³ î²tãu³, a²nũ²a² oh³xan¹jah¹la²nãu³xa² ha¹lin¹jah¹la²nãu³xa² sa²kxai³lu², wã²la² hã³ta³ka³lo³a² wi²kxi²lã³nha²ya³jah¹la²nãu³xa² sa²kxai³lu² yxau³ye²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te²nãu³xa² î²ta¹hxai²hê¹la². Hai³txi³ Je³su²jah³la² nũ²a² yxau³ye²ta¹hxai²nxa³hê¹la². 12 Yxã¹ta¹, ka³na³ye²kxa² si³yo³na¹ yã³ntai²na² a²ne³ka³nãu³a¹ a²wa³ya³ka² ka³na³ka³na³jah¹la² ã³wxe², ha³na³ka³lxî³ a²yu³kxa³nãu³a¹ a²wa³yã³ka² ka³na³ka³na³jah¹la² ã³xa² ã³wxe² nxe³ye²ta¹hxai²hê¹la². 13 A²nxe³jah¹lo²nãu³xai²na² wã³ntxi³kxai³lu¹:

— Îh¹nxe³kxa²yan³tî³ta³ î³nã³nhîm¹ji¹xî¹? Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, ta¹ka³lxai²na² wã³ntxi³kxai³lu¹, î³wa²lũ³xain¹te³nah¹lxî¹:

— Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³ai³tã² O²kxi²sa²no¹kxi²sain¹te²nûn³sin²ju²li¹. Îh¹nũ¹la³ta³ sa²no¹kxi²sain¹te²sin²ta²ku², ai¹na¹nhai¹. Ko³nxe²nx3nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

14 Yxã¹ta¹, hî¹na² Je³su²jah³la² sax3nûn³sxã³yxau³yain¹ta¹hxai²hê¹la². Nũ²la², ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² î³ye³ta³lun²nũ²la², sa²wa³tî³nha²tãu³ Je³su²jah³la² î²ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹, ã³ye³wxe³xi²ta¹hxai²nxa³hê¹la². 15 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wã³ntxi³kxai³lu¹:

— Txu¹hã³. Nxet3sã¹hxi¹. Îh¹nxe³kxa²yan³tî³ta³ nã³kxîm¹ji¹xî¹? Îh¹te²ta³ ten³sxã³ nã³kîm¹ji¹xî¹? Ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹ ta¹ka³lxai²na², hai³txi³ Je³su²jah³la² ã³ye³wxe³xi²nxa³kxe³su²:

— Hai³sxa³ wê³sa³ko³xai²na² wa³kxên³yah³lo²sin²tã¹. A²ê¹nãu³a¹ nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³kxe³su², e³te³nah¹lxî¹:

— Nxet3sã¹lxî¹. O²kxi²sa²no¹kxi²san¹kxai²nãn²tu³, a²hxi²kî³lxa² î³yau¹ũ³sê¹li¹, sa²no¹in¹ju³ta²su¹. San¹kxai²nãn²tu³, ya³lu²te²nũ²a² sa²so¹xi²te³lhxã³ nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hê¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³lai²na² e³te³nah¹lx¹:
 — Ma³ri²a³ka³lxāi³. Ta¹hxa¹hē¹la². Nxe³ka³tu³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu²
 sa²wa³tj³nha¹xi²tāu³, e³te³nah¹lx¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ta¹hxa¹hē¹la².

17 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— I³sa²txa³hē¹ni¹. A¹hī¹na² Txa²wī³na² yxau³tāu³u¹tai²na² ka³la³xi²sxā³ ā³wxe³ta³lun²nxa³xi¹.
 Na¹ha²kxai³, i³sa²txa³hē¹ni¹. Ye¹nxa²ha¹xī¹. Na¹ha²kxai³, I³txu¹ni¹. Nīn¹kxai³nān²tu³,
 txa²wā³tā³nāu³xa² a³ya³txi²sxā³ I³ye³kxi¹txai¹nhē³ni¹. I³ye³kxai¹nīn¹te³nah¹lx¹: “Je³su²jah³la²
 wān³txa², nxe³te³nah¹lx¹: ‘Je³su²jah³lo²na¹xai²na² ka³la³xi²sxā³, Txa²wī³na² yxau³tāu³a¹
 ā³nxī³na¹tū¹xī¹. Nxe³na¹ha²kxai³, Txa²wī³nu²su² ha²kxai³, Wxa²wī³nu²su² ha²kxai³, Txa²sū³na²
 Si³yxau³tāu³su² ha²kxai³, Wxa²sū³na² Si³yxau³tāu³su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² yxau³tāu³a¹
 i³na¹tu¹wi¹.’ ” Nxe³na¹jau³xai²na² txa²wā³tā³nāu³xa² I³ye³kxi¹txai¹nhē³ni¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxa¹hē¹la².

18 Nxe³nxa²ha¹te¹, Ma³ri²a² Ma³ta³lē²na³ka³lxai²na² sa²kxai³lu², ā³nxī³nxa²ha¹te¹,
 a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xā² i³ha¹txi²sxā³ I³ye³kxai¹te³nah¹lx¹:

— Nxe³jah³lxī³sa²lx¹. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i²a¹li¹. I³ye³kxi²sain¹na²li¹. Sain¹te³nah¹lx¹:
 “Je³su²jah³lo²na¹xai²na² ka³la³xi²sxā³ Txa²wī³na² yxau³tāu³a¹ ā³nxī³na¹tū¹xī¹.
 Nxe³na¹ha²kxai³, Txa²wī³nu²su² ha²kxai³, Wxa²wī³nu²su² ha²kxai³, Txa²sū³na² Si³yxau³tāu³su²
 ha²kxai³ Wxa²sū³na² Si³yxau³tāu³su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² yxau³tāu³a¹ i³na¹tū¹xī¹.
 Nxe³na¹jau³xai²na², txa²wā³tā³xai³tā² I³ye³kxi¹txai¹nhē³ni¹.” Je³su²jah³la² sain¹na²li¹. Ma³ri²a²
 Ma³ta³lē²na³ka³lxai²na² wān³txa², ta¹hxa¹hē¹la².

A²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa² Je³su²jah³la² i²ain¹jau³su²

19 Nxe³hī¹na¹, to³mīn²ko³ nxe³ju³ton³ta¹hxa¹hē¹la², Nxe²xai³kxa² ka³nxah³ti³kxai³lu¹
 a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xai²na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹ka³tu³, Ju³te²a² nū³ka³txa² yuh³lxī³yhu¹jau³su²
 sxih²yxo²ai²na² yxo²wī¹la³kxi²nha²ka³tu³, ā³yān³nu²ti²sxā³ yxau³ain¹nxa²ha¹te¹,
 Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹, sxih²yxo²a² yxo²wī¹la³kxi²nha²kxan²ti³ ā³wi¹hū³ain¹ka³tu³,
 kax3nū³kax3nū³no³tē³na¹ sax3nūn³sxā³ ā³wxe³yain¹sxā³ I³ye³kxai¹te³nah¹lx¹:

— Ā³nhāu²no³jah¹lxī³hē¹li¹. Ta¹hxa¹hē¹la².

20 Yain¹ka³tu³, a²hxi²kain²txi³ whāi²na¹ i³yau¹ū³nha², a²ta³nā³tī³nhāin²txi³ i³yau¹ū³nha²,
 nxe³yain¹ta¹hxa¹hē¹la². Yain¹te³na¹, a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² A²hxi²kan¹jah¹la²
 i²ain¹te³na¹ wi¹xon³kxi²khaix¹ain¹ta¹hxa¹hē¹la². 21 Nxe³te³nah¹lx¹, Je³su²jah³lai²na²
 wān³txi³kxai³lu¹, āh¹ I³ye³kxai¹te³nah¹lx¹:

— Ā³nhāu²no³jah¹lxī³hē¹li¹. I³sa²si¹hā³nx2ta¹i¹. Txa²wī³na² i³sa²si¹hā³sa²kxa² yā¹nxe³nx2ta¹i¹.
 Yain¹ta¹hxa¹hē¹la².

22 Ain¹ka³tu³, i³ye³i³ti³hā¹sxā³ I³ye³kxai¹te³nah¹lx¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jah¹la² ā³nxū²kwai³wi¹nx2ti³si¹hain¹jau³su²
 i³ka²la¹txain¹yah³lxī³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ā³nxū²kwai³wi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

23 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxū²kwai³wxe³nx2ti³jah³lo²nū³ā² I³wet¹sa²so¹txain¹yah³lxī³hē¹li¹.
 “Hā³xā¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wxa²kō³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²na³li¹.”
 Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a¹ ā²la² wxa²wa²su¹tain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² i²li³te²su² te²ā³xān²tu³,
 I³ye³kxai¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³: “Hāi³txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wxa²kō³nxe³ti³
 kāi³in¹ju³ta³la³ wxa²wa²su¹txa²nxa³i¹.” Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²kō³nxe³ju³ta² so¹lxī³
 yxau³xai³lai¹nhj³nx2na³li¹. Ta¹hxa¹hē¹la².

Je³su²jah³la² To³me²ah³la² nxe³nyha¹jau³su²

24 Yxān¹ta¹, nxe³hī¹na¹ Je³su²jah³la² ā³yān³te²tain¹sxā³ a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xai²na²
 ā³yān³te²tai¹nhī¹na¹, a²sa³wi³sxa² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxī³ he¹yain¹ta¹hxa¹nxa²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la², a²i³lxā² To³me²ah³lo²su² a²i³lxī³ ā³xa² hau³hau³kon³sxā³ ton²txi³jah¹lo²su²
 nxe³ha²kxai³, Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxī³khai³su² tū³ka³txi³su² jah¹lo²su² ha²kxai³, hxi²ka²
 hxa³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txi³su² jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³te²a² so¹lxī³
 he¹yai¹nxa³sxā³ Je³su²jah³la² i²ain¹ta¹hxa¹nxa³hē¹la². 25 Nxe³kxan¹a¹, a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa²
 wā³kon³tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu², To³me²ah³lai²na² a³ya³ti²sxā³ I³ye³kxai¹te³nah¹lx¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i²si¹na¹hē³li¹. Ain¹ta¹:

— Yxo²²nx2ti³nxa³lho³li¹. A²hxi²ka² whāi²na¹ ū³hxi²kī¹la³kxain¹jē³na¹ i²i²,
 txa²hxi²ka³wē³ha³lxā² wxa²hxi²kō¹li², a²ta³nā³tī³nha² ū³txi²tau¹tain¹je³na² wxa²txi²xo¹i²
 nxe²nxa³tā³lxā¹ yxo²²nxa³lho³li¹. To³me²ah³la² wān³txa², ta¹hxa¹hē¹la².

26 Nxe³ha²kxai³lu¹, ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi²sxā³ a³lan²nūn³tāu³kxai³lu¹
 a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha²nāu³ai²na² āh¹ he¹ye²yhai¹nha²kxai³,
 To³me²ah³lai²na² sa²kxai³lu² he¹yain¹ū³nha²kxai³, ta¹hxa¹hē¹la². Nxe³ju³ta² sxih²yxo²ai²na²

yxo²wi¹la³kxi²nha²kxan²ti³ Je³su²jah³la² ā³yān³te²txi²xain¹ka³tu³ yxau³yai¹nha²kxai³,
i³hen³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³nĥāu²no³jah¹lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² wān³txa²ta¹hxi²hē¹la².

27 Nxe³ain¹ka³tu³, Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³ye³sxā³ To³me²ah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— To³me²ah³lāi³, wxa²hxi²ka³wē³ha³lxi²na² wxa²hxi²ko¹sain³sa¹nha²kxai³,
txa²hxi²ka³na² whāi²na¹ i²sa¹nha²kxai³, ā³nxū³sin²sxā³ wxa²hxi²ka² txa²ta³nā³tī³nĥain²txi³
wxa²txi²xo¹sain³sa¹nha²kxai³, nxe³sē¹li¹. San¹kxai²nān²tu³, wā³txi³sa²txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³
yxō²sē¹li¹. Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxi²hē¹la².

28 Ain¹ka³tu³, To³me²ah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²sū³na² Si³yxau³ka³tāi³. Ta¹hxi²hē¹la².

29 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, To³me²ah³lai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na², To³me²ah³la² i³nxā² kwēn¹tai²na² so¹lxi³ sa²yxō²wet¹sa¹lxi¹. Kwēn¹tai²na²
wxa²ye³na² i²sa¹lxi¹. Nxe³san¹jau³su², sa²yxō²wet¹sa¹lxi¹. Sa¹nha²kxai³ ka³li³hi¹lxi¹.
Yxān¹ta¹, yān³txai²na² a²nū²a² ā³lxi³te²su² te²a² i²la³kxi² txa²ye³na² ye³i²lxi² sai¹nxa³kxan²ti³
sa²yxō²wet¹sa¹lxi¹tu¹wi¹. Sain¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²su² te²a² ā²la² wi¹kon³kxi²sxā³
ka³lih³khai¹xain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxi²hē¹la².

Sa²yxō²we¹jah³lxin¹si¹nx2ta¹jau³su² ū³wha¹li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³su²

30 Hī¹na² txa²wān³txa² ta³lu²na¹wa². Ha³lo²a² Je³su²jah³la² kāi³ain¹ju³ta²
ū³wha¹li¹ta³lu²na¹wa². Yxān¹ta¹, a²yen³kxi³ ā³xa² nū³kxūn²te² ā³xa² ka³lxa¹te²a²
kāi³ain¹nūn³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te²su² te²a² txā¹nxi²na² ū³wha¹li¹nxa³hē³la².

31 Yxān¹ta¹, jau¹xai²na² so¹lxi³ ū³wha¹li¹la³kxi¹nx2ta¹hē³la². A²ya³la³tu³
wān³txi²tu³ sa²yxō²we¹jah³lxin¹si¹nx2ta¹jau³su² ū³wha¹li¹la³kxi¹nx2ta¹hē³la².
Nxe³nx2ta¹ha²kxai³, Je³su²jah³la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lo³kxah³lo²su² na³na¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ A²tah²hah³lo²su²
na³na¹. Nxe³jau³xai²na², sa²yxō²we¹tain¹yah³lxin¹si¹nx2ta¹jau³su² nxe³ya³nx2ta¹hē³la².
Sa²yxō²we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau³xai³yah³lxin¹tu¹wa².
Jā¹nxe³te³lhxā³ya³nx2ta¹wa².

21

A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² Je³su²jah³la² ā³yān³te²ti²jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³kxai³lu¹ Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu¹ a³ya³txi²xain¹sxā³ āh¹
a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ā³yān³te²txi²xain¹ta¹hxi²hē¹la². I³ye³na² Ti³be³ri²a³je³na²
a²yxō²ka³te³nāu³a¹ āh¹ ā³yān³te²txi²xain¹ta¹hxi²hē¹la².

2 Nxe³te³nah¹lxi¹, Si³māu² Pe²jah³la² nxe³ha²kxai³, To³me²ah³la² hau³hau³kon³sxā³ ton¹jah¹la²
nxe³ha²kxai³, Na³ta³na³e²lah³na² Ka²na³thi³na² Ka³li³le²a²ko³xa² nxū²kwai³ye³lan¹thi³na²
ton¹jah¹la² nxe³ha²kxai³, Se³be³te³ah³la² a²tah²nāu³xa² ha¹lin¹ya³te²nāu³xa² nxe³ha²kxai³,
a²sa³wi³ha³lxi³ ā³su²nūn³te²a² ha¹lin¹yah³nūn³te²a² nxe³ha²kxai³, ain¹ta¹hxi²hē¹la². 3 Nxe³sxā³
Si³māu² Pe²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Aī³na² ā³na¹a¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³ha³lxa² wā³kon³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
e³te³nah¹lxi¹:

— Ten³sa²nūn³sin¹nhai¹. Ān³si³tē³la³kxi¹nxa²nha¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la². Ain¹ka³tu³,
ka³nain¹ka³tu³, ka²no¹a² kāin²ta³ka³lo³a² kan³sxā³ ā³wi¹hain¹ka³tu³, ai³na² o²la³kxa¹
a³la²nain¹ta¹, hai³txi³ ka³na³ki²te²he¹la³ko³ sai¹ti³he¹xain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². 4 Nxe³nxa²ha¹te¹,
āh¹ ka³nxax³ha²ta³kxai³lu¹ u³je³na³kxa² jū¹nxe² ū³nhe³sa¹xi²nh²ti²kxai³lu¹, Je³su²jah³lo²su²
te²kxai³lu¹ I³ye³nai²na² a²yxō²ka³te³nāu³a¹ yxau³yain¹ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹,
a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² ā³ye³wxe³ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². 5 Nxe³ka³tu³, Je³su²jah³la²
i³kaix¹sa²tā³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²ya³lxa³nāu³xāi³. Aī³na² sai¹yah¹lxin¹ta¹nxe³lhe¹? Je³su²jah³la² wān³txa², ta¹hxi²hē¹la².
Nxe³ta¹:

— Sa²to³kxi²txi³he¹nxe³sīn¹nxa³nha²we¹. A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² wān³txa², ta¹hxi²hē¹la².

6 Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wi¹nx2ti³tāu³a¹ sa³we³la³ka³lo³ta¹li² ā³na¹jxah¹lxu¹le¹? Ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³
a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² a²wi¹tāu³a¹ ā³na¹ai¹nha²kxai³, ai³na² ka³lxa¹khaix¹sxā³ ā³ne³kix³sxā³
ā³wi¹hū³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Sa³txe¹khai¹nxe³yai¹nha²kxai³, hxi²kan¹txi³ sa³we³la³ka³lo³ai²na²
sa²sai¹sxā³ ka²no¹a²ka³lo³a² a²ye³ē³nāu³a¹ so¹sxā³ ū³whi¹so¹ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la².
7 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²sa³wi³sxa² Je³su²jah³la² a³lxi²kxah³lo²su² jah¹la² wān³txi³kxai³lu¹ Pe²jah³la²
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txai²la¹i¹. Ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³, Si³māu²
Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nū² so¹lxi³ nha²kxai³, wā²la² ha³la³sēn¹nān¹ta³ka³lo³a² so¹lxi³
ū³ha³la³wi²kxi²nha²ka³tu³, ka²no¹a² a³li²sin³sxā³ wa²li³sxā³, I³yau³xa² ā³sa²yu³kū³ain¹ka³tu³,
Je³su²jah³la² yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² ā³tū³xain¹ta¹hxi²hē¹la². I³ye³na² u²lxa³ha²kxai³

ta¹hxai²hê¹la². Ain¹ka³tu³, a²wã³kon³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² ka²no¹a² yxau³sxã³ ha³lo²a² ai³ya³u³son³ta¹hxai²hê¹la². ⁸ Ai¹nha²kxai³, sa³we³la³ka³lo³a² ai³na² ne³ki¹ta³ka³lo³a², ka²no¹a² sa²si³ta³i³kũ¹nha²sxã³ sa²si³nxe² tẽ³sxã³ ai³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Ha³lo²a² yxo²hã³na³to³nha²kxai³, ta¹hxai²hê¹la². ⁹ Nain¹ka³tu³, ha³lo²a² a²tain¹ka³tu³, ha³nxe²a² i³tho³xa² i²ain¹ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³tho³xa² a²ne³ka³nah²nũ³a¹ ai³na² yxau², yain³txi³nũ³xa² yxau², nxe³yain¹ta¹hxai²hê¹la². ¹⁰ Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² e³te³nah¹lx¹:

— Ai³na² sa²sai¹yah³lxin¹kxe³su² te²a² kwa² ha³ya³kxa² ha¹li¹ so¹sxã³ ũ³hũ¹sah¹lx¹hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

¹¹ Ain¹ka³tu³, Si³mãu² Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ka²no¹ai²na² wxa²kan³si²sxã³ ã³wih¹sxã³ sa³we³la³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² sa²ha³lo²sa²ta³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³ka³lo³ai²na² ne³ki¹khaix¹ne³ka³lo³a² nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³, ai³na² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² 153 nxe³tũ³ka³txa² nxe³kxa²ha³ta³nxã²ti³, hai³txi³ a²ka³lo³ai²na² sa²ten²txi³sxã³ ã³kho³ta¹hxai²nxa²hê¹la². ¹² Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Wxã³sxã³ i³yain³jah¹lx¹hê¹li¹. Ta¹hxai²hê¹la². Yxã¹ta¹, a²sa³wi³ha³lx¹nũ³xai²na² hã¹nxe³sxã³ kon³to³nxe² yxau³yain¹ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³txai²la¹xã¹. Nxe³jau³xai²na², a²ẽ¹nũ³a¹ i³ye³kxi²nhai¹ta¹hxai²hê¹la². Wxi²kan¹txi³ e³i³ẽ³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hê¹la².

— Wxã¹na², yã¹jah¹lo²ta³nhi¹te³sin²tã³? Nxe³ain¹jau³nũ³xai²na², a²sa³wi³ha³lx¹nũ³xai²na², Je³su²jah³lai²na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²nxa²hê¹la². ¹³ Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² ã³tũ³xain¹sxã³, a²yain³txi³nũ³xai²na² sa²so¹sxã³ ũ³hũ¹ai¹ni², ai³nai¹na² sa²so¹sxã³ ũ³hũ¹ai¹ni², ain¹ta¹hxai²hê¹la².

¹⁴ Nain¹ju³ta², Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lx¹nũ³xai²na² ã³yã³te²txi²xain¹ta¹hxai²hê¹la². Nain¹sxã³, Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²hi¹nã¹te²tu³, ã³yã³ta¹lo³hê²ti²xi²nũ³sxã³, a²sa³wi³ha³lxã² ã³yã³te²txi²xi²ju³ta², ta¹hxai²hê¹la².

Je³su²jah³la² Pe²jah³la² nxe³nha²ju³su²

¹⁵ i³yain³ta³lu²nũ²la², Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹, Si³mãu² Pe²jah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Si³mãu²ah³lã³. Jo³ãu²ah³la² ta²hã³. Nxe³3sã¹lx¹. A²ya³la³tu³ a³lx²i²khaix¹san¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Txa²sa³wi³ha³lxã² wã³kon³tũ³ka³txai²na² a³lx²i²sain¹ju³ta² ã³sen³sai¹khai¹xain¹sxã³ a³lx²i²khaix¹sa²tu³nxã²ji¹? Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. ã³ya³lx¹nxa²ha¹nhai¹. ã³ya³lx¹nxa²ha¹ju³ta² a³la³kxi²sxã³ wi¹kõ³nhã¹lx¹. Pe²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Je³su²jah³la² wãn³txa² te³nah¹lx¹:

— Hã³xã¹. Txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Wi¹lhin¹te² wa³kxẽ³yah³la² a²ka³yxuh³xa² wẽ³ha³lxã² ũ³yhai¹tain¹jut³sũ³nxe² txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

¹⁶ Nxe³ka³tu³ta¹. ã³ta³lo³hê²1sxã³ Je³su²jah³la² i³wã³txi³te³nah¹lx¹:

— Si³mãu²ah³lã³, Jo³ãu²ah³la² ta²hã³. A³lx²i²san¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hê¹la². Ta¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. ã³ya³lx¹nxa²ha¹nhai¹. ã³ya³lx¹nxa²ha¹ju³ta² wi¹kõ³nhã¹lx¹. Pe²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la². Te³nah¹lx¹, Je³su²jah³la² wãn³txa² te³nah¹lx¹:

— Txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Wi¹lhin¹te² wa³kxẽ³yah³la² a²o³ve²a² wi¹lũ³yhai¹tain¹jut³sũ³nxe², txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Ta¹hxai²hê¹la².

¹⁷ Nxe³ka³tu³ta¹, i³ye³ãn³ta³lo³hê²ti²nũ³jau³xa² Je³su²jah³la² i³ye³te³nah¹lx¹:

— Si³mãu²ah³lã³. Jo³ãu²ah³la² ta²hã³. ã³ya³lx²san¹ta¹nxe³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³ta², Pe²jah³lai²na² a²ẽ¹nũ³a² au³txi³ i³ãn²txi³ta¹hxai²hê¹la². i³ãn²txi³te³nah¹lx¹:

— A²ya³la³tu³ ã³ya³lx²san¹ji¹wi¹? Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² e³kxi²sa³na²na¹. Na¹ha²kxai³, ã³n²ti³sa³nhã¹. Pe²jah³la² nxe²e³kxi²nha²ta¹hxai²hê¹la². Ai¹nha²kxai³ e³te³nah¹lx¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. A²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi²te²si¹lx¹. Jã¹nxe³te²sin¹jau³su², ã³ya³lx¹nxa²ha¹ju³ta² wi¹kõ³nha² a³la³kxi¹lx¹. Pe²jah³lai²na² wãn³txa², ta¹hxai²hê¹la². Ain¹ka³tu³, Je³su²jah³la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Wi¹lhin¹te² wa³kxẽ³yah³la² a²o³ve²a² wi¹lũ³yhai¹tain¹jut³sũ³nxe², txa²nũ³ka³txa² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. ¹⁸ Jã¹nxa¹jau³su², a²ya³la³tu³ wãn³txi³tu³ e³kxi²nxa²ha¹l¹. Sa³nxe³la³ku³nũ³nhĩ¹nai¹ã² sa²si³i³nha²ta³ka³lo³a² ũ³si³wi²kxi²nha²sxã³ ha³lo²a² a²te³nĩ¹ko³xa² ã³nxai³to³hxai¹nhẽ³li¹. Yxã¹ta¹, yxan¹nũ³a¹: “Yah³lon¹sa³nhã¹.” Nĩ¹nã¹ũ³ãn²tu³ i³nũ³hai¹la³kxi²nhã¹nha²kxai³ a²nũ²a² ã³su² te²su² te²a² kan²txi³ sa²tai³ta³lx¹kxi¹nxa²ka³tu³, ha³lo²a² ai³ti³ten³ti³he¹nxe²nxã²tã³nũ³a¹ ã³te³nxa²sxã³ ã³nxai³nxain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wãn³txa² ta¹hxai²hê¹la².

19 A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ nxe³te³nah¹lxi¹:
 — A²yan¹nāu³a¹ Pe²jah³la² i³nxai²na² a²ya²lun¹ju³ta³nū³a², hī¹na² ka³ten³su²
 yxau¹nhī¹na² i³yau¹ū³nxai²ha¹i¹. A²nū²a² ā³su² te²su² te²a² i³nū³hai¹la³kxi²nhā¹nha²kxai³
 i³hxi²kī¹la³kxi¹nxai²ka³ty³, su²lhā³nxain¹tu¹wi¹. Su²lhā³nxain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na²
 a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hai¹nīn¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² wān³txai²na²
 a²si³yxau³tāu³a¹, ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ā³si³tē³la³kxi¹sē¹li¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³sxa² ā³xa² nxe³nha²jau³su²
 20 Ain¹ka³ty³, Je³su²jah³lain²txi³ ā³nxai³li², Pe²jah³lain²txi³ ān³si³tē³la³kxi², ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹te³nah¹lxi¹, Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²wa³ti³nha²sxā³ i³tāu³, a²sa³wi³sxa² ā³xa²
 Je³su²jah³la² a³lxi²khai¹kxah³lo²su² jah¹la³, ā³si³tē³la³kxain¹ju³ta² i³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³te²a² sa³wi³sxa² ā³xa²na² sa²kxai³lu², kxā³nhxī¹nai³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na²
 yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kxi²khai¹nxe³je³na² ā³wxe³sxā³ i³yai³nain¹ti³wa³kxai²kxai³, Je³su²jah³la²
 a²wi³ē³nāu³a¹ sa²nēn¹kxi²khai¹nxe³je³na² ā³wxe³sxā³ i³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Īh¹nxe³te²khai³xan²ty³ i³kox¹lko¹son²kxi¹nxain¹te³ji¹wi¹?
 Kxā³nhxi¹nai³kxai³, ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² a²sa³wi³sxa² kwēn¹tai²na²
 ā³si³tē³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 21 Ain¹te³na¹, Pe²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu², Je³su²jah³la²
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Jah¹lai²na² yxan¹nāu³a¹ ha³lo²a² yxau²xai³tāu³a¹ Īh¹nxe²
 sa²ko¹tai¹nhī³te²la¹ku¹, ka³ten³su² yxau²sa²tē³ai¹nhī³te²la¹ku², ai¹na¹nhai¹. Ī³ye³kxi¹sē¹li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ta¹, Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹, i³wa²ū³xain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nxet³sā¹lxi¹. Jah¹lai²na² i³kwa³na³ai¹na¹kxai²nān²ty³: “Yxan¹nāu³a¹
 yuh³xai²nān¹ko³xai²na² i³xi²na¹tāu³nū³ā¹ wxāi²na² ka³ten³su² yxau³sxā³ wah³nxe³san¹tu¹wi¹.”
 Nxe³ai¹na¹jau³su², Je³su²jah³lo²na¹xai²na² jah¹lai²na² i³kwa³na³ai¹na¹kxai²nān²ty³, nxe²
 a²hxi²kī¹lxi³su² kxai²nān²ty³, jah¹lai²na² a²hxi²kī¹lxi³khai³su² hī³nx2na³li¹. Hai³txi³ Pe²jah³lo²
 i³nxai²na² wxa²hxi²kī¹lxi³syu¹nx2nxa³i¹. Ta¹hxai²hē¹la².

23 A²nxe³jau³xai²na², a²nū²a² Je³su²jah³la² ān³si³tē³la³kxi²tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹
 i³ye³kxi² sa²nē³sai¹yhu¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³sxa²na² ya³lu²ai¹nx3tho³li¹.
 Nxe³yhai¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, tū¹ka³txai²na² ha³lo²a² a³la³kxi²nxai³kxe³ty³, wain³txi³
 i³ye³ta¹hxai²nxai³hē¹la². Yān³tai²na², Je³su²jah³la² e³jau³xa²:

— Jah¹lai²na² ya³lu²ai¹nx3tho³li¹. Nxe³jau³xa² hai³txi³ Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²nxai³hē¹la².
 Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² e³jau³xa²sa¹:

— Jah¹lai²na² i³kwa³na³ai¹na¹kxai²nān²ty³: “Txa² i³xi²na¹tāu³nū³ā¹, wxāi²na² ka³ten³su²
 yxau³sxā³ wah³nxe³san¹tu¹wi¹.” Nxe³ai¹na¹kxai²nān²ty³, nxe² a²hxi²kī¹lxi³su² kxai²nān²ty³,
 jah¹la² a²hxi²kī¹lxi³khai³su² hī³nx2na³li¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ Je³su²jah³la² e³ta¹hxai²hē¹la².

24 A²nxe³te²a² a²sa³wi³sxa²na², Je³su²jah³la² a³lxi²khai¹kxah³lo²su² jah¹lai²na², a²hxi²kī¹lxi³la²
 i³yau¹ū³hi², wān³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ū³ha²li¹la³kxi² sa²sīn¹na²hē³la². Wān³txi³ty³ e³jah¹lo²su²
 sīn¹na²la².

A²ne³ki³san¹jau³su²

25 Jā¹nxai¹jau³su², ha³lo²a² yu³tā³lxi³, Je³su²jah³la² ka³lxa¹txi³ kāi³sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ ū³wha²li¹ ū³hau³ko³ta³lun²sa²so¹hī³ki³sxa³wa².

— Ū³wha²li¹ta³lu²na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²ty³, a²ha³tēh³nxā³nxai²
 yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²nān¹txā³nxai²na² yxo²ha³kxa¹ ū³wha²li¹ān³yo²ka³ty³kxi²sa²so²
 wxa²nān¹la³kxi²nū²nxe³ki³kxai²nān²ty³, ha³tēh³nxā³nxai²na² yxo²ha³kxa¹ hxa³nxkhai¹nxe³tāu³a¹
 ha³tā³nxān²txi³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² kāi³ju³ta² ka³lxa¹ju³ta² ha³kxa¹
 ū³hau³ko³ta³lun²sa²so¹hī³ki³sxa³wa². Ta³lu²na¹wa².

Atos

1-2 Te³o²fah³lāi³. Wān³txa² tah²ya³uxa² ū³wha²li¹lū³nxa²ha¹tu¹wa². Kxā³nxai³tā¹jau³la³ Je³su²jah³lai²na² wā³nxin¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² i³ye³kxi² i³ya¹ū³sain¹jau³xai³tā² i³ye³kxi² nxe³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² txon¹sxā³ wi¹lo²la³kxi² ā³si³wxe³ka³tu³ oh³xa² wxa²ka³la³xi²nxe³hī¹nai³tā¹jau³la³ ū³wha²li¹lū³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ wxa²ka³la³xi²nxa³tā³lxa¹ tū¹kā³txai²na² i³sa²si¹hā³ū¹hain¹tū³kā³txai³tā² wā²nxa³kxa² so¹ain¹tū³kā³txa² i³ya¹ū³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² i³hxi²ka¹tain¹kxe³su² i³ya¹ū³yhain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³kxan²ta² khāuh³lxa³ti³nha²sxā³ ya³lu²kxi²nē³ka³tu³ kā³ten³su² i³sa²yxa³xi²nū²la² a³lan²ta² ye³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² a³lan²tāu³ai³tā² wā²nā³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ju³kxai³lu² kā³ten³su² i³sa²yxa³xi²ju³ta³i³tā² a²ya³la³tu³jai¹nha²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxa²xai³ki³ju³ta² sa²hau³ko³tū¹nhē³jau³su² i³ya¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxain¹kxa²yu³su² ā³nū²kxi²nyhain¹nū²la² kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹;

— Je³ru³sa³iē²thi³na² a³li³yah³lxi³sān²txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ ha³lo³kxi² yxau²3jah³lxi³sā²nhē³li¹. Txa²wi³na² wān³txai³tā² i³ye³kxū¹nx2ti³jau³xai³ta² wah³nxe³jah³lxi³sā²nhē³li¹. Nxe³ju³ta² i³ya¹ū³nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. 5 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² i³ya³uxa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ye³jen¹na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³jah¹la² i³hxi²ka¹ta²sai¹nx2ti³tu³wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² oh³xa²nāu³a² a²wā³li²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ ā³nū²kxi²nyhain¹tāu³u¹tai²nān²tu³ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹;

— Je³su²jah³la² txa²hī²kan³jah¹lāi³. Hī¹nai²nān²tu³ a²nū²a² nū³kā³txi³ ā³xa² nū³kā³txi³nū³xa² a²wā³sutl¹sxā³ yxa²xai³ki³ju³ta³nū³su² I³sa²e² nū³kā³txa² i³nū³kxū³non³nē³lhīn¹ju³ta³nū³su² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxa³tāu³lo³txa²ju³ta² sa²so¹kxi²si¹n¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³ain¹ta¹hxai²hē³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹;

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wi³na² e³kxi²nha²jau³nū³su² kō³nyhah¹lxa³lxi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wi³na² so¹lxi³ e³kxi²nha²jau³su²na³li¹. 8 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² wxa²ka³nxi²sxā³ a²nxū²kwa³wih¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³nx2ti³hī¹nai²na² i³hxi²ka¹txa²lxi³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³ha²kxai³ ha³lo²a² a³la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²nyhu¹sih¹nx2ta¹jau³nū³su² i³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Je³ru³sa³iē²thi³na² sa²si¹hā³ti² Ju³te²a²ko³xa² sa²si¹hā³ti² Sa³ma²ri²a²ko³xa² sa²si¹hā³ti² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ u²lxan¹ko³su² kxan²ti³ sa²si¹hā³ti² nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³i³ye³ta³lun²nū²la² i³sa²tē³kxain¹tāu³a² wxa²ka³la³xi²ye³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ oh³sī³na² ā³lū¹kxi²sa²so¹ye³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 10 Ain¹tī³xa² sa²kxai³lu² in³txa² ha¹li¹ u²li¹na³ki²la² so¹sxā³ ūh²wē³ki²lta² ai³lyain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² wā²la² hā³ka³lo³a² so¹lxi³ wih²kxi²nha² yain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³jah¹lo²nū³xa² a²wān³ti³kxai³lu¹;

— Nxe³jah³lxi³si¹lxi¹. Ka³li³le²a² in³txi³nāu³syah¹lxi³nhi¹lxi¹. Īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ o³sī³na² ten³sa²tā³ah³lxin¹ji¹wi¹? Je³su²jah³la² kwēn¹tai²na¹ ka³la³xi²jah¹lain²txi³ wxa²ka³nxi³xi²tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ ka³la³xi²kxa² yā¹nxe² ka³nxi³xi²tu¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

Ma³ti²ah³la²i²sxā³ i³so¹ain¹jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³lu² wā³la³ka³txa² O³li³ve²ra³ka³txa² wxa²ka³nxi²nū²la² Je³ru³sa³iē²thi³na² ā³wi²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tīh³na² ū²ki³lō²me³tro³ nxe²kū³wē³ki²lta² yain¹yain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 13 Nxe³ha²kxai³ sxi¹lha² oh³xan¹ko³xan¹thi³nū³a² ā³wi²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txai²na² i³lih¹jau³xa²sa¹, Pe³jah³lo²su² ha²kxai³ Jo³āu²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ Ān³tre²ah³lo²su² ha²kxai³ Fi³li²pah³lo²su² ha²kxai³ To³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Bar³to³lo³me²ah³lo²su² ha²kxai³ Ma³te²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³te²a² Au³fe²ah³la² ki³lha³lhu² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Si³māu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² se³lo²ti³nū³kā³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai¹na² a²ha³lo²ko³khai³xa² a³lxi²khaix¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Ju³ta²sah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai¹li² Ti³a²kah³la² ki³lha³lhu² ta¹hxai²hē¹la². Tū¹kā³txai²li² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 14 A²nxe³te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ā³yā³nū²kxain¹nū²la² a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a² wxā³ain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Mā³ri²a³ka³lxa² Je³su²jah³la² a²hā³ka³nū³su² wxā² Je³su²jah³la² a²lon³ti³tāu³su² wxā² txu¹ti¹nāu³xa² ka³lxa¹txi³ wxā² nxain¹sxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txai²na² ka³lxa¹te²a² 120 nxe² ka³lxa¹tū³ka³txa² ā³nū²kxain¹tū³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu²ta²kxai³lu² ĩ³sa²yxau³sxā³ ĩ³ye³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

16-19 ĩ³ye³yain¹te³nah¹lxī¹:
— Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ju³tas² Is³ka³ri³o²jah³lai¹tā² txa²wā¹nū³ka³txi³su² tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la² ĩ³kaix¹so¹nūn³jah¹lai²i² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² ne³ka³ta² wxā³nū²la² Je³su²jah³lai²na² sa²so²sxā³ tū³kxi²te³lhxā³ wā²nā³ū¹nyhain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ũ³yho³hi²ki²ai²na² ũ³yho³hi²nyhain¹ki³ai²na² tē³sxā³ ha³lo²a² so¹kxi¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kuh³lxa³thin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² so¹kxain¹ko³xai²na² ā³ya³hi²sxā³ ā³ti³ha³lka³kxi³sxā³ ā³ya²lu¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tan¹jau³su² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau²xai³tū³ka³txa² jau³jau¹xai²na² ain³ka³nū²la² ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxī¹: “Ko¹xai²na² A³keu²ta³ma²su¹. Nx2na³li¹. A²ĩ³lxa²su¹. Nxe³jau³xai²li² a²si³yxau³tāu³khai³xa² a²ti³ha²yau³xa² so¹kxi²ko³xai²la¹wi¹. Ain¹tai¹ti²tu³wi¹.” Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Jā²nxe³ju³kxai³lu² kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² hi²sen³su² Ta³vi²yah³ta¹na² sa²kxai³lu² a²nxū²kwa³wih¹sxā³ ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. Ju³ta²sah³la² ya³lu¹ju³ta²nū²a² ĩ³yau¹ū³nhē³ta¹hxai²hē¹li¹.

20 ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxī¹ sau²mo³jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxī¹:
“Sxi²hai²li² a²nū²la³ ye³yū²nxa³wi¹. Yxau³ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹.”
Ta¹hxai²hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³:
“A²wa³ka³li³yu³ta² sa²wē³not3txai¹nhē³li¹.”
Ta¹hxai²hē¹li¹.

21-22 Jā²nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a² ā³ten³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxī³wxi¹. Je³su²jah³la² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi³ju³ta² wān³txai²li² ĩ³hen³ja³nhē³lain¹te²nū³a² so¹lxī³ ān³si³te³ne³lain¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lai²na²su² kxā³nxā²si³tē³kxi²nē³jah¹lo²nū³su² te²a² so¹lxī³ ā³ten³nē³nhai¹. A²nxe³jah¹la² a²wi¹lhī¹nai³tā² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² a²nū²a² ũ³hū¹kxi²sa²si³ti³yu¹tai²na² ĩ²ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi³ju³ta²i³tā² ĩ²ha²kxai³ ĩ³ka³la³xi²ju³ta² ĩ²ha²kxai³ nxe³hxai²jah¹lai¹tā² so¹lxī³ ā³ten³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxī³wxi¹. Pe²jah³lo²nu²ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² ha¹li¹ ĩ³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Jo³se² Bar³sa³ba²sah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la² Jus³tu³jah¹lo²su¹ ta¹hxai²hē¹la². Jā²nxe³sxā³ Ma³ti²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 24-25 Ain¹nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wxāi²na² so¹lxī³ a²nū²a² a²ē¹nāu³ainān¹jau³xa² a²hoh³lxī³si¹lxī¹. Nxe³te²si¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³lai¹tā² sa²wē³not3jah¹lo²nu³su² ĩ³yau¹ū³sa²si¹nhē³li¹. Ju³ta²sah³lai¹tā² ha³lo²a² kq³ko²ta²ko³xa² sa²wē³xain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²wē³not3jah¹la²nū³a² in³txa² ha¹lin¹jah¹la² ĩ²sxā³ wxa²hait1son¹jau³nū³a² ĩ³yau¹ū³sa²si¹nhē³li¹. A²sa³wi³ha³lxa² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe²ka³xi²ta³lu²nain¹nū²la² txah³lxa³ki³a² ā³na¹sxā³ a²i³lxa² sa²so¹xai¹nha²kxai³ Ma³ti²ah³la² a²i³lxa² ĩ³hait1so¹ha²kxai³ ā³wē³non³ta¹hxai²hē¹la². Nxa¹nha²kxai³ ĩ³kaix¹so¹te² nū³ka³txa² nxe² ĩ³yī¹li²nyhai¹nha²kxai³ nxe³tū³ka³txai²na² ā³yā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

2

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² wxā³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ yain³txa² ā³yā³nū²kxain¹sxā³ yai³nai¹nhī¹nu¹tai²na² Pēn³ta³kos²ta²ti³xa² nxe³hi¹nu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tū³ka³txu¹ta²kxai³lu² sxi²hē¹na² ā³nūn¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Ā³nūn¹txai¹nhī¹nu¹tai²na² o³sī³na² it3ti³hū³nxe² kāin²nxon³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxe³ka³tū³ ha³nxe²a² tho³hū³nxe² wxa²kan³yain¹nxa²ha²te¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³wxe²xai³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 4 Yain¹tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ā³nxū²kwa³wi¹ha²kxai³ wān³txai²li² a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a² wān³txa² yau³ā³lxī³txi³ ĩ³ye³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ā³nhī²ka¹jah³lxī³ha²kxai³lxī³.

5 Nxain¹tū³kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³nu¹tai²na² Ju³te²a² nū³ka³txa² sa³kxai³lu² ha³lo²a² u²lxī³ yxau³ain¹nūn³tū³ka³txa² nxe³sxā³ wxā³ai¹nha²kxai³ ain³kxi²yah³lxī³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²li² Txa²wā¹sū³na² ha³tē³nxā³nxā² sa²kxai³ sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². 6 Jā²nxe³ju³kxai³lu² jau¹xai²li² ain³kxi²xai³nyhai¹nha²kxai³ a²nū²a² ā³no²lai¹nha²kxai³ ā³yā³ki³nu²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Ain¹sxā³ ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxī¹:

— ĩh¹nxe³te²la¹ku¹. Ju¹tai²li² hai³txi³ ĩ²ki³sxa³tai¹ti²tu³wi¹. Tū¹ka³txai²li² Ka³li²le²a² nū³ka³txi³su² yex1txain¹nūn²tai¹. 8 Nxain¹kxan²ti³ txa²wān³txi³khai³xa² ha³na³ka³lxī³ e³xi²xai³yex1txai¹nūn²tai¹. 9 Hī¹nān²tu³ txa²wā¹nū³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³si¹na¹wi¹. Par²ti²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Me³ta² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ E³la² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Me³so³po³tā²mi²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Ka³pa³to²si² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Pōn³to² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ A²si³a³ nū³ka³txi³su² ha²kxai³ 10 Fri²ji²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Pān³fi²li²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ E³ji²ta² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Li²bi³a³ nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Si³re²na² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Ro²ma²thi²nai²nān¹te²

Ju³te²a² nũ³kã³txi³su² ha²kxai³ a²nũ²a² ã³lxi²nũn³te²a² yxãn¹ta¹ kwa²hã¹nxe² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxai³txa² sa²yo²we¹te²su² ha²kxai³ 11 nxain¹kxa²yu³su² Kre²ta² nũ³kã³txi³su² ha²kxai³ A³ra²bi²a² nũ³kã³txi³su² ha²kxai³ nxe³tũ³kã³txi³nãu³xa² a²yo²ha³kxa¹ wãn³txa² ha³na²ka³lxi³ e³xi²xai³kĩ³kxan²ti³ txa²wã¹wãn³txi³khai³xa² ain³kxi²nha²xai³kĩ³tã³li¹. Txa²wã¹sũ³na² kãn²khai³1nxex³jau³su² nũ³kxũn³khai³1nxex³jau³su² ain³kxi²nha²xai³kĩ³tã³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ ãh¹ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— İh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³ nxain¹te²la¹ku², nxain¹kĩ³nhai¹. Nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la².

13 ã³sa²nũn³te²a² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Tũ¹kã³txai²li² vãn²yau³xa²ĩ³na²sxã³ we¹nai¹nĩn²ta¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lai²na² wãn³txa²ĩ³wa²lũ³xi³jau³su²

14 Ain¹nxa²ha¹te¹a¹pos²to³lo² nũ³kã³txai²li²ĩ³sa²yxa³ain¹nũ²la² Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² yxo²kãn²ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxe¹. İ³ye³kxi²nx2ta¹tu¹we¹. Txa²ka³lxa¹txi³sah¹lxi¹lxe¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹le¹.

15 In³txi³nãu³xai²li² hai³txi³ vãn²yau³xa² ĩ³na²sxã³ we¹nain¹sĩ¹nxa³we¹. Wã²ki³ka³la³hĩ¹na² we¹nain¹te²sxa³yu²hẽ³le¹. 16 Yxãn¹ta¹ Jo³e²lah³lu¹ta¹na² ĩ³ye³kxain¹jau³xu¹ta¹na² te²yã¹nx2na³le¹.

17 Nxe³jau³xa²sa¹:

“Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: ‘Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ne³ki³so³nxa³tã³lxa¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²yãu³ka³txa² ũ³hũ²xai³ai¹na¹tu¹wi¹. Wxa²wẽ³ha³lxa² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txain¹tu¹wi¹. In³txa² sa³nxe³la³kxi³nãu³xai²na² hxi²sxã³nho³jut3sũ³ju³ta² ĩ³ain¹tu¹wi¹. Wxa²yah³la³nãu³xain²txi³ kãn² hxi²sxã³nho³tain¹tu¹wi¹.

18 Nxa¹nhi¹na¹ txa²sa³wi³ha³lxa² in³txi³su² tã³nxax² txu¹su² tã³nxax² nxain¹sxã³ a²yxo²ha³kxa¹ Txa²yãu³ka³txa² a²nxũ²kwa³wi³hai¹nha²kxai³ txa²wãn³txa² ĩ³hen³txi³nyhain¹tu¹wi¹.

19 Nxe³na¹ha²kxai³ oh³sĩ³nãu³a² wã²nxĩn¹sxã³ o²la³kxi²yuh³nãu³a² wã²nxĩn¹sxã³ kã³ĩ³ nxe³na¹tu¹wi¹. A²ti²ha²yau³xa² yũ³ha²kxai³ ha³nxe²a² yũ³ha²kxai³ ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² yũ³ha²kxai³ nxe³tu¹wi¹.

20 Jã¹nxe³tãu³a² u³je³na³kai²li² ka³nxah¹ha²kxai³ i³lxai²li² ki³he³hen³ka²to³nha²kxai³ nxe³tu¹wi¹. Nxe³sãn²kxa²yu³su² hã²wxãn²txa³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³ka³jah³la² wxã²tu¹wi¹. Wxi²kin³ti³ton³sxã³ wxi²kan¹sxã³ a²nũ²a²nãu³xa² kã³ĩ³sxã³ yxa²xai³lain¹kxa² yã¹nxe² ũ³yho³hxain¹tu¹wi¹.

21 A²nxe³hĩ¹na² a²nũ²ai¹na² ĩ³li³te²lxi³ kq³nxe³ti³ kã³ĩ³sxã³ yxa²xai³lain¹ju³ta¹li² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ãn²ta³kxi²nha²sxã³ ĩ³hen³txain¹kxai²nãn²tu³ nxe³te²na² a²hã¹nxe³ti³xa¹ kq³nxe³ti³ kã³ĩ³ain¹kxa² yo³ha² ne³wã²na³ain¹sxã³ wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² nxe³sain¹na²hẽ³li¹. Jo³e²lah³lu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

22 Nxe³ain¹jau³su² ne³kxa²kxi¹jah³lxi³hẽ¹le¹. İ³sa²e² nũ³kã³txi³syah¹lxi¹lxe¹.

Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thĩ³na² yxaut3jah¹la² sa²kxai³lu² nũ³kxũn³khai³1nxex³sxã³ sa²si¹hã³na²hẽ³le¹. Nxe³ju³ta¹li² ĩ³ki³ta¹ti²tu³wi¹.

Kãn² ĩ³wã³nxĩn¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³ on²tain¹kxe³su² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³lha²kxai³ nxe³nẽ³lain¹ta¹ti²tu³we¹, Txa²wã¹sũ³na²su¹. 23 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lain²txi³ ĩ³sa²so¹si¹yah³lxin¹ka³tu³ kq³nxe³thin¹tũ³kã³txa² hxi²ki³kxai³lu² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxi²sxã³ ya²lu¹tain¹jau³nũ³su² kwa³na³ain¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³we¹. Nxe³ju³ta¹na² whã²na¹ a²wi¹lhi¹nu¹ta¹txai³ kã³ĩ³yah³lxin¹ju³ta¹txai³lu² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² e³hau³ko³nha²ta¹hxai²hẽ¹le¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² wxã²nũ³kã³txa² su²lã³ain¹jau³nũ³su² kwa³na³yah³lxin¹ta¹ti²tu³we¹. 24 Yxãn¹ta¹ ya³lu²sa³tĩ³ju³ta¹na² nũ³kxũn³txi³ ã³sen³sa¹hã³kxai³ hxi²kan¹ti³ ya³lu²sa³tĩ³ta¹hxai²nxa³hẽ¹le¹. Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su² ĩ³sa²yxa³xi²ta¹hxai²hẽ¹le¹. 25 Nxe³ju³kxai³lu² kxã³nxi¹nu¹ta¹na² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹le¹. İ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² ĩ³ai¹nxi²na¹hẽ³li¹. Txa²wi¹lha²tãu³a² yxa³hxi²na²hẽ³li¹. Nxe³sxã³hxi²waun³ta³kxi²nha³sã³yuh³lxi³sa²hxai²nxa³hẽ³li¹.

26 Nxe³sa²ju³kxai³lu² txa²e¹nãu³ai²na² ka³lih³kxi²la²nha²sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹lxi²hxai²na¹hẽ³li¹. Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ yxa³hxi²na¹hẽ³li¹.

27 Nxe³na¹ha²kxai³la¹: “Txa²yãu³ka³txa² a²nũ²a² kq³nxe³thin¹te²na² ya³lu²sxa³je³na² ã³na¹sa²nxãn³tho³li¹. Wxa²ki³lha³lxa² wi¹lhin¹te²na² ya³lu²sxã³ khon³ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹.

28 Yxãn¹ta¹ tĩh³na² ka³ten³tĩh³na² ĩ³yau¹ũ³san¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³sa¹nha²kxai³ ã³si³tẽ³kxi²sa¹nha²kxai³ ka³li³ha² yxa³u²xai³la¹nhai¹.”

Nxe³jau³xai²li² Ta³vi²yah³lu¹ta¹na² ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹le¹. Pe²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 29 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lai²li² ãh¹ĩ³ye³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lu¹tai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wain³txi³
 i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹we¹. Nxe³jah¹lu¹tai²na² ya³lu¹ha²kxai³ sa²nū³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹.
 A²kwā³kxa³yu³tai²li² yū³te²jai¹ti²tu³we¹. 30 A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 i³hen³txi³jah¹lo²su² te²la³kxe³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

“Ta³vi²yah³lu¹tai²na². Wxāi¹na² I³sa²e² nū³kā³txa² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lo²si¹lxī¹. Nxe³sxā³
 ā³yā³wē³not3si¹nxa²jau³su² wxa²ne³tah²nāu³su² ūh³wxe³na¹tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²li²
 Kris²tu³jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹.” Ta¹hxai²hē¹le¹. Nxe³jau³xai²li²
 Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ a³la³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³we¹. 31 Nxe³ha²kxai³ ju¹tai²na² a³la³kxi²ha²kxai³
 Kris²tu³jah¹lai²tā² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu¹lo³jah¹lai²tā² ka³ten³su²
 i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² nxe²e³kxi²nūn³te³nah¹lxī¹:

“Kris²tu³jah¹lai²li² ya³lu²kxan²ti³ kxān¹su² tū¹xa³lho³li¹. A²nū²ai²na² ka³lu²sxā³ tū¹xa³lho³li¹.”
 Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹le¹. 32 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ ya²la³tū³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai²tā² sa²kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hē¹le¹. Nxe³ju³tai²na²
 i²sī¹na¹hē³le¹. 33 Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ka³tū³ Txa²wā¹sū³na² nxe³ju³ta²
 ka³la³xi²nū²la² a²wi¹tāu³a² ā³wxe³na²hē³le¹, Jah¹la² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹.
 Nxe³ka³tū³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³ye³kxi²nē³jah¹la² a³ka³nxe³na²hē³le¹. A²nxe³ju³tai²li²
 a²kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² nxe² i³yau¹ū³nū²hē³ta¹hxai²hē¹le¹.
 Nxe³ju³ju¹tai²na² ā³ne³wxe³ki³tā³le¹. 34 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³nāu³a² hai³txi³ i³ka³la³si²ta¹hxai²nxa³hē³le¹.
 Hāi¹nxe³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

“Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹. Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wi¹lha²tāu³a² ā³wxe³sē¹li¹.
 35 Ye³jen¹nāu³a² wxa²ko¹ko¹nū³kā³txa² a²wa³ka³ti³lo³txa²lain¹ju³ta² yan³txi³su²
 i³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.”

Nxe³jau³jau¹xai²na² Ta³vi²yah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹le¹. 36 Jā¹nxe³jut3su²
 Je³su²jah³lai²tā² i³hxi²kī¹la¹kxah¹lxin¹jah¹lāi²tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah³la² ne²te²lo³tha²kxai³ Kris²tu³jah¹lo²su² ne³te²lo³tha²kxai³
 nxe³ye¹nx2tain¹na²hē³le¹. Nxe³jau³su² I³sa³e² nū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²jau³nū³ai²la¹we¹.
 Na³ju³su² nxe³ye¹nx2ta¹we¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ tū¹kā³txai²li² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nū²la² a²e¹nāu³ai²na²
 i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ Pe²jah³lu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Nxe³si¹lxī¹. Txa²wā³tā³sa²nhī¹lxī¹. Ih¹nxe³ju³ta² o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹, ko³nxe³ti³
 kāi³si¹na¹ju²ta² ū³hū¹sa²nhin¹kxa²yan³txi³su²? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wxāi¹na² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³
 ā³na¹jah¹lxī³hē¹le¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ko³nxe³ti³ju³ta² ā³wa²su¹kxi¹nx2ti³tu¹we¹.
 Nxe³yah³lxin¹ka³tū³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nx2tain¹ju³ta³nū³a² i³ye³kxi¹txai¹yah³lxī³hē¹le¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxī¹nūn³syah¹lxin¹tu¹we¹. Nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³tū³ nxū²kwai³yxau³nx3ti³tu³we¹. 39 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 A²yāu³ka³txa² ū³hū¹nx2ti³kxe³nū³syē²ah³lxī¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ten³na³le¹. Wxāi¹la³
 ta³nxa² wxa²wē³ha³lxai²la³ ta³nxa² ul²yxau³tū³ka³txai²la³ ta³nxa² Txa²wā¹sū³na²
 i³kaix1so¹nx2ti³kxai²nān²tu³ nxe³te² i³nxān²tu³ yxo²ha³kxa¹ ain³kxah¹lxin¹jau³su²
 na³le¹. Nxe³jau³xai²na² a²kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wi¹yxo²ain³nha²sxā³
 i³ye³kxū¹ta¹hxai²hē¹le¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³jau³xai²li² yau³ka³lxa¹txi³ win¹ta²te²lxī³ e³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Ti¹ai²li² a²nū²a² yxau³te²a² ko³nxe³thin¹khai¹nxa² kāi³ain¹na³li¹. Nxin¹kxa² yo³ha² kāin²
 klhāu³ka³thi¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² a³na¹ye²ah¹lxan³kxai²nān²tu³
 jā¹nxe³nx2ti³ha³tai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nū²la² a²nū²a² ka³lxa¹te²a² yxo²i²ain¹sxā³ i³yau³xa²
 ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² ka³lxa¹txi³ 3.000, nxe² yxo²i²
 ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 42 Nxe³tū³kā³txai²li² i³kaix1so¹tū³ka³txu¹ta²kxai³ ā³si³tē³kxi²
 wān³txa² i³yau¹ū³jau³xa² ain³kxi² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³kxi²nyhu¹i² yain³txi³su²
 wā²nhū² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Wi¹lhin¹sxā³ yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²yah³lxī³to³ta¹hxai²hē¹la².

Yxo²i²tū³kq³txa² yxau²xai³lain¹jau³su²
 43 Nxa²ha¹te¹ i³kaix1so¹tū³ka³txu¹ta²kxai³ wā³nxīn¹khaix1nxe³ju³ta² o²la³kxain¹to³ha²kxai³
 a²nū²a² kwa²i²ain¹tū³ka³txa² on²txain¹to³ta¹hxai²hē¹la². 44-45 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ye³ka³lxa¹txi² ā³nū²kxi²to³hi² yen³kxa²
 wā²nhū¹nyhu¹i² nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la². 46 Nxa¹nha²kxai³ a³lan²ta²
 yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain³to³hi² a²sxi²khai³xa² ā³nū²kxi²sxā³
 i³yai³ni² ain¹to³ha²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha² wi¹lhin¹sxā³ yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Txa²wā¹sū³na² kāin²khai¹si¹jau³su² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹;

— Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹tain¹kxe³su² wi¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²nū²a² ā³nū²kxain¹to³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3

In³txa²kan²ta³kxi²sxā³sxa³jah³la²i² i³ya¹ū³jau³su²
1-2 Ha³la³jen¹nāu³a² ā³sa²ti¹ta³xi²tāu³a² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³lhxā³
ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai³ain¹ka³tu³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxih²yo²a² Fo³mo²sa² yxo²ai²na² ā³wih²kxain¹sxā³
in³txa² sa²nah³so¹nyhu¹sxā³ ne³kxau²nyhu¹ye²ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah³lai²li²
ko³nxe² i³hxa³la³kxi²nha²ye²ya²ta¹hxai²nxa³hē¹la². A³li³lah¹nxe³hi¹na³wei²na²
ā³nxi³jah³lo²su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ sxih²yo²a² sa²we¹ta³
nxe²wxe²xai³lain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²nū²a² ā³wih²te³lhxā³ wxā³kxai²nān²tu³
win¹ta²te²lxi³ a²yen³kxa² ai³nxū²si¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxe³ha²kxai³la¹
Pe²jah³lu¹ta²kxai³ Jo³āu²ah³lu¹ta²kxai³ ain¹sxā³ i³l³kxain¹nū²la² yo³hi²ki³ai²na²
ai³nxū²si¹jau³su² i³ye³ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxe³nxa²ha¹te¹ i²kxain¹nū²la² Pe²jah³lu¹ta²na²
i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹;

— i²txa²sān²si¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³nū²la² i²kxain¹ka³tu³;

— Wā²nhūh¹sain²te²ji¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹ta²na²
wān³txi³kxai³lu¹;

— Yen³kxi³la³ yū³sa²sīn¹nxa³wi¹. Nxēn²nxa³kxan²ti³ i³hxi²nū¹nxa²sīn¹na¹tu¹wi¹. Je³su²
Kris²tu³jah³la² Na³sa³re²thi³na² yxau²xai³jah³lai²ta² i³sa²yxau³sxā³ ā³nxi³si¹hin¹jau³su²
i³ye³kxi²nxa²sīn¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe²e³ta³lun²nū²la² txa²wā¹hxi²ka² wi¹nē³tāu³a² hxi²ki³nū²la² sa²yo²kax³ta³wxe³ka³tu³
wa³su²txi³ we²txi²ta¹hxai²hē¹la². 8 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² ka³li³h³nū²la² a³li²si³ni² ā³nxi³li²
nxe³ta¹hxai²hē¹la², yu³we²ti²ha²kxai³la². Nxe³ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² sxi²hu¹ta²li² ā³wih²nū²la²
ā³nxi³li² a³li²si³ni² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ye²jau³su² i³ye³sa²nēn¹kxi² nxe³ta¹hxai²hē¹la².
9-10 A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² tū³kā³txa² i²yxau³nyhu¹nūn³tū³kā³txa² on²txai¹nha²kxai³
i³ye³kxi²nyhu¹te³nah¹lxi¹;

— Jah¹lain²txi³ si³kan²ta³kxi²hxai²jah³lai²ta³lxi³ yhe¹nx²ti³ha²ta². Sxih²yo²a² Fo³mo²sa²
yxo²a² yxo²yxau²xai³lhxai²jah³lai²ta³lxi³ yhe¹nx²ti³ha²ta². Īh¹nxe³te²la¹ku². Kū³nhai¹.
Nyhu¹yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²nāhū³a² Pe²jah³la²i² i³ye³jau³su²

11 Ain¹nū²la² jah³lu¹tain²txi³ we²txi²jah³lain²txi³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³
a²xai³lyā³tih³na² ā³sxā³ ti³he¹ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sxi²nhu¹ta²ina¹
a²ta²nā³nē³thi³na² Sa³lo³māu²thīn³su¹ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thi³nu¹ta²kxai³
a²nū²a²nāu³xa² ā³ki³nū²kxi²ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 12 Pe²jah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu²
jut³si²nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. I³sa³e² nū³kā³txi³syah¹lxi¹lxi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
on²jah³lxin¹te²sin²tā²? Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i²yxau²xai³syah¹lxin¹te²sin²tā²? Txa²wā¹sū³na²
yen³nāu³a² txa²wā³nxī¹na¹ju³khai³xa² tā³nxa² txa²wi¹lhi¹na¹ju³khai³xa² tā³nxa²
wet¹txai¹na¹te²sin²tā²? Ti³he¹nx²nxa³wi¹. 13 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah³la² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah³lai²la¹wi¹. Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta²ina¹ a²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³lai²la¹wi¹.
A³bra³āu²ah³lu¹ta²ina¹ I³sa²kah³lu¹ta²ina¹ Ja³ko²ah³lu¹ta²ina¹ ain¹sxā³ A²hxi²kan¹txa²
Si³yxau³jah³lai²la¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah³lain²txi³ Je³su²jah³lai²ta² A²ta²han²tu³
wā³nxīn¹ti³ wxi²kin³ti³ton³si¹ta¹hxai²hē¹li¹. A²nxe³jah³lain²txi³ sa²so¹yah³lxin¹ka³tu³
Pi³la²jah³la² hxi²ka² sa²nū¹yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² Je³su²jah³lai²ta²
en²sxā³ ā³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Pi³la²jah³lai²na² ne³kxe³kxi²nha²jau³kxai³lu¹: “Ā³wa²sut¹sxā³
ā³ai¹na¹tū¹xā¹.” Nxe³jau³su² kxan²ti³ en²sxā³ ā³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. 14 A²nxe³jah³lai²ta²
wi¹lhin¹khai¹kxan²ti³ wān³txi³su² e³kxan²ti³ sa²yo²ā³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹
Ba³ra³ba²sah³lai²ta² a²nū²a² su²lhā³jah³lo²si²ta¹ti²tu³wi¹. Su²lhā³jah³lo²su² kxan²ti³
ā³wa²sut¹si¹jau³su² Pi³la²jah³la² ku³wa³na³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. 15 Nxe³kxa²hā³ti³h³xan²tu³ a²nū²a²
ya³lu²te² a² we²txi²jah³lai²li² su²lhā³si¹hah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹, Je³su²jah³lai²su¹.
Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hē¹li¹. Nxe³hi¹nān²tu³
ka³ten³su² yxau³nhai¹. I²si¹na¹hē³li¹. 16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²wā³nxīn¹ju³ta²
ā³nhxi²ka³txai¹nha²kxai³ yu³we²nxī²ten¹tu³wi¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³
yu³we²nxī²ten¹tu³wi¹. Yxo²i²xa³ke³la³te²kxai³ yu³we²nxī²hī³nx²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ yxo²i²ha²kxai³
yu³we²nxī²ten¹tu³wi¹.

17 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² txa²wā³tā³sah¹lxi¹lxi¹. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxāi²li² wxa²hxi²kan¹txa² nū³ka³txai²li² yah³lxin¹sxā³ ju¹ta¹li² ko³nyhah¹lxa³nha²kxai³ nxe²kāi³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. 18 Kxā³nhx¹nu¹ta¹na² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lu¹tan²tu³ ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta³nū³sa² nxe³ju³ta¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na² ā²la² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ain¹ju³ta² kwēn¹ta¹ we¹ta³lun²yain¹ta¹ti²tu³wi¹. 19 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³tu³ wxāi²na² sa²kxai³lu² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha¹jah³lxihē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ā³yxo²o²tū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²e¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³nū³sxā³ ā¹jā¹nxe² ā³nxū²kwāi³lxū¹nū³nx2ti³tu¹wi¹. 20 Kxān³ton³tāu³sa² Je³su²jah³la² a³ka³nxi²si¹ju³ta³sa² sa²si¹hā³ain¹tu¹wi¹. Nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lai²kxai³lu² a²wi¹li¹nu¹ta¹na² Sū³na² hxi²kai²na² wā²nxa³kxa² so¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ kxā³nāu³a¹ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² sa²wa²su¹tū¹nhē³si¹ju³nū³su² ya³lu²kxi²nhē³tu¹wi¹. Nxe³si¹ju³ta³nū³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ wā²nxa³kxa² so¹ta¹hxai²hē¹li¹. A²nxe³jah¹lo²lxina³li¹. 21 Oh³xan¹ko³xa² yxau²na³li¹. Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² a³ka³nxi²tāu³a² ha³lo²a² wi¹lxhai²kxai³ jā¹nxe³sxā³ wi¹lhau³ko³txi²tu¹wi¹. Nxe³ju³ta¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na² wi¹lhain¹tū³ka³txan²tu³ e³kxain¹ta¹hxai²hē¹li¹. 22 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txi³kxai³lu¹: “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² A²wān³txi³khai³xa² i³hen³txi³jah¹la² sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹. Wxa²nū³ka³txi³khai³xai²na² wā²nxa³kxa² so¹sxā³ sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹. Txa¹iyāx1ye¹nx2ti²tu¹wi¹. Nxe³te²na² wān³txa² i³ye³kxi¹nx2ti³ju³xa² wi¹lain³kxi¹jah³lxihē¹li¹. 23 Yxān¹ta¹ wi¹lain³kxah²lxan²kxai²nān²tu² nxe³te² i³nxān²tu³ i³haitiso¹nx2ti³sān²nū²la² sū²lāh³nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³ju³su² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. 24 Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³mu²e²lah³lu¹ta¹na² yxau³hī¹nān²te²tu³ Sū³na² wān³txa²i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na² nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lu¹ta²kxai³lu² a³ka³nxi²sxā³ wxā³ju³nū³su² nxe² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹li¹. 25 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta¹na² a²ne³tah²nāu³syah³lxixi¹. Sū³na² wān³txa² wi¹lain³nha²sxā³ e³kxain¹tū³ka³txu¹ta¹na² wxa²ne³tah²nāu³syah³lxixi¹. Nxe³sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. I³ye³kxi²te²nah¹lxixi¹: “Wxa²ne³tah²nū³sa² yū¹kxe³nū³a² a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²hā³kxa¹ wi¹lhain¹si¹hain¹ju³ta³nū³sa² yū³yah³lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wi¹lain³nha²sxā³ e³ta¹hxai²hē¹li¹. 26 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³tu³ Sū³nu²kxai³lu² A²tah²khai³xa² i³sa²si¹hā³nx2ti³na²hē³li¹. Nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹ah³lxixi³sā²nīn¹kxai²nān²tu³ wi¹lhain¹sxā³ i²nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³ya³nx2ta¹wi¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4

Pe²jah³la² Jo³āu²ah³la² sxā³ so²ā³ain¹ju³su²

1 Nxe² i³ye³kxi²ti³kxai³lu² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa² ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² ā²wxā² Txa²wā¹sū³na² sxi¹ha² hau³ko³jah³la² ā³wxā² sa³te²su²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³tū³ka³txa² ā³wxā² nxe³yain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Ai¹nha²kxai³ Pe²jah³lu¹ta²na² Jo³āu²ah³lo²nu¹ta² nxe³sxā³ a²nū²a² i³ye³kxi²ya³ti³ān¹ju³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³tu³ yxo²i²ah³lxin¹kxai²nān²tu³ te²yāx1ya³nx2ti³tu¹wi¹. Ain¹ju³su² tū¹ka³txai²li² kwēn¹ta¹na² ā³tū³ain¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ i³yxai¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 I³yxaih¹nū²la² Pe²jah³lo²nu¹ta²na² Jo³āu²ah³lo²nu¹ta²na² i³yxaih¹sxā³ sa²so¹nū²la² ū³tū³kxi²nyhain¹nū²la² wxe²a³la²nain¹ta¹hxai²hē¹la², sūn²tā³ta² tū¹kxai¹nha²kxai³la². 4 Ain¹nx2ta¹ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹txe²nāu³xai²na² ain³kxi²nyhai¹nha²kxai³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ in³txi³nāu³xa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² ā³yā³nu¹ta¹nha²kxai³ ka³lxa¹khai¹nx2te² 5.000, nxe² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Ain¹nx2ta¹ha¹te¹ a³lan²tāu³a² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³su² te²a² a²nū²a² yah³lon¹te²nāu³xa² ha³te³h³nxā³nx2a² a²hoh³lxixi³nū³ka³txa² nxain¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³nu¹ta²kxai³ ā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 6 Ā³nū²kxain¹nū²la² A³na²sah³lai¹tā² wā³nxīn¹te² si³yxau³tāu³a² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Kai³fa²sah³lai¹tā² Jo³āu²ah³lai¹tā² A³le³syān²trah³lai¹tā² yxo²hā³kxa¹ A³na²sah³la² a²sa³wi³hā³lxa² ka³lxa¹txi³ wxā³sxā³ ā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Jā¹nxain¹ju³kxai³lu² Pe²jah³lu¹ta²na² Jo³āu²ah³lu¹ta²na² ā³sa²so¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nū²la² i³ye³kxain¹te³nah¹lxixi¹:

— ih¹te²tā³ i³hxi²ka³txa²lxixi³sxā³ we¹txai¹ya³hin¹thai¹li¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³hxi²katisa²kxai³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxixi¹:

— Nxe³jah³lxixi³wxi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hi³kan¹txa² si³yxau³tū³ka³txi³su² a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³su² nxe³yah³lxixi³li¹. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. 9 “Jah¹lai²na² kwēn¹ta¹ we²nxixi²jah¹la² ih¹te²tā³ i³hxi²ka³txa²lxixi³sxā³ we¹txai¹ya³hin¹thai¹li¹?”

ĩ³hau³ko³ta¹hi¹nhẽ¹li¹. Nxe³jau³xu¹tai²na² a²kwẽn¹tai²na¹ we¹ta³lu²nain¹na²hẽ³li¹. 29 Nxe³jut³su²
 i³ha³nũ³sain¹sĩn¹jau³su² ain³kxi¹ẽ¹li¹. Txai²nũ¹xai²na² wxa²sa³wi³ha³lxi³su² si¹nai¹wi¹.
 Nxe³si¹na¹ha²kxai³ ã³nhĩ²kat¹sa²so¹sa²si¹nhẽ³li¹. Nxe³sa²nhĩn¹kxai²nãn²tu³ wxa²wãn³txa²
 wxi²ka¹ka¹nha²sxã³ i³hen³txi³nxa³si¹na¹tu¹wi¹. 30 Nxe³ha²kxai³ wã³nxĩn¹khai¹nhĩn¹ju¹ta²
 i³hxi²kan¹txa²si¹nhẽ³li¹. Ya³sa²nhĩn¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² i³ton³te²a² we¹txi² kãin²
 wã³nxĩn¹sxã³ o²la³kxi² nxe³xi¹na¹tu¹wi¹. Si¹na¹ha²kxai³ wxa²ki³lha³lxi³ Jẽ³su²jah³lai²na²
 wi¹lhin¹khai¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe²kãi³ũ¹nhẽ³na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
 31 Nxa²ha¹te¹ ta³lu³ti²nyhain¹nũ²la² sxi²ha² ã³nũ²kxain¹thi³nu¹ta²kxai³ kãin²
 ka³ta³ta³tha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² i³hxi²ka¹ti³nhain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³sxã³
 Txa²wã¹sũ³na² wãn²txa² wxi²kan¹txi³ i³hen³txain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

Yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹ju³su²

32 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² yxo²i²ain¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ yxau³ha²kxai³
 wãn³txa² yau³ka³na³ka³nat³sxã³ ne³kxe³kxi²nhai¹nha²ha²kxai³ nxain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
 Nxe³ai¹nha²kxai³ yen³kxa² wã²nhũ¹yu¹lhu¹nai¹nxa³jau³la² i³ye¹lai¹nxa³ha²kxai³ hãi¹sxã³
 wã²nhũ¹nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 33 Jã¹nxe³ha²kxai³ Jẽ³su²jah³lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹lu¹ta²kxai³ ka³tẽn³su² i³sa²yxau³si¹jau³su² wxi²kan¹txi³ i³hen³txain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ i³ta¹hxi²hẽ¹la². 34-35 Nxe³ain¹ju³kxai³la¹
 a²nũ²a² yen³kxi³txa²te²a² yũ¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Ain¹sxã³ yen³kxi³su² ta³nxa² ha³lo²su²
 ta³nxa² yũ³kxi²nãn²tu³ yen³kxa² yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹nxa²ha¹te¹ ũ³yho³hi²txã³nxa²
 a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² hxi²ka² ũ³hũ¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ so¹kxain¹sxã³ a²nũ²a²
 yen³kxi³txa²te²a² wã²nhũ²xai³nyhain¹ta¹hxi²hẽ¹la².
 36-37 Nxe³ain¹jut³su² Jõ³se²ah³la² hai³sxa² yũ³ta¹hxi²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a²
 yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹nxa²ha¹te¹ ã³yo³hi²txã³nxa² Jõ³se²ah³la² hxi²ka² ũ³hũ¹ain¹nũ²la²
 a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² hxi²kan¹tu³ ũ³hũ¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³jah¹li² Le³vi²ta²
 nũ³ka³txi³su² ta¹hxi²hẽ¹la². Kxã³nxu¹ta²kxai³ Syi²pri²ko³xa² yxau²xai³lha²kxai³
 nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa² hi³sen³kxai³lu² Bar³na³be²ah³lo²su¹
 nxe³ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tãu³a² i³nũ³kxũn³ti³hi¹tẽ³jah¹lo²su²
 nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

5

A³na³ni²ah³la² Sa³fi²ra³ka³lxa² nxe³ya³sxã³ i³ya²lun¹ti³ya³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² Sa³fi²ra³ka³lxa² ya³jah¹la²nãu³xa²
 hai³sxa² yũ³ya³ta¹hxi²hẽ¹la². A²nxe³ko³xa² ha³lo²a² yxo²kwain³te²a² ũ³hũ¹ain¹nũ²la²
 a²yo³kxai³lu² A³na³ni²ah³la² hxi²ki³kxai³lu² sa²so¹kxi²ta¹hxi²hẽ¹la². 2 Nxe³nũ²la²
 i³ye³li³ya³sãn²nũ²la² ha³teh³nxã³nxa² hai³sxa² a²yoh³nxã³nxa² wa²hait¹so¹xi²ya³ta¹hxi²hẽ¹la².
 Yah³ni³ya³ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wã³kon³kxi³kxai³lu² a³pos²to³lo² nũ³ka³txa²
 ũ³hũ¹ain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 3-4 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — A³na³ni²ah³lãi³. Sa³ta³na³jah¹la² hi²sen³su² ã³nxũ²kwa³wi³h¹nxa²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 A²yãu³ka³jah¹la² i³ki³ha¹ki¹lxi¹. Hai³sxa² a²yoh³nxã³nxa² jũ¹nxe² ũ³ho¹a³ya³sxã³ i³ki³ha¹ki¹lxi¹.
 A²wi¹lhi¹na² hai³sxai²i² wxa²hait³su² tai²ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²yoh³nxã³nxa²i²
 wxa²yen³kxi³syu¹nx2na²hẽ³li¹. Nxe²nxa³kxa³lhu³nxe² ũ³hũ¹ain¹sxã³ a²nũ²a² i³ki³ha¹kxi²
 Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³jah¹la² i³ki³ha¹kxi² nxi¹nhẽ³i¹. Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxĩn¹thi²li¹?
 Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ jau¹xai²na² ain³kxi²nha²nũ²la² yxo²ka³nxa²
 yxau³ju¹ta¹ ya³lu²a³hi³ye²ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 ain³kxai¹nha²kxai³ o²lain¹ta¹hxi²hẽ¹la². 6 Yain¹ju³kxai³lu² in³txa² sa³nxe³la³kxa² wxã³nũ²la²
 wã¹la² sa²wã³lãu²kxi²so¹sxã³ sa³nĩ³kxain¹ta¹hxi²hẽ¹la².

7 Ye³jen¹nãu³a² a²sxe³xa³ka³lxu¹ta²kxai³ ã³wih¹nũn³ta¹hxi²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ a²wẽ³sãi¹ah³la²
 ya³lu²kxi³jau³xa² ain³kxi²nha²ta¹hxi²nxa³hẽ¹la². 8 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³
 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— I²sã³ni¹. Hai³sxa² so¹kxi¹nx2tain¹kxa² yo³ha² a²yo²ha³kxah¹lxi³te²la¹xã³?
 Nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

Nxa²ha¹te¹ a²sxe³xa³ka³lxu¹ta²na² i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Wain³na³li¹. A²yo³ha² a²yo²ha³kxah¹lxi³na³li¹. Nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:
 — Wxa²wẽ³sãi¹ah¹la² wxãn²na² sxã³ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa²

i³ki³ha¹kxai³ya³hin¹tai³tu³ni¹. Nxe³ya³hin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sa³nxe³la³kxi³nãu³xai²na²
 wxa²wẽ³sãi¹ah³la² sa²nĩ³kxain¹sxã³ sxi²ha² yãu³so³nain¹na³ni¹. Ya³lun¹tãu³a²
 sa²so¹nxain¹nũn³tũ¹xi¹. Ta¹hxi²hẽ¹la².

10 Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² i³ye³kxi²sxã³ ã³na¹hi¹na¹ ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³ wa³su¹txi³
 ya³lu²ah³xi²ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³ye²tuh³nxa²ha¹te¹ sa³nxe³la³kxah³lo²nu¹ta²kxai³ wxã³toh³nũ²la²

ya³lu²ye²to³nxa²ha¹te¹ sa²so¹to³h³nū²la² a²wē³sāi¹yah³la² sa²nī³kxain¹kxe³nu¹ī¹ā¹nxe²sa²nī³kxi²to³ta¹hxi¹hē¹la². 11 Nxe³ye²tuh³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa²yo²i²sxā³yxau²xai³tū³kā³txa² a²yo²ha³kxa¹ o²lah³lxi³ta¹hxi¹hē¹la². Te²ya¹nxe³sxā³ a²nū²a²ā³sa²nūn³te²nu¹tai²na² wān³txai²na² ha³tā³nxe³jau³xa² o²lah³lxi³nūn³ta¹hxi¹hē¹la².

Wā³nxīn¹sxā³we²nxain¹jau³su²

12-16 Nxe³ju³kxai³la¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txa² kāin² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxai¹nha²kxai³a²nū²a² ih³ton³te²a² tē³sxā³wxā³nū²la² tih³na² ne³ha³tih³hē³nāu³a² a²sxa³ka³lo³a² ū³ha¹sxā³sxa³ain¹ta¹hxi¹hē¹la². Pe²jah³lai²na² a²yāu³ka³txa² ā³tī¹kxa² wxa²ha³nāu³hi²sa³tai²lā¹. Ain¹jau³su² sxā³sxā³ wah³nxain¹ta¹hxi¹hē¹la². Ha³lo²a² wā³kan³ko³xa² sxi²je³na²a³li³nū²la² a²nū²a² ih³ton³te²a² ka³lxa¹txi³ tē³sxā³wxā³ha²kxai³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²nxū²kwa³wih¹te²su²nūn³te²a² tē³sxā³wxā³ha²kxai³ ā³yo²ha³kxa¹ we²txain¹ta¹hxi¹hē¹la². Nxa²ha¹te¹ yo²i²tū³kā³txa² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² nā³hēx3thi³na² Sa³lo³māu²thi³nāu³a² ā³nū²kxain¹to³ta¹hxi¹hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yo²ha³kxa¹ wi¹le²ye²nyhai¹nha²kxai³a²nū²a²ka³lxa¹txi³yo²i²ā³si³wxe³ain¹ta¹hxi¹hē¹la². Yxān¹ta¹yo²i²xa³te²a²hai³txi³wxā³sxā³ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxi¹nxa³hē¹la².

A³pos²to³lo²nū³kā³txa²khāuh³lxa³ti³nhain¹jau³su²

17 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³su² te²u¹ta²kxai³a²yo²ha³kxa¹ sa³tu³se²a² nū³kā³txi³sai¹nha²kxai³ kāin² i³an³ta³kxi²nyhain¹ta¹hxi¹hē¹la². 18 Ai¹nha²kxai³ wā²nxū¹h¹ ne³kxe³kxi²nyha¹lxi³ka³tu³ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³ sa²so¹sxā³ū³tū¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hxi¹hē¹la². 19 Nxe³nyhu¹nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ton³tāu³a²Txa²wā¹sū³na² ha³lo²an¹jah¹la² wxa²kan³nū²la² tū¹kxa²wxe³ain¹thi³na² sa²yo²than²yo²nū²la²a³pos²to³lo²nū³kā³txa²sa²sai¹xain¹ta¹hxi¹hē¹la².

20 Nxe³sxā³i³ye³kxi²te²nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi³nka²nān²tu³wān³txa²wi¹jau³xa²Je³su²jah³la² txa²wā¹e¹nāu²a² we²tē³jau³nū³su² nxe³jau³nū³a² i³yau¹ū³txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxi¹hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ i³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³ Sū³na² sxi²hai²na²ā³wih¹ain¹nū²la² wān³txa²wi¹jau³xa² i³yau¹ū³ā³si³wxe³ain¹ta¹hxi¹hē¹la². Nxe³ain¹tū³kxai³lu²wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²kxai³ ā³wxā² a²sa³wi³ha³lxi³yu¹ta²kxai³ ā³wxā²nxain¹sxā³ a²nū²a² hxi²kan¹te²su² te²nāu³xu¹tai²na² kaix¹tain¹ta¹hxi¹hē¹la². Nxe³sxā³Ju²te²a² hxi²kan¹txi³nāu³xu¹tai²na² i³kaix¹itha²kxai³ Ju²te²a² wā³kxē³nāu³xu¹tai²na²i³kaix¹itha²kxai³ nxain¹ta¹hxi¹hē¹la². Nxin¹nū²la² i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxi¹hē¹la². i³ye³kxi²nyhain¹sān²nū²la² tū¹kxa²wxe³thi³nai²tā² a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³sa²so¹xi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxi¹hē¹la². 22 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txu¹ta²kxai³i³ha¹txain¹ta¹hxi¹nxa³hē¹la². Nxa¹nxa³ha²kxai³ wā³li²sxā³ i³hen³txain¹ta¹hxi¹hē¹la². 23 i³hen³txain¹te²nah¹lxi¹:

— Tū¹kxa²wxe³thi³nai²tā² ai³si³nha¹tāu³a² kan²txi³yo²wī¹nha²so³ta²to²nū³kā³txa²a²sxi²yo²a²kan²txi³wah³nxa²yo²yxau²nxain¹kxan²ti³sa²yo²tha²nain¹tāu³a²a²nū²la³yū³ni³si¹nxa³li¹. Ain¹ta¹hxi¹hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² o²la³kxi²jah¹la² a²hxi²kan¹jah¹lo²su²te²a²wā³nxīn¹te²si³yxau³te²nāu³xu¹ain¹sa³so¹sxā³jau¹xai²li²ain³kxain¹nū²la²nxe²ye³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxe³te²tū³nha²ku². Kī³nhai¹. Ain¹ta¹hxi¹hē¹la². 25 Nxe³ain¹tū³kxai³lu²a²nū²a²ā³xa²wxā³sxā³i³hen³txi³te²nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Tū¹kā³txai²li²ū³tū¹kxai¹yah³lxi³n¹tū³kā³tai²tā²Txa²wā¹sū³na²sxi²ha²i³kxain¹si¹na¹li¹. A²nū²a²i³yau¹ū³nyhain¹na¹li¹. Ta¹hxi¹hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ Sū³na² sxi²ha² o²la³kxi²jah¹la² a²hxi²kan¹jah³lu¹ta²kxai³lu²a²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² tē³sxā³a³li³ta¹hxi¹hē¹la². Nxe³nū²la²ain³kxain¹tū³kā³txa²hxi²ka²wā³thin³ka²ya²lu¹tain¹kxa²yan³txi³su²yuh³lxi¹nha²kxai³win¹ta²te²lxi³a³pos²to³lo²nū³kā³txu¹ta²kxai³sa²so¹sxā³wā³hain¹ta¹hxi¹hē¹la². 27 Nxa²ha¹te¹ wā³ain¹nxa²ha¹te¹a³pos²to³lo²nū³kā³txu¹ta²kxai³ā³wih¹si¹hain¹ta¹hxi¹hē¹la². Nxe³sxā³kāin²jah¹la²a²yen³nāu³a²ū³h³wxe³ain¹ta¹hxi¹hē¹la².

28 Nxe³ain¹nū²la²wā³nxīn¹ta²si³yxau³ka³jxah³lu¹ta²na²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Jah¹lai²na²a²r³lxa²i³ye³kxah¹lxan³jau³nū³su²i³ye³kxi²nx2ta¹tai²ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹hai³txi³ā³ka³nah²yxah³lxa³nhē³li¹. Hāi¹sxā³Je³ru³sa¹lē²thi³na²yxau²xai³tū³kā³txa²yo²ha³kxa¹i³yau¹ū³yah³lxi³ta¹h¹nhē¹li¹. Nxe³yah³lxi³n¹te²nah¹lxi¹: “Wā³nxīn¹ta²si³yxau³te²nāu³xu¹a²hi²sen³su²Je³su²jah³lai²ta²su²lhā³ain¹na²hē³li¹. Wā³nxū¹lxain¹na³li¹.” Nxe³jau³xa²e³kxah²lxi³ta¹h¹nhē¹li¹. Nxe³ah³lxi³n¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²i³an³txi³sa²si¹n¹nhai¹. Ta¹hxi¹hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹Pe²jah³lo²nu¹tai²na²a³pos²to³lo²nū³kā³txu¹ta²na²a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na²wān³txa²so¹lxi³sa²yo²we¹kxi²ju³ta²wain³na³li¹. A²nū²a²wān³txa²kāi²nxa³wi¹. 30 Wxa²nū³kā³txa²hi²sen³su²Je³su²jah³la²hi³sa³ka³txa²i³hxi²k¹la¹kxi²sxā³

su²lhã³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãⁿta¹ Txa²wã¹sũ³nain²txi³ txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² Sũ³nãin²ti³ nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tã²hẽ³li¹. ³¹ Nxe³ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³ a²wi¹tãu³a² ũ³whxe³na²hẽ³li¹. Txa²wã¹hxi³kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ti³hi¹tha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³kj³ju³ta² sa²wa²su¹ti³hi¹tẽ³lha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² na²hẽ³li¹. Hĩ¹na²kxai³lu² a²nũ²a² a²ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta² i³ãin²ta³kxi²nha²sã²nsã²sxã³ ã³na¹la³kxi²nha²kxai²nã²ntu³ sa²wa²su¹tu¹wi¹. ³² Nxe³ju³ta² i³si¹na¹hẽ³li¹. Txai²nãu¹xai²na² i²sĩ¹nsã³ i³hen³txi³si¹na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² i²sxã³ i³hen³txi³ha²kxai³ si¹na¹hẽ³li¹. A²nxe³ju³kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ki³kxai²nã²ntu³ Sũ³na² Yãu³ka³txai²li² ã³nxũ²kwai³wih¹sa²te³nẽ³tu¹wi¹. Pe²jah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹.

³³ Nxa²ha¹te¹ jau¹xai¹na² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² i³an³jah³lxĩ³ha²kxai³ i³su²lhã³si¹jau³su² i³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. ³⁴ Nxe³ain¹ta¹ Ka³ma³li³e²lah³lu¹tai²na² i³ye³kxi²te³lhã³ i³sa²yxau³ta¹hxai²hẽ³li¹. Nxe³jah¹lai²li² fa³ri³se²a³ nũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ha³te³h³nxã³na² a²hoh³lxĩ³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹. Yain¹jah¹lo²su² ha²kxai³ sa²yo²hau³ko³tain²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹lai²li² i³sa²yxau³nũ³la² a²pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³ a³li³sã²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. ³⁵ A³li³ain¹kxa² si³yo³na² i³ye³yain¹te³nah¹lxĩ¹.

— Nxe³jah³lxĩ³sa²lxĩ¹. In³txi³nãu³xai²li² kãi³ain¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³a² wi¹lain³nha³jah³lxĩ³sã²nhẽ³li¹. ³⁶ Nxe³ha²kxai³lu¹ kxã³nhxi¹hai³ti² Te³u³ta²sah³lai¹ta² txa²wã¹ha³lo²a² ã³wih¹sxã³ wxã³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nũ²la² in³txa² ka³la¹txi³ 400 nxe²ãn³si³te³kxain¹tai¹ti²tu³wi¹. “Txai²li² wxa²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹.” Ain¹tah¹lxai¹ ye³jen¹na² su²lhã³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² ha³ten¹tain¹tai¹ti²tu³wi¹. ³⁷ Ā³ta³lo³hẽ¹tũ²la² a²nũ²a²nãu³xa² a²yo²ha³kxa¹ ũ³wha²li¹lhau³ko³tẽ³nhĩ¹nai³tã² Ju³ta²sah³lai¹tã² Ka³li³te²a²ko³xa² a²nũ²nũ²la² nũ³kxũn³txi³ o²la³kxi²nũ²la² a²nũ²a² ã³se²so² ã³si³wxe³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxãⁿta¹ ye³jen¹nũn³tãu³a² su²lhã³nũ²la² a²sa³wi³ha³lxa² ha³ten¹tain¹nũn³tai¹ti²tu³wi¹. ³⁸ Nxe³ju³ta² in³txi³nãu³xai²li² wxa²wxai³yah³lxĩ³txa²hẽ³li¹. Ju¹ta¹li² wã²nxũ¹ o²la³kwain¹kxai²nã²ntu³ ye³jen¹na² ne³ki³son³tu¹wi¹. ³⁹ Yxãⁿta¹ Txa²wã¹sũ³na² sa²yo²we¹tain¹tu³ka³txi³su² kxai²nã²ntu³ hxi¹kan¹nẽ³lxai³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² he¹kxi²ne³lain¹ju³ta³nũ³a² ten³ti³hexi¹kj³sxa³lho³li¹. Nxe³na¹ju³ta² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹. ⁴⁰ Nxa²ha¹te¹ wã²nxin²te² si³yxau³te²nãu³xa² whã²li² jau¹xai²na² ain³kxain¹nũ²la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. Nxa²ha¹te¹ a²pos²to³lo² nũ³ka³txa² i³kaixi¹so¹xain¹nũ²la² i³ta³lo³wai¹txain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² a²i³lxa² i³ye³kxi²si¹hai¹nxa³jau³nũ³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. Ain¹nũ²la² sa²ta³xain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. ⁴¹ Nxa²ha¹te¹ a²pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² a²hxi²kan¹ta² he³la³kxi³nũ³ka³txa² ã³nũ²kxain¹thi³na² wxa²li³ain¹nũ²la² i³ye³lain¹te³nah¹lxĩ¹.

— Txa²wã¹sũ³na² kãin²khai¹nx2na³li¹. Wi¹lxo³kxi²nẽ³lain¹na³li¹. Je³su²jah³lai²na² a²sa³wi³ha³lxĩ³sa²kj³sa²kxai³lu² ye³khãuh³lxa³ti³nha²kj³nhai¹. Nxe³kxan²ti³ka³li³hkhai¹nẽ³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. ⁴² A³lan²ta² hãixi¹nx3e³ti³xa¹ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²ta³nxã² a²sxi²khai³sa²ta³nxã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hain¹te³nah¹lxĩ¹. — Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹lai²wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ³li¹.

6

Ā³non²ta³kxi²nũ³kg³txa²wã²nxã²kxa²so¹ain¹jau³su²
¹ Nxe³xain¹tãu³u¹tai²nã²ntu³ yxo²i²tu³ka³txa² wxã³sxã³ ã³nũ²kxi² jã¹nxe² jã¹nxe²to³ta¹hxai²hẽ³li¹. Kãin²ka³lxa³txi³ ã³nũ²tain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. Nxe³tãu³u¹tai²nã²ntu³ta¹ yxo²xũn³txi³ i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. Kre²ka²ko³xa² e³tũ³ka³txa² ha³na³ka³lxĩ² i³ye³kxi²Ju³te²a²ko³xa² e³tũ³ka³txa² ha³na³ka³lxĩ² i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. Nxe³sxã³ Kre²ka²nũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹txu¹txi³nãu³xai²na² wha³te³sa³ka³lxĩ³nãu³xai²na² ne³wã²na³yah³lxin¹nũ²hẽ³li¹. Yen³kxa² wã²nhũ¹ain¹yah²lxan³nũ²hẽ³li¹. Nxe³ju³ta² wai³nxã³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ³li¹. ² Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² a²pos²to³lo² nũ³ka³txu¹tai²na² wãn³txu¹tai²na² ain³kxain¹nũ²la² yxo²i²tu³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³kaixi¹tain¹te³nah¹lxĩ¹:

— Txai²nãu¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³si¹na¹ju³ta² so¹lxĩ³ o²la³kxi²si¹na¹wi¹. Yxãⁿta¹ yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹si¹hxa³jau³su² i³ye³kxain¹nũ²hẽ³li¹. Ain¹tah¹ wa³ka³li³yu³ta² kãi³nha²kxai³ hxi²kan¹sa³si¹nxa³nhai¹. ³ Nxe³sa³si¹nxa³ha²kxai³ wxãi² i³nxai²na² txa²wã¹tã³sah¹lxĩ¹nha²kxai³ ain³kxi²sah¹lxĩ³hẽ³li¹. In³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹wã²nxã³kxa² so¹jah³lxĩ³hẽ³li¹. Nxe³te²a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³te²a²so¹lxĩ³ a²hoh³lxĩ³su² te²a² so¹lxĩ³ wã²nxã³kxa² so¹jah³lxĩ³hẽ³li¹. Ah³lxin¹kxai²nã²ntu³ yen³kxa² wã²nhũ¹nyhain¹te²nũ²su² ũh³wxe³kj³tu¹wi¹. ⁴ Nxe³kj³kxai²nã²ntu³ txai²nãu¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi² A²wãn³txa² i³yau¹ũ³hi² nxe³si¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na²ten³sa³si¹nha²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ³li¹.

5 A²nxe³ju³kxai³lu² jau¹xai²na² i³ka³li³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxai¹nha²kxai³ in³txi³nāu³xu¹ta¹kxai³ wā²nxa³kxa² so¹ain¹te³nah¹lxi¹. Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²nu¹ta¹na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kāin² yxo²i² Txa²wā²sū³na² Yāu³ka³txa² kāin² nxū²kwai³yxau² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Fi³li²pah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Pro³ko³ro²ah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ni³ka³no²rah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ti³māu²ah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Par³me³na²sah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ Ni³ko³lau²ah³lo²nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²nu¹ta¹na² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxau²xai³lha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³kxan²ti³ Ju³te²a² wān³txa² ain³kxi²nūn³jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta¹na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³kxan²ti³ yxo²i²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 6 A²nxe³te²nāu³xu¹ta¹kxai³la¹ wā²nxa³kxa² so¹ain¹nū²la² a³pos²to³lo² nū³ka³txu¹ta¹na² yen³nāu³a² ūh³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nū²la² a²hxi²ka² wxa²ne³hē²ta³lā¹ain¹nū²la². Txa²wā²sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²ka³txi³jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 A²nxe³jut³su² Txa²wā²sū³na² wān³txa² u²lxi³ ha³ta³nxe³jau³xu¹ta¹li² i³sa²nē³sin²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ yxo²i²ain¹tū³ka³txa² kāin² ka³lxa¹txi³ ā³nū²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nū³ni² wā²nxin¹te² nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹na² ū³tī¹kxain¹jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹kxai³lu² Txa²wā²sū³na² yen³nāu³a² wi¹lhin¹sxā³ i²ha²kxai³ kāin² i²hxi²ka²ti³hi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³la¹ kāin² wā²nxin¹sxā³ o¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxe³tah¹lxa¹ yxo²i²xa²tū³ka³txai²na² hi²sen³tū³ti¹ ko³nxe³thi¹nha²kxai³ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹kxai³ wān³txa² yxo²xūn³txi³ i²wa²lū³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txi³ta¹na² Li³ber²to² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Si³re²ne² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ A³le³syān³tri³a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ Si³li²si²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ A²si³a³ nū³ka³txi³su² ha²kxai³ ain¹sxā³ ā³nū²kxain¹nū²la² Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹kxai³ wān³txa² yxo²xūn³txi³ i²wa²lū³xain¹ta¹hxai²hē¹la². 10 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹kxai³lu² Txa²wā²sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a³hoh³lxi³si¹ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i²wa²lū³xain¹ta¹hxai²hē¹la² ko³nxe³thin¹tū³ka³txa²sa³. 11 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txu¹ta¹ hi²sen³kxai³lu² in³txa² hāi³a² ū³yho³hi²sān²ka³tū³i³ki³ha¹nī²ye³si¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹. — Es³te³vāu²ah³lai²li² ko³nxe³te²lo³jau³su² e³na²hē³li¹. Txa²wā²sū³na² ko³nxe³te²lo³ti² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ko³nxe³te²lo³ti² nxe³na²hē³li¹. Txa²ne³nxē³na² ain³kxi²si¹na¹hē³li¹. Nxe²i³ki³ha³nī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 I³ki³ha³nī³ye³kxain¹nū²la² a²nū²a² hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² ha³te³gh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²a² nxa¹in¹sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ain³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxai¹nha²kxai³ Es³te³vāu²ah³la² tū³nū²la² nū³kxūn³txi³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta³ yen³nāu³a² ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 13 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² ko³nxe³thin¹te²a² i³kaix¹so¹nū²la² i³ki³ha³nī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹.

— Jah¹lai²li² Es³te³vāu²ah³lai²li² ko³nxe³jau³xa² so¹lxi³ e³kxi²toh³na²hē³li¹. Txa²wā²sū³na² sxi²ha² ko³txe³i² Sū³na² wān³txu¹ta¹na² ko³txe³i² nxe³toh³na²hē³li¹. 14 Nxe³sxā³ jah¹lai²na² wān³txa² ain³kxi²nha²te³nah¹lxi¹. “Je³su²jah³la² Na³sa²re²thi³na² yxau²xai³jah¹lai²ta² hi²sen³su² Txa²wā²sū³na² sxi²ha² sa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Moi³se²ah³lu¹ta¹na² nān¹jau³xa² i²yax¹txain¹to³tu¹wi¹.” A²nxe³jau³jau³xai²li² ain³kxi²si¹na¹hē³li¹. Nxe³sain¹sin¹na²hē³li¹. Nxe²i³ye³ki³ha³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²hxi²kan¹txa² nū³ka³txu¹ta¹na² sa²kxai³lu² Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹kxai³ ten³sa²tā³sxā³ i²lxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² Es³te³vāu²ah³la² a²yen³na² oh³xan¹jah¹la² ye³nhū³ye²ta¹hxai²hē¹la².

7

Es³te³vāu²ah³lai²na² wān³txa² i²wa²lxin³nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ wā²nxin¹ta² si³yxau³ka³jxah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Es³te³vāu²ah³lāi³. Jau¹xai²li² i³ye³kxain¹jau³xai²na² ya²la³tu³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹.

Txa²lon²ti³nāu³xa² txa²wī²na²nāu³su² nxe³syah¹lxi¹lxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. Kxā³nhd¹nu¹ta¹na² A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta¹na² txa²wā²wī³nu²su² ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wi¹.

A²nxe³jah¹lo²nu¹ta¹kxai³ Me³so³po³tā²mi²a²ko³xu¹ta¹na² yxau²hī¹nu¹ta¹kxai³lu² A³rā²thi³nāu³xu¹ta¹na² ai²nxa³thi¹nu¹ta¹na² Txa²wā²sū³na² Wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³jah¹lai²na² hi²sen³su² tū³sxā³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. 3 Tū³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “A³bra³āu²ah³lāi³. Wxa²ka³lxa¹ti³nāu³xa² ā³sxā³ a³li³txa²hē³li¹. Ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² i²xan³ko³xa² wā²nā³ū²hxa²ha¹tu¹wi¹.” Ta¹hxai²hē¹li¹.

4 Nxa²ha¹te¹ Kau³te²a² nū³ka³txu¹ta¹na² ā³wxe²ā³nyhain¹nū²la² A³rā²thi³nāu³xu¹ta¹na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe²ti³kxai³lu² a²wī³nu¹ta¹na² ya³lu²kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. Hā²wxān³txa³ ko³xu¹ta¹na²

a³li²xi²ni²nu²la² txa²wā¹ha³lo²khai³xai²na² yxau³kj³ko³xai²na² ā³wih¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ju³tu¹ta²kxai³lu² kxān³su² Txa²wā¹ū³na² kwa³na³ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. 5-6 Nxa²ha¹te¹ A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wē³sa²yū²nxa³h¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹ū³na² hi²sen³kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hi¹nai²na² ta²ko¹xai²na² jūx¹te²he³la³ko³ ū³hū¹nxa³hxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹ kxā²non³tāu³a² ta²ko¹xai²na² yxo²ha³kxai¹ wxa²ne³tah²nāu³lo³tin¹tāu³a² ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹. Nxai¹na³tāu³a² kan²tāu³ yxau³xai³lain¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹hi¹na¹ ha³lo²a² ā³sa³nūn³ko³xa² ā³wē¹ta³wxe³ain¹tu¹wi¹. Ain¹kxai²nān²tu³ ta²ko¹xai²na² yxau²xai³tū³kā³txi³khai³xa² a²hxi²ki³kxai³ kwa²wa³ka³li³nū³lo³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ kwē³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 400 nxe² kwē³kon³tāu³a² khāuh³lxa³t³nyhain¹tu¹wi¹.

7 Nxe³nyhain¹ka³tu³ wa³ka³ti³lo³te²nāu³xa² ko³nxe³ti³ i³y¹li²hai¹na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ a³li³sxā³ ā³wa¹lā³wih²wah²xain¹tu¹wi¹. Ā³wih²xain¹kxai²nān²tu³ sa²yxo²wet¹l¹sa¹nxā³ yxau²xai³lain¹tu¹wi¹.” Txa²wā¹ū³na² nxe³nyhain¹ta¹hxi²hē¹li¹. 8 Hā²wxān³txa³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹kxi³ju³ta² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wān³txa² ya²la³tu³tā³li¹. Nxe³sxā³ wxa²ki³lha³lxa³nāu³xa² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ txa²wān³txa² ne³wān²yah³lxi³txa³hē¹li¹.” Txa²wā¹ū³na² nxe³ta¹hxi²hē¹li¹. Jā¹nxe³nū²la² A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a²ki³lha³lxu¹ta²kxai³ i³sa²kah³lo²nu¹ta²na² a³li³lah¹h¹na²ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²sxā³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ta¹hxi²hē¹li¹. Hā²wxān³txa³ i³sa²kah³lo²nu¹ta² a²ki³lha³lxu¹ta²na² a³li³lah¹nū²la² Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxi²hē¹li¹. Ā³ta³lo³hē¹nū²la² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta² a²ki³lha³lxa³nāu³xu¹ta²na² hxi²ka² hxan³sxā³ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³te²nāu³xu¹ta²na² a³li³lah¹ah³lxi³ta¹hxi²hē¹li¹.

9 Hā²wxān³txa³ Ja³ko²ah³la² a²ki³lha³lxi³nāu³xu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na² ka³tā³ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. Nxai¹nxa³hā²kxai³ E³ji²ta² nū³ka³txu¹ta²na² a²hxi²ka² ā³yū²ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Ain¹ta¹ Txa²wā¹ū³na² ā³si³te³kxi²ha²kxai³ ā³non²ta³ksi²ha²kxai³ ye³khāuh³lxa²thin¹ju³ta² ā³na¹ta¹hxi²hē¹li¹. 10 Txa²wā¹ū³na² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³nh²ka¹ta¹nha²kxai³ a²hoh³lxi³su² ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² a²hxi²kan³jah³lu¹ta²na² Fa³ra³o²ah³lo²su¹ nxe³ta¹hxi²ti²ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²u¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Jo³se²ah³lu¹ta²kxai³ i³kai¹so¹nū²la² ha³lo²u¹ta²na² whāi²na¹ a²hxi²kan³te²lon²ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³sxā³ Fa³ra³o²ah³la² a³sa³wi³ha³lxi³ta²na² yxo²ha³kxai¹ a²sxi²yhu³ta² whāi²na¹ a²wa³kxēn³no³tain¹ta¹hxi²hē¹li¹. 11 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² kāin² kwē³kon³ta¹hxi²hē¹li¹. E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² whāi²na¹ Ka³na³ā²ko³xa² whāi²na¹ wē³ha²yau³xa² ā³xa³ha²kxai³ yain³txa² wi¹we¹nxa³ha²kxai³ he³ja³lun¹tain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹wi³na²nāu³xu¹ta²kxai³ hxi²kan³txj³ yain³txa²la³ wet¹sxā³ yai³nain¹ki³la³ so¹kxain¹ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. 12 Nxa²ha¹te¹: “E³ji²ta²ko³xu¹ta²na² yain³txa² sxā³nū²nha¹.” Nxe³ja³uxa² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na² ain³kxi²nha²nū²la²

txa²wā¹wi³na²nāu³xu¹ta²kxai³ i³sa²si³hā²ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. 13 Ā³ta³lo³hē¹nū²la² Jo³se²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² a²lon³ti²tāu³xu¹ta²kxai³ wā²nā²nū³nyhain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³nyhain¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta² whāi²na¹ tē³lxi²nū²la² Fa³ra³o²ah³lo²nu¹ta²kxai³ wā²nā²ū¹hain¹nūn³ta¹hxi²hē¹li¹. 14 Nxe³ka³tu³ Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na² a²hi²sen³kxai³lu² a²wi³nu²su² te²a² a²ka³lxa¹txa² whāi²na¹ 75 nxe³tū³kā³txa² wxā³sxā³ yxau³si¹hain¹ja³u³su² sa²si³hā²ta¹hxi²hē¹li¹. 15 Nxa²ha¹te¹ sa²si³hā²nxā²ha¹te¹ wxā³sxā³ yxau²xai³lyain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxain¹ko³xu¹ta²na² Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²kxai³ ya³lu²ha²kxai³ txa²wā¹wi³na²nāu³xu¹ta²na² yxo²ha³kxai¹ yah³lon¹sxā³ ya²lun¹ti³hā²kxai³ ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. 16 Nxe³ai¹nha²kxai³ Si³kē²ko³nāu³u¹ta²na² a²nū²a² tē³sxā³ ai³nū²la² i³kxain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ko³xu¹ta²na² A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ so¹kxi²ta¹hxi²hē¹li¹. E³mo²ra² tē³ka³txa²u¹ta²na² Si³kē²ko³xan¹ta² wa³kxē³nu¹ta²na² ū³yho³hi²sān²nū²la² so¹kxain¹ta¹hxi²hē¹li¹. A²nxe³ko³xu¹tain²txi³ yah³lon¹sxā³ya³lun¹ti³ te²nāu³xa² sa²n³ixkain¹ta¹hxi²hē¹li¹.

17-19 Nxa²ha¹te¹ kwē³kxa² ye³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³tāu³u¹ta²na² txa²wā¹nū³ka³txi³nu¹ta²na² ka³lxa¹txi³ ā³nū¹ta¹nh¹nu¹ta²na² E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan³jah³lo²nu¹ta²na² wē³non³tain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jah³lo²nu¹ta²kxai³ Jo³se²ah³lo²nu¹ta²na² i³jah³lo²sxa³hā²kxai³ txa²wā¹nū³ka³txi³nu¹ta²na² a³lxai¹nxa³hā²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³hā²kxai³ E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan³jah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ ki³pha¹kxi²nhai¹ni² nū³kxūn³txi³ o²la³kxi²si¹hai¹ni² wē³ha²lxa² kwēn¹ta¹ a³li³lah¹te²u¹ta²na² ha³lo²a² ā³na³sxā³ya³lut¹si¹hain¹ja³u³su² kwa³na³ai¹ni² nxain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³h¹nu¹ta¹hxi²hē¹li¹ txa²wā¹ū³na² wān³txi³nu¹ta²na² A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta²na² i³ye³kxi²jau³xu¹ta²na² we¹ta³lun¹te³lhxā³ ta¹hxi²hē¹li¹. 20 Nxe³h¹nu¹ta¹kxai³la¹ Mo³se²ah³lo²nu¹ta²na² a³li³lah¹sxā³ txon¹ta¹hxi²hē¹li¹. A²nxe³sxā³ wē³sa² wi¹lye¹nxa²ha¹te¹ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³xi²tāu³u¹ta²na² a²wi³nu¹ta²na² a²si²khai³xa² hāi²a²sxā³ txo¹ta¹hxi²hē¹li¹. 21 Yan¹nāu³a¹ wē³sa² kāi²non³tāu³a¹ hxi²kan³txi³ ū³ho¹ya³hxa³kxa²yān³txi³su² a²hā³ka³nū²nu¹ta²na² hi²sen³su² ha³lo²a² ā³na¹ta¹hxi²hē¹li¹. Ā³na¹nū²la² E³ji²ta²ko³xan¹ta² a²hxi²kan³jah³lo²nu¹ta²na² a²ka³ne³lxa²nu¹ta²na² wxā³ a³ya³txi²nū²la² i³ān²ta²kxi²sxā³ wēn³sa³nu¹ta²kxai³ so¹sxā³ i³nū²la² a²ki³lha³lhū³nxe³sxā³ txotl¹ta¹hxi²hē¹li¹. 22 Nxa²ha¹te¹

E3ji²ta² wān³txa² wi¹jau³xa² a²hoh³lxi³su² jau³xa² i³yu¹ū³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wain³txi³ e³je² wi¹lo²la³kxi² nxe³sxā³ wxi²kan¹txi³lon¹ta¹hxi²hē¹li¹.

23 Nxa²ha¹te¹ kwē³kon³ka³lxa¹ton³nū²la² 40 nxe³sxā³: “Txa²ka³lxa¹txa² I³sa³e² nū³ka³txa² ai³sī²a¹tū¹xā¹.” Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³ ta¹hxi²hē¹li¹. 24-25 Nxe³sxā³ ai³tāu³ Fa³ra³o²ah³lo²nu¹tai²na² sa³wi³sa² hi²sen³su² I³sa³e² in³txi³nu¹tai²na² i³su²lye²ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jut3su² i²nū²la² Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Wa³lxi³a¹tū¹xā¹ ā³non²ta³kxi²na¹tū¹xā¹. Fa³ra³o²ah³lo² sa³wi³sa² su²lḥā³a¹tū¹xā¹.” Nxe³jau³kxai³la¹ su²lḥā³ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³nū²la² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Kāi³a¹ju³tai²na² txa²nū³ka³txa² ain³kxi²nhain¹sxā³ ā³wxā³sxā³non²ta³kxai³na¹ju³ta² wi¹la³la³kxain¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³nai²li² I³sa³e² nū³ka³txa² khāuh³lxa³txi³nha²sxā³ wa³kon³kxain¹si¹hain¹ju³ta² a³la³kxain¹tū¹xā¹. Nxe³ha²kxai³ nū³kxūn³sxā³ ā³sa³so¹nū¹hain¹ju³ta³nū³su² a³la³kxain¹tū¹xā¹.” Ain¹jau³su² nxe³kxan²ti³ a²ka³lxa¹txi³nū³xu¹ta²kxai³ hai³txi³ a³la³kxi²ye²nyhu¹ain¹ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. 26 Ha¹la³jen¹nāu³ta¹nān²tu³ I³sa³e² a²in³txi³nu¹tai²na² ha¹lin¹te¹nāu³xa² he¹li²ye²yhain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jut3su² i²ai¹nha²kxai³ ā³nhāu²no³si¹nyhu¹jau³su² i³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹: “Nxe³ja³sa²lxi¹. Wxa²lon³sa²nyhu¹a³hi¹nha²kxai³ he¹li²nyha¹txa³hē¹li¹.” Nyhain¹ta¹hxi²hē¹li¹.

27 Nxa²ha¹te¹ hxi²ki³te²nu¹ta²kxai³lu² i³an³ta³kxi²nū²la² nū³kxūn³txi³ ūh³nxūn³sa²tā³ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³te³na¹ yxo²xūn³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wxāi²na² txa²hxi²kan¹jah¹lo²sxā³lxi¹. Sa²hāu²not3sa²jah¹lo²sxā³lxi¹. 28 Sūn²ta²tai²t² Fa³ra³o²ah³lai²na² sa³wi³sa² su²lḥā³i¹nhē³li¹. Nxe³kxai³ jāx1sa²te³lin¹ji¹wi¹?” Ta¹hxi²hē¹li¹. 29 Nxe³jau³xan¹te²kxa³ya³llu² u²lxi³ ih³saun³sxā³ i³hāi³ta¹hxi²hē¹li¹. Mi³ti³ā²ko³xu¹tai²na² ā³wih¹sxā³ yxau³nū²la² yxau³hi¹nu¹tai²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² ha¹li¹ a³li¹lah¹kxi²sxā³ txon²ti³ya³ta¹hxi²hē¹li¹.

30-31 Nxe³nū²la² ye³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³sxā³ 40 nxe² kwē³kon³sxā³ yxau³tāu³u¹tai²nān²tu³ ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹tai²na² ho³hain¹tj³kxai³lu² wā³la³ka³txu¹tai²na² Si³na³i²ka³txu¹tai²na² ā³tj³ta¹hxi²hē¹li¹. Ā³tj³nū²la² hi³a² i³xi³yxau³ka³txu¹tai²na² ten³sa²tā³si²ta¹hxi²hē¹li¹. Ten³sa²tā³si²nū²la² ā³tj³ta¹hxi²hē¹li¹. 32-34 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Moi³se²ah³lāi³. Wxa²wi³na¹nāu³xu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lo²nu¹tai²na² I³sa²kah³lo²nu¹tai²na² Ja³ko²ah³lo²nu¹tai²na² wxa²nū³ka³txu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹, “Wxa²sū³nu²sa¹wi¹.” Nxe³ta¹hxi²hē¹li¹. Nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²kxai³ yuh³lxi³khai¹nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i²nxūn³kxi²ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. Nxa²ha¹te¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wā³nxūn¹khai¹nxe³jut3ta¹la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ yu³wi³kxi²nhān¹ka³lo³a² sa²yu³sai¹kxi²nha¹lxi¹. Txa²ha³lo²a² tj³i¹lxi¹. Txa²sa³wi³ha³lxa¹na² E³ji²ta²ko³xa² yxaut3te²a² a²nū³ka³txa² ye³khāuh³lxa²hi¹nain¹ju³ta² i²ai¹na¹hē³li¹. Kāin² i²nān³kxi³sai¹nha²kxai³ ā³non²ta³kxai³na¹tu¹wi¹. Nxi¹na¹kxai²nān²tu³ E³ji²ta²ko³xa² sa²si¹hā³nxa²ha¹tu¹wi¹. Wa³su³txi³ ā³sa²wa³lxi³sē¹li¹.” Txa²wā¹sū³na² nxe²ta¹hxi²hē¹li¹.

35 Nxe³jut3su² Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² sa²kxai³lu² sa²yxo²ā³ain¹te³nah¹lxi¹: “Moi³se²ah³lāi³. Wxāi²na² txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²sxā³lxi¹. Kāi³sī¹na¹ju³ta² i³hau³kot3sa²sīn²te³sī¹nxā³lxi¹.” Kxān³kxai³ ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ka³txi³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² E³ji²ta²ko³xu¹ta²kxai³ i³sa²si¹hā³ū¹hain¹ka³tu³ I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ti³hi¹tha²kxai³ wa²su¹wa²su¹ a³li³kxain¹ti³hi¹jah¹lo²su² ti³hi¹tha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹li¹. Oh³xan¹jah¹la² hi³a² i³ka³txa² i³ye³kxi²jah¹lu¹tai²na² wxā³sxā³ ā³non²ta³kxi²ta¹hxi²hē¹li¹. 36 Hā²wxān³txa³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ I³sa³e² nū³ka³txu¹ta²kxai³ ā³sa²so¹nū²la² E³ji²ta²ko³xu¹ta²kxai³ aun³ta² a³li³xain¹ta¹hxi²hē¹li¹. I³ye³na² kāin²je³na², he³hen³jau³su¹, ta¹hxi²hē¹li¹. A²nxe³je³nu¹ta²kxai³ a²yxo²ha³ti³hi³ain¹ka³tu³ ha³lo²ai²li² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹tai²na² ho³hain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe²tāu³u¹tai²nān²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wā³nxūn¹sxā³ kāi³ū¹hain¹to³ta¹hxi²hē¹li¹. Ye³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³nha²kxai³ 40 nxe² kwē³kon³sxā³ nxe² kāi³ū¹hain¹to³ta¹hxi²hē¹li¹. 37 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²nu¹tain²txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹la² sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹. Txa²yā¹ye¹nx2ti³tu¹wi¹. Txa²wā¹nū³ka³txi³yah³lo²sa²tu¹wi¹.” Moi³se²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹li¹. 38 Te³yā¹nxe³sxā³ I³sa³e² nū³ka³txu¹ta²kxai³ ha³lo²ai²li² ho³hain¹tāu³u¹tai²na² jah¹lain²txi³ ān³si³tē³kxi²ta¹hxi²hē¹li¹. Wā³la³ka³txa² Si³na³i²ka³txa² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³xai³lain¹ta³a² oh³xan¹jah¹la² e³kxi²hi¹na² ā³si³tē³kxi²ta¹hxi²hē¹li¹. A²nxe³tāu³u¹tai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²nū²la² txah³lxa³ka³lo³a² ū³wha²li¹ho¹ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²kij³jau³nū³a² ū³hū¹nē³ta¹hxi²hē¹li¹.

39 Ain¹nxa²ha¹te¹ txa²wā¹wi³na³nāu³xu¹tai²na² Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² te³nai¹nxa³ha²kxai³ en²sxā³ a³ain¹ta¹hxi²hē¹li¹. E³ji²ta²ko³xu¹tai²na² a²yen³kxu¹tai²na² yxo²kwāin³nu¹hain¹jau³su² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹li¹. 40 Nxe³tj³ka³txu¹ta² wān³txi³kxai³lu¹: “A³rāu²ah³lāi³. Moi³se²ah³lai¹tā² E³ji²ta²ko³xa² ān³sa²so¹nē³jah¹lai¹tā² tū¹kxi²nē³nhai¹. Nxe³nē³lha²kxai³ txah³lxa³kxa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³nu¹lo³kxi³kxa² wē¹txa³si¹nhē³li¹.

Nxēn¹kxai²nān²tu³ ne³ka³ta²nē³tu¹wi¹. Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹lhin¹sxā³ yxau³ki²tu¹wi¹.” Ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. 41 Nxe³nū²la² A³rū²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² txah³lxa³kxa² tē³sxā³ a²wā³nxi¹jut³sū³ju³ta² po¹na² wēn³sū³ju³ta² we¹tū²la² a²yo³ha² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ka³tu³ a²nū²nāu³xu¹ta²kxai³ kāin² ya³ni²i³na² nxain¹te³nah¹li¹.” “Wā³nxi¹ju³ta² txa²wā¹hxi²ki³khai³xa² we¹ki³ti²tu³wi¹. Ka³lih³khai¹nē³nhai¹.” Ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. 42 Nxe³ain¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² oh³sū³na² hi²ka²ta³a² so¹lxī³ sa²yo²we¹tain¹si¹jau³su² ā³na¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ju³tai²li² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txu¹ta²na² ū³wha²li¹lain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Ū³wha²li¹lain¹te³nah¹li¹.”

“Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu².” I³sa³e² nū³ka³txāi³. Ha³lo²ai²li² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² yxau³yah³lxī³nhī¹nhī¹nai³tā² 40 nxe² kwē³kon³sxā³ yxau³su³lxī³nhī¹nhī¹nai³tā² ka³yxuh³xa² su²lhxā³ ū³hū¹sah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.”

43 Yxān¹ta¹ a²wā³nxi¹ju³ta² wxa²hxi²kai²na² we¹jah³lxin¹te²a² sa²yo²we¹txai¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²a² Mo³lo²kah³la² sxi²ha² wā²lē³nān¹thi³na² sa²ka³la³hēt¹iso¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Ah³lxī¹nha²kxai³ Rēn³fā²ah³la² hi³ka²ta³a² a²yāu³ka³txa² sū³nu²sa²ki³lxo³te²a² wet¹ljah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³te²a² so¹lxī³ sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nū¹ka³na¹ ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² Ba³bi³lo²na²ko³xa² ya¹nān¹ta³ko³xai²li² sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹, sa²yo²ā³sah³lxī¹nha²kxai³lu².” Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.”

Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txu¹ta²na² nxe² ū³wha²li¹lain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

44 Nxe³ha²kxai³la¹ txa²wā¹wi¹na²nāu³xu¹ta²na² ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²na² ho³hain¹tāu² wā²lē³nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹ka³lo³a² ū³ha¹ain¹thi³nu¹ta²na² sa²so¹sxā³ tē³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³thi³nu¹ta²na² Mo³i³se²ah³lu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³jau³xu¹ta²na² ain³kxi²sān²nū²la² wain³txi³ we¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³thi³nu¹ta²kxai³la¹ wā³lā³ka³txu¹ta²na² Si³na²ka³txu¹ta²na² ka³la³hī¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² a²yo²wān³txa² i³hau³ko³tūh¹ta¹hxai²hē¹li¹. 45 Nxe³sxā³ tū³kā³txu¹ta²na² a²ne³tah²nāu³u¹ta²na² Jo³su³e²ah³lu¹ta²na² nxe³sxā³ thi³nāin¹txi³ sa²so¹sxā³ tē³ain¹nū²la² ha³lo²a² tah²ko³xu¹ta²na² ā³wih¹sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. A²wi¹lhi¹nu¹ta²na² yxau³xai³lain¹ta³ nū³kā³txu¹ta²na² a³lī³si¹jau³su² kwā³na³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³sxā³ txa²wā¹wi³na²nāu³xu¹ta²na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³hī¹nān¹te²tu³ thi³nāin¹txi³ kan²txi³ yxau²xai³ta¹hxai²hē¹li¹. Yxau²xai³ka³tu³ hu³ Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² a²txon¹sxā³ yxau³hī¹na² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹li¹. 46 Nxe³sxā³ Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² kāin²thi³na² txon³te³lhxā³ i³wā³txi²nah¹lxī¹.” “Sū³na² nxe³txi¹. Ja³ko²ah³lo²nu¹ta²na² wxa²wān³txa² sa²yo²we¹txa²ta¹hxai²hē¹li¹. Te²yā¹nxūn³te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ wi¹wi¹nxe³san¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² kāin²thi³na² txon³kxi¹nxa²ha²tu¹wi¹.” Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. 47 Ain¹ta¹ Sa³lo³māu²ah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² txon³jah¹lo²la²ta¹hxai²hē¹li¹.”

48 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² sxi²ha² a²nū²a² hxi²ka² we¹tain¹thi³nai²li² hxi²kan¹txi³ yxau³jah¹lo²su² te²sxa³wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²nu¹ta²na² nxe² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹li¹. 49 Ū³wha²li¹te³nah¹li¹.”

“Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu².” Oh³xan¹ko³xai²na² ā³wxe³na¹ka³lo³a² yā¹nxe³ha²kxai³ yxi³xan¹ko³xai²na² tū³yu³wxe³nhā¹ka³lo³a² yā¹nxe³ha²kxai³ nxe²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² yxau³na¹thi³na² hxi²kan¹txi³ txon³yah³lxī³hī²na³lxī¹. Txon³yah³lxin¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ yxau³hī²nxā²nxa³wi¹.”

50 Yen³kxa² yo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.” Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²nu¹ta²kxai³ nxe² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹li¹.”

51 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxā² i³nxai²na² ko³nxe³thin¹khai¹yxah³lxī¹lxī¹. Ē³ton³yah³lxī¹lxī¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah²lxa³lxī¹. Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tāu³u¹ta²na² yā¹xah³lxī¹lxī¹. Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² wān³txa² sa²yo²ā³ah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. 52 Wxa²si³yxau³yah³lxin¹tāu³u¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ tū³kā³txu¹ta²na² yo²ha³kxa¹ ye³kāhū³lxā³ti²nyhain¹ta¹ti²tu³wi¹. Txa²wā¹sū³na² Wi¹lhin¹te² Si³yxau³jah¹la² wxā³na²hē³li¹. Yān³txai²na¹ wxā³ju³ta²nū³su² jau³su² i³hen³txi³tū³kā³txu¹ta²na² su²lhā³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ai¹nha²kxai³ hī¹na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Wi¹lhin¹te² Si³yxau³jah¹la²li² wxā³hī¹na² i³ki³ha¹ka²so¹yah³lxin¹nū²la² su²lhā³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. 53 Wxā²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nx2tain¹ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ sa²yo²we¹jah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxa¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².”

Es³te³vāu²ah³la² su²lhā³ain¹jau³su²

54 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txa³ nū³kā³txu¹ta²kxai³ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la² kāin² i³yxaih¹sxā³ i³gā³ta³kxi²khai¹lxain¹ta¹hxai²hē¹la². 55 Nxe³nxa²ha¹te¹ Es³te³vāu²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³ha²kxai³ sa²ye³ka²la¹nha²sxā³ oh³xa² ten³sa²tā²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i²

Je³su²jah³lo²nu¹tai²na² Txa²wā¹sũ³na² a²wi¹tāu³a² hxi²kan¹khai¹nxe³je³nān²tu³ ā³sa³nxũ³ju³ta²
i² nxe³ta¹hxi²hē¹la². 56 Nxe³jah¹lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹;

— i²sah¹lxi³wxi¹. Oh³sĩ³na² ā³ye³hai¹na³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² A²hxi²kan¹te²
Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² Txa²wā¹sũ³na² a²wi¹tāu³a² ā³sa³nxũ²na³li¹. Es³te³vāu³ah³lo²nu¹ta²kxai³
nxe³ta¹hxi²hē¹la².

57 Nxa²ha¹te¹ kāin² i³wxan¹yah³lxi³nũ²la² wxa²ne³tj¹la³kxi²nhain¹ka³tu³ wa³su³txi³
ā³tj³yah³lxi³ta¹hxi²hē¹la². 58 Yah³lxi³ka³tu³ yxo²xũn³txi³ sxi²jen³nu¹tai²na² a³li³si¹hain¹jau³su²
nxē³tai¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² wxa²so¹sxā³ wha³tin³kxi²ya²lu¹tain¹ta¹hxi²hē¹la².
Nxe³ain¹tj³kxai³lu² a²ha³la³san¹ka³lo³a² sa²sai¹kxi²nha²sxā³ Sau²lah³la² a²ne³kxai³x3tāu³a²
ā³sxā³ ā³na¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 59 Ya³lu²nxa³tā³lxa¹ Es³te³vāu³ah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i³kaix1sxā³
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²yāu³ka³txa² sa²so¹sē¹li¹. 60 Nxe² e³nũ²la² ā³ka³ti³wxe³sxā³ āh¹
i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ju¹tai²li² ko³nxe³ti³ kāi³sain¹ju³tai²na² ko³nxe³ti³ i³yī¹lain¹txa³hē¹li¹. Nxe²
e³ta³lun¹ka³tu³ya³lu²ta¹hxi²hē¹la².

8

Sau²lah³la² yxo²t²tj³ka³txa² ye³khāuh³lxa³tain¹jau³su²

1-3 Nxe³nxa²ha¹te¹ in³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²t²te²a² ka³na³ku² te²nāu³xa²
wxā³ain¹nũ²la² Es³te³vāu³ah³lo²nu¹tai²na² wha³tin³kxi²ya²lu¹tain¹jah¹lo²nũ²tā² sa²so¹sxā³
sa²nj³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxa¹n¹ka³tu³ i³āin²ta³kxi²sxā³ kāin²nān³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².
Ain¹te³na¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² yxau³sxā³ i²nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Es³te³vāu³ah³la² su²lhā³ain¹ju³ta² wi¹na³li¹. Te²ya¹nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².
Nxe³ai¹nhī¹na² Je³ru³sa³lē²thi³na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³
yxau²xai³lain¹tj³ka³txu¹tai²na² khāuh³lxa³txi³khaix1nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
Sau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³la¹ yxo²i²ain¹tj³ka³txa² su²lhā³haxat3si¹jau³su²
o²la³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ sxi²ha² yxo²ha³kxa¹ ā³ten³sa²the³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³
i³ha¹txi²hi¹na¹ sa²so¹sxā³ ũ³tj³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². In³txi³su² tā³nxa² txu¹su² tā³nxa² yxo²i²te³a²
a³tain¹kxai²nān²tu³ sa²so¹sxā³ ũ³tj³kxain¹to³ta¹hxi²hē¹la². Nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹tj³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³nũ²la²
ha³ten¹jah³lxi³nũ²la² Ju³te²a² ko³nāu³su¹tai²na² ā³wi¹hi² Sa³ma²ri²a² ko³nāu³su¹tai²na² ā³wi¹hi²
yah³lxi³ta¹hxi²hē¹la². Ain¹nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta² so¹lxi³ Je³ru³sa³lē²thi³na²
yxau³ye²yhain¹ta¹hxi²hē¹la².

Sa³ma²ri²a²ko³xa² Sũ³na² wān³txa² ain³kxain¹jau³su²

4 Ai¹nha²kxai³ a³li³sxā³ ha³ten¹txi³ tj³ka³txi³nu¹ta² hi²sen³kxai³la¹ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹
ā³nxai³nũ²la² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹u³yah³lxi³ta¹hxi²hē¹la². 5-7 Ai¹nha²kxai³
Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² a³li³nũ²la² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹je³na² ā³wih¹ka³tu³ Txa²wā¹sũ³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² wxā³ju³tu¹tai²na² i³yau¹u³ta¹hxi²hē¹la². Nxa¹nhī¹na¹
a²ta³a² ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³jah¹la² nxũ²kwa¹yxau³te²a² i³wxan¹sxā³ wxa²li²ye²ha²kxai³
a²nũ²a² ā³xa² i³to³nain¹kxai²nān²tu³ ka³lāun³ta³kxi²ta³nxa² ha³lu²la² ai³tā³nxa² jah¹lo²su²
ye³kxan²ti³nu¹ we²txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la². Yain¹jut3su² yxau²xai³tj³ka³txu¹tai²na²
wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²yain¹ju³ta² i² wān³txa² wi¹jau³xa² e³jau³xa² ain³kxi²yah³lxi³ka³tu³
ju¹tai²na² whāi²na¹ ain³so¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 8 Kāin² ka³li³yha³lxi³ta¹hxi²hē¹la².

9-11 Nxe³ha²kxai³ Si³māu²ah³lo²nu¹tai²na² sxi²yhe³na²je³nu¹tain²txi³
yxau²xai³jah¹lo²nu²tain²txi³ kxā³nxa² wā³nxīn¹ju³ta² o²la³kxi²ha²kxai³
kāin²ki³lxo³nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²li² a²hxi²kan¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na² i³wā³nxīn¹ju³ta² yū³na¹wi¹.
Nxe² i³yau¹u³ha²kxai³ yxau²xai³tj³ka³txu¹ta²kxai³lu² yxo²ha³kxa¹ kāi²nxa³kxan²ti³
ain³kxah¹lxi³nũ²la² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² a²wā³nxīn¹khai³ju³ta² hxi²kan¹ta²nut3tā³li¹. Yah³lxi³jau³su²
nxe³to³ta¹hxi²hē¹la². 12 Kwēn²tai²na¹ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xu¹ta²
ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nũ³su²
nxe³jau³xai²na² ye³jen¹na² yū³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² Txa²wā¹sũ³na² tah²su²
ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² wā³nxīn¹khaix1jah¹lai²li² yxo²t²jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².
Nxe³jau³xai²na² yxo²i²yah³lxi³nũ²la² in³txi³nāu³xa² ka³lxa¹ha²kxai³ tu¹txi³nāu³xa²
ka³lxa¹ha²kxai³ ain¹sxā³ i³yau³xa² ũ³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 13 Yain¹nxa²ha¹te¹
Si³māu²ah³lo²nu¹tain²txi³ yxo²i²nũ³nha²kxai³ i³yau³xa² ũ³hū¹kxi²sa²sai¹sān²nũ²la²
Fi³li²pah³lu¹tai²na² ā³ne³hit¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³ne³hit¹tāu³ān²tā³ Fi³li²pah³lu¹tai²na² kāin²
i³wā³nxīn¹ye²ju³ta² i²ha²kxai³ o²lha²kxai³xain¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Jah¹la² kāin²na³li¹, kāin² wā³nxī¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yxau²xai³lain¹nũ³ka³txu¹ta²kxai³lu² wãn³txa² u²lxi³ ha³ta³nxe³jau³xu¹tai²txi³ ain³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Sa³ma²ri²a² nũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ain¹jau³su² nxe² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pe²jah³lo²nu¹tai²na² Jo³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³sxã³ sa²si¹hã³ũ¹nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 15-17 A²kã³nxu¹tai²na² Fi³li²pah³lai²na² hxi²ka² a²nũ²a² i²li³te²a² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²kxai²nãn²tu³ i³ya³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

— Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²a¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ e³kxi²sãn²nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² hxi²ki³kxai³lu² i³ya³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wih¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Jã¹nxe³ha²kxai³ Pe²jah³la² Jo³ãu²ah³la² nxe³ya³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu¹ ã³wxã³ya³tãu³a² a²nũ²a² yxo²i²te²nãu³xu¹ta²kxai³ tẽ³li²ya³sã³ a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ²ta¹lxi³sã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² nxe²txi¹. Wxa²yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³wih¹hai¹nĩn¹ju³ta² ten³sa²sĩn¹nhai¹. Nxe³ya³jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹yah¹lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

18-19 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² jut3sĩ²nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹tai²na² Jo³ãu²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³sã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³wxi¹. Wã³nxĩn¹khaix¹yah³hi¹lxi¹. A²nũ²a² wxa²hxi²ka² wxa²ne³hẽ²ta¹lxi³ya³hin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² nxũ²kwai³wih¹ye¹nx2ti¹hĩ³nx2na³li¹. Ya³hin¹kxa² yã¹nxã¹ju³ta² ten³sa²nhai¹. Sa¹hin¹kxai²nãn²tu³ ũ³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

20-23 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²kxai³lu² wxi²kan¹txi³ i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa²lxi¹. Wxãĩ²na² kq³nxe³thi¹ni¹lxi¹. Kq³nxe³thin¹sã³ o²la³kxi¹lxi¹. Wxãĩ²na² yãx1te²a² ha³lo²a² kq³nxe³khaix1ju³ta² sa²tã³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Jã¹nxe³nxa²ha³ta²wi¹. Ha²ya³kxa² yxo²kwain³txa²hẽ³li¹. Ūyho³hi²san¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹. Kq³nxe³thi¹nĩn¹ju³ta² ã³na¹kxi²nha³nxã²nha²txi³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wẽ³ki³xo³ni¹lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ũ³yho³hi²sã³ so¹kxi²ki³ju³ta² yũ²nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ kq³nxe³thi¹nĩn¹ju³ta² i³ãĩn²ta³kxi²nha³sã³ ã³na¹la³kxi²nha³sẽ¹li¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ kq³nxe³ti³ kãĩ³in¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² nxe³wã²na³nxa²jau³nũ³su² win²ta²jau³lxi³ i³ye³kxi²txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ya³nxa²ha¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹tai²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Si³mãu²ah³lo²nu¹tai²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxãĩ²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²txai¹ya³hẽ¹li¹. Ju³ta² kq³nxe³ju³ta³la² khãuh³sa²txi³nha¹kxa²yan³txi³su² nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ a³la²nũ²la² Je³su²jah³lai²tã² o²la³kxi²ju³ta² i²ya³kxe³su² i²hen³txi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ya¹ũ³hi² nxe³ta³lun²ya³sãn²ka²tu³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² i³xi²te³lhxã³ ai³lha²thet3ja³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³ka³tu³ Sa³ma²ri²a² kq³xan¹thin¹ta² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ya¹ũ³sa²the³tain¹ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³lu¹tai²na² hi²sen³su² a²nũ²a² kq³nxe³ti³ kãĩ³ain¹kxa²yo³ha²sa²wã²su² i³ya³ju³ta² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Fi³li²pah³la² E³ti³o³pi²ah³la² e³kxi²nyhu¹kxi³jau³su²

26 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta² hi²sen³su² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fi³li²pah³lãĩ³. I³sa²yxau³sã³ a³li³txu¹li¹. Tĩh³nai²na² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² Ka²sa²thĩ³na² nxe²ne³ki³son²ta³kxi²tĩh³na² nxe³tĩh³nãn²tu³ u³je³na² ta²nãn³nãu³a² ain¹tãu³a² tĩh³na² ã³nhẽ¹ni¹tu¹wi¹. Nxe³tĩh³na² sxi²ha²yĩn²xa³tĩh³na² ai³sẽ¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27-28 Nxa²ha¹te¹ ã³nxai³nũ²la² tĩh³na² ai³sã³ ã³nhẽx1tãu³a² a²nũ²a² E³ti³o³pi²ah³lai²na² ne³khauh²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²ri¹na² i³lxa² Kãn³ta³sa¹ka³lxi³su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² ta¹ka³lxa² a²sa²wit3su² ha²kxai³ ũ³yho³hi²txã³nxa² hau³kq³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ta³lun²nũ²la² kwẽn¹ta²kxai³ a³li³sã³ tĩh³na² ai³lhi²ta¹hxai²hẽ¹la². Ka²va¹la² ũ³si³kũh¹nha³ka³lo³a² ã³wxe³ha²kxai³ I³sa²i²ah³lo²nu¹tai²na² ha³te³h³nxã³nxu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³jah¹la² ha³te³h³nxã³nxu¹tai²na² i³tĩh³kxai³lu² Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² ne³khauh²ta¹hxai²hẽ¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³lãĩ³. Hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la² ũ³si³kũh¹nha³ka³lo³a² ã³tĩ³txa²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30-33 Nxe³nũ²la² Fi³li²pah³lo²nu¹tai²kxai³ ã³nih³sã³ ã³tĩ³nũ²la² I³sa²i²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ain³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sã³ I³sa²i²ah³lo²nu¹tai²na² wãn³txai²na²sa¹:

— O³ve²a² su²ju³ta² yũ³kxai²nãn²tu³ ã³nhẽ¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Jã¹nxe³sã³ a²wxe³txa² ũ³yho³kxi²son¹kxan²ti³ hai³txi³ i³wai¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³ju³ta² a²nũ²a² kq³nxe³thin¹sã³ o²la³kxain¹na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹jah¹lo²su²

ha²kxai³ ka³nahn²sxã³ yxau³na²hê³li¹. Wain³txi³ o²la³kxi²nyhai¹nxa³hê³li¹. Nxe³ain¹kxa²yu³su² su²lhã³ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² yü²nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³yau¹ü³nyhai¹nx³tho³li¹.

Nxe³jau³xai²li² i³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hê¹la². Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— E³ti³o³pi²ah¹läi³. Wãn³txa² i³yi¹lin¹jau³xai²li² ä³ne³wxe³nxa²ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxi²hê¹la². Nxe³sxã³ i³wa²ü³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Fi³li²pah³läi³. A²nü²a² i²li³te²a² i³yau¹ü³sai¹nxa³ha²kxai³ ä³ne³wxe³sa²nxa³nhai¹. Ta¹hxi²hê¹la². Nxe³nü²la² Fi³li²pah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³la³sxã³ ä³wxe³si¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxi²hê¹la².

34 Jã¹nxe³jau³kxai³la¹: — i³sa³i²ah³lo²nu¹tai²na² i³yau¹ü³nê³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nü²a² ä³xa² i³yau¹ü³nê³jau³su² ta³nxa² nxe³te²sin²ta²ku² nxa¹nhai¹. Nxe³jau³xai²li² i³yau¹ü³sê¹li¹. E³ti³o³pi²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hê¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sü³na² ha³teh³nxã³nxa² wha²li¹txã³nxu¹tai²na² tê³nü²la² nxe³jau³xu¹tain²txi³ ä³si³wxe³ya³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ü³ta¹hxi²hê¹la². Nxe³nü²la² yxo²i²ta¹hxi²hê¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ ä³nxa³ya³ti³kxai³lu² ka³wã¹lxa² ä³nhe²kxi²ya³ka³tu³ E³ti³o³pi²ah³lu¹jah¹la² wãn³txi³kxai³lu¹:

— i²sa³wi¹. Ju¹xa² i³yau³sin²na²wi¹. Ü³hü¹kxi²sa²sai¹san¹ju³ta² wi¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxi²hê¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² i³wa²ü³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²i²in¹kxai²nãn²tu³ wi¹lhü³nx²na³li¹. Ta¹hxi²hê¹la². Nxa²ha¹te¹: — Yxo²i²a¹wi¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹sü³na² Tah²su² na³li¹. E³ti³o³pi²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxi²hê¹la².

38 Nxe³ha²kxai³ ka²va¹la² ä³yix¹si¹jau³su² i³ye³kxi²nü²la² Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² E³ti³o³pi²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³sxã³ wxa²ka³nxi²yah³nü²la² i³yau³xa² ä³nü¹ya³ka³tu³ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² ü³hü¹kxi²sa²sai¹nyha¹ta¹hxi²hê¹la².

39 Nxe³nü²la² i³yau³xa² a³li³xi²yah³nü²la² Txa²wã¹sü³na² Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu² Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² ä³sa²so³sxã³ nü¹ka³na¹ A³so²to²thi²na² ä³wih¹si¹jau³kxai³lu² ta¹hxi²hê¹la². Nxa²ha¹te¹ E³ti³o³pi²ah³lo²nu¹ta²kxai³ a²wê³ta³te²la³ i²xi²ti³he¹xain¹ta¹hxi²hê¹la². Hãi¹sxã³ ka³lih³kxi²la²nha² i³xi²ta¹hxi²hê¹la². 40 Nxa²ha¹te¹ Fi³li²pah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Se²sa³re²a²thi³nu¹tai²na² ä³nxa³tãu³a² sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sü³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³iha²the³ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ka³tu³ Se²sa³re²a²thi³nu¹tai²na² a³li³kxain¹ta¹hxi²hê¹la².

9

Sau²lah³la² yxo²i² ä³si³wxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² i³su²lhã³si¹hain¹jau³su² yxo²ha³nxe³lha³txi³ i³ye³yain¹ta¹hxi²hê¹la². 2 Nxe³sxã³ wã³nxin¹ta² si³yxau³ka³jxah³la² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Nnex³sa²lx¹. Ta³mas²ko²thi³na² ai³te³la¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ a²nü²a² in³txi³su² ta³nxa² txu¹su² ta³nxa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ä³si³tê³kxi²te²an²tu³ i²ai¹na¹kxai²nãn²tu³ sa²hxi²tai³kxi² so¹na¹nü²la² Je³ru³sa³i²ê²thi³na² wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³jut³su² ten³sa³nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³ Ju³te²a² nü³ka³txa² ä³nü²kxain¹thi³nãu³a² yxo²ha³kxa¹ sa¹si¹hã³sê¹li¹. San¹ka³tu³ ä³nxa³ina¹ju³txãn¹nxãn³su² ü³wha²li¹lhã³ ü³hü¹sa²hê³li¹. Nxe³ta¹hxi²hê¹la².

3 Nxe³nü²la² ä³nxa³ka³tu³ Ta³mas²ko²thi³na² yãu³so³nain¹ti³kxai³lu² wa³su³txi³ oh³sj³na² i³ha²te¹tha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i²nxün³nha²ta¹hxi²nxa³hê¹la². 4 Ä³yah³xi²sxã³ ä³si³ka³ta³wxe³yain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³tãu³a² a²nü²a² a²nü²a² ain³kxi²jau³kxai³lu¹:

— Sau²lah³läi³. Sau²lah³läi³. Ìh¹nxe³kxa²ygn³ti³ta³ khãuh³lxa³txi³san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxi²hê¹la².

5 Nxa²ha¹te¹: — Ìh¹jah¹lo²ta³nñn¹ji¹wi¹? Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hê¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Txai²li² Je³su²jah³lo²lxi³na¹wi¹. Ye³khãuh³lxa³ti³san¹jah¹lo²sa¹wi¹. 6 I³sa²yxau³txu¹li¹. Nxën¹ka³tu³ sxi²je³na² ä³wih¹txu¹li¹. Nxën¹tãu³a² o²la³kxin¹ju³ta³nü³a² i³hen³txi³nxain¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hê¹la².

7 A²nxe³ti³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²kxai³lu² ka³nahn²sxã³ ä³yit¹tain¹ta¹hxi²hê¹la². Yxãn¹ta¹ a²nü²a² i²ain¹ta¹hxi²nxa³hê¹la². Hãi¹sxã³ a²e³jau³xa² so¹lx³ ain³kxain¹ta¹hxi²hê¹la². 8 Jã¹nxe³nü²la² Sau²lah³lo²nu¹tai²na² ye³han³ta³kxi²kxe³su³ i³sa²yxau³ta¹ i²nha²ta¹hxi²nxa³hê¹la². A²sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² hi²sen³su² hxi²ki³ain¹sxã³ tê³sxã³ Ta³mas²ko²thi³na² tê³sxã³ ai³ain¹ta¹hxi²hê¹la². 9 Nxe³nü²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a¹lan²tãu³a² hai¹txi³ i³yai³nxa³ha²kxai³ i³na²nxa³ha²kxai³ hãi¹sxã³ sxa³yain¹ta¹hxi²hê¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ nxe³thi³nu¹tai²na¹ yxau³jah¹lo²su² A³na³ni²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²na² a²sa²wit³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² sa²kxai¹lu² hxi²sxā³nho³jut³sū³ju³ta² ain³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²na³ni²ah³lāi³. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lāi³. Īh¹nxe³tin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².

11 Hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai¹lu¹:

— Nxex³sa²lxi¹. Ī³sa²yxau³sxā³ a³li³txu¹li¹. Tīh³nai²na² Wain³si²tīh³no²su¹ nxe³hxai²na²hē³li¹. Nxe³tīh³na² ā³nxain¹ka³tu³ Ju³ta²sah³lai²na² sxi²ha² ā³wih¹txa²hē³li¹. Nxi¹n¹kxai²nān²tu³ Sau²lah³lai²na² Tar²so²thi³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā² i³wā³txi³sain³txai¹nhē³li¹. 12 Nxe³jah¹lai²li² hi¹na² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²to³nha³li¹. Hxi²sxā³nho³jut³sū³ju³ta² i²nū²nhai¹. Ī²ju³ta²sa¹, in³txa² i³lxa² A³na³ni²ah³lā² wxā³sxā³ wxa²ye³wxai³nū²la² wxa²ye³we³txi²nū²nhai¹. Nxe³ju³tai²li² i²nū²nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai¹lu¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lāi³. Nxe³sa²lxi¹. Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹khai¹ta¹hē¹li¹. Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³hī¹nai²tā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² ye³khāuh³lxa³ti³nyhain¹to³ta¹hē¹li¹. 14 Jā¹nxain¹sxā³ kwēn¹ta¹na¹ wā³nxīn¹te² si³yxau³jah¹lo²nāu³xa² hi²sen³kxai¹lu² Ta³mas²ko²thi³nāu³a² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹te²a² sa²so¹sxā³ū³tī¹kxi²si¹hain¹yxai³su²sa²si¹hā³yhain¹txā³nxā²ū³hū¹nyhain¹ta¹hē¹li¹. Kwēn¹ta¹na¹ wxā³ain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai¹lu¹:

— Ī³kaix¹so¹ai¹na¹jah¹lai²la¹wi¹. Hāi¹sxā³ ai³sē¹li¹. Ye³jen¹na² txa²wān³txa² u²lxi³ tē³sxā³ ai³sxā³ i³hen³txi³tu¹wi¹. Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su²te²a² a²si³yxau³ka³txa²hē³la³kxi³su²te²a² nxe³sxā³ i³hen³txai¹nha¹kxai¹ Ī³sa³e¹ nū³ka³txa² i³hen³txai¹nha¹kxai¹ nxe³tu¹wi¹. 16 Nxe³su²ta² Txai²na² sa²kxai¹lu² txa²wān³txa² yxo²i²sai¹nha²kxai³ kāin² khāuh³lxa³ti³nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na² i³yau¹tū³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³nxā²ha¹te¹ A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ a³li³nū²la² Ju³ta²sah³la² sxi²ha² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² Sau²lah³la² ye³na² wxa²ye³wxe³te³nah¹lxi¹:

— Sau²lah³lāi³. Txa²wā¹tā³si¹lxi¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² Je³su²jah³la² hi²sen³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ tīh³na² wxā¹nh¹nai²tā² i²in¹nū²hē³li¹. A²nxe³jah¹la² ye³we²txi³sih¹nxā²hājau³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹. Nxe³sxā³ ye³we²txi³nxā²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³nxū²kwai³wih¹nxā²ha²kxai³ nxēn¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³te¹na¹ ai³na³ka³lo³hū³nxe² ye³hē³jā¹nxe³kxe³hū³te³su² ā³ye³hai¹tā³nxā²ha¹te¹ i³ye³ten³nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Ī³sa²yxau³nū²la² Ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 19 Nxe³hī¹na¹ Ī³yai³nxi²ha²kxai³ a²nū²nāu³la³ Ī³sī³nxū³to³nxe²ha²kxai³ nxe³ye²yha¹ta¹hxai²hē¹la².

Ta³mas²ko²thi³na² yxau²xai³jau³su².

Nxe³sxā³ Ta³mas²ko²thi³na² yxo²i²tū³ka³txa² ā²la² kxān³su² yxau³a³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 20 Yxau³a³nyhain¹tāu³a² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³nāu³xa² ā³wih¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²tā² Txa²wā¹sū³na² Tah²hai²la¹wi¹. Nxe³jau³xa² wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³jut³su² a²nū²a² ain³kxain¹tū³ka³txu¹ta²kxai³ nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Ī²ki³jah¹lo²su² te²la¹kū², kxā³nxā² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³ain¹na²hē³kū², nxe³hī¹nai²tā² Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² su²lhā²te³lhā³ ain¹na²hē³kū², nxe³kxa³yā¹nxe² kāi³te³lhā³ wxā³ain¹te¹la¹kū², wā³nxīn¹te² si³yxau³te²nāu³xa² hxi²ki³kxai¹lu² a²nū²a² ū³tī¹kxi²si¹jau³su² sa²si¹hā³ai¹nhīn³te²la¹kū², kī³nhai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxain¹kxan¹ti³ Sau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai¹lu² e³te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²tā³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³jau³xai²na² a²ya³la³tu³khai¹nx²na³li¹. Nxe³jau³su² wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³wa²lū³xi²nyhain¹ta¹hxai²nxā³hē¹la².

23 Nyhain¹ka³tu³ ye³ka³lxa³txi³ a³jan³tāu³a² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te²nāu³a² ā³yā³nū²kxi²nū²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ su²lhā³si¹jau³su² hāi³tēn³su² i³ye³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 24 Nxe³sxā³ sxi²thi³na² ki³tā¹kxi²nha²thi³na² yxo²a² yxo²ha³kxa¹ hāi³a² wah³xah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². A³lan²ta² whāi²na¹ ka³nxah³ta² whāi²na¹ su²lhā²te³lhā³ ye³ten³kxa² wah³xah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tah¹lxa¹ Sau²lah³la² a²sa³wi³sa³nu¹tai²na² nxain¹jau³nu¹tā² ain³kxi²nha²nū²la² i³hen³jah³lxi³ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³nxā³hi²tāu³a² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta² hi²sen³kxai¹lu² Sau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²so¹nū²la² sxi²ha² ki³tā¹kxi²nha²thi³na² a²ne³kan¹ta³yo²a² sa²yo²than²sxā³ ha³ti²a² ū³ki³kū¹tain¹nū²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²wi¹hain¹ka³tu³ win¹ta²te²lxi³ sa²ha³lo²sa²tā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lê²thi³na²ai³jau³su²
 26 Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ a³li³nũ²la² Je³ru³sa³lê²thi³na² ai³ta¹hxai²hê¹la².
 Ai³tâu³a²:

— Je³su²jah³lai²na² sa³wi³ha³lxa² â³nũ²kxai¹na¹tũ¹xã¹. Jau³su² nxe³tah¹lxa¹ a²kxã³nxa² yxau³tũ³kã³txai²na² i³wã³wã³ta³kxi²yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ Sau²lah³lai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²sin²ta²ku² kji³nhai¹.
 Ain¹ta¹hxai²hê¹la². 27 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 a³ya³ti²sxã³ â³ya³sa²so¹sxã³ a³pos²to³lo² nũ³kã³txu¹ta¹na² ai³sxã³ i²ya³ta¹hxai²hê¹la².
 Î³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³si¹lxi¹. Sau²lah³lai²li² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i²sxã³
 Î³ye³kxi²nũ²nhai¹. Nxe³nũ²la² Ta³mas²ko²thi³nãu³ai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³
 i³hen³txi³nũ²nhai¹. Nxe³ya³ta¹hxai²hê¹la². 28 Nxe³nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹
 Je³ru³sa³lê²thi³nãu³ai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wxi²kan¹txi³ Î³ye³sa²the³jain¹ta¹hxai²hê¹la².
 29 Ju³te²a² nũ³kã³txa² Kre²ka² wãn³txa² e³tũ³kã³txu¹ta¹na² i³hen³txain¹ta¹ Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² ain³kxi²ti³ten³ti³hex¹xai¹na³jau³su² su²lhã³ain¹jau³nũ³su² Î³ye³lain¹ta¹hxai²hê¹la².
 30 Nxa²ha¹te¹ yxo²ain¹te² nũ³kã³txai²na² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³la² su²lhã³te³lhã³
 nxain¹jau³xa² ain³kxi²nha²nũ²la² Sau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ Se²sa³re²a²thi³na² tẽ³sxã³
 â³nxai³ain¹ta¹hxai²hê¹la². Ya¹nãn¹thi³na² Tar²so²thi³na² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

31 Nxe³ju³kxai³la¹ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³kã³txi³nãu³xu¹ta¹na²
 yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a²ko³xai²na² Ka³li³le²a²ko³xai²na² Sa³ma²ri²a²ko³xai²na² nxe³sxã³
 tũ¹kã³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ka³lih³kxi²la¹nha² yxau²ho³hah³lxi³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³tâu³a²
 yxo²i²tũ³kã³txu¹ta¹kxai³la¹ kãn² â³ya³te¹tsa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
 â³non²ta³kxi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hê¹la². Te²yã¹nxũ²sã³ a²nũ²a² ain³kxi²khaix¹nxe³ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² i³nxũ²kwa³ixũ¹txain¹ta¹hxai²hê¹la².

Pe²jah³la² Jo³pe²thi³na² yxau²xai³jau³su²

32 Nxe³ain¹tâu³a² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² u²lxi³ â³nxai³lha²the³ta¹hxai²hê¹la².
 Nxe³tâu³a² Li²ta²thi³na² â³wih¹ka²tu³ Je³su²jah³la² yxo²i²tũ³kã³txu¹ta¹kxai³ ai³si²ta¹hxai²hê¹la².
 33 Nxe² â³itâu³a² E³ne³i²ah³la² Î³lhat¹txi³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 si³kan²ta³kxi²ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ai³lxa³ha²kxai³ hã¹i¹sxã³ sxa²xai³ta¹hxai²hê¹la². Kwẽ³kxa²
 ka³lxa¹txi³ 8 nxe² kwẽ³kon²tâu³a² sxa²xai³ta¹hxai²hê¹la². 34 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— E³ne³i²ah³lã³. Hĩ¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² we²txi²nxa²tu¹wi¹. Î³sa²yxau³txu¹li¹.
 Sxan¹ka³lo³a² sa²hau³kot3sxã³ â³nxai³txu¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe² Î³ye³kxi²yha¹hĩ¹na¹
 wa³su²txi³ Î³sa²yxau³ta¹hxai²hê¹la². 35 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Li²ta² nũ³kã³txu¹ta¹na²
 yxo²ha³kxa¹ Sa³ro²na² nũ³kã³txu¹ta¹na² yxo²ha³kxa¹ i²ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² yxo²i²
 â³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hê¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ Jo³pe²thi³na² jũ¹nxa² u²thĩn³su² ta¹hxai²hê¹la². Nxe³thi³nãu³ai²na²
 Ta³pi²ta¹ka³lxa² yxau²xai³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ta¹ka³lxu¹ta² a²lxi³la² Kre²ka² wãn³txa²
 i²yĩ¹li²nha²jau³xa² Tor²ka³ka³lxu³su¹ ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³ ta¹ka³lxa² yxo²i²ha²kxai³
 wi¹lo²la³kxi²ha²kxai³ a²nũ²a² yen³kxi²txa²te²a² a²hi²nũ²nha²kxai³ nxe³to³ta¹hxai²hê¹la².
 37 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³lu² i³ton³nũ²la² ya³lu²ta¹hxai²hê¹la². Nxa²ha¹te¹ a²nũ²nãu³a²
 wxa²hi³la³kxain¹sãn²ka²tu³ sxi²ha² jũ¹nxa² kĩn³thi³na² ũ³h³wa¹ain¹ta¹hxai²hê¹la². 38 Nxa²ha¹te¹
 Li²ta²thi³nu¹ta¹nãn²ta² yxo²i²tũ³kã³txu¹ta¹na² ain³kxi²nyhain¹jau³kxai³lu¹ Pe²jah³lai²li²
 Jo³pe²thi³na² yxau³nũ²nha¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ sa²si¹hã³nyhain¹ta¹hxai²hê¹la².
 Nxain¹jau³kxai³la¹:

— Pe²jah³lã³. Î³sa²te²lhã³ wa³su²txi³ wxã³sxã³ Î³sa²si¹nhẽ³li¹. Nxe²e³kxah¹lxi³ta¹hxai²hê³la².
 39 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³jau³kxai³lu² ain³kxi²nha²nũ²la² â³sa²so¹nxa²ha¹te¹
 â³si³tẽ³kxa² i³xi²ya³ta¹hxai²hê¹la². Ya³ka²tu³ sxi²nhu¹ta² tẽ³sxã³ â³wi²xi²ya³ta¹hxai²hê¹la²
 oh³xain¹thĩn³ta³sa³. Nxe³na²kxai³ txu¹ti³nãu³xa² wha²te³se³na³lxu³nãu³xa² â³tũ³xi²ka³tu³
 i³nãn³yah³lxi³ha²kxai³ wã²la²ka³lo³a² ya³lu²ta¹ka³lxi²na² wã²nhũ¹ ũ³hũ¹ain¹ka³lo³nãu³xa²
 wã²nã³u¹yah³lxi³ta¹hxai²hê¹la². Ka³lo³ka³lxa¹txi³ wet¹sxã³ ũ³hũ¹ain¹ka³lo³nãu³xa²
 40 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu²
 a²yo²ha³kxa¹ a³li³si¹jau³su² Î³ye³kxah¹lxi³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nũ²la² â³ka³tih³wxe³nũ²la²
 Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ta¹hxai²hê¹la². Nxe² Î³ye³kxi²sxã³ â³na¹nxa²ha¹te¹ â³yo²o³tũ¹sã³
 Î³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ta³pi²ta¹ka³lxi³. Î³sa²yxau³txu¹ni¹. Ta¹hxai²hê¹la². Nxe² Î³ye³kxi²hĩ¹na¹
 ya³lu²ta¹ka³lxu³nu¹ta²kxai³ Î³ye³ten³nha²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³sxã³ i²tâu³
 Pe²jah³lo²nu¹ta²na² i²ta¹hxai²hê¹la². 41 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²ki³nũ²la²
 sa²yo²ka³ta³wxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nũ²la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³kã³txi²su²te²a²
 txu¹ha²wha²te³sa²te²su²te²a² nxe³sxã³ i³kaix¹sa²nũ²kxi²xi²sxã³ Î³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ta¹ka³lxai²na² hĩ¹na² ka³ten³su²xi²na¹ni¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hê¹la².

42 Nxe³jah³lut³su² Jo³pe²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxai¹nha²kxai³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ã²si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 43 Nxe³nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹ta²hi²sen³kxai³lu² Si³mãu²ah³la² sxi²ha² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxã³ yxau³ta¹hxai²hẽ¹la², Jo³pe²thĩ³na²sa³. A²nxe³jah¹la² po¹na³ wã²la² o²la³kxi²jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

10

Pe²jah³la² Ko³ne²lah³la² nxe³ya³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Se²sa³re²a²thĩ³nu¹ta²na² Ko³ne²lah³la² yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxau³ka³tu³ I³ta³li³ã²na² nũ³ka³txa² so³ta²to² nũ³ka³txan²tu³ a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lu¹ta²na² Ro³ma²no²ko³xa² a²wa³kxẽ³nxa² hxi²ki³kxai³lu² i³hxi²kat¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la².

2 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²an¹te²su² te²a² yen³kxi³txa³kxai²nãn²tu³ wã²nũh¹nyhain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² jah¹lain²txi³ a²sxe³xa³ka³lxa² a²wẽ³ha³lxa² whã²na¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wẽ³jah³lxi³to³ta¹hxai²hẽ¹la². 3 A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³la¹ ã²sa²ti¹ta³xi²tãu³a² i³hxi²sxã³nhot³jut³sũ³ju³ta² i³ta¹hxai²hẽ¹la². Oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ko³ne²lah³lã³. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ten³sa²tã³sxã³ yuh³lxi³tẽn³txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lã³. Ìh¹nxe³tin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²wãn³txa² i³ye³kxai¹nĩn¹jau³xa² ain³kxi²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² i²ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wi¹kã³ũh¹nx2ti³tu¹wi¹.

5 Nxe³ũh¹nx2ti³ha²kxai³ Jo³pe²thĩ³na² wxa²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³thĩ³tãu³ai²na² Si³mãu² Pe²jah³la² yxau²na³li¹. 6 A²nxe³jah¹la² Si³mãu²ah³lai²na² po¹na² wã²la² o²la³kxi²jah¹lai²na² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³na³li¹. Nxe³thĩ³na² i³ye³na² yxo²ka³teh³xan¹thĩn³su² na³li¹. A²nxe³jah¹la² wxã³si¹jau³su² sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lu¹ta²na² a³li³kxa²si³yo³na² Ko³ne²lah³lu¹ta² hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² i³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la². A²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ a²so³ta²to² ka³na³ka³ha³tha²kxai³ a²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²nũn³jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²na² i³kaix1ta¹hxai²hẽ¹la². 8 i³kaix1tũ²la² hxi²sxã³nhot³tẽx3jut³sũ³ju³ta² i³yau¹ũ³ain¹sãn²nũ²la² Jo³pe²thĩ³na² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ a³lan²nũn³tãu³a² tũh³na² ã²nxai³ain¹tĩ³kxai³lu² Jo³pe²thĩ³na² yau³so³nain¹tĩ³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² sxi²ha² ki³txan¹thĩ³na² ka³la²ta¹hxai²hẽ¹la². Ne³ka³ka³ton³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³lhã³ ta¹hxai²hẽ¹la². 10 Nxe³tãu³a² he³ha²kxai³ yain³txa² te³ki²ta³lun²sãn²ta²lã¹ nxe³jau³su² wah³nxe³tãu³a² hxi²sxã³nhot³jut³sũ³ju³ta² i²ta¹hxai²hẽ¹la². 11 Nxe³ye²te³nah¹lxi¹ oh³sĩn³na² ã²nhai²ta³ixi³ye²ha²kxai³ wã²la²ka³lo³hũ³ka³lo³a² kãn³ka³lo³a² sa³yu³ka³txũ²la³kxi²kxe³jut³sũ³nxe² ã²yu³lho¹je²ta¹hxai²hẽ¹la². 12 ã²yu³lho¹je²nũ²la² a²wã²lẽ²nãu³a² ka³yuh³xa² ka³lxa¹txi³ wi²sxa³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². Ha³lo²a² ai³te²a² wi²sxa² sa³wxe³na² ai³te²a² wi²sxa² txih³nãu³xa² he³la³kxa² wi²sxa² ai³ka³nãu³xa² he³la³kxa² wi²sxa² ka³yuh³xa² wi¹te²su² kxan²ti³ ko³nxe³te²su² kxan²ti³ wi²xai³ye²ta¹hxai²hẽ¹la². 13 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wãn³txa² oh³xan¹jah¹la² e³jau³xa² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lã³. i³sa²yxau³txu¹li¹. ã²nan³ta²sxã³ ũ³hĩ³lĩ¹txu¹li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Sũ³na² kãn²jah¹lã³. Nxẽn²nxa³wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ka³yuh³xa² wi¹te²a² so¹lxi³ wxa²nĩn¹te²ju²hẽ³li¹. Jãx1te²sa³wi¹. Ka³yuh³xa² kox3te²la² hai³txi³ wxa²nhi²te²txã³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ten³sa²nxa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² wãn³txa² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe²nxa³wi¹. Ka³yuh³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² wi¹te²lo³kxe³su² kq³te²lo³txa³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Te²yã¹nxe³jut³su²ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ãh¹ e³kxi²xi²ka³tu³ sa²ka³la¹so¹xet2ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Ai¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wã³wã³ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tĩ³kxai³lu² Ko³ne²lah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²kxai³lu² Si³mãu²ah³la² sxa³thĩ³na² i³wã³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ka³tu³ i³yau¹ũ³hain¹nũ²la² sxi²ha² a²yxo²a² yau³son³sxã³ ã²yit1tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 18 ã²yit1sxã³ i³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³txe¹. Thĩ¹nãu³ai²na² Si³mãu² Pe²jah³la² yxau³ji¹we¹? Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ju³tan¹tĩ³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²sxã³nhot³jut³sũ³ju³tu¹ta² ne³kxe³kxi²nha²yxau³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa²lxī¹. In³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ i²nxa²te³lhxã³ wxã³ain¹na²li¹. 20 Nxe³ha²kxai³ i²sa²yxau³sxã³ a³ka³nxi¹txu¹li¹. Hxi²waun³txi²nhxã³n³sx³su² ã³si³te³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Txa²li² sa²si¹hã³ü¹nxai¹na¹hẽ³li¹. Sũ³na² Yãu³ka³txa² nxe³ta¹hxai¹hẽ¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ wxa²ka³nxi²nũ²la² i²ye³kxi²te³nah¹lxī¹;

— Nxe³jah³lxī³sa²lxī¹. A²nũ²a² ã³ten³yah³lxin¹jah¹lu¹txain²txi³na¹wi¹. Ìh¹nxe³ka²yan³ti³ta³ wxã³yah³lxin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ i³wa²tũ³xain³te³nah¹lxī¹;

— Txa²hxi²kan¹jah¹la² Ko³ne²lah³la² sa²si¹hã³sa²sĩn¹na²hẽ³li¹. A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² sĩn¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet¹sĩ¹nhxai²na²hẽ³li¹. Nxe³ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ã³nũ³ti³te³syu¹hain¹sĩn¹na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²te³nah¹lxī¹; “Si³mãu² Pe²jah³la² i³kaix¹so³si¹jau³su² sa²si¹hã³txa²hẽ³li¹. Nĩn¹kxai²nãn²tu³ i²ye³kxi¹nxain¹jau³xa² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxī³hẽ¹li¹.” Nxe³na²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxe²e³ta³lun²nũ²la² Pe²jah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Æ³wi²jah¹lxī³hẽ¹li¹. Txa²sxi²ha² yxau³sxã³ ãu³xi¹jxah³lxī³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Ai¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² i²sa²yxau³sxã³ ã³si³te³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Jo³pe²thi³nãn¹ta² in³txa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²te²an²tu³ ka³na³ki²nũ² ã³si³te³kxi²nyhain¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². 24 Ka³nxa³ha²ta³nũn³tãu³a² Se²sa³re²a²thi³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu³a² Ko³ne²lah³lo²su² te²a² a²sa³wã³lxī³su² te²a² a²wã³tã³txi³nãu³su² te²a² yxo²ha³kxa¹ wah³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²kxã³nxa² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ i³kaix¹tai¹nha²kxai³ ã³yã³nũ²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 25 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² yãu³so³nai¹nh¹na² Ko³ne²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ne³khau²hain¹ka³tu³. Ne³khau²hain¹ka³tu³ Pe²jah³la² a²ne³kxai³tãu³a² i²sa²nẽn¹kxi²te³lhxã³ ã³ka³tih³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 26 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²ki³nũ²la² sa²yxo²ka³ta³wxe³yha¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sxã³ i²ye³kxi²te³nah¹lxī¹;

— i²sa²yxau³sẽ¹li¹. Txa²na² a²nũ²khai³su² nũn³te²sa¹wi¹. Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²su² te²txã³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ i²ye³kxi³sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ nũn¹sxã³ wah³nxe³yah³lxī³ta¹hxai²hẽ¹la². 28 Nxe³ha²kxai³la¹ Pe²jah³lu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹;

— Txa²li² Ju³te²ah³lo²su² nxa¹ha²kxai³ wxã²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³yah¹lxa³nha²kxai³ nxe³kxi³sxai¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ha³na³ka³lxī³ yxau²xai³kxi³sxai²tai¹ti²tu³wi¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ü³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² nxe³te³nai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ kwẽn¹tai²na¹ Txa²wã¹sũ³na² i²yau¹ũ³sain¹na²hẽ³li¹. I²yau¹ũ³sain¹ka³tu³ a²nũ²a² nũ³ka³txa² ã³sa³nũn¹te²a² ha³na³ka³lxī² yxau³kxan²tu³ ko³nxe³ju³ta² kã³ain¹jau³su² i²yĩ¹li²hai¹na¹ju³ta² wai³nxa³wi¹. 29 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yã¹llu² sa²si¹hã³sai¹nh¹na² wa³su³txi³ wxã³ye³nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ Ìh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i³kaix¹so³sah¹lxin¹sai¹li¹? Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹;

— Ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³la²nhĩn¹nai³tã² ã³sa²ti¹tã³xi²hi¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² i²ye³kxi²na¹hẽ³li¹. Nxe³na¹tãu³a² a²nũ²a² wa³su³txi³ wxã³na²hẽ³li¹. A²wã¹la²ka³lo³a² kãĩn² ha³te¹tha²kxai³ txa²ne³kxai³tãu³a² wxã³sxã³ i²ye³kxi²sa³na²hẽ³li¹. 31 Nxe³sa³te³nah¹lxī¹; “Ko³ne²lah³lã³. Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² wãn³txai²li² i²ye³kxi²nĩn¹jau³xa² ain³kxi²nxa²ha²kxai³ wi¹lo²la³kxin¹ju³ta² i²nxa²ha²kxai³ nxe³na²hẽ³li¹. 32 Nxe³ju³ta² nxe³sẽ¹li¹. Jo³pe²thi³na² wxa²sa³wi³hã³xa² tẽ³sxã³ ü³sa²si¹hã³txai¹nhẽ³li¹. Si³mãu² Pe²jah³la² i³kaix¹so³sẽ¹li¹. A²nxe³jah¹lai²li² Si³mãu²ah³lai²na² po¹na² wã²la² o²la³kxi²jah¹la² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³na³li¹. I²ye³na² yxo²ka³teh³xan¹thi³na² yxau²na³li¹.” Sain¹na²hẽ³li¹. 33 Sai¹nha²kxai³ wa³su³txi³ ü³sa²si¹hã³ai¹na¹hẽ³li¹. Nxe³ai¹na¹ha²kxai³ wa³su³txi³ wxã²ten¹tu³wi¹. Jã¹nxe³na¹ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² yxau³kxi³sa²kxai³ wãn³txa² i²ye³kxi²nxain¹jau³xa² ain³kxi¹nxa²sĩn¹te³la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa² i²yau¹ũ³jau³su²

34 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i²ye³kxi²te³nah¹lxī¹;

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² so¹lxī³ yũ³te²sa³yu²hẽ³li¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ten³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³tai²li² a²kwẽn¹tai²na¹e³kxi²nha¹wi¹. 35 Nxa¹ha²kxai³ a²nũ²a² nũ³ka³kxi³nãu³xai²na² a²nũ²a² i²li²te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²sxã³ sa²yxo²we¹te²su² te²an²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² wi¹lhin¹sxã³ i²tu¹wi¹. 36 Nxe³jut³su² ha²kxai³ Ju³te²a²ko³xa² whã²na¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ha³ta³nxe³tai¹ti²tu³wi¹. Ha³ta³nxe³te³nah¹lxī¹; “Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² so¹lxī³ a²nũ²a² e¹nãu³a² ã³sa²hãu³nũ³tain¹te³lhxã³ wxã³tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹lo²su² tai¹ti²tu³wi¹.” 37-38 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwã³wi¹hain¹sxã³ i³nxũ²kũ³i³lon³tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³lain²txi³ Na³sa³re²thi³na² ton¹ta³lun²ka³tu³ Jo³ãu² Ba³tis²jah³lai¹tã² a²hxi²ki³kxai³lu² i²yau³xa² ü³hũ¹kxi²sa³sai¹ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³ Ka³li³le²a²ko³xa² yxo²ha³kxa¹

a²wā³kan¹ko³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³sxā³ wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹lai¹tā² sa²kxai³lu² a²nū²a² wa³ka²ti³lo³txain¹kxai²nān²tu³ Je³su²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu² sa²wa²su¹txai¹n³hxai²tai¹ti²tu³wi¹, Txa²wā¹sū³na² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³lu¹.
 39 Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ i²sī¹na¹hē³li¹. Ju³te²a²ko³xa² yxau³sxā³ wi¹kāi³i² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³sxā³ wi¹kāi³i² nxe³ju³tai²tā² whāi²na¹ i²sī¹na¹hē³li¹. Nxe³ka³ty³ hi³sa³ka²txa² i³hxi²kī¹la³kxain¹u²lā² i³yā³lu¹tain¹na²hē³li¹.

40 Nxe³yān¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²nxe³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²na²hē³li¹. Nxe³nū²lā² a²nū²a² a²yen³khai³xa² i²ain²na²hē³li¹.
 41 Yxān¹ta¹ kwa²nū³ka³txa² hai³txi³ i²ai¹nxa³hē³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ a³pos²to³lo² nū³ka³txa² i³kaix¹so¹tū³ka³txai³tā² so¹lxī³ i²ain¹sī¹na¹hē³li¹. i³yai³ni² i³na² nxe³ya³sī¹na¹hē³li¹.
 42 Nxe³ha²kxai³ kwa³na³sain¹sīn¹te³nah¹lxī¹: “Je³su²jah³lā² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³txai¹yah³lxī³hē³li¹. A²nū²a² ka³ten³su² ta³nxa² ya³lu²te²su² ta³nxa² nxe³te²su² te²yxō²ha³kxa¹ Je³su²jah³lain²txi³ a²nū²a² wi¹lhin¹ta³nxa² kō³nxe³thin¹ta³nxa² kāi³ain¹kxa² yā¹nxe³jau³su² i³yī¹li²hain¹tu¹wi¹. i³hxi²ka²ti³hi¹tai¹na¹hē³li¹, Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka²ti³nha²kxai³lu¹. Nxe³sain¹sīn¹na²hē³li¹.
 43 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txa² ū³wha²li²txā³nxai³tān¹jau³su² e³ain¹te³nah¹lxī¹: “A²nū²a² i²li²te²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²kxai²nān²tu³ a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³na¹la³kxi²nha²kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹, Je³su²jah³lai²na² i³lxa² wxi²ka¹nha²kxai³lu¹. Sū³na² ū³wha²li²txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē³li¹. Pe²jah³lā² nxe³ta¹hxai²hē³li¹.”

Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lā² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² nxū²kwai³yxau³jau³su²

44 i³ye³ta³lu²nxa³ta³lxā¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² ain³kxi²nyhain¹te²a² ā³nxū²kwai³wi¹yah³lxī³ta¹hxai²hē³li¹. 45-46 Nxe³tāu³a² wān³txa² a²nū²a² ā³sa²nūn¹te²a² e³jau³xa² i³ye³kxi² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi² nxe³yah³lxī³ta¹hxai²hē³li¹. Nxe³ajut³su² Pe²jah³lai²na² ā³si³tē³kxi²tū³ka³txu¹tai²na² o²lain²te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²a² ā³nxū²kwai³wi¹hain¹nūn³nīn²tai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē³li¹.”

47 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wi¹hain¹nūn³na³li¹. Txa²wā¹kxi²nāu¹xai² yā¹ye¹nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ju³ta² wain³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē³li¹.”

48 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lā² a²wān³txa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē³li¹. Nxe³ta³lun²nū²lā² Kō³ne²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxā³ yxau³syah¹lxī³hē³li¹. Nhyai¹nha²kxai² a²ya³la³ty³ yxau³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē³li¹.”

11

Pe²jah³lā² wān³txa² yxo²i²sxā³ hxi²kan¹te²nāu³xa² i³hen³txi³jau³su²

1 Jā¹nxe³jau³su² u²lxī³ ha³ta³nxe³ha²kxai³ yxo²i²tū³ka³txa² Ju³te²a²ko³xa² yxau³xai³tū³ka³txan²tu³ nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxi² a³pos²to³lo² nū³ka³txa² ain³kxi² nxe³ain¹ta¹hxai²hē³li¹. Nxe³te³nah¹lxī¹:

— Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² Nxa²ha¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yo²we¹tain¹nū²nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē³li¹. 2-3 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē³li¹. Ā³wih¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² yxo²i²te²an²tu³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Pe²jah³lāi³. Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²na² sxi²ha² ā³wih¹ta¹hī¹nhē³li¹. Nxe³kxa²yu³su² i³yain³ya¹hain¹ta¹hī¹nhē³li¹. Nxe³ju³tai²li² txa²wā¹nū³ka³txi³sxa³ha²kxai³ wai¹nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē³li¹.”

4 Nxa¹nha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ wān³txai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³yau¹ū³ta¹hxai²hē³li¹.”

5 i³yau¹ū³te³nah¹lxī¹:

— Nxe³jah³lxī³sa²lxī¹. Ju³tai²na² i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Ā³wi¹lhī¹na² Jo³pe²thi³na² ha³la³ka³lxā³lo³na¹hī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²na¹tāu³a² hxi²sxā³nhot3sa²jut3sū³ju³ta² i²a¹hē³li¹. i²a¹ka³tu³ta¹ wā²la²ka³lo³hū³ka³lo³a² kāin²ka³lo³a² oh³sī³na² a³ka³nxī²sxā³ ā³yū¹lho²je²na²hē³li¹. 6 Ā³yū¹lho²je²nū²lā² wā²lē¹nāu³ai²na² ka³yxuh³xa² ka³lxā¹txi³wi²sxa³ye²na²hē³li¹. Ka³yxuh³xa² wi¹te²su² wi²sxa² ka³yxuh³xa² kō³te³su² wi²sxa² txih³xa² wi²sxa² ai³ka² wi²sxa² nxa²hē³li¹. 7 A²nxe³hī¹na² oh³xan¹ta² e³jau³xai²na² ain³kxai¹na¹te³nah¹lxī¹: “Pe²jah³lāi³. i³sa²yxau³txu¹li¹. Ā³nan³txa²sxā³ nū¹hī¹lhi¹txu¹li¹.” Sain¹na²hē³li¹. 8 Nxe³sain¹nxa²ha¹te¹: “Ti³hex1sa²nxa³nhai¹. Ka³yxuh³xa² wi¹lxa²te²a² hai³txi³hī³lhi²te²txā³wi¹.” Nxe³ai¹na¹hē³li¹. 9 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jau³xa² ā³hain³kxi²na¹te³nah¹lxī¹: “Ka³yxuh³xai²li² Txa²wā¹sū³na² wi¹te²lo³jau³su² nxe³nxain¹kxai²nān²tu³ i³so²ji²sē¹li¹.”

Ka³yꝑuh³xai²li² kō³nxe³te²lo³jau³su² i³ye³txa³hē¹li¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹. 10 Te²yā¹nxe³jut³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³ye³kxi²xi²sain¹ka³tu³ sa²ka³la³so¹xi²na²hē³li¹. 11 Nxe³na¹tāu³a² in³txa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³sxā³ Se²sa³re²a²thi³na² a³li³ain¹ka³tu³ sxi²ha² yxau³na¹thi³nai³tā² ā³si³tē³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² i³ye³kxi²sain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ ye³jen¹nāu³a² ān³si³tē³kxi²na²hē³li¹. 12 Nxe³tj³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lx¹i¹. “Ān³si³tē³kxi²nīn¹ju³ta³nū³a² hxi²waun³txi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³ ā³si³tē³kxi²tain¹yah¹lx¹hē¹li¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Se²sa³re²a²thi³na² ai³si¹na²hē³li¹. In³txa² yxo²i²te²a² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ txa²i²na² nxe³sxā³ ā³si³tē³kxain¹si¹na¹hē³li¹. Nxe³te³na¹ Ko³ne²lah³lai²na² sxi²ha² ā³tj³sxā³ ā³wih¹si¹na¹hē³li¹. 13 Ā³wih¹si¹na¹nxa²ha¹te¹ Ko³ne²lah³la² i³ye³kxi²sain¹sīn¹te³nah¹lx¹i¹. “A²wi¹lhī¹na² oh³xan¹jah¹lai²na² wxā³sxā³ txa²sxi²ha² ā³wih¹sxā³ i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lx¹i¹. ‘Nxe³sa²lx¹i¹. ‘Nxe³jau³xa²sa¹. Jo³pē²thi³na² sa²si¹hā³txai²nhē³li¹. A²nū²a² Si³māu² Pe²jah³la² ā³wxā³si¹hai¹nīn¹jau³su² i³ye³kxi²txai²nhē³li¹. 14 Nxe³jah¹lai²li² i³ye³kxi²nx²tain¹tu¹wi¹. Wān³txa² wi¹jau³xa² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹kxa² yo³su² sa²wa²su¹kxi¹nx²ti³jau³nū³xa² i³yau¹ū¹nx²tain¹tu¹wi¹. A²nxe³jau³xai²na² wxa²sxi²ha² yxau²xai³na²te²a² yxo²wā¹hka¹a¹ ain³kxah¹lxin¹jau³nū³ai²lai¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹. Ko³ne²lah³la²kxai³lu² nxe³sa³na²hē³li¹. 15 Nxa²ha¹te¹ ā³wxā³na¹nū²la² i³yau¹ū³ai¹na¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wi¹hain¹na²hē³li¹. Ā³wih¹nē³lain¹ju³taix³ jā¹xain¹na²hē³li¹. 16 Nxe³kxe³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ne³wān²sa²jau³xai³tā² hī¹na² ain³kxi²xi²nha¹hē³li¹. Nxe³jau³xa²sa¹. “Jo³āu² Ba³tis³jah³lai²te²a² i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ ye³jen¹na² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa² i³hxi²kat¹sa²sai¹nx²ti³tu¹wi¹.” Nxe³nē³lain¹tai¹ti²tu³wi¹. 17 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³txa² ū³hū¹nē³kai³x³ jā¹xain¹na²jli¹, Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris³tu³jah¹la² yxo²i²ai¹nha²kxai³lu¹. Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³a¹jau³su² ten³sa²nxa³hē¹li¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx²ta¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ a³pos²to³lo² nū³kā³txa² nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nū²la² hāi¹nxa¹sxā³ i³kwai²kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lx¹i¹. — Txa²wā¹sū³na² wi¹lhīn¹khai¹nx²na³li¹. Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta² ā³na¹la³kxi²nh²sān²nū²la² Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹kxa² yo³ha² sa²wa²su¹kxain¹ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² ka³te³na² wi¹tāu³a² kan²txi³ yxau³ain¹ju³ta³nū³a² yū³ye¹nxain¹na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxo²i²tū³kq³txi³su² i³yau¹ū³jau³su²

19 Nxe³jut³su² Es³te³vāu²ah³la² su²lhā³ai¹nhī¹nān¹te²tu³ yxo²i²tū³kq³txa² kāin² ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² u²lx¹i³ ha¹ten¹txa³nū¹lhain¹ta¹hxai²hē¹la². Fe³ni²si²a²kō³xa² aun³tu² Syl²pri²kō³xu² aun³txi² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² aun³txi² nxain¹kxan²ti³nū¹ Ju³te²a² nū³kā³txa² so¹lx¹i¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 20 Ain¹tah¹lxa¹ Syl²pri² nū³kā³txa² Si³re²na² nū³kā³txa² nxe³sxā³ yxo²i²tū³kq³txan²tu³ aun³txain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³tj³ain¹nū²la² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² i³hen³txi³nyhain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³lai²tā² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²tā² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 21 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka¹ta²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² a²nū²a² yxau²xai³te²a² i³hen³txi³nyhain¹nū²la² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

22-24 Nxe³jut³su² Je³ru³sa³le² nū³kā³txa² nxe³jau³jau³xai²na² ain³kxain¹ka³tu³ Bar³na³be²ah³la² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² wi¹lhīn¹khai¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ā²nxū²kwai³wi¹ha²kxai³ kāin² yxo²i²ta¹hxai²hē¹la². Sa²si¹hā³ain¹ka³tu³ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wih¹tāu³a² yxo²i²tū³kq³txa² i³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². I³ha¹txi²nyhain¹te³nah¹lx¹i¹.

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhīn¹sxā³ i²nx²ti³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³lih³khaix¹sa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ah³lx¹i³txa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ nxū²kwai³lxū¹sxā³ sa²yxo²we¹jah¹lx¹i³hē¹li¹. Ain¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ān³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ain¹nū²la² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tai²na² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² a³li³nū²la² Tar²so²thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la², Sau²lah³lai²na² i³ha¹txi²si¹jau³sa³. 26 I³ha¹txi²nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ān³sa²so²xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ kwē³kxa² ka³na³ka³nat³sxā³ yxau³tū³a² yxo²i²tū³kq³txa² ā³nū²kxain¹to³tāu³a² Sū³na² wān³txa² i³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a² wān³txi³kxai³lu¹.

— Tū¹ka³txai²li² Kris³tu³ tū³kq³txi³sin²ta²wi¹. Ain¹jau³su² nxe³sxā³ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² nxe² i³yi¹lih² ā³si³wxe³eh¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ain¹tāu³a² Sū³na² wān³xa² tī³hen³txi³tū³kā³txa² hi²sen³kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³na² a³li³ain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 28 A²nxe³tāu³ai²na² a²nū²a² A³ka³bah³la² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³yau³ū³hain¹jau³su² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ye³jen¹na² wē³ha²yau³xa² wē³hā¹xa³lho³li¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ kāin² kwē³kon³na²ha³tai¹. Nxe³ha²kxai³ yain³txa² hxn³kxi¹nx²ti³ha³tai¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²i² ya²la³lxa¹ Klau²jah³lo²nu¹tai²na² Ro³ma²no² a²wa³kxēn³su² hi¹nai³tā² kāin² kwē³kon³ta¹hxai²hē¹la².

29-30 A²nxe³tāu³a² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxo²i²tū³kā³txa² hi²sen³kxai³lu² ū³yho³hi²txā³nxa² sa²nū²kxi²sān²nū²la² hā²wxān³txa³ Ju³te²a²ko³xa² yxo²i²tū³kā³txa² ū³hū¹te³ilhā³ sa²nxā¹nxu¹ta²kxai³lu² sa²si¹hā³ū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² Sau²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ ai³ya³tāu³a² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yah³nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxo²i²tū³kā³txa²na² sa²kxai³lu² ū³hū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la³, yxo²i²te²a² a²hxi²kan¹ta² he³la³kxa²sa³.

12

E³ro²jah³la² hxi²ka²ye³khāuh³lxa³thi¹nyhain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² Ju³te²a²ko³xai²na² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah³la² hi²sen³su² yxo²i²tū³kā³txa² kāin² ye³khāuh³lxa³thin¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ka³tu³ta¹ Ti³a²kah³la² sa²so¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Jo³āu²ah³la² a²lon³yah³lo²su² nyha²ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² sa²so¹sxā³ ū³ti¹kxi²nū²la² hi³ki²a³la² tē³sxā³ su²lhā³ta¹hxai²hē¹la². 3 Su²lhā³ain¹nxā²ha¹te¹ Ju³te²a² nū²kā³txa² i²sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Su²lhā³ain¹ju³ta² wi¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²nu¹tai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Ka²li¹hai¹na¹hē³na¹. Jā¹nxā¹tū¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³txa³nū³xa² wa²tāi¹tāi¹tū³xa² yain³hū¹na¹ E³ro²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹tai²na² sa²so¹sxā³ ū³ti¹kxa² wxē³ta¹hxai²hē¹la². 45 Ū³ti¹kxa² wxē³ka³tu³ so³ta²to² nū²kā³txa² in³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ wah³nxe³sxā³ i²yau³ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹tū³kā³txa² te²yā¹nxe³sxā³ yxau³sxi²yxau³to³hi² jā¹nxē² jā¹nxe² to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te¹kxa³yā³lhu² Pe²jah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² ū³ti¹kxi² yxau³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ yxo²i²tū³kā³txa²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tu³ E³ro²jah³lo²nu¹tai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Yain³txa² wa²tāi¹tāi¹tū³xa² i²yai³nain¹na³na¹ sxā³ hā²wxān³txa³ Pe²jah³lai²li² sa²sai¹xi²sā²na¹ka³tu³ Ju³te²a² nū²kā³txa² kō³nxe³ti³ i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³nū³su² wā²nā³ū¹hai¹na¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su². Nxe¹ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³la² sa²than²kxi²jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tāu³a² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²ju³ta² yxau³so¹nhī¹na¹ Pe²jah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² so³ta²to² ha¹li¹ nxū²kwa¹ye³la³nāu²a² sxa²sxā³ āu²xi²ha²kxai³ kwa³thi³līh³na² tīn³nu²ha¹li¹ sa²hxi²tai³kxai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu³ka³tu³ sxi¹ha² tū¹kxi²thi³nu¹ta²yo²a² so³ta²to² ha¹li¹ āh¹ yxo²yxau³ha²kxai³ sa²ye²te²nxa² yxau³sa²nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxan²ti³nū¹ Pe²jah³la² wi¹lāu³xi²ta¹hxai²hē¹la². 7 Nxe³ain¹tū³kxai³lu² oh³xan¹jah³la² wa³su²txi³ wxa²ka³nha²kxai³ tī¹kxain¹thi³na²ē¹nāu²a² kāin² sa²ha²te¹ā³ni²ye²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah³lu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³la³ki³sxā³ wxa²yū³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. Pe²jah³lāi³. Txu¹lxi¹txi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² txu¹lxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³la¹:

— Wa³su¹txi³ i³sa²yxau³sē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ kwa³thi³līh³na² hxi²ka³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxe³nū²la² i³ye³kxi²xi²ti³ān¹jau³kxai³la¹:

— Sīn²ta²ka³lo³a² sa²si³i¹nhā¹nha²kxai³ wxa²yu³kxa³ka³lo³a² ū³yhu³wi²kxi²nhā¹nha²kxai³ wxa²ha³la³sē³nān¹ka³lo³a² ū³whi²kxi²nhā¹nha²kxai³ nxe³sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³ta³lun²nū²la² āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— i³hit²txi²sē¹li¹. Nxa²ha¹te¹ i³hit²ti²ta¹hxai²hē¹la². 10 Nxe³nū²la² thi¹nai²na² a³li³xi²ya³sān²ka³tu³ sī³nā³xa² a³li³xi²nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ sxih²yo²a² kwa²thi³la² wet¹tain¹ka³lo³a² sxi²je³na² ā³wih¹ta³yo²a² yxo²i²nha²ka³lo³ye²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ti³xa² yau³son³ya³ta¹hxai²hē¹la². Yau³son³ya³nxa²ha¹te¹ sxih²yo²a² wā²nxū¹ yxo²than²ye²ya²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² sxi²ha² a³li³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ tīh³na² ka³na³ka³nat³sxā³ ā³nxai³ya³tāu³a² oh³xan¹jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a³li²sih³sa³tī¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lī¹na²:

— Hxi²sxā³nhot³sa²jut³sū³ju³ta² i²a¹xā¹. Nxe³jau³su² nxe³ka³tu³ tīh³na² nūh¹xai³tāu³a² wain³txi³ ne³kxe³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². 11 Ne³kxe³kxi²nha²ka³tu³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hī¹na² ya²la³tu³ i²a¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xan¹jah³la² sa²si¹hā³ū¹sa³ha²kxai³ ū³tī¹kxi²sai¹nha²kxai³ thi³na² sa²sai¹xi²sa²nā²nā¹. E³ro²jah³la² nū³kxūn³txi³ Khāuh³lxa³ti²

Ju³te²a² nũ³ka³txa² ko³ti³kãi³i² nxe³na¹tũ¹xã¹. Sain¹na³na¹. Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ã³non²ta³kxi²sa³na³na¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

12-14 Nxa²ha¹te¹ ã³nxai³xi²nũ²la² Ma³ri²a³ka³lxa² sxi²ha² ã³nxai³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa² a²ki³lha³lxa² Jo³ãu² Mar²ko³jah³lo²su¹ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² sxi²ha² ya³son³nũ²la² i³yo²to¹tot¹sxã³ i³kaix¹tũ²la² sxi²ha² wa³kxẽ³na² ta¹ka³lxi³su² a³sa³wi³sa³ka³lxu²su² Ro²ta³ka³lxi³su¹ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi³nu¹ta²kxai³lu² Pe²jah³lai²na² wãn³txa² ain³kxi²nũ²la² wxã³sxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Wxã³sxi²nũ²la² ka³lih³jau³su² sxih²yo²a² sa²yo²tha²nxa³ka³tu³ ne³wã²na³ka³tu³ i³xi²sxã³ i³hen³txain¹te³nah¹lxi¹.

— Pe²jah³lai²txa³lxi² ã³wxã²na³li¹. Wah³nxe³nẽ³na²li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³thi³nai²na² kãn¹su² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ã³nũ²kxi²nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la². 15 Nxe³tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹.

— Wen¹si¹ni¹nxii¹. Ki³han³si¹ni¹nxii¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹tah¹lxa¹ Ro²ta³ka³lxa² i³wa²tũ³xain¹te³nah¹lxi¹.

— Ya²la²tu³tã³li¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ tũ³ka³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹.

— Pe²jah³la² a²yãu³ka³txi³su²na²xĩ¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

16 Nxe³nyhain¹ti³kxai³lu² Pe²jah³lai²li² sxi²ha² yo²a² yo²to¹to¹ta² ai³lye²ai¹nha²kxai³ sa²yo²than²yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la². On²tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ã³ka³nahx2ye²si¹jau³su² wxa²ye²wxã³i³tũ²la² sxi²ha² ũ³tũ¹kxi²thi³nai²na² Txa²wã¹sũ³na² ã³non²ta³kxi²sxã³ a³li³xi²si¹hain¹jau³xa² i³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². I³hen³txi³ta³lun²nũ²la² ãh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Jau¹xai²na² Ti²a²kah²la² i³hen³txi² yo²i²tũ³ka³txa² yo²ha³kxa¹ i³hen³txi² nxe³txai¹yah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³su² nxe²e²ta³lun²nũ²la² a³li³sih³xi²sa³tũ¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ a³li³lo²nũ²la² so³ta²to² nũ³ka³txa² hxi²kau³kau³nha²hã²kxai³ kãn² yuh³lxi³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la², Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ih³sau³nai¹nha²kxai³la².

19 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² ã³te³nxĩ³si¹jau³su² so³ta²to² nũ³ka³txa² kwa³na³ain¹ta¹ hai³txi³ i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³nxã²ha¹te¹ i³ha¹txai¹nxa³jũ³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²ha² ũ³tũ¹ka³thĩ³na² a²nũ²a² wah³nxe³sxã³ i²yxau³tũ³ka³txai³ta² sa²so³ka³tu³ ko²nxe³ kãi³ki³lko³yhai¹sxã³ a²nũ²a² ã³xa² i³kwa³na³nyhai¹nha²kxai³ su²lhã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹tũ³kxai³lu² Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a²ko³xa² a³li³xi²nũ²la² Se²sa³re²a²thi³na² yxau³ta¹hxai²hẽ¹la².

E³ro²jah³la² ya³lu²jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ kxã³nxai³tã² Ti²ro³tũ³ka³txi³su² te²a² Si³tõ²tũ³ka³txi³su² te²a² nxe³sxã³ E³ro²jah³la² hxi²ki³kxai³lu² i³ã³ntã³kxai¹nha²kxai³ yuh³lxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ã³nhãu³no³si¹jau³su² sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kxãn³su² a²yain¹txi³khai¹xa² E³ro²jah³lu¹ta²na² hxi²ki³kxai³lu² wã²nũ²nyhain¹tah¹lxa¹ i³ã³ntã³kxi²nyhai¹nha²kxai³ hãi¹nxã¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jũ³tan¹te²kxa³ya³lhu² sa²si¹hã³ain¹tũ³ka³txu¹ta²na² Blas²to³jah¹la² win¹ta²te²lxi³ i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la², E³ro²jah³la² sa³wit3sa²ha²kxai³la². Hã²wxãn³txa³ Blas²to³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² E³ro²jah³lu¹ta²kxai³ hãu²non³si¹nyhain¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². 21 Nxe³jũ³ta³ a³lan²tãu³a² E³ro²jah³lu¹ta²kxai³lu² wã²la²ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² ũ³hwi²kxi²nha³sãn²nũ²la² a²hxi¹kan¹ta³ ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³ka³tu³ a²nũ²a² kãn² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². 22 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²ta³lun²nũ²la² ain³kxi² yxau³tũ³ka³txu¹ta²na² kãn² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹.

— Jah¹lai²li² hai³txi³ a²nũ²sxa³wi¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Oh³nãn¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² E³ro²jah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wi¹lxo³kxai¹nha²kxai³ nxe²i³ye³xa³te³nah¹lxi¹.

— Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ kãn²khai¹nx2na³li¹. Yxãn¹ta¹ te²yãx1te²txã³wi¹. Kãi²nxa³wi¹. Txa²wã¹sũ³nu²sxa³wi¹. A²nũ²sa³wi¹. Nxe³jau³xai²na² i³ye³xa³ha²kxai³ nxe³jũ³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²an¹jah¹la² wa³su³txi³ wxa²kan³nũ²la² i³ta³ka³txa² a²e¹nãu³a² ã³wih¹si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ yũ³yũ³kxa² hi²sen³su² a²e¹nãu³ai²na² ã³wih¹sxã³ i³ya²lu¹ta¹hxai²hẽ¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yo²i²ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jũ³tan¹jau³xa² u²lxi³ ha³ta³nxe³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lu¹ta²na² Sau²lah³lu¹ta²na² nxe³sxã³ ũ³yho³hi²txã³nxã² ũ³hũ¹ain¹yah³nxã²ha¹te¹ i³ru³sa³iẽ²thĩ³na² a³li³yah³nũ²la² i³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ya³tãu³a² Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² a³sa³so¹sxã³ i³ya²ta¹hxai²hẽ¹la².

13

Bar³na³be²ah³la² Sau²lah³la² nxe³sxã³ i²sxã³ so¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ã³ntã³o³ki²a²thĩ³na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yo²i²ain¹te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³te²na² yũ³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²

ĩ³yau¹ũ³tũ³kã³txa² yũ³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tũ³kã³txa²sa¹ Bar³na³be²ah³lo³su² Si³me³ãu²ah³lo³su² jah¹la² a²tun³jah³lo³su¹ ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³sãx³ Lu³si³u²ah³lo³su² nxe³jah¹la² Si³re²na²ko³xã² yxau²xai³ta¹hxai²hẽ¹la². Åh¹ jã¹nxe² Ma³na³ẽ²ah³lo³su² jah¹la² E³ro²jah¹la² Ka³li³le²a²ko³xai²na² a²wa³kxãn³yah¹lo³su² te²a² a²wã³tũ³xi²nhyu¹ta¹hxai²hẽ¹la². Åh¹ jã¹nxe² Sau²lah³lo³su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². ² Jã¹nxe³tũ³kã³txu¹ta²kxai³lu² yain³txa² ã³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ o²la³kxi²ha²kxai³ nxe³ain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³kã³txa² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Bar³na³be²ah³la² Sau²lah³la² nxe³sãx³ i²sãx³ so¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Wa³kã³li³yu³ta² i³ye³kxai¹na¹ju³ta² o²la³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

³ Nxa²ha¹te¹ tũ³kã³txu¹ta²kxai³la¹ yain³txa² ã³na¹to³sãn²nũ²la² a²hxi²ka²wxa²ne³hẽ¹tain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hã²wxãn³txa³sa²si¹hã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Syi²pri²ko³xã² ai³ya³jau³su²

⁴ Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo³nu¹tã² Sau²lah³lo³nu¹tã² nxe³ya³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² Yãu³kã³txai²na² hxi²ka² i³sa²si¹hã³nxa²ha¹te¹ aun³ja³ta¹hxai²hẽ¹la², Ån³ti³o³ki²a²thĩ³na²sa³. Nxe³sãx³ aun³ja³te³na¹ Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² ã³non²ta³kxi²si¹jau³su² ã³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sãx³ aun³tain¹nũ²la² Se³lu²si²a²thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹nũ²la² Syi²pri²ko³xã² ã³nxi³te³lhxã³ ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ko³xai²na² i³ye³na² kãn²je³na² wi³wi²ta³lot3sãx³ sxa³je³na² ka³no¹a²ka³lo³a² ã³wih¹sãx³ yxo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

⁵ Nxe³nũ²la² Sa³la³mi²na³thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹ka³tu³ Ju³te²a²nũ³kã³txã² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹te³na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi³jau³xã² i³yau¹ũ³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ⁶ Nxe³nũ²la² Syi²pri²ko³xã² whã²na¹ ai³lha²thet3tũ²la² Pa²fo³thĩ³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³wi¹hain¹ka³tu³ Bar³je³su²jah¹la² Ju³te²a² in³txi³su² ha²kxai³ i³hat¹txi³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² E³li²mah³lo³su¹ Kre²ka² wãn³txa² nxe²lxi²hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo³nu¹ta²kxai³la¹ Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi²ki³lxo³jah¹lo³su¹ ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹ta¹ kãn²ki³han³ta¹hxai²hẽ¹la².

⁷ Nxe³kxa²yu³su² ko¹xai²na² a²wã³kxãn³yah³la² ã³ya³lxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxãn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² Ser³ji³o³ Pau²lah³lo³su² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²hoh³lxi³sa²ta¹hxai²hẽ¹la². Bar³na³be²ah³la² nũ³kã³txã² i³khaix¹so²te³nah¹lxi¹:

— Bar³na³be²ah³lã³. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²ti²ten³sa³nhai¹. i³yau¹ũ³sẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo³nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ⁸ Nxe³ha²kxai³ i³yau¹ũ³hain¹tãu³a² E³li²mah³lo³nu¹ta²kxai³lu² i³ki³ha¹kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ain³kxain¹txa³hẽ¹li¹. Wãn³txa² wi¹lxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². ⁹ Nxa²ha¹te¹ Sau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu² Pau²lah³lo³su² i³lxi²nha²nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo³nu¹ta²na² hi²se³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³kã³txã² ã³si³tẽ³kxi²sã³ ten³sa²tã³sã³ i²nũ²la² i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². ¹⁰ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— E³li²mah³lã³. Sa³ta³na²jah¹la² tah²si¹lxi¹. A²nũ²a² i³ki³ha¹kxi²so¹ain¹te³lhxã³ o²la³kxi¹lxi¹. Ko³nxe³thin¹ju³ta² so¹lxi³ kã³i³lxi¹. Wi¹lhin¹jut3su² ten³ti²he¹nxẽ²nxã³lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³kho³kxi¹lxi¹. ¹¹ Nxe³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² nũ³kxũn³txi³ i³wai¹txa²tu¹wi¹. Ye³ha¹la² a³lan²tãu³a² ye³han³xãtu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan²te³kxa³ya³lhu²wa³su²txi³ ye³han³ta¹hxai²hẽ¹la². Ye³han³khai¹nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² ã³xã² hxi²ki³sã³tẽ³xai³lain¹ju³ta² ten³ta¹hxai²hẽ¹la². ¹² Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² a²wa³kxãn³yah³lo³nu¹ta²na² sa²kxai³lu² ju³ta³nu¹ta²na² i²nũ²la² yxo²i² ã³si³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ka³lih³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ån³ti³o³ki²a²thĩ³na² ai³ya³jau³su²

¹³ Ain³nxa²ha¹te¹ i³ye³ta¹lun²nũ²la² Pau²lah³la² nũ³kã³txã² a³li³xain¹nũ²la² Pã³fĩ²la²ko³xã² ã³nxi³ya³te³lhxã³ na³vi²o²te³na² ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ Jo³ãu² Mar²ko³jah³la² ã³si³tẽ³kxai¹nxa³sã³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² i³ta¹hxai²hẽ¹la². Åh¹ jã¹nxũn²tũ³kã³txai²lu² Per²je²thĩ³na³ ã³nxi³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ¹⁴ ã³nxi³ain¹nũ²la² hã²wxãn³txã³ a³li³xain¹nũ²la² Ån³ti³o³ki²a²thĩ³na² Pi³si²ti²a²ko³xan¹thĩ³nãn²tu³ ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tãu²a² sa²ba³to³ nxe³hĩ³na² Ju³te²a² nũ³kã³txã² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ã³wi¹hain¹sa² ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁵ Hã²wxãn³txã³ thĩ³na² a²hxi²kan¹jah³lai²na² sa²kxai³lu² ha³tẽh³nxã²na² tẽ³sãx³ Moi³se²ah³lo³nu¹ta²na² wãn³txa² i³ye³kxi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txain¹tũ³kã³txi³nu¹ta²na² ã³whã²li³ju³xã² i³ye³kxi² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² Pau²lah³la² nũ³kã³txã² i³wã³txi²te³nah¹lxi¹:

— Wãn³txa² i³nxũ²kwã³lxũ¹sa²nhi¹ju³nũ³su² yũ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ i³ye³kxi²sah¹lxi³si¹nhẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

¹⁶ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu² i³sa²yxau³nũ²la² ka³naxh²si¹ju³su² wxã²sa²tã³yi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ta³nxa² ā³xa² nū³ka³txi³su² ta³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²wet¹jah³lxin¹kxai¹nān²tu³ ain³kxi³sah¹lxi³hē¹li¹.
 17 Kxā³nhxī¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² txa²wā¹si³yah³la²nāu³hī¹nu¹ta¹na² wā²nxa³kxa² so¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Hā²wxān³txa³ E³ji²ta³ko³xu¹ta¹na² yxau³ain¹tāu³u¹ta¹na² kāin² ā³tet¹sxā³ ka³lxa¹ti³lon³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Kx³lxi³ti³lon³nū²la² hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kāin² wā²nxī¹nha²kxai³ ta²ko¹xai²na² sa²sai¹xain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 18 Sa²sai¹xain¹nū²la² ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ho³hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Kwē³kxa³ ye³ka³lxa¹txi³ kwē³ko³nha²kxai³ 40 nxe² kwē³kon³tāu³a² ho³hain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ā³sa²yo²nān³ta³kxi²nū²la² sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 19 Nxe³nū²la² Ka³na³ā²ko³xa² ā³sa²so¹sxā³ ā³wi¹hain¹nū²la² yxau³xai³tū³ka³txi³nu¹ta¹na² ka³lxa¹txi³ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³tū³ka³txi³nāu³sxu² ha²kxai³ kāin² ko³nxē³thi¹nha²kxai³ sun²tā¹nū²la² ta²ko¹xu¹tain²ti³ ū³hū¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 20 Ū³hū¹ain¹ka³tu³ kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ kwē³kon³sxā³ 450 nxe² kwē³kon³ta³hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Hā²wxān³txa³ a²hxi²kan¹txa² nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² a²hoh³lxi³su² te²a² sa²si¹hā³ain¹tot³sān³ka³tu³ hā²wxān³txi³nū² Sa³mu²e²lah³lo³nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lan²tu³ ā³wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 21 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³.
 “A²si³yxau³kax³khai³sa²ten³sānhai¹.” Ain¹jau³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Sau²lah³lo²nu¹ta¹na² Ki³jah³la² ki³lha³lxan²tu³ Bēn³ja³m² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² ū³h³wxē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹la² kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwē³kon³sxā³ i³sa³e² nū³ka³txa² sa²hau³kot³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 22 Sa²hau³ko³tū²la² hā²wxān³txa³ ya³lu²nū²la² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Ta³vi²yah³lo²nu¹ta¹na² ū³h³wxē³te³nah¹li¹. “Ta³vi²yah³lai²i² Je³sah³la²ki³lha³lxa² ten³sānhai¹. Txa²wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yo²wet¹isa²jah¹lo²su² tu¹wi¹.
 Wi¹lxo³kxi²sain¹ju²ta³nu³a² so¹lxi³ ten³tu¹wi¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 23 Hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² Ta³vi²yah³lo² a²ne³tah²nāu³su² ha²kxai³ txa²wā¹e¹na² sa²hau³ko³tē³jah¹lo²nū³su² ū³h³wxē³te³nah¹li¹. Nxe³sxā³ i³sa³e² nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a²e¹na² sa²hau³ko³txa²lxain¹jah¹lo²su² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³ju²tsu² kxā²nhxī¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² nxe² i³ya²ū¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 24 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lo²nu¹ta¹kxai³ wxā²nxa³ta³lxa¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxā³nū²la² i³sa³e² nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe² i³hen³txi³te³nah¹li¹. “Wxa²ko³nxē³ju²ta³ i³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Hā²wxān³txa³ i³ya²u³xa² ū³hū¹lxi²sa³sai¹nx2ti³ju²ta³ kāi³jah³lxi³hē¹li¹.” Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta¹na² nxe³na¹hē³li¹.
 25 Nxe³ka³tu³ta¹ a²wā²ka³li³yo³ta² ne³ki³son³si¹jau³nū³su² i³ye³kxi²xi²te³nah¹li¹. “Txa²li² kāin²te²txā²wi¹. Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹jah¹lo²sin²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ txa³si³yo³su² wxā³tu¹wi¹. Nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² tu¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²yo³kxa² yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²yo²sai¹kxai¹na¹ju²ta³ āu²la²to³nha¹nhai¹, kāin²txai¹nha²kxai³lu².” Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta¹kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.
 26 Nxe³na¹ju²tsu² txa²wā¹tē³syah¹lxi¹li¹. A³bra³ū²ah³lo²nu¹ta¹na² a²ne³tah²nāu³su² k³i³tā³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² yah³lxin¹te² i³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²wet¹jah³lxin¹kxai¹nān²tu³ wxa²e¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³txa²lxain¹ju²ta³ yū²tu¹wi¹.
 Nxe³jau³su² tai²li² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. 27 Nxe³yān¹tah¹lxa¹ Je³ru³sa³lē² tū³ka³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² jau³jau¹xai²na² ā³ne³wxē³ai¹nxa³hē³li¹. Nxain¹kxa³yo³su² Sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹tū³ka³txai²na² ū³wha²li¹jau³xai³tā² ā³ne³wxē³ain¹nū³nxa³hē³li¹.
 Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹kan²ti³ ā³ne³wxē³ai¹nxa³jau³kxai³la¹ Je³su²jah³la² tē³sxā³ su²lhā³ain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ wā²nxū¹lxi³ain¹na³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²kxā³nhxī¹nu¹ta¹na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nē³tū³ka³txa² e³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 28 Nxe³ain¹kxa²yo³su² ko³nxē³ti³ kāi³ai¹nxa³kxan²ti³ su²lhā³si¹hain¹jau³su² Pi³la²jah³la² i³ye³kxain¹na²hē³li¹. 29 Nxain¹ju²kxai³lu² ko³nxē³ti³ o²la³kxi²ta³lu³nain¹nū²la² ya³lu²nū²la² hi³sa³ka³txa² sa²sai²ā³nū²la² kwā³kxē²na² sa²n³kxain¹ta¹hē¹li¹. 30 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hē¹li¹. 31 Hā²wxān³txa³ a²sa²wi³lxa² i²yxau³nyhain¹ta¹hē¹li¹.
 Ka³li³le²a²ko³xa² ā³si³tē³kxi²hī¹nān²te²tu³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³si³tē³kxain¹nū³ta¹hē¹li¹. Ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxā³ i²yxau³nyhain¹to³ta¹hē¹li¹.
 Nxe³ju²tan¹te²kxa³ya³lu² i²ain¹ju²tai³tā² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³nyhain¹ta¹hē¹li¹.
 32-33 Jā¹hxa¹ju²tsu² jau¹xai¹na² i³hen³txi³nx2ti³te²lhxā³ ā³wxā³ye¹nx2ti³nha¹wi¹.
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹si³yah³la²nāu³u¹ta¹na² i³ye³kxain¹jau³xu¹ta¹na² kwēn¹ta¹ we¹ta³lun²na²hē³li¹, Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ha²kxai³lu². Nxe³ju²tai²li² kxā³nhxī¹nu¹ta¹kxai³lu² Ta³vi²yah³lo²nu¹ta¹na² Sa²mo³ 2 nxe³jau³xu¹ta¹na² nxe³te³nah¹li¹.
 “Wxā²i²nu¹ta¹hē³si¹li¹. Hī¹na² wxa²wi³nu²sa²wi¹.”
 Ta³vi²yah³lo²nu¹ta¹kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 34 Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju²tai²nān¹jau³xa² a²nū²a² ka³lu²nxa³ju²tai²nān¹jau³xa² i³ye³kxi²nū³te³nah¹li¹.
 “Ta³vi²yah³lo²nu¹ta¹na² i³ye³kxai¹na¹ju²tai²na² wu¹ju²ta³ so¹lxi³ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹.”

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 35 Te²ˊā¹nxūn³jau³xai²na²sa¹: “Wxa²sa³wi³sa² Wi¹lhin¹ta² Si³yxa²te²a² a²nū²nāu³ai¹na² ka¹lu³ju³ta³nū³a²yū²nxai³lho³li¹.” Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

36 Nxe³ha²kxai³la¹ Ta³vi²yah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ta³lun²ka³tu³ ya³lu²nū²la² a²si³yah³la²nāu³xu¹ta²na² yā¹nxesxā³ ya³lu³nū²la² a²nū²khai³xa² ka¹lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. 37 Yxān¹ta¹ Jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² i³sa²yxa²xi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ya³lu³sxā³ ka³lu²ti³he¹nxai³hē³li¹. 38-39 Jā¹nxes³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³ wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³kxe³su² hxi²kan¹na³li¹. Jah¹la² so¹lxi³ ka³ten³su² i³sa²yxa²xi²jah¹la² so¹lxi³ a²nū²a² yo²ˊ²kxai²nān²tu³ a²e¹nāu³ai¹na² wi¹lhin¹sxā³ sa²hau³ko³thi³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² hxi²kan¹txi³ a²e¹na² sa²hau³ko³te³lhi³nx2na³wi¹. Je³su²jah³la² so¹lxi³ hxi²kan¹na³li¹. Nxe³na¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. 40 Nxe³jau³xai²na² ain³kxi¹jah³lxixi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ ain³kxah¹lxan³kxai²nān²tu³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² ū³wha²li¹jau³xu¹ta²na² wān³txa² ū³jau³xa² a³txi¹nx2ti³ha³ta¹. 41 Nxe³jau³xa²sa¹:

“Yo²ˊ²xa²tū³ka³txā³. I³sah¹lxi³sā²lxi¹. O²lhxā³ ya³lu¹ta²lxi³ha³ta¹. Txa²wa³ka³lxa² o²la³kxi²na¹ju³ta³nū³a² yo²ˊ²sah²lxan³tho³li¹. Wain³txi³ i³yau¹ū³nx2ti³kxan²ti³ yo²ˊ²ah²lxan³tho³li¹.”

Nxe³jau³xai²na² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txi³nu¹txai²na² ū³wha²li¹jau³xu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² yo²ˊ²ah²lxan³kxai²nān²tu³ te²jā¹nxes³nx2ti³ha³ta¹. Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² yo²ˊ²si¹nx2ta¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta² nxe³sxā³ i³ye³ta³lun²nū²la² a³li³xi²tāu²a² ya¹nān¹ta² sa²ba³to³ nxe³ti³xa² ā³wā³li³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxi¹lā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 43 Nxe³ain¹nū²la² a²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² Ju³te²a² nū³ka³txi³su² te²a² ā³jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³kxan²ti³ Ju³te²a² wān³txa² ain³kxi¹te²su² te²a² yo²ˊ²ain¹te²nāu³xa² ān³si³tē³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹li²nx2ti³jau³nū³su² yo²ˊ²sxā³ yxa²xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxa²ha¹te¹ sa²ba³to³ nxe³tāu³a² sxi²je³nān¹tū³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ ā³yā²nū²kxain¹nū²la² Sū³na² wān³txa² ain³kxi¹te²lhxā³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². 45 Nxe³ain¹ta¹ Ju³te²a² in³txi³nāu³xa² ā³nhai¹tū³te²nāu³xa² i²kxain¹nū²la² i³an³txi³jau³su² i³kwa²kxain¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lai²na² wān³txa² ain³kxah¹lxi³txa³li¹. I³ki³ha¹kxi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³jau³su² a²hxi²kan¹jah¹lo²sa³lxi³lo²nha²sxā³ ki³han³jau³xa² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 46 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³ya³sxā³yo²ˊ²xūn³ti³ i³wā³lū³xain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² te³sxā³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² i³yau¹ū³nx2ti³sān²nha¹ten¹tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ten³yah³lxixi³si¹nxān³ten¹tu³wi¹. Ka³ten³su² i³sa²yxa²xi²jah¹lxin¹ju³ta³nū³a² ten³yah³lxixi³sā²nxān³ta²lu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² ā³na³nx2ta¹ka³tu³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² i³yau¹ū³hain¹si¹na¹tu¹wi¹. 47 A²nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³sa²sīn¹te³nah¹li¹:

“Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa²na² ko¹kon¹tīh³na² wā²nā³ū¹tain¹yah³lxixi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i²li³te²na² u²lxi³ yxa²uxan²ti³ yo²ˊ²sain¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxa²xi²ju³ta² ā³wā³su¹tain¹ju³ta² nū³a²yū²ain¹tu¹wi¹.”

Nxe³sa²sīn¹na²hē³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 48-52 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² jau³jau³xai²na² ain³kxain¹nū²la² ka³li³hain¹jau³su² e³kxain¹te³nah¹li¹:

— Ka³lih³sa²sīn¹nhai¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yo²wet¹si¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ā³si³tē³kxi³sain¹nūn³sīn¹na³li¹. Hī¹na² yo²ˊ²si¹na¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxesxā³ a²nū²a² i²li³te²hū³te²a² Txa²wā¹sū³na² a²yo²wān³txa² i³kai¹ju³su² ain³kxi¹kxai²nān²tu³ nxe³te²su² te²a² yo²ˊ²ain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxes³ju³tsu² ha³lo²ai¹na² yo²ˊ²hā³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² u²lxi³ ha³ta³nxes³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te² nū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² sxi²je³na² hxi²kan¹te²su² te²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² txu¹ta¹ka³lxi³nāu³xa² kāin¹te²su² te²a² nxe³tū³ka³txa² i³ki³ha¹kxi¹sxā³ i³ye³kxai¹nha²kxai³ i³an³ta³kxi²si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². i³an³ta³kxi²si¹hain¹ka³tu³ta¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ khāh³lxi³ti³nyhain³sān²ka³tu³ ha³lo²a² sa²tā²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ kīh³nū³xa² sa²yu³sai¹kxi²nha²sān²sxā³ sa²yxu¹kā³ain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxi¹nx2ti³na³li¹. Ain¹jau³su² ka³tu³ thi³na² a³li³xi²nū²la² i³ko²ni²a²thi³na² ā³wi¹ya³ha³txai²hē¹la².

14

I³ko²ni²a²thi³na² ai³ya³jau³su²

1 I³ko²ni²a²thi³nu¹ta²txai³ ā³wih¹yah³nū²la² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ai³ya³ka³tu³wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²a² nū³ka³txa² yxo²i²ha²txai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txa² yxo²i²ha²txai³ nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe³yān¹ta¹ yxo²i²xa³tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txan¹tu³ i³xan³ta³kxi²nū²la² yxo²i²tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³txan²tu³ sa²yxo²ā³si³hain¹jau³su²kāin² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ ye³ka³lxa¹txi³ yxau²a¹lan²ya³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²sa²tē³kain¹kxe³su²wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³ha²txai³ wān³txai²na² ya²la³tu³je²ha²txai³Sū³na² hxi²ki³txai³la¹ i³nū³kūn³si¹yha³jau³nū²su² kāin² wā³nxī²kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxe³ain¹ju³txai³la¹ sxi²je³nān¹tū³ka³txai²na² wān³txa²i³ye³i²lho¹kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² nū³ka³txa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹. A²wā³kxi³txai³ nxe² e³ai¹nha²txai³:

— Kwā²yah³lxi¹lxi¹. Wain³ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹. A²wā³kxi³txai³ nxe² e³ai¹nha²txai³ nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

5 Ai¹nha²txai³ tū³ka³txa² ā³nū²kxi²nū²la² a²hxi²kan¹ti³nāu³xa² ā³nū²kxain¹nū³nha²txai³yxo²xūn³txi³ an³ta³txi³ e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³la² nū³ka³txa² khāuh³xa³sain¹yah³lxi³wxi¹. Txa²h³lxa³kxa² tē³sxā³

wha³tin³kxi²sā³ya³lu¹lah³lxi³wxi¹. Ta¹hxai²hē¹la². 6 Ain¹nxa³ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nha²ya³ha²txai³ ā³nih³sxaun³yah³nū²la² Li³kau³ni²a²ko³xa² Lis²tra²thi³na² Ter²be²thi³na² nxe³ko³nāu³a¹ ai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

Lis²tra²thi³na² Ter²be²thi³na² nxe³ya³thi³na² ai³ya³jau³su²

7 Nxe³ya³ha²txai³ Lis²tra²thi³na² ā³wih¹yah³nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³ya³ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 8 Ā³wih¹ya³te³na¹ in³txa²yū³kan²ta³kxi²te²a² ā³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la² a³li³la¹hī¹nu¹ta²na¹ hai³txi³ ā³nxai³ti³hexliah¹lo²sxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la². 9 A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ yu³we²txi²xi²si¹jau³nū²su² yxo²i²ye²ta¹hxai²hē¹la². 10 Nxe³ju³kxai³lu¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu¹ i²kxi²nū²la² yxo²kāin²i³ye³kxi²te²nah¹lxi¹:

— Nxe³txi¹. I³sa²yxau³txi¹. Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³ we²txi²xi¹nxa²si¹hin¹jau³su² yxo²i²nha²txai³ we²nxī¹lxi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ wa³su³txi³ a²kai³sin³sxā³ ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². 11 Nxe³ju³kxai³lu¹ i³hī¹tain¹tū³ka³txa² i²ain¹nū²la² Li³kau³ni²a²ko³xa² a²wān³txa² e³ain¹jau³xa² yxo²kāin²i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txa² a³ka³nxī²sxā³ ā³wxā³ain¹nīn²ta¹. A²nū²hū³kxan²ti³ hai³txi³ a²nū²sa¹nxa³wi¹.

12 Nxe³ha²txai³ jah¹lai²na²su² a²hxi²kan¹txi³sin²ta¹. Ju³pi²jah³lo²sin²ta¹. Nxe³jah¹lan²tu³ Bar³na³be²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³sxā³ jah¹lai²na²su² wi¹le³ha²txai³ Mer³ku²ri²ah³lo²sin²ta¹. Nxe³jah¹lan²tu³ Pau²lah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 13 Nxain¹kxa²yu³su² Ju³pi²jah³lo²na² sxi²ha² hau³ko³jah¹la² ā³tū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thi³na² sxi²je³na² a³li³kxai²nān²tu³ tū³hā²na² un²ta³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²nxe³jah¹la² po¹na² tē³i² hi³yāu³sa³kxa² tē³i² nxe³nū²la² sxi²je³na² yxo²ka²teh³nāu³a² tē³sxā³wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

— In³txai²li² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³la³ha²kxai³ po¹na² su²lhā³ka³tu³ ū³hū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Ain¹ta¹, 14 Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² Pau²lah³lo²nu¹tā² nxe³te² hi²sen³kxai³lu² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²yah³nū²la² ka³lih³ti³hexlya³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³yah³xa³ha²txai³ a²wā²la² sa²te²lā³yah³nū²la² tū³ka³txa² nxū²kwa¹ye³la¹nāu³a² ā³tū³ya³sxā³ yxo²kāin²i³ye³ya³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe² kāi³yah³lxin¹ji¹wi¹? Txa²i²na² a²nū²su²nūn³nha¹wi¹. Wxāi²yāxite²sa²nha¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³nx2ti²ti³lhxā³ wxā³si¹na¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² yxau²na³li¹. Yxān¹ta¹ Ju³pi²jah³lai²na² nū³ka³txa² hai³txi³ ka³ten³su²nxa³wi¹. Tah³lxa³kxa² so¹lxi³ we¹tain²te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ta¹hxai²hē¹li¹. Oh³xan¹ko³xa² we¹tha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² we¹tha²kxai³ i³ye³na² we¹tha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹te²ju²hē³li¹. 16 Kxān³su² a²nū²toh³la³ta² yxo²i²ain¹ju¹ta² yū³na²hē³li¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²xūn³txi³ i³ye³kxin²nxa³hē³li¹. 17 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² a²kāin²ju²ta² a²nū²a² wā²nā³ū¹nha²hxai²na²hē³li¹. Ya²la³tu³ wē³ha²yau³xa² sa²si¹hā³i² hai³sxa² wi¹wen¹ju³ta² kāi³ū¹hai¹ni² yain³txa² sa²si¹hā³i² nxe²na³li¹. Nxe³ha²txai³ i³ka³lih³yah³lxi¹hxain¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ kāin²khaix¹nx2na³li¹. Nxe³jau³su² tai²li² i³ye³ye¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³sxā³ wān³txa² ka³lxa¹txi³ i³ye³kxain¹ya³sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ain³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²su² tī³hit1sxā³ o²la³kxain¹ju³ta² hāi¹nxā¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 19 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³a² kq³nxe³thin¹tū³ka³txi³nu¹ta¹na² wxā³ta¹hxi²hē¹la². Ān³ti³o³ki²a²thī³na² Pi³si²ti²a²ko³xa² sxa³jen³nai²na² a³li³ha²kxai³ I³ko²ni²a²thī³na² a³li³ha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tū³ka³txa² i³ki³ha¹kxain¹nū²la² Pau²lah³la² wān³txa² sa²yxō²ā³si³ha²kxai³ su²lhā³te³lhxā³ ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ txah³lxa³kxa² hxi²tē³nha²sxā³ wha³tin³kxain¹nū²la²:

— Ya³lun²ta¹. Nxēn³txain¹sxā³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ hxi²ki³la³kxi²nū²la² sxi²je³na² sa²si³nxe² a³li³sxā³ ā³na¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². 20 Yxān¹ta¹ yxo²ain¹tū³ka³txa² ā³nū²txain¹sxā³ i²yxau³ain¹tāu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a²nxū²kwai³ye³la³nāu³a² ya³lu²te²hxi²sxā³ sxa³ta¹hxi²hē¹la². Sxa³nxa²ha¹te¹ i³sa²yxau³xi²nū²la² nxe³thi³nu¹tain²txi³ ih³wi¹xi²ta¹hxi²hē¹la². Hā²wxān³txa³nū² āh¹ a³lan²nūn³tāu³a² je³na² a³li³xi²ya³ka³tu³ Ter²be²thi³na² ā³nxai³ya³ta¹hxi²hē¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thī³na² wq³li²xi²ya³ju³su²

21 Ā³nxai³ya³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹ju³xa² i³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxo²i²sxā³ yxau²xai³lain¹ta¹hxi²hē¹la². Hā²wxān³txa³ i³xi²te³lhxā³ a³li³xi²yah³nū²la² Lis³tra³thi³na² ā³wih¹sxā³li³xi² I³ko²ni²a²thī³na² ā³wih¹sxā³li³xi² nxe³nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thī³na² Pi³si²ti²a²ko³xan¹thi³nai²na² ā³wih¹ya³ta¹hxi²hē¹la². 22-23 Nxe³sxā³ ā³nxai³ain¹tū³kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nū³xa² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³kot3sxā³ a²hxi²kan¹ti³nū²su² te²a² ūh³wxe³ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ya³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹ju³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū²su² nxe³ju³xa² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³ti³nē³lha³ta¹. Nxe³nē³lha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ya³lo³txi³jah³li³hē¹li¹. Wān³txai²li² sa²yxō²ā³yah³li³txa³hē¹li¹. Nxe³nyhai¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³txa² ā³sān²ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxī¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Tū¹k³txai²li² yxo²i²nxain¹na³li¹. Nxe³te²na² wi¹li²txai¹nhē³li¹. Nxe³ya³ta¹hxi²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Pi³si²ti²a²ko³xa² a³li³xi²yah³nū²la² Pā³fi²li²a²ko³xa² ā³wih¹ya³ta¹hxi²hē¹la². 25 Ā³wih¹yah³nū²la² Per²je²thi³na² ā³yit1tū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² A³ta²li²a²thi³na² ā³nxai³ya³ta¹hxi²hē¹la².

26 Hā²wxān³txa³nū² Ān³ti³o³ki²a²thī³na² Si²ri³a³ko³xa² sxa³thi³nai²na² i³ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³thi³na² ā³wi¹lhī¹nai³tā² a³li³ya³hī¹nai³tā² yxo²ain¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wi¹li²si¹hain¹ju³su² i³ye³kxain¹ta¹hxi²hē¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ a²wa³ka³li³yu³ta² ta³lu²nha²kxai³ i³xi²nū²la² yxo²i²tū³ka³txa² i³kai¹sa³kxi³nū²kxi²nū²la² i³hen³txain¹ya³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹na³li¹. Kāin²khaix1nx2na³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² yxo²ain¹ju³ta² i³yau¹tū³hain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ti³te³nain¹kxai²nān²tu³ hxi²ka¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³ya³ta¹hxi²hē¹la². 28 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²ai²na² yxo²i²te²na² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³sxā³ Kxān³su² a³la²nain¹ta¹hxi²hē¹la².

15

Je³ru³sa³lē²thi³na² i³xi²sxā³ e³kxi²nyhu¹kxi³ju³su²

1 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nāu³xa² Ju³te²a²ko³xu¹ta¹na² a³li³xain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thī³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la² yxo²i²tū³ka³txa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Kxā³nxi¹nu¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² e³ta¹hxi²hē¹li¹. E³te³nah¹lxī¹: “Wxa²ki³lha³lxa²tē³sxā³ a³ki³wā²la² ū³sa³si²tū³ko¹kxā¹ju³ta² i³yau¹tū³nx2ta¹ju³ta² wet1sah¹li³hē¹li¹.” Nxe³ju³xai²li² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ū³wha²li²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²syah¹lxan³kxan²ti³ te²yā¹nxe³jah³li³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ yah¹lxan³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² wxa²kq³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² hxi²kan¹txi³ ne³wā²na³nx2ti³xah³lho³li¹. Nxe³nyhai¹ta¹hxi²hē¹la².

2 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ yxo²xūn³txi³ i³wa²lū³xain¹te³nah¹lxī¹:

— Kwa²xah³lxī¹lxī¹. Jau³ju³xai²na² wain³ti³he¹nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ain¹ju³3su² Je³ru³sa³lē²thi³na² a²po²to²lo² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ta³ he³la³kxa² i³wā³txi³sain¹te³lhxā³ sa²si³hā³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² a²sa³wi³ha³li³nu¹ta¹na² nxe³sxā³ sa²si¹hā³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

3 Nxe³ju³3su² yxo²i²tū³ka³txa² sa²si¹hā³ain¹ka³tu³ a³li³ain¹nū²la² Fe³ni²si²a²ko³xa² ā³wa²to¹tha²kxai³ Sa³ma²ri²a²ko³xa² ā³wa²to¹tha²kxai³ nxe³ain¹tāu³a² a²nū²a² yxau²xai³tū³ka³txa² i³hen³txi³nyhai¹ta¹hxi²hē¹la². I³hen³txi³nyhai¹te³nah¹lxī¹:

— Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxo²i²ain¹nūn³na³li¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ kāin² ka³li³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxe³nū²la² a³li³xain¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹ka³tu³ yxo²i²tū³kā³txi³su² te²a² a³pos²to³lo² nū³kā³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹txa³ he³la³kxi³su² te²a² ā³yā³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³yā³nū²kxain¹ka³tu³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² yxo²i²ain¹ju³ta² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² in³txi³nāu³xu¹ta¹ina² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain¹te²an²tu³ i³sa²yxau³sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹li¹.

— Wain³ti³he¹nxa³wi¹. Moi³se²ah³lu¹ta¹ina² wān³txa² sa²yxo²wet¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³txai¹yah³li³hē¹li¹. Nxe³kxa²yu³su² a²ki³lha³lxai²na² a²ki³wā²la² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³txain¹yah³li³hē¹li¹. Ju¹ta¹ina² so¹li³ wain³na³li¹. Fa³ri³se²a² in³txi³nāu³xu¹ta¹ina² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Ai¹nha²kxai³ a³pos²to³lo² nū³kā³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹ta² he³la³kxi³su² te²a² ā³yā³nū²kxain¹sxā³ i³ye³lain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Kxān³su² i³ye³lain¹nū²la² Pe²jah³lo²nu¹ta² hi²sen³su² i³sa²yxau³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹.

— Nxe³jah³li³wxi¹. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wā³tā³sah¹li¹li¹. Kxā³nhi¹nai³tā² Txa²wā²sū³na² i³kaix1so¹sa³te³nah¹li¹. I³kaix1so¹sa³te³nah¹li¹: “Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² a²yxau³tāu³a² sa²si¹hā³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa² i³yau¹ū³hai¹nūn¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ yxo²i²sain¹tu¹wi¹.” Txa²wā²sū³na² nxe³sa³na²hē³li¹. 8 Nxe³jut3su² Txa²wā²sū³na² sa²kxai³lu² a²e¹nāu³ai²na² hxi²kan¹txi³ i³jah¹lo²su² ha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lain¹na²hē³li¹. Nxe³jut3tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā²sū³na² Yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wih¹hain¹na²hē³li¹. Txai²yā¹xain¹nūn³na²hē³li¹.

9 Hai³txi³ ha³na³ka³li³ i²sa²si¹nxa³hē³li¹. Tū¹ka³txai²na² a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹kxain¹nūn³na²hē³li¹, yxo²i²ai¹nha²kxai³lu¹. 10 Nxe³ain¹jut3su² ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ nxe²e²yah³xin¹ji¹wi¹? Txa²wā²si³yah³la²nāu³u¹ta¹ina² MOI³se²ah³lu¹ta¹ina² wān³txa² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹txain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ai¹nha²kxai³ jā¹nxe³sxā³ hxi²kan¹nē³lxa³wi¹. Nxe²nē³lxa³ha²kxai³ tū¹ka³txai²na² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³ha²kxai³ hxi²ka¹nain¹nū³nxa³lho³li¹. 11 Nxe³yān¹ta¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ki³sa²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹kxi²nē³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² te²yā¹ah³lin¹nūn³tu¹wi¹. Pe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxe³ha²kxai³ ain¹kxain¹tū³ka³txa² ka³nah2sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Bar³na³be²ah³lo²nū¹tā² Pau²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ Txa²wā²sū³na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² wā³nxin¹sxā³ o²la³kxain¹ju³tu¹ta¹nān¹ja³xa² a²yxo²ha³kxai³ i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 13 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³hen³txi³nyhain¹nū²la² Ti³a²kah³lo²nu¹ta¹ina² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³li³wxi¹. Ain³kxi²sah¹li³hē¹li¹. Txa²wā³tā³nāu³sah³li¹li¹. 14 Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² a²wi¹lhi¹na² yxo²i² ā³si³wxe³ju³ta² Si³māu²ah³la² i³yau¹ū³nē³lain¹ten¹tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā²sū³na² hi²sen³su² yxo²i²ain¹tū³ka³txa² i²sxā³ so¹ain¹na²hē³li¹. 15 Nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā²sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹ina² 16 Nxe³te²nah¹li¹: “Hā²wxān³txa³ ā³wā³li²na²tu¹wi¹. Nxe³na¹tāu³a² Ta³vi²yah³la² a²ne³tah²nāu³a² ā³yā³nū²kain¹sxā³ i³kāin²te²lo³ta¹ina²tu¹wi¹.

17 Nxe³na¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² yxo²ha³kxai¹ Txa²wā²sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹kxi³nū³su² te³nain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ i³kaix1tai¹na¹te²a² yxo²i²sain¹tu¹wi¹.

18 Nxe³jau³xai²na² kxā³nhi¹nu¹ta¹ina² Txa²wā²sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.”

Ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹ina² nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

19 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² tū¹ka³txai²na² kwēn¹ta¹ina² yxo²i²ā³si³wxe³te²a² wān³txa² sa³txe¹jau³xa² i³ye³kxai¹yah³li³txa³hē¹li¹. 20 Nxe³yān¹ta¹ nxe² ū³wha²li¹kain¹ki³te³nah¹li¹: “Ju¹ta¹ina² so¹li³ sa²yxo²we¹jah¹li³hē¹li¹. Yain¹txa² ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² sa²nū²txain¹kxai²nān²tu³ nxe³tū³xai²na² i³yain³yah³li³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xā² in³txi³su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² sxē³xa³ka³li³su² ta³nxa² yxo²kwain³nha²sxā³ ū³whin¹ta¹kxi²nyhu¹ah³li³txa³hē¹li¹. Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² i³na²yah³li³txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²ti³ho³nxa³te²a² wā²nhi²yah³li³txa³hē¹li¹.” 21 Nxe³jut3su² sxi²je³na² yxo²ha³kxai¹ sa²ba²to³ nxe³hin¹su² kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lu¹ta¹ina² wān³txa² i³ye³hxi²na²hē³li¹. Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³nāu³xa² nxēn¹ta¹nha²na²hē³li¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² i³yau¹ū³hain¹jau³su²

22 Nxe³te²ta¹lun²nū²la² a³pos²to³lo² nū³kā³txa² a²hxi²kan¹txa² he³la³kxai²na² nxe³sxā³ yxo²i²tū³ka³txa² yxo²ha³kxai¹ i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². I³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³la² Bar³na³be²ah³la² sxā³ Ān³ti³o³ki²a²thi³na² i³te³lhxā³ ain¹na³li¹. Ai¹nha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ i²sxā³ so¹ki³kxai²nān²tu³ ā³si³tē³kxain¹si¹jau³su² kwa³na³ain¹ki³kxai²nān²tu³ wi¹lhi³nx2na³li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ nxe³jah³la² Bar³sa³ba²sah³lo²su² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Si²lah³la² ā³si³tē³kxi²ha²kxai³

nxe³ya³te²a² wi¹lhin¹ya³ha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³la³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². ²³ Nxe³ha²kxai³ ha³teh³nxā³nxā² ū³wha¹li¹lhū³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³pos²to³lo² nū³ka³txi³su² te²a² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² nxe³te²a² txa²wā³tā³xi²nyhain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³xa² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² yxau³ta³nxa² Si²ri³a³ko³xa² yxau³ta³nxā² Si³li²si²a²ko³xa² yxau³ta³nxā² nxe³yah³lxin¹te² i³nxai²na² txa²wā³tā³sah¹lxi¹lxi¹.

²⁴ Nxe³yah³lxin¹ha²kxai³ txa²nū³ka³txa² wxā³sxā³ i³ye³kxi¹nx2tain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³xa² hxi²waun³txi³sxā³ i³yxaih¹yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹li¹. Yxān¹ta¹ jau¹xai²na² hai³txi³ sa²si¹hā³nx2ti³sīn¹nxā³hē³li¹. ²⁵⁻²⁷ Nxe³na¹ju³kxai³lu² a²nū²a² i²sxā³ so¹si¹na¹tu¹wi¹. Si¹na¹kxai²nān²tu³ Bar³na³be²ah³la² Pau²lah³la² ya³li³khai¹xai¹yah³lxin¹kxe³su² ā³si³tē³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Ju³ta²sah³lai²na² Si²lah³lai²na² nxe³sxā³ sa²si¹hā³ain¹si¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹si¹na¹ha²kxai³ Bar³na³be²ah³lai²na² Pau²lah³lai²na² nxe³sxā³ ā³si³tē³kxi²nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³te²a² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wi¹lo²la³kxain¹ju³ta² kāin² i³hen³txi³nyhain¹na²hē³li¹. Su²lhā³te³lhxā³ nyhain¹kxan²ti³nū¹ ya³lo³txi²sxā³ Si³na² wān³txa² ha²ya³sxa³ i³hen³txi³nyhain¹toh³na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a³lxai¹nha¹nhai¹. A²nxe³tū³ka³txa² wxā³ain¹kxai²nān²tu³ wān³txai²li² ū³wha¹li¹lū³nx2ta¹jau³xain²txi³ i³ye³nha¹jau³xain²txi³ i³yau¹ū¹nx2tain¹tu¹wi¹. Ki³ha¹kxi¹nx2ta¹ka²yan³txi³su² nxa¹nhai¹.

²⁸ Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txi³su² te²na² wān³txa² txa²nū³ka³txi³su² te²na² wān³txa² nxe³sxā³ ā³nha³u³ko³tā³li¹. Nxe³ha²kxai³ jau¹xai²na² so¹lxi³ sa²yo²wet¹si¹nx2ta¹jau³su² kwa³na³nx2ti³si¹na¹wi¹. ²⁹ Nxe³jau³xa²sa¹ yain³txi³su² ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² sa²nū¹tain¹kxai²nān²tu³ i³yain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²ti³ha²yau³xa² i³na²yah³lxix³txa³hē¹li¹. A²ti³ho³nxā³te²a² wā²nhī²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa² in³txi³su² ta³nxā² a²nū²a² ā³xa² txa²sxa³ka³lxix³su² ta³nxā² yxo²kwan¹sxā³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxix³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nhū³nx2na³li¹. Na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta³lun²na¹wi¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³⁰ Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²li² sa²si¹hā³kxe³su² a³li³ain¹nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wi¹hain¹ka³tu³ yxo²ti²tū³ka³txa² i³kaix¹sxā³ ā³nxū¹tū²la² ha³teh³nxā³nxai²li² ū³hū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ³¹ Ai¹nha²kxai³ ta²nxā¹nxai²li² so¹kxi²sxā³ i²hxa³tain¹nū²la² ka³lih³kxi²la²nha² nxū²kwa¹lxū¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². ³² Ain¹na²ha¹te¹ Ju³ta²sah³lo²nu¹tā² Si¹lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹ya³ha²kxai³ ye³ka³lxai¹txi³ i³yau¹ū³ain¹ya³ha²kxai³ i³nxū²kwa¹lxū¹txain¹ya³ha²kxai³ nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ³³ Nxe³ha²kxai³ ye³jen¹nāu³kxai³lu²:

— Wi¹lhin¹sxā³ i³xi¹jah³lxu¹li¹. Ain¹jau³su² ai¹nha²kxai³ Ju³ta²sah³la² nū³ka³txi³nu¹ta²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ i³xain¹ta¹hxai²hē¹la². ³⁴ Yxān¹ta¹ Si²lah³lo²nu¹tai²na² so¹lxi³ a²yo³notisxā³ yxau³ta¹hxai²hē¹la².

³⁵ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā² Bar³na³be²ah³lo²nu¹tā² nxū²la² kan²txi³ yxau³ya³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³ya³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²hxi²kan¹ta³ he³la³kxā³ wān³txai²na² jau³xain²txi³ i³yau¹ū³hain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² Bar³na³be²ah³la² ā³nhai¹ja³jau³su²

³⁶ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Bar³na³be²ah³lāi³. Sxi²jen³ti³nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³sa²the³ki³thi¹tax3tai³tā² āh¹lxi³ ai³sxi²xa²sai¹. Wi¹lhin¹tin²tā¹ kī³txai²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

³⁷ Nxa²ha¹te¹ Bar³na³be²ah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu²:
— Wi¹na³li¹. Ai³ya³sa³wi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Jo³āu² Mar²ko³jah³la² ka²lat¹sxā³ tē³ya³sē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la². ³⁸ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu²:
— Jau¹xai²na² wi¹lxa³wi¹. Pā³fī²li²a²ko³xa² ā³nxai³ki³si¹nai³tā² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā³nē²lhxā³ ih³xi²ti²ai¹ti²tu³wi¹, ya³lo³txi²nxa³ha²kxai³lu². Nxe³ha²kxai³ tē³ki³ju³ta² wi¹lxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². ³⁹ Nxe³ha²kxai³ yxo²xūn³txi³ i³ye³li³ya³ha²kxai³ ā³nhai²ta³lxix³sxā³ ai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Bar³na³be²ah³lo²nu¹ta²kxai³ Mar²ko³jah³lo²nu¹tā² ā³sa²so¹sxā³ na³vi²o²te³na² Syi²pri²ko³xa² ā³nxai³ka³lo³su² ā³wih¹sxā³ ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la². ⁴⁰⁻⁴¹ Nxe³ai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Si²lah³lo²nu¹tā² ā³sa²so¹ha²kxai³ Si²ri³a³ko³xa² Si³li²si²a²ko³xa² nxe³ko³nāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ti²tū³ka³txi³nāu³xa² ā³nxū²kwa¹lxū¹te³lhxā³ ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa³tā³lxa¹ yxo²ti²sxā³ yxau³xai²tū³ka³txi³nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu²:
— Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²nx2ti³tu³wi¹. Wi¹lhin¹sxā³ ā³nxai³jah³hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ya³ha²kxai³ ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la².

16

Ti³mo²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ ai³yah³lxi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Ter²be²thi³na² ā³nxai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a³li³nū²la² Lis²tra²thi³na² ā³nxai³ya³ka³tu³ Ti³mo²jah³la² i³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³xa² yxo²i²ha²kxai³ a²hā³ka³na² Ju³te² ta¹ka³lxan²tu³ yxo²i²ha²kxai³ a²wi³na² Kre²kah³lo²su² te²an²tu³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 2 A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Lis²tra² nū³ka³txa² yxo²ha³kxai¹ I³ko²ni²a² nū³ka³txa² yxo²ha³kxai¹ yxo²i²tu³ka³txan²tu³ Ti³mo²jah³lo²nu¹ta²kxai³ wi¹hin¹ye¹nxai³ha¹te¹ e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Ti³mo²jah³la² ā³sa²so¹na¹tū¹xā¹. Nxe³yān¹ta¹ Ti³mo²jah³la² wi³nai¹tā² Kre²ka² nū³ka³txi³si²na²hē³na¹. Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² a²nū³ka³txi³sxa³xā¹. Nxe²nxai³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Ju³te²a² nū³ka³txa² i³ha¹txi²kxai³nān²tu³ kū³we²ki²la² wi¹lxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³ sa²yxo²ā³xa³khi³. Nxe³jau³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² ā³sa²so¹nū²la² a²ki³wā²la² ū³sa³si³tū³ko²kxā¹ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxe³thi³nāu³xai²li² ai³lha²thet³tāu³a² ha³teh³nxā³nxai²li² Je³ru³sa³lē²thi³na² tē³sxā³ wxā³txā³nxai²li² i³yau¹ū³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Wān³txai³li² sa²yxo²wē³nyhain¹si¹ja³su² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹hxai²hē¹la² a²ka³nxai³tā² a³pos²to³lo² nū³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thi³na² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² sxā³ ū³wha²li¹lhā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Txa²wā¹sū³na² wān³xa² yxo²i²ain¹tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxai¹ ā³nxū²kwai³lxū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxū²kwai³lxū¹sxā³ yxo²i²ain¹tū³ka³txa² ā³te¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³lai²na² hxi²sxā³nho³jut³3ū³ju³ta²

6 Nxe³nū²la² Fri²ji²a²ko³xa² Ka³la²si²a²ko³xa² sxā³ ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³ain¹tū³kxai³lu²:

— A²si³ko³xa² ā³wi¹ha¹tū¹xā¹. Ain¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³su² ai³si¹hai¹nxai³ju³su² i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Hā²wxā³txa³ Mi³si²a²ko³xa² yāu³son³nū²la²: — Pi³ti²ni²a²ko³xa² ai³na¹tū¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ Je³su²jah³la² Yāu³ka³txa² ai³si¹hai¹nxai³ju³su² i³yau¹ū³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² ai³ain¹ta¹hxai²nxai³hē¹la². 8 Nxe³ha²kxai³ Mi³si²a²ko³xa² wain³txi³ ā³wa²to²ka² ai³nū²la² Tro³a²te²thi³na² kan³sxā³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxe³tāu³a² ka³nxai³hi²ta¹hxai²hē¹la². Ka³nxai³hi²nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² hxi²sxā³nho³jut³3ū³ju³ta² i³ta¹hxai²hē¹la². I²ka³tu³ta¹in³txa² Ma³se³to²na²ko³xan¹jah¹la² ā³wxā³ye²ta¹hxai²hē¹la². Ā³wxā³ye²nū²la² win¹ta²te²lxi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ma³se³to²na²ko³xa² ā³wxā³sē¹li¹. Ā³non²ta³kxi²sa²si¹nhē³li¹. Nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². 10 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² yen³kxa² wxa²hau³ko³tū²la² Ma³se³to²na²ko³xa² wa³su³txi³ ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la². Txa²li² Lu²kah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹jah¹lo²sa¹wa². Ā³si³tē³kxai¹na¹hē³la². Nxe³sxā³ Ma³se³to²na²ko³xan¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³xa² wi¹ja³xa² i³hen³txi²te³lhxā³ ai³ya³sain¹na²hē³la², Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³sain¹si¹nha²kxai³la².

Li²ta²ka³kxa² yxo²i² ā³si³wxe³ju³su²

11 Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²te³na² ā³wih¹ya³sain¹nū²la² Tro³a²te²thi³na² a³li³ya³sain¹nū²la² i³ye³na² kāin¹je³na² hāu¹sxā³ ai³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² Sa³mo³tra²si²a²ko³xa² kwa² u²te³na¹nha¹ka³tu³ a³lan²tāu³a² Ne³a²po³lis²thi³na² ā³nxai³sxā³ a³li³kxi²ya³sain¹na²hē³la². 12 Te²ya³nxūn³tāu³ā³i³ye³na²kxai³lu² ā³sxā³ Fi³li³pos²thi³na² a²yū³kxa² ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la². A²nxe³thi³na² Ma³se³to²na²ko³xan¹thi³su² ha²kxai³ sxi²ye³na² kāin¹thi³su² ha²kxai³ nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² yxau³thi³su² hxai²na²hē³la². A²nxe³thi³na² ye³ha¹li¹ yxau²a³lan²ya³sain¹na²hē³la². 13 Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ sa²ba³to³nxet³ti³xa² thi¹nai²na² a³li³ya³sain¹ka³tu³:

— Ka³wā³lxa² yxo²ka³teh³nāu³a² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³lhxā³ ā³wxā³sxā³ ā³nū²kxai¹nhxai²na²hē³na¹. Jā¹nxain¹tū¹xā¹. Nha¹jau³su² ai³sxi²ya³sain¹na²hē³la². Ya³sai¹nha²kxai³ ā³wxe³nha¹nū²la² txu¹ti³nāu³xa² i³yau¹ū³ain¹si¹na²hē³la². 14 Nxe³tāu³a² Li²ta²ka³kxa² Ti³a²ti²ra²thi³nān¹ta¹ka³lxa² wxā³nūn³nū²hē³la². A²nxe³sxā³ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² wā²la²ka³lo³a² wi³win³ka³lo³a² āu³ka³lo³an²tu³ o²la³kxi²hxai²na²hē³la². A²nxe³sxā³:

— Txa²wā¹sū³na² wān³xa² ain³kxi²na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² Pau²lah³lai²na² wān³xa² wi¹lain³kxi²na²hē³la². Nxe³tāu³a² wān³txai²na² wi¹la³la³kxi²si¹ju³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³hxi²ka¹tā²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² yxo²i² ā³si³wxe³na²hē³la². 15 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxai²na² sxi²ha² yxau³kxi²tū³ka³txa² whāi²na¹ yxo²i²ai¹nha²kxai³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²si¹ain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² i³ye³kxi²sain¹si¹nā¹hxi¹lxi¹:

— Hī¹na² yxo²i²nū³na¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ txa²sxi²ha² yxaut³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sain¹to³si¹nha²kxai³ ā³wih¹sxā³ yxau³ya³sain¹na²hē³la².

Sxi²ha² kan²thi³na² ū³i¹kxain¹ya³ju³su²

16 Ka³nxai³ha²ta³nūn³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²je³na² ai³lxi²ya³sain¹tāu³a² wāi³lxa² i³ha¹txi²si¹na¹hē³la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ko³nxet²a² yāu³ka³txa² a²nxū²kwai³wi¹ha²kxai³ wān³txa² ye³jen¹na² wxā³ju³ta²nū³a² i³yau¹ū³hxai²na²hē³la². Nxe³kxai³

a²wa³kxĕn³yah³la² kâin² ũ³yo³hi²nyhai¹nhxai²na²hĕ³la². 17 A²nxe³ta¹ka³lxa² ĩ³hit¹sain¹sĭn¹sxã³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— In³txi³nâu³xai²li² Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxa³juh¹la² a²sa³wi²ha³lxa²la¹wi¹. Wãn³txa² wi¹jau³xa² wain³txi³ e³ain¹na³li¹. Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha³sã²sxã³ ne³wã²na³ju³ta²nũ²a² ĩ³yau¹ũ³hai¹nhxai²na²hĕ³li¹. Nxe³na²hĕ³la².

18 Nxe³jau³xai²na² ye³ka³lxa¹txi³ e³a³lan²ni²toh³na²hĕ³la². Ai³la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² hxi²ye¹ta³li³hi²ka³ĩ³yo²o³tũ¹nũ²la² a²yo³ka³txa² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wit³sa¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ nxũ²kwai³li³si¹hin¹jau³su² Je³su²jah³la² kwa³na³nxãn²na³li¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ a²yãu³ka³txa² wa³su³txi³ nxũ²kwai³li³na²hĕ³la². 19 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wa³kxĕn³yah³la² a²yo³ha² so¹hxai²na¹ka³ jã³isi³na³nxã³khi³. Nxe³jau³su² kãin² hĭt³txain¹na²hĕ³la². Nxe³ka³ty³ Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ nũ³kxũn³sxã³ sa²so¹ain¹ya³sxã³ sxi²je³na² nxũ²kwai³ye³lan¹je³na² a²hxi²kan¹ta³ nũ³ka³txa² hxi²ka²nãu³a² sa²nũ¹ain¹na²hĕ³la². 20-21 Ai³nha²kxai³ Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta³ sa²nũ¹ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹la²nãu³xai²li² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² na³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ki³nãu³xai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² kĭ³tã³li¹. Nxe³kĭ³sa²kxai³ Ju³te²a² wãn³txa² sa²yo²wet¹si¹hain¹jau³su² ĩ³hen³txi³nyhain¹na³li¹. Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ki³nãu³xai²li² Ro³ma²no² nũ³ka³txi³su² kĭ³sa²kxai³ hxi²kan¹txi³ ĩ³we¹tain¹kĭ³sxa³nhai¹. Nxe³jau³su² sxi²jen³na² yo²ha³kxa¹ ĩ³wã³txi³nyhain¹na³li¹. Nxe³na²hĕ³la².

22 Nxe³ain¹ka³ty³ tũ¹ka³txa² kwa² ten³sa²tã³sĩ²ain¹tũ³ka³txa² te²yã¹nxe³jau³su² e³kxain¹na²hĕ³la². Nxe³nũ²la² a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³te²a² wã²lã²ka³lo³a² sa²sai¹kxain¹sãn²nũ²la² hi³sa³ka³txa² ĩ³wait¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹na²hĕ³la². 23 Kãin² ĩ³wai¹txain¹nũ²la² kan²txi³ ũ³tũ¹kxain¹na²hĕ³la². Ye³ka³na³ka³nat³sxã³ ka³nxã³hi²sxã³ tũ¹kxi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹na²hĕ³la². 24 Nxe³nũ²la² tũ¹kxi²thi³na² hau³ko³jah¹lai²na² hi²sen³su² sa²so¹yain¹nũ²la² nxũ²kwai³ye³lan¹thi³na² ũ³tũ¹kxa²wxe³ain¹na²hĕ³la². Nxe³ka³ty³ hi³sa³ka³txa² kãin²ka³txa² tĕ³sxã³ sa²yo³ki³lã¹kxain¹na²hĕ³la². Nxe³ha²kxai³ yu³ke³nxã² yxa³u³ain¹na²hĕ³la².

25 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tãu³a² Pau²lah³lo²nu¹tã² Si²lah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³kxi² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² hai³ni² nxe³ain¹na²hĕ³la². Nxe³nxã²ha¹te¹ ũ³tũ¹kxain¹ya³tũ³ka³txi³nu¹ta² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxain¹na²hĕ³la². 26 Nxa²ha¹te¹ wa³su³txi³ kxih³nũ³xa² kãin² ĩ³ka³ta³tãt3sa²kxai³ sxi²nhu¹tain²txi³ tũ¹kxain¹ya³thi³nu¹tain²txi³ kãin² ĩ³ka³ta³tãt3sa²kxai³ sxi²ha² yo²ha³kxa¹ ha³nxeh³lxa³ti³ hxa³li²ha²kxai³. Sxih²yo²a² sa²yo²than¹nha²kxai³ kwa³thi³ih³na² hxi²ki¹la³kxain¹ya³ĩh³na² hxi²ka³li³jah¹kxi²ha²kxai³ nxe³na²hĕ³la². 27 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² hau³ko³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² txu¹lxi²nũ²la² sxih²yo²a² sa²yo²than¹kxe³su² ĩ³nũ²la² ĩ³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Tũ¹ka³txai²li² ũ³tũ¹kxai¹na²tũ³ka³txa² aun³ta³li³si³lxa²hĩ². Nxe³jau³su² hi³ki²a³la² tĕ³sxã³ wã²nxũ¹h¹ su²lhã³nha²te³lhxã³ nxa²hĕ³la². 28 Ain¹ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ yo²ka³ĩn²txi³ ĩ³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Wã²nxũ¹h¹ su²lhã³nha²txa³hĕ¹le¹. A²yo²ha³kxa¹ yxa³u³si¹na¹we¹. Nxe³ain¹na²hĕ³la².

29 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² tũ¹kxi²thi³na² hau³ko³jah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² ya³wit³ta³ ĩ³ka³txa² sxi²hĕ¹nãu³a² wxa²ko²ko²ta³ni²ye²si¹jau³su² sa²si¹hã³sãn²nũ²la² ã³wih¹nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tã² ĩ² Si²lah³lo²nu¹tã² ĩ² nxe² ten³na¹na²hĕ³la². Ten³na¹nũ²la² kãin²ka³ta³tãt3sa²ha²kxai³ Pau²lah³la² a²yen³nãu³a² ã³ka³ti³wxe³na²hĕ³la². 30 Nxe³nũ²la² sa²sai¹xi²yhain¹na²hĕ³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lãĩ³. Nxe³jah³wxi¹. Ĩn¹nxe³ju³ta² txa²e¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³nha¹ju³ta³ o²la³kxi²te³la³ji¹wi¹? Nxe³na²hĕ³la².

31 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³u³ka³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yo²ĩ²in¹kxai²nãn²ty³ wxa²e¹nãu³ai²na³ sa²hau³ko³txa²tu¹wi¹. Wxa²sxi²ha² yxa³u³ain¹tũ³ka³txa² yo²ha³kxa¹ te²yã¹nxain¹nũn³tu¹wi¹. Nxe³na²hĕ³la².

32 Nxe³ha²kxai³ tũ¹ka³txai²na² yo²ha³kxa¹ ain³kxain¹sã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³hen³txain¹na²hĕ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yo²ĩ²ain¹na²hĕ³la².

33 Nxe³hĩ¹nu¹tai²na² tũ¹kxi²thi³nu¹tai²na² hau³ko³jah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² waih¹nyhain¹ju³ta² wxa²hi³lxi³kxi²nyhain¹na²hĕ³la². Nxe³ain¹sãn²ka³ty³ hã²wxãn³txa³ sxi²ha² yxa³u³knain¹tũ³ka³txa² yo²ha³kxa¹ ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹ain¹na²hĕ³la². 34 Nxa²nũ²la² a²sxi¹nxã³a² tĕ³sxã³ ã³wih¹nũ²la² yain³txa² ũ³hũ¹ain¹na²hĕ³la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³la¹ ka³lih³khaix¹na²hĕ³la². Txa²wã¹sũ³na² yo²ĩ²ai¹nha²kxai³la².

35 Nxa²ha¹te¹ a³la²ni²tãu³a² Ro³ma²no² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹ta² nũ³ka³txa² sa²kxai³lu² po³li²sa² nũ³ka³txi³su² te²kxai³ kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹:

— In³txai²li² sa²ta²la³kxa²tã³txain¹ya³hĕ¹li¹. Nxe³na²hĕ³la². 36 Nxe³ha²kxai³ tũ¹kxi²thi³nu¹tai²na² hau³ko³jah³lo²nu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu²:

— Pau²lah³lāi³. A²hxi²kan¹ta² nū³ka³txa² ha³lo²a² sa²than²kxi² sa²tā³nx2ti³si¹sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha²sxā³ a³li³ja¹hē¹li¹. Nxe³nyhain¹na²hē³la².

³⁷ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— A²wi¹lhī¹na² Ro³ma²no² wān³txa² sa²yo²ā³sī¹nxa³tai¹ti²tu³wi¹. Ro³ma²no² nū³ka³txi³sa²si¹na¹kxan²ti³ sxi²jen³nāu³ai²na² tē³sxā³ i³wait¹sain¹sīn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sīn¹ju³ta² a²nū²a² yo²ha³kxa¹ i³sain¹sīn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sīn¹ka³tu³ ū³tī¹kxi²sain¹sīn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³: “Hī¹na² hāi³a² a³li³ja¹hē¹li¹.” Sain¹jau³su² sa²yo²we¹tain¹sīn¹nxa³lho³li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²hxi²kan¹jah¹la² wxā³ka³tu³: “A³li³ja¹hē¹li¹.” Sa²sīn¹kxai²nān²tu³ a³li³nha¹tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la². ³⁸ Nxe³ai¹nha²kxai³ po³li²sa² i³hen³txi³nyhain¹na²hē³la². Nxe³yān¹ta¹:

— Ro³ma²no² nū³ka³txi³sain¹na³li¹. Ain¹jau³su² Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²kxai³ ain¹kxain¹ka³tu³ yuh³lxain¹na²hē³la². ³⁹ Nxe³nū²la² ū³tī¹kxi²thi³na² ā³wi¹hain¹nū²la² i³ān¹ta³kxi²nyhain¹ka³tu³ sa²tā³nyhain¹te³nah¹li¹:

— Txa²sxi²je³na² wa³su³txi³ a³li³xi²jah¹hē¹li¹. Nxe³ain¹na²hē³la². ⁴⁰ Nxe³ain¹ya³nxa²ha¹te¹ a³li³xi²yah³nū²la² Li²ta³ka³lxa² sxi²ha² ā³nxai³sxā³ ā³wih¹yah³na²hē³la². Ā³wih¹yah³nū²la² wān³txa² wi¹jau³xa² i³nxū²kwai³lxū¹txain¹jau³xa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²ti²tu³ka³txa² i³hen³txi³nyhain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² a³li³xi²sxā³ ā³waix³txi²yah³na²hē³la², Pau²lah³lo²nu¹tā² Si²lah³lo²nu¹tā² nxe³ya³sxā³ ā³waix³txi²yah³na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txa²li² Lu²kah³lo²na¹xai²li² Fi³li³pos²thi³na² yo³na² yxau³na¹hē³la².

17

Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² ai³ain¹jau³su²

¹ A³li³xi²yah³nū²la² Ā³ti³po³li²thi³na² ā³ya¹tā³wih¹ya³ta¹hxi²hē¹la². Ā³ya¹tā³wih¹yah³nū²la² a³li³xi²sxā³ A³po³lo²ni³a²thi³na² ā³ya¹tā³wih¹ya³tu¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³ya¹tā³wih¹yah³nū²la² a³li³xi²sxā³ Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² ā³ya¹tā³wih¹ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³thi¹nāu³ai²na² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² yū¹ta¹hxi²hē¹la². ² Nxe³thi³na² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ā³wih¹hxi²kxai³ jā¹nxe³tu¹ta¹hxi²hē¹la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²ba³to³ nxe³sxā³ ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³nyhain¹tu³ta¹hxi²hē¹la². ³ i³yau¹ū³nyhain¹tu³te³nah¹li¹:

— Kxā³nxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxi¹ta¹nān¹jau³xa² e³te³nah¹li¹: “Yan¹ye³jen¹nāu³ai²na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ta¹jah¹la² a³ka³nxa² wxā³tu¹wi¹. Wxā³kxai²nān²tu³ kāin² khāuh³lxa³txi³nha²sxā³ ya³lu²kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxi¹ta¹nān¹jau³xa² nxe³ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jah¹lain²txi³ Je³su²jah³la² i³yau¹ū³nx2ta¹jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²li²na³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la².

⁴ Nxe³ta³ta¹lun²yain¹nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa²na² i³li³ja¹hē¹li¹na²so¹li³xi² yo²ti²ain¹ta¹hxi²hē¹la². Te²ya¹nxe³sxā³ Kre²ka² nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yo²ti²ain¹nū³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ta³nū³ka³txu¹ta¹na² sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² i³yau¹ū³nyhain¹jau³xa² hī¹na² so¹li³xi² ain³kxi²nyhai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² wān³txa² yo²ti²ain¹ta¹hxi²hē¹la². Te²ya¹nxe³ta³nū³ka³txu¹ta¹na² a²hxi²kan¹ta³ka³lxu³nāu³xa² yo²ti²ain¹nū³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³ta³nxū³ka³txi³nu¹ta² yo²ha³kxa¹ Pau²lah³la² Si²lah³la² nxe³sxā³ ān³sa³si³tē³kxi²yah³li³ta¹hxi²hē¹la².

⁵ Nxe³yā¹nū³n³tah¹lxā¹ te³nxa³tū³ka³txi³sa²tū³ka³txa² ka³txā³nain¹jau³su² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² te³nxi¹nxa³jau³su² a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ti³ka³txa² i³kaix¹iki³nū²kxi²nyhu¹sxā³ i³ki³han³sxā³ Pau²lah³la² ko³nxe³ti³ i³hen³txain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ i³xan³txin²tain¹ka³tu³ Pau²lah³la² Si²lah³la² nxe³sxā³ sa²so²ain¹te³lhxā³ sxī²ta² yo²ha³kxa¹ ā³ten¹ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ i³ha¹txain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ Ja³sāu²ah³la² sxi²ha² ūn¹txi³ sxih²yo²a² i³xkhot³sxā³ ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ain¹to³ta¹ Pau²lah³lo²la³ Si²lah³lo²la³ i²ain¹tu³ta¹hxi²nxa³hē¹la². ⁶ Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ Ja³sāu²ah³la² sa²so² in³txi³nāu³xa² i²li³tū³ka³txa² yo²ti²tu³ka³txa² sa²so² ain¹sxā³ a²nū²a² hxi²kan¹ta² o²la³kxain¹thi³na² tē³sxā³ ā³nxai³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxain¹ka³tu³ yo²kāin²ye³lain¹te³nah¹li¹:

— Tū¹ka³txai²li² ko³nxe³ti³ kāi³ai¹nxi²na²hē³li¹. Sxi²je³na² yo²ha³kxa¹ ju¹ta² yā¹nxe² kāi³ain¹nū²ta¹. Jā¹nxain¹te³lhxā³ txa²wā¹sxi²je³na² wxā³ain¹nū²ta¹. ⁷ Jā¹nxain¹sxā³ Ja³sāu²ah³la² sxi²ha² ha³la³ka³lxa³lon³kxain¹nū²ta¹. Nxain¹ka³tu³ txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Ro³ma²no²ko³xan¹ta² a²wa³li³kha³lah³lai²na² wān³txa² sa²yo²ā³yain¹sxā³ Je³su²jah³la² txa²wā¹si³yxau³kax³su² ti³hi¹jai¹nha²kxai³ nxe³yain¹nū²ta¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la².

⁸ A²nxe³jau³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³ti³ka³txain²txi² ain³kxai¹ni² a²hxi²kan¹te²nāu³xain²ti² ain³kxai¹ni² ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yuh³li² hxi²waun³ta³kxi²nha² nxe³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². ⁹ Ain¹jau³su² Ja³sāu²ah³la² nū³ka³txi³nu¹ta²kxai³ ū³yo³hi¹txā³nxa² ū³yo³hi²si²txain¹jau³su²

yxox²xūn³txi³ i³yai³nxū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tu³ ū³yho³hain¹nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ ā³na¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Be³re²a²thi³na² ai³ain¹jau³su²

10 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²tāu³a² Pau²lah³lo²nu¹tā² Si²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ kwa³na³ain¹ya³sxā³ Be³re²a²thi³na² sa²si¹hā³ain¹ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Be³re²a²thi³na² ā³ya²tā³wih¹ya³ka³tu³ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

11 Ā³wih¹yah³nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹ya³tu³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xa² Be³re²a² nū³ka³txa² wi¹lain³kxi²ha²kxai³ a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² win¹ta² i³y¹li²sxā³ i²ha²kxai³ nxe³ain¹tu³ta¹hxai²hē¹la². Wān³txa² ki³han³jau³su² txa²nān³khi³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Te³sa³lo²ni³ka² nū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxu¹jā¹nxe² Be³re²a² nū³ka³txa² kāi³ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

12 Jā¹nxain¹jau³su² tū¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² ka³lxa²txi³ yxo²i²ai¹nha²kxai³ Kre²ka² hxi²kan¹ta¹ka³lxi¹nāu³xa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ Kre²ka² in³txi³jah³lo²nāu³xa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Ain¹tah¹lxa¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² Te³sa³lo²ni³ka²thi³nān¹tū³ka³txa² ha³tan³sai¹ain¹sxā³ i³hi¹ta¹lain¹ta¹hxai²hē¹la². I³hi¹ta¹lain¹ka³tu³ta¹ wān³txa² ki³han³jau³xa² i³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹jau³xan¹te²kxa³ya³lhu² Be³re²a²thi³nān¹tū³ka³txa² jau³xai²na² ain³kxi²nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Pau²lah³lo²nu¹tā² i³xan³ta³kxain¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ yxo²i²tū³ka³txu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tā² sxi²yhe³na² a²i³lxa² A³te²nas²thi³na² tē³sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Si²lah³lo²nu¹tā²na² so¹lxi³ Ti³mo²jah³lo²nu¹tā²na² so¹lxi³ on³sxā³ yxau³ya³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tā²na² wān³txi³kxai³lu² tē³sxā³ ai³ain¹tū³ka³txa² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Wa³lxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ah³lxin¹ka³tu³ Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² wa³su¹txi³ ā³ne³hit¹sa¹i³hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

A³te²nas²thi³na² ai³ain¹jau³su²

16 Nxe³nū²la² wah³nxai¹nh¹na¹ A³te²nas²thi³na² ai³lha²thet³tāu³a² i²ta¹hxai²hē¹la². I²tāu³ān²tu³ txa²wā¹sū³nu² sa²ki³lho³xain¹jah¹la² ka³lxa²txi³ yū³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu² hxi²ye¹txa³lxi²ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³nū²la² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹ka³tu³ Ju³te²an¹tū³ka³txa² wxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³hain¹ya³tu³ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²an¹tū³ka³txi³sxa³kxa²ha²tā³nxān²ti³ Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹te²su² kxai²nān²tu³ wxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³hain¹ya³tu³ta¹hxai²hē¹la². Sxi²je¹na² e³lho¹lxin³ko³nāu³a² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ wxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². 18 Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi³jau³xa² i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ E³pi³ku³e²o² nū³ka³txa² ā³wxā² e³sto³i²ko² nū³ka³txa² ā³wxā² nxe³yain¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A²hoh³lxi³su² kī³tā¹li¹. Yxān¹ta¹ jah¹la² Ih¹nxe³jau³tā³i³ye³kxi²nē³te³ji¹wi¹? Nxe³ain¹jau³su² nxai¹nha²kxai³ ā³nū³ka³txai²na² i³ye³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² ā³xa³ i²kī³sxa³jah¹la² wān³txa² i³ye³kxi²te³na³li¹.” Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

19-21

A³te²nas²thi³nān¹tū³ka³txu¹ta²na² kwa²ha³la³ka³lxa³lon²tū³ka³txu¹ta²na² nxain¹sxā³ a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ wān³txa² tah²yau³xa² ain³kxi²nyhain¹te³lhxā³ e³kxi²nyhain¹tu³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Pau²lah³lo²nu¹tā²kxai³lu² ā³sa²so¹ā³nū²la² A³re³o³pa³ko²thi³na² tē³sxā³ ā³wih¹sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Wān³txa² tah²yau³xa² e³nhi¹lxi¹. Nxe³jau³xa²li² ā³ne³wxe³sa²sīn¹nxa³nha²wi¹. Nxe³ha²kxai³ wain³txi³ i³yau¹ū³sa²sī¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 22 Nxa²ha¹te¹ thū¹nai²na² nxū²kwai³ye³la³nāu³a² a²nū²nāu³xa² nxū²kwai³ye³la³nāu³a² Pau²lah³lo²nu¹tā²kxai³lu² i³sa²yxau³sxā³ i³ye³yain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³te²nas²thi³na² yxaut³tū³ka³txi³sah¹lxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ i³ka³txā³nxe²nxa³sxā³ a²yxo²ha³kxa¹ i³sa²nēn¹kxah³lxi¹lxi¹.

23 Jā¹nxe³yah³lxin¹jau³su² sxi²je¹na² ā³ye³xai³lxi³ha¹tāu³a² txah³lxa³kxai² txa²wā¹sū³na² sa²ki³lxo³yah¹lxin¹ka³txa² ka³ka³lxa¹txi³ i²a¹hē³li¹. I²a¹tāu³a² txah³lxa³kxai²li² ū³wha²li¹nha²ju³ta²: “Txa²wā¹sū³na² i²kī³sxa³kxah³lo²su¹.” Nxe³jau³xa² i²a¹hē³li¹. A²nxe³jah¹la² i²yah³lxin¹kxah³lo²sa²ki³lxo³yah¹lxi¹lxi¹. Yah³lxin¹kxan²ti³ wi¹lhin¹ki³lxo³yah¹lxi¹lxi¹.

A²nxe³jah¹lāin²txi³ wain³txi³ i³yau¹ū³nx²ta¹tu¹wi¹. 24 Nxe³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ we¹tha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹tha²kxai³ ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² A²si³yxau³tāu³ai²la¹wi¹. Oh³xan¹ko³xa² a²wa³kxēn³su² ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² a²wa³kxēn³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹ sxi²ha² a²nū²a² txo³nain¹thi³su² kxa²ha³ta³nxān²ti³ yxau³kxi²nē³tu³ta¹hxai²nxa³hē¹li¹.

25 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ we¹ta¹ni² a²nū²a² yen³kxa² yxo²kwai³nxa³i² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxi²kan¹txi³ ā³non²ta³kxain¹kī³sxa³lho³li¹. Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ka³ten³su² kī³ju³ta² ū³hū¹nē³lai¹nha²kxai³ i³yax¹kī³ju³ta² ū³hū¹nē³lai¹nha²kxai³ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nē³lha²kxai³ nxēn³ta¹hxai²hē¹li¹.

26 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹

a²wi¹lhi¹nu¹tai²kxai³lu² a²nũ²a² ka³na³ka³nat3sxã³ wet1sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ a²nũ²nũ³xa²yxõ²ha³kxa¹txõn³sã³yxau²xai³ki³ta¹hxai²hẽ¹li¹. A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu²Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu² a²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³lu² ã²la² ha³lo²a²wet1sxã³ũ³hũ²xai³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹yãn³ta²yũ³nẽ³lxa³hi¹na¹ ha³lo²a² sa²hau³ko³ta¹hxai²hẽ¹li¹. 27 ã³te³nxi²si¹ki³jau³nũ³su² we¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jã¹nxe³ju³t3su² ã³te³nxi²ki³kxai²nãn²tu³ĩ³ha¹txi²hĩ³ki³tã³li¹. Hai³txi³ u²lxi³ he¹xa³nhai¹. 28 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²ka³txi³sa²ti³hi²tẽ³na³li¹. Nxe³nhe³nha²kxai³wi¹lhxã³lxi²ki³tã³li¹. Txa²wã¹nũ³ã²na²wi¹lhe¹ki³tã³li¹. Nxe³jau³xa²yã¹nxe³sã³wxa²nũ³ka³txi³su²te²a²e³lain¹te³nai¹ti²tu³wi¹. Nxe²e³lain¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na²a²ne³tah²nũ³su²ki³tã³li¹.” Nxe³nx2tain¹te³nai¹ti²tu³wi¹. 29 Jã¹nxe³te²su²a²ne³tah²nũ³su²ki³sa²kxai³Txa²wã¹sũ³na²ka³ten³su²nũ³na³li¹. Hai³txi³txah³lxa³kxi³sxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³a²nũ²a²hi²sen³su²txah³lxa³kxa²tẽ³sã³hxi²kan¹txi³Txa²wã¹sũ³na²we¹ki³jah¹lo²sxa³wi¹, Txa²wã¹sũ³na²ka³ten³su²ha²kxai³lu¹. 30 Nxe³ju³tu¹tai²nãn¹te²kxa³ya³llu²a²ka³ã³nhx¹nai³tã²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ã³ne³wxe³ki³sxa³nã²wi¹. Nxe³ju³tu¹tai²na²Txa²wã¹sũ³na²ne³wã²na³kxi²nẽ³lin²tai¹. Yxãn¹ta¹hi¹na¹sa²ka³xi³lu²ko³nxe³ti³kã³ki³ju³ta²hã¹nxe³ti³xa¹ã³na¹la³kxi²nha²si¹nhe³jau³su²kwa³na³nẽ³na³li¹. 31 Nxe³sã³Txa²wã¹sũ³na²a²ten³jau³su²ĩ³ya¹ũ¹nhe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Yan¹nũ³a¹a²nũ²a²a²yo²ha³kxa¹txa²yen³nũ³a¹wxa²ki³nũ²kxai¹na¹tu¹wi¹. Ai¹na¹kxai²nãn¹tu³Je³su²jah³la²ĩ²sã³so¹ai¹na¹jah¹lo²su²na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu²wãn³txa²ya²la³lyau³xa²so¹lxi³e³jah¹lai²la¹wi¹. Kxã³nxã²jah¹lain²txi³ya³lu²na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ka³ten³su²ĩ³sa²yxau³xi²si¹ha¹jau³su²nxe³na¹hẽ³li¹. Nxe³jah¹lain²txi³ĩ²sã³sa²so¹ai¹na¹hẽ³li¹. Ĩ²sã³sa²so¹ai¹na¹jah¹la²kxai³lu²Je³su²jah³lo²su²Jah¹lu¹ta²kxai³nxe³te²hi²sen³kxai³lu²a²nũ²a²a²yo²ha³kxa¹wxa²ki³nũ²kxai¹na¹tũ³ka³txain²txi³wã²nxa³kxa²so¹ha²kxai³ko³nxe³thi¹tũ³ka³txa²ha³na³ka³lxi³wã²nxa³kxa²so¹ha²kxai³nxe³tain¹tu¹wi¹. Ha³lo²a²ĩ³yĩ¹li²na¹jen³nũ³wa³kxa²nxe³tain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³t3su²ha²kxai³a²nũ²a²nũ³xain²txi³ko³nxe³ti³kã³sã³yxau²xai³lain¹ju³ta²ĩ²ã²ta³kxi²nha²sã³ã³na¹la³kxi²nha²si¹nhe³lha²kxai³Je³su²jah³la²yo²ĩ²ya³lxi³kxai¹nãn²tu³wi¹lhin¹te²lo³jah³lxi³tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².”

32 Nxa²ha¹te¹A³te²nas²thi³nãn¹tũ³ka³txu¹ta²kxai³lu¹ka³ten³su²ĩ³sa²yxau³xi²jau³xai²na²ain³kxain¹tã^u3kã³in²ka³lxi¹lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². ã³xai²na²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hã²wxãn³txa³jah¹lai²na²wãn³txa²ã³h¹ain³kxi²nxa²sah²lun¹sin¹nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

33 Nxe³nũ²la²Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³a³li³xi²ta¹hxai²hẽ¹la². 34 A³li³kxain¹nũ²la²a²nũ²a²yo²ĩ²ã³si³wxe³ai¹nha²kxai³ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³sã³Ti³o³nĩ³sah³la²ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³a²nxe³jah¹la²A³re³o²pa³ko²thĩ³nãn¹jah¹lo²su²ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³sã³Ta³ma²ri³sa³ka³lxa²ã³si³tẽ³kxi²ha²kxai³a²nũ²a²ka³lxa¹txi³yo²ĩ²sã³ã³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

18

Ko³ĩn²to²thĩ³na²ai³ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu²A³te²nas²thi³na²a³li³ã¹ta¹hxai²hẽ¹la². A³li³ã¹nũ²la²Ko³ĩn²to²thĩ³na²ã³wi¹ta¹hxai²hẽ¹la². 2 ã³wih¹ka³tu³a²nũ²a²ĩ³hat1txi³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³jah¹la²A³kwĩ²lah³lo²su²ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a²nũ³ka³txi³su²ain¹ta¹Põn²to²ko³xa²txõn¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kxã³nhxĩn¹kxai³lu²Klau²jah³lai²li²Ro³ma²no²ko³xa²a²wa³kxẽn³yah³lo²su²ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu²Ju³te²a²nũ³ka³txa²ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ro²ma²thi³na²a³li³hxã³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³a³li³hxa³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la²Ju³te²a²nũ³ka³txa²sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu²A³kwĩ²lah³lo²nu¹ta²kxai³la²a²txu¹ha²Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tai²na²tẽ³sã³I³ta²ya²ko³xa²a³li³ã¹ya³sã³Ko³ĩn²to²thĩ³na²ã³wih¹sã³yxau³ya³ta¹hxai²hẽ¹la². 3 Nxe³ya³tã^ua²po¹na²wã²la²o²la³kxi²sã³po¹na²wã²la²sxi²ha²we¹ja³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²a²sxi²ha²wã²li³na²yo²kwain³te²a²so¹kxain¹ya³nxa²ha¹te¹ũ³yho³hain¹ya³txã³nxa²A³kwĩ²lah³la²hxi²ka²so¹kxain¹ya³to²ta¹hxai²hẽ¹la². Te²ya¹nxe³ju³t3su²Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³wa³kon³jut3su²ha²kxai³ĩ³ha¹txi²nyha¹ka³tu³yxau³kxi²nyha¹nũ²la²wa³kon³hxi²nũn¹nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la². 4 Yxau³ya³ka³tu³sa²ba²to³nxe³ti³xa²yo²ha³kxa¹Ju³te²a²nũ³ka³txa²ã³nũ²kxain¹thi³na²ã³wi¹yha³nhũ²la²ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nũ²a²yo²ha³kxa¹Ju³te²a²nũ³ã³te²su²tã³ixna²Kre²kan¹te²su²ta³ixna²nxe³sã³Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²yo²ĩ²si¹hain¹jau³su²wxi²kan¹txi³ĩ³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

5 Nxe³ti³xa²sa²kxai³lu²Si²lah³lo²nu¹tã²Ti³mo²jah³lo²nu¹tã²nxe³ya³sã³Ma³se³to²na²ko³xa²a³li³sã³wã³yah³nxa²ha¹te¹Pau²lah³la²sxi²ha²wã²la²wa³kon³ju³ta²ã³na¹nũ²la²a³lan²ta²whã¹na¹Ju³te²a²nũ³ka³txa²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txa²ĩ³hen³txain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah¹lain²txi³Txa²wã¹sũ³na²A²hxi²kan¹ta²Si³yxau³tã^ulo³jah¹lo²lxi³si¹jau³su²ĩ³hen³txain¹tu³ta¹hxai²hẽ¹la². 6 Nxe³nxa²ha¹te¹tũ³ka³txu¹ta²na²jau³jau³xai²na²sa²yo²ã³ha²kxai³ko³te³ã³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llu²Pau²lah³lo²nu¹ta²na²a²wãn³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² î³yau¹ū¹nx2ta¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ten³yah²lxa³lxi¹. Nxe³yah²lxa³nha²kxai³ wān³txa² sa²yo²ā³yah³lxi³ju³ta²wā²nxū¹h¹lxa³lxin¹te²tu³wi¹. Nxe³jut3su² twa²wā²la³ka³lo³a² î³tū³kxi²yhe¹nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wān³txa² sa²yo²ā³sah¹lxin¹ju³ta² e¹lxa³h¹lxi²ti²tu³wi¹. Nxe³ha²kxai³h¹l¹nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² î³yau¹ū³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

7 Nxe³ka³tu³ ā³ain¹nū²la² sxi²ha² nēn³nxā³xa² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nān¹thi³na² ā³wih¹sxā³ yxau³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³thi³na² Ti²si³o³ Jus³jah³la² a²wa³kxēn³yah³la² ha²kxai³yo²ti²nūn³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³thi³na² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² a²wa³kan¹thi³na²ta¹hxi²hē¹la². 8 Nxe³yān¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² a²wa³kxēn³yah³la² Kris³po²ah³lo²su² nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² ain³kxi²nū²la² yo²ti²ha²kxai³a²wē¹h¹lxi³yu³ta² yo²ha³kxa¹ yo²ti²ha²kxai³ Ko³rīn²to²thi³nān¹tū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ yo²ti²ā³si³wxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³la¹î³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxi²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ ka³nxah³ti³nū²a² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³î³ye³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Hxi²sxā³nho³tēx3jut3sū³nxe² î³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³î³ai³. Txa²wān³txa² î³hen³txai¹nūn¹ju³ta² kon³to³txa³hē¹li¹. Yūh³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxet3sxā³ î³hen³txi³sa²tē³tain¹to³hē¹li¹. Txa²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.

10 A²nū²a² hxi²k²i³kxai³lu² î³su²nxai¹nxalho³li¹. Thi³na²î³ai³yo²ti²sain¹te²nū³a²ka³lxa¹txi³yū³ye¹nxa²tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² a²wān³txi³su² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

11 Nxe³ha²kxai³ kwē³kxa² ko³ha¹li¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² î³hen³txi³yxau²xai³lain¹ta¹hxi²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Kre²sa²ko³xan¹ta² wa³kxēn³yah³la² ā³wē³no³tain¹ta¹hxi²hē¹la³, Ro³ma²no² nū³ka³txa² a²si³yxau³ka³txa² hxi²ka²sa³. Nxe³ha²kxai³ Ka²li³o³jah¹la²wxa²sa²ha³la³ti²lho¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tāu²a² Ju³te²a² hxi²kan¹jah¹la² hi²sen³su²î³yxaih¹sxā³ î³xan³txi³sxā³ a²nū²a² nū³ka³txa² ā³nhai¹tū³te² nū³ka³txa² ā³k²i³nū²kxi²nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ā³sa²so¹nū²la² Ka²li³o³jah¹la² sxi²ha² tē³sxā³ ai³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 13 Nxe³sxā³ k²i³han³yain¹jau³xa² î³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³3si¹lxi¹. Pau²lah³î³ai³na² wxa²wān³txa² sa²yo²ā³nxa²sīn¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na²wān³txa² sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su² î³hen³txai¹nha²kxai³ wain³txi³ e¹ai¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³tai²li²tē³sxā³wxā³sī¹na¹wi¹. Ain¹ta¹hxi²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³î³wa²lū³xi²te³lhxā³ nxain¹ta¹ Ka²li³o³jah¹lo²nu¹ta²so¹lxi³î³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sa²ta³nxa² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²ta³nxa² nxe³ke³la³te²kxai³sa²yo²wē¹txa²lxi³hū¹na¹wi¹. 15 Yxān¹ta¹ hai³txi³ nxe²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ kwa²wān³txa²so¹lxi³ a²nū²a² î³lih¹ju³ta² so¹lxi³ wān³txa² î³kwa³na³yah³lxin¹jau³xa² so¹lxi³ î³ye³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³tai²li² nūh¹ti²jah¹lxi³hē¹li¹. Ain¹kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhai¹.

16 Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² aun³ta² a³li³xi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 17 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² î³yxaih¹nū²la² Sos²te³ne²sah¹la² ā³sa²so¹ain¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³sa²so¹nū²la² Ka²li³o³jah¹la² a²ye³na² nū³kxūn³txi³ î³wai¹txain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Sos²te³ne²sah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² a²wa³kxēn³yah³lo²su²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Ka²li³o³jah¹lo²nu¹ta²kxai³lu² jut3su² î²kxan²ti³ hai³txi³wē¹txain¹ta¹hxi²nxa³hē¹la².

Ān³ti³o³ki²a²thi³na² wā²lain¹jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³ yxau³a³lan²to³ta¹hxi²hē¹la². Hā²wxān³txa³ Ko³rīn²to²thi³nu¹ta²kxai³lu² ā³ā¹sxā³ a³li³xi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tā² A³kwi¹lah¹lo²nu¹tā² nxe³sxā³ ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la²Se³kre²a²thi³na² ā³wih¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²î³ye³yo²ti²ha²kxai³ ū³nhe³ko¹la³kxi²ta¹hxi²hē¹la². 19-20 Nxe³nū²la² na³vi²o²te²na² ā³wi¹hain¹ka³na²E²fe³so³thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a²nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² î³hen³txi³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ta³lun²nū²la² ain³kxi²tū³ka³txa² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³î³ai³. Ti¹ai³na² kan²txi³ yxaut3Si¹nhē³li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 21 Nxa²ha¹te¹î³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Hī¹na² hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ î²sa³kxai²nān²tu²ā³wa³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tai²na²A³kwi¹lah¹lo²nu¹tai²na² sxā³ ā³ā¹sān²nū²la² Pau²lah³la² so¹lxi³ a³li³xi²ta¹hxi²hē¹la².

22 A³li³xi²nū²la² Se²sa³re²a²thi³na² ā³wih¹ta¹hxi²hē¹la². Hā²wxān³txa³ ā³ā¹sxā³ a³li³xi²nū²la²Je³ru³sa³î²thi³na² ā³nxai³sxā³ ā³wih¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na²wān³txa² yo²ti²ain¹tū³ka³txa² î²sxā³ wi¹lī³ka³lih³kxi²nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Î²sxā³wi¹lī³ka³lih³kxi²nyhain¹nū²la² a³li³xi²nū²la² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² ā³wih¹ta¹hxi²hē¹la².

23 Nxe³nxa²ha¹te¹ ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²nxa³tāu³a² a³li³xi²ta¹hxi²hē¹la². A³li³xi²nū²la²

Ka³la²si²a²ko³xa² Fri²ji²a²ko³xa² nxe³tāu³a² ai³lha²thet3ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ yxo²i²ain¹tū³kā³txi³nāu³xa² i³nxū²kwai³lxū¹nain¹ta¹hxai²hē¹la².

A³po²lah³la² i³yau¹ū³jau³su²
24-25 Nxa²ha¹te¹ a²si³yon³nāu³a² E²fe³so³thi³nu¹tai²nān²tu³ Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tai²na² A²kwi²lah³lo²nu¹tai²na² nxe³sxā³ yxau³ya³tāu³a² A³po²lah³la² i³hatltxi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah³la² A³le³syān³tri³a²thi³na² txon¹jah³lo²su² ha²kxai³ Ju³te²a² a²nū³kā³txi³su² ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah³la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹jau³xu¹tai²na² wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³hen³txain¹jau³xa² so¹lxi³ wain³txi³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa¹sai¹ju³ta² so¹lxi³ ā³ne³wxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau¹xi²ju³ta² ā³ne³wxe³nxa³ha¹kxai³ nxe³jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². 26 Nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹tāu³a² wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ i³hen³txi³tāu³a² Pri³si²la³ka³lxi³nu¹tā² A³kwi²lah³lo²nu¹tā² nxe³sxā³ i³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². I³ha¹txi²yah³nū²la² sxi²ha² yxau³ya³thi³na² sa²so¹yah³nū²la² Je³su²jah³la² wān³txa² wain³txi³ i³yau¹ū³ya³ta¹hxai²hē¹la². 27-28 I³yau¹ū³ya³nxa¹ta¹ A³po²lah³lo²nu¹ta²kxai³ a³li³sxā³.

— Kre²sa²ko³xan¹a² a³li³sxā³ ā³nxai³na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ E²fe³so³thi³na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³lain¹tū³kā³txa² ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹lhxā³ Kre²sa²ko³xan¹ta² yxo²i²te²nū³kā³txa² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²si¹hā³ain¹te²nah¹lxi¹.

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. A³po²lah³lai²li² wi¹lhin¹na³li¹. Sū³na² wān³txa² yxo²i²jah³lo²su² na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Kre²sa²ko³xa² ā³wih¹tāu³a² Ju³te²a² nū³kā³txa² wxi²kan¹txi³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah³lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹jau³xu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Wain³jau³xai²la¹wi¹. Wxa²wān³txai²li² hai³ti³ wai¹nxa³wi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ yxo²i²tū³kā³txa² i³nxū²kwai³lxū¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txa² a²wi¹lhi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ i²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19

Pau²lah³lai²na² E²fe³so³thi³na² yxau³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Ko³rīn²to²thi³na² Kre²sa²ko³xan¹thi³nai²li² ā³wih¹sxā³ yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ti³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ A²si³a³ko³xa² ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la². Ā³nxai³lha²the³tū²la² E²fe³so³thi³na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² in³txi³nāu³xai²li² yxo²i²te²nū³kā³txa² i³ha¹txi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txa² kū³wē²ki²la² ka³lxa¹ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³tū³kā³txa² 12 ye²ta¹hxai²hē¹la². 2 A²nxe³tū³kā³txa² i³ha¹txi²sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Yxo²i²yah³lxi¹nhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wih¹nx2ti³lhai¹li²? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ tū³kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Ko³sīn¹nxa³nhai¹. Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ain³kxi²sīn¹te²txā³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa¹sai¹yah³lxi¹nhī¹nu¹tai²na² ih¹nxe³ju³ta² a²si³yxau³ju³tsu² lhai¹li²? Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹.

— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²tā² wān³txa² i³hen³txi³sa²sīn¹jau³xai²tā² a²si³yxau³ju³ta² sīn¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². 4 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹.

— Jau¹xai²na² wain³na³li¹. A²nū²a² a²kō³nxe³ju³ta² i²āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha²ha²kxai³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa¹ain¹na²hē³li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³.

“Txa²wā¹ē³nū²ai²na² wxā³jah³lai²na² so¹lxi³ Je³su²jah³lai²na² so¹lxi³ yxo²i²tū³kā³txa² kū³wē²ki²la².” Nxe³jau³xai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²tā² i³hen³txi³nx2tain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5 I³hen³txain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxai³.

— Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²nha¹nhai¹. Ain¹jau³su² ai¹nha²kxai³ i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa¹sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 6-7 Hā²wxān³txa³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wxa²ne²wxai³nū²la² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxi³jau³xa² i³ye³kxi²nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txai¹nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Kxān³su² i³la³kxa² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tān³tī¹sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹to³nhū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxi²kan¹txi³ wain³txi³ i³yau¹ū³to³ta¹hxai²hē¹la².

— Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah³lo²su² Je³su²jah³lai²la¹wi¹. Txa²wā¹ē³nū²ai²na² sa²hau³ko³tē³jah³lai²la¹wi¹. Nxe³jau³su² i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

9 Hā²wxān³txa³ yxo²i²xa³te²a² sa²kai³lu³ i³ye³ain¹te³nah¹lxi¹.

— Jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ā³si³tē³kxi²ju³ta² wain³ti³hex¹nxa³wi¹. We¹jah³lxi³txa³hē¹li¹. Ai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² yxo²i²ain¹tū³kā³txa² tē³sxā³ a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ti³ra²no³jah³la² sxi²ha² ha³teh³nxā³nxa² i³hen³txi³thi³nān²tū³

ã³wih¹sxã³ î³hen³txain¹ta¹hxi²hê¹la². 10 Kwê³kxa² ko³ha¹li¹ kwê³kon³tãu³a² a³lan²ta²
yxo²ha³kxa¹ î³hen³txi³sxã³ ã³ti³hexita¹hxi²nxa³hê¹la². Nxe³ha²kxai³ A²si³a³ nũ³ka³txa²
yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txi³su² te²a²
a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxain¹ta¹hxi²hê¹la².

Se²vah³lai²na² a²ki³lha³lxa²nãu³xa² o²la³kxain¹jau³su²

11 Nxe³ain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³nu²su² Jah¹lo²kxai³lu² Pau²lah³lo²su² te²kxai³ kãin²
î³hxi²ka¹tai¹nha²kxai³ kãin² wã³nxĩn¹ti¹hi¹ta¹hxi²hê¹la². 12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Pau²lah³lai²na² wã²la²ka³lo³a² sa²so³ka³tu³ a²nũ²a² î³ton³te²a² ã³tũ¹kxi²kxai²nãn¹tu³
we²txain¹tu³ta¹hxi²hê¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa²
ã³nxũ²kwai³wih¹te²a² jã¹nxe³ kãi³sxã³ wã²lain²txi³ tẽ³sxã³ ã³tũ¹kxi²kxai²nãn¹tu²
nxũ²kwai³li³ta¹hxi²hê¹la².

13-14 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² ã³sa²nũn³te²nãu³xa² nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³li³si¹jau³su² Pau²lah³la² hxi²ki³kxai³lu²
kwa³na³ain¹na²na¹. Pau²lah³la² yã¹nxe² kãi³si¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² î³ye³lain¹ta¹hxi²hê¹la².
Nxe³tũ³ka³txa² Ju³te²a² sxi²jen³nãu³a² ai³lha²thet³sxã³ o²la³kxi²sain³nyhah¹xi²ta¹hxi²hê¹la².
Jã¹nxe³sxã³ Se²vah³la² tah²nãu³xa² ju¹ta²nũ¹jã¹nxe² o²la³kxain¹ta¹hxi²hê¹la².
A²nxe³jah¹la²nãu³xa² a²wĩ³nai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² sxi²ha² wã³nxĩn¹te³na² sxi²yau³jah¹lo²su²
kxan²ti³ nxe²na³na¹ nxe²nxa³ka³tu³ a²ki³lha³nãu³xa² nxe² o²la³kxain¹ta¹hxi²hê¹la².
A²nxe³tũ³ka³txi³nu¹tai²li² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxe²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxũ²kwai³li³si¹hai¹nhĩn¹jau³su² Je³su²jah³la² kwa³na³nxa²sĩn¹na¹li¹. Nxe³jah¹lai²li²
Pau²lah³la² î³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa²
kwa³na³ain¹ta¹hxi²hê¹la². 15 Nxa²ha¹te¹ ko³nxe³te²a² yãu³ka³txu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² î²a¹ha²kxai³ Pau²lah³la² o²la³kxi²ju³ta² ain³kxi²na¹ha²kxai³ te³sa¹wi¹. Yxãn¹ta¹
wxã²na² ih¹jah¹lo²ta³yah¹xin¹ji¹wi¹?

16 Ain¹sxã³ in³txai²li² ko³nxe³te²a² yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
nũ³kxũn³txi³ ã³nhe¹kai¹nha²kxai³ a²wã²la³ka³lo³a² sa²ten²ta³kxi²lã³ai¹nha²kxai³ kãin²
î³yĩtito³ta³ixai¹nha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³sxã³ hxi²ye¹ta³xin¹tai¹nha²kxai³
aun³tih¹hain¹ta¹hxi²hê¹la². 17 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² E²fe³so³thi³nãn¹ta² nũ³ka³txa²
a²yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txa²
a²yxo²ha³kxa¹ î²a¹nha²kxai³ on²tain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ha²kxai³ î³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxĩ¹.
Nxe³ain¹ta¹hxi²hê¹la². 18 Nxain¹ka³tu³ a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ ko³nxe³ju³ta²
ã³na¹la³kxi²nha³si¹hain¹jau³su² î³hen³txain¹sãn³sxã³ yxo²ĩ²ain¹ta¹hxi²hê¹la².

19 Nxe³ka³tu³ tũ¹ka³txa² sa²kxai³lu² ha³tẽh³nxã³nxa² ko³nxe³jau³xa² wã³nxĩn¹ju³ta²
î³yau³tũ³txã³nxa² yũ³kxai²nãn¹tu³ wxa²sa²ta³sxã³ ã³thũ¹kxi²sa²hẽ²txain¹ta¹hxi²hê¹la².
A²nxe³txã³nxa² a³lxi²khaix¹txã³sa²ye²kxan²ti³ 50.000 nxe² a³lxi²kxan²ti³ hã¹sxã³
li²thũ¹kxi²sa³hẽ²txain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ju³tai²li² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ î²ain¹ta¹hxi²hê¹la².
20 Nxe³jut³su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² wã³nxĩn¹nxe² wxi²kan¹yai¹ni² nxe³jau³xa² a²ha¹te¹lhxã³
u²lon³ta³kxi²yain¹ta¹hxi²hê¹la².

E²fe³so³thi³nãn¹tũ³ka³txa² he¹kxi²nyhain¹jau³su²

21 Nxe³nũ²la² Pau²lah³lo²nu¹tã² a²wãn³txi³kxai³lu¹:
— Hĩ¹na² ai³na¹tu¹wi¹. Ma³se³to²na²ko³xa² ai³sã²na¹ka³tu³ hã²wxãn³txa³ Kre³sa²ko³xa²
ai³nũ³na¹tu¹wi¹. Jã¹nxa¹ka³tu³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi¹ha¹tu¹wi¹. Nũn³to³ha¹ka³tu³
Ro²ma²thĩ³na² ã³ya²sa³we¹ti¹ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hê¹la².

22 Nxe³ha²kxai³ Ti³mo²jah³lo²nu¹tã² E³ras²to³jah³lo²nu¹tã² nxe³sxã³ a²sa³wi³ha³lxa²
Ma³se³to²na²ko³xa² ã³nxa³si¹jau³su² sa²si¹hã²ta¹hxi²hê¹la². Ain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
sa²kxai³lu² A²si³a³ko³xu¹tai²na² yo³na² yxau³tu³ta¹hxi²hê¹la².

23 Yo³na² yxau³tu³na² sa²kxai³lu² Nxe³jah³lai²na² wãn³txa² ã³si³tẽ³kxain¹te² nũ³ka³txa²
E²fe³so³thi³nãn¹te²a² ye³khãuh³lxa³ti³nyhain¹ju³ta² ã³si³wxe³ain¹ta¹hxi²hê¹la², Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² yxo²ĩ²ta³tũ³kã³txa² hxi²ka²sa³. 24 ã³si³wxe³te³nah¹lxi¹ a²nũ²a² E²fe³so³thi³nãn¹jah¹la²
Te³me²tri³o³jah¹lo²su¹ nxe³ta¹hxi²hê¹la². A²nxe³jah¹la² pra²ta²ki³a² ya³te³ya³ten³ki³a²
o²la³kxi²ha²kxai³ Ti³a²na³ka³lxa² sũ³na² sa²ki³lxo³ta¹ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa²
a²sxi²ha² wẽ³ha³lxa² jũ¹lxi³thĩ³na² wet¹ta¹hxi²hê¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²li² hai³txi³
ka³ten³sxa³ha²kxai³ txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxu²su² ta¹hxi²hê¹la². A²nxe³ta¹ka³lxa²
a²sxi²ha² wẽ³ha³lxa² yxo²kwain³te²a² so¹kxain¹kxai²nãn¹tu³ a²yo³ha² Te³mi²tri³o³jah¹la²
hxi²ka² ã³yho³hain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²sa³wi³ha³lxa² kãin²
yen³kxi³hain¹ta¹hxi²hê¹la². Nxe³yain¹nxa²ha¹te¹ E²fe³so³ nũ³ka³txu¹txa² Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² yxo²ĩ² ã³si³wxe³ha²kxai³ a²nxe³hi¹na¹ Ti³a²na³ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa²
yxo²kwai³nain¹ta¹hxi²nxa³hê¹la². 25 Jã¹nxain¹ju³kxai³lu² Te³me²tri³o³jah¹lu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
pra³ta³ki³a² ya³te³ya³ten³ki³a² o²la³kxain¹tũ³ka³txa² î³kaix¹so³sxã³ î³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Pra³ta²ki³a² tē³sxā³ Ti³a²na³ka³lxa² txah³lxa³kxa² we¹tain¹ta¹ka³lxa² a²sxi²ha² wē³ha³lxa² jū¹lxi³thi³na² we¹ki³sa²kxai³ yen³kxi³ki³sxai²tai¹ti²tu³wi¹.
 26 Nxe³yān¹ta¹ jah¹lai²li² Pau²lah³lai²na² wān³txa² kō³te³kxi²nē³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹: “Txa²wā¹sū³nu²su² ki¹lxo³kxa² a²nū²a² hxi²ka² we¹txain¹kxa² hai³txi³ wā³nxl¹nxa³wi¹. Hai³txi³ ka³ten³su² nxa³wi¹.” Nxe³jau³su² A²si³a³ko³xai²na² yxau²tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ E²fe³so³thi³na² yxo²hā³kxa¹ i³hen³txai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ti² ā³si³wxe³xain¹na³li¹. 27 Ai¹nha²kxai³ txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² ā³te³nai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Ti³a²na³ka³lxa² ā³te³nai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxe³na¹nhai¹. Ta¹ka³lxa² kāin²khaix¹kxan²ti³ ne³wā²na³ain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. A²si³a³ nū³ka³txi³su² te²a² a²nū²a² yxo²hā³kxa¹ ta¹ka³lxa² sa²nēn¹kxain¹te¹jai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² ne³wā²na³ain¹kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Na¹jau³su² tai²li² e³ye¹nx2ta¹wi¹. Te³me²tri³o³jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxe³nxa²ha¹te¹ wān³txa² e³yain¹jau³xa² ain³kxain¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² i³xan³txi³sxā³ yxo²kāin²txi³ i³ye³sxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³a²na³ka³lxa² E²fe³so³thi³nān¹ta¹ka³lxa² kāin²khaix¹sīn¹na³li¹. Nxe³nyhai¹to³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxai¹nha²kxai³ sxi²je³nai²na² whāi²na¹ nxe² i³kaix¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Kai²ah³lai²na² A³ris³tar²ko³jah³lai²na² nxe³sxā³ hxi²kxūn³txi³ hxi²ki³ain¹yah³nū²la² ā³nū¹nain¹thi³na² ā³sa²so¹ain¹ya¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²nū³xa² Ma³se³to²nān¹jah¹lo²nāu³su² ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ya³jah¹lo²nū³xa² Pau²lah³lo²nu¹ta¹na² kxān³su² ā³si³tē³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². 30 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta¹na² sa²kxai³lu¹:

— Ā³wih¹nūn³na¹tū¹xā¹. Nxe³tah¹lxi³na¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ti²tū³ka³txa² ā³na¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 31 Nxe³kxa²yu³su² ha³lo²a² hxi²kan¹te²a² kxān³su² ya³li³ha²kxai³ sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai². Nū¹nain¹thi³nai²na² ā³wih¹txa³hē¹li¹. Su²lhā³nxain¹nha³ta¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 32 Nxe³ye²nyhai¹nha²kxai³ ā³ki³nū²kxi²tū³ka³txa² a²wā³kxi³kxai³ wān³txa² yau³ā³xa² i³kaix¹txi² a²wā³kxi³kxai³ wān³txa² yau³ā³xa² i³kaix¹txi² nxe³yah³lxi³ha²kxai³ i³khu³khu³nxe² i³kaix¹jah³lxi³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ ain³kxi²nyhai¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². 33 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² A³le³syān²trah³la² sa²so¹sxā³ tē³sxā³ a²nū²a² yen³nāu³a² ūh³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ ka³nahx2nxe³si¹hain¹jau³su² wxa²sa²tā²yi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ka³tu³ i³ye³kxi² ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². 34 Yxān¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ha³txi²a² wān³txa² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta¹ti²i²ān¹tāu³a² āh¹lxi³sxā³ yxo²kāin²txi³ i³kaix¹ta³lxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ti³a²na³ka³lxi²na² E²fe³so³thi³nān¹ta¹ka³lxi²na² kāin²khaix¹nx2na³li¹. Nyhai¹to³ta¹hxai²hē¹la². Wa³su²txi³ kaix¹tā³ti³he¹nxēn³tain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

35 A²nxe³thi³nu¹ta¹na² a²hxi²kan¹jah¹lai²ti² a²yen³nāu³a² i³sa²yxau³nū²la² ā³ka³nahx2nxe³yain¹si¹hain¹jau³su² wah³nxain¹nū²la² ā³ka³nahx2yxain¹nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxe¹. E²fe³so³thi³na² kāin²khaix¹nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ti³a²na³ka³lxa² sxi²ha² sa²hau³ko³txi² txah³lxa³kxa² wā³nxin¹ki³ai²na² oh³xa² a³hi²ki³a² sa²hau³ko³txi² nxe³ki³tā³le¹. Te²jai¹ti²tu³wi¹.

36 Nxe³jau³xa²li² a²nū²a² yxo²hā³kxa¹ a³la³kxi²ki³jau³xai²la¹we¹. Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxa¹jah¹lxi³sā²nē³hē³le¹. Ā³to³toh³lxi²kāi³ah³lxi³txa³hē¹le¹. 37 Nxe³ha²kxai³ in³txi³nāu³xai²li² tē³sxā³ wxā³yah³lxin¹te²a² kō³nxe³ti³ o²la³kxai¹nxān³ta²we¹. A²wā³nxin¹thi³na² yen³kxa² hai³txi³ kāi³ai¹nxa³ha²kxai³ Ti³a²na³ka³lxa² kō³nxe³ti³ e³kxai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ai¹nxa³ta¹ti²tu³we¹. 38 Nxe³ai¹nha²kxai³ Te³me²tri³o³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² nxe³sxā³ wān³txa² i³kwa²kxi²jau³xa² yū³ain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²ko³xai²na² hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³nū¹nain¹hī¹na¹ i³hen³txi³nyhai¹nxa²i²ē¹. 39 Yxān¹ta¹ wān³txa² an³txi³khaix¹nxe³jau³xa² yū³kxai²nān²tu³ yxau²xai³tū³ka³txa² i³kaix¹sxā³ sa²nū²kxi²nyhai¹ka³tu³ i³hau³ko³nyhai¹tu¹we¹. 40 Nxe³ha²kxai³ hī¹na² kwa²hāi¹nxe² ā³ki³nū²kxah¹lxi¹lxe¹. Wā²nxūh¹lxi³ki³tā³le¹. Nxe³ha²kxai³ Ro³ma²no² a²hxi²kan¹jah¹la² jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nē³ain¹kxai²nān²tu³ i³ye³kxi²ain¹te³nah¹lxi¹: “Wxa²nū³ka³txa² he¹kxi²sa²te³lhxā³ ā³ki³nū²kah³lxi¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ wā²nxūh¹lhxah³lxi¹lxi¹.”

Nxe³nē³lain¹ke³la³te²kxai³ hxi²kan¹txi³ wān³txa² wain³jau³la² i³wa²i³xai¹nh³ki³sxa³we¹. Nxe³ha²kxai³ khāuhx3nē³lai¹nha³ta²we¹. A²hxi²kan¹jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³ha²kxai³ aun³txa² i³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ aun³txa² i³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

20

Pau²lah³lai²li² Ma³se³to²na²ko³xa² Kre²sa²ko³xa² ai³jau³su²
 1 Aun³ta² i³yain¹sxā³ ā³nāu²no³jain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu²
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ti²te²nū³ka³txa² i³kaix¹lso³sxā³ ā³nū²kxi²nū²la²

wān³txa² wī¹jau³xa² ī³nxū²kwaī³lxū¹nain¹jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ā³waix3txi²ta¹hxai²hē¹la². Ā³waix3txi²nū²la² Ma³se³to²na²ko³xa² ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la².
 2 Ai³lha²thet3tāu³a² a²nū²a² yxo²i²te²a² wān³txa² wī¹jau³xa² ī³nxū²kwaī³lxū¹nain¹jau³xa² ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ yxo²i² kái²no³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a³li³sxā³ Kre²sa²ko³xa² ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la².
 3 Nxe³xai³tū³kxai³lu²i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tā³tū³sxā³ ta³ko¹xu¹tai²na² yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Si²ri³a³ko³xa² ā³nxai³te³lhxā³ nxe³tah¹lxā¹ ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nhai¹tū³ tū³kā³txa² su²lā³hā³te³lhxā³ ain¹jau³su² ain³kxi²nha²nū²la² ā³wa²li²sxā³.

— Ma³se³to²na²ko³xa² wā³li²te³la¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 4-5 Ai³nha²kxai³ a²ne³hē³ta² a²sa³wi³ha³lxā² wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la². Tro³a²te²thi³na² wah³nxe³sain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txa²sa¹, So²pa³trah³lo²su² ha²kxai³ A³ris³tar²kah³lo²su² ha²kxai³ Se³kūn³jah³lo²su² ha²kxai³ Kai²ah³lo²su² ha²kxai³ Ti³mo²jah³lo²su² ha²kxai³ Ti²ki³kah³lo²su² ha²kxai³ Tro³fi²mah³lo²su² ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³tū³kā³txu¹ta¹hxai²hē¹la². So²pa³trah³lai²na²su² Pi²rah³la² tah²su² ha²kxai³ Be³re²a²thi³nān¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ A³ris³tar²kah³la² Se³kūn³jah³la² nxe³sxā³ Te³sa²lo¹lo¹nxā³tū³ka²thi³nān¹jah³lo²nāu³sxu² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Kai²ah³lai²na²su² Ter²be²thi³nān¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Ti²ki³kah³la² Tro³fi²mah³la² nxe³sxā³ A²si³a³ko³xan¹jah³la²nāu³sxu² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³kā³txai²i² wah³nxe³sain¹ta¹hxai²hē¹la². Txai²li² Lu²kah³lo²nain¹xai²na² Fi³li³pos²thi³na² yxau³na³hē³la². 6 Nxa²ha¹te¹ yain³txa² wa³lo¹lo¹nxā³tū³ka² yai³nain¹ju³ta² yain³ta³lun²ya³sain¹nū²la² hā²wxān³txa³ Fi³li³pos²thi³na² a³li³xa³sain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxā³ Tro³a²te²thi³na² ā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Ā³wi¹ha³sain¹nū²la² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²sxā³ yxau³a³sain¹na²hē³la².

Tro³a²te²thi³na² ai³ya³sain¹ju³su²

7-8 Jā¹nxe³ha²kxai³ sa²ba²to³ nxe³hī¹na² ī³tut3sa²kxai³ ā³nū²kxi²sxā³ yain³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ sxi²ha² oh³xan¹thi³na² ka³la³sxā³ ā³wi¹ya³sain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ ka³nxah³hi²ha²kxai³ lā³pi³āu²tē³na² ka³lxā¹tēn³ti³nāu³xa² ū³thū²kxi²sa²kū²ta³ain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu²:

— Ka³nxā³ha²tai²na² a³li³sxā³ ā³waix3txi²ki³tu¹wi¹. Sain¹sī¹nha²kxai³ wān³txa² wī¹jau³xa² ī³hen³txi² ān³si³wxe³sain¹sī¹na²hē³la². 9 Ī³hen³jah³li³sain¹ka³tu³ ī³ye³sxā³ ā³na²ti³hē¹xai¹nxā³ha²kxai³ wēn³sa² Eu³ti²kah³la² sa²kxai³lu² sxi²ha² kīn³txi³ yxo²u³nha²ta³yo²a² ā³wxe³ha²kxai³ kxān³su² ain³kxi²yxau³ha²kxai³ kīn³txi³tha³o³nha²kxai³ ī³āu³xi²na²hē³la². Ī³āu³xi²tāu³ kīn³txi³ yxau³ha²kxai³ ī³āu³xai¹nha²ju³ta² ā³ya²lu¹tā²hē³la². Nxe³nxā³ha¹te¹ a²nū²a² wxa³sa³non²ta³kxi²na¹tū¹xū³ ain¹nxā²ha¹te¹:

— Ā³ya²lu¹tā²li¹. Nyhain¹nxā²hē³la². 10 Nyhain¹nxā²hē³la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² a³ka³nxī²sxā³ ā³tū³xain¹na²hē³la². Ā³tū³xain¹nū²la² ā³ka³ti³lhu³ta³kxa²wxe³sxā³ wxa²ha³la³wau¹kxi²na²hē³la². Nxe³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Āin²jxah³lxī³txa³hē¹li¹. A²wi¹tāu³a² āh¹ nxū²kwaī³yxau³ntai¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³na²hē³la².

11 Nxe³nū²la² sxi²hē¹na² ka³la³xi²na²hē³la². Ka³la³xi²nū²la² yain³tū³xa² tē³sxā³ wā²nāu²lxā¹nū²la² yain³ya³sa²sīn¹na²hē³la². Nxe³nū²la² āh¹hen³txi³sa²sīn¹na²hē³la². Nxe³sa²sīn¹te³na¹ ī³yū¹li²nxā³tā³lxā¹ ta³lun²sīn¹na²hē³la². Nxe³ka³tu³ ā³sxā³ ā³waix3ja³sa²sīn¹na²hē³la². 12 Ā³sxā³ ā³waix3ja³sa²sīn¹nū²la² wē³sa² Eu³ti²kah³lo²nu¹tai²na² sa²so¹ain¹sxā³ ī³xain¹na²hē³la². Ka³te³su² tē³sxā³ ī³xi²ha²kxai³ wī¹lxo³kxain¹na²hē³la².

Mi³le²to²thi³na² ai³ju³su²

13 Nxa²ha¹te¹ A³so²thi³na² ā³nxai³sī¹na¹hē³la². Nxe³jut3su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ ā³sxā³ ā³waix3sa²sī¹nxā³ta³lxā¹ nxe² ī³ye³kxi²sa²sīn¹na²hē³la². Ī³ye³kxi²sa²sīn¹te³nah¹lxī¹:

— A³so²thi³na² ā³nxai³jah³li³hē¹li¹. Tāu³a² Ī³ha²txi²xi²nx2ta²tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tē³na² ā³wih¹sxā³ ā³nxai³jah³li³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² tih³nān²ta³ ā³nxai³na¹tu¹wi¹. Nxe³sa²sī¹na¹hē³la². Nxe³ha²kxai³ na³vi²o²tē³na² ā³wih¹sxā³ ā³nxai³sī¹na¹hē³la². 14 Nxe³nha¹nū²la² A³so²thi³na² a³li³kxain¹sī¹na¹hī¹na¹ Ī³ha²txi²xi²sa²sīn¹na²hē³la². Ī³ha²txi²xi²sa²sīn¹nū²la² ā³nū²te²sa²wa¹ka³tu³ na³vi²o²tē³na² ā³wih¹nha¹ka³tu³ A³so²thi³na² a³li³xi²nha¹hē³la². A³li³xi²nha¹nū²la² Mi³te²to²thi³na² ā³ya²sā³wih¹nha¹hē³la². 15 Ā³ya²sā³wi¹sā³nha¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ a³li³xi²nha¹hē³la². A³lan²ni²nūn³tāu³a² Ki²os²ko³xa² yau³son³sxā³ ka³nxā³hi²nha¹hē³la². Nha¹ka³tu³ ka³nxā³ha²ta²nūn³tāu³a² Sa³mos²ko³xa² ā³ya²sā³wih¹nha¹hē³la². Nxe³nha¹nū²la² a³li³xi²nha¹nū²la² a³lan²nūn³tāu³a² Mi³le²to²thi³na² yau³son³sxā³ ā³ya²sā³wih¹kxi²xai³nha¹hē³la². 16 Kxā³nxā³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Je³ru³sa³lē²thi³na² wa³su³txi³ ā³nxai³na¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Pēn³te³kos²ta² nxe³ti³xa² ah³xi²nxā³tā³lxā¹ ā³wi¹ha¹tū¹xā¹. Nxa¹nhai¹. Nxe³na¹ju³ta² A²si³a³ko³xa²

ã³nhxi²kat¹sai¹nxa³kxa²yan³txi³su² nxa¹nhai¹. Nxa¹ha²kxai³ E²fe³so³thi³na² wain³txi³
ã³wa²to³ja³sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³sa³si¹na²hē³la².

Pau³lah³lo²nu¹tai²na² wãn³txa² i³hen³txi³jau³su²

17 Nxe³jut³su² E²fe³so³thi³na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²ain¹te² nũ³ka³txai³tã²
a²hxi²kan¹ta² wxã³si¹hain¹jau³su² i³kai¹so¹na²hē³la². 18 Nxe³sxã³ Mi³le²to²thi³na² wxã³sxã³
ã³wi¹hain¹nũ³la² Pau³lah³lo²nu¹ta² hi³sen³kxai³lu² i³ye³kxi²te²nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Kxã³nhx¹nai³tã² E²fe³so³thi³na²
yxau³xai³na¹tai²tu³wi¹. Yxau²xai³la¹ju³ta² ha³kxa¹ i²yah³lxi³hxain¹tai²tu³wi¹.

19 Nxe³na¹ju³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nhai¹tũn³tũ³ka³txa² ye³ka³lxa¹txi³
khãuh³lxa³txi³sain¹to³tai²tu³wi¹. Nxe³sain¹ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wit³su²
na¹ha²kxai³ win¹ta²txe²lxi³ wet¹tai¹na¹tai²tu³wi¹. A²nũ²ai²na² khãuh³lxa³txi³sain¹to³ha²kxai³
i²ain²txi³sxã³ nãn³to³ha¹tai²tu³wi¹. 20 Nxe³yãn¹ta¹ wãn³txa² wi¹jau³xa²
wi¹lyxau³yah³lin¹ju³ta² so¹lxi³ i³yau¹ũ¹nx2ta¹tai²tu³wi¹. Wxa²sxi²ha² ta³nxa²
nũn¹yah³lxi³n¹thi³na² ta³nxa² i³yau¹ũ³nx2ta¹tai²tu³wi¹. Jau¹xai²na² o¹hxain¹nxa³tai²tu³wi¹.

21 Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa²te²nũ³ka³txa²
yxo²ha³kxa¹ ko³ti³hi¹nain¹ju³ta² ã³na¹la³kxi²nha²sxã³ Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹sũ³na²
Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² yxo²i²si¹hai¹na¹jau³su² i³yau¹ũ³ai¹na¹tai²tu³wi¹.
Nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ i²yah³lxi³n¹tai²tu³wi¹. 22 Nxe³na¹ha²kxai³ hi¹na² Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³txa² hi³sen³su² Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³nxi³si¹sa³jau³su² kwa³na³sa³ha²kxai³
we¹ta¹tu¹wi¹. Na¹kxai¹nũ²tu³ ai³na¹tãu³a² i³nhet³sxã³ kai³sa³h³te¹la¹ku².

Nxa¹nhai¹. 23-24 Nxai¹na¹ha²kxai³ sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ai³lha²thet³to³ha¹tãu³ai³tã²
Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² i³yau¹ũ³sa²to³te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² i³xan³ta³kxi²nxi¹nha³tai¹.
Khãuh³lxi³nxi¹nha³tai¹. Kan²txi³ ã³tũ³kxi²nxi¹nha³tai¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²

wain³txi³ sa²yxo²we¹xin¹ju³tan¹te²su¹ nxe³nxi¹nha³tai¹.” Nxe³sa³toh³na³hē³li¹.
Nxe³sa³kxan²ti³ su²lã³sain¹kxan²ti³ sa²yxo²we¹ta¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³ka³txa² kwa³na³sa³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²na¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
wãn³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ũ³hxain¹to³ha¹wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹ wxa²ko³nxe³ti³

kãi³yah³lxi³n¹ju³tai¹i² ã³na¹la³kxi²nhyah¹lxi³n¹sãn²nũ²la² Je³su²jah³lai² yxo²i²ah³lxi³kxai²nãn²tu³
wi¹lhin¹te¹lo³txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³yau¹ũ³hxain¹to³ha¹wi¹.
25 Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ i³yau¹ũ¹nx2ti³hxai²na¹tai²tu³wi¹. Nxe³na¹jut³su²
ã³waix³kxi²na¹hi¹na¹ ãh¹i²kxi²xi²sah¹lxan³tho³li¹. 26 Nxe³na¹jut³su² hi¹na² e³lai²na¹
Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³sxã³ ã³na¹ah³lxi³n¹kxai²nãn²tu³ wã²nxũh¹lxah³lxi³n¹tu¹wi¹.
Txai²lan²nxa³lho³li¹. 27 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² a²ten³jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹
i³yau¹ũ³nx2ti³hxai²na¹tai²tu³wi¹. O¹hxain²nxa³tai²tu³wi¹. 28 A²nxe³ju³kxai³lu² wxãi²na²
sa²kxai³lu² wxa²e¹nãu³la³ wi¹li²nha¹jah¹lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³
yxau²xai³te² nũ³ka³txa² wi¹lĩ³kxau³ko³nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sih¹nx2ti³jau³su² Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³txa² ãh³wxe³nx2ti³na²hē³li¹. Nxe³ju³kxai³la¹ tũ¹ka³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha²
ya³lu²hi¹nai³tã¹ju³ta³la² yxo²i²te²a² Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txi³sah¹lxi³n¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³ka³txai²li²
Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wi³ha¹lxi¹a¹wi¹. 29 Nxe³na¹ha²kxai³ ã³waix³txi²na¹kxa²si³yo³na² a²nũ²a²
ko³nxe³thin¹te²a² wxã³ye¹nx2ain¹tu¹wi¹. Wxã³kxai²nãn²tu³ khãuh³lxi³thi¹ta¹lxain³sxã³
he¹kxa³ha³te²ta³lxi³nx2tai¹nha³tai¹. 30 Nxain¹kxa²yuo³su² wxa²nũ³ka³txai²na² i²li³te²
i³nxi²na² Sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²nxa³te²a² yũ³ah³lxi¹lxi¹. I³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³tai¹.
Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³sa³i¹nx2tain¹jau³su² i³yau¹ũ³nx2tain¹sxã³
sa²so¹nx2tai¹nha³tai¹. 31 Nxe³ju³ta²nũ³a² wi¹li²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Kwẽ³kx²a² ko³ha¹li¹
ka³na³ku²tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hai³txi³ i³hen³txi³sxã³ ã³na¹ain¹to³nxa³tai²tu³wi¹.
Ka³nxah³ti²sa²kxa²ha³ta³nxãn²ti³ a³lan²ti²sa²kxa²ha³ta³nxãn²ti³ khãuh³lxa³txi³nha²sxã³
i³nãn³ti³hit¹sain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³ i³ain²ta³kxi²nhã²nxa³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
wi¹jau³xa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹tai²tu³wi¹.

32 Nxe³na¹jut³su² hi¹nãn¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²nãu³a² ã³hũ¹nx2ta¹wi¹. Nxe³te²na²
wãn³txa² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹li²nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³sxã³ ã³nxũ²kwa¹lxũ¹nxa²lxi³tu¹wi¹.
I³ya³lo³ti¹nx2ti³tu¹wi¹, yxo²i²yah³lxi³n¹ju³ta² ã³na¹yah³lxi³n¹kxa²yan³txi³su¹. Jã¹nxe³sxã³
wi¹lhu³ko³txa²lxi³tu¹wi¹. Hã²wxãn³txa³ Txa²wã¹sũ³na² wã³li²hi¹na¹ yxo²i²tũ³ka³txa²
yxo²ha³kxa¹ wxa²nũ³lxain¹nũ²la² ha³lo²a² wi¹ko³sa² sa²wxe³nx2ain¹tu¹wi¹. Nxe³tãu³a²
a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta³la³ yũ²nxa³lho³li¹. Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ yxo²i²tũ³ka³txa²
so¹lxi³ yxau³kij³tu¹wi¹. 33 Jã¹nxa¹jut³su² wxa²yen³kxai²li² wã²la³kã³lo³su² ta³nxa²
ha³teḡ³nxãn³su² ta³nxa² so¹kxi¹nx2ti³hxain²nxa³tai²tu³wi¹. 34 Nxe³yãn¹ta¹ txa²hxi²ka²
so¹lxi³ nũ³kxũn³sxã³ wa³ko³nhxai²na¹tai²tu³wi¹. Jã¹nxe³sxã³ Txa²nũ³ka³txa² nũh¹
nũ³kxũn³sxã³ sa²hau³ko³tai¹na¹tai²tu³wi¹. 35 Nxe³na¹ha²kxai³ a²nũ²ai²na² hxi²ka¹nxa³te²a²
ã³non²ta³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³ te²u¹jã¹nxe² kãi³te²nũ³su² i³yau¹ũ¹nx2ta¹tai²tu³wi¹.
Te²yã¹nxe³jut³su² Je³su²jah³lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu²
i³ye³kxi²sa²te²nah¹lxi¹: “Yen³kxa² so¹kxain¹kij³ju³ta² wi¹na³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ yen³kxa²

wā²nhū¹ain¹kij³ju³ta² wi¹khaix¹h³nx²na³li¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹. Nxe³na¹jau³su² tai²li² nxe³ye¹nx²ta²wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³na²hē³la².

36 Nxe²e³ta³lun²nū²la² ā³ka³ti³wxe³ya³sain¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²na²hē³la². 37 Nxa²ha¹te¹ i³sa²yxaui³xi²nū²la² Pau²lah³la² kāin² i³nān³kxin²tain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ ha³la³ti³ain¹nū²la² i³yxo²sai¹la³kxin²tain¹na²hē³la². Ai¹nha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ a³li³si¹hain¹jau³su² i³ye³kxin¹na²hē³la². 38 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² ā³wa³li²nxa³jau³su² i³hen³txi³ha²kxai³ i³āin²ta³kxin²tain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² na³vi²o²tē³na² sxa³je³na² ā³si³tē³kxi²sain¹sīn¹nū²la² i³sā³sain¹sīn¹nxa²ha¹te¹ ai³ya³sain¹na²hē³la².

21

Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³jau³su²

1 Ai³ya³sain¹nū²la² i³ye³na² yxo²ha³ti³lhi³ya³sain¹ka³tu³ Kos²thi³na² ā³yatitā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Ā³yatitā³wi¹ha³sain¹nū²la² ka³nxa³ha²ta³nūn³tāu³a² a³li³ya³sain¹nū²la² Ro²tes³thi³na² ā³yatitā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Ā³yatitā³wi¹ha³sain¹nū²la² hā²wxān³txa³ Pa²ta³ra³thi³na² ā³yatitā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². 2 Nxe³ya³sain¹tāu³a² na³vi²o²tē³na² Fe³ni²si²a²ko³xa² ai³tē³na² i³ha³ja³sai¹nha²kxai³ ā³we¹ti¹sxā³ ai³ya³sain¹na²hē³la². 3 Ai³ya³sain¹nū²la² Syi²pri²ko³xa² ten³sa²tā³sxā³ i³nha¹yu²hē³la². Nha¹tāu³a² a²wi¹tāu³a² yxo²wa³ti³kxi²sxā³ ai³ya³sain¹na²hē³la². Ti²ro³thi³na² Si²ri³a³ko³xan¹thi³na² ā³we¹ti¹yha³sain¹na²hē³la². Ā³we¹ti¹yha³sain¹ka³tu³ a²yen³kxa² wxa²sa²nū¹nyha¹sain¹ti³kxai³lu² tē¹nai²li² ā³sxā³ a³li³ya³sain¹na²hē³la². 4 Nxe³ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² i³ha¹txi²nyha¹sai¹nha²kxai³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau³a³lan²ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² i³yau¹ū³tin³tain¹nū²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la² i³hen³txain¹te³nah¹lx¹:

— Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³nh¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³ti³nxain¹sī¹nha³tai¹. Ain¹jau³su² yxo²i²tū³ka³txa² sa²kxai³lu² si²waun²ta³kxain¹sxā³ ai³si¹hai¹nxa³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxin¹na²hē³la². 5 Nxain¹kxan²ti³ ye³jen¹nūn³tāu³a² a³li³ya³sai¹nha²kxai³ tū¹ka³txai²na² whāi²na¹ in³txa² txu¹ha² wē³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹ ā³si³tē³kxi²sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³sxā³ i³ye³na² yxo²ka³teh³nāu³a² ā³yit¹ta³xai³sxā³ ā³ka³ti³lhu³ta³kxa² ā³wxe²xai³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxa³sain¹na²hē³la². 6 i³ye³li²ta³lun²nū²la² na³vi²o²tē³na² ā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²lē² i³ha¹txi¹yha¹sain¹tū³ka³txai²li² wa³lain¹na²hē³la².

7 Wā³lxain¹nxa²ha¹te¹ Ti²ro³thi³na² ā³sxā³ a³li³ya³sain¹na²hē³la². Ā³sxā³ a³li³ya³sain¹nū²la² To³le³mai²ta³thi³na² ā³yatit¹yha³sain¹na²hē³la². Ā³ya¹ti¹yha³sain¹nū²la² ye³ka³na³ka³nat³sxā³ a³lan²ni³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² i³ha¹txi²ya³sain¹sxā³ i³ye³ya³sain¹na²hē³la². 8 Nxe³nū²la² a³lan²ni²tāu³a² ā³sxā³ a³li³xi²nyha¹sain¹na²hē³la². Nxe³nyha¹sain¹nū²la² Se²sa³re²a²thi³na² ā³we¹ti¹yha³sain¹na²hē³la². Ā³we¹ti¹yha³sain¹nū²la² Fi³li²pah³lai²na² sxi²ha² yxau³ya³sain¹na²hē³la². A²nxe³jah¹lai²li² kxā³nhxi¹nai²tā² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³hi¹nai³tā² a³pos²to³lo² nū³ka³txa² i³sxā³ sa²so¹ain¹jah³lo²su² tai²ti²tu³wa². Nxe³jah³lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³na²hē³la². 9 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha¹li¹ ha¹li¹ a²ka³he³nāu³xa² yū³ta¹ in³txa² yū²nxa³ta¹ka³lxu²nāu³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹na²hē³la². 10 Nxain¹nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nāu³a² A²ka³bo³jah³la² Ju³te²a²ko³xan¹jah³la² wxā²na²hē³la². A²nxe³jah³la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah³lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³na²hē³la². 11 Jā¹nle³sxā³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i³ha¹txi²nyha¹nha²hē³la². I³ha¹txi²nyha¹nhū²la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²si³i¹nha²ka³lo³a² sa²so¹kxi²nyha¹sxā³ sa²hxi²tai³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³ sa²yu²tai³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³ nxe³nyha¹nha²hē³la². Nxe³sxā³ i³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lx¹:

— Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³ye³kxi²sa²te³nah¹lx¹: “Ju³te²a²nāu³xa² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau²xai³te²a² hi²sen³su² sa²si³i¹nha²ka³lo³ai²na² a²wa³kxēn³sin¹te² i³nxai²na² sa²so¹nxain¹sxā³ sa²tai³kxi²nxain¹tu¹wi¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² nū³ka³txi³su² a²hxi²ka² ū³hū¹nxain¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xa² i³ye³kxi²sa³na²li¹. A²ka³bo³jah³la² nxe³nyha¹nha²hē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² sa²kxai³lu² Se²sa³re²a²thi³na² yxau²xai³tū³ka³txa² ain³kxi² txa²wā¹kxi²na²xai²na² ain³kxi² nxe³sīn¹sxā³ Pau²lah³lo²nu¹ta² i³ye³kxi²sa³na²te³nah¹lx¹:

— Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³sīn¹txa³hē³li¹. Nxe³sī¹na¹hē³la². 13 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— i³nān³yah³li³xi³txa³hē³li¹. I³āin²ta³lx³sah¹lx¹nha³tai¹. Yuh³lx³ti³hex¹sa²nxa³nhai¹. Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³la² a²sa²wit³sa¹ha²kxai³ su²lhā³sain¹kxan²ti³ yuh³lxain¹nxa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxa¹sah¹lx³hē³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sīn¹na²hē³la².

14 Nxe³ju³kxai³lu² hxi²kan¹txi³ i³wa²li²xi²sī¹nxa³ha²kxai³ hāi¹nxā¹sī¹na¹hē³la². Nxe³sxā³ i³ye³kxi²sī¹na²te³nah¹lx¹:

— wi¹lhīn¹na³li¹. Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² sa²yo²wet¹isīn¹kī³tu¹wi¹. Nxe³sī¹na¹hē³la².

15 Nxe³nū²la² yen³kxa² tē³sxā³ ai³nha¹kxa² wxa²hau³kot³so³ai³nha¹ka³ty³ ā³sxā³ a³li³ya³sain¹na²hē³la². 16 Ā³sxā³ a³li³ya³sain¹tāu³a² txa²wā¹tā³nāu³xa² Se²sa³re²a²thi³nān¹tū³kā³txa² ā³si³tē³kxi²yah³lxi³sain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Ā³wi¹ha³sain¹nū²la² Me³na³sō²ah³la² sxi²ha² Se²sa³re²a²thi³na² yxau²xai³lhxa²na²hē³la². A²nxe³jah¹la² sxi²ha² ā³wi¹yha³sain¹na²hē³la². A²nxe³sxā³ Me³na³sō²ah³lai²li² kxā³nhxi¹nai³tā² Syi²pri²ko³xa² yxau²xai³lhi¹nai³tā² a²wi¹lhi¹na² yxo²ta¹hē¹la².

Pau²lah³lai²na² Ti³a²kah³lai²na² e³kxi²nyhu¹jau³su²

17 Jā¹nxe³ya³sain¹ju³kxai³lu² txa²wā¹wā³tā³nāu³xa² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³la³ya³ti²nyhu¹sxā³ i²ka³lih³ya³sa³sīn¹na²hē³la². 18 Nxe³ya³sa³sīn¹nū²la² hā²wxān³txa³ ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Ti³a²kah³la² i³ye³kxi²te³lhxā³ ai³ya³sa³sīn¹na²hē³la². Nxe³ya³sa³sīn¹tāu³a² a²hxi¹kan²ta² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wān³txa² yxo²jah¹la²nāu³xa² ā³yā³sa³kxi³nū²kxain¹na²hē³la². 19 Nxain¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka¹txai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te² nū³kā³txa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ā² ān³si³wxe³ai¹nhī¹na²ta²nān¹jau³xa² i³hen³txi³nyhain¹na²hē³la². 20 Nxa²ha¹te¹ nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹nū²la² ka³lih³kxi²la²nha² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē³la². Nxain¹ka³ty³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai². Ain³kxi²sa³sīn¹hē³li¹. Nxe³ju³ta¹li² i²txa²sīn¹hē³li¹. Ti¹ai²li² Ju³te²a²nāu³xa² ka³lxa²txi³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ā²ain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²wetain¹na³li¹. 21 Nxai¹nha²kxai³ ki³han³jau³xa² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³lai²na² hi²sen³su² Ju³te²a² nū³kā³txa² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²a² yxau²ain¹ko³xa² yxau²kxi²nyhain¹tū³kā³txa² Pau²lah³la² kwa³na³ain¹nū²hē³li¹. Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² sa²yo²ā²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹nū²hē³li¹. A²wē³ha³lxa² a²kī³wā¹la² ū³sa³si³tū³ko¹kxā³āi³hain¹ju³ta² hāi¹nxa³si¹hain¹ju³ta² wān³txa² kwa³na³ai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txa² o²la³kxi²hxai¹ju³ta¹tā² a²yo²ha³kxa¹ hāi¹nxa³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹nha²kxai³ nxain¹nū²hē³li¹. Nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ki³han³nain¹nū²hē³li¹.

22 Jā¹nxai¹nha²kxai³ wxān¹jau³xa² ain³kxi¹nxain¹tu¹wi¹. 23 Nxain¹kxai²nān²tu³ nxe³sē¹li¹. In³txi³nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³sxā³ kxā³nhxi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxain¹na²hē³li¹, we¹tain¹ju³ta¹nū³a²su¹. Hī¹na² e³kxain¹jau³xai³tā² we¹ta³lu²nain¹tu¹wi¹.

24 Nxai¹nha²kxai³ ā³si³tē³kxi²txai¹nhē³li¹. Nīn¹kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²we¹txa²sā²nhē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ā³nhan³ka²ti³ye²yah³lxi¹tu¹wi¹. Sa²yo²we¹ta³lu²nyah³lxi¹n³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² i²li³te²a² wā³kon³kxai²nān²tu³ so¹sxā³ ū³yho³hi¹txai¹nhē³li¹. Nxe²ta³lu²nīn¹kxai²nān²tu³ ū³nhe³ko¹la³kxin²tain¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxi¹te²ka³kxa¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ o²la³kxin¹ju³ta¹tā² i²ki³ha¹kxain¹jau³xa² a³la³kxain¹tu¹wi¹. Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² sa²yo²we¹tin¹ju³ta² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² ah³li² i³ye³a³wi¹.

25 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nū³kā³txa² yxo²te²a² ū³wha²li¹lhi¹na¹hē³li¹. Nxe³sī¹na¹te³nah¹lxi¹: “Jau³xai²na² so¹lxi³ sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹li¹. Yain³txa² ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² sa²nū¹tain¹kxai²nān²tu³ i³yain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ka³yuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² i³na²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²ti³ho³nxa³te² wā²nhi²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xa² in³txi³su² tā³nxā² a²nū²a² ā³xa² sxe³xa³ka³lxi³su² tā³nxā² yxo²kwain³nha²sxā³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹li¹.” Nxe³ain¹sī¹na¹hē³li¹. Ti³a²kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nāu³xa²li² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ka³nxa³ha²ta³a² Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²we¹ta³lu²ju³ta¹nū³su² ā³nhan³ka²ti³nha²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³lu²nān²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹te³lhxā³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ā³nhan³ka²ti³nha²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³lu²ka³ty³ ka³yuh³xa² ū³hū¹ain¹kxe³nū³a² sa²yo²we¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² i³sxā³ ū³tī¹kxain¹jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹a³lan²tāu³a² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² sa²yo²we¹ta³lu²te³lhxā³ nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ yxau²ain¹tū³kxai³lu² Ju³te²a²nāu³xai³tā² A²si³a³ko³xa² wxā³ain¹tū³kā³txai³tā² hi²sen³su² Pau²lah³la² i²ain¹ka³ty³ i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 28 I²sxā³ i³sxā³ i³kaix¹tain¹te³nah¹lxi¹:

— I³sa³e² nū³kā³txā³. Ain³kxi¹sah¹lxi³hē¹le¹. Ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³hē¹le¹. Jah¹lai²li² wān³txa² ko³nxe³jau³xa² i³tih³nxai¹nīn²ta²we¹. I³sa³e² nū³kā³txa² ko³te³kxi²ha²kxai³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² ko³te³kxi²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ko³te³kxi²ha²kxai³ nxain¹kxa²yu³su² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²a² in³txa² sa²so¹ka³ty³ thī¹nai²na² tē³sxā³ ā³wi¹ha²kxai³ ā³kho³txain¹nīn²ta²we¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Ain¹ta¹ wān³txai²li² wain³ta¹hxai²nxa³hē¹la². A³lan²ta³tā² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² Tro³fi²mah³lai²na² E³fe³so³thi³nān³jah¹la² nxe³sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³ya³ju³ta² i²ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹yah³lxa²na³na¹. Nxain¹ju³su² nxain¹ta¹ hai³txi³ ā³wi¹yahain¹ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Pau²lah³lo²nu¹ta²na² so¹lxi³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la², 30 Nxain¹ju³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la² kū³we²ki²la² ā³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ ā³ya³nū²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³ya³nū²kxain¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta² hxi²kxūn³txi³ sa²so¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²sai²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²sai²ā³hī¹na¹ sa²yxo²tī¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 31 Nxain¹ju³kxai³la¹ su²lhā³te³lhxā³ nxe²xai³ai¹nha²kxai³ so³ta²to² nū³ka³txi³su² te²a² hxi²kan¹jah¹lu¹ta²na² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la². I³hen³txain¹te³nah¹lxi¹: — Je³ru³sa³lē² tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ he¹li²nyhain¹nīn²ta¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la². 32 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ju¹tu¹ta²na² a²sa³wi³ha³lxa² wa³su³txi³ tē³sxā³ tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a²nū³xā² i²ain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹ta²li² su²lhā³te³lhxā³ ain¹ta¹ wxā³ye²nyhai¹nha²kxai³ hāi¹nxa¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 33 Nxain¹nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo¹ta² hi²sen³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ū³tū¹kxi²si¹jau³su² sa²no²te³lhxā³ ā³sa²so¹na²hxai²hē¹la². Ā³sa²so¹nū²la² kwa³thi³līh³na² tīh³no²ha¹li¹ sa²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Sa²ta³kxi²nū²la² i³wā³txi³te³nah¹lxi¹: — Jah¹lai²li² ih¹jah¹lo²tan³te²la¹xā³? Ih¹nxe³ka²yan³ti³ta³ he¹kxain¹si²lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 34 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nū³xā² i³ye³ye³li³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ain³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta² ā³wih¹si¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la². 35 Nxa²ha¹te¹ es³ka²ta²ka³txa² ka³la³te³lhxā³ ain¹ta¹ a²nū²a² nū³ka³txa² ān³sa²ta³ti³hexi²ye²yai¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ su²lhā³ti³ten³khaix¹ye²yhai¹nha²kxai³ ā³nxi²ka¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³ sa²ye²ta³wxē³kxi²so¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 36 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nū³xā² i³kaix¹te³nah¹lxi¹: — Su²lhā³txa²si¹nhē³le¹. Su²lhā³txa²si¹nhē³le¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² a²yxo²wān³txa²i³wa³lxīn³nha²ju³su²

37 Nxa²ha¹te¹ sxih²yxo²a² ā³wih¹te³lhxā³ tāu³a² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹, so³ta²to² hxi²kan¹ta² i³wā³txi³te³nah¹lxi¹: — i³ye³kxi¹nxa²ha³la²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹ta² wān³txi³kxai³lu¹: — Kre³ka² wān³txa² wxāin²txi³ e³in¹te²la¹xā³? 38 E³ji²jah³lo²sxan³ji¹wi¹? Ha³la³je¹nhi¹na³i²tā² E³ji²jah³lai¹tā² a²nū²a²nū³xā² ka³lxa¹te²a² 4.000 nxe³tū³ka³txa² ā³sa²so¹sxā³ kāin² ko³nxe³ti³ kāi³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ā³nhe¹kxi²nyhain¹nū²la² ha³lo²a² sxi²ha² yū²nxa³ko³xā² ā³sa²so¹sxā³ ai³nyhain¹nū²hē³li¹. A²nxe³jah¹lo²sxan³te²la¹xā³? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 39 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹: — Txa²na² sa²kxai³lu² Ju³te²ah³lo²sa¹wi¹. Tar²so³thi³na² Si³li²si²a²ko³xan¹thi³na² txon¹jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³thi³na² nēn³kāin²khaix¹te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²nū³xai²li² i³ye³kxi²ti³ten³sa³nhai¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 40 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo¹nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹: — i³ye³kxi²txai¹nu¹li¹. Nxe³ai¹nha²kxai³ es³ka²ta²ka³txa² i³sa²yxa³nū²la² i³ka³nahx²si¹jau³su² wxa²ye³wxāix³sa²kxai³ i³ka³nah²xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² E³bre²ah³la² wān³txa² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22

1 i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wā³tā³nū³sxu² txa²wi³na²nū³su² yah³lxi¹lxi¹. Nxa¹ju³ta²li² i³ya¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²li² E³bre²ah³la² wān³txa² ain³kxain¹nū²la² ka³nah²xain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Nxe³nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹: — Txa²li² Ju³te²a² nū³ka³txi³sa¹wi¹. Tar²so³thi³na² Si²ri³a³ko³xan¹thi³na² txon¹jah¹lo²sa¹wi¹. Txo¹na¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³na¹nū²la² Ka³ma³li³e²lah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³su² txa²wā¹si³yah³la²nū³xu¹ta²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ i³ya¹ū³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³lo³jah³lxi¹ka³tu³ sa²yxo²we¹jah³lxi¹ka² ya¹xl¹ah¹lo²sa¹wi¹. 4 Nxa¹ha²kxai³ a²nū²ai²li² Je³su²jah³lai¹tā² wān³txa² ān³si²kxi²te²a² i³hat¹txai¹na¹hē³li¹. A²nxe³tū³ka³txa² in³txi³su² tū³nxa² txu¹su² tū³nxa² nxe³txan²ti³ khāuh³lxa³txain¹tu³ha¹hē³li¹. Nū³kxūn³txi³ sa²so¹ain¹sā²na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ū³tū¹kxi²ta³nxa² su²lhā³ta³nxa² nxai¹na¹hē³li¹. 5 Nxe³na¹ju³ta² Sū²na² sxi²ha² wā²nxīn¹ta² si³yxa³juh¹la² i²sai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nū³xā² i²sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹na²hē³li¹. Kāi³ai¹ju³su² tū³ka³txi³txai¹nhē³li¹. Ki³han³txa²nān³klih³ nxe³nx2ta¹nhai¹. Jā¹nxain¹ju³kxai³lu² ha³te³h³nxā³nxa² ū³wha²li¹lain¹te³nah¹lxi¹: “Ta³mas²ko²thi³na² ā³nxain¹kxai²nān²tu³ wxa²nū³ka³txa² Je³su²jah³lai¹na² wān³txa² yxo²ai²ain¹te²na² i³ha¹txin¹kxai²nān²tu³ sa²so¹ai¹nīn¹ka³tu³ Je³ru³sa³lē²thi³na² ū³tū¹kxi²txai¹nhē³li¹. Nxēn¹ka³tu³ khāuh³lxa³txi³txai¹nhē³li¹.” Nxe³ja³txu³wha¹li¹txā³nxai²li² ū³hū¹sai¹nha²kxai³ ai³na¹hē³li¹.

Pau²lah³la² yxo²ā²si³wxe³ju³xai³tā²i³hen³txain¹ju³su²

6 Ai³na¹tj³kxai³lu² Ta³mas²ko²thi³na² yau³so³na¹hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ ne³ka³ka³tāu³a² oh³xa²wa³su²txi³ ha²tet¹sa²kxai³ hxi²kan¹txi³ i³sa²nxū³nxaxa³hē³li¹. 7 Nxa¹tāu³a² ā³ya³hi²na¹tāu³a²wān³txai²li² ain³kxi²na¹te³nah¹lxī¹: “Sau²lah³lāi³. Sau²lah³lāi³. Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³khāuh³lxa³txi³san¹thi²lxī¹?” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

8 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²na¹te³nah¹lxī¹: “Īh¹jah¹lo²ta³nhñ¹ji¹wi¹?” Nxe³ai¹na¹hē³li¹. Nxa²ha¹te¹: “Je³su²jah³la² Na³sa³re²thi³na² yxau³kxi²na¹jah¹lai¹ta²lxī³na¹wi¹. Ye³khāuh³lxa³ti³san¹kxah³lo²sa¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

9 Nxe³jau³xai²na² txai²na² so¹lxī³ ain³kxai¹na¹hē³li¹. Txa²sa³wi³ha³lxai²na² ha³lo²a²ha³tet¹lu³ta² so¹lxī³ i²ain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ wān³txi³khai³la³ ain³kxai¹nxa³hē³li¹. 10 Nxe³sā³i³wa²lū³xi²na¹te³nah¹lxī¹: “Īh¹nxe³ju³ta² kāi³te³la¹ji¹wi¹?” Nxe³na¹hē³li¹. Nxe³ha²kxai³: “i³sa²yxau³txu¹li¹. Ta³mas²ko²thi³na² ā³wih¹txu¹li¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²kwa³na¹nxa²ju³ta²i³hen³txi³nxaxa³tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

11 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² kāin² ha³te¹tha²kxai³ ye³ka²tū³ta³kxi²sa³hē³li¹. Nxe³ha²kxai³txa²sa³wi³ha³lxaxa² hxi²k³isa³nū²la² sxi²je³na² tē³sxā³ ā³nxai³sa²na²hē³li¹. 12 Nxe³nxa²ha¹te¹sxi²je³na² A³na³ni²ah³la² yxau³hxai²na²hē³li¹. A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² wān³txu¹txai²na²yxō²ha³kxai¹ sa²yo²wet¹hxai²na²hē³li¹. Nxe³ka²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txa² yxō²ha³kxai¹wi¹le³kxi²nyhain¹na²hē³li¹. 13 A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ ā³wih²xa² wxā³sxā³ i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxī¹: “Sau²lah³lāi³. Txa²wā¹tā³si¹lxī¹. Hī¹na² wi¹li²nhān¹tu¹wi¹.” Nxe³sai¹nhī¹na¹ye³wē²nxī²sa³hē³li¹.

14 Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxī¹: “Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³jah¹lo²nu¹ta¹na² txa²si³yah³la²nū³su²ta¹na² sa²yo²wē¹tain¹kxah³la²Si³yxau³jah¹lo²nu¹ta¹na² te²hi²sen³su² i²sxā³ sa²so¹nxain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²wān³txai²li²a²ten³jau³xai²na² a³la³kxi²ti³hi¹txa²tu¹wi¹. A³la³kxi²ti³hi¹txa²sān²kxa²yu³su² Je³su²jah³la²Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³jah¹la² i²in¹ju³tain²txi³ a²wān³txa² ain³kxin¹ju³tain²txi³ nxēn¹tu¹wi¹. 15 Nxē¹nhax²kxai³ ju¹ta¹li² i²in¹ju³ta¹na¹ e³kxi²nxa²jau³xai²na¹ a²nū²a² yxō²ha³kxai¹i³ye³kxi²txai¹nñ¹tu¹wi¹. 16 Nxē¹jut³su² ha²ya³kxa² wah³nxe³sē¹li¹. i³sa²yxau³sē¹li¹. i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nxa²sih¹nxa²jau³su² i³ye³kxi²txai¹nhē³li¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³Je³su²jah³la² wān³txa² yxō²i²n¹kxai²nān²tu³ wxa²kō³nxe³nxa²ju³ta² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu²nxe³wā²na³kxi¹nxa²tu¹wi¹.” A³na³ni²ah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sain¹na²hē³li¹.

Pau²lah³la² e³kxi²ju³tan¹te²kxa³q³la²yau³su²

17 Nxa¹nū²la² hā²wxān³txa³ Je³ru³sa³iē²thi³na² ā³wa³li²na¹hē³li¹. Ā³wa³li²na¹tāu³a²Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ i³ye³kxi²na¹tāu³a² hxi²sxā³nho³tē³x³jut³sū³ju³ta² i²a¹hē³li¹. 18 i²a¹ju³ta²sa¹ Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxī¹: “Je³ru³sa³iē²thi³nān¹ta²nū³ka³txa² wxa²wān³txa² i³ye³kxi²kan¹nñ¹ju³xa² sa²yo²ā³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³wa³su²txi³a³li³xi¹sē¹li¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

19 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹lxī¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. A²nū²a² yxō²ha³kxai¹o²la³kxi²na¹ju³ta¹tā² e³lxah¹ i²sai¹nhxai²na²hē³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thi³na²ā³wih¹sa²the³tū²la² wxa²sa³wi³ha³lxaxa² yxō²i²nxain¹te²a² sa²so¹sxā³ ū³tū¹kxi²ta³nxax² i³wai¹ta³nxax²nxe³nhxai²na¹hē³li¹. Ju³ta² yxō²ha³kxai¹ e³lxah¹ i²sai¹nhxai²na²hē³li¹. 20 Nxe³ain¹kxa²yu³su²Es³te³vāu²ah³la² wxa²sa³wi³sai³tā² su²lhā³ai¹nhī¹nai¹tā² i²nūn¹na¹hē³li¹. Wi¹na³li¹. Ai¹na¹jau³su² ai¹na¹hē³li¹. Nxa¹ha²kxai³ su²lhā³ain¹ta³nū³ka³txai²na² hxi²ki²te²na² sa²kxai³a²wā²la² sa²hau³kō³kxain¹to³ha¹hē³li¹.” Nxe³na¹hē³li¹.

21 Nxa²ha¹te¹ Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Ai³txa²sā²nū¹li¹. Nxē¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² u²kō³xai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nān¹ta³kō³xai²na²i³sa²si¹hā³nxa²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhi¹na² wi¹lain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa³te²nān¹ta³kō³xa² i³sa²si¹hā³si¹jau³su² jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹tāu³hjt³txain¹sxā³ i³kaix¹tain¹te³nah¹lxī¹:

— Pau²lah³lai²li² su²lhā³txa²si¹nhē³le¹. i³la³thi³ti³hex¹si¹nxa³we¹. Ka³ten³su² yxau³xai³ju³ta²ten³ti³hex¹sa²si¹nxa³nha²we¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ i³an³ta³kxi²khaix¹lai¹nhax²kxai³ kāin² i³wxan¹tai¹nhax²kxai³ wā²la²ka³lo³a²hxi²tē³nha²sxā³ i³txu³kxin²tai¹nhax²kxai³ kīh³nū³xa² wxa²xuh³sa²ka²la¹lhin³tai¹nhax²kxai³yxain¹ta¹hxai²hē¹la², kāin² i³an³ta³kxin²tain¹sa³ka². 24 Ain¹nxa²ha¹te¹ so³ta²to²a²hxi²kan¹jah³lu²ta²kxai³lu² ju¹ta¹na² i²ain¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxaxa² i³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Pau²lah³lai²li² sa²wi¹jah¹lxī³hē¹li¹, sxi²hē¹nai²na²su¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ tū¹kā³txai²na²i³an³ta³kxain¹ju³ta² si³yxau³tāu³a² a³ya³ti²kī³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ye³ka³lxaxa² nū³kxūn³txi³i³ta³lo³wai¹txai¹yah³lxī³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 25 Nxa²ha¹te¹ sa²ta¹kxain¹tāu³a²Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i³ye³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Txi²li² Ro³ma²no² nū³ka³jxah¹lo²sa¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ i³ta³lo³wai¹lah¹lxin¹ju³ta²wain³ji¹wi¹? Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai¹na² yen³nāu³a² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²sai¹nxa²ta¹tu³wi¹.

Nxe³sai¹nxa³ha²kxai³ txa²wān³txa² ya²lan³tu³tā³nxa² ki³han³tu³tā³nxa²
ā³ne³wxe³yah²lxan³tai²ti²tu³wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

²⁶ Nxa²ha¹te¹ sa²tai³kxi²tū³kā³txa² ain³kxi²nū²la² a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na²
i³hen³txain¹nxa²ha¹te¹:

— Jah¹lai²li² Ro³ma²no² nū³kā³jxah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹li²jah³li³sā²nhē³li¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

²⁷ Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
i³wā³txi³te³nah¹li¹:

— Ro³ma²no² nū³kā³txi³sin¹jau³xai²li² ya²la³tu³tin¹te²la¹xā³? Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ya²la³lyau³xai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

²⁸ Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² a²kxā³nxa¹ ū³yho³hi²txā³nxa² kāin² ū³yho³hi²hain¹sā²na¹ka³tu³ Ro³ma²no²
nū³kā³txi³su² we¹na¹hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Txai²li² Ro³ma²no² nū³kā³txi³su² sxā³ txon¹te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

²⁹ Nxe³ju³tan¹te²kxā³ya³llhu² yxo²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²hxi²kan¹jah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ yūh³li³ha²kxai³ ū³tū¹kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la², Ro³ma²no² nū³kā³txi³su²
ha²kxai³la².

Hxi²kan¹ta² ā³nū²kxi²tū³kā³txa² i³wā³tain¹jau³su²

³⁰ Nxa²ha¹te¹:

— Ju¹tai²li² wain³txi³ ā³ne³wxe³ti³ten³sa³nha²klih³. Nxe³jau³su²ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
sa²ta³lā³kxi²sān²nū²la² hā²wxān³txa³ wā³nxīn¹ta² si³yxau³te²nāū³xa² i³kai¹tha²kxai³
Ju³te²a² hxi²kan¹ta² ā³nū²kxi²te²nāū³xa² i³kai¹tha²kxai³ nxe³tū¹kā³txai²na² a²yen³nāū³a²
Pau²lah³lo²nu¹tai²na² sa²so³sxā³ ūh³wxe³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

23

¹ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² hxi²kan¹txa² ā³nū²kxi²te²nāū³xa²
ten³sa²tā³lā³kxi²nha²sxā³ i³sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Nxe³jah³li³wxi¹. Txa²wā³tā³nāū³syah¹li¹li¹. Ain³kxi²sah¹li³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na²
yen³nāū³a² yxau²xai³la¹ju³ta² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nha²ti³he¹nxēn²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

² Nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah¹la² A³na³ni²ah³lo²su² jah¹lan²tu³ a²sa³wi³ha³lxa²
ka³lu³sa³ yxau³ain¹te²na² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lai²li² wxa²yxo²su²jah¹li³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². ³ Nxa²ha¹te¹
Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² wi¹lhin¹ki³lxo³nxi¹li¹. Yxān¹ta¹ kō³nxe³thi¹ni¹li¹. i³yī¹li²san¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.
Txa²wā¹yah³la²nāū³xai³tā² wān³txa² wet¹txa³li¹. Wxa²yxo²su²lha²si¹hai¹nīn¹jau³su²
kwa²na³ai¹ni¹li¹. Jau¹xai²na² wai³nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
wxa²yxo²su²nxa²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁴ Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nū²la² in³txi³nāū³xa² ten³sa²tā³a² yxau³ain¹te²na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³kxa² so¹jah¹lo²su² te²jai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³ha²kxai³ kō³ti³hen³tai¹nīn¹jau³xa² wai³nxa³wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā³tā³nāū³xāi³. Ju¹tai²na² wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² ju¹ta³lā³ kō³nha²nxa³hē¹li¹.
Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na² sa²yxo²we¹te²sa¹wi¹. A²nxe³jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹li¹:
“Wxa²hxi²kan¹jah¹la² kō³te³kxi²txa³hē¹li¹.” Nxe³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²ā³ajū³ta²
ten³sa²nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁶⁻⁸ Nxa²ha¹te¹ Ju¹te²a² a²hxi²kan¹ta² nū³kā³txi³nāū³xa² a²wā³kxi³kxai³lu² sa³tu³se²a²
nū³kā³txi³su² ha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³kā³txi³su² ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la².
Jā¹nxe³ju³kxai³lu² sa³tu³se²a² nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ya³lu²khai¹xte²a² ka³ten³su²
i³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² yxo²i²xa³ha²kxai³ a²nū²a² yāu³ka³txa² yū³ju³ta² yxo²i²xa³ha²kxai³
oh³xan¹jah¹la² yū³ju³ta² yxo²i²na³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ta¹ fa³ri³se²a²
nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ju¹ta² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ta³lu²nain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu²
Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ju¹tai²na² a³lā³kxi²nū²la² i³kai¹xte³nah¹li¹:

— Nxe³jah³li³sa¹li¹. Txa²wa³tā³nāū³syah¹li¹li¹. Txai²na² sa²kxai³lu² fa³ri³se²ah³lo²sa¹wi¹.
Txa²wā³na² fa³ri³se²a²lo²su² te²ju¹hē³li¹. Nxe³na¹jut³su² a²nū²a² ya³lu²khai¹xkai²nān²ti²
ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yxo²i²a¹ha²kxai³ ya³nān³ta³ki¹la²sxā³ wah³nxe³na¹ha²kxai³
nxe³na¹ju³ta² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²sah¹li¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na²
ain³kxain¹nū²la² ā³nhai²ta³li³ka³tu³ fa³ri³se²a² nū³kā³txu¹tai²na² sa³tu³se²a² nū³kā³txu¹tai²na²
yxo²xū³txi³ i³ye³yi²lho¹kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ⁹ Nyhai¹nha²kxai³ fa³ri³se²a²

jah³la²nāu³xu¹ta²na² a²nū²a² wha²li¹txā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² yxo²xūn³txi³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah³lai²li² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta³la³ yū²yai¹nxa³nū²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ a²yāu³ka³txa² tā³nxa² oh³xan¹jah¹lai²la³ tā³nxa² i³ye³kxi³hī³te²la¹ku² nxe³nū¹hain¹ki³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxai¹jah¹lxi³sā²lxi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Ain¹tah¹lxa¹ ha²ya³kxa² i³kwai²ta³lxi³ti³he¹xai¹nxa³ha²kxai³ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lai²li² nū³ki³la³kxi² sa²sin³so¹ain¹kxai²nān²tu³ sa²ya²lu¹tain¹te³lin¹ji²? Nxe³jau³su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ sa²so¹xi²si¹nyhain¹jau³su² so³ta²to² a²sa³wi³ha³lxi³nu¹ta²na² sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxai¹nha²kxai³ tū¹kxi²thi³nai²li² sa²wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³ha²kxai³ ka³nxah³ton³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ā³tū³sā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai³. Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. I³ya³lo³ti²khai¹nxe³se¹li¹. Je³ru³sa³lē²thi³nāu³ai²na² txa²wān³txa² wain³txi³ i³hen³txai¹nū¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³kaix³ jā¹nxe³sā³ Ro²ma²thi³na² i³hen³txain¹nū³nū¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Pau²lah³la² hāi³a² he³son³kxi²sā³ su²lhā³te³lhā³ nxain¹jau³su²
12 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³ha²ta³a² Ju³te²a² in³txi³nāu³xa² ā³ki³nū²kxain¹sā³ hāi³a² i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² su²lhā³a³sah¹lxi³wxi¹. Yain³txa² ten³ni³lxa³ha²kxai³ i³na²kxi³jau³xa² ten³ni³lxa³ha²kxai³ nxe³ki³nhai¹. Su²lhā³sān²ki³kxi²nān²tu³ yain³ni² i³na² nxe³ki³tu¹wi¹. Nxain¹ta¹hxai²hē¹la². 13 A²nxe³tū³ka³txai²li² in³txa² ka³lxa¹txi³ 40 tā³nxa² 50 tā³nxa² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 14 Nxain¹nū²la² hāi³a² i³ye³li³ta² nū³ka³txai³tā² a²wān³txi³kxai³lu¹, Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² wā³nxin¹te² a²hxi²kan¹ti³nāu³xai¹na² Ju³te²a² a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² nxē³tain¹sā³ nxe²ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³sān²si¹lxi¹. Pau²lah³lai²na² su²lhā³nha¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²si¹nhai¹. Nxe³te³lhā³ yain³txa² ā³na¹nha¹hē³li¹. Su²lhā³sā²nha¹ka³tu³ yai³nxī²si¹na¹tu¹wi¹. 15 Nxe³nha¹ha²kxai³ wxāi¹nāu³ i³nxai²na² Ju³te²a² hxi²kan¹ta³nāu³xai²na² nxe³yah³lxin¹sā³ so³ta²to² a²hxi²kan¹ta² i³hen³txi³tain¹yah³lxi³si¹nhē¹li¹. Pau²lah³lai²li² tē³sā³ ā³ain¹si¹nha¹jau³su² i³hen³txi³tain¹yah³lxi³si¹nhē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ āh¹i³wā³txi³sain³ki³lxo³xain¹nha¹tu¹wi¹. Nxe³nha¹ka³tu³ a²ha²tīh³na¹ su²lhā³te³lhā³ ā³wah³nxe³nha¹tu¹wi¹. Hāi³a² i³ye³li³ta²nū³ka³txa² nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³la² a²ha³līn³ta³ka³lxa² a²ki³lha³lxa² nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² jau³jau¹xai¹na² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Pau²lah³lai²li² su²lhā³te³lhā³ nxain¹jau³su² ain³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ ū³tū¹kxa² ā³wxe³ain¹thi³na² ā³wih¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la². 17 I³hen³txi³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² sa²kxai³lu² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta² i³kaix¹so¹sā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wē³sai²li² tē³in¹ka³tu³ wxa²hxi²kan¹jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³se¹li¹. Wān³txi³khai¹su² yū²ain¹nha²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxai¹nha²kxai³ ūh³wxe³nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Pau²lah³la² ū³tū¹kin¹jah¹lai²li² i³kaix¹sain¹sā³ wē³sai²li² wxa²hxi²ka² ūh³wxe³kxi¹nxa²si¹sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²li¹. Wān³txi³khai¹xa² i³ye³kxi¹nx2ti³ten³na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ wē³sa² hxi²ki³sā³ tē³nū²la² nūh¹ i³wā³txi³te³nah¹lxi¹:
— Īh¹nxe³jau³tā³ i³ye³kxi²sa²ti³ten³nxa²ji¹wi¹? A²hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ i³wa²tū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ju³te²a² nū³ka³txa² e³kxi²nyhain¹na²hē³li¹. E³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹: “Ka³nxa³ha²ta²na² Pau²lah³lai²li² āh¹ i³wā³txi³te³lhā³ tē³sā³ wxā²si¹hain¹jau³su² sa²si¹hā³ki³tu¹wi¹. Wxā³kxai²nān²tu³ wain³txi³ ā³nxe³wxe³ki³lxo³te³lhā³ i³wā³txi³si¹na¹tu¹wi¹.” Nxe³jau³xai¹na² e³kxi²nyhain¹21 i³wā³txi³nx2tain¹tu¹wi¹. 21 Nxain¹ta¹ wē³tain¹txai²hē¹li¹. Nxe³sā³ in³txi³nāu³xa² ka³lxa¹txi³ 40 tā³nxa² 50 tā³nxa² hāi³a² wah³nxe³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³tū³ka³txai²li² yain³txa² ā³i² Īna¹kxi²jau³xa² ā³i² nxain¹na²hē³li¹. Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lai²li² su²lhā³ain¹sān²ka³tu³ i³yai³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ain¹jut3su² wxa²wān³txa² wē³ta¹nū¹nū³ai²na² wah³nxe³nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Jau³jau¹xai¹na² i³ye³kxi²san¹jau³xa² a²nū²a² i³hen³txain¹txa³hē¹li¹. Nxe³nū²la² wē³sai²li² a²hā³lo²nāu³a² i³si¹jau³su² i³sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la².

Fe²lis³jah³la² hxi²ka² ā³yā³yū¹nyhain¹jau³su²
23 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² in³txa²ha¹li¹ i³kaix¹sā³ i³sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:
— Nxe³jah³wxi¹. So³ta²to² nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ 200 nxe² wxa²hau³ko³ti² ka²va¹la² yau³kxi²tū³ka³txai²li² ka³lxa¹txi³ 70 nxe² wxa²hau³ko³ti² a²nū²a² ā³xa² nū³ka³txa² hi³ki²a³la² nū³khe¹txi³ o²la³kxain¹tū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ 200 nxe² wxa²hau³ko³ti² nxe³jah³hē¹li¹. Nxe³ya³hin¹kxai²nān²tu³ ka³nxah³ta² sa²ka²nū¹nū¹tāu³a² Se²sa³re²a²thi³na²

ã³nxaí³jah³lxi³hẽ¹li¹. 24 Pau²lah³lai²li² ka²va¹lai²na² sa²ka³ti³wxẽ³kxi²so¹sxã³
ã³nxaí³jah³lxi³hẽ¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Fe²lis³jah³la² Ju³te²a²ko³xa² a²wa³kxẽn³yah³la²
win¹ta² ù³hũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxe³nũ²la² ha³tẽh³nxã³nxa² ù³wha²li¹lhũ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
26 Ain¹te³nah¹lxí¹.

— Ko³ver³na³to² Fe²lis³jah³lãí³. Ju³te²a²ko³xa² wa³kxẽn³yah³lo²si¹lxí¹. Txai²li² Klau²ti³o³
Li²si³ah³lo²sa¹wi¹. Wa²su¹wa²su¹nin¹ta¹ji¹wi¹? Txai²li² wa²su¹wa²su¹na¹wi¹.

27 Hí¹na² a²nũ²a² i³sa²si¹hã³üh¹nxa²ha¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa²
ko³nxe³thin¹tũ³ka³txai²na² hxi²ka² sa²so¹na¹hẽ³li¹. Su²lhã³te³lhxã³ nxe³te²nũ³su² nũ³kxũn³sxã³
ã³nũ²kxain¹nũ²hẽ³li¹. Nxaí¹nha²kxai³jah¹lai²li² Ro³ma²no² jah¹lo²su² ha²kxai³txa²sa³wi³ha³lxa²
sa²si¹hã³a¹ha²kxai³ ã³non²ta³kxai¹na¹hẽ³li¹. 28 Ko³nxe³ti³hin¹ye¹nx2ti³ta²nũ²nhaí¹. Na¹jau³su²
na¹ka³tu³yau¹ù³nhi²yain¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³i³yi¹lain¹tai²lã¹na¹jau³su² Ju³te²a² hxi²kan¹txi³
nũ³ka³txa² hxi²ka² i³sa²si¹hã³ai¹na¹hẽ³li¹. 29 Nxe³nũ²la² ko³to²la³kxain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³
hxi²kan¹txi³ su²lhã³ain¹ta³nxa² ù³tũ¹kxain¹ta³nxa² ye²nxain¹nxa³lho³li¹. Nxe³yãn¹a¹ Ju³te²a²
wãn³txu¹tai²na² so¹lxí³ sa²yxo²ã³ye¹nx2tin²tai¹. 30 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² in²txi³nãu³xa²
su²lhã³ti³te³nain¹jau³su² hãí³a² wah³nxain¹jau³su² ain³kxi²nha¹ka³tu³ i³sa²si¹hã³üh¹nxa²ha¹wi¹.
Nxe³ha²kxai³ tũ¹ka³txai²li² ã³wxã³sxã³ i³hen³txi³nxa²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na¹hẽ³li¹.
Nxe³na¹jau³su² nxa¹wi¹. Ta³lun²na¹wi¹. Klau²ti³o³ Li²si³ah³li² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

31 Nxe³nũ²la² so³ta²to² nũ³ka³txa² wãn³txa² whãí²na¹ sa²yxo²we¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Ka³nxa³hi²tãu³a² ã³n³ti³pa²tri³te³thi³na² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ tẽ³sxã³ ã³nxaí³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
32 Ka³nxa³ha²ta³a² a²yu³kxa² ã³nxaí³ain¹ta³ nũ³ka³txa² ã³wa³la² i³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxaín¹tũ³kxai³lu² ka²va¹la² ã³nxaí³ain¹ta³ nũ³ka³txa² ã³nxaí³li²sxã³ ãh¹ yan¹nãu³a²
Se²sa³re²a²thi³na² ai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 33 Tẽ³sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² ha³tẽh³nxã³nxa²
Fe²lis³jah³lo²nu¹tai²na² hxi²ka² sa²nũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Te²yã¹nxũn³sxã³ Pau²lah³lai²li²
Fe²lis³jah³la² hxi²ka² ù³hũ¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 34 Ain¹nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lai²li²
ha³tẽh³nxã³nxa² i²sãn²nũ²la² i³wã³txi³te³nah¹lxí¹.

— Pau²lah³lãí³. Ih¹nxe³ta³ko³xa² yxau³te²sin¹ji¹wi¹? Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹tai²na²
i³wa²lũ³xi²te³nah¹lxí¹.

— Se³li²si²a²ko³xa² yxau³te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 35 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³
i³wa²lũ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Tũ¹ka³txai²li² ko³te³kxi²nxain¹tũ³ka³txai²li² ã³wxã³ai¹nhí¹na¹ wxa²wãn³txa²
ain³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxaín¹ka³tu³ E³ro²jah³la² sxi²ha² kãin²thi³na² ù³tũ¹kxi²si¹jau³su²
kwa³na³ta¹hxai²hẽ¹la².

24

Pau²lah³la² ko³nxe³ti³ kãí³jau³su² i³ki³ha¹kxain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tãu³a² A³na³ni²ah³la² Sũ³na² sxi²ha²
wã³nxin¹ta² si³yxau³jah¹la² wxã³ta²hxai²hẽ¹la². Wxã³ka³tu³ta¹ a²nũ²a²nãu³xa² i³hi²txa²
wxã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹txa² nũ³ka³txa² ã³wxã³ha²kxai³ Ter²tu³lo³jah³lai²na²
ha³tẽh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³sa²khaix¹nxe³jah¹la² kxeh³kon³kxi²nxa³jah¹la² ã³wxã³ha²kxai³
nxaín¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxaín¹ka³tu³ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ko³to²la³kxi²ki³lot3xain¹sxã³
i³ki³han³jau³su² e³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 2 Nxe³ha²kxai³la² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
i³kaix1so¹sãn²nũ²la² Ter²tu³lo³jah³la² ko³te³kxi² ã³si³wxẽ³te³nah¹lxí¹.

— Fe²lis³jah³lãí³. Txa²wã¹ha³lo²a² sa²hãu²not3ja³sa²si¹nhxai¹nhẽ³li¹. A²hoh³lxi³si¹nha²kxai³
wi¹lhau³kot3ja³sa²nhĩn¹tai²ti²tu³wi¹. 3 Nxe³ha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sa²nhĩn¹tai²ti²tu³wi¹.

Nxe³ha²kxai³ sa²nẽn¹kxi¹nx2nha¹wi¹. 4 Nxe³nha¹jut3su² wãn³txa² ain³kxi²sa¹nha²kxai³
hxi²tha³txa²ha¹kxa²yan³txi²su² nxe³nxa²ha¹nhaí¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³ a²lũ²te³nxa³lho³li¹.

Jũ¹nxa² so¹lxí³ ain³kxi²sẽ¹li¹. 5 Jah¹lai²li² ha³nxe³lxa³ti³ kãí³ũ¹nhẽ³lhxai²na²hẽ³li¹. Ju³te²a²
nũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ul²yxau³kkan²ti³ he¹li³si¹jau³su² kwa³na³hxai²na²hẽ³li¹.

Nxe³ha²kxai³ Na³sa³rẽ²na² nũ³ka³txa² a²hxi²kan¹jah³lai²ta¹wi¹. 6 Nxe³sãn²kxa²yu³su²
Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² ã³khot3wẽ³lãí³ ã³wi¹na²hẽ³li¹. Nxe³ha²kxai³ ù³tũ¹kxi²na²hẽ³li¹.

Txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na² wãn³txa² sa²yxo²wet1si¹ja³kxa³jau³su²: “Ko³nxe³thin¹ta³nxa²
wi¹lhin¹ta³nxa² a³ya³tẽ³xi²si¹na¹tũ¹xã¹.” Nxe³nha¹hẽ³li¹. 7 Nxe³ta¹ Li²si³o³ah³la²
so³ta²to² hxi²kan¹jah¹lan²tu³ ã³wxã³nũ²la² nũ³kxũn³txi³ sa²so¹kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³li¹.

8 Nxe³sain¹sĩn¹nũ²la² i³yau¹ù³nxa³sain¹jau³su² kwa³na³sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³jut3su²
wãn³txa² i³wã³txain¹sã²nĩn¹ka³tu³ i³yau¹ù³nxa³nxaín¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³ a³la³kxin¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe²e³nũ²la² Ju³te²a² nũ³ka³txu¹tai²na² i³ye³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:
— Wain³sĩn¹na³li¹. Wãn³txi³khai³xai²la¹wi¹. Nxaín¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxaín¹ta¹ kãin²
ki³ha³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Pau²lah³la² a²yxo²wãn³txa² i³wa³lxĩn³nha³jau³su²

10 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lũ³xi²si¹jau³su² Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wxa²ye³wxã³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fe²lis³jah³lã³i³. A²hoh³lxi³si¹lxi¹. A²nũ²a² wain³txi³ sa²hau³kot3sxai¹nhê³li¹. Nxe³na¹jut3su² ka³lih³kxi²la²nha² wain³txi³ i³yau¹tũ³nx2ta¹tu¹wi¹. 11 Jã¹nxa¹jut3su² a³lan²ti³hĩ¹nai³tã² ye³ 12 nxe² a³lan²ti³hĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²si¹jau³nũ³su² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wi¹ha¹hê³li¹. Nxe³na¹ju³ta² ya²lã³tu³na³na¹. Nxe²3sxã³ a²nũ²a²nãu³xa² i³wã³txi³txai¹nhê³li¹. 12 Jã¹nxe³na¹tãu³ai³tã² Txa²wã¹sũ³na²sxi²ha²ã³wi¹ha¹tãu³a²yo²xũn³txi³ i³ye³nxã³ha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² he¹li³si¹hain¹jau³su² kwa³na³nxã³ha²kxai³ nxe²nxã³hê³li¹. Ju³te²a² nũ³ka³txa² ã³nũ²kxi²thĩ³na² ta³nxã² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² whã²na¹ nxe²nxã³hê³li¹. 13 Nxe³kxã²yu³su² kō³nxẽ²ti³ ti³hit1sain¹jau³su² hxi³kan¹txi³ i³ye³yo²nũn¹nyhai¹nxã³lho³li¹. 14-16 Nxe³na¹ju³kxai³lu² tũ¹kã³txai²na² sa²kxai³lu² kō³te³kxi²sain¹tũ³ka³txai²nãn²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ũ³wha²li¹txã³nxã² ain³kxi² Sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txu¹tai²na² ũ³wha²li¹txã³nxã² ain³kxi² nxe³ai¹n³hxai²tai²tu³wi¹. Nxain¹sxã³ a²nũ²a² kō³nxẽ²thin¹te²sa²ta³nxã² wĩ¹hĩn¹te²sa² ta³nxã² nxe³te²a² yo²ha³kxi² ya¹lu²kxai²nãn²tu³ i³sa²yau³si¹jau³nũ³su² yo²te²ain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹ka³tu³ wah³nxe³kxain¹te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹kxã² yã¹n³xũn²te²sa¹wi¹. Jau¹xai²na² yo²ha³kxi² yo²te²nũn¹ai¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ txa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³sa²ta³nxã² a²nũ²a² i³sa²ta³nxã² nxe³sain¹sxã³ txa²ẽ¹nãu³ai²na² yã¹nxã²hxã³hã³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Nxe³na¹ka³tu³ Si³yau³ka³txai²na² wãn³txa² ã³si³tẽ³kxi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yau³ka³txai²na² txa²wã¹yah³la²nãu³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tain¹jah¹lãin¹txi³ sa²yo²we¹tũ³na¹wi¹. Nxe³na¹ta¹tũ¹ka³txai²na² kō³te³kxi²sain¹tũ³ka³txan²tu³ nxe³te²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Wãn³txa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yo²te²kxi²ju³ta² wai³nxã³wi¹.” Jau¹xai²na² nxe³ain¹na³li¹. Ain¹kxan²ti³nũ¹ txai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yo²te²te³sa¹wi¹.

17 Nxe³na¹jut3su² kwẽ³kxã² kō³ha¹li¹ kō³ha¹li¹ kwẽ³kon³sxã³ ul²xai³na¹hê³li¹. Hã²wxã³txa³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² ã³wã³li² i³xi²na¹hê³li¹. Nxe³na¹tãu³a² txa²nũ³ka³txa² ũ³yho³hi²txã³nxã² wãn³hũ³nxẽ² Txa²wã¹sũ³na² yxãu²kwã²hũ³nxẽ² nxe³na¹hê³li¹. 18 Nxe³sxã³ ã³ta³lu²na²ti³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² i³ha¹txi²sain¹na²hê³li¹. Nxe³sain¹to³ta¹ hai³txi³ kō³nxẽ²tũ³ka³txa² ã³si³tẽ³kxi²sai¹nxã³ha²kxai³ ã³nhe¹li³na¹ju³ta³la³ yũ²nxã³ha²kxai³ nxe³na¹hê³li¹. 19 Nxe³na¹ka³tu³ Ju³te²a² nũ³ka³txai²li² nũ¹ka³na¹ A²si³a³kō³xa² wxã³ain¹te²nũ³ka³txai²li² thi³na² i³ha¹txi²sain¹na²hê³li¹. Nxe³sain¹ju³tsu² kō³to²la³kxi²na¹ka³te²kxai³ i³hen³txi³nxai¹nhi³nx2na³li¹. Yxã¹ta¹ wxã³ye¹nxai¹nxã³ta¹. 20 Ye¹nxai¹nxã³kxi²nãn²tu³ ti¹ai¹li² wxã³ain¹tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² i³wã³txi³sain¹jau³xai²tã² i³sain¹na²hê³li¹. Kō³to²la³kxi²na¹ju³ta² yũ³yai¹na¹ke¹la³te²kxai³ i³yau¹ũ³sa²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³txai¹nhê³li¹. 21 Jã¹nxa¹jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxã³ ã³te³na¹nai³hê³li¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “A²nũ²a² ya³lu²te²a² ka³ten³ti³ i³sa²yau³xi²ju³ta²nũ³su² yo²te²a¹nhai¹.” Nxa¹jau³xai²tã² i³ye¹a¹ha²kxai³ hit3sain¹na²hê³li¹. Nxe³na¹jau³su² i³ye³ye¹nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hê¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Fe²lis³jah³lo²su² hi²sen³kxi²lu² Je³su²jah³lai¹tã² wãn³txa² ã³si³tẽ³kxi²kxe³su² ã³ne³wxe³ha²kxai³ hã¹nxa¹si¹jau³su² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— Klau²ti³o³ Li²si³o³ah³la² wxã³hĩ¹na¹ ã¹h¹ i³ye³kxi²nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sai¹li² i³kwã³na³te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² ũ³tũ¹kxi²xi²sê¹li¹. Yxã¹ta¹ a²sa³wit3su² wxã³kxi²nãn²tu³ hã¹nã¹txã²hê³li¹. Yain³txi³su² ta³nxã² yen³kxi³su² ta³nxã² tẽ³sxã³ wxã³kxe³su² ũ³hũ³txai²li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxai¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ũ³tũ¹kxi²xi²ta¹hxai²hê¹la².

Fe²lis³jah³la² Tru³si²la³ka³lxa² so¹sxã³ ã³kxi³jau³su²

24 Nxa²ha¹te¹ ye³ha²la² a³lan²tãu³a² Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² wã³li²ta¹hxai²hê¹la². A²sxe³xa² Tru³si²la³ka³lxi³su² ta¹hxai²hê¹la². A²nxẽ³ta¹ka³lxa² Ju³te²a² nũ³ka³txa¹ka³lxi³su² ta¹hxai²hê¹la². A²nxẽ³ya³te²na² ã³wxã³ya³ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹tai²na² i³kaixit3nã³hã¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yo²te²kxi²ju³ta² ain³kxi²ti³ten³sa³nhai¹. Nxai¹nha²kxai³ jau¹xai²na² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³la¹ i³yau¹ũ³ta¹hxai²hê¹la². 25 i³yau¹ũ³jau³kxai³la¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ sa²yo²we¹txa²hê³li¹. “Kō³nxẽ²ti³ kã¹ti²ten³sa³nha¹.” Nxĩn¹jau³la³ e³kxi²nha²txã³hê¹li¹. Kxãn³nãu³a² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ kã¹ki³kxã²yo³ha² ũ³yho³hi²nẽ³tu¹wi¹. Wi¹lhin¹sxã³ kã¹ti²nxã² kō³nxẽ²ti³ kã¹ti²nxã². Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wain³txi³ ũ³yho³hi²xai³nẽ³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxa¹ha²te¹ Fe²lis³jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² jau¹xai²na² ain³kxi²ju³tan¹te²kxã³ya³lhu² yũ³lxi³khai¹nxẽ³ju³tan¹te²kxã³ya³lhu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹.

— Hĩ¹na² a³li³xi²tu¹li¹. Hã¹nxo³ki³tu¹wi¹. Kxãn³ton³sxã³: “Jã¹nxa¹tũ¹xã¹.” Na¹kxai²nãn²tu³ i³kaixit3na²ha²tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

26 Nxe³ha²kxai³la¹:

— Pau²lah³lai²li² ũ³yho³hi²sain¹kxi²nãn²tu³ wi¹wi¹nxã² sa²tã³a¹tũ¹xã¹. A²ẽ¹nãn¹jau³su² ye³ka³lxa²txi³ i³kaixit3o³sã³ i³ye³kxi²nhyu¹to³ta¹hxai²hê¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ kwē³kon³tāu³a² Por³si³o³ Fes²jah³la² ā³wē³non³jah¹lo²nu³su²
 wxā³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Fe²lis³jah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai¹lu²
 Ju³te²a² nū³ka³txai²na² ū³yhe³wāx³te³lhxā³ ha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³
 ū³tū¹kxi²wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25

Ro³ma²no² a²hxi²kan¹jah¹la² i³hau³ko³tūh¹si¹jau³nū³su² i³ye³kxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²kxai³ ā³wē³not³te³na¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki²
 a³lan²tāu³a² Se²sa³re²a²thi³na² yxau³sān²nū²la² hā²wxān³txa³ Je³ru³sa³lē²thi³na²
 ai³ta¹hxai²hē¹la². 2 Ai³tāu³a² Sū³na² sxi²ha² wā³nxīn¹ta² si³yxau³te²nāu³xa²

Ju³te²a² nū³ka³txa² hxi²kan¹txi³nāu³xa² nxe³sxā³ ā³wxā³nū²la² Pau²lah³lo²nu³ta²kxai³
 ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Ko³nxe³te²lo³tain¹ka³tu³ Pau²lah³lo²nu¹ta²li² ā³sa²so¹sxā³
 wxā³si¹jau³su² i³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ nūh¹he³son³tain¹te²nah¹li¹;

— Pau²lah³la² wxā³tāu³a² hāi³a² wah³nxe³sxā³ su²lhā³ki²tu¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 4 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹;

— Se²sa³re²a²thi³na² kan²txi³ ū³tū¹kxai¹na¹hē³li¹. Nxe³na¹ta¹ ye³jen¹na² i³na¹tu¹wi¹.

5 Nxe³na¹kxai²nān²tu³ wxa²hxi²kan¹txi³nāu³ i³nxai²na² ā³nhi¹ti³ten³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³
 ā³nhi¹syah¹lxin¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti² ko³to²la³kxi²ju³ta² yū³ke³la²te²kxai³
 wain³ti³yau¹ū³sah²lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³nū²la² a³lan²ta² ye³ 8 tā³nxā² ye³ 10 tā³nxā² nxe³tāu³su² tāu³a² yx-
 aun³txain¹nū²la² Se²sa³re²a²thi³na² i³xain¹ta¹hxai²hē¹la². I³xain¹ka³tu³ a³lan²nū³tāu³a²
 ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹sān²nū²la² a²hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².
 7 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wxā³si¹jau³su² sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la². 7 Nxa²ha¹te¹
 Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wxā³ye³nxā²ha¹te¹ Je³ru³sa³lē²thi³na² wxā³tū³ka³txi³su² te²
 hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² tē³nū²la² ki³han³sxā³ ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹ ya³lan³tu³jain¹ta¹hxai²nxā²hē¹la². 8 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na²
 i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹;

— Txai²li² ko³to²la³kxi²na¹ju³ta² yū²nxā³wi¹. Hai³txi³ txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹ta¹na²
 wān³txa² sa²yo²ā³nxā³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ko³te³nxā³ha²kxai³ Ro³ma²no²
 si³yxau³tū³ka³txai²na² wān³txa² sa²yo²ā³nxā³ha²kxai³ nxa¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² ū³yhe³wāx³te³lhxā³
 i³ye³kxi²te³nah¹li¹;

— Pau²lah³lāi³. Ko³nxe³te²lo³txain¹na³li¹. Nxe³ju³ta²li² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³lhxā³
 i³hau³ko³tūh¹nxā²ha¹ju³ta² ten³nxā²ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10-11 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² wān³txi³kxai³lu¹;

— Wxāi¹na² Ro³ma²no² hxi²kan¹jah¹lo²si¹li¹. Txai²na² sa²kxai³lu² Ro³ma²no²
 nū³ka³jxah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³ta² ti¹a² i³hau³ko³tūh¹san¹ju³ta² wain³na³li¹. Yxān¹ta¹ Ju³te²a²
 hxi²kan¹ta² i³hau³ko³tūh¹sain¹ju³ta² wai³nxā³wi¹. Su²lhā³sain¹ju³ta² so¹li³ te²nain¹na¹li¹.
 Yxān¹ta¹ ko³to²la³kxai¹na¹ju³ta² yū³hxain²nxā³ta¹ti²tu³wi¹. Yū³ke³la²te²kxai³ su²lhā³sain¹ju³ta²
 yuh³li³hī³nxān²nxā³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ i³ki³han³sxā³ i³yau¹ū³nxain¹na¹li¹. Nxe³na¹ju³ta²
 Se²sa³jah¹la² Ro³ma²no² si³yxau³ka³txai²na² so¹li³ i³hau³ko³tūh¹sa²ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ju³te²a²
 i³hau³ko³3tū¹sain¹ju³ta² ten³sa³nxā³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Fes²jah³lo²nu¹ta²na² kxi²lu² a²hxi²kan¹txi³ te²nū³ka³txa² i³ye³kxi²nyhain¹sān²nū²la²
 i³yo²o³tū¹nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹li¹;

— Pau²lah³lāi³. “Se²sa³jah¹lai²na² so¹li³ i³hau³ko³tūh¹sa²ju³ta² ten³sa³nhai¹.” Nxīn¹jau³su²
 nxīn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Se²sa³jah¹la² sxi²ha² sa²si¹hā³nxā²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

A³kri²pah³la² Be³re³ni²sa³ka³lxa² so¹sxā³ ā³yā³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ A³kri²pah³lai²na² Ju³te²a²ko³xā² a²si³yxau³ka³txai²na²
 wxā³ta¹hxai²hē¹la². Fes²jah³lo²nu¹ta² i³hen³txi³nyhu¹te³lhxā³ Se²sa³re²a²thi³na²
 ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²ha³līn³ta³ka³lxa² Be³re³ni²sa³ka³lxa²na²
 ā³sa²so¹nyha¹ta¹hxai²hē¹la². 14 Nxe³nū²la² ye³ha¹la² a³lan²tāu³a² Fes²jah³lo²nu¹ta²
 hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²na² ū³tū¹kxi²ju³ta² i³yau¹ū³te³nah¹li¹;

— Kxā³nhxī¹nai³ā² Fe²lis³jah¹lai²ti²a² yxau³hī¹nai³ā² a²nū²a² ū³tū¹kxa² a³ain¹ta¹hē¹li¹.
 15 Nxe³nū²la² ā³si³wē³no³ta¹na¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³na¹hē³li¹. Nxe³na¹tāu³a² Sū³na²
 sxi²ha² wā³nxīn¹te² hxi²kan¹txi³nū³ka³txa² Ju³te²a² hxi²kan¹txi³nū³ka³txa² nxe³sxā³ tū³sxā³
 i³yau¹ū³sain¹na¹hē³li¹. Tī³sxā³ i³yau¹ū³sain¹te²nah¹li¹: “Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹khai¹sīn¹na¹li¹.
 Su²lhā³si¹hai¹nīn¹jau³su² i³yī¹lit¹si¹nhē³li¹.” Nxe³sai¹nha²hē³li¹. 16 Nxe³sai¹nha²kxai³
 i³ye³kxai¹na¹te³nah¹li¹: “A²nū²a² kwa²su²lhā³kxi³ju³ta² Ro³ma²no² nū³ka³txa²
 yū³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ wān³txa² i³wa³līn³nha¹jau³xā² i³wa²lū³xi²nē³sān²nū²la²
 hā²wxān³txa³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹kxai²nān²tu³ nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ ū³tū¹kxi²tā³nxā²
 su²lhā³tā³nxā² nxe³si¹jau³nū³su² i³yau¹ū³h³nyhai¹nhī³nx²na³li¹.” Nxe³ai¹na¹hē³li¹.

17-18 Nxe³na¹ju³tsu² a³lan²tāu³a² ā³wxā³sxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹nū²la² ā³nū²kxi²thi³na² ā³wih¹ha¹ka³tu³ a²hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³na¹hē³li¹. Ā³wxe³na¹nū²la² Pau²lah³lai²li² i³kaix¹so¹nū²la² kō³nxe³te²lo³tain¹na²hē³li¹. Nxain¹tah¹ka¹ Pau²lah³la² hxi²kai²na² kō³nxe³ti³kāi³ju³ta³la³ a³ya³tin²nxā³hē³li¹. 19 Ju³te²a² yah³la³nāu³xu¹tai²na² wān³txa² sa²yo²we¹ju³ta² so¹lxi³ i³ya¹u³sain¹na²hē³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la² ya³lu²na²hē³li¹.” Sain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Pau²lah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Je³su²jah³la² hai³txi³ya³lu²sa²ti³xa³wi¹. Ka³ten³yo²yxau²na³li¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹. 20 Nxe³nyhain¹ju³kxai³lu² ih¹nxe³ta¹lhon³ku² na¹hē³li¹. Nxe³sxā³i³ye³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³lāi³. Kō³nxe³te²lo³txain¹ju³ta²i³ya¹u³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³ Je³ru³sa³i³ē²thi³na² ai³ti³ten³nxā²kxai²nān²tu³ i³hau³ko³tūh¹nxā²ha¹tu¹wi¹.” Nxe³ai¹na¹hē³li¹. 21 Nxe³yān¹ta¹ Se²sa³jah¹la² so¹lxi³ i³hau³ko³tūh¹si¹ju³su² te³nha²kxai³ ū³tū¹kxi²wxe³si¹hai¹na¹ju³su² i³wā³txi³sain³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain³sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Se²sa³jah¹la² sxi²ha² sa²si¹hā³si¹ju³nū³su² ū³tū¹kxi²wxe³ai¹na¹hē³li¹. Nxe³na¹ju³su² tai²li² nxe³ye¹nxā²ha¹wi¹. Fe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxi²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Fe²jah³lāi³. Jah¹lai²li² ain³kxi²sa²nū³sxun¹nhai¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹:

— Ha³yo². Wi¹na³li¹. Ka³nxā³ha²ta² ain³kxi²kū³tu¹wi¹. Fe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la².

23 Nxe³ha²kxai³ a³lan²tāu³a² A³kri²pah³lo²nu¹tai²na² Be³re³ni²sa³ka³lxi³ni¹tai²na² nxe³sxā³ wā²la²ka³lo³a² a³lxi²khaix¹ka³lo³a² ū³h³wih²kxi²nha¹nū²la² a²sa³wi³ha³ixa² i³sa²nēn¹kxi²ti³hi¹txi² ā³sa²so¹ka³tu³ ā³nū²kxi²thi³na² ā³wi¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³wi¹hain¹tāu³a² so³ta²to² a²hxi²kan¹ta² nū³ka³txai²na² sxi²je³na² a²hxi²kan¹ta² nū³ka³txai²na² nxe³sxā³ ā³wxā³sxā³ ā³wi¹hain¹nū³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² Pau²lah³la² ā³sa²so¹si¹hain¹ju³su² Fe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ kwā³na³ta¹hxi²hē¹la². 24 Nxa²ha¹te¹ ā³nū²kxain¹nxā²ha²te¹ Fe²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lāi³. Wxāi²li² a²nū²a²nāu³xa² ā³nū²jah³lxin¹tū³ka³ti³ i³nxai²na² a²yo²ha³kxai¹ i³ye³kxi²nx²ta¹tu¹wi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. Jah¹lai²li² kwēn¹ta² ā³wih¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³te²lo³tain¹hai¹lai³ta³ixa²na³li¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² Je³ru³sa³i³ē²thi³na² yxau²xai³te²a² i³ye³kxi² Ju³te²a² nū³ka³txa² Se²sa³re²a²thi³na² yxau²xai³te²a² i³ye³kxi² yxo²kāin² i³ye³kxi²sai¹nhxi²na²hē³li¹. Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Kō³nxe³thin¹khaix¹na³li¹. Su²lāh³si¹hai¹nū³ju³su² i³yī¹li²txai¹nhē³li¹.” Nxe³sai¹nhxi²na²hē³li¹. 25 Nxe³sain¹ta¹ kō³nxe³thi¹nain¹ju³ta³la³ hai³txi³ i²nxā³ha²kxai³ we¹txai¹nhxain¹nxā³hē³li¹. Hai³txi³ su²lāh³hxain²nxā³hē³li¹. Nxe³sān²kxa²yu³su² jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: “Se²sa³jah¹la² hxi²ka² so¹lxi³ i³hau³ko³tūh¹sain¹ju³ta² ten³sa³nhai¹.” Nxai¹nha²kxai³ Se²sa³jah¹la² sxi²ha² i³sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wi¹. 26 Nxe³yān¹ta¹ kō³nxe³thin¹ju³ta² i²nxā³ha²kxai³ hxi²ka²txi³ wain³txi³ ū³wha²ti¹lhū³ai¹nxā³nhai¹. Wi¹lhin¹yā¹nx²nān³ku¹. Nxa³nhai¹. Nxe³na¹ju³tsu² ain³kxi²si¹hin¹ju³su² ā³sa²so¹na¹li¹. Nxe³ha²kxai³ Se²sa³jah¹la² sxi²ha² wain³ju³xa² ū³wha²li¹lhū³a²tu¹wi¹. 27 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ū³ti³kxi²te²nān²tu³ a²kō³nxe³ju³ta² wain³txi³ ū³wha²li¹lhū³a² i³ya¹u³ai¹nxā³kxai²nān²tu³ Se²sa³jah¹la² i³sa²si¹hā³a¹ju³ta² wain³ye¹nx²nxā³wi¹. Nxe³na¹ju³su² tai²li² nxe³ye¹nxā²ha¹wi¹. Fe²jah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la².

26

A³kri²pah³la² Pau²lah³lo²nu¹tai²na² i³wa³lxin³ha²ju³su²

1 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹tai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lāi³. O²la³kxin¹ju³ta³tā² wi¹wi¹nxe² wa³lxī³nha²ju³su² i³ya¹u³i³sē¹li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ i³hxi²ka²lah¹nha²nū²la² e³kxi²ta¹hxi²hē¹la².

2 E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lāi³. Ju³te²a²kō³xa² a²si³yxau³kat³si¹lxi¹. Ju³te²a² nū³ka³txai²na² kō³nxe³te²lot³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹kxe³su² txa²wān³txa² i³ye³ i³wa³lxin³nha¹ju³su² i³ye³kxi²nxā²ha¹hā³kxai³ ka³lih³sa³nhai¹. 3 Ju³te²a² a²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² a²yo²ha³kxai¹ a²hoh³lxi³si¹nha²kxai³ wān³txa² i³ye³ i³yī¹lhon¹ta³kxi²nha¹ju³xai²na² yxo²ha³kxai¹ a²hoh³lxi³si¹nha²kxai³ nxi¹lxi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu² wān³txi³khai³su² i³ye³kxi²nxā²ha¹tu¹wi¹. Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ ain³kxi²sē¹li¹.

4 Nxe³na¹ju³kxai³la¹ kxān³su² txo¹na¹hī¹nān¹te²tu³ Ju³te²a²nāu³xa² i²sai¹nhxi²na²hē³li¹. Nxe³sai¹nha²kxai³ yxau²xai³la¹ju³tai²na² txa²ha³lo²khai³xa² yxau²xai³la¹ju³ta² i²sai¹nha²kxai³ Je³ru³sa³i³ē²thi³na² yxau²xai³la¹ju³ta² i²sai¹nha²kxai³ nxe³sai¹nhxi²na²hē³li¹. 5 Fa³ri³se²ah³lo²su² te²sa¹wi¹. Fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na² wān³txa² a²yo²ha³kxai¹ sa²yo²we¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹. Ju³te²a² in³txa² i²li³te²su² te²na² txa²wā³si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² sa²yo²we¹tai¹nhxi²na²hē³li¹. Ain¹ta¹ fa³ri³se²a² in³txa² wa³to²hi² sa²yo²we¹tai¹nhxi²na²hē³li¹. Te²yā¹nxūn³te²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu² Ju³te²a²nāu³xa² i²sai¹nhxi²na²hē³li¹. Hxi²kan¹txi³ i³ye³yo²nū¹sai¹nhī³nx²na³li¹, te³nain¹ke³la³te²kxai³lu¹. 6-7 Kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wā³sū²na² a²yo²wān³txa² i³ye³sxā³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na²

ĩ³yau¹ũ³ta¹h³xai¹hē³li¹. Txa²wā¹ē¹nāu³a² ā³wa²su¹tū¹nhē³ju³ta³nū³a² ĩ³yau¹ũ³ta¹h³xai¹hē³li¹. Nxe³sxā³ nxe³hū¹nān¹te²tu³ju³te²a² nū³kā³txi³nāu³xa² 12 nxe³tū³kā³txi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹tain¹sxā³ wah³nxain¹ta¹h³xai¹hē³li¹. Jā¹nxa¹ju³kxai¹lu² te²yā¹nxū³te²sa²wi¹. Yxo²ĩ³nū³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kō³nxe³te¹lot³sain¹na¹hē³li¹. 8 A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hxi¹ki³kxai³lu² ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³si¹ju³su² nxe³ju³ai¹xai¹na² toh³lxĩ³ju³su² ye¹nxa²hū³te²la¹xā³?

9 Jā¹nxa¹ju³kxai¹la¹ Jē³su²jah³lai²na² Na³sa³re²thĩ³na² yxau²xai³jah¹lai¹tā² a²wān³txai²na² yxo²ain¹tū³kā³txai²li² khāuh³lxā³tai¹na¹kxe³su² wain³na³na¹ nxe³na¹hē³li¹. 10 Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³yan³kxai³lu² Jē³ru³sa³lē²thĩ³na² ai³na¹tāu³a² khāuh³lxā³txai¹na¹hē³li¹. Nxa¹ha²kxai³ Sū³na² sxi²ha² wā³nxĩn¹te² hxi¹kan¹te²nāu³xa² nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu² ĩ³hxi²kat¹sain¹te³nah¹lxĩ¹: “Jē³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²te²na² ĩ³ha¹txin¹kxai¹nān²tu³ sxi²ha² kan²thĩ³na² ũ³tĩ¹kxi²txai¹nhē³li¹.” Nxe³sain¹ju³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²ĩ²te²nāu³xa² ka³lxai¹txi³ ũ³tĩ¹kxai¹na¹hē³li¹. Hā²wxān³txa³ ā³sa²so¹ain¹nū²la² su²lhā³ain¹na²hē³li¹. Nxe³na¹ju³su² ĩ³yo²nxū³nai¹na¹hē³li¹. 11 Nxe³na¹kxa²yu³su² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thĩ³nāu³xa² ai³lha²thet³ta¹tāu³a² yxo²ĩ²te²na² ĩ³ha¹txai¹na¹kxai¹nān²tu³ Jē³su²jah³lai²na² kō³nxe³te¹lot³si¹hai¹na¹ju³su² kwa³na³ai¹na¹ha²kxai³ kāin² khāuh³lxā³txai¹na¹ha²kxai³ nxe³ai¹na¹hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ ĩ³xan³txi³khaix¹sa³ha²kxai³ ai³lhxā³ sxi²je³na² u²kxan²ti³ ā³nxai³na¹nū²la² khāuh³lxā³tai¹na¹hē³li¹.

Pau²lah³la²yo²ĩ³si³wxe³ju³xai³tā²ĩ³yau¹ũ³ju³su²

12 Hā²wxān³txa³ Sū³na² sxi²ha² wā³nxĩn¹te² hxi¹kan¹txi³nāu³xa² a²hxi²ki³kxai³lu² ha³teh³nxā³nxa² khāuh³lxā³tai¹na¹si¹ju³su² ũ³hū¹sai¹nha²kxai³: “Ta²mas²ko²thĩ³na² te²yā¹nxa¹tū¹xā¹.” Na¹ju³su² ai³na¹hē³li¹. 13 Ai¹na¹tāu³a² ne³kā³ka³ton³tāu³a² ha³lo²a² sa²ha²te²tā²hē³li¹. U³je³na³ka² hai³txi³ kāin² sa²ko¹ko¹txa³wi¹. Yxān¹ta¹ ĩ²a¹tāu³a² sa²ko¹ko¹kxi²la² wa³to²hi²na²hē³li¹. Nxe³kxe³su² txai²nāu³xai²na² txa²sa³wi³ha³lxā²yo²ha³kxa¹ a²ye³na¹ sa²ko¹ko¹je²na²hē³li¹. 14 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³sa²ta³na¹xē³xai³sa²sin¹na¹hē³li¹. Nxe³sa²sin¹nxa²ha²te¹ wān³txai²li² E³bre²a² wān³txa² ain³kxi¹na¹te³nah¹lxĩ¹: “Sau²lah³āi³. Sau²lah³āi³. ĩ³h³nxe³kxa³yan³ti³ta³ khāuh³lxā³txi¹san¹ji¹wi¹? Ā³wa³lxĩ³nhān¹kxai¹nān²tu³ ā³nĩ²to³nhā¹nha³tai¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² ka²va¹la² tū³yĩ¹to³tai¹n³hxai²na²hē³li¹. Ka²va¹lai²li² wxa²wān³txa² sa²yo²ĩ³ten³kxai²nān²tu³ tū³ka³yā¹nhxe³kxai¹nān²tu³ a²wa³kxēn³yah³lai²li² hi³sa³ka³txa² tē³ain¹ka³txa² tū³yĩ¹to³tai¹n³hxai²na²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ā³wa³lxĩ³nhān¹kxai¹nān²tu³ ā³nĩ²to³nhā¹nha³tai¹.” Nxe³sain¹na¹hē³li¹.

15 Nxe³sxā³ ĩ³wa²ũ³xai¹na¹te³nah¹lxĩ¹: “Ĩ¹jah¹lo²tā³nhĩn¹ji¹wi¹?” Nxe³ai¹na¹hē³li¹. Nxa²ha²te¹ ĩ³wa²ũ³xĩ³sain¹te³nah¹lxĩ¹: “Txai²li² Jē³su²jah³lo²sa¹wi¹. Ye³khāuh³lxā³ti³san¹jah¹lo²sa¹wi¹. 16 ĩ³sa²yxau³txu¹li¹. Txa²sa³wi³sa³nū³su² we¹txa²ha¹tu¹wi¹. Kwēn¹ta² ĩ²in¹ju³ta¹ina² ye³jen¹nāu³a² ĩ²in¹ju³ta¹nū³su² nxe³sxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³txai¹nhē³li¹. 17 Nxē¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te² nū³kā³txi³su² sa²si¹hā³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxa²ha³kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nū³kā³txi³su² tā³nxā² khāuh³lxā³ti³nxain¹kxai²nān²tu³ wxā³sxā³ ā³non²ta³kxi²nxā²ha¹tu¹wi¹. 18 Jā¹nxe³sxā³ sa²si¹hā³nxa²ha¹tāu³a² a²zē¹nāu³ai²na² sa²kxai¹lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³si¹hai¹nĩn¹ju³nū³su² ĩ³yau¹ũ³ai¹nĩn¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ Sa³ta³na³jah¹lai²na² hxi¹ka²nāu³a² a³li³yain¹si¹hain¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³a² yxau²xai³lain¹ju³ta³nū³su² yū³ain¹tu¹wi¹. Nxa¹nha²kxai³ yxo²ĩ²sai¹nha²kxai³ a²ko³nxe³ju³ta² a²wēn³ta³te²la³ ĩ³ye³kxi¹nxa²hxa³lho³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ĩ²sxā³ sa²so¹ai¹nha²kxai³ sa³wi³ha³lxĩ³su²te¹lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta² ā³wi¹hain¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na¹hē³li¹.

Pau²lah³lo²nu¹tai²na² a²wa³ka³li³yu³ta²ĩ³yau¹ũ³ju³su²

19 Nxe³na¹ju³kxai¹lu² hxi²sxā³nhō³tēx³jut³sū³ju³ta¹ĩ³tā² wān³txa² oh³xan¹ju³xai³tā² sa²yo²we¹ta¹hē³li¹. 20 Ta²mas²ko²thĩ³na² Jē³ru³sa³lē²thĩ³na² nxe³sxā³ ān³si³wxe³sā²na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ Ju³te²a² nū³kā³txi³su² te²a² ha³lo²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te² nū³kā³txi³su² te²a² ha³lo²ko³xa² yxo²ha³kxa¹ ā³wih¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² ĩ³hen³txai¹na¹hē³li¹. ĩ³hen³txai¹na¹te³nah¹lxĩ¹: “Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ĩ³ain²ta³kxi²nha²sān²sxā³ ā³na¹la³kxi²nha¹jah³lxĩ³hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxĩ³hē³li¹.” Nxe³ju³xai²na² ĩ³hen³txai¹na¹hē³li¹. 21 Jā¹nxa¹ju³ta¹na² nxe³ ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹ha¹tāu³ai³tā² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nha¹tū²te² nū³kā³txa² ĩ²sain¹na¹hē³li¹. ĩ²sain¹nū²la² i³sain¹sxā³ su²lhā³sain¹te³lhxā³ i³sa²na¹hē³li¹. 22 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ā³non²ta³kxi²sa²hxa²na²hē³li¹. Jā¹nxe³sa³hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³la¹ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kāin²te²su² tā³nxā² kāi²nxā³te²su² tā³nxā² ĩ³hen³txai¹na¹wi¹. E³kxai¹na¹ju³xai²na² sa²kxai¹lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na² Mo¹se²ah³lo²nu¹tai²na² nxe³te²na² wān³txain²txi³ txa²wān³txa² ĩ³hen³txai¹na¹ju³xain²txi²na³li². 23 Nxe³ju³xā²sa¹:

“Kris³tu³juh³la² Txa²wā²sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³juh³la² khāuh³lxa³txi³sān²nū²la² hā²wxān³txa³ su²lhā³ain¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ i³sa²yxau³sā²nha²kxai³ a²wē³ta²te²lxi³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²a² nū²ka³txi³su² tã³nxa² Ju³te²a² nū²ka³txi³sxa²te² nū²ka³txi³nāu³sxu² tã³nxa² nxe³sxā³ ya³lu²ka³tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²te²nū²su² ya²la³tu³ yū³ain¹tu¹wi¹.” Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³na¹jut³su² te²yā¹nxe³jau³xa² i³hen³txai¹na¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe²e³jau³xa² Fes²jah³la² i³kaix¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Wen¹nxān²na³li¹. Ha³teh³nxā³nxa² kāin² o²la³kxi¹nha²kxai³ wen¹nxān²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²wān³txi³kxai³lu¹:

— Fes²jah³lāi³. Nxēn²nxa³wi¹. Wen¹nxa³wi¹. Wān³txi³khai³su² i³ye³a¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxe³ha²kxai³lā¹ āh¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³kri²pah³lāi³. Txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹. Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²hoh³lxi³si¹lxi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ya³lo²ti²sxā³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hāi³a² i³ye³kxain¹jau³sxa³wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā²ne³wxe³ai³nha²te²hē³li¹. 27 Nxe³sxā³ A³kri²pah³lāi³. Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txu¹ta²na² wān³txa² yxo²in¹ji¹wi¹? Yxo²in¹ju³ta² i²nxa²te²sa¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lāi³na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Pau²lah³lāi³. Wa³su³txi³ yxo²in¹si¹jau³nū³su² i³yau¹ū³san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wa³su³txi³ tã³nxa² win¹ta²te²lxi³ tã³nxa² yxo²in¹ju³ta² wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ txai²yā¹nxe² yxo²i²a¹kxa² yā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nhai¹. Nxe³jut³su² Txa²wā²sū³na² i³wā³txai¹nha²te²hē³li¹. Yxān¹ta¹ sa²hxi²tai³kxi²sain¹kxa² yā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²nxa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nū²la² A³kri²pah³lo²nu¹tā² Fes²jah³lo²nu¹tā² Be³re³ni²sa³ka³lxu³nu¹tā² a²sa³wi³ha³lxin¹nu¹tā² nxe³sxā³ i³sa²yxau³ain¹nū²la² jū¹nxa² a³li³sxā³ ā³waix³3nain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Ā³waix³3ain¹nū²la² nūh¹e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² kō³nxe³thin¹ju³ta² yū³yai¹nxān³tai¹. Ū³tū¹kxi²tã³nxa² su²lhā³tã³nxa² nxe³kī³jau³su² kwa³na³ain¹kī³ju³ta² wai³nxa³wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ A³kri²pah³lo²nu¹ta² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Fes²jah³lāi³. Jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Se²sa³jah¹la² hxi²ki³la² i³hau³ko³tūh¹te³lhā³sa²si¹hā³si¹ha¹jau³su² e³kxin²nxa³ke³la³te³kxai³ sa²ta²la³kxi²sxā³ ā³wa²su¹tai¹nhī³na¹wi¹. Yxān¹ta¹ ā²la² i³ye³kxi²sai¹nha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Nxe³ha²kxai³ sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27

Ro²ma²thi³na² so²ā³sxā³ ai³sxā³ ā³yā³ain¹jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹:

— i³ta²lyā²ko³xa² sa²si¹hā³ya³sain¹yah³lxin¹wxi¹. Nxa¹nha²kxai³ Pau²lah³lo²nu¹ta²na² ū³hī¹kxi²jah¹lo²nu¹ta²na² ā³sa²so¹ain¹nū²la² Ju²lah³la² so²ta²to² a²hxi²kan¹jah¹lan¹tu³ sa²nū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² Au³kus²jah³la² nū²ka³txa² a²hxi²kan¹jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²nū²a² ū³tū¹kxi²tū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ sa²nū¹ain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ txai²li² Lu²kah³lo²sa²ha²kxai³ Pau²lah³lai²li² ā³ya³xi²yai¹na¹ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²ya³sain¹na²hē³la². 2 Jā¹nxe³ka³tu³ta¹ na³vi²o²tē³na² A³tra³mi²ti²o²thi³na² ai³ta³ka³lo³a² ā³wxā³ta³ka³lo³a² ā³wih¹ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sai¹nha²kxai³ A³ris³tar²kah³lai²li² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² Ma³se³to²na²ko³xan¹thi³na² yxau²xai³jah¹la² ā³si³tē³kxi²sain¹nūn³sīn¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ A²si³a³ko³xa² sxi²jen³txi³nāu³xai²li² a³lha²thet³te³lhā³ a³li³ya³sain¹na²hē³la². 3 Nxe³ya³sain¹na²hē³la² a³lan²tāu³a² Si³tō²thi³na² ā³ya¹tā³wih¹ya³sain¹na²hē³la². Nxe³tāu³a² Ju²lah³lo²nu¹ta² wi¹lhi¹nha²kxai³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lāi³. Wxa²ya³li³nū³ka³txa² i²ti³ten³nxa²kxai²nān²tu³ na³vi²o²tē³na² wxa²li³txa²sxā³ tū³sxi²txu¹li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ yen³kxi³su² tã³nxa² yain³txi³su² tã³nxa² yū²nx²nxa³kxai²nān²tu³ sa²hau³kot³sxā³ ū³hū¹nxain¹tu¹wi¹. Nxa¹nha²kxai³ wxa²li³sxā³ ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la². Ī²ta³lun²yha¹sain¹nū²la² na³vi²o²tē³na² ā³wa³la² ā³wih²xi²ya³sain¹na²hē³la². 4 Ā³wa³la² ā³wih²xi²ya³sain¹nū²la² hā²wxān³txa³ na³vi²o²tē³na² ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹nū²la² txa²yen³nāu³a² it³ta² ūn²te²a² ne³khaux²sa³sin¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Syi²pri²ko³xai²li² i³ye³na² nxū²kwai³ye³lan¹ta³ko³su² te²ju²hē³la². Nxe³ko³xai²na² nāu³wa³ti³na² ai³lyā³sain¹na²hē³la², it³ta² yū²nxa³ju³ta² i³ha¹txi²te²lha³ka². 5 Si³li²si²a²ko³xa² Pā³fi²li²a²ko³xa² nxe³sxā³ wha³to²hi²ya³sain¹na²hē³la². Wha³to²hi²ya³sain¹nū²la² Mi²ra³thi³na² Li²si³a³ko³xan¹thi³na²li² ā³ya³sxā³wih¹ya³sain¹na²hē³la². 6 Nxe³ya³sain¹ti³kxai³lu² na³vi²o²tē³na² ka³lo³ā³xa²

A³le³syān²tre²thī³nai²na² wxā³ka³lo³a² ī³ha¹txi²sī¹na¹hē³la². A²nxe³ta³ka³lo³ai²na² ā³ya²sxā³wi¹si¹sain¹sī¹ja³su² kwa³na³sain¹sī¹nha²kxai³ ā³ya²sxā³wih¹ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ka³lo³ai²li² I³ta²lya²ko³xa² ā³nxai³te³lhxā³ka³lo³su² ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³nū²la² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ton³tāu³a² win¹ta²te²lxi³ ā³nxai³ya³sai¹nha²kxai³ Kni²to²thi³na² yau³son³tāu³a² it3ta² sa²ne³it3tha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³nxai³sī¹nxa³ha²kxai³la¹ hāi¹sxā³ Kre²ta²ko³xa² ī³ye³na² sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² ā³ki³hain³kxi² ai³lya³sain¹na²hē³la², it3ta² ā³wxe³tāu³a² ī³ha¹txi²te³lha³ka². Ai³ya³sain¹nū²la² Sa³mo²na²ko³xa² wha²to²hi²ya³sain¹nū²la²

8 Kre²ta²ko³xa² hxi²ka³u³ka³u³ti³ ai³lha²sī¹kxan²ti³nū¹ ā³ki³wa³ti³kxi² ai³ya³sain¹nū²la² La³se²a²thi³na² yau³son³ya³sain¹na²hē³la². Yau³son³ya³sain¹nū²la² Bōns³ Por²to²thi³na² ā³wih¹ya³sain¹na²hē³la².

9 Nxe³tāu³a² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²sxā³ yxau³ya³sain¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹nū²la² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² yain³txa² yain³ju³ta² ā³na¹ain¹je²na² yai³nai¹nxa³ju³ta² yū³hī¹su² yū³te²ju²hē³la². A²nxe³hī¹na² ā³wa²to¹kxai²nān²tu³ ti³ha³lun³je³na² ā³si³wxe³ha²kxai³ na³vi²o²tē³na² ai³ju³ta² wi¹te²sxa³yu²hē³la². A²nxe³ju³tai²li² Pau²lah³lo²nu²ta²kxai³ ī³ye³sī¹na²hē³la².

10 ī³ye³sī¹na²hē³la²: — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Hī¹na² ha³lo²a² wi¹ju³ta² wa³to²hi²nē³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ti³ha³lun³nē³na³li¹. Na³vi²o²tē³na² sa²tā³kho³kxi²nē³li² yen³kxa² ā³kho³ta³lxi³kxi²nē³li² a²nū²ki³na¹xain²ti³ ī³lon³ti³nē³li² nxe³nē³lha³tai¹. Pau²lah³lo²nu²ta²kxai³ nxe³sī¹na²hē³la².

11-12 Nxe³nxa²ha²te¹ na³vi²o²tē³na² a²wa³kxēn³yah³lai²na² wān²txi³kxai³lu¹: — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Ti¹ai²li² na³vi²o²tē³na² ā³ki³ju³ta² wi¹lxa³wi¹. Ti³ha³lun³kxai²nān²tu³ ka²lo¹ai²li² it3sa²tā³kho³kxa²yan²txi³su² nxa¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Fe³n²se²thi³na² Kre²ta²ko³xan¹thi³nai²li² ā²la² wi¹lhx²nx2na³li¹. It3ta² ti³ha³luh³xa² hai²txi³ yū³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³thi³na² ai³sxā³ yxau³sa³h³lxi³wxi¹. Nxe³sī¹na²hē³la². A²sa³wi³ha³lxa² te²yā¹nxe² e³ain¹sī¹na²hē³la². Nxe³yan¹ta¹ so²ta²to² hxi²kan¹te²na² hi²sen³kxai³lu² na³vi²o²tē³na² a²wa³kxēn³yah³lai²na² wān²txa² ain³kxi² a²sa³wi³ha³lxa²na² wān²txa² ain³kxi² nxe³sī¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ Pau²lah³lai²na² wān²txa² sa²yo²ā²ain¹sī¹na²hē³la².

ī³ye³na² kāin² sa²xit3jau³su²

13 Nxe³nū²la² a³lan²tāu³a² it3ta² win¹ta²te²lxi³ sa²xit3sa²kxai³: — Ha³lo²ai²li² wi¹lxa²na³li¹. Ain¹ja³su² na³vi²o²tē³nai²na² kwa³thi³la³ka³txa²

ī³nha²sxā³ sxa³ka³txa² sa²sai¹xi²nū²la² a³li³ya³sain¹na²hē³la². ī³ye³na² ne³kwīx3tē³tīh³na² ai³ya³sain¹na²hē³la². 14 Nxe³yān¹ta¹ it3ta² ū³khaix1te²a² sa²ta³lo³xit3sa²kxai³ yū³tā³lxi³ kwa² ā³nxai³ya³sain¹na²hē³la². 15 A²nxe³tāu³a² ā³nhi²kat1sa²sī¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ ā²ne³ko³ta³wxe³ya³sain¹na²hē³la². 16 Nxe³ya³sain¹nū²la² Kau²ta³ko³xa² ī³ye³na² sa²ki³wa³le³ka¹ko³xa² yau³son³ya³sain¹tāu³a² ā³ki³hain³kxi² ai³lya³sain¹na²hē³la², it3ta² ā³wxe³lhu³ju³ta² ī³ha¹txi²te³lha³ka². Nxe³nū²la² it3ta² jū¹nxe² ā³wxe³lhu²tāu³a² ā³yit1tū²la² na³vi²o²tē³na² ka³no¹a²ka³lo³khai³xa² sa²hau³ko³te³lhxā³ sa²ya¹ta¹wi¹lyha³sain¹na²hē³la². 17 Sa²ya¹ta¹wi¹lyha³sain¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ kwa³thi³līh³na² tē³nū²la² na³vi²o²tē³khai³xa³kxai³lu² sa²ha³la³tai³kxain¹sī¹na²hē³la². Nxe²ta³lu²nain¹nū²la² ī³ye³kxi²nhyain¹sī¹te³nah¹lxi¹:

— Ā³ne³ko³ta³wxe³xi²sxā³ ai³ki³kxai²nān²tu³ nū¹ka³na¹ Li²bi³a³ko³xai²li² yau³son³ki³kxai²nān²tu³ ka³wā³lxē³na² ka³yā³la³nū³xa² khāu³khāun³na³li¹. Tāu³a² kāin² yū³te²ju²hē³li¹. Ā³nxūt1sxā³ na³vi²o²tē³na² ā³kho³kxi²nē³lha³tai¹. Nxe³ain¹ja³su² wā²la² kāin²khax1ka³lo³a² na³vi²o²tē³na² kūt1so¹xai³lain¹ka³lo³ai²li² sa²so¹sxā³ ū³yhe³wih³so¹ain¹nū²la² kwa²ā³nxai³si¹na²hē³la², it3ta² ū³nha²kxai³la². 18 Nxa²hā¹te¹:

— Ha²ya³kxā¹nxe³sxā³ ha³ya³kxa² sa²xit3sxā³ ā³te²ji¹xā¹. Ain¹ta¹ hai³txi³ yain¹nxa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹so²xai³lain¹kxa² ī³ye³na² wxa²nū³ai¹ ā³si³wxe³ain¹sī¹na²hē³la². 19 A³lan²ni²nū³tāu³a² na³vi²o²tē³na² yen³kxa² hau³ko³kxa² a²hxi²ka² hxi²tē³nha²sxā³ ī³ye³na² wxa²nū³ai¹sī¹na²hē³la².

20 Nxe³yān¹ta¹ it3ti³la² ha³ya²ti³nha²txi³he¹nx2nxa³ha²kxai³ u³je³na²ka² hi³ka²ta² nxe³sxā³ kxān³su² ī³ti³hexi¹sī¹nxa³ha²kxai³ ai³la²ī³ya³lo³ti²nxa³ti³lon³sa²sī¹nē³hē¹li¹. Nxa¹sī¹na²hē³la².

21 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ye³ka³lxa¹txi³ a³la²ni²sxā³ yain³sxā³ ā³nhai¹nxa³ha²kxai³ he³ja²lun¹txain¹sī¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Pau²lah³la² hi²sen³kxai³lu² ī³sa²yxau³sxā³ ī³ye³kxi²sī¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Kre²ta²ko³xa² yxau³ki³sī¹nai³tā² txa²wān³txai³tā² sa²yo²wet1sah¹lxi¹ke³la³te²kxai³ ju¹tai²li² ī²yah³lxi³hī³nx2nxa³lxi¹. 22 Nxe³yān¹ta¹ hī¹na²kxai³ ya³lo³wet1jah³lxi³hē¹li¹. Hai³txi³ ya³lo³ni²lxa³lho³li¹. Na³vi²o²tē³na² so¹lxi³ tī¹lxi²nē³tu³wi¹. 23 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wit3sa¹wi¹. Sa²yo²we¹tai¹na¹wi¹. Ka³nxah³tai³tā² oh³xan¹jah¹la² wxā³sxā³ ī³ye³kxi²sain¹na²hē³li¹. 24 Nxe³sain¹te³nah¹lxi¹: “Pau²lah³ī³ai³. Yuh³lxi³txa³hē¹li¹. Ai³tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³ti³ yxau³xai³lyah³lxi¹tu¹wi¹. In³txa² ka³na³ka³na³te² he³la³ku³ya³lu²nxa³lho³li¹. Kxā³nāu²a² Se²sa³jah¹la² Ro³ma²no² si³yxau³kax3su²

ha²kxai³ nxe³te²na² sxi²ha² ã³wi¹hin¹tu¹wi¹.” Nxe³sain¹na²hë³li¹. 25 Ne³sain¹ju³kxai³lu² Txa²wã¹sü³na² wãn³txa² yxo²²a¹wi¹. Wãn³txin³txi² e³kxi²sain¹ju³xin³txi² wain³txi³ sa²hau³ko³tũ¹nhë³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ i³ya³lo³ti¹jah³lxi³hë³li¹. Ya³lu²në³lxa³lho³li¹. 26 Hã¹sxã³ ha³lo²ai²na² i³ye³na² sa²ki³wa³le³ka³ko³xa² it3sa²tã³në³tu¹wi¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sîn¹na²hë³la².

27 Nxe³nũ²la² ye³ka³lxa¹txi³ a³lan²ni²nũ²la² ye² 14 nxe² ka³nxah³ti³lon³nũ²la² i³ye³na² A³tri³a²ti³ka²ye³na² it3sa²tã³sa²sîn¹tũ³kxai³lu² ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tãu³a²:

— Ha³lo²a² yau³son³kij³ta²nũ²nai¹. Ain¹ju³su² 28 A³lo³xih³na² a³lu²tĩh³na² tē³sxã³ kwa³thi³la³ki³a² ã³ki³kũh¹tũ²la² i³ye³na² u¹ju³ta² ã³hau³ko³te³lhã³ ã³na¹sxã³ ã³nũ¹ain¹sîn¹na²hë³la². Nxe³ha²kxai³ 36 me²tros³ ã³nhau³ko³jain¹sîn¹na²hë³la². Nxe³nũ²la² 27 me²tros³ ã³nhau³ko³jain¹sîn¹na²hë³la². 29 Nxai¹nha²kxai³ tah³lxa³kxai²li² it3sa²tã³sxã³ ã³kho³kxa²yan³txi³su² na³vi²o²tē³na² ã³yitisi¹hain¹ju³su² kwa³thi³la³ka³txa² kax3tha¹li¹ kax3tha¹li¹ tē³ain¹nũ²la² a³lo³xih³na² au³lha³kãin²tĩh³na² ã³si³kũh¹ta³lxain¹nũ²la² na³vi²o²tē³na² a²ki³kũh¹nãu³a² u¹txi³ ã³na¹ain¹na²hë³la². Nxe³nũ²la² a³lan²ni²si¹hain¹ju³su² wah³nxe² yxaun³tain¹na²hë³la². 30 Nxa²ha¹te¹ in³txi³nãu³xa² na³vi²o²tē³na² hau³ko³tũ³ka³txa² hã¹³a² ih³xi²ti³te³nain¹na²hë³la². Ai¹nha²kxai³ kwa³thi³la³ka³txa² na³vi²o²tē³na² a²ne³ka³nãu³a² ã³na¹ki³lxo³xain¹sxã³ ka³no¹a²ka³lo³a² win¹ta²te²lxi³ i³ye³nai²li² sa²nu³ain¹na²hë³la². 31 Yain¹nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² so³ta²to² hxi²kan¹jah¹la² a²so³ta²to² nũ³ka³txa² ain¹sxã³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Na³vi²o²tē³na² hau³ko³tũ³ka³txai²li² ih³xain¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ ka³ten³su² a³li³xi²ki³sxa³lho³li¹. Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ nxe³sîn¹na²hë³la².

32 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² so³ta²to² nũ³ka³txa² ka²no¹a²ka³lo³a² ã³si³kũh¹je²yhai¹ka³lo³a² tē³sxã³ ã³whi²lho¹sxã³ ã³na¹ain¹sîn¹na²hë³la².

33 Nxa²ha¹te¹ i³yũ¹li²nxa²tã³lxa¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ãh¹ i³ye³kxi²sîn¹te³nah¹lxi¹: — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Ye³ka³lxa¹txi³ kho³ka³lon³kxi² ai³ki³tã³hë³li¹. A³lan²ta² ye³ka³lxa¹txi³ ye² 14 nxe² a³lan²tãu³a² hai³txi³ i³yain³yah³lxa³nhë³li¹. Hã¹sxã³ wah³nxa² yxau²ho³hah³lxi¹nhë³li¹.

34 Yah³lxi¹nha²kxai³ hũ¹na² yain³jah¹lxi³hë³li¹. ã³sîñ¹ũñ³ta³ti³nx2ti³tai²li¹. Hai³txi³ ã³nñin¹to³txa²lxi³xa³lho³li¹. Wxa²ne³kij³sa² ka³na³ka³na²te² hë³la³ku³ ã³ni²lã³kxi¹nx3ti³xa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ i³yain³jah¹lxi³hë³li¹. Nxe³sîn¹na²hë³la².

35 i³ye³ta³lun²nũ²la² yain³tũ³a² hxi²te³nha²sãn²nũ²la² ãh¹ i³ye³sîn¹te³nah¹lxi¹: — Txa²ũ³nã¹³. Yain³nã¹³ ã³san¹tũ³xa² wi¹lxo³kxi²san¹nai¹. Nxe³nũ²la² tũ¹xai²li² wxa²nãu²lxi³sxã³ i³yain³sîn¹na²hë³la². 36-37 Nxe³nxa²ha¹te¹ yain³yain¹ju³ta² i²kxain¹nxa²ha¹te¹ i³ya³lo³tain¹nũ²la² in³txi³nãu³xai²na² 276 tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ yain³ya³sain¹na²hë³la².

38 Yain¹sxã³ ã³kxi²ya³sain¹ka³tũ³ hã²wxãn³txa³ tri²ka²ki³a² wi¹so²xai³la³sain¹ki³a² tē³sxã³ i³ye³na² wxa²nũ³xain¹na²hë³la². na³vi²o²tē³na² ã³sa²te¹ti³sxã³ ã³ne³ka³tu¹ka³yan³txi³sa².

Ü³yau³xai²li² sa²sai²hxa³tain¹ju³su²

39 Nxa²ha¹te¹ a³lan²ni²ha²kxai³ ha³lo²a² u²ten³sa²tã³sxã³ i²ain¹kxan²ti³nu¹ ha³lo²a² i³lxi³la³ ko³nxai¹nxa³hë³la². Nxai¹nxa³ha²kxai³ i³ye³na² ne³kun²tĩh³na¹ tah³lxa³kxa² yũ²nxa³tĩh³na¹ i²ai¹nha²kxai³:

— Ju¹xa¹ ã³nhe³ha³lo²sa²tã³ya³sah¹lxi³wxi¹. Nxain¹sîn¹na²hë³la². 40 Kwa³thi³la³ka³txai²li² sa²ni²lã³nũ²la² hi³sa³ka³txai²li² na³vi²o²tē³na² i³hau³ko³ta³ka³txai²na² sa²ta²la³ki³ka³tũ³ hã²wxãn³txa³ wã²la²ka³lo³a² kãin²ka³lo³a² ã³kũ²txi²ha²kxai³ it3ta² it3sa²ha³lo²sa²sai¹sa²sî¹nha²kxai³ a³li³ya³sain¹sîn¹na²hë³la². 41 Nxe³ya³sain¹tãu³a² na³vi²o²tē³na² hi²sen³kxai³lu² i³ye³nãu³ai²li² ka³yã³la² au³txi³sxa²nxa³ha²kxai³ it3sa²ta³sa²sî¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³nxai³ya³sai¹nxa³ha²kxai³ it3ta² ã³nha²kxai³ na³vi²o²tē³na² a²ki³ki³nãu³a² ã³yo²ãu²so¹sxã³ ã³kho³thxa³kxi²sa²sîn¹na²hë³la².

42 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nũ³ka³txa² hi²sen³kxai³lu²: — I²l¹kxain¹tũ³ka³txai²nã² sun²tã¹sa³h¹lxi³wxi¹. Wxa²ho²hi² aun³tih¹saun³kxa²yan³txi³su². Nxa¹nhai¹. Nxe³nyhai¹na²hë³la². 43 Nxe³ain¹ta¹ a²hxi²kan¹jah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta² ã³non²ta³kxi²si¹ju³nũ³su² i³ye³kxi²sîn¹te³nah¹lxi¹:

— Sun²tã¹yxah³lxi³txa³hë³li¹. Nxe³sîn¹na²hë³la². Nxe³sxã³ i³ye³kxi²xi²sîn¹ti³ãñ¹ju³kxai³la¹: — Nxe³jah³lxi³wxi¹. Hxi²kan¹txi³ wxa²ho²tũ³ka³txi³ i²nxai²na² wxa²ho²hi² nxa²lxi³jah¹lxi³hë³li¹. 44 Hã²wxãn³txa³ hxi²ka¹nxa³tũ³ka³txi³ i³nxai²nãn²tu³ hi³sa³ka³txa² sa²so¹sxã³ ã³tē³sxã³ ã³nho³jah¹lxi³hë³li¹. Nxe³nyhai¹nha²kxai³ in³txi³ nũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ã³nho²xi² ai³sxã³ wxa²li³ya³sain¹na²hë³la².

28

Mal²ta²ko³xa² ai³ain¹ju³su²

1 Wxa²li³hxa³ya³sain¹nũ²la² ha³lo²a² i³lxa² i³yau¹ũ³sain¹sîn¹te³nah¹lxi¹: — Mal²ta²ko³su¹. Nxe³sain¹sîn¹na²hë³la². 2 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxa²li³ya³sain¹nũ²la² ko³xai¹nãn¹tũ³ka³txa² ne³khau³sxã³ ã³nũ²kxi²sain¹sîn¹na²hë³la². Wë³ha²yau³xa²

a³li³txa³sa²sī¹nha²kxai³ ha³nxe²a² yax3sxā³ wā³nēn³kxi²sī¹na¹hē³la². 3 Nxe³nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ha³nxe²a² so¹nū²la² ā³na¹sxā³ ā³nhi³na²hē³la². Txih³xa² ha³nxe¹lxi³te²a² ha³nxe²a² i³sxā³ wā²nha²kxai³ i³ha²li¹nū²la² Pau²lah³la² hxi²ka² hxi²kxi³sīn¹na²hē³la². 4 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yxau²xai³tū³ka³txa²i²ain¹ka³tu³i³ye³lain¹te³nah¹lxi¹;
 — Jah¹lai²li² ko³nxe³thin¹jah¹lo²su² te²nu³tā³li¹. Nxe³ha²kxai³ i³ye³na² i³lo²nu¹ta²ya³i³ā³hē³li¹. Nxe³ka³ha³ta³nxān²ti³ txih³xa² i³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ hi¹na²wan¹sxā³ ā³ya³hi²sxā³ ya²lu¹tu¹wi¹. Nxin¹na²hē³la².

5 Nxe³ain¹ta¹ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² i³hxi²wa³tā³nha²sxā³ txih³xa² i³yi²lā³sīn¹na²hē³la². 6 Nxe³ha²kxai³ ā³yah³sxā³ ya³lu²ju³ta² i²te³lhxā³ wah¹nxa³kxain¹sīn¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ wi¹lain³nha²sīn¹na²hē³la². Hai³txi³ ya³lu²sī¹nxa³hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² i³wa²li²sxā³ e³lain¹sīn¹te³nah¹lxi¹;

— Jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³nu²su² te²nu³tā³li¹. Nxin¹sīn¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ wi¹la³la³kxi²sxā³ e³lai¹nxa³hē³la².

7 Nxin¹nxa²ha¹te¹ Pu²bli³o³jah³la² ha³lo²a² wa³kxēn³yah³lo²su² hxai²na²hē³la². A²nxe³jah³lai²na² a²sxi²ta² u²lxa³ha²kxai³ wxā³sxā³ ā³wih¹yain¹si¹nha¹ju³su² i³ye³kxi²sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ ā³wi¹nhān¹nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau²a³lan²sī¹na²hē³la². 8 Nxe² yxau³nha¹tj³kxai³lu² Pu²bli³o³jah³lai²na² wī³na² kāin² i³ton³na²hē³la². Kāin² si³yuh²hi²ha²kxai³ kāin² i³hī¹la³kxi²nha²to³ha²kxai³ nxe³sīn¹na²hē³la².

Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³lu² ā³tj³sxā³ i²sīn¹na²hē³la². I²te³na¹ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²sān²nū²la² wxa²wxai³kxi²na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² we²txi²sīn¹na²hē³la². 9 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² i²ton³te²na² i²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ wxā³yain¹nū²la² Pau²lah³lo²nu¹ta² hxi²ki³kxai³lu² wxa²we²tain¹sīn¹na²hē³la². 10-11 Nxe³ain¹jut3su² i³ka³i³hai¹nha²ha²kxai³ yen³kxa²ka³lxi²txi³ ū³hū¹sain¹sīn¹na²hē³la².

Ro²ma²thi³na² ai³ain¹tāu³su²jau³su²

Nxa²ha¹te¹ i³la³kxa² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ sa²tā³tīn¹nū²la² ti³ha³la² ne³ki³so³nha²kxai³ na³vi²o²tē³na² A³le³syān²tre²thi³na² wxā³ka³lo³a² ti³ha³la² yxau³sxā³ka³lo³a² a³li³te³lhxā³ nxe³sīn¹na²hē³la². Nxe³ka³lo³a² Ti³o³sku²ru²ka³lo³su¹. Ai¹nhxai²na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ a³li³xi²ya³sain¹ti³wa³kxa² ya³li³sain¹sīn¹tū³ka³txa² a²yen³kxa² tē³sxā³ ā³nxi³nha¹kxi³nū³a² āu¹la³kxi²sain¹sīn¹kxe³su² ū³hū¹sain¹sīn¹na²hē³la². 12 Nxe³ya³sain¹ka³tu³ a³li³xi²sxā³

ai³nhān¹nū²la² Si²ra³ku²sa²thi³na² ā³ya²sxā³ ā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². Ā³ya²sxā³ ā³wi¹ha³sain¹nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau³a³lan²nhān¹nū²la² a³li³xi²ya³sain¹na²hē³la². 13 A³li³xi²ya³sain¹nū²la² Re²ji³o³thi³na² ā³ya²sxā³ ā³wi¹ya³sain¹na²hē³la². Nxe³nū²la² a³lan²tāu³hā³ txa²si³yo³na² it3ta² wxā³ha²kxai³ a³li³xi²ka³tu³ ye³ha¹li¹ ai³la³ni²tāu³a² Po³su³o²li²thi³na² ā³ya²sxā³ ā³wi¹ha³sain¹na²hē³la². 14-15 Nxe³ya³sain¹tāu³a² a²nū²a² Je³su³jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te²a² i³ha¹ja³sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³sxā³

i³ye³kxi²sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹;

— Txa²sxi²ha² ā³wih¹jah³lxi³hē¹li¹. Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ yxau²a³lan²ni¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sain¹sīn¹na²kxai³ ā³wih¹sxā³ yxau³sī¹na²hē³la². Yxau³a³lan²ya³sain¹tj³kxai³lu² nū²ka³na¹ Ro²ma²thi³na² yxau³son³sī¹na²ju³su² ha³ta³nxe³yain¹sī¹na²nū²hē³la². Nxe³ha²kxai³ a³li³ain¹nū²la² Pra³sa³ ti³ A²pi²o²thi³na² Tres² Vēn²tas²thi³na² nxe³sxā³ wahx3sxain¹sīn¹nū²hē³la². Nxe³ain¹tj³kxai³lu² Po³su³o²li²thi³na² a³li³xi²nha¹nū²la² Pra³sa³ ti³ A²pi²o²thi³na² Tres² Vēn²tas²thi³na² sxā³ ā³wih¹sxā³ i³ha¹txi²sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³jut3su² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ka³lih³kxi²la²nha² i³ya³lo²ti²sxā³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lxo³kxi²si¹ju³su² i³ye³kxi²sīn¹na²hē³la². Nxe³ya³sain¹nū²la² ā³sa²so¹sain¹sīn¹sxā³ ā³wa²li²sxā³ Ro²ma²thi³na² ā³ya²sxā³ ā³wi²xi²a³sain¹sīn¹na²hē³la².

Ro²ma²thi³na² yxau²xai³ju³su²

16 Ā³ya²sxā³ ā³wi¹ha³sain¹nū²la² Ju²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Pau²lah³lo²nu¹ta²kxai³ ū³tj¹kxi²nxa³hē³la². Hāi¹sxā³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Wxa²sxi²khai³xa² yxau³sē³li¹. Ū³ti¹kxi²nxa²hxa³lho³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²sa³wi³sai²na² so³ta²to²ka³na³ka³nah¹lai²na² yxau³ya³nx2tu¹wi¹. Nxe³sīn¹na²hē³la².

17 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxā³ Pau²lah³lo²nu¹ta² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² hxi²kan¹ta²nāu³xa² i³kaixi¹so¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ wxā³sxā³ ā³nū²kxain¹nū²la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹;

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wā³tā³sah¹lxi¹lxi¹. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹. I³ye³kxi²nx2ta¹tu¹wi¹. Kxā³nxi³tā² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³na²hī¹nai³tā² ū³tj¹kxi²sain¹na²hē³li¹. Txa²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txa² sa²yo²ā³nxa³ha²kxai³ txa²wā¹nū³ka³txa² ko³to²la³kxain¹nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³kxan²ti³ ū³tj¹kxi²sain¹nū²la² Ro³ma²no² nū³ka³txa² sa²nūh¹sa³nyhai¹na²hē³li¹. 18 Nxe³sa³nyhai¹nha²kxai³ kāin² i³wā³wā³txi³sain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹;

“Ko³to²la³kxin¹ju³ta² i²nxa²sīn¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ ā³wā³sut¹sī¹nīn¹ju³ta² wain³sīn¹na²li¹.” 19 Nxe³sain¹ta¹ Ju³te²a² nū³ka³txai²na²

ã³nhai¹tũ³te² nũ³kã³txai²na² wãn³txi³kxai³lu¹: “Kwa²xah³lxi¹lxi¹. Su²lhã³jah¹lxi³hẽ¹li¹.”
 Nxain¹na²hẽ³li¹. Nxai¹nha²kxai³ Se²sa³jah¹la² i³hau³ko³tũh³sain¹ju³ta² i³kai¹ta²lxan¹ta²wi¹.
 Yxã¹ta¹ Se²sa³jah¹la² i²a¹kxai²nãn²tu³ txa²nũ³kã³txa² ko³nxe³te²lo³tai¹na¹ju³ta³nũ³a²
 yũ²nxa³lho³li¹. 20 Nxa¹jut³su² i³ye³kxi²si¹nx2ta¹jau³su² i³kai¹txa²lxa¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³jah¹la² yxo²i²a¹wi¹. Nxe³na¹kxa²yã¹nxe² I³sa³e² nũ³kã³txa²
 yxo²i²yã¹lxi¹nũ³li¹. Jã¹nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kwa³thi³i³h³na² tũh³nai²i²
 sa²hxi²tai³kxi²sain¹na²hẽ³li¹. Nxe³jau³su² tai²li² i³ye³ye³nx2ta¹wi¹. Pau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

21 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ju³te²a²nãu³xu¹tai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Jau¹xai²na² hai³txi³ ain³kxi²nha²si¹nxa³hẽ³li¹. Ha³teh³nxã³nxa² wxã²nxa³hẽ³li¹.
 Txa²wã³tã³nãu³xa² ko³nxe³te²lo³nxain¹jau³xa² ain³kxi²nha²si¹nxa³hẽ³li¹. 22 Nxe³yã¹ta¹
 tũ¹kã³txai²na² wxã²i²yã¹nxa² yxo²i²ain¹te²nãu³a² ko³nxe³te²lo³tai¹nhxai²na²hẽ³li¹,
 ti¹ai²nãn¹tũ³kã³txa²su¹. A²nxe³ju³tai²li² i³yau¹tũ³sa²nhĩn¹jau³su² ten³sa²sĩn¹nhai¹.

23 Nxe³sa²sĩn¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta² ã³wã³li²si¹na¹tu¹wi¹. Nxe³hĩ¹na² i³yau¹tũ³hain¹te³nah¹lxi¹.
 Nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² ka³nxa³ha²ta³kxai³lu² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³
 wã³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 wi¹jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta² nxe³jau³xa²
 i³hen³txi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³ e³sũ²ni²ta¹hxai²hẽ¹la². I³yau¹tũ³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² Je³su²jah¹la² sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³na²hẽ³li¹. Nxe³jah¹lai²li²
 Moi³se²ah³lo³nu¹tai²na² wãn³txa² i³yau¹tũ³nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² wãn³txa²
 i³hen³txi³tũ³kã³txu¹tai²na² wãn³txa² i³yau¹tũ³nẽ³lha²kxai³ nxe³jah¹lo³su² na²hẽ³li¹.
 Pau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 24 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wã³kxi³kxai³
 yxo²i²ai¹nha²kxai³ a²wã³kxi³kxai³ yxo²i²ai¹nxa³ha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxai¹nha²kxai³ hã²wxãñ³txa³ a³li³ain¹tãu³a² i³ye³ye³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹nxa²ha¹te¹
 Pau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxã³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² I³sa³i²ah³lo³nu¹tai²na²
 i³ye³kxi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. 26-27 I³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

“Wxa²nũ³kã³txa² ko³nxe³thi¹nain¹na³li¹. Txa²wãn³txa² te³nai¹nxa³wi¹. Yxo²i²sai¹nxa³wi¹.
 Nxai¹nha²kxai³ a²yen³na² whã¹na¹ wxa²ye³ti²i² a²ne³nxẽ³na² whã¹na¹
 wxa²ne³ti²i² nxe³kxa²yã¹nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²ẽ¹nãu³ai²na²
 ka²nha²kxai² ã³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Nxe³yã¹ta¹ nxai¹nxa³ke³la³te²kxai³
 a²yen³na² ã³ye³wxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³nxẽ³na² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³sxã³
 a²ẽ¹nãu³ai²na² txa²wãn³txa² ã³ne³wxe³ain¹kxai²nãn²tu³ yxo²i²sai¹nhĩ³nx2na³li¹.
 Nxe³kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tai¹nhĩ³nxi¹wi¹. Yxã¹ta¹ te³nai¹nxa³wi¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wãn³txai²li² ã³ne³wxe³ai¹nxa³wi¹. Jã¹nxai¹nha²kxai³
 wxa²nũ³kã³txa² ai³sxã³ i³hen³txai¹nhẽ³li¹. I³hen³txai¹nĩn¹te³nah¹lxi¹: ‘Hĩ¹na²
 wãn³txa² ain³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ ã³ne³wxe³yah²lxan³tho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³
 i²ah³lxin¹tu¹wi¹. Yxã¹ta¹ ã³ye³wxe³ah³lxan³tho³li¹.”

Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² I³sa³i²ah³lo³nu¹tai²na² nxe²
 i³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹li¹.

28 Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wxa²ẽ¹na² sa²hau³ko³nx2ti³jau³xai²na²
 ten³yah²lxan³ti²tu³wi¹. Yah²lxa³nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa²te² nũ³kã³txa²
 i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³tũ³kã³txa² ain³kxi²sain¹tu¹wi¹. Nxe³na¹jau³xai²li²
 wãn³txi³khai³xai²la¹wi¹. Wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Pau²lah³lo³nu¹ta²kxai³lu²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 29 Nxe²e³ta³lun²yain¹nxa²ha¹te¹ Ju¹te²a²nãu³xu¹tai²na² kãin² i³ye³ye³li³sxã³
 a³li³xain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Pau²lah³lo³nu¹tai²na² ye³ha¹li¹ kwẽ³kon³tũ³kxai³lu² a²sxi²khai³xa² yxau³sxã³
 wa³kon³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tãu³a² a²nũ²a² ha³la³ka³lxa³lon³kxain¹sxã³ wxã³kxai²nãn²tu³
 wi¹lhin¹sxã³ ã³wih¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 31 ã³wih¹kxain¹kxai²nãn²tu³ Pau²lah³lo³nu¹tai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ju³ta³nũ³su²
 nxe³jau³xa² i³hen³txi³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³ha²kxai³ Je³su²
 Kris³tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo³su² ti³hi¹jau³xa² i³hen³txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³jau³xa² hã¹nxa¹si¹jau³su² i³ye³ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² e³lai²na¹
 i³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

Romanos

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹lhxã³, wxã²na² Ro²ma²thi³na² yxau³yah³lxin¹tũ³kã³txi³ĩ³nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txai²na¹xai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wit3sa¹ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² a²wa³ka³li³lot3sxã³ yxau²xai³jah¹lo²su² na¹ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³hait1so³sa²kxe³su² na¹ha²kxai³:

— Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na², Txa²wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³ye³sxã³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³sih¹nx2ta²jau³su² ĩ³hait1so³nx2ta¹i¹. Nxe³sa²kxah³lo²su² na¹ha²kxai³, na¹wa².

2 A²nxe³te² wãn³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³yau¹ũ³nẽ³jau³xa² wi¹jau³xai²na², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² kxã³nãu³u¹tai²na² ĩ³ye³ka³tu³ wã²nxũ¹ sa²yo²we¹nha²sxã³ sa²yo²ã³nha²nxa³sxã³ ĩ³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³ye³jau³xai²na² sa²kxai³lu², a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³kã³txu¹ta² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³kxah³lo²nãu³xu¹ta² sa²kxai³lu² ain³kxi²so¹sxã³ ha³tgh³nxã³nxãu³a¹ ũ³wha²li¹la³kxi¹nẽ³to³ta¹hxai²hẽ¹la². 3-4 Nxe³nẽ³jau³xai²na², Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha², Txa²wã¹hxi¹kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²ĩ³lxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³jau³su² hũ³nx2nã³la². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹, txa²wã¹ha³lo²ai²na² ã³wxã³nũ¹nhẽ³lhxã³, a²nũ²su² wen¹sxã³ Ta³vi¹yah³lu¹tai²na² a²sa³wi³sa² wen¹sxã³ a³li³lah¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² hi²sen³su², nũ³kxũn³txi³ Je³su²jah³lai²na² ya³lu²ju²ta²ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³:

— Je³su²jah³la² a²ya³lu²txi³ Txa²tah²khaix1ai²la¹i¹. Na¹ha²kxai³, ka³ten³su² ĩ³sa²yxau³xi²si¹ha¹i¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na² ya³nx2ta¹i¹. Nxe³jau³su², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²ki³na¹xai²na² nũ³kxũn³txi³ wxa²ye³ka¹tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². 5 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wxa²hait1so³sa²te³lhxã³ ĩ³ye³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹, A²si³yxau³tãu³a² wãn³txai²na² sa²kxai³lu¹, Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu¹ ain³kxi²so¹sxã³ wxa²hait1so³sa²te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³3sã¹lx1¹. Wxã²na² Pau²lah³lo²ĩ³nxai²na² wxa²hait1so³khai¹nxe³nxa²ha¹kxe³nũ³kã³txi³si¹lx1¹. Nxe³nxa²ha¹ka³tu³, a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²nũ³kã³txi³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ³ye³sxã³, yxo²ĩ³sa¹hi¹nĩn¹jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi², sa²yo²wet1sa²si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi² tĩh³na² wi¹tĩh³na² ã³nxai³ain¹si¹hai¹nĩn¹jau³nũ³su² ĩ³ye³kxi², nxe³txai¹nhẽ³li¹. Ai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³, ã³yã³nhai¹tain¹tũ³kã³txa² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²yo²wet1sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³la² a³li³khai¹nxe³sa²kxe³su² sain¹na²hẽ³la². 6 Te²yã¹nxe³sxã³, wxã²na² sa²kxai³lu² Ro²ma²thi³nãn¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu², Je³su²jah³la² ã³wxe³nũ¹lyhah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³kaix1so³nxa²lx1³kxe³nũ³kã³txi³yah³lx1³nũ³ni¹lxa². Yah³lx1¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² a²wẽ³ha³lx1³syah¹lx1³nũ³ni¹lxa².

7 Yah³lxin¹jut3su², txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Wxã²na² Ro²ma²thi³nãn¹tũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a³lx1¹nx2ti³sxã³ wxa²hait1so³nx2ti³na³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na²:

— Sũ³na² Si³yxau³tãu³na¹xai²na² Txa²nũ³kã³txi³lo³txa²lx1¹i¹. Nxe³nx2ti³na³la². Nxe³tũ³kã³txi³ ĩ³nxai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ Txa²wã¹wi¹nu²su² na¹la². A²nxe³te²a² A²ki³lha³la² a²ĩ³lxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi¹kan¹ta² Si³yxau³tãu³lxã²na³la². Ha¹lin¹ya³te²nãu³xai²na² kãin² thãĩ³ti³la² a³lx1¹nx2ti³si¹jau³nũ³su² te³ni², wxa²nxũ²kwaj³nãu³a² ã³nhãũ²no³txa²lx1³si¹jau³nũ³su² te³ni², nxe³ti³ten³nxa²lx1¹nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Sũ³na² ĩ³ye³kxi²jau³su²

8 Nxe³nx2ta¹ka³tu³, nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹wi¹nxe² sa²yo²we¹jah³lx1³to³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu¹wa². Yah³lxin¹ju³ta² a²ha³ta³nxa², a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹tũ³kã³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹na³la². Ju¹ta² ka³lih³khaix1sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³ye³kxi²to³ha¹wa².

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lhin¹jah¹lai²la¹i¹. Nxe³to³ha¹wa². 9 Na¹ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wa³ka³li³yu³ta¹lot3sxã³ kãĩ³jah¹lo³sa¹wa². Na¹ha²kxai³, wãn³txa² wi¹jau³xa² e³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² A²ta²ha² a²ĩ³lxa² Je³su²jah³la² a²yxau³xai³la³nhẽ³ju³ta² e³jah¹lo³sa¹wa². Na¹ha²kxai³, txai²na² Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ĩ³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tu³, sa²hau³ko³txa²lx1³si¹ha¹jau³nũ³su² yxo²ha³tin³ti³ ĩ³ye³kxi²to³ha¹wa². Nxe³na¹ju³ta², wãn³txi³khai³xa² e³a¹wa². Txa²wã¹sũ³na² ain³kxi²sa³na³la². Nxe³ha²kxai³, txa²wãn³txai²na² ĩ³yo²nũ¹nũ³sa²jah¹la²nũ³a² yũ²na³la². 10 Na¹ha²kxai³, Sũ³na² ĩ³ye³kxi²na¹kxai²nãn²tu³:

— Ro²ma²thi³nãn¹tũ³kã³txa² ã³nxai³si²ti³ten³khaix1sa³nha²wi¹. Ha³lo²a² hxi²kat1sẽ¹li¹. “Wi¹na³na¹.” Sũ³na² ĩ³nxai²na² nĩn¹kxai²nãn²tu³ti¹. Nxe³to³hxai²na¹hẽ³la². 11 ã³nxai³si²nx2ta¹ju³ta²nũ³a², ten³khaix1sa²to³nha²wa². Na¹kxai²nãn²tu³, ĩ²nx2ta¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ha³lo²a² wi¹ju³ta² ĩ³yau¹ũ³sain¹kxe³su² ju³ta² wã²nhũ¹nx2ta¹ka³tu³

ĩ³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa². ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ti³txai²la². Nxe³nx2ta¹kxai²nãn²tu³, hxi²ka¹ka¹nhe²la² wxa²ẽ¹nãu³a¹ au³txi³ e³kxi²nha²sxã³ yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wa². 12 Nxe³ha²kxai³, ã³nhxi²nũ¹yhu¹k³tu¹wa². Nxe³k³kxai²nãn²tu³, wxãin²txi³ Sũ³na² sa²yxo²we¹ta¹ju³ta² ĩ²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, wxa²ẽ¹nãu³a¹ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹nx2ti³tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³, txain²txi³ Sũ³na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta² ĩ²nx2ta¹kxai²nãn²tu³, txa²ẽ¹nãu³a¹ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹sa³tu¹wa². Nxe³sxã³, ã³nhxi²nũ¹yhu¹k³tu¹wa².

13 Txa²wã³tã³nãu³xã³. Txa²wãn³txai²na² wi¹kq³nha¹jah³lxix³hẽ¹la². Txai²na² ye³ka³lxa¹txi³ txa²ẽ¹nãu³a¹ e³kxi²nha²to³ha¹te³nah¹lx¹:

— Ro²ma²thi³nãn¹tũ³ka³txa² ã³nxai³sĩ²a¹tũ¹xã¹. Nxe³to³ha¹hẽ¹la². Na¹kxan²ti³, ha³lo²a² ĩ²li³ju³ta² ã³nhxi²kat1sa²hxai²nxa³hẽ¹la². Jãx1sa³nha²wa². Sa³ha²kxai³, nxe³nx2ti³toh³nxa³hẽ¹la². Na¹ha²kxai³, ha³teh³nxã³nxa¹na² so¹lxix³ ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Yxãn¹ta¹, yxan¹nãu³a¹ wxã³sĩ²nx2ta¹kxai²nãn²tu³, Sũ³na² ã³ne³wxe²nũ¹sih¹nx2ta¹jau³su² yxo²nũ¹nũ¹nx2ta¹tu¹wa². A²nũ²a² nũ³ka³txi³ ã³xa² yxo²nũ¹nũ¹hai¹na¹kaix³ jã¹nxe² ya³nx2ti³t³ten³sa³nha²wa². 14 Je³su²jah³la² wxa²hai¹to¹sa²sxã³ wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³hxat3nx2ti³si¹ha¹jau³nũ³su² ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ¹la². Na¹ka³tu³, ĩ²sa²si¹hã³sa²jau³xai²na² sa²yxo²we¹ta¹lu²na¹ju³ta³nũ³a² wain³h³nx2na³la². Na¹ha²kxai³, a²nũ²a² Kre²ku²yau³xa² ĩ³ye³ain¹tũ³ka³txain²txi³ Sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³hai¹na¹ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² Kre²ku²yau³xa² ĩ³ye³ai¹nxa³tũ³ka³txain²txi³ jã¹nxe², a²nũ²a² ha³teh³nxã³nxa² ã³ne³wxe³khaix1tũ³ka³txain²txi³ jã¹nxe², a²nũ²a² ã³ne³wxe²nxa³tũ³ka³txain²txi³ jã¹nxe², nxe²xai²na¹ju³ta³nũ³a² ten³sa³nha²wa². 15 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² wxa²nũ³ka³txai²na² Ro²ma²thi³nãn¹tũ³ka³txi³ ĩ³nxai²na² Sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³nhũ³nx2ta¹ju³ta³nũ³a² ten³khaix1sa³nha²wa².

Sũ³na² wãn³txa² wã³nxĩ¹jau³su²

16 Txai²na¹xai²na² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² ĩ³yxo²kãin²ti²la²nha²sxã³ e³kxi²na¹wa². Hai³txi³ ãu²li²ti³hex1na¹jau³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, na¹wa². Nxe³jau³xai²na², a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yxo²ha³kxa¹:

— Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²a¹xã¹. Nxe³te²su² kxai²nãn²tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² a²ko³nxe³ti³ kã¹ju³ta² ã³wa²sut1sxã³ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³te²su² hũ³nx2na³la². Txa²wã¹sũ³na² nũ³kxũ³khai¹nxe³ha²kxai³ a²wãn³txa² wi¹jau³xa² wxi²kan¹jau³su² na³la². Nxe³ha²kxai³, nũ³kxũ³txi³, ã³wxe³nũ¹te²su² te²a² yxo²ha³kxa¹ sa²wa²su¹tai¹nhĩ³nx2na³la². ã³wxe³nũ¹hain¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a² ye²tũ³ka³txa² Sũ³na² nũ³kxũ³txi³ sa²wa²su¹tain¹sãn²ka³tu³, hã²wxã³txa³ a²wã³kon³tũ³ka³txa² sa²kxai³lu², Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² ye²nxa³te²a² sa²kxai³lu², Sũ³na² nũ³kxũ³txi³ sa²wa²su¹tain¹nũ³nha²kxai³, nxe³hĩ³nx2na³la². 17 A²nxe³te² wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lo³te³ju³ta², a²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²i²te²su² te²a² so¹lxix³ wain³te²lo³tẽ³ju³ta² nxe³te³nah¹lx¹:

— A²nũ²a² yxo²i²sa²te²su² te²a² a²yxo²ha³kxa² so¹lxix³ wain³te²lo³ta¹tũ¹xã¹. Nxe³na¹kxe³su² te²a², ka³te³na² wi¹khai¹nxe³tãu³a¹ so¹lxix³ yxau²xai³ain¹tũ¹xã¹, yxo²i²sa²ha²kxai³lã¹. Sũ³na² a²ẽ¹nãn¹jau³su² nxe³hũ³nx2na³la².

A²nũ²a² ĩ³xa³thi¹nxa³jau³su²

18 Txa²wã¹sũ³na² Si²yxo²tãu³a¹ oh³nãu³nũ¹ka³nãu³an¹jah¹la² hi²sen³su² ĩ³xan³txi³sxã³ ko³nxe³ti³ ĩ³yĭ¹li²hain¹na³la². A²nũ²a² ĩ³li³thin¹kã¹xa³ha²kxai³, a²ẽ¹nãu³a¹ ĩ³li³thin³ne³ki²nh²nxa³ha²kxai³ nxe³te²nãu³xa² an³txi³sxã³ ko³nxe³ti³ ĩ³yĭ¹li²hain¹na³la². A²nxe³te² ĩ³li³thin¹nxa³tũ³ka³txa² ĩ³li³thin¹sxã³ kã¹ai¹nxa³ha²kxai³, Sũ³na² wãn³txi³tu³ a²ya³la³jau³tu³ ã³tĩ¹kain¹na³la².

— Sũ³na² wãn³txi³tu³ a²nũ²a² ã³xa² ain³kxi²sxã³ yxo²i²ain¹kxa²yan³ti³sã¹. Ain¹jau³su² ain¹na³la². 19-20 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² Si²yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nãn¹jau³su² te³nah¹lx¹:

— Txai²na¹xai²na² hã¹nxe² ka³na³ka³nat3sxã³ Sũ³na² Si²yxau³tãu³su² na¹ha²kxai³, yxau²sa²tẽ³ ai³wa³to³hi²na²ha²kxai³, nũ³kxũ³txi³ ha³nãu³hi² ai³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo³su² na¹xã¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²a² yuh³xai²nãn¹ta³ko³xai²na² nũ³kxũ³txi³ wi¹we¹ta¹hẽ³na¹. We¹ta¹lu²na¹hĩ¹nãn¹ju³tu³, a²nũ²a² ĩ²li³te²su² te²an²tu³: “Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² kã¹kxa² ĩ²a¹tũ¹xã¹.” Nxe³kxi²sa³kxai²nãn²tu³, ha³lo²a¹na² wi¹we¹ta¹ko³xai²na² ye³kan¹txi³ ĩ²h³nx2na³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, txa²nũ³kxũ³na³ju³ta² a³la³kxi², Txai²na¹xai²na² hã¹nxe²te² Sũ³nu²na¹xai²na² a³la³kxi², nxe³sa²h³nx2na³na¹. Nxe³ha²kxai³, Sũ³na² Si²yxau³tãu³na¹xai²na² a²nũ²a² ye³na² ĩ²sain¹ju³ta² yũ²nxa³kxan²ti³, a³la³kxi²sain¹ju³ta³la³ yũ²h³nx2na³na¹, te³nain¹ke³la²te²kxai³lã¹. Yxãn¹ta¹, kwa² ĩ³li³thin¹nai¹nxa³kxe³su² ten³sai¹nxa³xã¹. Na¹ha²kxai³ wã²nxũ¹ hxi²ki³te²la³ nxa¹nha²kxai³ ye³khãuh³lxa³ti³hi¹ta³lxai¹na¹xã¹. Sũ³na² Si²yxau³tãu³a¹ a²ẽ¹nãn¹jau³su², nxe³hĩ³nx2na³la². 21 Jã¹nxe³jau³su² te³nah¹lx¹:

— A²nũ²a² nũ³ka³txai²na² Sũ³nu²na¹xai²na² wi¹kã¹a¹ju³ta² ĩ²sain¹kxan²ti³ ĩ²sa²nẽn¹kxi²sain¹to³hxai²nxa³hẽ³na¹. “Wxã¹na² Sũ³na² Si²yxau³tãu³khaix1si¹lx¹. Ha³lo²a² wi¹kã¹in¹ju³ta² ka³li³sa³nhai¹.” Ti³hex1sai¹nhxai²nxa³hẽ³na¹. Nain¹kxan²ta²,

on³txi³he¹nxa³jau³xa² so¹lxi³, hxi²kau³kaun³jau³xa² so¹lxi³, a²e¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha², i³ne³wa³nūn³ta³ki², ain¹sxā³, ka³nxa³ti³hū³jau³xa² so¹lxi³ i³ye³kxi²nha², ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 22 “A³la³ki²nha¹wi¹.” Nxe³tū³ka³txai²la¹xā¹. Ain¹kxa²ti³, a²la³kxi²txi³he¹xain¹tū³ka³txi³sxa³xā¹. Hxi²kau³kaun³tū³ka³txai²la¹xā¹. 23 Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² ya³lu²ti³he¹nxēn¹nxa³te³na¹xai²na² i³sa²nēn¹kxi²sain¹ju³ta²wai³nh³nx2na³na¹. Yxān¹ta¹ sai¹nxā³xā¹. Hāi¹nxe³sxā³ ā³sa²sxā³, a²yen³kxa² a²nū²a² hxi²kāi³nha²kxa² so¹lxi³ a²nū²hūn³ka³txa² sa²nēn¹kain¹na³na¹. Nxe³sxā³, a²yāu³ka³txa² a²nū²hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³, ai³ki²hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³, ka³yxuh³hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³ txi³hū³te² a²yāu³ka³txa² so¹lxi³ hxi²ka² we¹tain¹ka³tū³, sa²yo²wet¹sxā³ i³sa²nēn¹kxain¹na³na¹.

24 I³lxi³thin¹ti³he¹xai¹nxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³, hāi¹nxe² ā³ai¹na¹xā¹. A²e¹nāu³a¹ au³txi³ yxo²kwa³nain¹jau³su², ko³nxe³thi¹ne³ki²nhain¹jau³su² kāi³ain¹txai²lā¹. Ai¹nha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³khaix¹nhayain¹na³na¹. Āu²la²to³nha²si¹jau³su² nyhain¹na³na¹. 25 A²nxe³tū³ka³txai²na², Sū³no²wa¹xai²na² wān³txa², ā³na¹ki²sain¹sxā³ sa²ya¹tain¹ka³tū³, ki³han³jau³xa² so¹lxi³ sa²so¹sxā³ sa²yo²we¹tain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. Nain¹kxe³su², a²yen³kxa² hxi²kāi³nha²sa²sai¹na³kxa² hxi²ka¹nxa³xā¹. Nxe³kxan¹ti³, te²a² so¹lxi³ sa²yo²wet¹sxā³ i³sa²nēn¹kxain¹na³na¹. Ta¹, Txai²na¹xai²na², a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ wet¹sa²sai¹jah¹lo³khaix³na¹xai²na² sa²yo²ā³sain¹na³na¹. Nxe³sain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. Yxān¹ta¹, Txai²na² so¹lxi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa² sa²nēn¹ki²sa²tē³sa²yo²ta² wain³na³na¹. Wain³khai¹nx2na³na¹. 26 Nxe³ha²kxai³, ten³sai¹nxa³kxe³tū³, ā³na¹ai¹na¹hē³na¹. Ha³lo²a² wā²nxūh¹ i²lain¹sxā³, ko³nxe³ti³ yxo²kwa³nain¹ju³ta² yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹txai²lā¹. Nain¹ka³tū³, txu¹ha² sa²kxai³lu² in³txa² wa²ko³li²yhu¹jau³su² sa²yo²ā³sxā³, txu¹ta¹lhun³tū² in³txi³lot3sxā³, o²la³kxi²yhu¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ o²la³kxi²ti³he¹nx2na³xā¹. 27 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², in³txa² sa²kxai³lu², txu¹ha² wain³txi³ wa²ko³li²yhu¹jau³su² sa²yo²ā³sxā³, in³txa²lhun³tū² yxo²kwa³nain¹yhu¹khai¹nxe² ū³whin¹ti³yhu¹na³na¹. Ain¹ju³ta², Txai²li² āu²li²khai¹nxe³sa²nhā¹. Yxān¹ta¹, tū¹ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² yo³su² yxau²xai¹lhxā³ s³ko³nxe³ti³ yxau²sa²te²lo³ta¹na¹xā¹.

28 “Sū³na² wān³txi³tū³ ain³kxi²xi²ten³sa²nxa³nha¹. Sa²yo²we¹ti³ten³sa²nxa³nha¹.” Sai¹nhxai²na²hē³na¹. Sai¹nha²kxai³, hāi¹nxe² ā³ai¹na¹xā¹. Wain³jau³xa² āh¹ i³tih³nxain¹nxa³lho³na¹. Ai¹na²ha²kxai³, a²ko³nxe³ti³ e³kxi²nha²jau³xa² so¹lxi³ yxau²xai¹lain¹na³na¹. Hai³txi³ wain³txi³ yxau²xai¹ti³he¹xai¹nxa³xā¹. 29 A²nxe³tū³ka³txa² wain³ti³he¹nxai²ju³ta² so¹lxi³ kāi³to³hi², a²in³txi³sxa³te²a² tā³nxa² a²sxe³xā³ka³lxi³sxa³te²a² tā³nxa² ū³whin¹txi³nyhu¹sxā³ yxau²xai¹li², ko³nxe³ti³ kāi³to³hi², a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kāin² yxo²kwa³ni², ko³nxe³ti³ kāi³ki²nyhu¹i², i³ka³txā³yhu¹i², su²lhā³yhu¹i², kwa² wān³txa² i³ye³sxā³ i³yi²yi²lhon¹ta³ki²nyhu¹i² ki³ha³ki²yhu¹i², kāin² i³an³ta³kxi²yhu¹i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ hāi³a² i³he³son³ki²yhu¹i², nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 30 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² o²nxa³ti³lot3sxā³ i³ye³kxi²yhu¹i², Sū³na² Si³yxau³tāu³na¹xai²na² yxo²kwa³n¹kxi², kwa² yxo²kau³ka³nxe³txi³ i³ye³i², kāin²ki²lxo³nxe³nha²sxā³ i³ye³i², yxo²ha³txe³txi³ i³ye³kxi²nha², ko³nxe³ti³ kāi³te³lhxā³ i³ne³wa³kon³nha², a²wi³na² sa²yo²ā³i², a²hā³ka³na² sa²yo²ā³i² nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 31 Jā¹nxe³sxā³ hxi²kau³kaun³ti³ i³ye³kxi²nha², sa²yo²ā³nha²sxā³ i³ye³i², ā³xa² i³yan³ta³ki²yhu¹xa³i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³kain¹ju³ta² ne³wā²nā³ai¹nxa³i², hāi¹nxe³sxā³ i³wa³lxi³nha²te³lhxā³ kāi³i², nxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. 32 Tū¹ka³txai²na², Txā²wān³txa² i³tih³nxai¹na¹jau³xa² ā³ne³wxe³ain¹tū³ka³txai²la¹xā¹. “A²nū²a² te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³yxau²xai¹te²su² te²a² ya³lu²twi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹.” Nxe³ai¹na¹jau³xai²na² ā³ne³wxe³ta³lu²nain¹na³na¹. Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, ā³na¹ai¹nxa³kxe³su², hāi¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sa²tē³i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³nūn³tū³ka³txa² i³sa²nēn¹kxi² ain¹na³na¹. Txā²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³su² hū³nx2na³la².

2

Sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ i³yi²li²jau³su²

1 Nxe³ha²kxai³ txa²ya³lxa³nāu³ i³nxai²na² i³ye³kxi²nx2ta¹wa². A²nū²a² ā³xa² ko³nxe³te²la³ i³yi²li²yah³lxi³txa³hē¹la². Ā³xa² ko³nxe³te²la³ i³yi²li²yah³lxin¹kxai²nān²tū³, ā³xai²na² i³yi²li²yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ wā²nxūh¹ kāi³yah³lxi³lxa². Nxe³sxā³ a²ya³la³tū³ wā²nxūh¹ te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³te²la³ i³yi²li²nyah¹lxi³hū³nxai¹lxa². 2 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³tih³nxe³nx2ta¹te¹ni²tu³wa². Nxe³ha²kxai³, te²yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹tū³ka³txa² Txā²wā¹sū³na² hi²sen³su² wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxe³jau³nū³su² i³yi²li²xai³ain¹tu¹wa². Txā²wā¹sū³na² wain³txi³ ain³nha²jah¹lai¹la¹wa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai¹na² ko³nxe³te²la³ i³yi²li²lain¹kxan³ti³ wain³txi³ i³yi²li²ain¹hū³nx2na³la². Ju¹ta² wain³na³la². Nxe³ju³ta²li² a²la³kxi²ki²tā³la². 3 Yxān¹ta¹, wxāi²na² a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ i³yi²li²lain¹yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ kāi³yah³lxi³hxi²nhē³la². Yah³lxi³nha²kxai³, Txā²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ i³yi²li²nx2ti³kxa²yan³ti³su², hxi²kan¹txi³ aun³yah³lxan³kxa²yan³ti³su² ye¹nx2ta¹wa². 4 Txā²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nxe², thāi³ti³la² wi¹lhi¹ni², ko³nxe³ti³

kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxāi¹ta² i³xan³ta³kxi¹nx2ti³xa³i² nxe³ya³nx2ti³jah¹lai¹la¹wa². Nxe³nx2ti³ju³ta² sa²hā³nxē¹kot3jah³lxix³txa³hē³la²;

— A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ān³ta³lo³ta³wxe³sxā³ ā³na¹ain¹sxā³ ā³yo²xo²tū¹sain¹txai¹lā¹. Nxe³jau³su², Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ya³nx2ti³na³la². Jau¹xai¹na² a³la³kxi²nyah¹lxin¹ta¹lu¹wa². 5 Yxān¹ta¹, ā³ne³wi¹xa³sxā³ ā³ne³toh³yx³sxā³ ah³lxio³to³hxa³lxa². Yah²lxan³kxe³su², yxan¹nāu³ta¹, Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³, txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² i³xan³ta³kxi², wā²nxūh¹ kāi³kj³kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²xai², nxe³nē³tu¹wa². Nxe³nē³lha²kxai³, hī¹na² ā³ne³to³yhah¹lxan³kxai²nān²tu³, yah³lxin¹kxa² yā¹nxe²yxan¹nāu³ai²na² Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³sxā³ i³yī¹li¹nx2ti³tu¹wa². 6 Txa²wā¹sū³na² ū³yho³hī²nē³ju³ta² a²nū²a², a²nū²a² wā²nxūh¹ kāi³kj³kxa² yā¹nxe³sxā³ ū³yho³hī²xai³nē³tu¹wa². 7 Nxe³ju³ta², a²nū²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxī³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³kxai²nān²tu³.

— Sū³na² ka³te³na² wi¹ti³hit¹lsa³txai²lā¹. Sū³na² sa²nēn¹ki²sa³txai²lā¹. Nxe³jau³su², yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ū³yhen³kxi²kah³lo²su² hī³nx2na³la². 8 Yxān¹ta¹, a²nū²a² ā³su² kxai²nān²tu³;

— Te³na¹jau³xa² so¹lxī³ kāi³a¹tū¹xā¹. Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹txā³lho³na¹. Hāi¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tan¹te²kxa²yan³tu³ Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxi²sxā³ khāuh³lxax³txi³sxā³ i³wai¹tain¹kah³lo²su² hī³nx2na³la². 9 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹tū¹kā³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² Hī²sen³su² khāuh³lxax³ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²sa¹, Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nhait¹sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³te²a² kāin² khāuh³lxax³ti³hi¹tai¹nha²kxai³, te²u¹jā¹nxe² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² ā³nhait¹sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³te²a² yxo²ha³kxa¹ khāuh³lxax³ti³hi¹tain¹nū³nha²kxai³, nain¹tu¹wa². 10 Yxān¹ta¹, a²nū²a² wi¹kāi³tū¹kā³txa² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² i³ka³li¹hain¹sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nhait¹sxā³ wi¹kāi³te²a² kāin² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², kāin² i³sa²nēn¹kxi², kāin² wxa²hāu²no³ti², ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² ā³nhait¹sxā³ wi¹kāi³te²a² a²yo²ha³kxa² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², i³sa²nēn¹kxi²nū³ni², wxa²hāu²no³ti²ni², ain¹tu¹wa². 11 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxī¹;

— A²nū²a² wā²nxūh¹ ain³nha²tū¹xā¹. Na¹kxai²nān²tu³, kō³nxe³ti³ kāi³te²a² khāuh³lxax³ti³hi¹ti², wi¹kāi³te²a² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ti², ha³na³ka³lxī³ jau¹xai² yā¹nxe³jau³xa² so¹lxī³ i³yī¹li²xai¹lai¹na¹tū¹xā¹. Hai³txi³ jau¹xai²na² sa²yat¹sxā³ i³yī¹li²ha³ju³ta¹la³ yū³jah¹lo²txā³xā¹. Nxe³te²ju³hē³la².

12 Nxe³ju³ta², Ju³te²a² nū³kā³txa² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³tih³nxain¹ta¹hxi²ti²ai¹ti²tu³wa². A²nxe³tū³kā³txa², kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ khāuh³lxax³ti³hi¹tain¹tu¹wa².

— Moi³se²ah³la² wān³txa² ā³ne³to³hai¹nxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³, wān³txai² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxax³ti³hi¹ta¹tū¹xā¹. Sū³na² nxe³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa², hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³tih³nxe³tū³kā³txi³su² ta¹hxi²nxa³hē³la². Nxe³ha²kxai³, kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³;

— Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² ā³ne³to³yhah¹lxio³to³hxi²nā³nhē³li¹. Nxe³jau³la³ Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxain¹te²sxa³yu²hē³la². Nain¹kxan¹ti³ kwa² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxe³su² ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hxa³nai¹nhī³nx2na³la². 13 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³tih³nxe³nē³jau³xa² sa²yo²we¹kj³sxa³kxe³su², kwa² txa²wā¹ne³nxē³na² so¹lxī³ ne³ka²ki²kj³kxai²nān²tu³, hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³te³lhi³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, wān³txai² yā¹nxe³sxā³ kāi³kj³kxai²nān²tu³, Sū³na² wain³te²lo³te³ju³ta¹nū³a² yū³nē³lhi³nx2na³la². 14 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² yū²nxa²ha²kxai³, a³la³kxi²nha²tū³kā³txi³sxa³wa². Nain¹kxan¹ti³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ ain³nha²sxā³;

— Wain³na³na¹. Nxe³jau³su², Moi³se²ah³la² wān³txa² yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te² wān³txa² a³la³kxi²nha²te²hū³nxe² sa²yo²wet¹sxā³ yxau²xai³lai¹nhī³nx2na³la². 15 Ain¹ju³ta² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ kō³nxe³ti³ i³tih³nxe³nha²;

— Wai³nxa³xā¹. Nxe³ wi¹kāi³ain¹kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ wi¹lxo³ki²nha²;

— Wi¹na³na¹. Nxe³ ai³ai¹nhī³nx2na³la². Ai¹nha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ yū³kxa² yā¹nxe² kāi³yxau²xai³lain¹tū³kā³txai²la¹wa². 16 Txai¹na¹xai²na² Pau²lah¹lo²na¹xai²na² a²hī¹nai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau²xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³tih³nxai¹nhxi²na¹hē³la². Nxe³ai¹na¹jau³xai² yā¹nxe³sxā³, yxan¹nāu³a¹ sa²kxai³lu² Je³su² Kri³tu³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³wet¹sa²so¹sxā³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yī¹li²xai³nē³tu¹wa². Nē³lha²kxai³, txa²wā¹kj³na¹xai²na² a²hī¹nai²na² a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ hāi³a² i³ye³kxi²nha²kj³jau³xa² ha³ta³nxān²txi³, Je³su²jah¹la² wain³txi³ wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³ i³yī¹li²xai³nē³tu¹wa².

Ju³te²a² nū³kā³txa² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wān³txa² i²ain¹jau³su²
17-18 Nxe³nxax²ha¹te¹, wxāi²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² ne³ka²ki²sah¹lxī³hē³la².

— Txai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sa¹i¹. Yah³lxi³hxi¹nhē³la². Yah³lxin¹ka³tu³:
 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a³la³kxi²nha¹xā¹. Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sũ³na²
 wi¹lhin¹ti³hitisa³tũ¹xā¹. Txa²nũ³ka³txai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sũ³na²
 Sũ³ni¹khaixitũ³ka³txi³sa¹xā¹. Sa³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² i¹ta³lu²na¹xā¹.
 Na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ te³nain¹jau³su² wi¹la³la³kxi²,
 ha³lo²a² wain³khai¹nxē³ju³ta² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ i³hau³kot3so², na¹xā¹. Yah³lxi³hxi¹nhē³la².
 19 Yah³lxin¹ka³tu³:

— Ju³te²an¹jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²nũ²a² ha³lo²a² wi¹ju³ta² a³la³kxi²nxa³te²su²
 te²a², ye³han³te²hũ³sxā³ yxau³te²su² te²a², ha³lo²a² wi¹ju³ta² i³yau¹ũ³te²hũ³jah¹lo²sa¹xā¹.
 Te²yā¹nxē³sxā³, a²nũ²a² Sũ³na² tih³na² i²xa³te²su² te²a², ka³nxah³tāu³a¹ ai³te²hũ³te²su²
 te²a², sa²ha²te²kxe³hũ³sxā³ sa²hau³ko³te²hũ³jah¹lo²sa¹xā¹. 20 Na¹ha²kxai³, a²nũ²a²
 nxũ²kwai³wa³sā³sān³te²su² te²a², i³wai³ki²so¹te³lhxā³ i³tih³nxē², te²yā¹nxē³sxā³ a²nũ²a²
 Sũ³na² tih³na² wēn³sũ³sxā³ hxi²kau³kaun³te²su² te²a² i³tih³nxē², nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹.
 Na¹ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wan³txa² a³la³kxi²nha²ta³lu²na¹xā¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²a²
 i²li³ju³ta² a³la³kxi²ta³lu²ni², Sũ³na² wān³txi³tu³ a³la³kxi²ta³lu²ni², nxe³jah¹lo²su² na¹xā¹.
 Yah³lxi³hxi¹nhē³la². 21 Yah³lxin¹ta¹, kwa² a³la³kxi²ki³ixo³nyyah¹lxi¹lxa². A²nũ²a² ā³xa²
 i³tih³nxē³yah³lxi³hxi¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, te²yā¹nxē³sxā³ i³tih³nxē³nyyah¹lxi³hxi¹nxā³nhē³la².
 Ya³nx2ta¹wa². Jā¹nxē³yah³lxin¹kxe³hũ³nxē²:

— Kāi³sa²no¹ki²yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²nũ²a² ā³xa², yah³lxi³hxi¹nhē³la².
 Yah³lxin¹kxan²ti³, a²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² kāi³sa²no¹ki²yah³lxi³hxi¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa².
 22 Jā¹nxē³yah³lxin¹kxe³hũ³nxē²:

— Ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² i³wa³ni³lon³kxah¹lxi³txa³hē¹li¹. A²nũ²a² ā³xa² yah³lxi³hxi¹nhē³la².
 Yah³lxin¹kxan²ti³, ā³xa² sxe³xa³ka³lxa² i³wa³ni³lon³kxah¹lxi³hxi¹nhē³la². Ya³nx2ta¹wa².
 Jā¹nxē³yah³lxin¹kxe³hũ³nxē²:

— Sũ³nu²su² ki³ixo³te²a², a²nũ²a² hxi²ka² we¹kxe³su² te²a² yxo²kwīn¹kxi²sa³nhai¹.
 Yah³lxi³hxi¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, a²yen³kxa² Sũ³nu²su² ki³ixo³te²a² sxa³thi³nān¹te²
 yen³kxa² kāi³sa²no¹yah³lxi³hxi¹nhē³la². Nxe³ju³ta² wai³nxa³su², Sũ³nu²su² ki³ixo³te²ain²txi³
 ko³nxē³thi¹ni², a²yen³kxa² sxa³yain¹te² yen³kxain²txi³ sa²hēt¹sa²kxai³ ko³nxē³thi¹ni²,
 te²ju²hē³la². Ya³nx2ta¹wa². 23 Hāi¹nxē³kxe³hũ³sxā³:

— Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² a²wa³kxē³nũ³ka³txi³su² na¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su²,
 kāin²ki³ixo³nha²sxā³ e³yah³lxi³hxi¹nhē³la². Yah³lxin¹ta¹, sa²yxo²ā³yah³lxi³hxi¹nhē³la².
 Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nũ²a² ā³xa² sa²kxai³lu², wxa²ko³nxē³ti³, kāi³yain¹yah³lxin¹ju³ta²
 i²nx2tain¹ka³tu³, wxāi²nān¹ta³, ko³nxē³te²lo³txa²lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sũ³nain²txi³
 ko³nxē³te²lo³tai¹nha²kxai³, nai¹nhī³nx2na³la². 24 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sũ³na²
 ha³teh³nxā³nxān¹jau³xau³hxi¹tēx¹ta³la³ te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Sũ³nu¹na¹xai²na² e¹a¹wi¹. A²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txa²
 ko³nxē³te²lot3sa²sxā³ i³ye³kxi²sa²na³i¹, wxāi²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³ i³nxai²na² ko³nxē³ti³
 kāi³yain¹yah³lxi¹nha²kxai³lu¹. Txa²wā¹sũ³na² ta¹hxi¹hē¹la².

25 Wxa²yu³ta² Ju³te²a² nũ³ka³txi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³:

— Ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹sa³kah³lo³sa¹xā¹. Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹
 a²nũ³ka³txi³khai³su² i³yī¹li²nha¹xā¹. Yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹kxe³su²,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³
 Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²nũ³ka³txi³khai³su² hĩ³nxa¹lxa². Yxān¹ta¹,
 sa²yxo²ā³yah³lxin¹kxai²lē¹. Ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹nx2ti³xa³ka³lhũ³nxē², Sũ³na²
 a²nũ³ka³txi³khai³xa² i³yī¹li²nyyah¹lxan³ka³lhũ³nxē² yxau²xai³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².
 26 Jā¹nxē³jut3su², Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³su² te²a² ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹nha²kah³lo²su²
 te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Nain¹kxan²ti³, a²nxē³jah¹lai²nān²tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
 sa²yxo²we¹tain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lī³ai¹nhĩ³nx2na³la². Ain¹sxā³:

— Jah¹lai²na² ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹nha²kxe³hxūn¹jah³lo²su² na³na¹, txa²lā¹.
 Txa²wā¹sũ³na² ai¹nhĩ³nx2na³la². 27 Nxe³sxā³, Ju³te²a² nũ³ka³txi³ i³nxai²na²,
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³jau³xa² yū², ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹nha²,
 yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³, wān³txai²na² sa²yxo²ā³yah³lxi³hxi¹nhē³la². Yxān¹ta¹, Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txi³nāu³xai²lē¹. Ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹nha²nxa³kxan²ti³, Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹tũ³ka³txi³sain¹na³la². Nxe³ain¹jau³su², wxa²ko³nxē³ti³
 kāi³yah³lxin¹ju³ta², Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³tũ³ka³txai²na² wxa²ye³ka¹txa²lxi¹nhĩ³nx2na³la².
 28 Jā¹nxa¹jau³su², Ju³te²a² nũ³ka³txi³khai³su² jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, sa²wai³wait3sxā³
 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³,
 a²nũ²a² kwa² txa²wā¹ye³na² i²yhu¹sxā³:

— Ju³te²a² nũ³ka³txi³hũ³na³na¹. A²nxē³ki³kah³lo²su² nxe³nha²ye²kxan²ti³, Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³khai³su² jah¹lo²su² ta³nxa², ā³lxi³jah¹lo²su² ta³nxa², nxe³hĩ³nx2na³la². Jā¹nxē³sxā³,
 kwa² txa²wā¹wā¹lai²na² so¹lxi³ ū³sa³si³tũ³ko¹kxā¹nha²sxā³, Txa²wā¹sũ³na² i³lxa²

ĩ³y¹l¹nha²jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, a²ē¹nāu³a¹ au³txi³ sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tu³, hai³txi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³khai³su² jah¹lo²la³ ti³hex¹lh³nx²nxa³wa². 29 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txi³khai³su² jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² hī³nx²na³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²yxo²we¹ti³hi¹kah³lo²su² hī³nx²na³la². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ū³wha²hi¹la³kxi¹nx²ti³ju³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹ti³hi¹tē³lh³nx²nxa³wa², nxe³ha²kxai³la². Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau²xai³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² ĩ³sa²nēn¹kxi²kah³lo²su² hī³nx²na³la². Hai³txi³ a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a² ĩ³sa²nēn¹kxi²kah³lo²su² hī³nx²nxa³wa².

3

1 Yxān¹ta¹, wxāi²na² ĩ³wā³ti³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³.

— ĩh¹nxe²t³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txai²li² a²nū²a² nū³ka³txi³ ā³xa² ān³sen³sai¹yhain¹sxā³, ā²la² ha³lo²a² wi¹ju³ta² yū³tū³ka³txi³sain¹sīn¹ji¹? Ju³te²a² nū³ka³txa² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nhain¹ju³ta², ĩh¹nxe³ju³ta² wā³lo²a² wi¹ju³ta² ju³te²a² ĩh³xā³ nain¹sīn¹ji¹? 2 Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, txai²na¹xai²na² sa²kxai³lu² ĩ³yau¹u³nx²ta¹tu¹wa². Ti³he¹nxe²nxa³wa². Sū³na² wān³txa² yū³ai¹nha²kxai³ kāin² ā³sen³sai¹yhain¹sxā³ wi¹ju³ta³lo³te³lh³xā³ nain¹na³la². Wi¹ju³ta² a²hxi²kan¹khai¹nxe³ju³ta² nxe³te³nah¹lxī¹. A²wi¹lhī¹na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ a²wān³txi³khai³xa² Ju³te²a² nū³ka³txa² ū³h³wxe³nū¹yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

— Txa²wān³txi³khai³xa² ĩ²ū³sah¹lxī³sā²nhē³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 3 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ka³na³ki² te²a², Sū³na² wān³txai²na² sa²yxo²ā³sxā³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²ā³nha²ti³hex¹jah¹lo²sxa³wa². 4 Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tu³ ju³xa² so¹lxī³ e³jah¹lai²la¹wa². Ki³han³jah¹lo²sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ki³han³kxa² ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² ki³han³ti³hex¹nxe³hī³nx²nxa³wa². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³teḡ³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxī¹.

— Sū³nu² ĩ³nxai²na² ĩ³ye³in¹kxai²nān²tu³, wain³jau³xa² so¹lxī³ ĩ³ye³te²si¹lxī¹. Nī¹nha²kxai³, wxa²wai³nīn¹ju³ta², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ e³lxah²lxī³tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³, Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ e³xa³ki³xo³nxe³nxain¹kxan²ti³ wxa²wān³txa² e³in¹jau³xan²tu³ e³lē³na¹ wain³txi³ e³in¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

5 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a² ko³nha²nxa³jau³su² ĩ³ye³te³nah¹lxī¹:

— Ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxai²nān²tu³, wi¹lhī³nx²na³li¹. Hāi¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wain³ju³ta² wā²nxūh¹ ā³sai¹txi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹ wxa²ye³ka¹tai¹nhī³ki³tā³li¹. Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ā³nhxi²nū¹nū³hī³ki³tā³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³lha³ ĩ³wai¹tē³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kāi³p¹nhē³lhī³nx²nxa³wi¹. Nxe³hī³nx²na³la². 6 Yxān¹ta¹, txa²wān³txi³kxai³lu¹, ĩ³wa²lū³xai¹na¹jau³xa²sa¹:

— Ta¹wi¹. Wain³txi³ kāi³jah¹lo²su² na³li¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, wain³txi³ kāi³jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² kāi³ki³ju³ta² wain³txi³ wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³ kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ ĩ³yī¹li²xai²nē³lha²kxai³, nxe³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹, a²nū²a² ā³xa² ko³nha²nū³nxa³jah¹la² e³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹ki³na¹xai²na² kāi³ki³ju³ta² sa²yxo²ā³nha²sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wi¹kāi³ju³ta² sa²yxo²we¹nha²sxā³ wi¹ kāi³ju³ta² wā²nxūh¹ ā³sai¹txi³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹ wxa²ye³ka¹tai¹nhī³ki³tā³li¹. Ki³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² kāin² wxi²kin²ti³to³ti³hit¹sī³ki³tā³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, sa²yxo²ā³nha²sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxai²nān²tu³, ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²yoh³la³ Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ ĩ³yī¹li²nē³lhī³te²la¹xā¹? A²nū²a² ā³xa² ko³nha²nxa³jah¹la² ai¹nhī³nx²na³la². 8 Jā¹nxe³jau³su²:

— Ko³nxe³ti³ kāi³a³sah¹lxī³hē¹li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wxi²kin²ti³to³ti³hit¹sī³ki³tā³li¹. Ju¹ta² wi¹lhī³nx²na³li¹. Jā¹nxe³jau³xai²na² Pau²lah³lai²na² ĩ³tih³nxe³nē³jau³xai²la¹li¹. A²nū²a² ka³na³ki² ko³nha²nxa³te²a² ĩ³ki³ha¹kxi²sai¹nhxai²na²hē¹la². Yxān¹ta¹, ĩ³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹lxī¹:

— Ā³ne³wxe³ti³he¹yxah³lxa³lxī¹. Yah³lxī¹nha²kxai³ e³yah³lxī¹lxī¹. A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³sxā³ ĩ³yī¹li²nx²ti³tu¹wi¹. Ju¹ta² wain³na³li¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa².

A²nū²a² wi¹lhin¹khai³te²la³ yū²nxa³jau³su²

9 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot³sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Txa²nū³ka³txi³na¹xai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³na¹xai²na², hai³txi³ a²nū²a² ā³xa² ā³sen³sai¹ain¹sxā³ wi¹lhin¹sīn¹nxa³wa². Nxe³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txain²txi³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot³sxā³ yxau²xai³li², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txain²txi³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot³sxā³ yxau²xai³li², nxe³ki³tā³la². 10-11 Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³teḡ³nxā³nxa² nxe³te³nah¹lxī¹:

— A²nũ²a² wain³txi³ kãi³te²la³ yũ²nxa³wi¹. A²nũ²la³ Txa²wã¹sũ³na² a³la³kxi²te²la³ yũ²nxa³wi¹. “Txa²wã¹sũ³na² ã³nũ²nxi²sã³ yxau³ti³ten³sa³nhã¹.” Nxe³te²la³ yũ²nxa³wi¹. Nx2na³li¹.

12 A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Sũ³na² ã³na¹ain¹sã³ ã³ta³lo³ta³wxe³ain¹na³li¹. A²yo²ha³kxa¹ o³nai¹nxa³wi¹. Wi¹kãi³te²la³ ka³na³ka³na³te² he³la³ko³ yũ²nxa³wi¹.

13 A²nxe³tũ³ka³txa² yxo²ko³nxe³ti³ĩ³ye³sã³, a²nũ²a² ã³xa² ya³lu²ti³hi¹jau³xa² so¹lxi³ e³ain¹na³li¹. Ain¹sã³, ha³tin³ti³ ko³nxe³ti³ ĩ³ye³sã³ ĩ³ki³ha¹ki², txih³xa² ko³nxe³te²a² a²wxi²yau³xa² ĩ³ya²lu²tẽ³kxa² yã¹nxe³sã³ tũ¹ka³txai²na² e³jau³xa² ĩ³ya²lutl¹si¹nhẽ³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³ye³i², nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹.

14 A²nũ²a² ã³xa² kãin² yxo²kwĩn¹kxi²ti³hi¹khai¹nxe³sã³ khãuh³lxa³ti³hi¹jau³xa² so¹lxi³ ko³nxe³te²lo³jau³xa² so¹lxi³ e³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹.

15 Hãi³sã³, a²nũ²a² ã³xa² khãuh³lxa³ti³hi¹ti², ĩ³su²lhã³i², nxe³yhu¹si¹hain¹jau³su² so¹lxi³ yxau²xai³lain¹na³li¹.

16 Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² ĩ³sun²tã¹hxa³ti², ĩ³khãuh³lxa³txi², nxe³yhu¹si¹hain¹jau³su², yxau²xai³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹.

17 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ ĩ³hãu²no³ti³hi¹tẽ³ju³ta³la³ yũ²nxa³ha²kxai³,

18 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ yxo²o²lxa³sã³ yuh³lxi²nxa³ha²kxai³, nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Sũ³na² ha³teh³nxã³nxã² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

19 Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²na² ĩ²so¹sã³, ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ha³lo²a² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²a² nũ³ka³txain²txi³ ko³nxe³ti³ kãi³yxau²xai³li² nxe³te²ji¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³, nxe³jau³xai²na² ũ³whã²li¹la³kxi²nẽ³lhã³ ĩ³tih³nxe³nẽ³kxe³su² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txi³ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³yon¹ta³kxi²nha²hĩ³ki³sã³wa². Hãi³nxe² te²ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li¹xai³nẽ³ju³ta³nũ³lot3sã³ yxau³hĩ³ki³tã³la². Jã¹nxe³nẽ³si¹jau³su², wãn³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³whã²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². 20 Yxãn¹ta¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wãn³txa² yã¹nxe² kãi³a¹tũ¹xã¹. Txa²wã¹sũ³na² wain³te²la³ ĩ³yĩ¹li²sa³txai²lã¹. Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxãn²txi³, hai³txi³ nxe³ki³jau³xai² yã¹nxe³jau³la³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²la³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Ka³na³ka³na³te²ki³na¹xai²na² te²he³la³ko³ nxe³nẽ³ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Yuh³xai²nãn¹te² ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wãn³txa² yã¹nxe³sã³ kãi³ki³sã³wa². Hãi³nxe³sã³, txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nha²si¹nhẽ³jau³nũ³su², Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ũ³whã²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Wain³te²lo³tẽ³jau³su²

21-22 Yxãn¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lot3sã³ ĩ³yĩ¹li²nẽ³ju³ta² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³na³la². Nxe³ju³ta²sa¹. A²nũ²a²:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²a¹xã¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, Sũ³na² wain³te²lo³kah³lo²su² hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³jau³su², Je³su²jah³la² yxo²ĩ²ain¹tũ³ka³txa² hãi³nxe³tũ³ka³txa² whãi²na¹, Sũ³na² wain³te²lo²tũ³ka³txi³su² hĩ³nx2na³la². A²nxe³ju³ta², a²hĩ¹nai²na² wain³te²lo³tẽ³ju³ta³nũ³ai²na², Moi³se²ah³lu¹tain²txi³ a²kxã³nxã² ĩ³ye³yo²nũ¹ni², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²wãn³txa² ĩ³hen³txi³tũ³ka³txain²txi³ a²kxã³nxã² ĩ³ye³yo²nũ¹ni² ain¹to³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, kxã³nãu³u¹ta¹nãn¹jau³xa² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ĩ³kwã³na³nẽ³jau³xau³hxai²tẽ²itã² hxi²kan¹txi³ sa²yo²we¹ki³jau³sã³wa². Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxãn²txi³, Je³su²jah³la² yxo²ĩ²te²su², Sũ³na² wain³te²lo³ta¹nhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹:

— Je³su²jah³la² yxo²ĩ²nxa³xã¹. Nxe³te²su² kxai²lẽ¹. Wain³te²lo³kah³lo²su² ti³he¹nxe³hĩ³nx2nxa³wa². Sũ³na² ĩ³wai³ki²sa²so¹nẽ³tĩ³na² hãi³nxe² ka³na³ka³na³tĩ³no²su² hĩ³nx2na³la². 23 Txa²wã¹ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ĩ³lxi²thin¹ki³sã³wa². Nxe³ha²kxai³, Ju³te²an¹jah¹lain²txi³ Ju³te²an¹te²sã³jah¹lain²txi³ a²wã³kon³ye³ki²te²ki³na¹lxa³ yũ³ki³sã³wa². Kĩ³sã³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹ju³khai³xa² yã¹nxe² a²nha³kon³ki²te²la³ yũ³ki³sã³wa². A²yo²ha³kxa¹ kãin² tau³ton³ki³tã³la². 24 Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ thã¹ti³la² wi¹lhin¹jah¹lo²su² tãu³a¹, kwã³hãi¹nxe² a²lxi²khai¹nxe³nẽ³jau³su² wain³te²lo³tẽ³na³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹te³lha²kxai³, Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ sa²kxai³lu² wain³te²lo³tẽ³na³la². Hai³txi³ txa²wã¹ki³na¹xai²na² wi¹kãi³ki³ju³ta³la³ yũ³ki³sã³wa². Nxe³ha²kxai³:

— Wi¹kãi³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ũ³yho³hai¹na¹jau³su² wain³te²lo³tai¹na¹xã¹. Sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ nẽ³lai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Yxãn¹ta¹, kwã³hãi¹nxe² a²lxi²nẽ³jau³xa² so¹lxi³ wain³te²lo³tẽ³na³la². 25 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ tãu³a² Je³su²jah³la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nẽ³lha²kxai³, ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tũ³, yxo²ĩ²te²su² te²ki³na¹xai²na² so¹lxi³ sa²wa²sut1sxã³ txa²wã¹ĩ³lxi²thin¹ki³sã³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³na³la². Jã¹nxe³si¹nhẽ³jau³nũ³su², a²wain³ju³khai³xa² wxã²ye³katisi¹nhẽ³jau³nũ³su², Je³su²jah³la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³ta²,

Txa²wā¹sū³na² Si³yxaux³tāu³su² tāu³a¹ txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yxaux³xai³sa²tē³jah¹lo²su² tāu³a¹ nxe³nha²te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² kxān³su² kq³nxe³ti³ kâi³ai¹nhxai²na²hē³na¹. Nain¹kxe³su² kwa² sa²wa²su¹tai¹nai¹ju²ta² yū²nxa¹lho³na¹. Yan¹nāu³a¹ Je³su²jah¹la² ya³lu²kxi²hī¹na¹ i³lxa²thi¹nai¹nxa³ju³ta² sa²wa²su¹tu¹hain¹ju³ta²nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a² wah³nxe³sā²na¹tū¹xā¹. Ya³nān³ta³ki²la² jah¹lo²sa¹xā¹. Sū³na² Si³yxaux³tāu³a¹ a²e¹nān¹ju³su², ta¹hxai²hē¹la². 26 Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² sa²hau³ko³tē³na³la². Nxe³ha²kxai³:

— Sū³nu²na¹xai²na² wain³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³jau³xain²txi³ wxa²ye³ka¹tē³lha²kxai³:
— “A²nū²a² Je³su²jah¹la² yxo²²sa²na³na¹.” A²nxe³te²su² kxai²nān²tu³, Sū³nu²na¹xai²na² wain³te²lo³ta¹xā¹. Nxe³jau³xain²txi³ wxa²ye³ka¹tē³lha²kxai³ nxe³nē³na³la². A²nxe³ju³tai²na² Sū³na² a²wain³ju³ta² wxa²ye³kat¹si¹nhē³jau³su² Je³su²jah¹la² wxā³ta¹hxai²hē¹la².

27-28 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹tū³kq³txi³ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³lo³nha²sxa³ i³wi¹lhin¹si¹nhē³jau³nu³su² e³hī³ki³sxa³wa².

— Wā²nxūh¹ o²la³kxi²sxā³ wi¹kâi³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³ki³jau³nū³su² yū³hī³ki³sxa³wa². Txa²wā¹ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ sa²wai³wait³sxā³ wi¹kâi³hī³ki³sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai² yā¹nxe³sxā³ wi¹kâi³hī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxe³su²:

— Sū³na² wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hāi¹nxe³sxā³, Je³su²jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² yxo²²ki³jau³su² wain³te²lo³tē³lhi³nx2na³la². Ki³sa²kxai³, hxi²kan¹txi³ i³kâin²ti³nha²sxā³ e³hī³ki³sxa³wa². 29 Txa²wā¹sū³na² Si³yxaux³tāu³a¹ ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Ju³te²a² nū³kq³txain²txi³ Sū³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹te²a² a²wā³kon³tū³ka³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxain²txi³ Sū³nu²lo³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². 30 Txa²wā¹sū³nai²na² ka³na³ka³na³jah¹lai²na² wain³te²lo³tē³ju³ta², Ju³te²a² nū³kq³txain²txi³ Je³su²jah¹la² yxo²²jau³nū³a² so¹lxī³ wain³te²lot³sa²kxai³, Ju³te²a² nū³kq³txi³sxa³tū³kq³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxain²txi³ Je³su²jah¹la² yxo²²jau³nū³a² so¹lxī³ wain³te²lot³sa²kxai³, nxe³nē³lhi³nx2na³la². 31 Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

— Je³su²jah¹la² yxo²²a¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hāi³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wa²yat¹sī³ki³sxa³wa². A²ya³lu³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wain³txi³ e³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xu¹tai² yā¹nxe³sxā³ wi¹wi¹nxe² kâi³hī³ki³tā¹la², Je³su²jah¹la² yxo²²ki³kxai²nān²tu³ta².

4

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yxo²²i³jau³su²

1 Nxe³ju³ta² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² Ju³te²a² nū³kq³txi³nāu³xai²na² kwa²txa²wā¹sū³nū²su² jah¹lu¹tai²na² ta¹hxai²ti¹ai²ti³u³wa². A²nxe³jah¹lu¹tai²na² kâi³yxaux³xai³ain¹ju³tu¹tai²na² a²ha³ta³nxu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxaux³tāu³a¹ a²ha³teḡ³nxā³nxa² ū³wha¹li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²ti¹ai²ti³u³wa². 2-3 Nxe³nē³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxaux³tāu³a¹ a²yxo²wān³txa² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yxo²²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Sa²kxai³lu² wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ wi¹kâi³sa²tē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

— A³bra³āu²ah³lai²na² wi¹kâi³na³na¹. Nxe³kxa² yo³su² ū³yho³hi²sxā³ wain³te²lo³ta¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² ti³hexita¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² yxo²²kxe³su² nxe³ju³ta² so¹lxī³, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wain³te²lo³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹kâi³ain¹kxa² yo³lha³ ū³yho³hi²sxā³ wain³te²lo³tain¹ta¹hxai²nān²tu³, A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³ wxi²kan¹txi³ i³kâin²ti³nha²sxā³ i³ye³hī³nx2na³la².

— Txa²na² wi¹kâi³jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³sa²jau³su² Txa²wā¹sū³na² wain³te²lot³sa²na³li¹. Nxe² e³kxai²nān²tu³, wain³txi³ wxi²kan¹txi³ e³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, ti³hexite²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxī³ wi¹kâi³jah¹lo²su² te²ju²hē³la². Hāi³txi³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wi¹kâi³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ha²kxai³, wxi²kan¹txi³ i³kâin²ti³nha²ta¹hxai²nxa³hē¹la². 4 Nxe³ju³ta² jut³Sū³ju³ta²sa¹: A²nū²a² ā³xa² wa³kon³kxi²ki³kxai²nān²tu³, wai³wain³ki²txi³ a²yo³ha² so¹kxi²hī³ki³tā¹la². A²nxe³te² yo³hai²na² so¹kxi²ki³kxai²na², hāi³txi³ a²wa³kxēn³yah³lai²na² kwa²hāi¹nxe² ū³hū¹nhē³kxa² yen³kxi³sxa³wa². Hāi¹yxān¹ta¹, wa³kon³kxi²ki³kxai²na² a²yo³khai³xai²la¹wa². 5 Jā¹nxe³jut³Sū³nxe², wi¹kâi³sa²tē³ki³ke³la³te²kxai³, nxe³ki³kxa² yo³lha³ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³lhi³nx2na³la². A²nū²a² wi¹wa³kon³kxi²kxa² yo³ha² ū³yho³hi³kxa² yā¹nxe² nxe³nē³lhi³nx2na³la². Yxān¹ta¹, yuh³xai²nān¹tū³kq³txe² ki³na¹xai²na², hxi²kan¹txi³ wi¹kâi³sa²tē³hī³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³kxa² ha³ta¹nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² yxo²²ki³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ wain³te²lo³tē³tu¹wa². Nxe³nē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— A²nū²a² i³lxī³thi¹nxa³te²su² kxa²ha³ta³nxān²ti³, yxo²²sa²kxai²nān²tu³ wain³te²lo³tai¹na¹tū¹xā¹. Na¹ju³ta², Sū³nu²na¹xai²na², a²nū²a² yxo²²sa²ju³ta² so¹lxī³

ten³sa³nhā¹. Txa²wā¹sū³na² ta¹hxi²hē¹la². 6-8 Jā¹nxe³jau³su², Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ha³te³h³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi¹nē³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²su² kxai²nān²tu³, a²ko³nxe³ti³ kâi³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²sut¹sxā³ wxa²h³xan³kxi²ti³kxai²nān²tu³, a²nxe³kah¹lo²su² jah¹la² ka³lih³khaix¹jah¹lo²su² h³nx2na³li¹. Jā¹nxe³sxā³, a²nū²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ē³nān¹jau³xa² i³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³; “Jah¹lai²na² ko³nxe³ti³ kâi³jah¹lo²sain¹na³na¹. Nā¹ta¹, ko³nxe³te²lo³tain¹nxa¹lho³na¹.” A²nxe³kah¹lo²su² kxai²nān²tu³, ka³lih³khaix¹jah¹lo²su² h³nx2na³li¹.

Ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ha¹lin¹jau³xai²na² i³ye³kxi²nē³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a²sa¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹kâi³uh¹ki³sxa³kxa² ha³ta³nxān²txi³: “Wain³te²lot³sa²na³na¹.” Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ka³lih³khaix¹h³ki³tā³li¹. Nxe³te²ju²hē³la².

9 A²nxe³jau³xu²tai²na² i³ka³li³jau³xu²tai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² i³ya¹ū³nhē³jau³xu²tai²na²sa¹: Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te² k³ina¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³ka³li³nhē³lh³nx2na³la². Hai³txi³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²jah¹lo²nāu³xa² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ka³li³h³nx2na³wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²jah¹lo²su² tā³nxā², ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²nxa³jah¹lo²su² tā³nxā², nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³, a²yo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ka³li³nhē³lh³nx2na³la². Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³jau³su², wain³te²lo³ta¹hxi²hē¹li¹. Ta¹hxi²hē¹la². 10 A²nxe³ju³tu¹tai²na²sa¹, Txa²wā¹sū³na²

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wain³te²lo³ju³tu¹tai²na²sa¹, yān³tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sān²nxa²tā³lxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo³ta¹hxi²hē¹la².

11 Nain¹sxā³, yān³tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²nxa³kxe³tu³, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ain¹jau³su² wain³te²lo³tain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³, hā²wxān³txa³ wain³te²lo³ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹nha²yhu²te²lhxā³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sxā³ i³y¹li²nha²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, a²wi¹lhīn¹khai¹xa² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² txa²nū² yxo²i²jau³su² wain³te²lo³ta¹hxi²hē¹la². Hā²wxān³txa³, te²yā¹nxe³te²h³te²lxi³ txa²wā¹ki³na¹xain²txi³ yxo²i²ki³jau³su² wain³te²lo³te³na³la².

Ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²ki³sxa³kxan²ti³nū² nxe³nē³lh³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, A³bra³āu²ah³lo²su² jah¹lu¹tai²na² Txa²wā¹wi³nu²h³ya³nhē³lh³nx2na³la². A²wi¹lhī¹na²

txa²nū² jah¹lu¹tai²na² txa²nū² Sū³na² wān³txa² yxo²i²sān²jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² Sū³na² yxo²i²te² ki³na¹xai²na² txa²wā¹wi³nu²h³ya³nhē³lh³nx2na³la².

12 Jā¹nxe³sxā³, ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²tū³ka³txain²txi³ A³bra³āu²ah³lo²su² jah¹lu¹tai²na² a²wi³nu²h³ya³nhē³lh³nx2na³la². A²nxe³tū³ka³txai²na², Txa²wā¹sū³na²

yxō²i²ain¹te²a² so¹lxi³ wain³te²lo³ta¹hxi²hē¹la². A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yān³tai²na² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²sā²nxa³hī¹na², Txa²wā¹sū³na² yxo²i²jah¹lo²su² ta¹hxi²hē¹la².

Nxe³kxu¹jā¹nxe³tū³ka³txi³su²ta¹hxi²hē¹la².

— Sū³na² wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxnain¹kxai²nān²tu³ ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹ain¹kxan²ti³ Sū³na² yxo²i²ain¹sān²nū²la² nxe³hī¹na² so¹lxi³ Sū³na² wain³te²lo³tain¹ta¹hxi²hē¹la².

Ti³yau³xu²tai²na² yxo²i²jau³su²

13 Txa²wā¹sū³na² wān³txa², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: — Nxe³3sā¹lxi¹. Ha³lo²ai²na² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na², wxāin²txi³ a²wa³kxēn³to³ti²

wxa²nē³kan²nxa²tāu³sin¹tāu³āin²ti³ nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹sa²yo²we²nha¹i¹. Na¹ha²kxai³, wxāi²na² yxo²i²sa¹lxi¹. Nxe³te²sin¹jau³su², wain³te²lo³txa²ha¹i¹. Na¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na² ū³hū¹nxa²ha¹i¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹jā¹nxe³sxā³ wi¹kâi³xan³kxan²ti³, wain³te²lo³txa²ha¹ha²kxai³, ha³lo²ai²na² ū³hū¹nxa²ha¹i¹. Ta¹hxi²hē¹la².

14 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹tai² yā¹nxe³sxā³ kâi³tū³ka³txa² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹. Ta³nxū¹ka³txai²na² so¹lxi³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na²

nxe³nē³lh³nx2na³wa². Jā¹nxe³nē³ke¹la²te²kxai³, hai³txi³: — Yxo²i²a¹xā¹. Nxe³ki³ju³ta³la³ Txa²wā¹sū³na² ten³ki²nū¹nhē³lh³nx2na³wa².

Jā¹nxe³nē³ke¹la²te²kxai³la³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ki³ju³ta³la³ yū³nē³lxa³ha²kxai³, hau³hau³kon³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹jā¹nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ kâi³ki³sxa³ha²kxai³, nxe³h³ki³tā³la².

15 Txa²wā¹sū³na² i³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yo²ā³ki³kxai²nān²tu³, i³xan³ta³kxi²nē³lhxā³ ko³nxe³ti³ i³y¹li²nē³lh³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² tih³na² wi¹tih³na² i³kwa³na³nē³jau³la³ yū³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ wain³txi³ ai³lh³ki³sxa³wa².

Nxe³ki³kxe³su²: — Ko³nxe³ti³ kâi³a¹xā¹. Nxe³ki³kxan²ti³, ko³nxe³te²lo³tē³ju³ta³la³ yū³nē³lh³nx2na³wa².

16 Kxā³nhx¹nu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A³bra³au²ah³lai³. Txa²wan³txai²na² yxo²i²sa¹lxi¹. Nxe³sa²te²sin¹jau³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² u³hu²l¹nxa²l¹ka¹tu¹wi¹. Nxa²lxa¹ha²kxai³, wxain²txi³ u³hu², wxa²n³kan²nxa²t³au³sin¹t³au³ain²txi³ yxo²ha³kxa¹ u³hu², nxe³nx²ta¹tu¹wi¹. Nxe³te²sa¹jau³su², sa²yxo²we¹nhu¹nx²ta¹. Txa²w¹s³u³na² wan³txa², ta¹hxi²he¹la². Nxe³ha²kxai³, a²n²u²a² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² wan³txa² sa²yxo²we¹tain¹t³u³ka³txain²txi³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² u³hu². Txa²w¹s³u³na² yxo²i²te²k³na¹xain²txi³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² u³hu², nxe³yain¹ta¹hxi²he¹la². Nxe³sx³a³, A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² txa²w¹wi³nu²h³ya³nh³ta¹hxi²he¹la², jah¹lu¹ta¹na² txa²n²u², Txa²w¹s³u³na² wan³txa² yxo²i²san²te²su² ha²kxai³la². 17 Nxe³ju³ta², Txa²w¹s³u³na² ha³te³nx³a³u³ u³wha²li¹la¹kxi²ne³te³nah¹lxi¹.

— A³bra³au²ah³lai³. A²n²u²a² n³u³ka³txi³n³au³xai²na² ka³lxa¹khai¹nxe³t³u³ka³txi³n³au³xai²na² i³hen²ki¹nxain¹te³nah¹lxi¹: “A³bra³au²ah³lai³na² txa²w¹wi³nu²h³ya³nh³na³li¹.” Nxain¹tu¹wi¹. Txa²w¹s³u³na² sa²yxo²we¹nha²sx³a³, A³bra³au²ah³la² we³sa² yu²nx³ah¹nu¹ta¹na² nxe³ta¹hxi²he¹la². Txa²w¹s³u³na², a²n²u²a² ya³lu²te²a² ka³ten³ti³hi¹ti², Txa²w¹s³u³na² i³ka³na³txai²n³an²tu³, a²yen³kxa² a²kx³a³nx² yu³ti³he¹nxe³nx²te²sa²te³te² yen³kxa² kw³en¹ta¹kxai³ i³y³u²hi², nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² yxo²i²ta¹hxi²he¹la². 18 Nxe³ain¹jau³xa²sa¹, A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² a²e¹n³an¹jau³xa²sa¹:

— we³sa² we¹ta¹kxa² yu³ti³hex¹sa²nx³a³x¹. Na¹kxa²ha³ta³nx³an²ti³, Txa²w¹s³u³na² kan²txi³ yxo²i²sa²te³a¹x¹. A²ya³la³tu³, ha³lo²a² i³ye³kxi²sa²ju³ta² u³hu²sa³tu¹x¹. A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² nxe³ta¹hxi²he¹la². Ain¹ju³txan¹te²ka³ya³tu³, a²n²u²a² n³u³ka³txi³n³au³xai²na² ka³lxa¹t³u³ka³txi³n³au³xai²na² A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² a²wi³nu²h³te²lo³tain¹ta¹hxi²he¹la². Nxe³ju³ta², Txa²w¹s³u³na² a²ha³te³nx³a³u³ u³wha²li¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ne³kan²nxa²t³au³sin¹t³au³su² ka³lxa¹khai¹tu³ka³txi³n³au³su² ya³nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxi²he¹la². Nxe³ju³xai² ya¹nxe³ju³xai², A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² yain¹ta¹hxi²he¹la². 19 J¹anxe³ju³su², A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txi²na² yah³lon¹sa³nh¹. Txa²n²u²ai²na² ya³lu²te²n³u³h³u³sa²na³na¹. Hxi²kan¹txi³ we³sa³la³ we¹ti³hex¹sa²nx³a³nh¹. J¹anxe³sx³a³, txa²sxe³xa³ka³lxa¹na² Sa²ra³ka³lxa¹na² a³ka³lon¹khai¹nx²na³na¹. Hxi²kan¹ti³ we³sa³la³ we³nh³e³txi³he¹xai¹nx³a³x¹. 20-21 Nxe³na¹kxa²ha³ta³nx³an²ti³, h¹ai¹nxe³sx³a³, Txa²w¹s³u³na² wan³txai²na² kain² yxo²i²a¹tu¹x¹. I³wa³txa³n¹ha¹ju³ta³la³ yu²nx³a³x¹. Ha³lo²ai²na², Txa²w¹s³u³na² sa²yxo²we¹nha²sx³a³ i³ye³kxi²sa²ju³txai²na², a²ya³la³tu³ kai³u³sa³tu¹x¹. Nxe³ta¹hxi²he¹la². Nxe³sx³a³, h¹ai¹nxe³sx³a³ Txa²w¹s³u³na² yxo²i²k³ai²no³ni², kain² i³sa²en¹kxi². A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² nxe³ain¹ta¹hxi²he¹la². 22 Nxe³ain¹kxe³su², Txa²w¹s³u³na² i³y¹lain¹te³nah¹lxi¹:

— A³bra³au²ah³lai³. Yxo²i²sa¹lxi¹. Sa¹nha²kxai³ wain³te²lo³txa²ha¹l¹. Ta¹hxi²he¹la². 23-24 A²nxe³ju³xu¹ta¹na²:

— Wain³te²lo³txa²ha¹l¹. Nxe³ju³xu¹ta¹na², Txa²w¹s³u³na² i³ye³sx³a³, A³bra³au²ah³lu¹tain²txi³ i³ye³kxi², txa²w¹ki³na¹xain²txi³ i³ye³kxi²ne³li², nxe³ju³su² ta¹hxi²he¹la². Hai³txi³ A³bra³au²ah³lu¹ta¹na² so¹lxi³ i³ye³kxi²ju³su² ta¹hxi²nx³a³he¹la². Txa²w¹ki³na¹xai²na²:

— Txa²w¹s³u³na² yxo²i²a¹x¹. A²nxe³jah¹la² n³u³kx³un³txi³ Je³su²jah³la² Txa²w¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³ujah¹la² ya³lu²t³au³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²ta¹hxi²he¹na¹. Nxe³ki³kxai³n³an²tu³, a²nxe³te² ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ so¹lxi³ Txa²w¹s³u³na² wain³te²lo³te³li³h³nx²na³la². 25 Txa²w¹s³u³na² Si³yxa³ut³au³a¹ Je³su²jah³la² i³sa²si¹h³a³u³nh³e³ta¹hxi²he¹la². Nxe³ne³ka³tu³, txa²w¹ko³nx³e³ti³ kai³ki³ju³ta² a²wah³yu³ta² u³yho³hi²ki²ne³si¹ju³n³u³su² ya³lu²kxi²ne³ta¹hxi²he¹la². J¹anxe³sx³a³, ha²wx³an³txa³ta¹i²n¹ wain³te²lo³te³si¹ju³n³u³su² ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²ta¹hxi²he¹la².

5

S³u³na² hxi²ka² wain³te²lo³te³ju³su²

1 Nxe³ha²kxai³ hi¹na² Je³su²jah³la² yxo²i²k³ixai²n³an²tu³, wain³te²lo³te³li³h³nx²na³la². Ne³li³ha²kxai³, Je³su²jah³la² wxa²h³au²no³te³li³h³nx²na³la². Ki³sa²kxai³:

— S³u³na² Si³yxa³ut³au³a¹ a²yen³n³au³a¹ hau²non³sx³a³ yxa³u³na¹x¹. Txa²w¹e¹n³au³a¹ au³txi³ nxe³h³ki³ta³la². 2 Yxo²i²ki³sa²kxai³, Je³su²jah³la² sa²hau²ko³te³li³ha²kxai³. Txa²w¹s³u³na² Si³yxa³ut³au³a¹ a²yen³n³au³a¹ sa²wxe³ne³li³ha²kxai³, th¹ai³ti³la² a³ixi²ne³jah¹la² a²yen³n³au³a¹ kan²txi³ yxa³u³xai³sa²te³li³h³ki³ta³la². Ki³sa²kxai³ ka³li³h³ki³ta³la². J¹anxa¹ju³su²:

— A²ya³la³tu³, Txa²w¹s³u³na² Si³yxa³ut³au³a¹ kain² wxi²kin³ti³ton³khai¹jah¹lo²su² na³na¹. A²nxe³ju³ta² w¹a²nh¹ne³li³ha²kxai³, te²ya¹nxe³ki³tu¹x¹, yxan¹n³au³a²sa¹. S³u³na² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su²na³na¹. Nxe³ha²kxai³, ne³tu¹x¹. Nxe³nha²ki³ju³su² ka³li³h³ki³ta³la². 3 J¹anxe³sx³a³:

— Kh¹ah³lxa³thin¹ki³ju³ta² ha³lo²a² u³hu²1sxan³ta¹. Nxe³ki³kxai³n³an²tu³, ka³li³h³ki³ta³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ya³n³an³ta³ki²la²sx³ Txa²w¹s³u³nai²li² yxo²i² kai²non³ki³ta³la².

4 Nxe² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² yxo²i² kâi²non³ki³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wā¹sū³na² ā³waix³kxa²wxe³nū¹hī³ki³tā³la². Kī³sa²kxai³:

— A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² wi¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ū³hū¹nhē³tū¹xā¹. A²ya³la³tu³ e³jah¹lo²su² na³na¹. Kī³sa²kxai³, Sū³na² i³āu²li²ki³ju³ta³la³ yū²nxa³xā¹, ha³lo²a² kō³nxe³kxan²ti³nū¹. Nxe³hī³ki³tā³la². 5 Kī³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³su²:

— Sū³na² a³lxi¹nx2na³na¹. Nxe³nē³jau³su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² hi²sen³su², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³phū²nē³lhxā³ nxū²kwa³iyxau³nē³kah³lo²su² jah¹la² hi²sen³su² i³ye³kxi²nē³lhxā³, sa²yo²so¹nha²nxa³sxā³ i³ye³kxi²sa²tē³ē³na³la². Nxe³ki³sa²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³a¹ au³txi³, Sū³na² a³lxi²nē³jau³su² wi¹lain³nha²sxā³ yxau³xai³lhī³ki³tā³la². Nxe³ju³tai²na² ha³kxa¹a³la³kxi²nha²ki³tā³la².

6 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³jau³xā³sa¹. Yān³tai²na² txa²wā¹ki³na¹xai²na² kō³nxe³ti³ kâi³ki³kxa² yo³ha² kō³nxe³te²lo³tē³sxā³ yxau³ki³si¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² sa²hau³ko³tē³ju³ta³nū³a² i³yī¹li²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³lu², ha³lo²a² hau³kon³na³na¹, nxe³je³nx3ki³kxai³lu², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². i³lxi²thin¹ki³sxa³tū³ka²txi³ki³na¹xai²na² sa²hau³ko³tē³te³lhxā³ nxe³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

7 Txa²wā¹ki³na¹xai²na² ya³lu²nē³ju³ta³la³ ten³ti³hex1ki³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Kī³sa²kxai³, a²nū²a² ā³xā² wain³khaix1jah¹lo²su² kxa³ha³ta³nxān²txi³:

— Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hai³txi³:

— Ya³lu²kai¹na¹tū¹xā¹. Jah¹la² ka³ten³txi³ yxau³xai³txai²lā¹. Nxe³hī³ki³sxa³wa². Hai³txi³ ā³yat1sxā³ ya³lu²so¹ki³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²su² kxai²nān²tu³:

— Ya³lu²te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ā³yat1so¹sxā³ ya³lu²kain¹ki³ju³ta³nū³a² yū³nū¹nhī³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² ka³na³ka³na³te² he³lā³ko³ ya³lu²kain¹ju³ta³ nū³a² yū³ta³nxā² nxe³hē³te¹la¹ku² ki³nha³wa². 8 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, txa²wā¹ki³na¹xai²na² i³lxi²thin¹ti³hex1ki³sxa³hī³na², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³,

Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³ju³ta² kâin² wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxai²hē¹la². 9 Kō³nxe³te²lo³tē³sxā³ yxau³xai³ki³si¹nai³tā² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³ Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³, a²ya³la³tu³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³, yxan¹nāu³a¹ kō³nxe³ti³ kâi³sxā³ yxau³xai³ki³kxa²yo³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³lhxā³ i³khāuh³lxa³ti³nē³ju³ta³nū³a² yū²nxa³lho³la², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³la². 10 Kxān³su², Sū³na² i³ko³x1kō³son²ki²to³ki³sxai²tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³, Sū³na² wi¹li²we¹yhu¹ti³hi¹te³lhxā³ wi¹lā³ya³lxi³xi²ti³hi¹te³ta¹hxai²hē¹la². Nē³lha²kxai³, hī¹na² Je³su²jah³la² ka³ten³su² nxū²kwa³iyxau³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³, ā²la² ā³sen³sai¹sxā³ hxi²kāin²txi³ sa²hau³ko³tē³lhī³nx2na³la². Nxe³kxa²yo³su² yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² yxau³ya³sain¹ni² A²ki³lxi³xa² Je³su²jah³la² yxau³ya³sain¹ni² nxe³sa²tē²ya³sain¹tu³wa².

11 Jā¹nxe³nūn³jau³hū³nxe², Sū³na² i³ka³li¹hī³ki³tā³la². Nxe³sa³ku¹:

— Txa²wā¹sū³na² ka³lih³ti³hit1sa³nhā¹. Sa²jut3su², hī¹nai²na² Sū³na² ā³ya³lxi²xi²yhu¹sxā³ yxau³sxā³, ka³li³sa³nhā¹. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su²jah³la² ā³ya³lxi²xi²ti³hi¹te³lha²kxai³la². Nxe³ki³jau³su², ka³li³hi² yxau³xai³lhī³ki³tā³la².

A³tāu²ah³lu¹tai²na² Je³su²jah³lai²na² i³yau¹ū³nē³jau³su²

12 Txa²wā¹si³kxā³ka³nāu³u¹tai²na², a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² a²i³lxa² A³tāu²ah³la² txa²nū² kō³nxe³ti³ kâi³ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹jau³su², ya³lu²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, kō³nxe³ti³ kâi³ti³hi¹tē³lha²kxai³, ya³lu²nē³ju³ta³nū³a² yū³ti³hi¹tē³lha²kxai³, nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²ki³na¹xu¹tai²na² kō³nxe³ti³ kâi³sxā³ yxau³xai³ki³ta¹hxai²hē¹la². Kī³sa²kxai³, a²nū²a²nāu³xai¹na² a²yo²ha³kxa¹ ya³lu²nē³ju³ta² yū²hxn³ta¹hxai²hē¹la². 13 Txa²wā¹sū³na² a²tih³na² wain³ti³tih³na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² ne³kat1so¹ki²sxā³ i³kwa³na³nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²ta¹lun²nē³te²ka³ka¹:

— Nxe³jah³lxi³xi¹. Sū³na² wān³txai²na² sa²yo²ā³ah³lxi¹nha³tai¹. Nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, yān³tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³lxa³ta³lhx1nū¹tai²na², a²nū²a² yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³ki³na¹xu¹tai²na² kō³nxe³ti³ kâi³to³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³ta¹, hai³txi³ Sū³na² kō³nxe³te²lo³tē³lhxā³ wxe³nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

— Yān³tai²nān¹tū³ka³txa² i³kwa³na³ain¹nxa³hē³na¹. Na¹ha²kxai³, kō³nxe³te²lo³tain¹nxa³lho³na². Sū³na² ē¹nān¹jau³su² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 14 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, a²wi¹lhī¹na² A³tāu²ah³lu¹tai²na² Sū³na² yxo²wān³txa² sa²yo²ā³nū²la² kō³nxe³ti³ kâi³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³hī¹nū¹tai²nān¹ju³tu³, A³tāu²ah³la² a²sa³wi³ha³lxa² wīn¹txi³sxā³ wet1sxā³ sa³wi³ha³lxi³lo³txi³ ai³ka³tu³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² sa³wi³ha³lxi³lo³tain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ ya²lun¹tain¹ju³ta² yū²hxn³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txu¹tai²na², A³tāu²ah³la² kō³nxe³ti³

kāi³ain¹kxu¹jā¹hxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ain¹ta¹, kQ³nxe³ti³ kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, ya¹lun¹ta² hxn³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jā¹nxe³sxā³ A³tāu²ah³lu¹tai²na² kQ³nxe³ti³ kāi³ju³tan¹te²kxa²yan³tu³ a²nū²a²nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ kQ³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³to³ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lu¹tai²na² ya¹lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²nū²a² i²li¹hxa³te²a² ka³ten³ti³hi¹tē³ju³ta³nū³a² yū³nē³na³la². 15 Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³yhu¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yhu¹ju³ta²sa¹: A³tāu²ah³la² kQ³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ a²nū²a² ya²lun¹tain¹ju³ta² yū²hxn³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxin³khai¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² kām² thāi³ti³la² a³lxī²nē³lhxā³, A³tāu²ah³la² kQ³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ān³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ a³lxī²nē³na³la². Nē³lha²kxai³, a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³lha²kxai³, ya¹lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wi¹lī²nē³ju³ta² yū³nē³na³la². 16 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la² kQ³nxe³ti³ kāi³ju³ta²kxai³, Txa²wā¹sū³na² kQ³nxe³te²lu³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe²xai³ti³kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa² te²ki³na¹xai²na² kQ³nxe³ti³ kāi³te²lo³tē³xi³ta¹hxai²hē¹la². Nē³lha²kxai³, kQ³nxe³ti³ kāi³yxau²xai³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe²ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²nē³lha²kxai³ wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Hai³xi³ kāi³ki³kxa² yā¹nxe³ki³ju³ta³lo³tē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe²ta¹, kQ³nxe³ti³ kāi³ki³te²sxā³kxa² yā¹nxe² wi¹lhi¹nū¹hē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nhē³ju³tai²la¹wa². 17 Jā¹nxa¹jau³su², a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² kQ³nxe³ti³ kāi³ju³ta²kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²ju³ta³lot³sxā³, yxau²xai³lha²tē³ki³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, wi¹lhin¹ ān³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah¹la² sa²hau³ko³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ kām² thāi³ti³la² wi¹lhin¹ye²nē³lha²kxai³, wain³te²lo³tē³ju³ta² ū³hū¹nē³ti³ten³na³la². Nxe³kxai²nān²tu³:

— Ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³lhi³ki³tā³la², Je³su²jah¹la² hxi²kan¹txi³lo³tē³lha²kxai³la².

18 A²wi¹lhi¹nu¹tai²na² A³tāu²ah³lu¹tai²na² kQ³nxe³ju³ta² ka³na³ka³na³ju³ta² kāi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tu³tai²na², sa²nē³hē³tē³lhxā³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ te²ki³na¹xai²na² kQ³nxe³te²lo³sxā³ wxē²xai³nē³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Je³su²jah¹la², ha³lo²a² wain³ju³ta² ka³na³ka³na³ju³ta² kāi³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³te²ki³na¹xai²na² ā³wa²su¹ti², ka³ten³ti³hi¹ti² nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². 19 Jā¹nxe³sxā³, a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³la² Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²a², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ka³lxa¹tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² kQ³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² ā³xa² ka³na³ka³na³jah¹la² Je³su²jah¹la², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ wān³txa² sa²yo²we¹ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, ka³lxa¹ki³tū³ka³txi³ te²ki³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².

20 Txa²wā¹sū³na² i³ye³sxā³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³lhi¹jau³nū³su² i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la², txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² i³tih³nxe³nē³te³lha³ka². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² en³ki³lha²kxai³ kQ³nxe³ti³ kāi³kai²non³ki³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ ā³sen³sai¹khai¹nxe³nē³lhxā³ thāi³ti³la² a³lxī² kāi²non³nē³ta¹hxai²hē¹la². 21 Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³lot³sxā³ ya³lu²ki³ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²nē³lhxā³, wain³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²su², Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau²jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ka³ten³su² wxē²nē³ta¹hxai²hē¹la².

6

Ka³ten³su² tah²lxī³yxau²xai³ki³ju³ta²

1— KQ³nxe³ti³ kāi³kai²non³ki³kxa²ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² a³lxī²kai²non³khai¹nxe³sxā³ ā³nē³sen³sai¹khai¹nxe³lhxā³ a³lxī²nē³lhi³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³:

— Ih¹nxtet³sxā³ kāi³ki³te³ji¹? KQ³nxe³ti³ kāi³sa²tē³ki³te³ji¹? Sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²kai²non³nē³txai²li¹. Jau¹xai²na² wain³ji¹? Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

— Wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹. KQ³nxe³ti³ kāi³sa²tē³ki³ju³ta² wain³ti³he¹nx2nxa³wi¹. Nxe³nx2ti³h³na¹wa². 2 Wain³ti³he¹nxa³ju³ta²sa¹, Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na³ki³tai¹ti²tu³wa². Kī³sa²kxai³, a²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³, a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sxā³ na¹xā¹. Te²sxā³jai¹ti²ti³. Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²:

— Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹a¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ā³na¹sxā³ na¹xā¹. Nxe³h³ki³sxa³wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nū²a² ya³lu²te²a² ain³nha²nxa³te²hū³nxe², nxe³h³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

— i³we²nxe²te²hū³sxā³ āh¹ kQ³nxe³ti³ kāi³yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, wain³ti³he¹nx2nxa³wa². 3 Je³su²jah¹la² ā³nū²nxe²sxā³ yxau²h³ki³tā³la².

— Ā³nū²nxī²sxā³ yxau³kī³txai²lā¹. Je³su²jah³la² ya³lu²ta¹hxai²hē¹na¹. Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kī³kxai³tā² ā³na¹sxā³ yxau²xai³kī³tā³na¹. Nxe³jut³su² ha²kxai³ ā³nū²nxī²sxā³ ya³lu²yai¹na¹jut³sū³nxe² yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³kī³jau³su², i³yau³xa² ū³hū¹kī²sa²sai¹yhu¹kī³te²ju²hē³la². 4 Je³su²jah³la² ya³lu²sxā³ sa²nī³kain¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²:

— Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kī³kxai³tā² ā³na¹sxā³ yxau²xai³kī³tā³na¹. Je³su²jah³la² ā³nū²nxī²sxā³ ya³lu²yain¹sxā³ sa²nī³kī²yai¹na¹jut³sū³nxe² yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³kī³jau³su², ū³hū¹kī²sa²sai¹yhu¹kī³te²ju²hē³la². Kī³sa²kxai³, Txa²wā¹wī³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²sa²tē³ain¹na³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe², txa²wā¹kī³na¹xai²na² ā³nū²kxain¹sxā³ ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²xai³lh³kī³tā³la². Jā¹nxe³te³lhxā³ yhu¹kī³te²ju²hē³la².

5 Je³su²jah³la² ya³lu²ju³tau³hxai²tēx¹ jā¹nxe³sxā³, txa²wā¹kī³na¹xai²na² ā³nū²kain¹kī³kxai³nān²tu³, kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kī³kxai³tā² ā³na¹sxā³ yxau²xai³kī³kxai³nān²tu³, ka³na³ka³na³te²hū³nxe² ya³lu²yain¹kī³jut³sū³nxe² yxau²xai³yai¹nh³kī³tā³la². Hā²wxān³txa³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxā³ ka³ten³su² yxau²xai³jut³sū³nxe², txa²wā¹kī³na¹xai²na² tah²lxi³ wet¹tē³sxā³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³kī³kxe³nū²a² kāi³sxā³ yxau²xai³kī³kxai³nān²tu³ ka³na³ka³nat³sxā³ yxau²xai³yain¹te²hū³nxe² txa²ten³su² i³sa²yxau³xi²jut³sū³nxe² yxau²xai³yai¹nh³kī³tā³la².

6 Kxān³su² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kī³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² i³hxi²kī¹la³kī²sxā³ i³ya²lu²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tau³au³hxai²tēx¹tā², Txa²wā¹kxā³nxān¹te²kī³na¹xai²tā² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³te²kī³na¹xai²tā² ya³lu²lxi²te²hū³sxā³ Je³su²jah³la² ya³lu²kxa²yā¹nxe³te²hū³nxe² ya³lu²kī²te²hū³kī³ta¹hxai²hē¹la². Kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta¹lo³kī³ju³ta² ā³wa²su¹tē³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². 7 A²nū²a² ya³lu²kxai³nān²tu³, kō³nxe³ti³ kāi³ti³he¹nxe³h³nx²nxa³wa². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta¹lot³sxā³ yxau²xai³lh³nx²nxa³wa². Yxān¹ta¹, a²kō³nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ā³wa²su¹tāu³la³ yxau²xai³lh³nx²nxa³la². 8 Jā¹nxe³jau³su²:

— Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kī³ju³ta¹tā² Je³su²jah³la² ā³nū²nxī²sxā³ ya³lu²yai¹na¹jut³sū³nxe² yai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³kī³kxai³nān²tu³, te²yā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxā³, ka³ten³su² tah²lxi³ yxau²xai³lain¹kxa² yā¹nxe³ yai¹nh³kī³tā³la². Jau¹xai²na² a³la³kxi²nha²kī³jau³sin²ta²wa². 9 Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, wā³li²ya²lu²xi²ju³ta¹la³ yū³ti³he¹nx²nxa³wa². Hai³txi³ a²wēn³ta³te²la³ ya³lu²ju³ta¹lot³sxā³ yxau²xai³ti³he¹nx²nxa³lho³la². 10 Je³su²jah³la² ya³lu²ka³tu³, txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta¹lot³sxā³ ya³lu²ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³na³ka³nat³sxā³ so¹lxi³ ya³lu²hā²kxai³, ā³wa²su¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ā³nū²nxī²khai¹nxe³sxā³ ka³ten³ta³ yxau²sa²tē³ain¹na³la². 11 Jā¹nxe³jut³sū³nxe²:

— Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³ta¹lo³kī³tāu³a¹ ā³na¹sxā³ ā³wa²su¹nha²sxā³ a²nū²a² ya³lu²te²a² ā³wa²su¹tain¹jut³sū³nxe² wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Na¹ka³tu³, Je³su² Kris²tu³jah³la² ā³nū²nxī²sxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ sa²yxo²we¹te³lhxā³ yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².

12 Wxa²nū² i³nxai²na², kō³nxe³ti³lxun¹nxa²lxi³jau³su² kāi³nx²ti³nxa²lxi³na³la². Ju¹ta², i³we¹jah³lxi³txa³hē¹la². Jā¹nxe³jau³su², wxa²ē¹nāu³ai²na² kō³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxi³n¹jau³su², a²yu³ta¹lot³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². 13 Yxān¹ta¹ wxa²nū²ai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹ju¹ta² so¹lxi³ kāi³ti³hi¹txa²lxi³txai²la². Yah³lxi³n¹kxai³nān²tu³, wxa²nū²ai²na² ka³na³ka³na³ju³ta² hā³ta³nxān²txi³, wā³kon³sxā³ kō³nxe³ti³yu³txa³lo³tāu³a¹ ū³hū¹nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Wxāi²na² a²ha² kxā³nxā² ya³lu²te²hū³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³hxai²nhē³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² ka³ten³ti³hi¹txa²lxi³na³hē³la². Nxe³nx²ti³ha²kxai³, wxa²nū²ai²na² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹kāi³si¹yah³lxi³txai²la¹. 14 Wxa²yu³ta², Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a²lxi²ne³jau³su² yxau²xai³yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta² yū³nx²ti³h³nx²na³la². Nxe³nx²ti³kxe³su²:

— Kō³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Yah³lxi³n¹jau³su² a²yu³ta¹lot³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². Yah³lxi³n¹jut³su², kxā³nxu¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³kwa³na³nx²ti³jau³xu¹ta¹na² so¹lxi³ yxau²xai³yah³lxi³ke³la²te²kxai³, kō³nxe³ti³hin¹sxā³ yah³lxi³n¹ju³ta¹lo³jah³lxi³n¹tāu³a¹ hxi²kan¹txi³ a³li³yah³lxi³h³nx²nxa³lxa². Yxān¹ta¹, hai³txi³ jau³la³ yxau²xai³yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la². Nxe³ha²kxai³, sa²hau³ko³txa²lxi³ju³ta² yū³hxi³nx²ti³na³la².

Sū³na² hxi²ka²nāu³lon³sxā³ yxau²xai³kī³jau³su²

15 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³:
 — Kō³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Moi³se²ah³lu¹ta¹na² yxo²xūn³txi³ i³kwa³na³nē³jau³xu¹ta¹na² yaun²nxa³xā¹. Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² thāi³ti³la² a²lxi²sa²na³na¹. Nxe³jau³su² yxau²xai³lh³kī³tā³la². Nxe³kī³kxa²hā³ta³nxān²ti³:
 — Kō³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³kī³jau³su², wain³ti³he¹nx²nxa³wa². 16 Wai³nxa³ju³ta²sa¹:

— Kō³nxe³ti³ kâi³a¹tû¹xâ¹. Nxe² yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³ kan²txi³ yxau²xai³yah³lxih³nxa¹la². Hai³txi³ a¹li³sxã³ ã³wa²su¹nhyah¹lxin¹ju³ta³la³ yû³nx2ti³h³nx2nxa³wa². Hâi¹nxe³sxã³, ya²lu¹nxa²lxih³nx2na³la². Jâ¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa². Yxân¹ta¹:

— Txa²wã¹sû³na² ù³hû¹nha¹tû¹xâ¹. Sa²yxo²we¹ta¹txai²lã¹. Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, Sû³na² hxi²ka²nâu³a¹ a³li³yah³lxan³kxe³su² kan²txi³ yxau², wain³te²lo³txa²lxii², nxe³nx2ti³h³nx2na³la². 17 Yxân¹ta¹, ti³he¹nx2nxa³wa². Txa²wã¹sû³na² ka³li³si¹nhê³na³la². Nxe³si¹nhê³jau³xa²sa¹: wxa²yu²ta², kxân³su² wxa²kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³, yxau²xai³yah³lxixi³ta¹hxai¹nhê¹la². Yah³lxin¹ta¹:

— A¹h¹nai²na² Txa²wã¹sû³na² wân³txa² wi¹jau³xa² a²ya³la³tu³jau³xa² i³yau¹tû³nx2ti³si¹na¹jau³xa² ain³kxi²so¹sxã³, au³txi³ wxa²e¹nâu³a¹ whâi²na¹ sa²kxai³lu² ten³khai¹nxe³sa²tun³nhã¹. Nxe³sxã³ sa²yxo²we¹jah³lxixi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². 18 Yah³lxin¹te²ka³ka¹, Txa²wã¹sû³na² Hi²sen³kxai³lu¹, wxa²wa²su¹txa²lxixi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³, Sû³na² hxi²ka²nâu³lon³nû²la² yxau²xai³yah³lxixi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Wain³txi³ kâi³yah³lxin¹txai²la². 19 Yxân¹ta¹, txai²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² yuh³xai²nân²te² wân³txa² so¹lxixi³, wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹wa². Wxâi²na² yuh³xai²nân²te² i³nxa² wi¹lain³ki²sa²si¹nx2ta¹jau³su² na¹wa². Na¹jau³xa²sa¹, kxã³nxaixi³tã² kō³nxe³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxixi³, wai³nxa³ju³ta² so¹lxixi³, kâi³te¹lhã³ wxa²nû²a² whâi²na¹ ù³hû¹nha²nhyah¹lxixi³ta¹hxai¹nhê¹la². Kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxixi³ a²wa³ka³li³lot3sxã³, yxau²xai³yah³lxixi³ta¹hxai¹nhê¹la². Yxân¹ta¹, a²h¹nai²na² hâi¹nxe³kxe³hû³sxã³:

— Wain³txi³ kâi³a¹tû¹xâ¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², a²wa³ka³li³lot3sxã³ wxa²nû²a² whâi²na¹ ù³hû¹nha²nha¹jah³lxihê¹la²:

— Je³su²jah³la² nû³ka³txi³khai³su² na¹txai²lã¹. Nxe³jah³lxihê¹la².

20 Jâ¹nxa¹jau³su², kxã³nxaixi³tã² hâi¹nxe³sxã³:

— Txa²wã¹kō³nxe³ti³ kâi³kij³ju³ta³lot3sxã³ yxau³na¹xâ¹. Yah³lxixi³ta¹hxai¹nhê¹la². Yah³lxin¹tãu³ai³tã², hai³txi³, Txa²wã¹sû³na² i³kwa³na³nê³jau³xa² a²yu³ta³lot3sxã³ yxau²xai³yah³lxixi³ta¹hxai²nxa³nhê³la². 21 Yxân¹ta¹:

— i³wi¹lxon³ki²nhyah¹lxin¹ju³ta³la³ yû³ah³lxin¹ta¹te²sin²tai¹. Ya³nx2ta¹wa². Yxân¹ta¹, yû³ti³he¹xah³lxixi³ta¹hxai¹nxã³nhê³la². Hâi¹sxã³, âu²li²to³nha²ki³ju³ta² so¹lxixi³, ya³lu²ti³hi¹tê³ju³ta² so¹lxixi³ kâi³yah³lxixi³ta¹hxai¹nhê¹li¹. Ya³nx2ta¹wa². 22 Yxân¹ta¹, Txa²wã¹sû³na² Hi²sen³su² sa²wa²su¹txa²lxixi³ka³tu³, kō³nxe³ti³hitlissã³ kâi³yah³lxin¹tãu³a¹ sa²wa²su¹txa²lxixi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, Sû³na² hxi²ka²nâu³lon³sxã³ yxau²xai³lyah³lxixi³to³hi¹lxã²:

— Txa²nû²ai²na² whâi²na¹ Sû³na² ù³hû¹nha²nha¹xâ¹. Wi¹kâi³a¹txai²lã¹. Nxe² yxau²xai³yah³lxixi³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³nha²kxai³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lha²tê³yah³lxixi³to³hi¹lxã². 23 Kō³nxe³ti³ kâi³sxã³ yxau²xai³kij³ju³ta² a²yo³su² ya³lu²nê³tu¹wa². Yxân¹ta¹, Txa²wã¹sû³na² a²yen³kxa² wã²nxûh¹ ù³hû¹nhê³kxe³su² te²a², a³lxinê³jau³xa² so¹lxixi³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ù³hû¹nhê³na³la². Nxe³tãu³a¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ã³nû²nxi²sxã³ yxau²sa²tê³xai³ki³tu¹wa².

7

Txu¹ha² in³txa² tê³kxi²nyhu¹jut3sû³jau³su²

1 Txa²wã¹tã³nâu³xã³. Wân³txai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³nû³ai²na² wi¹lã³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nê³jau³xu¹tai²na² wi¹ a³la³kxah¹lxin¹nha²kxai³la². Na¹jau³xa²sa¹, a²nû²a² i²li³te²su² kxai²nân²tu³ ka³te³na² yxau²na³na¹. Nxe³tãu³a¹ so¹lxixi³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² a²wân³txa² i³kwa³na³nê³ju³ta³lot3sxã³ yxau²xai³lh³nx2na³la². Yxân¹ta¹, a²nxe³jah¹lai²na² ya³lu²kxai²nân²tu³, hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wân³txi³lot3sxã³ yxau²xai³lh³nx2nxa³wa² 2 Jâ¹nxe³jut3sû³nxe², txu¹ha² in³txa² tê³kxe³ta¹ka³lxu³su² kxai²nân²tu³, a²wê³sai¹yhalo²lot3sxã³ yxau²ta¹ka³lxu³su² te²jai¹ti²tu³wa². Ju¹ta², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nê³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxân¹ta¹:

— Txa²wê³sai¹ah³la² ya³lu²kxi²sa²na³na¹. Nxe³kxai²nân²tu³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wê³sai¹yah³lai²na² ya³lu²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ã³wa²sut1sû³nx2na³la². 3 Nxe³ha²kxai³, ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wê³sai¹yah³la² ã¹ha² ka³ten³su² yxau³ye²h¹nân²tu³, ã³nha¹ta³yhu¹sxã³ in³txi³ã³xa², wa²kō³li²yhu¹kxai²nân²tu³, kō³nxe³ti³ kâi³ta¹ka³lxu³su² h³nx2na³la². Yxân¹ta¹, a²wê³sai¹yah³lai²na² ya³lu²kxi²kxai²nân²tu³, a²wê³sai¹ah³lai²na² yu³ta³lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxu³su² h³nx2nxa³wa². ã³wa²sut1sû³nx2na³la². Nxe³kxai²nân²tu³, in³txa² ã³su² te²a² wa²kō³li²yhu¹kxai²nân²tu³, kō³nxe³ti³ kâi³h³nx2nxa³wa². 4 Te²yã¹nxe³kxe³hû³sxã³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nê³lha²kxai³, wxãi²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹tã³ i³nxa¹na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ã³nû²nxi²sxã³ ya³lu²te²nû³nhû³sxã³ yxau²xai³yah³lxih³nxa¹lxã². Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nê³jau³xu¹tai²na² ã³wa²su¹te²hû³sxã³ yxau²xai³yah³lxih³nxa¹lxã². Yah³lxin¹nha²kxai³, a²h¹nai²na² Je³su²jah³la² hxi²ka²nâu³a¹, Txa²wã¹sû³na² Si³yxau³tãu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi³ti³hi¹kah³lo³su²

te²hxi²ka³nāu³a¹ yxau²xai³yah³lxi³h³nxa¹lxa², Sū³na² sa²yo²wet¹sxā³ wi¹kāi³yah³lxin¹txai²la².
5 A²ha¹ kxā³nxa², txa²wā¹s³na² ko³nxe³ti³ e³ki²nha²sxā³ yxau²xai³k³sxai²tai²ti²tu³wa².
Nxe³k³ju³ta²sa¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxe³nē³jau³xu¹tai²na² wi¹jau³xai²la¹wa². Ha³lo²a²
ko³nxe³ju³ta² kāi³ye³ki³kxa³yan³ti³su² i³tih³nxe³nē³jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹, nxe³nē³jau³xai²na²
txa²wā¹k³na¹xai²na² ne³kat¹so¹kin¹ta¹, sa²yo²we¹k³sxa³kxe³su², a²ko³nxe³jau³xa² so¹lxi³
ā³ya³h³kxi²so¹sxā³ i³yo²kwain³sxā³.

— Ko³nxe³ti³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³k³jau³su², hāi¹nxe³sxā³ ya³lu²ki³te³lhxā³
ko³nxe³ti³ kāi³k³sxai²tai²ti²tu³wa². 6 A²ha² kxā³nxa² Moi³se²ah³lu¹tai²na²
i³kwa³na³nē³ju³ta²lo³nxe³nē³tāu³a¹ yxau²xai³k³sxai²tai²ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, a²h¹nai²na²
nxe³tāu³a¹ ā³wa³sut¹sxā³ ain³ki³tā³la². Ya³lu²te²nū³nhū³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³
yxau²xai³k³ju³tai²tā² ā³wa³sut¹sxā³ yxau²xai³lh³ki³tā³la². K³sa²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² sa²yo²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³k³kxai²nān²tu³, tah²lxi³ Sū³na² Yāu³ka³jah¹la²
sa²hxi²ka¹tē³lha²kxai³, sa²yo²wet¹s³ki³tā³la².

Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³su²

7 Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ ko³nxe³jau³la³ i³kwa³na³ti³hex¹nē³ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Wi¹jau³xa² so¹lxi³ i³kwa³na³nē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² txa²wā¹k³na¹xai²na² ko³nxe³ti³
kāi³ki³ju³ta² a³la³kxi²i³nē³jau³nū³ai²la¹wa². Jā¹nxe³sxā³ku¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
i³tih³nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nē³ta¹hxai²ti²ai²ti²tu³wa².
Nxe³jau³xau³hxai²tēx¹tā², txa²i²na¹xai²na² ain³kxi²so¹na¹ka³tu³, i³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:

— Nx²na³na¹. A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yo²kwain³na¹ju³ta² ko³nxe³khai¹lx²2na³na¹.
Jā¹nxe³hxai²na¹hē³na¹. Nxe³ha²kxai³, a²h¹nai²na² txa²ko³nxa¹ju³ta² i²nha¹nha¹. Yxān¹ta¹,
wān³txai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³tih³nxe³nē³lxa³kxai²nān²tu³, txa²ko³nxa¹ju³ta²
i²nha²h³nā²nxa³xā¹. Na¹hē¹la². 8 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²:

— A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yo²kwain³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na², wi¹jau³xai²la¹wa².
Yxān¹ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² sa²kxai³lu² au³txi³ yū³sa³ha²kxai³, wi¹jau³xai²na² i³kāi³not³sxā³
i³khot³sxā³ i³ki³ha¹ki²nha¹ha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² ka³lxa¹te²a² yen³kxa²
kāin² yo²kwain³ti³hit¹sa²hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txai²na²
yū³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²ko³nxa¹ju³ta²l³la³, wān³txa² yū³nē³lxa³jau³la³
i³kāi³not³sxā³ i³khot³sxā³ i³ki³ha¹ki²sa²lh³nx²nxa³wa². Sa³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²nū²a² ā³xa²
yen³kxa² yo²kwain³ti³hit¹sa²hxai²n²nxa³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ye³kxe³su² ko³nha²h³ki³sxa³wa².
9 Txa²i²na¹xai²na² a²wi¹lh¹na² txa²nū² Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xa²
ko³nha²nxa³kxe³su², ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² ko³nha²hxain²nxa³hē¹la². Na¹ta¹, hā²wxān³txa³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² a³la³kxi²na¹xā¹. Na¹te³na¹, txa²ko³nxa¹ju³ta²
sa²kxai³lu² au³txi³ yū³sa³ju³ta² sa²kxai³lu² kāin² i³ki³ha¹ki²sa²sxā³, wān³txa² wi¹jau³xai²na²
sa²yo²ā³ti³hit¹sa²hxai²hē¹la². Sa²jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hē¹la²:

— Ya³lu²te²hū³sxā³ yxau²na¹na¹. Sū³na² yen³nāu³a¹ yxau²xai³la¹ju³ta²nū³a² yū²nxa³lho³na¹.
Na¹jau³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²hxai²hē¹la². 10 Na¹ha²kxai³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xai²la¹xā¹. Sa²yo²we¹ta¹kxai²nān²tu³, ka³ten³su²
ti³hit¹sa²tū¹xā¹. Sū³na² yen³nāu³a¹ yxau²xai³la¹ju³ta²nū³a² yū³ti³hit¹sa²tū¹xā¹. To³ha¹hē¹la².
Na¹kxa³ha²ta³nxān²ti³, hāi¹nxe³sxā³ sa²yo²ā³a¹kxe³su², hxi²ye¹ta³lxi³sa²to³hxai²hē¹la².
11 Nxe³ha²kxai³, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yū³sa³sxā³ i³ki³ha¹ki²sa²sxā³, wān³txa² wi¹jau³xa²
Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xa² i³khot³sa³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³ti³hit¹sa²hxai²hē¹la².
Sa³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxā³ ti³hit¹sa²hxai²hē¹la², ko³nxe³ti³ kāi³a¹ha²kxai³la².

12 Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xa² Sū³na² wān³txi³su² ha²kxai³,
wain³ju³su² ha²kxai³, wi¹lh¹n³ju³su² ha²kxai³, te²jai¹ti²tu³wa². 13 Nxe³ha²kxai³, ya³lu²te³lhxā³
ti³hit¹sa²ju³ta²sa¹, hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² ya³lu²te³lhxā³
ti³hit¹sa²jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹, txa²ko³nxa¹ju³ta² au³txi³ yū³sa³sxā³ i³ki³ha¹ki²sa²sxā³,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³khot³sxā³ i³ki³ha¹ki²sa²sxā³ ko³nxe³ti³
kāi³ti³hit¹sa²ha²kxai³, ya³lu²te³lhxā³ ti³hit¹sa²na²hē³la². Sa³ha²kxai³:

— Kāin² ko³nxe³khai¹te²ju²hē³na¹, txa²ko³nxa¹ju³ta²sa¹. Nxe³jau³su², i³tih³nxe³nē³lhxā³,
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txai²na² i³kwa³na³nē³jau³xai²na² ū³hū¹nē³ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² i³wā³wā³txi²nē³jau³su²

14 Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na², Sū³na² wān³txi³khai³su²
ta¹hxai²ti²ai²ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, txa²i²lē¹ yuh³xai²nān¹jah¹lo²khai³su² na¹ha²kxai³,
txa²ko³nxa¹ju³ta²lot³sa²kah³lo²su² na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 15 Na¹te³na¹xai²na²,
txa²yxau²xai³la¹ju³ta² wi¹ko³nha²ti³he¹nxēn²nx³nha²wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹, ha³lo²a²
wi¹ju³ta² te³na¹ju³ta² kāi³nxa³ha²kxai³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta² yo²kwain³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³
kāi³a¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 16 Na¹ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kāi³a¹kxan²ti³:

— Ha³lo²a² ten³nxa³ju³ta² kāi³a¹xā¹. Nxe³h³na¹wa². Na¹kxai²nān²tu³:

— Mo¹se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² wain³jau³xai²la¹xā¹. Yxān¹ta¹ hxi²ka¹nhā²nx3nhā¹. Nxe³h³na¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Mo¹se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² wain³ye²h³na¹wa². 17 Na¹kxe³su², kō³nxe³ti³ kāi³a¹wa². Na¹kxan²ti³, hai³txi³ wā²nxū¹ txai²khai³lxa³, Txa²wā¹sū³na² wet¹sa²kxe³na¹khai³lxa³ kō³nxe³ti³ kāi³h³nā²nxaxa³wa². Ta¹, txa²kō³nxaxa¹ju³ta², au³txi³ txa²e¹nāu³a¹ yū³sa²sxā³, kō³nxe³ti³hit¹sa²sxā³ nxe³sa²jau³su² kāi³h³na¹wa². 18 Txai²lē¹wi¹kāi³ti³hit¹sa²ju³ta³la³ yū³sa²nxaxa³wa². Txa²s³nai²na² kō³nxe³ti³hit¹sa²te²sain¹na³la². Na¹ha²kxai³:

— Wi¹kāi³a¹tū¹xā¹. Na¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hxi²kan¹txi³ wi¹kāi³h³nā²nxaxa³wa². 19 Na¹ha²kxai³, txai²na¹xai²na² a²wi¹ju³ta² ten³khai¹na¹ju³ta² kāi³nxaxa²kxai³, ta¹, a²kō³nxe³ju³ta² ten³ti³he¹nxē²nxaxa³ju³ta² kāi³a¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa². 20 Nxe³ha²kxai³, ten³ti³he¹nxē²nxaxa³ju³ta² so¹lxi³ kāi³a¹kxai²nān²tu³, hai³txi³ txai²khai³lxa³ Sū³na² tah²lxi³ wet¹sa²kxe³na¹khai³lxa³ kāi³h³nā²nxaxa³wa². Ta¹, txa²kō³nxaxa¹ju³ta² au³txi³ txa²e¹nāu³a¹ yū³sa²sxā³ kō³nxe³ti³hit¹sa²sxā³ sa²jau³su², kāi³h³na¹wa².

21 Hāi¹nxe³kxe³hū³sxā³ ha³lo²lot³sa²ju³ta²sa¹:
 — Txa²e¹nāu³a¹ au³txi³ wi¹ju³ta² kāi³ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jah¹lo²sa¹wa². Na¹kxan²ti³, a²kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta²nū³a² so¹lxi³ yū³sa²h³nx2na³la². 22-23 Txai²khai³nxaxai²na³, Txa²wā¹sū³na² wet¹sa²kxe³na¹xai²na² au³txi³ i³ye³kxi²nha¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² wān³txa² ka³lih³khai¹nxe³sa³nhā¹. Na¹ju³su², na¹ta¹, txa²kō³nxe³ti³ e³a¹ju³xaxa² au³txi³ yū³sa²sxā³ nū³kxūn³txi³ kō³nxe³ti³hit¹sa²sxā³, txai²khai³nxaxai²na³ Sū³na² tah²lxi³ wet¹sa²kxe³na¹xai²na² nū³kxūn³txi³ sa²ne³kxau²ki²sa³ha²kxai³, nxe³sa²ju³su², kō³nxe³na¹ju³ta³lot³sxā³ yxau³h³na¹wa². 24 Na¹ha²kxai³:

— Khāuh³lxa³ti³khai¹san¹nh². Hāi¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²si¹nxaxa²ha¹i². Txa²nū²ai²na² kō³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²si¹nxaxa²ha¹i². Ya³ju³ti³hit¹san¹nh². Yā¹h¹lo²ta³ wxaxa²wa²sut¹sa²te³lin¹ji². Na¹nha²wa². 25 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin² ka³lih³khai¹sa³nha²wa². A²nxe³jah¹la² wxaxa²wa²sut¹sa²te³lhxā³ e³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² H¹sen³su² sa²wa²sut¹sa²ju³ta² yū³na¹la². Hāi¹nxe³kxe³hū³nxē², txai²khai³nxaxai²na³, Sū³na² tah²lxi³ wet¹sa²kxe³na¹xai²na² Sū³na² wān³txi³lot³sxā³ yxau³na¹ha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ txa²s³nai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta²nū³lot³sxā³ yxau³na¹ha²kxai³, nxe³jah¹lo²sa¹wa².

8

Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² yxau³ya³nhē³ju³su²

1 — Je³su²jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³xai³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹kxai²nān²tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ o¹nxaxa²te²lot³sa²ju³ta³la³ yū²nxaxa³wa². A²nxe³sxā³ txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ i³ye³kxi²nha¹ju³xaxa² sa²wet¹so¹nxaxa²haxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai¹na² wān³txa² sa²wet¹so¹na¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wa². 2 Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ka³ten³su² ti³hi¹tē³jah¹lo²su² na³la².

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³xai³la¹tū¹xā¹. Nxe³k³kxai²nān²tu³, Sū³na². Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹ti³hi¹tē³lh³nx2na³la². Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau³xai³k³kxai²nān²tu³ ya³lu²ki²tu¹wa². Yxān¹ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hxi²kan¹txi³ wxaxa²su¹te³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³k³ju³ta² ā³wa²su¹ti² ya³lu²te³ju³ta² ā³wa²su¹ti² nē³lha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē³lh³nx2na³la². 3 Kxā³nxān¹ju³xu¹ta¹na² Mo¹se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³ju³xu¹ta¹na² wain³ju³su² ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹ta¹ txa²wā¹ki³na¹xai²na² hxi²kan¹txi³ jau³xu¹jā¹nxe³sxā³ yxau³xai³lh³ki³sxa³wa², txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹nē³lxa³haxai³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ hxi²kan¹na³la². Nxe³sxā³ A²ta²ha² a²i³lxa² Je³su²jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹la² wxā²sxā³ txa²wā¹sū³nhū³sū³na² kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau³xai³ki³ta³sx³nhū³sū³na² ā³wih³sxā³ tōn¹nū²la² wxā²ta¹hxi²hē¹la². Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³k³ju³ta² hxn³kxi²nē³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxi²hē¹la². Ain¹sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹ti³ txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³k³ju³ta² wxaxa²hxn³kxi²ti³nē³ta¹hxi²hē¹la². 4 Hxn³kxi²nē³lha²kxai³, Mo¹se²ah³lu¹ta²na² i³kwa³na³nē³ju³xu¹jā¹nxe³sxā³ yxau³xai³k³ju³ta² yū³nē³lh³nx2na³la². Nxe³sxā³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ten³ju³xaxa² so¹lxi³ yxau³xai³ti³ txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ e³kxi²nha¹k³ju³xaxa² sa²yxoxe³we¹ki³sxa³ka³tu³ yxau³xai³ti³, nxe³te²ki³na¹xai²na², Mo¹se²ah³lu¹ta²na² wān³txa² yā¹nxe³sxā³ yxau³xai³k³ju³ta² yū³nē³lh³nx2na³la². 5 K³sa²kxai³, txa²wā¹sū³nāu³ai²na² kō³nxe³ti³ e³kxi²nha¹k³ju³xaxa² i³wet¹so¹sxā³ yxau³xai³k³kxai²nān²tu³, yuh³xai²nān¹te²yen³kxa² kō³nxe³thin²te² yen³kxa² so¹lxi³ yen³ki³sxā³ ten³ki³ju³su² yxau³xai³lh³ki³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³txaxa³hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi²nē³ju³xaxa² i³wet¹so¹sxā³ yxau³xai³k³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ten³ki³ju³xaxa² so¹lxi³ yxau³xai³lh³ki³tā³la². Jā¹nxe³yah³sah¹lxi³phē¹la². 6 Jā¹nxa³ju³su²:

— Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ten³sa³nhā¹. Nxe² e³kxi²nha²sxā³ yxau³xai³k³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² u² ha³na³ka³lxi³ yxau², ya³lu²ju³tān²ti³ a³ti²

nxe³h³ki³tā³la². Yxān¹ta¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³wet1so¹sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²xai³li², hāu²non³sxā³ yxau²xai³li² nxe³h³ki³tā³la². 7 Nxe³ha²kxai³, yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² kō³nxe³thin¹kxa² yxo²kwain³ki³jau³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³kox1kō¹son²kxi²h³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² i³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yo²we¹ki³ju³ta² yū³nē³h³ki³nx2nxa³wa², hxi²kan¹txi³ sa²yo²we¹ki³sxa³ha²kxai³lu¹. 8 Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

— Yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ten³sa³nhā¹. Nxe² e³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³wi¹lxo³kxi²h³ki³sxa³wa².

9 Yxān¹ta¹, wxāi²nān²ta³ ha³na³ka³lxin³yah³lxixai¹nhē³la². Wxa²s³na² kō³nxe³ti³ e³ki²nhyah¹lxin¹jau³la³, ain³kxi²nha² yxau²xai³yah³lxixai²nxa³hē³la². Yah³lxin¹ta¹, hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² e³ki¹nx2ti³jau³xa² ain³kxi²nha² yxau²xai³tū³ka³txi³jah³lxixai², Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³la². Yxān¹ta¹, a²nū²a²i³h³te²su²kxai²nān²tu³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ha²kxai³lo²su² kxai²nān²tu³, hāi³txi³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3su² ti³he¹nx2nxa³wa². 10 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² nxū²kwai³yxau³nē³kxai²nān²tu³:

— Kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² yū³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ txa²wā¹nū²ai²na² ya³lu²tū¹xā¹. Nēn³kxan²ti³ a²kxā³nxu¹tai²na² Je³su²jah³la² txa²wā¹kō³nxe³ki³ju³ta² sa²wa²su²tē³lha²kxai³ wain³te³lō³tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē³na³la². 11 Jā¹nxai¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³kxai²nān²tu³, te²yā¹nxe³sxā³ ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa².

Wxa²nū²ai²na² ya³lu²te²lhxā³nxe³te²nū²ai²na² ka³ten³su² ti³hi¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah³la² nxe³nx2ti³tu¹wa².

12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi²nē³jau³xa² yā¹nxe³sxā³ yxau²xai³ya³sah¹lxixai²hē¹la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ i³ye³kxi²nha²ki³jau³xa² sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³ya³sah¹lxixai²hē¹la². Ya³nx2ta¹wa². 13 Txa²wā¹sū³na² sa²wet1so¹sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ya³lu²yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³ha²ta²wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²wet1so¹sxā³ wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³nā¹hxa³jah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— i³su²lhā³nhā¹jut3sū³nxe², txa²kō³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² ā³nā¹hxa³ta¹tū¹xā¹. Ny-

hah¹lxin¹kxai²nān²tu³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹, yxau²xai³lha²tē³khaix1yah³lxin¹tu¹wa². 14 Jā¹nxe³jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² sa²wet1so¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxixi³su² yah³lxixi³h³nxai¹la². 15 Jut3su², Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nē³kxai²nān²tu³, Sū³na² wē³ha³lxixi³lō³tē³na³la². Wē³ha³lxixi³lō³tē³lha²kxai³ yuh³lxixi³jau³su² kwa² wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³ha²kxai³ a³lxixi²sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ wē³ha³lxixi³lō³tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹wi³na² i³ye³kxi²ki³kxai²nān²tu³:

— Wi³nāi³. Txa²wi³nū²si¹lxixi¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³ye³ti³hi¹tē³jau³su² e³h³ki³tā³la². 16 Nxe³ki³kxai²nān²tu³, au³txi³ txa²wā¹e¹nāu³āin²txi³ i³ye³kxi²nha², Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ i³ye³kxi²nē³li², nxe² i³ye³yo²nū¹nyhu³sxā³:

— Sū³na² wē³ha³lxixi³su² k³i³tā³li¹. Nxe³jau³su² i³ye³h³ki³tā³la². 17 Txa²wā¹ki³na¹xai²na²: Sū³na² wē³ha³lxixi³su² na¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹wi³na², a²yen³kxa² kwēn¹tai²na² ū³hā¹kxi²nē³kxe³su² te² yen³kxa², yxan¹nāu³a¹ ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa². i³ka³li³si¹nhē³jau³su² ū³yhen³kxi²nhē³tu¹wa². Nxe³tāu³a¹, Je³su²jah³lain²txi³ ū³yhen³kxi²u¹jā¹nxe³sxā³ txa²wā¹ki³na¹xain²txi³ ū³yhen³kxi²ya³nhē³lain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta², Je³su²jah³la² khāuh³lxixi³thin¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³, khāuh³lxixi³hi¹tē³kxai²nān²tu³, yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tāu³nū³ā¹ te²yā¹nxe² wxi²kin³ti³ton³nē³nūn³tu¹wa².

Wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tē³ju³ta³nū³su²
 18 Ha³lo²a² wi¹h²sxā³ wi¹kō³nha²sxā³ e³ya³nx2ta¹wa². Hī¹nai²na² hā³lo²a² khāuh³lxixi³thi¹tē³na³la². Nē³kxan²ti³, yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kāin² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tē³tu¹wa². Ha³lo²a² kāin² wi¹khai¹nxe³ju³ta² i³yau¹ū³nhē³tu¹wa². Hī¹na¹ kwēn¹tai²nān²ta³ hā³lo²a² khāuh³lxixi³thi¹tē³na³la². Nxe³ta¹, yxa¹nān¹ta³ hā³lo²a² a²wēn³ta²te³lā³ kāin² wxi²kin³ti³to³ ā³ne³sen³sai¹khai¹nxe³tu¹wa². 19 Nxe³ju³ta², a²yen³kxa² Txa²wā¹sū³na² wxa²wet1sa²sai¹kxa² a²yo²ha³kxa² sa²kxai³lu² wah³xain¹na³la². Ain¹te²an¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²wē³ha³lxixi³ e³lē³na² wxa²ye³kat1sa²sīn¹tū¹xā¹. Nxe³ju³ta²nū²a² i³ti³ten³khai¹nxe³sa²sīn¹nhā¹. Nain¹jau³su², wah³xain¹na³la². 20 Kxā³nhxi¹nu¹tai²na² a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ān³si³wxe³h¹nāu³u¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹h¹ ain³nhā²te²nah¹lxixi¹:

— A²nũ²a² sa²yo²ã³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³ ha³lo²a² wet¹sa²sai¹na¹kxa²yo²ha³kxa¹ ha²ya³kxa³lxi³hi¹ta¹xã¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³ju³ta² a²lhun³tu², ha³lo²a²nxe²xai³hxai²ta¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹txi³ ain³nha²nxa³kxa²ha³ta³nxã²txi³, ha²ya³kxa³thin¹sã³ai³hxai²ta¹tu³wa². ²¹ Yxã¹ta¹, yxan¹nã³a¹ Sũ³na² wẽ³ha³lxi³su² te²kj³na¹xai²na²e³lẽ³na² wxa²ye³ka¹tẽ³tu¹wa². Nxe³nẽ³tẽ³nã³a¹, wa²su¹wa²su¹yxau²xai³kj³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, Sũ³na² Si³yxau³tã³a¹ a²yen³kxa² wet¹sa²sai¹kxa² yo²ha³lo²a²ã³wa²su¹tain¹sã³, hĩ¹na² ha²ya³kxa³thin¹sã³ ã³kho³jau³su² yxau²xai³lain¹te²na² yen³kxa²yo²ha³kxa¹ ã³wa²su¹tain¹tu¹wa². Ain¹ka³tu³, ha³lo²a² yo²ha³kxa¹ wxi²kin³ti³ton³txi³wa²su¹wa²su¹yxau²xai³kj³ju³tũ³a² yã¹nxe² ain¹tu¹wa². ²² Ha³lo²a² nxe³ju³ta²3sũ³ju³ta²sa¹. Txu¹ha² wẽ³nhi³sã³, a³li³la¹te²lhã³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, kãin² ih³khaix¹yain¹sã³ĩ³wxã¹hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³te²an¹jau³nũ³su², ha³lo²ai²na² i³wxã¹jau³hũ³nxe²yxau²xai³lhĩ³nx2na³la².

— Kwẽ¹ntai²na² ã³wa²sut¹sa³tũ¹xã¹. Nxe³hĩ³nx2na³la². ²³ Jã¹nxe³ju³ta² a²wi¹lhĩ¹na², Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wi¹hũ³nhẽ³na³la².

— A²ha² yxan¹nã³a¹ wa²su¹wa²sun¹khai¹nxe² ka³lih³khai¹nxe² yxau²xai³lyah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³nẽ³jau³su², ã³nxũ²kwai³wi¹hũ³nhẽ³na³la². Nxe³kj³sa²kxai³, ha³lo²a² wah³nxe³sã³, txa²wã¹ẽ¹nã³a¹ au²txi³ i³wxã¹kj³jau³hũ³nxe² i³ye³kxi²nha²hĩ³kj³tã³la².

— Yxan¹nã³a¹ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxi³lo²tẽ³tũ¹xã¹. Nxe³tã³nũ³ã¹, txa²wã¹nũ²ai²na²tah²lxi³ wxen¹sã³ wxen¹sã³wa²sun¹khai¹nxe² yxau²xai³kj³tũ¹xã¹. A²nxe³je³na³kxa², wai¹ta¹na²yau³son³ki²nẽ³lxa³khi³. Nxe³nha²kj³jau³su² yxau²xai³lhĩ³kj³tã³la². ²⁴⁻²⁵ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tã³a¹, txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³kj³ju³ta² sa²wa²su¹tẽ³ta¹hxai²ti²ai²ti²tu³wa². Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Yxan¹nã³a¹ wxa²nũ²ai²na² tah²lxi³ wet¹sã³ ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wã²nxũ¹sa²yo²we¹nha¹i¹. Sũ³na² wãn³txa² ũ³wha²li¹la³kxi²nẽ³ta¹hxai²ti²ai²ti²tu³wa². Nxe³nẽ³jau³su², sa²wa²su¹tẽ³ta¹hxai²ti²ai²ti²tu³wa². Yxã¹ta¹, hai³txi³ hĩ¹nai²na² txa²wã¹nũ²ai²na² tah²lxi³i³hĩ³kj³sã³wa². Txa²wã¹ye³na² i²kj³kxai²nãn²tu³:

— A²yen³kxa² yũ³nẽ³na³na¹. Nxe³hĩ³kj³tã³la². Yxã¹ta¹, kj³sã³wa². Nxe³kj³kxai²nãn²tu³:

— Jã¹nxẽn³tũ¹xã¹. Sũ³na² sa²yo²we¹nha²sã³ e³na³na¹. Nxe³sã³ yxau²wah³nxe³hĩ³kj³tã³la². Ya³nãn³ta³ki²li² txa²wã¹ye³na² i²kj³sã³kxe³tu³, yxau²wah³nxe³ki² ai³lhĩ³kj³tã³la².

²⁶ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² sa²hau³ko³tẽ³na³la². Txa²wã¹kj³na¹xai²na² hxi²kan¹nẽ³lxa³wa². Nẽ³lxa³ha³kxai³:

— Txa²wã¹wĩ³na² i³ye³kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxe³kj³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ wxi²kan¹txi³i³hau³kot3sã³ i³ye³kxi²hĩ³kj³sã³wa².

— Ih¹nxe³jau³tã³ wain³txi³ e³kxi²na¹lhon³ku². Nxe³hĩ³kj³tã³la². Nxe³kj³te²an¹tu³ti¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² hi²sen³kxai³lu¹ i³ye³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la², Txa²wã¹wĩ³na²wain³txi³ i³ye³kxi²kj³txai¹la². Wãn³txa² wxi²kan¹txi³ i³ye³kxi²kj³sã³jau³xã² i³ye³kxi²nũ¹nhẽ³lhã³, i³wxã¹kj³jau³hũ³nxe² i³ye³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la². ²⁷ Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹wĩ³nu²kxai³lu², txa²wã¹ẽ¹nãn³jau³su² i²ta¹lun²nẽ³jah¹lo²su² te²kxai³lu², Sũ³na²Yãu³ka³jxah¹la² au²txi³ a²ẽ¹na² a²ten³jau³su² a³la³kxi²nũ³na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yãu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi²sa²sã³, Txa²ẽ¹nãn³ai²nãn³jau³xã² yã¹nxe³jau³su², Wĩ³nu²na¹xai²na² te³na¹jau³xã² yã¹nxe³sã³ i³ye³kxi²sa²na³na¹. A²nũ²a²nãu³xã²yo²te²sain¹te²nãu³xã² sa²hau³ko³tain¹si¹sa²jau³su² sa²na³na¹. Txa²wã¹wĩ³na² a³la³kxi²nha²sã³nxe³hĩ³nx2na³la². ²⁸ Nxe³ha²kxai³:

— Ha³lo²a² i²li³hã³ju³ta³la³, wi¹ta³nxa², ko³nxe³ta³nxa² nxe³ko³la³, ha³lo²lo³ta¹xã¹. Nxe³kj³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tã³a¹ ha³lo²ai²na² o²la³kxi²nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la². I³wi¹lxon³ki²nẽ³lhi¹jau³nũ³su² nxe³nũ¹nhẽ³lhĩ³nx2na³la². Txa²wã¹kj³na¹xai²na²:

— Sũ³na² a³lxi²na¹nha¹. Kxã³nãu³ta¹na² Sũ³na² wã²nxũ³ ain³nha²sã³ i²sã³ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹na¹. Wẽ³ha³lxi³lo²te³lhã³ nẽ³ta¹hxai²hẽ¹na¹. Nxe³te²kj³na¹xai²na²Sũ³na² o²la³kxi²nũ¹nhẽ³na³la². ²⁹ A²wi¹lhĩ¹nu¹ta¹nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi¹sen³kxai³lu²yo²te²te²kj³na¹xã²nũ³a² i²sa²tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²kj³na¹xã²nũ³ai²na² sa²kxai³lu² i²sã³ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² yã¹xain¹tũ¹xã¹. Nxe³si¹hai¹na¹jau³su², tũ¹ka³txai²na² i²sã³ã³yũ³so¹ai¹na¹hẽ³na¹. Sũ³na² Si³yxau³tã³a¹ a²ẽ¹nãn³jau³su² nxe³kxi²nẽ³na³la². Nxe³jau³su², Je³su²jah³la² txa²nũ² txa²wã¹hxi²kan¹ti³su² ha²kxai³, i²sã³ã³yũ³so¹nẽ³kxe³nũ³ka³txi³su²te²kj³na¹xai²na² sa²kxai³lu² a²lon³nãu³su² kj³sa²kxai³, nxe³hĩ³kj³tã³la². ³⁰ Kxã³nãu³u¹ta¹na², Txa²wã¹sũ³na² i²sã³ã³yũ³so¹nẽ³si¹jau³nũ³su², wã²nxũ¹ ain³nha²ta¹hxai²hẽ¹la².

— I²sã³ã³yũ³so¹na¹tũ¹xã¹. Wain³te²lo³ta¹txai²lã¹. Nxe³nẽ³jau³su², i¹sã³ã³yũ³so¹nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². I²sã³ã³yũ³so¹nẽ³ka³tu³, wain³te²lo³tẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nẽ³lha²kxai³, wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ta¹na¹tũ¹xã¹. Sũ³na² nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Txa²wã¹sũ³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³lxi²jau³su²

³¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ hxi²nū¹nū³nhē³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³, a²nū²a² ā³xa² ī³li³te²hū³te²la³ ī³kox¹lko¹son³kxi²nē³kxan²ti³, hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹nē³lhī³nx²nxa³wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²kāin²khai¹nxe³sxā³ hxi²nū¹nū³nhē³lha²kxai³la². ³² Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha² ū³hū¹nē³ta¹hxi²hē¹la².

— Tē³a¹ju³ta² tē³a¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nxe²nxa³kxe³hū³nxe², ū³hū¹nē³lhxā³, kō³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² ya³lu²kxi²nē³te²lhxā³ ū³hū¹nē³ta¹hxi²hē¹la². Te²yā¹nxūn³kxe³hū³sxā³, a²yen³kxa² wi¹la² ā³sen³sai¹kxe³tu³ ū³hū¹nhē³ti³tu¹wa². ³³ A²nū²a² kō³nxe³te²lo³tē³jah¹la² yū²nxa³wa², Txa²wā¹sū³na² ā²la² hxi²kan¹txi³ wain³te²lo³tē³lha²kxai³la². Nxe³jut³su² txa²wā¹ki³na¹xai²na², Txa²wā¹sū³na² ī³sxā³ ā³yū³so¹nē³kxe³nū³ka³txi³su² ha²kxai³, wain³te²lo³tē³kxe³nū³ka³txi³su² ha²kxai³, hū³ki³tā³la². Kī³sa²kxai³, a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te²lo³tē³lhī³nx²nxa³wa². ³⁴ Je³su²jah³la² ya³lu²sxā³, txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹tē³lhi³jau³su² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxi²hē¹la². Ain¹sxā³, wi¹la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³sxā³ Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ a²wi¹tāu³a² yxau³xai³lain¹na³la². Ain¹sxā³, sa²wi¹wi¹nxe² e³kxain¹sxā³ a²si³yxau³tāu³a¹ wi¹lī³nē³lhi³jau³nū³su² e³kxain¹na³la². ³⁵ Je³su²jah³la² hxi²ka²nāu³a¹ a³li²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ yxau³xai³ki³tā³la². Kī³sa²kxai³:

— Ha³lo²la³ ī²ki³sxa³kō³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹. Khāuh³lxa³ti³hin¹sa³nhā¹. Tā³nxa², a²ē¹nāu³a¹ kāin² hxi²waut³ta³ti³sa³nhā¹. Tā³nxa², Sū³na² wān³txa² yxo²a¹ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³sain¹na³na¹. Hēh³sa³nhā¹. Tā³nxa², yen³kxa² hxa³n³kxi²khai¹sa³nhā¹. Tā³nxa², ha³lo²a² ha³nxe³lha³thin¹ki³sa³na³na¹. Tā³nxa², ī³su²lhā³sa²tē³na³na¹. Tā³nxa², nxe² ha³lo²ta³xā¹. Nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Je³su²jah³la² a³li²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ wi¹wi¹nxe² yxau³hī³ki³tā³la².

— Ha³lo²a² kō³nxe³khai¹nxe³kxan²ti³, Txa²hxi²ka³nāu³ai²na² sa²so¹ki²syā¹nh²ti³ju³ta³la³ yū²nxa³i¹, Txa²wē³hā³li³ ī³nxai²na²su¹. Je³su²jah³la² nxe³nē³ta¹hxi²hē¹la². ³⁶ Nxe³nē³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ha²te³nxā³nxān¹ju³su² nxe³te³nah¹li¹:

— Txa²sū³nāi³. Nxet³si³li¹. Wxa²wān³txa² sa²yo²we¹txa²te²su² sī¹na¹i¹. Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³hit¹sa²tē³sain¹sīn¹na³li¹. Nxe³sa²sīn¹ju³ta²sa¹: “Ha²ya³khin¹tū³ka³txi³su² na³na¹. “Ka²yxuh³xa² o³ve²a² wā³nhit¹te²lhxā³ te²nū³su² su²lhā³a¹tū¹xā¹. Nxe³na¹tū³ka³txi³hū³nā³na¹. Nxe³sa²sīn¹ju³ta² khāuh³lxa³ti³hit¹sain¹sīn¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³: “Su²lhā³sa²ha²tā¹.” Nxe³sī¹na¹ju³su², yxau³xai³lhi³nhxai²na¹ta¹ti²ti¹.

Ta³vi²yah³lu¹ta²na² wān³txa² ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³ju³xau³hxi²tē¹xī jā¹nxe³sxā³ ha³lo²lo³tē³na³la².

³⁷ Yxān¹ta¹:

— Ha³lo²la³ ī²li³kō³la³ ha³lo²lo³ta¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² a³li²nē³jah¹la² kāin² hxi²kan¹txi³lō³khai¹nē³na³la². Nē³lha²kxai³, ha³lo²an²ta³ khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³tan¹ta³ hxi²kan¹ ā³sen³sai¹khai¹nxe³hī³ki³tā³la². ³⁸⁻³⁹ A³la³kxi²sxā³ e³a¹wa². Na¹ju³xai²na²sa¹, Je³su²jah³la² a³li²nē³te² hxi²ka²nāu³a¹ yxau³xai³ki³sa³kxai³, ha³lo²a² kō³nxe³te² ha³ta³nxān²ti³ sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Kī³sa²kxai³, ka³ten³su² tā³nxa², ya³lu²te²su² tā³nxa² yxau³xai³ki³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²ta³nāu³xa² oh³xai²nān¹te²su² te²nāu³su² tā³nxa² a²ta³nāu³xa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nāu³su² tā³nxa², a²ta³nāu³xa² nū³ki³xūn³te²su² te²nāu³su² tā³nxa², nxe³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²so¹ki²nha²nē³lhī³nx²nxa³wa², Je³su²jah³la² hxi²ka² ā²la² i³khai¹nxe³sxā³ yāu³ki²khai¹nē³lha²kxai³la². Te²yā¹nxe³nūn³kxe³hū³sxā³, kwēn¹ta²nān¹te² ha³lo²a²su² tā³nxa², yxa¹nān¹te² ha³lo²a²su² tā³nxa², oh³nāu³u¹ta²nān¹te² ha³lo²a²su² tā³nxa², yuh³xu¹ta²nān¹te² ha³lo²a²su² tā³nxa² nxe³sxā³:

— Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²na¹tū¹xā¹. Nxe³kxi²nē³kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³ Je³su²jah³la² hxi²ka² sa²hxi²so¹ki²nha²nē³ju³ta³la³ yū²nxa³wa². A²hāi¹nxe³te² yā¹nxe³kxe³hū³nxe², txa²wā¹ki³na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² sa²hau³kō²tē²ki³na¹xai²na², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ te²hxi²ka³nāu³a¹ a³li²nē³jah¹lo²su² te²hxi²ka³nāu³a¹ wxa²sa²yāu³ki²nha²xi²nē³lhxā³ yxau³hī³ki³tā³la². Kī³sa²kxai³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ so¹li³ hxi²kan¹na³la². Hai³txi³, a²yen³kxi³la³ wet¹sa²sai¹kxe³su² nxe³te² yen³ki³la³ hxi²ka¹nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹ti³ sa²hxi²so¹ki²nha²nē³lhī³nx²nxa³wa².

9

I³sa³e² nū³ka³txa² i³yau¹ū³nē³ju³au³su²

¹ A²ya³la³tu³ wān³txi³tu³ e³a¹wa². Kī³han³nxa³wa². Txa²i²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ i³ye³i², txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² e³ki²nū¹sxā³ i³ye³i², na¹wa². Na¹ha²kxai³, kī³han³nxa³wa². ² Na¹ju³xai²na²sa¹. Kāin² ā²ta³li³sai¹nha²kxai³, txa²ē¹nāu³a¹ au³txi³ hxi²ye¹ta³lxin³ti³sai¹nha²kxai³, sain¹nha²wa². Txa²nū³ka³txa², a²i³lxa² I³sa³e² nū³ka³txa², txa²nū³ka³ti³sain¹tū³ka³txa² txa²ka³lxa¹ti³sain¹tū³ka³txa², Txa²wā¹sū³na²

sa²yo²ā³tū³kā³txi³sain¹na³la². Ain¹jau³su², āi²ta³lxi³khai¹sain¹nha²wa². 3 Na¹ha²kxai³, yxo²ain¹ju³ta³nū³a² ten³khai¹sa³nha²wa². Nxe³sa²kxe³su²:

— Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³hit¹sa³tū¹xā¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³na¹sa³tū¹xā¹. Nxe³sa²kxan²ti³, jā¹nxe³sa²kxa² yo³ha², Txa²wā¹sū³na² Hi²sen³su² I³sa³e² nū³kā³txa² sa²hau³kō³kxi²sain¹na³na¹. Na¹kxai²nān²tū³:

— Sū³na² kō³nxe³ti³hit¹sa³tu³ta² wain³na³na¹. Nxe³hī³na¹wa². Yxān¹ta¹, nxe²nxa³wa². 4 A²nxe³tū³kā³txai²na² I³sa³e² nū³kā³txai²na², Txa²wā¹sū³na² wxa²hait¹so¹ain¹tū³kā³txi³sain¹na³la². Nxe³sxā³, a²wē³ha³lxi³lō³ti², wā³nxīn¹khai¹lxne³sxā³ yxau³kxi²ye²nyhain¹ju³ta² i³yau¹ū³hi², nxe³tū³kā³txi³sain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³nū³su² te²kxai³lu² ha³lō²a² wi¹ju³ta² i³ye³kxi²sxā³ i³hau³kō³tū¹hai¹ni², Sū³na² wain³txi³i³wi¹lxo³kxi²ki³jau³nū³su² i³yau¹ū³hai¹ni², wān³txa² wain³jau³xa²:

— Jau¹xai²yā¹nxe³sxā³ kāi³txai²lā¹. Nxe³jau³xa² i³kwa³na³ai¹ni², Sū³na² wain³txi³i³kā³li³si¹hain¹jau³nū³su² i³yau¹ū³hai¹ni², ta¹hxai²hē¹la². 5 Jā¹nxe³sxā³:

— A³bra³āu²ah³lū¹ta¹na² a²nū³kā³txi³nāu³u¹ta¹na² hxi²kan¹khai¹nxe³tāu³u¹ta¹na², txa²si³yxau³na¹tū³kā³txi³su² ta¹hxai²hē¹na¹. A²nxe³te²a² a²ne³kan²tāu³sa¹xā¹. I³sa³e² nū³kā³txai²na² i³ye³kxain¹jau³su² nxe³tū³kā³txi³sain¹na³la². Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², Je³su² Kris²tu³jah¹la² Sū³na² A²hxi²kan²ta² Si³yxau³tāu³lō³jah¹la² txa²wā¹sū³na² wen¹nū²la², I³sa³e² nū³kā³txi³su² jah¹la² a³li³la¹sxā³ ton¹jah¹lō²su² ta¹hxai²hē¹la². Ju¹ta² wi¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³nain²txi³ Kris²tu³jah¹lain²txi³ a²yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ a³sen³sai¹te²su² na³la². A²nxe³jah¹la² i³sa²nēn¹kxi²sa²tē³a³sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³li¹.

6 Yxān¹ta¹, I³sa³e² nū³kā³txai²na², Sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³ain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹sxā³, a²hī¹nai²na² ha³lō²a² wi¹ju³ta³la³ yxau²xai³tū³kā³txi³sai¹nxa³wa². Nain¹kxa²ha³ta³nxān²ti³, hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³la³ sa²yo²ā³nha²jau³sxa³wa². Hai³txi³:

— Txa²wā¹sū³na² ha³lō²a² wi¹ju³ta³lō³tain¹jau³nū³a², I³sa³e² nū³kā³txa² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹na¹. Yxān¹ta¹, wi¹ju³ta³la³ yū³ai¹nxān³tā¹. Nxe³kj³jau³la³ yū²nxa³wa². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² a²nū²a² wxa²hait¹so¹tū³kā³txa², hai³txi³ I³sa³e² nū³kā³txa² yo²ha³kxa¹ sa²tī¹li³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ ā³ni³la³kxā²tū³kā³txa² so¹lxi³ i³sxā³ ā³yū³so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². 7 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², A³bra³āu²ah³lū¹ta¹na² a²ki³lha³nāu³xa² kā³lxa¹txi³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²ki³lha³lxai²na² I³sa²kah³lai²na² a²ne³tah²nāu³a² so¹lxi³ wxa²sa³wi³ha³lxi³khai³su² na³li¹. A²nxe³te²a² so¹lxi³, txa²wē³ha³lxi³lō³tai¹na¹wi¹. Sū³na² wān³txa², A³bra³āu²ah³lū¹ta¹na² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³āu²ah³lū¹ta¹na² a²ne³kan²tū³kā³txa² yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² nxa³wa². 8 Nxe³ha²kxai³, hai³txi³ A³bra³āu²ah³lū¹ta¹na² a²tah²nāu³xa² yo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² a²wē³ha³lxi³su² ta¹hxai²nxa³hē¹la². Yxān¹ta¹, a²wē³sai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yo²we¹nha²sxā³ i³ye³kxū¹kxa² wē³sai²na² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² wē³sa³la³ ta¹hxai²hē¹la². 9 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lū¹, sa²yo²we¹nha²sxā³ A³bra³āu²ah³lū¹ta¹na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³3sā²lxi¹. Yxa²nān¹ta³ kwē³kxa³nāu³a¹, ha³lō²a² hau³kon³na³na¹. Na¹kā³tu³, ā³wā³li² i³xi²ye¹nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ka³tu³ wxa²sxe³xa³kā³lxai²na² sa²kxai³lū¹ a²i³lxa² Sa²ra³kā³lxai²na² sa²kxai³lū¹, in³txa² wēn³su² we²tin¹kxa² a³li³la¹kxi¹nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³, nxe³tāu³a¹ wān³txa² yā¹nxe³sxā³ a²ki³lha³lxa² a²i³lxa² I³sa²kah³la² a³li³la¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹, I³sa²kah³lai²na² sa²kxai³lū¹ Ju³te²a² nū³kā³txa² a²si³yxau³jah¹lō²su² te²kxai³lū¹, kan¹ton³kā³tu³, a²sxe³xa³kā³lxa² Re³be²kā³ka³lxa² so¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³, a²ki³lha³nāu³xa² ha¹li¹ hau³hau³kot3sxā³ wē³nhi²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, a²wi³na² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ ta¹hxai²hē¹la². 11-12 Nxe³tāu³a¹, a³li³la¹xa³hī¹nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wān³txi³kxai³lū¹ a²hā³ka³nai²na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³3sā²nxī¹. Wxa²ki³lha³lxa² sai³la³lha² jah¹la² a²kau³kaun³jah¹la² a²wa³ka³li³yū³ta³lot3sxā³ yxau²yain¹tū¹xī¹. Nxe³ha²kxai³, a²kau³kaun³jah¹lai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹ ā³sen³sai¹nyhu¹tū¹xī¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na², yān³tai²na² a²ki³lha³nāu³xa²na² a³li³la¹hai¹nxa³ta³lxa¹, ha³lō²a² wi¹ju³txain²txi³ kāi³ai¹nxa³ta³lxa², kō³nxe³ju³txain²txi³ kāi³ai¹nxa³ta³lxa² nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na² ain³nha²sxā³, a²hā³ka³nai²na² e²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, a²nū²a² wā²nxū^hlxi³sxā³ wā²nxa³ka² so¹nē³ju³ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hāi¹nxe³sxā³ Sū³nū²na¹xai²na² wā²nxū^h1 ain³nha¹ka³tu³, kwa² jah¹la² ten³sa³nha¹. Na¹ha²kxai³, wā²nxa³ka² so¹na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³xa² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³te²ju³hē³la². Hai³txi³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² wi¹kāi³ki³ju³ta² yo³lha³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nē³te²sxa³yū³hē³la². 13 Jā¹nxe³ju³ta², Sū³na² ha³te^hnxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²kau³kaun³jah¹la² Ja³kō²ah³la² so¹lxi³ a³li³na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹, a²sai³la³lhai²lē¹ E³sa³u²ah³lai²lē¹. Yxo²kwīn¹kxi²na¹hē³li¹. Na¹ju³txai²na², Sū³nū²na¹xai²na² wā²nxū^h1 ain³nha¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³, Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kâi³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² wain³txi³ kâi³ain¹te³lxan³ji². Nxe³kj³jau³la³ yū²nxaxa². 15 Jā¹nxe³jut³su², Txa²wā¹sū³na² wān³txa², Moi³se²ah³lu¹tai²na² i³ye³kxi²te³nah¹li¹:

— Sū³nu²na¹xai²na² wā²nxūh¹ ain³nha¹ka³tu³, a²nū²a² i²sxā³: “Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhā¹. Na¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³ta¹na¹tū¹xā¹.” Nai¹na¹kxai²nān²tu³, wi¹ju³ta³lo³ta¹na¹tū¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la². 16 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wi¹ju³ta³lo³te³ju³ta³la³ nxe³te³nah¹li¹, hai³ti³yuh³xai²nān²tū³ka³txi³ kī³na¹xai²na²:

— Sū³na² wi¹ju³ta² ten³sa³nhā¹. Ta³nxaxa², wi¹kāi³a¹xā¹. Ta³nxaxa², nxe³kj³jau³la³, wi¹ju³ta³lo³tē³lū³nx2nxa³wa². Nxe³ta¹, Txa²wā¹sū³na² nxūh¹ ain³nha²sxā³:

— Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nhā¹. Na¹ha²kxai³, wi¹ju³ta³lo³ta¹tū¹xā¹. Nxe³nē³jau³xaxa² so¹lxī³ wi¹ju³ta³lo³tē³lū³nx2na³la². 17 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², kxā³nāu³u¹ta²na² Fa³ra³o²ah³lu¹ta²na² a²hxi²kan¹ta² si³yaxau³jah¹lo²su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹lu¹ta²na², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ha³te³h³nxā³nxaxa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— Sū³nu²na¹xai²na² Fa³ra³o²ah³lo² i³nxai²na², kâin² hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hē³li¹. Nxe³nxaxa²ha¹ha²kxai³, nū³kxūn³khai¹nxe³txi³ kâi³ya³nx2ta¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, a²nū²a² yuh³xai²nān²tū³ka³txi³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa² i²sain¹ka³tu³: “Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹xā¹.” Sain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³sa²si¹hai¹na¹jau³nū³su², hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹hē³li¹. Ta¹hxi²hē¹la². 18 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ ain³nha²sxā³:

— Jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹jau³su², wi¹ju³ta³lo³ta¹tū¹xā¹. Nxe³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ wi¹ju³ta³lo³te³ju³hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xaxa² ha³na³ka³ixi³te³nah¹li¹:

— Jah¹lai²na² Txa²wān³txa² ā³ne³to³hxa³ti³hi¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³kxai²nān²tu³, a²ya³la³tu³ ā³ne³to³hxa³ti³hi¹te²ju³hē³la².

Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²la³ i³yī¹li²nē³jau³su²

19 Nxe³kxai²nān²tu³, a²nū²a² i²li²te²la³ i³wā³txi³sain¹kxai²nān²tu³:

— Nxe³ti¹. Txa²wā¹sū³na² ā³ne³to³hxa³ti³hi¹tē³kxa³ha²ta³nxān²txi³, hxi²kan¹txi³ i³yī¹li²nha²hī³kj³sxa³i¹. Nxe³kj³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² ā³ne³to³kj³sxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, hai³nxe³sxā³ ne³ti³hi¹tē³ju³ta² so¹lxī³ kâi³hī³kj³tā³li¹. Kī³sa²kxai³, txa²wā¹ā³ne³to³kj³sxa³ju³ta²kxai³, Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²la³ i³yī¹li²nē³kxai²nān²tu³, wai³nhū³nx2nxa³wi¹, hxi²kan¹txi³ yu³tā³la³ kâi³kj³sxa³ha²kxai³lu¹. 20-21 Sain¹kxai²nān²tu³, txai²na¹xai²na² i³wa²lū³xai¹na¹te³nah¹li¹:

— Nxe²nxaxa²i¹. Wxāi²na² yuh³xai²nān²te² a²nū²a² so¹lxī³ ni¹li¹. Nī¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² i³yī¹li²nhān³jau³la³ yū²nxaxa²ni¹. Nxe³ai¹nhī³na¹wa². Jā¹nxe³jut³su²ju³ta²sa¹:

— Kwa³ta³iē³na² ka³ixū³se¹ na²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³kj³kxai²nān²tu³, a³li³nū³xa² tē³sxā³ wxa²hait¹so¹sxā³ a²ha³la³ha³ti³hē³nān²tū³xa², kwa³ta³la² wi¹khai¹nxe³te³na² we¹ti², a²yxo²ha³ti³hē³nān²tū³xa² sa²kxai³lu², kwa³ta³la² ha²ya³kxa³ixi³su² tē³ta³ we¹ti², na¹tū¹xā¹. Nxe³kj³kxai²nān²tu³, jā¹nxe³hī³kj³tā³la². Nxe³kj³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ txa²wā¹hxi²ka² we¹kj³kxe³su² te²kwa³ta³iē³na²na² i³ye³sxā³ i³yī¹li²nha²sxā³:

— lh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ha²ya³kxa³ixi³su² wet¹san¹nū²lhai¹li¹? Nxe³nē³jau³la³ yū²te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Txa²wā¹sū³na² kwa³ta³iē³na² we¹jah¹lo³hū³nha²kxai³, a²nū²a² ā³ne³to³hxa³te²a² sa²kxai³lu², kwa³ta³iē³na² ha²ya³kxa³ixi³su² tē³nhū³nha²kxai³, nxe³hī³nx2na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a² wi¹ju³ta³lo³te²a² sa²kxai³lu² kwa³ta³iē³na² wi¹khai¹nxe³te³nhū³nha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la².

22 Jā¹nxe³jut³su²nxe², Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²na¹xai²na² hxi²ka³ni², a²nū²a² kō³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² i³xan³ta³kxi², nxe³jah¹lo²sa¹xā¹. Nxe³na¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hai¹na¹tū¹xā¹. Na¹ha²kxai³, a²nū²a² i³xan³ta³kxi²na¹tū³ka³txi³ni³ai²na² kwa³ta³la² ha²ya³kxa³ixi³su² tē³nhū³ti³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yxan¹nāu³a¹ i³wai¹ta¹na¹ha²kxai³ khāuh³lxa³ti³sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹ a²hi¹nai²na² ya³nān³ta³kī²li² en³txai¹na¹tū¹xā¹. 23 Na¹ha²kxai³, a²nū²a² ā³xaxa² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹nha²sxā³ wi¹ju³ta³lo³ta¹kxe³nū³ka³txi³nū³a² kwa³ta³la² wi¹khai¹nxe³te³nhū³tū³ka³txi³na² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ta¹na¹tū¹xā¹. A²nxe³tū³ka³txi³nū³ai²na² kxā³nāu³u¹ta²na² wā²nxaxa²ka² so¹ai¹na¹hē³na¹. Wxi²kin³ti³to³ti³hi¹ta¹na¹txai²lā¹. Na²hē³na¹. Na¹ha²kxai³, yuh³xai²nān²tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wxi²kin³ti³to³na¹ju³ta² wā²nā³ū¹hai¹na¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³nha²ta¹hxi²hē¹la². 24 Nxe³ha²kxai³, txa²wā¹kī³na¹xai²na², Txa²wā¹sū³na² wā²nxaxa²ka² so¹nē³tū³ka³txi³su² kī³tā³la². Nxe³kj³sa²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txi³na¹xain²txi³, Txa²wā¹sū³na² wā²nxaxa²ka² so¹nē³ti², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txain²txi³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxaxa²ka² so¹nē³li² nxe³nē³tū³ka³txi³su² kī³tā³la². 25 Jā¹nxe³jut³su², kxā³nāu³u¹ta²na² O³se²ah³lu¹ta²na² ū³wha²li¹lhā³, Txa²wā¹sū³na² yxo²wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— “Txai²na² Sũ³nu²na¹xai²na², a²nũ²a² a²kxã³nxa² Txa²nũ³ka³txi³sxa³te²a², hĩ¹na² Txa²nũ³ka³txi³la³ hi¹ta¹na¹tu¹wi¹. Jã¹nxa¹ka³tu³, a²nũ²a² nũ³ka³txa² a²ha² kxã³nxa² a³lxi²ti³he¹nxẽ²nxa³tũ³ka³txa², hĩ¹na² a³lxi²na¹tũ³ka³txi³la³ hi¹ta¹na¹tu¹wi¹, Txai²li¹.

26 Jã¹nxa¹jau³su²: ‘Wxã¹na² Txa²nũ³ka³txi³syah¹lxa³lxi¹.’ Ai¹na¹hẽ³li¹. Yxã¹ta¹, a²nxe³tũ³ka³txai²na² hĩ¹na² i³yat1sxã³ i³yĩ¹lai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: ‘Wxã¹na² Txa²tah¹nã³syah¹lxi¹lxi¹. Sũ³nu²na¹xai²na², ka³ten³ta³ yxau²wa²to²hi²na¹te³na¹xai²na² a²tah²nã³syah¹lxi¹lxi¹.’ Ai¹na¹tu¹wi¹.”

Sũ³na² yxo²wãn³txa² O³se²ah³lu¹ta¹na² ain³kxi²so¹sxã³ ã³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³su², ta¹hxai²hẽ¹la².

27 Jã¹nxe³jau³su², I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² yxo²sa³te¹txi³ i³ye³sxã³, I³sa³e² nũ³ka³txa² ha³lo²lo³tain¹ju³ta³nũ³a² i³yau¹ũ³nhẽ³te³nah¹lxi¹:

— I³sa³e² nũ³ka³txa² wã³li³kha³lon¹tũ³ka³txai²la¹i¹. Ka³yã³la³nũ³hũ³nxe² I³sa³e² nũ³ka³txa² nxe³ain¹na³li¹. Nain¹kxan²ti³, ã³si³kwa³lxi²lho¹tũ³ka³txa² so¹lxi³, ko³nxe³ti³ kã¹ain¹kxa² yo³ha² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. 28 Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹, wa³su³txi³ yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kã¹ain¹ju³ta² ã³yho³hi²sa²sai¹ain¹tu¹wi¹. I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 29 Jã¹nxe³ju³ta², I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² yãn³ta¹na² ha³lo²a² ã³hũ¹nẽ³lxa³ta³lxa² i³ye³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nũ³kxũ³txi³ wa³to²hi²khai¹nxe³te²si³yxau³tãu³a¹ ã³non²ta³ki²nẽ³tu¹wi¹. Nxe³nẽ³lha²kxai³, ã³si³kwa³lxi²lho¹nẽ³tũ³ka³txa² ka³ten³su² yxau³ya³nhẽ³tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, nxe³nẽ³lxa³ke³la³te²kxai³ ya²lun¹ti² hxan³nẽ³lhĩ³nx2na³li¹. Jã¹nxe³ju³ta² kxã³nãu³u¹ta¹na² So³to²ma²thĩ³nu¹ta¹na² Ko³mo²ra²thĩ³nu¹ta¹na² ain¹sxã³, kuh³lxa³thin¹khai¹xain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² khãu³lxa³ti³hit1sxã³ ya²lu¹thxa³tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Jã¹nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³li¹, Txa²wã¹sũ³na² ã³non²ta³ki²nẽ³lxa³kxai²nãn²tu³ta². I³sa³i²ah³lu¹ta¹na² nxe³nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

Sũ³na² hxi²kai²na² I³sa³e² nũ³ka³txa² wain³te²lo³jau³su²

30 Hã¹nxe³jau³xai²yã¹nxe³sxã³, a²nũ²a² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²:

— Sũ³na² wain³te²lo³tẽ³ju³ta² ten³khai¹lxa³nhã¹. A²ha² kxã³nxa² nxe³tũ³ka³txi³su² ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, a²hĩ¹nai²na² Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ain¹na³la². Ai¹nha²kxai³, wain³te²lo³tain¹na³la². 31 Nain¹ta¹, I³sa³e² nũ³ka³txai²lẽ¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²hait1so¹tũ³ka³txai²lẽ¹:

— Sũ³na² wain³te²lot3sa²ju³ta² ten³sa³nhã¹. Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta² wãn³txu¹ta¹yã¹nxe³sxã³ kã¹a¹tu¹xã¹. Ain¹tũ³ka³txai²la¹wa². Ain¹kxan²ti³, a²ti²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². 32 A²ta¹nxa³kxe³tu³ta², hai³txi³ Je³su²jah³la² Tah³lxi³hũ³jah¹la² yxo²i²ai¹nxa³kxe³su²:

— Wã²nxũ¹ wi¹kã¹a¹xã¹. Na¹ha²kxai³, Sũ³na² wain³te²lot3sa²tũ³xã¹. Nain¹jau³su², hxi²kan¹ti³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lo³tain¹ju³ta³la³ a²tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txa² Je³su²jah³la² sa²yxo²ã³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, a²tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

33 Sa²yxo²ã³ain¹ju³ta², kxã³nãu³u¹ta¹na² Txa²wã¹sũ³na² ha²teh³nxã³nxa² ã³wha²li¹la³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Txai²na¹xai²na² Sũ³nu²na¹xai²na² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ta¹kah³lo²su² jah¹la² i³sa²si¹hã³ũ³hain¹sxã³, Si³ãu²thi³na² Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxau³ain¹thĩ³na² ã³hũ³wxe³nũ³hai¹na¹i¹. A²nxe³jah¹la² tah³lxa², a²nũ²a² sa²tã³yo²thu²kã¹sxã³ a³hi²ki³kat3sũ³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ta¹kah³lai¹na² sa²yxo²ã³kxai²nãn²tu³, ko³nxe³ju³ta²lot3sxã³ yxau³tu¹wi¹. Tah³lxa³ka³txa² sa²tã³yo²thu²kã¹sxã³ a³hi²sxã³ hxi²kan¹txi³ i³sa²yxau³xi³nxã³ju³ta²lot3sxã³ yxau³tu¹wi¹. Yxã¹ta¹, a²nũ²a² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³ta¹kah³lai²na² yxo²i²kxai²nãn²tu³, te²a² so¹lxi³ i³yxaih¹xa³lho³li¹.

Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

10

1 Txa²wã¹tã³nãu³xã¹ Ne³ka²ki²sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²ka³lxa¹ti³nãu³xa² a²i³lxa² I³sa³e² nũ³ka³txa² ko³nxe³thin²tain¹na³la². Nai¹na¹ha²kxai³, a²ko³nxe³ju³ta² sa²wa²su¹tain¹ju³ta³nũ³a² ten³khai¹jah¹lo²sa¹wa². Au³ti³ txa²yo²ka³nãu³ai²na² whã¹na¹ ten³khai¹jah¹lo²sa¹wa². Nxe³na¹jau³su², Txa²wã¹sũ³na² ha³tin³ti³ i³ye³kxi²hxai²na¹hẽ¹la²:

— I³sa³e² nũ³ka³txa² a²ko³nxe³ju³ta² wxa²wa²su¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³hxai²na¹hẽ³la².

2 Jã¹nxa¹jau³su², txa²ka³lxa¹txi³nãu³xa² a²ẽ¹nãn¹jau³xa³sa¹:

— Sũ³na² tũ³na² ã³si³tẽ³a¹tu¹xã¹, txa²yo²ka³nãu³ai²na² whã¹na²sã¹. Nxe³ain¹jau³su² yxau²ho³hain¹na³la². Nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, a²ya³la³tu³ Sũ³na² ẽ¹nãn¹jau³su²

a³la³kxi²ti³he¹xai¹nxa³kxe³tu³, yxau²ho³hain¹na³la². ³ Sū³na² wain³te²lo³tē³jau³la³ ta³nxū¹ka³txai²na² a³la³kxai¹nxa³wa². Nxe³kxa²yu³su²:

— Wā²nxū¹h¹ txai²na² so¹lxi³ sa²hou³ko³nha²sxā³ wain³te²lot3nha¹tū¹xā¹. Nain¹jau³su², Sū³na² wān³txi³la³ wain³te²lo³tē³jau³la³ sa²yo²we¹ta¹nxa³kxe³su² yxau²ho³hain¹tū³ka³txi³sain¹na³la². ⁴ Txa²wā¹sū³na² wain³te²lo³tē³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² yo²ʔa¹xā¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wain³te²lo³kah³lo²su² hū³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, Moi³se²ah³lu¹ta¹na² i³kwa³na³nē³jau³xu¹ta¹na² Je³su²jah³la² hi²sen³su² sa²ha²ya³khit1sxā³ sa²sen³sai¹hū³nx2na³la².

A²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ Je³su²jah³la² yo²ʔju³ta² yū³jau³su²

⁵ Kxā³nāu³u¹ta¹na² Moi³se²ah³lu¹ta¹na² ū³wha²li¹jau³xu¹ta¹na²sa¹:

— A²nū²a² i³lxi³te² i³nxān²tu³, txa²wān³txai²na² Moi³se²ah³lo²na¹xai²na² i³kwa³na³nx2ta¹jau³xai²na² wā³ko³yah²lxan³kxe³tu³, sa²yo²we¹te²tu¹xai³syah¹lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ ka³ten³su² yxau²ho³yah³lxin¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². ⁶⁻⁸ Yxān¹ta¹:

— Je³su²jah³la² yo²ʔa¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², Sū³na² wain³te²lo³tē³ju³ta³nū³a² ha³na³ka³lxi³ Sū³na² ha³te³h³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²nē³na³la². Nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Yah³lxin¹ka³ty³: “Oh³nāu³a¹ Je³su²jah³la² kīn³txi³ yxau²na³na¹. Nxe³ha²kxai³ wxa²ka³la³sxā³ Je³su²jah³la² sa²hou³ko³tē³ju³ta³nū³a² wxa²ka³la³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, hxi²kan¹txi³ wxa²kan³ki³sxa³nha¹.” Nxe²e³kxi²nhyah¹lxi³txa³hē¹li¹. Te³yo³yah²lxan³sxā³: “Yuh³nāu³nū³ka³nū³a¹ a²nū²a² ya³lu²te²a² yxau³tāu³a¹, Je³su²jah³la² yxau²na³na¹. Wxa²kan³sxā³, Je³su²jah³la² sa²hou³ko³tē³ju³ta³nū³a² wxa²kan³sxā³ sa²so¹a³sah¹lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹, hxi²kan¹txi³ wxa²kan³ki³sxa³nha¹.” Nxe²e³kxi²nhyah¹lxi³nū³txa³hē¹li¹. Nxe² ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxi²hē¹la². Yxān¹tah¹lxa¹ Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Sū³nū²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² wān³txai²nān²tu³ ā²la² e³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²e³nāu³ai²na² yo²ʔya³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² yo²ʔya³lxi¹nha²kxai³ i³tih³nxe³nx2ta¹wa². ⁹ Wxa²yo²a² i³sai¹sxā³ i³ye³sxā³:

— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³sxā³ wxa²yo²a² e³iē³na² i³ye³i², wxa²e¹nāu³a¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹jah¹lo²su² ta¹hxi²hē¹na¹. Nxe³sxā³, au³txi³ i³ye³kxi²nha²sxā³ yo²ʔnha², nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² sa²wa²su¹txa²lxi³tu¹wa².

¹⁰ Nxe³ju³ta²kxai³, txa²wā¹e¹nāu³a¹ au³txi³:

— Sū³na² wān³txa² yo²ʔa¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² wain³te²lo³tē³lha²kxai³, txa²wā¹yo²a² e³iē³na² i³ye³sxā³:

— Je³su²jah³la² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Sū³na² txa²wā¹ko³nxe³ju³ta² sa²wa²su¹tē³lha²kxai³, nxe³nē³te³ju³hē³la². ¹¹ Jā¹nxe³jau³su², Sū³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² Je³su²jah³la² i³ya¹ū³nē³jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² i²li³te²su², Sū³na² wān³txa² yo²ʔi²ki³kxai²nān²tu³: “Sū³na² i³yxaih²kxi²na¹xā¹.” Ti³hexiki³sxa³lho³li¹. Ta¹hxi²hē¹la². ¹² Nxe³jau³xau³hxi²tē³xtā² a²nū²a²

yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³ kī³na¹xai²na² yo²ha³kxa¹, ha³lo²a² wi¹ju³ta³lo³tē³jau³nū³su² ta¹hxi²hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³, Ju³te²a² nū³ka³txain¹txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txain¹txi³ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la¹wa². Ha³na³ka³lxin¹ju³ta³la³ yū²nxā³wa². A²nxe³jah¹la² yo²ʔi²sxā³ i³ye³kxi²ki³kxai²nān²tu³, ha³lo²a² wi¹ju³ta³ so¹lxi³ ū³yhen³kxi²nē³hū³nx2na³la². ¹³ Jā¹nxa¹jau³su², Sū³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² i²li³hxa³te²a² yo²ʔha³kxa¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yo²ʔi²sxā³, sa²wa²su¹si¹hain¹jau³nū³su² i²ye³kxain¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²a² yo²ʔha³kxa¹ sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxi²hē¹la².

¹⁴⁻¹⁵ Sa²wa²su¹tē³ju³ta²sa¹: A²wi¹lhi¹na² Txa²wā¹sū³na² txā², a²nū²a² i³sa²si¹hā³ū¹nhe³lhān²sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nē³lhū³nx2na³la². Nxe³nē³kxai²nān²tu³, nxe³jau³xai²na² ne³ka²ki²ki³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² yo²ʔi²hū³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, yo²ʔi²sxā³ sa²wa²su¹tē³lhi¹ki³jau³nū³su². Je³su²jah³la² i³ye³kxi²ki³kxai²nān²tu³, sa²wa²su¹tē³lhū³nx2na³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² a²nū²a² i³sa²si¹hā³ū¹nhe³lxa³kxai²nān²tu³, wān³txa² wi¹jau³la³ i³tih³nxe³nē³lhū³nx2na³la². i³tih³nxe³nē³lxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹ti³ ne³ka²ki²hū³ki³sxa³wa². Ne³ka²ki²ki³sxa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ Je³su²jah³la² yo²ʔi²hū³ki³sxa³wa². Yo²ʔi²ki³sxa³kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² sa²wa²su¹tē³si¹ki³jau³nū³su² i³ye³kxi²hū³ki³sxa³wa². Nxe³ha²kxai³, sa²wa²su¹tē³ju³ta³nū³la³

yū³hī³kī³sxa³wa². Nxe³sxā³, wān³txa² wi¹jau³la³ ī³tih³nxe³yhu¹xa³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ ne³ka²ki²nxa³ha²txai³, hxi²kan¹txi³ yxo²ʔi²xa³ha²kxai³, nxe³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹, nxe²nxa³wa². Jā¹nxe³ju³ta² Sū³na² ha³teḡ³nxā³nxān¹jau³xa²ī³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— A¹nū²a² nū³kā³txa² wxā³ain¹na³li¹. Wān³txa² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³nē³lain¹te³lhxā³ ain¹na³li¹. Nxe³ju³ta², wi¹khai¹nxe³sxā³ka³lih³khai¹nxe³kī²tā³li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

16 Nxe³kxa²ha²txā³nxān²ti³, wān³txa² wi¹jau³xai²na², a²nū²a² kwa² ha²ʔa³kxa²ka³lxa²nxa³tū³kā³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹tai¹na³la². Nxe³ju³ta² kxā³nū³u¹tai²na² ī³sa³i²ah³lu¹tai²na² ī³ye³te³nah¹lxi¹:

— Sū³nāi³. Txa²wā¹wān³txai²na² wi¹jau³xai²na² a²nū²a² sa²yxo²we²ki²nē³tū³kā³txi³la³ yū²nxa³wi¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³ju³xau³hxai²tēx¹ jā¹nxe³sxā³ hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³kā³txa² sa²yxo²we¹tai¹nxa³wa². 17 Jā¹nxa¹jau³su², wān³txa² wi¹jau³xa² ī³tih³nxe³nē³kxai²nān²tu³, Je³su²ʔah³la² yxo²ʔi²kī³ju³ta³nū³a² yū³hī³nx2na³la². A²nxe³ju³xai²na² wi¹jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³ʔah¹lai²la¹wa².

18 Yxān¹ta¹: — Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ I³sa³e² nū³kā³txa² yxo²ʔi²ai¹nxa³jī¹? Wān³txa² wi¹jau³xa² ne³ka²kai¹nxa³kxe³su² yxo²ʔi²ai¹nxa³jī¹? Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³:

— Nxe²nxa³wi¹. Wān³txa² kāin² ne³ka²ki²khai¹xain¹na³li¹. Ain¹ta¹, kwa²hāi¹nxe²ā³ne³to³hai¹nxa³wi¹. Nxe³nx2ti³hī³na¹wa². Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³teḡ³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²sa³wi³sa² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³na³li¹. A²nxe³tū³kā³txai²na² yxo²wān³txa², yuh³xai²nān¹tū³kā³txi³ki³na¹xai²na² a²ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²tā³li¹. Ha³lo²a² u³je³na² kan³tāu³a¹ tā³nxa², a³li³xi²tāu³a¹ tā³nxa² nxe³kxa²ha³tā³nxān²ti³, txa²wā¹ne³nxē³nāu³a¹ ne³ka²ki²kī³jau³lin³tai¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, wā³kon³sxā³sa²yxo²we¹txa³tū³kā³txi³su² yū³te²ʔai¹ti²tu³wa².

19 Jā¹nxa¹jau³su², I³sa³e² nū³kā³txa² Sū³na² wān³txa² a³la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ain¹ta¹, hai³txi³ yxo²ʔi²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³, a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa²so¹lxi³ Sū³na² wān³txa² yxo²ʔi²ain¹na³la². Yhain¹ju³te², Moi³se³ah³lu¹tai²na² txā², Sū³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na² a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xa² wi¹ju³ta³lo³tai¹na¹tu¹wi¹. Na¹ha²kxai³, wxāi²na² sa²kxai³lu² I³sa³e² nū³kā³txi³ī³nxai²na² sa²kxai³lu² yxo²kwa³i³no³txa²lxixn2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³, nyhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² Sū³na² wān³txa² hai³txi³ ā³ne³to³hai¹nxa³ā¹. Ha³yax3ka³li³nū³kā³txi³sain¹na³na¹. A²nxe³tū³kā³txai²na² ī³yxo²kwa³i³no³txa²lxixn2ta¹tu¹wi¹, ī³xan³ta³kxi², na¹xā¹.” Yah³lxin¹tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 20 Jā¹nxe³kxe³hī³nx2na³la². I³sa³i²ah³lu¹tai²na² Sū³na² yxo²wān³txa² ain³kxi²so¹jau³xa², Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²nāu³xai²na² ha³lo²a² ya³lo³txi²sxā³ī³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Tū³kā³txai²na² ā³te³nxix²sai¹nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³, a³ya³ti²sain¹na²hē³li¹. A²nxe³tū³kā³txa²: “Txa²ko³nxa¹ju³ta², Sū³na² sa²wa²su¹ki²sa²ti²ten³sa³nhā¹.” Nxe³sai¹nxa³kxa²ha³tā³nxān²ti³, ī³yau¹ū³nha²yai¹na¹hē³li¹.

Sū³na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 21 Yxān¹ta¹, I³sa³e² nū³kā³txai²na² ha³lo²a² Sū³na² wān³txa² ī³ye³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Kxān³su² wi¹lī³we¹yhu¹si¹hai¹na¹jau³nū³su², txai²li² yxau²sa²tē³yai¹nhxai²na¹hē³li¹. Nai¹na¹ta¹, ā³ne³to³lhai¹nxa³ha²kxai³, hāi¹nxe³sxā³ sa²yxo²ā³sai¹nha²kxai³, sai¹nhxai²na²hē³li¹. Sū³na² ta¹hxai²hē¹la².

11

Sū³nu²kxai³lu² I³sa³e² nū³kā³txa² a³lxin²tain¹jau³su²

1 Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ hi²sen³su² I³sa³e² nū³kā³txa² ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² a²nū³kā³txi³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, hī¹na² ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa². Txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ha³tā³nxān²txi³ I³sa³e² nū³kā³txu¹tai²la³na¹wa². Na¹ha²kxai³, A³bra³āu²ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³nāu³su²na¹ha²kxai³, Bēn³ja³mī³ah³lu¹tain²txi³ a²kan¹ti³nāu³su²na¹ha²kxai³, na¹wa². Nxe³na¹kxe³su², Txa²wā¹sū³na² ī³yen²sxā³ ā³na¹sa²sīn¹ju³ta³la³ yū³sī¹nxa³wa². 2 Jā¹nxa¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² a²wi¹līh¹n¹khai¹lī¹nu¹tai²na² a²nū²a² yū²nxa³hī¹nu¹tai²na² I³sa³e² nū³kā³txu¹tai²na² sa²hait¹so¹sxā³:

— Txa²nū³kā³txi³lo³ta¹i¹. Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³kā³txu¹tai²na² a²hī¹nai²na² ī³yen²sxā³ ā³na¹ju³ta³la³ yū³ti³he¹nx2nxa³wa². Jā¹nxe³ju³3sū³ju³ta² a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na² E³li²ah³lu¹tai²na² wān³txa², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī³ye³kxi²sxā³ I³sa³e² nū³kā³txu¹tai²na² kō³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³xu¹tai²na² Sū³na² ha³teḡ³nxā³nxā²ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

3 — Sũ³nai³. I³sa³e² nũ³ka³txai²na² kuh³lxa³thin¹tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. A²nxe³tũ³ka³txa²sa²kxai³lu² wxa²wãn³txa² i³hen³txi³tũ³ka³txain²txi³ i³sun²tã¹hxa³ti², ha³lo²a² yxau³sxã³yen³kxa² ũ³hũ¹nxa²si¹na¹ju³ta³nũ³ain²txi³ ũ³lhun²tã¹hxa³ti², nxe³tũ³ka³txai²la¹i¹. Ai¹nha²kxai³, txai²na² so¹lxi³ ka³ten³su² on³sxã³ yxau²xai³na¹te²na¹xai²na², i³su²lhã³te³lhxã³ten³khai¹sain¹na³li¹. E³li²ah³lu¹ta¹na² ta¹hxai²hẽ¹la². 4 Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²wãn³txi³kxai³lu¹, E³li²ah³lu¹ta¹na² i³ti³hxain¹te³nah¹lxi¹:

— Ta¹wi¹. Txa²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² ka³lxa¹tũ³ka³txa² 7.000 te²nũ³ka³txa² on³sxã³yxau³ya³sain¹na³li¹. A²nxe³tũ³ka³txai²na² a³lxi²na¹ju³su² wxa²sa²no¹a¹tũ³ka³txai²la¹i¹. Yxãn¹ta¹, a²nũ²a² ã³xã² kuh³lxa³thin¹tũ³ka³txa² kã²i²li²tũ³ka³txa², Bau²ah³la² kwa²sũ³nu²su² ki³lxo³sain¹sxã³ yxau²ho³hai¹nhxai²tai²ti². Nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, Txa²sa³wi³ha³lxi³nũ³xai²na² hai³txi³ Bau²ah³lo²la³ yuh³xai²na² ã³ka³tih³wxe³sxã³i³sa²nẽ¹kxi²ti³hexitũ³ka³txi³sxa³wi¹. Sũ³na² wãn³txa² ta¹hxai²hẽ¹la². 5 Kxã³nãu³lu¹ta¹na²Txa²wã¹sũ³nai³kxai³lu² ka³lxa¹tũ³ka³txin³ti² i²sxã³ ã³yũ³so¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kwẽ¹ta¹na²nxe³kxa²ya¹nxe³na³lu². Nxe³ju³ta³sa¹. Txa²wã¹sũ³na² a³lxi²nẽ³ju³su² i³sa²e²nũ³ka³txi³syẽ²tũ³ka³txa² kwa² ha²ya³kxa² ka³lxa²nxa³tũ³ka³txa² wxa²sa²hait¹so¹ain¹sxã³a²sa³wi³ha³lxi³lo³tain¹na³la². 6 Nxe³ju³ta³, Txa²wã¹sũ³na² a²e¹nãn¹ju³xã²sa¹:

— Hã¹nxe³sxã³ thã¹ti³ti³sxã³ a³lxi²na¹ju³xã² so¹lxi³ i²sxã³ ã³yũ³so¹ai¹na¹xã¹. Yxãn¹ta¹: “Wi³kã¹tũ³ka³txi³sain¹na³na¹. Sai¹nha²kxai³, a²yoh³la³ i²sxã³ ã³yũ³so¹ai¹na¹tũ³xã¹.” Nxe³na¹ju³la³, yũ²nxa³xã¹. Yũ³sa²ke³la³te²kxai³, hã¹nxe² a²yo³ha² so¹lxi³ kã³jah¹lo²su²hũ³na¹xã¹. Hai³txi³ a³lxi²na¹ju³xã² so¹lxi³ kã³jah¹lo²su²hũ³nã²nxa³xã¹. Nxe²na³la².

7 Ah¹ju³hũ³nxe², I³sa³e² nũ³ka³txa²:
 — Tĩ³na² wain³txi³ tũ³na² ã³te³nxi²na¹xã¹. Nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, a²ti³xi²ti³hexitã¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Kwa² ha²ya³kxa² ã³n³kwa³lxi²sai¹sxã³ã³ya³la¹txa²tũ³ka³txa² Txa²wã¹sũ³na² i²sxã³ ã³yũ³so¹tũ³ka³txa² so¹lxi³a²ya³ti³xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹ a²wã³kon³tũ³ka³txi³su² kã²i²li²tũ³ka³txi³su² tũ³ka³txa²ne³ka³tũ³te²hũ³nxe², Sũ³na² wãn³txa² a³la³kxi²txi³hexitẽ²sxa³yu²hẽ³la². 8 Nxe³ju³ta³, Txa²wã¹sũ³na² ha³teh³nxã³nxãn¹ju³ta³sa¹:

— Txa²wã¹sũ³na² I³sa³e² nũ³ka³txa² ã³ne³to³hxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³kxe³su², ũ³yhe³ti³la³kxi²kxe³hũ³nxe², ũ³nhe³ti³la³ki²kxe³hũ³nxe², nain¹kxe³su², a²hĩ¹nai²na²ha³ta³nxãn²txi³: “Txa²ye³nai²na² i²a¹tũ³xã¹. Txa²ne³nxẽ³nai²na² ne³ka²ki²na¹tũ³xã¹.” Nain¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³ hxi²kan¹txi³ Sũ³na² wãn³txa² a³la³kxi²ti³hexi¹ yxo²ti²ti³hexi¹nxe³ai¹nxa³wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². 9 Jã¹nxe³ju³hũ³nxe², Ta³vi²yah¹lu¹ta¹na² i³ye³te³nah¹lxi¹:

— Kã²n te² kuh³lxa³thin¹khai¹nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³: “Ka³li³sa²nãn³ka¹. ã³ya³nũ²ki²sxã³ yain³txa² wxa²sa²wa²so³ta¹kxe³su² te²a² kã²n i³ya¹na¹tũ³xũ³.” Nain¹te²; a²yoh³la³ kwẽ¹ta¹kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³khai¹lu²khã³h³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹. Ai¹nha²kxai³, a³li²sin³sxã³ aun³te²la³ yũ¹ta¹nx3tho³li¹.

10 Ye³han³te²hũ³sxã³ yxau²ho³hain¹tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Ain¹sxã³, jã¹nxe³jut3sũ³nxe²a²nũ²a² a²yen³kxa² sa³txẽ³khai¹nxe³te²a² ah³xai³te²hũ³nxe², sa²yxo²thut1sa²kxai³: “Khã³h³lxa³ti³khai¹nhã¹. Sa²wã²su¹nha¹ju³ta³si³ yũ²nxa³xã¹.” Nxe²te²hũ³nxe², ta³nxũ¹ka³txai²na² a²ko³nxe³ju³ta³lo³tain¹sxã³ yxau²ho³hain¹tũ³ka³txi³sain¹na³li¹. Ta³vi²yah¹lu¹ta¹na² wãn³txa² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Ju³te²a² nũ³ka³txa² Je³su²jah³la² i³ye²nain¹na²hẽ³la². Nain¹sxã³, ko³nxe³ti³kã³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² sa²tã³yo²thu²kxã¹sxã³ a³hi²sxã³ yuh³xai²na²sxa³te²hũ³nain¹na³la². Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Ain¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² a³hi²te²a² i²we²nxi²sxã³ i³sa²yxau³xi²te²hũ³nxe², Ju³te²a² nũ³ka³txa² yxau³ain¹tu¹wa². Hxa³nai¹nxa³lho³la². Yxãn¹ta¹, hĩ¹nai²na² txã², Ju³te²a² nũ³ka³txai²na² txã²nũ², Sũ³na² wãn³txa² i³ye²nain¹ju³xan¹te²ka³ya³tu³, wxã³na¹nũ²la², a²nũ²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu², Sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sxã³ sa²yo²we¹tain¹sxã³ka³te³na² wi¹tãu³a¹ a³ti³xai¹nhxai²na²hẽ³la². Ain¹kxa²yu³su², a²hĩ¹na² Ju³te²a²nũ³ka³txa² a²yo²kwã³ti³lo³nain¹na³la². 12 Jã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² ko³nxe³ti³kã³ain¹ju³tan¹te²kxa²ya³tu³, yuh³xai²nãn²ko³xan¹tũ³ka³txa² a²yo²ha³kxai¹, Sũ³na² ha³lo²a²wi¹ju³ta³lo³tẽ³lhũ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹, yxan¹nãu³a¹ Ju³te²a² nũ³ka³txa² sa²si³wa³tit3so¹xi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹ta³lun²tu¹wa². Nxe³tãu³a¹, Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² te²a²Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² te²a² ain¹sxã³ ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxã³ ã³sen³sai¹khai¹nxe³sxã³wi¹ju³ta³lo³tain¹tu¹wa².

Sũ³nu²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²na² ã³ya³xi²yhain¹ju³su²
 13 Jã¹nxa¹ju³su², a²hĩ¹nai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ka³tu³, Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³sa³lot3sa²sxã³ i³sa²si¹hã³ũ¹nxa²sa¹nx2ti³na²hẽ³la². A²wa³ka³li³yu³ta² hxi²kan¹khai¹nxe³ju³ta³ o²la³kxi¹nx2ti³te³lhxã³ nxe³sa¹nx2ti³na²hẽ³la². Na¹ha²kxai³, txa²wa³ka³li³yu³txai²na² kã²n²ju³ta³lot3ja³nx2ta¹wa². 14 Na¹ha²kxai³, txa²ka³lxa¹ti³su² tũ³ka³txa² a²i³la² i³sa²e² nũ³ka³txai²na²:

— Txa²wa³ka³li³y³u³txai²na² i²sain¹sxā³, yxo²kwaj³no³tai¹n¹ji¹ku¹. Ain¹to³ha¹hē¹la².

— Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹tain¹sxā³ a²ko³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² ā³n¹ain¹sxā³, ā³wa²su¹te³lhxā³ ain¹ji¹ku¹. Ain¹to³ha¹hē¹la². 15 A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, I³sa²e² nū³ka³txai²na² i³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹kxe³su², Txa²wā¹sū³na² yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³ ā³su² yxo²ha³kxa¹ te²nāu³xa² ā³ya³lxi²hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹, I³sain¹nāu³a¹ I³sa²e² nū³ka³txai²na² ā³yān³ya³lxi¹xi¹xain¹tu³wa². Nxe³tāu³nū³ā¹, ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai¹nxe³h³k³i³tā³la². A²nū²a² ya³lu²te²hū³nxe² ka³ten³su² i²sa²yxau³xi²jut3sū³nxe², ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³h³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³ti³hū³nxe²:

— Hi³a² kâin²ta³ka³txa², Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹na¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe²ka³ti³nāu³a¹ so¹lxi³ ū³hū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²ka³tai²na² whāi²na¹ a²nū³ka³txai²na² whāi²na¹ ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹te²lo³ta³ka³ta³nū³ai²la¹wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe², A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² hi³a² nxe²ka³ti³hū³jah¹lo²su² ha²kxai³, a²nxe²kân²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² kwēn¹tai²nān¹tū³ka³txi³na² sa²kxai³lu² hi³a² nū³ka³txi³hū³tū³ka³txi³su² ha²kxai³, te²ju²hē³la². Nxe³jau³su², a²wi¹lhī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wi¹lhin¹te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ sa²nē³hēt¹sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txai²na² kwēn¹tai²nān¹tū³ka³txi³na² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹te²lo³tū³ka³txi³nū³ai²la¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², yain³ta³ka³ta² O³li³ve²ra³ka³txa², a²nū²a² wa³kon³ka³ta² a²nxū³ka² nū³ka³na³ki² ta³nxū³ka² ūh³nxū³ki²lā³sān²ka³tū³, kwa² sa³wxe³na² wen¹ka³ta² O³li³ve²ra³ka³txa² a²nxū³ka² sa²kxai³lu² ūh³nhe³ki¹lho¹sxā³ a²nxe²tū³ka² sa²kxai³lu² ūh³nxū³ne³wxe³ti³te²na¹. Hā²wxān³txa³ ka³lū³ā³nxū³ka³tū³, wi¹wen¹ye²nū²nha²wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² hai³sxa² yain³txa³ka³ta², a²nū²a² wa³kon³kat3sū³nxe² yxau²xai³lai¹nha²kxai³, wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxa¹na² sa²kxai³lu² kwa² sa³wxe³na² kwa² wen¹kat3sū³nxe² yxau²xai³yah³li³nha²kxai³, nxe³yain¹yah³li³te²sin¹yū³hē³la². Kxān³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² un¹ta³k³sxā³ yxau²xai³yah³li³hxi¹nhē³la². Yxān¹ta¹, kwēn¹tai²na² yain³txa³ka³ta² a²nū²a² wa³kon³ka³ta² ūh³nxū³ne³wxe³ti³sxā³ wi¹wen¹ ā³nxū³ki¹jut3sū³nxe², yah³li³h³nxa¹lxā². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³lo²a² wi¹ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³yah³li³h³nxa¹lxā².

18 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² yxau²xai³lain¹ju³ta², wa³kon³ka³ta², a²wi¹lhī¹nān¹ta³nxū³ka² ūh³nxū³ki²lā³txū³ki³hū³nxe² yxau²xai³lain¹na³la². Yain¹yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³, ha³ya³kxa³lxi³hit¹sxā³ i³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². I³ya³lo³nhyah³lxin¹kxai²nān²tu³, hai³txi³ wain³txi³ i³ye³kxi²nhyah¹lxi³h³nx2nā³lxā². Nxe³yah³lxin¹jut3sū³ju³ta²sa¹. Yain³txa³ka³ta² a²nxe²ka³nāu³a¹ so¹lxi³ a²yā¹ki¹tāu³su² te²jai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ a²nxū³ki²hāu³lā³ a²yā¹ki¹tāu³sxa³wa². Wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxa¹na² a²nxū³ki³hū³sxā³ yxau²xai³yah³li³h³nxa¹lxā². Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nxe²ka³ti³hū³tū³ka³txa² Ju³te²a² nū³ka³txa² ti³hi¹txa²txi³ha²kxai³, ka³ten³su² yxau²xai³yah³li³h³nxa¹lxā². Yxān¹ta¹, a²nxe²ka³ti³hū³tū³ka³txa², wxāi²na² a²nxū³ki³hū³tū³ka³txi³ i³nxa¹na² ti³hi¹jah³lxin¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa².

19 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Hai³sxa³nān¹ta³ka³ta² a²wi¹lhī¹nān¹te²nxū³ka² txā² ūh³nxū³ki²lā³nū²hē³li¹. Txa¹na² sa³wxe³nān¹ta³nxū³ka³na¹xai²na² ūh³nxū³ne³wxe³ti³nha²sa³txai³li¹. Nxe³ha²kxai³ kâi²na¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².

20-21 Jā¹nxe³jau³su², wxāi²na² sa²kxai³lu² yxo²yah³lxin¹kxe³su², Sū³na² wē³ha³lxi³lo³txa²txi³te²jai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tū³, hai³sxa³ka³ta² wa³nū³ta³nxū³ka² ūh³nxū³ne³wxe³ti³nha²ti³hū³nxe² yxau²xai³yah³li³h³nxa¹lxā². Yah³lxin¹kxan²ti³, kâin²te²lo³nhyah¹lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ i³yxuh³lxi³jah³lxi³hē¹la², sa²yxo²ā³syah¹lxi³sxā³ ā³ni²lā³nx2ti³kxa²yan³ti³sa². A²ya³la³tū³, Ju³te²a² nū³ka³txa² txā², Sū³na² wān³txa² yxo²²ai¹nxa³kxe³tū³, Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³ye²nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³sxa² a²wi¹lhī¹nān¹ta³nxū³kxa² yain³lxi³ka³ta² a²nxū³ka³ti³khai³xa² ūh³nxū³ki²lā³ti³hū³xain³sxā³ i³yen²sxā³ khāuh³lxa³ti³hi¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su² sa²yxo²ā³syah¹lxi³txa³hē¹la². 22 Txa²wā¹sū³na² kâin² a³lxi²nē³na³la². Yxān¹ta¹, khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³ta³la³ yū³nū³nh³nx2na³la². Sa²yxo²ā³k³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi³ti³kxai³lu² khāuh³lxa³ti³hi¹tē³ju³ta³la³ yū³nē³lhū³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²:

— Sū³na² a³lxi²nē³jah¹lo²su² na³na¹. Yxo²²a¹xā¹. Nxe³nhyah¹lxin¹ju³su², yxau²sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Khāuh³lxa³ti³hi¹txa²txi³kxa²yan³ti³su², Ju³te²a² nū³ka³txa² ūh³nxū³ki²lā³tū³ki³hū³nxe² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³ yxau²xai³lain¹kxa² ya³nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². 23 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³ka³txa² ha³yax3khin¹sxā³ sa²yxo²ā³ain¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². A²wi¹lhī¹nān¹txū³kxa² hai³sxa³ka³ta² ūh³nxū³wxe³xi²jut3sū³nxe² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, a²kxā³nxa² ka³lū³sxā³ ā³nxū³yaun³ti³jut3sū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa². 24 Jā¹nxa¹jau³su², wxāi²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxa¹na² yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta², yain³txa³ka³ta² wa³nū³ta³ka³ta² kwa²

sa³wxe³nān¹ka³ta² a²nxū³ka² ūh³nxū³ki²lho¹sxā³ yxau²xai³jut3sū³yah³lxi³hxai¹nhē¹la². Nxe³sxā³ hai³sxan¹ka³ta², a²wi¹lhi¹na² ka³tū³ye²nxā³ka³ta² sa²kxai³lu² ūh³nxū³ne³wxen³ti³sxā³ ā³nxū³ki²sa²so¹sxā³ wi¹wen¹jut3sū³nxe² yxau²xai³yah³lxi³h³nxai¹lxa². Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxi² Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² yain¹txa³ka³tā³sxā² a²nū²a² wa³kon³kxe³su² te²kat3sū³nxe² yxau²ain¹tū³ka³txai¹la¹wa². Txa²wā¹sū³na² i¹hait1so¹kxe³nū³ka³txi³khai¹xu¹tai¹lxā²na³la². Nxe³ha²kxai³;

— Ha³lo²a² hau³kon³na³na¹. Ju³te²a² nū³ka³txa² ūh³nxū³wxe³xi²jut3sū³nxe² sa²hau³ko³ta¹tū¹xā¹. Sū³na² nxe³kxai²nān²tu³, hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².

Sū³nu²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²nē³jau³su²

25 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wān³txi³khai³xa² hāi³jau³xa² i³yau¹ū³nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na² a³la³kxi²jah³lxi³hē¹la². Kwa² a³la³kxi²te²lo²nhyah¹lxin¹kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³su² te³nah¹lxī¹. I³sa³e² nū³ka³txai²na² a²hī¹nai²na² Sū³na² sa²yxō²ā³ain¹tū³ka³txi³sain¹na³la². Yxān¹ta¹, sa²ha³ya³khit1sxā³ sa²yxō²ā³ain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta², a²ha² kwēn¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²i²ain¹si¹jau³su² i³kaixitain¹na³la². Yxān¹ta¹, yxan¹nāu³a¹;

— Ta³lu²na¹hē³na¹. I³kaixit1a¹tū³ka³txi³nū³a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³nū³su² nxe³ye³sa²ta³nū³ka³txi³nū³a² hau³kon³na³na¹. Sū³na² Si³yxau³tāu³sā², ain¹tu¹wa². Nain¹kxai²nān²tu³, nxe³tāu³nū³a² I³sa³e² nū³ka³txa² Sū³na² sa²si³wa³tit3so¹xain¹tu¹wa².

26 Nxe³tāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² I³sa³e² nū³ka³txa² a²yxō²ha³kxa¹ a²ko³nxain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tu¹wa². A²nxe³ju³ta²nū³a², Sū³na² ha³teh³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxī¹;

— Si³āu²thū³nān¹tū³ka³txi³ a²nū²a² a³li³la³ki²nē³lhxā³ ū³hū¹nhē³tu¹wi¹. Wxa²wa²su¹te³jah¹lo²nū³ai²la¹1. A²nxe³jah¹lo²nū³ai²na², Ja³ko²ah³lu¹tai²na² a²ne³kan¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a²ko³nxain¹ju³ta², wxa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹.

27 Nxe³ha²kxai³, Txai²na¹xai²na² Sū³nu²na¹xai²na² a²ko³nxain¹ju³ta² wxa²wa²su¹tain¹na¹kxai²nān²tu³, wān³txa² tah²yau³ka³ wxa²si³yah³la³nāu³xu¹tai²na² i³ye³cxū¹hai¹na¹jau³xu¹tai²na² sa²yxō²we¹nha²sxā³ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txa² ta¹hxai²hē¹la².

28 Jā¹nxai¹jau³su², Ju³te²a² nū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² te³nai¹nxā³wa². Nain¹jau³su², Sū³na² i³kox1ko¹son²kain¹na³la². Jā¹nxain¹sān²kxa²yuh³su², wxāi²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta²lo³txa²txain¹te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²e¹nān¹jau³su² te³nah¹lxī¹;

— Ju³te²a² nū³ka³txa² a³lxi²na¹nhā¹. Kxā³nāu³a¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² I³sa²kah³lu¹tai²na² Ja³ko²ah³lu¹tai²na² nxe³te²nu¹tai²na² a²ne³kan¹tāu³a¹ sa²yxō²we¹nha²sxā³ i²sxā³ ā³yū³so¹na¹hē³na¹. Nxe³ha²kxai³ na¹xā¹. Nxe³hū³nx2na³la². 29 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hain³nha²sxā³;

— Ta³nxū¹ka³txai²na² i²sxā³ ā³yū³so¹na¹tū¹xā¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹ai¹na¹txai²lā¹. Nxe³kxai²nān²tu³, wān³txai²na² i³wa²la³ki²nha²sxā³ ā³na¹ju³ta²la³ yū²ti³hex1te²sxa²yuhē³la².

30 Jā¹nxai¹jau³su², Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³ i³nxai²na² a²ha² Kxā³nxā² Txa²wā¹sū³na² sa²yxō²ā³yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai²ti²tu¹wa². Yxān¹ta¹, hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³na³la². Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²yxō²ā³ain¹sān²kxa²yu³tu³ Sū³na² ā³nhxi²nū³nū³nx2ti³na³la².

31 Jā¹nxe³jut3sū³ju³ta², a²hī¹nai²na² Ju³te²a² nū³ka³txai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yxō²ā³ain¹na³la². Nxe³ta¹, Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxa²yā²nxe² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tain¹tu¹wa².

32 Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ki²nha²nē³te³nah¹lxī¹;

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxō²ā³sa²te³sain¹na³na¹. Nxe³jut3su², hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹nhai¹nx3tho³na¹. Nxe³nē³lhū³nx2na³la². Nxe³jau³xai²lot3sxā³ yxau²xai³lhū³ki²tā³la². Yxān¹ta¹, a²yxō²ha³kxa¹lhxi³ te³ki³na¹xai²na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³na³la². Jā¹nxe³nē³lhxā³, sa²yxō²ā³te²lo³tē³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² i³sa²nēn¹kxi²ki²jau³su²

33 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ thāi³ti³la² a³lxi²khai¹nē³na³la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, wān³txa² wā²nxū¹ a³la³kxi²ta³lu²ni², wā²nxū¹ wi¹ko³nha²ta³lu²ni², nxe³kxa² Si³yxau³jah¹lo²su² na³la². A²nxe³jah¹la² wā²nxū¹ a²e¹nāu³a¹ au²txi³ ain³nha²jau³la³ ko³nxe² ā³ten³ki³ki³sxa³ha²kxai³, ha³lo²a² kāi³ain¹ju³ta²la³ a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, nxe³nē³lhū³jah¹lo²su² na³la². 34 Nxe³ju³ta², Sū³na² ha³teh³nxā³nxā² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxī¹;

— Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³su², hxi²kan¹txi³, a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³ i³tih³nxe³ki³sxa³ha²kxai³, nxe³ki³tā³li¹.

35 Jā¹nxe³ti³hū³sxā³;

— Txai²na² txā² a²yen³kxa² wi¹te²a² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹sā²na¹hē³na¹. Na¹ha²kxai³, a²yo³ha² ū³yho³hi¹xi²sain¹kxe³nū³a² tqu³ton³ye²na³na¹. Nxe³ki³kah³lo²nū³la³ yū³ti³he¹nx2nxā³wi¹.

Ta¹hxi²hē¹la². ³⁶ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet¹lsa²sai¹ta¹hxi²hē¹la². Ai¹nha²kxai³, a²hī¹nai²na² ye³ha³te³txi³ i²ha²kxai³, a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ai²na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yen³kxa² we¹kxa² yxo²ha³kxa¹ yxau³sxā³, Txa²wā¹sū³na² i²sa²nēn¹kxi²te³ihxā³ yxau²na³la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² i²sa²nēn¹kxi²sa²wa²to¹ja³sah¹lxī³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la².

12

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² o²la³kxi²kxe³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxī³hē¹la². Txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nha²sxā³ i²ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin³sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³, wxa²nū²nāu³ai²na² a²wi¹tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³a¹, ā³wxe³je¹jxah³lxī³hē¹la². Wxa²nū²nāu³ai²na² ka³ten³su² tāu³a¹ wi¹lhin³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i²ka³li³txai²lā¹. Yah³lxin¹jau³su² wxa²nū²nāu³a¹ a²wi¹tāu³a¹ ā³wxe³je¹jxah³lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a³la³kxi²khai¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah³lxī³hī³nx¹lxa². Jā¹nxe³si¹nx2ta¹jau³nū³su² ye¹nx2ta¹wa². ²Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²yā¹nxe³sxā³ kāi³yxau³xai³yah³lxī³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹, Txa²wā¹sū³na² wxa²e¹nāu³a¹ au²txi³ tah²lxī³ wxa²we¹txa²lxī³na³la². Nxe³nx2ti³jau³su², tah²lxī³ yxau²xai³jah¹lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³xa² ha³lo²lo³txa²lxī³si¹jau³nū³su² wi¹la³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³su² jau³xa²:

— Txa²we³ha³lxa² ū³hū¹ai¹na¹ju³ta² wi¹khai¹nxe³ju³ta² so¹lxī³, i²ka³li³sa²ju³ta³nū³a² so¹lxī³, ka³na³ku²wā³ko³nx¹kxe³tu³ wain³khai¹nxe³ju³ta² so¹lxī³, ū³hū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³nx2ti³jau³su² jau³xa² a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa².

³ Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²sa²sxā³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Nxe³sa²kxe³su², wxa²yu³ta² yxo²ha³kxa¹ i²ye³kxi¹nx2ta¹wa². Kwa² ha³lo²a² ā³sen³sai¹sxā³ kwa² kāin²te²lo³nhyah¹lxī³txa³hē¹la². Yah³lxin¹ta¹:

— Wi¹lain³nha²sxā³ wi¹lī²nha¹xā¹. A²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²jau³xa² yā¹nxe³jau³lxī³ yxau²xai³la¹tū¹xā¹. Nxe³jah³lxī³hē¹la². ⁴Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, txa²wā¹nū²ai²na² ka³na³ka³na²tā³la². Nxe³kxan²ti³ ka³lxan¹ta³kxi² ki³tā³la². Jā¹nxe³sxā³ ka³lxan¹ta³kxi²kxan²ti³ ha³na³ka³lxī³ ha³na³ka³lxī³ o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hē³la². ⁵Jā¹nxe³kxe³hū³nxē², txa²wā¹ki³na¹xai²na², Sū³na² wē³ha³lxī³su² te²ki³na¹xai²na² ka³lxai¹ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³ ha³na³ka³lxī³ o²la³kxi²xai³ki³kxan²ti³ Je³su²jah³la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau²xai³ye²ki³te²ju²hē³la². Ki³sa²kxai³, wi¹lī²we¹yhu¹ki³kxe³su², a²hāi¹nxe³jau³xa² so¹lxī³ a²nū²a² ka³na³ka³na³ki³te²hū³nxē²nū² yxau²xai³ye²ki³te²ju²hē³la². Txa²wā¹nū²ai²na² nxe³te²nāu³su² wi¹lī²we¹yhu¹sxā³ o²la³kxi²xai³ki³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxē², Sū³na² wē³ha³lxī³su² te²ki³na¹xai²na² wi¹lī²we¹waun¹yhu¹sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² so¹lxī³ wain³na³la². ⁶Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²nē³kxe³su² i²la³kxi²te²lo³tū³nē³na³la². Nxe³nē³jut3su², a²nū²a² a²hoh³lxī³khai¹nxū³tu³ i²la³kxi²te²lo³tū³nē³ti³, a²nū²a² ā³su² te²an²tu³ a²hoh³lxī³khai¹nū³ā³nū³tu³ ha³na³ka³lxī³ i²la³kxi²te²lo³tū³ni², jā¹nxe², jā¹nxe², hu³ ū³hū²xai³nē³na³la². Nxe²xai³nē³jau³su², Sū³na² wān³txa² a²nū²a² ā³xa² i²yau¹ū³si¹nhē³jau³nū³su² i²la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³, Sū³na² wān³txa² yxo²ā²ki³kxa² yā¹nxe² i²yau¹ū³ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². ⁷Jā¹nxe³jut3sū³nxē², txa²wā¹wā³tā³nāu³xa² ā³nhxi²nū¹nū³si¹nhē³jau³su², Sū³na² i²la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³, ā³nhxi²nū¹nū³ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². Jā¹nxe³jut3sū³nxē², Sū³na² wān³txa² i²yau¹ū³hain¹si¹nhē³jau³su² hxi²kan¹to³nū¹nhē³kxai²nān²tu³, i²yau¹ū³ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². ⁸Jā¹nxe³jut3sū³nxē², a²nū²a² ā³xa² i²ixnū³kwa³lxū¹si¹nhē³jau³su² i²la³kxi²te²lo³tū³nē³kxai²nān²tu³ jā¹nxe³ya³sah¹lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³:

— A²nū²a² ā³xa² txa²yen³kxa² wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹, Sū³na² i²la³kxi²te²lo³tū³sa³ha²kxai³lā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, hxi²kxāu³xa³sxā³ wā²nhū¹ya³sain¹yah³lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, Sū³na² hxi²kan¹txi³lo²kxi²nān²tu³, a²nū²a² ā³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxī³hē¹la². Nxe³nē³kxe³su², ā³wi¹wi¹nxe² nū³kxū³txi³:

— Txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nha¹nha¹. Nxe³ki³jau³su², a²nū²a² ā³xa² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³, a²nū²a² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txa², i²ton³tū³ka³txi³su² tā³nxā² he³ja²lun¹tū³ka³txi³su² tā³nxā²:

— Wi¹lhin³sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³ta¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ka³lih³kxi²nha²ki³jau³su² sa²hau³ko³ja³sain¹yah³lxī³hē¹la².

⁹ A²nū²a² ā³xa² a³lxī²waun¹nha¹jah³lxī³hē¹la².

— Txa²wā¹yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nha²sxā³, a³lxī²khai¹na¹nha¹. Nxe³sxā³ a³lxī²waun¹nha¹jah³lxī³hē¹la². Hai³txi³ a³lxī²ki³lxo³xah³lxī³txa³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³, ha³lo²a² ko²nxe³ju³ta² ā³na³jah¹lxī³hē¹la².

— Ko³nxe³ju³ta² yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhã¹. Yah³lxin¹jau³su², ã³na¹jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, wi¹ju³ta² so¹lxi³ i³jah¹lxi³sxã³ ã³tẽ³sxã³ ã³kãi³jah¹lxi³hẽ¹la². 10 A²nũ²a², Je³su²jah³la² yxo²aim¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹, txa²wã¹wã³tã³nãu³hũ³nxe² yxau²xai³ya³nhẽ³lain¹na³la². Nxe³ha²kxai³, a³lxi²khai¹nxe²waun¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³, a²nũ²a² ã³sxa²:

— Wi¹kãi³i², hxi²ka¹ni², ain¹na³na¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, i³sa²nẽn¹kxi¹tain¹yah³lxi³hẽ¹la². 11 Txa²wã¹sũ³na² wa³kãi³yu³ta² u³iyah³lxi³txa³hẽ¹la². Nxe³ta¹, Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxi²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² ten³te²lo³txa²txi³na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, wxa²yo²ka³nãu³ai²na² whãi²na¹:

— Sũ³na² a³lxi²khai¹na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³su², wa³kon³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². 12 — A²ya³la³tu³ Sũ³na² yen³nãu³a¹ yxau³na¹tũ¹xã¹. Sũ³na² sa²yo²we¹nha²jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su², i³ka³li³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹nha²kxai³, ha³lo²a² khãuh¹lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nãn²tu³, kan²txi³ i³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, ã³na¹yah²lxan³kxe³su², sa²wai³wait³sxã³ Sũ³na² i³ye³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Sa²hau³ko³txa²txi³txai²la².

13 Sũ³na² wãn³txa² yxo²te²nãu³xã² yen³kxi³txa²kxai²nãn²tu³, wxa²yen³kxã² wã²nhũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³kxe³hũ³nxe², Sũ³na² wẽ³ha³lxa² ha³la³ka³lxa³lon³ki¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, wi¹lhen³txi³jah³lxi³hẽ¹la².

14 A²nũ²a² khãuh¹lxa³ti³hi¹txa²txi³kxai²nãn²tu³, Sũ³na² i³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². — Wĩ³na². Nxe³ti¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ u³hũ¹txain¹si¹nhẽ³li¹. Nxe³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Hai³txi³ ha³lo²a² khãuh¹lxa³ti³hi¹txain¹si¹yah³lxin¹jau³nũ³la³ Sũ³na² i³ye³kxi¹kain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². Hãi¹nxe³sxã³:

— Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ yxau³txai²lã¹, kuh³lxa³thin¹tũ³ka³txai²na²sã¹. Yah³lxin¹jau³su², Sũ³na² i³ye³kxi²ki¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². 15 A²nũ²a² ã³sxa² i³ka³li³hain¹kxai²nãn²tu³, wxãi²nãn²ta³ i³ka³li³txa²ya³hain¹yah³lxi³hẽ¹la². Te²ya¹nxe³te²hũ³te²lxi³, a²nũ²a² ã³su² te²a² ãin²ti³sxã³ i³nã³nain¹kxai²nãn²tu³, wxãi²nãn²ta³ i³nãn³txa²ya³hain¹yah³lxi³hẽ¹la².

16 Wi¹lĩ³yo²we¹nha²jah³lxi³sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, kwa²kãin²te¹la³ i³yĩ¹li¹nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹, a²nũ²a² hxi²ka¹nxa³te²a² ã³hxi²yu³hẽ³nãu³lo³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Hai³txi³: — Txa²na² so¹lxi³ a³la³kxi²na¹nhã¹. Yah³lxi³txa³hẽ¹la².

17 A²nũ²a² i²li³te²a² ko³nxe³thin¹sxã³ ã³kãi³u¹nx2ti³kxai²nãn²tu³: — Nxe³sain¹kxã² yã¹nxe³sxã³ ã³yo³hi²nha¹tũ¹xã¹. Yah³lxi³txa³hẽ¹la². Hãi¹nxe³sxã³: — Wi¹te²tu³ ai²na³na¹. A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³nx2tain¹jau³nũ³a² so¹lxi³ ã³kãi³txa²ya³hain¹yah³lxi³hẽ¹la². 18 Jã¹nxe³sxã³:

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ hãu²non³sxã³ yxau²xai³ya³yhu¹na¹tũ¹xã¹. Na¹ha²kxai³, ko³nxe³ti³ i³ye³ãn³si³wxe³na¹ju³ta² yũ²nxa³xã¹. Nxe³si¹nx2ti³jau³nũ³su² yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². 19 Jã¹nxe³jau³nũ³nxe³, a²nũ²a² ko³nxe³thin¹sxã³ kãi³u¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, i³wa³lxi³nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Hãi¹nxã¹sxi²jah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² wain³txi³ i³wa³lxi³nẽ³lĩ³nx2na³la². Nxe³jau³su² kxã³nãu³u¹ta¹na² Txa²wã¹sũ³na² u³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xau³hxai²tẽx1ta² nxe³te³nah¹lxi¹:

— “Sũ³nu²na¹xai²na² wxa²wã³lxi³nx2ti³jah¹lo²sa¹i¹. Txa²na² u³yho³hai¹na¹tu¹wi¹.” Sũ³na² wãn³txa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Sũ³na² u³wha²li¹txã³nxa² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wa². 20 Yxãn¹ta¹, Sũ³na² kxã³nãu³u¹ta¹na² u³wha²li¹la³kxi²nẽ³jau³xau³hxai²tẽx1 jã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³xã²su¹ a²nũ²a² ko¹ko¹son³ki¹nx2ti³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³:

— He³hai¹nĩn²tã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ u³yhai¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Te²ya¹nxe³sxã³: — Ya³lxi²ai¹nĩn²tã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, i³na²ta¹lã¹. Ain¹yah³lxin¹jau³su² u³hũ¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ãu²li³tõ³tain¹yah³lxin¹tu¹wa². 21 A²nũ²a² ko³nxe³ti³hin¹sxã³ kãi³u¹nx2ti³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ ko³nxe³ti³hi¹txa²txi³ju³txai²na² ã³wa³ka³li³yu³txa³lot3sxã³ i³wa³lxi³nhyah¹lxi³txa³hẽ¹la². Yah³lxin¹ta¹, hãi¹nxe³sxã³ wi¹kãi³ũ³sxã³ u³yho³hi¹txain¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²ko³nxe³ju³txai²na² sa²tã³si³yo³not3sxã³ ã³sen³sai¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa².

13

Txa²wã¹hxi²kan¹ti³nũ³qk³txa² sa²yo²we¹tain¹ki³jau³su²

1 Yuh³xai²nãn¹te² hxi²kan¹txi³ nũ³ka³txa² Koverno nũ³ka³txa² sa²yo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la², a²nũ²a² yxo²ha³kxah¹la². I³kwã³na³nx2ti³tũ³ka³txai²na², Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su² hxi²kan¹txi³lon³ka³tu³, u³h³wxe³nũ¹nx2ti³tũ³ka³txi³su² te²ju²hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² Hi²sen³su² hãi¹nxe³ ã³na¹ũ³nx2ti³tũ³ka³txi³su² te²ju²hẽ¹la². Hãi¹nxe³ ã³na¹ũ³nx2ti³xa³ke³la³te²kxai³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². 2 Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² i²li³te²la³:

— Koverno nũ³ka³txa² sa²yo²ã³a³xã¹. A²nxe³te²su² kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² u³h³wxe³nũ¹nhẽ³tũ³ka³txa² sa²yo²ã³te²su² hĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yoh³la³ khãuh¹lxa³ti³hi¹nha²hĩ³nx2na³la². 3 Nxe³ha²kxai³, wi¹kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Koverno

nũ³kã³txai²na² i³kwa³na³nẽ³tũ³kã³txai²na² yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³ yũ³nx2ti³hĩ³nx2nxa³wa². Yxã¹ta¹, kô³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Koverno nũ³kã³txai²na² yuh³lxah³lxin¹ju³ta³la³ yũ³nx2ti³hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su²:

— Koverno nũ³kã³txai²na² yuh³lxĩ³na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hã¹i³nxe³sxã³ wi¹kã³ĩ³yah³lxĩ³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, tũ¹kã³txai²na² i³ka³li³ki¹nx2ti³jau³su² i³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

— Wi¹kã³tũ³kã³txi³syah³lxĩ¹lxĩ¹. Nxe³nx2ti³tu¹wa². 4 Koverno nũ³kã³txi³su² jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² ũ³whxe³nũ¹nx2ti³kxe³su² jah¹la², i³wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxĩ³si¹jau¹nũ³su² o²la³kxi²jah¹lai²la¹wa². Yxã¹ta¹, wain³txi³ kã³yah²lxan³kxai²nãn²tu³, yuh³lxĩ³jah³lxĩ³hẽ¹la². Jah¹la² nũ³kxũ³na³la². Nxe³ha²kxai³, wxa²kô³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² yo³lha³ nũ³kxũ³txi³ wai¹txa²lxain¹kxa²yan³ti³su² ye¹nx2ta¹wa². Jah¹la², Txa²wã¹sũ³na² i³kwa³na³tũ³nx2ti³kah³lai²la¹wa². A²nũ²a² kô³nxe³ti³ kã³ĩ³te²su² te²a² ũ³yho³hi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² an³txi³ju³ta² ũ³yho³hi²te³lhxã³ nxe³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². 5 Nxe³ha²kxai³, Koverno nũ³kã³txa² sa²yo²we¹jah¹lxĩ³hẽ¹la², Yah³lxin¹ta¹, hai³txi³:

— Txa²wã¹sũ³na² i³xan²txi³ka³sa²sxã³ kô³nxe³ti³ i³yi¹li²sa²kxa²yan³ti³sã¹. Yah³lxin¹jau³xa² so¹lxĩ³, Koverno nũ³kã³txai²na² sa²yo²we¹jah¹lxĩ³txa³hẽ¹la². Nxe³ju³ta², txa²wã¹ẽ¹nãu³a¹ txa²wã¹yo²ka³nãu³ai²na² whã¹ai²au³txi³ain³nha²sxã³:

— Ju¹ta² wain³txi³na¹. Nxe²e³ki²nha²kĩ³te³jai¹ti²tu³wa², Nxe³nha²kĩ³jau³xai²yã¹nxe³sxã³ i³wet¹sa²so¹sxã³ Koverno nũ³kã³txa² sa²yo²we¹jah¹lxĩ³hẽ¹la².

6 Jã¹nxe³jau³hũ³nxe², Koverno nũ³kã³txa² i³kwa³na³nx2ti³sxã³:

— A²nũ²a² yxo²ha²kxa¹ ha²teh³nxã³nxa² ũ³yho³hi²txã³nxa² ũ³hũ¹sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Ha³lo²a² Koverno nũ³kã³txi³na¹xai²na² a²wa³ka³li³yu³ta² ũ³yho³hi²txai²li¹. Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³, ũ³hũ¹txain¹yah³lxĩ³hẽ¹la². A²nxe²tũ³kã³txai²na² wi¹ wa³kô³nain¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³li³yu³ta² kã³ĩ³ai¹nhĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, ya¹nx2ta¹wa². 7 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ũ³yho³hi²txã³nxa² Koverno nũ³kã³txa² ũ³yho³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ũ³yho³hi²hxa²tain¹yah³lxĩ³hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², a²nũ²a² kãin²te²nãu³xa² yxo²ha²kxa¹ i³sa²nẽ¹kxi², kãin²te²ti²nxe²txain¹yah³lxĩ³hẽ¹la².

A²nũ²a² ã³xa² wi¹kã³kxi²kĩ³jau³su²

8 Yxã¹ta¹, a²nũ²a² i³li³te²la³ ũ³yho³hi²txã³nxa² ũ³yho³hi²tau³to³tain¹yah³lxin¹jau³su² yxau²xai³yah³lxĩ³txa³hẽ¹la². Yxã¹ta¹, ha³lo²a² yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxĩ³tau³ton³ki²nẽ³na³la². Nxe³nẽ³ju³ta²sa¹:

— A²nũ²a² a³lxĩ²ki³kxai²nãn²tu³, Moĩ³se²ah³lu¹taĩ²na² i³kwa³na³nẽ³jau³xu¹taĩ²na² ha³kxa¹sa²yo²we¹ta³lu²ni²hĩ³kĩ³tã³la². 9 Nxe³ju³ta², Moĩ³se²ah³lu¹taĩ²na² i³kwa³na³nẽ³jau³xu¹taĩ²na² nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— A²nũ²a² ã³xa² sxe³xa³ka³lxa² ũ³whĩ¹ta³kxi²nyhu¹i² a²nũ²a² ã³xa² su¹lhã³i², ã³xa² yen³kxa² kãĩ³sa²no¹ki², ã³xa² yen³kxa² yxo²kwai³ni², nxe³yah³lxĩ³txa³hẽ¹li¹. Ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe²jau³xau³hxai²tẽ¹xĩ²ta² whãĩ²na¹, Sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² yau³xã³xa² ha³kxa² whãĩ²na¹ ka³lxa²na³la². Yxã¹ta¹, a²si³yxau³jau³xa² hãĩ¹nxe² ka³na³ka³na³jau³xa² so¹lxin³na³la². Nxe²:

— A²nũ²a² ã³xa² a³lxĩ²waun¹nha¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. A³lxĩ²nha¹kxa²yã¹nxe³ a³lxĩ²waun¹nha¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Jau¹xa² so¹lxin³na³la².

10 — A²nũ²a² ã³xa² a³lxĩ²na¹nhã¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ kô³nxe³ti³ kãĩ³kain¹kĩ³ju³ta³la³ yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, a²nũ²a² ã³xa² a³lxĩ²kĩ³kxai²nãn²tu³, Moĩ³se²ah³lu¹taĩ²na² i³kwa³na³nẽ³jau³xau³hxai²tẽ¹xĩ²ta² ha³kxa¹sa²yo²we¹ta³lu²ni²hĩ³kĩ³tã³la².

11-12 Txa²wã¹nxe² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai²yã¹nxe³sxã³, a³lxĩ²waun¹nyhu¹sã³ yxau²xai³jah¹lxĩ³hẽ¹la². Kô³nxe³ti³ kãĩ³kĩ³kxa² ã³wa²su¹kxi²nẽ³jen³nũ³a² a²wa³kxa² yau³son³na³la². Nxe³ha²kxai³, ye¹nx2ta¹wa². Txa²wã¹ha³lo²a² ha³lo¹to³te³ju³ta² jut3sũ³ju³ta²sa¹:

— Ka³nxah³ta² i³yi¹li²nxã²ta³lxa²nx2na³na¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³:

— Ka³nxah³ta² ha³nãu³hĩ³khai¹nx2na³li¹. Wa³su³txi³ a³la²ni²ju³ta² yau³so³nxẽ²na³li¹. Nxe³ha²kxai³, ha²ya³kxa² au³xi²ya³sah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³sxã³ wxa²yũ³ki²yhu¹sã³ i³tu¹lxĩ²kĩ³tu¹wi¹. Nxe³kĩ³te³jai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³jut3sũ³nxe², yuh³xai²nãn²ko³xai²na² yxau²kĩ³ko³xai²na² kô³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² a²yu³ta³lot3sxã³ yxau²na³la². Yxã¹ta¹, jũ¹nxe² ye¹jen³nãu³a¹ Je³su²jah³la² ha²tet¹jut3sũ³jah¹la² i³xi²tu¹wa². Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³, ha²te¹jut3sũ³ju³ta² yxau³nũ¹kĩ³tu¹wa². Kĩ³sa²kxai³, kwẽ¹n²taĩ²na² nũ³kxũ³txi³wi¹kãĩ³ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². Ha²ya³kxa² au³xi²kĩ³jut3sũ³nxe² u³ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². Kĩ³sa²kxai³, kô³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² ã³na¹ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². ã³na¹kĩ³sa²kxai³, Je³su²jah³la² ha²tet¹jut3sũ³jah¹la² yxo²i²sxã³ kô³nxe³ju³ta² ka³nxah³jut3sũ³ju³ta² hxa²n³txi³lhxã³o²la³kxi²ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². Nxe³sxã³, ã³sen³sai¹khai¹nxe³kĩ³sa²kxai³, Je³su²jah³la² yxau²xai³kxa²yã¹nxe³sxã³ yxau²xai³ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². 13 Kĩ³sa²kxai³, wain³txi³ kãĩ³ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². E³lẽ²na² ha²te¹ju³ta² yxau²xai³kĩ³kxe³hũ³nxe² yxau²xai³ya³sah¹lxĩ³hẽ¹la². Kĩ³sa²kxai³, hai³txi³ i³yain³sxã³ kô³nxe³ti³ wa³ni²lon³kxi²yhu¹i² yain³jau³xa² ũ³nãu³xa² i³na²sxã³ we¹ni², txu¹ha² ã³xa²

wa³ni³lon³kxi², a²nũ²a² ā³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwain³to³hi², kwa² wān³txa² i³ye³sxā³ i³yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹i², i³ka³tā³nxe³yhu¹i² ya³sah¹lxi³txa³hē¹la², Ju¹ta² wai³nxa³wa². 14 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² ā³nũ²nxī²sxā³ yxau²xai³la³nhē³kxa²yā¹nxe² yxau²xai³ya³sah¹lxi³hē¹la². Kū³sa²kxai³, txa²wā¹sū³nai²na² kō³nxe³ti³ āin³nha²kū³ju³ta² sa²yo²we¹ja³sah¹lxi³txa³hē¹la².

14

i³yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹xa³jau³su²

1 A²nũ²a² Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³ yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yo²we¹kxe³su² kō³nha²nxa³te²su² te²a², wxa²yu³tai²na² sa²kxai³lu², wī¹lhen³txi³yhu¹sxā³ ā³nũ²jah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹, hai³txi³ kwa² wān³txa² i³ye³sxā³ i³yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹te³lhxā³ ā³nũ²yah³lxi³txa³hē¹la². 2 I³ye³sxā³, i³yi²lhon¹ta³kxi²yhu¹yah³lxi³na³ju³ta²sa¹, a²nũ²a² ka³na³ku² te²a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Yain³txi³la³ i²li³te²la³ ha³kxa¹, nxe³kxan²ti³, i³yai³na¹kxai²nān²tu³, wain³txi³ i³yai³nhī³na¹xā¹. Yxān¹ta¹, a²nũ²a² ka³na³ku² te²ā³xa², Je³su²jah³la² yxo²i²ha²kxai³ yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yo²we¹kxe³su² kō³nha²nxa³te²su² te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³la¹:

— Tā¹xā¹, txai²li² te²tā³xā¹. Ka³yuh³lxa³ i²te²tā³xā¹. Hāi¹sxā³ hi³ka² so¹lxi³ i³yai³na¹ju³ta² wain³na³na¹. Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². 3 Nxe³ju³ta², Pau²lah³lo²na¹xai²na² wxa²yu³ta² whāi²na¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, wxāi²na²:

— Yain³txa² i²li³te²a² ha³kxa¹ yain³te²sa¹xā¹. Yah³lxi¹te²i³nxā² txā² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

— A²nũ²a² ā³su² te²a² hi³ka² so¹lxi³ yain³te²su² te²a² ha³ya³kxa³lxi³su² i³yi¹lain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ya³nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³, te²yā¹nxe³te²hū³sxā³, wxāi²na²:

— Hi³ka² so¹lxi³ yain³te²sa¹xā¹. Yah³lxi¹te²i³nxān²tu³, i³ye³kxi²nū³nx2ta¹wa².

— A²nũ²a² ā³su² te²su² yain³txa² i²li³te² ha³kxa¹ yain³te²su² te²a², kō³nxe³te²lo³tain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹, jah¹la², Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sa³lo³kah³lo²su² ha²kxai³lu¹. Ya³nx2ta¹wa². 4 Jah¹la², Txa²wā¹sū³na² sa³wi³sai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³, kō³nxe³te²lo³tain¹yah³lxi³na¹nān²tu³, wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². Kwa²

hxi²kan¹txi³lo³nhyah¹lxi³hī³nxā¹lxa². Yxān¹ta¹, jah¹la² kāi³ain¹ju³ta² yā¹nxe³sxā³, a²wa³kxē³yah³la² so¹lxi³, Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³, wī¹kāi³tā³nxa², kō³nxe³ti³ kāi³tā³nxa², nxe³ti³lo³tai¹nhī³nx2na³la². A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²sa³wi³sai²na² wī¹kāi³ti³hit¹sū³nx2na³la².

5 Jā¹nxa³jau³su², a²nũ²a² ka³na³ku² te²a² a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— A³lan²ta² ta³ko³xai²na² so¹lxi³, hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³xa² a³lan²ti³su² na³na¹. Yxān¹ta¹, a³lan²ta² ā³su² hxi²ka¹nxa³xā¹. Nxe³hī³nx2na³la². Hā²wxān³txa³, a²nũ²a² ka³na³ku² ā³su² te²a² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Nxe²nxa³xā¹. A³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ ta²ko¹xain²txi³ ai²na³na¹. A³lan²tu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹sxā³ a³lan²ti³la³ yū²nxa³xā¹. Nxe³hī³nx2na³la². Nxe³yah³lxi³ju³tai²na² i³wā³wā³ta³kxi²nyah¹lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³, wxa²e¹nāu³a¹ au³txi³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³:

— Wain³na³na¹. Yah³lxi¹jau³su², nxe²yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

6 — A³lan²ta² ta²ko¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ko³su² na³na¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nan²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² i³yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², hxi²kan¹ta² a³lan²ta²ko³su² hit¹sū³nx2na³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe²:

— Yain³txa² i²li³te²ha³kxa¹ yain³te²sa¹xā¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² i³yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², i³yai³nhī³nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na², yān³tai²na² i³yai³nxa³tā³lxa¹ Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³ti³hi¹te³lhxā³ i³ye³kxi²sā²nhī³nx2na³la².

Yxān¹ta¹, ha³na³ka³lxi³, a²nũ²a² ā³xa²:

— Ka³yuh³lxa³ i²te²tā³xā¹. A²nxe³kah³lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² i³yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³jau³su², hi³ka² so¹lxi³ i³yai³nhī³nx2na³la².

A²nxe³jah¹lain²txi³, yān³tai²na² a²hi³kai²na² i³yai³nxa³tā³lxa¹, Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³ti³hi¹te³lhxā³ i³ye³kxi²sā²nhī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³, a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² i³yo²we¹ti³ten³tu³ka³txi³sai¹nhī³nx2na³la². 7-8 Ka³ten³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² sa²yo²weti³si¹nhē³jau³su², yxau²xai³hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹,

ya³lu²ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³lon³sxā³ ya³lu²hī³ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³, ka³ten³su² yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³āin²txi³, yxau²ki³sa²kxai³, ya³lu²ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²nāu³āin²txi³, yxau²ki³sa²kxai³, nxe³hī³ki³tā³la². Nxe³kxa²yu³su²:

— Nxūh¹ txai²na² te³na¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³a¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², ka³ten³su² yxau²xai³tā³nxa², ya³lu²tā³nxa² nxe³ki³te³sxa³yu²hē³la². Nxūh¹, txa²wā¹yo²ka³nāu³a¹ au³txi³ āin³nha²sxā³, ka³ten³su² yxau²xai³ki³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³, ya³lu²ki³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³, te²ju²hē³la².

9 Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ha² kxā³nxa² ya³lu²ka³tu³, ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³hi¹nān¹te²ka³ya³tu³, a²nū²a² ka³ten³tū³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³la³ Hi¹kah³lo²su² ha²kxai³, a²nū²a² ya³lu²tū³ka³txain²txi³ Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³la³ Hi¹kah³lo²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la¹wa². 10 Nxe³ha²kxai³, wxa²yu²ta² i²li²te² i³nxa², wxa²wā³tā³xa² ko³nxe³te²lo³jah³lxin¹kxai²nān²tu³, wain³txi³ kāi³yah³lxih³nx2nxa³lxa². Te²yā¹nxe³sxā³, i²li²te² ā³te² i³nxa² wxa²wā³tā³xa² hā³yah³lxih³nx2nxa³lxa² i³yī¹li²xai³nē³txai²la². Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hain³nha²sxā³ i³yī¹li²xai³nē³txai²la². Kwa² hxi²kan¹ti³lo³nyah¹lxih³nxai³lxa². Jā¹nxe³yah³lxitxa³hē¹la². Yxan¹nāu³a¹, ha³lo²ai²na² ne³ki³son³tāu³a¹, txa²wā¹ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ sa²nxū³sxā³ yxau³ye²ki³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³, hī¹nai²na² kāi³yxau²xai³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²xai³nē³txai²la². Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹hain³nha²sxā³ i³yī¹li²xai³nē³txai²la². 11 Nxe³ju³ta², Sū³na² wān³txa² ha³teh³nxā³nxān¹jau³su²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxisā³lxi¹. Sū³nu²na¹xai²na² ka³ten³su² yxau²wa²to²hi²na¹te³na¹xai²na² e³sxā³ wān³txi³tu³ e³a¹i¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³kāin²te²lot3syu¹sa²jau³su² yuh³xa² ā³wxe²nū¹syu¹sa³ha³kxai³: “Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lo²khai¹si¹lxi¹.” Nxe³sa³ha²kxai³, e³lē³na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sain¹tu¹wi¹.

Sū³na² wān³txa² ta¹hxi²ti³ai²tu³wa².

12 Nxe³ha²kxai³, a²ya³la²tu³ a²nū²a²nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxan¹nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²ki³sa²kxai³, txa²wā¹yxau²xai³ki³ju³txai²na² wā²nxū¹h¹ i³ya¹u³nha²xai³ki³tu¹wa².

Wxa²wā³tā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³si¹txa³hē¹la². Jau³su²

13 Nxe³ju³ta² ha²kxai³, ha²ya³kxa² ko³nxe³te²lo³ta³waun¹nhya¹sah¹lxihē¹la². Jā¹nxa¹jau³su²: — Txa²na² ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Kāi³a¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹, txa²wā³tā³xai²na² i²sa²so¹sa²sxā³ i³yxaih¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yan³ti³sā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

— Kāi³nxa³lho³na¹. Txa²wā³tā³xai²na² a³lxixi²na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³lā¹. Nxe³ki³jau³su² yxau²xai³ya³sah¹lxihē¹la². 14 Txa²na² Je³su²jah³la² ā³nū²nxixā³ yxau²jah¹lo²sa¹wa². Na¹te²na¹xai²na², yain³txa² kwa²hāi¹nxe² ko³nxe³te²lo³ki³kxa² yain³txi³la³ yū²nxaxa³wa². Nxe³jau³su²a³la¹kxi²na¹wa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² i²li²te²la³ a²e¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³:

— Yain³txa² te³xai²na² ko³nxe³thin¹na³na¹, txai²lā¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, a²nxe³te² yain³txa² i³yain³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kāi³hū³nx2na³la². Jā¹nxe³jau³su², a³la³kxi²nū³na¹nha²wa². 15 Nxe³ha²kxai³, wxa²wā³tā³xa²ka³na³ku²te²a²:

— Yain³txa² te³xai²na² yain³ki³kxe³sxan³ta¹. Nxe³kxai²nān²tu³, i³yen²sxā³ i³ye³kxi²kxai²nān²tu³, a²nxe³te² a²yain³txai²na² i³yain³yah³lxitxa³hē¹la². I³yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²wā³tā³xai²na² a³lxixi²yah³lxin¹jau³su², i³yain³yah³lxih³nx2nxa³lxa². Wxa²wā³tā³xai²na² i³yxaih¹sxā³, Sū³na² tih³na² ā³na¹sxā³, ha³lo²a² ko³nxe³ju³ta²lot3sxā³ hxn³kxi¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². Wxa²wā³tā³xai²na² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, ye¹nx2ta¹wa². 16 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Ha³lo²a² wi¹na³na¹. Yah³lxin¹kxan²ti³, a²nū²a² ā³xa² i³yen²kxai²nān²tu³.

— Ha³lo²a² wi¹lxa³i¹. Nxe³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²a² ha³lo²ai²na² kāi³yah³lxitxa³hē¹la². Kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Ha³lo²ai²na² wi¹na³na¹. Nxe³yah³lxin¹kxe³su², te² ha³lo²ai²na², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nū¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². 17 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², yain³txa² i²li²te²la³ i³yain³ta³nxa², i³yai³nxa³ta³nxa², yain³txa²yau³xa² i²li²te²la³ i³na²ta³nxa², i³na²nxa³ta³nxa² nxe³txi³ju³ta³lā³ ha³yax3ka³lxai²la¹wa². Hxi²ka¹nxa³wa². Hxi²kan¹ju²ta² nxe³te³nah¹lxi¹, Txa²wā¹sū³na² i³kwa³na³nē³ju³ta³lot3sxā³ yxau²xai³ki³tā³lā². Ki³sa²kxai³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwa³yxau³nē³jah¹la² sa²kxai³lu² wain³txi³ kāi³ki³ju³ta² ti²hi¹tē³li², hāu²no³ti³hi¹tē³li², txa²wā¹ē¹nāu³a¹ gu³txi³ i³wi¹lxon³ki²ti³hi¹tē³li², nxe³nē³na³la². Nxe³ju³ta², hxi²kan¹khai¹nxe³ju³txai²la¹wa². 18 Jā¹nxe³ju³ta² yā¹nxe³sxā³, yxau²xai³ki³kxai²nān²tu³, Je³su² Kris³tu³jah¹la² sa²yxo²weti³ki³tā³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ka³lih³kxi²nē³li², a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin²te²lo³tē³li², nxe³nē³lh³nx2na³la².

19 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹ki³na¹xai²na² hāu²no³waun¹yhu¹ki³txai²lā¹. Sū³na² yxo²i² kāi²no³ki³txai²lā¹. Ju¹ta² ten³sa³nhā¹. Nxe³ki³jau³su², ā³nhxi²nū¹nū³yha¹sah¹lxihē¹la². 20 Jā¹nxa¹jau³su², yain³txa² yxo²ha³kxa¹ wi¹na³la². Yxān¹ta¹, a²i²li²te² yain³txa² i³yain³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wxa²wā³tā³xai²na² i²so³sxā³ yxaih¹sxā³, ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³, i³yain³yah³lxitxa³hē¹la². Wxa²wā³tā³xai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² we¹kah³lai²la¹wa². Nxe³nx2ti³kxa²yuh³su²:

— Yain³txai²na² yxo²kwa³in³sa³nhā¹. Yah³lxin¹kxan²ti³, i³yain³yah³lxitxa³hē¹la². Wxa²wā³tā³xai²na² i³yxaih¹sxā³, Sū³na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nx2ti³kxa²yan³ti³su², ya³nx2ta¹wa².

21 Nxe³ha²kxai³:

— Ka³yxuh³xa² wi¹na³na¹. Na¹kxan²ti³, wā²nhī²na¹kxai²nān²tu³, txa²wā³tā³xa² hi³ka² so¹lxi³ yain³jah¹la² i²so³sa³sxā³, i³yxaih¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yan³ti³sā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³,

a²nxe³te²a² ka³yxuh³xa² wā²nhī²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³, yain³txi³yau³xa² ūn³jau³xa² ī²na²ki³ju³ta³nū³a²;

— Txa²wā³tā³xai²na² ī²so¹sa²sxā³, ko³nxe³ti³ kâi³kxa²yan³ti³sā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ī²na²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la², Te²yā¹nxe³nūn³te²nū³nhū³sxā³;

— Ha³lo²a² ī²li³ju³ta² kâi³a¹tū¹xā¹. Yxān¹ta¹, kâi³a¹kxai²nān²tu³, txa²wā³tā³xa² ī²so¹sa²sxā³ ī²yxaih¹sxā³ ha³lo²a² ko³nxe³ti³ kâi³kxa²yan³ti³sā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, a²nxe³te² ha³lo²a² kâi³ya³sah¹lxi³txa³hē¹la².

22 — Yain³txa² ī²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ ha³ta³nxān²tu³, yain³te²sa¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wā²nxūh¹ Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ ī²ye³sxā³ ī²yau¹ū³nha²sxā³ ī²hau³ko³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³;

— Ha³lo²ai²na² kâi³a¹tū¹xā¹. Txa²yxo²ka³nāu³a¹ nū¹hain³nha²sxā³ sa²yxo²ā³nha²nxn³hā¹. Na¹jau³su² kâi³a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ka³lih³khai¹nxe³sxā³ yxau²xai³yah³lxi³h³nxal¹xa². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²ē¹nān¹jau³su² ī²jah¹lai²la¹wa², 23 Yxān¹ta¹;

— Yain³txai²na² ī²wā³wā³ta³kxi²nha¹nha¹. Wain³txi³ ī²yai³na¹kxe³su² te²ju²lhain¹ku². Na¹nā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³te²yain³txi³la³ ī²yain³yah³lxi³txa³hē¹la². ī²yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹ sa²yxo²ā³nha²sxā³ ī²yain³yah³lxi³h³nxal¹xa². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kâi³yah³lxi³h³nxal¹xa². Jā¹nxal¹jau³su², au³txi³ txa²wā¹ē¹nāu³a¹ ī²ye³lxin²nha²ki³jau³xa² sa²yxo²ā³nha²sxā³ ha³lo²a² ī²li³ju³ta² kâi³ki³kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³ kâi³h³ki³tā³la². Jā¹nxe³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa².

15

Ā³nxū²kwai³lxū¹nū³nyhu¹ki³jau³su²

1 Txa²wā¹ki³na²xai²nān²tu³, Je³su²jah³la² yxo²t²khai¹nxe³ha²kxai³ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² ko³nha²ki³sa²kxai³ nxe³te²ki³na¹xai²nān²tu³;

— A¹nū²a² ā³xa² Je³su²jah³la² yxo²t²ha²kxai³ yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yxo²we¹kxe³su² ko³nhai¹nxa³xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, ya³nān³ta³ki²la²sxā³ ā³nxū²kwai³lxū¹nū³yha³sain¹yah³lxi³hē¹la². 2 Nxe³ki³kxe³su²;

— Txai²na² so¹lxi³ ī²ka³li³ha¹tū¹xā¹. Ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹, txa²wā³tā³xa² ī²ka³li³hi², ī²wi¹lhin¹ti³hi¹ti², nxe³si¹hain¹ki³jau³nu³su² ā³nxū²kwai³lxū¹nū³yha³sain¹yah³lxi³hē¹la². Je³su²jah³la² yxo²t²kāi²non³txai²la². 3 Jā¹nxe³jut3sū³nxe², Je³su²jah³la² yxau²xai³la³nhē³jut³tau³hxai²tē¹lta², hai³txi³;

— Txai²na² so¹lxi³ ī²ka³li³sa³txai²lā¹. Nxe³jau³su², yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Yxān¹ta¹;

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²hau³ko³txai²lā¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³la² khāuh³lxa³ti³hin¹sxā³ yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta², Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ha³tēh³nxā³nxa² yān³tai²na² Je³su²jah³la² yxau²ya³nhē³lxa³hī¹na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹;

— Wi³nāi³. A¹nū²a² ko³nxe³ti³hin¹sxā³ ī²ye³kxi¹nxain¹tai¹ti¹ti¹. Jā¹nxain¹jau³hū³nxe², ī²yen²sa²sxā³ khāuh³lxa³ti³hit¹Isain¹tai¹ti¹ti¹. Je³su²jah³la² wān³txa² ī²ye³sxā³, a²ha¹ kxā³nxa² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wxāi²na² Rō³ma²no³ nū³ka³txi³ ī²nxai²na² wi¹li³we¹yhu¹sxā³, Je³su² yxau²xai³la³nhē³ta¹hxai²hē¹la². 4 Kxā³nāu³u¹ta¹na², Sū³na² ū³wha²li¹la³kxi²nē³jau³xu¹ta¹na², wān³txi³tu³ ī²yau¹ū³nhē³te³lhxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la².

— Ha³lo²a² ko³nxe³kxan²ti³, ya³nān³ta³ki²li² ān³tē³a¹xā¹. Nxe³si¹nhē³jau³nū³su², ū³ha²li¹la³kxi², ha³lo²a² wxa²kwē²ki²nē³si¹jau³nū³su² ū³wha²li¹la³kxi², nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³kxe³su²;

— Sū³na² a²ya¹la³tu³ yxan¹nāu³a¹ wxi²kin³ti³tot³sa³tū¹xā¹. Nxe³ki³jau³su², yxau²xai³txai²lā¹. Nxe³nē³jau³su², ū³wha²li¹la³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 5-6 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² ī²ye³ki³to³ha¹wa². Wxāi²na² Rō³ma²no³ nū³ka³txi³ ī²nxai²na² wi¹li³we¹yhu¹sxā³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxau²xai³kxa² yā¹nxe³jut3sū³nxe² wi¹li³we¹yhu¹yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jā¹nxe³te³lhxā³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī²ye³kxi²to³ha¹wa².

Jā¹nxal¹jau³su²;

— Ha³lo²a² ko³nxe³jut3su² na³na¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ī²ye³kxi²nha²ki³nē³te³nah¹lxi¹;

— Txa²wē³ha³lxa² wxa²kwē²ki², ha³lo²a² ya³nān³ta³ki²li² i³sa²tē³ti³hi¹ti², ai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³kxi²nē³lh³nx2na³la². Na¹kxai²nān²tu³, wxa²yu³ta² whāi²na¹ wi¹lain³nha²sxā³ hāi¹nxe³jau³hū³nxe² ī²ye³lxin¹ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la² A²wi³nu²su² tāu³a¹ i³sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa²te²na² wān³txa²wi¹jau³xa²ain³kxain¹jau³su²

7 Wi¹lhen³txi³waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wi¹lhen³txi³nx2ti³kxa² yā¹nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³nhyah¹lxin¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na²

ĩ³sa²nēn¹kxain¹tu¹wa². Jā¹nxe³te³lhxā³ ya³nx2ta¹wa². 8 Jā¹nxa¹jau³su², Je³su²jah³la² wxā³sxā³, Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nhxi²nū¹nū¹hain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³nhxi²nū¹nū¹hai¹nha²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²yxo²we¹nha²jah¹lo²su² na¹na¹. Nxe³jau³su², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²ye³ka¹tē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sa³ku¹, kxā³nhxi¹nu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² A³bra³ū²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³kxūh¹te¹nah¹lx¹:

— Txai²na¹xai²na² sa²yxo²we¹nha¹i¹. Na¹te³na¹xai²na², wxa²kan¹sa²tāu³a¹ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ū³hū¹hx2ta¹tu¹wi¹. Txa¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³jau³xau³hxi²tē¹jā¹nxe³sxā³ hū¹na² Je³su²jah³la² wxā³sxā³, Ju³te²a² nū³kā³txa² kāi³ū¹hain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³, kxā³nxa² ĩ³ye³kxū¹hain¹jau³xai³ta³lx¹ sa²yxo²we¹nha²ta³lun²ta¹hxi²hē¹la². 9 Jā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³ju³ta²sa¹, a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ĩ³sa²nēn¹kxi²si¹hain¹jau³nū³su²:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² a³lx¹nē³jah¹lai²la¹i¹. Nxe³ha²kxai³, ĩ³sa²nēn¹kxi²ki²tā³li¹.

A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² yxo²a² nxe³si¹hain¹jau³nū³su², Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³ta², kxā³nāu³tai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³, Je³su²jah³la² a²yxo²wān³txa² ĩ³yau¹ū³nhē³te³nah¹lx¹:

— Txai²na¹xai²na², a²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² yxau³yai¹na¹ka³tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ĩ³nxa² ĩ³ka³li³ti³hi¹ti², ĩ³hain³sxā³ ĩ³sa²nēn¹kxi², nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹.

Ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Hī¹nai¹na² wān³txai²yā¹nxe³sxā³, Je³su²jah³la² kēi³ū¹nhē³ta¹hxi²hē¹la². 10 Jā¹nxa¹jau³su², Sū³na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³su² yau³xā³xa², nxe³te³nah¹lx¹:

— A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txāi³. ĩ³ka³li³jah¹lx¹hē¹li¹. Yah³lx¹¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹, ĩ³hait¹so¹tū³kā³txi³khai³xa² Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²nxi²ya³hain¹yah³lxin¹ka³tu³, a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³ka³li³jah¹hain¹yah¹lx¹hē¹li¹.

Ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 11 Jā¹nxe³sxā³, ha³teh³nxā³nxān¹jau³xā³xa²sa¹:

— A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxah¹lx¹tū³kā³txāi³. Txa²wā¹sū³na² ĩ³sa²nēn¹kxi²jah³lx¹hē¹li¹. A²nū²a² yxo²ha³kxah¹lx¹tū³kā³txāi³. Txa²wā¹sū³na² ĩ³sa²nēn¹kxi²jah³lx¹hē¹li¹.

Ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 12 Jā¹nxe³jau³su², kxā³nāu³u¹tai²na² ĩ³sa³i²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³te³nah¹lx¹:

— In³txa² wē³sa² tōn¹ye¹nē³tu¹wi¹. Txa²wā¹yah³lu¹tai²na² a²ĩ³lxā² Je²se³jah³lu¹tai²na² a²kan¹san¹tāu³su² tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²ĩ³lxā² Je³su²jah³la² wxā³nū¹nhē³lhxā³, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ĩ³kwa³na³ain¹tu¹wi¹. ĩ³kwa³na³ai¹nha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi²na² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²ain¹tu¹wi¹.

Ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

13 Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² yxo²i²nha²ti³hi¹txa²txi³na³la². Nxe³ha²kxai³, Sū³na² kāin² ka³lih³ti³hi¹txa²lx¹ha²kxai³, kāin² hāu²no³ti³hi¹txa²lx¹ha²kxai³, nxe³nx2ti³tu¹wa². Yxo²i²yah³lx¹nha²kxai³ nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai³nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³ sa²hau³ko³txa²txi³kxe³su², ya³nān³ta³ki²la²sxā³ Sū³na² sa²hau³ko³ta³lun²nx2ti³ju³ta²nū³a² yxo²i²nha²sxā³ wah³yxah³lxin¹tu¹wa². Ju¹ta² ten³sa³nha²wa².

Paulah³la² e³iē³na¹ ĩ³yau³i³jau³su²

14 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wxa²yu³ta² wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³, a³la³kxi²khai¹nxe³ha²kxai³, yah³lxin¹tū³ka³txi³syah¹lx¹lxā². Yah³lxin¹kxe³su², hxi²kan¹txi³ Sū³na² ha³lo²a² ĩ³yau¹ū³waun¹yhu¹sxā³ ĩ³hau³ko³nū¹waun¹yhu¹tū³ka³txi³syah¹lx¹lxā². Ju¹ta¹, wi¹lain³nha²sxā³ ĩ³ye³ya³nx2ta¹wa². 15 Na¹kxan²ti³, ya³lot3sxā³ ha³lo²a² ka³na³ku² ju³tai²na² te²yu³tai²na² tāu³to³nū¹nx2ti³ju³ta²nū³ ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na², ha³lo²a² sa²wa²lho³xi²sxā³, ain³kxi¹nx2ti³te³lhxā³ ya³nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² a³lx¹²sa²sxā³ wa³ka³li³yu³ta³lot3sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³, ya³nx2ta¹wa². 16 A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa² ā³nhxi²nū¹nū³si¹sain¹jau³su², Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³sa³lot3sa³na²hē³la². Na¹ha²kxai³, txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³xa² ĩ³yau¹ū³jah¹lo²sa²wa². Na¹kxai²nān²tu³, ĩ³yau¹ū³hain¹na¹kxai²nān²tu³, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xai²nān²tu³, Sū³na² wān³txai²na² yxo²i²ain¹kxai²nān²tu³, yxo²i²te²a² so¹lx¹, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nū³kxūn³txi³, ĩ³wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹sān³ka³tu³, hā²wxān³txa³, txai²na² Sa²kxai³lu² Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²ka³nāu³a¹ ū³hū¹ai¹na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ ĩ³ka³li³te³nah¹lx¹:

— Txa³nū¹kā³txai²na² ka³lih³kxai³sa³nhā¹. Ain¹tu¹wa². Jā¹nxe³si¹ha¹jau³su², ya³nx2ta¹wa². 17 Na¹ha²kxai³, txai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ Sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wa³ka³li³yu³ta² wa³ko³nū¹jah¹lo²sa²wa². Nxe³na¹jau³su², txa²wa³ka³li³yu³tai²na² hxi²kan¹ju³ta³la³ hit¹sxā³ e³a²wa². 18-19 Txai²na² ya³lot3nha³sxā³ ĩ³ye³ya³nx2ta¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Je³su²jah¹la² hxi²ka² kāi³ū¹sain¹ju³ta² so¹lx¹ ĩ³ye³ya³nx2ti³h³na¹wa². Nxe³na¹te¹nah¹lx¹, Je³su²jah¹la² hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa² Sū³na² sa²yxo²wet¹si¹hai¹na¹jau³nū³su² ĩ³sa³si¹hā³sa³na²hē³la². Na¹ha²kxai³, txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xa² yxau³yai¹na¹ka³tu³,

Sū³na² wān³txa² ī³ye³kxai¹ni², ha³lo²a² kâi³ū¹hai¹ni², nū³kxūn³ju³ta² kâi³ū¹hai¹ni², nxe³yain¹to¹ha¹hē³la². Na¹ha²kxai³, hau³hau³kon³sxā³, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ o²la³kxi²ya³sain¹to³nha²hē³la². Ya³sai¹nha²kxai³, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² sa²yo²we¹tain¹to³nha²hē³la². Je³su²jah³la² kâi³ū¹sain¹ju³ta² ī²ain¹sxā³ sa²yo²we¹tain¹to³nha²hē³la². Nxe³sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³na² a¹lī³sxā³ ai³la³ka³ti³, wān³txa² wi¹jau³xa² tah³yau³xa² Je³su²jah³la² ī³yau¹ū³hai¹na¹jau³nū³a², a²nū²a² yo²ha³kxa¹ sxi²ta² yo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³xai³lai¹na¹ka³tu³, nxe²xai³la¹nū²la², hā²wxān³txa³ ne³kxūh¹tān¹ko³xa² a²i³lxa² I³lī³ra³kū²ko³xa² ā³wi¹ha¹hē³la². 20 A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² Je³su²jah³la² a²i³lxa² ko³nxe³nxi¹nxa³tū³kā³txa² kâin²yo²na³la². A²nxe³tū³kā³txa², Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txi²ti³ten³khai¹lsa³nha²wa². Ju¹ta¹na² so¹lxi³ yu³ka³na³ka³nat³sxā³ ī³ye³lxu¹na¹jau³su² yxau²xai³lhxai²na¹hē³la². Yxān¹ta¹, ha³lo²a²i²li³ko³xa² a²nū²a² ā³xā² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi² ān³si³wxe³ain¹kxai²nān²tu³, txi²na² ān³si³wē³nxi²sxā³ ī³hen³txi²ti³ten³sa²nxa³nha²wa². 21 Kxā³nxi¹nu¹ta¹na², Sū³na² wān³txa² ī³wha²lī¹la³kxi²nē³te³sah¹lxi¹.
 — A²nū²a², kxā³nxa² wān³txa² wi¹jau³xa² ā³ne³wxe²nxa³i², Je³su²jah³la² ī³lxa² ko³nxe²nxa³i², nxe³ain¹tū³kā³txa², hī¹na² ī²i², a³la³kxi², ain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xau³hxai²tēx1tā². Nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Paulah³lo²kxai³lu² Ro²ma²thi³na² ai²si²ju³ta²nū³su²

22 Txi²na² ā³wxā³sxā³ ī²nx2ti³lxu¹nhxai²na¹hē¹la². Kxān³su² wxā³te³lhxā³ e³hxai²na¹hē³la². Na¹ta¹, hxi²ka³nha²hxain²nxa³hē¹la². A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na² Sū³na² wān³txa² kâin² ī³hen³txi²hxai²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³, hxi²kan¹txi³ ā³na¹sxā³ ā³nxi³sxi²nx2ti³hxain²nxa³hē¹la². 23-24 Yxān¹ta¹, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na² hī¹na² ī³hen³txi²ta¹lu²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³:

— Kxān³su² Ro²ma²nū³kā³txa² Je³su²jah³la² wān³txa² yo²i²ain¹tū³kā³txa² ā³nxi³sxi²lhxun¹to³ha¹hē³na¹. Na¹jau³su² ye³jen¹su² ā³wxā³sxi²nx2ti³lxun¹sa³hē¹la². Na¹ka³tu³, Es³pā²ya³ko³xa² ā³nxi³la¹tū¹xā¹. To³ha¹hē¹la². Ya¹nān¹ta³ko³xa² wa³to²hi²na¹tāu³a² ā³nxi³la¹tāu³nū³a² ha³la³ka³nxū³nān¹thi³na² wxa²yxau³yah³lxin¹thi³na² ā³nī²nx2ta¹tu¹wa². Ā³nī²nx2ta¹kxai²nān²tu³ ī³ka³li³kxi²sah¹lxin¹tu¹wa². Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³, hā²wxān³txa³:

— Ha³lo²a² ā³ne³sen³sai¹ko³xa² ā³nxi³la¹tū¹xā¹. Na¹jau³su², ā³nxi³nū³ī³hā¹na¹tu¹wa². 25 Yxān¹ta¹, hī¹na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nxi³sā²na¹tu¹wa². Na¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² yo²i²ain¹tū³kā³txa² Je³ru³sa³lē²thi³na²ī³nān¹tū³kā³txa² nxe³yain¹thi³ka³txa² ā³nxi³nū³ī³hā¹na¹tu¹wa². 26 Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² yo²i²tū³kā³txi³nāu³xa², Ma³se³to²na²ko³xa² yxau³yai¹ni², Kre²sa²ko³xa² yxau³yai¹ni², nxe²ha¹lin¹yain¹tū³kā³txi³nāu³xa² wā²nxū¹hain³nhain¹te³nah¹lxi¹:

— Nū³ā¹ Je³ru³sa³lē²thi³nāu³a² Txa²wā¹sū³na² yo²i²yain¹tū³kā³txa², a²nū²a² yen³kxi³txa²ye²tū³kā³txa² yū³ye²na¹lī. Yxān¹ta¹, Txa²wā¹kī³na¹xai²na² yen³kxi³kī³tā³lī. Kī³sa²kxai³, Txa²wā¹ha³te³h³nxā³nxa² wā²nhū¹yo³sain¹yah³lxi¹hē¹la². A²yen³kxi³txa²tū³kā³txai²na² ā³nxi³nū³ī³hain¹txai²la². Ka³lil³khai¹nxe³sxā³ ū³hū¹ain¹kī³tā³lī. Ain¹ta¹hē¹la². Nain¹sxā³, a²ha³te³h³nxā³nxi²na² ū³hū¹sain¹na¹hē³la².

— Nū³ā¹tū³kā³txa² ū³hū¹tī¹nhē³lī. Sain¹sxā³ ū³hū¹sain¹na¹hē³la². 27 Ain¹ju³ta², ā³nxi³nū³ī³hain¹ju³ta² wain³na³la². Nxe³sxā³ Je³ru³sa³lē²thi³nān¹tū³kā³txa² Ju³te²a² nū³kā³txi³lxā²na³la². Yxān¹ta¹, Ma³se³to²na²ko³xan¹tū³kā³txain²txi³, Kre²sa²ko³xan¹tū³kā³txain²txi³, hai³txi³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³wa². Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txi³lxā²na³la². A²ha² kxā³nxa² Ju³te²a² nū³kā³txai²na² ā³nxi³sxā³, Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² oh³nāu³u¹ta¹nān¹jau³xa² ī³yau¹ū³hain¹ta¹ti³ai²ti²tu³wa². Nxe³kxa²yo³ha² wā³kon³ye²na³la². Nxe³ha²kxai³, hī¹na¹na² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txai²na² a²ha³te³h³nxā³nxa² ū³yho³hi²txā²nxa² a²yen³kxa² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² tē³ain¹ka³tu³ Ju³te²a² nū³kā³txa² ū³yho³hi²xain¹te³lhxā³nxe³ta¹ti²tu³wa². Ain¹kxai²nān²tu³, hāi¹nxe³sxā³ ha³lo²a² wā³kon³ye²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxai¹nhī³nx2na³la². 28 Na¹kxai²nān²tu³, Je³ru³sa³lē²thi³nān¹tū³kā³txa² ā³nxi³nū³ī³hā¹na¹tu¹wa², a²ha³te³h³nxā³nxa² wā²nhū¹yhai¹txā³nxū³a² wā³ko³nxa³te²tu³:

— Ū³hū¹ta³lu²nai¹na¹hē³na¹. Na¹kxai²nān²tu³, Es³pā²ya³ko³xu¹ta¹na² ā³nxi³la¹tū¹xā¹. To³ha¹hē¹la². Na¹kxai²nān²tu³, tih³na² ya³la³sxan¹thi³na² txā² ā³nī²ain¹sā²na¹tū¹xā¹. Na¹jau³su², ā³wxā³sxi²nx2ti³sā²na¹tu¹wa². 29 Na¹kxai²nān²tu³, txi²na² ā³wxā³sxi²nx2ta¹kxai²nān²tu³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wi¹ju³ta² hxi²kan¹ju³ta² yo²ha³kxa¹ kâin² ā³te³sxā³ wā³kon³ti³he¹nxa³kxe³su² ā³wxā³sxi²nx2ta¹tu¹wa². Jau¹xai²na² a³la³kxi²na¹wa².

30-31 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹lī. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yo²i²ti³sa²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² a³lxi²ti³hī¹tē³lha²kxai³ a³lxi²waun¹yhu¹kī³sa²kxai³, nxe³kī³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kī³kxe³su², txa²e¹nāu³a¹ au³txi³ qin³nha²sxā³ ten³khai¹ina¹jau³su², ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³na¹te³nah¹lxi¹:

— Nũ³kxũn³txi³, ha¹li¹ ã³nhxi²nũ¹sah¹lxi³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ha³tin³ti³ ï³ye³kxi²nũ¹nũ³sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Nũ¹ka³na¹ Ju³te²a² ko³nãu³a¹ ã³nxi³la¹tũ¹xã¹. Na¹ta³ko³nãu³a¹, a²nũ²a² Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹tũ³kã³txa² yxau³ain¹na³la². A²nxe³tũ³kã³txa²:

— Ih¹nxtet³sai¹nhxn³te²la¹ku². Na¹jau³su², Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² wxa²sa²naun¹sa²si¹yha³lxin¹jau³nũ³su², ha³tin³ti³ ï³ye³kxi²nũ¹nũ³sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³na¹lxin¹kxai²nãn²tu³, nũ¹ã¹ Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³nxi³lhxã³, Txa²wã¹sũ³na² yxo²ti²tũ³kã³txa² ã³nhxi²nũ¹nũ³hain¹te³lhxã³ ã³nxi³la¹tu¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³, a²nxe³te²a² hxi²nũ¹nũ³hai¹na¹ju³ta³nũ³a² ka³lih³kxi²la² sa²so³sai¹nxa³jau³lhu¹na¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na² ï³ye³kxi²nũ¹nũ³sah¹lxi³nũ³nhẽ¹la². 32 Na¹kxai²nãn²tu³, hã²wxã³txa³ ï³ka³l³khai¹nxe³sxã³, ï³nxũ²kwai³lxũ¹sxã³ ã³wxã³sxi²nx2ta¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² kxai²nãn²tu³, ã³wxã³sxi²nx2ta¹tu¹wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nãn²tu³, ï³ye³ya¹yhu¹ki³tu¹wa². Nxe³na¹jau³nũ³su², jau³xa² a²yxo²ha³kxa³nũ³a² Txa²wã¹sũ³na² ï³ye³kxi²nũ¹nũ³sah¹lxi³hẽ¹la². 33 Na¹ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² wxa²hãu²no³ti³hi¹tẽ³jah¹lo²su² jah¹la² sa²hau³ko³txa²txi³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

16

A²ha³ta³nxa²ũ³sa²si¹hã³jau³su²

1 Fe²ba³ka³lxa² ï³sa²si¹hã³ũh¹nx2ta¹wa². A²nxe³ta¹ka³lxa² txa²wã¹wã³tã³ta²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yxo²ti²ta¹ka³lxu³su² ha²kxai³, nx2na³la². Nũ¹ã¹ Sẽ³kre²a²thi³nãn¹tũ³kã³txa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau³xai³tũ³kã³txa² kãn² ã³nhxi²nũ¹nũ³hain¹ta¹ka³lxi³la¹wa². 2 Ta¹ka³lxa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ti²ta¹ka³lxi³la¹wa². Nxe³ha²kxai³, wi¹lhen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Ju³ta² wain³na³la², Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³kã³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³la². Jã¹nxe³sxã³, ta¹ka³lxi³na² ha³lo²a² ï³li³ju³ta² wã³kon³ye²kxai²nãn²tu³, ï³tũ¹tain¹yah³lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² ã³xa² wi¹li²yũ¹hi², txain²txi³ ã³nhxi²nũ¹nũ³sa³i², sa³ta³ka³lxi³la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ye¹nx2ta¹wa².

3 Na¹ha²kxai³, Pri³si²la³ka³lxa², A³kwi²lah³la² nxe³sxã³, txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³jah³lxi³hẽ¹la². A²nxe³te²nãu³xa² ã³nũ²ki²ya³sain¹sxã³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³ya³sain¹na²hẽ³la². 4 A²nxe³te²nãu³xa², ha³lo²a² ha³nxe³lxi³khai¹nxe³ju³ta² wxa²sa²naun¹sain¹na²hẽ³la². Ya³lu²sain¹jau³su² wxa²sa²naun¹sain¹na²hẽ³la². Sai¹nha²kxai³, txain²txi³ kãn² ï³ka³li³hi², Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³tũ³kã³txa² ã³nhai¹tũn³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau³xai³ye³yha¹n¹tũ³kã³txain²txi³ kãn² ï³ka³li³hi² ya³sain¹na²hẽ³la². 5 Jã¹nxe³sxã³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau³xai³tũ³kã³txa², A²ki³lha³lxi³na² sxi²ha² ã³yã³ki³nu²ki² tũ³kã³txa² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³, E³pe³ne²tah³la² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². A²nxe³jah¹la² txa²ya³lxa³khai³su² ha²kxai³, a³lxi²na¹kxah³lo²su² ha²kxai³, nx2na³la². A²kxã³nxa² A²si³a³ko³xa² yxau³tũ³kã³txa² jah¹la² txã², Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet¹sãn²na²hẽ³la².

6 Jã¹nxe³sxã³, Ma³pi²a³ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². Ta¹ka³lxa² kãn² wa³kon³ya³nx2tain¹te³nai¹ti²tu³wa². 7 Jã¹nxe³sxã³ ã³n³tro²na³kah³la² Jũ²ni³a³ka³lxa² ain¹sxã³, txai²ya¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³kã³txi³sain¹na³la². Txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². A²ha² kxã³nxa², a²nũ²a² ã³xai²na² hxi²ka² sxi²ha² kan²thi³na² ã³ti³ki²wxe³sain¹na²hẽ³la². Nxe³na¹hi¹nai³tã², a²nxe³te²nãu³xai²na² ã³ti³ki²wxe³ya³sain¹to³nha²hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xai²na², txa²nũ³kã³txi³na¹xai²na² wi¹li²si¹nhxai²na¹hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yuh³xai²nãn¹tũ³kã³txai²na² ï³tih³nxe³si¹na¹tũ³kã³txi³na¹xai²na² wi¹li²si¹nhxai²na¹hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xai²na², a²ha² kxã³nxa² txai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹txa³ta³lxa² ã³la² sa²yxo²we¹tain¹ta¹hẽ¹la².

8 Jã¹nxe³sxã³, ã³m³pi³a²jah¹la² txa²ya³lxa³nũ³ai¹la¹wa². A³lxi²na¹kxah³lai²la¹wa². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ã³nũ²nxi²sxã³ yxau³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². 9 Jã¹nxe³sxã³, U³bã²nah³la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³ ã³nhxi²nũ¹nũ³sa²sĩn¹jah¹lo²su² nxe³ha²kxai³, E³sta²kah³la² txa²ya³lxa² a³lxi²na¹kxah³lo²su² nũ³nha²kxai³, naĩn¹na³la². A²nxe³jah¹la²nãu³xa² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². 10 Jã¹nxe³sxã³, A³pe²lah³la² Je³su²jah³la² kan²txi³ sa²yxo²we¹khai³jah¹lai²la¹wa².

— Ha³lo²a² ha³nxe³lxi²na³na¹. Nxe³kxan²ti³, hã¹iyã¹n¹ta¹ sa²yxo²we¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Jã¹nxe³sxã³, A³ris³to²bah³la² a²ka³lxi³ti³su² te²a² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². 11 Jã¹nxe³sxã³, E³ro³ti³ãu²ah³la² txai²yã¹nxe³sxã³, Ju³te²a² nũ³kã³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi², Na³si²sah³la² a²ka³lxi³ti³su² tũ³kã³txa², ã³nhai¹tũ³sxã³ Je³su²jah³la² yxo²ti²ye³yha¹n¹tũ³kã³txa² txa²ha³ta³nxa² ï³hen³txi², nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

12 Jã¹nxe³sxã³, Tri³fẽ²na³ka³lxa² Tri³fo²sa³ka³lxa² ain¹sxã³, Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxã³ wa³kon³ta¹ka³lxi³nãu³xai²la¹wa². Nxe³ta¹ka³lxi³nãu³xa² txa²ha³ta³nxa²

ĩhen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². Jã¹nxe³kxe³hũ³sxã³, txa²ya³lxa² Pe²si³ta³ka³lxa² a³lxi³ki³ta³ka³lxa² Txa²wã¹hxi³kan¹jah¹la² kãin² wa³kon³kxi²ta³ka³lxi¹la²wa². A²nxe³ta³ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². 13 Jã¹nxe³sxã³, Ru²fah³la² a²nũ²a² ã³xa² ã³sen³sai³sxã³, Txa²wã¹sũ³na² kãin² sa²yxo²we¹jah¹lai¹la²wa². A²nxe³jah¹la² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³txain¹yah³lxi³nũ³nhẽ¹la². A²nxe³jah¹la² a²hã³ka³na² sa²kxai³lu², txa²hã³ka³na² hũ³sxã³ ã³nhxi²nũ³sai³nhxai²na²hẽ³la². A²nxe³ta³ka³lxa² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³txain¹yah³lxi³hẽ¹la². 14 Jã¹nxe³sxã³, A³si²kri³jah³la², Fle³kõ²jah³la², Er²me³sah³la² Pa²tro³bah³la², Er²ma³sah³la² ain¹sxã³, txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi², Txa²wã¹sũ³na² nũ³ka³txi³su² jah¹lo²nãu³xa² ã³xa² A³si²kri³jah¹lai²na² nũ³ka³txai²na² sxi²ha² yxau³yain¹jah¹lo²nãu³xa² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi², nxe³txain¹yah¹lxi³nũ³nhẽ¹la². 15 Jã¹nxe³sxã³, Fi³lo³lo²kah³la² Ju²li³a³ka³lxa² ain¹sxã³, txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi², Ne³re²ah¹la², a²ha³lin³ta³ka³lxa² ain¹sxã³ txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi², O³fi²pah³la² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi², Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txa² yxau³yain¹tũ³ka³txa² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi² nxe³txain¹yah³lxi³hẽ¹la².

16 A³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³sxã³ ĩhen³txi³nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Yah¹lxi¹nha²kxai³, Je³su²jah³la² sa²yxo²we¹tain¹tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ ha³lo²lo³txai³lain¹ju³ta² yxau²xai³lain¹sxã³ ĩ³ka³li³si¹nx2ti³jau³su², ĩ³sa²si¹hã³uh¹nx2tain¹na³la².

Ĩ³tih³nxe³jau³xa² a²ne³ki³san¹jau³su²

17 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². Txa²wã¹tã³yah³lxi¹lxa². Na¹ha²kxai³, txa²yxo²ka³nãu³ai²na² whãi²na¹ au²ti³ ain¹nha²sxã³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² ku¹lhxã³thiin¹te²a² ya³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tũ³ka³txa² wi¹li³we¹yhu¹yah¹lxin¹ju³ta² kho³te³lhxã³ o²la³kxi², Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²we¹jah¹lxin¹ju³ta² ã³ke³tã³nã¹sih¹nxa²ti³jau³nũ³su² o²la³kxi², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah¹lxin¹jau³xa² sa²yxo²ã³si¹nx2ti³jau³nũ³su² ĩ³tih³nxe², nxe³nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³tũ³ka³txai²lẽ¹. Yxau²nũ³kah³lxi³txa³hẽ¹la². Hãi¹nxe³sxã³ ã³nhait¹sxã³ ha³na³ka³lxi³ yxau³je²txain¹yah³lxi³hẽ¹la². 18 A²nxe³tũ³ka³txa², hai³txi³ Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²we¹tũ³ka³txi³sxã³wa². Hãi¹nxe³sxã³ yuh³xai³nãn¹te² yen³kxa² so¹lxi³ ko³nxe³ti³ yxo²kwain³tũ³ka³txai²la²wa². Wãn³txa² wi¹ki³ixõ³jau³xa² ĩ³ki³ha³ki¹nx2ti³sxã³ kwa² wi¹hin¹ki³ixõ³ti³hi¹txa³lxi³ha³ta³lxa²wa². Te²u¹jã¹nxe³jau³xa², a²nũ²a² a³la³kxi²nxa³te²su² te²a² ain³kxi²kxai²lẽ¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ã³ke³tã³nã¹hũ³nx2na³la². Jã¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa². 19 Yxãn¹ta¹, wxa²yu³ta² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹jah³lxi³to³ta¹hi¹nhẽ³la². Nxe³yah¹lxin¹ju³tau³tẽxi¹tã², a²nũ²a² yxo²ha³kxa² a³la³kxain¹na³la². Nxe³ha³kxai³, ka³li³sa²si¹yah³lxin¹nha²wa². Jã¹nxa³jau³su², ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ a³la³kxi², ha³na³ka³lxi³ ko³nxe³ju³ta² sa²yxo²we¹jah¹lxan³kxe³su², wi¹hin¹sxã³ yxau², nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah¹lxin¹ju³ta³nũ²a² ten³sa³nha²wa². 20 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³nhãu²no³ti³hi²te³jah¹lo²su² na³la². A²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² jũ¹nxe³ ye³jen¹nãu³a¹ Sa³ta³na²jah¹la² nũ³kxũn³ju³ta² wa³ka³ti³lo³tu²wa². Nxe³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wxa²nũ³kxũn³yah³lxin¹ju³ta³lot3sxã³ Sa³ta³na²jah¹la² yxau³sye¹nx2ti³tu¹wa². Hai³txi³, nũ³kxũn³txi³ sa³ne³khau³ki¹xi¹nx2ti³xa³lho³la². Yah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, hãu²non³sxã³ yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha³kxai³, Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² kãin² thãi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

21 Ti³mo²jah³la² txai²ya¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² wa³ka³li³yu³ta² wa³kon³kxi²jah¹lo²su² jah¹la² a²ha³ta³nxa² ũ³sa²si¹hã³ũ¹nx2ti³na³la². Jã¹nxe³sxã³, Lu²si³ah³la², Ja³sãu²ah³la², So³si³pa²jah³la² ain¹sxã³, txai²ya¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sain¹na³la². A²nxe³jah¹lo²nãu³xa² Je³su²jah³la² yxo²i²ain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ a²ha³ta³nxa² ũ³sa²si¹hã³ũ¹nx2tain¹na³la².

22 Jã¹nxe³sxã³, txai²na¹xai²na² Te²si³o³ah³lo²na¹xai²na² Pau²lah³la² yxo²wãn³txa² ain³kxi²so³sxã³, ta³nxã¹nxi¹na² ũ³wha¹li¹lãkxi¹nx2ta¹wa². Wxãi²ya¹nxe³sxã³ Je³su²jah³la² a²sa³wit3sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na² txa²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³nx2ta¹wa².

23 Jã¹nxe³sxã³, Kai³ah³la² a²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³nx2ta¹na³la². A²nxe³jah¹la² sxi²ha², Pau²lah³lo²na¹xai²na² yxau³yai¹na¹ha²kxai³, Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txai²na² thi¹nãin²txi³ ã³yã³nũ²kxi³ya³sain¹to³sin¹na³la². Jã¹nxe³sxã³, E³ras²jah³la² sxi²jen³na² kãin²je³na² yxau³na¹je³nai³nãn¹tũ³ka³txa² ũ³yho³hi²txã³nxa² ĩ³hau³kot3so¹ain¹jah¹lai²wa². A²nxe³jah¹la² a²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³nx2ti³na³la². Jã¹nxe³sxã³, Kwa³jah³la² txa²wã¹tã³jah¹la² a²ha³ta³nxa² ĩhen³txi³nx2ti³na³la². 24 Jã¹nxa¹jau³su², Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² kãin² thãi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxi²ki³jau³su²

25 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³sa²nẽn¹kxa¹sah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³lo³txa²lxi³jah¹lo²nũ³ai¹la²wa². Yah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, kan²txi³, Sũ³na² sa²yxo²wet1sa²tẽ³yah³lxin¹tu¹wa². Jã¹nxe³si¹nx2ti³jau³su², nxe³nx2ti³na³la². Txai²na¹xai²na² ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹ka³tu³, Je³su²jah³la² Txa²wã¹sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lot3jah¹la² ĩ³yau¹ũ³nx2ti³to³hxi²na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³na¹jau³xai²ya¹nxe³jau³lxi³ Txa²wã¹sũ³na²

hxi²kan¹txi³lo³txa²lxi³tu¹wa². Wān³txai²na² tah²yau³xai²na² ī³ye³kxi¹nx2ti³sxā³,
 Je³su²jah³la² ī³yau¹ū³nx2ti³te³lhxā³ ī³ye³kxi¹nx2ti³to³ha¹wa². Nxe³na¹jau³xai²na²,
 kxā³nāu³u¹tai²na² a²lhun³tu² a³la³kxi²txi³hex1kī³sxa³jau³su² ha²kxai³, wān³txa² hāi³jau³su²
 ha²kxai³, ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹, a²jut1so¹lxi³ a²nū²a² ū³wha²li¹lhxā³
 ūh³yū²ki²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 26 Nxe³ju³ta², ha³la³je¹nū³wa³kxu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 nū³kā³txa² ī³til³nxe³tū³kā³txi³su² tū³kā³txi³nū³a² ī³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²nxe³tū³kā³txai²na², Sū³na² wān³txa² ain³kxi²so¹ki²sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³,
 wān³txi³tū³ tah²yau³tū³ ūh³yū²ki²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²na¹, hī¹nai²na² sa²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³kxai³lu², ka³ten³su² yxau²wa³to²a³li³tāu³su² tāu³kxai³lu²,
 ī³kwa³na³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² sa²yo²we¹te³na¹, wān³txai²na²
 tah²yau³xai²na² ī³ye³sxā³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹ko³xan¹tū³kā³txi³nāu³xa² yo²ha³kxa¹ e³lē³na²
 ī³yau¹n³hain¹na³la². A²nū²a² yo²ha³kxa¹ Sū³na² wān³txa² yo²i², sa²yo²we¹ti², nain¹txai²lā¹.
 Ain¹na³la².
 27 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ hāi¹nxe²
 a³la³kxi²ta³lun²khai¹nxe³tāu³su² tāu³a¹, wxi²kin³ti³ton³sxā³ ī³yī¹li²wa³to²hi²ya³sah¹lxi³hē¹la².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² kāin² sa²hau³ko³tē³lha²kxai³, nxe³ya³sah¹lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la².
 Ta³lu²na¹wa².

1 Korīntios

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹la¹txā³nxa² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³sa²si¹hā³ū¹sa¹nx2ti³na²hē³la². I³sa²si¹hā³ū¹sa¹nx2ti³na²hē³la² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² i²hen³txi³jah¹lo²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³lot³sa³na²hē³la². Sos³tē²yah³lo²su² txa²wā¹lon³yah³lo²su² yxau³ya³sain¹nūn³na³la².
 2 Ko³rīn²to³thi³na² yxau³yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxa² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ʔ³sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³ i³nxa² ain³kxi²sah¹lxihē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² txa²wā¹e¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹txa²lxixi³ha²kxai³ ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³yah³lxixi³la². Yxo²ʔ³yah³lxixi³si¹nx2ti³nūn³jau³su² i³kaixi¹so¹nx2ti³nūn³na²hē³la². Te²ya¹nxe³sxā³ ha³lo²a² I³li³thi³na² yxau³yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxa²na² yxo²ʔ³sa² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³si¹jau³su² i³ye³kxi²yah³lxin¹te²i³nxa² ū³wha²li¹lxhū¹nx2ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxihē¹la².
 3 Nxa¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² Txa²wā¹wi³nu²su² nxe³te²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² nxe³te²nān²tu³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxixi²nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxixi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²nē³jau³su²

4 Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³lxixi²nx2ti³na²hē³la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³yah³lxixi³la². 5 Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ a³la³kxah¹lxin¹ha²kxai³ wxi²kan¹txi³ i³tih³nxe³nyhu¹ah³lxin¹ha²kxai³ nxe³yah³lxixi³ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹xah³lxin¹ju³ta¹na² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa². 6 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxi²nx2ta¹yxai³tā² Kris²tu³jah¹la² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ti³jau³xai³tā² ya³la³la¹ kāi³ū³nh²nx2ti³ta¹ti²tu³wa². 7 Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a³ka³nxi²ju³ta¹nū³a² wahx3yah³lxin¹tāu³a² wxa²e¹nāu³ai²na² yen³kxa² wi¹te²a² wā³ko³txa²lxixi³sa³hē³la². A²yo²ha³kxa¹ ū³hū¹nx2ti³na²hē³la².
 8 Nxe³hi¹nān¹te²tu³ a³ka³nxi²nxa³ta³lxixi³ a³nxū²kwai³lxixi³na²lxixi³tu¹wa². Ā³nxū²kwai³lxixi³na²lxixi³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a³ka³nxi²tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxāi³ti³nx2ti³xa³lho³la². Sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²ʔ³yah³lxin¹ha²kxai³la². 9 Txa²wā¹sū³na² wān³txai²ti² ya²la³lai²wa². Wān³txa² e³kxi²nān²tu³ ya²la³tu³ i³tyi¹se¹tu¹wa². A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² i³kaixi¹so¹nx2ti³na²hē³la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ yxo²ʔ³yah³lxixi³la². Wxa²e¹nāu³ai²na² ā³nū²kxi¹nx2ti³sxā³ yxau²xai³lah³lxixi³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa².

Yxo²ʔ³tū³ka³txa² ā³nhai²ta³lxixi³ yxau²xai³jau³su²

10 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. I³ye³kxi²nx2ta¹tu¹wa². Wi¹lain³kxi²sah¹lxixi³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³te²na² a²wān³txa² i³yo²ʔ³nx2ta¹tu¹wa². I³ye³ʔ³yi¹lhon¹ta³kxi²sxā³ ā³nhai²ta³lxixi³ya³llu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Hāi¹sxā³ wxa²e¹nān¹jau³xa² yxau³ka³na³ka³nat³sxā³ ain³na¹jah³lxixi³hē¹la². Ā³lxixi³txi³ ain³saun¹txi³nyhu¹ah³lxixi³txa³hē¹la². Ko³nxe³ti³ i³ʔ³yi¹li²waun¹nyhu¹ah³lxixi³txa³hē¹la².
 11 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Klo³e²yah³la² a²sa³wi³ha³lxixi³ i³hen³txi³sain¹na²hē³la². I³ye³ʔ³yi¹lhon¹ta³kxi²sxā³ i³hait2ta³lxixi³nyhu¹ah³lxixi³ta¹hi¹nhē¹la². 12 Nxe³yah³lxin¹ju³ta²sa¹, wxa²ha³ti³xan¹tū³ka³txi³ i³nxa² a²wān³txi³kxai³lu²:

- Txi²li² Pau²lah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxixi³na²hē³la².
- A³po²lah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxixi³na²hē³la².
- Txi²li² Pau²lah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxixi³na²hē³la².
- Yxān¹ta¹ txi²li² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Yxah³lxixi³na²hē³la². Yau³xā³lxixi³txi³ e³xai³yah³lxixi³ta¹hi¹nhē¹la². 13 Nxe³yah³lxixi³na²hē³la² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² i³hait2ta³lxixi³xai³hū³te²la¹xa³? Pau²lah³lo²na² sa²kxai³lu² i³hxi²ki¹la³kxi²nū¹nx2tain¹te²la¹xā³? Pau²lah³la² i³lxixi³ yxo²ʔ³yah³lxixi³na²hē³la² i³yo²ʔ³sa¹hxi²nx2tain¹thai¹la¹? Hai³txi³ ti³hē¹nx2nxa³wa².
- 14 I³yo²ʔ³sa¹ hū³lxixi³sa¹nū¹nx2ti³xa³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Kris²po²ah³la² so¹lxixi³ Kai²āh³la² so¹lxixi³ tē³sxā³ ū³hū¹kxi²sa¹ai¹na¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²na¹wa². 15 Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ e³yah²lxixi³la². E³yah²lxixi³te³nah¹lxixi³.
 — Pau²lah³lai²na² a²ʔ³lxixi³ yxo²ʔ³we¹ha²kxai³ i³yo²ʔ³sa¹ hū³lxixi³sa¹ai¹na¹na²hē³li¹. Yxah³lxin¹jau³su², hxi²kan¹txi³ e³yah²lxixi³tho³la². 16 Jā¹nxixi³jut3su² Es³te²fa³na²sah³la² nū³ka³txa² tē³sxā³ I³yo²ʔ³sa¹ hū³lxixi³sa¹ai¹na¹ta¹ti²tu³wa². A²nū²a² ā³sxā³ ū³hū¹kxi²sa¹nū¹na¹te²hā³ku² nxa¹na²wa². Yxān¹ta¹ hāixi¹te²sixi³lxixi³na²hē³la². Te²na² so¹lxixi³na³la². 17 A²nū²a² tē³sxā³ I³yo²ʔ³sa¹ hū³lxixi³sa¹ai¹na¹ta¹ti²tu³wa².

ĩ³sa²si¹hã³sai¹nxa³hẽ³la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 ĩ³yau¹ũ³nx2ti³si¹sain¹jau³su² ĩ³sa²si¹hã³sain¹na²hẽ³la². A²nũ²a² a²hoh³lxi³su² jau³khai³xa²
 e³nxa³hẽ³la². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi³nẽ³jau³xai³tã² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta²
 so¹lxi³ e³a¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yã¹ta¹ Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³jau³xai³tã² e³nxa³ke³la²te²kxai³
 kwa²toh³lxi³jau³su² hũ³nx2na³la².

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wã³nx¹ni² a²hoh³lxi³si² nxe³jau³su²

18 Nxe³yã¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta²
 nxe³jau³xai²na² te³nai¹nxa³te²na² yũ²na³la². Ā³la² a²e¹nũ³ai²na² ya³lu²ju³ta²nũ³a²
 ā³la² yũ²na³la², Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²ai¹nxa³ha²kxai³la². Nxe³yã¹ta¹
 txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² kwa²toh³lxi³jau³sxa³wa². Nxe³nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹e¹nũ³ai²na² ka³te³na² wi¹tãu³a² ā³la² ũ³hũ¹nẽ³na³la². Wãn³txa²
 wã³nxĩn¹jau³su² na³la². 19 Kxã³kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² a²hoh³lxi³si²ju³khai³xa² ā³na¹a¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wain³txi³
 wã²nxũ¹hain¹nhain¹ju³khai³xa² ā³na¹nũ³na¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ju³ta² te³nai¹nxa³ha²kxai³ nxe²
 ũ³wha²li¹ta¹hxi²hẽ¹la².

20 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²a² wãn³txa² a²hoh³lxi³su² te²na² kãi²nxa³ha²kxai³ ha³teh³nxã³nxa²
 ũ³wha²li¹txã³nxi³tã² ĩ³yau¹ũ²te²su² te²na² kãi²nxa³ha²kxai³ a²nũ²a² a²hoh³lxi³su² ha²kxai³
 ĩ³ye³yĩ²lho¹ta³kxi²nyhu¹te²su² te²na² kãi²nxa³ha²kxai³ nxe²na³la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹:

— Kwa²toh³lxi³jau³xai²la¹wi¹, yuh³xai²nãn¹jau³xa²su¹. Txa²wã¹sũ³na² nxẽn³ta²wa².

21 Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxi³su² ju³ta² so¹lxi³ yũ³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ²hũ³kĩ³sxa³wa². Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²su² te²a²
 so¹lxi³ a²e¹na² sa²hau³ko³tain¹na³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ³sĩ¹na¹jau³xa²
 a²nũ²a² ā³xa² kwa²toh³lxi³jau³hũ³ye²kxan²ti³ a²e¹na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jau³xai²la¹wa².
 Nxe³ju³ta² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² ten³te²ju²hẽ³la². 22 Jã¹nxe³sxã³ Ju³te²an¹te²su² te²a²
 sa²kxai³lu² wã³nxĩn¹sxã³ kãi³ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ Kre²ka²nũ³ka³txe²nãn¹te²su² te²a²
 sa²kxai³lu² a²hoh³lxi³sa²ju³ta² so¹lxi³ te³nai¹nha²kxai³ nxain¹na³la². 23 Nxain¹kxan²ti³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxai³lu² hi³sa³ka³txa² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ĩ³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²sa¹wa². Jã¹nxe³jau³xai²na² Ju³te²an¹te²su² te²a²
 ain³kxi²nha²kxai²nãn²tu³ ĩ³xã³tai¹nha²kxai³ Ju³te²an¹te²sxa³te²a² ain³kxi²nha²kxai²nãn²tu³
 kwa²toh³lxi³jau³su² yai¹nha²kxai³ nxe³yain¹na³la². 24 Nxe³kxan²ti³ a²nũ²a² ĩ²li²te²su² te²a²
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ ĩ³so¹tu¹wa². Ju³te²an¹te²su² te²la³ ta¹nxa² Ju³te²an¹te²sxa³te²su² te²la³
 tã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ĩ²sxã³ ĩ³so¹tu¹wa². Nxe³te²nãn²tu³ Kris²tu³jah¹lo²su²
 te²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² a²wã³nxĩn¹ye²kxe³la³ ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²hoh³lxi³ye²kxe³la³
 ha²kxai³ nxe²na³la². Kris²tu³jah¹lo²su² na³la². 25 Nxe³sxã³ a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹te²a²
 a²hoh³lxi³su² ju³ta² ĩ²hũ¹nxe² a²hoh³lxi³su² na³la². Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 kwa²toh³lxi³jau³su² kĩ³lxo³yax³lxin¹jau³xai²na² ā²la² ā³sen³sai¹sxã³ a²hoh³lxi³su² jau³xai²la¹wa².
 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² a²nũ³kxũn³ju³ta² jũ¹nxa² yũ²na³la². Nxe³yã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²
 kũ³we²ki²la² nũ³kxũ³nxa³kĩ³lxo³xa³lhin¹kxan²ti³ ā²la² ā³sen³sai¹sxã³ nũ³kxũn³khai¹nx2na³la².

26 Txa²wã¹tã³nãu³xãi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³ ĩ³so¹nx2ti³hi¹nai¹tã²
 ĩ²xi²nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe³hĩ¹nai¹tã² yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxi³su² te² ĩ³nxa²
 ka³lxa¹yah³lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹khai¹nxe³te² ĩ³nxa² ka³lxa¹yah³lxa³nha²kxai³ a²nũ²a² kãin²
 sa²nẽn¹kxi¹nx2ti³xa³ha²kxai³ nxe³nx2ti³tai¹ti²tu³wa². 27 Te²yã¹nxe³sxã³ yuh³xai²nãn¹te²a²
 a²hoh³lxi³su² te²a² kãin² yũ³yah²lxa³lxa². Nxe³yah²lxan³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² a²hoh³lxi³su²
 ju³ta² ne³ti³hxi²ta¹lxi³ha²kxai³ ā³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Te²yã¹nxũn³sxã³ yuh³xai²nãn¹te²a²
 a²nũ³kxũn³ju³ta² kãin² yũ³yah²lxa³lxa². Nxe³yah²lxan³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² a²hoh³lxi³su² ju³ta²
 ĩ³nũ³kxũn³ti³nx2ti³ha²kxai³ ā³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yã³lhu²
 āu¹lxa³to³tain¹yah³lxin¹tu¹wa². 28 A²nũ²a² hxi²ka¹nxa³jah¹lo²hũ³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² ĩ²sxã³
 ĩ³so¹ain¹na²hẽ³la². Ko³te²hũ³te²a² ĩ²sxã³ ĩ³so¹ain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²su²
 te²a² kãin²kĩ³lxo³nha²ju³ta² ā³na¹la³kxi²nha²ti³hi¹tu¹wa². 29 Jã¹nxe³ju³tu³su² ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ hxi²kan¹txi³ yxo²kãin²txi³ e³te²sxa³yu²hẽ³la². 30 Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³su² ka³te³na² wi¹tãu³la³ ũ³hũ¹nx2ti³na³la². Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ā³nũ²kxi²wxe³nũ¹nx2ti³na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txa²wã¹kĩ³na¹xai²na² a²hoh³lxi³su²
 nũ¹nhẽ³na³la². Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² yxo²ĩ²kĩ³sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu²
 wain³te²lo³tẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³ti³hi¹tẽ³na³la². Ko³nxe³ti³
 kãi³kĩ³kxa² yo³ha² ā³wa²su¹kxi²nẽ³sxã³ yxau³ya³nhẽ³na³la². 31 Nxe³ju³tai²li² Txa²wã¹sũ³na²
 ũ³wha²li¹txã³nxi³tã² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² ĩ²li²te²a² wã²nxũ¹ yxo²kãin²e³kxai²nãn²tu³ wai³nxa³wi¹. Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na²
 ĩ²hau³ko³tũ¹nhẽ³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kãin²e³kxai²nãn²tu³ wain³na³li¹. Nxe³ta¹hxi²hẽ¹la².

2

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. A²wi¹lhī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nx2ti³te³lhxā³ wxā³nā¹hī¹nai³tā² wān³txa² wa³lxe³jau³su² e³kxi¹nx2ti³nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².
 2 Nxe³yān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah³lai¹na² wān³txa² so¹lxi³ i³yau¹ū³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³hē¹la². Hī³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxai¹nha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ju³ta² so¹lxi³ i³yau¹ū³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².
 Yau³xā³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³wā²na³a¹ta¹ti²tu³wa². 3 Nxe³nx2ta¹hī¹nai³tā² ya³lo³txi³na¹ju³ta² yū³sa²nxa³ha²kxai³ yuh³lxi³sa²sxā³ ka³ta³ta³sa³ha²kxai³ sa³ta¹ti²tu³wa², Sū³na² wān³txai²na² wain³txi³ i³yau¹ū³nx2ti³nxa³kxa²yau³txi³sa³. 4 Txa²wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹ju³su² wa³lxe³txa³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² jau³xa² e³kxi¹nx2ti³nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²kat¹lsa³ju³su² wxi²kan¹txi³ i³yau¹ū³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² Kris²tu³jah³la²kxai³ yxo²ya³h³lxin¹ta¹ti²tu³wa². 5 Nxe³sxā³ yxo²ya³h³lxin¹ju³ta² hai³txi³ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² khai³xan¹ju³xa² hxi²kan¹txi³ ā³nhi²wxe³nūh¹ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³nxin¹ju³khai³xai²la¹wa². Nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ā³nhi²wxe³nūh¹ki³tā³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³te²su² te²a² kāi²non³te²na² so¹lxi³ wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³xa² i³yau¹ū³ai¹na¹wa². Yuh³xai²nān¹te²a² a²hoh³lxi³su² jau³xa² e³nxa³ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te²a² hxi²kan¹te²na² wān³txa² a²hoh³lxi³su² jau³xai²i² e³nxa³ha²kxai³ te²sa¹wa². A²nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ye³jen¹na² ā³wa²sut¹sxā³ ne³ki³son³tu¹wa². 7 Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su² jau³xa² so¹lxi³ e³a¹wa². A²nū²khai³xa² ko³nhain¹ju³sxa³wa². A²wi¹lhī¹nai³ta¹nān²tu³ txa²wā¹ha³lo²a² yū³nxa³hī¹nū¹ta¹nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²e³nān¹ju³kxai³ e³te³nah¹lxi¹.

— A²nū²ai²na² sa²kxai³lu² Txa²ki³lha³lxa² yxo²te²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹na¹tū¹xā¹. Txa²ki³lha³lxa²na² sa²kxai³lu² i³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai³nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹kxai¹na¹tū¹xā¹. Txa²we³sa² yā¹xain¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² a²e³nān¹ju³kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe² kāi³ju³nū³a² Txa²wā¹sū³na² a³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². 8 Yuh³xai²nān¹te²a² a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³su² jau³xa² a³la³kxain¹ju³sxa³wa². A³la³kxain¹ke³la²te²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Tah²si²ha²kxai³ tē³sxā³ hi³sa³ka³txa² i³hxi²kī¹la³kxai¹nh³nx2nxa³wa². 9 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²ti¹txā³nxai³tān¹ju³xa² e³te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² a³lxi²ki³te²nāu³xai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² yen³kxa² wi¹te²a² āu¹la³kxi²nē³na²hē³lī³. A²nxe³te²na² txa²wā¹ye³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ txa²wā¹ne³nxē³na² ain³kxi²nha²ki³sxa³ha²kxai³ txa²wā¹e³nāu³a² a³la³kxi²ki³sxa³ha²kxai³ ki³sxa³ju³ta¹la¹wi¹. Wi¹ju³ta³nū³a² so¹lxi³ yū³nē³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

10 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ au³txi³ e³kxi²nha²ju³khai³xa² i³yau¹ū³nhē³na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² i³yau¹ū³nhē³jah¹lai²la¹wa². A²hoh³lxi³su² khaix¹lūh¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² au³txi³ e³kxi²nha²ju³khai³xa² i³yau¹ū³nhē³na³la². 11 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²ju³xa² hxi²kan¹txi³ a²nū²a² ā³xa² e³kxi²nha²ye²nyhu¹in¹ju³xa² ain³kxi²nyhu¹ki³te²sxa³yu²hē³la². Wān³txa² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²jah¹la² so¹lxi³ a³la³kxi²te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²ju³xa² a²nū²a² ā³xa² a³la³kxi²hī³ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²nha²ju³xa² a³la³kxi²hī³nx2na³la². 12 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³txi³khai³xa² nxū²kwai³yxau³nē³ye²si¹ju³nū³su² ū³hū¹nē³na²hē³la². Hai³txi³ yuh³xan¹te²a² yāu³ka³txi³la² ko³nxe³te²la³ ū³hū¹nē³lxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³sa²si¹hā³ūh¹nē³kxah³lai¹na² ū³hū¹nē³na²hē³la². Nxe³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³nūh¹ki³tā³la². Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²nē³ju³nū³su² ā³ne³wxe³nūh¹ki³tā³la².

13 Jā¹nxe³ju³su² wān³txai²i² i³yau¹ū³nx2ta¹ju³xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³yau¹ū³sa¹ju³xa² so¹lxi³ i³yau¹ū³nx2ta¹wa². Hai³txi³ a²nū²a² kwa² a²hoh³lxi³su² ki³lxo³te²a² wān³txi³sxa³wa². Oh³nān¹ju³xa² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ tē³sxā³ i³yau¹ū³nx2ta¹wa². 14 Yxān¹ta¹ a²nū²ai²i² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nxa³jah¹la² sa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³te²sxa³yu²hē³la². Hāi¹nxe³sxā³.

— Kwa²toh³lxi³ju³syex¹nx2na³lī¹. Nxe³nyhu¹te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txai²na² nxū²kwai³yxau³jah¹la² so¹lxi³ oh³xai²nān¹ju³xa² a³la³kxi²te²ju²hē³la². 15 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² i²lī³ju³ta² wi¹tā³nxā² wi¹lxa²tā³nxā² a³ya³txi²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ yuh³xai²nān¹ju³xa² so¹lxi³ ain³kxi²jah¹la²

sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³ta³nxa² hxi¹kan¹txi³ a³ya³txi²te²sxa³yu²hē³la². 16 Nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li²txā³nxi²tān³jau³xa² e²te³nah¹li¹:

— Txa²wā¹sū³na² wā²nxūh¹ e³kxi²nha²jau³xa² a³la³kxi²nū¹te²la³ yū³ki³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² i²tih³nxe³ki³ju³ta² yū³te²sxa³yu²hē³li¹.

Nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ wā²nxūh¹ Kris²tu³jah¹lai²na² ain³nha²jau³xa² so¹lxi³ ũ³hū¹nē³na³la².

3

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² kāi³ki³tā³la².

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Wē³ha³lxa² yā¹yah³lxi¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kwēn¹ta² yxo²i² ā³si³wxe³jah¹la² yā¹yah³lxi¹lxa². Yuh³xai²nān¹ta² wān³txa² so¹lxi³ ain³kxi²yah³lxi¹lxa². Wxa²e¹nāu³ai²na² hxi²kan¹yah³lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wān³txa² hxi²kan¹jau³la³ i³yau¹ū¹nx2ti³nxa³hē³la². 2 Wē³sai²na² a²su³su³yau³xa² so¹lxi³ i³te²ju²hē³la². Yain³txi³khai³xa² hxi²kan¹txi³ i³yain³te²sxa³yu²hē³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe²yah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwēn¹tai²na¹ yxo²i² ā³si³wxe³te²yā¹yah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxi¹kan¹yah³khai³xa² hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³yah¹lxa³lxa². 3 Yuh³xai²nān³jah¹la² yā¹nxe² yxau³yah³lxi¹lxa². Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² i³ka³tā³nxe³nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³ kwa² wān³txa² i³ye³sxā³ i³yi²yi²lhon¹ta³kxa¹ah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ yuh³xai²nān³jah¹la² yā¹yah³lxi¹lxa². Yuh³xai²nān³jah¹la² yā¹nxe² kāi³yah³lxi¹lxa². 4 Wxa²nū³ka³txai²na² i²li³te²a² e³lah³lxin¹te³nah¹li¹:

— Pau²lah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe² e³i², āh¹ i²li³te²a² e³lah³lxin¹te³nah¹li¹.

— Txa²li² A³po²lah³lai²na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe² e³i², nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān³jah¹la² yā¹nxe² kāi³yah³lxi³h³nxa¹lxa².

5 Nxe³ha²kxai³ A³po²lah³lai²li² hxi²kan¹jah¹lo²sxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² hxi²kan¹jah¹lo²su²nū³nxa³wa². Hāi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxi³su² si¹na¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ti³si¹na¹ha²kxai³ yxo²i² ā³si³wxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

Txa²wā¹sū³nai²li² i³kwa³na³sa²si¹nha²kxai³ ju¹tai²li² i³yau¹ū¹xai³nxa³si¹na¹wa². 6 Hai³sxai²na² wa³kon³ki³ju³ta² yā¹nx2na³la². Hai³sxai²na² ũ³wh¹ki³jut3sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³tih³nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².

Yain³ta³ne³kxa² i³yau³xa² ũ³whā³kxi²ki³jut3sū³nxe² A³po²lah³lai²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ti³ta¹hē¹la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yain³ta³ne³kxai²na² i³wi¹we¹kxa² yā¹nxe² a²nū² i³nxai²na² yxo²i²si¹nx2ti³na³la².

7 Nxe³yān¹ta¹ ki¹ai²na² ũ³wh¹j¹jah¹lai²li² hai³txi³ hxi²kan¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³ ka³lū³ju³ta³nū³a² i³yau³xa² ũ³whā³kxi²jah¹lai²li² hai³txi³ hxi²kan¹jah¹lo²sxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³nai²na² so¹lxi³ yain³ta³ki³ai²na² ka³lū³ti³hi¹ta²kxai³ ũ³wen¹ti³hit1tha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹sa²sai¹jah¹lai²la¹wa².

8 Nxe³ha²kxai³ ũ³wh¹kxi²jah¹lo²su² ta³nxa² i³yau³xa² ũ³whā³kxi²jah¹lo²su² ta³nxa² ā³sen³sai¹nyhu¹ki³ju³ta³la³ yū³ai¹nxa³wa². A²hxi²kan¹ju³ta² hau¹kon³yah¹na³la². Wi¹kai³xa² ai³ya³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ũ³yho³hxi²te²ju²hē³la². 9 Jā¹nxe³nha¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³lot3sa²tu³ka³txi³si¹nha¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² hai³sxa² yā¹xah³lxi¹lxa². Nxe³nx2ta¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi¹ha² yā¹yah³lxi³nū³ni¹lxa².

10 Sxi¹ha² txah³lxa³kxa² au³txi³ ā³kat1ta³ka³ta³nū³su² ũ³wha¹kxi²ju³ta²yā¹nxe²na³la², Kris²tu³jah¹la²sa². Au³txi³ ā³ka³ti³si¹hin¹jah³su² ũ³si³ya³ki³kxai²nān²tu³ sxi¹ha² hai³txi³ ā³ya³hxi²sxā³ ā³kho²te²sxa³yu²hē³la².

Jā¹nxe³jut3sū³nxe² khāuh³lxa³txon³nyhah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²ah³lxi³si¹nx2ta¹jau³su² i³yau¹ū¹nx2ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yxo²i²xa³te²nāu³xa² i³yau¹ti³si¹hai¹na¹jau³su² i³hxi²kat1sain¹na²hē³la². Jā¹nxe³kxe³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txan²tu³ i³hen³txi³ki³kxe³su² sxi¹ha² au³txi³nāu³xa² yā¹nx2na³la².

Txai²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² wi¹i³sxa³kat3sū³na³la². A²nxe³te²na² sxi¹ha² txon³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Wain³txi³ i³tih³nxe³txai¹lxa². 11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³na²hē³la². I³sa²si¹hā³sxā³ i³ye³kxi²nē³te³nah¹li¹:

— Txa²ki³lha³lxa² so¹lxi³ yxo²i²sa²tē³jah¹lxi³hē¹li¹. A²nū²a² ā³xai²na² yxo²i²ah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nē³lain¹na²hē³la². A²nxe³jah¹la² sxi¹ha² txah³lxa³ki³a² au³txi³ ũ³si³ya³kxi²ki³ka³ta² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² A²ki³lha³lxa² ũ³whxe³ū¹nhē³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ en²nē³nxa³lho³la². 12 Nxe³tū³ka³txai²na² sxi¹ha² ton³tū³ka³txa² yā¹nxain¹na³la². Jā¹nxe³nū²la² a²nū²a² i²li³te²a² ou²ro²ki³su² ta³nxa² pra²ta²ki³su² ta³nxa² txah³lxa³kxa² a³lxi²ki³a² i²li³ki³su² ta³nxa² nxe³ki³a² tē³sxā³ sxi¹ha² wi¹thi³na² txo³nai¹nh³nx2na³la². A²nxe³thi³nai²na² wān³ju³ta³la³ yū³h³n²nx2nxa³wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² i³tih³nxe³nx2ti³tū³ka³txa²kxai³ wain³ju³su² i³tih³nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ sxi¹ha² wā¹nxa³thi³na²

ton³tũ³kã³txa² yã¹nxin¹na³la². Te²yã¹nxũn³jut³su² a²nũ²a² ã³xa² hi³sa³kat³su² ta³nxã² wai³nhxãn³sxu² ta³nxã² si³sa³nxãn³su² ta³nxã² nxe³sxã³tẽ³nũ²la² sxi²ha²txo³nai¹nhĩ³nx2na³la². A²nxe³thĩ³nai²na² wãn²ju³ta² yũ³hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³jut³su²ũ³nxe² i³tih³nx³nx2ti³tũ³kã³txa² wai³nxã²jau³su² i³tih³nx³nx2ti³kxai²nãn²tu³ sxi²ha² wãn²thĩ³na² ton³tũ³kã³txa² yã¹nxi¹nhĩ³nx2na³la². ¹³ Nxin¹kxai²nãn²tu³ kxã³non³tãu³a¹ Kris²tu³jah¹la² a³kã³nxi²sxã³wã³tãu³a¹ txi²wã¹wa³ka³i³yu³ta² i²te²lhxã³ wxã³tãu³a¹ kã³i³kĩ³ju³ta² i²nẽ³lain¹tu¹wa². Kã³i³kĩ³ju³ta² wi¹ta³nxã² wi¹lxã³ta³nxã² e³lxah¹ i²nẽ³lain¹tu¹wa². I²nẽ³lhxã³ a³ya³txi²sxã³i³yĩ¹li²nẽ³tu¹wa². I³yĩ¹li²nẽ³ju³ta² ha³nxe²a² yã¹nxe³hĩ³nx2na³la². Kã³i³kĩ³ju³ta² ha³nxe²a² yan³sxã³ wãn²kĩ³kxã² yã¹nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² i²nẽ³lhãn²sxã³ i³yĩ¹li²nẽ³lain¹tu¹wa². ¹⁴ A²nxe³jah¹la² sxi²ha² txon³thĩ³na² wã²na³kxi²ti³hi¹txã³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³ wi¹wi¹nxe²ũ³yho³hi²nyhain¹tu¹wa². ¹⁵ Nxe³yãn¹ta¹ sxi²ha² ũ³txo³nain¹ju³ta² wã²nhxan³kxai²nãn²tu³ũ³yho³hi²kxe³nũ³a² ũ¹kxi¹hĩ³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² ũ³ton³jah¹la² sa²kxai¹lu²ha³nxe²a² wãn²kxi²kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² so¹lxĩ³ ih³hĩ³nx2na³la². Nxe³kxã² yã¹nxe²Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³li³yu³ta² wi¹kã³xa³te²su² te²a² a²yo³ha² yũ³hĩ³nx2na³wa². ¹⁶ Nxe³yãn¹ta¹ wxã²nũ³kã³txi³i³nxai²na² Je³su³jah¹lai²na² wãn²txã²yo²ĩ³yah³lxin¹te²i³nxai²na²Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² yã¹xah³lxĩ¹lxã². Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txã² nxu²kwai³yxau³nx2ti³na³la². ¹⁷ Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha² yo²ha³kxã¹ wi¹lhĩn¹khai¹nx2na³la². Wxã²nũ³kã³txi³i³nxai²na² Txa²wã¹sũ³na² sxi²su² yã¹xah³lxĩ¹lxã². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sxi²ha²sa²nai¹te³lhxã³ a²nũ²a² nxe³ke³la²te²kxai³ a²nxe³te²a² sa²kxai¹lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²ko³nxe³ti³i³yĩ¹li²tu¹wa².

¹⁸ Nxa²ha¹te¹ wxã²e¹nãu³ai²na²i³kĩ³ha¹kxi²nha²yah³lxĩ³txã³hẽ¹la². Wxã²nũ³kã³txi³i³nxai²na²wãn²txi³kã³li³, e³yah³lxĩn¹te³nah¹lxĩ¹:

— Txai²na² a²nũ²a² a²hoh³lxĩ³sa³ju³ta² yũ³na¹nha¹. Nxa¹ha²kxai³ a²hoh³lxĩ³sa³nha¹. Wxã²e¹nãn¹jau³xa² yah³lxĩn¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³ a²hoh³lxĩ³syah¹lxĩ³hĩ³nx2na³lxã². Oh³xai²nãn¹ta² a²hoh³lxĩ³su² jah¹la² so¹lxĩ³ a²hoh³lxĩ³khai³lxã³ hĩ³nx2na³la².

— Nxe³jau³xai²na² kwa²to³h³lxĩ³jau³xai²la¹wi¹. Yuh³xai²nãn¹te²su² te²a²nxe³nx2tai¹nha³ta²wa². ¹⁹ Nxe³sxã³ yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxĩ³su² jau³xai²na² sa²kxai¹lu²Txa²wã¹sũ³na² ye³i³tãu³a² kwa²to³h³lxĩ³jau³su² na³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²ũ³whã²li¹txã³nxai³tãn¹jau³xa² e³te³nah¹lxĩ¹:

— Yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxĩ³su² te²su² te²a² ku³kuh³nxe² e³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³te²na²Txa²wã¹sũ³nu²su² hi²sen³su² kwa²to³h³lxĩ³jau³xai²la¹wi¹. Nxe² i³yĩ¹li²jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². ²⁰ Te²yã¹nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— Yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxĩ³su² ju³ta² hai³txi³ wã³nxĩn¹te²sxa³yu²hẽ³li¹. Kwa²hã¹nxe²to³h³lxĩ³jut³su² te²ju²hẽ³li¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxĩ³ ju¹tai²li²wi¹la³lã³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². ²¹ Nxe³ha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²a² a²hoh³lxĩ³su² jah¹la² ã³si³tẽ³kxi²te² i³nxai²na² yo²okãĩn²txi³ ãu²la²ti³ e³yah³lxĩ³txã³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³kxai³lu² yen³kxã² yo²ha³kxã¹ ũ³hũ¹nẽ³kxai²la¹wa². ²² Pau²lah³lo²na¹xai²na², A³po¹lah³la², Pe²jah³la², nxe³sĩn¹sxã³ hxi²nũ¹nxã²lxĩ³si¹sa²sĩn¹jau³su² Txa²wã¹sũ³na²ũ³hũ¹nxã²sah¹lxĩ³sĩn¹na³la². Wi¹lhĩn¹nxã²lxĩ³si¹sĩn¹jau³su² Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai¹lu²txã²wã¹hã¹lo²a² ũ³hũ¹nxã²lxĩ³na³la². Kã³te³na² wi¹tãu³a² ũ³hũ¹nxã²lxĩ³na³la². Yã³lu²yah³lxĩn¹kxan²ti³ wi¹lha²hau³ko³tũh¹nxã²lxĩ³tu¹wa². Yen³kxã² tau³ton³kxi¹nx2ti³kxã²Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai¹lu²ũ³hũ¹nxã²lxĩ³tu¹wa². Hã³lo²a² hã¹nxe³ti³xa¹ũ³hũ¹nxã²lxĩ³tu¹wa². ²³ Nxe³nxã²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai¹lu² Wxã²hxi²kan¹txã² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Jã¹nxũn³sxã³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai¹lu² Txa²wã¹sũ³na² Ta²hai²la¹wa².

4

Kris²tu³jah¹la²i³sa²si¹hã³sa²sĩn¹jau³su².

¹ A³po¹lah³la² txai²na² nxe³sxã³ Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hã³sa²sĩn¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na²wãn²txu¹tai²na² hã¹jau³xu¹tai²na² i³yau¹ũ³sain¹sĩn¹jau³xa² i³hen³txi³jah¹lo²su² si¹na¹wa². ² Nxe³na¹kxã²yã¹nxe³te²he³la³kxi³i³nxai²na² sa²kxai¹lu²:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn²txã² a²yo²ha³kxã¹ sa²wai³wait³sxã³ wi¹kã³xa²xai³txai¹lxĩ¹. Nxe³te²ju²hẽ³la². ³ Jã¹nxã³jut³su² a²nũ²ai²li² i³sa³sxã³ i³yĩ¹li²sa³ju³ta²nũ³a²hxi²waun³txin²nxã³lho³la². Wxã²la³ ta³nxã² a²nũ²a² hxi²kan¹te²la³ ta³nxã² i³yĩ¹li²sa³ju³ta²nũ³a²hxi²waun³txin²nxã³lho³la². Kã³i³a³ju³khai³su² kxan²ti³ i²nha²sxã³ i³yĩ¹li²nha²ye²sa²nxã³lho³la². ⁴ Txa²e¹nãu³ai²na² ko³nxe³ti³ kã³i³a³ju³ta² txai²na² i²nha²nxã³nha²wa². Wã²nxũh¹lxĩ³txi³wi¹lhĩn¹ti³hi¹nha²ju³ta²te²txã³la². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxĩ³i³sa²sxã³ i³yĩ¹li²sa³ju³ta²nũ³su² hxi²ka¹nhĩ³nx2na³la². ⁵ Jã¹nxe³sxã³ a²nũ²ai²li² ko³nxe³ti³i³yĩ¹li²hain¹yah³lxĩ³txã³hẽ¹la². Hã³lo²a² ã³nha³ko³txã³wa². Nxe³ta¹ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxe³jah³lxĩ³hẽ¹la². A³ka³nxi²hĩ¹na¹ a²nũ²a²hã³jau³xa² a²e¹na² ãu²txi³ hã³jau³xa² yo²ha³kxã¹ i³yau¹ũ³nhẽ³tu¹wa². A²e¹na² ko³nxe³ti³

kāi³so¹nhain¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ i³ko²ko²txa²ne¹nhē³tu¹wa². Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū³kī³na¹xai²na² sa²nēn¹kxi²xai³nē³tu¹wa².

6 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wain³txi³ i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² txai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² A³po²lah³lai²na² kāi³a¹jau³hū³jau³sye¹nx2ti³na³la². Wxa²hxi²kan¹jah¹lo²nāu³xā² txai²la³ tā³nxā² A³po²lah³lai²la³ tā³nxā² i²li²te²a² hxi²kan¹te²su² te²la³ tā³nxā² ā³kāi³xai³ju³ta¹na² so¹lxī³ sa²nēn¹kxi²xai³txai¹yah³lxī³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ā³xā² ā³kāi³nūn³ju³ta¹na² ā³kāi³so¹ain¹sxā³ sa²nēn¹kxain¹yah³lxī³txa³hē¹la². A²nū²a² ā³xā² ha³ya³kxa³lxī³su² hi¹ain¹jau³su² i²kāu³kxain¹yah³lxī³txa³hē¹la². 7 Īh²te²a² hxi²ka² sa²sen³sai¹sxā³ hxi²kan¹te²lo³txa²lxī³te²la¹xā³? Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nx2ti³xā³lhai¹la²? Nxe³ha²kxai³ Īh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³ nūh¹ so¹kxi²kī³lxo³nyhah¹lxin¹te²la¹xā³? Yxo²kāin² e³yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³hū¹nx2ti³jah¹lai¹la¹wa².

8 Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ yū³sī¹na¹xā¹. Yen³kxi³khaixi¹sī¹na¹xā¹. Ha³lo²a² wa³kxēn³sa²sī¹na¹xā¹. Yxān¹ta¹ wxa²nū³kā³txai²li² yah³lxī³sī¹nxā³xā¹. Yah³lxin¹jau³su² ya¹la³tu³ ha³lo²a² wa³kxēn³ti³nāu³su² yah³lxin¹ke³la³te²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ hau³ko³ja³syah¹lxī³si¹hū³nx2na³la². Yxān¹ta¹ yxah²lxā³la². 9 Je³su²jah³la² i²kāix1so¹sain¹sin¹nha¹wa². Nxe³kxan²ti³ ā³si³wxē³not3sa²sin¹ta²nū³nha²wa². A²nū²a² su²lhā³tū³kā³txi³ hū³sa²sin¹nha²wa². Ī²sa²sān²sin¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³tū³kā³txa² yā¹nxā² su²lhā³te³lhxā³ sa²sin¹ta²nū³nha²wa². Oh³xan¹tū³kā³txa² Ī²i², yuh³xan¹tū³kā³txa² Ī²i², nxe²sain¹sin¹nha²wa². 10 Nxe³ha²kxai³lu¹ Kris²tu³jah¹la² wān²txa² sa²yxo²we¹tha²kxai³ kwa²toh²lxī³jau³su² e³e¹nx2ti³sī¹na¹wa². Wxā²na² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi¹nx2ti³ha²kxai³ a²hoh³lxī³su² khai¹yxē²yah³lxī³nhi¹lxā². Hxi²tha²on³sa²sin¹kxan²ti³ nū²kxūn³khaixi¹ye²yah³lxī³nhī¹lxā². Ko³te³kxi²sain¹sin¹kxan²ti³ wxā²na² sa²nēn¹kxi¹nx2tain¹sin¹na³la². 11 Ye³ka³lxā¹txi³ he³ja³lu³sa²to³sī¹nha²kxai³ ya³lxu²ja³lu²sa²to³sī¹nha²kxai³ sa²sin¹toh³na³la². Wān²txa²sa²to³sī¹nha²kxai³ kāin² waix1sain¹to³sī¹nha²kxai³ nxe³sain¹te²sa²sī¹na¹wa². Hai³txi³ txa²sxi²khai³lxā³ yū³sa²sī¹nxā³wa². 12 Txa²yain²txa² so¹kxi²te³lhxā³ kāin² wa³kon³nha²wa². Yxo²xūn³txi³ i³ye³kxi²sain¹sin¹kxan²ti³ wi¹lhit1sxā³ i³yī¹li²hain¹nha¹wa². Nū³kxūn³txi³ khāuh³lxā³lu³sain¹sin¹kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxau²xai³sī¹na¹wa². 13 Ko³te³kxi²sain¹sin¹kxan²ti³ wān²txa² wi¹jau³xā² i³wa²lū³xain¹nha¹wa². A²kuh³lxā³txi³su¹ syex1tain¹sin¹na³la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ sxi²ha² a²nxā³ti³ju³ta² ha³lo²a² sa²tā³kxi³te²jai²ti²tu¹wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² nxe³sain¹sin¹na³la².

14 Jā¹nxā¹jau³su² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹na¹tāu³a² āu²lxā²to³txa²lxā¹ju³ta² ten³sa²nxā³nha²wa². Hāi¹sxā³ txa²wē³ha³lxī³hū³3nxe² a³lxī²na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ i³tih³nxe³nx2ti³te³lhxā³ nxe³nx2ti³nha¹wa². 15 Ī³tih³nxe³nx2ti³jah¹la²nāu³xā² ka³lxā¹txi³ yū³yah³lxin¹kxan²ti³ a²wi³nu²khai³xā² ka³na³ka³nat3sxā³ yū³nx2ti³hū³nx2na³la². A²nxe³te²a² wxa²wi³nu²khai³hū³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān²txa² wi¹jau³xā² a²wi¹lhi¹na² i³yau¹ū¹nx2ta¹tai²ti³wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³yah³lxī³lxā². Jā¹nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wxa²wi³nu²khai³hū³na¹wa². 16 Nxe³na¹ha²kxai³ wi¹kāi³a¹kxa² yā¹nxe² kāi³jah³lxī³hē¹la². 17 Jā¹nxā¹jut3su² Ti³mo²jah³la² i³sa²sī¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxā² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān²txa² i³tih³nxe³na¹ha²kxai³ yxo²ā² ā³si³wxe³na²hē³la² Ti³mo²jah³la²sa³. Nxe³ha²kxai³ a³lxī²na¹wa². Txa²wē³sa² yā¹nx2na³la². Sa²wai³wait3sxā³ wi¹kāi³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān²txa² wain³txi³ sa²yxo²wet1sa²tē³sī¹nx2ti³jau³su² i³yau¹ū¹nx2ti³tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³su² ū³hū¹nx2ti³si¹jau³su² i³yau¹ū¹xi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³jau³jau¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān²txa² yxo²ā²tū³kā³txi³nāu³xā² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hain¹to³hā¹wa².

18 Yxān¹ta¹:

— Pau²lah³la² wā³li²nxā³lho³na¹. Wxa²nū³kā³txa² ha³tih³nū³kā³txa² wxa²ē¹nāu³ai²na² e³kāi²non³sxā³ i³ye³yah³lxī³ta¹hi¹nhē¹la². 19 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²ten³jau³su² kxai²nān²tu³ wā³su³txi³ wā³li²na¹tu¹wa². Wā³li²na¹kxai²nān²tu³ yxo²kāin²ne²te² i²nxā² i²nxā²lxā²tu¹wa². Wxa²wān²txa² ain³kxi¹nxā²lxā²tu¹wa². Jā¹nxe²wā³nxi²sxā³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i²nxā²lxī³nū³na¹tu¹wa². 20 Txa²wā¹sū³na² wā³nxi²na² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³kj³kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³nu²su² Txa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe² e³kxi²kj³kxai²nān²tu³ ā³ya²la³la¹ Txa²wā¹sū³na² wā³nxi²sxā³ ā³si³tē³kxi²nē³na³la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²xai³kj³sxa³kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³nu²su² Txa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³kxi²kj³kxan²ti³ kwa² wān²txi³su² hū³nx2na³la². 21 Nxe³ha²kxai³ ju³ta¹li² nū¹hī²jah¹lxī³hē¹la². Wā³li²na¹tāu³a² i²kwa²kxi²sxā³ i³wai³si¹nx2ta¹jau³su² tā³nxā² txa²ē¹nāu³ai²na² thāi³ti³la² a³lxī²si¹nx2ta¹jau³su² tā³nxā² nū¹hī²jah¹lxī³hē¹la².

5

YXo²tū³kq³txi³nāu³xai²na² kQ³nxe³thi¹nain¹jau³su².

1 Nxa³ha²te¹ wxa²nū³kq³txi³ īnxa² kQ³nxe³thin¹khaix1te²a² yū³yah³lxi³ta¹hi¹lxa². KQ³nxe³khaix1ju³ta¹la¹wa². Hai³txi³ Ju³te²a² nū³kq³txi³su² te²a² tā³nxa² Ju³te²a² nū³kq³txi³sxa³te²su² te²a² tā³nxa² te²yā¹nxe² kāi³ain¹te²sxa²yuhē³la². Wxa²wi³na²sxe³xa³ka³lxi³khai³xa² te³sxā³ so¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 2 Nxe³kxan²ti³nū¹ yxo²kāin²e³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Hai³txi³ ī³āin²ta³kxah¹lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Jah¹lai²li² ī³sa²ha³lo²sa²tā³ah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la². 3 Nxe³yān¹ta¹ txai²li² nxū²kwai³ye³lot³sxā³ yxaun²nxa³ta¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ txa²ē¹nāu³ai²na² ī²nx2ta¹wa². Nxe³ha²kxai³wxa²yen³nāu³a²yxa³na¹kxe³hū³nxe² kQ³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹na¹wa². KQ³nxe³thin¹sxā³ kāi³jah¹la² ā²la² kQ³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹na¹wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lo²su² ha²kxai³ ī³ye³kxi²sa²jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹wa². 4 Nxe³ha²kxai³ ā³yā³nū²kxi¹jxah³lxi³hē¹la². Ā³yā³nū²kxah³lxin¹kxai²nān³tu³ txa²ē¹nāu³ai²na² ā³nū³kxi¹nx2ti³nū³na¹tu¹wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² ā³si³tē³kxi²nē³tu¹wa². 5 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kQ³nxe³thin¹sxā³ kāi³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ī³ye³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:

— KQ³nxe³ti³ kāi³ī¹nhē³li¹. Sa³ta³na²jah¹la² a²wa³kxēn³syē¹txai¹li¹. Yah³lxin¹jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². KQ³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ā³yxo²o³tū¹si¹yah³lxin¹jau³su² ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³kxai²nān²tu³ a²nū²khai³xa² ā³kho³kxan²ti³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wxā²hī¹na¹a²wi¹tāu³khai³xa² ā³wa²sut1sxā³yxa³tu¹wa².

6 Jā¹nxe³jut3su² yxo²kāin²txi³ e³lah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Te²yā¹nxe³jau³su² txa²wā¹yah³la²nāu³xa² e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³tū³xa² ī³wa¹kxi²ki²a² jū¹nxa² so¹lxi³ ū³sa²wi¹ki³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² tū¹xai²na²yxo²ha³kxa¹ ī³wat1te²ju³hē³li¹. Txa²wā¹yah³la²nāu³a² nē³lai¹nhxai²ta¹ti²tu³wa². 7 Nxe³ha²kxai³kQ³nxe³ti³ kāi³ju³ta¹tā²a²wi¹na² sxe³xa² so¹kxi²ju³ta¹jā¹nx2na³la². Ī³wa¹kxi²ki³a² yā¹nx2na³la². Jā¹nxe³sxā³ kQ³nxe³ti³ kāi³ju³ta¹ ī³wa¹kxi²ki³hū³nxe² ā³na¹jah¹lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti²nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ yain³tū³xa² tah²nū³xa²yā¹yxah³lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³kxai²nān²tu³ kQ³nxe³ti³ kāi³ju³ta¹ ī³wa¹kxi²ki³hū³nxe²yū³yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹ta¹na²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxa²kQ³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² yū³yah³lxi¹nha²kxai³ o³ve²a² wē³sa²tē³sxā³ su²lhā³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kQ³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² nē³wā²na³kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ta²hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu²Kris²tu³jah¹la² hī²sen³kxai³lu² o³ve²a² wē³sa² su²lhā³yah³lxin¹kxa² yā¹nx2na³la². Ā²la²ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 8 Jā¹nxe³hī¹nān¹te²tu³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² ī²xi²ki³je³na² Pas²kwa² yain³txa² yain³ki³tu¹wa². Yain³ki³tāu¹a¹ hai³txi³ ī³wa¹kxi²ki³a² yain³ki³sxa³lho³la². Hāi¹sxā³ yain³txa² tah²nū³xa² ī³wa¹kxi²ki³la³ yū²nxa³tū³xa² so¹lxi³yai¹nhī³ki³tā²la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² kQ³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta¹na² a²nū²a² ā³xa² kQ³nxe³ti³āin³kxain¹ki³ju³ta² ā³na¹ki³sa²kxai³ kQ³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹ki³sa²kxai³ nxe³ki³tu¹wa². Nxe³sxā³wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³kāi³ki³sa²kxai³ya²la³lyu³ta² so¹lxi³kāi³ki³sa²kxai³nxe³ki³tu¹wa². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ten³ya³sah¹lxi³hē¹la².

9 Jā¹nxa³ju³kxai³lu² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹hī¹nai³tā² e³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². A²nū²a² kQ³nxe³thin¹te²a² ā³na¹sxā³ a³li³si¹nxa²lxa¹jau³su² kwa³na³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa².

10 Yxān¹ta¹ ha³lo²a² yuh³xai²nān¹ta²ko³xai²na² hin¹yah³lxin¹tāu³a² a²nū²a² kQ³nxe³ti³kāi³te²su² te²a² ha³ten¹jah³lxin¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². A²nū²ā³xa² yen³kxa²yxo²kwain³jah¹lo²su² tā³nxa² a²lū²a² ā³xa² ā³ke³tū¹sxā³ yen³kxa² so¹kxi²jah¹lo²su² tā³nxa²txah³lxa³kxa² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³sxā³ ten³ju³ta³lot³jah¹lo²su² tā³nxa² nxe³ju³ta²kāi³sxā³ ha³ten¹jah³lxin¹ju³ta² kwa³na³nxa²lxi¹nxa³hē³la². Nxe³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ha³ten¹jah³lxin¹ke³la²te²kxai³ yuh³xai²nān¹ta²ko³xa² a³li³yah²lxi³hī³nxa¹lxa². 11 Nxe³yān¹ta¹a²nū²a² nxe²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su² kQ³nxe³thin¹sxā³o²la³kxi²ta³nxa² a²nū²ā³xa² yen³kxa² kāin² yxo²kwain³ta³nxa² txah³lxa³kxai¹li² tē³sxā³txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³sxā³ sa²yxo²wen¹ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ī³wa³ka³si³nyhu¹te¹la³ tā³nxa²ī³na²jau³xa² ūn³jau³xa² ī³na²sxā³wen¹ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ā³ke³tū¹sxā³ yen³kxa²so¹kxi²ta³nxa² nxe³sxā³ nxe³te²he³la³ka² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²te²a² so¹lxi³a³li³si¹jah³lxi³hē¹la². Ī³yain³kxi²ti³hex1nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la².

12-13 Nxe³na¹ju³3su² a²nū²a² ā³xai²li² yxo²i²xa³te²a² kQ³nxe³ti³ ī³yī¹li²hai¹na¹ju³ta²hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² hī²sen³kxai³lu² kQ³nxe³ti³ ī³yī¹li²hain¹tu¹wa². Yxān¹ta¹wxa²nū³kq³txi³ ī³nxa¹na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³kq³txi³ ī³nxa² kQ³nxe³ti³

ī³yī¹li²waun¹nyhu¹ah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²ai³ta³lxi³ kq³nxe³ti³ kăi³jah¹lai¹ta³lxi³ ā³na¹sxā³ wxa²li³ti³hi¹jah¹lxi³hē¹la².

6

Yxo²ī²tū³kq³txa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹jau³su².

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²tū³kq³txi³ ī³nxi²na² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ah³lxi¹lxai²nān²tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² te³nai¹nxa³tū³kq³txa² a²hxi²kan³jah¹la² ī³hen³txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxi³ ī³nxi²na² wxa²hxi²kan³jah¹la² so¹lxi³ ī³yau¹ū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². 2 Nxe³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a¹ yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxi² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²tū³kq³txa² sa²kxai³lu² yuh³xai²nān²ta³ nū³kq³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ kăi³ain¹ju³ta²li² wi¹ta³nxa² kq³ta³nxa² a³ya³ti³yah³lxi¹ta¹wa². Nxe³ju³ta²li² a²la³kxi²yah²lxi¹an³ta³lu¹wa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ha³lo²a² kăi³nxa³ju³ta² hxi²kan¹txi³ a³ya³tain¹yah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². 3 Kxān³nāu³a¹ oh³xan¹tū³kq³txa² kăi³ain¹ju³ta²nū³a² a³ya³txi²nū¹hain¹nū³kj³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ hī¹na² yxau²xai³kj³ju³ta²na² kăi³kj³ju³ta² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²yah³lxi³hī³nxa¹lxa². 4 Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² yxo²ī²xa³tū³kq³txai²na² a²hxi²kan³jah³la² yen³kxa² toh³lxa³ta² wān³txa² toh³lxa³ta² ī³hau³ko³txa²lxi³si¹hah³lxi¹jau³su² ī³ye³kxai¹yah³lxi¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²sxā³ yxau²xai³tū³kq³txi³ ī³nxi²na² a²hxi²kan¹te²su²te²a²so¹lxi³ ī³hau³ko³txa²lxi³si¹hah³lxi¹jau³su² ī³ye³kxain¹yah³lxi³hē¹la². 5 Āu²lxa²tot3sah²lxi¹nha²wa². Wxa²nū³kq³txi³ ī³nxi²na² a²hol³lxi³su²jah¹lo²su²yū³nx2ti³xa³te¹la¹xā³? Nxe³yah³toh³lxa³ta² wān³txa² toh³lxi³jau³xa² ī³hau³ko³te¹la³ yū³nx2ti³xa³te¹la¹xā³? 6 Yū³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kq³nxe²nxa³jah¹la² ī³yau¹ū¹hain¹yah³lxi¹nha²kxai³ yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²jah¹la² ī³yau¹ū¹hain¹yah³lxi³nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³ju³ta²li² wai³nxa³wa².

7 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³ne³wih¹nxa²lxi³xa³wa². Nxe³ha²kxai³ kq³nxe³ti³ kăi³nxa²lxain¹ju³ta²nū³a² tā³nxa² yen³kxa² kăi³kxi²nxa²lxain¹ju³ta²nū³a² tā³nxa² nxe³ju³ta² kq³nha²sxā³ en³yah³lxa³lxa², wi¹ju³ta² so¹lxi³ kăi³yah³lxi¹kxan²ti³na². Nxe³yān¹ta¹ ā³nhe²kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²hxi²kan³jah¹la² yen³nāu³a² ī³ye³sxā³ ī³yi²yi²lhon¹ta¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 8 Yxān¹ta¹ ti³hex¹yah³lxi³lxa³lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kq³nxe³ti³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² yen³kxa² kăi³kxi²nyhu¹te² yxah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Wxa²nū³kq³txi³su² kxan²ti³ nxe² kăi³nyhu¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 9-10 Wai³nxa³ju³ta² kăi³te²su² te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²li² hxi²kan¹txi³ ā³wih²te²sxa³yu²hē³la². Ā³ke³tū³nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Kuh³lxa²thin¹sxā³ o²la³kxi²nxi²jah¹lo²su² tā³nxa² txah³lxi³kxa² Txa²wā¹sū³na² ki³lxot3sxā³ ten³ju³ta²lot3nxe³jah¹lo²su² tā³nxa² txu¹su² in³txa² ā³xo²la³kxi²ta¹ka³lxi³su² tā³nxa² in³txa² txu¹ha² ā³xū³whi¹ta³kxi²nyhu¹jah¹lo²su² tā³nxa² in³txah²lxi³ in³txah²lxi³ yxo²kwain³sxā³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² tā³nxa² txu¹ha²lxi³ txu¹ha²lxi³ yxo²kwain³sxā³ o²la³kxi²nyhu¹te²su² tā³nxa² yen³kxa² kăi³jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kăin² yxo²kwain³jah¹lo²su² tā³nxa² ī³na²jau³xa² ūn³jau³xa² ī³na²sxā³ wen¹jah¹lo²su² tā³nxa² a²nū²a² ā³xa² ī³wa³ka³si¹nxe³nyhu¹jah¹lo²su² ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ā³ke³tū³sxā³ yen³kxa² kăi³so¹kxi²nxe³jah¹lo²su² tā³nxa² nxe² kăi³in¹tū³kq³txa² yxo²ha³kxa¹ hai¹txi³ Txa²wā¹sū³na² yxau²ju³ta² ā³wxe³kxi²hī³kj³sxa³wa². 11 Wxa²nū³kq³txi³ ī³nxi²na² ī³li³te²su² te² ī³nxa² kxān³kxai³ te²yā¹yxah³lxi¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ kq³nxe³ti³ kăi³yah³lxi¹ju³ta² sa²wa²su¹kxi²nx2ti³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ sa²yxo²we¹tū³kq³txi³sah¹lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lxi³na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwaj³yxau³nx2ti³ha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³txa²lxi³na³la².

Txa²wā¹nū²ai²na² wain³txi³ kăi³kl³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ wxa²nū³kq³txi³ ī³nxi²na² ī³li³te²su² te² ī³nxa² wān³txi³kxai³lu¹, e³kxi²yah³lxi¹te³nah¹lxi¹:

— “ī³li³ju³ta² kăi³ti³ten³sa³nha¹.” Na¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ kăi³hī³na¹wi¹. Nīn¹jau³su² kxai²nān²tu³ wain³na³la². Yxān¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ wi¹lhin¹nū¹nhē³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³yah³lxi³nū³nīn¹te³nah¹lxi¹:

— “ī³li³ju³ta² kăi³ti³ten³sa³nha¹.” Na¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ kăi³hī³na¹wi¹. Na¹jau³su². Wain³na³la². Yxān¹ta¹ ju³ta²li² a¹thūn³ju³tsu² ju³ta² a²wa³kxēn³sa¹ju³ta² ten³te²txā³wa². 13 ī³li³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² so¹lxi³ yain³weh³na²ki³ta³yo²ka³nū³su² te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yxo²kxai²li² yain³txa² so¹lxi³ yain³weh³na²ki³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ yan¹ye³jen¹nāu³a¹ txa²wā¹yxo²kxai²li² ne³ki³son³ti³hit1sa²kxai³ yain³txa² ne³ki³son³ti³hit1sa²kxai³ nxe³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²sa³. A²wi¹lhī¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a² we¹ta¹hxi²ti²ai¹ti²tu³wa². A²nxe³te² a² kq³nxe³thin¹sxā³ o²la³ka³ti³ju³ta²nū³a²

sa²yo²wet1si¹ki³jau³nū³a² so¹lxi³ we¹txa³ha²ka³xi³ hāi¹sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² sa²yo²wet1si¹ki³jau³nū³a² we¹tha²ka³xi³ nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nu¹ai¹ta¹nān¹ju³ta² so¹lxi³ yxa²wā¹xi³ki³tā³la². Nxe³ha²ka³xi³ wain³txi³ sa²yo²wet1si¹ki³jau³nū³a² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² i³hxi²ka¹tūh¹sa²tē³nē³na³la². 14 Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³ka³xi³lu² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lo²su² ha²ka³xi³ a²nxe³jah¹lo²su² jah¹lo²ka³xi³lu² ka³ten³su² i³sa²yxa³xi²si¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³ju³tsu² kxān¹non³tāu³a¹ wā³nx¹ni² hxi²ka¹ni² nxe³ha²ka³xi³ ka³ten³su² i³sa²yxa³ti³hi¹tē³nūn³tu¹wa².

15 Txa²wā¹nū²khai³ki³na¹xai²na² whāi²na¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²wa³kxēn³ta²nē³na³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²ka³xi³ txa²wā¹nū²khai³ki³na¹xai²na² a²i³lxi³te²su² te²a² i³sxā³ tu¹ha² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa² o²la³kxi²ki³ke³la³te²ka³xi³ ko³nxe³ju³ta² a²wa³kxēn³ti³hi¹tē³h³nx2na³la². Ju¹ta¹li² wain³ti³he¹nx2nxa³wa². 16 Jā¹nxūn³sxā³ ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa² ū³whīn¹ti³ki³ka³xi³nān²tu³ nxēn¹ta¹ka³l³xu³su² ta¹ka³lxa² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxa² a²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³ yu³ka³na³ka³na³ju³ta³nū³su² kāi³h³ki³tā³la². Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² ū³whāi²ni²txā³nxa² nxe³te³nāh¹li¹.

— Ū³whīn¹ta³kxi²ki³ka³xi³nān²tu³ ā³nū²kxi²sxā³ wxa²nū²a²nū³a² yu³ka³na³ka³na³ju³ta³nū³su² kāi³h³ki³tā³li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². 17 Te²yā¹nxe³ju³tsu² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lo²su² ha²ka³xi³ yo²ts²sxā³ ā³yā³nū²kxi²ki³ka³xi³nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ nū¹ka³na³ka³na³at3ja³nhē³na³la².

18 Nxe³ha²ka³xi³ kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxin¹ju³ta² u²lā³na¹sxā³ ā³waix3jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i²li³ju³ta² kāi³ki³ka³xi³nān²tu³ txa²wā¹nū²khai³xa² hai³txi³ ā³kāi³ti³hi¹tē³te²su² jut3su² nxa³wa². Yxān¹ta¹ txu¹ha² tā³nxa² in³txa² tā³nxa² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²ju³ta² o²la³kxi²ki³ka³xi³nān²tu³ txa²wā¹nū²khai³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ kāi³ju³ta² ā³kāi³ti³hi¹nha²ki³tā³la². 19 Txa²wā¹nū²khai³xa² sa²ka³xi³lu² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxa³nē³jah¹la² a²yxa³ju³khai³su² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² sa²si¹hā³ū¹nhē³jah¹lo²su² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹nū²khai³xa² nxūh¹ wa³kxēn³ta³kxi²sxa³wa². 20 Txa²wā¹sū³na² so¹kxi²nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². A²yo³ha² ū³yho³hi²sxā³ so¹kxi²nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²ka³xi³ Txa²wā¹sū³na² i³kāin²ti³hit1jah¹lxi³hē¹la². Wxa²nū²khai³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².

7

A²nū²a² so¹nyhu¹ju³ta² i³tih³nxe³ju³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha²ka³xi³ i³wā³txi³sah¹lxin¹ju³xa²sa¹. I³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Jah¹li²li² wxa²ha³tih³ i³nxai²nān¹jah¹la² nūh¹yxa³ju³ta² wi¹na³la². Txu¹ha² so²nxa³kxan²ti³ wi¹na³la². 2 Nxe³yān¹ta¹ kuh³lxa³thin¹sxā³ kāi³ju³ta² yū³khai¹te²jai¹ti²ti¹. Txu¹ha² so²nxa³ta¹ka³l³xu³su² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² yū³khai¹te²jai¹ti²ti¹. Nxe³ha²ka³xi³ in³txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²txu¹khai³xa² so²xai³ju³ta² wain³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ tu¹txi³nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²in³txi³khai³xa² yū³xai³ju³ta² wain³na³la². 3 Nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²ka³xi³lu² a²sxe³khai³xa² sxe³xi²kxi³ju³ta² wain³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²sxe³xa³ka³lxi²na² sa²ka³xi³lu² a²in³txi³khai³xa² in³txi³nīn³ju³ta² wain³na³la². Nxe³kāi³nyhu¹kxi³ju³ta² wain³na³la². 4 A²sxe³xai²na² sa²ka³xi³lu² a²nū²khai³xa² a²wa³kxēn³na³ka³l³xu³sxa³wa². Yxān¹ta¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²ka³xi³lu² a²wa³kxēn³yah³lai²na². Te²yā¹nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²ka³xi³lu² a²nū²khai³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²sxa³wa². Yxān¹ta¹ a²sxe³xa³ka³lxi²na² sa²ka³xi³lu² a²wa³kxēn³na³ka³lxi²na². A²wa³kxēn³su²nyhu¹ki³tā³la². 5 Wxa²nū²khai³xa² a³lxi²nha¹ja³hē¹la². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² nūh¹e³kxi²ti³ten³nxa²ka³xi³nān²tu³ nxe³hī¹na¹ so¹lxi³ ā³nha¹ja³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² nūh¹e³kxi²ta³lu²nīn¹nū²la² ā³nū²kxi²xi¹nha¹ja³hē¹la². Jā¹nxe³ wī¹ti³nyha¹to³hin¹kxai³ jā¹nxe³ja³hē¹la². A²nū²kxi²xi¹ya³hxa³ka³xi³nān²tu³ Sa³ta³na³jah¹lo²su² hi²sen³ka³xi³lu² txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ti³sih¹nxa²ha²ta²wa², wxa²nū²khai³xa² hxi²kan¹ti³ ā³wa³kxēn³txa³ya³hxa³nha²ka³xi³la².

6 Nxe³jau³xai²li² kwa³na³nxa²li³jau³sxa³wa². Hāi¹sxā³ kwa²i³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²la¹wa². 7 Txa²e¹nān¹ju³ta²:

— A²nū²a² yo²ha³kxa¹ nūh¹yxa³na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ yxa³ain¹kxai²nān²tu³ wi¹na³na¹. Nxe³na¹tah¹lxa¹ Txa²wā¹sū³na² sa²ka³xai²lu² a²nū²a² ha³tih³xa² so¹nyhu¹ju³ta² i³hxi²ka¹ta¹nha²ka³xi³ a²nū²a² ā³jā¹nxe² ā³sa²nūn³te²a² nūh¹yxa³ju³ta² i³hxi²ka¹tain¹nū³nha²ka³xi³ nxe³nē³na³la².

8 Nxa²ha¹te¹ nūh¹yxa³te²su² te²na² wha³te³sa³ka³lxi³su² te²na² nxe³sxā³ txai²yā¹nxe³sxā³ nūh¹yxa³ain¹kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹na³la². 9 Yxān¹ta¹ wxa²nū²khai³xa² hxi²kan¹txi³ ā³wa³kxēn³txi³nxa²ka³xi³nān²tu³ txu¹ha² a²yo²kwain³nxa²te²la³:

— Te²na² ten³khai¹lsa³nha¹. Nxēn¹te²la³ yū²nxā³ka³tu³.
 — Hāi¹sxā³ ta¹ka³lxa² te³ni² ā³ta¹ka³lxa² te³ni² nxe² hu³ nxe²xai³na¹nhā¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³ wa³su¹txi³ wxa²txu¹khai¹xa² so¹sē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² â²la² so¹nyhain¹te²su² te²a² wãn³txa² e³kxai¹na¹ju³ta² yũ³nũn³na³la². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³juh¹lai¹na² wãn³txai²la¹wa². Wãn³txi³khai¹xai²la¹wa². Txu¹ha² in³txa² so¹ta¹ka³lxa² sa²kxai³lu² in³txa² â³ju³ta² wai³nxa³wa². 11 Nxe³yãn¹ta¹ in³txa² â³na¹in¹kxai²nãn²tu³ in³txa² â³xa² so¹txa³hẽ¹na². Yxãn¹ta¹:

— Äh¹ in³txa² â³xa² so¹na¹tũ¹xã¹. Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ in³txa² a²kxã³nxa² tẽ³sxã³ â³na¹in¹kxah³la² so¹lxĩ³hã²u²not³sxã³ãh¹so¹xĩ¹sẽ¹na². Te²yã¹nxũn³kxe³hũ³nxe² in³txi³ĩ¹nxai¹na² sa²kxai³lu² wxa²sxe³khai³xa² â³na¹txa³hẽ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² â³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxai¹na¹jau³xa² yũ²nxa³wa². Txa²ẽ¹nãn¹jau³xai²na² so¹lxĩ³ wã²nxũh¹ain³nha¹jau³xai²na² so¹lxĩ³ e³kxi²na¹tu¹wa². A²sxe³xã³ka³lxu³sxu¹nxa²te²a² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wãn³txa² yxo²ĩ²xã³kxan²ti³ a³lxĩ²sa²na³na¹ nxẽn¹kxai²nãn²tu³ kwa²a³na¹txa³hẽ¹la². Yxau³ya³nxa²ju³ta² ten³kxai²nãn²tu³ â³na¹txa³hẽ¹la², ta¹ka³lxai²na²sa².

13 Te²yã¹nxe³sxã³ a²wẽ³sãi¹yah¹lo²su¹nxa²te²a² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²xã³kxan²ti³ a³lxĩ²sa²na³na¹ nxẽn¹kxai²nãn²tu³ yxau³ya³nxa²ju³ta² ten³kxai²nãn²tu³ â³na¹txa³hẽ¹na², jah¹lai²na²sa². 14 Te²yã¹nxe³sxã³ in³txa² yxo²ĩ²xã³juh¹lai¹na² sa²kxai³lu² a²sxe³xã³ka³lxa² yxo²ĩ² â³si³wxe³kxai²nãn²tu³ a²so¹nyha¹ju³tai³tã² wain³ti³hit¹te²ju²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na²sa². Te²yã¹nxũn³sxã³ txu¹ha² yxo²ĩ²xã³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²wẽ³sãi¹yah¹la² yxo²ĩ² â³si³wxe³kxai²nãn²tu³ a²so¹nyha¹ju³tai³tã² wain³ti³hit¹te²ju²hẽ³la², Txa²wã¹sũ³na²sa². Nxe³ju³tan¹te²ĩ²xã³yã³lhu² a²wẽ³ha³lxĩ³khai³xa² a²kuh³lxa³thi¹nai¹nxa³lho³la².

15 Nxe³yãn¹ta¹ yxo²ĩ²xã³te²su² te²na² sa²kxai³lu² yxau³kxi²nyha¹ju³ta² te³nxa³kxai²nãn²tu³ a³li³ju³ta² wain³na³la². Nxe³ju³tai³na² yxo²ĩ²sxã³ yxau³te²na² sa²kxai³lu² a²wẽ³sãi¹yah¹lo²su¹ ta³nxa² a²sxe³xã³ka³lxu³su² ta³nxa² txa²wã¹tã³su² ha²kxai³ a²ẽ²nãu³a² â³wa²su¹kxi²nha²sxã³ yxau³hĩ²nx2na³la². Hãu²non³txi³sxã³ yxau³ki³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² ten³na³la².

16 Nxe³sxã³ yxo²ĩ²xã³te²su² te²ai³ta³lxĩ³ ain³kxi¹nxa²ha²kxai² yan¹nãu³a¹ yxo²ĩ² â³si³wxe³nũn³ta³nxa² nxe³ki²tu¹wa². Nxe³sxã³ a²sxe³xã³ yxo²ĩ²ta³ka³lxu³ i³nxai²na² wxa²wẽ³sãi¹ah³la² yxo²ĩ²xã³juh¹lai¹tã² ain³kxi¹nxa²kxai²nãn²tu³ yan¹nãu³a¹ yxo²ĩ² â³si³wxe³ta³nxa² nxe³ki²tũ¹xã². Jã¹nxũn³sxã³ a²wẽ³sãi¹ a²yo²ĩ²juh¹lo² i³nxai²na² wxa²sxe³xã³ka³lxai²tã² yxo²ĩ²xã³ta¹ka³lxai²tã² ain³kxi¹nxa²kxai²nãn²tu³ yan¹nãu³a¹ yxo²ĩ² â³si³wxe³ta³nxa² nxe³ki²tu¹wa².

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wet¹sxã³yxau²xai³ki³ju³su²

17 Kris²tu³juh¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³juh¹lo²su² ha²kxai³ i³hxi²ka¹txa²lxĩ³ju³ta² u³hũ²xai³nx2ti³na²hẽ¹la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² tĩh³na² ai³si¹nx2ti³ju³su² nxe³nxa²lxĩ³tĩh³na² â³si³tẽ³xai³juh¹lxĩ¹hẽ¹la². Nxe³ju³juh¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxai² nxe² i³yau¹tũ³hain¹to³ha¹wa².

18 In³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² tĩh³na² ai³ãn³si³wxe³hĩ¹nai³tã² Ju³te²a² yah³la²nãu³u¹tai²na² wãn³txu¹tai²na² sa²yxo²wet¹si¹hain¹ju³su² â³la² u³sa³si³tũ³ko¹kxã¹kxai²nãn²tu³ i³ki³wẽ²nxĩ²si¹ju³su² â³ten³txa³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² tĩh³na² ai³ãn³si³wxe³hĩ¹nai³tã² u³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ju³ta² â³la² kãi³xã³kxai²nãn²tu³ u³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ju³ta² â³ten³txa³hẽ¹la².

19 Nxe³ha²kxai³ u³sa³si³tũ³ko¹kxã¹ju³ta² Ju³te²a² nũ³ka³txa² o²la³kxai¹nhxai²kxai³ jã¹ju³ta² we¹ta³nxa² we¹txa³ta³nxa² nxẽn¹kxai²nãn²tu³ hai³ti³ Txa²wã¹sũ³na² a²yen³nãu³a¹ kãi²nxa³wa². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kwa³na³nẽ³ju³xu¹tai²na² sa²yxo²wẽ¹ki³ju³ta² so¹lxĩ³ kãi²na³la².

20 Nxe³yah³lxin¹ju³tai³ta²sa¹ kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²wẽ¹juh¹lxã³nhĩ¹nai³tã² hi¹nho³ah³lxĩ³hxain¹kxai³ jã¹nxe³juh³lxĩ³hẽ¹la². 21 A²kxã³nxai³tã² kwa²wa³ka³li³lot3sxã³ wa³kon³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hxi²wau³juh³lxĩ³txa³hẽ¹la². Ä³na¹sxã³ o²la³kxah¹lxĩ³txa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ â³wa²sut1sxã³ yxau³ah³lxin¹ju³ta²nũ³a² i³hxi²kan¹ya³nx2tain¹kxai²nãn²tu³ i³wet1sa²so¹juh³lxĩ³hẽ¹la².

22 Nxe³sxã³ kwa²wa³ka³li³lot3te²su² te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ² â³si³wxe³kxai²nãn²tu³ nxe³hi¹nãn¹te²tu³ a²ẽ²nãu³ai¹na² â³wa²sut1sxã³ yxau³hĩ²nx2na³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² â³xã² â³wa²sut1sxã³ yxau³juh¹lai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³juh¹lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ² â³si³wxe³kxai²nãn²tu³ Kris²tu³juh¹la² kwa²wa³ka³li³lot3sxã³ o²la³kxi²juh¹la² yã¹nx2na³la².

23 Kxã³nxai³tã² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² a²ki³lha³lxai²li² sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³lhã³ kãm² a³li²nẽ³sxã³ so¹kxi²nẽ³tai²ti²tu¹wa². Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³juh¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yuh³xai²nãn¹juh¹la² kwa²wa³ka³li³lot3ju³ta² â³ya³wa³lah³lxĩ³txa³hẽ¹la². 24 Txa²wã¹tã³nãu³xãi³. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxa³juh¹la² i²sxã³ i³so¹nx2ti³juh¹lai²la¹wa². A²kxã³nxa² i³so¹nx2ti³hi¹nai³tã² hi¹nho³ah³lxĩ³hxain¹kxai³ jã¹nxe² hi¹nho³juh¹lxĩ³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ â³hi¹nho³jxah¹lxĩ³hẽ¹la².

A²nũ²a² nũh¹yxau²xai³ju³su²

25 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² nũh¹lxĩ³ ta¹ka³lxai²na²sa¹. Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²sai¹nxa³wa². Txa²ẽ¹nãn¹jau³xa² so¹lxĩ³ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na²li² wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³kot3sa³ha²kxai³ txa²wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹ju³ntũ³a² yxo²ĩ²sah¹lxĩ³hẽ¹la².

26 Ha³lo²a² yxau³ki³tãu³a¹ kan²khai¹nxe³sxã³ wa³lxẽ³tã³la². Khãuh³lxã³ti³so²nha²khai¹ki³ju³ta² yũ²te²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ in³txa² nũh¹yxau³kxai²nãn²tu³ hai³ti³ txu¹ha² so²nxa³kxai²nãn²tu³

ā²la² wī¹na³la². 27 A²sxe³xa² hī¹na² yū³kxai²nān²tu³ ta¹ka³lxa² ā³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ yū²nxā³kxai²nān²tu³ txu¹ha² so¹txa³hē¹la². 28 Nxe³yān¹ta¹:

— Txu¹txa²sa³nha¹. So¹na¹tū¹xā¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³hī³nx2nxā³lxa². Te²yā¹nxe² nūh¹lxi³ta¹ka³lxa² in³txa² so¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³hī³nx2nxā³wa². Ha³lo²a² kan³ton³kxi²nē³lha²kxai³ a²nū²a² so¹nyhu¹kxi³te²a² khāuh³lxa³ti³nha²ha³ta²wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa²yan³ti³su² ā³wa²su¹kxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² ye³nx2ta¹wa².

29 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. E³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ha³lo²a² yuh³xan¹kō³xai²na² yxau³kj³ju³ta² hai³txi³ a³lu²xa³wa². Ye³jen¹na² txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹na² txuh¹xi³jah¹la² txu¹txa²kxa² yā¹nxe³jut3sū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa². 30 Te²yā¹nxe³sxā³ ī³āin²ta³kxi²nh²te²su² te²a² āin²ta³kxi²nh²nxa³jah¹la² yā¹txe²hū³nxe² yxau³ha²kxai³ka³lih³jah¹lo²su² te²a² ka³lih³xa³jah¹la² yā¹txe²hū³nxe² te²yā¹nxūn³sxā³ yxau³ha²kxai³ nxe² yxau³ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ yen³kxa² so¹kxi²te²su² te²a² yen³kxa² yū²nxā³jah¹la² yā¹txe²hū³nxe² yxau³ain¹tu¹wa². 31 Yuh³xan¹ta¹ yen³kxa² kāin² o¹la³kxi²kxan²ti³ hai³txi³ wī¹lxon³kxai¹nxa³lho³la². Nxe³ju³ta¹na² yxo²ha³kxi¹ yuh³xai²nān¹ju³ta² so¹lxi³ yxo²ti³kj³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² tī¹kxi²nē³tu¹wa². Oh³xai²nān¹ju³ta² so¹lxi³ yxo²ti³kj³kxai²nān²tu³ hai³txi³ tī¹kxi²nē³lxa³lho³la².

32 Jā¹nxe³jut3su²ha³lo²a²ī²lji³ju³ta² o¹la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hē¹la². In³txai²li² txu¹txa²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ju³ta² hāi¹nxe² o²la³kxi²hī³nx2na³la². Ī³ka³lxi²si¹jau³xa² so¹lxi³ te³nhī³nx2na³la². 33 Yxān¹ta¹ txu¹hxi³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ta¹ yen³kxa² o²la³kxi²te²ju²hē³la². A²sxe³xa² ka³lxi²ti³ju³ta² so¹lxi³ te³nhī³nx2na³la². 34 Nxe³ha²kxai³ ĩ³l³na² ha¹lon³txi²na³la². Nxa²ha¹te¹txu¹ti³nāu³xa² yā¹nxe² ai³hī³nx2na³la². In³txi²txa²ta¹ka³lxa² a³ka³lxon¹ta¹ka³lxu³su² tā³nxā² wāi²ta¹ka³lxu³su² tā³nxā² te²yā¹nxe² ai³nhī³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹l¹si¹jau³su² te³nain¹na³la². A²nū²a² whāi²na¹ a²e²nān¹jau³xa² whāi²na¹ Txa²wā¹sū³na² a²yan³txi³nū³a² so¹lxi³ o²la³kxi²nhī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ in³txi²ta¹ka³lxa² a²wē³sāi¹yah³la² ka²li²txi²te³lhxā³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

35 Jā¹nxa¹ju³su² ā³non²ta³kxi¹nxa²lxi³te³lhxā³ e³kxi¹nx2ta¹wa². Hai³txi³ ī³wā³txi³lxi³nxa³lho³la². Hāi¹sxā³ wain³kxa²ti³ o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta¹nū³a² ten³sa³nha²wa². Wxa²sl³nxū³nxa²lxi³ju³ta² hāi¹nxe³ti³xā¹ Txa²wā¹sū³na² ĩ³ka³li³hū¹hah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

36 Nxe³yān¹ta¹ txu¹txa²jah¹lai²na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹, e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txu¹hai²li² so¹na¹tū¹xā¹. Ta¹ka³lxi²li² kxān³su² nūh¹sxa³ju³ta² wai³nxā³xā¹. Ta¹ka³lxa² yxo²kwain³khaix¹sa³nha¹. Nxe³kxai²nān²tu³ so¹ain¹ju³ta² wain³na³la². Kō³nxe³ti³ kāi³ai¹nxa³wa². 37 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²li² txu¹ha² so¹ju³ta² te³nxā³ju³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txu¹hai²li² kāin² yxo²kwain³sa²nxā³nhā¹. Nūh¹yxau³na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxan²ti³ kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²nūh¹nxa³lho³na¹. Ain¹ju³su² kxai²nān²tu³ txu¹ha² so²nxa³ju³ta¹nū³a² wain³nūn³na³la². Nūh¹yxau³ju³ta² wain³nūn³na³la². 38 Jā¹nxe³sāi¹yxā³ in³txai²li² txu¹ha² so¹jah¹lai²li² wain³txi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la². Jā¹nxūn³sxā³ txu¹lha³ so²nxā³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā²la² wain³txi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la².

39 Txu¹ta³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la² ka³ten³su² hin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ in³txa² ā³xa² so²nxā³lho³la². Kō³nxe³ti³ kāi³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³hī³nx2na³la². Nxe³hī¹na² in³txa² ā³xa² so¹ti³ten³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ta¹ka³lxu³su² hī³nx2na³la². Ta¹ka³lxi²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ti³ta¹ka³lxu³su² ha²kxai³ in³txi²nū³a² te²yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ti³jah¹la² so¹lxi³so¹ju³ta¹nū³a² wain³na³la². 40 Yxān¹ta¹ txa²e¹nān¹jau³lā³ ta¹ka³lxi²li² nūh¹yxau³kxai²nān²tu³ ā²la² ka³lih³hī³nx2na³la². Nxe³ju³ju³xi³na² txa²e¹nān¹jau³xai²la¹wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txain²txi²na³la².

8

Txa²wā¹sū³na² ki³lxo³kxa² yain³txa² ū³ye³wxe³kxi³ju³su²

1 Ju¹ta³la² nxe³ha²kxai³ yain³txa² a¹thūn³te²su² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² ū³ye³wxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ĩ³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Wān³txa² tū³yau³u¹tai²li¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ki³na¹xai²li² a³la³kxi²ki³tā³li¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Nxe³ju³ta² a³la³kxi²ki³ju³ta¹li² txa²wā¹e¹nāu³ai²na² yxo²kāin²txi³ ĩ³ye³kxi²nha²ki³te²ju²hē³la². Nxe³na¹ta¹ a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ ĩ³nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹hī³ki³tā³la². 2 A²nū²a² ĩ³li³te²su² te²a² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— A²hoh³lxi³sa¹xā¹. Jau³su² kxan²ti³ hai³txi³ a²hoh³lxi³su² ju³ta² kāi²nxa³wa². A²hoh³lxi³su²kxi³ju³ta² ā²la² kāin² tū³ton³na³la². 3 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²

a³lxi²ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i²nē³te²la¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān¹jau³kxai³lu¹ e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² a³lxi²san³tā¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²ya³lxai²la¹xā¹. Nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² nxe³tu¹wa².

4 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na²su² ki³lxo³nxe³kxah³la² so¹lxi³ hai³txi³ ka³ten³yah³lo²sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³lo²khai³xa² ka³ten³yah³la² ka³na³ka³na³tā³la². 5 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah³la² ā³xa² yū³te²sxa³jai²ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ain¹kxah³lai²na² yū², txa²wā¹hxi²kan¹ti³su² te²na² yū² nxe³te²ju²hē³la². Oh³nāu³nū¹ka³na¹ yū² yuh³xai²na² yū² nxe³te²ju²hē³la². Ka³lxatxi³ yū³te²ju²hē³la². 6 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³nu²khai³su² ka³na³ka³na³tā³la². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² whāi²na¹ i³yū¹tsā³ kwa³na³jah¹lo²su² ta¹lxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² sa²yxo²wet¹tsi¹ki³jau³su² yxau³nūh¹ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³na³ka³na³tā³la². Yen³kxa² whāi²na¹ wet¹jah¹lo²su² ta¹lxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²li² ka³te²na² w¹tāu³la² ū³hū¹nhē³lha²kxai³ ka³ten³su² tū³hi²tē³jah¹lai²wa².

7 Nxe³ha²kxai³ wxa²nū³ka³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na² a²ha³tih³xai²na² jū¹nxā² so¹lxi³ a³la³kxah¹lxi¹lxā². A²kxā³nxai³tā² Sū³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² so¹lxi³ sa²yxo²wet¹jah¹lxixai¹nhē³la², yuh³lxah³lxin¹ha²kxai³la¹. Nxe³sxā³ yain³txi³su² sū³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² ū³hū¹yah³lxin¹te² yain³txa² yuh³lxah³lxin¹jau³su² i³yain³hau³lxixai¹ta¹hxā³nhē³la². Jā¹yxah³lxixā². Nxe³sxā³ i³ye³yah³lxin¹te²nah¹lxi¹:

— Yain³txi³su² Sū³na²ki³lxo³nxe³ka³txa² ū³hū¹ain¹kxa² yain³ki³kxai²nān²tu³ wai³nū¹nxn²xa³i¹. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxixai¹hi¹nhē³la². 8 Wi¹li²yū¹nhē³ju³ta¹la³ yū²nxā³wa². Yain³ki³ju³txain²txi³ yain³ki³sxa³ju³tain²txi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ hau³hau³kon³ye²na³la². Yain³ki³sxa³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ju³ta² i²ū¹nhē³lxixā³lho³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²yain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ wi¹li²yū¹nhē³nū³nxā³lho³la². I²li³ju³ta¹na¹ hau³hau³kon³na³la².

9 Nxe³ha²kxai³la¹ wi¹la³ a³la³kxi²ki³kxan²ti³nū¹ txa²wā¹tā³nāu³ i³nxā² a²e¹na² a³la³kxi²nxā³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a³la³kxi²nxā³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³yain¹kxa²yan³txi³su² nxe³ya³nx²ta¹wa². 10 Te²yā¹nxū³sxā³ a³la³kxi²na² i³nxai²na² txa²wā¹sū³na²su² ki³lxo³te² sxi²ha² i³yain³te³lhxā³ ā³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²e¹na² a³la³kxi²nxā³te²na² sa²kxai³lu² a²wān³ti³kxai³lu¹ a²e¹na² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² txa²wā¹sū³nu²sa²ki³lxo³te² sxi²ha² ā³wih¹na³na¹. Ā³wih¹sxā³ yain³na³na¹. Nxe³ye²ha²kxai³ te²yā¹nxe² kāi³nū³na¹tū¹xā¹, kō³nxe³ti³ kāi³a¹kxan²ti³nā¹. Nxe² e³kxi²nha²h³nx²na³la². 11 Nxe³kxai²nān²tu³ jah¹lai²li² a²e¹na² a³la³kxi²nxā³jah¹la² sa²kxai³lu² wā³txi³nū¹h³nx²na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wā³txi³ha²kxai³ jau¹xai²na² yxo²i²xa³lho³la². Nxe³kxai²nān²tu³ ā²la² a³la³kxi²te² i³nxai²na² wxāi³ti³thi¹te¹lah³lxixai¹h³nxā¹lxā², Je³su²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² a²e¹na² sa²hau³kō³te³lhxā³ ya³lu²kxa²nu¹hain¹kxan²ti³na².

12 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a³la³kxi²nxā³jah¹la² wxa²wā³tā³su² jah¹lan²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tain¹yah³lxixai¹h³nxā¹lxā². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² kō³nxe³ti³ kāi³si¹yah³lxixai¹nū³nh³nxā¹lxā². 13 Jā¹nxā¹jut³su² ka³yxuh³xa² s³na² i³so¹ji²na¹ju³tan¹te²kxa²ya³llhu² kāin² a³la³kxi²nxā³jah¹la² kāi³a¹kxe³su² i³sai¹nha²kxai³ wā³txi³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³si¹hai¹na¹kxa²yan³txi³su² ka³yxuh³xa² s³na² i³so¹ji²xin²nxā³lho³la². Nxe³h³na¹wa².

9

Txa²wā¹sū³na² i³kaix¹so¹te²su² yxau²xai³kxi³jau³su²

1 Nxa²ha²te¹ ā³wa²sut¹sxā³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² i³kaix¹so¹sa²jah¹lo²su² na¹wa². Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²yen³khai¹xai²na² wi¹wi¹nxe² i³jah¹lo²su² te²sa²wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta¹nū³su² kāin² o²la³kxi²nūh¹nx²ta¹tai¹ti²tu³wa². 2 Je³su²jah³lai²na² i³kaix¹so¹sa²ju³ta² a²nū²a² ā³xa² yxo²i²yū¹sai¹nxā³wa². Nxe³sain¹kxan²ti³ wxāi²na² yxo²i²yū¹sah¹lxi¹lxā². Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² te²a² i³yau¹ū¹nx²ti³jah¹lo²su² te²sa¹jai²ti²tu³wa².

3 Nxe³sxā³ yxo²i²sai¹nxā³te²na² i³wā³txi³sain¹kxai²nān²tu³ nxe² i³wa²lū³xai¹na¹wa².

4 Jā¹nxe³sxā³ wa³kō³na¹tāu³a² yain³txi³su² tā³nxā² i³na²kxi²jau³su² tā³nxā² ū³hū¹h³sain¹kxai²nān²tu³ sa²so¹kxai¹na¹ju³ta² wain³na³la². Hxi²ka¹nū³na¹wa². 5 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ta¹ka³lxā² so¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ wain³na³la². U²li³hai³kxa² ai³li² kan²txi³ tē³i² nxe³na¹ju³ta² wain³na³la². Txa²wā¹sū³na² i³kaix¹so¹tū³ka³txa² te²yā¹nxe² kāi³i² Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a²lon³ti³nāu³xa² te²yā¹nxe² kāi³ai¹ni² Pe²jah³lo²na² te²yā¹nxe² kāi³i² nxain¹te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe² kāi³a¹ju³ta² hxi²kan¹nū³na¹wa². 6 Nxe³sxā³ Bar³na³be²ah³la² txai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² o²la³kxi²nūh¹nx²ti³ya³ha¹tāu³a² ū³yho³hi²si¹sah¹lxi¹nhū¹n¹jau³nū³su²

kwa³na³sih¹nxa²lxa¹jau³su² wai³nh³nx2na³la². 7 Te²u¹jā¹nxe³jut3su² so³ta²to² nū³kā³txa² wa³ko³nain¹kxai²nān²tu³ nūh¹wa³kon³sxā³ yain³txa² so¹kxain¹te²sxa³yu²hē³la². Yxān¹ta¹ o²la³kxain¹kxa² yo³ha² ū³yo³hi²hain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ hai³sxa² ū³wh¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²hai³sxa³khai³xa² yain³txa² ka³to³kxa² i³yain³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ po¹na² wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² po¹na² a²su³su³yau³xa² wxa²wx¹so¹sxā³ i³na²te²jai¹ti²tu³wa². Te²u¹jā¹nxe³nūh³nx³na³la².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹ ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa² te²yā¹nxe³ e³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²nān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— Po¹na²na² yū¹te²a² yain³txa³ki³a² tū³ka³la³sxā³ tū³ha³si¹hin¹jau³su² ā³ki³hain³kxi²xai³tāu³a² nxēn¹tāu³a² po¹na² yxo²a² sa²yxo²tai³txa³hē³li¹. I³yain³ti³ten³kxai²nān²tu³ I³yain³tai¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē³la². Nxe³jau³xu¹ta¹na² sa²kxai³lu² po¹na² ū³yhai¹ki³ju³ta² so¹lxi³ e³kxi²h³nē³te²la¹xā³? 10 Ti³hē¹nx2nxa³wa². Wa³kon³ki³kxa² yo³ha² i³hau³ko³tū¹nhē³te³lhxā³ nxe² i³tih³nxe³nē³lain¹te²jai¹ti²ti¹. Hai³sxa² ū³wh¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² ki³kan¹ju³ta²nū³a² wah³nxe³ha²kxai³ yain³txa² ki³kan¹ki³a² wa²ni¹lho¹jah¹la² wah³nxe³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²ti¹. Wa²ni¹lho¹hxa³tāu³a² yain³txa² wā²nhū¹nyhu¹si¹nyhain¹jau³nū³su² wah³nxain¹te²jai¹ti²tu³wa². 11 Jā¹nxa¹jut3su² wxa²e¹nāu³ai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nx2ti³nha²ha²kxai³ wxa²yen³kxi³khai³xa² wā²nhū¹sah¹lxi³nhīn¹ju³ta² wain³na³la². 12 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² a²yxo²ha³kxa¹ nxe²kāi³tū¹hain¹yah³lxi³nū²hē³la². Te²yā¹nxūn³su¹ta¹na². Sa²sen³so¹sain¹sī¹nxa³wa². Yen³kxa² wā²nhū¹nyhu¹ah³lxi³n¹kxa² so¹kxi¹nx2ti³sī¹na¹ju³ta² wai³nh³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wain³kkan²ti³ hai³txi³ wxa²yen³kxa² ten³sin¹te²txā³wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³wā³wā³txi³yah³lxi³n¹kxa²yan³txi³su² txa²hxi²ka² wa³kon³si¹na²tai¹ti²tu³wa². 13 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹ a²nū²a² i²li²te²a² ka³xyuh³xa² tē²sxā³ wxā³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te¹lhxā³ nxain¹kxai²nān²tu³txah³lxa³kxa² a²ne³ka³na²nhāu³a² a²wā³kxi³kxai³ ūh³wxe² a²wā³kxi³kxai³ sa²so² nxe³sxā³ yai³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² hau³ko³tū³kā³txa² wa³ko³nain¹tāu³a² yain³kxi³kxai³ i³ai¹te²a² yai³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². 14 Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²tū³kā³txa² hxi²ka² ū³yhai¹txain¹te²ju²hē³la².

15 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu¹ te²yā¹nxe² hxi²ka²na¹kkan²ti³nū¹ ten³sa²nxa³hē³la². Hai³txi³ a²hī¹na¹ ten³sa²nxa³lho³la². He³ja³lu²sa²te³lhxā³ sa³kkan²ti³ yain³txa² i³yai³nxū³nxa²lxi³te²txā³wa². Jā¹nxe³sxā³ wxa²yen³kxa² wā²nhū¹sah¹lxi³n¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² ten³sa²kxa² tā³nxa² yain³txa² yai¹na¹kxa²tā³nxa² i³hau³ko³tū¹h³sain¹na²hē³la². Jā¹x1sain¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²so¹lxi³te³na¹jau³su² yxo²kāin²txi³ i³hen³txi³na¹tu¹wa². 16 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³hai¹na¹ju³ta² ten³jau³su² i³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². I³sa²si¹hā³sa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ju¹tai²li²o²la³nxai¹na²wa². Nxe³na¹ju³ta²so¹lxi³kxi²na¹ha²kxai³ yxo²kāin²txi³ kwai¹te²txā³wa². Yxān¹ta¹ ju¹tai²li² i³hen³txain¹nxa³kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² ko³ton³kxi³sa²kxa²yan³txi³su² nxa¹nha²wa². 17 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā²nxūh¹lxi³ i³hen³txi³na¹tū¹xā¹. Na¹ke³la²te²kxai³ i³hen³txi³na¹kxa² yo³ha² yū³sa³lū²nx2na³la². Nxe³na¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² kwa³na³sa²na²hē³la². Nxe³sa³ha²kxai³ te³na¹jut3su² tā³nxa² ten³nxa³jut3su² tā³nxa² yū²nxa³wa². Sa²wai³wait3sxā³ sa²yxo²we¹tai¹na¹ju³ta² so¹lxi³ yū²na³la². 18 Nxe³na¹jut3su² yā¹te²tā³ ū³yo³hi²sa²te³ji¹wa²? Wān³txai²li² i³hen³txi³na¹tāu³a² a²yo³ha² ten³nxa³ju³ta² ka³lih³kxi²sa²tu¹wa². Ju¹tai²na² so¹lxi³ ten³sa²nha²wa². Wā²nxūh¹ i³hen³txi³na¹wa². Ū³yo³hi²sa²si¹yah¹lxi³n¹jau³su² hxi²kan¹txi³ kwa³na³nx2ta¹kkan²ti³ wxa²yen³kxa² ten³te²txā³wa².

19 Ā³wa²sut1sxā³ yxau³jah¹lo²sa¹wa². Ū³yo³hi²sa²jah¹lo²la³ yū³sa²nxa³ha²kxai³ sa²yxo²we¹ta¹ju³ta²la³ yū³sa²nxa³nha²wa². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² i²li²te²su² te²a² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³te³lhxā³ nxa¹wa². Nxe³sxā³ wā²nxūh¹ wi¹lhit1sxā³ kwa²wa³ka³li³yu³ta³lo¹ha¹tu¹wa². 20 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu¹2 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹ta¹ha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³na¹wa². Hai³txi³ Ju³te²a² nū³kā³txai²na² yxau²xai³lain¹ju³ta²la³ a²wa³kxēn³tot3sai¹nxa³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² a²wa³kxēn³tot3sa²nxa³ha²kxai³ nxe³jan¹lo²sa¹wa². Nxe³te²sa¹kkan²ti³ Ju³te²an¹ta² sxi²nhāu³a² yxau²xai³lho²lxi³nān²tu³ Ju³te²an¹tū³kā³txa² yxau²te²sa¹kxa²yā¹nxe² yxau²xai³la¹wa². Nxa¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah¹lai²na² sxi²nhāu³a² yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³ nxe³jan¹lu¹ta² yā¹nxe² yxau²xai³la¹wa², Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²si¹hain¹ju³sa³. 21 Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa²te²nū³xa² a²sxi²nhāu³a² yxau²xai³la¹kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² nxe³wā²na³a¹wa², Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²wet1si¹hai¹na¹jau³sa³. Jā¹nxa¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²ā³nxa³hē³la². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yxo²we¹ta¹jau³lo³na¹wa². 22 A²nū²a² a²ē¹nāu³a² a³la³kxi²nxa³te²a²

yxau³kxai¹na¹kxai²nān²tu³ā²la²kāin²a³la³kxi²na¹jau³xai²na²yxō²kāin²txi³i³yau¹ū³hai¹na¹ju³ta²yū²nxa³wa². Nxe²nxa³ju³ta²sa¹:

— Toh³li³jau³su²e³i¹lxi¹. A³la³kxi¹nxa³lxi¹. Nxa¹jau³la³e³sa²nxa³nha²wa². Nxe³na¹ju³kxai³lu²a²nū²a²i²li³te²su²te²a²hxi²kan¹txi³i³yan³ta³kxi²sxā³yxau³nū¹ha¹kxai²nān²tu³nxe²kāi³ū¹ha¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na²wān³txa²yxō²ain¹jau³nū³a²so¹lxi³ten³sa³nha²wa².

²³A²nū²a²a²yxō²ha³kxa¹Kris²tu³jah¹lai²na²wān³txa²ain³kxi²si¹hai¹na¹jau³su²nxe²kāi³a¹wa². Nxe³sxā³ain³kxain¹kxai²nān²tu³i³ka³li³kxi²nū¹sain²na²la². ²⁴Nxa²ha¹te¹a²nū²a²kwa²wa³ni³lon³sxā³ā³naun³ti¹hain¹kxai²nān²tu³ka³na³ka³nat3sxā³ne³ka³ta²xi²te²an²tu³a²yo³ha²so¹kxi²te²ju²hē³la², a²yo²ha³kxa¹ā³naun³ti¹hain¹kxan²ti³na². Ne³ka³ta²xi²jah¹la²so¹lxi³yān¹txi³nū³kxūn³txi³ā³ni³ha²kxai³a²yo³ha²so¹kxi²te²ju²hē³la². Ju¹ta²yā¹nxe³jut3sū³nxe²nxū²kwa³lxi¹txi³Je³su²jah¹lai²na²wān³txa²sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹la².

²⁵Kwa²wa³ni³lon³kxi²te²su²te²a²a²yo³ha²ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a²so¹te³lhxā³ne³ka³ta²ain²te²ju²hē³la². Ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a²so¹te³lhxā³ain¹kxai²nān²tu³a²nū²khai³nāu³ai²na²nū³kxūn³txi³a³wa³ni³lon³sai¹nain¹sān²te²ju²hē³la². Ain¹kxai²nān²tu³ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a²so¹h³ni³nx2na³la². Ā¹nxe³ka³lo³a²wa³s³txi³khon³lxi²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹Kris²tu³jah¹lai²na²wān³txa²wain³txi³sa²yo²wet1sxā³yxau³kxi²kj³kxai²nān²tu³kxān¹nāu³a¹oh³nāu³a¹yxau³ki²tāu³a¹ū³yho³hi²nē³tu¹wa². A²nxe³nē³te²a²khon³kxi²ti³he¹nxe³lxa³lho³la².

²⁶Nxe³te²yo³ha²so¹kxi²te³lhxā³nū³kxūn¹txi³ā³ni³hut3sū³nxe²o²la³kxi²na¹wa². Jā¹nxūn³sxā³a²nū²a²ha¹li¹ā³wa³ni³lon³sxā³ā³nhe³hē¹nha²ka³lo³a². Nxe³ya³kxai²nān²tu³a²nxe³jah¹lo²su²jah¹la²nū³kxūn³jah¹la²a²hxi²kan¹jah¹lo²su²h³ni³nx2na³la². Yxān¹ta¹nū³kxūn³yah³kxai²nān²tu³hxi²kan¹txi³syā¹h³ni³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe²Txa²wā¹sū³na²wān³txai²li²i³yau¹ū³a¹jau³xai²li²nū³kxūn³sxā³o²la³kxi²na¹wa². ²⁷Nxe³na¹ju³ta²txa²nū²nāu³khai³kxai²na²sa²yo²we¹nha²si¹sa²jau³su²txa²nū²khai³xa²wxa²ka³to³nha²yxau²xai³nha¹wa². Nxe³ha²kxai³kxā³nāu³a¹Je³su²jah¹la²yen³nāu³a¹wān³txa²wi¹jau³xa²i³yau¹i³ta³lu²na¹tāu³a¹txa²nū²nāu³khai³xa²wxa²ka³to³nha²yxau²xai³na¹ju³tai²tā²wi¹lī²sa²nxa³kxa²yan³txi³su²nxe²o²la³kxi²na¹wa².

10

Sū³na²ki³lxo³ka³txa²sa²yo²we¹jau³su²

¹Nxa²ha¹te¹txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na²i²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²ā³te³sxā³ai³tū³ka³txu¹txai²na²i²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². E³ji²ta²ko³xa²a³li³ai¹nh¹nu¹tai²na²a³lan²ta²Txa²wā¹sū³na²hi²sen³su²o³s³na²i³sa²si¹hā³ū¹ha²kxai³ā³ti¹kxa²ai¹nu¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a²i³ye³na²kah³te³na²yāu³son¹kxai¹nha²kxai³hxi²kan¹txi³yo²ha³ti³lhi³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ai¹nha²kxai³Txa²wā¹sū³na²sa²kxai³lu²wā³nxīn¹sxā³o²la³kxi²sxā³i³ye³na²nxū²kwa³i³ye³la²tīh³na¹jā¹tīh³na¹a²yo³kxa²ai³tīh³na²nū²a²sa²we¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tīh³na²te²tīh³na²we¹tū²la²Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²a²nū³ka³txai²na²yo²ha³kxa¹i³ha³la²te²ti³h¹tīh³na¹aun²ta²yo²ha³ti³lhi³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

²Ai¹nha²kxai³a²yo²ha³kxa¹Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²yo²ai¹nha²kxai³a²nū³ka³txi³khai³su²so¹nain¹ta¹hxai²hē¹la². A²yo²ha³kxa¹ā³nū²ni²o³s³na²ā³ti¹kxa²ai¹ai¹nha²kxai³i³ye³na²nxū²kwa³i³ye³la²tīh³na²yo²ha³ti³lhi³ai¹nha²kxai³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

³Ai¹nha²kxai³a²yo²ha³kxa¹yain²tū³xa²oh³nāu³a¹i³sa²si¹hā³ū¹ta²ya³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁴A²yo²ha³kxa¹i³yau³xa²wā³nxīn¹jau³xa²na²ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxa¹i³yau³xa²yū²nxā³ko³xa²ā³nxai³ai¹nha²kxai³Txa²wā¹sū³na²hi²sen³su²Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na²i³ka³na³ha²kxai³hi³sa³ka³txa²hxi²te³nha²sxā³txah³lxa³kxa²i³su²ta²hxai²hē¹la². I³su¹lha²kxai³i³yau³xa²ha³li³ā³si³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la². Ha³li³ye¹nxa²ha¹te¹Moi³se²ah³la²nū³ka³txi³nu¹tai²na²a²yo²ha³kxa¹na²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxain¹jut3su²Tah³lxa³kxi³nū¹tai²li²wā³nxīn¹ka³txa²nū¹tai²li²ā³si³te³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta³ka³txa²nu¹tai²li²Kris²tu³jah¹lo²su²ta¹hxai²hē¹la².

⁵Nxe³xai³ain¹kxan²ti³a²ka³lxa³txi³su²nūn¹tāu³a²hai³txi³Txa²wā¹sū³na²i³wi¹lxo³kxi²sxā³i³ka³li³kxai²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ha³lo²a²i²ai¹nxa³ko³nāu³a²ya³lun¹ti²hxa³nain¹ta¹hxai²hē¹la², a²nū²a²hxi²kan¹ta³nū³ka³txa²sa².

ka³lxa¹khai¹nxe³kxan²ti³ 23.000 nxe³tū³ka³txa² ya²lun¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². 9 Txa²wā¹sū³na² hxi²ye¹ta³lxi³yah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju³tan¹jau³xa² e³yah³lxi³txa³hē¹la². Te³nah¹lxi¹.

— Ko³nxe³ti³ kâi³a¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³nai²li² hai³txi³ ko³nxe³ti³ kâi³a¹kxa² yo³ha² ū³hū¹sa²nxa³lho³na¹. Yah³lxi³n¹jau³la³ e³yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³n¹ta¹na² nxe²kâi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²kâi³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² txih³xa² wīx¹te²a² i³sa²si¹hā³ū¹hai¹nha²kxai³ ka³lxa¹txi³ i³lxa²ya²lu²ta¹lxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 10 Txa²wā¹sū³na² kâi³i²nhē³ju³ta² yxo²xūn¹txi³ i³kwai²txa³lxi³yah³lxi³txa³hē¹la². A²kxā³n¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² i³kwai²txa³lxi³yai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hā³ha²kxai³ a³ka¹nxi²sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ i³ya²lu²ta¹lxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Nxe³ju³ta¹na² yxo²ha³kxa¹ ū³yhe³ka¹tē³ju³ta² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ jau³jau¹xu¹ta¹na² i²ki³kxai²nān²tu³ i³tih³nxe³nē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³ko³xai²na² ne³ki³son³ju³ta³nū³su² ya²son³na³la².

12 Jā¹nxe³ju³tsu² i²li³te²a² a²wān³txi³kxai³lu¹ a²e¹na² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹. — A³la³kxi²khai¹na¹xā¹. Hai³txi³ ko³nxe³ti³ kâi³nxa³lho³nā¹ txai²lā¹. Nxe³kxai²nān²tu³ wi¹lī¹nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ ā³ni¹lhxā³ ā³wi¹hā³sxā³ ko³nxe³ti³ kâi³yah³lxi¹nha³ta²wa². 13 Ko³nxe³ti³ kâi³si¹yah³lxi³n¹jau³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kâi³sain³te³ju³hē¹la². Nxe² ko³nxe³ti³ kâi³sain³si¹nxa²lxi³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ne³wā³na³nx2ti³xa²lho³la². E³kxi¹nx2ti³jau³xa² sa²yxo²ā³nha²nxa³sxā³ kâi³ū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ i²nxū²kwai³lxū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ju³tan¹txa²txa³lho³la². Nxe³ko³nxe³ti³ kâi³sain³si¹nx2ti³ju³ta³la³ a²ta³a² hxi²ka² hxi²tha³txa¹lxi³xa³lho³la². Hāi¹sxā³ nū³kxūn³txi³ ā³sen³sai¹ah³lxin¹tu¹wa².

14 Jā¹nxe³ju³tsu² a³lxi¹nx2ta¹wa². Ka³lih³kxi²la²nha² thāi³ti³la²sxā³ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ain³xi³sa³h³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³te²su² sa²nēn¹kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². Ā³jah¹lxi³hē¹la². 15 A³la³kxah¹lxi¹nha²kxai³ e³la¹ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³sxā³ e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²li² wā²nxūh¹ i²nha²jah³lxi³hē¹la². 16 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³lhi¹nai³tān¹jau³xa² i²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². A²sa³wi³ha³lxa² i³kaix¹sxā³ ā³yā³nū³kxi²sān²nū²la² yain³jau³xa² na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxi²xai³kj³tāu³a² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xa² Nxe³kj³jau³xa² yā¹nxe² na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxi²xai³kj³tāu³a² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³ū¹nhē³ju³ta¹i²tā² i²xi²kj³tā³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ yain³tū³xa² yain³yah³lxi³na²hē³la². Yain³tū³xa² yā¹nxe² yain³kj³te³na¹ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxa²nu¹nhē³ju³ta¹ i²xi²kj³tā³la². 17 Txa²wā¹kj³na¹xai²na² ka³lxa¹kj³kxan²ti³ tū³xai²na² yain³ti³tu³xa² nū³ka¹na³ka³nat3sxā³ yain³kj³tā³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²kj³tū³ka³txi³kj³na¹xa² ka³na³ka³na³kj³tā³la². A²nū²a² ka³na³ka³na³kxa² yā¹nxe² kj³tā³la².

18 Nxa²ha¹te¹ Ju³te²a² nū³ka³txa² i²xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². Yain³txi³nū³su² tū³xa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ain¹tū³ka² tē³sxā³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txah³lxa³kxa³txa² ū³nhē³hētaitain¹sān²nū²la² hā²wxān³txa³ yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kj³sa²kxai³ yai³nain¹te³na¹ a²yxo²ha³kxa¹ ā³nū²nxi²sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 19 Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² yain³txa² ū³hū¹ki³kxai²nān²tu³ wā²nxūn¹ki³ju³ta² kâi³hī³kj³te³la¹xā³? 20 Hai³txi³ ti³he¹nx2nxa³wa². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²na¹xi²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³ka³txa² yain³txa² ū³hū¹sxā³ sa²nēn¹kxi²kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ū³hū¹nyhai¹nhī³nx2nxa³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹tāu³la³ ū³hū¹nyhai¹nhī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³ju³tsu² ha²kxai³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² o²la³kxi²nu¹nyhah³lxin¹ju³ta² ten³ti³hex¹sa²nxa³nha²wa². 21 Txa²wā¹sū³na² na²jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta¹i²tā² i²xi²kj³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i²na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² na²jau³xa² i²na²sxā³ sa²ni²lhon¹ta³kxah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Yau³ha¹li¹ i³na²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yain³tū³xa² na²jau³xa² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta¹i²tā² i²xi²kj³jau³xai²na² sa²kxai³lu² yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² yain³tū³xa² yain³yah³lxin¹nū³nīn¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² yain³tū³xa² yain³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wa². Tū³ha¹li¹ yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². 22 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i³xan³ta³kxi²nē³ju³ta² ten³yah³lxin¹ta¹ji¹wa²? Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nū³kxūn³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³to³ta¹ nū³kxūn³sxā³ ā³sen³sai¹yah³lxi³hī³nxān¹ji¹wa²? Hai³txi³ ti³he¹yah³lxi³hī³nxa³lxa².

A³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ kâi³nyhu¹kj³jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ wxa²ha³tih³ i³nxa² nxe²e³kxah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— “I²li³ju³ta² kâi³a¹tū¹xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ kâi³hī³na¹wi¹. Yah³lxin¹jau³xa² wain³na³la². Yxān¹ta¹ wi¹lye²nxa³kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Ā³nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹xa³kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². 24 Te²yā¹nxe³sxā³

wxa²ten³yah³lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³ ā³no²la³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹la². Wxa²wā³tā³xai²na² a²ten³ju³ta² ā³no²la³kxi²nū¹txain¹yah³lxi³nū³nhē¹la².

25 Nxe³sxā³ nxe²kāi³jah¹lxi³hē¹la². Ka³yxuh³xa² sī³na² sxi²ha² so¹kxi²nyhu¹kxi³thi³na² ai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kā³yxuh³xa² i²li³thi³na² ten³yah³lxin¹kxa² so¹kxi²txain¹yah³lxi³hē¹la². Kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² i³yain³jau³nū³la³ i³wā³txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². I³wā³txain¹yah³lxan³ka³tu³ e³kxi²nha²yah³lxan³ka³tu³ hāi¹sxā³ wā²nhit¹jah¹lxi³hē¹la². 26 Nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² i²wha²li²txā³nxai³tā² nxe²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹lxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²wa³kxēn³txa²na³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³te²a² i³yain³te³lhxā³ ka²la¹txa³lxi³kxai²nān²tu³:

— Ai³sxā³ yain³kxi²ti³ten³sa³nha¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ yain³txa² ū³hū¹nx2ti³kxa² hāi¹sxā³ yain³jah¹lxi³hē¹la². Kāin² a³la³kxi²nxai³jah¹la² yain³txa² i³wā³txi¹nū¹hain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

28 Nxe³yān¹ta¹ kāin² a³la³kxi²nxai³jah¹lo²su² te²su² te²a² i³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Yain³txai²li² sū³nu²su² ki³ko³jah¹lai²na² yain³txai²la¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ yain³yah³lxi³txa³hē¹la². E³kxi¹nx2ti³jah¹la² a³la³kxi²nxai³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹yah³lxin¹kxa²yān³ti³su² yain³yah³lxi³txa³hē¹la². 29 Wxa²ē¹nāu³ai²na² a³la³kxi²khai¹xah³lxi¹nha²kxai³ yxān¹ta¹ jah¹la² a³la³kxi²nxai³ha²kxai³ hāi¹nxai³jah¹lxi³hē¹la². Nxa²ha²te¹ wxa²ha³ti³ i³nxai²na² wān³txi³kxai³lu¹ i³wa²lū³xi²sah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Ju¹ta²li² ten³sa²nxai³nhai¹. A³la³kxi²nxai³jah¹lai²li² o²la³kxi²na¹kxe³su² i²kāi²nxai³tot³si¹hai¹na¹kxai²nān²tu³ wi¹lxa³wi¹. Ten³sa²nxai³nhai¹. 30 Yain³txai²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²nu¹sān²nū²la² wi¹lhit¹sxā³ yai³na¹kxai²nān²tu³ jah¹lai²li² a³la³kxi²nxai³jah¹la² i³nxai²na² wān³txi³kxai³wi¹. Nxe³nū²jau³su² ha²kxai³,

31 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²jah¹lxi³hē¹la². I²li³ju³ta² kāi³yah³lxin¹ju³ta² yain³txa² yain³ta³nxai² i³na²jau³xa² i³na²ta³nxai² i²li³ju³ta² kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹stū³na² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tai¹yah³lxi³hē¹la². 32 A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Ju³te²an¹te²su² ta³nxai² ju³te²an¹te²sxa³te²su² ta³nxai² Je³ju³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³su² ta³nxai² i²li³te²hū³te²a² kō³nxe³ti³ kāi³ti³hi¹tain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

33 Txi²yā¹nxe² kāi³jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxain¹kxa² yā¹nxe² kāi³ū¹hai¹na¹wa². Hai³txi³ wā²nxū¹h¹ kāi³nxai³wa². Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²sutisxā³ yxau³si¹nx2ta¹jau³su² kāi³na¹wa².

11

1 Nxa²ha²kxai³ kāi³a¹kxa² yā¹nxe² kāi³jah¹lxi³hē¹la². Txi²li² Kris²tu³jah¹la² kāi³kxa² yā¹nxe² kāi³jah¹lo²su² te²sa¹wa².

Txu¹ha² wain³txi³ kāi³jau³su²

2 Ju¹ta³la³ nxa²ha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sah¹lxi¹lxa². Wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xai³tā² yxo²ha³kxa¹ sa²yxō²wet¹sah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³wā²na³yah³lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Nxe³ju³ta²li² sa²nēn¹kxi²nx2ta¹wa². 3 Yau³ā³xa² i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². I³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²hxi²kan¹te² in³txi³nāu³xa² Kris²tu³jah¹lai²la²na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹hai¹na² a²hxi²kan¹txan²tu³ a²wē³sāi¹yah³lai²la²na³la². Te²yā¹nxū³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹txan²tu³ Txa²wā¹sū³nai²la²na³la². 4 Nxe³ha²kxai³ in³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² sa²ne³sai¹nha²sān²sxā³ i³ye³kxi²h³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹te³lhxā³ jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² sa²ne³sai¹nha²sān²sxā³ i³yau¹ū¹h³nx2na³la². Nxe³sxā³ sa²ne³sai¹nhā²nxai³kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² a²i³lxa² kō³te²lo³tai¹nh³nx2na³la².

5 Te²yā¹nxe³ju³ta² txu¹hai¹li² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxai³kxai²nān²tu³ a²wē³sāi¹yah³la² a²i³lxa² kō³te²lo³te²ju²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹te³lhxā³ txu¹ha³ka³lxu³su² kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxai³kxai²nān²tu³ a²wē³sāi¹yah³la² a²i³lxa² kō³te²lo³te²ju²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxai²na² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² yū²nxai³ta¹ka³lxai² ū³nhe³ko¹lhxai³nha²ta¹ka³lxai² yā¹nxe³te²ju²hē¹la². Ju¹ta²li² wai³nxai³wa². 6 Nxe³yān¹ta¹:

— Ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ten³sa²nxai³nhai¹. Ta¹ka³lxu²su² kxai²nān²tu³ ū³nhe³ko¹la³kxi²txai¹nhē¹la². A²wē³sāi¹yah³la² a²i³lxa² kō³te²lo³te²ju²hē¹la². Yxān¹ta¹ ū³nhe³ko¹lhxai³ki³nha²ju³ta² ta³nxai² kwa²hāi¹nxe² ū³nhe³ko¹kxe³su² ta³nxai² te²nai¹nxai³jau³su² ū³nhe³tū¹kxi²txai¹nhē¹la². 7 In³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ū³nhe³hē¹nha²te²sxa³yu²hē¹la². A²wi¹lhi¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² yā¹nxe² in³txa² we¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²nū²a²nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² te²ju²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³khai³xa² wā²nā³ū¹jah¹lai²la¹wa². Txu¹ha² sa²kxai³lu² in³txa² wxi²kin³ti³ton³ju³khai³xa² wā²nā³ū¹ta¹ka³lxai²la¹wa². 8 A²wi¹lhi¹nu¹ta¹ka³lxai³lu² Txa²wā¹sū³na²

hi²sen³su² in³txa² we¹ta¹hxai²hē¹la². Wet¹sān²nū¹la² in³txa² a²nxi³ta² tē³sxā³ txu¹ha² we¹ta¹hxai²tai²ti²tu³wa². 9 In³txi³nū¹ta² nūh¹yxau³ki³nū³a² te³nxa³ha²kxai³ txu¹ha² we¹tūn³ta¹hxai²hē¹la². 10 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹tū¹ka³txa² i²nē³lai¹nha²kxai³ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ūh³nhe³tū¹nha²te²ju²hē¹la². 11 Jā¹nxe³jut³su² Kris²tu³jah¹la² tūh³na² ā³nxi³ki³ju³ta² txu¹hai²na² sa²kxai³lu² in³txai²li² ā³sxā³ nūh¹xai³ju³ta² hxi²kan¹te²sxā³jai²ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txai²na² sa²kxai³lu² txu¹hai²li² ā³sxā³ nūh¹xai³ju³ta² hxi²kan¹nūn³te²sxā³jai²ti²tu³wa². 12 A²wi¹lhī¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txai²li² wet¹sān²nū¹la² in³txai²na² a²nxi³ta² tē³sxā³ a²txu¹ha³ka³lxa² we¹ta¹hxai²tai²ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ in³txa² wē³sai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² ē¹nāu³a¹ yxau³ni²sxā³ a³li³lah¹sxā³ txon¹nē²tai²ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa².

13 Jā¹nxe³jut³su² txu¹hai²li² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²tāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo²a² yū²nxa³kxai²nān²tu³ wai³nxa³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ ū³nhe³ko¹la³kxi²nha²sān²sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²kxai²nān²tu³ wain³nūn³nxa³wa². Ju²tai²li² wā²nūh¹ ai³n³nha¹jah³lxi³hē¹la². 14 In³txai²li² a²ne³k³sxa² a³lu²kxai²nān²tu³ āu²li²jut³su² te²ju²hē¹la². 15 Yxān¹ta¹ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² a²ne³k³sxa² a³lu²kxai²nān²tu³ i³wi¹lxo³kxi²te²ju²hē¹la². A²ne³k³sxa²li² ū³nhe³tū¹kxi²nha²ha²kxai³la². 16 Jā¹nxe³jut³tai²li² i³kwai²kwai²kxi²ta²yah³lxi³n³kxai²nān²tu³ hai³txi³ wain³txi³ kai³yah²lxa³lxa². Sxi²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ jau¹xai²na² so¹lxi³ i³yau¹ū¹nxa²lxa¹wa². Txa²wā¹sū³na² yxo²ta²tū³ka³txi³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe²i³yau¹ū¹hai¹nhxai²na¹hē³la².

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā² i²xi²jau³su²

17 Nxe³ha²kxai³ yu²tā³xai²li² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²li² wi¹kai³yah²lxa³lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²te¹lhxā³ ā³yā³nū²kxah¹lxin¹tāu³a¹ sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹ju²ta² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Ko³thi¹non³yah³lxi¹lxa². 18 Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ta²sxā³ yxa²u²xai³yah³lxi³n³tū³ka³txi³ i³nxai²na² ā³yā³nū²kxah¹lxin¹te³na¹ a²ha³tih³nāu³ i³nxa² i³ye³yi²lho¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Kwa²wān²txi³sxa³ū²nha²wa². Wān²txi³khai³su²nū²nha²wa². 19 Ha³na³ka³lxi³ ain³nha²ki³ju³ta² yū²xai³ki³te²ju²hē¹la². Yū²xai³ki³sa²kxai³ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²su² te²a² e³la¹ a³la³kxi²nū²ye²ki³tu³wa². 20 Jā¹nxe³jut³su² i³yain³kxi²te¹lhxā³ ā³yā³nū²kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹hxi¹kan¹ta² Si³yxa³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tai³tā² i²xi²kxi³jut³sxa³wa². Ha³na³ka³lxin³na³la². 21 Nxe³ha²kxai³ yain³te¹lhxā³ yah³lxin¹tāu³a² ha³na³ka³lxi³ yai³nxa²xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Wah³nxū¹hah³lxa³lxa². Hāi³sxā³ a²yain³txi³khai³yah³su²sxā³ yai³nxa²xai³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹sxā³ a²ha³tih³ i³nxa² sa²kxai³lu² heh³hi² yxah³lxi¹nha²kxai³ a²ha³tih³ i³nxa² sa²kxai³lu² i³na²jau³xa² i³na³sxā³ wen¹yah¹lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 22 Wxa²sxi²khai³xa² yain³txi³su² ta³nxa² i³na²kxi³jau³su² ta³nxa² yū²nxa³lxi³nha²lwa². Nxe³sxā³ nxe²o¹la³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ta²sxā³ yxa²u²xai³tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kai³ū¹hah³lxi¹nhē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² yain³kxi³txa²te²a² wxā³te²su² te²a² yai³nhxa³je²yah³lxi¹nha²kxai³ āu²li²to³tain¹yah³lxi¹lxa². Nxe²kai³yah³lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wi¹le³kxi¹nx2ti³nxa³lho³la².

23 Jā¹nxa¹jut³su² i³yau¹tū³ye¹nha²tjau³xai³tā² Txa²wā¹sū³na² i²ti³nxe³sa²jau³xai²lwa². Nxe³te³nah¹lxi¹, Je³su²jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³jah¹lo²su² ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² yxa³hī¹nai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Ju³ta²sah³lai¹tā² i³ko¹k¹son²kxi²te³lhxā³ ka²nxah³hi²nxa³ta³lxa¹ Je³su²jah¹la² yain³tū³xa² hxi²tē³nha²sān²nū²la², 24 Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxon³lxi²si¹jau³xa² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² yain³tū³xai²li² wā²nāu²lxi²sxā³ ū³hū²xai³te³nah¹lxi¹, a²sa³wi³ha³lxa² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Tū³xai²li² Txa²nū²a² yā¹nx2na³li¹. Ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³tū³xai²na² yain³yah³lxi¹nhī¹na¹ ya³lu²kxi¹nx2ta¹ju³ta² i²xi²sa²sxā³ yain³jah¹lxi³to³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². 25 Te²yā¹nxūn³sxā³ yain³ta³lu²nain¹sān²nū²la² a²ko²pē³na² i³na²te³nai²li² hxi²te³nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²ko²pē³na² i³na²na¹jau³xai²li² Txa²ti³ha²yau³xa² yā¹nx2na³li¹. Wān³txa² tah²yau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ jā¹nxe² kai³ūh¹nx2ta¹jau³nū²ai²la¹wi¹. A²nū²a² ko³nxe³ti³ kai³ju³ta² ā³wa²sut¹si¹ha¹jau³nū²su² Txa²ti³ha²yau³xa² ha³ti³hxa³sa³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ jau³xai²na² i³na²yah³lxi³to³hin¹kxai²nān²tu³ āh¹ i²xi²sa²si¹nx2ti³jau³su² yain³jau³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹kxa² i²xi²sah¹lxin¹jau³xai²li² i³na²ūh¹sah¹lxi³to³hē¹li¹. 26 Nxe³sxā³ te²yā¹nxe² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹ju³ta² i²xi²sa²sxā³ yain³tū³xai²li² i³yai³ni² i³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹ju³ta² i²xi²sa²sxā³ i³na²jau³xai²li² i³na² nxe³yah³lxi³to³hi¹nhī¹na¹ wxa²ē¹na² sa²hau³ko³tūh¹nx2ta¹ju³ta² i³hen³txi³yah³lxi³to³hin¹tu¹wi¹. A³ka³nxi²sxā³ wā³li²nxa³ta³lxa¹ jā¹nxe³jah³lxi³to³hē¹li¹. Je³su²jah¹la² nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i²li²te²su² te²a² Txa²wā¹hxi¹kan¹ta² Si³yxa³jah¹lai²na² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² yah³son³sxā³ yai³ni² i³na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² i²xi²sa²sxā³ i³na²ki³jau³xai²li² yah³son³sxā³

ī²na² nxe³jah¹lo²su² jah¹la² a²hi²ki³te²lxa²na³la². Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ti³ha²ya³xā² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹hi² a²nū²khai³ya² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹hi² nxe² kāi³jah¹lo²su² hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² kō³nxe³ti³ e³kxi²jau³su² hī³nx2na³la². 28 Nxe³ha²kxai³ yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² ī³yain³yah³lxan³tā³lxā¹ ī²na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² ī²na²yah³lxan³tā³lxā¹ wxa²e²nū²sxai²na² wā²nxū^h1 ain³nha¹jah³lxī³hē¹la², kwa²to³toh³lxī³ e³kxi²nyah¹lxin¹kxa²yan³ti³su². 29 Nxe³sxā³ ī³yai³ni² ī³na² yxah³lxin¹tāu³a² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² kāi³ū¹nhē³ju³ta² āh¹ ain³nyah²lxan³kxai²nān²tu³ a²hi²ki³te²la³ yah³lxī³hī³nxa¹lxā². Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³llū² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³ju³ta² yū³tu¹wa². 30 Te²yā¹nxe² kāi³yah³lxī³to³hi¹nha²kxai³ wxa²ha³tih³ ī³nxai²na² ī³ton³nxa²lxī³i² hai³lā³kxi²nxa²lxī³i² nxe³nx2ti³kxa²yā¹nxūn³sxā³ nū³ka³txi³ ā²tū³ka³txi³ ī³na² ya²lun¹ta³kxi²nx2tain¹na³la². 31 Nxe³ha²kxai³ ain³nyah¹lxin¹jau³khai³xa² ī²xai²nha¹jah³lxī³sā²nhē³la². Nxe³sxā³ ī³nyah¹lxī³sā²nin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nxa²lxī³ju³ta²nū³lo³nyah¹lxī³hī³nx2nxā³lxā². 32 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²li² hī¹na² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nhē³ju³ta²lon³kxai²nān²tu³ ī³wai¹te³kxai²nān²tu³ kxān³nū³a¹ a³ka³nxi²sxā³ wā³li²tāu³a¹ a²nū²a² kō³nxe³thin¹te²su² te²a² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹hain¹tu¹wa². Nxa¹nhī¹na¹ te²yā¹nxe³nē³lxā³lho³la².

33 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² yain³ki³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² ī³yai³ni² ī²na²ki³jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² ī³na² nxe³ki³te³lhxā³ ā³nū²kxi²yah³lxī³nhī¹na¹ wah³nxe³nha¹jah³lxī³hē¹la². 34 Nxe³yān¹ta¹ wxa²ha³tih³ ī³nxai²na²;

— Heh³khaix1sa³nhā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²sxi²khai³xa² yain³jah¹lxī³sā²nhē³la². Nxe³yah³lxin¹ka³tu³ wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² yain³tū³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ yain³ki³tū³xai²li² ī³yai³ni² ī²na²jau³xai²li² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta² ī²xi²sa²sxā³ ī³na²ki³jau³xai²li² ī²na² nxe³jah³lxī³hē¹la², Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³kxa²yan³txi³sa². Nxa²ha¹te¹ wān³txa² yau³ā³xa² yū³nūn³na¹wa². Yxān¹ta¹ hāi¹nxa¹a¹tu¹wa². Wxā³na¹tāu³a¹ ī³yau¹n¹nx2ta¹tu¹wa².

12

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²ka¹tū¹nhē³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²ka¹tē³ju³ta² ū³hū¹ne³kxa² ī³yau¹n¹nx2ta¹tu¹wa². A³lā³kxi²si¹nx2ta¹jau³su² ī³tih³nxe³nx2ta¹tu¹wa². 2 ī³yau¹tū³nx2ta¹jau³xa²sa¹, a³kxā³n¹hxi¹nai¹tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ti²yah³lxā³nhī¹nai¹tā² txah³lxā³kxa² sū³nū²su² ki³lxo³jah¹la² so¹lxī³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹jah¹lo²lo³jah³lxī³to³hin¹tai¹ti²tu³wa², hxi²kan¹txi³ e³kxi²n¹nx2ti³xa³kxan²ti³na². Tih³na² kō³nxe³ti³ tih³na² so¹lxī³ ā³nxai³yah³lxin¹tih³na²lot3txa²lxī³sa²ki³lxo³jah³lxī³to³hin¹tai¹ti²tu³wa². 3 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ī²li²te²su² te²a² ī²ye³te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³lai²li² kō³nxe³ti³hin¹na¹li¹. A²ta³ai²la¹wi¹. Nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau²nxa³wa². Yxān¹ta¹ ī²ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³la² a²hxi²kan¹ti³su² jah¹lai²la¹wi¹. Nxe²e³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² so¹lxī³ ī³tih³nxe³jah¹lo²su² hī³nx2na³la².

4 ī³tih³nh³nxe³kxai²nān²tu³ ī³hxi²ka¹tē³ju³ta² ī³lā³kxi²te²lo³tū¹nhē³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ yau³ka³lxā²na³la². Yxān¹ta¹ ka³lxā¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a²ī³yau¹tū³nē³jah¹la² ka³na³ka³na³tā³la². 5 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹tā³nāu³xa² ā³nhī²nū¹nū¹si¹ki³jau³su² Txa²wā¹sū³na² ī³lā³kxi²te²lo³tū¹nhē³kxa² nxe³ju³ta² ka³lxā²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². 6 Te²yā¹nxūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kati³nhē³jut3su² ī³lā³kxi²te²lo³tū¹nhē³kxa² ka³lxā²na³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kat1tē³jah¹la² ka³na³ka³na³tā³la². 7 Nxe³sxā³ yxo²te²ki³na¹xai²na² ī³hxi²nūn¹si¹nhē³jau³su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² ū³yhe³ka¹tū¹h³xai³nē³na³la².

8 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³ī³ wxa²nū³ka³txai²na² ī²li²te² ī³nxā² a²hoh³lxī³su² ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³ āh¹ ī²li²te² ī³nxā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wa³lxē³jau³nū³a² a³lā³kxah¹lxin¹ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³, 9 Āh¹ ī²li²te² ī³nxā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ yxo²ti²yah³lxin¹jut3su² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³ āh¹ ī²li²te² ī³nxā² ī³ta³ka³txa² wā³nxin³sxā³ we²txi²kxi³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³, 10 Āh¹ ī²li²te² ī³nxā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wā³nxin³hā²nhē³sxā³ kāi³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³ āh¹ ī²li²te² ī³nxā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi³jau³xa² ī³yau¹tū³nxā²lxī³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³ āh¹ ī²li²te² ī³nxā² ī³hxi²ka¹ta²lxī³ju³ta²su¹ a²nū²a² ī²li²te²na² kāi³ju³ta² ī²kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³hxi²kat1si¹jut3su² tā³nxā² kō³nxe³te²yāu³ka³txa² ī³hxi²kat1si¹jut3su² tā³nxā² wain³txi³ a³ya²txi²ju³ta²nū³a² ī³hxi²ka¹ta²lxī³hā²kxai³ āh¹ ī²li²te²

ī³nxā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ a²nū²a² ī³yau¹ū³xa³jau³su² e³si¹jau³su² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ āh¹ī²ī³te² ī³nxā² wān³txa² yau³ā³su² a²si³yxau³tāu³khai³xā² ī³yau¹ū³ju³ta² ī³hxi²ka¹ta²lxi³ha²kxai³ nxe²xai³h³nx2na³la². 11 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² kxan²ti³ nxe²ī³hxi²ka¹ta²xai³nē³na³la². Nxūh¹ī²sxā³ a²ten³jut3su² ju³ta² ha³na³ka³lxi³ī³hxi²ka¹ta²xai³nē³na³la².

Kris²tu³jah¹la² a²nū²khai³xā² sa²we¹nyhu¹si¹nhē³jau³su²

12-13 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²khai³xā² ka³na³ka³na³tā³la². Ka³na³ka³na³kxan²ti³ txa²wā¹kāi²ne³kxi²nē³tāu³ai²na² ka³lxa¹ta³kxi²nē³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹kāi²ne³kxi²nē³tāu³ai²na² ka³lxa¹ta³kxi²nē³kxan²ti³ txa²wā¹nū²khai³xā² ka³na³ka³na³tā³la². Te²yā¹nxe³jut3sū³na³la². Txa²wā¹nū²kā³txi³ki³nāu¹xā² Ju³te²a²jah¹la² yū³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³te²a² yū³ha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³lo²lo³nha²sxā³ yxau³xai³te²a² yū³ha²kxai³ ā³wā³sutisxā³ yxau³te²a² yū³ha²kxai³ nxe³kī³tā³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ū³hū¹nhān²nē³na³la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²kī³na¹xai²na² ka³na³ka³nat3sxā³ sa²we¹nyhu¹si¹nha²nē³na³la². Nxe³te²hū³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²nū²khai³xā² sa²we¹nyhu¹si¹nha²nē³na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū³khai³yxau³xai³nē³na³la², yxo²ī²te²kī³nāu¹xai²na²sa³. Jā¹wā³sxā³ yxo²ī²tū³kā³txi³kī³na¹xai²na² a²nū²a² ka³lxa¹kī³tā³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hī²sen³su² a²nū²a² ka³na³ka³na³ti³hī²tē³na³la².

14 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xā² ka³na³ka³na³tē³lxa³wa². Ka³lxa¹ta³kxi²nē³na³la². 15 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹yū³kxi³su² e³te³an³jau³kxai³lu¹ e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹hxi²kī³su² te²txā³wī¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² hai³txi³ te²txā³wī¹. Nxe²e³kxan²ti³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² ā³nhai²ta³lxi³kxi²nē³lhi³nx2nxa³wa². 16 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nē³nxēn³su² e³te³an³jau³kxai³lu¹ e³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹yen³su² te²txā³wī¹. Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² hai³txi³ te²txā³wī¹. Nxe²e³kxan²ti³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xā² ā³nhai²ta³lxi³kxi²nē³lhi³nx2nxa³wa².

17 Txa²wā¹nū²ai²na² whāi²na¹ txa²wā¹ye³na² so¹lxi³kxai²nān²tu³ īh¹nxet3sxā³ ain³kī³nha²hī³kī³te²la¹xā³? Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² whāi²na¹ a²ne³nxē³na² so¹lxi³kxai²nān²tu³ īh¹nxet3sxā³ ī²nxūn³sain³nha²hī³kī³te²la¹xā³? 18 Nxe³hī²ka³lxi³ Txa²wā¹sū³na² hī²sen³su² txa²wā¹nū²nāu³ai²li² ī²li³te²nāu³ai²na² ha³na³ka³lxi³ we¹ta²lxi³kxi²nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² sa²we¹ta³lxi³kxi²nē³nīn²ta²wa². 19 Txa²wā¹nū²nāu³ai²li² ka³lxa¹ta³kxi²nē³lxa³ke³la³te²kxai³ txa²wā¹nū²a² yū³nē³lhi³nx2nxa³wa². 20 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹nū²nāu³ai²na² ka³lxa¹ta³kxi²nē³kxan²ti³ txa²wā¹nū²nāu³a² ka³na³ka³na³tē³na³la².

21 Nxa²ha¹te¹ txa²wā¹yen³nāu³a² e³te²sxa³yu²hē³la². E³sxā³ txa²wā¹hxi²ka² ain³kxi²ti³an³jau³kxai³lu¹:

— Txa²na² a²ye³na¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxa¹ha²kxai³ wxāi²na² a²hxi²kxah³lho³ ī³nxai²na² hxi²ka¹nxa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³ ten³nxa²hxa³nhai¹. Nxe² e³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ne³kī³su² e³te²sxa³yu²hē³la². E³sxā³ txa²wā¹yū³kxā² ain³kxi²ti³an³jau³kxai³lu¹.

— Txa²na² a²ne³kī³na¹xai²na² hxi²kan¹khai¹nxa¹ha²kxai³ wxāi²na² a²yu³kxah³lo² ī³nxai²na² ten³nxa²hxa³nhai¹. Nxe² e³te²sxa³yu²hē³la². 22 Nxe³yān¹ta¹ ya²la³tu³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xai²na² ī²li³te²a² sī³nxūn³nxa³ju³ta² ū³whi²lā³nhā¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ ā³yat1sxā³ yxau³xai³lhi³kī³sxa³wa². 23 Nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xā² ī²li³te²a² jū²nxe² ā³lxi³kxe³su² kxan²ti³ wā²la²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²sxā³ ū³tī¹kxi²nha²kī³te²ju²hē³la². ī²li³te²nāu³a² wī¹nē³te²su² ā²la² wī¹lha²kxai³ ī²li³ju³ta² wā²nxūh¹ hau³ko³nha²hī³nx2nxa³la². Nxe³kī³ju³tai²li² txa²wā¹nū²nāu³a² hau³ko³nhā²nxa³ju³ta² so¹lxi³ wī¹wī¹nxe² hau³ko³nha²hī³kī³tā³la². Nxe³kxi³ju³tai²na² Txa²wā¹sū³na² hī²sen³su² txa²wā¹nū²nāu³khai³xā² nxe² we²ta³lxi³kxi²nē³ta¹hxi²hē³la². 25 Nxe³nha²kī³sa³kxai³ txa²wā¹nū²nāu³khai³xā² hai³txi³ ā³nhai²ta³lxi³nha²hī³kī³sxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³a² yxo²hā³kxa¹ wī¹lo²la³kxi²waun¹nyhe²hī³kī³tā³la². Hāi³txi³ ā³nhai²ta³lxi³te²ten³txi³ o¹la³kxi²hī³kī³sxa³wa². 26 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā¹nū²nāu³a² sī³nī³ton³nē³nha²kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³ai²na² a²sī³na² whāi²na¹ khāuh³lxa³tē³nha²hī³kī³tā³la². Txa²wā¹nū²nāu³a² ī²li³te²a² ī³wī¹lain³kxi²nha²hī³kī³tā³la². 25 Nxe³nha²kī³sa³kxai³ txa²wā¹nū²nāu³ai²na² a²sī³na² whāi²na¹ ī³wī¹lain³kxi²nha²hī³kī³tā³la².

27 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²khai³xā² a²sī³na² yā¹nxe² wxāi² ī³nxai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² a²sī³na² yāx1yah¹lxi¹lxa². Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³khai³xā² ī²li³te²a² yā¹ yxah³lxi¹lxa². 28 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hī²sen³su² yxo²ī²ūh¹tū³ka³txa² wain³txi³ ī³hau³ko³ta³wxe³na²hē³la². A²wī¹lhi¹nān¹te²a²su² a²hxi²kan¹te²la³je³na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ sa²so¹tū³ka³txa² ūh³wxe³na²hē³la². Ā²ta³lo³hē¹tū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txi³la² ūh³wxe³na²hē³la². Āh¹ā²ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a² yxo²ī²tū³ka³txi³nāu³xā² ī³yau¹ī²te²nāu³xā² ūh³wxe³na²hē³la². Āh¹ā²ta³lo³hē¹tū³ka³txi³nāu³a²

wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²te²su² te²na² ūh³wxe² āh¹ ā³ta³lo³hē¹tū³k³a³txi³nū³a² ī³ta³ka³txa² we²txi²s¹kxi³nū³su² te²a² ūh³wxe², āh¹ ā³ta³lo³hē¹tū³k³a³txi³nū³a² a²nū²a² ā³non²ta³kxi²te²su² te²a² ūh³wxe², āh¹ ā³ta³lo³hē¹tū³k³a³txi³nū³a² hxi²kan¹txi³ a²nū²a² hau³ko³te²su² te²a² ūh³wxe² a²ne²ki³san¹tū³k³a³txan²tu³ hxi²kan¹txi³ a²nū²a² wān³txa² yau³xā³lxa³txi³ e³te²su² te²a² ūh³wxe² nxe²xai³na²hē³la². 29 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ī²sxā³ ī²sa²so¹nē³tū³k³a³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī²hen³txi³tū³k³a³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³ yxo²i²tū³k³a³txa² ī³yau¹ū³hain¹tū³k³a³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³, wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²tū³k³a³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³, 30 ī³ta³ka³txa² we²txi²si¹tū³k³a³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³, wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³kxi²tū³k³a³txi³su² ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³, yau³ā³lxa³ti³ wān³txi³l³ a²si³yxau³tāu³khai³xa³ ī³yau¹ū³tū³k³a³txi³su³ ka³lxa¹nē³lxa³ha²kxai³ nxe³ki³tā³la². 31 Nxe³ki³sa²kxai³lu¹ ha³lo²a² wi¹ju³tai²na¹ ā²la² hxi²kan¹kxi³ju³tai²na¹ ā³ten³jah¹lxi³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ fīl³na² ā²la² wi¹tīh³na² ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa².

13

Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² a³lxi²nha²kxi³jau³su²

1 ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa²sa¹, a²nū²a² nū³k³a³txi³nū³xai²na² wān³txa² yxo²ha³kxai¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²na¹ha²kxai³ na¹kxa²yu³su² oh³xan¹te²nū³xai²na² wān³txa² yxo²ha³kxai¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³kxi²na¹ha²kxai³ nxe³na¹kxan²ti³ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi²waun¹nyhu¹ju³ta³la³ yū²sa²nxa³ke³la³te²kxai³ txa²wān³txa² e³ajau³xai²na² kwa²wān³txa² toh³lxi³jau³su² hū³nx2na³la². Kwa³thi³la³ka³txa² ī³su²ki³sa²kxai³ kwa²nxon³ne³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³hī³na¹wa². 2 Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hxi²kan¹txi³ ī²hen³txi³tū³ka³txi³su², yen³kxa² yxo²ha³kxai¹ a²hoh³lxi³sa¹ha²kxai³, wān³txa² hāi³jau³xa² hxi²kan¹txi³ ī²a¹ha²kxai³, nū³k³xūn³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹ha²kxai³ wā³la³ka³txa² sa²ya²ta³wxe³si¹ha¹jau³su² hxi²ka¹na¹ha²kxai³, ju¹tai²na² yxo²ha³kxai¹ hxi²ka¹na¹kxan²ti³ yxān¹ta¹ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta³la³ yū²sa²nxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ a²hxi²kan¹jah¹lo²su² hū³nxān³nxa³wa². 3 Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²yen³kxi³khai³xa² wā²nhū²hxa³tai¹na¹ha²kxai³ na¹kxa²yu³su² ai³lhxā³ Je³su²jah¹la² ī³lxa² kan²txi³ yxo²i²a¹kxe³su² txa²nū²a²nāu³khai³xa² ha³nxe²khai³ wā²kxi²sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹kxan²ti³ txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta³la³ yū²sa²nxa³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² hai³txi³ kāin²sa²hī³nx2nxa³wa².

4 A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ kāi³ū¹nyhu¹ki³te²ju²hē³la². Thāi³ti³la²sxā³ kāi³ū¹nyhu¹ki³te²ju²hē³la². A²nū²a² yen³kxa² kwa²to³toh³lxi³ yxo²kwān³nū¹nyhu¹ki³te²sxa³yu²hē³la². Yxo²kāin² e³ki³ki³te²sxa³yu²hē³la². A²ē¹nāu³ai²na² ī²kāin²txi³nha²sxā³ ī³ye³kxi²ki³te²sxa³yu²hē³la². 5 A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ wi¹lo²la²kxi²nū¹hain¹tāu³a² ai¹nhī¹na¹ a²nū²a² yxo²ha³kxai¹ ā³sen³sai¹sxā³ a²hoh³lxi³sa²sxā³ o²la³kxi² nxe³ki³lxo³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². Yā³nī³li³nū¹nhē³ju³ta² so¹lxi³ ten³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². Kwa²hi²ye²ta³lxi³nha²ki³te²sxa³yu²hē³la². A²nū²a² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²nū¹nhē³kxan²ti³ hai³txi³ yxaih²kxi²nhū¹ki³te²sxa³yu²hē³la². 6 A²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³kxai²nān²tu³ ī²ka³li³kxi²ki³te²sxa³yu²hē³la². Hāi¹sxā³ ya²la³lhi²ju³ta² wi¹kāi³kxai²nān²tu³ ī²ka³li³ki³te²ju²hē³la². 7 A³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ ko³to²la³kxi²nū¹nhē³kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxau³ki³te²ju²hē³la². A²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³kxai²nān²tu³ wain³txi³ yxo²i²nyhu¹ki³te²ju²hē³la². Wi¹kāi³ju³ta² wah³nxe³kxi²nū¹hain¹ki³te²ju²hē³la². Kōn³ton³kxi²nē³kxan²ti³ nxū²kwai³lxū¹txi³ yxau²xai³ki³te²ju²hē³la².

8 A³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² ne³ki³so³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹ki³ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa². Wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³kxi²ki³jau³su² ī²hxi²ka¹ti³hi¹tē³ju³ta² ye³jen¹na² ne³ki³son³tu¹wa². A²hoh³lxi³su² ki³ju³ta² ye³jen¹na² ne³ki³son³nūn³tu¹wa². 9 Nxe³sxā³ hī¹nai²li² ū³hū¹nhē³ju³ta² a²hoh³lxi³si¹nhē³jut3su² tā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū¹hain¹ki³jut3su² tā³nxa² nxe³ju³ta² jū¹nxa² so¹lxi³ yū¹nū¹nhē³na³la². 10 Nxe³ta¹ yan¹nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wa³li²tāu³a¹ jū¹nxa² so¹lxi³ yū³nū¹ki³ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa².

11 Txa¹ta²no² txa²wē³si¹nai³tā² wē³sa² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ kāi³hxi²na¹hē³la². Wē³sa² e³jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ha²kxai³ wē³sa² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²na¹ha²kxai³ wē³sa² wā²nxū¹hain³nha¹jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ha²kxai³ nxe³nhxai²na¹hē³la². Nxe³yā¹ta¹ in³txi³lo³na¹hī¹nai²na¹ hxi²kan¹to³na¹hī¹nān¹te²tu³ wēn³sxū³na¹ju³ta³la³ ā³na¹a¹hē³la². Nxe³te²sa¹wa². 12 Es³pe³ya²ka³lo²a² ī²nha²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹yāu³ka³txa² ku³kuh³nxe² ī²hī³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ yan¹nāu³a¹ a²nū²khai³xa² ī²ki³kxai²nān²tu³ hai³txi³ ku³kuh³nxa² ī²ki³sxa³lho³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² wain³txi³ ī²ki³tu¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ hī¹nai²li² jū¹nxe² ā³ye³wxe³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ yan¹nāu³a¹ kāin² ā³ye³wxe³ki³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² ī²nē³kxa² yā¹nxe³sxā³ ī²ki³tu¹wa².

13 Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² yu³ta² yu³tha¹li¹ ka³na³ki¹ hxi²kan¹te²la³ yū²na³la². Yxo²i²ki³ju³ta² yū²ha²kxai³ Kris²tu³ju³ta² wa³li²je³na³wa³kxa² wahx3nxe³ki³ju³ta² yū²ha²kxai³

a²nū²a² a³lxi²waun¹nyhu¹kj³ju³ta² yū³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² ha³kxa¹ a³lxi²waun¹nyhu¹kj³ju³ta² ā²la² hxi²kan¹sxā³ ā³sen³sai¹kj³ju³ta¹la³ te²ju²hē³la².

14

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i²hxi²ka¹tū¹nhē³jau³su²

1 A³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² ā³ten³jah¹lxihē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²na² hxi²kan¹te²lo³tū¹nhē³ju³ta² yxo²kwain³jah¹lxihē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txa³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² yxo²kwain³khai¹nxe³jah¹lxihē³la². 2 Nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxixi³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ne³nxe³na² so¹lxixi³ ain³kxi²sxā³ ā³ne³wxe³h³nx2na³la². A²nū²a² hai³txixi³ ain³kxi²nha²h³kj³sxa³wa². Hxi²kan¹txixi³ ā³ne³wxe³te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²kat¹sxā³ya²la¹yau³xan²tu³ hāi³wā²nxin¹jau³xan²tu³ e³kxi²te²ju²hē³la². 3 Yxān³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³kj³kxai²nān²tu³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ ain³kxain¹jau³su² h³nx2na³la². Ā³non²ta³kxi²ju³su² ha²kxai³, i³nxū²kwai³lxū¹jau³su² ha²kxai³, sa²ye³kwē²kxi²ju³su² ha²kxai³ nxe³h³nx2na³la². 4 Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxixi³ti³ e³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nū¹hxi²kan¹ti³lon³te²ju²hē³la². 5 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²tū¹kā³txa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²hxi²kan¹nū¹nū³nyhai¹nh³nx2na³la².

5 Wxa²nū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ wān³txa² yau³ā³lxixi³ti³ e³yah³lxin¹ju³ta¹nū³a² te²nh³na¹wa². Yxān³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³yah³lxin¹ju³ta² ten³khaix1sa³nha²wa². Nxe³sxā³ wān³txa² yau³ā³lxixi³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lh³nx2na³la². Yxān³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā²la² wi¹khaix1jau³la³ h³nx2na³la². Jā¹nxe³jut3su² yau³ā³lxixi³ti³ e³kxi²sxā³ ain³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txai²li² a²si³yxau³tāu³khai³xa² i³yau¹ū³nx2ti³jah¹la² yū³kxai²nān²tu³ wi¹na³la². Yxān³ta¹ yū²nxaxi³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txixi³ jā¹lxixah¹lxih³nx2nā³lxā². 6 Nxa²ha²te¹ txa²wā¹tā³h³nū³xa² yā¹yxah¹lxixi³la². Nxe³sxā³ wxā³si²nx2ta¹tāu³a¹ wān³txa² yau³ā³lxixi³ti³ jau³jau¹xai²na² so¹lxixi³ e³kxi²nx2ta¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹ti³ ā³non²ta³kxi²nx2ti³nxa³lho³la². Yxān³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹jau³su² tā³nxa² a²hoh³lxixi³sa²jau³su² tā³nxa² wān³txa² wi¹jau³su² i³hen³txixi³nx2ta¹jau³su² tā³nxa² nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ i³hxi²ka¹txa²lxih³na¹wa².

7 Nxa²ha²te¹ yau³tā³xa²sa¹, yen³kxa² ka³te³nxa³te²na²sa¹, wāi²lhū³ka³txa² tā³nxa² ar²pa²kax3su² tā³nxa² hain³kxai²nān²tu³ wain³txixi³ wxa²hai³nxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² ain³kxi²nē³jah¹la² hxi²kan¹ti³ a²si³yxau³tāu³khai³xa² ain³kxai¹nh³nx2nxa³wa². 8 Te²yā¹nxū³sxā³ kwa³jan²ta² so²ta²to² nū³kā³txa² he¹te²lhx³a² ai³ain¹te²ju²hē³la². Nxe³te³na¹ wāi²lhū³ka³txa² trū³be²ta²kax3su¹ nxe³ka³txa² tē³sxā³ i³hain³te²ju²hē³la². Wi¹hain³kxai²nān²tu³ a²si³yxau³tāu³a² ā³ne³wxe³ha²kxai³ he¹lain¹te²ju²hē³la². Yxān³ta¹ wain³txixi³ hai³nxa³kxai²nān²tu³ kō³nhai¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ he¹lai¹nxa³ka³tu³ yxau³ain¹te²ju²hē³la². 9 Te²yā¹nxe³jut3su² wān³txa² yau³ā³lxixi³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²si³yxau³tāu³a² ā³ne³wxe³nxa³kxai²nān²tu³ hai³txixi³ wi³ti³he¹nxē²nxa³wa². Wxa²wān³txa² ha³lo²a² kwa² he¹sa²ti¹h³nx2na³la².

10 Yuh³xan¹ko³xai²na² whāi²na¹ a²nū²a² nū³kā³txixi³nāu³xa² ka³lxai¹khai¹xain¹na³la². Wān³txai²li² yau³ā³lxixi³ti³ e³xixi²xai³ain¹te²ju²hē³la². E³xixi²xai³ha²kxai³ a²si³yxau³tāu³a² ha²na³ka³lxixi³ nxe² ai³te²ju²hē³la². 11 Nxe³sxā³ e³jau³xai²na² ā³ne³wxe³sa²nxa³kxai²nān²tu³ ā³lxixi³tā¹. Ai¹nh³na¹wa². Te²yā¹nxū³sxā³ txa²wān³txa² e³a¹jau³xa² ā³ne³wxe³ai¹nxa³kxai²nān²tu³ ā³lxixi³tai¹. Sai¹nh³nx2na³la². Jā¹nxū³sxā³ ā³ne³wxe³ai¹nh³nx2nxa³wa². 12 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹tē³ju³ta² ten³yah³lxin¹ha²kxai³ ā²la² wi¹ju³ta² ā³ten³jah¹lxihē³la². Yxo²i²tū¹kā³txai²na² ā³nxū²kwai³lxū¹sxā³ a²hi²ka¹txa²lxain¹ju³ta² ten³jah¹lxihē³la².

13 Nxe³yān³ta¹ wān³txa² yau³ā³xa² hxi²kan¹txixi³ e³te² i³nxa² Txa²wā¹sū³na² i³wā³txixi³jah³lxihē³la². Wān³txai²li² a²si³yxau³tāu³a² i³wā³txixi³jah³lxihē³la², i³yau¹ū³nxa³lxixi³si¹yah³lxin¹jau³nū³sa². 14 Wān³txa² yau³ā³xa² e³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹kxai²nān²tu³ txa²yāu³ka³txa² so¹lxixi³ e³kxi²h³nx2na³la². Hai³txixi³ txai²na² a²hoh³lxixi³sa²ju³ta¹la³. 15 Nxe³jut3su² ha²kxai³ ih¹nxe² kāi³a¹lho³ku² nxa¹nha²wa². Yau³ha¹li¹ e³a¹tu¹wa². Txa²yāu³ka³txai²na² wān³txa² yau³ā³xa² e³i² txa²e¹nāu³ai²na² wān³txixi³khai³xa² e³i²na¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ txa²yāu³ka³txai²na² hain³jau³xa² yau³ā³xa² hai³ni² txa²e¹nāu³ai²na² hain³jau³khai³xa² hai³ni²na¹tu¹wa². 16 I³wi¹lxon³kxah¹lxin¹jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxah¹lxin¹tāu³a¹ a²yāu³ka³txixi³khai³xa² e³kxi²kxai²nān²tu³ wān³txa² yau³ā³xa² so¹lxixi³ e³kxi²kxai²nān²tu³ a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²a² wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi²nx2ti³kxai²nān²tu³ e³kxi²jau³xai²li² hxi²kan¹ti³ ā³ne³wxe³ai¹nh³nx2nxa³wa². Hxi²kan¹txixi³ ā³ye³yxō³nū¹nxa³lxixi³jau³la³ e³ya³nx2ti³xaxi³lho³la². Hai³txixi³ ā³ne³to³ti³he¹nxai¹nh³nx2nxa³wa². 17 I³wi¹lxon³kxah¹lxin¹jau³xai²li² wi¹khaix1kxan²ti³ a²nū²a² a³la³kxi²nxa³te²a² hai³txixi³ i³nxū²kwai³lxū¹h³nx2nxa³wa², ā³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³la². 18 Txai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² yau³ā³lxixi³jau³xa² ā²la² yxau³ka³lxixi³ e³khai¹nxa¹wa². Nxe³na¹ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²na¹wa². 19 Nxe³na¹kxan²ti³ yxo²i²kj³tū¹kā³txixi³nāu³xai²na² ā³yā³nū²kxi²kj³tāu³a¹

txa²wān³txi³khai³xa² wān³txa² ā³ne³wxe³ain¹jau³xai²na² yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³yau¹nā³ka¹kxai²nān²tu³ wi¹lhj³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³ixi³ jau³jau¹xai²li² wān³txa² ā³ne³wxe³ai¹nxa³jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ i³yau¹ū³ai¹na¹kxai²nān²tu³ wai³nhj³nx2na³wa². Nxe³ha²kxai³ ā³ne³wxe³ain¹jau³xai²li² ā²la² te³nhj³na³wa².

20 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. I³kāi²non³nyhah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³llu² wān³txa² yau³ā³xa² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wē³son³txi³sxā³ hain³nyhah¹lxixi³h³nx¹la². Jā¹nxe³yah³lxixi³txa³hē¹la². Wxi²na¹sxā³ hain³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² e³yah³lxin¹jau³nū³a² ā³ne³wxe³ain¹tu¹wa². 21 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxixi¹:

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² e³na³hē³li¹. E³te³nah¹lxixi¹; “Txa²nū³kā³txi³khai³xa² i³hen³txi³na¹tu¹wi¹. A²nū²a² ā³xa² wān³txa² i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹kxan²ti³ ā³nē³to³sai¹nhj³nx2na³wi¹.” Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² nxe³na²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Jā¹nxe³jut3su² wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³kxi²kxai²nān²tu³ yxo²i²xa³te²a² i²yau¹ū³jau³su² h³nx2na³la². Yxo²i²te²a² i³yau¹ū³jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³kxai²nān²tu³ yxo²i²tu³ka³txa² i³yau¹ū³jau³su² h³nx2na³la². Yxo²i²xa³te²na² i³yau¹ū³jau³sxa³wa². 23 Nxe³ha²kxai³ i²jah¹lxixi³hē¹la². Yxo²i²tu³ka³txi³ i³nx²a² ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹tāu³a² a²nū²ai²na² a³la³kxi²nx²a²te²su² ta³nx²a² yxo²i²xa³te²su² ta³nx²a² wxā³sxā³ ā³yā³nū²kxi²nx2ti³h³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā³ne³wxe³nx²a²jau³su² nxe³te³nah¹lxixi¹:

— Tū³ka³txai²na² wen¹tū³ka³txi³sin²tā¹. 24 Yxān¹ta¹ hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxo²i²xa³te²la³ ta³nx²a² a³la³kxi²nx²a²te²su² ta³nx²a² ā³yā³nū²kxi²nx2ti³h³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ a²ko³nxe³ti³ kāi³nha²ju³ta² i²nha²sxā³ ā³yx²o²o²tū¹hain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹nx2tai¹nha²kxai³ ā³yx²o²o²tū¹hain¹tu¹wa². 25 A²ē¹na² ain³nha²jau³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² e³lah²lxixi³ye²tu¹wa². Nxe³sxā³ ā³ka³ti³wxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²tu¹wa². Sa²nēn¹kxi²te³nah¹lxixi¹:

— Ya²la³tu³ Txa²wā¹sū³na² yxau³a³nhē³lin²ta¹. Nxe³tu¹wa².

Yxo²i²sxā³yxau²xai³lain¹tū³ka³txa² wain³txi³ o²la³kxain¹jau³su²

26 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². I³ye³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxixi¹, yxo²i²tū³ka³txi³ i³nx²a² ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nxū²kwai³lxū¹nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² so¹lxixi³ o²la³kxi¹jah³lxixi³hē¹la². Ka³na³ki² hain³jau³xa² yū³yah³lxixi¹nha²kxai³ ka³na³ki² i³yau¹ū¹nyhah¹lxin¹jau³xa² yū³yah³lxixi¹nha²kxai³ ā¹h¹ ka³na³ki² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² yū³yah³lxixi¹nha²kxai³ ka³na³ki² wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³te²a² yū³yah³lxixi¹nha²kxai³ ka³na³ki² yau³ā³lxi³jau³xa² a²si³yxau³tāu³a² i³yau¹ū³ju³ta² hxi²kan¹te²a² yū³yah³lxixi¹nha²kxai³ nxe³jah³lxixi³sxā³ ā³nxū²kwai³lxū¹nyhah¹lxin¹ju³ta² kāi³jah³lxixi³hē¹la². 27 Nxe³sxā³ ka³na³ki² wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³ti³ten³nx²lxixi³kxai²nān²tu³ ha¹lin¹ta³nx²a² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nx²a² jau³xai²na² so¹lxixi³ e³xai³jah³lxixi³hē¹la². Nxe² e³xai³yah³lxin¹ka³tu³ wān³txa² jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a² i³yau¹ū³txain¹yah³lxixi³hē¹la². 28 Yxān¹ta¹ i³yau¹ū¹nx2ti³jah¹la² yū³nx²kxai²nān²tu³ kon³ton³jah³lxixi³hē¹la². Nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² na² Txa²wā¹sū³na² e³kxi¹jah³lxixi³hē¹la². 29 Te²yā¹nxe³sxā³ ha¹li¹ ta³nx²a² ha¹li¹ ka³na³ku² te² i³nx²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ti³jau³xa² yū³kxai²nān²tu³ a²wā³kxi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² ka³nahx2sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi¹txai¹yah³lxixi³hē¹la². Ya²la³tu³ jau³su² ta³nx²a² ki³han³ju³su² ta³nx²a² a³ya³txi²yah³lxin¹tu¹wa². 30 Ā³wxe³te²a² i²li³te² i³nx²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwēn¹ta² ain³kxi²nha²kxai²nān²tu³ a²wi¹lh¹na² e³jah¹la² sa²kxai³lu² ā³nā¹sxā³ ā³wxe³sē¹la². Nxē¹kxai²nān²tu³ kwēn¹ta² wxā³jah¹la² i²ye³ ā³si³wxe³txai²la². 31 Wxāi² i³nx²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nyhu¹sxā³ i³yi²tho¹kxa² ai³jah³lxixi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³nxai²na² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Yxah³lxixi¹nha²kxai³ ā³nxū²kwai³lxū¹nyhah¹lxin¹tu¹wa².

32 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²nxū¹l¹ i²nha²yah³lxixi³sxā³ wain³txi³ hau³h³u³kot3sxā³ i³yau¹ū¹nha¹jah³lxixi³hē¹la². 33 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai¹lu² i²sxā³ i³kaix1so¹nē³te³jai²ti²tu³wa². Ku³kuh³nx²a² kāi³ki³ju³ta² te³nx²a²wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Wain³txi³ hau³ko³ki³ju³ta² ten³na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹hai¹nhxai²na²hē¹la².

34 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²te³lhxā³ ā³yā³nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ txu¹ti³nāu³xai²na² ka³nahx2nxe³sxā³ yxau³sxā³ ain³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² kwa³na³ai¹na²wa². E³xa² yxau³ain¹kxai²nān²tu³ wai³nx²a²wa². Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe² i³yau¹ū³nē³ta¹hxai²hē¹la². 35 Nxe³sxā³ wān³txa² wā³txi³jau³su² yū³kxai²nān²tu³ a²sxi²nāu³a² a²wē³sāi¹yah³lai²li² i³wā³txi³txai¹la². Jā¹nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² ā³yā³nū²kxah³lxin¹tāu³a² txu¹ha³ i³ye³ye¹nx2ti³ju³ta² wai³nx²a²wa².

36 Yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yū³nxax²lxi³ji¹wa²? Wxa²nū³ka³txi³nāu³ i³nxai²na² so¹lxi³ i³tih³nxex³nx2ti³te¹la¹xā³? Hai³txi³ ti³he¹nx2nxa³wa². 37 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lo²sa¹xā¹. Wā³nxīn¹khai¹nxe³ju³ta² txai²na² so¹lxi³ ū³hū¹sa²na³nā¹. Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ txa²wān³txa² ain³kxi²khaix¹sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nē³jau³xa² ū³hū¹sa²ha²kxai³ ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². 38 Yxān¹ta¹ txa²wān³txa² ain³kxi²sa²nxa³jah¹lo²su² yū³kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹lai¹na² wān³txa² ain³kxah¹lxi³txa³hē¹la².

39 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹ju³ta² ā³ten³khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³lxa³ti³ e³jah¹la² i³kwai²kxah¹lxi³txa³hē¹la², Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su² nū¹kxan²ti³na². 40 Jā¹nxe³ha²kxai³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i²li³ju³ta² hau³hau³kot3sxā³ o²la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ku³kuh³nxe² o²la³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la².

15

Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³jau³xai³tā² ain³so¹yah³lxin¹jau³xai³ta³lxi³ yxo²ha³lxin¹jau³xai³txa³lxi³na² i². 2 A²nxe³jau³xai³li² i³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ain³kxi²sxā³ yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko²tūh¹nx2ti³na²hē³la². Nxū²kwai³lxū¹txi³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sa²hau³ko²nha²sxā³ yxau³yah³lxin¹tu¹wa². Yxān¹ta¹ jau¹xai²na² yxo²i²yah²lxan³kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko²txi³ju³ta³la³ yū²nxax³wa².

3 Nxe³sxā³ wān³txai³tā² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹sa²jau³xain²ti³i³hen³txi³nx2ta¹jau³xain²txi²na³la². Nxe³jau³xai²na² wxi²kan¹jau³xai²la¹wa². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹nhē³te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā²nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 4 Jā¹nxe³sxā³ ya³lu²kxi²nē³nū²la² sa²nj³kxain¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Hā²wxān³txi³nū² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hi¹nān²te²tu³ ka³ten³su² yxau²xai³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā²nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³ha²kxai³ Pe³jah³la² ā³yū²txi²a²to²se³ nū³ka³txa² ā³yū²txi²xi² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxe³ka³tu³ yxo²i²tū³ka³txa² ka³lxa¹txi³ 500 nxe² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³sā²nū²isxā³ ā³yū²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txa² yxo²ha³kxai³ ka³ten³ti³ hi¹nain¹nha²wa². Yxān¹ta¹ i²li²te²su² te²a¹ ya³lu²ain¹nha²wa². 7 Nxe³ha²kxai³ Ti³a²kah³lai¹tā² i²nūn³ta¹hē¹la². Āh¹ jā¹nxe²yan¹nau³a¹ i³kaix¹so¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxai³ i²ain¹nūn³ta¹hē¹la².

8 A²ne³ki³sa³nāu³a¹ txai²li² i²nū³na¹hē³la². Wē³sa² yxau³ni¹te²a² wa³su³txi³ a³li³lah¹te²sxa³jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe² a²ne³ki³sa³nāu³a¹ Je³su²jah³la² wā²nā²ū¹sa³jah¹lo²sa¹wa². 9 Ī³kaix¹so¹sa²nūn³jah¹lo²sa¹wa². Txai²na² kāin²sa²nxa³jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ ĩ³kaix¹so¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxai³ ā³sen³sai¹sain¹nha²wa². Kxā³nhi²nāu³ai²tā² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² khāuh³lxa³txai¹na¹hē³la². Nxe³na¹ju³ta²:

— Wain²txa²na³nā¹. Txa²ē¹nān¹jau³xa² te²sa¹wa². 10 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²sa²ha²kxai³ txa²ē¹nāu³a² sa²hau³kot3sa³ha²kxai³ i³hxi²kat1sa³na²hē³la². Ī³hxi²kat1sa³ju³ta² kwa²hāi¹nxe² i³hxi²kat1sa²nxa³hē³la². Nxe³sa²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lo³txi²sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² i³kaix¹so¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxai³ txa²wā¹wa³ka³li³yu³ta² ā³sen³sai¹na¹hē³la². Nxe³na¹kxan²ti³ nxū¹txai²na² txa²nū³kxū³na¹ju³ta²la³ o²la³kxi²te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² i³hxi²kat1sa²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²jah¹lo²sa¹wa². 11 Jā¹nxe³jut3su² txai²la³ tā³nxa² tū¹ka³txai²la³ tā³nxa² i³hen³txi³nx2ti³nha¹ju³xa² kwa²hāi¹nxū¹h³nx2na³la². Ī³hen³txi³jah¹la² i²li³te²a¹ kwa²hāi¹nxū¹h³nx2na³la². Nxe³yān¹ta¹ i³hen³txi³nx2ti³jau³xai³tā² yxo²i²yah³lxin¹ju³xa² nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ ka³lih³kxi²na¹jau³xai²la¹wa². Ain³kxah¹lxi¹nha²kxai³ yxo²i²yah¹lxi³hxai¹nhē³la².

Yxo²i²tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹nhē³nū³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ju³xa² i³hen³txi³nx2ta¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ ih¹nxe³kxa²yan³ti³tā² i²li³te² i³nxai²na¹ e³yah³lxin¹thai¹la²? E³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ya³lu²kxai²nān²tu³ hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxax³lho³li¹. Nxe³yah³lxix¹ta¹hi¹nhē¹la². 13 Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yū²nxax³ke³la²te²kxai³ Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²h³nxa³wa². 14 Yxān¹ta¹ Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nxa³ke³la²te²kxai³ Ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³su² yū²h³nx2nxa³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹ju³xa² yū³nū³nh³nx2nxa³wa². 15 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³ke³la²te²kxai³la¹ txa²wā¹wān³txa² i³ye³kxi²ki³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sũ³na² ki³han³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hĩ³ki³tā³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ju³ta³ i³hen³txi³si¹na¹ha²kxai³ txa²wā¹wān³txa² i³ye³kxi²kĩ³te³nah¹lx¹¹.

— Txa²wā¹sũ³na² ki³han³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³hĩ³ki³tā³la². Jā¹nxũn³sxā³ a²nũ²a² ya²lun¹ti³te²nāu³xai³tā² ya²la³tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tai¹nxa³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi³ti³hit¹sĩ¹nx²nxa³wa². 16 Jā¹nxe³sxā³ ya²lun¹ti³ te²nāu³xa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xain¹si¹hxa³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nũn³si¹hĩ³nx²nxa³wa². 17 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hxa³ke³la³te²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²t²yah³lxin¹jau³xa² kwa²to³toh³lx³jau³su² hĩ³nx²na³la². Kwa³to³toh³lx³jau³su² ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³ kái³yah³lxin¹ju³ta² kan²txi³ i³sxā³ yxau²xai³lyah³lx³hĩ³nxa¹lxa². Hai³txi³ wxa²ē¹nai²na² sa²wa²su²txa²lx³hĩ³nx²nxa³wa². 18 Jā¹nxe³ke³la³te²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²t²tũ³k³ka³txa² ā²na² ya²lu²te²nāu³xa² a²ko³nxe³ti³ka³ti³hit¹sĩ¹nx²nxa³la². Hai³txi³ wxa²wa²su²tai¹nhĩ³nx²nxa³wa². 19 Nxe³sxā³ ka³te³na² hin¹ki³tāu³a² so¹lx³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² sa²hau³kot³sa²tē³u¹nhē³ke³la³te²kxai³ ya³lu²ki³si¹na¹ sa²hau³ko³tũ¹nhē³ju³tai²li² yũ³nē³hĩ³nx²nxa³wa². Nxe³ke³la³te²kxai³la¹ i³āin²ta³kxi²nha²khaix¹nxe³tũ³k³txi³su² hĩ³ki³tā³la².

20 Nxe³yān¹ta¹ ya²la³tu³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxi³hē¹la². Wān³txi³khai¹xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hxa³kxai³ ya²lun¹ti³tũ³k³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hain¹nũn³tu¹wa². 21-22 Nxe³sxā³ kxā³nhxi¹tu¹tai²na² in³txa² ka³na³ka³na³jah¹la² A³tāu²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² so¹lx³ ko³nxe³ti³ kái³na²kxai³ ya³lu²ta¹hxi²ti³ai¹ti³tu³wa². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²nē³ju³ta³nũ³a² yũ³ki³tā³la². Te²yā¹nxe³ju³ta² a²nũ²a² ka³na³ka³na³jah¹la² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² so¹lx³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxi²ti³ai¹ti³tu³wa². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tē³ju³ta³nũ³a² yũ³ki³tā³la². 23 Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³tu¹wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² txā² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tai¹ti³tu³wa². Nxe³sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ a³ka³nxi²sxā³ wa³li²tāu³a¹ yxo²t²tũ³k³txi³ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² ā²ta³lo³hēt¹sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tē³tu¹wa². 24 Nxe³te²ka³kxa¹ ne³ki³son³ju³ta² wxā³tu¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² yuh³xai²nān¹ta² wa³kxēn³ti³nāu³xa² ā²na¹ai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³nāu³xai²na² ā²na¹ai¹nha²kxai³ nũ³kxũn³txi³ o²la³kxi²jah¹la² ā²na¹ai¹nha²kxai³ nxe³sān²nũ²la² Txa²wā¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ain¹tu¹wa². 25 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²ko¹ko¹nũ³k³txa² ā²na¹xa³tā³lx¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ai¹nxa³ta³lx¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² i³kwa³na³ain¹tu¹wa². 26 Nxe³sxā³ a²ko¹ko¹nũ³k³txa² a²ne³ki³son³sxā³ yu³lu²nē³ju³ta³nũ³a² ne³ki³so³tu¹wa², Txa²wā¹sũ³na² hxi²ka²sa². 27 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² ū³wha³li²txā³nxi³tā² nxe³te³nah¹lx¹¹.

— Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā²na¹sxā³ wa³ka³ti³lot³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³ain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³ yen³kxa² yxo²ha³kxa¹su¹ jau³jau¹xai²na² ūh³wxe³ain¹jau³su² hai³txi³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wa³ka³ti³lot³txa³lho³la². Nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹ti³sa²ye²na³la². 28 Nxe³nũ²la² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²wa³kxēn³su² hī¹na¹ Txa²wā¹sũ³na² kwa³na³kxi²ju³ta³nũ³a² wā²nxũh¹ ūh³wxe³nũh¹tu¹wa². Hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ kwa³na³tāu³lon³tu¹wa². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² a²kxā³nxa² yen³kxai²na² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ūh³wxe³jah¹lai²la¹wa².

29 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² sa²kxai³lu² ya³lu²te²a² i³yau³xa² ū³hũ¹kxi²sa²sai¹xi²nũh¹kxai²nān²tu³ ih¹nxt3sĩ³te²la¹xā³? Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³nhī¹te²la¹xā³? Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² yũ²nxa³ke³la³te²kxai³ Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ya³lu²te²a² i³yau³xa² ū³hũ¹kxi²sa²sai¹xi²nũh¹hĩ³te²la¹xā³? Kwa²hāi¹nxe³hĩ³nx²na³la². 30 Te²yā¹nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³ke³la³te²kxai³ Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ye³khāuh³lx³sin¹to³hĩ³te²la¹xā³? Kwa²hāi¹nxe³hĩ³nx²na³la². 31 A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ i³ya²lu²te³lhxā³ khāuh³lx³txi³sai¹nhxai²kxai³ jā¹nxe³sxā³ khāuh³lx³a³txi³sain¹nha²wa². Ya²la³lyau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai² nxe³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²t²yah³lx³nha²kxai³ ā²la² a³la³kxi²ti³lon³yah³lx³nha²kxai³ ka³lih³khaix¹sa³nha²wa². Jau¹xai²na² ya²la³tu³jau³su² nũn³na³la². 32 E²fe³so³thi³na² yxau³na¹tāu³a² kāin² o²la³kxi²na¹wa². Ya²na¹la² ūn³tũ³su² te²a² a²nũ³kxũn³ju³ta² yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ya³lo³txi²sxā³ i³hen³txai¹na¹wa². E²fe³so³ nũ³k³txai²li² txa²wān³txa² te³nai¹nxa³kxan²ti³ ya³lot³sxā³ o²la³kxi²na¹wa². Yuh³xai²nān¹txe² yen³kxa² a²yo³ha² hāi¹sxā³ so¹kxi²na¹ju³ta² ten³na¹ke³la³te²kxai³ ih¹nxe³kxa²yan³ti³ju³ta² khāuh³lx³txi³nha²hĩ³na²te²la¹xa³? Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ju³ta² ya²la³tu³ yũ²nxa³ke³la³te²kxai³

wān³txa² tūn³yau³xai³tā² sa²yxō²wet¹sxā³ kâi³hî³kî³tā³lā². Nxe³ju³tai³tān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Hî¹na² kâin² yain³ya³sah¹lxi³wxi¹. Kâin² î³na¹a³sah¹lxi³wxi¹. Kwa² wa³nî³lon³ya³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² ya³lu²kî³ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³hxai²na²hē³lā².

³³ Nxe³sxā³ â³ke³tū¹nyhah¹lxi³txa³hē¹lā². Wxa²ya³lā³nāu³xa²yxau²xai³lya³hai¹nî³te²nāu³xa² kuh³lxa³thin¹sxā³ kâi³ain¹kxai²nān²ty³ wxa²ē¹nāu³ai²na² kō³nxa³thin¹kâi²no³nxa²lxi³ha³ta²wa². ³⁴ Hxi²ka¹ka¹nha²sxā³ a³lā³kxi¹jah³lxi³hē¹lā². Wain³ju³ta² so¹lxi³ kâi³jah¹lxi³hē¹lā². Kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² o²lā³kxi²yah³lxi³ta³lxa². Âu²lxa²to³nha²lxi³si¹nx2ta¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². Wxa²nū³kā³txi³nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ta²xa²te²a² yū³yah¹lxi¹lxa².

Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²jut3su²

³⁵ Nxa²ha²te¹ a²nū²a² î³wā³txi³nx2ti³te³an¹jau³kxai³lu¹ î³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² îh¹nxe³sxā³ ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²te³ji¹wi¹? Txa²wā¹nū²nāu³ai²na² îh¹nxe³khai¹nx1xe³sxā³ txa²wā¹nū²nāu³ai²lā²te³ji¹wi¹? Nxe² î³wā³txi³nx2tai¹nhî³nx2na³lā². ³⁶ Toh³lā² e³yah³lxi³txa³hē¹lā². Yain³ta³ki³a² ũ³whî¹kî³kxai²nān²ty³ ye³jen¹na² ya³lu²te²jai¹ti²tu³wa². Nxe² ya³lu²sān²nū²lā² ka³lū³xi²te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxē³tu³wa².

³⁷ Nxe³sxā³ ũ³whî¹kî³ki³ai²li² a²ki³a² so¹lxi³ ũ³whî¹kî³te²ju²hē³lā². Tri¹ka²ki³a² tā³nxā² î²li³ki³a¹ ũ³whî¹kî³te³ju²hē³lā². A²nxe³ta³ne³kxā² wi¹wen¹ta³nē³ka²nū³a² hai³txi³ ũ³whî¹kî³te²sxa³yu²hē³lā². Wi¹wē¹nxā³ta³ne³ka²nū³a² ũ³whî¹kî³te²ju²hē³lā². ³⁸ Jā¹nxē³sxā³ ki¹ai²li² ũ³whî¹kî³ki³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²nū²khai³xa² ten³khai³ta³nū³a² sa²wet¹sxā³ ũ³hū²xai³te²ju²hē³lā². Nxe³sxā³ ki¹ai²na² yxo²ha³kxā¹ ki³ka³na³ka² a²nū²khai³xa² ũ³hū²xai³te²ju²hē³lā².

³⁹ Ka³ten³su² yxo²ha³kxā¹ a²sî³na² ha³na³ka³lxi³nxā² ai³te²ju²hē³lā². In³txa² a²sî³n³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ka³yuh³xa² a²sî³n³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ai³ka² a²sî³n³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ ai³na² a²sî³n³su² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa².

⁴⁰ Te²yā¹nxē³sxā³ oh³xan¹te²a² a²nū²khai³xa² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ yuh³xan¹te²a² a²nū²khai³xa² ha³na³ka³lxi³nha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ oh³xan¹te²a² a²ha²ta¹na¹ hai³txi³ka³lxi² ye³jan³txi³hā²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². ⁴¹ U³je³na³ka² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxā² ai³ha²kxai³ i³lā³kxā² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxā² ai³ha²kxai³ hi³ka²ta³a² a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxā² ai³ha²kxai³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Hi³ka²ta³nāu³xai²li² te²yā¹nxē³sxā³ a²ha²te¹ju³ta² ha³na³ka³lxi³nxā² ai³nū²te²jai¹ti²tu³wa².

⁴² Jā¹nxē³sxā³ te²yā¹nxū³kî³tu¹wa². Ya³lu²te²a² ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²tāu³a¹ â³lxa³txi³ î³sa²yxau³xi²tu¹wa². A²nū²a² sa²nî³kxi²kî³kxai²nān²ty³ khon³hxa¹n¹te²ju²hē³lā². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²tāu³a¹ hai³txi³ khon³hxa¹n¹ju³ta³lā³ yū²nxā³lho³lā². ⁴³ Sa²nî³kxi²kî³tāu³a¹ a²nū²khai³xa² kō³nxe³txi³hā²kxai³ nū³cxū³nxā³ha²kxai³ te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²hî¹na¹ wi¹lha²kxai³ nū³cxū³nha²kxai³ nxe³kî³tu¹wa². ⁴⁴ Sa²nî³kxi²kî³tāu³a¹ a²nū²a² yuh³xan¹te²a² sa²nî³kxi²hî³kî³tā³lā². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² î³sa²yxau³xi²hî¹na¹ a²nū²a² oh³xan¹te²su² î³sa²yxau³xi²tu¹wa². Nxe³sxā³ yuh³xan¹te²nū²nāu³a² yū³kxai²nān²ty³ yan¹nāu³a¹ oh³xan¹te²nū²nāu³a² â³lxi³ton³tu¹wa². ⁴⁵ Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li²txā³nxai³tān¹jau³xa² e³te³nah¹lxi¹:

— A²wi¹hî¹nān¹jah¹lai²na² A³tāu²ah³lo³su² ha²kxai³ a²nū²khai³xa² ka³ten³su² sa²we¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ â³ta³lo³hē¹tāu³a¹ ye³jen¹nū³nān¹jah¹lā² Kris²tu³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²ka³ten³yu³ta² â²lā² yū³jah¹lai²lā²wi¹. A²nū²a² î³ka³ten³su² ti³hî¹jah¹lai²lā²wi¹. Oh³xan¹te²a² wxā³jah¹lai²lā²wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹lā². ⁴⁶ Nxe³sxā³ oh³xai²nān¹jah¹lā² ne³ka³ta³sxā³ wxā³ta¹hxai²nxā²ti³ai²ti²tu³wa². Yuh³xai³nān¹jah¹lo²nu¹ta¹na² ne³ka³ta³sxā³ wxā³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Â³ta³lo³hē¹jah¹lā² oh³xai³nān¹jah¹lā² wxā³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa².

⁴⁷ A²wi¹hî¹nān¹jah¹lo²nu¹ta¹na² A³tāu²ah³lo²nu¹ta¹na²su² kîh³nū³khai³xa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² we¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Â³ta³lo³hē¹jah¹lā² oh³xa² wxā³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². ⁴⁸ Te²yā¹nxē³sxā³ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxā¹ kîh³nū³xa² sa²we¹jah¹lu¹jā¹nxē³ hî³nx2na³lā². Yxān¹ta¹ oh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² oh³xa² wxā³jah¹lu¹jā¹nxē³ hî³nx2na³lā². ⁴⁹ Jā¹nxē³jut3su² hî¹na²na² yuh³xai²nān¹jah¹lu¹jā¹txe²su² kî³tā³lā². Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a¹ oh³xai²nān¹jah¹lā² yā¹txe²su² kî³tu¹wa².

⁵⁰ Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Nxe³jau³xai²na² î³yau¹tî¹nx2ti³jau³xai²lā¹wa². A²nū²khai³xa² txa²wā¹sî³n³su² txa²wā¹txi³ya³u³su² txa²wā¹nū²su² ha²kxai³ nxe³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³khai³xa² â³wih¹kî³sxa³lho³lā². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹te²a² sa²kxai³lu² khon³hxa¹n¹ju³ta² yū³hā²kxai³ hxi²kan¹txi³ oh³nān¹te²lo³nxā³lho³lā².

⁵¹ Ain³kxi²khai¹nxē³sah¹lxi³hē¹lā². Wān³txa² hāi³jau³xai³tā² î³yau¹tî¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹nū²ka³txi³kî³na³xai²na² a²wā³kxi³kxai³ ya³lu²kî³ju³ta³nū³a² yū³hē³lha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ ya³lu²kî³ju³ta³nū³lā² yū³kî³sxa³ha²kxai³ nxe³kî³tu¹wa². Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹nū²nāu³ai²na² yxo²ha³kxā¹ â³lxa³ton³kî³tu¹wa². Â³lxa³ti³hi¹tē²tu¹wa², Txa²wā¹sū³na²

hxi²ka²sa³. 52 Wa³su¹txi³ ye³ka²tē³kī³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³lxa³ton³kī³tu¹wa². Trū³be²ta²ka³txa² wā¹la² hū³ka³txa² ne³kī³san¹ka³txa² wxa²no²la³kxain¹tāu³a¹ ā³lxa³ton³kī³tu¹wa². Nxe³tāu³a² ya³lun¹ti³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹hain¹tu¹wa². Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tai¹nha²kxai³ kho²nhxan³ju³ta¹la³ yū²nxa³lho³la². Nxe³sxā³ yxo²ha³kxa¹ ā³lxa³ton³ya³nhē³lain¹tu¹wa². 53 Jā¹nxe³ha³kxai³ khon³hxan³te²kī³nāu¹xa² yxau²xai³kī³tāu³a² ya³lu²kī³ju³ta³nū³a² yū³nē³na³la². Yxān¹ta¹ hā²wxān³txa³ khon³hxan³kxi²nē³lxa³ju³ta² ā³lxa³ton³kī³tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ ya³lu²kī³ju³ta³nū³la³ yū³nē³lxa³lho³la². 54 Jā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū²kī³nāu¹khai³xai²na² khon³hxan³te²kī³nāu¹xai²na² ā³nā³lxi³to³tu¹wa². Txa²wā¹nū²kī³nāu¹khai³xai²na² khon³hxan³te²sxa³kī³nāu¹xai²na² wen¹kī³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²kī³nāu¹khai³xai²na² ya³lu²te²kī³nāu¹xā² ā³nā³lxi³to³tu¹wa². A²nū²kī³nāu¹khai³xai²na² ya³lu²nxa³te²kī³nāu¹xā² wen¹kī³tu¹wa². Nxe³hi¹na¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² e³lxa²lxi³tu¹wa². Nxe³jau³xai²na²sa¹:

— Ya³lu²kī³ju³ta² hxa³sxā³ ne³kī³son³na³li¹. Kō³nxe³kī³ju³ta² ā³wā²sut¹sxā³ yxau³kī³tā³li¹. Sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxi²hē¹la². 55 Nxe³nē³hē³kxai³ ya³lu²ti³hit¹sa²jah¹lai³. Īh¹nū¹la³ta³ kwā³non³nha¹ju³ta³la³ sīn¹te¹la¹xā³? Īh¹nū¹la³ta³ khāuh³lxa³ti³sa²nhīn¹tāu³la³sīn¹te¹la¹xā³?

56 Kō³nxe³ti³ kāi³kī³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² ya³lu²ju³ta³nū³a² yū³nē³na²hē³la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² kō³nxe³ti³ i³y¹li²nē³na²hē³la². Nxe³nē³kxan²ti³ ya³lu²kī³ju³tai³kai³ ne³kī³son³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ i³y¹li²nē³ju³tai³kai³ ne³kī³son³na³la². 57 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ i³hxi²ka²tū¹nhē³ju³tan¹te²kxa²ya³lhu² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³kī³tā³la². Nxe³ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²kī³tā³la².

58 Jā¹nxe³ju³tu³su² txa²wā²tē³yah³lxi¹nha²kxai³ ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹nhē³ju³ta³nu³a² ya³la³tu³ yū³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²jah³lxi³hē¹la². Wxi²kan¹nūn³jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi¹nx2ti³ju³ta² so¹lxi³ ya³lo³txi²sxā³ o²la³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lo²la³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ wi¹lo²la³kxah³lxin¹kxa² yo³ha² ū³yoh³xi¹nx2ti³tu¹wa². Ju¹tai²li² ā²la² i³yah³lxin¹tai²ti²tu³wa².

16

Txa²wā¹yen³kxa² wā²nhū¹nyhu¹kī³jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha³kxai³ yxo²t²tū³ka³txai²na² Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²nū³kā³txa² sa²kxai³lu² yen³kxa² so¹kxi²txā³nxa² wā²nhū¹ain¹yah³lxin¹ju³ta² i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Yxo²t²tū³ka³txi³nāu³xa² Ka³la²si²a² ko³xan¹te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹hai¹nhxai²na¹kxai³, jā¹nxe³nx2ta¹tu¹wa². 2 To³mīn¹ko³ nxe³hīn¹ta² yxo²ha³kxa¹ ā³nūn¹yah³lxin¹ta³a¹ yen³kxa² so¹kxi²txā³nxa² wā²nhū¹yah³lxin¹ta³nxā³nxū³a² wxa²hau³kot3sxā³ ū³wha¹jah¹lxi³hē¹la². Ta¹nxā¹nxi²li² yū³yah³lxin¹kxa² a²wā³kxi³kxai³ ū³wha¹i² a²wā³kxi³kxai³ sa²so² nxe³jah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² wxā³na¹tāu³a¹ ta³nxā¹nxi²li² ū³wha¹ta³lun²yah³lxi³hī³nxa¹lxa². 3 Na¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ wxā³na¹ka³tu³ ta³nxā¹nxi²li² i³sa²si¹hā¹ū¹ha¹tu¹wa². Ha³teh³nxā³nxa² i³yau¹ū¹ju³xa² ū³wha²li¹lā¹ka³tu³ wxa²nū³kā³txi³ i³nxa² i³li³te²a² i²sxā³ i³sa²so¹ah³lxin¹jah¹la² hxi²ka² i³sa²si¹hā³ū¹ha¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thi³na² yxo²i²sxā³ yxau³te²kī³nāu¹xa² ai³yah³lxin¹ka³tu³ ū³hū¹ain¹yah³lxin¹tu¹wa². 4 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²ka¹na¹kxai²nān²tu³ ai³nū³na¹tu¹wa². Nxe³na¹kxai²nān²tu³ ā³si³tē³kxi²sain¹tu¹wa².

Pau²lah³la²: “Nxe³na¹tū¹xā¹.” Jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ wxā³sxā³ i²nx2ta¹tu¹wa². Ma³se³to²na²ko³xa² ai³lha²thet3sān²sxā³ hā²wxān³txa³ wxā³na¹tu¹wa². 6 Nxa²kxai²nān²tu³ ju¹nxa² kan²txi³ yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Kwē³kon³tāu³a¹ yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Nxa¹kxai²nān²tu³ ā³nxai³na¹ju³ta³nū³a² hxi²kan¹txi³ ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³hī³nxa¹lxa². 7 Kwa²a³ni²ā³wa³to¹ta²lxa¹ju³ta² ten³sa³nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³nai²li² ten³kxai²nān²tu³ kan²txi³ yxau³ya³nx2ta¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

8 Ti¹ai²li² E²fe³so³thi³na² āh¹yxau³na¹tu¹wa². Pēn³ta³kos²ta² ti³wa³ka² ti¹a¹ āh¹yxau³na¹tu¹wa². 9 Nxe³sxā³ txa²wa³ka³la² kāi²non³na³la². Txa²wān³txa² wi¹lain³kxi²sain¹te²a² yū³khai¹nx2na³la². Yxān¹ta¹ ten³sai¹nxa³te²a² kāin²yū³nūn³na³la².

10 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³la² ne³ka³ta² wxā³kxai²nān²tu³ wi¹lhit¹sxā³ yxau³ya³nx3ti³ju³ta³nū³a² hau³ko³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³sxā³ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txai²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²nūn³na³la².

11 Kō³te³si¹hain¹yah³lxin³jau³su² i²txai¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ wā¹li³ju³ta³nū³a² hau³kot3sxā³ ā³non²ta³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹la², wi¹lhin¹sxā³ wxā³si¹yah³lxin¹jau³sa². Nxe³ha²kxai³ jah¹lai²li² a²lon³ti³tāu³xa² tē³lxi²sxā³ i³xain¹ju³ta² kāin² wahx3nxai¹na¹wa².

12 Nxa²ha¹te¹ A³po²lah³la²sa¹. Jah¹lai²na² a²lon³ti³tāu³xa² ā³si³tē³lxi³sxā³ wxā³si²nx2ti³si¹hai¹na¹jau³su² e³kxain¹to³ha¹hē³la². Nxe³ta¹ ha³lo²ai²li² wai³nxā³ha²kxai³ hāi¹sxā³yxau³nha²wa². Yan¹nāu³a¹hxi²kan¹kxai²nān²tu³wxā³si²nxā³lxi³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²wān³txa² a²ne³ki³sot³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ a³la³kxi²sxā³ i²yxau³jah¹lxi³hē¹la². Nxū²kwai³lxū¹txi³ yxo²te²sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³lo³xi¹jah³lxi³hē¹la². Sa²yxō²ā³yah³lxi³txa³hē¹la². 14 A³lxi²waun¹nyhu¹sxā³kāi³jah³lxi³hē¹la².

15-16 Es³te²fa³na²sah³la² a²yu³ta² whāi²na¹ i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹la² a²wi¹lhi¹na² Kre²si²a²ko³xa² yxau²xai³lain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² yxo²te²a² yū²nxā³hī¹nai³tā² jah¹lai²na² a²yu³tai²li² yxo²te² ā³si³wxe³ain¹na²hē³la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²wa³ka³li³yu³ta² so¹lxi³ o²la³kxai¹nhxai²na²hē³la². Nxe³jah¹lai²na² i³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²na² sa²yxō²wet¹sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

17 Es³te²fa³na²sah³la² Fo³tu³na²to²jah¹la² A³ka³i²ko²jah¹la² nxe³sxā³wxā³ya³sai¹nha²kxai³ wi¹xo³kxi²sai¹nhē¹la². Kāin² ā³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la². Ul²yxau³yah³lxi³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³hxi²nūn¹sah²lxa³nha²kxai³ ā³non²ta³kxi²sain¹na²hē³la². 18 Kāin² ā³nxū²kwai³lxū¹sain¹na²hē³la². Nxe³nx2tain¹kxai³ jāx¹sain¹na²hē³la². Nxe³tū³ka³txa² yā¹tū³ka³txa² sa²nēn¹kxain¹ki³ju³ta² wain³na³la².

19 Nxa²ha¹te¹ A²si³a³ko³an¹tū³ka³txa² yxo²te²ki³nāu³xa² sa²kxai³lu² wi¹yxau³si¹nx2tain¹jau³su² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹na³la². A³kwi²lah³la² Pri³si²la³ka³lxa² yxo²te²tū³ka³txa² a²sxi²hai²na² ā³nū¹nain¹tū³ka³txa² a²yxō²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ i²si¹nx3tain¹jau³su² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹na³la². 20 Txa²wā³tā³nāu³xai²li² ti¹na² yxau³te²a² a²yxō²ha³kxa¹ te²yā¹nxe³jau³xa² i³sa²si¹hā³nx2tain¹nūn³na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²te²yah³lxi³nha²kxai³ i³yxō²sai¹la³kxi²nha¹ju³ah³lxi³hē¹la².

21 Jā¹nxe³na¹jau³su² txa²hxi²ka² ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Txai²li² Pau²lah³lo²su² nxa¹wa².

22 Wxa²nū³ka³txi³i³nxā²i²li³te²a²sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nxā³kxai²nān²tu³ko³nxe³ti³ i³y¹li²ū¹jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a³ka³nxi²sxā³ wā³li²ju³ta³nū³a² yau³son³na³la².

23 Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹jau³nū³su² ten³sa³nha²wa².

24 Jā¹nxa¹jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² kī³sa²kxai³ a³lxi¹nx2ta¹wa². Jā¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

2 Korīntios

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹le¹nx2ta¹wa². A²kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ī³sa²si¹hā³tū¹sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² ī³hen³txi³jah¹lo²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Wxa²nū³ka³txa² Ko³rīn²to²thi³na² yxau²xai³lyah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nha¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nha¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Kre²sa²ko³xan¹tū³ka³txi³ ī³nxa² Sū³na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxa² ain³kxi²sah¹lxī¹hē¹la². Ti³mo²jah³lai²na² txa²wā¹lon³yah³lo²su² yxau³ya³sain¹nūn³na³la².

2 Nxa¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² Txa²wā¹wī³nu²su² Jah¹lai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² Jah¹lai²nān²tu³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxī²nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwa³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxī³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²jau³su²

3 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxī³wxa². A²nxe³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³te²a² A²wī³nai²la¹wa². Wī¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3si¹nhē³jah¹lo²su² ha²kxai³ sa²ye³kwē²kxi²nē³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². 4 Nxe³sxā³ ī²li³tāu³a¹ khāuh³lxa³thi³nki³ju³ta² sa²ye³kwē²kxi²nē³na³la². Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³la¹ a²nū²a² ā³xai²na² khāuh³lxa³thi³nain¹ju³ta² sa²ye³kwē²kxain¹nūn³ki³tu¹wa². 5 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ī²ki³sa³kxai³ khāuh³lxa³txi³nē³ju³ta² kāin² yū³nē³na³la². Nxe³kxan²ti³ Kris²tu³jah¹la² sa²ye³kwē²kxi²nē³ju³ta² kāin² ū³hū³nē³nūn³na³la². 6-7 Txa²wā¹sū³na² sa²ye³kwē²kxi²nx2ti³jau³xa² ī³hen³txi³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²su¹ti³hi¹txa²lxī³jau³xa² ī³hen³txi³ nxe³nx2ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kxā³nxai³tā² khāuh³lxa³ti³sain¹sīn¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ khāuh³lxa³ti³sain¹sīn¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² sa²ye³kwē²kxi²sa²sīn¹na²hē³la². Nxe³sa²sīn¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³sīn¹na¹ju³ta²nū³a² yū³tu¹wa². Khāuh³lxa³ti³sain¹sīn¹ju³ta²tā² Txa²wā¹sū³na² sa²ye³kwē²kxi²sa²sīn¹na²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³ti³nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²ye³kwē²kxi²sa²sīn¹kxai³ jā¹nxe³sxā³ sa²ye³kwē²kxi²nx2ti³nūn³tu¹wa².

8 Jā¹nxa¹jut3su² A²si³a³ko³xa² yxau²xai³la¹hī¹nai³tā¹ju³ta²tā² ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Ye³khāuh³lxa³ti³sain¹ju³ta²tā² ī³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Ya³lo³txi³ti³hex1sa²nxa³hē¹la². Ya³lu²sa²te³lxa²nān³khīh³ na¹hē¹la². 9 Su²lhā³sain¹ju³ta²nū³a² ā²la² ī³yī¹li²sain¹na²hē³la². Ai³lā²nū²:

— wā²nxū¹ ā³nhxi²kat1sa²ju³ta²nū³la³ yū³sa²nxa³lho³na¹. Nha¹jau³su² nxa¹hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxī³ a²nū²a² ya³lu²te²a² ka³ten³su² ī³sa²yxau³ti³hit1jah¹la² so¹lxī³ yxo²ī²a¹hē¹la². 10 A²nxe³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ya³lu²sa²ju³ta²nū³a² ā³non²ta³kxi²sxā³ so¹xi²sa³hē¹la². Sa²ju³taix3 jāx1sa²ju³ta²nū³a² yxo²ī²sxā³ wah³nxe³na¹wa². 11 Txa²wā¹sū³na² ī²ye³kxi²nū¹sah²lxin¹kxai²nān²tu³ ā³non²ta³kxi²nū¹sah¹lxī³nhi¹lxa². Nxe³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ain³kxi²nē³tu¹wa². Nxe² ain³kxi²nē³kxai²nān²tu³ ā³non²ta³kxi²sa²ju³ta² e³lxah²lxī³tu¹wa². E³lxah²lxī³ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxai¹lxī³ Txa²wā¹sū³na² kāin² sa²nēn¹kxain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²li² a²ten³ju³ta²nū³a² ī³ā³lxa³tot3jau³su²

12 Jā¹nxa¹jut3su² wxa²ha³tih³xan¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² e³yah³lxin¹jau³kxai³lu¹. — Pau²lah³lai²li² Sū³na² ī²sxā³ ī³so³jah¹lai²kxai³ wain³txi³ kāi³xa³xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ kxā³nxa² kāi³a¹ju³ta²tā² ī²ye³kxi²nx2ta¹tu¹wa². E³lxah²lxī³sxā³ o²la³kxi²na¹ta¹ti²tu³wa². A²nū²a²nāu³xa² ā³xa² o²la³kxi²nū¹hai¹na¹ju³tain²ti³ wxa²yen³nāu³a² o²la³kxi²nū¹nx2ta¹ju³tain²ti³ nxe² kāi³a¹ta¹ti²tu³wa². Ā²la² kāi²non³sxā³ o²la³kxi²nū¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Wā²nxū¹ txa²hoh³lxī³sa²ju³khai³lxā³ ti³he¹nx2nxa³wa². Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²sa³ha²kxai³ kāi³ti³ txa²ē¹nāu³ai²na² wī¹lxi³kxi²nha²sxā³ kāi³i² nxe³nū¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹ju³ta²li² ī³ka³li³kxi²nha¹nha²wa². 13-14 Nxe³sxā³ wān³txa² ū³wha²li¹lhā³ū¹nx2ta¹jau³xai³tā² a²yo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ e³lai²na¹ ī²yah³lxī¹nha²kxai³ a²si³yxau³tāu³khai³xa² ā³ne³wxe³yah³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxī¹lxa². Kxā²nxai³tā² ha³lo²a² o²la³kxi²nū¹nx2ta¹ju³ta²na² jū¹nxe² ā³ne³wxe³nū¹sah¹lxī¹lxa². Nxe³sah³lxī¹nha²kxai³ kxā³nāu³a¹ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wā³li²sxā³ a³ka²nxī²tāu³a¹ e³lxah²lxī³ju³ta²khai³xa² kāin² ā³ne³wxe³nū¹sah¹lxin¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Sū³na² sa²nēn¹kxi²nū¹yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² sa²nēn¹kxi²nū³na¹tu¹wa².

15 Nxe³sxā³.

— Jau¹xai²na² ya²la³lhu²ji¹xā¹. Nxe³nx2ta¹jau³su² a²wi¹lhi¹na² wxā³sxā³ i²nx2ta¹ju³ta² ten³sa³hē¹la². 16 Nxe³na¹ha²kxai³.

— Ma³se³to²na²ko³xa² ai³na¹tāu³a² ā³nī²xai³ai¹na¹tū¹xā¹. Ā³wa³li²na¹tāu³a² ā³yi¹sixā³ i²ai¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ ye³ha²li¹tāu³su² i³ka³lih³ti³hi¹tain³to³ha¹tū¹xā¹. Nxe³na¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a²ko³xa² ai³na¹ju³ta³nū³a² ā³non²ta³kxi²sain¹tū¹xā¹. Nxa¹hē¹la². Na¹ta¹ wxā³si²nx2ti³nx3tai¹ti²tu³wa². 17 Nxe³to³ta¹wān³txa² u¹lxa¹n¹ju³su² ha³te³nx3sa³sxā³ ā³nhxi²kat1sa²nx3ha²kxai³ wān³txai²li² e³kxi¹nx2ta¹ju³xai³ta² i³ya¹tū²la² hāi¹sxā³ yxau³sxā³ wah³nx3na¹hē³la². Jā¹nxaj³ta² kwa²e³sxā³ ā³a¹jut3su² hū³na¹te²la¹xā³? Yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe² ain³nha²hū³na¹te²la¹xā³? Jā¹nxe³sxā³.

— Nxe²kāi³a¹tū¹xā¹. Na¹jau³su² na¹ta¹i³ya¹ta¹ka³tu³ ka³nx3ha²ta²a²sa¹.

— Nxe²nx3lho³na¹. Na¹jau³su² nxe²kāi³a¹jah¹lo²su² hū³na¹te²la¹xā³? 18 Hai³txi³ nxe³te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² i²sa²ha²kxai³ wān³txi³khai³xa² so¹lix³ e³a¹wa². Yxo²i²kj³jau³xai²la¹wa². 19 Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Tah²su² ha²kxai³ i³ya¹u¹nx2ti³nha¹tai²ti²tu³wa². Txi²na² Si²lah³la² Ti³mo²juh¹la² Nxe³sīn¹sxā³ i³ya¹u¹nx2ti³nha¹tai²ti²tu³wa². A²nxe³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²nān²tu³ i³wā³wā³txi³kj³jah¹lo²sxa³wa². Yxo²i²kj³jah¹lai²la¹wa². 20 Kxā³nhxi¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³nu¹tai²na² hi²sen³su² Ju³te²a² nū²ka³txa² i³ya¹u¹ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wa². Ha³lo²a² wxā³ju³ta³nū³a² i³ya¹u¹ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wa². Hā²wxān³txa³ju³jau¹xu¹tai²na² a²yo²ha³kxā¹ Je³su²jah¹la² hxi²ka² we¹ta³lun²ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wa². Nxe³sxā³ hī¹nai²na² Je³su²jah¹la² we¹ju³ta³i²tā² a²nū²a²nāu³xa² i³hen³txi³si¹na¹wa². Nxe³si¹na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ya³sain¹la². 21 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³ya¹u¹nhē³nha²wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³te³na² wi¹tāu³a¹ yxau²sa²tē³ti³hi¹tē³ju³ta² i³ya¹u¹nhē³nha²wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²sxā³ i³so¹nē³jah¹lo²su² na³la². Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ē¹nāu³a² ā³nxū²kwa³lxū¹nē³nha²wa². 22 Txa²yen³kxa² yen³kxi³ha¹kxa² tē³sxā³ txa²i³lxa² ū³wha¹li¹hē¹te²sa¹wa². Nxe³na¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i²li³te²su² te²na² i²kxai²nān²tu³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹.

— Jah¹lai²na² a²yen³kxi³sin²tā¹. A²i³lxa² sa²hē¹tin²tā¹. Nxe³hū³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³txi³khai³xa² i³sa²si¹hā³ū¹nhē³na²hē³la². Nxe³nē³lha²kxai³ a²nū²a² ā³xai²na² i²nē³lhxā³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹.

— Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lix³yhen²tā¹. Sū³na² Yāu³ka³jah¹la² nxū²kwa³yxaun³tā¹. Nxe³nē³nha²ha²kxai³ yen³kxa² ū³hū¹nhē³kxi³nū³a² ya²la³tu³ a³la³kxi²kj³tā³la².

23 Jā¹nxaj³ta² wān³txi³khai³xa² e³a¹wa². Txa²wā¹sū³na² i²sa²na³la². Txa²ē¹na² i²sa²jah¹lai²la¹wa². Wxā³sxā³ i²nx2ta¹ju³ta² ten³khai³isa³nha²wa². Nxe³yān¹ta¹wxā³na¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² i³kwa²i²kxi¹nx2ti³hū³na¹wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ i³āin²ta³lix²nx2ti³hū³na¹wa². Nxe³ju³ta³ten³ ten³sa³hē¹la². Jā¹nxe³nx2ta¹kxa²yan³ti³su² Ko³rīn²to²thi³na² ai³na¹ju³ta³nū³a² ā³na¹la³kxi²nha¹hē³la². 24 Yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² kwa³na³nx2ti³nx3lho³la². Nū³kxūn³txi³ yxo²i²yah³lix¹nhē³la². Yxah³lix¹nha²kxai³ i³ka³li³yah³lxin¹ju³ta³nū³a² kāi³uh¹nx2ta¹wa².

2

1 Jā¹nxaj³ta²su²:

— Ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai³tā² sa²hau³ko³tū¹hai¹nx3ha²kxai³ i³kwa²i²kxai¹na¹hē³na¹. Nxa¹na¹kxe³su² i³āin²ta³ixai¹na¹hē³na¹. Jā¹xai¹na¹hā³tā¹. Nxa¹jau³su² nxa¹hē¹la².

2 Nxe³sxā³ i³āin²ta³lix²nx2ta¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²sain¹te²a² yū³ai¹nhī²nx3wa². Wxāi²na² so¹lix³ i³āin²ta³lix²nx2ta¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² so¹lix³ i³ka³li³kxi²sah¹lix³hū³nx3lxa².

3 Jā¹nxe³na¹jau³su² ū³wha¹li¹la¹hē³la². Wxā³sxā³ i³ka³lih³kxi²sah¹lxa³nha²kxai³ hāi¹sxā³ i³āin²ta³lix²sah¹lix³nha²kxai³ sah²lxin¹kxa²yan³ti³su² nxa¹hē³la². Nxe³sxā³ ka³li³ha¹kxai²nān²tu³ ka³lih³yah³li³nū³nhī³nx3lxa². Nxe³ju³ta³ten³ i²te²sa¹wa².

4 Jā¹nxe³na¹ju³kxai³lu² ha²te³nxā³nx3a² ū³wha¹li¹la¹kxi¹nx2ta¹txā³nx3i²tā² āin²ti³sxā³ nān³ti³ten³khai³isa³hē¹la². Hxi²waun³ta³kxi²nha²khai¹nxe³nx2ta¹hē¹la². i³āin²txi³te³ji³khi³. Nxe³nx2ta¹hē¹la². Yxān²a¹ a³li³nx2ta¹ju³ta² so¹lix³ i³ya¹u¹te²li³hxā³ nxe³nx2ta¹hē¹la².

Ko³nxe³ti³ kāi³uh¹nx2ti³kxe³su² ne³wā²na³yah³lxin¹jau³su²

5 A²nxe³jah¹lai²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lai²kxai³lu² i³āin²ta³kxi²khai³1na¹hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ i³āin²ta³kxi²nx2ti³nūn³na²hē³la². Nxe³nx2ti³kxe³su² ūn³txi³ i³kwa²i²kxi²yah³lix³txa³hē¹la². Thāi²ti³la³sxā³ i³ye³kxain¹yah³lix¹hē¹la². 6 Kxā³kxai³ i³wait1si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² ā²na³la².

7 Nxe³ha²kxai³la¹ hū¹nai²kxai³la¹ ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta³tā² nxe³wā²na³txain¹yah³lix¹hē¹la². i³nxū²kwa³lxū¹nxe³txain¹yah³lix¹hē¹la², hxi²ye¹ta³lix³txi³kxa²yan³ti³sa³. 8 Jā¹nxe³jut3su² a³lxain¹yah³lxin¹jau³su² i³ya¹u¹txain¹yah³lix¹hē¹la². 9 Jā¹nxaj³ta²3su² ha²te³nxā³nx3a² ū³wha¹li¹la¹kxi¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Wain³txi³ sa²yo²wet1sah³lxin¹ju³ta² i²nx3a²lix¹te³li³hxā³ nxe³ye¹nx2ta¹wa².

10 Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta³tā² ne³wa²na³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ te²yā¹nxe² ne³wā²na³nū³na¹tu¹wa². Yxo²i²tū³ka³txi³ i³nxai²na² i³āin²ta³kxi²nha²sxā³

yxau²xai³lah²lxan³jau³su² ne³wā²na³nū³na¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹la² ye³na² nxe³ye³1nx2ta¹wa².
11 Sa³ta³na²jah¹la² ko³nxe³ti³ kai³sain³si¹nhē³ju³ta³nū³a² ā³ne³wxe³nūh¹ki³tā³la².
A²nxe³jah¹la² Sa³ta³na²jah¹lai²li² i³ki³ha¹kxi²nē³kxa²yan³txi³su² ko³nxe³ti³ kai³ju³txai¹tā²
ne³wā²na³kxi²nū³na¹wa².

Pau²lah³lai²li² hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Tro³a²te²thi³na² ā³wi¹ha¹hī¹nai³tā² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa²
i³yau¹ū¹te³lhxā³ nxa¹hī¹nai³tā² o²la³kxi²na¹ju³ta³nū³a² ā²la² āu¹la³kxi²sa³na²hē³la².
— Wi¹lhiti¹sxā³ o²la³kxi²na¹tū¹xā¹. 13 Na¹ta¹ hxi²waun³txi³sa³hē³la². Ti²to³jah¹la²
txa²wā¹lon³yah³lo²su² kxah³la² ha²kxai³ i³ha¹txi²sa²nxa³ha²kxai³ hxi²waun³txi³khai¹sa³hē³la².
Nxe³ha²kxai³ ā³waix3sxā³ Ma³se³to²na²ko³nāu³a² ai³na¹hē³la².

Je³su²jah³la² i³ka³lih³kxi²nē³jau³su²

14 Kxā³nhxī¹nai³tā² Ro³ma²no²ko³nāu³a² yxau²xai³lain¹tū³ka³txi³nāu³xa²
he¹lain¹to³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³tu³ta¹ ā²la² nū³kxūn³te²na² sa²kxai³lu²
a²ko¹ko¹nū³ka³txa² sa²yu³lho²tain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Hā²wxān³txa³ i³xi²tāu³a²
sa²yu³lho²tū³ka³txai²na² tē³nū²la² a²ha³lo²khai³xa² ā³nxa³nū²la² a²nū³ka³txi³khai³xa²
wā²nā³ū¹hain¹to³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Ka³lih³kxi²nyhain¹to³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxain¹kxa²yā¹nxe³jut3sū³nxe² a²nū²a² sa²yu³lho²kxa²yā¹1sī¹na¹wa². Je³su²jah³lai²na²
sa²kxai³lu² nū³kxūn³jah¹la² yā¹nx2na³la². A²kxā³nxa³tā² ko³nxe³ti³ kai³ju³ta² so¹lxi³
yxau²xai³si¹na²ju³ka³ti³la² sa²yu³lhot1sa²sīn¹jut3sū³na³la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Je³su²jah³la²
sa²yo²wet1si¹hai¹na¹ju³nū³su² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ i³yau¹ū¹hain¹to³hxi²na¹hē³la².
Jā¹nxe³nha¹hī¹nān¹te²tu³ Je³su²jah³la² sa²yo²wet1si¹na¹kxai²nān¹tu³ ka³li³sa²to³si¹nha²wa².
Nxe³si¹na¹ju³su² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³si¹na¹wa². Te²yā¹nxūn³ju³ta² Je³su²jah³lai²na²
wān³txa² wi¹jau³xa² tē³sxā³ sxī²jen³ti³nāu³xa² ā³nxa² i²li³je³na² ā³nxa² i²nxe³si¹nha¹tāu³a²
Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³yau³xa² wi¹lū³jau³hū³na³la².
To¹nha²ki³jau³hū³na³la². Nxe³kxe³su² a²nū²a² u¹lyxau³kxan²ti³ i²nxūn³so¹ai¹nhī¹nx2na³la².
Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹si¹na¹tāu³a² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹
yā¹nxūn³xai²na² i³thi³nxain³si¹nhkai¹na¹hē³la². 15 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² a²yen³nāu³a²
jau³nxūn³si¹na¹wa². Ha³nxe²a² wi¹lū³tho³xa² yā¹nxe³si¹na¹wa². A²nxe³tho³tho¹xai²na²
sa²kxai³lu² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ i²nxūn³so¹ain¹te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ i²sain¹to³si¹na¹la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²wet1si¹na¹ju³ta²
i²sain¹si¹na¹la². Ko³nxe³ti³ kai³ju³ta² yo³ha² wxa²wa²su¹te²nāu³xa² i²sain¹si¹nha¹txai³
ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hū¹te²nāu³xa² i²sain¹si¹nha¹kxai³ nxe³sain¹to³si¹na¹la². 16 Ko³nxe³ti³
i³yī¹li²hū¹nē³te²su² te²a² ko³tū³nū¹hain¹si¹na¹wa². Yxān¹ta¹ ko³nxe³ti³ kai³ju³ta²
yo³ha² wxa²wa²su¹te²nāu³su² te²a² wi¹lū³nū¹hain¹si¹na¹wa². Nxe³ju³ta²na¹ ih¹te²ta³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ i³yau¹ū¹si¹jau³su² hxi²kan²te³la² i³hū³ki²te²la¹xā³?
17 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yau³ā³lxi³ti³ i³hen³txi³te²sa²si¹nxa³wa² yen³kxi³te³la³ka³. Yxān¹ta¹
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³sa²si¹hā³sa²tū³ka³txi³su² si¹na¹wa². Nxe³si¹na¹ha²kxai³
e³lxah¹ i³hen³txain¹jah¹lo²nāu³su² nha¹wa², Txa²wā¹sū³na² i²nē³lha²kxai³la². Kris²tu³jah¹la²
ā²nū²kxi²sa³si¹nha²kxai³ yxau²xai³si¹na¹wa².

3

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ūh³ti³hit1ē³jau³su²

1 Nxe²e³kxi²si¹na¹kxai²nān¹tu³ kwa² i²sa²nēn¹kxi²nha²hū³nha¹te²la¹xā³?
Sa²nēn¹kxi²si¹sah²lxin¹ju³tan¹txā³nxa² ten³sa²hū³sīn¹te²la¹xā³? Sa²nēn¹kxi²si¹sain¹si¹nha²txā³nxa²
ū³hū¹nx2ti³te³lhxā³ nxe³txā³nxū³a² ten³sa²hū³sīn¹te²la¹xā³? Nxe²kāi³jah¹lo²su² jah¹la²
i²yah³lxin³to³hxi²ai¹nhē³la². Hai¹txi³ jah¹la² yāx1sī¹nxa³wa². 2-3 A²nū²a² wān³txa²
ū³sa²si¹hā³ki³jau³xa² yā¹nx2na³la². Kxā³nhxī¹nai³tā² nxe³te²ju²hē³la². A²nū²a²
hxi²ka² a²nū²a² wān³txa² ū³wha²li²te²ju²hē³la². Nxe³ka³tu³ a²nū²a² ā³xa² hxi²ka²
ū³sa²si¹hā³ki³te²ju²hē³la². A²nxe³jau³xai²na² ū³sa²si¹hā³ki³jau³xan¹txā³nxa² txah³lxa³ka³lo³su²
te²ju²hē³la². Nxe³ka³lo³ai²na² tē³sxā³ tūn²ta²yau³xa² ū³wha²li²te²ju²hē³la². Kxā³nxa³tā²
nxe³te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ wān³txa² i³wxi²ka¹txa²lxi³si¹sah²lxin¹jau³su²
yā¹yxah¹lxi¹lxa². A²nū²a² i²li³te²a² i²jau³xa² yā¹yxah¹lxi¹lxa². I²nx2ti³kxai²nān¹tu³ wain³txi³
yxau²xai³yah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³tu¹wa². I²nx2ti³sxā³ i³ye³kxi²te²nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² ya²la³tu³ Sū³na² i³sa²si¹hā³jah¹lai²la¹xā¹. Ko³rīn²to²thi³nān¹tū³ka³txai²na²
a²ko³nxe³ti³ kai³ju³ta² ā³na¹hā²kxai³ wain³txi³ kai³sxā³ yxau³si¹jau³su² i³yau¹ū¹ye³sain¹na³na¹.
Nxe²e³kxi²hū³nx2na³la². Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² ū³wha²li²jau³xai²la¹wa².
Nxe³sxā³ txai¹na¹xai²na² jau¹xai²na² ū³sa²si¹hā³jah¹lo²sa¹wa². Jā¹nxe³jut3sū³nxe²
kāi³sxā³ txah³lxa³ka³lo³la³ hai¹txi³ ū³wha²li²nxa³wa². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ē¹nāu³a²
ū³wha²li²la³kxi²na¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ tūn²ta²yau³xa² tē³sxā³ ū³wha²li²nxa³wa². Yxān¹ta¹

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ka³ten³su² yxau²sa²tē³jah¹la² hi²sen³su² a²nū²a² a²ē¹nāu³ai²na² i³yau¹ū³nhē³jah¹lo²su² na¹la².

4 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²sa²tē³sī¹na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²sī¹na¹wa². Nxe³ha²kxai³ e³kxi¹nx2ta¹wa². 5 Txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² yū³sa²nxa³wa².

— Hxi²ka¹na¹xā¹. Na¹kxai²nān²tu³ ki³ha¹kxi²nha¹ju³su² hi³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³hxi²kat1ti³hit1sa³na²hē³la². 6 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² tah²yau³xa² i³ye³y³xo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xa² i³yau¹ū³nhē³na²hē³la². Nxe³jau³xai²na² a²nū²a² a²ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su¹tū¹nhē³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jau³xai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³nyhu¹si¹ja³ki³jau³nū³su² i³hxi²ka¹tē³na²hē³la². Kxā³nxai³tān¹jau³xai³tā² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹thxa³ki³sxa³kxai²nān²tu³ ya³lu²ju³ta² so¹lxī³ yū³nē³lhj³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wān³txa² tah²yau³xai²li² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ ka³tē³na² wi¹tāu³la³ yū³ki³tā³la².

7 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹tai²na² au³jau³xu¹tai²na² hxi²kan¹ti³ sa²yxo²we¹thxa³ki³sxa³jau³xai²la¹wa², wi¹ju³su² kxan²ti³na². Tah³lxī³ka³lo³a² tē³sxā³ ū³wha²li²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³tē³na¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² jau¹xu¹tai²na² so¹hi¹nu¹tai²na² i³ye³na²te³ta³xi³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²sa²wi³ha³lxī³su² te³kxai³lu² hxi²kan¹txi³ a²ye³na² ten³sa²tā³ain¹ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa², a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² kái²nha²kxai³la². 8 Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ tah²yau³xa² i³ye³i³yo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xa² i³yau¹ū³nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³nu¹tai²na² a²wi¹ju³ta² ā²la² kái²non³ye²ha²kxai³ ā³sen³sai²na³la².

9 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² au³hxi²hi¹nau³tēx¹tān¹jau³xa² kái²n² wxi²kin³ti³ton³khaix1ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa², hxi²kan¹ti³ sa²yxo²we¹thxa³ki³jau³sxa³kxan²ti³na³. Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā²la² kái²n² wxi²kin³ti³ton³na³la². Txa²wā¹kq³nxe³ti³ kái²ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kái²n² wxi²kin³ti³ton³na³la². 10 Jā¹nxain¹ju³ta² a²wxi²kin³ti³ton³ju³tu¹tai²nān¹ju³ta² kái²n²khai¹nxe³hxi²hi¹nau³tēx¹ta² i³kái²nxa³tot³tā³la². Txa²wā¹sū³na². A²yāu³ka³jxah¹la² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² kái²n² ā³sen³sai²na³la². 11 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² ne³ki³son³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ā³jū¹nxo¹tā³la². Yxān¹ta¹ te²yā¹nxe³jut3sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³sa²tē³nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² kái²non³na³la². Kái²n²sa²tē³tu¹wa².

12 Nxe³jau³jau³xai²na² yxo²i²a¹ha²kxai³ wxi²kan¹txi³ e³a¹wa². 13 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kái²hxi²kxau³tēx¹ jāx1s1¹nka³wa². Moi³se²ah³lu¹ta¹kxai³lu² I³sa³e² a²nū³ka³txa² i³ye³kxi²te³lhxā³ ā³tū³ain¹kxai²nān²tu³ jah¹lu¹ta²kxai³lu² wā²la²ka³lo³a² tē³sxā³ ū³yhe³tī¹nha²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ ū³yhe³tī¹nhā²nxa³kxai²nān²tu³ i³ye³ha²te³tē³ju³ta² i³jū¹nxon¹ju³ta² e³la¹ i²ai¹nhj³nx2na³la². 14 Nxe³hī¹nān¹te²tu³ txa²wā¹ye³na² wā²la² ū³yhe³tī¹kxi²nha²sxā³ yxau²xai³ki³jut3sū³nxe² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³la³kxi²hj³ki³sxa³wa². Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² so¹lxī³ ain³kxai¹nha²kxai³ ā³wa²su¹tē³lhj³nx2nxa³wa². Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³hī¹na¹ sa²ye³than²kxi²nha²ki³jut3sū³sxā³ ā³la³kxi²ta³lu²nhj³ki³tā³la². 15 Jā¹nxain¹ju³ta² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² i²ain¹ju³tu¹tai²nān¹jau³xa² i²ai¹nhxi²kxai³ jā¹nxain¹kxai²nān²tu³ a²ye³na² ū³yhe³tī¹kxi²nha²sxā³ yxau²xai³te²hū³sxā³ a²ē¹na² a³la³kxi²ta³lu²nai¹nhj³nx2nxa³wa². 16 Tē²yā¹nxe³sxā³ kq³nxe³ti³ kái²ki³ju³ta² ā³na¹hxa³ki³kxai²nān²tu³ wā²la² sa²sai¹kxi²nha²ki³jut3sū³nxe² txa²wā¹ē¹na² ā³wa²su¹tē³tu¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ki³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³a² ā³wa²su¹tē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wē³jān³txa² au³hxi²tēxitān¹jau³xai³tā² nxe³tē³nah¹lxī¹.

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ā³yxo²o³tū¹kxai²nān²tu³ ū³yhe³tī¹kxi²nha²ka³lo³a³ sa²ye³than²kxi²nha²ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². 17 A²nxe³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ te²ain²txi²na³la². Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³yxau³nē³nha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³ki³tā³la². 18 Wā²la²ka³lo³a² yen³kxa² i³tī¹kxi²ka³lo³a² yā¹nx2na³la². Nxe³ta³ka³lo³ai²na² sa²than²kxi²kxai²nān²tu³ yen³kxai²na² e³lxah¹ i²ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te²ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² a²wi¹ju³ta² e³lxah¹ ū³ka¹nha²ye²ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ es³pe²ya³ka³lo³a² i²nha²ki³jut3sū³nxe² Txa²wā¹sū³na² a²wi¹ju³ta² e³lah²lxī³ ye²ki³tā³la². Nxe³ki³sa²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lai²li² nxū²kwai³yxau³nū¹nhē³na³la². Nxe³ki³ju³tan¹te²kxa³ya³n³tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na² yā¹nxe³ki³tā³la².

4

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nū³kxū³nha²kxai³ txa²wā¹nū²ai²na² nū³kxū³nxa³ha²kxai³ nxe³jau³su²

1 Jāx1nha¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sa²sī¹nha²kxai³ wa³ka³li¹yu²tai²li² Sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹sī¹na¹ju³tai¹li² nxe³ti³hit1sa²sī¹nha²hē³la². Nxe³ti³hit1sa²sī¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxū²kwai³lxū¹sa²tē³nha¹wa². 2 Nxe³sa²sī¹nha²kxai³ hāi²a² kq³nxe³ti³ kái³sīn¹te²tā³wa². Au²li²thin¹nha¹ju³ta² kái³sīn¹te²txā³wa².

A²nū²a² ā³xa² ā³ke³tū¹sin¹te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ko³nxe³ti³ ya³xā³lxī³ īyat³sin¹te²txā³wa². Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxe³sxā³ ya³la³tu³ju³ta² so¹lxī³ o²la³kxi²sin¹te²sa¹wa². Nxe³nha¹jut³su² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wi¹kāi³nha¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxain¹ju³su² ī²sain¹na¹la². ³⁻⁴ Kris²tu³jah¹lai¹na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³tain²txi³ Txa²wā¹sū³na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³tain²txi³ nxe³na³la². Nxe³ju³ta²na² Kris²tu³jah¹lai¹na² wān³txa² wā³nxi¹n¹ju³xai¹na² ī¹hen³txi³kj³kxi²nān²tu³ txa²wā¹ē¹na² sa²hau³ko³tū¹nhē³ju³xa² ī³hen³txi³kj³tā³la². Ha³lo²a² ī³ha²te¹kxi²nē³ju³sū³nxe² Kris²tu³jah¹lai¹na² wān³txa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ī¹la³kxi²ti³hi¹tē³na³la². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai¹na² wān³txa² ī¹hen³txi³kj³sxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²ju³ta²nū³a² yū³te²nū³kx³txai²na² so¹lxī³ wān³txai²na² Kris²tu³jah¹lai¹na² wān³txa² yū³ai¹nxa³lho³la². A²nxe³tū¹k³txai²na² sa²kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹la² yuh³xan¹ko³xai²na² a²sū³nu²su² ki³lxo³nha²jah¹lai¹na² hi²sen³su² wā²la² ā³ye³ti³jut³sū³nxe² wān³txai²na² sa²no¹te²ju³hē³la². yxo²ain¹kxa²yan³txi³sa³. ⁵ Jā¹nxa¹jut³su² wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ti³si¹na¹ju³xai¹tā² hai³txi³ txa²wān³txi³khai³xa² sa²wxi²ka³txa²lxī³si¹nxa¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Jē³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai¹na² wān³txa² so¹lxī³ sa²wxi²kat¹txa²lxī³si¹na¹ti²tu³wa². Hai³txi³ wxa²hxi²kan¹jah¹lo²su² si¹nxa³wa². Kwa² wa³kon³kxi¹nx2ti³si¹na¹wa², Jē³su² Kris²tu³jah¹la² a²nū²kxi²sxā³ yxau³nha¹ha²kxai³la². ⁶ A²kxā³nx2ti³si¹na¹wa² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹ e³kxi²te³nah¹lxī¹.

— Ka³nxa³ju³ta² ī³ha²te¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lain²txi³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ī³ha²te¹tū¹nhē³jah¹lain²txi³na³la². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² a³la³kxi²nū¹nhē³te³lhxā³ txa²wā¹ē¹na² ī³ha²te¹tē³na³la². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta²na² Kris²tu³jah¹la² wxi²kin³ti³ton³ju³tain²txi³na³la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai¹na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ī²kj³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ī²nūn³kj³tā³la².

⁷ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³si¹na¹ju³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ī³hxi²kat¹sa²sin¹na¹hē³la². Nū³kxūn³sa²sin¹nxa³kxan²ti³ Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³si¹na¹to³ha¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² nū³kxūn³ju³ta² a²nū²a²nāu³xa² ī³yau¹ū³si¹hai¹na¹ju³su² nū³kxū³nxa³ju³ta² yū³si¹na¹wa². Kwa³ta³lē³na² kxī³nxe¹nhū¹si¹na¹wa². Txa²wā¹sū³na² so¹lxī³ nū³kxūn³jah¹lai¹la²wa². Nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³si¹na¹ju³su² wxi²kan¹txi³ ī³ye³ti³hit¹sa²sin¹na¹la². ⁸ A²nū²a² ā³xa² ye³ka³lxai¹txi³ ā³sa³ki³wa³ti³kxi²sxā³ khāuh³lxa³ti³sain¹kxan²ti³ hai³txi³ ā³nxi²kat¹sai¹nxa³hē³la². Wā³wā³ta³kxi²nha¹to³ha¹kxan²ti³ hai³txi³ yxo²a²ju³ta² ā³na¹la³kxi²nha²nxa³hē³la². ⁹ Ko¹ko³sain¹tū³k³txa² ka³lxai¹khai³xain¹kxan²ti³ hai³txi³ txa²ya³lxa² hxa³n³kxi²sa²nxa³hē³la². ī³yit¹to³sxā³ ā³na¹sain¹to³kxan²ti³ hai³txi³ ya³lu²sa²nxa³hē³la². ¹⁰ Jē³su²jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² ī³yau¹ū³ai¹na¹ha²kxai³ a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ su²lhā³te³lhxā³ sain¹to³nha²hē³la². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³si¹jah¹lai¹nān²tu³ ī³hxi²kat¹lsa²ju³ta² ī²sai¹nha²kxai³ hai³txi³ hxi²kan¹txi³ su²lhā³sai¹nxa³hē³la². ¹¹ Jē³su²jah¹la² yxo²ai¹nxa³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Jē³su²jah¹lai¹na² wān³txa² ī³yau¹ū³ai¹na¹ju³ta² te³na¹nxa³wa². Nxi¹nxa³ha²kxai³ su²lhā³sain¹ju³ta² so¹lxī³ o²la³kxi²sain¹na¹la². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² ī³hxi²kat¹lsa²ju³ta² ī²sain¹na¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²sa²te³nah¹lxī¹.

— Khāuh³lxa³txi³nxain¹tu¹wi¹. Nxin¹tāu³ān²tu³ta¹ ī³nxū²kwa³lxū¹txi³nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²ha¹kxai²nēn²tu³ nxe³na¹ju³ta² ī²ain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³nxa²ha¹ju³ta²li² wain³si¹li¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³sa²to³nha³la². ¹² Nxe³ha²kxai³ Jē³su² Kris²tu³jah¹lai¹na² wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ta¹ha²kxai³ khāuh³lxa³txi³nha²sxā³ ya³lu²na¹ju³ta²nū³a² yū³khai¹nx2na³la². Nxe³nha¹ju³ta²nān¹ta¹kxa²ya³llhu² khāuh³lxa³txi³nha¹ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ka³te³na² wi¹tāu³la³ yū³sxā³ yxau³yah³lxī¹la².

¹³ A²kxā³nx2ti³si¹na¹wa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha³li¹ta¹hxi²hē³la². Ū³wha³li¹te³nah¹lxī¹; — Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²a²wi¹. Nxa¹ha²kxai³ jau³jau³xai¹na² ī³yau¹ū³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxi²hē³la². Te²u¹jā¹nxti³na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²a²ha²kxai³ jau³xain²txi³ ī³yau¹ū³jah¹lo²su²nū³na¹wa². ¹⁴ Nxe³na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Jē³su²jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ju³la² sa²kxai³lu² a²kxā³nxa² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²si¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ kā³nāu³a¹ Jē³su²jah¹la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hit¹lxa³kxi²ka³ jā¹nxe² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hit¹sa²nūn³tu¹wa². Nxe³sa³kxai²nān²tu³ txa¹ai²na² wxa²nū³ka³txai²na² nxe³sxā³ ā³sa³so¹xi²nē³lhxā³ a²yxau³ju³khai³xa² ū³h³wxe³xai³ti³wa². ¹⁵ Jā¹nxa¹jut³su² khāuh³lxa³ti³hit¹sa²ju³ta²ī² ī³yau¹ū³nx2ti³ju³xai¹la¹wa², nū³kxūn³sxā³ yxo²si¹nx3ti³ju³sa³. Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² a³lxī²nē³kxe³su² txa²wā¹nū³ka³txi³ki³na¹xai²na² ā³ka³lxai¹ton³sxā³ thāi³ti³la² a³lxī²nē³tu¹wa². Nxe³nē³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²yah³lxin¹ju³ta²ī² ā³kāi²non³khai¹tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta²li² ā³kāi²non³nūn³tu¹wa².

Yxo²nha¹kxe³su² ka³ten³ti³yxau²xai³ju³su²

16 Jā¹nxe³ju³tsu² yxo²i²k³ju³ta² hxi²tha²on³ki³sxa³lho³la². Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ton³nē³kxai³ti³ txa²wā¹wi³tāu³a² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³ta²ho³tē³na³la².
 17 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ khāuh³lxa³tē³nha²ki³ju³ta² kái²nxa³wa². Kxān³nāu³a¹ ne³ki³son³tu¹wa². Nxe³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² nxe³ti³hi²tē³ju³tai²li² yxau²sa²tē³si¹nhē³tu¹wa². 18 Nxe³ki³sa²kxai³ yen³kxa² txa²wā¹yen³na² i²ki³kxa² ten³sa²tā³sxā³ i²xsā³ yxo²kwa³in³ki³sxa³wa². Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³kxa² yxo²kwa³in³ki³tā³la². Nxe³sxā³ i²ki³ki³ai²na² kxān³su² yxau²xai³te²sxa³yu²hē³la². Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³kxa² ā²la² kān³su² yxau²sa²tē³tu¹wa².

5

1 Txa²wā¹nū²a²nāu³ai²na² sxi²hū³na³la². Sxi²hai²li² ti³non³kxai²nān²tu³ sxi²ha² txa²hi²na² wē³non³te³lhxā³ txon³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³ki³hū³nxe² txa²wā¹nū²ai²na² hi¹na² hin¹te²ki³na¹xai²na² yah³lon¹nē³tu¹wa². Yah³lon¹sxā³ ya³lu²ki³kxai²nān²tu³ nū¹ka³na¹ oh³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² tah²sū³na² sa²ta²lho³tē³tu¹wa². Wā²nxū¹ we¹tē³tu¹wa². Nxe³nē³kxai²nān²tu³ hai³txi³ sīn³kxon³ti³nē³ju³ta³nū³la³ yū²nxa³lho³la². Hāi¹sxā³ wi³yxau²sa²tē³ki³tu¹wa², oh³xan¹ko³nāu³a¹sa³. 2 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹te²a² a²sū³na² sa²wē³not³sa²ju³ta³nū³a² wah³nxe³khaix¹na¹wa². Yxo²kwa³in³sxā³ wah³nxe³na¹wa². 3 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹te²a² a²sū³khai³nū³a² sa²wē³not³sa²ju³ta³nū³a² yū²hi¹na² yuh³xan¹ta³sū³khai³su² na¹ju³ta² yū²nxa³lho³la². A²yāu³ka³txi³khai³xa² so¹lxi³ nū¹he¹ju³ta³la³ yū²nxa³lho³la². Oh³xan¹te²a² a²sū³na² txah²sū³na² sa²wē³not³sa²ju³ta³nū³a² yū²tu¹wa². 4 Jā¹nxa¹ha²kxai³ ti¹a² yxau²xai³la¹tāu³a² yuh³xan¹ta³sū³na² sū³nxe³sxā³ yxau²xai³la¹tāu³a² āin²ta³kxi²nha²sxā³ wahx3na¹wa². Khāuh³lxa³txi³khaix¹na¹wa² sū³nxe³sxā³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ āin²ta³kxi²nha²sxā³ wahx3na¹wa².

— Txa²sū³khai³xa² ā³na¹a¹tū¹xā¹. Nxe²nxa³wa². Yxān¹ta¹.

— Oh³xan¹ta² sū³na² so¹lxi³ ā³wē³no³ta²tū¹xā¹. Nxa¹nha²wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ka³te³na² wi³tāu³a² sa²kxai³lu² yuh³xai²nān²ta³ko³xai²na² sū³na² sa²sai¹kxa²hxi²at3tē³tu¹wa².

5 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² txah²sū³na² wē³no³tē³sīn³nū³a² āu¹la²hxi²sa²nha²hē³la². Jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ū³hū¹sa³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² tah²sū³na² ū³hū¹sa³ju³ta² ya²la²tu³ a³la³kxi²si¹nhē³ju³nū³ai²la²wa².

6 Nxe³kxan²ti³ ya³lo³txi³khaix¹sxā³ yxau²xai³lhxā³ wah³nxe³na¹wa². Yuh³xai²na² yxau²xai³la¹tāu³a² yuh³xan¹ta³sū³na² sīn³nxe³ha²ju³ta² yxau²xai³la¹ju³tai²na² Txa²wā¹sū³na² yxau²tāu³a² un²ta³kxi²na³la². Nxe³kxa²ha²ta³nxān²ti³ ya³lo³txi³khaix¹sxā³ yxau²xai³lhxā³ wah³nxa¹wa². 7 Nxe³ha²kxai³ yxo²i²nha¹ju³tai²na² so¹lxi³ yxau²xai³la¹wa². Hai²txi³ txa²ye³na² i²a¹ju³ta² yxau²xai³na³wa². 8 Nxe³ha²kxai³ ya³lo³txi³khaix¹sa³nha²wa². Yuh³xan¹ta³sū³na² sīn³nxe³ha²ju³ta² ā²na³sxā³ ā²ti²ki²nha²ti³ten³sa³nha²wa². Na¹kxai²nān²tu³ nxe³hi²na² Txa²wā¹sū³na² yxau²ju³ta² ai³sxā³ yxau²xai³la¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². 9 Yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² i²ka³lih³sa²ju³ta² ten³sa³nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² i²ka³lih³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Ti¹ai²na² yuh³xan¹ta³sū³na² sīn³nxe³sxā³ yxau²xai³ta³nxa² oh³nāu³nū¹ka³na¹ yxau²ki³ta³nxa² i²li³ye³na¹ yxau²xai³la¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² i²ka³lih³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². 10 Nxe³ha²kxai³ kā³nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² yen³nāu³a¹ ā³ka¹nha²ye²ki³tu¹wa². Ā³ka¹nha²ye²ki³tāu³a¹ o²la³kxi²ki³ju³ta² i²li³nē³tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³ wi¹ju³tsu² ta³nxa² ko³nxe³ju³tsu² ta³nxa² a³ya³txi²xai³nē³tu¹wa². Yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²ki³tāu³a² o²la³kxi²ki³ju³ta² yo³ha² a³ya³ti³nē³tu¹wa².

Txa²wā¹sū³na² a²ya³lhu²ti³hi²tē³ju³tsu²

11 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ o²la³kxi²ki³kxa² yo³ha² a³ya³ti³nē³ju³ta² yū²ki³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² o²nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²si¹ju³tsu² a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ i³hen³txai¹na¹wa². Nxe³na¹ju³tai²li² wain³txi³ kāi³ye²nha¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² e³lxah²li²na²la². Te²yā¹nxe² wxa²yen³nāu³a² e³lxah²li²ye²nūn³te²si³xi²na³la². 12 Nxe³na¹ha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² wi¹kāi³a¹ju³ta² yxo²kāin²txi³ i³ye³xa³lho³la². Nxe²nxa³ha²kxai³ Sū³na² i³kaix¹so¹tū³ka³txi³su² ki³lxo³te²nāu³xa² i³lxa³thi¹nai¹nxa³wa². Wān³txa² wi¹le³kxi²nū¹hain¹ju³xa² so¹lxi³ yxo²kwa¹no²tain¹na³la². Yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txa² au³txi³ a²e¹nāu³ai²na² i³sa²hē²txa³lxai¹nxa³wa². A²nxe²tū¹ka³txai²li² wxā²nū¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ au³txi³ a²e¹nāu³ai²na² i³sa²hē²txa³lxai¹ju³ta² i³ai¹nxa³hā²kxai³ ko³nxe³te²lot3sain¹ta¹hē¹la². Nxain¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ kāi³si¹na¹ju³ta² i³ye³sxā³ i³wa²tū³xain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² e³lxah²li² i³ya¹u¹ai³ain¹yah³li³h³na¹lxā². 13 A²nxe²tū³ka³txai²na² a²ha³tih³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Pau²lah³lai²li² wen¹te²hū³jah¹lo²sa¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³tsu² kāi³a¹wa². Jā¹nxe³sxā³ tū¹ka³txai²na² wxa²nū³ka³txi³ ā³xai²na² ā¹ha² ha³tih³xai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Pau²lah³lai²li² kheh¹khai¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³ke³tū¹ain¹na³li¹. Nxain¹ju³tsu² ta¹hē¹la². Nxe³ain¹kxan²ti³ wā²nxū¹ o²la³kxin²nxa³wa². Hxi²nū¹nx2ti³te³lhxā³

o²la³kxi²na¹wa². 14 Kris²tu³jah¹la² a³lxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³wa³kxēn³ta³sxā³ yxau³ki²tā³la². Nxe³sxā³ a²nū²a² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ nxe³te²a² hi²sen³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²kxi²nūh¹nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²te²lo³tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 15 Nxe³ha³kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lha²kxai³hai³txi³wā²nxūh¹lxi³sxā³ o²la³kxi²nē³ju³ta²so¹lxi³yū³h³ki³sxa³wa². Yxān¹ta¹ ya³lu²kxi²nū¹nhē³jah¹la² so¹lxi³ yxau³nxūh¹h³ki³tā³la². A²nxe³jah¹lai²li² ya³lu²kxi²nūh¹nē³lhān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹tū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², txa²wā¹e¹nāu³ai¹na² wxa²wa²su¹te³te³lha³ka².

16 Nxe³ha³kxai³ nxe³hi¹nān¹te²tu³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² te²li² a³la³kxi²ju³ta² i³yī¹lin²nxa³lho³la². A²kxā³nxa² te²yā¹nxe² Kris²tu³jah¹la² i³yī¹li²ha¹hē³la². Yxān¹ta¹ hi¹nai²li² nxe²nxa³lho³la². 17 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³xai³ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹e¹nāu³ai¹na² tah²lo³tē³na³la². Nxe³hi¹nān¹te²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau³xai³ki³ju³tai³tā² ā³na¹ki³tā³la². Ha³lo²a² tah²li³ sa²wē³no³tū¹nhē³na³la². 18 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² we¹tē³jah¹lai²wa². We¹tē³te³na² Kris²tu³jah¹la² a²hxi²ka² sa²ta²lho³tē³na²hē³la². A²kxā³nxai³tā² a²ko¹ko¹su² ki³tai²ti²tu³wa². Nxe³ki³kxan²ti³ sa²ta²lho³tē³lhi¹nai²na¹ a²ya³lhu²ti³hit¹i¹tē³na³la². Nxe³kxa²yu³su² Sū³na² ko¹ko¹nū³ka³txa² i³sa²si¹hā³kxi²nē³na³la². I³sa²si¹hā³kxi²nē³lha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² ya³lxi²hain¹ki³ju³ta³nū³a² i³hen³txain¹te³lhxā³ kwa³na³nē³na³la². 19 I³sa²si¹hā³kxi²nē³ju³xa²sa¹, Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³xai³lain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ya³lxi²ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxain¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ne³wā²na³kxi²ti³hi¹tain¹tu¹wa². Nxa²ha¹te¹ txai²na¹xai²na² nxe³ti³hit¹sa²te³nah¹lxi¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹tū¹hai¹na¹ju³ta² ten³si¹hain¹ju³su² kwa³na³sa³na²hē³la².

20 Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hā³sxa³ha²kxai³ i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² i³ye³kxi¹nx2ti³kxa² yā¹nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ā³ya³lxi¹nx2ti³te³lhxā³ nx2na³la². Sa²yxo²ā³ah³lxi³txa³hē¹la². 21 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ko³nxe³ti³ kāi³ti³hex1ta¹hxai²nxai³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ta² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² so²hxa³kxi²nē³jah¹lo²su² ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Kris²tu³jah¹la²sa³. Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² a²nū²kxi²sxā³ yxau³nū¹ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wain³te²lo³tē³na³la².

6

1 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ya³lxi²nū¹sa²si¹na²hē³la². Nxe³nū¹sa²si¹nha²kxai³ Sū³na² a²wa³ka³la² wa³kon³kxi²si¹na¹wa², i³hxi²kat1sa²si¹nha²kxai³la². Nxe³sa²si¹nha²kxai³ wxāi²kxai³ Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² kwa² ā³na¹yah³lxi³txa³hē¹la². 2 Nxe³yā³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹: — wi¹li¹nx2ti³tāu³a² ain³kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ ā³nont²ta³kxi¹nx2ta¹je³nāu³wa³kxa² wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²lxi¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³tah¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Hi¹na¹ Txa²wā¹sū³na² ā³nont²ta³kxi¹nx2ti³ju³ta² yū²na³la². Wxa²e¹nāu³ai¹na² sa²wa²su¹txa²lxi³ju³ta² hi¹na²yū²na³la².

3 Jā¹nxe³jut3su² ha²kxai³ ko³nxe³ti³ o²la³kxi²na¹ju³ta² a³ya³ti³kxa²yan³txi³su² wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³a¹wa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³wā³wā³xi²si¹hai¹na¹ju³ta² ten³sa²nxai³nha²wa². 4 Ha³lo²a² i³li³ju³ta² i³ha¹txi²na¹kxai²nān²tu³ Sū³na² wān³txai²na² so¹lxi³ wain³txi³ sa²yxo²we¹ti³ten³sa³nha²wa². Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sū³na² sa³wit3su² ye²na¹kxe³su² i²kxi¹xi¹sah¹lxin¹tu¹wa². Ha³lo²a² i³li³ju³ta² wi¹ta³nxā² ko³ta³nxā² nxe³ju³ta² nxe³khaul²sa³kxai²nān²tu³ ya³lo³txi²sa³nha²wa². A²nū²a² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³te²a² nxe³te²a² sa²kxai³lu² kon³ton³kxi²sai¹nha²kxai³, txa²wa³ka³la² sa²te³ju³ta³lot3sa³hā²kxai³, ha³lo²a² hxi²kan¹sa²nxai³kxe³su² hxi²kau³kaut3sa³hā²kxai³, Nxe³sa³kxan²ti³ ya³lo³txi²sa³nha²wa². 5 Kāin² i³wai¹txai¹nha²kxai³ ye³ka³lxi¹txi³ sxi¹hā² kan²thi³na² ū³ti¹kxi²sai¹nha²kxai³, a²nū²a² ko³nxe³thin¹tū³ka³txa² ā³nhai¹nha³kxi²sai¹nha²kxai³ khāuh³sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹to³hxai²na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² wa³kon³sxā³ hxi²tha³khaix1sa²to³ha²kxai³ wa³ka³lai²li² kāi³a³lan²to³ha¹hā²kxai³ he³ju³lit2sa²to³ha²kxai³ nxe² yxau³xai³lhxai²na²hē³la². 6 Wi¹lin¹sxā³ kāi³a³hā²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² e³la¹ kāi³a¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹ju³xa² wxi²kan¹txi³ i³hen³txi³na¹wa². Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ o²la³kxi²na¹wa². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ thāi³ti³la² ā³nont²ta³kxai¹na²wa². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² nxū²kwai³yxau³sa²na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²tū³q³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ a³lxi¹nyhu¹a¹wa². 7 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxi³ ya³la³yau³xa² so¹lxi³ i³hen³txi³na¹wa². Txa²wā¹sū³na² i³hxi²kat1sa²na²hē³la². I³nū²kxūn³ti³sa³na²hē³la². Nxe³sa³hā²kxai³ so³ta²to² te²hū²na¹wa². Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ha³nxeh¹lxi³ju³ta² i³ha¹txain¹kxai²nān²tu³ nū³kxūn³txi³ he¹kxi² wai³nxai³ju³ta² i²ain¹kxai²nān²tu³ sa²wai³kxi²te³lhxā³ o²la³kxi² nxain¹te²ju²hē³la². Te²a²

yā¹nxe³ju³sū³nxe² Txa²wā¹sū³nai²li² ī³hxi²kat¹sa³ha²kxai³ kō³nxe³ju³ta² ā³na¹la³kxi²la²
nxe² sa²ta³a¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²wi¹ju³ta² so¹li³ sa²wai³kxi²so¹na¹wa². 8 A²nū²a² ī²li³te²a²
sa²nēn¹kxi²sain¹ta³nxa² sa²yo²ā³ta³nxa² nxe³sa³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³nxa³wa².
Te²yā¹nxe² kō³nxe³ti³ e³kxi²ta³nxa² wi¹le³kxi²ta³nxa² nxe³sa³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²
sa²yo²ā³nxa³wa². Jā¹nxe³sxā³ ya²la³lyau³xa² so¹li³ e³a¹kxan²ti³.

— Jah¹lai²li² a²nū²a² ā³ke³tū¹Jah¹lai²wi¹. Nxe² ki³ha¹kxi²sain¹sxā³ nxe³sain¹toh³na³la².
Nxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³nxa³wa². 9 Tū¹kā³txa² a²ha³tih³xa² ī²sai¹nxa³hē³la².
Yxān¹ta¹ nū³ka³txi³ ā³xa² ī²sain¹na²hē³la². A²ha³tih³xa²na² ya³lu²ye²na¹ju³ta² ī²sain¹na²hē³la².
Yxān¹ta¹ ka³ten³su² yxau³ye¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Khāuh³lxa³ti³sain¹kxan²ti³ hai³txi³
ya³lun²nxa³hē³la². 10 Ī²ān²ta³kxi²sain¹kxan²ti³ au³txi³ ka³li³sa³nha²wa². Yen³kxi³khai³xa²
yū³sa²nxa³kxan²ti³ oh³xa²nān¹ta² yen³kxa² ū³hū¹sa²kxi³sa¹wa², Txa²wā¹sū³na²
ū³ye³wāx3sa²ju³ta²sa³. Yen³kxi³khai³xa² yū³sa²nxa³kxan²ti³ nū¹ka³na¹ oh³xa²nān¹ta² yen³kxa²
yū³khai¹na¹wa².

11 Kō³rīn²to²thi³na² yxau³yah³lxin¹te² ī³nxa² txa²wā³tā³syah¹lxilxa². Nxe³jah³lxixwa². E³la¹
e³kxi¹nx2ta¹wa². A³li²khai¹nxe³nx2ta¹nha²wa². 12 Txa²ē¹nāu²ai²na² au³txi³ a³li²nx2ta¹ju³ta²
ūh³wxe³nūh¹nx2ta¹nha²wa². Jā¹nxe³sa²sxā³ wxāi²na² sa²kxai³lu² a³li²syah¹lxin¹ju³ta²
ūh³wxe³nū¹syah¹lxa³lxa². 13 Txa²wē³ha³lxa² yā¹nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa². A³li²nx2ta¹kxai³yā¹nxe²
a³li²sah¹li³hē¹la².

Yxo²i²xa³te²la³ ā³ya³li²ki³ju³su²

14 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³te²a² ā³ya³li²nyhu¹ah³li³txa³hē¹la². A²nū²a²
wain³txi³ kāi³te²na² kō³nxe³ti³ kāi³te²na² nxe³sxā³ ya³li²nyhu¹sxā³ yxau³te²sxa³yu²hē³la².
Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ha²te²ta² a²wa³kxēn³yah³la² ka³nxah³ta² a²wa³kxēn³yah³la² nxe³sxā³
hxi²kan¹txi³ ya³li²nyhu¹sxā³ ai³te²sxa³yu²hē³la². 15 Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la²
sa²kxai³lu² Sa²ta³nah¹la² sa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ ya³li²nyha²te²sxa³yu²hē³la².
Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²i²jah¹lai²na² a²ē¹nān¹ju³xa² ha³na³ka³li³ni² yxo²i²xa³jah¹lai²na²
a²ē¹nān¹ju³la³ ha³na³ka³li³ni² nxe³te²ju³hē³la². 16 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹hain¹to³te²a²
ha³na³ka³li³nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² ki³lxo³nxe³te²a² sxi²ha² ā³wi¹hain¹to³te²a²
ha³na³ka³li³nha²kxai³ te²ju³hē³la². Nxe³sxā³ yxo²i²ki³tū³ka³txi³ki³na¹xi²na² sa²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ka³ten³su² th³nhū³ki³tā³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu²
e³kxi²ta³hxi²ti³ai²ti²tu³wa². E³kxi²te³nah¹li¹.

— Tū¹kā³txai²na² ya³li²hain¹sxā³ nxū²kwai³yxau³ai¹na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ A²sū³nu²su²
yai¹na¹tu¹wi¹. Nxe²te²nāu³sa² Txa²sa³wi³ha³li³su² ti³hi¹ai¹na¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wa². 17 Te²yā¹nxe³ju³xa² Ju³te²a² nū³kā³txu¹tai²na² a²ne³nxē³na²
āh¹e³te³nah¹li¹.

— Yxo²i²xa³tū³ka³txai²na² kāi³hxi²kxai³ jā¹xah³li³tā³li¹. Kō³nxe³ju³ta²
wxa²wxai³yah³li³txa³hē¹li¹. Wxa²wxai³yah²lxan³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³
ī²nx2ta¹tu¹wi¹.

18 Wi¹lhin¹sxā³ ī²nx2ta¹kxai²nān²tu³ wxa²wi³nu²su² ye¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³
txa²wē³ha³li³lot3txa²lxa¹tu¹wi¹. Txa²na¹xai²na² Sū³na² nū³kxūn³khai¹nx3sxā³
A²si³yxau³kah³lo²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹wi¹.
Nxe³ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wa².

7

1 Txa²ya³li²yah³li¹lxa². A³li²nx2ta¹wa². Jau¹xai²na² ha³kxa¹ ain³kxi²ki³ju³xai²la¹wa².
Txa²wā¹nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹i², txa²wā¹ē¹nāu²ai²na² kō³nxe³ti³ ain³nha¹ju³xa²
ā³na¹i² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹li³ sa²yo²wet¹sxā³ yxau³xai²li² nxe³a³sah¹li³wxa².
Nxe³ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a²nū²a² whāi²na¹ wxa²hxn³kxa²ti³sxā³ wxē²xai³nē³tu¹wa².
Txa²wā¹sū³na² kām² sa²nēn¹kxi²a³sah¹li³wxa².

Pau²lah³la² ī³ka³li³kxi²ju³su²

2 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ wxa²ē¹nāu²ai²na² wi¹lhit¹sxā³ yxo²i²nha²ya³sah¹li³hē¹la².
Kō³nxe³te²lot3sain¹te²na² ain³kxain¹yah³li³txa³hē¹la². Wxa²nū³ka³txi³ ī²nxa² ī²li³te²a²
hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³ūh¹nx2ti³nxa³ha²kxai³ hai³txi³ ī²ki³ha¹kxi²sxā³ ī²tih³nxe³nx2ta¹ju³ta²la³
yū²nxa³hā²kxai³ hai³txi³ ā³ke³tū¹nx2ti³sxā³ wxa²yen³kxa² kāi³so³ki¹nx2ta¹ju³ta²la³
yū²nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ta¹tai²ti²tu³wa². 3 Nxe³na¹ju³xai²li² kō³nxe³ti³ ī²yī¹li¹nx2ta¹ju³ta²
ten³te²txā³wa². Ā²la² e³kxi¹nx2ta¹la². A³li²nx2ta¹wa². Ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ki³kxa²
yā¹nxe³sxā³ ain³sa²tē³kxi¹lxa¹nx2ta¹wa², wi¹yxau³ta³nxa² ya³lu²ta³nxa² nxe³na¹kxan²ti³na².
4 Yxo²ī²nx2ta¹wa². Kām² ī²sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹nha²wa². Sa²ye³kwē²kxi²sah¹lxin¹nha²wa².
Khāuh³lxa³ti³khai¹sain¹kxan²ti³ txa²ē¹na² au³txi³ ka³li³ha¹ju³ta² wa³kxi³ wxē³nha¹wa².

5 Nxa²ha¹te¹ Ma²se³to²na²kō³xai²na² ā³wih¹sxā³ ai³lha²thet3ta¹hī¹nān¹te²tu³
ī²ye¹nxi²na¹ju³ta² yū³tu³nxa³hē³la². Yxo²xūn³txi³ ī²kwai²kxi²sa²te²a² yū²ha²kxai³
txa²ē¹nāu²ai²na² au³txi³ yuh³li³khai¹sa³hē¹la². 6 Nxe³na¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na²

sa²kxai³lu² a²nū²a² yuh³lxi³te²a² ā³non²ta³kxi²jah¹lai²la¹wa². Jā¹nxē³sa³hē¹la². Ti²to³jah¹lai¹tā² wxā³hī¹na¹ i³ya³lot3ti²lot3sai¹nhē¹la². 7 Nxe³kxa²yu³su² wxa²ha³tā³nxa² i³hen³txi³sain¹na¹hē³la². Ti²to³jah¹la² sa²ye³kwē²kxi²sah¹lxin¹ju³ta²nū³a² i³hen³txi³sain¹na¹hē³la². Ne³kan²kxi²sah¹lxi³ta¹hxā³nhē¹la². I³ye³i³yon²ta³kxi²sa²te¹lhxa³ sah¹lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Nxe³sah³lxin¹jut3su² ka³lih³khaix¹sa³hē¹la².

8 Txa²ha³teh³nxā³nxai³tā² ū³wha²li¹la¹tā³nxai³tā² i³āin²ta³lxi³nx2ta¹kxan²ti³ ū³wha²li¹la¹hī¹na¹ hai³txi³ yu³tā³lxi³ti³ e³kxi²nha²nxa³hē¹la². A²hī¹na¹ i³āin²ta³lxai¹na¹tū¹xā¹. Nxa¹hē¹la². A²nxē³txā³nxa² txa²ha³teh³nxā³nxai³tā² yan¹nāu³a¹ ha³la³jen¹nāu³a¹ i³āin²ta³lxi³nx2ta¹jau³xa² ain³kxi²na¹hī¹na¹ ū³wha²li¹la¹ju³ta³nū³a² yu³tā³lxi³ti³ e³kxi²nha¹hē¹la². 9 Nxe³na¹ta¹ hī¹na² ka³li³sa³nha²wa². Txa²ha³teh³nxā³nxai³tā² i³āin²ta³lxi³nx2ta¹jau³xa² i³ka³li³sa²nxa³hē¹la². Yxān¹ta¹ i³āin²ta³lxi³jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yu³tā³lxi³ti³ ain³nyha¹lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Txa²wā¹sū³na² hī¹sen³su² i³āin²ta³lxi³nx2ti³na²hē³la², kō³nxē³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³tai³tā² ā³na¹si¹yah³lxin¹jau³su². Nxe³ha²kxai³ ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² wain³na¹hē³la². 10 Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² i³āin²ta³kxi²nē³na²la², kō³nxē³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹si¹nhē³jau³sa². Ā³na¹ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² wxa²hau³ko³tē³lh³nx2na³la². Nxe³ju³tai²li² ka³lih³kxi²sa²na³la². Yxān¹ta¹ yuh³xai²nān¹jah¹la² hxi²ka² i³āin²ta³kxi²nē³kxai²nān²tu³ hai³txi³ a²kō³nxē³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹hī³ki³sxa³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wi³h¹ju³ta³nū³a² yu²nxa³lho³la². 11 Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² i³āin²ta³lxi³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wxi²kan¹txi³ ain³nyhah¹lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Hā²wxān³txa³ kō³nxē³ti³ kāi³ju³tai²li² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³yah³lxin¹kxe³su² wā²nā³ūh¹sah¹lxi³ta¹hī¹nhē¹la². I³āu²lxah¹lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Txa²wā¹sū³na² i³an³ta³kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³su² hxi²waun³txi³yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Ne³kan²kxi²sah¹lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Wā²nxūh¹ hxi²kan¹txi³ wi¹lhuu³kot3jah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Kō³nxē³ti³ kāi³jah¹lai¹tā² i³wait¹si¹yah³lxin¹jau³su² o¹la³kxi²yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Ju¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² kāi³si¹nx2ti³na²hē³la². Ā²la² sa²yxo²we¹jah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la².

12 Nxe³na¹ha²kxai³ a²kxā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Kō³nxē³ti³ kāi³jah¹la² sa²wā³wai³jut3su² ta³nxa² khāuh³lxa³tē³nh³jah¹la² i³tih³nxē³nx2ti³jut3su² tā³nxa² ū³wha²li¹lhū³nx2ti³nxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ txa²wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² sa²wai³wait³sxā³ sa²yxo²wet¹sah³lxin¹ju³ta² e³lxah²lxi³ye¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² nxe³nx2ta¹tai²ti²tu³wa². 13 Nxe³na¹jau³su² sa²ye³kwē²kxi²sah¹lxin¹nha²wa². Nxe³sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³la¹ Ti²to³jah¹la² ka³lih³kxi²la²nha² wxā³ha²kxai³ ka³lih³khaix¹sa²nūn³nha²wa². Jah¹lai²na² hxi²waun³ta³kxi²nx2ti³ju³tai³tā² ā³wxe³nūh¹yah¹lxi¹ka². 14 A²kxā³nxa² wxa²ha³ta³nxa² wi¹le³kxi²khai¹nxū¹hai¹na¹hē³la². Nxe³na¹kxan²ta² i³āin²ta³kxi²si¹sah¹lxa³nhē¹la². Wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² ya²la¹yau³xa² so¹lxi³ e³kxi¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Te²yā¹nxē³sxā³ i³hen³txi³nūh¹nx2tai¹na¹jau³xa² ya²la²tu³je¹nx2ti³na³la². 15 Sa²yxo²we¹tain¹yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ti³ten¹yah³lxi³ta¹hxa³nhē¹la². Nxe³ha²kxai³ a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ā²la² kāi²non³na³la². 16 Jā¹nxē³na¹jut3su² ka³lih³khaix¹sa³nha²wa². Ha³lo²a² i²li³ju³ta² hxi²ka¹kha²nha²la² txa²yen³nāu³a² yxau³yah³lxi¹lxa².

8

Txa²wā¹yen³kxa² wā²nhūh¹jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³se²wā³kxai³ Ma³se³to²na²ko³nāu³ai²na² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xai²na² kāi³ain¹ju³ta² i³yau¹i³nx2ta¹tu³wa². Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi²ti³la² a³lxi³ju³ta² i³yau¹ū³nx2ta¹tu³wa². 2 A²ē¹nāu³ai²na² khāuh³lxa³tē³nha²khaix¹nhai¹nha²kxai³ kō³ton³khai¹xain¹ta¹hē¹la². Nxe³kxan²ti³ aū³txi³ ka³lih³si¹jau³su² hxi²kxāu³sxā³ ū³hū¹ain¹ta¹xa³hē¹la². Yen³kxa² hxi²txa³yain¹kxan²ti³ ū³yho³hi²tā³nxa² hxi²kxāu³sxā³ wā²nhū¹nyhain¹ta¹xa³hē¹la². 3 Yen³kxa² yū¹ain³kxa² wā²nhū¹nyhain¹ta¹hē¹la². Nxe³nyhain¹kxa³yu³su² ya³lo³txi³khai¹nxē³sxā³ ā²la² kāin² ū³hū¹nyhain¹ta¹hē¹la². Ya²la²tu³tā³la². Kwa³na³ain¹nxa³kxan²ti³ ya³lo³txi³nyhain¹ta¹hē¹la². 4 Nxe³sxā³ e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: — Txa²wā¹sū³na² yxo²i³ain¹te²a² Ju³te²a²ko³xan¹te²a² ā³non²ta³kxi²ti³ten³sa²sin¹nha²wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la². Nxe³jau³xa² ye³ka³lxa³txi³ e³kxi²sain¹to³nha²hē³la². 5 Nxe³ain¹nū¹la² ten³si¹hai¹na¹kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³nai²li² sa²yxo²wet¹sān²nū¹la² hā²wxān³txa³ sa²yxo²wet¹sain¹nūn³na²hē³la², Txa²wā¹sū³na² ten³jau³su² ha²kxai³la². 6 Nxa²ha¹te¹ nxai¹nha²kxai³ Ti²to³jah¹la² sa²kxai³lu² yen³kxa² i³sa²si¹hā³ ā³si³wxe³jah¹lai²na² i³ye³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Kō³rīn²to²thī³na² ā³nxai³txu¹li¹. Yen³kxa² wā²nhūh¹sxā³ ū³hū¹nyhain¹te³na³li¹. Yen³kxi³ txa²te²nāu³xa² a³lxi²nūn²ta³kxi²tū³ka³txi³su² ha²kxai³ ū³hū¹nyhain¹te³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ā³nxai³sxā³ i²txai¹nū¹li¹. Nxe³na¹hē¹la². 7 Nxe³ju³tai²li² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Yxo²i²yah³lxin¹kxa² kāi²nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa²

kāin² i³hen³txi³yah³lxi¹nha²kxai³ a²hoh³lxi³su² khai¹yxah³lxi¹nha²kxai³, a²nū²a² ā³xa² ā³non²ta³kxi²ju³ta² ten³khai¹yxah³lxi¹nha²kxai³, a³lxi²khai¹syah¹lxi¹nha²kxai³, nxe³ju³ta²na² yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹ain¹yah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ ā²la² kāi²non³sxā³ a²nū²a² ā³xa² wxa²yen³kxa² wā²nhū¹ain¹yah³lxi¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

8 Na¹jau³jau¹xai²na² kwa³na³nx2ti³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ yxo²i²tū³ka³txai²li² ya³lo³txi³khai¹xain¹ju³ta² i³yau¹ū¹nx2ti³te³lhxā³ ye¹nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nāi²na² ya²la³tu³ kāin² a³lxi²ta³nxa² jū¹nxe² so¹lxi³ a³lxi²ta³nxa² sah¹lxi¹ju³ta² a³ya³ti¹nx2ta¹tu¹wa².

9 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³juh¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxai³lu² kā³nxai³kxai³ Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta² yxau³ya³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ha³kxa¹ yū³ya³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nē³nha²kxai³ yen³kxai²li² a³lxi²nxa³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² a³lxi²nxa³ha²kxai³, ju¹ta¹na² a²yo²ha³kxa¹ ā³na¹nū²la² yen³kxi³txa²jah¹la² yā¹nxe³sxā³ a³ka³nx²sxā³ wxā²nū¹nhē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa² ā³na¹ū¹nhē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yen³kxi³si¹nx2ti³ju³su² nxe³nx2ti³kxe³su² yen³kxi³yah³lxi¹lxa². Nxe³nx2ti³sxā³ yen³kxi³txa²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa², Je³su²jah¹te²sa³.

10 Jā¹nxa¹ju³ta¹li² kwē³ko³nh¹nai³tā² yen³kxa² wā²nhū¹sxā³ ū³sa²si¹hā³yah³lxi¹ju³ta² ā³si³wxe³yah³lxi¹ta¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ hī¹na² ta³lun²yah³lxi¹kxai²nān²tu³ wain³te²si³lxi³na³la². A²wi¹lhi¹na² wxāi²na² so¹lxi³ Ju³te²a²ko³xan²te²a² yxo²i²tū³ka³txa² wxa²yen³kxa² wā²nhū¹sxā³ ū³sa²si¹hā³yah³lxi¹ta¹hī¹nhē¹la². Hai³txi³ a²nū²a² ā³xai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² wā²nhū¹nyhain¹ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Yxah³lxi¹ju³ta² yen³kxa² wā²nhū¹ain¹yah³lxi¹ju³ta² ā³na¹ah³lxi³txa²hē¹la². A²wi¹lhi¹na² ya³lo³jah¹lxi¹kxu¹ jā¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Ū³yho³hi²txā³nxa² yū³yah³lxi¹kxa² yā¹nxe³sxā³ wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹la². 12 Jā¹nxe³sxā³:

— Yo³hi²ki³a² yū³na¹kxa² wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Yxah³lxi¹nka²nān²tu³ wxa²e¹nāu³ai²na² ten³yah³lxi¹ju³ta²nū³a² Txa²wā¹sū³na² i²nx2ti³tu¹wa². Wi¹lhit¹sxā³ i²nx2ti³tu¹wa². Yū³nx2ti³xa³kxe³su² Txa²wā¹sū³na² i²ān²txi³si¹nxa²lxi³xa³lho³la².

13-14 Jā¹nxe³ju³kxai²li² kāin² wa³ka³li³yu³ta³lo³txa²lxi³hā²kxai³ a²nū²a² ā³xa² wa³ka³la² ā³wa²su²tsi³sxā³ yxau³ai¹nha²kxai³ nxe³ju³ta¹li² wai³nh³nx2nxa³wa². Ten³te²txā³wa². Yxān¹ta¹ wxāi²na² yen³kxa² yū³yah³lxi¹nha²kxai³ wā²nhū¹ain¹yah³lxi¹ju³ta² hī¹na² wain³na³la². Nxe³yah³lxi¹nka²nān²tu³ kā³nāu³a¹ yen³kxi³txa²yah³lxi¹kxai²nān²tu³ yen³kxa² yū³ain¹te²a² te²yā¹nxe² ā³non²ta³kxi²xi¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³ a²yo²ha³kxa¹ hau³kon³txi³hī³kj³tā³la². 15 Te²yā¹nxe³jau³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² kāin² wxa²so¹te²su² te²a² hai³txi³ wā³kon³ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ jū¹nxa² so¹lxi³ wxa²so¹te²su² te²a² yain³txa² taut3ton³ta¹hxi²nxa³hē¹li¹. Nxe³yain¹ta¹hxi²hē¹la².

Ti²to³jah¹la² he¹jau³su²

16 Jā¹nxa¹jut3su² Ti²to³jah¹la² txai²yā¹nxe² kāi³nūn³na³la². Ā³non²ta³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa³hxi²kxai³ jā¹ljah¹lo²su² nūn³na³la². Nxe³ju³ta¹li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa². 17 A²nxe³jah¹lai²li² ain³kxi²sa³na³hē¹la². Nxe³sa³kxa²yu³su²:

— Tū¹ka³txai²li² ā³non²ta³kxi¹na¹tū¹xā¹. Nxe³nūh¹nx2ti³jau³su² ha²kxai³ wi¹lhi¹nha²kxai³ wxā³si²nx2ti³ju³ta¹nū³a² wā²nxū¹h¹ āu¹la³kxi¹nx2ti³na³la², Ti²to³jah¹la²sa³.

18 Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ tū³nx2ti³kxai²nān²tu³ txa²ya³lxa² i³sa²si¹hā³nūn³na¹tu¹wa². A²nxe³jah¹lai²li² txa²wā³tā³yah³lai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe²e³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³jah¹lai²la¹wi¹. Sa²nēn¹kxain¹ki³tu¹wi¹. Nxe³ain¹na³la². 19 Nxe³kxa²yu³su² yxo²i²tū³ka³txa² hxi²ka² i²sxā³ sa²so¹ain¹na²hē³la².

Ā³si³tē³kxi²sa²sīn¹si¹jau³su² i²sxā³ sa²so¹ain¹na²hē³la². Ū³yho³hi²ki³a² tē³sxā³ wā²nhū¹ain¹jah¹lo²nū³su² ā³si³tē³kxi²sa²sīn¹tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²sī¹na¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a³lxi²sxā³ ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² i²nē³lain¹tu¹wa².

20 Nxe² ai³lya³sain¹sīn¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i²li³te²a² ko³nxe³te²lot3sain¹sīn¹jau³nū³a² yū³h³nx2nxa³wa². Yxo²i²sain¹sīn¹nh³nx2na³la². Ū³yho³hi²ki³a² ki³ka³lxa¹txi³ tē³lxi²nha¹ha²kxai³ ko³nxe³ti³ i³kwai²kxi²sain¹sīn¹kxa³yah³txi³su² txa²wā¹lon³nāu³xa² ā³si³tē³kxi²sain¹si¹tu¹wa².

21 Wain³txi³ kāi³ū¹nha¹ju³ta² ten³sa²si¹nha²wa². Txa²wā¹sū³na² ye³nāin²txi³ a²nū²a²nāu³xa² ye³nāin²txi³ e³la¹ wain³txi³ kāi³ye¹si¹na¹ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²wa².

22 Jā¹nxe³ju³kxai²la¹ wxā³ye¹nx2ti³tāu³a² txa²wā³tā³xa² ā³xai²na² ā³si³tē³lxi²lxi²kxain¹sxā³ sa²si¹hā³nū³na¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lo²su² nā³la². Ā³non²ta³kxi¹nx2ti³ju³ta² so¹lxi³ ten³jah¹lo²su² na³la². Ju¹ta¹li² i²sxā³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ ya²la³tu³tā³la². Jā¹nxe³sxā³ wi¹le³kxi¹nx2ta¹jau³su² yxo²i²ha²kxai³ wxā³si²nx2ti³ju³ta¹nū³a² ten³khai¹nx2na³la², ā³non²ta³kxi¹nx2ti³te³lha³ka³. 23 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti²to³jah¹la² sa²kxai³lu² i²ti³sa²jah¹lai²la¹wa². Wa³kon³kxi²ya³sain¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ a²wā³tā³xai²na²

ā³si³tē³la³kxai¹te²na² sa²kxai³lu² yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xa² ū³sa²si¹hā³jah¹lo²su² yah³na³la². Kris²tu³jah¹la² sa²nēn¹kxi²yah³na³la². ²⁴ Nxe³ju³ta² a³lxi¹tain¹yah³lxi³hē³la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yxo³i²tū³ka³txi³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ a³lxi²sah¹lxin¹ju³ta² e³la¹ i²ain¹nūn²tu¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ sa²nēn¹kxi²si¹nx2tai¹jau³su² i²ye³kxai¹na¹jau³xai²tā² ya²la³tu³je¹nx2ti³tu¹wa².

9

Yxo²i²tū³ka³txi³ki³nāu³xa² i²ū³ah¹ki³jau³su²

1 Yxo²i²tū³ka³txa² Ju³te²an¹ko³xa² yxau³te²nāu³xa² ā³non²ta³kxi²si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³xa³lho³la². Txa²wān³txa² yū³sa²nxa³wa². Ā³la² e³kxi¹nx2tai¹tai¹ti²tu³wa². ² Ā³non²ta³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² ten³yah³lxi¹lxa². Ju¹tai²li² i²te²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ Ma³se²to²na²ko³xan¹te²nāu³xa² yxo²i²tū³ka³txa² yxau³te²nāu³xai²na² nxe²e³kxai¹na¹hē³la². E³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹lon³ti³nāu³xa² Kre²sa²ko³xan¹te²nāu³xa² yo³hi²ki³a² wā²nhū¹te³lhxā³ Ju³te²an¹te²a² yxo²i²tū³ka³txa² nxe³ain¹na²hē³li¹, kwē³kxi¹hi¹nai²tā²su¹. Nxi¹ai¹na¹ju³su² ain³kxi¹nx2tai¹nha²kxai³ kāin² ka³li³hain¹na²hē³la². Wxāi²yā¹nxe² kāi³ti³te³nain¹nūn²na²hē³la². ³ Jā¹nxai¹ju³tsu² txa²wā³tā³nāu³xai²tā² ū³sa²si¹hā³ū¹nx2tai¹tu¹wa². Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³yā³tu³ta¹ wān³txa² wi¹le³kxi¹nx2tai¹jau³xai²tā²:

— Ya²la³tu³tā³li¹. Nxe³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ ū³yho³hi²ki³ki³nū³a² wā²nhū¹yah³lxin¹ki³nū³a² āu¹la³kxi²ta³lun²yah³lxin¹tu¹wa². Ju¹tai²li² nxe² yxo²i²nx2tai¹wa². ⁴ Nxe³yān¹tah¹lxi¹na¹ nxe²nxa³ke³la²te²kxai³la¹ Ma³se²to²na²ko³xan¹te²a² wxā³jah¹la²nāu³xa² ā³si³tē³la³kxi²sa³kxai²nān²tu³ āu¹la³kxi² ta³lun²yah²lxan¹ke³la²te²kxai³ āu¹li²sa²si¹nhī³nx2na³la². Nxe³sa²sīn¹kxan²ti³ āu¹li²khaix¹yah³lxi²nū³nhī³nxai¹lxa². Yxo²i²nx2ti³si¹na¹ha²kxai³ āu¹li²khaix¹yah³lxi²hī³nxai¹lxa². ⁵ Jā¹nxe³na¹ju³tsu² txa²wā³tā³nāu³xa² i²sa²si¹hā³ ne³ka²ta¹hai¹na¹hē³la².

Yen³kxa² wā²nhū¹yah³lxin¹ki³nū³a² hau³ko³te³lhxā³ wxā³ain¹tu¹wa². A²kxā³nxai²tā² e³kxain¹yah³lxin¹kxa² hau³ko³je²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ta³lun²ye²yah³lxi¹nha²kxai³ ū³wha¹yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxā³na¹hi¹na² ū³nhū²ka¹yah³lxi²hī³nxai¹lxa². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²nxūh¹lxi³sxā³ ū³nhū²kxi²yah³lxin¹ju³ta² hxi²kxāu³sxā³ wā²nhū¹yah²lxan³ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa². Kwa³na³nx2ti³nxai³ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa².

6 Txa²wā¹te³kxi²nyhu¹kxi³jau³xai²tā³ ain³kxi¹xi²nha¹jah³lxi³hē³la².

Ain³kxi¹xi²nhyah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa³ki³a² tē³sxā³ hxi²kxāu³txi³ ū³whī¹ki³kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ jū¹nxai² so¹hī³ki³tā³li¹. Yxān¹ta¹ yain³txa³ki³a² hxi²kxāu³ki³sxa³kxe³tu³ ū³whī¹ki³kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ yain³txa² kāin² so¹hī³ki³tā³li¹. Nxe³hxi²ai²tai¹tu¹wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ jū¹nxai² so¹lxi³ wā²nhū¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ jū¹nxai² so¹lxi³ so¹yah³lxin¹tu¹wa². ⁷ Te²yā¹nxe³sxā³ i²li²te²a² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²yen³kxa² wā²nhūh¹nxai²sa²nxa³nhai¹. Nxe³n¹ke³la²te²kxai³ wxa²yen³kxa² wā²nhūh¹txa³hē³la². Te²yā¹nxe³nūn²nū²la² a²nū²ai²li² wxā³sxā³ kwa³na³nxai²kxai²nān²tu³ wet¹txa³hē³la². Yxān¹ta¹ wxa²e¹nāu³ai²na²:

— Wi¹lhin¹sxā³ wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³n¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nxai²tu¹wa². Ju¹tai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ten³na³la². ⁸ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² wi¹kxa² whāi²na¹ hxi²kan¹txi³ ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². Ten³nxai²lxi³kxa² ū³hū¹nx2ti³sān²sxā³ āh¹ kāin² ū³hū¹nx2ti³ju³ta²nū³a² hxi²ka¹nhī³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa²:

— Wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Nxi¹kxai²nān²tu³ hxi²ka¹nhī³nxai²lxa². Nxe³n¹kxan²ti³ hai³txi³ hxi²kan¹nx2ti³xa³lho³la². ⁹ Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā²nxai²tā² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² wi¹lhin¹te²a² a²yen³kxi³khai³xa² tē³sxā³ wi¹lhit¹sxā³ wā²nhū¹xai²te²ju³hē³li¹. Yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū¹xai²te²ju³hē³li¹. Hai³txi³ ā³na¹sxā³ wā²nhū¹ti³hex¹nx2nxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³kxai³lu² wain³txi³ kāi³sxā³ yxau²xai³lha²tē³ain¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

10 Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yain³ta³ki³a² ū³whī¹ki³ai²na² ū³hū² yain³tū³xa² i²yain³kxi²ki³tū³xa² ū³hū² nxe³nē³jah¹lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² ū³whī¹ki³lxka² yā¹nxe³kxe³hū³nxe² yen³kxa² ū³hū²hā³nxai²na²la¹. Nxe³nē³lha²kxai³ yen³kxa² ā²la² ka³lxa¹txi³ wā²nhūh¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³non²ta³kxi² yah³lxin¹tu¹wa².

11 Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² yen³kxi³ti³hit¹txa²lxi³tu¹wa². Nxe³nxai²lxi³ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹te²a² ā³non²ta³kxain¹yah³lxi²hī³nxai¹lxa². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²ki³a² txa²hxi²ka² ū³sa²si¹hā³ū¹sah²lxin¹ki³nū³a² i²sxā³ ā³nē³wxe³ain¹na³na¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² sa²nēn¹kxi²nyhain¹tu¹wa². ¹² Nxe³sxā³ ū³yho³hi²ki³ai²li² ū³sa²si¹hā³ū¹ah³lxin¹ki³ai²li² ū³hū²ta³lun²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³khai¹xain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³ka³txa² yen³kxi³txa²tū³ka³txai²li² so¹kxi²nx2tain¹tu¹wa².

Nxe³nx2tain¹kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² kāin² sa²nēn¹kxi²khai¹lxain¹tu¹wa². ¹³ Nxe²

kāi³yah³lxin¹lxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² sa²yo²wet¹sxā³
 yxau³yah³lxin¹ju³ta² i²nx2tain¹tu¹wa². Wxa²yen³kxi³khai³xa² tē³sxā³ a²nū²a²
 a²yo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹te²a² yo²te²te¹la³ ta³nxa² a²nū²a² ā³xa² ta³nxa² hxi²kāu³xa³sxā³
 wā²nhū¹yah³lxin¹ju³ta² i²nx2tain¹nūn³tu¹wa². Nxe³nx2tain¹ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Txa²wā¹sū³na²
 sa²nēn¹kxain¹tu¹wa². 14 Jā¹yxah³lxin¹ju³kxai³lu² a³lxi¹nx2tain¹tu¹wa². A³lxi¹nx2tai¹nha²kxai³
 Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nx2tain¹ju³ta² i²hen³txi³nū¹nx2tain¹tu¹wa².
 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ sa²nēn¹kxain¹tu¹wa²,
 Txa²wā¹sū³na²sa³. 15 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³ju³ta² kāin²khai¹lna³la².
 A³lxi¹nē³lha²kxai³ a²ki³lha³lxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²si¹nhē³jau³su²
 i³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹lxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa² kū³wē²ki²la²
 kāin² ā³ne³wxe³ki³sxa³lho³la². Jā¹nxe³jut³su² ha²kxai³ sa²nēn¹kxi²khai¹nū¹hā¹wa².

10

Pau²lah³la²i²hxi²ka¹si¹jau³su²

1 Ju¹ta³la³ nxe³ha²kxai³ txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ko³nxe³te²lot³sah¹lxin¹te² i³nxai²na²
 thāi³ti³la² e³kxi¹nx2ta¹wa². Kris²tu³jah¹la² thāi³ti³la² e³kxi²kxa² yā¹nxe² e³kxi¹nx2ta¹wa².
 Wā²nxū¹h¹ e³lyah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²na² wxā³sxā³ e³kxi²nē³tāu³a¹ wi¹lhit¹sxā³ e³kxi² thāi³ti³la² e³kxi²
 nxe³nē³na³li¹. Yxān¹ta¹ u¹nxū¹yxau³tāu³a¹ yo²xūn³txi³ e³kxi²nē³na³li¹. Sah¹lxin¹jau³su²
 nxe³sah¹lxin¹jah¹lu² 2 Nxe³na¹ha²kxai³ wxā³si²nx2ta¹tāu³a² nūh¹lxin¹lxi³hē³la².
 Yxo²xūn³txi³ i³ye³sxā³ wxā³na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Yxān¹ta¹ wxa²ha³tih³ i³nxai²na²
 wān³txa² ain³kxi¹nx2ta¹hē³la². Ain³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² yuh³xai²nān¹te²a² wān³txa² sa²yo²wē¹jah¹lai²la¹wi¹. Yen³kxa²
 kāin² so¹kxi²si¹jau³su² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹na¹hē³li¹. Yah³lxin¹jau³xa²
 e³kxi²sah¹lxi³ta¹hi¹nhē³la². Jā¹nxe³na¹ha²kxai³ wxā³na¹tāu³a² ya²la³tu³kxai²nān²tu³
 wxi²kan¹txi³ yo²xūn³txi³ i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². 3 Nxe³na¹jut³su² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na²
 hī¹na¹ he¹a¹kxan²ti³ hai³txi³ yuh³xai²nān¹jah¹la² yā¹nxe³sxā³ yxau²xai²te²txā³wa².
 4 Yuh³xai²nān¹te²na² a²wā³nxū¹ju³khai³xa² tē³sxā³ he¹kxi²te²txā³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
 a²wā³nxū¹ju³khai³xa² i³hxi²kat¹sa³ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹la² ha³lo²a² wxi²kan¹txi³
 e³sxā³ ā³na¹a¹wa². Hxi²kan¹txi³ i³wa²ū³xi²sai¹nxa³wa². 5 Wān³txa² ki³han³jau³xai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yo²te²xa³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³ye³sxā³te²sa¹wa².
 I³ye³sxā³akxai²nān²tu³ ka³nax2nxe³sxā³ yxau³si¹hain¹tu¹wa². Ka³nax2nxe³sxā³
 yxau³si¹hain¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²wet¹sa²te³ain¹txai²lā¹.
 Nxe³na¹nha²wa². 6 Hā²wxān³txa³ sa²yo²wet¹sxā³ yxau³yah³lxi³sā³nūn¹ka²tu³ hā²wxān³txa³
 wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³ah³lxin¹ju³ta² a³ya³txi²na¹kxai²nān²tu³
 i³wai²txa¹lxai²ju³ta² yū³tu¹wa².

7 Nxe³yān¹ta¹ wxāi² i³nxai²na² sa²kxai³lu² i²sah¹lxin¹sxā³ kāi³ye¹nx2ta¹ju³ta²
 i³yū¹li²sah¹lxi³ta¹hi¹nhē³la². Nxe³sah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²li² wxi²kan¹sxā³ nū³kxūn³jah¹lo²sxa³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² hxi²ka²
 wxi²kan¹txi³ i³hxi²kat¹sa³na²hē³li¹. Nxe³yah³lxin¹nha²kxai³ wxāi²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la²
 hxi²ka² wxi²kan¹txi³ i³hxi²kat¹te²lot³sa²nūn³na²hē³la². 8 A²kxā³nxa² e³kxi¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa².
 E³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹:

— Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu²i³hxi²kat¹sa³na²hē³li¹. Ju¹tai²li² yo²kāin²txi³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹.
 Nxa¹jau³su² e³kxi¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Nxe²e³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³ hai³txi³ āu²li²to³nha¹ju³ta²
 yū²nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² yo²te²yah³lxin¹kxe³su² ā²la² kāi²non³sih¹nx2ti³jau³su²
 i³hxi²kat¹sa³na²hē³la². Hai³txi³ ā²na¹hxa³nx2ta¹ju³ta²la³ te³nxa³wa². 9 O²nx2ti³te³lhxā³
 ū³wha²li¹la¹kxi¹nx2ti³nxa³hē³la². Ju¹tai²li² ten³te²txā³wa². 10 Nxe³sxā³ wxa²ha³tih³ i³nxai²na²
 wān³txi³kxai³lu¹, e³lxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Pau²lah³lai²na² wān³txa² a²ha³te³nxā³nxān¹jau³xai²li² yo²xūn³khai¹nx2na³li¹. Yxān¹ta¹
 txa²wā¹yen³nāu³a¹ wxā³sxā³ i³ye³kxi²nē³kxai²nān²tu³ hai³txi³ yo²xū³nxa³wi¹. Wān³txa²
 e³kxi²nē³jau³xai²li² kwa²hāi¹nx2na³li¹. Nxe³nyhu¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē³la². 11 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na²
 wān³txa² i³wa²ū³xi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Wxā³si²nx2ta¹tāu³a² u²li³ ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū¹nx2ta¹jau³xain²txi³ txa²wān³txain²txi³
 e³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Hai³txi³ yau³ā³lxi³ yū³sa²nxa³wi¹. Nxe³na¹jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa².

12 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxa²ha³tih³ i³nxai² wxi²kan¹ki³lxo³nha²yah³lxin¹ta²wa². Wā²nxū¹h¹
 i²nha²sxā³:

— I²li³ju³ta² kāi³a¹ju³ta² wain³txi³ kāi³a¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹ta²wa². Kwa²toh³lxa³ti³su²
 yah³lxin¹ta²wa². Ā³ne³wxe³yah²lxa³lxa². Wxa²nū³ka³txa² ha³tih³ i³nxai²na²
 kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā²nha^uko³txa²lxi³sxā³ kāi³te²txā³wa². 13 Hai³txi³ wā²nxū¹h¹lxi³sxā³
 hxi²kan¹kāi²non³ki³lxo³nxa¹ju³ta² yo²kāin²txi³ e³te²txā³wa². Txa²wā¹sū³na² a²ten³si¹sa²ju³ta²
 so¹lxi³ yo²kāin²txi³ e³te²sa¹wa². Nxe³sxā³ ten³si¹sa²ju³ta²nū³ai²na² sa²kxai³lu²

Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹ju³ta³nū³a² ten³sa²na³la², Txa²wā¹sū³na²sa³.
 14 Nxe³nx2ta¹jau³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 ten³si¹sa²ju³ta² kāi³a¹tu¹wa². A²kxā³nxa² txai²na² so¹lxi³ wxā³na¹tai²ti²tu³wa². Wxā³na¹nū²la²
 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². 15 Jā¹nxa¹jut3su² hai³txi³ a²nū²a²
 ā³xa² wa³ka³la² ā³wih¹sxā³ o²la³kxi²h³nx2nxa³wa². Wa³ka³la² ā³wih¹sxā³ o²la³kxin²nxa³ju³ta²
 yxo²kāin² e³sa²nxa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³si¹sa²nxa³ju³ta² yxo²kāin²
 e³sa²nxa³nha²wa². Nxe³sa²nxa³ha²kxai³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ā²la² kāi²non³ju³ta³nū³su²
 ten³sa³ha²kxai³, Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹ju³ta² ā²la² kāi²non³ju³ta³nū³su²
 ten³sa³ha²kxai³, nxe³sa³nha²wa². Txa²wā¹sū³na² ten³si¹sa²ju³ta³nū³a² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa².
 16 Nxe³sa³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² yxau³yah³lxin¹ko³xa² ko³ā³xa² ā²la² ya¹nān¹ta²ko³nā³a¹
 ai³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txain¹te³lhxā³ ai³h³na¹wa².
 Nxe³na¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² wa³ka³la² yxo²kāin²e³h³nxā²nxa³wa². O²la³kxi²na¹kxa²
 so¹lxi³ yxo²kāin²txi³ e³h³na¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wha²li²txā³nxai³tā² a²kxā³nxān¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxi¹.
 — A²nū²a² i²li³te²a² yxo²kāin²txi³ e³ti³ten³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³
 sa²nēn¹kxi²jau³xa² yxo²kāin²txi³ e³kxi¹txai¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 18 Jā¹nxe³jut3su²
 nū¹txai²na² e³kxi²nha¹kxai²nān²tu³.
 — Wi¹kāi³a¹xā¹. Nū¹ta²wān³txa² wxi²kan¹jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa².
 — Wi¹lo²la³kxi¹lxi¹. Nxe³sa³kxai²nān²tu³ wxi²kan¹jau³su² h³nx2na³la².

11

Txa²wā¹sū³na² i²sxā³i³so¹ki³lxo³tū³kā³txa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Toh¹lxa³ti³hū³jau³su² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ya³nān¹ta³ki²la²sxā³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².
 Txa²e¹nān¹jau³xa² i³ye³kxi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³ ya³nān¹ta³ki²la²sxā³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².
 2 Hxi²wān³txi³nūh¹nx2ta¹nha²wa². Kris²tu³jah¹la² a³xi²yah³lxin¹sxā³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta²
 so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Txu¹hai²na² kah³ne³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² in³txa² te²hi²te³lhxā³
 jah¹lai²na² so¹lxi³ a³xi²nha¹ya²te²ju²hē³la². In³txa² ā³xa² a³xi²te²sxa³yu¹hē³la².
 Nxe³te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ a³lxin²nūh¹yah³lxin¹ju³ta² wain³na³la². Txa²wā¹sū³na²
 a²ten³ju³ta² ju¹tain²txi²na³la². Nxe³jau³jau³xai²na² ā³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su²
 hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa². 3 A²kxā³nhxi¹nu¹ta²kxai³lu² Sa³ta³na³jah¹lu¹tai²na²
 txih¹xu¹ta²kxai³lu² ā³nxū²kwa³i³wih¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā³nxū²kwa³i³wih¹ka³tu³ti¹
 E²va³ka³lxu¹ta²kxai³lu² i³ki¹ha¹kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nū²la² ko³nxe³ti³
 kāi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jāxi¹ju³ta² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su²
 nxe³nx2ta¹nha²wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².
 4 Nxe³yān¹ta¹ te²yā¹yxah³lka³lxa². A²nū²a² i²li³te²a² wxā³sxā³ tah²yau³xa²
 i³yau¹ū³nx2ti³ke³la²te²kxai³ Je³su²jah¹la² ā³lxix³jah¹la² i³ye³kxi¹nx2ti³nxa³jah¹la²nū³a²
 i³yau¹ū³nx2ti³ke³la²te²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ yxo²i²yah³lxin¹h³nxā³lxa². Te²yā¹nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² a²nxū²kwa³i³yxau³nx2ti³tai²ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ yāu³ka³txa² ā³xa²
 i³yau¹ū³nx2ti³ke³la²te²kxai³ sa²so¹nūh¹yah³lxix³h³nxā³lxa². Te²yā¹n³xūn³sxā³ txa²wā¹e¹nāu³ai²na²
 sa²hau³ko³tū¹nhē³jau³nū³su² i³yau¹ū³nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ wān³txa² yau³ā³xa²
 e³kxi¹nx2ti³ke³la²te²kxai³ ā³kāi³so¹ki³lxo³tū³h³nxā³lxa².
 5 Nxe³e³kxi¹nx2tain¹tū³kā³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su² ki³lxo³tū³kā³txai²li²
 hai³txi³ ā³sen³so¹sai¹nxa³wa². Hxi²kan¹jah¹lo²su²nūn¹na¹wa². 6 Wxa²ne³nxē³na²
 wi¹lā³ng³wih¹nx2ti³xa³kxan²ti³ wxi²kan¹txi³ e³jah¹lo²sa¹wa². Ye³ka³lxa¹txi³
 e³kxi¹nx2ti³to³ha¹tai²ti²tu³wa². Wān³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³ e³a¹ju³ta²
 a³ya³txa³kxi²nūh¹sah¹lxin¹tai²ti²tu³wa².
 7 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi¹nx2ta¹h¹nai³tā² hai³txi³
 ū³yho³hi²sah¹lxin¹ju³ta² ten³sa²nxa³tai²ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹ju³tai³ti²tu³
 i³ju¹nxot1sa³ha²kxai³ wxā³ai²na² so¹lxi³ i³kāi²not3txa²lxa¹ha²kxai³ nxe³nx2ta¹tai²ti²tu³wa².
 Jā¹nxe³ju³ta² wxa²e¹nān¹jau³la³ ko³nxe³ti³ kāi³nxax²lxix³h³na¹te²la¹xā³? Hai³txi³
 ti³he¹nxe³nx2ti³nxa³tai²ti²tu³wa². 8 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹h¹nai³tā²
 yxo²i²tū³kā³txi³nāu³xa² ā³xa² a²yen³kxa² wā²nhūh¹sain¹na²hē³la². Yxau³ya³sain¹sxā³
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹nxa³kxan²ti³ a²yen³kxa² wā²nhūh¹sain¹na²hē³la².
 Wxa²nū³kā³txi³ i³nxai²na² a²yen³kxa² wā²nhūh¹sah²lxan³tai²ti²tu³wa². Nxe³sxā³
 a²nū²a² ā³xa² a²yen³kxa² so¹kxai¹na¹ha²kxai³ wxa²nū³kā³txa² Sū³na² wān³txa²
 i³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². 9 Te²yā¹nxe³sxā³ yxau³ya³sain¹ti³kxai³lu²
 Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³nx2ta¹h¹nai³tā² yxo²i²tū³kā³txa² Ma³se²to²na²ko³xan²te²nāu³xai²ti²
 yen³kxa² wā²nhūh¹sain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ wxa²nū³kā³txi³ i³nxax² a²yen³kxa²
 i³yai³nū³nxax²lxix³nxax²tai²ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ yan¹nāu³a¹ a²yen³kxa² a²yo³ha²
 ai³nxū³nxax²lxix³nxax²lho³la². Nxe³ha²kxai³ wāt3txa²lxa¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa².
 10 Jā¹nxa¹jut3su² Kre³sa²ko³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ kāi³h¹nx2ti³te³lhxā³ ai³lha²thet3ta¹tāu³a²

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hēn³txi³nx2ti³te³lhxā³ ai³lha²thet3ta¹tāu³a² hai³txi³wxa²yen³kka² wā¹nhūh¹sah¹lxin¹ju³ta² ten³sa²nxā³nha²wa². Kris²tu³jah¹lai¹na² wān³txa²ya²la³tu³ jau³xan²tu³ nxū²kwai³yxa³sa³ha²kxai³ nxe²e³kxi¹nx2ta¹wa². 11 Jā¹nxa¹jut3su²ih¹nxe²kxa²yan³ti³ta³ nxe²kāi³nx2ti³hi³na¹te²la¹xā³? A³lx¹nx2ti³hi³nxā²nxa³te²la¹xā³? Hai³txi³ti³he¹nxe²nxā³wa². A³lx²khai¹nxe³nx2ta¹nha²wa². Ju¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² i³nē³nha²wa². Nxe³ha²kxai³ya²la³tu³tā²wa².

12 Jā¹nxa¹jut3su² kāi³hxai²na¹kxai³ jā¹nxa¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² i³kai³x1so¹tū³ka³txi³su²ki³lxo³tū³ka³txa² kwa² sa²nēn¹kxi²nhain¹kxa²yan³txi³su²na¹ha²kxai³:

— Pau²lah³lai¹tā² kāi³hxai²kxai³ jā¹x1sī¹na¹wi¹. Ain¹jau³nū³su² kxa²yan³txi³su²nxā¹ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ta¹wa². 13 Jā¹nxe³tū³ka³txai²li² ya²la³tu³ki³lxo³tū³ka³txai²la¹wa². A²wa³ka³li³yu³khai³xa² ā³ke³tū¹nx2tain¹na³la². I³xā³lx¹ti³lot3sxā³ Kris²tu³jah¹lai¹li²i³kai³x1so¹tū³ka³txi³su² ki³lxo³nxain¹na³la². Yxān¹ta¹ ā³ke³tū¹nxā²lxain¹na³la². Nxe³ju³ta¹li²sa²nēn¹kxi²nx2ta¹jut3su² ti³he¹nx2nxa³wa².

14 Nxe³yān¹ta¹ Sa³ta³na²jah¹lai¹na²hi²sen³su² i³xā³lx¹ti³to³nha²te²ju²hē³la². Oh³xan¹jah¹la² a²ha²teljah¹lo¹hū³sxā³i³xā³lx¹ti³lo³nha²te²ju²hē³la². Sa³ta³na²jah¹la²sa³. 15 Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la²a²sa³wi³ha³lxā² yā¹nxe³sxā³ i³ā³lx¹ti³lxo³nha²yain¹nūn³na³la². Wain³txi³ kāi³tū³ka³txi³su²ki³lxo³nhain¹na³la². Nxe³kxan²ti³ nxe² o²la³kxi²ki³lxo³nhain¹kxan²ti³ kāi³ain¹ju³ta²a³ya³txi²tu¹wa². Kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yo³ha² i³wai¹txain¹ju³ta²yū³ain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²na²khāuh³lxā³thin¹kxi³jau³su²

16 Jā¹nxa¹jut3su² we¹na¹ki³lxo³syah¹lx¹txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³to³h³li² e³kxi¹nx2ta¹ha³ta²wa². Ain³kxi²sah¹lx¹hē¹la². Yxo²kāin²txi³ e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². 17 To³h³li² e³a¹jau³xai²na² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² i³yau¹u³sa²jau³sxa³wa². Ya²la³tu³kwa²to³h³li² e³a¹tu¹wa².

18 Yuh³xai²nān¹te²a² yen³kxa² yxo²kāin²e³ain¹te³ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ yxo²tē³kāin²e³nūn³na¹tu¹wa². 19 A²hoh³lx¹su² khai¹yxah³lx¹ti³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ to³h³li² e³tū³ka³txai²li² wi¹lain¹kxi²yah³lx¹ti³ta¹hi¹nhē¹la². 20 Yxo²xūn³txi³ kwa³na³nx2tai¹nha²kxai³ i²ū³nx2tai¹nxa³kxan²ti³ ū³yho³hain¹yah³lx¹nha²kxai³i³ki³ha²kxi²nx2tai¹nha²kxai³ i³kāi²nxā²tot3sih¹nxā²lxain¹jau³su² nxe²nx2tai¹nha²kxai³wxa²yxo²su²nxā²lxai¹nha²kxai³ nxe³nx2tain¹ta¹hē¹la². Nxe³nx2tai¹nha²kxai³hai³ti³ wa³lx¹nha²yain¹yah³lx¹ti³ta¹hxā³nhē¹la².

21 Te²yā¹nxe² kāi³ūh¹nx2ta¹ju³ta²ya³lo³txi³ti³hex¹sa²nxā³ta¹ti²tu³wa². Nxe³jau³jau¹xai²na² e³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³āu²li²to³nha¹nha²wa². Nxe³yān¹ta¹ to³h³li² e³kxi¹nx2ta¹wa². Yuh³xai²nān¹te²a² yen³kxa²yxo²tē³kāin²txi³ e³sa²te³ain¹ke³la²te³kxai³ hxi²kan¹txi³ e³ain¹kxa²yā¹nūn³na¹wa². 22 E³bre²a²nū³ka³txi³su² si¹hain¹te²la¹xā³? Te²yā¹x1te²su² nūn³na¹wa². I³sa²e² nū³ka³txi³su²si¹hain¹te²la¹xā³? Te²yā¹x1te²su² nūn³na¹wa². A³bra³āu²ah³la² a²ne³tah²nāu³su²na¹wa². 23 Kris²tu³jah¹lai¹na²wān³txa² sa²yxo²we¹tain¹te²la¹xā³? Te²yā¹nxū³na¹wa². Yxān¹ta¹ ā²la² kāi³non³sxā³sa²yxo²wet1sa²sen³sai¹ai¹na¹kxah³lo²sa²wa², to³h³li²sxā³ e³a¹kan²ti³na³. I³kāi²non³sxā³wa³ko³na¹ha²kxai³, ā²la² ye³ka³lxā¹txi³ sxi²ha² kan²thi³na² ū³tī¹kxi²sain¹to³ha²kxai³, nxe³sain¹to³ha²kxai³. Ye³ka³lxā¹txi³ i³wait1sa¹nha²kxai³ khāuh³lxā³txa² ya¹lutisa²te³lhxā³sai¹nha²kxai³ sain¹to³ha²kxai³. 24 Po¹na¹ wā²la² we¹tih³na² tē³sxā³ i³ta³lo³wait1sain¹na²hē³la². Ye³ka³lxā¹txi³ 39 nxe² i³ta³lo³wait1sain¹na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ka³na³ki¹ nxe² i³ta³lo³wai²ta³kxi²sain¹na²hē³la², Ju³te²a² nū³ka³txa² txa²nū³ka³txi³khai³xa²a²ha²tih³xa²nāu³xa²ten³sai¹nxa³ha²kxai³la². 25 Jā¹nxe³sxā³ rō³ma²no² nū³ka³txa² hi³sa³ka³txa²tē³sxā³ i³sun²ta³kxi²sain¹to³ha²hē³la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ i³sun²ta³kxi²sain¹na²hē³la². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ tah³lxā³kxa² tē³xain¹sxā³ ā²nan³sa³sxi³ ā²ya¹lu¹ti³ten³sain¹na²hē³la². I³ye³nai²li² ai³la¹tāu³a² na³vi²o²tē³na² ā³ne³hē²kxi² ai³na¹tāu³a² ā³ni³sa²wih¹sxā³ā²nxū²1sa³hē¹la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ā³nxū²1sa³to³hē¹la². Nxe³na¹hī¹na² ka³nxah³ta²whāi²na¹a³lan²ta² whāi²na¹ ne³ho²kxa² ho³ha³sain¹to³ha¹hē³la². 26 Ha³lo²a²ā²nxai¹na¹the³ta¹tāu³a² ha³nxe³h³lx¹ju³ta² i³ha¹txi²sa²to³nha²hē³la². Ka³wā³lxā²yxo²ha³ti³lhi³a¹tāu³a² kāi²nhūx3sxā³ ā³nxū²1sa³sxā³ i³lo³nxe³ti³ten³sa³ha²kxai³, a²nū²a²kuh³lxā³thi¹n¹te²nāu³xa² ā³tū³sain¹sxā³ yen³kxa² kāi³kxi²hxat3sai¹nha²kxai³ Ju³te²a²nū³ka³txa² txa²nū³ka³txi³khai³sai¹nha²kxai³ ha³lo²a² ha³nxe³lx¹ju³ta² ai³la¹ha²kxai³, Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa²te²nū³xa² te²yā¹nxe³sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹to³ha¹hē³la². Ha³lo²a² i²li³je³na² ha³nxe³lx¹ju³ta² i³ha¹txi²to³ha¹hē³la². Sxi²je³na² i³ha¹txi²kwa²ha³lo²a² i²li³je³na² i³ha¹txi² i³ye³na² ūn³je³na² i³ha¹txi² nxe³sxā³ ha³nxe³lx¹ju³ta²ka³lxā¹txi³ i³ha¹txi²to³ha¹hē³la². Txa²ya³lxhu²ki³lxo³nha²te²a² ha³nxe³lx¹ju³ta² ai³lhi¹sain¹na²hē³la². 27 Kāin² wa³ko³na¹ha²kxai³ kāi²nhxi²thah³sa²ha²kxai³ sa²to³nha²hē³la². Ye³te³nxa² a³la²ni²to³ha¹ha²kxai³ he³ja³lu²sa²to³ha²kxai³ ya³lxu²ja³lu²sa²to³ha²kxai³ā²lx¹tan³ya³lu²sa²to³ha²kxai³, yain³txi²txa²sa²to³ha²kxai³ wān²txa³ yū³sa²to³hxa³ha²kxai³nxe³sa²to³nha²hē³la². 28 Nxe³sa³kxa²yu³su² yxo²tē³tū³ka³txi³nū³xa² ha³kxa¹i³hau³ko³tū³hai¹na¹ju³ta² hxi²waun³txi³sa²to³nha²wa². 29 Txa²wā¹sū³na² wān³txa²

yxō²te²a² wain³txi³ kâi³xaxkai²nân²tu³ jah¹lain²txi³ txai²na¹xain²txi³ nxe³sxâ³ân²ta³kxi²nha²ya³ha¹nha²wa². Kō³nxe³ti³ kâi³xkai²nân²tu³ jah¹lain²txi³ txai²na¹xain²txi³ i²ân²ta³kxi²nha²ya³ha¹nha²wa².

³⁰ Jâ¹nxa¹jut³su² yxō²kâin²e³a¹ke³la³te²kxai³ txa²hxi²kan¹sa²nxa³ju³ta² so¹lx³yxō²kâin²e³h³na¹wa². ³¹ Txa²wâ¹sû³na² sa²kxai³lu² i²ki³ha¹kxi¹nx2ti³nxa³ju³ta² i²sa³jah¹lai²wa². A²nxe³jah¹lai²li²Je³su³jah³la³ Txa²wâ¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²ha²kxai³a²nxe³jah¹la² A²wi³na² Si³yxau³jah¹lo²su²na³la². A²nxe³jah¹la² sa²nên¹kxi²sa²tê²to³ha¹wa². ³² Nxa²ha¹te¹ a²kxâ³nxai³tâ² Ta³mas²ko²thi³na² yxau³na¹hi¹nai³tâ² thi¹na² a²wa³kxên³yah³la² hi²sen³su² sxih²yxō²a² a³li³ta³yxō²a² whâi³na¹ i²sa²tê³kxi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hê¹la². Txa¹na² tû³i²kxi²sa²te³lhxâ³ kwa³na³ain¹ta¹hê¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² A³re³jah³la² ha³lo²a² hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²na² wân³txa² sa²yxō²wet¹si¹hain¹jau³su² nxe² kâi³ain¹ta¹hê¹la². ³³ Jâ¹nxa¹jut³su² Txa²ya³lx³i³nâu³xa² â³non²ta³kxi²sain¹na²hê³la². Â³non²ta³kxi²sain¹te³nah¹lx¹, sx²i²jen³nai²na² ki³tâ¹kxi²nha²je³na² nxe³sxâ³ ki³tan¹ta²yo²a² sa²so¹sain¹nû²la² ha³ti²a²kû³ni³nha² tû³ki³nû²kxi²sain¹nû²la² tû³whi¹hit³sain¹nû²la² win¹ta²yo²si³ sxi²ti²ta³lo³kxa² tê³sxâ³tû³ha³lo²a²tâ³kat³sain¹na²hê³la². Nxe³sai¹nha²kxai³ih³sau³nai¹na¹hê³la².

12

Pau²lah³lai²na² hxi²sxâ³nho³têx³jut³su³ju³ta²

¹ Âh¹lx³ yxō²kâin²e³a¹tu¹wa², toh³lx³jau³hû³kxan²ti³na². Yxân¹ta¹hxi²sxâ³nho³têx³jut³su³ju³ta² i²a¹ju³ta² i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Yen³kxa² i³yau¹û³sa²ju³ta² i²ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². ² I²ye³kxi¹nx2ta¹ka³tu³ti¹ kwê³kxa² ye³ka³lx¹txi³ hxi²ka² hxn³sxâ³ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa³wa²la³kxi²xi²nûn³sxâ³ nxe²kwê³ko³nhi¹nai³tâ² in³txa² Kris²tu³jah¹la² wân³txa² yxō²i²jah¹la² in³txai²li² i²a¹hê³la². I²a¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³xa²ki³khai¹ko³xai²na² Txa²wâ¹sû³na² yxau³ju³khai³xa² ka³la³si³nû²nha²wa². Nxe³ju³tai²li²a²nû²khai³xa² ka³la³si³hî²te¹la¹ku² hâi¹sxâ³ hxi²sxâ³nho³têx³jut³su³ju³ta² i²te²tû²nha²ku²nxa¹nha²wa². Txa²wâ¹sû³na² so¹lx³ a³la³kxi²jah¹lai²la¹wa². ³ Jâ¹nxe³sxâ³ jah¹lai²li²oh³nân¹ko³xa² Txa²wâ¹sû³na² yxau³ju³khai³xa² ka³la³si³nû²nha²wa². A²nû²khai³xa²ka³la³sxâ³ i²te²tû²nha²ku² hxi²sxâ³nho³têx³jut³su³ju³ta² i²hî²te²nha²ku² nxa¹nha²wa². Txa²wâ¹sû³na² so¹lx³ ko³nh³jah¹lai²la¹wa². ⁴ A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wân³txa²wa³nû²t³jau³su² ain³kxi²nû²nha²wa². A²nxe³jah¹lxain²ti³na²wa². A²nxe³jau³xai²na² a²nû²a²wân³txa² hxi²kan¹txi³ i³yau¹û³jau³sxa³nû²nha²wa². A²nû²a² wân³txa² hxi²kan¹txi³e³xa³nû²nha²wa². ⁵ Jâ¹nxa¹jau³su² ju³tai²li² yxō²kâin² e³kxi²na¹tu¹wa². Yxân¹ta¹txai²na¹xai²na² o²la³kxi²na¹ju³khai³xa² e³uh¹nxa³nha²wa². Ha³lo²a² hxi²ka¹nha²nxa³ju³ta²so¹lx³ i³yau¹û³te³lhxâ³ e³kxi²hî²na¹wa². ⁶ Nxe³yân¹ta¹ yxō²kâin² e³ti²ten³sa²ke³la³te³kxai³hai³txi³ kwa²toh³lx³jau³su² hî³nx2nxa³wa². Ya²la³lyau³su² ha²kxai³ kwa²toh³lx³jau³su² hî³nx2nxa³wa². Yxân¹ta¹ yxō²kâin² e³uh¹nha²sa²nxa³nha²wa². Ha³lo²a² i²a¹ju³ta²so¹lx³wân³txa² ain³kxi²na¹ju³xa² so¹lx³ e³a¹tu¹wa². Na¹kxai²nân²tu³ a²nû²a² i²sain¹kxai²nân²tu³kâi³a¹ju³ta² wain³txi³a³la³kxi²nûh¹sain¹tu¹wa². Ju³tai²li² ten³sa²nha²wa².

⁷ Nxe³na¹ta¹ yen³kxa² wi¹khai¹nxe³te²a² i²nha¹hê³la². Nxe³na¹ha²kxai³yxō²kâin²khaix¹nxe³sxâ³ e³a¹kxa²yan³txi³su² txa²si³na² â³nîx3ton³sa²ju³ta² yû³nha¹nha²wa². Sa²ta³na²jah¹la² hxi²ka² i³tot³sa³na²hê³la². Yxō²kâin²khaix¹nxe³sxâ³ e³a¹kxa²yan³txi³su² i²ton³sxâ³ yxau³xai³la¹wa². ⁸ Jâ¹nxe³sa²ju³tai²li² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ Txa²wâ¹sû³na²e³kxi²to³ha¹hê³la². I²ta³ka³txa² i²ton³sa²ka³txa² â³kut³3si¹ha¹jau³su² e³kxi²to³ha¹hê³la². ⁹ Nxe³nxa²ha¹te¹ i³wa²lû³xi²sa²te³nah¹lx¹ Txa²wâ¹sû³na² e³kxi²sa²te³nah¹lx¹:

— Kâin² thâi³ti³la² a³lx¹nxa²ha¹ju³ta² âh¹ kâi²non³na³li¹. Yu³tâ³xa² yû²nxa³kxan²ti³ân²na³li¹. Nxe³sa²jut³su² ha²kxai³ hxi²kan¹nxâ²nxa³kxai²nân²tu³ txa²hxi²ka¹na¹ju³tai²li²âh¹ kâi²non³na³li¹. Nxe³sa²na²hê³la². Nxe³sa²ju³tan¹te²kxa³ya³llu² ka³li³sa³nha²wa². Ka³li³sa³nha²kxai³ txa²hxi²kan¹sa²nxa³ju³ta² yxō²kâin² e³a¹tu¹wa². Jâ¹nxe³sa²kxai²nân²tu³Kris²tu³jah¹la² a²hxi²kan¹khai³ju³ta² nxû²kwaj³yxau³xai³lha³tu¹wa². ¹⁰ Nxe³na¹jut³su²Kris²tu³jah¹la² wân³txa² i²hen³txi³na¹ha²kxai³ ka³li³sxâ³ yxau³xai³la¹wa². Txa²si³na²â³nhxi²kat¹sa²nxa³ju³kxai²lê¹. Kō³nxe³ti³ e³kxi²sain¹ju³ta² yû³sa³ju³kxai²lê¹. Yen³kxa²yû³sa³nxa³ju³kxai²lê¹. Txa²wâ¹sû³na² wân³txa² yxō²ha³ka¹ka³hâuh³lxa³te³sain¹ju³kxai²lê¹. Ha³lo²a² kō³ton³kxi²sa²ju³kxai²lê¹. Nxe³ju³ta² yxō²ha³kxa¹ ka³li³sxâ³ yxau³xai³la¹wa². Nxe³sxâ³txa²si³nai²na² â³nhxi²kat¹sa²nxa³kxai²nân²tu³ Kris²tu³jah¹la² i²hxi²kat¹ti³hit¹sa²na³la².

Pau²lah³la² hxi²wau³na²txi³jau³su²

¹¹ Nxa²ha¹te¹ toh³lx³ti³yah³la² yâ¹nxe² e³a¹wa². Yxân¹ta¹ wxâi² i³nxa²wâ²nxû²h¹lx²yah³lx¹lx². Wi¹le³kxi²nûh¹sah²lxin¹ke³la³te²kxai³ wai³nhî³nx2na³la². Yxân¹ta¹ sah²lx¹lx². Tû¹ka³txain²txi³ Txa²wâ¹sû³na² wân³txi³su² ki³lxo³tû³ka³txain²txi³hai³txi³ ne³ka³ta³sai¹nxa³wa², txai²li² kâi²ti³he¹nxê²nxa³kxan²ti³na². ¹² Txa²wâ¹sû³na²wân³txa² ya²la³lyau³xa² i³yau¹û³na¹jah¹lo²su² te²sa¹kxe³su² wâ²nâ³û²nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Ya²nân³ta³ki²la²sxâ³ kâi³ûh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Wâ³nxîn¹sxâ³ o²la³kxi²na¹ju³ta²

ĩyah³lxi¹nha²kxai³, on²ta³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ĩyah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sũ³na²
 ĩhxi²ka¹ti³hit¹sa²ju³ta² ĩyah³lxi¹nha²kxai³, sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa², A²nxe³jut³su²
 ā³ye³yxo²nũ¹sa²na¹la². 13 Yxo²ti²tũ³ka³txa² ā³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹kāi³ũ¹hai¹na¹ha²kxai³
 wxāi² ĩⁿxai²na² so¹lxi³ koⁿnxe³ti³ kāi³ũh¹nx2ta¹ha²kxai³ nxeⁿnx2ti³hĩ³na¹te¹la²xā²?
 Ti³he¹nxe²nxa³wa². Tũ¹ka³txi³nāu³xain²txi³ wxa²nũ³ka³txain²txi³ te²yā¹nxe²
 kāi³ũh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Hāi¹nxe³sxā³ kwa² hxi²tha³txa²lxi¹nx2ti³kxa²yān³ti³su² yen³kxu²
 yũ³yah³lxin¹kxa² wā²nhũh¹sah¹lxin¹jau³nũ³a² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³nxa³tai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²na²
 ne³wā²na³ya³sah¹lxi³hē¹la².

14 Ye³ha¹li¹ wxā³sĩⁿnx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³te³lhxā³ āu¹la³kxi² ta³lu²nī¹nx2ta¹wa².
 Nxa¹kxai²nān²tu³ wxa²yen³kxa² wā²nhũh¹sah¹lxin¹ju³ta²nũ³a² e³kxi¹nx2ti³nxa³lho³la².
 Ū³yho³hi²sah¹lxin¹txā³nxa² ten³sa²nxa³nha²wa². Wxāi² ĩ³nxa² whāi²na¹ ten³nxa²lxa¹nha²wa²,
 Sũ³na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹si¹jau³sa². A²wi³nu²su² ta³nxa² a²ha³ka³nũ²su²
 ta³nxa² nxe³te²kxai³lu² a²wē³ha³lxi³khai³xa² yen³kxa² ūh³kxi³nũ³a² hau³kot³sxā³
 te³nyhain¹te²ju²hē³la². Hai³iti³ wē³ha³lxi³su² te²kxai³lu² a²wĩ³na² ta³nxa² a²ha³ka³na²
 ta³nxa² sa²hau³kot³sxā³ ū³nyhain¹te²sxa³yu²hē³la². Nxe³te²sē¹la². Txa²wē³ha³lxi³
 yā¹yxah³lxi¹xa². 15 Nxe³kxa²yā¹nxe² txa²yen³kxa² ha³kxa¹ ū³hau³ko³tũh¹nx2ta¹kxan²ti³
 ĩ³ka³li³hĩ³na¹wa², hxi²kxũ³na¹ju³ta² hxaⁿkxi²sa³kxan²ti³na². Nxe³na¹ha²kxai³ a³lxi¹nx2ta¹ju³ta²
 ĩ³kāi²no³tũh¹nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹ta¹ a³lxi²sah¹lxin¹ju³ta² ĩ³kāi²nxa²to³jeⁿnx2ti³nxa³ta¹ti²tu³wa².

16 Nxe³sxā³ yxau²ya³sah¹lxi¹nh¹nai³tā³ kwa²hi²tha³txa²lxi³nxa³tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³nx2ti³nxa³kxan²ti³ wxa²nũ³ka³txa² a²ha³tih³ ĩ³nxa² wān³txi³kxai³lu¹ e³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:
 — Pau¹lah³lai²li² ĩ³ki³ha³kxi²nē¹na¹li¹. Wān³txa² ka²yāu²ka²yāu¹ju³xa²
 e³kxi²nē³lain¹na²hē³li¹. Nxe³sa²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². 17 In³txai²li² ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³jau³sxā³
 wxa²yen³kxa² kwa² sa²so¹kxi¹nx2ti³si¹jau³su² ū³sa²si¹hā³ũh¹nx2ta¹lhai¹la²? Hai³iti³
 ti³hex¹ye¹nx2ti³nxa³hē³la². 18 Kxā³nhx¹nai³tā² Ti²to³jah¹la² ū³sa²si¹hā³ũh¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².
 In³txa² yxo²i²nũn³te²a² ā³si³tē³kxi²si¹ha¹jau³su² ū³sa²si¹hā³a¹hē³la². Jā¹nxe³hī¹nai³tā²
 ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxā³ wxa²yen³kxa² kwa²sa²so¹kxi¹nx2ti³ta¹lhai¹la²? Ti³he¹nxe²nxa³wa².
 Txa²ē¹nān¹jau³xain²txi³ Ti²to³jah¹la² a²ē¹nān¹jau³xain²txi³ yxa²ha²wa². Yxa³ha¹ha²kxai³
 ya²la³lyau³xa² sa²yxo²wet¹sxā³ kāi³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

19 — ĩ³ye³i³wa³lxin³nē³jau³xa² e³kxi²ti³ten³ji¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹
 ten³sa²sī¹nxa³nha²wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³sa²sīn¹jau³xa²
 so¹lxi³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² e³kxi¹nx2ta¹wa².
 A³lxi¹nx2ta¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²kāi²non³yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³
 ten³sa²sīn¹nha²wa². 20 Wxā³sĩⁿnx2ta¹kxai²nān²tu³ ĩ³ā³lxa³ti²nha²hĩ³nxa²nān³khih³
 nxe³nx2ta¹nha²wa². Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ ā³lxi²ye¹nx2ti³nũ³nhĩ³na¹wa².
 Hxi²waun³txi³sa³nha²wa². Wxā³sĩⁿnx2ta¹kxai²nān²tu³ koⁿnxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 yũ³te³ixā²nān³khih³ nxe³nx2ta¹nha²wa². Kwa² wān³txa² ĩ³ye³sxā³
 ĩ³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹. A²nũ²a² ā³xa² yen³kxa² ko³nxe³ti³
 yxo²kwain³kxi²nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹. ĩ³yxaih²kxi²nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹.
 Kāin¹kxi³lxo³nha²sxā³ ĩ³hait²a³lxi³nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹. A²nũ²a² ā³xa² oⁿnxa³ti³lon³sxā³
 ĩ³ye³kxi²nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹. Ko³nxe³ti³ hāi³a² ĩ³he³son³kxi²nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹.
 ĩ³kāin²ti³nha²ki³lxo³nxe² ĩ³ye³kxi²nha²yah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹. An³txi³sxā³
 ā³nhai²ta³lxi²nyhu¹ah³lxi³hĩ³nxān¹ji¹ku¹. Nxe³nx2ta¹nha²wa². 21 Hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².
 Wā³li²na¹tāu³a¹ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a¹ ĩ³āin²ta³kxi²nũh¹sah¹lxin¹kka²yan³txi³su²
 nxe³nx2ta¹nha²wa². A²kxā³nxa² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Txu¹ha² ā³xa²
 ta³nxa² in³txa² ā³xa² ta³nxa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². ĩ³li³ju³ta¹
 ko³nxe³thin³txi³khaix¹sxā³ o²la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe²kāi³yah³lxin¹ta¹ hai³txi³
 ĩ³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ā³na¹yah²lxan³ka²yan³txi³su² hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

13

Pau¹lah³lai²na² wān³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

1 Ye³ha¹li¹ wxā³sxā³ ĩⁿnx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxa¹tu¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na²
 ū³wha²li¹txā³nxi³tā² nxe³te³nah¹lxi¹:
 — A²nũ²a² ĩ³li²te²a² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² a³ti²te³lhxā³ yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nũ²a² ha¹li¹
 ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² jau¹xain²txi³ ĩ³yau¹ũ¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²na²
 ĩ³ye³yxo²nũ¹nyhain¹kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na² so¹lxi³ a²nũ²a² ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li²tai¹nhē³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 2 A²kxā³nxa² wxā³na¹hī¹nai³tā² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Ko³nxe³ti³
 kāi³te² ĩ³nxa² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Yxo²ha³kxa¹ ain³kxi³sah¹lxin¹jau³su² tai¹ti²tu³wa².
 Jā¹nxe³nx2ta¹tu¹wa². Nxe³nx2ta¹te³nah¹lxi¹:
 — Wxā³sĩⁿnx2ta¹kxai²nān²tu³ wxāiⁿnāu¹ ĩ³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³an³ta³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹te²a² ĩ³wai²txa³lxi³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹nha²wa².
 3 Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³ju³ta² ya²la³tu³

ī²yah³lxin¹tu¹wa². A²nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lai²li² hxai²yah³lxi³kxi²nxa³wa². Nū³kkūn³khai¹nxe³ju³ta²i²li² wxa²ye³na² wā²nā³ū¹nx2ti³tu¹wa². ⁴ A²kkā³nxai³tā² Kris²tu³jah¹lai²na² yuh³xan¹ko³xa² yxau³hī¹nai³tā² a²hxi²kan¹ju³ta² ā³na¹hī¹nai³tā² ko³nxe³thin¹tū³kā³txa² sa²kxai³lu² ī³hxi²kī¹la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² ī³nū³kkūn³ti³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hxai²ya³lxi³kxi²kxa² yā¹nxe³sxā³ hai²ya³lxi³kxi²nū³na¹wa². Yxān¹ta¹ ī³nxū²kwai³lxū¹txi³sa²ju³ta² nxū²kwai³yxau³sa²na³la², Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kat1sa²ha²kxai³la². Ā³non²ta³kxi¹nx2ti³te³lhxā³ nxe³nx2ta¹wa².

⁵ Wā²nxūh¹ ī²sa²te³kxi²xai³nyha¹jah³lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la² yxo²ah³lxin¹ju³ta² wā²nxūh¹ ī²sa²te³kxi²xai³nyha¹jah³lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² nxū²kwai³yxau³xai³nx2ti³na³la². Kwa² yxo²ah³lxin¹ju³ta²la³ nxe³yah²lxan³kxai²nān¹tu³ nxū²kwai³yxau³sa²te³nx2ti³na³la². Ju¹ta²i²li² ī²yah³lxi¹lxa². ⁶ Te²yā¹nxūn³sxā³ Kris²tu³jah¹lo²su² nxū²kwai³yxau³nx2ti³kxa² yā¹nxe³sxā³ nxū²kwai³yxau³sa²nūn¹na³la². ⁷ Te²yā¹nxūn³sxā³ Sū³na² ī³kaix1so³jah¹lo²su² na¹ha²kxai³ yxo²xūn³sxā³ ī³kwai²kxi¹nx2ta¹ju³ta² hxi²ka¹nh³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ nūh¹ī²jah¹lxi³hē¹la². Txai²na² wxā²nxa³ta³lxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lai²tā² wain³txi³ ī³hau³ko³tūh¹jah¹lxi³sā²nhē³la². Wxā³sxā³ yxo²xūn³txi³ ī³kwai²kxi¹nx2ta¹ka²yan³txi³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². ⁸ Nxe³ha²kxai³:

— Ya²la³lyau³xa² ā³a¹tū¹xā¹. Na¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ ā³sa²si¹nxa³nha²wa². Wain³txi³ ā³non²ta³kxi¹sa²sih¹nx2ta¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sīn¹nha²wa². ⁹ Nxe³na¹ha²kxai³ txai²na² hxai²ya³lxi³kxi²ye²sa²ha²kxai³ wxāi²na³ ī³nxai²na² nū³kkūn³ye²yah³lxi¹nha²kxai³ ka³lih³sa³nha²wa². Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa². E³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³rīn²to² tū³kā³txai²na² wi¹li²txai¹nhē³li¹. Jū¹nxa² sa²yxo²we¹txain¹na³li¹. Yxān¹ta¹ ā²la² nū³kkūn³sxā³ sa²yxo²we¹txain¹ju³ta²nū³a² ten³sa²nhai¹. Nxe³na¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa². ¹⁰ Jā¹nxe³na¹jut3su² ū³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Ne³ka³ta²sxā³ ū³sa²si¹hā³tū¹nx2ta¹tu¹wa². Nxa¹kxai²nān²tu³ wxā³na¹tāu³a² yxo²xūn³txi³ e³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²hī³nx2nxa³wa². Txa²wā¹sū³na² ī³hxi²kat1sa³kxan²ti³ yxo²xūn³txi³ e³kxi¹nx2ta¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Yxān¹ta¹ ā²la² nū³kkūn³ kāi²non³sxā³ yxo²ah³lxin¹kxi³nū³a² ī³hxi²kat1sa³na²hē³la². Hai³txi³ ā³na¹nx2ti³ju³ta²nū³a² ten³sa²nxa³nha²wa².

¹¹ Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ā³wa²su¹ta¹tu¹wa². Ka³lih³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wān³txai²li² sa²yxo²wet1sah¹lxi³hē¹la². Sa²ye³kwē²kxi²waun¹nyha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹yxo²we¹nyhu¹sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Hāu²non³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju³ta² ū³hū¹nē³jah¹lo²su² te²kxai³lu² sa²hāu²no³tē³ju³ta² ū³hū¹nē³jah¹lo²su² te²kxai³lu² ā³si³tē³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

¹² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ah³lxi¹nha²kxai³ ī³yxo²sai¹la²kxi²nyha¹ju³ah³lxi³hē¹la².

¹³ Ti¹ai²li² yxo²ah³lxi¹ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ a²ha³ta³nxa² ī³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹na³la². ¹⁴ Nxe³na¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² te³ni² Txa²wā¹sū³na² a³lxi¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² te³ni² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a²nū²kxi²sxā³ yxau³nūh¹nx2ti³si¹ha¹jau³su² te³ni² sa³nha²wa². Txi²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² nxe³ye¹nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

Kálatas

Pau²lah³lai²na² wān³txa² wa²su¹wa²sun¹jau³su²

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹la¹txā³nxā² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wa². Ka³la²si²a²ko³xa² yxau³tū³ka³txi³ i³nxā², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³ i³nxā² ain³kxi²sah¹lxī³hē¹la². A²nū²khai³xa² kwa²i³sa²si¹hā³sa²ta³nxā² a²nū²a² i³hxi²kat1sain¹ta³nxā² jah¹lo²sin²nxā³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹wī³na² Si³yxau³ka³khai³xa² nxe³ya³sxā³ i³hxi²kat1sa²sxā³ i³sa²si¹hā³sa²na²hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² i³hen³txi³si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hā³sa²na²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³ti³hi¹ki³yah³lai¹ta³lxā²na³la², Txa²wā¹sū³na²sa³. 2 Jā¹nxa¹jau³xa² txa²wā³tā³nāu³xai²na² yxau³a³sain¹tū³ka³txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ jau¹xain²txi³ e³kxi²nxā²lxain¹na³la².

3 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wī³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² hā²kxai³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a²lxī²nx2ti³si¹hi² wxā²nxū²kwāi³nāu³a² ā³nhāu²no²txa²lxī³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

4 Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lain²txi³ kō³nxe³ti³ kái³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² sa²so¹kxi²nē³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ta²sa² kō³nxe³te²a² hxi²ka² ā³non²ta³kxi²nē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ti¹ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ki³tāu³a¹ a²nū²a² kō³nxe³ti³ kái³ain¹kxa² yā¹nxe³ju³ta³la³ a³ya³ti²nē³lxā³lho³la². Jā¹nxe³ju³ta¹li² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²ten³jut3su² na³la². 5 Jā¹nxe³ju³ta² sa²nēn¹kxi²ki³jah¹lai²la¹wa². Sa²nēn¹kxi²ā³ki³sxa³lho³la². Wān³txi³khai³xai²la¹wa².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxau³ka³na³ka³na³tā³la².

6 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²sxā³ i³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² kāin² thāi³ti³la² a³lxī¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²sxā³ i³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³kxan²ti³ sa²yo²ā³yah³lxī³ta¹hi¹nhē¹la². A²nū²a² ā³xa² hi²sen³kxai³lu² wān³txa² wi¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³sa²ki³lxo³jau³xai²na² i³yau¹ū¹nx2ti³ta¹hē¹la². I³yau¹ū¹nx2ti³ha²kxai³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² wa³su³txi³ ā³yah³lxin¹nū²hē³la². Wi¹lhin¹ki³lxo³tū³ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu²:

— Yau³xā³xai²li² i³tih³nxe³nx2ta¹jau³xai²na² so¹lxī³ wi¹jau³xai²la¹wi¹. Nxe² ki³ha¹kxi¹nx2ti³ta¹hē¹la². Nxe³ju³ta² hxi²ye¹ta³lxī³sah¹lxī¹nhē¹la². Nxe³ha²kxai³ ain²ti³sa³sih¹yah³lxī¹nhē¹la². 7 Jā¹nxe³jau³xai²li² yau³xā³xa² wān³txa² wi¹jau³la³ yū²nxā³wa². Hāi¹nx2na³la². Hāi¹sxā³ ā³ke³tū¹nx2tain¹ju³ta² so¹lxī³ te³nain¹na²hē³la². Nxe³nx2txai¹nha²kxai³ wān³txai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³yau¹ū¹jau³xai²li² kō³nxe³ti³ i³ya¹te³lhxā³ ain¹nū²hē³la². 8 Nxe³to³ta¹ oh³xan¹jah¹lai²la³ ta³nxā² a²nū²a² i²li²te²la³ ta³nxā² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² i³yat1sxā³ i³yau¹ū¹nx2ti³ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kō³nxe³ti³ i³yī¹lain¹tu¹wa². Te²ya¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² i³ya¹ta¹ke³la³te²kxai³ kō³nxe³ti³ i³yī¹li²sa²nū³nhī³nx2na³la². Nxe³te³nah¹lxī¹:

— Kō³nxe³ti³hin¹khai¹ni¹lxī¹. Txa²ye³nāu³a² wxā³sxā³ yxau³ya³sah¹lxin¹ju³ta² yū²nxā³lho³li¹. Sū³na² a²wān³txi³kxai³lu² nxe³sa²hī³nx2na³la². 9 Kxā³nxā² e³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Jā¹nxa¹wa². A²nū²a² wxā³kxai²nān²tu³ wān³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ain³kxi²sah¹lxin¹jau³xai²tā² ā³sxā³ i³yat1sxā³ yau³xā³xa² i³yau¹ū¹nx2ti³kxai³nē²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹tu¹wa². 10 Jā¹nxa¹jut3su² a²nū²a² so¹lxī³ wi¹le³kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nxā³nha²wa². Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wi¹le³kxi²sa²ju³ta² ten³sa³nha²wa². Te²ya¹nxe³sxā³ a²nū²a² so¹lxī³ wi¹lxo³kxai¹na¹kxe³su² kái³a¹kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2na³wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxī³ wi¹lxo³kxai¹na¹kxe³su² kái³a¹kxai²nān²tu³ wai³nhī³nx2na³la². Nxe³na¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² a²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³hī³na¹wa².

Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² Pau²lah³la² i²sxā³ i³so¹jau³su².

11 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. I³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Wān³txa² wi¹jau³xa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² hai³txi³ a²nū²a² wān³txi³sxa³wa². 12 Nxe²nxā³ha²kxai³ hai³txi³ a²nū²la³ i³tih³nxe³sa²ju³sxa³ha²kxai³ kwa²wān³txa² toh³lxī³ju³su² i³yau¹ū¹nxā²lxī³nxā³ha²kxai³ nxe³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² i³yau¹ū¹sa³na²hē³la².

13 Ju³te²a² in³jah³lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ wān³txa² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Moi³se²ah¹lu¹tai²na² kwa³na³ain¹jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹te²jah¹lo²sa¹hē³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² sa²yo²ā³hxa³te³lhxā³ nū³cxū³txi³ khāuh³lxā³ta¹na¹hē³la². Kxā³nxai³tā² kái³a¹ju³ta² nxa¹ta¹ti²tu³wa². 14 Txa²wē³sī¹nu¹ta¹na¹ ya³lo³txi³khai¹nxe³sxā³

sa²yo²we¹te²sa¹wa². Txa²nũ³ka³txa²txa²ha³ti³xa²ya³lo³txi²sxã³sa²yo²we¹tain¹na²hẽ³la². Nx-
ain¹kxan²ti³txai²li²ã²la²kãin²ya³lo³txi²sa³hẽ¹la². Wãn³txu²tai²na²ã³na²i³hex¹sa²nxa³hẽ¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹a²ha²kkã³nxa¹txa²hã³ka³na²a²e¹na²yxa³u³ne³ha¹hĩ¹nũ²tai²na²
Txa²wã²sũ²nu²kxai³lu²ĩ²sa²sxã³so¹sa²nũ²hẽ³la². Na¹te²sa¹ha²kxai³txo¹na¹tãu³a²kãin²
thã³ti³la²a³lxi²sa²sxã³Sũ³na²wãn³txa²wi¹jau³xa²u²lxi²lhxã³i³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³su²
ĩ²sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la². 16 Te²ya¹nxe³nũ²la²Sũ³na²wãn³txa²wi¹jau³xa²ĩ³ya¹ũ²te²lhxã³i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
a²ki³lha¹lxa²Je³su²jah³lo²si²ha²kxai³ĩ³ya¹ũ²sa³na²hẽ³la². Nxe³na¹ha²kxai³hai³txi³a²nũ²a²
e³kxain¹sãn²nxa³hẽ³la². E³kxain¹nxa³ju³ta²sa¹:

— İh¹jau³ta³ĩ³ya¹ũ²ain¹te²la¹ji¹wi¹? Na¹jau³su²e³kxain¹nxa³hẽ³la². 17 Te²ya¹nxe³sxã³
Ta³mas²ko²thĩ³na²yxa³u³na¹hĩ¹nai³tã²a²wi¹lhi¹na²Sũ³na²ĩ²sxã³ĩ³so¹tũ²ka³txa²
Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²yxa³ain¹te²a²ai³sxã³ĩ²ain¹nxa³hẽ³la². Hãi¹sxã³A³ra²bj²a²ko³xa²
so¹lxi³ai³la¹hẽ³la². Ai³la¹ka²tũ³Ta³mas²ko²thĩ³na²sa²kxai³i³xi²sxã³yxa²u²xai³la¹hẽ³la².
18 Nxe³na¹nũ²la²ye³ha¹li¹ka³na³ki¹kwẽ³kon³sxã³yxa³u³ka³la¹na²nũ²la². Pe²jah³lu²
ĩ²te³lhxã³Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²ai³sxã³ka³la¹na¹hẽ³la². Ai³sxã³ka³la¹na²nũ²la²ye³ha¹li¹
ye³ha¹li¹ye³ha¹li¹ye³ha¹li¹ye³ha¹li¹ye³ha¹li¹ye³ha¹li¹ka³na³ki¹a³jan²ni²tãu³a²15 nxe²
a³la²ni²sxã³yxa³ya³ha¹hẽ³la². 19 Yxa³ya³ha¹tãu³a²Je³su²jah³la²Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
Si³yxa³jah³lo²si²ha²kxai³nxe³jah¹la²a²lo³na²kãi²nxa³jah¹la²so¹lxi³ĩ²a¹hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²li²
a²ĩ²lxa²Ti³a²kah³lo²su²na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ²na²ĩ²sxã³ĩ³so¹tũ²ka³txu¹tai²li²ã³xa²ĩ²nxa³hẽ¹la².

20 Jã¹nxa¹jut³su²wãn³txa²kwẽn¹ta²ũ³wha²li¹lũ³hũ¹nx²ta¹txã³nxi²li²ya²la³tu³tã³la².
Wãn³txi³khai³xai²la¹wa². Txa²wã¹sũ²na²ĩ²nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³ko³nxa²ĩ³ki³han³jau³xa²
ĩ³ye³ya³nx²ti³nxa³lho³la².

21 Jã¹nxe³jut³su²nxe³na¹nũ²la²Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²a³li³sxã³ai³na¹hẽ³la². A³li³sxã³
ai³na¹nũ²la²Si²ri³a³ko³xa²Si³li²si²a²ko³xa²nxe³tãu³a²ko³ha¹li¹ai³lha²thet³ta¹hẽ³la².
22 Nxe³na¹tãu³a²Kris²tu³jah¹la²wãn³txa²yo²ĩ²tũ²ka³txa²Ju³te²a²ko³xan¹te²a²
hai³txi³ĩ²sai¹nxa³hẽ³la². 23 Hãi¹sxã³o²la³kxi²na¹ju³ta²so¹lxi³txa²ha³tã³nxa²so¹lxi³
ain³kxi²sain¹ta²nũ²sẽ¹la². Ain³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:

— Khãuh³lxa³ti³nẽ³jah¹lai¹ta³lxi³Je³su²jah³lai²na²wãn³txa²yo²ĩ²kj³ju³ta²
te³nxa³jau³su²hxa³kxi²nẽ³te³lhxã³jah¹lai¹ta³lxi³a²kwẽn¹tai²na¹yo²ĩ²ã³si³wxe³ta¹hẽ³li¹.
Nxẽn³tain³tain¹to³ta¹hẽ¹la². 24 Nxe³ha²kxai³yo²ĩ²a¹ju³ta²ĩ³ka³lih³ã³si³wxen³tain¹ta¹hẽ¹la².
Nxe³sxã³Txa²wã¹sũ²na²kãin²ĩ²sa²nẽn¹kxain¹ta¹hẽ¹la².

2

Sũ³na²ĩ²sxã³ĩ³so¹tũ²ka³txi²nãu³xa²ĩ³ha¹txi²jau³su²

1 Nxe³nũ²la²kwẽ³kxa²ka³lxa¹txi³14 nxe²hxi²ka²hxa³sxã³ãh¹ha¹li¹ha¹li¹
wxa²sa²wa³la³kxi²nũ³ka²tu²kwẽ³kon³tãu³a²Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na²ã³wa³li²na¹hẽ³la².
Bar³na³be²ah³lai²tã²txai²na²nxe³sxã³Ti²to²jah¹la²te²sxã³wa³li²ya¹ha¹hẽ³la².

2 A²kxã³nxi³tã¹Txa²wã¹sũ²na²hi²sen³kxai³lu²wa³li²si¹sa²jau³su²wã²nxũ¹
e³kxi²sa²na²hẽ³la². Wa³li²nũ²la²a²nũ²a²hxi²kan¹txi³su²ye²yhai¹te²a²yo²ĩ²te²si¹ha²kxai³
nũ¹hẽ³kxi¹na¹hẽ³la². Txa²wã¹sũ²na²wãn³txa²wi¹jau³xai²na²Ju³te²a²nũ²ka³txi³sxa²te²a²
ĩ³hen³txai¹na¹jau³xai²tã²ĩ³ya¹ũ²hai¹na¹hẽ³la². O²la³kxi²na¹ju³ta²ten³si¹nhĩ²txa²nxa³khih³
nxa¹hẽ¹la². Nxe³sxã³ã³ne³wxe³sai¹nxa³ke³la³te²kxai³a²yan¹nãu³a²o²la³kxi²na¹kxe³nũ³su²
ã³na³sain¹kxa²yan³txi³su²na¹hẽ¹la². 3 Nxe³na¹kxan²ti³Ti²to²jah¹la²ã³si³tẽ³kxi²sa²jah¹la²
Ju³te²a²nũ²ka³txi³sxa²kxan²ti³wi¹le³kxi²nyhai¹na²hẽ³la². Ju³te²ah³la²a²ki³lha³nãu³xa²
a²ki³wã²la²ũ³sa³si²tũ³ko¹lxi¹nyhai¹nhxai²na²hẽ³la². Jã¹nxe³ju³ta²wet¹sĩ¹jau³su²hai³txi³
kwa³na³ai¹nxa³hẽ³la². 4 Nxe³ju³tai²li²a²ka³nxa¹yo²ĩ²ki³lxo³tũ³ka³txa²hã³a²
wi¹h³sxã³ã³ya³wi²kxi²xain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sain¹sĩn¹sxã³Je³su²Kris²tu³jah¹lai²na²
wãn³txa²yo²ĩ²si¹na¹ha²kxai³ã³wa²sut¹sxã³yxa³u³si¹na¹ju³ta²te³nain¹si¹nxa³hẽ³la².
Hãi¹sxã³Moi³se³ah³lu¹tai²na²kwã³na³jau³u²tai²na²ãh³sa³yo²wet¹si¹na¹ju³ta²so¹lxi³
te³nain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³si¹sain¹sĩn¹jau³su²nxẽn³tain¹sĩn¹na²hẽ³la². 5 Nxẽn³tain¹sĩn¹kxan²ti³
Je³su²jah³lai²na²yo²ĩ²kj³kxe³su²ya²la³yau³su²ha²kxai³ĩ³ya¹tain¹ju³ta²ten³sa²si¹nxa³hẽ³la².
Ju³te²a²nũ²ka³txi³sxa²te²ĩ³nxa²yah³lxin¹kxan²ti³hxi²kan¹txi³yo²ĩ²yah³lxi¹lxa²Ju³te²a²
nũ²ka³txa²wen¹yah²lxin¹kxan²ti³. Nxe³ha²kxai³hai³txi³ã³ne³to²ti³hex¹lyain¹si¹nxa³hẽ³la².

6 Nxe³yãn¹ta¹hxi²kan¹ti³nũ²ka³txa²txah²yau³xa²e³kxi²sai¹nxa³hẽ³la². Txa²wã¹sũ²na²
ye³na²kãin²te²su²tã³nxa²kãi²nxa³te²su²tã³nxa²yũ³ye²te²sxa³yu²hẽ³la². Te²ya¹nxũn³te²sa¹wa².
7 Jã¹nxa¹jut³su²txai²na²sa²kxai³lu²Ju³te²a²nũ²ka³txi³sxa²te²a²ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sai¹nha²kxai³
Pe²jah³la²kxai³lu²Ju³te²a²nũ²ka³txa²ĩ³sa²sa¹hã³ũ¹ha²kxai³nxe³sain¹sĩn¹na²hẽ³la².
Je³su²jah³lai²na²wãn³txa²ĩ³ya¹ũ²si¹yhe²nha¹jau³su²ĩ³sa²si¹hã³ũ¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la².
Txa²wã¹sũ²na²sa³. Ju¹tai²li²a³la³kxain¹na²hẽ³la². 8 Nxe³ha²kxai³la¹Txa²wã¹sũ²na²
hi²sen³kxai³lu²ĩ³hxi²kat¹sxã³ĩ³sa²si¹hã³ũ¹yha³sain¹na²hẽ³la². Pe²jah³lai²na²sa²kxai³lu²
Ju³te²a²nũ²ka³txa²ĩ³hxi²kat¹sxã³ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi²txai²li²Pau²lah³lo²na²xai²na²Ju³te²a²

nũ³ka³txi³sxa³te²a² î³hxi²kat1sxã³ î³sa²si¹hã³ũ¹hi² ya³sain¹na²hẽ³la². 9 Jã¹nxa¹jut3su² Ti³a²kah³la² Pe²jah³la² Jo³ãu²ah³la² yah³lxi³sxã³ a²hxi²kxan¹ti³la³ye²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nai²na² kãin² thã¹ti³la² a³lxi²sa³kxe³su² e³lxah²lxi³ye²ha²kxai³ î³sa²si¹hã³ũ¹ha¹ju³ta² wi¹le³kxi²sain¹na²hẽ³la². Nxe³sai¹nha²kxai³ Bar³na³be²ah³la² txai²na² ya³sxã³ î³nxũ²kwai³lxũ¹ya³sain¹te³lhxã³ hxi²ki³ya³sain¹na²hẽ³la². Hxi²ki³ya³sain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³nai² a²ten³jau³su² hĩ¹na² kãin² ã³ne³wxe³sĩ¹na¹wi¹. Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ Bar³na³be²ah³la² wxã¹na² nxe³ja³hin¹sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² ai³ya³hin¹ju³ta² wai³ni² txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su² txa²wã¹nũ³ka³txi³khai³xa² ai³la¹ju³ta² wai³ni² nxe³na³li¹. 10 Nxe² ai³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ hã¹isxã³ txa²wã¹tã³nã³xa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nã¹te²na² yen³kxi²txa²te²na² nxe³wã²na³ain¹ya³txa³hẽ¹li¹. Nxe³sain¹sĩ¹na¹hẽ³la². Nxe³ju³tai²li² wi¹lhin¹sxã³ kã³yah³hxai²na¹hẽ³la².

Pa²lah³lai²na² a²yo²wã³txa² Pe²jah³la² î³kwai²kxi²jau³su²

11 Nxe³yã¹ta¹ Ā³nti³o³ki²a²thi³na² yxau³na¹hĩ¹nai³tã² Pe²jah³lai¹tã² wxã³na²hẽ³la². Wxã³nũ²la² hã²wxã³txa³ wain³txi³ o²la³kxi²nxa³ha²kxai³ î³kwai²kxi²na¹hẽ³la². 12 A²cxã³nxa² Ti³a²kah³lai¹tã² a²sa³wi³ha³lxa² sa²si¹hã³ũ¹sxã³ wxã¹ain¹na²hẽ³la². Ain¹ta¹ wxã³ai¹nxa³ta³lxa¹ Pe²jah³lai¹na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² kxan²ti³ ã³nũ²kxi²sxã³ ã³wxe³sxã³ yain³yah³lxi³na²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti³a²kah³lai¹na² sa³wi³ha³lxa² wxã³yai¹nhĩ¹na¹ Pe²jah³lai¹na² hi²sen³kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² ã³ya³sa³wxe³sxã³ yain³na²hẽ³la².

— Ju³te²a² wã³ntxa² so¹lxi³ sa²yo²we¹nha²tũ³ka³txa² kō³then³txi³sa³hã¹tã¹. Nxe³jau³su² yuh³lxi³jau³su² ã³ya³sa³wxe³sxã³ yain³na²hẽ³la². 13 Nxe³kxa²yu³su² Ju³te²ah³la² nũ³ka³txa² yo²ã²te²a² yuh³lxi³jau³su² ã³ya³sa³wxe³sxã³ yain³na²hẽ³la². Ai³lhxã³ Bar³na³be²ah³la² hi²sen³su² te²yã¹nxe² ã³kã³ ã³si³wxe³nũ³na²hẽ³la². 14 Nxe³ju³tai²li² Je³su²jah³la² wã³ntxa² wain³txi³ sa²yo²we¹ta¹nxa³ha²kxai³ Pe²jah³la² î³kwai²kxi²na¹hẽ³la². A²nũ²a² yo²ha³kxa¹ ã³nũ¹tain¹tã³a² hĩ²ta¹hẽ³la². Hĩ²ta¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa³lxi¹. Wxã¹na² Pe²jah³lo² î³nxa² Ju³te²a² in³txi³si¹lxi¹. Nxe³yã¹ta¹ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yã¹nxe² kã³i¹lxi¹. Hai³txi³ Ju³te²a² in³txa² yã¹nxe² kã³ixã³lxi¹. Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹jah¹la² yã¹nxe² kã³isi¹hai¹nũ¹jau³su² kwa³na³ai¹ni¹lxi¹. Nxe³sxã³ kã³ixã³kxe³su² a²nũ²a² yo²ha³kxa¹ sa²yo²we¹txain¹si¹ja¹kxã³ni¹lxi¹. Ju¹tai²li² wai³nxa³wi¹. Nxe³ai¹na¹hẽ³la².

A²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ yo²ĩ²kxi²jau³nũ³su²

15 Jã¹nxe³jut3su² Ju³te²a² nũ³ka³txa² nxe³sĩ¹te²sa¹wa². Hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa² nũ³ka³txi³su² nũ³nĩ¹nxa³wa². Kō³nxe³ti³ kã³i¹ain¹kxa² yã¹nxũ³nĩ¹te²txã³wa². 16 Nxe³sĩ¹na¹kxan²ti³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²wet1sĩ¹na¹kxan²ti³ hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ²nxa³wa². Hã¹isxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wã³ntxa² yo²ĩ²si¹na¹kxai²nã²tu³ wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ²nx2na³la². Jã¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wã³ntxa² yo²ĩ²si¹na¹wa². Yo²ĩ²si¹na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ²nx2na³la². Yxã¹ta¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²wet1sĩ¹na¹kxan²ti³ nxe³ju³tai²li² hai³txi³ wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ²nx2na³wa². Nxe³jau³xu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ wain³te²lot3sa²sĩ¹te²sxa³yu¹hẽ³la². 17 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wain³te²lot3sa²sĩ¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sĩ¹nha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² ã³a³hẽ³la². Je³su²jah³lai²na² wã³ntxa² so¹lxi³ yo²ĩ²si¹na¹hẽ³la². Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ a²nũ²a² nxe²e³kxi²sain¹sĩ¹na¹hẽ³la². Nxe³sain¹sĩ¹te³nah¹lxi¹:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² ã³yah³lxi¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yã¹nxe² kō³nxe³ti³ kã³iyah³lxi¹lxi¹. Nxe² ã³n³kxe³tũ¹sain¹sĩ¹na¹hẽ³la². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² nxe³sĩ¹na¹ke³la²te²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² kō³nxe³ti³ kã³i¹ti³hi¹sain¹sĩ¹nhĩ²nx2na³la². Yxã¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ kō³nxe³ti³ kã³i¹ti³hit1sain¹sĩ¹nxa³wa². 18 Te²yã¹nxe³sxã³:

— Kō³nxe³ti³ kã³i¹ju³ta² sa²wa²su¹sa²te²ji¹xã¹. Na¹jau³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²na² sa²kxai³lu² yo²ĩ²xi²na¹ke³la²te²kxai³ kō³nxe³ti³ kã³i¹a¹ju³ta² kãin² yũ³hĩ³na¹wa². Nxe³na¹ke³la²te²kxai³ kō³nxe³ti³ kã³i¹a¹ju³ta² e³lai²na¹ yũ³sa³hĩ³nx2na³la². Nxe³ju³tai²li² ten³ti³hex1sa²nxa³nha²wa². 19 Jã¹nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²li² a²e¹na² sa²ha³ũ³ko³ti³sa²ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa². Nxe³sa²nxa³kxe³su² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²li² ã³wa²sut1sxã³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na² wã³ntxa² i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². I³yau¹ũ³sa³ju³xa²sa¹, txa²e¹nã³ai²na² kō³nxe³khai¹ye²na¹ha²kxai³ wã³nxũ¹ sa²hau³ko³sa²ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³ nxe² i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². Nxe³na¹ha²kxai³ nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ kwa³na³ju³xu¹tai²na² ã³na¹la³kxi²na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³su² yxau³xai³la¹ha²kxai³ nxe³na³wa². 20 Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wã³ntxa² yo²ĩ²a¹hĩ¹nai³tã² kwa³na³ju³xu¹tai²na² ã³wa²sut1sxã³ yxau³na¹hẽ³la². ã³wa²sut1sxã³ yxau³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² txa²e¹nã³ai²na² yxau² ã³si³wxe³ya³sain¹na²hẽ³la². Nxe³ya³sain¹kxe³su² kxã³kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ki¹la¹kxain¹sxã³ ya³lu³ki²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²

ĩhxi²kĩ¹la³kxi²ya³sain¹nũn³na²hē³la². Ne³ya³sai¹nhĩ¹nān¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 ā³wa³sut¹sxā³ yxau²xai³te²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³la¹ txa²sǰ³khai³xa² ka²ten³su²na¹kxan²ti³
 Kris²tu³jah¹la² a²ka³ten³sǰ³na² so¹lxí³ nxu²kwa¹yxau³sa²na³la². Nxe³sa³ha²kxai³
 nxe³hĩ¹nān¹te²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxí³ nũ³kxũn³txi³ ĩhxi²kat¹sa³jah¹lai²la¹wa². Je³su²
 Kris²tu³jah¹lai²li² Sũ³na² Ta²hah³lo²su² ha²kxai³ a³lxí²nē³jah¹lai²la¹wa². A³lxí²nē³lha²kxai³
 wā²nxũh¹lxí³ ya³lu²kxi²nē³lain¹jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lu² yxo²i²sxā³ yxau²xai³la¹wa².
 21 Jā¹nxa¹jut³su² Txa²wā¹sũ³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxí²nē³lha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ya³lu²kxi²nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²e³kxi²nē³ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxí¹:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yxo²i²yah¹lxí¹nha²kxai³ e³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxí¹:
 “Wain³te²lo³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxa²lxa¹wí.” Nxe³ke³la³te²kxai³ kwa² ya³lu²kxi²nē³lai¹nhĩ³nx2na³la².
 Yxān¹ta¹ hai³txi³ ti³hex¹sa²nxa³wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxí³ a²ē¹na² sa²wa³su³kxi²sain¹ju³ta²
 yxo²i²sxā³ yxau²xai³te²sa¹wa².

3

Wān³txa² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²su¹kxi²nē³te²la¹xā³?

1 Nxe³ha²kxai³ Ka³la²si²a²ko³xan¹te²nāu³ ĩ³nxa² ne²the³the³kxi²yah¹lxá¹lxá². Kāin²
 ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹nũ²hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta² wain³txi³
 ĩ³yau¹u¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². Wi¹la³la³kxi²yah³yahn¹lxin¹tai²ti²tu³wa². 2 Nxe³yah³lxí¹nha²kxai³
 yau³ka³na³ka³nat³sxā³ ĩ³yau¹u¹sah¹lxí³hē¹la². Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa²
 ĩh¹nxe² ĩ³nxũ²kwa¹wi¹nx2ti³lhai¹la²? Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³n³tu³ ta³nxa² hāi¹sxā³ Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² yxo²i²ah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³n³tu³ ta³nxa² ĩh³jau³su² hũ³te³la¹xā³?
 3 Ne³kan²kxi²khai¹yah³lxí¹lxá². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 ān³si³tē³kxi²yah³lxí¹nhĩ¹nai³tā² Txa²wā¹sũ³na² A²yāu³ka³txa² ĩ³hxi²ka¹txa²lxí³tai²ti²tu³wa².
 Yxah³lxin¹ta¹ hĩ¹nai²li² Sũ³na² Yāu³ka³txa² ā³yah³lxin¹ta¹lu²wa². Nxe³yah³lxin¹sxā³
 wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²sa²nē¹nha¹ju³khai³xa² so¹lxí³ ān³si³tē³kxi¹na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³xai²li²
 wain³ti³he¹nx2nxa³wa². 4 Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 ān³si³tē³kxi²yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuh¹lxá³ti³nha²khai¹yxah³lxin¹tai²ti²tu³wa².
 Nxe³yah³lxin¹sxā³ Txa²wā¹sũ³na² Yāu³ka³txa² ĩ³hxi²kat¹jah³lxin¹tai²ti²tu³wa². Nxe³ju³tai³tā²
 kwa² ā³na¹sxā³ sa²yxo²ā³ah³lxin¹ta¹thai¹la²? 5 Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³ha²kxai³ wā³nxĩn¹sxā³ o²la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³
 nxe³nxa²lxí³tai²ti²tu³wa². Hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na² Yāu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³xai³tai²ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxo²i²sxā³ yxau²yah³lxí¹nha²kxai³ Sũ³na²
 Yāu³ka³txa² ũ³hũ¹nx2ti³tai²ti²tu³wa².

6 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² e³te³nah¹lxí¹:
 — A³bra³āu²ah³la² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² yxo²i²ta¹hxi²hē¹li¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² a²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ne²wā²na³sxā³
 wain³te²lo³ta¹hxi²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². 7 Nxe³ha²kxai³ te²yā¹nxe² Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau³te²na² so¹lxí³ A³bra³āu²ah³la² a²ne³tah²nāu³la³ti³hit¹jah¹lai²la¹wa².
 8 Te²yā¹nxe³sxā³ a²kxā³nhxí¹nu¹tai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yxo²i²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² wain³te²lo³tain¹si¹ja³kxa³nũ³sxu²ā²la² a³la³kxi²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxũ¹tai²na² nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² Sũ³na² wān³txa² wi¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³te³nah¹lxí¹:

— Wxāi²kxai³ hĩ¹na² yxo²i²in¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kxā³nāu³a¹ a²nũ²a² nũ³ka³txi³nāu³xa²
 yxo²ha³kxa¹ ul²yxaun³ta³kxi² kxan²ti³ wi¹lhin¹ti³hi¹tai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sũ³na²
 nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Jā¹nxe³ha²kxai³ A³bra³āu²ah³lu²ta²kxai³ yxo²i²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nũ²a²
 ĩ²li²te²a² yxo²i²kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ti³hi¹tũn³tu¹wa².

10 Nxe³yān¹ta¹ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:
 — Wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³nha¹ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹sxā³
 kāi³a¹tũ¹xā¹. Nxe³jau³tu³ nxe³to³ta¹ hai³txi³ wain³te²lo³ju³ta² yũ¹nxa³lho³la².
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu²hē³la².
 Nxe³nxa³sxā³ Sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² e³te³nah¹lxí¹:

— A²nũ²a² ĩ²li³te²la³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹sxā³ kāi³kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹
 yau³ka³na³ka³nat³sxā³ sa²yxo²we¹txa³jau³su² on³kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu²
 Txa²wā¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² ko³nxe³te²lo³ju³ta³lon³na³li¹. Nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
 11 Jā¹nxe³ha²kxai³ Sũ³na² wān³txu¹tai²na² ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² jā¹nxũn³te³nah¹lxí¹:

— Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxau²xai³te²na² so¹lxi³ wain³te²lo³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² hãi¹nxe³jau³xa¹ hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu¹hẽ³la². Nxe²nxa³sxã³. Txa²wã¹sũ³na² wi¹lin¹ti³hi¹ju³ta² yũ²nxa³wa². Ju¹tai²li² e³lxah¹li¹na²la². 12 Jã¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²kxe³ju¹ta² hai³txi³ã³wxe³nũh¹hxa³wa². Hãi¹sxã³ sa²yxo²wet¹sxã³ kãi³kxe³ju³ta² so¹lxi³ã³wxe³nũh¹na³la². Nxe³ju³tai²li² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² e³te³nah¹li¹:

— Kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²wet¹sxã³ kãi³te²na² sa²kxai³lu² kwa³na³jau³xai²na² so¹lxi³ã³wxe³nũh¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹ta¹ yau³ka³na³ka³na³jau³xa² sa²yxo²ã³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kq³nxe³te²lo³tu¹wa².

13-14 Jã¹nxe³ju³t3su² kxã³nhx1¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² e³kxi²ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³te³nah¹li¹:

— Kq³nxe³ti³ kãi³jah¹la² i³ya²lu¹tain¹kxai²nãn²tu³ i³hxi²kĩ¹la³kxain¹te³lhxã³ nx2na³na¹ sxã³a²nũ²a² nxe² e³kxi²te³nah¹li¹: “Kq³nxe³ti³ kãi³i¹nha²kxai³ hxi²ki²te²si¹li¹. Nxi¹nha²kxai³ i³hxi²kĩ¹la³kxi²sa²si¹nxa²ha¹ju³su² Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³sa³na²hẽ³li¹.” A²nũ²a² nxa²hẽ³li¹. Ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ kq³nxe³ti³ kãi³sĩn¹te²sa¹ha²kxai³ a²hxi²ki²te²la³nũn³sĩn¹na¹wa². Nxe³sĩn¹na¹kxe³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² sa²so¹kxi²sa²sĩn¹sxã³ kq³nxe³ti³ kãi³kxe³hũ²nxe³la²sxã³ kq³nxe³te²lo³nha¹sxã³ ya³lu²kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãi³sĩn¹na¹ju³ta² sa²wa²su¹te³lhxã³ ya³lu²kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ i³hxi²kĩ¹la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ kq³nxe³ti³ kãi³sĩn¹na¹ju³ta² sa²wa²sut¹sain¹sĩn¹sxã³ wain³te²lot³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ kxãn³kxai³ A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na² hi²sen³su² Sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ wain³te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ A³bra³ãu²ah¹lu¹ jãx¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²sĩn¹na¹ha¹kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa²ã³nxũ²kwa³wi³sa²sĩn¹si¹ju³su² ũ³hũ¹sa²sĩn¹na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²nũ³xa² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²sxã³ yxau²ain¹kxai²nãn²tu³ Sũ³na² Yãu³ka³txa² ũ³hũ¹ain¹nũn³tu¹wa². Nxe³jau³xa² wi¹ju³xai²li² i³ye³u¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la².

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³u¹nhẽ³ju³su²

15 Txa²wã¹tã³nãu³xãi³. A²nũ²a² kãi³kxi²nyhu¹ki³ju³t3sũn³ju³ta² i³yau¹ũ³nx2ta¹tu¹wa². A²nũ²a² ha¹li¹ ta¹nxat² yen³kxa² e³kxi²sxã³ ten³ya³kxai²nãn²tu³ i³ye³yxo²ka²la¹hũ³nyhu³sxã³ ũ³wha²li¹lva²te²ju²hẽ³la². Ne³wã²na³kxa²yan³txi³su² a²i¹lxa² ũ³wha²li¹lhẽ³ja³te²ju²hẽ³la². Ya³kxai²nãn²tu³ kxãn³ton³tãu³a¹ ũ³wha²li¹lhẽ³txã³nxat² sa²yxo²ã³ta³nxat² wãn³txa² yau³xã³li³ ũ³wha²li¹ũ³nhẽ³wxe³tã³nxat² nxe³na¹tũ¹xã¹. Ya³nxat²hã³ta³nxãn²ti³ ya³kxai²nãn²tu³ hxi²ka¹nai¹nh³nx2nxa³wa². 16 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxã³nhx1¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na² a²sa³wit³su¹tai²na² i³ye³ũh¹ju³xa² e³kxi²ta¹hxai²hẽ³la². Hai³txi³:

— Wxa²sa³wi³ha³li³su¹. Nxe²nxa³te²tu³:

— Wxa²sa³wit³su¹. Ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ nxe² i³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lain²txi²na³la². Nxe³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 17 Jã¹nxe³na³ju³ta² wãn³txa² e³kxi²na³ju³xa² a²si¹yxau³tãu³a²sa¹, a²wi¹li¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³la² hi²sen³su² A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na² wãn³txa² wi¹ju³xa² i³ye³ũh¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hã²wxãn³txa²nũ² kwẽ³kxa² ka³lxatãu³ta²kxai³lu² 430 nxe² kwẽ³kon³tãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kwa³na³jau³xu¹tai²na² i³yau¹ũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jãx¹ju³su² A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na² i³ye³ũh¹ju³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txain²txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³ju³xu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txain²txi³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³t3su² A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na² i³ye³ũ³ju³xu¹tai²na² u²khaix¹nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³ju³xu¹tai²na² a²si¹yo³na² wxã³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³ju³xu¹tai²na² a²si¹yo³na² wxã³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ wãn³txa² Sũ³na² i³ye³ũh¹ju³xa²ã²la² u²lxan¹ju³xan²tu³ i³yat¹te²sxa³yu²hẽ³la². 18 Nxe³te²sxa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹te²a² ũ³hũ¹nẽ³lain¹kxe³nũ³su² Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³ju³xu¹tai²na²ã³wxe³nũ¹ke³la³te²kxai³ i³ye³ũ³ju³xu¹tai²na²ã³na¹hĩ³nx2na³la². Wãn³txa² kwa²to¹h¹lxĩ³ju³la³hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹ ũ³hũ¹nẽ³lain¹kxe³nũ³su² hai³txi³ kwa³na³ju³xu¹tai²na²ã³wxe³nũ¹hĩ³nx2nxa³wa². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³ũh¹ju³xu¹tai²na²ã³wxe³nũ¹hĩ³nx2na³la².

19 Nxe³te²kxai³lu² ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ kwa³na³ju³xu¹tai²na² wxã³hĩ³ta¹hxai²yu²lhai¹la²? Txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² yũ³kxe³su² i³ye³ũh¹te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ³la². A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na² sa³wi³su²ã²la² e³kxi²nx2ta¹jah¹lai²tã² wxã³nxatãu³a² nxe³hi¹nu¹tai²na² so¹lxi³ kwa³na³ju³xu¹tai²na² yũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kwa³na³ju³xu¹tai²na² i³yau¹ũ³te³lhxã³ oh³xan¹tũ³ka³txa² i³sa²si¹hã¹ta¹hxai²hẽ³la². I³sa²si¹hã³sãn²nũ²la²ã³yaun³ta² a³ka³nxain¹sxã³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² i³ye³ũh¹hain¹ta¹hxai²hẽ³la². Nxe³nũ²la² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 20 Jã¹nxe³ju³t3su² A³bra³ãu²ah¹lu¹tai²na²

ĩ³ye³kxi²hĩ¹nu¹tai²na² nũh¹lxi³ e³kxi²nyha¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ oh³xan¹tũ³kã³txa²
ĩ³sa²si¹hã³xa³ha³kxi³ a²nũ²khai³xa² ĩ³sa²si¹hã³xa³ha³kxi³ hã¹ĩ³sã³ A³bra³ũ²ah³la² so¹lxi³
ĩ³ye³kxi²nyha¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

Ĩ³nxe³ha²kxi³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² ĩ³ye³kxi²nẽ³te²la¹xã³?

21 Nxe³kxi²nãn²tu³ wãn³txa² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²kxi³lu² kan²txi³ ka³te³na²
wi¹tãu³a² hxi²kan¹txi³ ũ³hũ¹nhẽ³nũ³nhĩ³te²la¹xã³? Hai³txi³ ũ³hũ¹ti³hex¹nẽ³lxa³wa².
Kwa³na³jau³xu¹tai²na² ĩ³li³jau³xa² kan²txi³ ka³te³na² wi¹tãu³a² ũ³hũ¹nẽ³nũ³kxe³su²
yũ³ke³la³te²kxi³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²wa²su¹kxi²nẽ³ju³ta² yũ³hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹ hai³txi³
ti³hex¹hĩ³nx2na³wa². 22 Nxe³kxi²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² sa²kxi³lu²
a²nũ²a² yxo²ha³kxi¹ kox³nxe³te²lo³tãu³lo³nha²kxe³su² ĩ³yau¹ũ³nhẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nxe³ha²kxi³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai¹na² wãn³txa² yxo²ĩ³kxi³kxi²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³ũh¹nhẽ³ju³ta² ũ³hũ¹nẽ³tu³wa².

23 Jã¹nxe³ha²kxi³ Je³su²jah¹lai¹na² wãn³txa² yxo²ĩ³kxi³kxe³su² yũ²nxa³hĩ¹nu¹tai²na²
Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²sxã³ yxau²xai³ki²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
24 Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxã²nxa³ta³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na² kwa³na³nẽ³jau³xu¹tai²na²
yxau²sxã³ sa²yo²we¹ki³ta¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxã²sxã³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²
sa²wa²su¹tẽ³si¹ki³jau³nũ³su² yxo²ĩ³sxã³ wah³nxe³ki³ta¹ti²tu³wa². 25 Nxe³ju³tan¹te²kxi³ya³lhu²
nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ wah³nxe³ki³ju³ta² ne³ki³son³na³la².

26 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ³yah³lxi¹nha²kxi³ Txa²wã¹sũ³na² a²ki³lha³lxa²nũ³lot3txa²lxi³na³la².

27 Te²yã¹nxe³sxã³ yxo²ĩ³yah³lxi¹nha²kxi³ya³lhu²ju³yau³xa² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹yah³lxi¹ta¹ti²tu³wa².
Nxe³sxã³ yxo²ĩ³yah³lxi¹nha² e³lxa²h³lxi³hĩ³nx2na³la². Kris²tu³jah¹la² yã¹nxe³te²lo³jah³lxi¹lxa².

28 Nxe³sxã³ yxo²ĩ³yah³lxi¹nha² ĩ³nxa² a²yo²ha³kxi¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
sa³wi³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yxah¹lxi¹ju³tan¹te²kxi³ya³lhu² Ju³te²an¹te²a² tã³nxa²
Ju³te²an¹te²sxa²te²a² tã³nxa² nxe³yah³lxi¹kxan²ti³ a²wa³kxẽ³yah³lo²lot3sxã³ yxau²te²a²
tã³nxa² wxa²wa²sut1sxã³ yxau²te²a² tã³nxa² nxe³yah³lxi¹kxan²ti³ in³txi³su² tã³nxa²
tu¹su² tã³nxa² nxe³yah³lxi¹nũ³nĩ¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ hxi²kan¹kxi³ju³ta²
ã³sen³sai¹nyhu¹kxi³ju³ta³la² yũ²nxa³wa². A²yo²ha³kxi¹ yxo²hau³hau³kon³nhĩ³ki³tã³la².

29 Nxe³ki³sa²kxi³ Kris²tu³jah¹la² a²sa²wi³ha³lxi³lo³kxi³ai¹nãn²tu³ A³bra³ũ²ah³la²
a²sa²wi³ha³lxi³su² nũ³nhĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxi²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³ũh¹nẽ³lain¹ki³nũ³sa²ki³tã³la².

4

1 Jã¹nxe³ju³kxi³la¹ a²ki³lha³lxi²li² yãn³ta² kãn²to³nxa³hĩ¹na² hxi²kan¹txi³ yen³kxa²
wã³nxĩ¹te²a² o²la³kxi²hĩ³nx2na³wa². Yen³kxa² yũ³hĩ³nx2na³wa². Yan¹nãu³a¹ a²yen³kxa²
yxo²hã³kxi¹ a²hxi²kxe³lon²tu³wa². Yen³kxa² ka³lxa¹txi³ yũ²tu³wa². Yxãn¹ta¹ kãn²nxa³hĩ¹na²
a²wa³kxẽ³yah³lo²lon³sxã³ yxau²kxa² yã¹nxe³ju³3sũ³nhĩ³nx2na³la². Kwa³na³kxi²nãn²tu³
sa²yo²wet1hĩ³nx2na³la². 2 Nxe³tãu³a² a²wet3si¹na¹ wẽ³sa² ĩ³tin³nxe³jah¹la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi²
yen³kxa² yxo²hã³kxi¹ hau³ko³jah¹la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi² a²wĩ³nu²su² te²kxi³lu² nxe³hĩ³nx2na³la².
In³ti³lo³nxa³tãu³a² nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³te²ju³hẽ³la². A²wĩ³na² wãn³txi³kxi³lu².

— Hĩ¹na² in³txi³si¹lxi¹. Nxe³nxa³ta³lxa¹ nxe³hĩ³nx2na³la². 3 Te²yã¹nxe³ju³kxi³lu²
wẽ³sxa² yã¹nxe³ki³si¹nai³tã² a²nũ²a² yuh³xan¹te²a² wã³nxĩ¹ju³ta² so¹lxi³ ain³kxi²sxã³
sa²yo²wẽ¹ki³ta¹ti²tu³wa². 4 Nxe³ki³sa²kxi³ ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹ sxã³
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxi³lu² a²ki³lha³lxa² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Sũ³na²
ki³lha³lxa²khai³su² kxan²ti³ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³hĩ¹na²
txu¹hẽ¹na² a²nũ²khai³su² a³li³lah¹sxã³ wen¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Moi³se²ah³lu¹tai²na²
kwa³na³jau³xa² sa²yo²we¹jah¹lo²lon³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 5 Jã¹nxe³ju³kxi³lu²
a²nũ²a²li² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tãu³lo³te²nãn²tu³ ĩ³li²te²hũ³te²a¹
ko³nxe³te²lo³tãu³lo³tain¹jau³xa² ã³wa²sut1si¹jau³su² a²nũ²su² wen¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
Je³su²jah¹la²sa³. Nxe³sxã³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ã³wa²su¹tẽ³te³lhxã³
ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxi³ya³lhu² a²ki³lha³lhxu²

khai³txi³hi¹tẽ³nũ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².
6 Nxe³ti³hi¹tẽ³lha²kxi³ Je³su²jah¹la² Yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³nẽ³lhi¹jau³su²
ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

— Wĩ³nãĩ³. Txa²wĩ³nu³sa²nhi¹lxi¹. Yxo²ĩ³nxa²ha¹kxe³su² nhi¹lxi¹. Nxe³hĩ³ki³tã³la².

7 Jã¹nxe³ju³kxi³lu² wxã²ĩ³kxi³ hĩ¹na² a²wa³kxẽ³yah³lo²te²la³ yxã²lxa³lxa². Hĩ¹na²
Txa²wã¹sũ³na² a²ki³lha³nãu³khai³su² yah³lxi¹lxa². Yãh³lxi¹nha²kxi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³kxa²
ũ³ha²te²a² yan¹nãu³a¹ ũ³yhen³kxi³nhẽ³tu³wa².

Pau²lah³lai²na² ĩ³hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

8 Jã¹nxe³ju³3su² kxã³nxai³kxi³lu² Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² ĩ³yah³lxa³nhĩ¹nai³kxi³ a²nũ²a²
wã³nxĩ¹ki³lxo³nha²te²a² txa²wã¹sũ³nu²sa²ki³lxo³te²an²tu³ sa²yo²we¹jah³lxi¹ta¹ti²tu³wa².

9 Yah³lxi¹ta¹ hĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² ĩ³yah³lxi¹lxa². Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²

ĩ²nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³kxan²ti³ hī¹na²kxai³lu² ĩ³yat1jah³lxin¹sxā³ yen³kxa² wā³nxīn¹nxa³kxa²
 ha³ya³kxa²lxi³sa²te²a² yuh³xai²hān¹ta²yen³kxan²tu³ nxe³te²na² ān³ten³yah³lxi¹lxa².
 Īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ yah³lxin¹ji¹wa²? Yen³kxai²na² a²wa³kxēn³yah³lo²lo³ju³ta²
 ān³ten³yah³lxin¹ji¹wa²? 10 Nxe³yah³lxi³sxā³ ha³lo²a² ĩ²lu³jut3sū³ju³ta² a³lan²ti³su² ta³nxa²
 i³la³kxi³su² ta³nxa² kwē³kon³ti³xa² ta³nxa² txi³wa³kxa² wā³nxīn¹ki³lxo³ju³ta² so¹lxi³ yuh³xan¹te²
 wān³txa² so¹lxi³ ten³yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². 11 Yah³lxin¹nha²kxai³ hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².
 E³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tā² sa²yo²ā³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ kwa²o²la³kxi¹nx2ta¹kxa²yan³txi³su²
 hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

12 Jā¹nxa¹jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². E³la² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxa¹tā²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² yxo²ĩ²a¹ju³ta² ā³a¹ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³na¹hē³la². Jā¹nxe³na¹kxa² yā¹nxe³sxā³
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxi³nū³nīn¹tai²ti²tu³wa².
 Jā¹nxe³hī¹nai¹tā² kō³nxe³te²lot3sah²lxan³tai¹ti²tu³wa². 13 Nxe³sah¹lxa¹nha²kxai³
 a²wi¹lhi¹na² ĩh³ton³sxā³ yxau³kxi²ya³sain¹tai²ti²tu³wa². Nxe³ya³sain¹tāu³kxi³
 Txa²wā³sū³na² wān³txa² wi¹jau³ta² ĩ²yau¹ū¹nx2ta¹tai²ti²tu³wa². 14 Nxe³na¹ha²kxai³
 ĩh³ton³sa²kxe³su² kō³nxe³khai¹sa³kxan²ti³ sa²yo²ā³sah²lxan³tai¹ti²tu³wa². Oh³xan¹jah¹la²
 wxā²tā³nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²khai³xa² wxā²tā³nxa² nxe³te²na² ain³kxah¹lxin¹kxa²
 yā¹nxe³sxā³ ain³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². 15 Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 Yah³lxi¹nha²kxai³ a³lxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Sahn¹lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 wxa²ye³nai²li² wxa²ye³sai¹nhah²lxin¹ke³la³te²kxai³ ũ³yhe³wi²xi²sah¹lxi³h³nxa¹lxa².
 Nxe³sah¹lxi¹nh³nxān¹kxan²ti³ ĩh¹nxe³jah¹lxin¹thai¹la²? 16 Wān³txa² ya²la³lyau³xan²tu³
 e³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³ hī¹nai²li² ĩ³ā³lxa³txi³nha²sxā³ an³ta³kxi²sah²lxi³h³nxān¹ji¹wa²?

17 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² jah¹la¹nāu³xai²li² yxo²ĩ²ki³lxi³te²nāu³xai²li² kō³nxe³ti³
 kāi³tū³ka³txai²la¹wa². Wi¹lhen³txi¹nx2tain¹kxan²ti³ ā³sxā³ ā³waix3sa²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nū³a²
 sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ sa²yo²ā³sah¹lxi³sān²sxā³ sa²yo²we¹tain¹yah³lxi³h³nxa¹lxa².
 Nxe³ju³tai²na² so¹lxi³ te³nain¹na³la². 18 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² wi¹lhen³txi¹nx2tain¹jut3su²
 wai³nh³nx2na³la², a²ē¹na² wi¹lhin¹ke³la³te²kxai³la². U²lxi³ yxau³ta³nxa² u²lxi³
 yxau³nxa³ta³nxa² nxe³kxan²ti³ wi¹lh³nx2na³la². 19 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² wxāi²kxai³
 txa²wē³ha³lxi³h³yah³lxi¹lxa². Kris²tu³jah¹la² wān³txa² kū³we²ki²la² ā³ne³wxe³yah¹lxa¹lxa².
 Ā³ne³wxe³ kāi²non³yah¹lxan³ta³lxa¹ khāuh³lxa³tē³nha²sxā³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa².
 Tu¹hā³ka³lxa² wēh³ni³te²a² wē³sa² āh¹yxau³ni²tāu³a² a³li³lah¹xa³ta³lxa¹
 khāuh³lxa³tē³nha²te²ju²hē³la². Jā¹nxe²ti³hū³nxe² ā³ne³wxe³kāi²non³yah¹lxan³ta³lxa¹
 khāuh³lxa³tē³nha²sxā³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa². 20 Wxa²ye³na² wxā²sxā³
 ĩ³yē³kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Yau³ā³li³ti³ e³kxi¹nx2ti³h³na¹wa². Nxe³ta¹ ti³he¹nxe³nxa³wa².
 U²yxau³na¹ha²kxai³ wān³txa² wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹jau³nū³a² hxi²kan¹sa¹nxa³nha²wa².
 Wān³txa² sa²wai³wait3sxā³ ĩ³yē³kxi¹nxa²lxi³te²nū²hū³nxa³nha²wa².

A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² wē³ha³lxa² ha¹lin¹kxi³jau³su²

21 Jā¹nxe³jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxā³ ĩ³yau¹ū³sah¹lxi³hē¹la². Nxe² e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹.
 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa² sa²yo²we¹ju³ta² ten³sa³sīn¹nhai¹. Yah³lxin¹jau³su²
 kxan²ti³ jau³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²yah²lxan³ta²lu¹wa². 22 Kxā³nhxi¹nu¹tai²na²
 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² wē³sa² ha¹li¹ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²wi¹lhi¹na²
 tu¹ha² nū¹ha² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka¹lxa² ũ³whīn¹ti³sxā³ wet1sān²sxā³
 a²ki³lha³lxa² a²wi¹lhi¹nān¹te²a² hxi²kan¹te²nān²ta³ a³li³lah¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²yan¹nāu³a¹ a²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa² ũ³whīn¹ti³sxā³ sa²we²txi²nūn³sxā³ jā¹nxe²
 a³li³lah¹yē³nūn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 23 Nxe³sxā³ a²ki³lha³lxa² hxi²kan¹txa²
 a²hā³ka³na² kwa²hāi¹nxe² wa³kon³kxi²sxā³ yxau³ta¹ka¹lxa² kwa²hāi¹nxe²
 wēh³ni³sxā³ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ a²ki³lha³lxa² ā³sa²nūn²te²na²
 sa²kxai³lu² a²hā³ka³na² wēh³ni³nxa³hī¹nu¹tai²na² wē³sai²na² a³li³lah¹si¹jau³nū³su²
 Txa²wā³sū³na² a²yo²wān³txa² ĩ³yē³ūh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na²
 yxo²ha³kxa¹ Txa²wā³sū³na² ũ³wha²li²txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 24-25 Jā¹nxe³jau³xai²li² ĩ²yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā³sū³na² sa²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa²
 ĩ³yē³yo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xa² yau³ha¹lin¹jau³xa² yū²na³la². Yau³ka³na³ka³na³jau³xai²li²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su² ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Wā³la³ka³txa² a³ka³nxi²sxā³ ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na² a²l³lxa²
 Si³na³kax3su¹ Ju³te²a² kō³xan¹te²a² a²wān³txi³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² A³ra²bi²a²ko³xan¹ta¹kax3su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na²
 a²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau³ta¹ka¹lxa² te²yā¹nxe³h³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ a²wē³ha³lxi³nū³xa²
 a²yo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³tū³ka³txi³su² nūn³na³la². Jā¹nxe³sxā³
 a²kxā³nxa¹tān²tu³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ Je³ru³sa³iē²thī³na² yuh³xan¹ta² a²hxi²kan¹thī³nai²la¹wa².
 Kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tū³ka³txa² a²sxi²hai²la¹wa². Hai³txi³ Je³su²jah¹la²
 wān³txa² yxo²tā²tū³ka³txi³sxa³wa². Nxe²nxa³ha²kxai³ a²nū²a² ĩ²li³te²a² Moi³se²ah³lu¹tai²na²

kwa³na³jau³xu¹ta¹na² sa²yo²we¹ta¹kxai²nān²tu³ ta¹ka³lxi²na² a²wē³ha³lxi³hū³nha²kxai³
a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³h³nx2na³la². 26 Nxe³yān¹ta¹ yau³xā³sa² sa²kxai³lu²
i³ye³ūh¹nē³jau³xai³tā² yo²k³sa²kxai³ oh³xan¹thi³nū³a² Je³ru³sa³lē²thi³nū³a² tah²h¹na²
txa²wā¹hā³ka³nu²lū³na³la². A²nxe³ta¹ka³lxi²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lu¹ta¹na²
kwa³na³jau³xu¹ta¹na² sa²yo²we¹ta¹ka³lxu³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² i³ye³ūh¹nē³jau³xā²
so¹lxi³ yo²t²ta¹ka³lxi²na². 27 A²nxe³ju³ta¹li² a²kxā³nxān¹jau³xu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na²
ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² tah²yau³nū³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wxāi² i³nxā² wē³sa² yū²nxā³ta¹ka³lxi³ i³nxā² kwa²i³ka³lih³txa²hē³ni¹. Wē³sa³la³
yū³nxā²nxā³kxan³ti³ ka³lxi¹sxā³ wxan¹txu¹ni¹. Nxe³sxā³ ye³je¹na² wē³sa² ka³lxi¹txi³
wē³nhin¹tū¹xī¹. Ta¹ka³lxi² ā³sxa² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxi² wē³ha³lxi²
ka³lxi¹txi³ wē³ha³lxin³kxan²ti³ wxa²wē³ha³lxi² ā³sen³son¹tū¹xī¹.

Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

28 Te²yā¹nxe³sxā³ wxāi²kxai³ Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yo²t²a¹kxa² yā¹yxah³lxi¹lxi².
Txa²wā¹tā³nāu³syah¹lxi¹lxi². Nxe³sxā³ i³sa²kah³lu¹ta¹na² A³bra³āu²ah³la² i³ye³ūh¹ka²
ki³lha³lxah³lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ki³lha³lxi²khai³su² ta¹hxai³ti³ai¹ti²tu³wa².
Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² i³ye³ūh¹tū³ka³txa² wē³ha³lxi³si¹yah³lxi¹lxi². Je³su²jah¹lai²na² wān³txa²
yo²t²yah³lxi¹nha²kxai³ i³ye³ūh¹tū³ka³txa² wē³ha³lxi³su² yah³lxi¹lxi². 29 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu²
a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxi² wē³sa² hi²sen³kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹ta¹na²
a²sxe³xa² khai³xai²na² wē³sa² i³ye³ūh¹jah¹lo²su² kxan²ti³ khāuh³lxi³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Te²yā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² kwa³na³jau³xu¹ta¹na² sa²yo²we¹tū³ka³txa² hi²sen³su²
Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yo²t²tū³ka³txi³nāu³xa² i³khāuh³lxi³tē³lain¹na³la². Txa²wā¹sū³na²
A²yāu³ka³txa² i³nxū²kwai³yxau³nē³tū³ka³txa² i³khāuh³lxi³tē³lain¹na³la². 30 A²nxe³ju³kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³ta¹ka³lxi² a²ki³lha³lxi² whāi²na¹ ā³waix3si¹hain¹jau³su²
kwa³na³txai¹nhē³li¹. Nxe³sān²nū²la² A³bra³āu²ah³la² a²sxe³xa² khai³xai²na² a²ki³lha³lxi²
so¹lxi³ a¹yxau³tē²a² so¹lxi³ ha²yān¹nāu³a² yen³kxa² ū³wha¹kxi²kxa² yo²ha¹kxa¹ yū³ain¹tu¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 31 Jā¹nxe³ju³ta¹li² txa²wā¹tā³nāu³lxi¹lxi². A²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³
yxau³ta¹ka³lxi² wē³ha³lxi³sa²nūn³k³sxa³wa². Moi³se²ah³lu¹ta¹na² kwa³na³jau³xu¹ta¹na²
sa²yo²we¹ju³ta¹lon³ki³sxa³wa². Nxe³ki³sxa³ha²kxai³ a²sxe³xa³ka³lxi³khai³xa²
a²wē³ha³lxi³hū³ki³tā³la². Yo²t²tū³ka³txi³su² ki³tā³la².

5

Moi³se²ah³lu¹ta¹na² kwa³na³jau³xu¹ta¹na² wxa²wa²su¹jau³su²

1 Jā¹nxe³ju³ta¹li² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ka¹tē³ta¹ti²tu³wa². Moi³se²ah³lu¹ta¹na²
kwa³na³jau³xai³tā² sa²yo²we¹ki³ju³ta¹ ne³ki³so³nha²kxai³ wxa²wa²sut1sxā³ yxau³ki³tā³la².
Nxe³ha²kxai³ hāi¹sxā³ wxa²wa²sut1sxā³ yxau³te³tē³syah¹lxi¹hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³
kwa²wa³ka³li³lot3sxā³ yxau³ju³ta¹ ā³wa³li²yah³lxi³txa³hē¹la².

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txi²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²
wān³txi³khai³xa² e³kxi¹nx2ta¹wa². Ju³tē²a² nū³ka³txa² a²ki³lha³lxi² kāi³ai¹nhxai²kxai³
jā¹yxah³lxin¹ju³ta¹ ā³wxe³nū¹hah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³non²ta³kxi¹nx2ti³ja³lho³la².

3 Jā¹nxe³sxā³ a²nū³ i³li²tē²su² tē²a² Ju³tē²a² nū³ka³txa² a²ki³lha³lxi² kāi³ai¹nhxai²kxai³
jā¹yxah³lxin¹ju³ta¹ kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Moi³se²ah³lu¹ta¹na² kwa³na³jau³xu¹ta¹na²
yo²ha²ka¹ wā³ko³nxā²tē²tu³ sa²yo²wet1sxā³ kāi³ju³ta¹lot3jah³lxi³h³nxā¹lxi².

4 Wāi²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta¹na² sa²yo²wet1sxā³ kāi³yah³lxin¹ju³ta¹ ā³wa³li²sxā³
ā³wxe³nū¹hah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² ā³na¹sxā³ a³li³sxā³ ā³waix3jah³lxi¹h³nxā¹lxi².
Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta¹ yū³ah³lxi³h²nxā³lxi².

5 Nxe³sxā³ txi²lxi² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² i³hxi²kat1sa²sīn¹sxā³ Je³su²
Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³ta¹tā² yo²t²si²na¹wa². Kō³nxe³ti³ kāi³ki³kxa²
yo²ha² ā³wa²su¹kxi¹sa²sīn¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wain³tē²lot3sa²sīn¹kxe³su²
ā³wxe³nū¹si¹na¹wa².

6 Nxe³ha²kxai³ hāi¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
yo²t²si¹na¹wa². Sī¹na¹ha²kxai³ Ju³tē²a² a²ki³lha³lxi² kāi³ai¹nhxai²kxai³ jā¹nxe³ki³ju³ta¹
kāi³tā³nxā² hāi¹nxā¹tā³nxā² i²lu³ju³ta¹ kwa²hāi¹nxe³h³nx2na³la². Yxān¹ta¹ Je³su²
Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yo²t²si¹sxā³ a³lxi²waun¹nyu¹ki³kxai²nān²tu³ wain³tē²lot3tē³ju³ta¹
yū³na³la². Nxe³ju³ta¹ so¹lxi³ wain³na³la².

7 A²wi¹lhi¹na² yo²t²yah³lxi¹nh¹ai³tā² wi¹lxi³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ a²nū²a² kwa²
ā³nih³kxai²nān²tu³ yān³txi³ ā³nxai³tē²ju³hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Je³su²
Kris²tu³jah¹la² wān³txa² wī¹la² ā³si²tē³kxi²yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹kxan²ti³ wān³txa²
yau³xā³xa² ki³han³jau³xan²tu³ ain³kxah¹lxi¹nha²kxai³ ā³ne³hi³jah³lxin¹ta¹lu¹wa². Īh¹tē²la³
wān³txa² nxe² e³kxi¹nx2ti³tē²la² ain¹sai¹la²? 8 Txa²wā¹sū³na² i³kaix1so¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².
A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² ā³lxi³jau³xa² yo²t²yah³lxin¹ju³ta¹ ten³jah¹lo²sxa³wa².
9 Yain³txa³nū³xa² i³watitū³hū³hū³nx2na³la². Ki³ka³na³ku² so¹lxi³ hxi²tē³nha²sxā³

yain³txa³nũ³xa²tũ³kxē³ni²kĩ³kxai²nān²tu³tũ³xa²whāi²na¹i³wat1thĩ³nx2na³la². Nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³wān³txa²yau³xā³xai²li²a²nũ²a²ka³na³ku²kxan²ti³yo²txai²nān²tu³ye³jen¹na²a²nũ²a²a²yo²ha³kxa¹yo²ain¹tu¹wa². 10 Nxe³yān¹ta¹wān³txa²yau³xā³xa²sa²yo²ā³sih¹nx¹la¹lxai¹ju³su²ā³wxe³nũh¹nx2ta¹wa², Je³su²Kris²tu³jah¹lai¹li²hxi²kan¹ti³hi¹tē³jah¹lo²su²ha²kxai³la². Nxe³yān¹ta¹jah¹la²ki³han³ju³su²i³tih³nxe³nx2ti³jah¹la²i³li²te²su²te²na²sa²kxai³lu²Txa²wā¹sũ³na²hi²sen³su²kq³nxe³ti³i³yl¹tu¹wa².

11 Yxān¹ta¹txa²wā¹tā³syah¹lx¹lx¹la². Ain³kxi²sah¹lx¹hē¹la². Txa²na²sa²kxai³lu²Ju³te²a²a²ki³lha³lx¹la²kāi³ai¹nhxai²kxai³jā¹nx¹ju³ta²nxe³ju³ju¹xai²na²yo²i³si¹hain¹ju³su²i³yau¹ũ³ai¹na¹kxai²nān²tu³ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³Ju³te²a²wān³txa²sa²yo²we¹tũ³ka³txa²khāuh¹lx¹ti³sain¹to³lhai¹la¹? Ya²la³tu³nxe²i³yau¹ũ³hai¹na¹ke³la³te²kxai³wān³txa²i³hen³txi³na¹ju³xa²Kris²tu³jah¹la²i³hxi²ki¹la³kxain¹ju³ta²ya³lu²kxi²nē³ju³ta²kwa²wān³txi³sa²hĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹ti³he¹xai¹nx¹sa²wa². Jā¹nxe³ke³la³te²kxai³la¹Ju³te²a²wān³txa²sa²yo²we¹tũ³ka³txa²i³xan³ta³kxi²sai¹nhĩ³nx2na³wa². Yxān¹ta¹ju¹xai²na²i³yau¹ũ³ain¹nx¹hē³la². 12 A²nxe³te²na²sa²kxai³lu²e³ki³ha¹ki¹nx2tain¹tũ³ka³txa²ā³waix3txain¹ju³ta²ten³sa³nha²wa².

13 Nxe³yān¹ta¹txa²wā¹tā³syah¹lx¹lx¹la². Wxa²wa²sut1sxā³yxau³yah³lx¹lx¹la². Yxah³lx¹nha²kxai³nxe³yah³lxin¹te³nah¹lx¹la².

— Wxa²wa²su¹khaix1na¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³i²li³ju³ta²wi¹li²ye²na¹ha²kxai³o²la³kxi²na¹tu¹wi¹. Yah³lxin¹ju³su²yah³lx¹txa³hē¹la². A³lx¹nhyah¹lx¹nha²kxai³ā³non²ta³kxi²nyha¹yu³sxā³yxau³jah¹lx¹hē¹la². 14 Nxe³ha²kxai³kwa³na³ju³xu¹tai²na²wān³txa²si³yxau³tāu³a²yau³ka³na³ka³na³tā³la².

— A³lx¹nhxān¹kxa²yā¹nxe³sxā³a²nũ²a²ā³xa²a³lx¹ta¹nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē³la². 15 Nxe³to³ta¹a³lx¹waun¹nyhu¹ah³lxan³kxai²nān²tu³kq³nxe³te²lo³nxe³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³hai³txi³hāu²non³sxā³yxau²xai³lyah²lx¹nha²kxai³ā³nhai²ta³lx¹si³sxā³yxau²xai³lyah³lx¹nha²kxai³nxe³yah³lxin¹sxā³wxa²wa²sut1sxā³yxau²xai³lyah³lx¹hĩ³nx2na³lx¹la².

Txa²wā¹sũ³na²Yāu³ka³jah¹la²i³tih³nxe³nx2ti³ju³su²

16 Jā¹nx¹ha²kxai³i³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²sah¹lx¹hē¹la². Txa²wā¹sũ³na²Yāu³ka³txa²hi²sen³su²i³tih³nxe³nx2ti³ju³xa²ain³kxi²jah¹lx¹hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³yuh³xai²nān²ta²yo²kwain³yah³lxin¹ju³su²sa²we¹jah¹lx¹hĩ³nx2nx¹lx¹la². 17 Nxe³sxā³yuh³xai²nān²te²ain³nha²ki³ju³ta²ain³kxi²ki³kxai²nān²tu³yau³xā³lx¹ju³su²hĩ³nx2na³la². Txa²wā¹sũ³na²Yāu³ka³jah¹la²a²wān³txi³sxa³wa². Nxe³ju³xai²li²Sũ³na²Yāu³ka³txa²te³nx¹ja³xai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³Sũ³na²Yāu³ka³txa²a²ten³kxa²sa²kxai³lu²yuh³xai²nān²te²he³la³kxai²ta³nx¹nx¹ja³xai²la¹wa². Nxe³jut3su²ha²kxai³wā²nxũ³li³lx¹si³wain³txi³kāi³ki³ju³ta²nũ³a²hxi²kan¹nē³lx¹sa³wa². 18 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹Txa²wā¹sũ³na²Yāu³ka³jah¹la²nxũ²kwai³yxau³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²Moi³se²ah¹lu¹tai²na²kwa³na³ju³xu¹tai²na²wxa²wa²sut1sxā³yxau³yah³lx¹lx¹la².

19 Jā¹nxe³jut3su²yuh³xai²nān²ta²yo²kwain³kxi²kxa²a³la³kxi²ki³tā³la². Nxe³sxā³a²nũ²a²i²li³te²a²yuh³xai²nān²ta²yo²kwain³kxi²kxai²na²nxe²kāi³te²ju²hē³la². Nxe³te³nah¹lx¹: kuh³lx¹thin¹sxā³o²la³kxi²ha²kxai³kq³nxe³thin¹sxā³ũ³whin¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³kuh³lx¹thin¹sxā³o²la³kxi²ju³ta²so¹lx¹yo²kwain³to³ha²kxai³20 Tah³lx¹sa³kxa²ta³nx¹kw³ti³la²ta³nx¹nx¹ja³xai²la¹wa²Txa²wā¹sũ³na²ki³lxo³ju³ta²ten³ju³ta³lot3sa²kxai³tih³nx¹la²ā³nan³nyhu¹ju³ta²so¹lx¹ten³nha²kxai³an³ta³kxi²waun¹nyhu¹ha²kxai³kwa²wān³txa²i³ye³sxā³i³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³i³ka³tā³nxe³yhu¹ha²kxai³i³wā³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³kāin²ki³lxo³nha²sxā³i³hait2ta³lx¹nyhu¹ha²kxai³a²nũ³ka³txi³khai³sa²kwa²ā³nhai²ta³lx¹si³ha²kxai³i³ye³sxā³ylho³kxi²nyhu¹sxā³yxau²xai³lyah³lx¹nha²kxai³. 21 A²nũ²a²ā³xa²ayen³kxa²kāin²yo²kwai³ni²yain³ju³xa²ũ³ju³xa²i³na²sxā³wen¹to³ha²kxai³i³yain³sxā³kq³nxe³ti³wā³ni³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³nxe³kxa²yu³su²yen³kxa²ā¹jā¹nxe³ju³ta²kq³nxe³ti³kāi³ha²kxai³nxe³sxā³ju³tai²na²yo²ha³kxa¹yuh³xai²nān²te²yo²kwain³kxi²te²a²kāi³ju³tai²la¹wa². Nxe³sxā³a²nũ²a²i²li³te²a²te²yā¹nxe²kāi³kxai²nān²tu³Txa²wā¹sũ³na²ha³lo²a²yxau²xai³ju³ta²nũ³a²yũ²nx¹lho³la².

22 Nxe³yān¹ta¹Txa²wā¹sũ³na²Yāu³ka³jah¹la²nxũ²kwai³yxau³nhē³kxai²nān²tu³yen³kxa²wi¹ju³ta²so¹lx¹ā³kāi³non³sxā³o²la³kxi²ki³tā³la². Nxe³ju³ta²sa¹: a³lx¹waun¹nyhu¹ai³sa²kxai³Txa²wā¹sũ³na²wi¹lhin¹sxā³i³yl¹li²nē³ju³su²i³ka³li³h³kxi²nē³lha²kxai³txa²wā¹ē¹nāu¹ai²na²ā³nhāu²no³tē³lha²kxai³ya³nān³ta³ki²la²sxā³wi¹kāi³ki³sa²kxai³a²nũ²a²yo²ha³kxa¹wi¹lhin¹sxā³i³ki³sa²kxai³a²nũ²a²i²li³te²a²wi¹lhin¹sxā³hxi²nūn¹ki³sa²kxai³a²nũ²a²yo²ha³kxa¹yo²i³nyhu¹ki³sa²kxai³. 23 Wa³su²txi³hxi²ye¹ta³lx¹si³nē³lx¹sa²ha²kxai³kq³nxe³ti³kāi³ũ¹nhē³lain¹kxan¹ti³te²yā¹nxe²i³wa²lũ³xain¹ki³sxa³ha²kxai³nxe³sxā³ju³tai²na²yo²ha³kxa¹Sũ³na²Yāu³ka³txa²nxũ²kwai³yxau³nhē³lha²kxai³nxe²kāi³ki³tā³la². Nxe²kāi³ki³ju³tai²li²i³hxi²ko²nē³lain¹ju³ta²yũ²te²sxa³yu¹hē³la². 24 Jā¹nxe³ha²kxai³Je³su²Kris²tu³jah¹la²a²sa³wi³ha³lx¹su²ki³tā³la². A²sa³wi³ha³lx¹su²ki³sa²kxai³txa²wā¹kq³nxe³ti³kāi³ki³ju³ta²kq³nxe³ti³yo²kwain³ki³ju³ta²nxe³sxā³yuh³xai²nān²ta²yo²kwain³ki³ju³ta²yo²ha³kxa¹

ã³sxã³ ã³wa²sut1sxã³ yxau³kĩ³tã³la². A²kxã³nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi³sa³ka³txa²
 i³hxi²kĩ¹la³kxai¹nhĩ¹nai³ já¹nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kã³kĩ³ju³ta² ã³na¹sxã³ ã³wa²sut1sxã³
 yxau³kĩ³tã³la². 25 Já¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²t² ã³si³wxẽ³kĩ³sĩ¹nai³tã²
 txa²wã¹e¹nãu³a² tah²lxi³te³lo³tẽ²tai²ti²tu³wa². Nxe²te²lo³tẽ³lha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa²
 i³hxi²ka²tẽ³ju³ta² yxau²xai³la³sah¹lxi³wxa². 26 Kãin²khai¹nxe³ki¹lxo³nyha¹sah¹lxi³txa³hẽ¹la².
 Kãin²kĩ³lo³sxã³ he¹kĩ²a³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². A²nũ²ai²li² ã²la² kãin² yen³kxih²te²a²
 i²yah³lxin¹kxai²nã²tu³ yxo²kwain³nũ¹hain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la².

6

Ã³non²ta²kxi²waun¹nyhu¹kĩ³jau³su²

1 Txa²wã¹tã³syah¹lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²nũ³ka³txa² wxa²ha³tih³xa²
 ko³nxe³te²sin¹tãu³a² i³ye³i³so¹kxain¹yah³lxin¹kxai²nã²tu³ wxã¹kai³ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹la² sa²yxo²wet1sxã³ yxau³yah³lxin¹te² i³nxi²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³
 kã³ju³ta² ã³na¹si¹hai¹nĩn¹jau³su² thã³ti³la² wi¹lhin¹sxã³ i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³la².
 Yxo²kãin²i³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹la². Ko³nxe³te³ũ¹yah¹lxin¹kxa²yan³txi³su² nxe³nx2ta¹wa².
 2 Nxe³yãn¹ta¹ nũ²a² a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²txe¹ju³ta³lo³te²na² i²yah³lxin¹kxai²nã²tu³
 ã³nxũ²kwai³lxũ¹jah¹lxi³hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ Kris²tu³jah¹la² a²ten³jau³su²
 kã³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². 3 Já¹nxe³sxã³:

— Txa²li² kãin²te²sa¹wi¹. Nxĩn¹kxai²nã²tu³ yxãn¹ta¹ hai³txi³ kãin²nxã²nxa³kxe³su²
 i³kĩ³ha¹kxi²nha²hĩ³nxa¹lxa². 4 Nxe³yãn¹ta¹ o²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³
 wi¹li²nha¹jah¹lxi³hẽ¹la². Nyhah¹lxin¹kxai²nã²tu³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai²nã²tu³
 ka²lih¹txi³nyhah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². I³ka³lih¹nyhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lo²la³kxi²na²te²tu³wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ka³lih¹kxi²nha¹nhai¹. Ny-
 hah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². Ju¹tai²li² wi¹lhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai²nã²tu³
 nxe²e³kxah¹lxi¹nhĩn³te³nah¹lxi¹:

— O²la³kxi²na¹ju³ta² kũ³we²ki²la² wi¹lxa³wi¹. Nxe²nxa³kxan²ti³ a²nũ²a² ã³xai²na²
 o²la³kxi²ju³ta² ko³nxe³khai¹nx2na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ã³sen³sai¹ai¹na¹wi¹. Yah³lxin¹jau³su²
 wi¹lo²la³kxah¹lxan³kxai²nã²tu³ nxe² e³kxah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². A²nxe³ju³tai²li² wai¹nxa³wa².
 Wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³ i³ka³lih¹kxi²nyha¹jah³lxi³hẽ¹la². 5 Nxe³sxã³
 u³lxah³lxin¹jau³su² a²nũ²a² ã³xa² ã³non²ta²kxi¹nx2tain¹ju³ta³nũ³a² wahx3yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 Wxa²wa³ka³li³yu³ta³lot3sih¹nxa²lxi³kxe³su² nũh¹wa³kon³kxa² ai³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

6 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ¹nx2ti³jah¹la² wxa²yen³kxi³khai³xa² wi¹te²a²
 wã²nhũh¹jah³lxi³hẽ¹la². 7-8 Wã²nxũh¹ i³kĩ³ha¹kxi²nha²yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 Nha²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³ kã³a¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹li²sain¹tu¹wi¹. Jau¹xa² i³ye³sxã³
 i³kĩ³ha¹kxi²nyhah¹lxi³txa³hẽ¹la². A²nũ²ai²li² yain¹ta³ki³a² tẽ³sxã³ u³whĩ¹kxi²nã²tu³
 ha²yan¹nãu³a¹ a²ã¹nxe² u³whĩ¹xi²ki³nũ³a² wxa²so¹hĩ³nx2na³la². Te²yã¹nxe² si³sa³ki³a²
 kwa²toh³lxa² wen¹te²a² tẽ³sxã³ u³whĩ¹ke³la³te²kxai³ ha²yan¹nãu³a¹ já¹nxe² u³whĩ¹xi³nũ³a²
 wxa²so¹hĩ³nx2na³la². Hai³txi³ ki³lã³xa² wxa²so¹hĩ³nx2na³wa². Ki¹ain²txi³ wxa²so¹hĩ³nx2na³la².
 Te²yã¹nxe³sxã³ yuh³xai¹nãn¹ta² yxo²kwain³nũ³kxai²nã²tu³ ha²yan¹nãu³a¹ ha³lo²a²
 hau³kon³tãu³a¹ ya³lu³ju³ta² so¹lxi³ yũ³tu¹wa². Yxãn¹ta¹ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²
 te³nain¹ju³sa²ju³ta² o²la³kxi²kxai²nã²tu³ ha²yan¹nãu³a¹ ha³lo²a² hau³kon³tãu³a¹ kan²txi³
 ka³ten³su² yxau³ju³ta² so¹lxi³ yũ³tu¹wa². 9 Nxe³sxã³ yen³kxa² wi¹kxa² kã³kĩ³kxai²nã²tu³
 kwa²hxi²tha³sah¹lxi³txa³hẽ¹la². Yxa³sah¹lxin¹kxai²nã²tu³ ha³lo²a² hau³kon³tãu³a¹
 yen³kxa² wi¹te²a² u³yho³hxi²nẽ³lain¹tu¹wa², u³nẽ³lxa³ke³la³te²kxai³la². 10 Nxe³ha²kxai³
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa² wi¹lã³non²ta²kxi²waun¹nyhu¹i² nxe³nha¹jah¹lxi³hẽ¹la². Yxo²tũ³kã³txa²
 ya³lo³txi³khai¹nxe³sxã³ ã²la² nũ³kxũn³sxã³ ã³non²ta²kxi²waun¹nyhu¹i² nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² wãn³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

11 Já¹nxa¹jau³xa² u³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Wãn³txa² kãin²jau³xa² u³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa².
 12 Já¹nxe³jut3su² jah¹la²nãu³xai²li² i³tih³nxe³nx2ti³kxi³xo³tũ³kã³txa² wain³txi³
 o²la³kxai¹nxa³hẽ³la². A²nũ²a² kwa²i³ye³kxi²nũ¹si¹nyhain¹jau³su² te³nain¹na²hẽ³la². Nxe² kwa²
 i³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Ju³te²a² nũ³kã³txa² a²ki³lha³lxa² kã³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹.
 Já¹nxe³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxe²
 kwa² i³ye³kxi²nũ¹si¹nyhain¹jau³su² ten³khai¹xain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ nxe²
 e³kxi²nũ¹si¹nyhain¹jau³su² ju³te²a² nũ³kã³txa² a²ki³lha³lxa² kã³ai¹nhxai²na²hẽ³la².
 Já¹silh¹nxa²lxain¹jau³su² te³nain¹na²hẽ³la². A²ẽ¹na² wa³lo³lon³na³la². A²nũ²a² ã³xa²
 khãuh³lxa³tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxain¹na²hẽ³la². Je³su²jah¹la² ya³lu³kxi²nẽ³jau³su²
 yxo²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khãuh³lxa³tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxain¹na²hẽ³la².
 Já¹nxe³ha²kxai³ nxe²e³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹. Jã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹. Ain¹jau³su² khãuh³lxa³txain¹kxa²yan³txi³su² ain¹na²hẽ³la².¹³ Nxe²e³kxi¹nx²tain¹kxan²ti³ kxã³nxa² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tai¹nxa³wa². Kwa²hã¹nxe² Ju³te²a² nũ³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²na²hẽ³la². Jã¹xah³lxin¹ju³ta³nũ³a² te³nain¹na²hẽ³la². Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³yo²kãin²e³ai¹nh³nx²na³la². E³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã³txa² e³sĩ¹na¹jau³xa² sa²yo²wet¹sain¹nũ²sĩ¹na³li¹. Nxi¹nhĩ³nx²na³la².¹⁴ Nxain¹kxan²ti³ yo²kãin²e³ain¹kxan²ti³ txai²li² yo²kãin²txi³ e³a¹ju³ta² ten³te²txã³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³jau³xai²na² so¹lxi³ e³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³ ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ yen³kxa² yuh³xai²nãn¹te²a² wã³nxĩ¹kxi³kxan²ti³ a³lxi²sa²nxa³nha²wa². Hĩ¹na² e³kxin²nxa³lho³la². E³kxin²nxa³te³nah¹lxi¹:

— Yuh³xai²nãn¹ju³ta² a²hxi²kan¹ti³lxo³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Nxe² e³kxin²nxa³lho³la².¹⁵ Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txa² kãi³ain¹jut³sa²kxe³su² sa²yo²ã³ta³nxa² hã¹nxe² kãi³ta³nxa² i²li³ju³ta² kwa²hã¹nxe²hĩ³nx²na³la². Yxãn¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yo²i²kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹ha²kxai³ ã³lxi³txj³ we¹nha²hĩ³nx²na³la². Nxe³ju³ta²na² so¹lxi³ wi¹na³la².¹⁶ Nxe³ju³ta²li² yo²i²nhain¹kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² Txa²wã¹sũ³na² ã³nhãu²no³ju³ta² yũ³ha²kxai³ thã¹ti³la² wi¹li²ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxẽ³tain¹tu¹wa². Yo²i²tũ³ka³txa² yo²ha³kxa¹te²yã¹nxa²xai³ain¹tu¹wa².

¹⁷ Jã¹nxa¹jut³su² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ya³lo³txi²sxã³ i³hen³txi³na¹ha²kxai³ khãuhx³sain¹tai¹ti²tu³wa². Txa²nũ²nãu³ai²na² sa²kxai³lu² khãuhx³sain¹kxe³su² hxi²yxã¹nxa² yũ³ye²sa³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² wa³ka³li³lon³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³sa³ha²kxai³ hĩ¹nãn¹te²tu³ en²sah¹lxin¹jau³xa² e³kxi²sah¹lxi³txa³hẽ¹la².

¹⁸ Jã¹nxe³jut³su² txa²wã²tã³syah¹lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² thã¹ti³la² a³lxi¹nx²ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jã¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

Efesios

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txa²i²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la², Txa²wā¹sū³na² Si³yxa²u²tāu³a¹ a²ten³jau³su² i²wet¹so¹sxā³ hxi²kan¹txi³lot3sa³na²hē³la². Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txain¹si¹ha¹jau³nū³a² i³sa²si¹hā³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa²kxah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². E²fe³so³thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹wi¹nxe² yxo²i²yah³lxin¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³ya³nx2ti³na²la². Nxe³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².

2 Txa²wā¹wi³na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxa²u²tāu³su² tāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa²u²tāu³a¹ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lx¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwa³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lx¹si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² yen³kxa²wi¹kxa² ũ³hū¹nē³jau³su²

3 Txa²wā¹sū³na² Si³yxa²u²jah¹la² sa²nēn¹kxi²a³sah¹lx¹wxa². A²nxe³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxa²u²jah¹lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lo²su² Jah¹la² A²wi³nai²la²wa². Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³ya³nhē³lha²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² yen³kxa² wi¹kxa² ũ³hū¹nē³na²hē³la². Oh³xan¹te²a² yen³kxa² ũ³hū¹nē³na²hē³la².

4 Kxā³nhxi²nu¹ta²kxai³ a²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² yū²nxa³h¹nu¹ta²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³ya³nhē³ja³kxa³nū³su² ā²la² i²sxā³ ā³yū³so¹nē³ta²hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Wi¹lhin¹sxā³ kāi³si¹nhē³lha²kxai³ kō³nxe³ju³ta² yū³ye³ti³sxa³ha²kxai³ nxe³si¹kij³jau³nū³su² i²sxā³ ā³yū³so¹nē³ta²hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lx¹i²nē³lha²kxai³ nxe² kāi³ū¹nhē³ta²hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 5 A³lx¹i²nē³lha²kxai³ kxā³nāu³u¹ta²na² Txa²wā¹sū³na²:

— i²sxā³ ā³yū³so¹na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² wā²nxū¹hain³nha²ta¹hxi²hē¹la².

— Ā³yū³so¹ai¹na¹tū¹xā¹. Ai¹na¹kxai²nān²tu³ txa²we³ha³lx¹lo³tai¹na¹tū¹xā¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²na¹hxi²ka² nxe³te²nū³su² nxai¹na¹tū¹xā¹. Ju¹ta²na² nūh¹lx¹sxā³ a²ten³jau³su² ha²kxai³lā¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². 6 Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²na² Kris²tu³jah¹lai²na² a³lx¹khai¹nxe³jah¹lai²na² nxe³te²na² wā²nxū¹lx¹sxā³ a²sa³wi³ha³lx¹su² ti³hi¹tē³na²hē³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²te²kxai³lu² thāi³ti³la² a³lx¹i²nē³jau³su² i²nē³lha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ i²nē³lha²kxai³ nxe³nē³na²hē³la². Nxe³nē³ju³ta²li² i²sa²nēn¹kxi²a³sah¹lx¹wxa².

7 Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ ā³wa²sut¹sxā³ yxau³kj³tā³la². Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² ne³wā²na²ū¹nhē³na³la². Kāin² thāi³ti³la² a³lx¹i²nē³ju³ta² kāin²khai¹nxe³ha²kxai³ nxe²kāi³sa²tē³ū¹nhē³na³la². 8 Kwa²hāi¹nxe² wā²nxū¹lx¹sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lx¹i²nē³lha²kxai³ i²sa²tē³nē³na³la². Txa²wā¹sū³na² te²nān²tu³ a²hoh³lx¹su² khai¹nxe³ha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na² ain³nha²sxā³ wain³txi³ a³la³kxi²ha²kxai³, 9 a²ten³khai³ju³ta² kāi³ta¹hxi²hē¹la². Kxā³nāu³u¹ta²na² Txa²wā¹sū³na² ē¹nān²jau³kxai³lu¹, e³te³nah¹lx¹:

— Kris²tu³jah¹la² i²sa²si¹hā³a¹tū¹xā¹. Na¹kxai²nān²tu³ ya³lu²kxi²nū¹hain¹tū¹xā¹.

Ya³lu²kxi²nū¹hain¹kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tū¹hai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² nūh¹lx¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³jau³su² ha²kxai³ hi¹nai¹na¹ jau³xu¹ta²na² kāi³ta¹lun²na²hē³la². A²nxe³ju³ta²li² kāi³kxe³su² i³yau¹ū¹nhē³na³la². 10 A²nxe³ju³ta²3su² kxā³nāu³a¹ ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹ nxe³tāu³a¹ yen³kxai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²nū²a²nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ha³lo²ai²na² a²yo²ha³kxa¹ oh³xan¹te²a² whāi²na¹ yuh³xan¹te²a² whāi²na¹ nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² nxe³ju³ta²na² whāi²na¹ a²wa²kxēn³ta¹tu¹wa².

11 Jā¹nxe³ju³ta²3su² a²wi¹lhi¹nu¹ta²na² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²ē¹nān²jau³kxai³lu¹:

— Kxā³nāu³a¹ wē³ha³lx¹lo³ta¹tū³kā³txi³nū³a² i²sxā³ ā³yū³so¹ai¹na¹tū¹kā³txi³nū³su¹. A²nxe³te²nū³su² te²a² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ain¹sxā³ ā³nū²nx²sxā³ yxau³ya³hain¹tū¹xā¹. Nxe³ju³ta²na² kxā³nāu³a¹ nxe³kāi³a¹tū¹xā¹. Txa²te³na¹jau³sa²na¹na¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la². 12 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hi¹nai²na² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²si¹na¹wa². Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³sxa²yo²ain¹nūn³tu³wa². Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxa²u²jah¹la² wxi²kin³ti³to³nha¹kxai³ sa²nēn¹kxi²a³sah¹lx¹hē¹la². Nxe³ju³ta²na² Txa²wā¹sū³nai²na² a²ten³jau³su² na³la².

13 Te²ya¹nxūn³sxā³ wxa²nū³kā³txi³ i³nxai²na² yxo²i²yah³lx¹nū³nī¹nhē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³ya³xai²na² wi¹jau³xai²na² yxo²yah³lx¹nhi¹na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²wa²su²tū¹nxai²lx¹na²hē³la². Nxe³yah³lxin¹te³na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² A²yāu³ka³jxah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³ya³nx2ti³jau³su² ũ³hū¹nx2ti³na²hē³la². Ū³hū¹nx2ti³te³nah¹lx¹:

— Wxāi²na² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxai²na² txa²sa³wi³ha³lx¹khai³su² we¹ti³hi¹txa²lxa¹tu¹wi¹.

Kxā³nxān¹jau³xu¹txain²txi³ e³kxi²na¹hē³li¹. Hī¹na² kāi³ū¹nx2ti³ta³lu¹na¹tu¹wi¹.

14 Yan¹nāu³a¹ yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹nx2ta¹ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹. Nxe³kxe³su² wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹ju³x² ya¹la³ylau³su² ye²kxe³su² Txa²yāu³ka³txa² ū³hū¹nx2ta¹hē³li¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wxa²wa²su¹khai¹nxe³sxā³ yxau³yah³lxin¹ju³ta³nū³su² yū³nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³jau³su² nxe³nx2ti³na²hē³la². A²nxe³jut3su² Sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i³kāi²not3sxā³ i³sa²nēn¹kxi¹jah³lxī³hē¹la².

Pau²lah³lai²na² a²yo²wān³txa² Sū³na² i³ye³kxi²ju³su²

15 Wxa²nū³kx³txi³ i³nxai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² yxo²ya³lxī³ta¹hi¹nhē¹la². Yxo²i²tū³ka³txi³ i³nxai²na² a²yo²ha³kxa¹ a³lxī²waun¹nyhu¹ah³lxī³ta¹hi¹nhē¹la². 16 Nxe³yah³lxī¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹tāu³a² e³kxi²na¹wa². E³kxi²na¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²sū³nu²yah³lāi³. Tū¹ka³txai²na² yxo²i²nxain¹na³li¹. Nxe³kxe³su² i³sa²nēn¹kxi¹nx²si¹na¹nhai¹. Nxe³ha²kxai³ tū¹ka³txai²na² ā³nxū²kwa³lxū¹txai¹nhē³li¹.

17 Wxāi²li² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³lo²si¹lxī¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² A²wi³nu³si¹lxī¹. Wxi²kin³ti³ton³te²a² A²si³yxau³jah¹lo²si¹lxī¹. Nxe³si¹ha²kxai³ a²ē¹nū³a² a²hoh³lxī³si²nū¹txai¹nhē³li¹. Wxa²ha³lo²a² i³yau¹ū¹txai¹nhē³li¹. Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³la³kxi²nū³si¹hain¹ju³su¹. 18 Te²yā¹nxū³sxā³ ha³lo²a² i³ha²te²jut3sū³nxe² a²ē¹nū³ai²na² wi¹la³la³kxi²ti³hit1txai¹nhē³li¹. Nxi¹nān¹kxi²nān²tu³ i³hi¹txain¹si¹hin¹ju³su² i³kai¹so¹ai¹nīn¹ju³tai²na² wi¹wi¹nxe² wah³nxe³nxain¹kxe³nū³su² ā³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. Yxo²i²tū³ka³txi³ yen³kxai²na² ha³lo²ai²na² wi¹ju³ta³nū³a² ū³i³hū² kāi²no³tai¹nīn¹ju³ta³nū³a² ā³ne³wxe³ain¹ta¹li¹. 19 Yxo²i²nxain¹tū³ka³txai²na² nū³kxū³txi³ hxi²kan¹txi³lo²ai²nīn¹kxe³su² ā³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³ nū³kxū³nīn¹ju³tain²txi³ nū³kxū³txi³ hxi²kan¹ti³hi¹tai¹nīn¹tu¹wi¹.

20 Nū³kxū³nīn¹ju³txai²nān²te²kxa³yā¹lu² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su² i³sa²yxau³si¹hin¹ka³tu³ ha³lo²a² oh³xan¹ko³xai²na² wxa²wi¹nxa²tāu³a² ū³h³wxe³si¹hin¹nū³hē³li¹, ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³su² ya³hin¹ju³sa¹. 21 Ū³h³wxe³si¹hin¹ta³a¹ a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹sxā³ ne³ka³ta²si¹hin¹nū³hē³li¹. Oh³nāu³ti³tai²nān¹tū³ka³txa² a²hxi²kan¹ti³nū³a² ā³sen³sai¹ha²kxai³ nū³kxū³khai¹nxe³te²nāu³x² a²hxi²kan¹ti³nū³a² ā³sen³sai¹ha²kxai³ sa³kī³la³xi²te²nāu³x² ā³sen³sai¹ha²kxai³ nxe³si¹hin¹nū³hē³li¹. Jā¹nxe³sxā³ hī¹nān¹tū³ka³txai²na² nū³kxū³te²nāu³x² ā³sen³sai¹ha²kxai³ yan¹nāu³ān¹tū³ka³txi³nū³a² nū³kxū³te²nāu³nū³a² ā³sen³sai¹ha²kxai³ nxe² Kris²tu³jah¹lai²na² nxe³si¹hin¹nū³hē³li¹. 22 Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² a²yo²hē³nāu³a² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ ū³h³wxe³yen¹nū³hē³li¹. A²wa³kxēn³ta²ti³hi¹tin¹nū³hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ yxo²i²tū³ka³txi³nū³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³kah³lo²su² ti³hi¹tin¹nū³hē³li¹. 23 Txa²wā¹ne³ka³nāu³ai²na² sa³kxai³lu² txa²wā¹nū²ai²na² whāi²na¹ wi¹lha³ko³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa³kxai³lu² yxo²nha²tū³ka³txi³nāu³xai²na² wi¹lha³ko³jah¹lai²la²wi¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² yxo²i²tū³ka³txai²li² wi¹lha³ko³tū¹nha³li¹. Nxe³ha²kxai³la¹ Kris²tu³jah¹la² yā¹nxe³sxā³ yxo²i²tū³ka³txi³kī³nāu³xai²na² sxi²je³na² i²li³je³na² yxau³ho³hain¹kxan¹ti³ wi¹lha³ko³tū¹hain¹nū³si¹na¹wi¹, Kris²tu³jah¹lo²kxai³ Txa²wā¹hau³ko³jah¹lo²su² ha²kxai³lu¹. Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹tāu³a² nxe²e³kxi²to³ha²wa².

2

Ya³lu²sxā³ yxau³kī³te²nāu³x² ka³ten³ti³hi¹tē³ju³su²

1 A²kxā³nxai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³yah³lxī¹nha²kxai³ ko³nxe³ju³ta² kāi³yah³lxī¹nha²kxai³ nxe² yxau³xai³yah³lxī³hxain¹ti³ai¹ti²tu²wa². Txa²wā¹sū³na² ten³yah²lxa³nha²kxai³ ya³lu²te²hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² yxau³xai³ye²yah³lxī³to³hin¹ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu²wa². 2 Nxe³yah³lxī¹nhī¹mai³tā² yuh³xai²nān¹tīh³na² ko³nxe³tīh³nai²na² ā³si³tē³la³kxi²yah³lxī³hxain¹ti³ai¹ti²tu²wa². Ko³nxe³khai¹nxe³jah¹lai²na² oh³sū³nān¹te²a² hxi²kan¹jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxī³hxain¹ti³ai¹ti²tu²wa². Sa³ta³na²jah¹lo²khai³xai²la²wa². A²ta³a² wān³txai²la¹wa². A²nxe³te²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³tū³ka³txai²na² wa³ka³ti³lo³tain¹te²ju²hē³la². 3 Nxa²ha²te¹tū¹ka³txai²yā¹nxe²kāi³nū³nū³kī³tai¹ti²tu²wa². Tū¹ka³txai²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² ko³nxe³ti³ kāi³kī³tai¹ti²tu²wa². Kwa² kuh³lxā³thin¹sxā³ qin³ha³ju³x² we¹kī³tai¹ti²tu²wa². Nxe³sxā³ tū¹ka³txai²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³ju³ta³lot3sxā³ yxau³xai³kī³te²ju²hē³la². 4 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a³lxī²khai¹nxe³nē³lha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu²wa². 5 Nxe³sxā³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kī³kxe³su² yxau³xai³kī³tāu³ai³tā² Txa²wā¹sū³na² te²hi²sen³su² a³lxī²nē³lha²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tū¹nhē³na²hē³la². Kris²tu³jah¹la² ā³nū³nxī²sxā³ yxau³ya³nhē³lha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē²na²hē³la². Txa²wā¹sū³nān²tu³ kāin² thāi³ti³la² a³lxī²nē³lha²kxai³ ka³ten³su² ti³hi¹tē²na²hē³la². 6 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū³nxī²sxā³ yxau³ya³nhē³lhxā³ yxau³kī³si¹nān¹te²tu³

oh³nāu³u¹tai²nān¹ko³xai²na² yxau³ya³nhē³lhi³jau³nū³su² i³hxi²ka¹tē³na²hē³la².
 7 Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a³lxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³ya³nhē³te²ju²hē³la². Nxe³nē³lha²kxai³
 nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² kām² thāi²ti³la² a³lxi²nē³ju³ta² kām²khaix¹nxe³ju³tan¹te²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹ti³ i²si¹nhē³tu¹wa². 8 Txa²wā¹sū³nai²na² wā²nxū¹
 a³lxi²nx2ti³na³la². A³lxi¹nx2ti³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² ya³lu²kxi²nū¹nx2ti³ai¹ti²tu³wa²,
 txa²wā¹kq³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² wah³xa² ā³wa²su¹tū¹nhē³si¹jau³sa³. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 yxo²yah³lxi¹nha²kxai³ wxa²e¹na² ā³wa²su¹tū¹nx2ti³ai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹txi³
 wā²nxū¹lxi³ wxa²e¹na² ā³wa²su¹jah¹lxi³h³nx2nxa¹lxa². Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ ē¹na²
 ā³wa²su¹tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². 9 Jā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³yah³lxi¹nxan²ti³ hxi²kan¹txi³ ē¹na²
 sa²wa²su¹tū¹yah¹lxi³h³nx2nxa¹lxa², yxo²kām²e³yah³lxi¹kxa²yan³txi³sa³. 10 Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³su² tah²lxi³ sa²we¹tē³jah¹lai²la¹wa². Yen³kxa² wi¹kxa² so¹lxi³ kāi³si¹nhē³jau³su²
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³ya³nhē³lhxā³ yxau²sa²tē³ki³tā³la². Nxe³ju³ta²
 kxā³nxu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³la³ nxe²e³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³yxau³ya³nhē³jut3su²

11 Nxa²ha¹te¹ i³ne³kxe³kxi²sxā³ sa²wa²lho¹xi²nha¹jah³lxi³hē¹la². Ju³te²a²
 nū³ka³txi³syah¹lxa³lxa². Yxah¹lxa³nha²kxai³ txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³na¹xai²nān²tu³
 a²nū²a² hxi²ki³la³ ū³sa³si²tū³ko¹kxā¹tū³ka³txi³su² Txa²wā¹sū³na² i³sxā³
 i²so¹kxi²sa²sīn¹tu³ka³txi³su² nxe²te²su² si¹na¹wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Sū³na² sa³wi³ha³lxi³sa²ye²ki³ju³ta² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ a³lxi²kxain¹te²ju²hē³la².
 Jā¹nxe³kxan²ta¹ wxāi²nāu³ i³nxai²nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³ i³nxai²nān²tu³
 ū³sa³si²tū³ko¹kxā¹nha²tū³ka³txi³sxah¹lxa³lxa². 12 Nxe²yah¹lxa³nhī¹nai¹tā² Kris²tu³jah¹la²
 ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la². I³sa³e² nū³ka³txi³su² yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la².
 Ā³waix3sxā³ yxau³si¹nxa²lxain²te²ju²hē³la². Kxā³nhxi¹nū¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 wān²txi³kxai³lu¹, I³sa³e² nū³ka³txa² ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹.

— Txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³su² yah³lxi¹lxi¹. Wi¹lhau³ko³tū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xu¹tai²na²
 kxā³nxai³tā² yū³yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²
 yxau³kxi²yah³lxi³ju³ta²nū³a² wahx3yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la². Yuh³xai²nān¹ko³nāu³a²
 yxau²xai³yah³lxi¹nāu³a² Txa²wā¹sū³na² ā³ten³yah³lxi¹ju³ta² yū³yah³lxi³te²sxan³yu²hē³la².
 U²lxi³ ā³si²tu³lxi²sxā³ yxau³si¹nxa²lxain²te²ju²hē³la². Nxe²yah³lxi¹ju³ta² nxe²
 kāi³yah³lxi³ta¹hxai²nhē¹la². 13 Nxe³yān¹ta¹ hī¹na² sa²kxai³lxi² wxāi²nāu³ i³nxai²na² ā³waix3sxā³
 yxau³yah³lxi¹te² i³nxai²na² hī¹na² jā¹nxe³sxā³ ā³si²tu³lxi²sxā³ yxau³yah³lxa³lxa². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³ya³nx2ti³na³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ya³lu²kxi²nū¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ti³ha²yau³khai³xa² ha³li³hxn³nū¹nx2ti³sxā³
 ya³lu²kxi²nū¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nū¹nx2ti³ha²kxai³ wxa²e¹nāu³ai²na²
 ā³wa²su¹tū¹nx2ti³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³tū³si¹nx2ti³na²hē³la². 14 Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² hāu²no³tū¹nhē³jah¹lo²su²na³la². Nxe³sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³su²
 sa²so¹ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² sa²so¹ha²kxai³ tū¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹
 nū³ka³txi³ ka³na³ka³na³ti³hi²te³na²hē³la². Kq¹kon¹su² kī³sxai²ju³tai²tā² ā³na¹ti³hi²tē³nha²kxai³
 nxe³sxā³ ā³nū²kxi²si¹nhē³na²hē³la². 15 Nxe³ha²kxai³lu¹ Ju³te²a² nū³ka³txai²na²
 ū³wha²ti³txā³nxu¹txai²na² wān²txai²li² ā³na¹ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na² wān²txai²li²
 ā³na¹ha²kxai³ wān²txai²tā² hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹jah²lxan³jau³xai²na² ā³na¹ha²kxai³
 nxe³jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ a²nū²ai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³su²
 te²na² nxe²ta²nxa² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²la² tā³nxa² i²li²te²na¹ ā³nū²kxi²si¹hai¹nha²kxai³
 a²nū²a² tah²lxi³ we¹tha²kxai³ hāu²no³nhayain¹na²hē³la². 16 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la²na²
 sa²kxai³lu² hxi²kī¹la³kxi²sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lha²kxai³ an³ta³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta²
 ā³na¹hxa³txā²hē³la². Hxi²kī¹la³kxi²sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³su²
 te²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su² te²na² ā³nū²kxi²sxā³ nū³ka³txi³ ka³na³ka³na³tū³ka³txi³su²
 ti³hi²tain¹na²hē³la². Nxe³ti³hi²tai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si²yxau³tāu³a² a²e¹nān¹jau³su²
 e²te³nah¹lxi¹:

— Tū¹ka³txai²na² i³wi¹lhitisa²sxā³ ā³ya³lxi²xi²ti³hi¹tai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 17 Jā¹nxe³jut3su² Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² wān²txa² hāu²no³tū¹nhē³jau³su²
 wi¹jau³su² i³hen³txi³te²lhxā³ wxā²ta¹hxai²hē¹la². Wxāi²nāu³ i³nxai²na² Sū³nai²li²
 ul²yxau²xai³lyah³lxi¹te²nāu³ i³nxain²txi³ i³hen³txi³nx2ti³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³su²
 Sū³nai²li² ul²yxau²xai³nxa³te²nāu³āin²txi³ i³hen³txai¹nha²kxai³ nxe³nx2ti³na²hē³la².
 18 Jā¹nxe³jut3su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ki³tā³la². Nxe³ki³sa²kxai³ Ju³te²a²
 nū³ka³txain²txi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²ain²txi³ nxe³tū³ka³txi³ki³nāu¹xain²txi³ Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹ti³hi²tē³na³la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na²
 Si²yxau³tāu³a² hxi²kan¹txi³ i³ye³kxi²hī³ki³tā³la².

19 Nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²su²
 yah³lxi¹nxan²ti³ ā³lxi²ti³ka³txi³su² yah²lxa³nha²kxai³ kwa²ha³la³ka¹lxa³lon³yah³lxa³nha²kxai³

yah³lxi³h³nx2nxa³lxa². Yxān¹ta¹ ha³lo²a² yxau²xai³te²nāu³su² nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² sa³wi³ha³lxi³lon³yah³lxi³lxa², yxo²i²tū³ka³txi³su² ya³h³lxi³nha²kxai³la². ²⁰ Sxi²ha² kāin²thi³na² txon³jut3sū³ju³ta¹la¹wa². Sxi²ha² au³txi³ txah³lxa³kxa² sa²ta³te²na² sa²kxai³lu² i³kaix1so¹tū³ka³txi³su² te²na² Sū³na² wān³txa² hen³txi³tū³ka³txi³su² te²na² nxe³te²nāu³xai³na² tah³lxa³kxan²tu³ sa²ta³ki³te²hū³nain¹na³la². Te²yā¹nxe³ju³ta² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txah³lxi³lxa²kxa² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³thū³jah¹lai²la¹wa². ²¹⁻²² Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lo²su² te²hi³sen³kxai³lu² a²nū²a² yxo²i²tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ yxo²i²kāi²non³si¹hai¹nha²kxai³ wi¹la¹la³kxi² kāi²non³si¹hai¹nha²kxai³ nxe³sa²tē³ū¹hain¹na³la². Te²yā¹nxū³sxā³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³nxū²kwai³wih¹nx2ti³sxā³ yxau²sa²tē³nūh¹nx2ti³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² nū³ka³txi³ ka³na³ka³na³tāu³lot3si¹nhē³na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ka³na³ka³na³thi³nhū³ki³tā³la², Sū³na² Yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³yxau³nē³nhā²kxai³la².

3

Pau²lah³la²Ju³te²a²nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa²wa³ka³li³yu³ta³lot3jau³su²

¹ Jā¹nxe³jut3su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we²te²sa¹ti²tu³wa². Te²sa¹ha²kxai³ wxāi²nān²ta³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te² i³nxān²tu³ wān³txain²txi³ i³yau¹ū³nx2ti³te³lhxā³ o²la³kxi²ye¹nx2ta¹wa². Nxe² o²la³kxi²na¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² sxi²ha² kan²thi³na² ū³i³kxi²sain¹na²hē³la². ² Jā¹nxai³ju³ta² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² Sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³jau³xa² wān³txai²na² i³yau¹ū³sih¹nx2ta¹jau³su² a²wa³ka³li³yu³ta³lot3sa³na²hē³la². A²nxe³jut3su² ne³kat1jah³lxin¹ta²lu¹wa². ³⁻⁶ Nxe³sxā³ kxā³nāu³u¹ta¹na² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² e³kxi²ta¹hxai²hē³la². E³kxi²te³nah¹lx1¹:

— Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²na² i²li³te²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ain¹kxai²nān²tu³ Ju³te²a² nū³ka³txa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹ai¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sū³na² a²nū²nāu³khai³xa² a²ha³tih³nāu³a² yā¹nxe³te²lon³txai¹nha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we²nha²sxā³ i³ye³kxi²jau³xai³tā² we¹ta³lu²nain¹ū³nha²kxai³ nxe³nū¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē³la². Jā¹nxe³sxā³ wān³txa² hāi³jau³xu¹ta¹na² hī¹nai²na¹ so¹lxi³ i³yau¹ū³sa³na²hē³la². A²nxe³jau³xai²na² kxā³nxaxa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³txā³nxai³tā² ā³nū²xi²sxā³ i³sa²wa²lho¹xi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² hāi³jau³xu¹ta¹na² wān³txain²txi³ kwēn¹ta² i³yau¹ū³sa²jau³xai²na² wān³txain²txi³ nxe³jau³xai²na² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³ju³ta² wān³txai²na² kxā³nhxi¹nu¹ta¹i²nān²tu³ ā³la² ā³no¹sa²tē³ta¹hxai²ti³ai²tu³wa². Txa²wā¹yah³la²nāu³u¹ta¹na² a²nū²so¹nū³xu¹ta¹na² hai³txi³ ā³ne³wxe³ain¹ta¹hxai²nxā³hē³la². Nxe³yān²la² hī¹nai²na¹ so¹lxi³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² i³kaix1so¹tū³ka³txi³su² wi¹lhin¹te²su² te²nāu³xa² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txi³su² te²nāu³xa² nxe³yā³sxā³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²kxai³lu² i³yau¹ū³yah³lxi³ta¹hxai²hē³la².

⁷ Te²yā¹nxū³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹sain¹na²hē³la². Nxe³sai¹nha²kxai³ wā³nxīn¹khai¹nxe³sxā³ wā²nxūh¹lx1³ wi¹lhin¹te²lot3sain¹na²hē³la². Nxe³sain¹te³nah¹lx1¹:

— i³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ u²lxix³ yxau³ain¹te²nāu³xa² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ū³si¹hai¹nhīn¹jau³su² i³hxi²ka¹txa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la². ⁸ Kāin²te²txā³wa². Yxo²i²tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹sain¹na³la². Nxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²i²li² ū³sa²si¹hā³sain¹na²hē³la². Ū³sa²si¹hā³sain¹te³nah¹lx1¹:

— Pau²lah³lāi³. Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² ū³sa²si¹hā³nxaxa²ha¹tu¹wi¹. Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³jau³xa² wān³txai²li² hxi²kan¹txi³ a³la³kxi²ta¹lu¹nhxa³jah³lxan³jau³xai²na² wān³txai²li² ū³hū¹nxaxā³ ū³sa²si¹hā³nxaxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹kxe³sa¹wa². ⁹ A²nxe³jau³xai²na² yen³kxu¹ta¹na² whāi²na¹ Txa²wā¹sū³na² sa²we¹jah¹la² hi²sen³su² wān³txu¹ta¹na² ā³sa³hāi³kxi²xai³ta¹hxai²hē³la². A²nxe³jau³jau³xai²na² ū³hū¹sa³sxā³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³si¹hai¹na¹jau³su² i³la³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² i³hxi²kat1sa²sxā³ ū³sa²si¹hā³sa³na²hē³la². ¹⁰ Nxe³sa²te²na² oh³xan¹te²a² hxi²kan¹ti³ nū³ka³txi³su² te²na² oh³xan¹te²a² nū³kxūn³ta³ nū³ka³txi³su² te²na² ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹na² sa²hau³ko³tū¹hain¹ju³ta² ū³hū¹hain¹ju³ta²nū³a² wā²nā³ū¹hain¹tu¹wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²ta¹tū³ka³txai²na² hxi²ka² wā²nā³ū¹hain¹tu¹wa². ¹¹ Kxā³nāu³u¹ta¹na² txa²wā¹hio²a² yū¹nxaxi¹hū¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²wē³ha³lxi³nāu³nxū³a² wā²nxūh¹hain³nha²ta¹hxai²hē³la². Txa²wā¹ha³lo²an¹ta² nū³ka³txi³nū³a¹ i²li³te²nū³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³ yxo²i²ain¹ju³ta²nū³a² ten¹ta¹hxai²hē³la². A²nxe³ju³kxai³lu² yxo²i²ain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² a²wē³ha³lxi³khai³lo³tain¹ta¹hxai²hē³la². Nxe³jau³xa² wā²hāi²na¹ Txa²wā¹sū³na² a²ē²nān¹jau³su² ta¹hxai²hē³la². ¹² Nxe³sxā³ Je³su²

Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³ya³nhē³ju³ta² yxau³kj³sa²kxai³ yxo²ʔ²kj³sa²kxai³
 Txa²wā¹sū³na² yuh³lxi³kj³sxa³kxe³su² ā³yxo²o³tū¹ki³sa²kxai³ yxo²ʔ²sxā³ ā³tj³ki³sa²kxai³
 nxe³kj³tā³la². 13 Jā¹nxe³na¹jut³su² khāuh³lxa³txi³sa²ju³ta² hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹la².
 Nxū²kwa¹lxū¹txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Khāuh³lxa³txi³ye²sa²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²
 Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹kq³nh²yah³lxin¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² a³lx²i²nē³jau³su²

14 Jā¹nxa¹jut³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² A²wi³nu²su²
 ha²kxai³ nxe³te²yen³nāu³a² ā³ka³ti³wxe³nū¹sxā³ sa²nēn¹kxi²na¹wa². 15 A²nxe³jah¹lai²na²
 sa²nēn¹kxi²na¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³nāu³a¹ a²yut³sain¹tāu³a¹ a²yxo²ha³kxa¹
 yuh³xan¹ko³nāu³a¹ a²yut³sain¹tāu³a¹ a²yxo²ha³kxa¹ i³yū¹li²ʔ²ja³lot³txi² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 16 Jā¹nxe³na¹jut³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹tāu³a² e³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wxi²kin³ti³to³nū¹ju³ta² kāin²khai¹n¹hxi¹lxi¹.
 Wā³nxi¹khai¹n¹hxi¹lxi¹. Nxi¹nha²kxai³ yuh³xan¹tū³ka³txa² Ju²te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa²
 yxo²ʔ²nxain¹te²nāu³xa² nū³kxūn³ti³hi¹txai¹nhē³li¹. Wxa²yāu³ka³jxah³la² sa²kxai³lu²
 nxū²kwa¹yxau²xai³si¹hain¹to³hi¹nhē³li¹. Nxi¹nha²kxai³ ā³nxū²kwa¹lxū¹txai¹nhē³li¹.
 17 Nxi¹nū¹nxi²na¹nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² yxo²ʔ²ai¹nha²kxai³ hi³sa³ka³txa² nxē²kxa²
 yā¹te²hū³nxain¹tu¹wi¹. Hi³sa³ka³txa² a²nxe²kxa² au³txi³ ai³kxai²nān²tu³
 wa³su²txi³ it³sa²nāu²ā³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²wān³txa²
 kan²txi³ yxo²ʔ²nxain¹kxai²nān²tu³ an³ta³kxai¹nū¹ju³ta²nū³a² yū³ai¹nxa³lho³li¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²hā² a²si³tah³nāu³a² au³txi³ txah³lxa³kxa² ūh³wxe³ain¹kxai²nān²tu³
 sxi²hā²kxai³lu² wa³su²txi³ a³hi²sxā³ ā³kho³te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
 wxa²wān³txa² yxo²ʔ²nxain¹kxai²nān²tu³ sa²yxo²ā³nxai¹nxa³lho³li¹. A²nxe³ju³ta²na²
 a³lx²i²xai³ti³hit¹si¹ja³kxa³nxai¹nū¹nha²kxai³ nxe²ti³hit¹sa²te³ai¹nū¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³
 Kris²tu³jah¹la² a³lxin²tain¹kxe³su² ā³ne³wxe³ain¹tu¹wi¹. 18 Kris²tu³jah¹la² a³lx²i²nē³kxa²
 Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ju³ta²li² ā³ne³wxe³si¹txai¹nhē³li¹. 19 Kris²tu³jah¹lai²na²
 a³lxin²tain¹kxe³su² hxi²kan¹txi³ wā²nxū¹h¹ ā³ne³wxe³sū¹n¹te²txā³wi¹. Hāi¹sxā³ a²e¹nāu³a²
 au³txi³ e³kxi²nha²ti³hi¹txai¹nhē³li¹. Nxi¹nū¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ā³nū²kxi²sxā³
 yxau²xai³lhi¹hai¹nū¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² a²e¹nāu³ai²na² a³la³kxi²sa²sai¹si¹hai¹nū¹tu¹wi¹.
 Nxe³na¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² nxe²to³ha¹wa².

20 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹wa². Ā³sen³sai¹nē³jah¹lai²la¹wa².
 Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²kj³kxai²nān²tu³ wa²to²hi²sxā³ i³we¹tū¹nhē³tu¹wa².
 Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² au³tāu³ai²na² so¹lx³ e³kxi²nha²sxā³ nxe³kj³kxan²ti³ wa²to²hi²sxā³
 ain³kxi²nū¹nhē³tu¹wa². A²nxū²kwa¹lxū¹sxā³ hxi²ka¹isa²te²nū¹nhē³ju³tan¹te²sa²kxai³lhu²
 nxe²kāi³ū¹nhē³tu¹wa². 21 Jā¹nxe³jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²kxai³lu² kq³nxe³ti³ kāi³kj³kxa²
 wah³xa² i³hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa². Je³su²jah¹lai²na² wān³txai²li² yxo²ʔ²sxā³
 yxau²xai³tū³ka³txi³kj³nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹ē¹na² i³hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah¹lai²li² i³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lx³i³hē¹la². i³sa²nēn¹kxi²
 i³sa²wa²to¹ja³sah¹lx³i³hē¹la².

4

Je³su²jah¹la² yxo²ʔ²tū³kq³txai²na² a²nū²ka³na³ka³na³te²lot³jau³su².

1 Nxa²ha¹te¹ txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sxā³
 yxau³na¹ha²kxai³ ū³ti³kxi²sain¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lo²su²na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³
 txa²wān³txa² e³kxi²nx2ta¹jau³xai²na² wān³txai²li² ain³kxi²sah¹lx³i³hē¹la². Yxo²hāi²ti³la²
 e³kxi²nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³nu²su² te²hi²sen³kxai³lu² a²ten³jau³khai³xa² wain³txi³ kāi³sxā³
 yxau²xai³si¹nx2ti³jau³su² i³kaix¹so¹nx2ti³tah¹ti³ai¹ti³tu³wa². 2 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa²
 i³kāin²te²lon³si¹sxā³ yxau³ya³nyhu¹i² i³kwa³ya³nyhu¹xa³i² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxau³ya³nyhu¹i²
 nxe³jah¹hē¹la². A²nū²a² ā³xa² kq³nxe³ti³ kāi³ū¹sa²na³na³ nxe³ylxin¹kxai²nān²tu³
 wxā¹ta² i³kwa¹i²kxi²nhyu¹ah³lxan³kxe³su² hāi¹nxa² a²kit³su² a³lx²i²waun¹nyha¹jah³lx³i³hē¹la².
 3 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³la²nha¹ju³ah³lx³i³hē¹la².
 Ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah³la²kxai³lu² i³hxi²ka¹txa²lx³i³hā²kxai³ hāu²non³sxā³
 yxau²xai³lah³lxin¹tu¹wa². 4 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Je³su²jah¹la² yxo²ʔ²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 a²nū²nāu³khai³xa² ka³na³ka³na³tā³la². Sū³na² Yāu³ka³jxah³la² nxū²kwa¹yxau³nē³jah¹la²
 ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lx³i³
 wah³nxe³kj³tā³la². Txa²wā¹sū³na² i³kaix¹so¹nē³lha²kxai³ yan¹nāu³a¹ Sū³nai²li²
 ā³ti³nē³lhxā³ yxau²sa²te³ju³ta²nū³a² wah³nxe³kj³tu³wa². 5 Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². Yxo²i²kj³jau³xai²na² yau³ka³na³ka³na³txsā³
 yxo²i²kj³tā³la². i³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nx2ti³ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹la²
 a²sa²wi³hā³lx³i³su² ti³hi²te³lha²kxai³la². Nxe³jah¹la² so¹lx³i³ yxo²ʔ²kj³tā³la². 6 Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³tāu³a² Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹lai²la¹wa². A²nū²a²nāu³xa²

a²yo²ha³kxa¹ ne³te²ki³nāu¹xai²na² ā³si³tē³kxi²nē³jah¹lo²su² ka³na³ka³na³jah¹lo²su² na³la².
Nxū²kwai³yxau³sa²tē³kxi²nē³jah¹lai²la¹wa².

7 Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti²la² a³lxi²sa²tē³nē³na³la². Nxe²nē³lha²kxai³ Kris²tu³jah¹la²
hi²sen³su² hxi²kan¹khai³kxe³su² i³la³kxi²sa²tē³nē³te²ju²hē³la². Ha³na³ka³lxi³nxe²
ai³sxā³ ten³si¹nhē³kxe³su² i³la³kxi²sa²tē³nē³te²ju²hē³la². 8 Nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na²
wha¹li¹txā³nxu¹tai²na² wān³txa²tu³ai²na² e³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah¹la²
i³yo¹ū¹nhē³jau³su² e³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²ko¹ko¹nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ a²nū³cxūn³ju³ta² sa²so¹kxa²hxa³kain¹sxā³
sa²yo¹lho¹tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Ain¹ka³tu³ Jah¹lai²na² so¹lxi³ nū³cxūn³txi³
ā³sen³sai¹yain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³te²nāu³xa² sa²so¹ā³ain¹sxā³ ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹li¹.
Nxe³tāu³a² a²nū²a²nāu³xa² i³hxi²ka¹tain¹ju³ta² i³la³kxi²ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Jā¹nxe³jau³xu¹tai²na¹:

— Ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹li¹. Jau³jau¹xu¹tai²na²sa¹, a²si³yxau³tāu³a²sa¹. A²cxā³nxa²
a³ka³nxī³sā²nxa³ke³la³te²kxai³ hxi²kan¹ti³ ka³la³xi²hī³nx2nxa³wa². Nxe³sxā³ yuh³xan¹ko³nāu³a²
yuh³nāu³a² a³ka³nxī³sā²ta¹hxai²hē¹la². 10 Te²yā¹nxūn³sxā³ nxe³jah¹lain²txi³
a³ka³nxī³jah¹lain²txi³ ka³la³xi²jah¹lain²txi³ ta¹hxai²hē¹la². Ka³la³xi²ka³tu³ oh³xan¹ko³nāu³a²
oh³xan¹ko³xu¹tai²na² ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ka³la³xi²tāu³a² A²yāu³ka³jxah¹lo²khai³xa²
yxau³sxā³ sa²si¹hā³ka³tu³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ yuh³xan¹ko³nāu³a² whāi²na¹
a²yāu³ka³jxah¹lan²tu³ yxau²xai³la³kxi²nē³na³la². 11 Jā¹nxe³jut³su² i³la³ka³ti³lxo³tē³kxe³su²
nxe³te³nah¹lxi¹. Txa²wā¹nū³ka³txai²na² a²wān³kxi³nū³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²
i³kaix¹so¹tū³ka³txa² i³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³ a²wān³kxi³nū³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²
Sū³na² wān³txa² i³ye³ūh¹nyhu¹ki³jau³nū³ai²na² i³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³
a²wān³kxi³nū³ka³txi³ki³nāu¹xai²na² ha³lo²a² u¹lxan¹ko³xai²na² ai³sxā³ wa³nūn¹tū³ka³txa²
i³hen³txi³si¹jau¹nū³su² i³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³ a²wān³kxi³nū³ka³txi³ki³nāu¹xai²na²
sa²kxai³lu² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²tū³ka³txa² i³hau³ko³ti² i³ye³kxi²sa²tē³i²
nxe³si¹jau¹nū³su² i³la³ka³ti³lxo³tē³lha²kxai³ nxe²xai³nē³te²ju²hē³la². 12 Nxe³ha³kxai³
Je³su²jah¹la² yxo²i²te²nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ wain³txi³ yxo²i²kāi³not3si¹hain¹jau¹nū³su²
i³hxi²katitxa²lxi³tu¹wa². Nxe³kxi³nū³su² Kris²tu³jah¹la² a²nū²hū³sxā³ yxo²i²tū³ka³txan²tu³
nxū²kwai³lxū¹nū¹hain¹tu¹wa². 13 Nxe³ki³kxai²nān²tu³ yxo²i²yah³lxin¹jau¹xain²txi³
yo²i²a¹jau¹xain²txi³ nxe³tu¹wa². Je³su²jah¹lo²su² Txa²wā¹sū³na² A²ki³lha³lhxu²
jau³jau¹xai²na² wi¹la³la³kxi²ki³tu¹wa². Nxe³kxa²yo³su² hxi²kan¹txi³lon³ki³tu¹wa².
Nxe²te²kxa³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² yā¹nxe² kāi³non³ki³tu¹wa². 14 Nxe³hī¹nān¹te²tu³ wē³ha³lxa²
yā¹nxe³ki³sxa³lho³la². Te²yā¹nxe² na³vi²o²tē³na² yā¹nxe³ki³sxa³lho³la². A²nxe²tē³na²
it3ta² ūn³kxa² sa²i3kxai²nān²tu³ na³vi²o²tē³na² kwa²sa²wa²lho¹xi² jā¹nxe²
nxe²xai³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³jut³3sū³nxe² kāi³ki³sxa³lho³la². Wān³txa² tah²yau³xai²na²
ain³kxi²ki³kxai²nān²tu³ ka³yāu¹ka³yāu¹jau¹su² kxai²nān²tu³ ain³kxi²ki³sxa³lho³la². Wān³txa²
i³ki³ha¹kxi²nē³te³lhxā³ e³kxi²nē³ain¹kxan²ti³ hai³txi³ ain³kxi²ki³sxa³lho³la². 15 Nxe³yān¹ta¹
a¹lxi²wain¹nyhu¹sxā³ wān³txa² yain³ta¹lyau³xa³ so¹lxi³ e³kxi²ki³tā³la². Kris²tu³jah¹la²
txa²wā¹ne³ka³nāu³ai²na² ne³kih¹nha²ki³kxa² yā¹nxe³ki³tā³la². Nxe³jah¹la² yā¹nxe² kāi³non³sxā³
ā²nū²kxi²sxā³ yxau³ki³tu¹wa². 16 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² txa²wā¹nū²a² yā¹nxe³hī³nx2na³la².
Txa²wā¹ka³ti³tā³nāu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹ne³ka³nāu³ai²na² sa²yo²wet¹sxā³
wi¹lain³si¹sa²sain¹ta¹kxi²nha²ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a²na² wi¹lain³ta¹kxi²nha²
wi¹wen²ta³ki² nxe³nē³lhī³nx2na³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³su²
ki³tā³la². Kris²tu³jah¹la² txa²wā¹ne³kai²la¹wa². Nxe³sxā³ sa²yo²we¹ki³kxai²nān²tu³
wi¹lhuu³ko³nha²si¹nhē³kxai²nān²tu³ a³lxi³waun¹nyhu¹i² nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹i²
wi¹we³kāi³no³nyhu¹i² nxe³hī³ki³tā³la².

Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² tah²lxi³yxau²xai³ki³jau³su²

17 Kxā³nxai³tā² Ju¹te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² yā¹nxe² kāi³sxā³
yxau²hoh³yah³lxi³ta¹hī¹nhē¹la². Yxān¹ta¹ te²yā¹nxe² kāi³xi²yah³lxi³txa³hē³la².
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wān³txain²txi³ txa²wān³txain²txi³ nxe³yxā³nx2ta¹wa².
A²nxe²tū³ka³txai²na² a²e¹nān¹jau³xai²na² ko³nxe³ti³ ai³nhai¹te²ju²hē³la². 18 Au³txi³
wā²nxū²hai¹nhai¹jau³xai²na² ka³nxah³jut³3sū³ju³ta² so¹lxi³ ai³nhai¹te²ju²hē³la².
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³ai¹ni² wi¹la³la³kxai¹nxa³i² nxai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³su² wi¹lhin¹sxā³ yxau¹nū¹hain¹ju³ta² u²sa²tā³ain¹na²hē³la². 19 Nxe³te²na¹ ko³nxe³ti³
kāi³ain¹kxe³su² ha²ya³kxa² i³āu²lxi¹nxa³wa². Kwa² yxo²kau³ka³nxe³ti³ e³kxi²ju³ta² so¹lxi³
kāi³sa²te²ain¹te²ju²hē³la². Ko³nxe³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwai³nain¹te²ju²hē³la².

20 Nxe³nxa²ha¹te¹ wxāi²nān²ta³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² te²yā¹nxe² kāi³te²sxa³yu²hē³la².
Te²yā¹nxe² i³tih³nxe³nx2ti³sa²tai¹ti²tu³wa². 21 Wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².
Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxi³su² yah³lxi¹nha²kxai³ Je³su²jah¹lai²na² txa²wā¹ha³lo²a²
yxau³hī¹nai³tā¹jau³la³ wān³txi³khai³xai²na² ya²la³lyau³xan²tu³ āin³so¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

22 Jā¹nxe³sxā³ kxā³nxān¹te² ī³nxai³tā² kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹te² ī³nxai³tā² ā³nā¹yah³lxin¹te²sin³jai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ha²kxai³ ha³ya³kxa²sin¹sxā³ kâi³yah³lxin¹txa³hē¹la². Ī³ki³ha¹kxi²nx2ti³sxā³ kō³nxe³ti³ kâi²non³nxa²lxin¹ha³ta²wa². 23 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³ we¹txa²lxī³te²ju³hē³la². Jā¹nxe³sa²tē³nxa²lxī³tu³wa². 24 Nxe³nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² te²nah¹lxī¹:

— Txa²wē³ha³lxā² tah²lxī³ wet1sa²tē³ai¹na¹xā¹. Na¹ka³tu³ Txa²i²ya¹nxe³ sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Wain³ju³ta² kâi³sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Wi¹lhin¹sxā³ i²sain¹tū¹xā¹. Nxe³nx2ti³ju³su² Txa²wā¹sū³na² sa²wet1sa²tē³nxa²lxī³na³la².

25 Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³a² a²nū²ka³na³ka³na³kxa² yā¹nxe³ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³ ĩ³ki³ha¹kxi²jau³xa² ā³na¹hxa³jah¹lxī³hē¹la². Wān³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxī³ e³kxi²nyha¹jah³lxī³hē¹la². 26 A²nū²a² ā³xa² ĩ³an³ta³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹txa³hē¹la². Ka³nxa³hi²nxa³ta³lxā¹ ā³nhāu²no³jah¹lxī³hē¹la². 27 A²ta³a² kâin²te²a² a²nxū²kwai³wih¹nx2ti³ha³ta²wa². 28 A²nū²a² yen³kxa² kâi³kxi²nyhu¹te² ĩ³nxai²na² sa²kxai³lu² ha²ya³kxa² kâi³kxi²nyhu¹ah³lxī³txa³hē¹la². Hāi¹sxā³ wxa²hxi²ki³khai³xai¹na² wxa²no¹la³kxi²sxā³ yen³kxa² wī¹kxa² so¹lxī³ kâi³jah³lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² yen³kxi²txa²te²na² ā³ne³kha²u²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ hxi²nū¹nū³hain¹yah³lxī³hī³nxā¹lxā². 29 Wān³txa² kō³nxe³jau³xa² wxa²yo²ai²na² ĩ³ye³sxā³ sa²yo²sai¹yah¹lxī³txa³hē¹la². Wān³txa² wī¹jau³xa² so¹lxī³ ā³nhxi²nū¹nū³yha¹lxin¹jau³xa² so¹lxī³ e³kxi²nha¹ju³ah³lxī³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yo²hē³ju³ta² ĩ³wī¹lhi¹nū¹nyhu¹ah³lxin¹tu¹wa². 30 A²wī¹lhi¹nai²li² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yo²yah³lxī³nhī¹na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³jxah¹la² wī¹lhin¹khai¹xjāh¹la² ĩ³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², txa²wā¹e¹nāu³a² yxau²kxi²ne³te³lha³ka². Nxe³nē³ju³tan²te²txa²ya³llhu² Txa²wā¹sū³na² wā²xa²su¹ta¹lun²nū¹nhē³ju³ta²nxū³a² a³la³kxi²ton³nē³na³la². A³la³kxa²ti³lon³nē³lha²kxai³ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nu¹ta²kxai³ ĩ³āin²ta³kxah¹lxī³txa³hē¹la². 31 Kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹txa³lxā². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wā²nxū¹h¹ kwa²to³toh³lxī³ ĩ³xan³ta³kxi² ĩ³wā³lon³kxi² a²nū²a² ā³xa² ĩ³xan³ta³kxi² ĩ³kaix¹sxā³ ĩ³yo²xū³ni² a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ kâi³ū²te³lhxā³ ĩ³ye³kxi²nyhu¹i² a²nū²a² ā³xa² kō³nxe³ti³ ĩ³yō²lhi²hi² nxe³yah³lxin¹txa³lxā². 32 Ā³na¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wī¹lhin¹ye²nyhu¹i², ĩ³āin²ta³kxi²nyhu¹sxā³ a³lxī²nyhu¹i², nxe³jah³lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nai²na² Kris²tu³jah¹la² hxi²kai²na² te²hi²sen³su² kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxī³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² wxa²wa²su¹jah³lxī³hē¹la².

5

Txa²wā¹sū³na² a²wē³ha³lxī³lo³tē³ju³su²

1 Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxī³su² yah³lxī³lxā². Yah³lxī³nha²kxai³ Sū³na² kâi³kxa² yā¹nxe² kâi³jah³lxī³hē¹la². 2 A³lxī²waun¹nyhu¹ah¹lxin¹ju³su² yxau²xai³jah³lxī³hē¹la². Kxā³nxai³tā² Kris²tu³jah¹la² a³lxī²nx2ti³ta³hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxī²nx2ti³ha³kxai³ wā²nxū¹h¹lxī³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nx2ti³ta³hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wī¹lhin¹sxā³ i²si¹nx2ti³ta³hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

3 Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³yah³lxī³nha²kxai³ wī¹lhin¹ti³hi²txa²lxī³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² kuh³lxā³thin¹sxā³ o²la³kxin¹ju³ta² ā³na¹hxa³ti² kuh³lxā³thin¹sxā³ wā²nxū¹h¹ain³nyhah¹lxin¹ju³ta² ā³na¹hxa³ti² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² ha²ya³kxa² yxo²kwain³kxi²nha² nxe³jah³lxī³hē¹la². 4 Te²ya¹nxe³sxā³ wān³txa² wxa²yo²a² e³yah³lxin¹ju³xa² wī¹jau³xa² so¹lxī³ e³jah³lxī³hē¹la². Kuh³lxā³thin¹ju³xa² e³yah³lxā³nha²kxai³ kwa²to³h¹lxī³ju³xa² kō³nxe³thin¹ju³xa² e³yah³lxā³nha²kxai³ kō³nxe³thin¹sxā³ ha²ya³ka³lxī³sa²ju³xa² e³yah³lxā³nha²kxai³ nxe³jah³lxī³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ Sū³na² wī¹lxo³kxi²ju³xa² so¹lxī³ e³jah³lxī³hē¹la².

5 Jā¹nxe³ju³tsu² kō³nxe³thin¹kō³xai²nān²tū³ka³txa² yā¹nxe² kâi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² nxe³sxā³ te²na² ha²yo²lāu³ ā³wih¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxī³hī³nx2nxa³lxā². Nxe³sxā³ a²nū²ai²na² kuh³lxā³thin¹sxā³ a²nū²a² ā³xa² o²la³kxi²nyhu¹kxi²te²na² ā³wih¹xa³ha²kxai³ kuh³lxā³thin¹sxā³ wā²nxū¹h¹ain³nha²ju³ta² kâi³kxai²nān²tu³ nxe³te²na² ā³wih¹xa³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³kxi²nyhu¹kxi²te²na² ā³wih¹xa³ha²kxai³ nxe³hī³nx2nxa³lxā². A³nxe³te²na²:

— A²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwain³na¹nha¹. Nxe³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²na² yen³kxai²na² a²sū³nu¹lot3sxā³ sa²yo²we¹ju³tsū³nxe² yxau²xai³hī³nx2na³lxā².

6 A²nxe²te² he³la³kxai²na² Sū³na² ĩ³xan³ta³kxain¹ju³ta³nū³a² yū²na³la². Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹txa³kxai²nān²tu³ nxe³te²nāu³xa² ĩ³xan³ta³kxain¹ju³ta³lon³tu¹wa². Nxe³kxe³su² wān³txa² kwa²to³h¹lxī³ju³su² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ĩ³ki³ha¹kxi²nx2ti³kxa²yan³txi³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². 7 Nxe³ha²kxai³ te³xai²yā¹nxe² kâi³ū²h¹ah³lxī³txa³hē¹la². 8 Kxā³nhxi¹nai²tā² ka³nxah³ti³hū³nxe² yxau²xai³lyah³lxī³te²sin¹yu²hē³la². Yxān¹ta¹ hī¹nai²na¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²yah³lxī³nha²kxai³ ha²te²te²hū³nxe² yxau²xai³lyah³lxī³lxā². Yxah³lxī³nha²kxai³

ha²te¹te²a² a²wēh³ha³lxa² yā¹nxe² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 9 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² kâi³ha³kxai³ wain³ju³ta² so¹lxi³ten³yah³lxi¹nha²kxai³ a²ya³la³tu³ jau³xa² so¹lxi³ten³yah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³te³sin¹yu²hē³la². Nxe³yah³lxin¹kxe³su² ha²te¹te²a² wē³ha³lxa² yā¹nxe² yxau²xai³yah³lxi³hē¹lxa². 10 Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta² i³wi¹lxo³ki²kj³tu³ta²nū³a² so¹lxi³kâi³ūh³jah³lxi³hē¹la². 11 Ka³nxa³ta² kâi³kj³jut3sū³nxe² kâi³yah³lxi³txa³hē¹la². Kō³nxe³ti³kâi³kj³ju³ta²i¹la²wa². Yxān¹ta¹ wi¹lain³nha¹jah³lxi³sā²nhē³la². Kō³nxe³kxai²nān²tu³i³yau¹ū³waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². 12 A²nxe³te²na² hâi³a² kâi³ain¹ju³ta² kō³nxe³khai¹nxe³ha²kxai³i³hēn³txi¹nx2ta¹kxe³su² āu²li²to³nha²h³na¹wa². 13 Jā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² sa²ha²te¹kxai²nān²tu³yen³kxa² a²yo²ha³kxai¹e³la³nah¹lxi³te²ju²hē³la². E³la³nah¹lxi³kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na²wi¹ta³nxa² kō³nxe³ta³nxa² a³ya³ti³h³nx2na³la². 14 Te²yā¹nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na²ū³wha²li¹txā³nxu¹ta²i²na² nxe³te³nah¹lxi¹.

— Ā³xi²te²hū³te² i³nxai²na² txu¹lxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Ya³lu²te²hū³te² i³nxai²na² ka³ten³su²i³sa²yxau³xi¹jah³lxi³hē¹li¹. Kris²tu³jah¹lo²su² te²hi²sen³su² wxa²ē¹nāu³ai²na²i³ha²te¹ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Jā¹nxe³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² yxau²xai³sa²tē³yah³lxin¹kxa² i²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la². A³la³kxi²nxa³te²yā¹nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Wi¹le³kxi²nha²te²a²yā¹x1jah³lxi³hē¹la². 16 Ha³lo²a²wa³su²txi³ ha³nāu³hi²nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³ wain³txi³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². Wain³txi³yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² yo²txa³te²nāu³xa² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²i³yau¹ū³yah¹lxi³h³nxa¹lxa². Ha³lo²a² kō³ton³na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 17 Kwā²toh³lxa³ti³su² yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²ten³sih¹nxa²ti³jau³su² a³la³kxi¹jxah³lxi³hē¹la².

18 Vīn²yau³xa² ūn³jau³xa² i³na²sxā³ wen¹yah³lxi³txa³hē¹la². I³na²sxā³wen¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hin¹yah³lxin¹kxe³su² kō³nxe³ti³ kâi²nōn³yah³lxi¹nha³ta²wa². Hâi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wxa²ē¹nāu³ai²na² ain³sa²tē³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹la². 19 Jā¹nxe³te³na² wān³txa² wi¹jau³xa² Ta³vi²yah¹lu¹ta²na² wān³txa² i³hai³ni²i²no³jau³xa² hain³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi² wān³txa² wi¹lxon³kxi¹nx2ti³jau³xa²i³hai³ni² nxe³waun¹nyha¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na²ka³lih³nxa²lxi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²nū¹ah³lxin¹tu¹wa². 20 Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³tāu¹a¹ Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³jah¹la² i³sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Ha³lo²a²i²li³hxa³ju³ta²i³ha¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la²Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² i³lxa² i³yī¹li³jah³lxi³sxā³sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la².

A²wē³sāi¹yah³la² a²sxe³xa³ka³lxa² wain³txi³yxau²xai³lain¹jau³su²

21 Kris²tu³jah¹la² i³kāin²te²lon³si¹sxā³ yxau³sxā³ sa²nēn¹kxi²ti³tā³la². Nxe³ki³sa²kxai³i³kāin²te²lon³si¹sxā³ yxau³yah³lxi³sxā³ sa²yo²we¹ta³waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

22 A²sxe³xa³ka³lxu³nāu³i³nxai²na² te²yā¹nxe³sxā³.

— Kris²tu³jah¹la² a²sa²wit3su² na¹xa¹. Sa²yo²we¹te²sa¹xa¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³wxa²wē³sāi¹ah³lai²na² sa²yo²we¹ta³xai³tain¹yah¹lxi³hē¹na². Nxe³na¹jau³su²nxe³ya³nx2ta¹xa². 23 Jā¹nxe³jut3su² a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa²ne³ti³hi¹kxah³lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²yo²ti²ū³ka³txi³ki³nāu³xai²na² ne³ti³hi¹tē³jah³lo²su² na³la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na²a²nū²a²nāu³lo³ki³tā³la². Jā¹nxe³sxā³ Jah¹la²kxai³lu² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²sa²hau³kō³tē³jah¹lai²la¹wa². 24 Te²yā¹nxe³jut3su² yo²ti²ū³ka³txi³ki³nāu³xai²na² sa²kxai³lu²Kris²tu³jah¹la² i³kāin²te²lon³sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Nxe³kxi³kxa² yā¹nxe³sxā³a²sxe³xa³ka³lxu³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² nxe³kxa² yā¹nxe³ a²wē³sāi¹ah³lo²khai³xa²i³kāin²te²lon³sxā³ yxau²xai³lain¹txai¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ a²wē³sāi¹yah³lo²nāu³ i³nxai²na² wxa²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa²a³lxi¹jah³lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la² hi¹sen³su² yo²ti²ū³ka³txa² a³lxi¹nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxi¹nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā²nxū¹lxi³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 26 Ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ i³wi¹lhin¹ti³hi¹te³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ i³yau³xa² tē³sxā³wxa²hō³kxi²sxā³ wxa²han³kxi²ti³nē³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txi³si²te³kxi¹lu² tah²lxi³sa²we¹tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Sū³na² wān³txa² sa²yo²wet1si¹ki³jau³sa³. Nxe³nē³te²ju²hē³la². 27 Nxe³ka³tu³ kxā³nāu³a¹ yo²ti²ū³ka³txi³ki³nāu³xai²na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³Kris²tu³jah¹lo²nu¹txa² hxi²ki³kxai³lu² wā²nxū¹ tah²lxi³ sa²we¹tē³ka³tu³ta¹.

— Wi¹lhin¹khai¹yah³lxi³lxi¹. Je³su²jah¹lai²na² wān³txi³su² nxe² e³kxi²nē³jau³su²nxe³nū¹nhē³tu¹wa², Je³su²jah¹la²kxai³ a²ha³lo²a² ā³ti³ki³hī¹na²sa³. A²nxe³te²ki³na¹xai²na²hai³txi³ kō³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² yū²nē³lxa³ha²kxai³ kāin² khon³ti³nē³ju³ta² yū²nē³lxa³ha²kxai³i³kuh³lxa³ti³nē³ju³ta² yū²nē³lxa³ha²kxai³ nxe²nē³lxa³lho³la². Nxe³yān¹ta¹ wi¹lhin¹khai¹nxe²a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹ti³ kō³nxe³te²lo³tē³lxa³ha²kxai³ nxe² sa²tē³nē³tu¹wa².

28 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²wē³sāi¹yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²nāu³khai³xa² a³lxi²nha²kxa² yā¹nxe³sxā³ a²sxe³xa³ka³lxi¹na² a³lxi²nū¹txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lai²na² i²l³te²na² a²sxe³xa³ka³lxi¹khai³xai²na² a³lxi²kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³khai³xa² a³lxi²nū¹nhū³nx2na³la².
 29 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² a²sīn³khai³xa² yxo²kwin¹kxi²te²na² yū³te²sxa³yū²hē³la². Hāi¹nxe³sxā³wi¹yai¹yha¹ha²kxai³ wi¹lha³ko³tha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Kris³tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yxo²i²tū³ka³txa² wi¹lha³ko³tū¹te²ju²hē³la².³⁰ Kris³tu³jah¹lai² a²nū²nāu³sa²kxa² yā¹nxe³kj³tā³la².³¹ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² e³te³nah¹lxi¹:
 — In³txai²na² txu¹ha² so¹nhyu¹te³lhā³ nxe³kxai²nān²tu³ a²wi³na² ā³na¹i² a²hā³ka³nai²na² ā³na¹i² nxe³ka³tu³ a²sxe³xa³ka³lxi¹na² so¹nū²la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya²tu¹wi¹.
 Ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya²kxai²nān²tu³ a²nū²ka³na³ka³na³te²hū³nxe² yxau³ya²te²ju²hē³li¹. Nxe³ta¹hxi²hē¹la².³² A²nxe³jau³jau¹xu¹ta¹na² i³hāi³kxi²nē³jau³xai²la¹wa². Hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³ta³lun²nē³jau³sxa³wa². Te²yā¹nxe³jut3su² Kris³tu³jah¹la² yxo²i²sxā³ yxau³xai³lain¹tū³ka³txa² kāi³ū¹hain¹ju³ta² wān³txa² hāi³jau³xai²la¹wa². Hxi²kan¹txi³ a³la³kxi²kj³jau³sxa³wa². Nxe³jai¹xa² e³kxi¹nx2ta¹wa².³³ Jā¹nxa¹jau³su² a²wē³sāi¹nāu³i²nxai²na² wxa²nū¹khai³xai²na² a³lxi²nyha¹lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²sxe³xa³ka³lxu³khai³xai²na² a³lxi¹jah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxū³sxā³ a²sxe³xa³ka³lxu³nāu³ i³nxai²na² wxa²wē³sāi¹ah³lo²khai³xa² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹na².

6

A²wē³ha³lxa² a²wi³na² a²hā³ka³na² wain³txi³yxau²xai³lin³tain¹jau³su²
 1 Nxa²ha¹te¹ wē³ha³lxi³ i³nxai²na² sa²kxai³lu²:
 — Sū³na² wē³ha³lxi³su² na¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²wi³na² sa²yxowē¹txi² wxa²hā³ka³nai²na² sa²yxowē¹txi² nxe³jah³lxi³hē¹la². Ju¹ta¹na² wain³na³la².²⁻³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹ta¹na² e³te³nah¹lxi¹:
 — Wxa²wi³na² wxa²hā³ka³na² wi¹kāi³ūh¹xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³jau¹xu¹ta¹na² kwa²na³nē³jau³xai²la¹wa². Sa²yxowē¹kj³kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²la²nha² yxau²xai³kj³tu¹wa².
 — Sa²yxowē¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²la²yah¹lxi¹nha²kxai³yuh³xai²nān²ta³ko³xai²na² kwē³txa² ka³lxa¹txi³ yxau²xai³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tu¹wi¹. Sū³na² wān³txu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xu¹ta¹na² wi¹lhin¹kj³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū¹nhē³jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², sa²yxowē¹kj³kxe³su² ha²kxai³la².
 4 A²wi³na² i³nxai²na² sa². Wxa²wē³ha³lxi³nāu³xa² i³xān³txi³ te²lot3jah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹sxā³Sū³na² wān³txa² i³ti³nhē³nxe² wain³txi³ i³yau¹ū¹hi² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

Kwa²wa³ka³li³lon³kxi²jah¹la² a²wa³kxēn³yah³la² yxau²xai³lyā³jau³su²
 5 Jā¹nxa¹jau³su² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau²yah³lxin¹te² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²wa³kxēn³yah³lai²na² txa²wā¹ha³lo²a² yxau²xai³te²na² wa³kxēn³yah³lai²na² a²wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxowē¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Kris³tu³jah¹la² wa³kōn³kxi²yah³lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ wxa²ha³lo²a² a²wa³kxēn³yah³lai²na² wi¹wa³kōn³kxi²jah³lxi³hē¹la².⁶ Ī²nx2ti³hi¹na² so¹lxi³ wi¹wa³kōn³yah³lxi³txa³hē¹la². Ī²nx2ti³xa³kxan²ti³ wi¹wa³kōn³jah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² so¹lxi³ i³wi¹lxon³kxi²sih¹nx2ti³jau³nū³su² nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ Kris³tu³jah¹la² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3jah³lxi¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na²:
 — Wain³txi³ kāi³a¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe³jah³lxi³hē¹la².⁷ Nxe³kxa²yu³su² wi¹kāi³yah³lxin¹kxa²yu³su² ka³lih¹nha²sxā³.

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³kōn³kxi²na¹xā¹. Hai³txi³ yuh³xan¹te²na² hxi²kan¹jah¹lai²na² so¹lxi³ wa³kōn³kxin²na³xā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².⁸ Jā¹nxe³ha²kxi³ a²nū²a² i²l³te²na² wi¹wa³kōn³kxi²kxai²nān²tu³ a²nxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² hi²sen³su² ū³yho³hi²xi²tu¹wa². Kwa²wa³kōn³kxi²jah¹la² tǎ³nxā² a²nū²a² ā³xa² wa³kōn³kxi²na³sxā³ kwa² yxau³jah¹lo²su² tǎ³nxā² i²l³te²na² ū³yho³hi²xi²tu¹wa².
 Nxe³ya³nx2ta¹wa².

9 Nxe³nxā²ha¹te¹ a²nū²a² a²wa³kxēn³yah³lo²lo³tain¹yah³lxin¹te² i³nxai²na² te²yā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³tāu³lot3txa²lxi³kxa² yā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Kō³nxē³ton³sih¹tain¹yah³lxin¹jau³su² e³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Oh³nāu³nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ tū¹ka³txai²na² a²wa³kxēn³yah³lxin¹txi³ wxa²wa³kxē³yah³lain²txi³ nxe³jah¹lai¹la¹wa². A²nū²a²ka³na³ki²te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ten³kxi²kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i³lxi³te²na² yā¹nxe³sxā³ ten³kxi²te²ju²hē³la².

Txa²wā¹sū³na² hxi²ka¹tē³lha²kxai³ wa²ni²li²nha²ki³jau³su²
 10 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹tǎ³yah¹lxi¹lxa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nū³kxūn³te²a² si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³ Je³su²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ i³nū³kxūn³ti³hit1txa²lxi³tu¹wa². Ī³hxi²ka¹ta²lxi³ju³ta³nū³a²

ten³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe² kāi³ti³hit1txa²lxi³tu¹wa². 11 Kxā³nhx¹nai³tā² a²nū²ai²li² a²nū²a² ā³xai²li².

— He¹kxi²nyhu¹a¹tū¹xā¹. Nxe³kxai²nān²tu³ wā²la² kan²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²te²ju²hē³la². Ū³whi²kxi²nha²te³nū¹ta²kxai³la¹ sīn²ta³ka³lo³a² ū³yha³li³kū¹nha²te²ju²hē³la². A²nxe³ka³lo³ai²na² hi³ki²a³li³khai³xa² ū³si³wi¹nha²te²ju²hē³la². A²ha³la³se³nān¹ka³lo³a² kan²ka³lo³a² ū³ha³la³wih²kxi²nha²te²ju²hē³la². A²nxe³ka³lo³ai²na² a²nxū²kwa¹i³la³tīh³na² ā³tī¹kxi²nha²te³lhxā³ kaut3ta³ka² ta³nxa² hi³ki²a³la² ta³nxa² txo¹kxa³yan³txi³sa². Jā¹nxe³sxā³ a²yu³kxan¹ka³lo³a² ū³yhu³wih²kxi²nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxai²nān²tu³ tīh³na² ai³tīh³na² u²lxi³ ai³kxan²ti³ wi¹lā³nxai³hī³nx2na³la². Kwa³thi³la³ka³lo³a² wa³tāu³wa³tāu³ka³lo³ai²na² hxi²tē³nha² nxain¹te²ju²hē³la². Hxi²tē³nha²kxai²nān²tu³ a²ko¹ko¹nāu³xa² haut3txa² ha³nxeh³lxi³ka³txa² ā³na³nain¹kxan¹ti³ hai³txi³ txo¹hī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³sxā³ a²ne³ka³nāu³a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ū³nhe³hē¹nha²te²ju²hē³la², ī³ne³su²lhxā³ ī³ya²lu¹tain¹kxa²yan³txi³sa². Jā¹nxe³sxā³ a²hxi²ka³nāu³a² hi³ki²a³la² kāin²ka³txa² tē³te²ju²hē³la², a²ko¹ko¹xa² so¹lxi³ wa³ka³ti³lo³lha³ka². Nxe³ka³tu³ hā²wxān³txa³ ā³nhe¹lxi³te³lhxā³ ai³ain²te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³jut3sū³nxe² a²ta²a² nū³ka³txa² he¹kxi²nē³ju³ta² yū³te²ju²hē³la². Nxe³kxe³su² wi¹la³non²ta³kxi²nē³ju³ta²nū³su² sa²so¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā²sū³na² hxi²ka²sa³. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ta³a² nū³ka³txa² hxi²kan¹txi³ ī³ki³ha¹ki¹nx2ti³sxā³ wa³ka³ti³lo³txa²lxi³sxā³ we³nxa²lxi³xa³lho³la². 12 Jā¹nxe³sxā³ he¹kxi²nē³te²na² hai³txi³ a²nū²khai³su² tī³hē¹nx2nxa³wa². Yxān² a²ta³a² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² he¹kxi²nē³lha²kxai³ a²ta³a² kwa²nū³kxūn³te²na² he¹kxi²nē³lha²kxai³ ka³nxah³ti³na² yuh³xai²nān¹te² hxi²kan¹te²nāu³xa² he¹kxi²nē³lha²kxai³ oh¹nāu²an¹te²a² a²ta³a² nū³ka³txa² ko³nxe³khai¹te²nāu³xa² he¹kxi²nē³lha²kxai³ nxe³nē³te²nāu³xa² a²yo²ha³kxa³ he¹kxi²nē³te²ju²hē³la². 13 Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā²lū³na² ī³hxi²ka²txa² whāi²na¹ sa²so¹jah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²nāu³xa² hai³txi³ wa³ka³ti³lo³txa²lxi³xa³lho³la². Hāi¹nxe³sxā³ nū³kxūn³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

14 Nū³kxūn³sxā³ yxau²xai³te²na² so³ta²to²khai³su² te²ju²hē³la². A²nxe³jah¹lo²kxai³la¹ sīn²ta³ka³lo³ai²na² tē³kxai²nān²tu³ a²wā²la²ka³lo³a² sa²si²nū²nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ a²ya³la²tu³jau³xa² wain³txi³ sa²yo²we²ta²xai³jah¹lxi³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ a²ha³la³san¹ka³lo³a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ wain³te²lo²nha²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 15 Jā¹nxe³sxā³ so³ta²to²jah¹la²kxai³lu² a²yu³kan¹ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² ā³yū³swi¹nha²kxai²nān²tu³ wi¹lā³nxai³te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wān³txa² hāun²jau³xa² tē³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 16 Nxe³kxa²yu³su² so³ta²to²jah¹la²kxai³ kwa³thi³la³ka³lo³a² wa³tāu³wa³tāu³ka³lo³a² hxi²tē³nha²sxā³ ai³lāin²te²ju²hē³la². Ai³lāin²te²na² a²nū²a² an³txi³te²na² yxau³son³kxi²kxai²nān²tu³ ha³nxe²a² jī³tho³xa² ā³na¹lxi³kxi²nān²tu³ kwa³thi³la³ka³lo³ai²li² ā³non²ta³kxi²nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ nxū²kwa¹lxi³lxi³txi³ Kris²tu³jah¹la² yxo²ʔ²jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³te²a² a²ta³a² ā³ke³tū¹nx2ti³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ sa²yo²we²jah³lxi³hī³nx2nxa³lxa². 17 Jā¹nxe³sxā³ so³ta²to²jah¹la²kxai³ kwa³thi³la³ka³lo³a² ne³hē¹nha²te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³wa³sat1sxā³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²ta³ai²lū² hxi²kan¹txi³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ sa²sai¹kxi¹nx2ti³hī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³sxā³ so³ta²to²jah¹lan²tu³ hi³ki²a³la² kāin²ka³txa² tē³sxā³ he¹kxi²nyhu¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Txa²wā²sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwa¹yxau³nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā²sū³na² wān³txa² ī³tīh³nxe³nx2ti³hī³nx2na³la². 18 Nxe³kxa²yu³su² ha³lo²a² ī³lī³ju³ta² ten³yah³lxin¹ju³ta² Txa²wā²sū³na² ī³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la². Txa²wā²sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³ya³nx2ti³sxā³ ī³ye³sa²tē³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Ye³te³nxe² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

— Hxi²kan¹sa²nxa²nha¹. Ā²a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxo²ʔ²tū³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ wxa²e¹nāu³ai²na² ī²li³te²na² wxa²sa²wa²lho¹xi²kxai²nān²tu³ nxū²kwa¹lxi³lxi³ju³su² Sū³na² e³kxi²txain¹yah³lxi³to³hē¹la². Txa²wā²sū³na² e³kxi²yah³lxin¹tāu³a² kāi³a¹ju³ta² e³kxi²txain¹nūn³yah³lxi³hē¹la². Kāi³a¹ju³ta²sa¹, Txa²wā²sū³na² wān³txa² kxā³nhx¹nai³tā² hāi³ju³su² ta¹hxai²ʔ²ai¹ti²tu²wa². Yxān²ta¹ hī¹nai²na² hāi³ju³xai²na² ī³yau¹ū³nx2ti³si¹sa²ju³su² ī³sa²si¹hā³sain¹ta¹ti²tu²wa². Nxe³ha²kxai³ wān³txai²na² ī³yau¹ū³nx2ti³lxi³tan²kxa³ya³tu³ti¹ ū³tī¹kxi²sain¹na²hē³la². Ū³tī¹kxi²sain¹sxā³ kwa³thi³līh³na² tē³sxā³ sa²hxi²ta¹kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³ta¹ti²tu²wa². Nxe³sain¹kxai²ti³ wān³txa² ha³ya³kxa³lxi³su² jau³xa² ī³yau¹ū³hain¹nxa³lho³la². Nxe³na¹ha²kxai³ Sū³na² e³kxi²yah³lxin¹tāu³a² ī³yau¹ū³sxā³ ī³hxi²ka¹tūh¹sa²ju³nū³su² ī³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹la².

Pau²lah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ txa²ha³ta³nxa² ā³ne³wxe³si¹nxa²lxa¹jau³su² Ti³ki²kah³la² ī³sa²si¹hā³ūh¹nxa²lxa¹tu¹wa². Txa²wā²lon²yah³lai²la¹wa². A³lxi²nē³jah¹lai²la¹wa². Txa²wā²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹lhit1sxā³ sa²yo²we²jah¹lo²su² na³la². Wān³txa² kāi³a¹jau³xa² a²yo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³nx2ti³tu¹wa². 22 Nxe³jau³nū³ai²na² so¹lxi³

ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hai¹na¹tu¹wa². Na¹kxai²nãn²tu³ txai²na¹xai²na² ha³lo²a² yxau²xai³sĩ¹na¹ju³tai²na²
 ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³ nxũ²kwai³lxũ¹nx2ti³nũn³tu¹wa².
 23 Nxe³nx2ti³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³te²na² sa²kxai³lu²
 a³lxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ ã³nhãu²no³nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³
 yxo²yah³lxin¹ju³ta² yũ³ha²kxai³ nxe³sih¹nx2ti³jau³su² ten³sa³nha²wa². 24 Jã¹nxe³jut3su² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ya²la³tu³ wxa²e¹nãu³ai²na²
 ąu³txi³ a³lxi²sa²tẽ³yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxin¹te² ĩ³nxai²na² Sũ³na² thãi³ti³la²
 a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jã¹nxa¹jau³su² jau¹xai²li² nxe³ya³nx2ta¹wa². Ta³lun²na¹wa².

Filipēnses

¹ Pau²lah³lo²na¹xai²na² Ti³mo²jah³la² nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wi³ha³lxi³su² si¹na¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ ai³si¹na¹ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² a²wa³ka³li³lot³si¹na¹wa². Nxe³si¹na¹ha²kxai³ txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² wān³txa² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū²xai³nx2ti³si¹na¹wa². Fi³li³po²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxā², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹tū³ka³txi³su² te²i³nxā² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau²yah³lxin¹te² i³nxā² nxe³yah³lxin¹te² i³nxā² ain³kxi¹sah¹lxi³hē¹la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²i²tū³ka³txa² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² ain³kxi² yo²i²tū³ka³txa² i²ū³te²nāu³xa² ain³kxi² nxe³sah¹lxi³hē¹la².

² Nxe³nha²ha²kxai³ Txa²wā¹wi³na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai²na² nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹hi²wxa²nxū²kwa¹i³nāu³a² ā³nāu²no³txa¹lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³ya³sa³nha²wa².

Pau²lah³lai²li² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²jau³su²

³ Wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² i²xi¹nx2ti³to³ha¹kxai²nān²tu³ hāi¹nxe³to³ta¹ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa². ⁴ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹tāu³a² wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² hāi¹nxe³ti³ i³nxai²na² e³kxi²to³ha¹wa². Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹tāu³a² ka³li³h³kxi²la²nha²sxā³ e³kxi²to³ha¹wa². ⁵ A²wi¹lhi¹nai³tā² kwēn¹ta² wxā³sxā³ i³hen³txi³nx2ta¹hi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³nx2ta¹hi¹nai³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹ta¹i²tu³wa². Nxe³h¹nān¹te²tu³ te²yā¹nxe³sah¹lxin¹hē¹la². A²nxe³ju³ta¹li² ka²li¹sah¹lxin¹nha²wa². ⁶ Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wxa²ē¹na² sa²hau³ko³tū³nhē³jah¹lai²la²wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ā³non²ta³kxi²xai³sxā³ sa²hau³ko³ta³lun²nxa²lxi³tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³kxi²nx¹sxā³ wā³li³tāu³a¹ sa²hau³ko³ta³lun²nxa²lxi³tu¹wa². Ju¹ta¹li² ya²la³lai²la²wa². I²te²sa¹wa². ⁷ Txa²ē¹nāu³ai²na² i²xi¹nx2ti³to³ha¹wa². Kxā³nhi¹nai³tā³ yān³ta²tū¹kxi¹sai¹nxa²h¹nai³tā² wa²su¹wa²su¹yxau³na¹hi¹nai³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹nha²kxai³ hā²wān³txa² sxi²ha² kan²thi³na² ū³tū¹kxi²sai¹nha²kxai³ yxau²xai³la¹hi¹nai³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹nha²kxai³, sah¹lxin¹ta¹i²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ya²la³lyau³xa² wxi²kan¹txi³ i³tih³nxe³ai¹na¹hi¹nai³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹nha²kxai³ a²nū²a² yo²i²ai¹nxa³te²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yo²i²ain¹si¹ha¹jau³su² i³ye³kxai¹na¹hi¹nai³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹nha²kxai³ nxe³sah¹lxin¹hē¹la². Jā¹nxe³sah¹lxin¹la². Nxe³sah¹lxin¹nha²kxai³ a³lxi¹nx2ta¹ju³ta² hāi²na³la². ⁸ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³lxi²sa²na³la². Txa²ē¹nāu³ai²na² whāi²na¹ au³txi³ a³lxi²sa²te³sa²na³la². A³lxi²sa²kxa² yā¹nxe² a³lxi¹nx2ta¹wa². Ya²la³tu³ a³lxi²khai¹nxe³nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² e³kxi¹nx2ta¹wa².

⁹ Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²na¹tāu³a² nxe² e³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Fi³li³po²thi³na² yo²ix²nxain¹tū³ka³txa² a³lxi²nxain¹na³li¹. Nxe³ju³ta² ā²la² kāi²non³sxā³ kāi³ūh¹nai³nhē³li¹. Nxe³ai¹nin¹ka³tu³ wxa²wān³txa² ā³ne³wxe³nūh¹nxain¹ju³ta² ā²la² kāi¹no³nha²kxai³ wxa²wān³txa² a²si³yxau³jau³xa² wxi²kan¹txi³ a³la³kxi¹nū¹nha²kxai³ nxe³nxa²si¹hai¹na¹jau³su² e³kxi¹nxa²ha¹wi¹. Nxa¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa². ¹⁰ Jā¹nxe³sxā³ Fi³li³po²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² ā²la² wi¹ju³ta² i²sxā³ sa²so¹yah³lxin¹tu¹wa². Hā²wān³txa² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nx¹sxā³ wā³li³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² yū³nx2ti³xa³ha²kxai³ ha³lo²a² i³āu²lxin¹nx2ti³ju³ta² yū³nx2ti³xa³ha²kxai³ nxe³nx2ti³tu¹wa². ¹¹ Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² yen³sxā³ wā³li³tāu³a¹ ā²la² kāi²non³sxā³ ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²yah³lxin¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² sa²yo²we¹ki³jau³su²

¹² Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ā²la² kāi²non³sxā³ ha³ta²nxe³na³la². Khāuh³lxa³tot³sain¹kxan²ti³ wān³txai²li²wi¹la³ ha³ta²nxe³nha³la². ¹³ So³ta²to² nū³ka³txa² i²yxau²nū³sain¹tū³ka³txa² a³la³kxi²nūh¹sain¹na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹ta¹ha²kxai³ kxā³kxai³ ū³tū¹kxi²sain¹ju³ta² a³la³kxi²nūh¹sain¹na³la². Nxe³sain¹kxe³su² a²nū²a² a²yo²ha³kxa² i²nsain¹na³la². ¹⁴ Nxe³ha²kxai³ yo²i²tū³ka³txa² i²sai¹nha²kxai³ tū¹kxi²nha²sxā³ yxau²na¹ju³ta²kxai³ i²sai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² te²kxai³lu² i²nxū²kwa¹lxū¹nyhain¹na²hē³la². I²nxū²kwa¹lxū¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² kāin²i³hen³txain¹na²hē³la². Hai³txi³kon³ton³ta¹nxa³hē³la². ¹⁵ Hai³ti³xan¹tū³ka³txai²na² i²sai¹nha²kxai³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Wxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ Pau²lah³la² ā²sen³sai¹a¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² nxe³nyhai¹nhxai²na²hē³la². Nxe³kxa²yu³su² i³ye³i²yi²lhon¹ta³kxi²nyhai¹nhxai²na²hē³la². Nxe³nyhai¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txain¹na³la². Nxe³yān¹ta¹ nū³ka³txi³ ā²xai²na² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Txa²wā¹sū³na² ī³ka³lit³ju³ta² so¹lxī³ kái³a¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² nxe² Sū³na² wān³txa² wī¹lhin³sxā³ ī³hen³txain¹na³la². 16 A²nxe²tū³ka³txai²li² a³lxī²sai¹nha³kxai³ nxe² kái³ū¹hain¹na³la². Txa²wā¹sū³na² ī³kaix¹so¹sa²ju³tai³tā²ī²sain¹na³la². Ī²sxā³ī³kaix¹so¹sa³ha³kxai³ sxi²ha² kan³thi³na² ū³tū¹kxi²sxā³ wxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wī¹jau³xa² ya²la³lyau³sa²kxe³su² wxi²kan¹txi³ ī³tih³nxe³na¹ju³ta² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² kwa¹na³si¹sa²jau³su² ī²sain¹na³la². 17 Nū³ka³txi³ ā³nū³ka³txin³na² e³kxi¹nx2ta¹tū³ka³txin³na² hi²sen³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kō³txi³ ī³hen³txain¹na³la², ā³sen³sai¹ain¹te³lha³ka². Nxe² kái³ain¹kxe³su¹:

— Pau²lah³lai²li² tū¹kxa² wxe³ain¹tāu³a² khāuhx3nha²ju³ta² kái²not3ti³hi¹ta¹tū¹xā¹. A²nū²a²nāu³xa² txa²wān³txa² so¹lxī³ ain³kxi²sain¹sīn¹kxai²nān²tu³ Pau²lah³la²kxai³ ī³āin²ta³kxain¹tū¹xā¹. A²ē¹nān¹jau³la² ain¹na³la².

18 Nxe³sain¹kxan²ti³ ī³āin²ta³kxi²nhā²nxa³wa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ā²la² kái²non³sxā³ ha³ta³nxe³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Kō³te³ain¹ta³nxa² wain³txi³ e³ain¹ta³nxa² nxe³kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ha³ta³nxe³na³la². Ju³ta²li² ka³li³sa³nha²wa². Ka³li³sxā³ yxau²xai³la²tu¹wa². 19 Jā¹nxe³na¹ju³ta² kan²txi³ tū¹kxi²sain¹ju³tai²li² ye³jen¹na² ā³wa²su¹kxi²sa³tu¹wa². Wxa²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² kái²n² ī³ye³kxi²yo²nūh¹sah³lxī¹nha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah³la² A²yāu³ka³jxah¹la² ā³non²ta³kxi²sa³ha²kxai³ nxe³sa²kxe³su² ā³wa²su¹kxi²sxā³ yxau³na¹tu¹wa². Tū¹kxi²sain¹thi³na² a³li³a¹tu¹wa². 20 Txa²ē¹na² au³txi³ ten³sa²kxe³su², Je³su² Kris²tu³jah³la² ī³sa²nēn¹kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Ka³ten³su² yxau³na¹jut3su² ta³nxa² ya³lu¹na¹jut3su² ta³nxa² nxe³na¹kxan²ti³ txa²nū²nāu³xai²na² whāi²na¹ ī³ya³lo³txi³khaix¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah³la² ī³sa²nēn¹kxi²ti³ten³sa³nha²wa². Ī³nxū²kwāi³lxū¹txi³hxi²na¹kxai³ jā¹nxa¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Hxi²tha²on³sxā³ ā³na¹nxa³lho³la². Ju³ta² ten³sa³nha²wa². 21 Nxe³sxā³ txai²na² sa²kxai³lu² hin¹sxā³ yxau³na¹tāu³a² Kris²tu³jah³la² sa²yo²we¹ta¹ju³ta² so¹lxī³ ten³sa³nha²wa². Yxān¹ta¹ ya³lu²na¹kxai²nān²tu³ ā²la² wī¹la³ yxau³hi³na¹wa². 22 Nxe³yān¹ta¹ ka³ten³su² hin¹sxā³ yxau³na¹kxai²nān²tu³ wī¹kāi³a¹ju³ta²nū³a² yū³tu¹wa². Nxe³na¹ha³kxai³ ih¹nxe³nah¹lxon³ku². Ka³ten³su² yxau³na¹ta³nxa² a³lxī²na¹ta³nxa² nxe³h³na¹te³lha³ku². Nxa¹nha²wa². 23 Ju³tha¹li¹ ī²sxā³ sa²so¹na¹ju³ta² yū²na³la². Txa²hi¹nxi³la¹ju³ta² ā³na²sxā³ Kris²tu³jah³la² yxau³ju³ta² ā³wī¹hu²ha¹ju³ta² ten³khaix¹sa³nha²wa². Wī¹kāi²no³nhī³nx2na³la². 24 Nxe³yān¹ta¹ ā³non²ta³kxi¹nx2ta¹ju³ta²nū³a² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² āh¹ hi¹nxi³la¹tu¹wa². 25 Nxe³na¹ju³ta² a³la³kxi¹na¹jau³su² āh¹yxau³ya³nx2ta¹tu¹wa². Yxau³ya³nx2ta¹kxe³su² kái²non³ yxo²ī²si¹nx2ta¹jau³su² ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² au³txi³ kái²non³ ka³lih³si¹nx2ta¹jau³su² ha²kxai³ yxau³ya³nx2ta¹tu¹wa². 26 Nxe³sxā³ wa³li²sxā³ ī²xi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹ko³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³li¹nha²kxai³ kái²n² ka³lih³yah³lxin¹tu¹wa². Sxi²ha² kan²thi³na² a³li³sxā³ ī²xi²na¹ju³ta²nū³a² ī²sah¹lxī¹nha²kxai³ ka³lih³nxa²lxī²tu¹wa². 27 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah³lai²na² wān³txai²na² wain³txi³ sa²yo²wet¹sxā³ kái³jah³lxī¹hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxā³sī²nx3ti³ta³nxa² wxā³sī²nx2ti³nxa³ta³nxa² nxa¹kxan²ti³ wxa²ha³ta³nxa² ain³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Ā³ten³nxa³lxī²ju³ta²nū³a² a²nū²a² ka³na³ka³na³te²hū³xe² ain³kxi¹nha² hin¹yah³lxin¹ju³ta²nū³a² ain³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². Nxe³yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wain³txi³ ā³non²ta³kxi²nyhu³sxā³ o²la³kxi², Je³su² Kris²tu³jah³lai²na² wān³txa² yxo²ī²yah³lxin¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yau³y³nyhu¹i² nxe³yah³lxin¹ju³ta²nū³a² ain³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². 28 Wxa²kō¹kō¹nū³ka³txa² Sū³na² wān³txa² yxo²ī²xa³tū³ka³txa² yuh³lxah³lxī²txa³hē¹la². Yuh³lxah³lxan³kxai²nān²tu³ tū¹ka³txai²li² Sū³na² wān³txai²na² sa²yo²ā³ain¹kxe³su² kō³nxe³ti³ kái³nha³ju³ta²nū³a² ī³yī¹li²jau³nū³a² so¹lxī³ e³lxah¹ a³la³kxain¹tu¹wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ wxāi²na² sa²kxai³lu² ka³te³na² wī¹tāu³la² yū³yah³lxin¹kxe³su² e³lxah¹ a³la³kxain¹nūn³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² kái³ūh¹nx2ti³tu¹wa². 29 Je³su² Kris²tu³jah³la² yxo²ī²yah³lxin¹ju³ta² ī³hxi²ka¹txa²lxī³na³la². Yxo²ī²yah³lxī¹nha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² te³nai¹nxa³te²nāu³xa² kwī²ti³ti³hi¹txa¹lxain¹kxe³su² yū³yah³lxin¹tu¹wa². Ju¹tai²na² a²yo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² ten³ju³ta² ā³kái²te²ju²hē³la². 30 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² te³nai¹nxa³te²nāu³xa²kxai³lu² khāuh³lxa³ti³sain¹ti³ai¹ti³tu¹wa². Jā¹nxe³sain¹to³nha³la². Nxe³sain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³ti³nx2tain¹nūn³tu¹wa², Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū¹yah¹lxī¹nha²kxai³la².

2

Kris²tu³jah³la² a²hxi²kan¹khaix¹nxe³nha²ju³ta² ā³na¹jau³su²
 1 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxī¹nha²kxai³ ā³non²ta³kxi¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxī¹nx2ti³ha²kxai³ ī³nxū²kwāi³lxū¹nūh¹nx2ti³ti³ai¹ti²tu³wa². Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ain³kxi¹nha² hin¹yah³lxin¹ti³ai¹ti²tu³wa². A³lxī²waun¹nyhu¹ah³lxin¹ti³ai¹ti²tu³wa².
 2 Nxe³yah³lxī¹nha²kxai³ ain³nha² sa²ha³te¹jah³lxī³txa³hē¹la². A³lxī²sa²te³nyha¹jah¹lxī³hē¹la². A²nū²a² ka³na³ka³na³ju³ta² yā¹nxe² ain³kxi¹nha² hin¹jah¹lxī³hē¹la². A²nū²a²

ka³na³ka³na³ju³ta² yā¹nxe² o²la³kxi²nha² kāi³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxi¹lxai²nān²tu³ kāin²ka³lih³ti³sah¹lxin¹tu¹wa². ³ Wxa²yan³txi³nū³a² so¹lxi³ o²la³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Toh³lxa²e³sxā³ kwa² kāin²ki³lxo³xah³lxi³txa³hē¹la². Win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² i³ye³ū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wxa²ē¹nāu³ai²na²;

— Hxi²kan¹txi³ ā³sen³sai¹ai¹na¹xā¹. Nxe³nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². ⁴ Wxa²yan³txi³nū³a²so¹lxi³ i²sxā³ kāi³jah³lxi³txa³hē¹la². A²nū²a² ā³xa² a²yan³txa² i²sxā³ ā³non²ta³kxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

⁵ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ain³nha²hxai²kxai³ jā¹nxa² ain³nha¹jah³lxi³nū³nhē¹la².

⁶ A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³nu²khai³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²a²nū²kxūn³ju³ta² hāix1te²ten³ti³ya³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ya³kxan²ti³ wā²nxūh¹i³nū³kxūn³te³lhxā³ o²la³kxi²nha²ya³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

⁷ Nxe³nxa³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³nu²khai³su² kxan²ti³ wā²nxūh¹ nū³kxūn³khai¹nxe³kxe³su² ā³na¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nū²la² a²nū²a² kwa²wa³ka³lxi³lon³te²a²wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ a²nū²khai³hū³nxe² yxau³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nū²khai³su² ye²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁸ A²nū²khai³su² ye²nū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² sa²yo²we¹sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Sa²yo²we¹ton³sxā³ kāi³ta¹ ya³lu³ju³ta³nū³a²yū³kxan²ti³ sa²yo²we¹txa³kxe³tu³ yū³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ū³hxi²kī¹la³kxi²sxā³ su²lhā³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² sa²yo²wet1sxā³ ya³lu³kxi²nē³lha²kxai³Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah¹la² tē³sxā³ kāin²ti³hit1sxā³ a²i³lxi³la²kāin²khai¹nxe³jau³xā² i³yū¹li²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ā²la² kāin²te²a² i³lxa²i³kāi²not3sa²so¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

¹⁰ Nxe³sxā³ kāin²ti³hi¹tha²kxai³ oh³xan¹tū³ka³txa² ha³kxa¹ yuh³xan¹tū³ka³txa² ha³kxa¹ya³lun¹txi²tū³ka³txa² ha³kxa¹ ā³ka³ti³wxe³nūh¹hain¹sxā³ sa²nēn¹kxain¹tu¹wa².

¹¹ Nxe³sxā³ ē³kxain²te³nah¹lxi¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹i³hain²te³nah¹lxi¹;
— Je³su² Kris²tu³jah¹la²i² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²khai³xai²la¹wi¹. Txa²wā¹sū³nu³khai³xai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² i³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹tu¹wa².

Hi³ka²ta²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²ki³jau³su²

¹² Jā¹nxa¹jut3su² ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²lxi¹nx2ta¹wa². A²kxā³nxa² yxau³ya³nhē³lhi¹nai³tā²txa²wān³txa² wain³txi³ sa²yo²wet1sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ u²lyxau³na¹tāu³a²kxan²ti³ sa²yo²wet1sah¹lxin¹hē¹la². Ā²la² kāi²non³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²sa²yo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²yah³lxin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah³lxi³hē¹la². Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² wi¹li²jah¹lxi³hē¹la². ¹³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²a²ten³kxi³nū³a² kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³nhi²ka³txa²lxi³jah¹lai²la²wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³hxi²kan¹txi³ sa²yo²wet1jah³lxi³hū³nxa¹lxa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ka³li¹jah¹lxi³hū³nxa¹lxa².

¹⁴ Wa³ka³lxa² kāi³yah³lxin¹kxe³su² i³kwa²i²kxi²sxā³ kāi³yah³lxi³txa³hē¹la². Kwa²i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxah¹lxi³txa³hē¹la². ¹⁵ Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³kāi³yah³lxin¹ju³ta²lxi³ yū³yah³lxa³nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹ju³ta² so¹lxi³yū³yah³lxin¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tu¹wa². A²nū²a²nū³xā² Sū³na² wān³txa²te³nai¹nxa²te²nāu³xā² a²wān³txai²na² wai³nxa³jau³xā² e³ih² i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³te³lhxā³ o²la³kxi²nxain²te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³syah¹lxin¹nha²kxai³wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Hi³ka²ta² sa²kxai³lu²sa²ko¹kot1sa²tē³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³kxa² yā¹xah³lxi³hū³nxa¹lxa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a²yuh³xai²nān²te²a² Sū³na² wān³txa² te³nai¹nxa²te²a² wān³txa² wain³jau³xā² ka³ten³yau³xā²i³yau¹ū³yah³lxin¹nha²kxai³ sa²ko²ko²kxain¹yah³lxi³hū³nxa¹lxa². ¹⁶ Nxe³kāi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² yū³ta¹nxa²ta³nxa² a³ya³txi²tāu³a¹nxe³hī¹na¹ ka³li¹ti³sah¹lxi³hū³nxa¹lxa². Nxe³sah²lxin¹ka³tu³ta¹ kāi³ūh¹nx2ta¹ju³ta³i²tā²wa³kon³kxi¹nx2ta¹ju³ta³i²tā² Kris²tu³jah¹la² i²sxā³ i³ye³kxi²sain¹tu¹wa².

— Kwa²hāi¹nxe²kwa² hxi²tha³nhxa²nxa³hē³li¹. Nxe³sain¹tu¹wa². ¹⁷ A²nū²a² Sū³na² wān³txa² we¹txa³te²nāu³xā² su²lhā³sai¹nha³ta²wa². Txa²ti³ha²yau³xā²ha³li³kxa² hxat3sa²sxā³ su²lhā³sai¹nha³ta²wa², Sū³na² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³la². Jā¹nxe³sain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³ ka³li³ha²tu¹wa². Sū³na² a²ten³jut3su² we¹ta¹kxe³su²i²sain¹kxai²nān²tu³ Sū³nu²kxai³lu² wi¹lxo³kxi²na¹tu¹wa². ¹⁸ Te²yā¹nxe³sxā³i³ka³li³ha³sah¹lxi³nū³nhē¹la², su²lhā³sain¹kxan²ti³na².

Ti³mo²jah³la² E³pa³fro²ti²jah³la² sxā³wxā³nū³n³jau³su²

¹⁹ Je³su²jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i³hxi²kat1sa³kxai²nān²tu³ Ti³mo²jah³lai¹tā²i²nx2ti³te³lhxā³ i³sa²si¹hā³a¹tu¹wa². Nxa¹kxai²nān²tu³ wxa²ha³ta³nxa² ain³kxi²nx2ta¹tu¹wa². Ain³kxi²nx2ta¹kxai²nān²tu³ i³ya³lo³ti²sah¹lxin¹tu¹wa². ²⁰ Nxe³sxā³ txa²sa³wi³ha³lxi³nā³nū³xā²jah¹la² so¹lxi³ wi¹la³non²ta³kxi¹nx2ti³jah¹lai²la². A²lxi¹nx2ta¹kxa² yā¹nxe² a³lxi¹nx2ti³na³la².

21 Txa²sa³wi³ha³lxa² ā³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²wa³ka³lxa³yan³txa² so¹lxi³ te³nain¹na³la². Yxān¹ta¹ jah¹la² ti³he¹nx2nxa²wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yxowet¹sxā³ kāi³ju³ta² ten³na³la².
 22 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxowā³xa³ta¹ti²tu³wa². Wi¹kāi³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²ta¹ti²tu³wa². A²wi³nu³su² a²kī³lha³lhxu² wi¹wa³kon³ya³te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe² jah¹lai²na² txai²na² kāi³ya³ha¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³ya³ha¹ta¹ti²tu³wa². Ju¹ta¹li² i²yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². 23 A²nxe³jah¹lai²li² Ti³mo²jah³lai¹tā² i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wa². Sxi²ha² kan²thi³na² tī¹kxi²ta³lun²sain¹ju³ta³nū³a² txa²nū² i²sān²sxā³ i³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wa². 24 Nxa²ha¹te¹ txai²na² sa²txkai³lu² wxā³si²nx2ta¹ju³ta² yau³son³na³la². Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i²hxi²kat¹sa³kxai²nān²tu³ wa³su³txi³ wxā³na¹tu¹wa².
 25 Nxe³na¹ha¹kxai³ txa²wā¹lon³yah³lai²na² E³pa³fro²ti²jah³la² i³sa²si¹hā³xi²nū³na¹tu¹wa². So³ta²to²jah¹lai²la¹wa². Wi¹wa³kon³kxi²ya³sain¹na²hē³la². Nū³kxūn³txi³ o²la³kxi²ya³sain¹na²hē³la². A²kxā³nxaxa² ā³non²ta³kxi²si¹sxā³ i³sa²si¹hā³ūh¹sah¹lxin¹ta¹ti²tu³wa². Hī¹na² ā³na¹ū³xi¹nx2ta¹tu¹wa². 26 A²nxe³jah¹la² i²nxaxa²lxixi³ta² ten³khaix1nx2na³la². i³ton³kxi²ju³ta¹tā² ain³kxah¹lxixi³ta¹hi¹nhē¹tā². Nxe³kxah¹lxixi³nha²kxai³ hxi²waun²ta³kxi¹nx2ti³ta¹hē¹la². 27 Ya²la¹tu³ i³ton³khaix1na²hē³la². Ya³lu²ti²ten³khaix1na²hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tā²hē³la². Nxe³kxa²yu³su² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot³sa²nū³nhē¹la². Nxe³sxā³ ya³lu²si²hain¹ke³la³te²kxai³ ā²la² kāi³non³sxā³ i³ain³txi³khaix1sa²hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ ti³he¹nxe²nxa³hē³la². 28 Nxe³na¹ju³tsu² i³sa²si¹hā³ūh¹xi¹nx2ta¹ju³ta² ten³khaix1sa³nha²wa². Nxe³na¹kxai²nān²tu³ i²ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³sxā³ i³ain³ta³kxi²sa²ju³ta² ā²wa³sut¹sa²tu¹wa². 29 i³xi²kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ hen³txi²txain¹yah¹lxixi³hē¹la². Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² yxo²nū³nha²kxai³ txa²wā¹lon³yah³lai²la¹wa². Jah¹la² yā¹xite²hē³la³ka² wi¹lhen³txi²txain¹yah¹lxixi³hē¹la². 30 Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² sa²yxowē¹ta³haxai³ ya³lu²te³lhxā³ nxa²hē³la². Wxāi²na² wxā³sxā³ ā³non²ta³kxi²sah¹lxin¹kxe³su² hxi²kan¹yah³lxa³nha²kxai³ ā³si³wē³no³txa²lxixi³na²hē³la².

3

Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³yxowē²kī³tā³la²

1 Jā¹nxe³ju³tsu² nxe³nx2ta¹wa². Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. A³lxixi¹nx2ta¹nha²wa². Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² ā²la² kāi³non³sxā³ i³ka³lih³kxi¹nx2ti³ju³ta² ten³nxaxa²nha²wa². Ā²la² ū³wha²li²lye¹nx2ta¹la². Nxe² i³yau¹ū³xi¹nx2ta¹kxai²nān²tu³ āu²li²sa²nxa³nha²wa². Wi¹lhin¹sxā³ yxau³si¹nx2ta¹ju³su² ū³wha²li²lye¹nx2ta¹wa². 2 Kō³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² wi¹l³khai¹nxe³jah¹lxixi³hē¹la². i³kī³ha¹kxi¹nx2tai¹nha²ta²wa². i³lxa³thin¹ti³hē¹ta¹nxaxa³ so¹lxi³ A²nū²nāu³ai²na² ū³whi²lho¹nha²sxā³ ū³kho³nyhain¹na³la². 3 A²kxā³nhxi¹nu¹ta¹na² Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² kwa³na¹nē³ju³xai²li² ā³si³wxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ in³txa² wāi³lxa² wē³sa²te³sxā³ ū³sa³si²tū³ko¹kxā¹si¹nhē³ju³su² e²kxi²nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³xu²ta¹na² txa²wā¹ti³ko¹kxā¹na²txai²na² so¹lxi³ Ju³te²a² nū³ka³txi³kj³na¹xai²na² so¹lxi³ wain³txi³ sa²yxowē¹kī³tā³la². Sa²yxowē¹kī³kxan²ti³ yen³kxa² ā²la² wi¹khai¹nxe³te²a² yū²kī³tā³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³hxi²ka¹tē³lha²kxai³ Sū³nu²kxai³lu² sa²nēn¹kxi²kī³tā³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxixi²sxā³ yxau²kxi²nē³lha²kxai³ ka³li³sxā³ yxau³kī³tā³la². Yuh³xai²nān²te² yen³kxa² hai³txi³ yxo²ti³kj³sxa²wa². 4 Nxe³sxā³ yuh³xai²nān²te² yen³kxa² yxo²ti³kj³ke³la³te²kxai³ txai²li² ā²la² ā³sen³sai¹sxā³ yxo²ti³hī³na¹wa². A²nū²a² yxo²ha³kxai¹ ā³sen³sai¹ai¹nhī³na¹wa². 5 Txa²wē³si¹na² txo²na¹hī¹nai³tā² kwēn¹ta² a³li³la¹ha¹hī¹nai³tā² a³la²ni²sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³la²ni²ju³ta² hau²hau³kon³sxā³ ū³sa³si²tū³ko¹kxā¹sa³na²hē³la². I³sa²e³ah³lo²sa¹wa². Nxe² a³li³lha²sxā³ txon¹jah¹lo²su² te²sa¹wa². Bēn³ja³mī² nū³ka³txi³yah³lo²sa¹wa². Txa²wī³na²nāu³xai²na² yxo²ha³kxai¹ E³bre²a² nū³ka³txi³nāu³sain¹na³la². Nxe³nxaxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² sa²yxowē¹kxe³su² a²ha³ti³nū³ka³txai²li² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³sa¹wa².

6 — Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa² wain³txi³ kī³te²a² nū³ka³txi³sa¹wa². Na¹ju³xan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ti³sxā³ yxau²xai³tū³ka³txa² khāuh³lxa³tin³txai¹na¹hē³la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa³na³nē³ju³xai²tā² wā³ko³nxaxa³te²tu³ sa²yxowē¹thxai²na¹hē³la². A²nū²a² i²li³te²la³ hxi²kan¹txi³ kō³te³kxi²sa²nxa³hē³la². Jā¹nxe³te²su² hxai²na¹hē³la². 7 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ti³ ā³si³wxe³na¹hī¹na¹ yen³kxai²tā² hāi¹nxe³ti³xa¹ ā³na¹a¹hē³la².

— A²kxā³nxaxa² a³lxixi¹ti³ tē³a¹hē³na¹. Na¹ju³su² hī¹na² yxo²kwain³te²txā³wa². 8 Yen³kxa² yxo²ha³kxai¹ ā³na¹sxā³ yen³kxa² ā²la² wi²te²a² so¹lxi³ ten³te²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² i²sa²te³kxi²na¹ju³ta² ā²la² ā³sen³sai¹na³la². Nxe³na¹ha²kxai³ yen³kxa² ā³xai²li² kō³nxe³kxe³su² ā³na¹a¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sa³wi³tsu² na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². 9 Nxe³sxā³ ā³nū²nxixi²sxā³ yxau²xai³nha¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². A²wi¹lhin¹khaix1ju³khai³xa² wi¹lhit¹sain¹na²hē³la². Nxe³te³nah¹lxixi¹. Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² kwa³na³ju³xu²ta¹na² sa²yxowē¹ta³haxai³sa²yxowē¹ta³haxai³

wi¹lhit1sai¹nxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²a¹kxe³su² wi¹lhit1sain¹na²hē³la².
 10 Jā¹nxe³sxā³ yxo²i²a¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² I²yxau²xai³la¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹la²
 a²wā³nxīn¹ju³khai³xa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²sxā³ yau²xai³ju³khai³xa² ā³ne³wxe²
 yxau²xai³la¹tu¹wa². Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² Sū³na² wān³txa² sa²yxow²we¹tha²kxai³
 ye³khāuh³lxa³thin¹khaix1ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa²
 sa²yxow²we¹ti³ten³sa³nha²wa², khāuh³lxa³txi³sain¹kxan²ti³na². Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu²
 A²wi³na²khai³xa² wān³txa² sa²yxow²we¹tha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²
 yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² so¹lxi³ sa²yxow²we¹ti³ten³sa³nha²wa², ya³lu²na¹ju³ta³nū³a²
 yū³ti³hit1sain¹kxan²ti³na². 11 Jā¹nxe³na¹kxe³nū³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹sa²ju³nū³su²
 a²ya³la³ti³ū³hū¹sa³tu¹wa². Jā¹nxe³sxā³ Sū³na² ha³lo²ai²na² yxau²sa²tē³si¹sa³tu¹wa².

Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxow²wet1sa²sai¹na¹ju³ta²

12 Jā¹nxe³na¹ju³su² txa²wān³txa² e³nxa³ju³xa²sa¹;

— Ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² yū³ti³he¹nxa³wi¹. Wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³te²sa¹wi¹. Nxe³na¹ju³su²
 hxi²kan¹txi³ e³nxa³wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² a²lxi³sa²ju³ta² yxau²xai³te²sa¹wa².
 Nxe³te²sa¹ha²kxai³ wain³txi³ sa²yxow²wet1sa²sai¹na¹ju³ta² ten³khaix1sa³nha²wa².

13 Txa²wā³tā³nū³xāi³.

— Wi¹kāi³sa²sai¹na¹xā¹. Na¹ju³la³ e³ti³he¹nxe²nxa³ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹ta¹
 ko³nxe³ti³ kāi³a¹hi¹nai³tā² ha³nāu³ha² hxa³na³la². Yon³nāu³ai³tā² kāi³a¹ju³ta²i²tā²
 ne³wā²na²a¹ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ wi¹kāi³a¹ju³ta²nū³a² ain³nha¹ha²kxai³ Sū³na² wān³txa² so¹lxi³
 sa²yxow²we¹ta¹ju³ta²nū³a² ain³nha¹ha²kxai³ nxe³na¹nha²wa². 14 Sa³nxe³la³kxi²nū³xa² kwa²
 ā³ni³hain¹ju³ta² yā¹nx2na³la². Ā³nih³sxā³ ā³ne³ka²ta¹ta¹lun²kxi²nū³su² o²la³kxain¹nīn²ta²wa².
 Ā³ne³ka²ta¹ta¹lun²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² hi³yāu³sa³kxa² tih³na² ū³nhe³hē³nha¹te²ju³hē³la².
 Te²yā¹nxūn³te²sa¹wa². Oh³nāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³kaix1sa²ju³ta²nū³a² wah³nxe³na¹wa².
 Txa²wā³sū³na² ten³si¹sa²ju³nū³a² wah³nxe³na¹wa². Nxe³sa³kxai²nān²tu³ Txa²wā³sū³na²
 hxi²ki³kxai³lu² ka³tē³na² wi¹tāu³a² ā³wi¹ha¹ju³ta²nū³a² i³ye³kxi²sain¹tu¹wa².

15 Nxe³sxā³ ye³kan³sxā³ yxo²i²te²ki³na¹xai²na² ye³kan³sxā³ hain³nha²ki³ju³ta² so¹lxi³
 wain³na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² a²ten³ju³su² a³la³kxi²ki³sa²kxai³ nxe³ju³ju³xain²txi³
 sa²yxow²wet1sxā³ kāi³jah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe²nxa³kxe³su² te²a² yū³kxai²nān²tu³
 Txa²wā³sū³na² hi²sen³su² e³lai²na¹ i³yau¹ū¹nx2ti³tu¹wa². 16 Jā¹nxe³ki³sa²kxai³ Sū³na² wān³txa²
 wain³txi³ sa²yxow²wet1sxā³ kāi³ki³kxa² yā¹xa³sah¹lxi³wxa². 17 Txa²wā³tā³nū³xāi³. Kāi³a¹kxai³
 yā¹nxe² kāi³yah¹lxin¹ta¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe² wain³txi³kāi³jah¹lxi³hē¹la². Nxa¹ju³kxai³la¹
 txa²yā¹nxa² kāi³ye²na² a²e³ju³xa² sa²yxow²we¹jah³lxi³hē¹la². 18 Txa²wā³sū³na² wān³txa²
 yxo²i²ki³lxo³te²a² yū³na³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² i³hxi²ki¹la²kxi²sxā³
 i³ya²lut1jah¹lai²tā² yxo²kwi¹n¹kxain¹na³la². Ko¹ko¹so¹nain¹na³la². Nxe³nx2ti³to³ha¹ta¹ti²tu³wa².
 Nxe³ju³ta²li² i³āin²ta³kxi²nha²khaix1nxe³sxā³ nān³sxā³ i³hen³txi¹nx2ta¹wa².
 19 A²nxe³ti³ka³txai²li² ha³lo²a² ha³nxe²a² i³ju³ta²nū³a² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹tu¹wa².
 Txa²wā³sū³na²sa³. A²nxe³tū³ka³txai²li² Txa²wā³sū³nu²khai³xa² sa²yxow²we¹ta¹nxa³wa².
 A²ē¹nān¹ju³khai³xa² ten³nyhain¹kxa² so¹lxi³ sa²yxow²wet1sxā³ kāi³ain¹na³la². Kuh³lxa³thin¹sxā³
 kāi³ain¹kxan²ti³ āu²li²ju³ta² yū³ai¹nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ ju³ta²li² yxo²kāin²txi³ e³ain¹na³la².
 Yuh³xa³nān²te²yen³kxa² so¹lxi³ ain³nhai¹nhaix1na²hē³la². Nxe³te²ti³ka³txai²li² Txa²wā³sū³na²
 hxi²ka² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹tu¹wa². Nxa¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ha³lo²a² ha³nxe²a²
 i³ju³ta²nāu³a² i³hau³hau²na²sa²tē³ū¹hain¹tu¹wa². 20 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā³ki³nāu³xai²na²
 yxo²i²tū³ka³txi³ki³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² oh³xai²nān¹ko³xai²li² txa²wā³ha³lo²khai³su²
 na³la². Nxe³sxā³ yuh³xan¹ko³xai²li² yxau³sxā³ hin¹sxā³ wah³nxe³ki³tā³la². Txa²wā³ē¹na²
 sa²hau³kot3jah¹lai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā³hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la²
 wxā²sxā³ a³ka³nx²sxā³ wā³li²ju³ta²nū³a² wah³nxe³ki³tā³la². 21 A²nxe³jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
 ā³wā³li²tāu³a² txa²wā³nū²nāu³na² hxi²tha³nhē³kxan²ti³ ya³lu²ju³ta² yū³nē³kxan²ti³ s³nā³lxi³
 tah²lxi³s³ti³hi¹tē³tu¹wa². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²nū²nāu³xai²li² wxi²kin³ti³ton³kxa²
 yā¹nxe² s³nā³lxi³ti³hi¹tē³tu¹wa². Nū³kxūn³khaix1jah¹lai²la¹wa². Ha³lo²ai²na² ha³kxa¹
 a²wa³kxēn³su² na³la². Nxe³ju³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² a²nū²kxūn³ju³txai²li²
 s³nā³lxi³ti³hi¹tē³tu¹wa².

4

Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³ki³ju³su²

1 Jā¹nxe³ju³tsu² kan¹txi³ yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ i³sa²nēn¹kxi¹nx2ta¹wa².
 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹ta¹ti²tu³wa².
 Te²yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Txa²wā³tā³nū³sah¹lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹wa².
 Ne³kan²kxi²ti³hex1nxe³nx2ti³nxa³nha²wa². Ka²li¹txi²sah¹lxin¹nha²wa². Nxe³ye¹nx2ta¹wa².

2 Nxa²ha¹te¹ E³vo²ti²a³ka³lxāi³. S³ti²ka³kxa³lxāi³, Nxe³jah³nxa². Kris²tu³jah¹lai²na²
 wān³txa² yxo²i²ya³hi¹nha²kxai³ hāu²non³sxā³ yxau³a³nha¹jah³he¹na². 3 Nxa²ha¹te¹
 wxāi²na² yxo²i²tū³ka³txa² ā³non²ta²kxi²khaix1nxe³jah¹lo² i³nxa² txu¹ti³nāu³xin³ti²

ī³wai³txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ txu¹ti³nāu³xin³ti² Kle³mē²te²yah³la², txa²ya³lxi³nāu³xa² yxo²hā³kxa¹ wi¹lo²la³kxain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹kxa² wi¹wa³ko³nain¹na²hē³la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxā² oh³nāu³a² ka³ten³su² yxau²xai³te²nu³a² ha³teh³nxā³nxā² ā²la² ū³wha²li¹la³kxi²na²hē³la².

4 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ti²tū³ka³txi³ ī³nxā² kāin² ka³lih³jah¹lxi³hē¹la². Jā¹nxe² e³kxi¹nx2ti³sxā³ ka³li³sa²tē³jah¹lxi³hē¹la².

5 Thā³ti³la² kāi³juh¹nhyah¹yah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxī²sxā³ wa³li²ju³ta³nū³a² nxe³je³nāu³wa³kxi³lon³na³la². 6 Ha³lo²a² he¹yah³lxi³n¹ju³ta³nū³a² hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³lxa². Nxe³yān¹ta¹ yen³kxa² ī²li³ju³ta² a²ten³nxā²lxi³ju³ta² nū¹hī²sxā³ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la².

Nxe³yah³lxi³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxi³lxi³hē¹la² a³in³kxi¹nx2ti³jau³nū³su² yxo²ti²jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxi³to³hin¹kxai²nān²tu³ ī³ka³lih³kxi¹nx2ti³jau³nū³su² ī³hen³txi³jah¹lxi³hē¹la², Txa²wā¹sū³na²sa³. 7 Yxah³lxi³n¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hāun²ju³ta² ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². A²nxe³ju³ta² a²nū²a² hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³ye²h³ki³sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² hāu²no³nha²ki³ju³ta² ū³hū¹nē³jah¹lai²la²wa². A²nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau²ya³nx2ti³hā³kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² hāu²nū¹sa²tē³nx2ti³tu¹wa².

8 Jā¹nxe³na¹jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa². Ain³nhyah¹lxi³n¹kxe³su² ī²khaix1nha¹jah³lxi³hē¹la². Ha³lo²a² wi¹ju³ta³nū³a² yū³ta³nxā² sa²nēn¹kxi²nē³kxe³nū³a² yū³ta³nxā² nxe³kxai²nān²tu³ ain³nha²sxā³ ī²khaix1nha¹je²jah³lxi³hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹, ha³lo²a² wain³te²lo³ju³ta² so¹lxi³ hā³lo²a² wi¹lhin¹ki³kxe³nū³a² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² ye³na² ta³nxā² a²nū²a² ye³na² ta³nxā² wain³ye²ki³kxa² so¹lxi³ ha³lo²a² ko³ti³he¹nxā³kxa² so¹lxi³ ha³lo²a² a³lxi²si¹nhē³kxe³nū³a² so¹lxi³ hā³lo²a² wi¹le³kxi²ki³ju³ta³nū³a² so¹lxi³ nxe³te² he³la³kxa² ain³nha¹je²jah³lxi³hē¹la².

9 Txa²wān³txa² e³so¹kxi²sah³lxi³n¹jau³xai²na² a²yxō²hā³kxa¹ sa²yxō²wet1sah¹lxi³hē¹la². Txa²wān³txain¹txi³ kāi³a³ju³tain¹txi³ sa²yxō²wet1sah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxi³n¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hāu²kon³ju³ta² wa³kxi³nxe³sxā³ ā³si³tē³la³kxi²xai³nx2ti³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² wi¹lxo³kxi²jau³su²

10 Nxe³nxā²ha²te¹ hī¹nai²li² ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³n¹ju³ta² ā³si³wxe³xi²yah³lxi¹nhē³la². A²kxā³nxai³tā² te²yā¹nxe² ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³n¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nū²la² hxi²ka¹yah³lxa³nha²kxai³ hāi¹nxā¹sah¹lxi³n¹tai¹ti²tu³wa².

— Wxāi²li² ten³nxā²sīn¹nxā³nhai¹. Nxe³yah²lxa³nhē³la². Yxān¹ta¹:

— Hxi²kan¹txi³ ā³non²ta³kxi²nx2ti³nxā³nhai¹. Sah¹lxi¹nhē³la². Yxān¹ta¹ hī¹na² te²yā¹isah¹lxi¹lxa². Nxe³sah¹lxi³nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau²ya³sa³hā³kxi³ ī²ka³lih³khaix1sa³nha²wa². 11 Yxān¹ta¹ yen³kxi³txa²sa²kxe³su¹ nxe²nxā³nha²wa². Ha³lo²a² ī²li³ju³ta³nū³a² ka³lih³kxi²la²nha² yxau²xai³nha¹nha²wa². 12 Yen³kxa² yū³sa³nxā³kxe³su² ī²a¹hā³kxai³ yen³kxa² tau³ton³kxi²sa²kxe³su² ī²a¹hā³kxai³ te²sa¹wa². Nxe³hā³kxai³ hā³lo²a² ī²li³je³na² hī¹nā¹kxan²ti³ hā³lo²a² ī²li³ju³ta² ī³ha³txi³na¹hā³kxi³ ka³lih³kxi²nha¹nha²wa², ū³kxi²sa²jut3su² ta³nxā² he³ja³lu²sa²jut3su² ta³nxā² yen³kxi³hā¹kxe³su² ta³nxā² yen³kxi³txa²sa²kxe³su² ta³nxā² nxe³kxan²ti³ ka³lih³kxi²la²nha¹nha²wa². 13 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau²ya³sa²kxe³su² ī³hxi²kat1sa³hā²kxai³ hā³lo²a² ī²li³ju³ta² wxā²nū¹sa²kxan²ti³ hxi²ka¹na¹wa².

14 Nxe³na¹kxan²ti³ khāuh³nha¹ju³ta³tā² ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³n¹tai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²li² wain³na³la². 15 Kxā³nxai³tā² Ma³se³to²na²ko³xa² a³li³a¹hī¹nai³tā² a²wi¹lhi¹na² wxā³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txi¹nx2ta¹hī¹nai³tā² wxa²nū³ka³txi³nāu³ ī³nxā² Fi³li³po²thi³na² yxau²yxai³lxi³n¹te² ī³nxā² so¹lxi³ ā³non²ta³kxi²sah¹lxi³n¹tai¹ti²tu³wa².

16 A²kxā³nxā² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² yxau²na¹hī¹nai³tā² yen³kxi³txa²kxe³sā¹. Sah¹lxi³n¹jau³su² wxa²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² yen³kxi³khai³xa² wā²nhū¹sā³ ī³sa²si¹hā³xi²sah¹lxi³to³hin¹tai¹ti²tu³wa².

17 — Kwa²hāi¹te³lhxā³ yen³kxa² yxo²kwain³kxi³na¹nha¹. Hai³txi³ te²txā³wa². Wi¹kāi³sa²tot1jah³lxi³n¹ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa². Yxah³lxi³n¹kxai²nān²tu³ ka³lih³khaix1sah¹lxi³n¹tu¹wa². 18 Jā¹nxa¹jut3su² ū³yho³hi²ki³a² ū³sa²si¹hā³sah¹lxi³n¹kxa² a²yxō²hā³kxa¹ so¹kxi¹nx2ta¹hē³la². So¹kxi¹nx2ta¹hā²kxai³ yen³kxa² wā³kon³kxi²sa³ju³ta² yū³na¹wa². E³pa³fro³ti²jah³la² wxā³na²hē³la². Wxā³nū²la² wxa²yen³kxa² ū³hū¹ah³lxi³n¹kxa² ū³hū¹sa³na²hē³la². Nxe³hā³kxai³ hī¹nai²li² yen³kxa² tau³ton³nha²wa². Nxe² kāi³u¹sah¹lxi³n¹ju³tai²li² hā³nxe²a² wi¹lū³tho³xa² yā¹nxe³h³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² ī²nxū³so¹nū¹nx2ti³kxa² yā¹nx2na³la². Nxe³tho³xa² Txa²wā¹sū³na² ī²nxū³so¹kxai²nān²tu³ ī³ka³li³lhxun¹na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ wi¹kāi³ū¹sah¹lxi³n¹ju³tai²li² ī³ka³li³lhxun¹nū³na³la².

ī²ka³li³lhxun¹nha²kxai³ wi¹lhit1sxā³ ī²nxā²lxi³na³la². 19 Jā¹nxe³jut3su² tau³ton³kxi²nx2ti³kxe³su² Txa²wā¹sū³na² hī²sen³su² ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau²ya³nx2ti³hā²kxai³ tau³ton³kxi²nx2ti³ju³ta² ū³hū¹nx2ti³tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² oh³nān¹ta³ yen³kxa² kāin² yū³hā²kxai³ nxe² ū³h¹nx2ti³tu¹wa². 20 Nxe³hā³kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²li² Txa²wā¹wi³nu²su² hā²kxai³ nxe³jah¹lai²li²

wxi²kin³ti³ton³ju³ta² ā²la² kāi²non³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Hai³txi³ ne³ki³so³nxa³ju³ta³nū³su² yū³ti³he¹nxa³lho³la². Nxe³ju³ta²ye¹nx2ta¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²
²¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxin¹te²nāu³ i³nxa² Txa²wā¹sū³na²
a²sa³wi³ha³lxi³syah¹lxin¹te²nāu³ i³nxa² nxe³sxā³ txa²ha³ta³nxa² wi¹lhen³txi¹nx2ta¹wa².
Txa²wā¹lon³ti³tāu³xai²na² yxau³ya³sain¹tū³ka³txi³nāu³xai²na² a²ha³ta³nxa²
a²wa³kxēn³yah³lai²na² sxi²ha² yxau³tū³ka³txi³nāu³xa² ²² Ro²ma²thi³nān¹ko³xa² kāin²ko³xai²na²
yxo²i²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²ha³ta³nxa² wi¹lhen³txi¹nx2ti³nūn³ya³sain¹na³la².
Txa²wā¹sū³na² yxo²i²tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹te²yā¹nxe³nūh¹nx2ti³nūn³ya³sain¹na³la².
²³ Jā¹nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
nxe³jah¹la² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jā¹nxa¹jau³su² txai²li²
Pau²lah³lo²na¹xai²na² nxe³ye¹nx2ta¹wa².

Kolosēnses

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na², Txa²wā¹wā³tā³jah¹lai²na² Ti³mo²jah³lai²na² nxe³sīn¹sxā³ ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹na¹wa². Txa²i²na¹xai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Jah¹la², Txa²wā³sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ten³jau³su² i³wet¹lso¹sxā³ i³hxi²kan¹txi³hit¹sa³na¹hē³la². Sa³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³tain¹si¹ha¹jau³nū³a² i³sa²si¹hā³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa²kxah³lo²na¹xai²na² wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² Ko³lo²se³thi³na² yxau³ye³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². 2 Nxe³ha²kxai³, wxāi²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ah³lxī¹nha²kxai³, wi¹wi¹nxē² sa²yo²we¹jah³lxī¹nha²kxai³, nxe³yah³lxī¹lxa². Txa²wā³tā³nāu³syah¹lxī¹lxa². Nxe³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ain³kxi²sah¹lxī¹hē¹la². Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³ān²tu³ kāin² thāi³ti³la² a³lxī¹nx2ti³si¹ha¹jau³nū³su² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nāu²no³txa²lxī¹si¹ha¹jau³nū³su² nxe³nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Sū³na² i³wi¹lxon³kxi²jau³xa² Pau²lah³la² i³ye³kxi²jau³su²

3-4 Wxa²nū³ka³txai²na², Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i², Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ a³lxī², yah³lxī³sīn¹ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa³. A²nxe³yah³lxī³nhīn¹jau³xa² ha³ta³nxā² ain³kxi¹nx2ti³sī¹na¹hē³la². Nxe³nx2ti³sī¹na¹ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ ha³tin³ti³ i³ye³kxi²to³sī¹na¹hē³la².

— Txa²wā¹sū³nāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² wi³nu²si¹lxī¹. Nxē¹nha²kxai³ Ko³lo³sē²sa³ nū³ka³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wi¹wi¹nxē² yxo²i²khai¹nxe³nxain¹sīn¹na¹li¹. Nxe³ha²kxai³ ju¹ta¹i²li² sa²nēn¹kxi²sīn¹na¹hā¹nhai¹. Nxe³to³sī¹na¹hē³la². Jā¹nxe³sī¹na¹wa². 5 A²kxā³nxā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²ya³la³lyau³xan²tu³ ain³kxi² ān³si³wxe³yah³lxin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Ā²la² a³lxī²kxi²yah³lxī³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³ti³:

— Oh³nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³a¹ ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³sxā³ ka³lih³khai¹nxe³ju³ta³nū³a² yū¹nē²na³na¹. A²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ū³hā¹kxi²nē³na³na¹. Yxan¹nāu³a¹ ū³yhen³kxi²nē³tū¹xā¹. Nxe³ju³xai²na² yxo²i²sa²tē²yah³lxin¹ka³tu³ Kris²tu³jah¹la² yxo²i² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² a³lxī² yah³lxī³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². 6 A²nxe³jau³xai²na² wān³txa² wi¹jau³xai²na² ain³kxi²yah³lxin¹ka³tu³:

— Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la²sxā³ a³lxī²nē³jah¹lo²su² na³na¹. A²ya³la³tu³ jau³xai²la¹xā¹. Hī¹na² a³lxī²na¹nhā¹. Nxe³yah³lxī³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxī¹nhī¹nān¹jau³xau³tēx¹tān²tu³, wxa²yu³ta² ā³ka³lxa¹ton³sxā³ ain³kxi² sa²yo²we¹ti² ha³lo²a² wi¹ju³ta² kāi³i² nxe³yah³lxī³to³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxī³to³hin¹kxa² ya¹nxe³sxā³, a²nū²a² yuh³xai²nān¹ta³ko³xa² yxo²ha³kxa¹ nxe³ta³ko³xai²nān¹te² nū³ka³txa² wān³txa² wi¹jau³xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³yau¹ū³nē³jau³xai²na² ain³kxi² sa²yo²we¹ti² ha³lo²a² wi¹ju³ta² kāi³i² nxe³ye²tū³ka³txi³nū³a² ā³ka³lxa¹ton³sa²tē³yain¹ta¹hē¹la². 7 Jā¹nxa¹jau³su² E³pa²frāh³lo²su² jah¹la² a³lxī²na¹kxah³lai²la¹wa². Txa²i²yā¹nxe³sxā³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wa³ka³li³lot³sxā³ yxau²xai³jah¹lai²la¹wa². Na¹ha²kxai³, txai²li² hxi²kan¹txi³ ā³wxā³sxi¹nx2ti³nxā³ta¹ti²tu³wa². Nxe³na¹kxa²yu³su² jah¹lai²na² ā³si³wē³not³3sa²sxā³ ān³tū¹nx2ti³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² i³yau¹ū³nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². 8 Nxe³nx2ti³nū²la² wxa³li²ka³tu³, wxa²ha³ta³nxā² a³lxī²waun¹nha¹yah³lxin¹jau³xa² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² a³lxī²waun¹nyah¹lxin¹ti³hi¹txa²lxī³jau³xa² E³pa²frāh³lai²na² i³hen³txi³sa²sīn¹na¹hē³la².

9 Nxe³sa²sīn¹jau³xa² ain³kxi¹nx2ti³sī¹na¹hī¹nān¹ju³tu³, hu³ wxa²ha³lo²a² sa²hau³ko³tūh¹nx2ti³si¹nha¹jau³nū³su², Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³ i³ye³kxi²to³sī¹na¹hē³la². Nxe³sī¹na¹te³nah¹lxī¹:

— Sū³na², nxe³3sī¹lxī¹. Nū¹ān¹tū³ka³txa² Ko³lo³sē²sa³ nū³ka³txa² sa²hau³ko³tain¹sxā³, Wxa²yāu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹jah¹la² ā³nxū²kwai³wi¹sxā³ yxau³ai¹nhīn¹ka³tu³ kāin² a³lxī²kxi²ti³hī¹txain¹si¹nhē³ji¹. Ain¹nhīn¹kxi²nān²tū³ Txa²sū³nu² i³nxai²na² wxa²e¹nān¹jau³xa² au³txi³ ain³nha²nhīn¹jau³xa² a²ten³nhīn¹jau³xa² ta³nxū¹ka³txai²na² a³lxī²kxi²ti³hi¹ta³lu²ni² wi¹ko³nha²ti³hi¹ta³lu²ni² nxe³txain¹sī¹nhē³li¹. Nxe³to³sī¹na¹hē³la². 10 Sī¹na¹ha²kxai³ wxāi²nān²ta³ Txa²wā¹sū³na² au³txi³ te³nain¹jau³su² so¹lxī³ yxau²xai³li², Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³si¹yah³lxin¹jau³su² so¹lxī³ kāi³i², ha³lo²a² wi¹ju³ta² ka³lxa²txi³ kāi³i², Txa²wā¹sū³na² wi¹la² a³lxī²kxi²sxā³ yxau²xai³li², yah³lxī³hī³nxa¹lxa². Jā¹nxe³nx2ti³si¹nha¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²to³sī¹na¹hē³la². 11 Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³ sa²hē¹txa²txi³jau³su² hxi²kan¹kāi¹non³nxā²lxī³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³:

— Ha³lo²a² ye³khāuh³lxa³thin³ju³ta³lot3sa²na³na¹. Yah³lxin¹kxa²ha³ta³nxān²txi³nxū²kwa³i³lxū¹ti³ hxi²ka¹ka¹nha²la² yxau²xai³yah³lxix³h³nxalxa². 12 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³;

— Txa²wā¹wi³nāi³. Ha³lo²a² ye³khāuh³lxa³ti³sa²sīn¹jut3su² kxan²ti³nū¹ ka³li³sa²sīn¹tu¹wi¹. Wain³te¹lot3sa²nhi¹nha²kxai³ hxi²waun³txi³nha¹ju³ta² yū²nxa³wi¹. Nxa¹jau³su². Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³jah¹la² i³ye³kxi²ki³tā³la². Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² ha²tet¹lut3sū³ju³ta² Txa²wā¹wi³na² ū³hā¹kxi²nē³na³la². 13 A²ha² kxā³nxa² Sa²ta³na²jah¹la² a²ha³lo²lot3sā³ka³nxa³jut3sū³ju³ta³lot3sā³yxau²xai³ki³sxai²tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² wxa²wa²su¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³ ha³lo²a² wi¹ju³ta² sa²kxai³lu² A²ta²ha² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹wi³na² a³li²k³ah³lo²su² jah¹la² hi²sen³su² sa²hau³ko³ta³ko³xa² sa²kxai³lu² wi¹wi¹nxe² wxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². 14 Txa²wā¹ko³nxe³ti³kāi³ki³ju³ta² a²wah³yu³ta² ya³lu²ki³ju³ta³nū³ai²la¹wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² wah³yu³ta² sa²so¹kxi²nē³lhxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² a²ha³lo²lot3sā³yxau²xai³ki³tā³la².

Kris²tu³jah¹la² wxā³ju³ta¹ti²na²i³yau¹ū³jau³su².

15 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³la³ txa²wā¹yen³na² i²ki³kxe³sxa³wa². Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² i²ki³kah³lo²su² jah¹lai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³āin²ti²na³la². Txa²wā¹sū³na² a³la³kxi²si¹nhē³jah¹lai²la¹wa². Jā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ a²yen³kxa² wet1sa²sai¹kxa² yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ā³sen³sai¹khai¹nxe³jah¹lai²la¹wa². 16 A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ wet1sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² oh³nāu³u¹tai²nān¹te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ti², yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ti², txa²wā¹yen³na² i²ki³kxe³su² te²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ we¹ti², a²yen³kxa² i²ki³sxa³kxe³su² te²yxo²ha³kxa¹ we¹ti², oh³nāu³u¹tai²nān¹tū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² hxi²kan¹khai¹nxe³te² nāu³xāin²txi³ we¹ti², ā³sa²ki³la³xi²te² nāu³xāin²txi³ yxo²ha³kxa¹ we¹ti², yuh³nāu³ai²nān¹tū³ka³txa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xain²txi³ yxo²ha³kxa¹ we¹ti², ā³sa²ki³la³xi²te² nāu³xa² a²hxi²kan¹txi³nāu³xain²txi³ we¹ti², nxe² sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹sxā³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ Kris²tu³jah¹la² wet1sa²sai¹ha²kxai³.

— Wxi²kin³ti³tot3sa²txai²lā¹.

Nxe³jau³su² wet1sa²sai¹ta¹hxai²hē¹la².

17 A²wi¹lhīn¹khai¹xu¹ta²na² a²yen³kxa² ka³na³ka³na³te² he³la³ko³ yū³ti³he¹nxa³hī¹nu¹ta²na² Kris²tu³jah¹la² so¹lxix³ yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²nān¹te² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹, Kris²tu³jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² yen³kāin²txi³ ā³nha³ko³tū³sxā³ ai³ye²na³la². 18 Txa²wā¹ne³ka³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹nū²na² whāi²na¹ sa²hau³ko³tū³h¹kxi²te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²txā²sxā³ yxau²xai³te²ki³nāu³xai²na² sa²hau³ko³tū³nhē³na³la². Ka³ten³su² ti³hi²tē³jah¹lai²la¹wa². A²kxā³nxa² ya³lu²kxi²nū¹nhē³lhxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū¹nhē³kxe³su² yxo²txā²sxā³ yxau²xai³te²ki³nāu³xai²na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Kris²tu³jah¹lai²la¹wa². Nxe³jau³su² ha³lo²a² i²li³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ Kris²tu³jah¹lai²la¹wa². 19 Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹.

— Kris²tu³jah¹la² Txi²yā¹nxe³jah¹lo²khai³xai²la¹xā¹.

Hāi¹nxe³te²hū³te²la³si¹na¹xā¹.

Nxe³jau³xai²na² nxū¹hain³nha²sxā³ i³ka³li³ta¹hxai²hē¹la². 20 Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² āh¹i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxix¹:

— Kris²tu³jah¹lai²na² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ i³wi¹lhi²ti²sa²sxā³ ā³ya³lxix²ti³hit1sa²tū¹xā¹. Jā¹nxe³te³lhxā³ Jah¹la² wā²nxū¹h¹lxix³sxā³ hix³sa³ka³txa² i³hix²ki³la³ki³sxā³ a²ti³ha²yu³xa² ha³li³ka³ hnan³sxā³ ya³lu²tū³xā¹. Nxe³kxai²nān²tu³ oh³nāu³u¹tai²nān¹te² yen³kxa² a²yxo²ha³kxain²txi³, yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² a²yxo²ha³kxain²txi³, nxe³sxā³ hāu²non³ti³sxā³ ā³ya³lxix²sa²tū¹xā¹. Ju¹ta² ten³sa³nhā¹. Txa²wā¹sū³na² ta¹hxai²hē¹la².

21 Jā¹nxa¹jau³su² wxa²yu³ta² sa²kxai³lu² a²ha² kxā³nxa¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³ko³x1ko¹son³ki² u² ha³na³ka³lxix³ yxau³ye² nxe³ye³yah³lxix³to³ta¹hxain¹ti³ai²ti²tu³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³i² ko³nxe³ti³ i³ye³i² yah³lxin¹kxe³su² yah³lxix³to³ta¹hxain¹ti³ai²ti²tu³wa². 22 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha² yuh³xai²nān¹te² ha³lo²ai²na² a²nū²khai³su² ye³h¹nai³i³tā² ya³lu²kxi²nx2ti³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxix¹:

— Txa²ta²hai²na² Kris²tu³jah¹lai²na² ya³lu²kxain¹na²hē³na¹. Ain¹sxā³ Txa²nū³ka³txai²na² wxa²wa²su¹tain¹na²hē³na¹. Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²na² txa²ya³lxa³ nū³ka³txai²la¹xā¹. Nxe³sxā³ ā³nhan³ka³ti³khai¹nxe² wi¹lhīn¹khai¹nxe² a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ ko³nxe³te²lo³txa³kxe³su² nxe² nxe³sxā³ Txa²yen³nāu³a¹ yxau²ya³sain¹na³na¹. Txa²te³na¹jau³su² na³xā¹. Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³su² nxe³ya³nx2ti³na³la². 23 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²txā²sa²te³jah¹lxix³hē¹la². Jū¹te²he³la³ko³ ā³na¹yah²lxan³kxe³su² kan²txi³ i³jah¹lxix³hē¹la². Ha³lo²a² ye³khāuh³lxa³thin³ju³ta³lo³txa²lxix³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³na¹yah²lxix³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³na¹. Jā¹nxe³jau³xai²yā¹nxe³sxā³a²ya¹la³tu³ yxan¹nāu³a¹ wxa²wa¹su¹ta³lun²khaix¹nxe³tū¹xā¹. A²ha² hī¹nai²na² ha¹lo²a²ye³khāuh³lxa³thin²ki²sa²na³na¹. Nxe³ta¹ sxi²ha² kan²thi³na² it3ta² hxi²kan¹txi³sa²it3sa²we¹txa³wxe³h³nx2nxa³xā¹. Jā¹nxe³thi³nhū³nxe² kan²txi³ Sū³na² wān³txa²i³sxā³ yxau³na²tū¹xā¹. Ā³na¹nxa³lho³na¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². A²nxe³te² wān³txa²wi¹jau³xai²na² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹i³tih³nxe³si³sain¹jau³nū³su² Txa²wā¹sū³na²i³sa²si¹hā³sain¹sīn¹hē³la². Kxe³ha³kxai³ i³tih³nxain¹si¹na¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³si³a²jau³nū³su²txai²na² Pau³lah³lo²na¹xai²na² wa³ka³li³lo³sa²jah¹lo²sa¹wa².

Yxo²i²sxā³yxau²xai³tū³ka³txa² ā³nhxi²nū¹nu¹hain¹jau³su².

24 Kxā³nxai³tā² Kris²tu³jah¹la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:

— Ye³khāuh³lxa³thi¹na¹kxai³ jā¹nxin¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la². Hī¹nai²na²ye³khāuh³lxa³thi¹na¹wa². Nxe³na¹ju²ta² wi¹na³la². Kris²tu³jah¹la² ye³khāuh³lxa³thin¹kxa²yā¹nxai³kxai²nān²tu³ ka³li³sa³nha²wa². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³yxau²xai³tū³ka³txai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la²nū²a² yā¹xain¹na³la². Nxe³ha²kxai³txa²nū²ai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la²nū²a² ye³khāuh³lxa³thin²kxi²nū³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ ka³li³sa³nha²wa². 25 Wxa²yu³txai²na² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³yxau²xai³te² i³nxai²na² ā³nhxi²nū¹nū³nx2ti³te³lhxā³Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ tū³hit1sa³na²hē³la². Wān³txa² wi¹jau³xai²na² Sū³na²a³la³kxi²si¹nx2ti³jau³nū³ai²na² yxo²ha³kxa¹ i³tih³nxe³ta³lun²nx2ti³te³lhxā³ tū³hit1sa³na²hē³la². 26 A²nxe³te² wān³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹ta¹nān¹ju³tu³ā³ne³wxe²sa²tē³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hai³txi³ wān³txai²na² a²si³yxau³tāu³lu²yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² ā³ne³wxe²ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³a²si³yxau³tāu³a² ā³sa²no¹sa²tē³kain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²hī¹nai²na² so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na²sa²kxai³lu² wān³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³nhē³lhxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Wān³txa²yxo²i²tū³ka³txi³ kxi²na¹xai²na² so¹lxi³ i³yau¹ū³nhē³na²la². 27 A²nxe³jau³xai²na² kwēn¹ta¹na²Txa²wā¹sū³na² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² nxu²kwai³yxau³nx2ti³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²ya³la³tu³yxan¹nāu³a¹ wxi²kin³ti³to³ti³hi¹txa²lixi³tu¹wi¹. Nxe³nē³na³la². A²nxe³jau³xai²na²wi¹khai³nxe³jau³xai²la¹wa². Wxi²kin³ti³ton³sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³jau³xai²la³wa². Kxā³nhxi¹nu¹ta¹nān²tu³ ā³ne³wxe³ai¹nxa³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²hī¹nai²na²Txa²wā¹sū³na² a²nū²nāu³xai²na² yuh³xai²nān¹tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe³jau³xai²na² Je³su²Kris²tu³jah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³ju²ta² ten³jau³su² i³yau¹ū³hain¹thxun¹na³la². 28 Na¹ha²kxai³Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hain¹si¹nhxai²na¹hē³la². Nxe³sxā³tū³na² wi¹lxa³tū³na² ā³na¹ain¹si¹hain¹jau³su² i³tih³nxe², wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe², a³la³kxi²khai¹nxe³jau³xa² i³tih³nxe², nxe³ain¹si¹nhxai²na¹hē³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Je³su²Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx1²sxā³ wa³nūn³ta³ki²la²sxā³ i³wi¹lhin¹txai²lā¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²Si³yxau³tāu³a¹ a²yen³nāu³a¹ yxau³txai²lā¹. Nxe³ain¹jau³su² si¹nhxai²na¹hē³la². 29 Jā¹nxain¹si¹nha¹jau³su² kāin² o²la³kxi²si¹nhxai²na¹hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² nū³cxūn³txi³hxi²kan¹txi³lot3sa²kxe³su² sa²wai³wait3sxā³ nū³cxūn³txi³ ā³no²la³ki²si¹nhxai²na¹hē³la².

2

1 Wxa²yu³ta¹na² Ko³lo²se³thi³nān¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² txa²e¹nāu³a¹ au³txi³ wxa²ha³lo²a²i³hxi²waun³ta³kxi¹nxa²ti², ha¹lo²a² wi¹lyah³lxin¹ju²ta³nū³a² so¹lxi³ ān³ten³kxi¹nx2ti²nxe³nx2ti³hxai²na¹hē³la². Na¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²hau³kot3si¹nx2txai¹na¹jau³su² kāin²i³hē³la² i³ye³khai²na¹hē³la². Jā¹nxai³jau³su² La³o²ti³se²thi³nān¹tū³ka³txain²txi³, a²nū²a² ā³xa²i³sa¹nxa³tū³ka³txain²txi³, ain¹sxā³ nxe³nx2ta¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ai¹nhxai²na¹hē³la². 2 Na¹ha²kxai³wxa²e¹nāu³a¹ au³txi³ hxi²ka¹ka¹nha²la² ain³nha², a³lxi²waun¹nyhu¹i², nxe³yah³lxin¹ju²ta²ten³sa³nha²wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²e¹nāu³a¹ wi¹lain³nha²waun¹nha²yu³sxā³yxau²xai³waun¹ya³nha²yu³yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ha¹lo²a²a³la³kxi²ta³lu²ni², wi¹ko³nha², yah³lxin¹tu¹wa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²wān³txa² ā³ne³wxe³ai¹nxa³jau³xu¹ta¹na² ha³ta³nxān²txi³ a³la³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Je³su²Kris²tu³jah¹lo²khai³xa² wi¹la² a³la³kxah¹lxin¹tu¹wi¹. 3 A²nxe³jau³xu¹ta¹na² sa²kxai³lu²Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ so¹lxi³a³la³kxi²khai¹nxe² wi¹ko³nha²khai¹nxe² nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la²yxo²i²kj³kxai²nān²tu³ju²ta² yā¹nxe³sxā³ a³la³kxi²ton³nē³lū³nx2na³la².

4 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xai²na² wān³txa² ain³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Txa²wān³txa²so¹lxi³ ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². A²nū²a² ā³su²te²a² wān³txa² wai³nxa³jau³xa²i³yo²wi¹wi¹nxe³nha²sxā³ i³ye³kxi¹nx2ti³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³na¹si¹nx2ti³jau³nū³su²i³ye³kxi¹nx2ti³kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta¹wa². 5 Txai²na¹xai²na² Pau³lah³lo²na¹xai²na²u² hā³na³kxa³lxi³ yxau³ya³nx2ti³hxai²na¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ta¹kxa²ha³ta³nxān²ti³txa²yxo²ka³nāu³nū¹ai²na² whāi²na¹ ain³nha¹nx2ti³sxā³ ā³nū²ki¹nx2ta¹kxe³hū³nxe²

ain³ta³ki¹nx2ti³nha²sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³ wxa²yxau³yah³lxin²ju³ta² a²ha³ta³nx²ain³kxi¹nx2ta¹ha²kxai³ k³ain²ka³li³sa²si¹yha³lxin¹nha²wa². Nxe³sxā³ wxa²yu³txai²na²wi¹li³we¹yhu¹sxā³ yxau²xai³lye²yhu¹i² Kris²tu³jah¹la² hxi²ka² kan²txi³ yxo²i²nxē³yah³lxin¹ju³ta² k³ain²ka³li³sa²si¹yhah³lxin¹nha²wa². Na¹ha²kxai³ yxau³ya³nx2ta¹kxe³hū³nxē²wxa²ha³lo²ai²na² wi¹ju³txai²na² txa²yen³nai²na² i²ūh¹nx2ta¹kxe³hū³nxē² k³ain²ka³li³sa²si¹yhah³lxin¹nha²wa².

Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³ye²ki³jau³su²

6 Jā¹nxa¹jau³su² e³a¹wa². A²wi¹lhi¹na² txā² Kris²tu³jah¹la² yxo²i² ān³si³wxe³yah³lx¹nh¹i¹nai³tā²nxē³sxā³:

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³khai³xai²la¹xā¹. Jah¹lai²na²so¹lx¹i³ yxo²i²a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² yah³lx¹i³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹ka³tu³a²h¹i¹nai²na² jā¹nxē³yah³lxin¹jau³xai³ jā¹nxē³jau³lx¹i³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi³yah³lxin¹sxā³yxau²sa²tē³ye¹txain¹yū³hē¹la². 7 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hi³sa³ka³txa² wi¹la³nxē²kxi³sxā³ ai³txi³ū²la³nxē²kxi² ai³kxai²nān²tu³, wi¹wi¹nxē² we¹ni² kan²txi³ i³nha²sxā³ yxau² nxē³kxat3su²te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxē³kxat3sū³jah¹lx¹i³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la² so¹lx¹i³kan²txi³ i³jah¹lx¹i³sxā³ a²wi¹lhi¹nān²te² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³nx2ti³hxai²jau³nai¹tā²i³wetiso³jah³lx¹i³sxā³, Kris²tu³jah¹la² yxo²i² k³ai²ngōn³jah¹lx¹i³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³ki²khai¹nxē³nx2ti³jau³su² i³ye³kxi²txai¹yah³lx¹i³hē¹la².

8 Ha³lo²a² wi¹li²jah¹lx¹i³hē¹la². A²nū²a² i³ki³ha³ki¹nx2ti³ha³ta²wa². A²nxē³tū³ka³txai²na²yuh³xai²nān¹jau³xā² so¹lx¹i³ i³ye³i², wai¹nxax³jau³xā² so¹lx¹i³ i³ye³i², ha³yax3khin¹jau³xā² so¹lx¹i³i³ye³i², hai³txi³ Je³su²jah¹la² wān³txa² e³xa³i² nxē³tū³ka³txi³su² ya³nx2ti³ka³txi³wa². Nxe³sxā³i³ki³ha¹ki¹nx2ti³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² sa²tā³ki¹nx2ti³kxa²yan³ti³su²ye¹nx2ta¹wa². 9-10 Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² yā¹nxē³jah¹lai²la²wa². Nxe³ha²kxai³ a²si³yxau³jah¹la² ne³te²hxi²kan¹khai¹nxē³sxā³, wxi²kin³ti³ton³khai¹nxē³ju³ta²a²yo²ha³kxa² whāi³na² wā³ko³txa³kxe³su² Kris²tu³jah¹la² ne³te²nū²ai²na² yxau³te²ju³hē³la². Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²hxi²kan¹ju³ta² wā³nū³ta³ki²la²sxā³ yxau²xai³yah³lx¹i³hū³nx¹la². Kris²tu³jah¹lai²na²hxi²kan¹txi³ ān³sen³sai¹khaix¹jah¹lai²la²wa². Yuh³xai²nān²te² hxi²kan¹te²nāu³xā² ā³sen³sai²oh³xai²nān²te² hxi²kan¹te²nāu³xā² ā³sen³sai²nxē³jah¹lai²la²wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx2ta¹wa².

11 Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³yah³lx¹i³la². Yah³lx¹i³nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na²ko³nxē³thin¹ju³ta²lo³nx2ti³kxe³su² ā³wa³su¹txa²ti³na²hē³la². Hai³txi³ yuh³xai²nān²ta² hxi²ki³la³kāi³ūh¹nx2ti³xā³hē³la². Kris²tu³jah¹la² kāi³ūh¹nx2ti³na²hē³la². Nxe³ju³tan²te²kxa³ya³lu²wxa²wa³sut1sxā³ yxau²sa²tē³yah³lx¹i³la². 12 Jā¹nxē³kxe³hū³nxē² a²kxā²nxā²e³kxah¹lxin¹te³nah¹lx¹i³:

— Hī¹nān¹te²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lx¹i³ yxo²i²a¹tū¹xā¹. Sa²yo²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³tu³ hā²wxān³txa³ i³yau³xā² ū³hū¹ki²sa²sai¹nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³tāu³a¹ i³yau³xā² ū³hū¹ki¹nx2ti³tāu³a¹ e³kxi²yah³lxin¹te²nah¹lx¹i³:

— Hī¹na² ko³nxē³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³la¹ju³ta² ā³na¹a¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³tu³Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ kwā³kxa² sa²nū³ki¹nx2ti³jut3sū³nxē² ū³hū¹ki¹nx2ti³na²la². Nxe³ha²kxai³ hā²wxān³txa³ i³yau³xā² sa²sai¹xi²nx2ti³tāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³, nū³kxūn³txi³ ya³lu²yah³lxin¹jut3sū³ju³ta² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi¹nx2ti³jut3sū³nxē²sa²sai¹xi²nx2ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxē³sxā³ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lx¹i³nh¹i¹na¹ Txa²wā¹sū³na²hi²sen³kxai³lu² nū³kxūn³nha²sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lx¹i³ we¹tū³nx2ti³na²hē³la². 13 Jā¹nxa¹jau³su² kxā³nxā² ko³nxē³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Ko³nxē³ti³ kāi³ju³ta²lo³jah³lxin¹kxe³su² wxa²wa³sut1sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ten³ti³hex1yxah³lxan³kxe³su² Txa²wā¹sū³na² ya³lu²kxi²nē³jut3sū³nxē²yxau²xai³yah³lxin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxē³sxā³ ya³lu²te²nū³nhū³nxē² Txa²wā¹sū³na²yxau²xai³ye²ain¹yah³lx¹i³to³hin¹ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ a²h¹i¹nai²na² Je³su²Kris²tu³jah¹la² yxo²i²sxā³ ā³nū²nx²sxā³ yxau²xai³yain¹yah³lx¹i³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yah³lx¹i³nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ ka³ten³ti³hi¹txa²lx¹i³ha²kxai³wxa²ko³nxē³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa³su¹txa²lx¹i³ha²kxai³ nxē³nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². 14 Nxe³jut3sū³nxē² ko³nxē³ti³ kāi³kj³kxa² a²yo²ha³kxa¹ ū³wha²li¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxē³txā³nxai²nān¹jau³su² ko³nxē³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² ya³lu²ki²hxa³kxi²ka³tu³sa²hē¹tē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³to³ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ta³nxā²nxai²na² tē³sxā³ ū³ka³net3hxa³ta¹hxai²hē¹la². Kris²tu³jah¹la² hi³sa³ka³txa² ū³hxi²ki¹la³kxi²jut3sū³nxē² ū³hē¹jut3sū³nxē² hxa³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². 15 Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lo²su² te²hi²sen³kxai³lu²a²ta³a² hxi²kan¹txi³nāu³xā² yxo²ha³kxa¹ a²nū³kxūn³ju³ta² sa²so¹ki²hxa³kxi²ka³tu³sa²yu³hē³nāu³lo³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ Kris²tu³jah¹la² so¹lx¹i³ nū³kxūn³txi³ān³sen³sai¹yain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹kxe³su² e³i³ē³na¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³li² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi² oh³xan¹ko³nāu³a¹ i³ka³la²nxē³h¹i¹nai²ntā²tu³ e³i³ē³na¹ i²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² a³la³kxi²nxa³tū³ka³txi³su² te²a² ā³ke³tū¹nx2tain¹sxā³ ī³kwa³na³nx2ti³kxai²nān²tu³;

— Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ yu³tā³xā² tau³ton³kxi²nē³ju³ta³nū³a² yū¹na³li¹. Nxe³ju³ta²sa¹; “Te²li² ī³yain³yah³lxi³txa³hē¹li¹.” Ta³nxa²; Jau¹xai²li² ī³na²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta³nxa²; T³la³kxai²na² ā³ki³wa³tāu³kxi²tāu³a² ā³ki³nū²ki¹xi²sxā³ kāin² ī³yai³ni², sa²ba³to³nxe³ki³tāu³a¹ ā³ki³nū²ki¹xi²sxā³ kāin² ī³yai³ni², nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Ta³nxa² nxe³jah³lxi³hē¹li¹.” Nxe³jau³su² kwa³na³nx2tain¹nū³na³li¹. Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ ī³we¹txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². ī³we¹tain¹yah³lxan³kxa²ha³ta³nxān²txi³ wain³txi³ kāi³yah³lxi³h³nxa¹lxa², ī³ye³kxi¹nx2tain¹jau³xā² wai³nxa³ha²kxai³lu¹. 17 A²nxe³jau³xai²na² ī³yain³ki³jau³nū³su² ta³nxa² ī³na²ki³jau³nū³su² ta³nxa² a²yo²we¹h³kxa¹ hxi²kan¹jau³sxa³wa². Yān³tai²na² Kris²tu³jah¹la² wxā²nxa³h¹ī¹nāu³u¹tai²na² sa²yo²we¹ki³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² a²yen³kxa² a²yāu³ka³txi³hū³jau³su² ha²kxai³ a²yen³kxa² ī²ki³sxa³kxa² wā²nā³u¹nhē³te¹lhxā³ nxe³jau³su² ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²h¹ī¹nai²na¹ hū³sxā³ Kris²tu³jah¹la² yū³ki³tā³la². Jah¹la¹ so¹lxi³ hxi²kan¹khai¹nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ tū³yau³xai²na² a²hxi²ka¹nxa³yai³na¹ ā³na¹jah¹lxi³sxā³ Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³ sa²yo²we¹jah¹lxi³hē¹la². 18-19 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² wi¹lhin¹ki³lxo³jau³xā² ī³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³;

— Txa²li² kāin²txi³he¹jah¹lo²txā³i¹. Na¹ha²kxai³, wxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² ī³hen³txi³jah¹lo²txā³i¹. Hāi¹nxe³sxā³ oh³xan¹jah¹la²nāu³xā² so¹lxi³ ī³hen³txi², ī³sa²nēn¹kxi², nxe³jah³lo²sa¹i¹. Wān³txa² wi¹lau³xā² hxi²sxā³nho³ju³ta³so¹lxi³ ha³tin³ti³ ī³ye³kxi¹nha²kxe³su². Wain³na³li¹. Jā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ ī³we¹txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². ī³ki³ha¹ki¹nx2txai¹nhū³nx2na³la². ī³we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xā² ā³na¹sxā³ ha³lo²a² wi¹khai¹nx2ti³ju³ta² ān³tū¹ki¹nx2ti³kxa²yān³ti³su² ye¹nx2ta¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² yuh³xai²nān¹jau³xā² so¹lxi³ ha³tin³ti³ ī³ye³kxi¹nha²kxe³su². Kwa² kāin²ki³lxo³nha²jah¹lo²su² hū³nx2na³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³ye³kxi²nha²jah¹lo²su² hū³nx2nxa³wa². Hāi¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹la² ā³na¹jah¹lo²su² hū³nx2na³la². Ha³lo²a² nxe³ju³ta³so¹lxi³ a²nū²ai²na² a²ne³kxi³khai³xā² ā³na¹sa²tā³jah¹la² yā¹nxe³hū³nx2na³la². Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³;

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³, txa²wā¹ne³ki³hū³jah¹lo²su² jah¹la² so¹lxi³ sa²yo²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² whāi²na¹ Txa²wā¹sū³na² ten³ki²nē³jau³su² jau¹lxi³wi¹lain³ta³kxi²sa²sa¹nha²sxā³ a³la³kxi²kāi²no³ni², hxi²kan¹kāi²no³ni², a³li²kāi²no³waun¹yhu¹ti², hxi²nū¹nū³kāi²no³waun¹yhu¹ti², nxe³hū³ki³tā³la².

Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxa²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³yxau³ki³jau³su²

20 Jā¹nxa¹jau³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nx2ti³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³h¹nai³tā²te²tu³ oh³nāu³a¹ yxau³te²sin²ta²wa². Yuh³xai²nān¹jah¹lo²su² jā¹nxe³jah¹lo²sxa³lho³la². Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ yxau³yah³lxin¹tū³ka³txi³ ī³nxai²na² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ya³lu²te²nū³nhū³yah³lxi³te²sin¹yu²hē³la². Yah³lxin¹kxe³su² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² yo³we¹h³kxa¹ ā³na¹jah¹lxi³sxā³ lxo³wa²su¹nha²sxā³ yxau³xai²jah¹lxi³hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Sū³na² wi¹la³ ī²nx2ti³si¹jau³nū³su² a²nū²a² yuh³xai²nān¹te² wān³txa² ī³kwa³na³nx2ti³kxai²nān²tu³ sa²yo²we¹jah¹lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³;

— Yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³su² na¹xā¹. Na¹ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te² wān³txai²na² sa²yo²we¹ta¹tū¹xā¹. Nxe³te²hū³yah³lxi³txa³hē¹la². 21 A²nxe³te² wān³txai²na² wxa²yah³la²nāu³xu¹tai²na² wān³txai²na²sa¹;

— Te²li² wxa²wxai³txa³hē¹li¹. Ta³nxa²;
— Te²li² ī³so¹ī²sain³txa³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Sū³nu²kxai³lu² wi¹la³ ī²nx2ti³xā³lho³li¹. Ta³nxa². Nxe³jau³su² ī³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxā³ wā²nxū¹ e³kxi¹nx2ti³hxai²tai²tu³wa². 22 A²yen³kxa² ī³ye³kxi¹nx2ti³kxai²na²;

— Wxa²wxai³txa³hē¹li¹. ī³so¹ī²sain³txa³hē¹li¹. Nxe³nx2ti³kxa² yen³kxa² yain³txi³su² ta³nxa² ī³na²ki³jau³su² ta³nxa² ā¹tsū³te² yen³ki³su² ta³nxa² nxe³sxā³ ā³nhi²te²nha²sxā³ o²la³kxi²ki³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³kxa² yo³ha² wxa²wa³su¹kxi²nē³lxa³lho³la². 23 Nxe³ha²kxai³ wān³txa² ī³ye³kxi¹nx2ti³jau³xai²na² kwa² a³la³kxi²ki³lxo³nha²jau³xai²la¹wa². Oh³nāu³u¹tai²nān¹jah¹la²nāu³xā² ī³sa²nēn¹kxi² kwa² kāi²nxa³te²lo³nxe³nha² txa²wā¹nū²ai²na² kāin²khāuh³lxa³ti³h¹nha² nxe³si¹nhē³jau³nu³ai²la¹wa².

— A³la³kxi²jau³su² te²si¹lxin¹na¹. Nxe³nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³kxa²ha³ta³nxān²ti³ a²nxe³jau³xai²na² sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹sū³nai³na² ko³nxe³ti³ qin³nhyah¹lxin¹ju³ta² hxi²kan¹txi³ sa²hau³ko³nyhah¹lxi³hū³nx2nxā³lxa².

3

1 Jā¹nxa¹jau³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²nū²la² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ a²hī¹nai²na² oh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹tāu³a¹ hxi²kan¹khai¹nxe³tāu³a¹ yxau³yain¹na³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³kxe³hū³nxe²wxāi²na² sa²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nx²sxā³ ya³lu²nū²la² ka³ten³su²

1³sa²yxau³xi²sxā³ sa²yo²ka³ta³wxe³yah³lxin¹jut3sū³nxe² wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³
 wet1sū³nx2ti³na³la². Nyhah¹lxin¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxī³ ain³kxi²sxā³
 sa²yo²wet1si¹hah³lxin¹ja³kxa³nū³su² ān³ten³jah¹lxī³hē¹la². 2 Wxa²yo²ka³nāu³a¹
 whāi²na¹ wi¹lain³nha³jah¹lxī³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxī³ ain³nha³jah¹lxī³sxā³
 sa²yo²wet1si¹hah³lxin¹ja³kxa³nū³su² ā³ten³jah¹lxī³hē¹la². Hai³txi³ yuh³xai²nān¹te²
 yen³kxa² ain³nha³jah¹lxī³sxā³ y³ni³l³yah³lxī³txa³hē¹la². 3 Kris³tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³
 ya³lu²yah³lxin¹jut3sū³nxe² yuh³xai²nān¹te² yen³kxa² ā³na¹yah³lxī³te²sin¹yu²hē³la².
 Yah³lxin¹ka³tu³ a²hī¹nai²na² Kris³tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³nyhah¹lxin¹sxā³ oh³nāu³a¹
 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ ka³ten³ti³ yxau³yah³lxī³te²sin¹yu²hē³la². Yah³lxī³nha²kxai³
 wxa²ka³ten³syah¹lxin¹ju³ta² Kris³tu³jah¹la² hxi²ka²nāu³a¹ wi¹wi¹nxe² ū³wha¹ki¹nx2ti³kxe³su²
 wa²su¹wa²su¹ yxau²xai³yah³lxī³lxa². 4 Yah³lxin¹ka³tu³ yxan¹nāu³a¹ Kris³tu³jah¹lai²na²
 txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ka³ten³ti³hi¹tē³jah¹lai²na² ā³wxā³ye²nx2ti³tu¹wa². Nxe³ye²nx2ti³tāu³a¹
 wxi²kin³ti³ton³kxa²yā¹nxe² e³lē³na¹ tū³hi¹txa²lxī³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ wai³na²
 wxi²kin³ti³ton³sxā³ yxau²yain¹yah³lxin¹tu¹wa².

Sū³na² hxi²ka² tah²lxī³ we¹tē³ju³ta² i³yau¹tū³jau³su²

5 Kris³tu³jah¹la² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹te² yen³kxa²
 yxo²kwain³yah³lxin¹ju³su² ā³nā¹hxa³jah¹lxī³hē¹la².

— I³su²ihē³nha²ki²jut3sū³nxe² txa²ko³nxe³ju³ta² yxo²kwai³na¹ju³ta² ā³nā¹hxa³ta¹tū¹xā¹.
 Yah³lxin¹ju³su² nxe³jah³lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xax² sxe³xax³ka³lxu³su²
 ta³nxax² a²nū²a² ā³xax² in³txi³su² ta³nxax² wa³ni³lon³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² ā³na¹i², in³txax² in³txax²
 ā³xax² ko³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² ā³na¹i², ko³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³na¹i², a²nū²a² ā³xax² yen³kxa² kāin² yxo²kwain³yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹i², nxe³jah³lxī³hē¹la².
 Nxe³ju³ta²:

— Yen³kxa² ā²la² kāi²non³sxā³ yxo²kwain³sa³nhā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nxe³te²
 yen³kxai²na² wxa²sū³na²lon³sxā³ sa²yo²we¹jah³lxin¹jut3sū³nxe² yxau²xai³yah³lxī³h³nxax¹lxa².
 Ju¹ta² wai³nxax²wa². 6 A²nxe³te² ha³lo²ai²na² ko³nxe³ju³txai³na² a²nū²a²
 ka³lxax¹khaix¹nxe³te²nāu³xax² Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³sxā³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txax²
 kāi³ain¹na³la². Nxe³ain¹ju³ta² a²wah³yu³ta² Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ i³y¹li²hain¹nū³tu¹wa².
 7 Nain¹sxā³ wxa²yu³ta²na² nxe³ain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ju³ta²lot3sxā³
 yxau²xai³yah³lxī³ta¹hain¹ti³ai¹ti³tu³wa². Yah³lxin¹kxe³su² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxe²
 yxau²xai³lyah³lxī³ta¹hain¹ti³ai¹ti³tu³wa².

8 Yxān¹ta¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³ we¹tūh¹nx2ti³ha²kxai³ a²hī¹nai²na² te²u¹jā¹nxe³te²
 ko³nxe³ju³ta² ā³nā¹hxa³jah¹lxī³hē¹la². Wā²la² ko³nxe³ka³lo³a² sa²sai¹ka³na¹yah³lxin¹jut3sū³nxe²
 wxa²ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā³nā¹hxa³jah¹lxī³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a²
 ā³xax² I³xān³ta³kxi², I³wā³lon³kxi², a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³ki²nyhu¹i², a²nū²a² ā³xax²
 o³nxax²te²lot3sxā³ i³ye³kxi²nyhu¹i², yxo²ko³nxe³ti³ i³ye³i², nxe³yah³lxin¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹
 ā³na¹jah¹lxī³hē¹la². 9 Jā³nxe³sxā³ kxā³nhxi¹nān¹te² I³nxai¹tā² ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹te²
 i³nxai¹tā² ā³na¹yah³lxī³te²sin¹yu²hē³la². Nxe³ha²kxai³ ha³yā³kxa²i³ki¹na¹ki²nha¹ju³ah³lxī³hē¹la².
 10 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³
 we¹txa²lxī³te²ju²hē³la². Nxe³nx2ti³ju³ta² Sū³na² ē¹nān¹ju³su² te³nah¹lxī¹:

— Txa²wē³ha³lxa² a²ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³ wet1sa²tē³ai¹na¹xā¹. Na¹ka³tu³ Txi²yā¹nxe²
 sa²tē³ain¹tū¹xā¹. Ye³kan¹txi³i²sain¹txai²lā¹. Nxe³nx2ti³ju³su² Txa²wā¹sū³na² wxa²ē¹nāu³ai²na²
 wet1sa²tē³nx2ti³na³la². 11 Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² Sū³na² wē³ha³lxī³su²
 te²ki³na¹xai²na² a²hāi¹nxe³tū³ka³txain²txi³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³ we¹tū¹nhē³na³la².
 Nxe³sxā³ a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ta³nxax² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txi³su²
 ta³nxax² nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³ ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³,
 ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha³jah¹lo²su² ta³nxax² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha³nxax³jah¹lo²su² ta³nxax²
 nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³ ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³, kwa³jan³ti³su²
 ta³nxax² wa³nūn³khaix¹tū³ka³txi³su² ta³nxax² nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³
 ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³, a²wa³kxēn³yah³la² wa³ka³li³yu³ta³lot3sxā³
 yxau³jah¹lo²su² ta³nxax² hāi¹nxe³sxā³ wxa²wa²su²l³sxā³ yxau³jah¹lo²su² ta³nxax²
 nxe³ki³kxa²ha³ta³nxān²ti³ ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³sxa³ha²kxai³, nxe³h³ki³tā³la².
 Ha³na³ka³lxin³ye²nyhu¹ki³ju³ta² yū²nxax²wa². Yxān¹ta¹ Je³su² Kris³tu³jah¹lo²su²
 jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau²jah¹lo²su² ha²kxai³, txa²wā¹nxū²kwai³nāu³a¹
 nxū²kwai³yxau²nē³jah¹lo²su² ha²kxai³, nxe³nē³na³la². Txa²wā¹ki³na¹xai²na²
 yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³ we¹tū¹nhē³na³la². Nxe³ju³xai²na² so¹lxī³
 hxi²kan¹khai¹nxe³ju³xai²la¹wa².

12 Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³syah¹lxī³lxa². A³lxī¹nx2ti³ha²kxai³ wā²nxax³ka²
 so¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2ti³tū³ka³txi³syah¹lxī³lxa². Yah³lxin¹kxe³su² wā²la² wi¹ka³lo³a²
 ū³whi²kxi²nyhah¹lxin¹jut3sū³nxe² wi¹la³ kāi³tū³nyha¹jah³lxī³hē¹la². I³yan³ta³kxi²nyhu¹i²

wi¹kāi³kxi²nyhu¹i² a²nū²a² ā³xa² kāin²te²lo³nyhu¹i² hxi²kwa³ya²nyhu¹xa³i² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxau²nxe³jah³lxi³hē¹la². 13 Jā¹nxe³sxā³;

— A²nū²a² ā³xa² wain³txi³ kái³ū¹sa²nxa³xā¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxāi¹ta² i³kwa²i²kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxa²ko³nxe³ti³ kái³yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² wxa²wa²su¹txain¹yah³lxi³hē¹la². 14 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe² lxi²ka¹na³wha³to²hix²nxē³sxā³ a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yo²kēn¹tj³nāu³xai²na² whāi²na¹ au³txi³ wi¹lain³nyhu¹sxā³ hāi¹nxe³kxe³hū³nyhu¹ah³lxin¹tu¹wa². 15 Txa²wā¹nū²ai²na² ka³na³ka³na³kxan²ti³ ka³lxa¹kxi²nē³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³te²na² wi¹lain³ta³kxi²nyhu¹te²ju³hē¹la², ha³na³ka³lxi² wē¹nxi³kxan²ti³na². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² txa²wā¹ki³na¹xai²na² ka³lxa¹kxan²ti³ wi¹lain³nha¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³si¹nyhah³lxin¹jau³su² Kris²tu³jah¹la² wā²nxa³kxa² sa²so¹nx2ti³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ wxa²e¹nāu³ai²nān¹jau³kxai³lu¹;

— Wxān³txai²na² e³kxi²na¹jau³su² a² e³kxi²na¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² wi¹lain³nha² kái²no³nh³ki³ji¹wi¹? Kái²no³nh³kxi²kxai²nān²tu³ e³kxi²yah³lxin¹ju³ta² wain³tu³wa². Yxān¹ta¹ kái²nxa³to³nh³kxi²kxai²nān²tu³ e³kxi²yah³lxin¹ju³ta²nū³a² wai³nxa³lho³la². Jā¹nxe³kxa²yo³su² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²yah³lxin¹tāu³a¹ nxe³jah³lxi³hē¹li¹;

— Txa²wā¹sū³nāi³. Wi¹lxo³kxi²sa¹lxi¹. Nxe³jah³lxi³to³hē¹la². 16 Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yo²ha³kxa¹ ā³nx2ti³wai³wi¹nha¹jah³lxi³sxā³ sa²wai³wait³sxā³ ain³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txai²na² a³la³kxi²te²lon³nx2ti³nū²la² tīh³na² wi¹tīh³na² hain³sxā³ i³yau¹n³nyhu¹i² tīh³na² ko³nxe³tīh³na² ā³na¹si¹ja³ka³nū³su² hain³sxā³ i³tih³nxe³nyhu¹i² nxe²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²e¹nāu³ai²na² ka³lih³khai¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³wi¹lxo³kxi²nx2ti³jau³su² hain³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³hain³kxi¹jah³lxi³hē¹la².

17 — Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe² ha³lo²a² i²li³ju³ta² i³ye³kxi²ta³nxa² kái³ta³nxa² na¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su²jah³la² sa²yo²we¹jah³lxi³sxā³ kái³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su²jah³la² ā³nū²nx²sxā³ Txa²wā¹wi¹na² Si³yxau³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³wi¹lxon³ki¹jah³lxi³hē¹la².

Wi¹la³yxau²xai³la³kxi³nyhu¹ki³jau³su²
18 A²sxe³xa³ka³lxu³nāu³xāi³, ain³kxi²sah¹lxi³hē¹na².

— Sū³na² wē³su² na¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²wē³sāi¹ah³lai²na² wi¹la³ sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹na². Ju¹ta² wain³na³na¹. Ya¹nx2ta¹xa².

19 Jā¹nxe³sxā³ a²wē³sāi¹yah³lo²nāu³xāi³, ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Wxa²sxe³xa³ka³lxi²na² a³lxi¹jah³lxi³hē¹la². i³xan³ta³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Thāi³ti³la² wi¹kāi³ū¹n¹jah³lxi³hē¹la². Ya³nx2ta¹wa².

20 Jā¹nxe³sxā³ a²wē³ha³lxi³nāu³xāi³, ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Wxa²wi³nai²na² sa²yo²we¹ti² wxa²hā³ka³nai²na² sa²yo²we¹ti² a²hāi¹nxe³ti³xa¹ nxe³jah³lxi³hē¹la².

— Sū³na² wēn³su² na¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³ sa²yo²we¹ta¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³kxi²yah³lxin¹tu¹wa². Ya³nx2ta¹wa².

21 A²wi³nu¹nāu³xāi³, nxe³jah³lxi³sā²nhē³la².
— Sū³na² wēn³su² na¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³ txa²wē³sai²na² i³wai³ki²so¹na¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³;

— i³kwa²i²kwa²ki² ān³sen³sai¹sxā³ i³wai³cxū¹yu³nha¹tū¹xā¹. Yah³lxi³txa³hē¹la². i³hxi²ka¹nyhah¹lxā³nha²kxai³;

— Hxi²kan¹txi³ wain³txi³ kai³a¹nxā³nh²i². Wxa²wē³sai²na² nxe³ye¹nx2ti³kxa²yan³txi³su². Ya³nx2ta¹wa².

22 Jā¹nxa¹jau³su² a²wa³kxēn³yah³lo²lot3sxā³ yxau³yah³lxin¹te² i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²wa³kxē³yah³lai²na² yuh³xai²nān¹te² wa³kxēn³yah³lai²na² a²wān³txa² yo²ha³kxa¹ sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³;

— Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³khaix3jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²tē³sa³nha¹. Sa³hā²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² whāi²na¹ kái³hxa³ta¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² yuh³xai²nān¹te²na² wa³kxēn³yah³lai²na² sa²yo²we¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kwa²wi¹wa³kon³ki³lxo³yxah³lxi³txa³hē¹la².

— Txa²wa³kxēn³yah³lai²na² i²so¹sa³kxai²nān²tu³ wi¹ wa³kon³kxai¹na¹tū¹xā¹. Wi¹lxo³kxai¹na¹txai²lā¹. Yxān¹ta¹ i³so¹sa²nxa³kxai²nān²tu³ yai¹nh³nxā²nxa³xā¹. Hāi¹nxe³sxā³ u³lha²h³nx2na³na¹. Nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². 23 Nxe³ha²kxai³;

— A²wa³ka³li³yu³ta² i²li³ju³ta² kái³a¹tū¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²yo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lain³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³;

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³kon³kxi²na¹kxa² yā¹nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² wa³kon³kxai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² kái³jah¹lxi³hē¹la².

24 Yuh³xai²nān¹ta² wa³kxēn³yah³la² wa³kon³kxi²yah³lxin¹kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Hi²sen³su² wxa²wa³kxē³yah³lo²khai³xai²la¹wa². Nxe³te²su² ha²kxai³ yan¹nāu³a¹ hā²wān³txa³ ū³yho³hi¹nx2ti³ju³ta² yū³tu¹wa².

A²nxe³jut3su² ha²kxai³ yuh³xai²nān¹te² wa³kxēn³yah³la² wi¹la³ wa³kon³kxi¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³ya³nx2ta¹wa². ²⁵ Yxān¹ta¹ a²nū²a² ī²li³te²la³ wain³txi³ kâi³xa³kxai²nān²tu³ wain³txi³ kâi³ai¹nxa³kxa² yā¹nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³yo³hi²hain¹tu¹wa². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² jau³xai²na² sa²yat1sxā³ wain³txi³ kâi³xa³jah¹la² wi¹lū³yo³hi²hain¹ju³ta³la³ yū²nxa³wa². Jā¹nxe³nx2ti³ha³ta²wa².

4

1 A²nū²a² wa³kxēn³yah³lo²nāu³xāi³, nxe³jah³lxi³sa²lxa². Wxa²sa³wi³ha³lxi²na² wxa²wa³ka³li³yu³ta³lo³tain¹sxā³ ā³wa³kon³ki¹nx2tain¹tū³ka³txai²na² wain³txi³ ān³kâi³ū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³.

— Txai²na² Kris²tu³jah¹la² a²wa³kxēn³not3sa²kah³lo³sa¹xā¹. Oh³nāu³u¹tai²nān¹jah¹lai²la¹xā¹. Nxe³sxā³ wa³ka³li³yu³ta³lot3sain¹te²nū³ka³txa² a²wa³kxēn³not3tai¹na¹kah³lo²sa² kxa²yā¹nxe² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lo³ta¹wi¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². Nxe³ya³nx2ta¹wa².

Wān³txa²ī³tih³nxe³nē³jau³su²

2 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², Txa²wā¹sū³na² ha³tin³ti³ ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Ha³lo²a² ī²li³ju³ta² ī³ha¹txi¹nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³sxā³ ī³ye³kxi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³ye³jah¹lxi³hē¹la².

— Txa²sū³nāi³. ī³ye³kxi¹nxa²ha¹ju³ta² kâi³ū¹sa¹nha²kxai³ wi¹lxo³kxi²sa¹lxi¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². ³⁻⁴ Yah³lxin¹kxai²nān²tu³.

— Kris²tu³jah¹la² sa²hau³ko²tē³jah¹la¹xā¹. Nxe³jau³xai²na² kxā³nāu³u¹tai²na² a³la³kxai¹nxa³jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nxe³te² wān³txai²na² a²hī¹nai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³jah¹lo²sa¹wa². Na¹kxa² yo³ha² sxi²ha² kan²thi³na² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³tū³ka³txa² hxi²ki³kxai³lu² ū³tī¹ki²sain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ nxe³na¹ju³tai²na² ha³lo²ai²na² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹tē³nah¹lxi¹.

— Sū³na² nxe²t3sī¹lxī¹. Pau²lah³lai²na² wxa²wān³txai²na² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³lhxun¹na¹li¹. Nxe³ju³ta² sa²hxi²ka¹tū¹txain¹sī¹nhē³li¹. Nhīn¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ka³lxā¹tū³ka³txa² wi¹lāin³ki²nha²tī³hi¹tū³txain¹sī¹nhē³li¹. Nai¹nhīn¹kxai²nān²tu³ Pau²lah³lai²na² wxa²wān³txa² wi¹wi¹nxe² a²si³yxau³tāu³a¹ ā²no³xa³kxe³su² ī³ye³kxi¹yhain¹tu¹wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³ne³wxe³txai²li¹. Nxe³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la².

5 Ju³ta³la³ na¹ha²kxai³, a²nū²a² Sū³na² wān³txa² yxo²ai¹nxa³tū³ka³txa² yxau³yain¹yah³lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³ a³la³kxi²khai¹nxe³sxā³ yxau³je¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³.

— Je³su³jah³la² ī³yau¹ū³hai¹na¹txai²lā¹, kwēn¹tai²na²sā¹. Yxan¹nāu³a¹ sa²hxi²katisa²nxa³kxi²yān³ti³sā¹. Yain¹yah³lxin¹jau³su² Sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³txain¹yah³lxi³hē¹la². 6 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² ī³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ thāi³ti³la² wi¹lhin¹jau³xa² so¹lxī³ a³la³kxi²jau³ta² so¹lxī³ ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ī²li³te²la³ Sū³na² wān³txa² ī³wā³txi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ wān³txa² wain³txi³ ī³tih³nxain¹yah³lxin¹jau³su² a³la³kxi²sxā³ ī³wa²lū³xain¹yah³lxi³hē¹na¹lxa².

A²ha³tq³nxa² ū³sa²si¹hā³jau³su²

7-8 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti³ki²ka³h³la² txa²wā³tā³jah¹la² a³lxī²na¹kxah³lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² txai²yā¹nxe³te²hū³sxā³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³kon³kxi²jah¹lai²la¹wa². Ha³ya³kxa² Sū³na² wa³ka³li³yu³ta² ā³na¹ti³hex1jah¹lo²sxa³wa². A²nxe³jah¹la² ī³sa²si¹hā³ū¹nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹ka³tu³ txa²ha³lo²a² yxau²xai³la¹ju³ta² a²ha³tā³nxa² ī³ye³kxi² txa²nū³ka³txa² tī¹nān¹ta³nū³ka³txi³ na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ yxau²xai³hī¹na¹ju³ta² a²ha³tā³nxa² ī³ye³kxi² nxe³nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ ī³kwē²kxi² wi¹lxo³kxi² nxe³nx2tain¹tu¹wa². Jā¹nxe³si¹nx2ta¹jau³su² ī³sa²si¹hā³ū¹nx2ta¹wa². 9 Nxe³sxā³ O³ne²si²mah³la² wxa²nū³ka³txi³su² ha²kxai³ ha³ya³kxa² Sū³na² wa³ka³li³yu³ta² ā³na¹ti³hex1jah¹lo²sxa³ha²kxai³ a³lxī²na¹kxah³lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²na² O³ne²si²mah³la²na² Ti³ki²kah³lai²na² ain¹sxā³ ā³nū³xi¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2ti³sxā³ tī¹nān¹te² ha³lo²a² a²ha³tā³nxa² yxo²ha³kxa¹ ī³yau¹ū³nx2ti³tu¹wa².

10 Jā¹nxe³sxā³ A³ris³tar²kah³la² sxi²ha² kan²thi³ thī¹nai²na² ū³tī¹ki²sa²sxā³ yxau³na¹kxa² yā¹nxe² yxau³ya³sain¹na³la². A²nxe³jah¹la² ī³hen³txi³nx2ti³ha²kxai³, Mar²kah³la² Bar³na³be²ah³la² a²sa³wi³sah³la² ī³hen³txi³nx2ti³ha²kxai³, nxe³nx2ti³na³la². A²nxe³te² Mar²kah³lai²na² ā³tū³xi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ wi¹lī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Yxau³ain¹ju³ta² wā²nā³ū¹txai¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³nx2ta¹jau³su² a²kxā³nxa² ū³wha¹tī¹la³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². 11 Jā¹nxe³sxā³ Jo³su²e²ah³la² a²ri³xi³ ā³xa² Jus²tu³jah¹la² ī³hen³txi³nx2ti³nūn³na³la². A²nxe³jah¹lo²nāu³xai²na² ha¹li¹ ka³na³ku² jah¹lo²nāu³xai²na² A³ris³tar²kah³lai²na² Mar²kah³lai²na² Jo³su²e²ah³lai²na² nain¹sxā³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sain¹na³la². Te²na² so¹lxī³ txai²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ā³si³tē³kxi²si¹hain¹jau³su² kō³nxe³ti³ kâi³ain¹kxa² yo³ha² ā³wa³su¹ju³ta² ī³hen³txain¹nūn³na³la². Nxe³ha²kxai³

ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹sain¹to³nha²hẽ³la². Yxān¹ta¹ tĩ¹na² sxi²je³na² yxau³na¹thĩ³nai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sain¹tũ³ka³txi³su² jah¹lo² ā³xa² ā³hxi²nũ¹nũh¹sain¹ju³ta³la³ yũ³sai¹nhxai²nxa³hẽ¹la².

12 Jā¹nxe³sxā³ E³pa²frah³la² wxa²nũ³ka³txi³sain¹nũ³nha²kxai³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² wa³ka³li³yu³ta³lot³jah¹lo²su² nx2na³la². A²nxe³jah¹la² ĩ³hen³txi³nx2ti³nũ³na³la². A²nxe³jah¹lai²na² Txa²wā¹sũ³na² ha³tin³ti³ ā³nxũ²kwai³lxũ¹ti³nha²sxā³ ĩ³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Sũ³na² nxe³ti¹. Ko³lo³se²sa³ nũ³ka³txai²na² wxa²ē¹nān¹jau³xa² kan²txi³ yxo²ĩ²sxā³ a³la³kxi²ta³lun²sxā³ sa²yxo²we¹ta³lu²ni² wa³nũ³ta³ki²la² wi¹lhin¹khai¹nxe² nxe² yxau²xai³lain¹ju³ta³nũ³a² ti³hi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³nx2ti³to³hxai²na²hẽ³la². 13 A²ya³la³tu³ txa²yen³nāu³a¹ jah¹lai²na² wxāin²txi³ Txa²wā¹sũ³na² sa²hau³ko³ti³hi¹txa²lx¹si¹jau³nũ³su² kāin² ĩ³ye³kxi², La³o³ti³se²a²thĩ³nān¹tũ³ka³txain²txi³ Txa²wā¹sũ³na² sa²hau³ko³tain¹si¹jau³nũ³su² kāin² ĩ³ye³kxi², ĩ³ra²po³li³thĩ³nān¹tũ³ka³txain¹txi³ jā¹nxe², nxe³jah¹lai²la¹wa². 14 Jā¹nxe³sxā³ Lu²kah³la² hĩ³ne³kxa² a²hoh³lxah³la² a³lxī²sī¹na¹kah³la² ĩ³hen³txi¹nx2ti³sī¹nha²kxai³ Te³ma²sah³la² ĩ³hen³txi¹nx2ti³sī¹nha²kxai³ nxe³nx2ti³sī¹na³la².

15 Jā¹nxe³sxā³ txaī²na¹xai²na² Txa²wā¹sũ³na² wē³ha³lxī³nũ³ka³txa² ĩ³hen³txi³ti³ten³sa³nha²wa². Na¹ha²kxai³ La³o³ti³se²a²thĩ³nān¹tũ³ka³txa² ĩ³hen³txai¹na¹ha²kxai³ Nĩ²fa³ka³ixa² ĩ³hen³txi³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³tũ³ka³txa² ā³nhai¹tũ³ye²tũ³ka³txa² ta¹ka³lxai²na² sxi²ha² ā³yān³ki³nũ²ki²sxā³ Txa²wā¹sũ³na² hain³jau³xa² ĩ³hain³kain¹ni² Sũ³na² wān³txa² ĩ³yau¹ũ³nyhu¹i² nxe³te²nũ³ka³txa² ĩ³hen³txai¹na¹ha²kxai³ sī¹na¹wa². 16 Nxa²ha¹te¹ ta³nxā¹nxai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³xai²na² ĩ²sxā³ wxa²nũ³ka³txai²na² a²yen³nāu³a¹ ĩ³yī¹li²sxā³ ĩ³yau¹ũ³tain¹yah³lxī³hẽ¹la². Yah³lxin¹ka³tu³:

— Ta³lu²na¹xā¹. Yah³lxin¹ka³tu³ La³o³ti³se²a²thĩ³nān¹tũ³ka³txa² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹hain¹yah³lxin¹ka³tu³, nũ¹ā¹tũ³ka³txa² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³te² yen³nāu³a¹ ta³nxā¹nxai²na² ĩ³yī¹li²sxā³ ĩ³yau¹ũ³ti³hi¹txain¹yah³lxī³hẽ¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ La³o³ti³se²a²thĩ³nān¹tũ³ka³txa² a²ha³teh³nxā³nxa² nxā³nxā³xa² ĩ³sa²si¹hā³ai¹na¹txā³nxai²na² sa²kxai³lu² ĩ³sa²si¹hā³ũ¹nx2tain¹tu¹wa². A²nxe³txā³nxũ³ai²na² wxa²nũ³ka³txa² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ĩ²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹te² yen³nāu³a¹ ĩ³yī¹li²sxā³ ĩ³yau¹ũ³nha¹jah³lxī³hẽ¹la². 17 Ar³ki²pah³la² ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxī³hẽ¹la².

— Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a²wa³ka³li³yu³ta² kāi³ju³ta³lo³txa²sīn¹tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ju³ta² kāi³ta³lun²txa²ya³hain¹sī¹nhẽ³li¹. Nxe³txain¹yah³lxī³hẽ¹la².

18 Txaī²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ĩ³hen³txi³nx2ta¹wa². Wān³txai²li² ne³ki³san¹jau³xai²li² txa²hxi²kai²na² ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Txaī²na² sxi²ha² kan²th³na² ũ³tī¹ki²sai¹nha²kxai³ yxau³na¹wa². Nxe³sa²ju³ta² Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye³kxi²yah³lxin¹tāu³a¹ txa²ha³lo²a² wi¹lhau³kot³si¹sa²jau³su² ĩ³ye³kxi¹jah³lxī³hẽ¹la². Txa²wā¹sũ³na² thāi³ti³la² a³lxī¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Ta³lu²na¹wa².

1 Tesalonisēnses

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² nxe³sīn¹sxā³ ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Wxa²nū³ka³txa² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² Je³su²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Nxe³nx2ti³nha¹te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxain²txi³ Je³su² Kris²tu³jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxain²txi³ yah³lxil¹xa². Nxe³nx2ti³nha¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxil¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxil¹si¹hi² nxe³nx2ti³si¹nha¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²wa².

Te³sa³lo²ni³ka²thi³nān¹tū³kq³txa² yxo²i²ain¹jau³su²

2 Yxo²i²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³sīn¹na¹wa². E³kxi²sīn¹na¹jau³xa²sa¹;

— Sū³na² nxe²t3si¹lxil¹. Yxo²i²sxā³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ i³sa²nēn¹kxi²nxa²sīn¹na¹wi¹. Nxe³sīn¹to³ha¹wa².

3 Yxo²i²yah³lxil¹nhi¹nān¹te²tu³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxai¹ i³yau¹tū³te²lhxā³ o²la³kxah¹lxil¹xa². Sū³na² a³lxil¹yah³lxin¹jau³su² wi¹lo²la³kxi²yah³lxil¹xa². Je³su² Kris²tu³jah³la² a³ka³nxil¹sxā³ wa³li²yau¹ti³na²thāi³ti³ta² wah³yxah³lxil¹xa². Nxe³yah³lxin¹kxe³su² i²sīn¹te²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² e³kxi²sīn¹na¹tāu³a² sa²wa²lho¹xi²sxā³ i²sīn¹to³ha¹wa².

4 Nxe³sxā³ yxo²i²yah³lxil¹nha²kxai³ txa²wā¹tā³xa² yā¹xah³lxil¹xa². Txa²wā¹sū³na² a³lxil¹nx2ti³ha²kxai³ i²sxā³ ā³yū³so¹nx2ti³sin²ta²wa². Nxe³ju³tai¹li² i²sīn¹te²sa¹wa².

5 Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xai¹li² i³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹jau³xai³ti²ta² kwa² wān³txi³su² te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la² a²wān³txain²txi²na³la². Nxe³jau³xai¹li² wā³nxin¹jau³su² ha²kxai³ ya²la²tu³jau³xai¹la²wa². Yxau³ya³nx2ti³sīn¹na¹hi¹na¹i³tā² wain³txi³ o²la³kxi²nūh¹nx2ti³sīn¹na¹ju³ta² i²yah³lxin¹tai¹tu³wa².

6 Yxau³sīn¹na¹kxa² yā¹nxe² yxau³yah³lxil¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ khāuhx3nyhah¹lxin¹kxan²ti³ wxa²e¹nāu³ai²na² ka³li³h³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

7 Nxe³yah³lxin¹kxa²yu³su² Ma³se²to²na²ko³xa² yxau³te²a² Kre²sa²ko³xa² yxau³te²a² nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²ain²nāu³xa²na² i²kxi²nx2tain¹ta¹hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² yxo²i²ain¹nūn³ta¹hē³la².

8 Nxe² yxo²i²yah³lxil¹nhi¹nai³tān¹te²tu³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² u²lxil³ ha²ta³nxe³ta¹hē³la². Ma³se²to²na²ko³xa² Kre²sa²ko³xa² ya¹nān¹ta³ko³xa² jau¹xai²li² yxo²i²yah³lxin¹kxe³su² ha²ta³nxe³ta¹hē³la². Nxe³ju³t3su² ha²kxai³ u²lxil³ ai³ain¹kxan²ti³ ā²la² ai³nxkain¹ta¹hē³la².

9 Jā¹nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wā²nxūh¹ i³hen³txi³sain¹sīn¹na²hē³la². Wxā³sxā³ i³nx2ti³nha¹hi¹nai³tān¹jau³xa² i³yau¹tū³sain¹sīn¹na²hē³la². Txah³lxa³kxa³txai²li² Sū³nu²sa²ki³lxo³ka³txai²li² ā³yah³lxil¹nha²kxai³ nxe³sxā³ hā²wxān³txa² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² so¹lxil³ ya²la²tu³ te²an²tu³ sa²yxow²e¹jah³lxin¹jau³xai³tā² e³kxi²sain¹sīn¹na²hē³la².

10 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² Sū³na² Tah²si²ha²kxai³ ā¹jah¹lai²li² oh³nāu³a² a³ka³nxil¹ju³ta³nū³a² wah³nxe³yah³lxin¹ju³ta² i³yau¹tū³sain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³jah¹lain²txi³ kxā³nhi¹nai³tā² txa²wā¹ha³lo²a² yxau³hi¹nai³tā² ya³lo³txi²sxā³ i³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa². Sū³na² wān³txa² e²nain¹te²a² wa³ka³ti³lot3sain¹sīn¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³ya³lo³ti²te²lot3sa²sīn¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa²kxai³lu² i³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa².

3 I³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹hi¹nai³tā² wān³txa² wain³jau³xa² ā³na¹sxā³ ā³waix3si¹yah³lxin¹jau³su² kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³si¹yah³lxin¹jau³su² kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ ā³ke³tū³si¹yah³lxin¹jau³su²

2

Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² Pau²lah³lo² o²la³kxi²jau³su²

1 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxā³sīn¹na¹hi¹nai³tā² i³ti³h³nxe³nx2ti³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa². Kwa²wān³ti³su² i³ti³h³nxe³nx2ti³sīn¹nxa²tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ ain³kxi²sah¹lxil¹nhi¹nha²kxai³ sa²yxow²wet1sah¹lxil¹nhi¹nhē³la².

2 A²kxā³nxaxa² Fi³li³po²thi³na² ai³sīn¹na¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hi¹nai³tān¹tu³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹tū³ain¹sīn¹na¹hē³la². Nxe³tāu³ān²tu³ta¹ Sū³na² wān³txa²kxai³lu² e²nai¹nha²kxai³ ye³khāuh³lxa³ti³sain¹sīn¹na²hē³la². Hā²wxān³txa² ā³waix3tū³li² wxā³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa². Wxā³sīn¹na¹ka³tu³ Sū³na² wān³txain²txi³ ya³lo³txi²sxā³ i³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa². Sū³na² wān³txa² e²nain¹te²a² wa³ka³ti³lot3sain¹sīn¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³ya³lo³ti²te²lot3sa²sīn¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa²kxai³lu² i³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa².

3 I³yau¹tū³nx2ti³sīn¹na¹hi¹nai³tā² wān³txa² wain³jau³xa² ā³na¹sxā³ ā³waix3si¹yah³lxin¹jau³su² kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³si¹yah³lxin¹jau³su² kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ ā³ke³tū³si¹yah³lxin¹jau³su²

kāi³ūh¹nx2ti³sīn¹nxa³ha²kxai³ nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². 4 Nxe³yān¹ta¹ kā³nxai³kai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³sxā³ sa²so¹sa²sīn¹te³nah¹lxi¹;

— Wxāi²na² txa²wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū¹sih¹nx2tai¹na¹jau³su² i³sa²sī¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Sain¹sī¹nha²kxai³ Sū³na² wān³txa² so¹lxi³ i³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²sa²sīn¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa²sī¹nha²kxai³ a²nū²a² so¹lxi³ kwa² i³wi¹lxo³kxi²sain¹sīn¹ju³ta³la³ ten³sa²sī¹nxa³ha²kxai³ sī¹na¹hē³la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² txa²wā¹e¹nāu³ai²nān¹jau³xa² i³ye³sxā³ i³sai¹ki³sxa³jau³xa² a³la³kxi²nē³lha³kxai³la². 5 Kwa²hāi¹nxe² wi¹le¹nx2ti³sī¹nxa³kxe³su² nxe³sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ i³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹kxa² yo³ha² ten³sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³nha¹jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² i²sain¹sīn¹nha²wa², i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sī¹na¹kxa²yan³ti³sa². 6 Jā¹nxe³ju³su² wxa²nū³ka³txai²la³ tǝ³nxaxa² a²nū²a² ā³su² tǝ³nxaxa² kwa² sa²nēn¹ki²sah¹lxi³nhīn¹ju³ta² a²nū²a² ten³sa²sīn¹nxa³tai¹ti²tu³wa². Kris²tu³jah¹la² i³sa²sī¹hā³sa²sīn¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³ yxo²xūn³jau³xa² hxi²kan¹txi³ e³kxi¹nx2ti³sī¹nhī²na¹wa². Yxān¹ta¹ ten³sa²sīn¹nxa³hē³la². 7 Sa²sīn¹nxa³ha²kxai³ txu¹ha² a²wē³sa²khai³xa² a³lxi²sxā³ wi¹wi¹nxe³ sa²hau³ko³txa² a²su²su²yau³xa² ū³hū¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa³yā¹nxe³sxā³ wi¹wi¹nxe³ thāi³ti³la² Sū³na² wān³txai²na² i³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹hē³la². 8 A³lxi²khai¹nxe³nx2ti³sī¹na¹wa². Nxe³ha²kxai³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Ya³lu²ye¹nx2ti³sī¹na¹kxan²ti³ ā³nx2ti³sī¹nhī³nxān²nxa³wa². 9 Txa²wā¹sū³nāu³xāi³. Wxa²nū³ka³txa² he¹ya¹nx2ti³sī¹na¹ju³ta³tā² ain³kxi¹xi²nha¹jah³lxi³hē³la². Nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū¹nx2ti³te³ihxā³ wxā³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³sī¹na¹ka³tu³ta¹ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ ka³nxah³ta² yxo²ha³kxa¹ wa³ka³li³yu³khai³xa² nū³kxūn³txi³ wa³kon³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa², yen³kxa² wā²nhū²hxtat³sah¹lxi³nhīn¹kxa²yan³txi³sa².

10 Sū³na² ye³na² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sī¹nxa³ha²kxai³ wxa²ye³na² yxo²ya³h³lxin¹tū³ka³txai²nān¹ta² ye³na² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sī¹nxa³ha²kxai³ sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Hxi²kan¹sxā³ wain³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²nha¹tai¹ti²tu³wa². Ko³nxe³te²lot³sain¹sīn¹ju³ta³la³ yū²nxa³tai¹ti²tu³wa². Ju³ta³lī² Txa²wā¹sū³na² i²sa²nū³sīn¹nha²wa². 11 A²wī³nu²su² a²wāi³lxi³khai³xa² wi¹lī²tih³nxe² i³nx2tū³kwai³lxū¹txi² nxe³ū³hē³te²ju²hē³la². Nxe³kxa³yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nx2ti³ha²kxai³ i³nx2tū³kwai³lxū¹jau³su² i³ye³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²hxi²kāu¹lxa³ki²la² i³yau¹ū¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³jau³xai²na² whāi³na¹ nxe³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². 12 I³tih³nxe³nx2ti³sī¹na¹te³nah¹lxi¹;

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi³sī¹nhē³li¹. Nxe³nha¹jau³su² i³ya³lo³txa²lxi³to³nha¹ha²kxai³ i³tih³nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nha¹jau³xai²li² we¹jah³lxin¹kxai²nān¹tu³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² i³ka²li¹jah³lxin¹tu¹wa². Nxe³kxa³yu³su² kxān³nāu³a¹ wxi³kin³ti³ton³sxā³ i³hxi²kat¹lxa³sā³ ā³wa³kxēn³to³tē³nū³nhī¹na¹ ka²li¹txa²lxi³sxā³ Sū³na² ha³lo²a² yxau³kxah¹lxin¹tu¹wa².

13 Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹hī¹na¹ti²tu³wa² nxe²e³kah¹lxin¹te³nah¹lxi¹;

— Jau¹xai²na² a²nū²a² wān³txi³sxa³wi¹. Sū³na² wān³txi³khai³xai²la¹wi¹. Yxo²i²nha¹nhai¹. Nxe²e³kxah¹lxin¹jau³su² ha²kxai³ Sū³na² sa²nēn¹kxi²to³nha¹hē³la². Jau¹xai²na² yxo²ya³h³lxi³nhī¹nān¹te²tu³ wxa²e¹nāu³ai²na² nū³kxūn³txi³ sa²hau³ko³txa²lxi³na³la². 14-15 Txa²wā¹sū³nāu³xāi³. Wxa²nū³ka³txa² ha³tih³xa² hxi²ka² Te³sa²lo²nī¹ka²thi³na² yxau³te² i³nxa² khāuh³lxa³ti³nx2tain¹tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ ha³la³je¹nhī¹na¹kxai³ ju³te²an¹ko³xan¹tū³ka³txai²na² wā²nxū¹lxi³sxā³ yxo²ti³tū³ka³txa² khāuh³3nhayin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³tū³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu² kān³kxai³ Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txai²tā² su²lhā³ai¹ni² Je³su²jah³lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³lai²na² su²lhā³i² nxain¹tai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxūn³sxā³ tū¹ka³txain²txi³ khāuh³lxa³thit¹sain¹sīn¹nūn¹na²hē³la². Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹tai¹nxa²tū³ka³txai²lē¹. Hāi¹sxā³ a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²ko¹ko¹nū³ka³txai¹la¹wa². 16 Jā¹nxain¹kxa³yu³su² Txi³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²a² i²lī³te²a² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ain³kxi²sain¹sīn¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yo³ha² ā³wa²su²tū¹hain¹te³na¹ ko¹ko¹nū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² ā³nhxi²kat¹lxa²sī¹nxa³kxe³su² o²la³kxi²sai³nain¹na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ā²la² kāi²non³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ Txa²wā¹sū³na² kāin²xan³txi²na³la². Ye³khāuh³lxa³tain¹ju³ta³nū³a² ā²la² kāi²non³sxā³ yū³ain¹tu¹wa².

Pau²lah³la² Te³sa²lo²ni³ka²thi³nān¹tū³ka³txa² i²xi²lxun¹jau³su²

17 Txa²wā¹sū³nāu³xāi³. Kxān³su² ā³sxā³ wai³ta²lxi³sī¹na¹kxan²ti³ āh¹i²xi²ti³ten³khai¹nxe³nx2ti³sī¹na¹hē³la². Ne³kan¹ti³hex¹sa²sī¹nxa³hē³la². Ul²yxau¹sī¹na¹kxan²ti³ ne³wā²nxa³lxi³sī¹nxa³hē³la². Nxe³sī¹nxa³ha²kxai³ wā³lī³sī¹na¹ju³ta³nū³a² ne³wa³kon³nha²sī¹na¹hē³la². 18 I²xi²ti³ten³khai¹nxe³nx2ti³sī¹na¹hē³la², txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²sa³. Yxān¹ta¹ Sa³ta³na¹jah¹la² hxi²kat¹lxa²sī¹to³hxa²hē³la². 19-20 Nxe³kxan²ti³ a²yan¹nāu³a¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ta² yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta² yxo²i²nx2ta¹nha²wa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la²

Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a³ka³nx²i²tāu³a¹ka²l¹txi³sah¹lxi³nhīn¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² e³kxi²sain¹sīn¹tu¹wa². E³kxi²sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹;

— Wain³txi³ o²la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a² yxo²h³kxa¹ i³hen³txain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sain¹sīn¹tu¹wa². Jā¹nxe³ju³kxai³lu² sa²yxo²we¹jah³lxi¹nha²kxai³ yxo²kāin²txi³ i³hen³txain¹sīn¹na¹wa². Ka²l¹txi³khaix¹sah¹lxi³nhī¹lxa².

3

1 Nxe³nx²ha²te¹:

— Ha³ta³nxe³nyha¹lxi³te²sin¹ji¹xā¹. Nxe³nx²ta¹ta¹ yah²lxa³nha²kxai³la¹ Ti³mo²jah³la² sa²si¹hā³ain¹sīn¹na¹hē³la². Nxe³sīn¹na¹nū²la² A³te²nas²thi³na² yxau³sxā³ wah³nxain¹sīn¹na¹hē³la². 2 A²nxe³jah¹lai²li² Ti³mo²jah³lai²li² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ʔ²jah¹lo²su² ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²sa²sxā³ wa³kon³ya³sa²jah¹lo²su² ha²kxai³ txai²yā¹nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² w¹l¹jau³xa² i³yau¹ū¹jah¹lai¹la¹wa². A¹nxe³jah¹la²kxai³la¹ i³nxū²kwa¹lxū¹nxa²lxi³te³si¹lhxā³ ū³sa²si¹hā³si¹na¹hē³la². i³nxū²kwa¹lxū¹nxa²lxi³kxai²nān²tu³ ā²la² kāi²non³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ʔ²yah³lxin¹tu¹wa². 3 Nxe³sxā³ khāuh³ka³thim¹sxā³ ai³yah³lxin¹ju³ta¹i²tā² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² na³la². Nxe³jut³su² ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³wā²wā²ta³kxah¹lxi³txa³hē¹la². Nxe³ju³ta¹na² ā²la² a³la³kxi²yah³lxi³te³si¹lxa². 4 Jā¹nxe³ju³ta² wxa²yu²ta² yxau³ya³nx²ti³sīn¹na¹hi¹nai¹ti²tā² nxe³nx²ti³sīn¹na¹te³nah¹lxi¹;

— Khāuh³nxē³lain¹ju³ta¹nū³a² kāin² yū³nē³lha³ta¹. Nxe³nx²ti³sīn¹na¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nha¹te³na¹ ya²la²tu³ wxā³sīn¹tai¹ti²tu³wa². 5 Nxe³nū²la² wah³nx² hxi²tha³nha²ha²kxai³ Sū³na² wān³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹tain¹te²nha²ku² Sa³ta³na²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² i³hxi²tha³tai¹nha²kxai³ sa²yxo²ā³ain¹te²nha²ku² kwa²i³yau¹ū¹ai¹na¹te²nha²ku² nxa¹jau³su² Ti³mo²jah³la² sa²si¹hā³si¹na¹te³nha²ku².

6 Nxe³nū²la² Ti³mo²jah³la²kxai³lu² i³xi²sxā³ i³hen³txi³sa²sīn¹nha²kxai³ ka³li³sa²sīn¹nha²wa². Sū³na² wān³txa² yxo²ʔ²khai¹yah³lxi¹nha²kxai³ a³lxi²waun¹nyha¹lxi¹nha²kxai³ wā³li²si¹sah¹lxin¹sīn¹ja³su² ten³khai¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³sah¹lxi³nhī¹nha²kxai³ wxa²e²nā³ai²na² ain³sxā³ ain³kxi²ai¹nx²ti³to³tāu³a² i³ka³li³kxah¹lxi¹to³h¹nha²kxai³ nxe³sxā³ ka³lih³khaix¹sa²sīn¹nha²wa². Te²yā¹nxe³sxā³ i²nx²ti³sīn¹na¹ju³ta² ten³khaix¹sa²nūn³sīn¹nha²wa². 7 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²ʔ²yah³lxi¹nha²kxai³ i³nxū²kwa¹lxū¹khaix¹sah¹lxi³nhī¹nhē¹la². Khāuh³lxa³ti³khaix¹sain¹sīn¹kxan²ti³ka²l¹txi³sah¹lxi³nhī¹nhē¹la². 8 Sū³na² wān³txa² nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹jah³lxi¹nha²kxai³ i³nxū²kwa¹lxū¹khaix¹nha²sxā³ yxau³xai³sīn¹na¹wa². 9 Nxe³ha²kxai³ wxa²h³ta³nxān¹jau³xai²na² ain³kxi²sīn¹na¹ha²kxai³ ka²l¹txi³sah¹lxi³nhī¹nhē¹la². Nxe³sxā³ i³hen³txi³sain¹sīn¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²khaix¹sīn¹na¹wa². 10 Ka³nxah³ta² i³hen³txi² a³lan²ta² i³hen³txi² to³sīn¹na¹wa².

— Sū³nāi³. Te³sa³lo²ni³ka²thi³nān¹tū³ka³txa² āh¹i²ti³ten³khaix¹sa²sīn¹nhai¹. Wā³li²si¹na¹ju³ta² i³hxi²kat¹sa²sān¹sīn¹nhē³li¹. Wxa²wān³txa² yxo²ʔ²ain¹na¹hē³li¹. Jā¹nxain¹sxā³ yxo²ʔ²wa³to²hi¹si¹hai¹nha¹jau³su² ten³sa²sīn¹nhai¹. Wxa²wān³txa² taut³ton³jau³xai²na² wā³ko³nxa³te²tu³ wā³li²sxā³ i³hen³txain¹sīn¹na¹ju³nū³su² ten³sa²sīn¹nhai¹. Nxe³yah³lxi³sīn¹to³ha¹wa².

11 Jā¹nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu² nxe³ya³sxā³ wā³li²nha¹ju³ta²nū³a² sa²hau³kot³sa²sīn¹ju³ta²nū³a² ten³sa²sīn¹nha²wa². 12 A³lxi²waun¹nyhah¹lxin¹ju³ta² ā²la² kāi²non³ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²kxai³ a²nū²a² yxo²h³kxa¹ a³lxi²nyhu¹si¹nx²ta¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²kxai³ a³lxi¹nx²ti³sīn¹na¹kxa² yā¹nxe² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³sxā³ nxe³si¹nx²ta¹jau³su² Sū³na² e³kxi²sīn¹to³ha¹wa². 13 Jā¹nxe³nx²ti³jut³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³nxū²kwa¹lxū¹txi³nx²ti³tu¹wa². Hā²wxān³txa²nū³ kxā³nāu³a¹ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxa²kan³sxā³ wā³li²tu¹wa². Wā³li²kxai²nān²tu³ a²sa³wi³h³lxi³nāu³xa² yxo²i²te²nāu³xai²na² ā²si³tē³la³kxain¹tu¹wa². Nxain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wi³nu²su² ha²kxai³ nxe³te²a² yen³nāu³a¹ wain³te²lo³je¹nx²ti³ha²kxai³ wi¹lhin¹te²lo³je¹nx²ti³ha²kxai³ nxe³ye¹nx²ti³tu¹wa².

4

Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³kxi²sxā³ yxau³xai³ki³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² i³ka³li³kxi²sxā³ yxau³sxā³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² ā²la² i³yau¹ū¹nx²ti³nha¹tai¹ti²tu³wa². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i³yau¹ū¹sa²sīn¹ja³xa² jau¹xain¹txi³ i³yau¹ū¹nx²ti³nha¹tai¹ti²tu³wa². Sa²yxo²we¹jah³lxi¹kaix³ jā¹nxe³sxā³ ā²la² nū³kxūn³txi³ sa²yxo²we¹ta² wā³to²hi¹jah³lxi³hē¹la². Thāi³ti³la² e³kxi²nx²ti³sīn¹na¹wa².

2 Nxe³jau³xai²li² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² i³th³nxe³jau³xain¹txi³ i³yau¹ū¹nx²ti³nha¹tai¹ti²tu³wa². 3 A²nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³xai²la¹wa². Nxe³te³nah¹lxi¹;

— Txa²wān³txa² yxo²h³kxa¹ wi¹lī²nha²sxā³ sa²yxo²we¹thxa³jah¹lxi³hē¹li¹. Ko³nxe³thin¹sxā³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju¹ta² ā³na¹hxa³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³nx2tain¹na¹la².
 4 Wxa²e¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹sxā³ wā²nxūh¹hain³nha¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ txu¹su² tā³nxax² in³txi³su² tā³nxax² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²yah³lxan³tho³la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²ai²na² sa²kxai³lu² txu¹su² tā³nxax² in³txi³su² tā³nxax² so¹yhu¹sxā³ tē³khai¹yhu¹te²a² so¹lxi² ū³whīn¹ti³kxai²nān²tu³ wai³nhi³nx2na³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xax² ū³whīn¹ti³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kāi³h³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ in³txai²li² txu¹txa²jah¹lai²li² txu¹ha² ā³xax²ka³lxa² ū³whīn¹ti³kxai²nān²tu³ wai³nhi³nx2na³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³h³nx2na³la².
 5 Nxe³ju³tai²li² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xax² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹te²ju²hē³la², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i²ai¹nxax²ha²kxai³la². A²nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² yxo²kwī¹kxi²ju³tai²la¹wa².
 6 Te²yā¹nxe³ju³ta² a²nū²a² ā³xax² ā³ke³tū¹sxā³ a²sxe³xax² ū³whīn¹ti³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³yah³lxin¹kxai²lē¹. Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² i³wait¹sxā³ i³khāuh³nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxe³jau³xai²li² Sū³na² wān³txi³su² ha²kxai³ e³lai²na¹ e³kxi²nx2ti³sīn¹to³ha¹hē³la².
 7 Jā¹nxe³ju³tsu² Txa²wā¹e¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²si¹ki³jau³su² i³kaix¹so¹nē³lxa³ta¹ti²tu³wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² yā¹nxe² o²la³kxi²si¹ki³jau³su² nxe³nē³lain¹tai²ti²tu³wa².
 8 Nxe³jau³xai²li² e³kxi²nx2ta¹jau³xai²na² i²li²te²a² en²sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³ti³ kwa²wān³txi³khai³su² en²sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxi³h³nxax¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² en²sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxi³h³nxax¹la². Nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² A²yāu³ka³jxah¹la² ū³hū¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².
 9 Nxa²ha¹te¹ yxo²iyah³lxin¹te² i³nxax² a³lxi²waun¹nyhu¹h¹lxin¹ju³ta² a³la³kxi²yah³lxi³lxa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² jau¹xain²txi³ ā²la² i³yau¹ū¹nx2ti³tai²ti²tu³wa².
 10 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Yxo²i²tū³ka³txa² Ma³se²to²na²ko³xan¹te²a² hāi¹nxe³ti³xai¹ a³lxi²nū¹hain¹yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². I³a³lxi² kāin²non³tain¹yah³lxi³hē¹la². Thāi²ti³la² e³kxi²nx2ti³sī¹na¹wa². 11 Ha³nxe³lxa³ti³nha²sxā³ yxau³yayhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xax² a²wa³ka³li³yu³ta² wxa²wxai³kxi²yhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Wi¹yxau³yah³lxin¹ju³ta² a²yen³kxa² wā²nxūh¹lxi³ wa³kon³sxā³ so¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³jau³xax² whāi¹na¹ kwa³na³nxax²lxa¹jau³xai²txa³lxi²na²la². Wi¹wi¹nxe² ān³ten³jah¹lxi³sxā³ kāi³jah¹lxi³hē¹la².
 12 Jā¹nxe³sxā³ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²iyah³te²a² sa²nēn¹ki¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tai¹nha²kxai³ wxa²yen³kxa² hxnax³kxi¹nx2ti³xax³lho³la².

Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxixā³wa³li²ju³su²

13 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Wān³txa² tah²yau³xax² i³tih³nxe³nx2ti³sī¹na¹tu¹wa². A²nū²a² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²ki³nāu³xai²na² ya³lu²ki³ju³ta² i³yau¹ū¹nx2ti³sī¹na¹tu¹wa². Nxe³ju³ta²sa¹ ya³lu²ki³kxai²nān²tu³ kāin² āin²ti³yah³lxi³txa³hē¹la². A²nū²ai²li² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²xax²te²a² nē²te² Je³su²jah¹lai²li² a³ka³nxix³ju³ta²nū³a² wah³nxai¹nxax²ha²kxai³ kāin² i³āin²ta³kxi²nha²ha²kxai³ nxe³h³nx2na³la². Ta¹wxāi²na² ti³he¹yah³lxan³tho³la².
 14 Nxe³ha²kxai³ kā³nhxi¹nai³kxai³ Je³su²jah¹la² ya³lu²ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Nxe³to³ta¹ a²nū²khai³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Jau¹xai²na² ya³la³tu³ yxo²i²te²ki³tā³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² yxo²i²te²sxā³ ya³lu²ti³ti³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² tē³xi²tu¹wa², Je³su²jah¹la² a³ka³nxix³tāu³a²sa³. Jau¹xai²li² hxi²kan¹txi³ yxo²i²nū³ki³tā³la².

15 Nxe³hī¹na¹ a³ka³nxix³tāu³ Sū³na² wān³txa² yxo²i²te²sxā³ ya³lu²ti³ti³ka³txa² txa²nū² a²nū²khai³su² tē³sxā³ i³ka³ten³su² ti³hit¹sxā³ a³ka³nxix³tu¹wa². Txi²na¹xai²na¹ ka³ten³su² yxau³te²ki³nāu³xai²na² ā³sxā³ ne³ka³ta²nē³lain¹tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xai²la¹wa².
 16 Jā¹nxe³ju³kxai²lu² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² kāin² i³kaix¹sxā³ a³ka³nxix³ oh³xan¹jah¹la² a²hxi²kan¹te²su² te²a² kāin² wxa²nū¹ Txa²wā¹sū³na² wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi² nxe³sxā³ a³ka³nxix³tu¹wa². Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²te²sxā³ ya³lu²ti³ti³ka³txa² ka³ten³su² i³sa²yxau³sxā³ ka³la³nū¹hain¹sān²tu¹wa².
 17 Nxe³hī¹na¹ txa²wā¹ki³nāu³xai²na² yxo²i²te²ki³ti³ka³txi³ki³nāu³xai²na² yuh³xan¹ko³xax² ka³ten³su² yxau³ti³ka³txi³ki³nāu³xai²na² sa²so¹xi²nē³lha²kxai³ i³ka³la³si¹nhē³tu¹wa². Nxe³ti³kxai²lu² oh³s³ji³nāu³a¹ yxo²i²te²sxā³ ya³lu²ti³ti³ka³txai²na² kwēn¹ta² a²nū²khai³su² ka³ten³su² i³sa²yxau³sxā³ ka³la³nū¹hain¹ti³ka³txai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² kwēn¹ta² a³ka³nxix³ya³hain¹ti³ka³txai²na² i³ha¹txain¹ki³tu¹wa². Nxe³ki³sī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yxau³xai²la³kxi²ki³tu¹wa².
 18 Sxā³yxau³xai²ti³hexi³ki³sxa³lho³la².
 18 Nxe³ju³ta²li² wān³txi³khai³xai²la¹wa². Ki³han³nxax³wa². Nxe³ju³tsu² i³nxū²kwai³ixū¹nyhu¹te²lhxā³ i³yau¹ū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Je³su²jah¹la² wān³txa² yxo²i²te²na² ya³lu²ju³ta² i³āin²txi¹nx2ti³kxa³yan³txi³su² jau¹xai²na² i³yau¹ū¹jah³lxi³hē¹la².

5

Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wq³li²ju³ta²nū³a² i³yau¹ū¹nē³jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³su² jau³su² ā²la² ī³ye³kxi¹nx2ti³sī¹na¹ten¹tu³wa². Nxe³ha³kxai³ ī³ka³la³kxi³txi³wa³ka² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹nxa¹lho³la². Wa³su¹txi³wxā³ha²kxai³ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³sī¹nxa¹lho³la². 2 Nxe³jut3su² a²nū²ai²li² yen¹kxa² kái³kxi²te²la³ wxā³kxai²nān²tu³ wa³su¹txi³ wxā³te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³te²hū³nxe² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³su¹txi³ wxā³tu¹wa². Ka³nxa³hi³ta² tā³nxa² a³lan²tāu³ai²la² tā³nxa² wa³su¹txi³ wxā³kxi². Nxe³jut3su² ha²kxai³ wi¹li²jah¹lxi³hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² ha³kxa¹ ā²la² ī²yah³lxin¹jau³su² te²jai²ti²tu³wa². Ne³wān²yah³lxi³txa³hē¹la². 3 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²²xa³te²a² e³ain¹jau³nū³a² e³ain¹te³nah¹lxi¹.

— Yen³kxa² ha³kxa¹ wa³su¹wa³su¹nain¹na³li¹. Ha³lo²a² wi¹lhāu²non³na³li¹. Ai¹nhī¹na¹ ha³lo²a² ko³ju³ta³la³ wxā³yain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wa³su¹txi³ wxā³tāu³a² ko³nxe³ti³ ī³yī¹lain¹tu¹wa². Nxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ ī³hāi³ai¹nxa¹lho³la². Txu¹ha² wēh³ni³khai³ite²a² yā¹nxe³nū³nhī³nx2na³la². Ta¹ka³lxi²na² nxe² e³te³nah¹lxi¹.

— Txi²na² wēh³nīn²nxa³xī¹. Ain¹kxan²ti³ ye³jen¹nāu³a² wē³sai²na² ya²la³tu³ a³li³lah¹hī³nx2na³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³ti³hū³nxe³ ya²la³tu³ a³ka³nxi²tu¹wa².

4 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ju¹tai²li² wi¹ko³nyhah¹lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² ī³ye³ka²nah¹nē³jut3sū³ju³ta² yū³yah¹lxan³tho³la². Yah²lxa³nha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³su² a²nū²a² yen³kxa² kái³kxi²sxā³ sa²no¹kxi²nē³jah¹la² wa³su¹txi³ wxā³ti³hū³nxe² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³su¹txi³ wxā³tu¹wa². 5 Nxe³yān¹ta¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²²yah³lxi¹nha²kxai³ a³lan²ta² wē³ha³lxi³hū³yah³lxi¹lxa². Ka³nxa³ta² wē³ha³lxi³hū³yah³lxi¹lxa². 6 Nxe³ki³jut3su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta²nū³a² ye³ten³ki³jut3sū³nxe² wahn³yah³sah¹lxi³hē¹la². Āu³xi²ya³sah¹lxi³txa³hē¹la². Wi¹li²sxā³ yxau³ya³sah¹lxi³hē¹la². 7 Ka³nxa³hi²tāu³a² āu³xi²ta³nxa² ūn³jau³xa²ī³na²sxā³ wen¹ta³nxa² ain¹te²ju²hē³la². 8 Jā¹nxe³sxā³ kwa³jan²ta² so³ta²to²nāu³xa² a²wā²la²ka³lo²a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ū³whi³kxi²nyhain¹te²ju²hē³la². Kwa³thi³la² a²ha³la³sah¹ka³lo³an²tu³ ū³whi³kxi²nha² kwa³thi³la² ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³an²tu³ ū³nhe³hē¹nha² nxe³ain¹te²ju²hē³la². Nxin¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ ā³nhe¹lain¹kxai²nān²tu³ ū³hix1to³nyhai¹nhī³nx2nxa³wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² nxe³te²ki³na¹xai²na² a³lan²ti³hū³ju³ta² yxau³ki²te²ki³na¹xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²²sxā³ yxau³xai³ki³sa²kxai³ a³lxi²waun¹nyhu¹sxā³ yxau²xai³ki³sa²kxai³ Je³su²jah³la² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² ā²wa³su¹tē³jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta²nū³a² yxo²²sxā³ yxau³xai³ki³sa²kxai³ nxe² yxau²sa²te³a³sah¹lxi³hē¹la². 9 Kxā³nxi²tā² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su¹kxi²nē³lhi¹nai³tā² hai³txi³ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li²si¹nhē³jau³nū³su² ūh³wxe³kxi²nē³lxa³hē³la². Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² ko³nxe³ti³ kái³ki³kxa² yo³ha² so¹kxi²nē³na²hē³la². Nxe³nē³lhi¹jau³su² ū³whxe³kxi²nē³na²hē³la². 10 Nxe³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu² ya³lu²sxā³ sxa³ta³nxa² ka²ten³su² yxau³ta³nxa² ī²li³jut3su² kxan²ti³ kxā³nāu³a¹ ka²ten³su² yxau²sa²te³ya³hain¹ki³tu¹wa². 11 Nxe³jut3su² ā³nxū²kwai³lxū¹waun¹nyhu¹hā³lxi¹nha²kxai³ ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tai²ti²tu³wa². Hī¹na² ā²la² kái²non³jah¹lxi³hē¹la².

Pau²lah³lai²na² ā³wa³su¹kxi³jau³su²

12 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Yxo²²yah³lxin¹kxa² a²hxi²kan¹txi³su² te²a² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². A²nxe³te²a² kāin² hxi²nū¹nu¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ ī³tih³nxe³nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tain¹to³hxi²na²hē³la². Nxe³nha³ju³su² thāi³ti³la² e³kxi¹nx2ti³sī¹na¹wa². 13 A²nxe³te²a² wi¹lhen³xi³tain¹yah³lxi³hē¹la². Nū³kxūn³sxā³ ī²ū³nx2tai¹nha²kxai³ a³lxi²tain¹yah³lxi³hē¹la². Hāu²non³sxā³ yxau²waun¹jah¹lxi³hē¹la².

14 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wxa²yu³ta² ha³tih³ ī³nxa² a²nū²ai²na² ū³lha²kxai³ wxa²wa³ka³la² ī²ū³nx2ti³kxe³su² en²kxai²nān²tu³ ī³kwai²kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Wxa²yu³ta² ha³tih³ ī³nxa² yuh³lxi³te²sa²kxai²nān²tu³ ī³nxū²kwai³lxū¹txi³txain¹yah³lxi³hē¹la². Āh¹a²ha³tih³ ī³nxa² nū³kxūn³txi³ yxo²²xa³te²a² Sū³na² wān³txa² wain³jau³su² ī³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la². Ya³nān³ta²ki²la²sxā³ yxau³xai³la²nha¹jah³lxi³hē¹la². 15 Ko³nxe³ti³ o²la³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ te²yā¹nxe² ī³wa²li²xain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ wi¹lo²la³kxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². A²nū²a² ī²li³te²a² yxo²²haxka²te²yā¹nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

16 Hāi¹sxā³ ka³li³sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 17 Ha³lo²a² ī²li³ju³ta² ī³ha²txi¹nx2ti³kxe³su² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi¹jah³lxi³to²hē¹la². 18 Yen³kxa² wi¹ta³nxa² ko³nxe³ta³nxa² nxe³te²a² wxā³kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²²ki³sa²kxai³ wi¹xo³kxi¹tain¹yah³lxi³hē¹la². Nxe³ju³tai²li² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹lxa². Nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² a²ten³ju³tai²la¹wa².

19 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² ī³ye³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ en²jau³su² ī³wa²lū³xain¹yah³lxi³txa³hē¹la². 20 Wxa²yu³ta² ha³tih³ ī³nxa²na² ne³te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² yū³nha¹wi¹. Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ ī³kwai²kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la².
²¹ Wān³txa² ne³ka¹jah³lxin¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhain³nha¹jah³lxi³sā²nhē³la², wain³jau³sxa³kxa²yan³txi³sa³. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wān³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³ sa²so¹jah³lxi³hē¹la².
²² Yxān¹ta¹ a²kō³nxe³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ā³na¹hxa³jah¹lxi³hē¹la². Yu³ka³na³ka³na³kxan²ti³ kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxi³txa³hē¹la².

²³ Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² sa²hāu²no³tē³ju³ta² ū³hū¹nē³jah³lo²si²te²kxai³lu² wxa²e¹nāu³ai²na² whāi²na¹ sa²wa²su¹tha²kxai³ a²kō³nxe³ju³ta² wxa²hxn³kxa²ti³nx2ti³ju³ta² nxe² yxau³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²wa². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ wxa²nū²nāu³ai²na² whāi²na¹ wxa²e¹nāu³ai²na² whāi²na¹ wi¹lhau³ko³txa²lxi³ju³ta² nxe² yxau³yah³lxin¹ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²wa². Hā²wxān³txa³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²tāu³a² wi¹li²nx2ti³tu¹wa². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² a³ya³txi¹nx2ti³xa³lho³la².
²⁴ Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³su² ha²kxai³ ī²sā³ ī³so¹nx2ti³ha²kxai³ sa²yxo²ā³nx2ti³xa³lho³la².

²⁵ Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² e³kxi²yah³lxi³to³hin¹tāu³a² txa²wā¹kī³na¹xai²na² nxe³wān²yah³lxi³txa³hē¹la².

²⁶ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²yah³lxi¹nha²kxai³ ne³khaux²xi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³yxo²sai¹la³kxi²nha¹ju³ah³lxi³hē¹la².

²⁷ Jā¹nxa¹jau³su² Sū³na² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa². Nxe³jau³xai²na² yxo²ain¹tū³kā³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txi³tain¹yah³lxi³hē¹la². A²nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ī³kwā³na³kxi²nē³jau³su² na³la².

²⁸ Nxe³na¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²li² ta³lu²na¹wa².

2 Tesalonisēnses

1 Pau¹lah³lo²na¹xai²na² Si²lah³la² Ti³mo²jah³la² nxe³sin¹sxā³ ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Wxa²nū³kā³txa² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² yxau²xai³yah³lxin¹tū³ka³txi³ i³nxai²na² Je³su²jah³la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³yah³lxin¹te² i³nxai²na² ũ³wha²li¹lhxā³ ũ³hū²xai³nx2ti³nha¹wa². Nxe³nx2ti³nha¹te² i³nxāi²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxain²txi³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² sa³wi³ha³lxain²txi³yah³lxi¹lxa².

2 A²nxe³jah¹lo²nāu³xa² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nāu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su² ten³sa²sin¹nha²wa².

O²la³kxi²ki³kxa²yo³ha² i³yī¹li²kxi²nē³jau³su²

3-4 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ka³li³sa²sin¹nha²wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā²la² nū³kxūn³sxā³ sa²yo²we¹ti² wxa²nū³kā³txai²na² ā²la² kāin² a³lxi²waun¹nyhu¹i² nxe³yah³lxi³sin¹ta¹hi¹nhē¹la². Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² nxe³si¹na¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³nāi³. Tū¹kā³txai¹lū² wxa²wān³txa² kxan²ti³ sa²yo²we¹txai¹nha²kxai³ i³sa²nēn¹kxi¹nxa²si¹na¹nhai¹. Nxe³si¹na¹jau³xa² wain³na³la². Jā¹xah¹lxin¹ju³kxai³lu² wxa²nū³kā³txa² kāin²khāu³nha² a²nū²a² ā³xa² i³kox¹lko¹son²ki² nxe³nx2ti³ta¹hai¹nhē¹la². Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ ha³ya³kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹txa³i² i³nxū²kwai³lxū¹nyhu¹i² yah³lxi³sin¹ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²tū³kā³txi³nāu³xa² i³hen³txain¹si¹nha²xi²na¹hē³la². Ju¹tai²li² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²sin¹to³ha¹wa².

5 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuh³nxai²lxia³ta¹hai¹nhē¹la². Nxe³nxai²lxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ti² kāi²non³yah³lxi¹nha²kxai³ i³nxū²kwai³lxū¹ kāi²non³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxa²yo³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wain³txi³ ũ³yo³hi¹nx2ti³ju³ta² e³lxah²lxina³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²na² ā³wi¹yah³lxin¹ju³ta³nū³a² wain³te²lo³txa²ti³tu¹wa². 6 Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wain³ye²kxe³jau³su² e³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² sa²yo²wet1sai¹nxa³tū³kā³txa² khāuh³lxai³ti³nx2tain¹na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hā²wxān³txa³ khāuh³lxai³ti³nx2tain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxai³tain¹nū³na¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ti³tu¹wa². 7 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³ a³ka³nx2tāu³a¹ oh³xan¹tū³kā³txa² nū³kxūn³te²su² te²a² ka³lxa¹txi³ tē³la³xi²tu¹wa². Ha³nxe²hū³ju³ta² tē³xi²tu¹wa². Nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² khāuh³lxai³ti³nx2tain¹ju³ta² ā³wa²su¹tū¹nx2ti³tu¹wa². Jā¹nxe³nx2ti³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³wa²su¹tū¹sa²nūn³sin¹tu¹wa². 8 Nxe³hī¹na¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e²nain¹te²su² te²a² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² te²su² te²a² nxe³te²nāu³xa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yo³ha² ko³nxe³te²lo³tain¹tu¹wa². 9 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹ khāuh³lxai³ti³sa²tē³si¹nyhain¹tu¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² yen³nāu³a² sa²sa¹sa²tē³si¹nyhain¹tu¹wa². Jā¹nxain¹jut3su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² wxi²kan¹sxā³ ā³waix3sa²tā³si¹ha²kxai³ a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i²ai¹nxa³ha²kxai³ nxe³si¹hain¹tu¹wa².

10 Jā¹nxe³ju³kxai³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²kxai³lu² a³ka³nx2hī¹na² yxo²i²tū³kā³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ wxi²kin³ti³to³nain¹tu¹wa². Nxe³kxa²yu³su² kāin² i³sa²nēn¹kxain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ wxāi²nāu¹ i²nxāi²na² kxān³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ti³si¹na¹jau³xai³tā² yxo²i²yah³lxin¹ta¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxin¹te²i³nxai²na² te²yā¹nxe³sxā³ wxi²kin³ti³to³ni² i³sa²nēn¹kxi² nxe³yah³lxain¹nū³nīn¹tu¹wa².

11 Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² e³kxain¹to³si¹nha²xi²na²hē³la². Jāx1s1¹na¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxa²e¹nāu³ai²na² wain³txi³ i³tih³nxe³nx2ti³tu¹wa². Wi¹lhin¹sxā³ yxau³lxi³si¹hin¹ja³kxa³nū³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i²sxā³ so¹nx2ti³na³la². Nxe³kxe³su² sa²hxi²kat1s1¹nxa²lxi³jau³su² Sū³na² i³ye³kxi²sin¹to³ha¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹kāi³ju³ta² so¹lxi³ ten³yah³lxi¹lxa². Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² e³ki¹to³si¹nha²xi²kxai³ jāx1s1¹na¹wa². 12 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² wi¹kāi³yah³lxin¹ju³ta² i²nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la² yxo²i²ye²yah³lxin¹jau³su² sa²nēn¹kain¹nūn³tu¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lan²tu³ nxe³ya³sxā³ thāi³ti³la² a³lxi¹nx2tai¹nha²kxai³ ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe³nx2tain¹tu¹wa².

1 Txa²wā¹sū³nā³xāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³hi² ā³yā³nū²kxi²ki³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū³hi² nxe³nx2ti³nha¹tu¹wa². 2 Kwa²wān³txa² yxo²yah³lxi³sīn¹txa³hē¹la². Nxe²e³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ā²la² a³ka³nxi²na²hē³li¹. Jau³su² ta³nxa²:

— Hxi²sxā³nho³tēx³jut3sū³ju³ta² i²a¹hē³li¹. Ā²la² a³ka³nxi²na²hē³li¹. Jau³su² ta³nxa²:

— Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xa² ain³kxi²na¹hē³li¹. Ā²la² a³ka³nxi²na²hē³li¹. Jau³su² ta³nxa², nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²waun³txi³sxā³ i³wā³wā³jah³lxi³sīn¹txa³hē¹la². I³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹sī¹nha³ta²wa². Ha²teh³nxā³nxa² i³sa²si¹hā³nx2ti³sī¹na¹ki³lxo³nxe³tain¹kxan²ti³ we¹tain¹yah³lxi³sīn¹txa³hē¹la². 3 Wān³txa² ka³lxa¹txi³ e³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ ain³nyha¹lxi³sīn¹txa³hē¹la². I³ki³ha¹kxi¹nx2tai¹nha³ta²wa². Nxe³ha²kxai³ a³ka³nxi²ju³ta² wa³su¹txi³ wā²nxa³ta³lxa¹ju³tha¹li¹ wxā³sān²tu¹wa².

— Txa²wā¹sū³na² ten³ti³hexisa²nxa³nhai¹. Yxo²kwī¹ki²sa³nhai¹. A²nū²a² ka³la¹txi³ nxe²e³kain¹sān²tu¹wa². Nain¹sān²ka³tu³ a²nū²a² ka³na³ka³nat3sxā³ ko³nxe³thin¹khai¹te²a² wxā³nūn¹tu¹wa². Nxe³jah¹lai²l² a²ko³nxe³ju³ta² kāin² yū²na²la². Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nū¹sxā³ ha³lo²a² i³sa²tē³ko³xa² ā³na¹sxā³ wxe³ha²kxai³ nxe³te³na² i³sa²tē³si¹tu¹wa², ko³nxe³thin¹khai¹ljah¹la²sa³. 4 A²nxe³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ ki³ha¹kxi¹nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Sū³na² Si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Sū³na² ā³xa² yū³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³nū²la² Sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ka³tu³ Sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³tu¹wa². Nxe³nū²la² sū³nu²su²ki³lxo³tu¹wa². Yxān¹ta¹ kāin²ki³han³jah¹lo²su²hī²nx2na³la².

5 Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ wxā³sxā³ i³ye³kxi¹nx2ti³nha¹ta¹ti²tu³wa². 6-8 Jā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² hau³ko³nhi¹na¹ wxā³tu¹wa². Ko³nxe³thin¹khai¹ljah¹la² wxā³tu¹wa². Jau¹xai²na² ya³nx2ti³nha¹hē³la². A²nxe³jah¹la² ko³nxe³thin¹khai¹ljah¹lai²na² o²la³kxi²ju³ta³nū³a² ā²la² ān³si³wxe²na³la². Yxān¹ta¹ jah¹la² sa²kxai³lu² hī¹na² sxi²kan¹txi³ wxā³nxa³lho³la². Jā¹nxe³sxā³ wi¹lhin¹khai¹ljah¹la² ā²la² yxau³ya³nhē³na³la². Nxe³ha²kxai³ yxau³ya³nhē³tāu³a² ko³nxe³thin¹khai¹ljah¹la² hxi²kan¹txi³ wxā³nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ wi¹lhin¹khai¹ljah¹la² ā³sxā³ ā³waix3sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ko³nxe³thin¹khai¹ljah¹la² wxā³tu¹wa². 9 A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² Sa²ta³njah¹la² i³nū³kxū³nū¹hai¹nha²kxai³ wā²nxn¹sxā³ o²la³kxi²ki³lxo³tu¹wa².

10 Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³tīh³na² ai³ain¹te²na² yxo²ha³kxa¹ i³ki³ha¹kain¹tu¹wa². Wā²nxn¹sxā³ o²la³kxi²ki³lxot3sa²kxai³ i³ki³ha¹kxain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² te³nai¹nxa³ha²kxai³ jau¹xai²na² a³lxa¹nxa³ha²kxai³ a²e¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wa².

11 Nxain¹ka³tu³ i³ki³ha¹kain¹jau³xai²li² sa²yxo²we¹tain¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ai³lxo³tu¹wa². 12 Nxain¹ka³tu³ tū¹ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ya²la³tu³jau³xa² te³nai¹nxa³te²na² a²yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² te³nain¹te²na² a²yxo²ha³kxa¹ nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ā³na¹ain¹tu¹wa². A³ka³nxi²sxā³ wxā³hī¹na¹ ā³na¹ain¹tu¹wa². Hāi³sxā³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hai¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² ū³yho³hi²hain¹tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² hxi²ka³sa³.

Txa²wā¹sū³na² i³kaix¹so¹nē³jau³su²

13 Txa²wā¹sū³nā³xāi³. Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² a³lxi¹nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³ kā³nhi¹nai³kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³tu³ jau³xan²tu³ yxo²i² ān³si³wxe³yah³lxi¹nhī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wxa²e¹nāu³ai²na² sa²hau³kot3sxā³ i²sxā³ i³so¹nx2ti³ta¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³wi¹nxa²lxi³te³lhxā³ sa²si¹hā³na²hē³la². Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²to³si¹na¹wa².

14 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³nha¹jau³xai²na² ain³kxah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ jau³xai²na² ain³kxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ kxā¹nāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² te²a² a³ka³nxi²tāu³a¹ a²wxi²kin³ti³ton³khai³ju³ta² wā²nūh¹nx2ti³tu¹wa². 15 Txa²wā¹sū³nāu³xāi³. Txa²wān³txa² i³yau¹ū³nx2ti³nha¹jau³xai²li² wxa²ne³nxē³na² ain³kxi²sah¹lxin¹nhī¹nai³ju³su² ta³nxa² ha³teh³nxā³nxa² i³sa²si¹hā³nx2ti³nha¹jau³su² ta³nxa² nxe³sxā³ jau¹xai²li² nxe³wā²na³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ i³nxū²kwai³lxū¹sxā³ yxo²i² kan²txi³ sa²yxo²so² nxe³jah³lxi³hē¹la².

16 A²nxe³jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² nxe³ya³sxā³ a²nxe³te²a² hi²sen³su² a³lxi²khai¹nxe³lain¹na³la². A³lxi²nē³lhxā³ i³nxū²kwai³lxū¹ti³nē³lain¹na³la². A³ka³nxi²sxā³ wa³lain¹ju³ta³nū³a² wah³nxnē³ki³tā³la². 17 Te²yā¹nxe³sxā³ wi¹lo²la³kxah¹lxin¹jut3su² ta³nxa² wān³txa² wi¹jau³xa² wi¹le³yah³lxin¹jut3su² ta³nxa² nxe³si¹yah³lxin¹jau³su² ya³lot3sxā³ nū³cxūn²txi³ i³hxi²ka³ta³lxi³si¹ha¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ya³to³ha¹wa².

3

Txa²wā¹sū³na² a²ne³nxē³na² i³ye³kxi²ah³lxin¹jau³su²

1 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Txa²wā¹sū³na² e³kxah¹lxin¹tāu³a¹ ne³wā²na³sah¹lxi³sīn¹txa³hē¹la². Nxe³sxā³ ā³nxai³nha¹tāu³a² Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xan²tu³ wa³su³txi³ ha³ta³nxe³hi² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txi² wxāi²yā¹nxe³kxe³ju³ta² ten³sa²sīn¹nha²wa². 2 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² kuh³lxa³thin¹te²su² te²a² ko³nxe³ti³ kāi³te²su² te²a² nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sa²si¹hain¹sī¹na¹jau³su² ten³sa²sīn¹nha²wa², yxo²ta²x³te²a² kāin²yū³ha²kxai³la².

3 Nxe³sa²sīn¹ju³ta² Je³su² Kris²tu³jah¹la² nū³kxūn³khai¹nxe²na³la². Sa³ta³na³jah¹la² hxi²ka²wxa²wxai³nxa²lxi³kxa²yan³txi³su² ā³non²ta³kxi¹nx2ti³tu¹wa². A²nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³tu¹wa². Hai³txi³ sa²yxo²ā³ti³hex¹nxe³nx2ti³xā³lho³la². 4 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²kwa³na³nx2ti³nha¹jau³xā²a²yxo²ha³kxa¹we¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³yan¹nāu³a² ā³na¹yah²lxa³tho³la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³hxi²ka¹ta²lxi³jah¹lai¹la².

5 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nē³ju³ta² jū¹nxe² ā³ne³wxe³ki³sa²kxai³ Kris²tu³jah¹la² nū³kxūn³txi³ ā³si³tē³kxi²ki³ju³ta² jū¹nxe² ā³ne³wxe³ki³sa²kxai³ nxe³ki³tā³la². Nxe³ki³kxan²ti³ju¹tai²li² ā²la² kāi²non³sxā³ ā³ne³wxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa².

U³txi³wa³kon³te²su²kāi³ū¹hah³lxin¹jau³su²

6 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wxa²nū³kā³txa² ha³tih³ i³nxai²na² u³txi³ wa³ko³nain¹te²su²ta¹hē¹la². Te²yā¹xah³lxi³txa³hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li² txa²wā³tā³su² kxan²ti³ te²yā¹nxe²kāi³yah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³jah¹lai²li² ā³sxā³ u²lxi³ ā³si³tu³lxi²sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³jau³xā² e³kxi¹nx2ti³to³nha¹tai¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²kxai³lu² jau³jau¹xai²na² i³kwa³na³sain¹jau³jau¹xain²txi³ i³kwa³na³nx2ti³nha¹wa². 7 Te²yā¹nxe³ kāi³sīn¹te²txā³jai¹ti²tu³wa². Nxe³nha¹ha²kxai³ o²la³kxi²nha¹kxa²yā¹nxe³jah³lxi³hē¹la². 8 Wxa²yain³txa² so¹kxi¹nx2ti³nha¹kai³tā² ū³yho³hi¹nx2ti³nha¹tai¹ti²tu³wa². Na¹ha²kxai³ hāi¹sxā³ wa³ko³na²li²ni²na¹kxan²ti³ yen³kxa² kwa² ū³hū¹sah¹lxin¹ju³ta² ten³sīn¹te²txā³wa². Kwa² hxi²tha³txa²lxa¹kxa²yan³txi³sa². 9 Wxa²yain³txi³nū³sa² ai³nxū³nxa²lxi³nha¹ju³ta² hxi²kan¹txi³ kwa³na³nx2ti³sī¹nh³na¹wa². Yxān¹ta¹ wain³txi³i³tih³nxe³nx2ti³te³lhxā³ ye¹nx2ti³nha¹hē³la². 10 Nxe³ki³sī¹nai³tā² kwa³na³nx2ti³nha¹te²nah¹lxi¹;

— U³txi³ wa³kon³te²a² wxa²yain³txa² wā²nhū¹ain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³nx2ti³sī¹na¹tai¹ti²tu³wa².

11 Jā¹nxe³sxā³ wxa²nū³kā³txa² ha³tih³ i³nxai²na² u³te²a² yū³ta¹hē¹la². Nxe³kxa²yu³su²kwa²he¹ye²nyhain¹to³ta¹hē¹la². Nxe³nyhai¹nhxai²na²hē³la². 12 Nxe³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu²i³ye³kxi²sxā³ i³kwa³na³ain¹sī¹na¹te³nah¹lxi¹, Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nxe³sai¹nha²kxai³ i³kwa³na³ain¹sī¹na¹te³nah¹lxi¹;

— U³lah³lxi³txā³lxi¹. Hāi¹sxā³ ka³nahx2sxā³ wa³kon³yah³lxin¹kxa² yo³ha² yain³sxā³yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹to³ha¹wa². 13 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³ta²hxi²tha³yah³lxi³txa³hē¹la². i³nxū²kwai³lxū¹jah¹lxi³hē¹la². 14 Yah³lxin¹ju³ta² a²nū²a² i²li³te²a²ta²nxā¹nxai²na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sah¹lxi³sī¹nxān³kxai²nān²tu³ i²khai¹nxe³tai¹yah³lxi³hē¹la². Sa²ye³ya¹not3sxā³ ā³jxah¹lxi³hē¹la². Ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ āu²li²to³nha²hī³nx2na³la². 15 Ain¹yah³lxin¹kxan²ti³ ko¹ko¹sai¹nxa³wa². Wxa²wā³tā³khai³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³i³xan³ta³kxai¹yah³lxi³txa³hē¹la².

Pau²lah³lai²na²a²ne³ki³san¹jau³su²

16 Nxe³jut3su² nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² ā³nhāu²no³tē³ju³ta² wxa²e¹nāu³ai²na² kxan²ti³i³hāu²no³tē³lhi¹nha¹jau³su² i³ye³kxain¹sī¹na¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. A²nxe³jah¹la² hi²sen³su²wxa²nū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ ā³si³tē³kxi¹nx2ti³tu¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3su² Pau²lah³lo²na¹xai²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ txa²hxi²ka² ū³wha²li¹lhxā³ū³hū¹nx2ta¹wa². Ū³wha²li¹lhxai²na¹hē³ jā¹nxe³sxā³ ū³wha²li¹le¹nx2ta¹wa².

18 Nxe³na¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txa²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

1 Timoteo

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hã³ũ¹sa²jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² i³hen³txi³si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hã³ũ¹sa²na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² txa²wã¹ẽ¹na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹la² i³kwa³na³sai¹ni² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wah³nxe³ki³jah¹la² i³kwa³na³sai¹ni² nxe³sain¹na²hẽ³la².
 2 Nxe³na¹jut³su² Ti³mo²jah³lo²si¹nha²kxai³ ain³kxi²sẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi²sa¹nha²kxai³ txa²wẽ³sũ³te²si¹lxa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yau³jah¹la² Txa²wã¹wi²nu²su²ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yau³jah¹lo²su²ha²kxai³ nxe³ya³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lxi²nxa²si¹hi² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³txa²si¹hi² wxa²nxũ²kwai³nãu³a² ã³nhãu³no³txa²si¹hi² nxe³nxa²si¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Wãn³txa² ki³han³jau³su² i³tih³nxe³nyhai¹jau³su²

3-4 Nxe³ha²kxai³ Ma³se³to²na²ko³xa² ai³te³lhxã³ nxa¹hĩ¹nai³tã² e³kxi¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nxa²ha¹te³nah¹lxi¹:

— E³fe³so³thi³na² hã¹sxã³ yxau³sẽ¹li¹. A²nũ²a² i²li²te²a² wãn³txa² ki³han³jau³xa² i³tih³nxe³nyhai¹nha³tai¹. Nxe³te²a² ha³ya³kxa² o²la³kxain¹si¹hin¹jau³su² i³ye³kxi¹tai¹nhẽ³li¹. Wãn³txa² ki³han³jau³su² jau³xa² ã³na¹i² wxa²wi²na²nãu³xu¹tai¹na² he¹ta¹hxi²hẽ³li¹. Nxe³jau³xai²na² ya²la³tu³txa³kxai²nãn²tu³ ã³na¹i² nxe³ain¹si¹hin¹jau³su² i³ye³kxi¹tai¹nhẽ³li¹. Nxe³jau³xai²li² a²ẽ¹nãu³ai²na² hxi²kan¹txi³ yxo²ki³jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ yxo²ki³jau³xai²la¹wa².
 5 Nxe³sxã³ wain³txi³ i³tih³nxain¹ki³kxai²nãn²tu³ a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹ju²ta² so¹lxi³ yũ³ha²kxai³ wain³ye¹nxa²ju²ta² so¹lxi³ kã³i³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² sa²hau³ko³tẽ³ju²ta² yxo²ki³ha²kxai³ ai¹nhĩ³nxzna²la². Ain¹kxai²nãn²tu³ a³lxi²waun¹nyhu¹ki³ju²ta² ã²la² kã³i³nhĩ³nxzna²la². Ju¹tai¹li² ten³sa³nha²wa².
 6 Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li²te²a² wãn³txa² toh³lxi³jau³xa² ain³so¹ain¹ka³tu³ wãn³txi³khai³xa² sa²kxai³lu² ã³na¹ain¹na²hẽ³la². Kwa²toh³lxi³jau³xa² i³tih³nxain¹te²ju²hẽ³la².
 7 Nxe³sxã³:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² wha²li¹txã³nxu¹tai²na² wãn³txa² i³tih³nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxain¹na³la². Nxe³yãn¹ta¹ jau¹xai²na² i³tih³nxain¹jau³xai²na² a³la³kxai¹nxa²ha²kxai³ a²si³yxau³tãu³a² ain³nha²nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹na³la².

8 Ai¹nha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² i³tih³nxain¹jau³xu¹tai²na² wain³txi³sa²yxow²tain¹kxai²nãn²tu³ wi¹te²ju²hẽ³la².
 9 Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹ti³ka³txi³ki³nãu¹xai²na² i³tih³nxe³nẽ³jau³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kã³i³te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² i³xan³txa³kxain¹te²su² te²na² a²ẽ¹nãu³ai²na² i³ne³wã³nũn³ta³kxi²te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²nxa³te²su² te²na² Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³ti³ e³kxi²te²su² te²na² a²wi³nu²su² ta³nxa² a²hã³ka³nũ²su² ta³nxa² i³xan³txa³kxain¹te²su² te²na² a²nũ²a² su²lhã³nyhu¹ki³te²su² te²na² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xai²tã² i³tih³nxe³jau³nũ³ai²la¹wa².
 10 Te²yã¹nxe³sxã³ ti²ka³txa² te²yã¹xain¹nũn³na³la². Kuh³lxa³thin¹khaix¹te²su² te²na² in³txi³su² ta³nxa² txu¹su² ta³nxa² kuh³lxa³thin¹sxã³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ki³te²su² te²na² a²nũ²a² ã³xa² nũ³kxũn³txi³ kã³i³so¹sxã³ kwa²wa³kon³kxi²si¹jau³su² kwa³na³te²su² te²na² i³ki³ha¹kxi²sxã³ ko³nxe³ti³ e³kxi²nyhu¹te²su² te²na² wi¹lhin¹jau³xa² yxo²kwĩn¹kxi²te²su² te²na² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txu¹tai²na² i³tih³nxe³jau³xai²la¹wa². Nxe³jau³xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²nũ²a² wi¹lhin¹te²a² ã²la² sa²yxow²tain¹te²ju²hẽ³la².
 11 Yxãn¹ta¹ wãn³txa² wxi²kin¹ti³ton³khaix¹si¹nhẽ³jau³su² yũ³na¹wa². Nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhin¹ta² Si³yau³jah¹la² ũ³hũ³sa²jau³xai²la¹wa². Txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jau³xai²la¹wa². I³tih³nxe³nxa²ha¹jau³xai²lxa²na³la².

Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²nẽn¹kxi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yau³jah¹lo²su² ha²kxai³ sa²nẽn¹kxi²to³ha¹wa². I³nũ³kxũn³txi³sai¹nha²kxai³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wi¹kã³a¹kxe³su² nxe³ye²sa²jau³su² i³kaxi¹so¹sai¹nha²kxai³ nxe³sain¹na²hẽ³la². Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txi³te²lhxã³ i³kaxi¹so¹sain¹na²hẽ³la².
 13 Nxe³na¹hĩ¹nai³kxai³lu² nxe³na¹hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² ko³nxe³te²lo³txai¹na²ha²kxai³ Je³su²jah¹la² a³sa³wi³ha³lxa² khãh³lxa³tai¹na¹ha²kxai³ nũ³kxũn³txi³ an³txi³ti³hin¹sxã³ o²la³kxi²na¹ha²kxai³ nxe³na¹hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ko³nha²nxa³ha²kxai³:

— Wain³txi³ kã³i³a¹xã¹. Nxa¹jau³tu³ ko³nxe³ti³ kã³i³a¹hẽ³la². Nxe³na¹kxan²ti³ wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³kot³sa³na²hẽ³la².
 14 Nxe³sa³nũ²la² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² thã³ti³la² a³lxi² wa³to²hi²ha²kxai³ wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³ yxo²si¹sain¹jau³su² i³yau¹ũ³sai¹ni² a³lxi²na¹ju²ta²nũ²a² ũ³hũ³sai¹ni² Je³su² Kris²tu³jah¹la² nxe³sa³na²hẽ³la². ã²nũ²nxĩ³sxã³ yxau³a³sa³ha²kxai³ nxe³sa³na²hẽ³la².
 15 Nxe³na¹jut³su² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² te²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txi² ko³nxe³ju²ta² wã³ko³txa²te²tu³ sa²wa²su¹txi²

nxe³te³lhxã³ wxã³na²hẽ³la². Nxe³te³jai¹ti²tu³wa². Txai²li² kxã³nxa² kq³nxe³ti³ kãi³ wa³to²hi² jah¹lo²su² na¹hẽ³la². Ki³han³nxa³wa². Wãn³txi³tu³ e³a¹wa². 16 Jã¹nxe³na¹ju¹kxai³lu² nxe³na¹kxan²ti³nũ¹ Txa²wã¹sũ³na² wi¹lhin¹sxã³ thãi³ti³la² sa²hau³kot3sa³na²hẽ³la². Sa²ju³tan¹te²kxa³yg³lhu² Je³su² Kris³tu³jah¹lo²kxai³lu² ya³nãn³ta³ki²la²ha²kxai³la¹ txa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³kot3sa³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ nxe³hi¹nãn¹te²tu³ a²nũ²a² i²li³te²a² yxo²2²kxai³nãn²tu³ ka³te³na² wi¹ãu³a² nxe³ti³hi¹tain¹nũn³tu²wa². 17 Nxe³jut3su²Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ Txa²wã¹si³yxau³jah¹lai²la¹wa². A²wi¹lhi¹nu¹tai²na² yen³kxa² yũ²nxa³hi¹nũ¹tai²nãn¹te²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yxau²sa²tẽ³jah¹lai²la¹wa². Hai³txi³ ya³lu¹ju³ta² yũ³jah¹lo²sxa³wa². I²ki³sxa³hi¹nu¹tai²nãn¹jah¹lo²su²na³la². Hãi¹nxe² sa²nãn¹kxi²yxau²xai³ki³jah¹lo²su²na³la². 18 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah¹lãi³. Txa²wẽt3si¹lxa². Wãn³txa² e³kxi¹nxa²ha¹jau³xai²na² ain³so¹sẽ¹la². Sa²yxo²wet1sẽ¹la². Kxã³nxi³tã² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxi²tũ³ka³txai²na² e³kxi²nẽ³lain¹jau³xai³tã² ne³wã²na³txa³hẽ¹la². Ne³wã²na³xan³kxai²nãn²tu³ i³nxũ²kwa¹lxũ²txi³nxa²tu²wa². Nxe³nxa²ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wa³ka¹i³yu³ta² wain³txi³ o²la³kxin¹tu¹wa². 19 ã³na¹sxã³ yxo²2²nxã²nxa³lho³la². Wxa²ẽ¹nãu³ai²na² wain³txi³ i³ye³kxi²nha¹tu²wa². Nxe³to²ta¹ a²nũ²a² i²li³te²a² Sũ³na² wãn³txai²ẽ¹ Sxe³wã²na³ai¹nha²kxai³ yxo²2²ain¹ju³ta² ne³wã²na³ain¹na²hẽ³la². 20 I³me³ne²u²jah¹la² A³le³syãn²trah¹la³ nxe³ya³sxã³ te²yã¹nxe² kãi³ain¹na²hẽ³la². Ai¹nha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹la² hxi²ka² ũ³hũ¹ai¹na¹hẽ³la². Nxi¹na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² a²3³lxa² kq³nxe³ti³ e³kxain¹jau³xa² ã³na¹si¹hai¹na¹jau³sa².

2

Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²ki³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

1 Ju²ta³la³ nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²yxau²xai³txa²hẽ³la². Nxe²e³kxin¹te³nah¹lxĩ¹:
 — Jah¹lai²li² hxi²ka¹nai¹nxa³wi¹. ã³non²ta³kxi¹txai¹nhẽ³li¹. Nxe³tã³nxa²:
 — Jah¹lai²li² wi¹lĩ²txai¹nhẽ³li¹. Nxe³tã³nxa²:
 — Jah¹la² a²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³tã³nxa²:
 — Jah¹lai²li² ã³non²ta³kxai¹nĩn¹tai¹ti²tu³wi¹. Wi¹lhin¹khaix1ni¹lxĩ¹. Sa²nãn¹kxi¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³tã³nxa² nxe³txain¹to³hẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ nxe³nũh¹txai¹nhẽ³la². 2 Nxe³sxã³ kwa³na³ne³tũ³ka³txa² Txa²wã¹hxi²kan¹ti³nãu³xã² yxo²ha³kxa¹ Sũ³na² nxe²e³kxi¹txai¹nhẽ³la². Nxe³l³kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² sa²hãu²no³ti² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hãu²no³ti² nxe³kxai²nãn²tu³ wi¹yxau³hi³ki³tã³la². Nxe³l³kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹sxã³ yxau² wi¹lhen³txi³nyhu¹sxã³ yxau² nxe³hi³ki³tã³la². 3 Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ wi¹lhi³nx2na³la². Txa²wã¹sũ³na²kxai³lu² txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³tẽ³jah¹la²kxai³lu² ka³lih³khai¹nxe³hi³nx2na³la². 4 Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²ko³nxe³ti³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²hãu²no³ti² wãn³txa² ya²la³yau³xa² a²la³kxi²si¹hai¹ni² nxain¹ju³ta³nũ³a² Txa²wã¹sũ³na² a²ten³ju³tai²la¹wa². 5 Txa²wã¹sũ³na² ka³na³ka³na³tã³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a² Je³su² Kris³tu³jah¹la² so¹lxi³ a²nũ²nãu³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² i²sa²si³tẽ³kxi²nẽ³jah¹lai²la¹wa². A²nũ²a² ã³xa² hxi²kan¹te²sxa³yu²hẽ³la². 6 A²nxe³jah¹la² wãn³txũ¹hi²nãhã³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²li² ha³lo²a² ã³nha³ko³thi¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²nũ²nãu³xa² hãi¹nxe³ti³xa¹ wã³ko³nxa³te²tu³ i³yau¹ũ³nhẽ³te³lhxã³ ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 7 A²nxe³jau³xai²na² i³yau¹ũ³hain¹te³lhxã³ i³kaix1so¹sa²na²hẽ³la². Sa³ha²kxai³ a²nũ²a² ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² a²yxo²ha³kxa¹ wãn³txa²ya²la³yau³xa² wãn³txa² yxo²2²si¹nhẽ³lain¹jau³nũ³a² i³hen³txi³sa²sãn²nũ²la² i³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la². Ki³han³nxa³wa². Wãn³txi³su² i³ye³a¹wa². 8 Jã¹nxe³jut3su² in³txi³nãu³xa² ha³lo²a² i²li³je³na² he¹ain¹tãu³a² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². A²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhi¹nha²kxai³ wxa²hxi²ka¹la¹nha²sxã³ e³kxi²nxain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jã¹nxe³sxã³ a²ẽ¹nãu³ai²na² i³xan³txi³ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ko³txi³ wã²nxũ¹hain³nha²ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². 9 Te²yã¹nxe³sxã³ txu¹ti³nãu³xa² sa²kxai³lu² wã²la² wi¹khaix1ka³lo³a² ũ³whi²kxi¹nhai¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹jut3sxa³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ kãi³ta³kxẽ¹ha² a²lxĩ²khaix1tĩh³na² ũ³yhxte²ta³hẽ¹nha² tã³nxa² ou²ra³ka² a²lxĩ²ki³ai²na² a²ne³kxĩ³sa² ũ³nho³kũ¹nha² tã³nxa² nxain¹ju³tai²na² whãi²na¹ hxi²kan¹jut3sxa³wa². A²nũ²a² kwa² i²kxain¹sxã³ i³sa²nẽ¹kxain¹ju³ta² wai³nxa³wa². Yxãn¹ta¹ wã²la² kwa² wi¹ka³lo³a² wi¹lhu³ko³nha²ka³lo³a² wain³na³la². 10 Yxãn¹ta¹ wi¹lhin¹ye²te²a² yen³kxa² wi¹lo²la³kxi²kxai²nãn²tu³ ã²la² wai³nhĩ³nx2na³la². 11 Te²yã¹nxe³sxã³ txu¹ha² wãn³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxain¹kxai²nãn²tu³ ka³nah²nxe³sxã³ yxau³sxã³ ain³kxain¹kxai²nãn²tu³ wai³nhĩ³nx2na³la². 12 Yxãn¹ta¹ txu¹sa²te²kxai³lu² in³txa² i³tih³nxe³tã³nxa² i²ka³na³tã³nxa² nxe³ju³tai²na² ten³sa³nxa³nha²wa². Wai³nxa³wa². 13 Nxe³ha²kxai³ a²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³lu² A³tãu²ah³lu¹tai²na² txa²nũ² we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hã²wxãn³txa³ E²wa³ka³lxu¹tai²kxai³lu² we¹tũn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²sa². Hã²wxãn³txa³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² hi²ser³su² ta¹ka³lxĩ³nu¹ta²kxai³ i³ki³ha¹kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 14 Te²yã¹nxe³sxã³

A³tãu²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ ã³ke³tũ¹ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹ txu¹ha³ka³lxi²na² ã³ke³tũ¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kô³nxe³ti³ kã³ta¹hxi²ai¹ti²tu³wa². 15 Jã¹nxe³sã³wê³sa² a³li³lah¹tãu³a² txu¹ha² khãuhx3nha²te²jai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²a² a²nũ²a² a²lxi²waun¹nyhu¹i² ai¹nha²kxai³ a²e¹nãu³ai²na² a²kô³nxe³ju³ta² ã³wa²su¹tu¹wa².

3

Yxo²i²tũ³kq³txa² a²hxi²kan¹te²nãu³xa²

1 Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹nũ³kã³txi³kj³na¹xai²na² yxo²i²tũ³kã³txi³kj³na¹xai²na² a²hxi²kan¹ti³sũ² kj³ju³ta² ten³kj³kxai²nãn²tu³ wi¹lhĩ³nx2na³la². Wai³nhĩ³nx2na³la². Kĩ³han³nxa³wa². 2 Nxe³kj³kxai²nãn²tu³ a²hxi²kan¹ti³su² kj³ju³ta² ten³kj³kxai²nãn²tu³ wi¹lhĩ³n³kj³ju³ta² kãin² yũ³kj³sa²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² i²li³te²a² hxi²kan¹txi³ kô³nxe³ti³ e³kxi²nẽ³lai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Nxe³nẽ³lai¹nha²kxai³ txu¹ha² kã³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ tẽ³i² wain³txi³ wã²nxũ²hain³nha² txa²wã¹o²la³kxi²kj³ju³ta² wain³txi³ kã³i² a²hoh³lxi³su² a²nũ²a² yxo²hã³kxa¹ wi¹le³kxi² nxe³nẽ³lhĩ³nx2na³la². Te²yã¹nxe³sã³ a²nũ²a² u²lxi³ wxã³kxai²nãn²tu³ wi¹lhĩ³nsã³ yain³txa² wã²nhũ¹hĩ³kj³tã³la². Te²yã¹nxe³sã³ wãn³txa² ã³ne³wxe³nxa³te²a² wxã³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ i²yau¹nũ³hĩ³kã³tã³la². 3 Jã¹nxe³ju³kxai²tu³ yain³ju³sa² ã³n³ju³sa² i²na²sã³ wen¹kj³sxa³ha²kxai³ txa²wã¹nũ³kã³txa² kwa² ã³nhe¹kxi²nyhu¹kj³sxa³ha²kxai³ nxe³hĩ³kj³tã³la². Te²yã¹nxe³sã³ a²nũ²a² hã¹nxe³ti³xa¹ wi¹lhĩ³nsã³ i²hã²kxai³ hãu²non³sã³ yxau³ha²kxai³ yen³kxa² yxo²kwain³nẽ³lxa³hã²kxai³ nxe³hĩ³kj³tã³la². 4 Te²yã¹nxe³sã³ txa²wã¹sxi²ha² yxau³tũ³ka³txa² yxo²hã³kxa¹ hxi²kan¹txi³ hau³kot3sĩ³kã³tã³la². Txa²wã¹wẽ³hã³lxa² wain³txi³ i²tih³nxe³kj³sa²kxai³ wain³txi³ sa²yxo²we¹tẽ³lai¹nhĩ³nx2na³la². 5 Nxe³ha²kxai³ txa²wã¹wẽ³hã³lxa² hxi²kan¹txi³ hau³kot3hĩ³kj³sxa³wa². 6 A²nxe³jah¹la² kwẽ¹n³tai²na¹ yxo²i²ã³si³wxe³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ i²hau³kot3tẽ³lxa³lho³la². Nxe³kẽ³la²te²nãu³xa².

— Kãin² yxo²i²te²sa¹wi¹. Ain¹ju³su² nxe³kxai²nãn²tu³ a²e¹nãu³a² i²yxo²kãin²ti³nha²sã³ kô³nxe³ti³ kã³i²hĩ³nx2na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sa³ta³na²jah¹la² kô³nxe³ti³ i²yĩ¹li²kxa² yã¹nxe³sã³ kô³nxe³ti³ i²yĩ¹li²nũn³tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²sa³. 7 Nxe³kxa²yu³su² a²nũ²a² yxo²i²ã³ai¹nxa³te²a² wi¹le³ã³ai¹nxa³kxai²nãn²tu³ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² yxo²i²tũ³kã³txai²na² kô³nxe³te²lo³ju³su² ha²tã³nxe³hã²ta²wa².

Yxo²i²tũ³kq³txa² i²ũ³te²nãu³xa²

8 Txa²wã¹nũ³kã³txi³kj³na¹xa² yen³kxa² wã²nhũ¹kj³ju³ta² o²la³kxi²ti³ten³kj³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹yxau³xai³kj³tãu³a² wi¹lhĩ³nsã³ yxau³ye² yau³kã³na³ka³nat3sxã³ a²ya³la³lyau³tu³ e³i² yain³ju³xa² ã³n³ju³sa² i²na²sã³ wẽ³lxi³ ye²nxa³ kwa² yxo²kwai³nxa³i² nxe³hĩ³kã³tã³la². 9 Txa²wã¹e¹nãu³ai²na² aũ³txi³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² tah²lxi³ wẽ³te²jah¹la² nxe³te²na² wãn³txa² so¹lxi³ sa²yxo²so¹sã³ kã³i²te²la³ hĩ³nx2na³la². 10 A²nxe³jah¹la² wa³ka³la² ã³xa² o²la³kxi²sãn²sã³ aĩn³sã³ i²ain¹kj³kxai²nãn²tu³ wi¹li² wai³ni² nxe³na³na¹ kj³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ a²kô³nxe³ti³ kã³i²ain¹ju³ta² i²kj³sxa³kxai²nãn²tu³ nxe³hĩ³na¹ yen³kxa² wã²nhũ¹xai³kj³ju³ta² o²la³kxi²kj³kxai²nãn²tu³ wai³nhĩ³nx2na³la². 11 Nxa²ha¹te¹ te²yã¹nxe³sã³ txu¹ti³nãu³xa² a²yxau³xai³lain¹tãu³a² wi¹lhĩ³nsã³ yxau³ain¹ye²ha²kxai³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³ha²kxai³ yain³ju³xa² ã³n³ju³sa² i²na²sã³ wẽ³nxa³ha²kxai³ a²wa³ka³li³yu³ta² wain³txi³ o²la³kxi²ha²kxai³ nxe³hĩ³nx2na³la². 12 A²nxe³jah¹la² yen³kxa² wã²nhũ¹xai³kj³ju³ta² o²la³kxi²jah¹la² sa²kxai³tu³ txu¹ha²ka³na³ka³na³ta² so¹lxi³ tẽ³hã²kxai³ a²wẽ³hã³lxi²na² whã¹na¹ wain³txi³ i²tih³nxe³hã²kxai³ nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³sã³ a²sxi²ha² yxau³ju³ta² wain³txi³ i²hau³kot3tũ¹hĩ³nx2na³la². 13 Nxe³ha²kxai³ ju¹tai²na² hã³kxa¹ wain³txi³ o²la³kxi²kj³kxai²nãn²tu³ wxa²nũ³kã³txai²na² wi¹le³sũ³nyhai¹nhĩ³nx2na³la². Nxe³nyhai¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² wxi²kan¹ton³sã³ i²tih³nxai¹nhĩ³nx2na³la².

Ã³no¹sa²tẽ³kxi²nẽ³ju³su²

14 Nxe³na¹ju³su² ã³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Kĩ³han³nxa³wa². Ye³jen¹na² wxã³sã³ i²nxa²ha¹ju³ta² ten³khai¹sa¹nha²wa². 15 Nxe³na¹ta¹ hxi²kan¹sa²nxa³ke³la³te²kxai³ wãn³txa² i²yau¹ta¹nxa²ha²ju³xai²i²ã³la² a³la³kxi²hĩ³nxa¹lxa². Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³kã³txa² wain³txi³ yxau³xai³lain¹ju³ta² wi¹wi¹nxe² i²hau³kot3tũ¹hai¹nhĩ³nxa¹lxa². A²nxe³tũ¹kã³txai²li² Txa²wã¹sũ³na² ka³te²yah¹la² a²sa³wi³hã³lxi²la¹wa². Ya²la³lyau³xan²tu³ Sũ³na² wãn³txi³su² ye²ha²kxai³ aĩn³kxi²yxau³xai³tũ³kã³txai²la¹wa². 16 Ya²la³tu³ Txa²wã¹sũ³na² ã³ne³hi¹kxi³ju³ta² wa³lxe³ju³tai²la¹wa². Nxe³ta¹ Je³su²jah¹la² ã³nhxi²ka¹tẽ³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² a²nũ²khai³hũ³nxe² a³ka³nxi²ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sã³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txi³su² Jah¹lo²su² te²a² wi¹lhĩ³na²sai¹ye²kxe³su² i²tih³nxe³nẽ³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sã³ oh³xan¹tũ³kã³txa²i²ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Je³su²jah¹la² sa³wi³hã³lxa² Sũ³na² wãn³txa² wi¹ju³xa² a²nũ²a² yxo²hã³kxa¹ i²hen³txain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

A²nũ²a² ha³lo²a²ĩ²li³ko³xa² yxau³kxan²ti³ yxo²ĩ²yah³lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nxe³te²kxa³kxa¹ oh³nũ³nũ¹ka³na¹ wã³li²ka³la³xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

4

Wãn³txa²ya²la³h²ka³l³bo³nxe³ki³jau³su²ĩ³tih³nxe³te²nũ³xa²

1 Jau¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txi³su² jah¹la² wi¹wi¹nxe² ĩ³yau¹ũ³nẽ³na²hẽ³la². Nxe³te³nah¹lxi¹ kxãn³nũ³a¹ yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nũ³xai²na² a²ha³tih³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxõ²ã³ain¹tu¹wa². A²nxe³te²a² sa²yxõ²ã³ain¹ka³tu³ wãn³txa² a²ta³a² ko³nxe³jah¹la² ã³ke³tũ¹ain¹jau³su² ain³kxain¹tu¹wa². Nxain¹kxai²nãn²tu³ a²ta³a² nũ³ka³txa² wãn³txa² ĩ³tih³nxain¹jau³xa² ki³han³jau³xan²tu³ yxo²ĩ²sxã³ sa²yxõ²we¹tain¹tu¹wa². 2 Jã¹nxe³sxã³ ki³han³jau³xai²li² ĩ³tih³nxain¹te²na² sa²kxai³lu² ki³han³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³tih³nxain¹tu¹wa². ĩ³tih³nxain¹kxan²ti³nũ¹ ãin²ti³sxã³ ĩ²ã³ain¹ju³ta² te³nai¹nxa³lho³la². 3 A²nxe³te²a² nxe²e³kxain¹tu¹wa². Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Txu¹ha² so¹kĩ³ju³ta² wai³nxa³wi¹. Nũh¹yxau³ju³ta² so¹lxi³ wain³na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ ka³yxuh³xa² sj³na² wã²nhĩ²yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Nxe³jau³su² nxe³ain¹tu¹wa². Yxãn¹ta¹ ki³han³jau³xai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ĩ²kĩ³kxai²nãn²tu³ wãn³txa² wain³jau³xa² sa²yxõ²we¹kĩ³kxai²nãn²tu³ yain³txi³su² ta³nxã² ka³yxuh³sxu² ta³nxã² te²a² a²whãi²na¹ wi¹na³la². Txa²wã¹sũ³na² hxi²kĩ³kxai³lu² we¹te²ju²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ wã²nhĩ²kxi²sxã³ Sũ³na² ĩ³ka³lih³kxi²nẽ³jau³su² e³kĩ²kĩ³kxai²nãn²tu³ wain³na³la². 4 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ka³yxuh³xa² we¹kxa² a²yxõ²ha³kxa¹ wi¹te²ju²hẽ³la². Nxe³kxe³su² ĩ³ha¹txi²kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² ĩ³wi¹lõ³kxi²nẽ³jau³su² ĩ²ye³kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³ en²kĩ³ju³ta² wai³nxa³wa². 5 Yxãn¹ta¹ e³kxi²kĩ³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sũ³nãi³. Ka³yxuh³xai²li² ũ³hũ¹sa²nhĩ¹kxa² wi¹lõ³kxi²sa²sĩ¹nĩ¹nha²wi¹. Nxe³kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² yen³nũ³a² wi¹lye²ha²kxai³ ĩ³wi¹lõ³kxi²nẽ³jau³su² ĩ³ye³kxi²kĩ³sa²kxai³ ka³yxuh³xa² wã²nhĩ²kĩ³ju³ta² wain³na³la².

Je³su²Kris²tu³jah¹la² wain³txi³ã³si³te³kxi²kĩ³jau³su²

6 Nxe³jut3su² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ txa²wã²tã³nũ³xa² ĩ³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². Nxẽ¹kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wain³txi³ã³si³te³kxin¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wain³txi³ yxo²ĩ²tih³nxe³nxain¹jau³xa² wain³txi³ã³nẽ³wxe² nxẽ¹kxai²nãn²tu³ã³la² kãi³non³sxã³ yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³lin¹tu¹wa². 7 Nxe³yãin¹ta¹ wãn³txa² ya²la³tu³txa³jau³su² ain³kxi²ti²he¹txa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ wãn³txa² wi¹jau³xa² so¹lxi³ sa²yxõ²we¹te³lhxã³ kãin²o¹la³kxi²sẽ¹la². 8 Txa²wã¹nũ³ai²li² sxĩ³nxũn³te³lhxã³o¹la³kxi²kĩ³kxai²nãn²tu³ jũ¹nxe²wi¹na³la². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² nũ³kxũn³txi³ sa²yxõ²we¹kĩ³kxai²nãn²tu³ã³la²wi¹na³la². Nxe³kĩ³si³nãn²te²tu³ txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² ka³lih³kĩ³tã³la². Nxe³kĩ³ka³tu³ta¹ kxãn³nũ³a¹ka³lih³khaix¹nxe³kĩ³tu¹wa². 9 Jau¹xai²na² ya²la³tu³jau³xai²la¹wa². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sxã³ yxo²ĩ²kĩ³jau³xai²la¹wa². 10 Jau¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² ka³ten³su² yxau³jah¹la² a²wãn³txi³khai³xai²la¹wa². Je³su²jah¹la² wãn³txa² yxo²ĩ²kĩ³sa²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko²te³jah¹lai²la¹wa². A³ka³nxĩ²ju³ta² wah³nxe² yxau³kĩ³tã³la². Nxe³ha²kxai³ khãuh³la³txi³nẽ³lain¹kxan²ti³ a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²te³lhxã³o¹la³kxi²sxã³ ĩ³hen³txain¹kĩ³tã³la².

11 Nxe³jut3su² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ jau¹xai²na² ĩ³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². 12 Nxa²ha¹te¹sa³nxe³lxa³kxi³sin¹kxan²ti³ yah³lon¹nxã²nxa³kxan²ti³ ĩ³ãin²txi³sxã³ hxi¹waun³txi³txa³hẽ¹la². Yxo²ĩ²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ĩ²nxai¹nha²kxai³ ĩ³tih³nxai¹nĩn¹jah¹lo²sin¹tu¹wa². Wãn³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³ ĩ³ye³ĩ² wain³ju³ta² so¹lxi³o¹la³kxi²nyhu¹ĩ² a³lxi²waun¹nyhu¹ĩ² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wãn³txi³ sa²yxõ²we¹txi² wxa²ẽ¹nũ³ai²nãn²jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yã¹nxe³jau³xa² kã²nxũ¹hain³nha² nxe³sẽ¹la². 13 Ye³jen¹na² wxã³na¹tu¹wa². Hĩ¹na² hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Nxe³sa²nxa³hĩ¹nai²na¹ wxã³ĩ²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nũ³tai¹nhẽ³la². Nẽn¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ha³te³h³nxã³nxã² ĩ²sxã³ ĩ³ye³kxi²tai¹nhẽ³la². Wãn³txai²li² wain³txi³ sa²yxõ²wet¹si¹hain¹jau³su² ĩ³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². Wãn³txa² wa¹lxe³jau³xa² ĩ²nĩ¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³ ĩ³tih³nxe³txai¹nhẽ³la². 14 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³hxi²ka³txa²ju³ta² nxe³wãn²txa³hẽ¹la². Ain³kxi¹xi²khaix¹nxe³sẽ¹la². Kxã³nxi¹nai³tã² yxo²ĩ²te²a² hxi²kan¹txi³nũ³xa² a²hxi²ka² wxa²ne³hẽ¹nhain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ĩ²hxi²ka³txa²ju³ta² hĩ¹na²ã³si³wxe²na³li¹. Nxain¹tai¹ti²tu³wa². 15 Nxe³jau³xai²na² ĩ²khai¹nxe³sẽ¹la². Wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxõ²we¹txa²hẽ³la². Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ wxa²nũ³ka³txai²na² wain³txi³ kãĩ³in¹ju³ta² ĩ²nxain¹tu¹wa². 16 ĩ²nxai¹nha²kxai³ wãn³txa² e³in¹jau³xa² wi¹lĩ²ĩ¹nha²kxai³ ĩ³yau¹ũ³hai¹nĩn¹jau³xa² wi¹lĩ²ĩ¹nha²kxai³ nxe³sẽ¹la². Ko³nxe³ti³o¹la³kxin¹kxa²yan³txi³sa². Nxẽn¹kxai²nãn²tu³ wxa²nũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²ah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko²ta²lxi³tu¹wa².

5

Yxo²i²tū³kq³txa²wi¹kāi³waun¹nyhu¹kxi³jau³su²

1 Nxa²ha²te¹ in³txa² yah³lon¹te²su² te²a² yxo²xūn³sxā³ i³kwai²kxain¹txa³hē¹la². Wxa²wi³na² hū³nxe² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Sa³nxe³la³ku³su² te²a² wxa²lon³hū³nxe³ i³tih³nxe³txai¹nhē³la². 2 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² a³ka³lxon¹te²a² wxa²hā³ka³na² hū³nxē¹nha²kxai³ wāin²ta²su² te²a² wxa²hā³līn³ta³ka³lxu³hū³nxē¹nha²kxai³ nxēn¹ka³tu³ i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Kō³nxe³jau³su² e³kxi²nha²txa³hē¹la².

3 Wā³ha³te³sa³ka³lxu³khai³xa² wi¹lī²txai¹nhē³la². Yen³kxa² wxa²hau³kot³sxā³ wā²nhū¹txai¹nhē³la². 4 Yxān¹ta¹ a³ka³lxon¹ta¹ka³lxa² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa² sa²kxai³lu² a²wē³ha³lxa² yū³ta³nxa² a²sa³wi³ha³lxa² yū³ta³nxa² i²txa²sā²nhē³la². Yū³kxai²nān²tu³ nxe³tū³ka³txai²li² wi¹lī²txai¹lxa². Nxe³te²na² hxi²ki³kxai³lu² sa²hau³ko³tain¹ju³ta² a²ha³lo²ai²la¹wa². Kxā³nhxi¹nai³tā² kāi²nxa³sxā³ txo¹nai¹nxa³hi¹nai³tā² a²ha³ka³na² hxi²ka² sa²hau³ko³tain¹te²ju³hē³la². Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ hi¹nai²na² wē³ha³lxa² hxi²ki³kxai³lu² wā²ha²te³son³ta¹ka³lxa² hxi²nūn¹ sa²wa³li²ju³ta² wain³na²la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²sa³. 5 Jā¹nxe³jut³su² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxu³khai³xa² a²sa³wi³ha³lxa² yū²nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxe³na³la². Ā³nhxi²ka¹nxa³ju³ta² i³ye³kxi²na³la². Nxe³sxā³ ka³nxah³ta² i³ye³kxi² a³lan²ta² i³ye³kxi² nxe²na³la², Txa²wā¹sū³na² ne³nxe³na³sa³. 6 Yxān¹ta¹ wā²nhū¹ta¹ka³lxa² so¹lxi³ i³ka³lih¹ti²nha²kxai²nān²tu³ Sū³na² i³ye³kxi²toh³xa³kxai²nān²tu³ nxe³ta¹ka³lxa²na² a²ē¹nāu³ai²na² ya³lu²te²hū³nxe² yxau²xai²te²ju³hē³la². 7 A²nxe³jut³su² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ wxa²nū²ka³txai²li² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Nxi¹nūn¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ kō³nxe³ti³ e³ai¹nxa³lho³la². 8 A²nxe³jut³su² a²yah³la²nāu³su² ta³nxa² a²xa³ka³lxu²nāu³su² tō³nxa² a²nū²ka³txa² sa²hau³ko³tai¹nxa³kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² e²nai¹nhī³nx2na³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²xa²te²a² wi¹wa²to²hi²hū³nx2na³la².

9 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa² ye³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³sxā³ txa²wā¹hxi²ka² hxa³sxā³ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi²xi¹nūn³sxā³ kwē³kon³sxā³ 60 nxe² kwē³kon³sxā³ yxau²xai³ta¹ka³lxa² so¹lxi³ a²i³lxa² ū³wha²li¹lhxā³ ā³nha³ko³txai¹nhē³la². A²nxe³ta¹ka³lxa² kxā³nxai³kxai³ in³txa² ka³na³ka³na³te²a² so¹nha³sxā³ yxau²xai³lah³na²hē³la². 10 A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³la¹ wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹le³kxi² kxā³nhxi¹nai³kxai³ wē³ha³lxa² wi¹wain³txi³ wāi²lo³ti² a²nū²a² ha³la³ka³lxu³lon³te³lhxā³ wxā³kxai²nān²tu³ ū³nyhai¹ti² a²nū²a² yxo²i²te²a² wxa²yu³hīn³ta³kxi² a²nū²a² khāuh³lxa³thin²te²a² ā³non²ta³kxi² wi¹lo²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ kāi³i² nxe³ta¹ka³lxa² i³lxa² so¹lxi³ ū³wha²li¹lhxā³ ū³hau³ko³tai¹nhē³la².

11 Yxān¹ta¹ txu¹ha² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa² kwa² a³ka³lxo¹nxa³ta¹ka³lxa² i³lxa² ū³wha²li¹txa³hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² ye³jen¹nāu³a² in³txa² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ Je³su²jah¹la² wān³txa² a³lxi²nxa³ha²kxai³ in³txa² ā¹so¹hī³nx2na³la². 12 Nxe³kxai²nān²tu³ a²wān³ta³i²tā² e³kxi²ju³xai³tā² sa²yo²ā³ha²kxai³ wā²nxūh¹lxi³hī³nx2na³la². 13 Nxi¹nūn¹kxai²nān²tu³ sxi¹ha² ai³lha²het³sxā³ u³txi³ wa³ko³nai¹nhī³nx2na³la². Nxe³sxā³ kwa²wān³txa² ya²la³lhxā³ju³ta² kwa² then³txai¹nhī³nx2na³la². Nai¹nka²yu³su² wxa²nū²ka³txa² i³ki¹ha³kxi²sxā³ kō³txe²lo³nx2tai¹nhī³nx2na³la². 14 Nxe³jut³su² ha²kxai³ wā³ha³te³sa³ka³lxa² a³ka³lxo¹nxa³te²a² e³kxai¹na²te³nah¹lxi¹:

— In³txa² ā¹so¹txu¹ni¹. Wē³nhīn¹kxai²nān²tu³ wē³sa² wi¹we¹txa²hē³ni¹. Wxa²sxi²ha² wi¹lhu³ko³txa²hē³ni¹. Nīn¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ kō³nxe³te²lo³txa²nxa³lho³ni¹. Nxi¹nhī³na¹wa². 15 Jā¹nxe³jut³su² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxa² a²ha³tih³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ha²kxai³ Sa²ta²na²jah¹lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹tha²kxai³ nxe³hī³nx2na³la². 16 Jā¹nxe³jut³su² txu¹ha² a³ka³lxo¹nxa³te²a² hi²sen³su² a³ka³lxon¹te²na² a²hā³ka³nū²su² ta³nxa² ā¹hā³nū²su² ta³nxa² ka³ten³su² yxau²kxai²nān²tu³ nxe³te²a² sa²ka³lxi² wi¹lhu³ko³txai¹lxa². Nxi¹nka²yu³su² yxo²i²tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxu³khai³xa² so¹lxi³ wi¹lhu³ko³tai¹nhī³nx2na³la².

17 Nxa²ha²te¹ wxa²hxi²kan¹txi³nū³xa² wi¹lo²la³kxain¹kxai²nān²tu³ sa²nēn¹kxi²sxā³ ū³yho³hai¹nīn¹ju³ta² wai³nhī³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ i³tih³nxe³ha²kxai³ wa³lxe³ju³xa² i³yau¹ū¹ha²kxai³ nxi¹nka²yu³su² nxe³txai¹nhē³la². 18 Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² e³te³nah¹lxi¹:

— Po¹nai²li² yain³ta³ki³a² tū³lo³te³lhxā³ tū³ha³te³kxi²ta³tāu³a² sa²yxo²ta³txa³hē¹li¹. Jā¹nxe³sxā³ yau³xā³xa²sa¹:

— A²nū²a² wa³kon³kxi²nē³lain¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hai¹ki³ju³ta² wain³na³li¹. Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 19 A²nū²a² wxā³sxā³ wxa²hxi²kan¹te²a² kō³nxe³ti³ e³kxi²kxai²nān²tu³ ain³kxi²txa³hē¹la². A²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² wxā³kxan²ti³ ain³kxain¹txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ha¹li¹ ka³na³ki² nxe²e³kxain¹kxai²nān²tu³ ain³kxi²txai¹nhē³la². 20 Wxa²nū²ka³txai²na² ha³tih³xa² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹to³kxai²nān²tu³

ã³nũ²kxi¹txai¹nhẽ³la². Ai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ jah¹la² e³lai²na¹ i³kwai²kxi¹txai¹nhẽ³la², a²nũ²a² ka³lxa²txi³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa²yan³sa². Nxe³sxã³ wi¹kãi³ain¹tu¹wa².

21 Nxe³na¹jut3su² jau¹xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hẽ³la². Wãn³txa² yau³jũ¹jau³su² kxan²ti³ sa²yxo²ã³txa²hẽ³la². A²nũ²a² i²li³te²a² sa²yxo²ã³si¹nxain¹jau³su² i³ye³kxi¹nxa²kxan²ti³ ain³kxain¹txa³hẽ¹la², hxi²kan¹jah¹lo²su² kxan²ti³na². Nxe³yau³xai²li² i³kwa³na³nxa²ha¹wa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹lai²na² a²ye³na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² a²ye³na² oh³xan¹tu³ka³txa² wi¹lhin¹te²ai²na² a²ye³na² i²sain¹jau³su² i³ye³kxi¹nxa²ha¹wa². 22 Wxa²hxi²kan¹ti³su² te²a² i²sxã³ sa²so¹ti³ten³nxa²kxai²nãn²tu³ wa³su²txa³hẽ¹la². Jũ¹nxe² ha³lo³kxit1sã²nhẽ³la², ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta² kãi³yxau²xai³te²sa² kxa²yan³txi³sa². Nxe³te²su² kxai²nãn²tu³ wxãin²txi³ a²hxi²ki³te²la³nũ³nhĩ³nxa¹lxa².

23 Wxa²e¹nãu³ai²na² i³ton³nxa²to³ha²kxai³ i³yau³xa² so¹lxi³ i³na²txa³hẽ¹la². Yxãn¹ta¹ u²va²yau³xa² jũ¹nxe² i³na¹sẽ¹la².

24 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²ai²li² ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³te²na² sa²kxai³lu² a²wã³ki³kxai³ e³lxah²lxi³ha²kxai³ a²wã³ki³kxai³ a²wã³ki³kxai³ hãi³a² kãi³ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la². E³lxah²lxi³sxã³ kãi³ain¹kxai²nãn²tu³ wxãin²kxai³ hxi²kan¹ti³ i³kwai²kxai¹nhĩ³nxa¹lxa². Yxãn¹ta¹ hãi³a² kãi³ain¹kxai²nãn²tu³ a²yan¹nãu³a² so¹lxi³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa². 25 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² wi¹kãi³te²na² sa²kxai³lu² a²wã³ki³kxai³ e³lxah²lxi³ ha²kxai³ a²wã³ki³kxai³ a²yan¹nãu³a² so¹lxi³ wi¹kãi³ain¹ju³ta² e³lxah²lxi³tu¹wa².

6

1 A²nũ²a² a²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³ yxau²xai³te²na² sa²kxai³lu² wi¹wa³kon³kxi²ha²kxai³ a²hxi²kan¹jah¹lo²khai³xa² i³sa²nẽn¹kxi²ha²kxai³ nxe³txai¹nhẽ³la². Nxain¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² i²li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² i³lxa² tã³nxa² a²wãn³txa² i³yau¹ũ¹nxa²ha¹jau³xa² tã³nxa² ko³nxe³te²lo³te²a² yũ²nxa³lho³la². 2 Te²yã¹nxe³sxã³ a²wa³kxẽn³yah³lai²li² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹kxai²nãn²tu³ a²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³ yxau²xai³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² nxe³te²nah¹lxi¹.

— Kwa³na³sa²jah¹la² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah¹lo²su² nũ³nha²kxai³ txa²wã³tã³xai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹wa³kon³nxa³kxan²ti³ wain³na³li¹. Nxe³jau³su² kxai²nãn²tu³ wai³nxa³wa². Yxãn¹ta¹ yxo²i²jah¹lo²su² nũ³nha²kxai³ ã²la² nũ³kxũn³txi³ ã²la² wi¹wi¹nxe² wa³kon³kxain¹ju³ta² wain³na³la². A²wa³kxẽn³yah³lai²li² Je³su²jah³lai²na² Wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ txa²wã³tã³su² hĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³jau³jau¹xai²li² i³tih³nxe³txai¹nhẽ³la².

Wãn³txa²ya²la³lyau³xa² i³tih³nxe³jau³su²

3 Jã¹nxe³na¹jau³su² a²nũ²a² i²li³te²a² wãn³txa² yau³xã³xa² tẽ³sxã³ wxã³kxai²nãn²tu³ i²khai¹nxe²3sã²nhẽ³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² wãn³txain²txi³ wãn³txa² i³tih³nxe³nxa²ha¹jau³xa² wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³ki³jau³xa² wãn³txain²txi³ hãix1jau³yãxite²jai¹ti³tu¹wa². Yxãn¹ta¹ kwẽn¹tai²na² wxã³jah¹lai²na² wãn³txa² yau³xã³lxi³ti³ e³kxai²nãn²tu³ ain³kxain¹txa³hẽ¹la². 4 A²nxe³jah¹la² wãn³txa² yxo²kãin²e³jah¹lai²la¹wa². Hai³txi³ ã²ne³wxe³ti³he¹xai¹nhĩ³nx2nxa³wa². A²wãn³txa² so¹lxi³ kwa² toh¹lxe¹hĩ³nx2na³la². Nxe²e³kxai²nãn²tu³ i³xan³ta³kxi²nyhu¹i² i³kãin³non³nha²si¹jau³su² yxo²xũn³txi³ i³ye³kxi² kwa²he¹kxi²nyhu¹i² ko³nxe³te²lo³kxi²nyhu¹i² a²nũ²a² ã³xa² yxo²i²sa²sxã³ i³wã³wã³ta³kxi²nyhu¹i² nxe³jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la². 5 Jã¹nxe³te²a² a²e¹nãu³ai²na² ko³nxe³ti³ ain³nha²ju³ta² so¹lxi³ yũ³ha²kxai³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² i³tih³nxai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² an³ta³txi³ i³ye³ye³kxi²nyhu¹ain¹na³la².

— Kãin² yen³kxi²nha²te²lhxã³ yxo²i²a¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² nxe³hĩ³nx2na³la². 6 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹e¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³ hãu¹no³nha²hĩ³ki³tã¹la². Nxe³ju³tai²li² yen³kxi²nha²ju³ta² ã²wa²to²hi²sxã³ wi¹la² ai²na³la². 7 Nxe³sxã³ kxã³nxa³i³tã² txa²wa²wẽ³si¹nai³tã² yen³kxa² tẽ³sxã³ a³li³lah¹kxi³sxa³tai²ti³tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³ yah³lon¹sxã³ ya¹lo¹kxi³tãu³a¹ yen³kxa² tẽ³kxi³sxa³lho³la². 8 Nxe³ha²kxai³ yain³txa² yũ³ki³sa²kxai³ sxi²ha² yũ³ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²a² so¹lxi³ ã³nhĩ³nx2na³la². 9 Yxãn¹ta¹ yen³kxa² yxo²kwain³jah¹la² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ wã²nxũ¹hãin³nha² ã³si³wxe³hĩ³nx2na³la². Nxain¹kxai²nãn²tu³ hã²wxãn³txa³ tĩh³nai²li² ko³nxe³ti³ ain³nhain¹tĩh³na² ai³kxai²nãn²tu³ khãuh³lxa³thin¹sa²tẽ³tu¹wa². 10 Jã¹nxe³sxã³ yen³kxa² yxo²kwain³kxi³kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ju³ta² ka³lxa¹txi³ wxã³kxi²nẽ³na³la². Jã¹nxe³jut3su² yxo²i²tũ³ka³txa² a²ha³tih³xa² yen³kxa² kãin² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²ã³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ai¹nha²kxai³ kuh³lxa³thin¹khai¹xain¹na²hẽ³la².

Pau²lah²a² a²yxo²wãn³txa² Ti³mo²jah³la² i³yau¹ũ¹jau³su²

11 Yxãn¹ta¹ wxãin²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sa³wit3si¹nha²kxai³ ju¹tai²na² yxo²ha³kxai¹ ã³na¹txa²hẽ³la². Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ wain³ju³ta² so¹lxi³ ã³ten³txa²hẽ³la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³txa²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kan²txi³ yxo²i²txa²hẽ³la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a¹lxi¹khai¹nxe³tai¹nhẽ³la². Ko³nxe³ti³ e³kxi¹nxain¹kxan²ti³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wain³txi³ kãi³txa²hẽ³la². Hãi³sxã³ thãi³ti³la² wi¹kãi³txai¹nhẽ³la². 12 A²nũ²a² nũ³kxũn³txi³

ã³nhe¹kxi²nyhu¹kxa² yã¹nxe³sxã³ nũ³kxũn³txi³ ã³nhe¹kxit¹sxã³ ko³nxe³ju³ta² ã³na¹txa²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ka³ten³yau³xa² hxi²ki³kxa² yã¹nxe³sxã³ ain³so¹khai¹nxe³sẽ¹la². Nxe³sih¹nxa²jau³su² Txa²wã¹sũ³na² i²sxã³ i³so¹nxa²tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ kxã³nhxi¹nai³tã² yxo²i² ã³si³wxe¹i¹nh¹nai³tã² a²nũ²a² ka³lxa¹txi³ i³hen³txai¹nũn¹tai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe² ãh¹ o²la³kxi¹to³hẽ¹la². 13-14 Nxe³na¹jau³su² wãn³txa² e³kxi¹nxa²ha¹jau³xai²li² a²yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hẽ³la². Nxũn¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³te²lo³txa²ju³ta² yũ²nxa³lho³la². Nxe³jau³xai²li² txa²wãn³txi³sxa³wa². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxã²nxa³ta³lxa¹ nxe²kãi³txa²hẽ³la². Jau¹xa² yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ka³ten³yu³ta² ù³hũ¹nẽ³lain¹jah¹la² i²nxa²na³la². Te²yã¹nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wãn³txa² ka³ten³yau³xa² sa²kxai³lu² Põn³si³o³ Pi³la²jah³lai¹tã² i³hen³txi³te³nai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹lain²txi³ i²nxãn²nũn³na³la². 15 Jã¹nxe³jut³su² ye³jen¹na² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxi²tãu³a² wã²nã³ù¹nhẽ³lain¹tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² wi¹lhin¹khai¹jah¹la² kãin²khai¹nx²na³la². ã²la² kãin² ã³sen³sai¹jah¹la² yũ²nxa³wa². Nũ³kxũn³khai¹jah¹lai¹la¹wa². A²nũ²a² a²wa³kxẽ³nxa² kãin²na³la². Yxãn¹ta¹ jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wa³kxẽ³n³ti³nãu³xai²na² yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxẽ³nxa² a²si³yxau³jah¹lo²la²na³la². 16 Jah¹lai²na² so¹lxi³ ya³lu²ju³ta² yũ³ti³hex¹jah¹lo²sxa³wa². Ha²te¹ti³hũ³ju³ta² so¹lxi³ yxau³xai³jah¹lai²la¹wa². Ka³nxah³ju³ta² yũ³jah¹lo²sxa³wa². A²nũ²a² hxi²kan¹txi³ i²nxũn³kxi²ti³he¹nxe³h³k³sxa³wa². A²nũ²a² i²ti³he¹jah¹lo²sxa³wa². Hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³jah¹lo²su² na³la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nẽn¹kain¹tu¹wa². Nũ³kxũn³ju³ta² ne³ki³son³sxã³ hxa³n³kxi²nxa³lho³la². Nxe²te²sẽ¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ hĩ¹na²su² a²nũ²a² yen³kxi³khai¹te²a² e³kxi¹txai¹nhẽ³la². E³kxai¹nũn¹te³nah¹lxi¹:

— A²nũ²a² yen³kxi³txa²te²a² nxe²e³kxain¹yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. “Txa²na² kãin²te²sa¹wi¹. Wxa²nũ³ka³txa² kãin²nxa³wi¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su² e³yah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Yen³kxa² wa³su³txi³ hxa³n³kxi¹nx²ti³ha³tai¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²jah³lxi³hẽ¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²ẽ¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txa²lxi³tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³kxi²txi³ wi¹lhin¹yah³lxi¹nha²kxai³ yen³kxa² yxo²kwain³yah²lxa³tho³li¹. 18 Yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹kxi³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi¹jah³lxi³hẽ¹li¹. Wxa²yen³kxa² a³lxi²nxa³sxã³ wã²nhũ¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. 19 Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kxãn³nãu³a¹ kxan²ti³ ka³ten³su² yxau³ki³tãu³a¹ yen³kxa² wi¹ju³ta²nũ³a² kãin²yũ³tu¹wi¹. Nxe²e³kxi¹txai¹nhẽ³la².

20 Ti³mo²jah³lãi³. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² e³kxi¹nxa²jau³xa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hẽ³la². A²nũ²a² ã³xa² toh³lxa³te³ain¹jau³xa² i³wa²lũ³xain¹txa³hẽ¹la².

— A²hoh³lxi³sa¹wi¹. Ain¹kxan²ti³ ã³ne³wxe³ai¹nxa³ha²kxai³ i³wa²lũ³xain¹txa³hẽ¹la². 21 A²nũ²a² nxe²kãi³te²a² yũ²na³la². Kãi³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² ã³na¹ain¹na²hẽ³la². Jã¹nxẽn¹kxa²yan³ti³su² na¹jau³xai²li² i³ye³ye¹nxa²ha¹wa². Txa²wã¹sũ³na²kxai³lu² kãin² thãi³ti³la² a³lxi¹nxa²ju³ta² ten³sa³nha³wa². Txa²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lun²ye¹nxa²ha¹wa².

2 Timoteo

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ah¹ ũ³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² i³sa²si¹hã³ũ¹sa²jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txai³tã² i³hen³txi³si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hã³ũ¹sa²na²hẽ³la². Ju¹ta²li² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² ten³nũ³jau³sa²na³la². Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wãn³txai³tã² ka³ten³yau³xa² ũ³hũ¹sa²jau³xai³tã² yxo²ũ³na¹kxa² i³yau¹ũ³nxa²te³lhxã³ nxe³ye¹nxa²ha¹wa². 2 Jã¹nxe³jut³su² Ti³mo²jah³lo²si¹lxa². Ain³kxi²sẽ¹la². Txa²kã³lha³lxi¹lxa². A³lxi¹nxa²ha¹nha²wa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹wi³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lxi¹nxa²si¹hi² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³txa²si¹hi² wxa²nxũ²kwã³nãu³a² ã³nãu²no³txa²si¹hi² nxe³nxa²si¹ha¹jau³su² ten³sa²nha²wa².

Pau²lah³lai²na² i³nxũ²kwã³lxi¹jau³su²

3 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²to³ha¹wa². Txa²wi³nu²nãu³xu¹ta²na² sa²yxo²we¹tain¹kxu¹jã¹nxa¹wa². Ju¹ta²na² so¹lxi³ txa²ten³sa²ju³ta²la¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ ka³nxah¹ta² whã¹na¹ a³lan²tãu³a² whã¹na¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²to³ha¹wa². Nxe³na¹tãu³a² Sũ³na² i³nxũ²kwã³lxi¹txi³nxa²si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi²to³ha¹wa². 4 Nxe³ha²kxai³ i³ain¹txin¹ju³ta²i³tã² i³nxa²ha¹ha²kxai³ ah¹i²xi²ti³ten³khai¹nxa²ha¹nha²wa². I³ka³lih¹nxa²ha¹ju³ta² ten³khai¹sa³nha²wa². Nxe³kxai²nãn²tu³ i³ka³li¹ti³san¹tu¹wa². 5 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²kxan²ti³ sa²yxo²we¹tin¹ju³ta²i³tã² i³nxa²ha¹wa². A²wi¹lhi¹na² wxa²hã³na² Lo³i²ta³ka³lxa² yxo²ũ³na¹ wxa²hã³ka³na² Eu³ni²sa³ka³lxa² yxo²ũ³na¹ yah³lxi³te²sin¹yu²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ wxã¹kxai³ yxo²ũ³khai¹nxũ³ni¹lxa². 6 Kxã³nxi¹nai³kxai³ txa²hxi²ka² wxa²ne³hẽh¹nxa²ha¹ta²ti²tu³wa². Nxe³nxa²ha¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² ã³nxi²ka¹txa²ju³ta² hi¹na² ã³si³wxe²na³li¹. Nxa²ha¹ta²ti²tu³wa². Nxe³n¹jut³su² Txa²wã¹sũ³na² i³hxi²ka¹txa²ju³ta² ain³kxi²xi²khai¹nxe³sẽ¹la². Nxin³kxi²nãn²tu³ i³nxi²kwã³lxi¹txi³nha¹sẽ¹la². 7 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² nxũ²kwã³yxau³nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² yuh³lxain¹kj³ju³ta² yũ²nxa³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ i³nũ³kxũn³txi³nẽ³na²hẽ³la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²wa²so³tẽ³na²hẽ³la². Wi¹lãin³nha²ti³hit¹sain¹na²hẽ³la².

8 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² i³yãu²lxi²txa³hẽ¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ sxi²ha² kan²thi¹na² ũ³ti¹kxi²sain¹ta²ti²tu³wa², Je³su²jah³la² wãn³txa² i³yau¹ũ³hai¹na¹ha²kxai³la². A²nxe³jut³su² i³yãu²lxi²sa²nũn³txa³hẽ¹la². Hã¹i¹sxã³ i³ya³lo³ti¹sẽ¹la². Nxe³n¹kxai²nãn²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² i³yau¹ũ³ai¹nĩn¹tãu³a² khãuh³nxe³sain¹kxa² yã¹nxe²khãuh³nxe³nxain¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² i³nũ³kxũn³txi³nxa²tu¹wa². 9 A²nxe³jah¹lain²txi³ kxã³nxi¹nai³tã³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² sa²wa²sut¹sa²kxai³ i³kai³1tũ³so¹nẽ³lai¹nha²kxai³ nxe³nẽ³lain¹te³nai¹ti²tu³wa², wi¹lhin¹kj³sxa³kxan²ti³na². Nũh¹tẽ³sxã³ o²la³kxi²nẽ³nu²hẽ³la². Nxe³sxã³ a³lxi²nẽ³ju³ta²li² wã²nã³ũ¹hi² thã³ti³ta³sxã³ wi¹lĩnẽ³lain¹ju³ta² wã²nã³ũ¹hi² nxe³te³lhxã³ nxe³nẽ³lain¹nu²hẽ³la². Nxe³ju³ta²li² txa²wã¹ha³lo²a² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³ kã³ju³ta²nũ³a² a³la³kxi²sxã³ ã²la² nũh¹ta¹hxi²hẽ¹la². 10 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wã¹ẽ¹nãu³a² sa²hau³ko³tẽ³jah¹la² wxã³ta²ti²tu³wa². Wxã³nũ²la² ya³lu²kxi²nẽ³na²hẽ³la². Ya³lu²kxi²nẽ³lhi¹nãn¹te²tu³ ya³lu²kxi²kj³kxai²nãn²tu³ yuh³lxi³nẽ³lxa³lho³la². Je³su²jah³la² ka³ten³su² yxau³sa²tẽ³si¹hĩ¹nẽ³ju³ta² e³laxh²lxi³ i³tih³nxe³nẽ³na²hẽ³la².

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu² i³sxã³ i³so¹sain¹na²hẽ³la². — Sũ³na² wãn³txa² u¹lxa³nãu³a¹ ai³sxã³ i³hen³txi³txai¹nhẽ³li¹. Kwa³na³nxa²ha¹jau³xai²na² i³hen³txi³txai¹nhẽ³li¹. Wãn³txa² wa³lẽ³jau³xa² i³tih³nxe³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la². 12 Nxe³na¹jut³su² khãuh³lxa³txi³sa³nha²wa². Nxe³sa³kxan²ti³ ãu²li²sa²nxa³nha²wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ũ³na¹jah¹la² i³te²sa¹wa². Wa³ka³i³yu³ta² ũ³hũ¹sai¹nha²kxai³ i³hxi²kat¹sain¹tu¹wa². Nxe³sai¹nhĩ¹nãn¹te²tu³ ã³na¹sai¹nxa³lho³la². Je³su²jah³la² ã³wa²li²sxã³ a³ka³nxĩ¹nxa³tãu³a² ã³na¹sai¹nxa³lho³la². 13 Wãn³txai²li² ya²la³tu³ jau³xai²li² i³tih³nxe³nxa²ha¹jau³xai²li² ain³so¹sẽ¹la². I³tih³nxe³nxa²ha¹kxa² yã¹nxe³sẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²ta²ihẽ³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²ũ³sxã³ yxau³xai³kj³sa²kxai³ ju¹ta²li² ũ³hũ¹nẽ³lain¹ta²ti²tu³wa². 14 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² i³hxi²ka¹txa²ju³ta² i³khai¹nxe³sẽ¹la². Sa²yxo²ã³txa³hẽ¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a²nãu³xa² A²si³a³ko³xan¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²ã³sain¹na²hẽ³la². Fi³je²lah³la² Her³mo²je³ne³sah³la² te²yã¹nxe² sa²yxo²ã³sain¹na²hẽ³la². 16 Yxã¹ta¹ O³ne³si³fo³ro³jah¹la² hai³txi³ ti³he¹xai¹nxa³wa². Nxe³yã¹ta¹ kwa²thi¹la² sa²hxi²tã³nha²sxã³ sxa³na¹kxan²ti³ ãu²li²sai¹nxa³hẽ³la². I³nxũ²kwã³lxi¹txi³sain¹to³nha²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ sxi²ha² yxau³tũ³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² thã³ti³la² wi¹lĩ¹ain¹ju³ta²

ten³sa³nha²wa². 17 A²nxe³jah¹la² Ro²ma²thi³na² ā³wi¹lhī¹nān¹te²tu³ ā³ten³sain¹na¹hē³la². Ai³lhxā³ i³ha¹txi²sain¹na¹hē³la². 18 Te²yā¹nxe³sxā³ E²fe³so³thi³na² yxau³nū³na¹hi¹nai¹tā² jah¹la²kxai³ kāin² ā³non²ta³kxi²sain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jut3su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²tāu³a¹ thāi¹ti³la² wi¹l²ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

2

Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²ya³lo³txi³ki³jau³su²
1 Txa²wē³sāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³nī¹nha²kxai³ thāi³ti³la² a³lxi¹nxa²ha²kxai³ i³ya³lo³ti¹sē¹la². 2 Wān³txa² wi¹jau³xa² i³tih³nxe³nxa²ha¹tai¹ti²tu³wa². A²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² i³nē³lain¹tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² a²nū²a² ā³xa² ya³nān³ta³ki¹la²sxā³ yxo²ʔ²te²na² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ Wain³txi³ o²la³kxin¹kxai²nān²tu³ ā³h¹a²nū²a² ā³xa² i³tih³nxe³nyhain¹tu¹wa².

3 Nxe³ha²kxai³ kwa³jan³ta² so³ta²to² yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³txi³nha¹kxan²ti³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² ya³lo³txi¹sē¹la². 4 So³ta²to²jah¹la² yen³kxa² toh³lxi³ta² kwa² o²la³kxi²te²sxa³yuhē³la². Yxān¹ta¹ a²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²te²ju²hē³la². 5 Te²yā¹nxe³jut3su² sa³nxe³la³ki³nāu³xa² sa²kxai³lu² bo²la²nā³ka² tē³sxā³ kwa²wa³nū³lo³nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Wain³txi³ wa³nū³lo³nain¹kxai²nān²tu³ a²yo³ha² yū³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ wain³txi³ wa³nū³lo³nai¹nxa³kxai²nān²tu³ a²yo³ha² yū³hī³nx2na³la². 6 Te²yā¹nxe³jut3su² hai¹sxa² wa³kon³jah¹la² nū³kxū³txi³ wa³kon³ye²kxai²nān²tu³ kxān³kxān³a¹ jah¹lai²na² txa²nū² yain³txa² kāin² so¹hī³nx2na³la². 7 Nxe³na¹jut3su² a²si³yxau³tāu³a² i³khai¹nxe³sē¹la². Nēn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wain³txi³ i³yau¹ū³nxa²tu¹wa².

8 Nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²jah¹lain²txi³ Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² jah¹lain²txi³ nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Ju¹tai²li² wān³txa² wi¹jau³xa² i³hen³txai¹na¹jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³sain¹jau³xai²la¹wa². 9 Nxe³sain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hī¹na² sxi²ha² kan²thi³na² ū³tī¹kxi²sain¹thi³na² ko²nxe³thin¹te²a² ū³nū²i³txi²sa²thi³na² khāuhx3nha²sxā³ yxau³nā¹wa². Sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hxi²kan¹ti³ ū³tī¹ki²wxe³kxi²te²sxa³yuhē³la². 10 Nxe³na¹jut3su² ū³tī¹kxi²nha²sxā³ yxau³na¹kxan²ti³ ya³lo³txi²sa³nha²wa². A²nū²a² ā³xa² Txa²wā¹sū³na² i³sxā³ ā³yū³so¹te²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² wi¹jau³xa² sa²yo²we¹tain¹kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta² wi¹lhin¹sxā³ yxau²xai³lain¹nūn¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²li² ten³khai¹sa³nha²wa², khāuhx3sa³kxan²ti³na².

11 Jā¹nxe³jut3su² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ʔ²ki³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuhx3nha²sxā³ ya³lu²ki³kxan²ti³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ka³ten³su² yxau²xai³lxi²ki²tu¹wa². Wān³txi³khai³xai²la¹wa².

12 Khāuhx3nha²ki³ju³ta² e³nxū³ki³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² a³ka³nxi²sxā³ a³wa³li²hī¹na¹ a²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lo³tain¹tu¹wa². Nxe³hī¹na¹ ā³si³tē³kxi²ki³sxā³ hxi²kan¹ti³hī¹tē³nūn³tu¹wa².

Yxān¹ta¹ hī¹na² sa²yo²ā³ā³ki³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ sa²yo²ā³nē³nūn³tu¹wa². 13 Yxo²ʔ²nha²ki³ju³ta² hxi²tha³nha²sxā³ sa²yo²ā³nha²ki³kxan²ti³ jah¹lai²li² hai¹txi³ hxi²tha³nha²sxā³ sa²yo²ā³nha²jah¹lo³sxa³wa².

Wā²nxū¹ en²nha²jah¹lo²sxa³wa².
Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ya²la³tu³jau³xai²la¹wa².

Txa²wā¹sū³na² i³āu²lxin²kxa²yan³txi³su² wi¹wa³kon³ki³jau³su²

14 Jā¹nxe³jut3su² jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³txai¹nhē³la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ne³wā²na³ai¹nha³ta²wa². Nxi¹nīn¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² i³nē³na³li¹. Nē³lha²kxai³ wān³txa² toh³lxi³jau³xa² i³ye³ʔ²yi²lhon²a²kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹li¹, yxo²ʔ²yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹yah³lxin¹kxa²yan³ti³su¹. Nxi¹nīn¹ju³su² nxe³txai¹nhē³la². 15 Jā¹nxe³sxā³ wa³ka³si³ju³ta² wi¹lo¹la³ki³jah¹la² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³lyau³xan²tu³ wain³txi³ i³yau¹ū³txai¹nhē³la². Wi¹lo¹la³kxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³āu²lxin¹ju³ta² yū³nxa²hī³nx2na³wa². 16 Jā¹nxe³sxā³ wān³txa² Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ e³kxi²jau³xa² ā³na¹ kwa²toh³lxi³jau³xa² ā³na¹ nxe³sē¹la². Nxe³jau³jau³xai²na² e³kxi²sxā³ kāi³jah¹la² sa²kxai³lu² ā²la² ko²nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³nū³hī³nx2na³la², ko²nxe³thin¹jah¹la¹sa³. 17 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹sū³na² jū¹nxi³ton³sxā³ ko³nxe³ti³ aun³kxai²nān²tu³ hī³ne³ki¹nū³xa² wxa²to¹la³kxi²nha²ki³sxa³kxai²nān²tu³ ye³jen¹na² kāin² ko²nxe³ton³nē³lhi³nx2na³la². Jā¹nxe³jau³su² te²yā¹nxe³sxā³ kāin² ko²to³nhī³nx2na³la². Hī³me³ne²yah³la² Fi³le²to²jah³la² nxe²kāi³ain¹te²ju²hē³la². 18 Ya²la³lyau³xa² ā³na¹ain¹sxā³ i³ki³hā¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah¹la² sa²so¹kxi²nē³ju³ta² ā²la² ha³nāu³hi²nē³nhai¹. Ain¹jau³su² ha²kxai³ a²nū²a² nū³kxū³ti³ yxo²ʔ²xa²te²na² hi²sen³su² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² wā³tain¹na¹hē³la².

19 Nxa²ha¹te¹ yxo²i²ki³ju³ta² a²si³yxa³ju³ta² ya²la³lai²la¹wa². Wxi²kan¹txi³ kan²khai¹nxe²na³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²nê³te³nah¹lxi¹.

— Yxo²i²sain¹tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i²xai³te²sa¹wi¹. Te²yã¹nxũn³jau³xa²sa¹.

— Txa²wã¹sũ³na² i²lxa² yxo²i²so¹te²a² kq³nxa³thin¹ju³ta² ã³na¹tai¹lxi¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la².

20 Te²yã¹nxe³jut³su² sxĩ²ha² kãin²thĩ³na² yen³kxi³h³khai¹x1te²a² sxĩ²ha² yen³kxa² wi¹khai¹te³na² yũ³hxai²tai¹ti²tu³wa². Ou²ro²tẽ³na² yũ² pra²ta²tẽ³na² yũ² nhxai¹tai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ kũ³we²ki²la² wi¹lxa³tẽ³na² yũ³nũ³nhxai²tai¹ti²tu³wa². Hi³sa³ka³tẽ¹na² yũ² kxih³nũ³xẽ¹na² yũ² nhxai²tai¹ti²tu³wa². Te²yã¹nxe³sxã³ yen³kxa² wi¹te²a² ũ³ha¹tẽ³na² yũ² yen³kxa² kq³nxe³te²a² ũ³ha¹tẽ³na² yũ² nhxai²tai¹ti²tu³wa². 21 Jã¹nxe³jut³su² jau¹xai²li² kq³nxe³jau³xa² ã³na¹ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhxan³ka²ti³nha²ki³kxai²nãn²tu³ yen³kxa² wi¹tẽ³hũ³nê³lhũ³nx2na³la². Tẽ¹nai²li² hxa³n³xi²tẽ³su² ha²kxai³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxa³juh¹la² a²wa³ka³li³yu³khai³xa² wi¹ju³ta²nũ³a² o²la³kxi²ki³si¹jau³su² sa²hau³ko³kxi²nê³lai¹nhũ³nx2na³la². 22 Nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² sa³nxe³la³ki³su² jah¹la² kq³nxe³ti³ kãi³ju²ta² yũ³te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³sxã³ kãi³txa³hẽ³la². Ju¹tai²li² ã³na¹txa²hẽ³la². Hãi¹sxã³ wi¹ju³ta² so¹lxi³ nũ³kxũn³txi³ kãi³txa²hẽ³la². Wain³txi³ o²la³kxi¹sẽ¹la². Yxo²i²khai¹nxe³sẽ¹la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ a²lxi²khai¹nxe³txai¹nhẽ³la². Nxe³sxã³ hãu²no³txain¹sxã³ yxau³juh¹lxi²hẽ³la². Nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹te²a² nxe²kãi³ai¹nhxai²na²hẽ³la². Jã¹nxe³sẽ¹la². 23-24 Yxãn¹ta¹ wãn³txa² wa³lxe³jau³xa² hxi²kan¹ti³ ã³ne³wxe²nxa³jau³xa² kwa²i³ye³ki²nyhu¹txa³hẽ¹la², i³xan³ta³kxi²nyhu¹in¹kxa²yan³txi³sa². A²nũ²a² kwa²to³h³lxi³te²a² kwa²he¹ki²te³lhã³ i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxi²te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² sa³wit³su² ti³hex1te²sxa³yu²hẽ³la². A²nũ²a² ã³xa² thãi³ti²la² wi¹lhin¹sxã³ i²ũ¹jah¹lai²la¹wa². Wãn³txa² wi¹jau³xa² a²nũ²a² ya³nãn³ka³li³la²sxã³ wain³txi³ ai²nxa³te²a² hxi²kan¹ti³ i³tih³nxe³lhũ³nx2na³la². 25 Nxe³sxã³ wãn³txa² ya²la³lyau³xa² ã³ne³wxe²nxa³te²a² yxo²xũn³txi³ i³ye³kxi²nxain¹kxan²ti³ thãi³ti²la²sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³txai¹nhẽ³la². Nxa¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ a²kq³nxain¹ju³ta² ã³na¹ain¹ka³tu³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²so¹te²a² hxi²kan¹ti³ nxe³txai¹nhẽ³la². 26 Nxin¹kxai²nãn²tu³ Sa³ta³na²juh¹la² tĩh³na² ã³ai¹nhũ³nx2na³la². Nxin¹kxai²nãn²tu³ sa²yo²ã³sain¹te²a² i²ã³nha²sxã³ wi¹lhin¹sxã³ ã³wa³li²hũ³nx2na³la², Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹te²lha³ka².

3

Kq³nxe³ti³ kãi³te²a² wxã²ju³ta²nũ³an¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³su² Kris²tu³juh¹la² wa³li²ju³ta²nũ³a² yau³so³nhĩ¹na¹ yxo²i²tũ³ka³txa² khãuh³lxa³ti³khai¹xain¹tu¹wa², kq³nxe³ti³ kãi³ain¹te²a² kã³lxa³ha²kxai³la². Ju¹tai²li² ne³wãn²txa³hẽ³la². 2 Nxe³hĩ¹na² a²nũ²khai³xa² so¹lxi³ a³lxi²nha² yen³kxa² so¹lxi³ yxo²kwai³ni² nxe³ain¹tu¹wa². Yxo²ha³txe³ti³ i³ye³kxi²nha² i³kãin²ti³nha²sxã³ i³ye³ti² Txa²wã¹sũ³na² i³wai³ka³si¹nai¹ni² a²wĩ³na² a²hã³ka³na² nxe³ya³sxã³ sa²yo²ã³ai¹ni² a²nũ²a² ã³non²ta³kxi²kxan²ti³ wi¹lxon³kai¹nxa³ti² a²ẽ¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹te²ju²hẽ³la² te³nxã³ti³ nxe³ain¹tu¹wa². 3 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa² i³ãin²ta³ki²nyhu¹jau³la³ yũ³nxa³i² a²nũ²a² ã³xa² kq³nxe³ti³ o²la³kxi²kxai²nãn²tu³ ne³wã²na¹ai¹nxa³ti² kq³nxe³ti³ hãi³a² i³hẽ³son³kxi²nyhu¹i² i²li³ju³ta² kq³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi² a²nũ²a² ã³xa² kãin²khãuh³lxa³txai¹ni² wi¹lhin¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta² yxo²kwĩn¹kxi² nxe³ai¹nhũ³nx2na³la². 4 Te²yã¹nxe³sxã³ a²ya³la²te²a² khãuh³lxa³tai¹ni² i³ne³wa³nũ³ta³kxi²sxã³ kãi³i² a²ẽ¹nãu³ai²na² yxo²kãin²e³i² kwa² wa³ni³lon³ju³ta² so¹lxi³ te³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² te³nxã³i² nxe³ai¹nhũ³nx2na³la². 5 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² kwa² sa²yo²we¹kxan²ti³ a²ẽ¹nãu³ai²na² Txa²wã¹sũ³na² nũ³kxũn³ju³ta² yxo²i²so¹te²a² nxe³juh¹lo³su² kxai²nãn²tu³ ã³sxã³ ã³waix³txa³hẽ³la². 6 A²nxe² kãi³te²su² te²a² hẽ³la³kxi³su² te²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² ã³xa² sxĩ²ha² ã³wih¹te²ju²hẽ³la². ã³wih¹kxai²nãn²tu³ txu¹ha² yxau²xai³ta¹ka³lxa² ã³ke³tu¹ain¹sxã³ wai³nxa³jau³su² i³tĩh³nxe³te²ju²hẽ³la². A²nxe³ta¹ka³lxa² kxã³nhxi¹nai¹ta² kq³nxe³ti³ kãi³i² kwa² a²ten³jau³su² kãi³i² nxe³te²ju²hẽ³la². 7 Wãn³txa² tah³yau³xa² wa³nũt³jau³xa² so¹lxi³ ten³kxan²ti³ hai³txi³ a³la³kxi²ti³he¹nxi¹nxa³wa². Ya²la³lyau³xa² a³ti²ti²he¹nxi¹nxa³wa². 8 Jã¹nxe³sxã³ kxã³nhxi¹nu¹tai²kxai³ Ja³ne²sah³lu¹tai²na² Jã³pre²sah³lu¹tai²na² nxe³sxã³ ya²la³lyau³xa² te³nain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxa¹nha²kxai³ Mo¹i³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² sa²yo²ã³hã³lxi²ta¹ti²tu³wa². A²nxe³juh¹lai²li² te²yã¹nxe³ kãi³ain¹te²la¹wa². Ya²la³lyau³xa² te³nai¹nxa³i² a²hoh³lxi³su² ki³ju³ta² yũ³ai¹nxa³i² nxe³ain¹na³la². Nxe³ain¹kxa²yu³su² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ki³lxo³xain¹na³la². Nxe³ain¹kxan²ti³ kãin²ki³ha²nain¹na³la². 9 A²nxe³te²na² kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³tai²ni² ye³je¹na² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ e³lai²na¹ i²ain¹tu¹wa². Ja³ne²sah³lu¹tai²na² Jã³pre²sah³lu¹tai²na² nxe³sxã³ a²kq³nxe³ti³ kãi³ain¹pre²ju³ta² e³lai²na¹ i²ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²u¹jã¹xain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² wãn³txa² i³yau¹ũ³jau³xa² ne³ki³son³jau³su²

10 Nxa¹nha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² wān³txa² i³tih³nxa¹na¹ju³ta² i²i² wi¹kāi³a¹ju³ta² i²san¹tai¹ti²tu³wa². Ain³nha¹ju³xa² yxo²ha³kxa¹ i²i² Je³su³jah³lai²na² wān³txa² yxo²ha³ju³ta² i²i² a²nū²a² wa³su³txi³ a³la³kxai¹nxa³kxan²ti³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ i³tih³nxa¹na¹ju³ta² i²i² a²nū²a² a¹l¹xai¹na¹ju³ta² i²i² a²nū²a² khāuh³lxa³txi³sain¹kxan²ti³ ā³na¹nxa³sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² i²i² nxe³na¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹ i²san¹tai¹ti²tu³wa². 11 Te²yā¹nxe³sxā³ kxā³n³hxi¹nai³tā² Ān³ti³o³ki²a²thi³na² i³ko²ni²a²thi³na² Lis²tra²thi³na² nxe³sxā³ ā³nye³xai³na¹h¹nai³tā² i³xan³ta³kxi²khai¹sain¹tai¹ti²tu³wa². Khāuh³lxa³txi³khai¹sai¹nhē³la². Nxe³sain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ā³non²ta³ki²sa³hē³la². Ju¹tai²li² i²san¹tai¹ti²tu³wa². 12 Jā¹nxe³ju³tsu² a²nū²a² i²li³te²su² te²a² Je³su² Kris²tu³jah³lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹ti³ten³kxai²nān²tu³ i³xan³ta³kxain¹ju³ta² yū² khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² yū² nxe³ain¹tu¹wa². 13 Nxe³sxā³ a²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³te²a² i³ki³ha¹kxi² wā³nxīn¹ki³lō³nxe² nxain¹tu¹wa². A²nū²a² ā³ke³tu¹ain¹tu¹wa². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² ā³wa³li²sxā³ ā³ke³tū¹nyhain¹nū³tu¹wa². Hī¹na² jū¹nxe² kāi³ain¹na³la². Ye³jen¹nāu³a² ā²la² kāi³non³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹tu¹wa². 14 Nxa¹in¹kxan²ti³ wxāi²na² sa²kxai³lu² wān³txa² ya²la³lyau³xa² i³tih³nxe³nxa³si¹na¹ju³xai¹tā² yxo²i²so¹sē¹la². Sa²yxo²ā³txa³hē³la². Ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ i³tih³nxe³nxa³ha¹ju³ta² wi¹la³l³kxi¹lxa². 15 Wxa²we³si¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li²txā³nxa² i²in¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²li² yxo²i²nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹tsxā³ wxa²kō³nxe³ju³ta² sa²hxa³nka³ti³nxa²tai¹ti²tu³wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. Nxe³hī¹nān²te²si³ Je³su³jah³lai²na² wān³txa² kan²txi³ sa²yxo²we¹tin¹tai¹ti²tu³wa². 16 Jā¹nxe³sxā³ kxā³n³hxi¹nai³tā² a²nū²a²nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ ū³wha²li²lain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xa² yxo²ha³kxa¹ wā³kō³nxa³te²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²la²wa². Nxe³sxā³ jau³jau¹xai²na² tē³sxā³ a²nū²a² i³tih³nxe³ti³ a²nū²a² kō³nxe³ju³ta² wā²nā³ū¹hi² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³wai³kxa²so¹sxā³ wain³txi³ kāi³ju³ta² i³yau¹ū³hi² nxe³te¹lhxā³ kxi³jau³xai²la²wa². 17 Nxe³jau³xai²li² sa²yxo²we¹kxai²nān²tu³ hxi²kan²ti³ wain³txi³ o²la³kxi²hī³nx2na³la². Wi¹lo²la³kxi²nū¹hain¹te³lhxā³ sa²hau³kō³kxi²nē³lhi³nx2na³la².

4

1 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Wxi²kan¹sxā³ i³ye³kxi¹nxa²ha¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah³lai²na² Je³su³jah³lai²na² nxe³ya³sxā³ i³yxau³kxi²nē³lain¹na³la². Hī¹na² ye³jen¹na² Je³su² Kris²tu³jah³lai² wa³li²tu¹wa². Wa³li²tāu³a² a²nū²a² ka³ten³su² tā³nxa² ya³lu²te²su² tā³nxa² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ kāi³ain¹kxai³ jā¹nxe² kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³tain¹tu¹wa². Wi¹kāi³ain¹kxai²nān²tu³ txa²wā¹ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³thi¹na¹ wi¹la² kāi³in¹kxa² yo³ha² ū³yho³hi¹nxa²tu¹wa². 2 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ya³lo³txi²sxā³ a²nū²a² i³yau¹ū³tai¹nhē³la². Ain³kxi²te³lhxā³ wxā²ain¹kxai²nān²tu³ i³yau¹ū³tai¹nhē³la². Yxān¹ta¹ nxa¹nxa³kxan²ti³ ā³sxā³ i³yau¹ū³hain¹txa³hē³la². Kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxai²nān²tu³ i³kwai²kxi¹txai¹nhē³la². Yxo²i²nxa²sxā³ hxi²tha³n³hain¹kxai²nān²tu³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ i³nxū²kwai¹lxū¹sxā³ i³yau¹ū³txai¹nhē³la². 3 Nxe³sxā³ kxān³nāu³a¹ wān³txa² ya²la³lyau³xa² te²nai¹nxa³lho³la². Yxān¹ta¹ wi¹le¹ain¹te²a² so¹lxi³i³wi¹lxon³kxi²txa² so¹lxi³te³nain¹tu¹wa². Nxe³ain¹te²su²te²an²tu³ ā³yā³nū²kain¹tu¹wa². 4 A²nxe³te²na² wān³txa² ain³kxi²ha²kxai³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² sa²yxo²ā³ain¹tu¹wa². Nxe³sxā³ kwa³wān³txa² toh³lxi³jau³xa² so¹lxi³ain³kxain¹tu¹wa². 5 Nxa¹nha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² wain³txi³ o²la³kxi²sē¹la². Khāuh³lxa³txi³nhān¹kxan²ti³ ya³lo³txi²sē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³ai¹nū³ju³ta² so¹lxi³ kāi³txa²hē³la². Je³su³jah³lai²na² wān³txa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³hain¹si¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nxa²tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nxa²jau³xa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hē³la². 6 Nī¹nha²kxai³ txai²na² sa²kxai³lu² ya³lu²te³lhxā³ nxa¹wa². Hai³txi³ kxā³non³nxa³lho³la². Je³su³jah³lai²na² wān³txa² sa²yxo²we¹te²sa¹wa². Nxa¹ha²kxai³ ka³ten³su² yxau³xai¹la¹ju³ta² sa²so¹kxi²sai¹nha²kxai³ ya³lu²na¹kxan²ti³ hai³txi³ ka³ten³sa¹ju³ta² a³lxi²sa²nxa³nha²wa². 7 Jā¹nxa¹ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kwa³na³sain¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹ nū³kxū³txi³ sa²yxo²we¹ta¹hē³la². Nxe³na¹ha²kxai³ Je³su³jah³lai²na² wān³txa² wā³kō³nxa³te²tu³ a²nū²a² i³tih³nxa¹na¹hē³la². 8 Kxān³nāu³a¹ wain³txi³ o²la³kxi²na³kxa² yo³ha² yū³sa³tu¹wa². Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³lai²na² wain³ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah³la² nxe³te² hi²sen³su² ū³yho³hi²sa³tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah³lai²na² a³ka³nxi²ju³ta² wah³nxain¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ū³yho³hain¹nū³tu¹wa², Kxān³nāu³a¹sa².

Pau²lah³lai²na² ha³ta³nxe³jau³su²

9 Nxe³na¹ju³tsu² wa³su³txi³ wxā³sē¹la². Kāu³txa³hē³la². 10 Nxa²ha¹te¹ Te³ma²sah³lai¹tā² a²yan³txi³nū³a² a³lxi²khai¹nxe³ha²kxai³ ā³sa³na²hē³la². Nxe³nū²la² Te³sa³lo²ni³ka²thi³na² ā³waix3tā²hē³la². Kre³sēn²jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² Ka³la²si²a²kō³xa² ā³waix3txi² Ti²to³jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² Tal¹ma³si²a²kō³xa² ā³waix3txi² nxe³sain¹na³hē³la². 11 Lu²kah³la² so¹lxi³ yxau³ya³sa²na³la². Nxe³ha²kxai³ wxān¹tāu³a¹ Mar²ko³jah³la² tē³sxā³ wxā³sē¹la². A²nxe³jah³la² txa²wa³ka³li³yu¹ta² ā³ni²ū³sa²ju³ta² yū²na³la². 12 Nxa²ha¹te¹ ti²ki³kō³ah³la²

sa²kxai³lu² E²fe³so³thi³na² i³sa²si¹hã³ai¹na¹hẽ³la². 13 Jã¹nxa¹jut3su² Tro³a²te²thi³na² Kar²po³jah¹lai²na² sxi²ha² yxau³na¹hi¹nai³tã² txa²wã²la³ka³lo³a² ã³a¹ka³lo³nai¹tã² sa²so¹nha²kxai³ txa²ha³teh³nxã³nxa² sa²so¹nha²kxai³ ü³wha²li¹la¹txã³nxa² sa²so¹nha²kxai³ nxe³sxã³tẽ³sxã³wxã³sẽ¹la².

14 A³le³syã²n²trah³la² kwa³thi³la² o²la³kxi²jah¹la² kq³nxe³ti³ o²la³kxi²sain¹na²hẽ³la². Nxe³sain¹ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² ü³yho³hi²tu¹wa². 15 Jã¹nxe³jut3su² wi¹li²khai¹nxe³txai¹nhẽ³la². Txa²wã¹wãn³txa² i³yau¹ü³ain¹kĩ³jau³xai²na² yxo²kwĩn¹kxi²ha²kxai³ i³hxi²ka¹te³lxa³ju³ta² o²la³kxi²khai¹sĩn¹na²hẽ³la².

16 Nxa²ha¹te¹ Ro³ma²no²ko³xa² a²hxi²kan¹jah¹la² ne³nxe³na² a²wi¹li¹na² txa²wa³ka³li³yu³ta² i³yau¹ü³hai¹na¹hi¹nai³tã² a²nũ²la³ hai³txi³ i³yo²nũn¹sai¹nxa³hẽ³la². A²yo²ha³kxa¹ ã³sxã³ ã³wait3san³sain¹na²hẽ³la². Nxe³sa²te²sain¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². 17 Sain¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² ã³non²ta³ki²sxã³ ã³nũ³kũn³tot3sai¹nhẽ¹la². Sai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ü³hai¹na¹hẽ³la².

Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sain¹na²hẽ³la². Nxe³sain¹jut3su² i³ya²lut1sain¹ju³ta² ã³non²ta³kxi²sain¹na²hẽ³la². 18 Jã¹nxa¹jut3su² hi¹na² Txa²wã¹sũ³na² ã³non²ta³ki¹xi²sain¹tu¹wa², kq³nxe³ti³ o²la³kxi²sain¹tũ³ka³txa²sa². Sain¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yxau³ju³ta² sa²so¹sxã³ ü³whxe³sain¹tu¹wa². Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² e³kxi²ya³sah¹lxi³wxa². Nxe²e³kxi²kĩ³te³nah¹lxi¹:

— Wxãi²na² so¹lxi³ kãin²khai¹nxi¹lxi¹. ã²la² kãin²jah¹lo²su² yũ²nxa³wi¹. Nxe³kĩ³jau³su² e³kxi²kĩ³sxai²na²hẽ³la². Jãx1kĩ³tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³:

— Jau¹xai²na² wain³khai¹nx2na³li¹. Ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³to³kĩ³tu¹wa².

A²nũ²a²ã³xa²a²ha³ta³nxe³jau³su²

19 Jã¹nxe³jut3su² Pri³si²la³ka³lxa² A³kwi²lah³la² nxe³sxã³ txa²ha³ta³nxa² i³ye³kxi¹txai¹nhẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ O³ne³si³fo²rah³la² wẽ³ha³lxi³yu³ta² i³ye³kxi¹txai¹nũ³nhẽ¹la².

20 E³ras²to³jah³lai¹tã² sa²kxai³lu² Ko³rĩn²to²thi³na² ã³ai¹na¹hẽ³la². A³li³xa³hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ Tro³fi²mah³lai¹tã² sa²kxai³lu² i³to³nha²kxai³ Mi³le²to²thi³na² ã³ai¹na¹hẽ³la².

21 Jã¹nxe³jut3su² wxãi²na² sa²kxai³lu² kwẽ³ko³nxa³ta³lxa¹ i³ya³lo³ti¹sxã³ ã³wxã³sẽ¹la². Nxe³ju³ta²sa¹ Eu³bu²lah³lai¹tã² Pru³tẽn²jah³lai¹tã² Li²no³jah³lai¹tã² Klau²ti³o³jah³lai¹tã² txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹ a²ha³ta³nxa² i³ye³kxi²si¹hai¹na¹jau³su² e³kxi²sain¹na²hẽ³la².

22 Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wi¹li²nxa²tu¹wa². Jã¹nxĩn¹jut3su² Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² thãi³ti³la² a³lxi¹nxa²ju³ta² ten³sa³nha²wa². Txa²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lun²ye¹nxa²ha¹wa².

Tito

1-2 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹le¹na²ha¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²wa³ka³li³lot³sxā³ yxau²xai³jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² i³sa²si¹hā³ū¹sa²jah¹lo²sa¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txai³tā² i³hen³txi³si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hā³ū¹sa²na²hē³la². Nxe³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² ki³ha¹kxi² e³nē³jah¹lo²sxa³jah¹la² a²nū²a² i²sxā³ ā³yū³so²te²a² yxo²ha³kxa¹ i³nxū²kwai³lxū¹txi³te³lhxā³ nxa¹wa².

— Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ā³yah³li³txa³hē¹li¹. Ain¹si¹ha¹jau³su² nxe³na¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² ya²la³lyau³xā² yxo²i²ki³jau³xai²li² sa²yxō²we¹ki³kxai²nān²tu³, wi¹lhin¹sxā³ yxau³h³ki³tā³la². Te²yā¹nxe³sxā³ kxān³nāu³a² kxan²ti³ ka³ten³su² yxau³ki³tu¹wa². Nxe³jau³xai²li² kxā³nxān¹jau³xai³ta³lxā²na³la². ³Nxe³sxā³ hī¹na² ha¹lo²a² ā³nhau³ko³tha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xā² i³hen³txi³sa³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na²li² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹jah¹lai²li² kwa³na³sa³na²hē³la². Kwa³na³sa²te³nah¹li¹.

— A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ txa²wān³txa² wi¹jau³xā² i³yau¹ū³txai¹nhē³li¹. Nxe³sa²jau³su² ha²kxai³ nxe²o²la³kxi²na¹wa².

4 Jā¹nxe³jut³su² Ti²to³jah¹lo²si¹nha²kxai³ ain³kxi¹sē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²a¹jau³xā² yxo²i²nū³nī¹nha²kxai³ txa²wē³si¹lxā². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹wī¹nu³su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su¹tē³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³li¹nx²ti³si¹hi² wxa²nx²ū²kwai³nāu³a² ā³nhāu³no³txa³li³si¹hi² nxe³nx²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

Kre²ta²ko³nāu³a² Ti²to³jah¹la² a²wa³ka³li³yut³su²

5 Nxe³ha²te¹ Kre²ta²ko³xā² a³li³a¹hī¹nai³tā² ā³nxā²ha¹tai¹ti²tu³wa². Yxo²i²tū³ka³txi³nāu³xā² sxi²jen³nāu³xā² yxo²ha³kxa¹ i³nxū²kwai³lxū¹txi³te³lhxā³ sa²hau³ko³tai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ti³su² te²a² i²sxā³ i³so¹xai¹si¹na²ha¹jau³su² kwa³na³nxā²ha¹tai¹ti²tu³wa². A²hxi²kan¹te²a² wain³txi³ i²sxā³ i³so¹xai¹nīn¹ju³tai²li² i³yau¹ū³nxā²ha¹tai¹ti²tu³wa². ⁶A²nxē³jah¹la² kwēn²tai³na¹ a²hxi²kan¹ti³su² ki³ju³ta² ā³si³wxe³te³lhxā³ nxe³te²na² sa²kxai³lu² nxe²h³nx²na³la². Nxe³te³nah¹li¹ a²wi¹lhin¹ju³ta² kāin² yū³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xā² i²li³te²a² hxi²kan¹ti³ kō³nxē³te²lo³jau³su² yū³h³nx²na³wa². A²sxe³xā² ka³na³ka³na³te²a² yū³h³nx²na³la². A²wē³ha³lxā² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ain¹nū³nh³nx²na³la². Hai³txi³ kō³nxē³ti³ kāi³ju³ta² yū³nxā³ha²kxai³ a²wi³na² a²hā³ka³na² nxe³sxā³ sa²yxō²ā¹nxa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³nxē³ti³ i³ye³ i³yo²nū¹nai¹nh³nx²na³wa².

7 A²nxē³jah¹la²kxai³lu² wi¹lhin¹ju³ta² kāin² yū³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xā² i²li³te²a² hxi²kan¹ti³ kō³nxē³te²lo³tai¹nxā³lho³la². Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yū³ta² o²la³kxi²ha²kxai³la². I³kāin²txi³nha²sxā³ i³ye³xā³ha²kxai³ wa³su³txi³ i³wā³lo³nxā³ha²kxai³ ūn³jau³xā² i³na²sxā³ we¹na³ha²kxai³ nū³kxūn³sxā³ ā³nhe¹ki²nxā³ha²kxai³ yen³kxā² i³ki³ha³ki³sxā³ so¹ju³ta² yxo²kwain²nxā³ha²kxai³ nxe³ju³ta² whāi²na¹ jah¹lo²kxai³lu² kāi³txa³hē¹la². ⁸Yxān¹ta¹ a²nū²a² ha¹la³ka³lxā³lon³te³lhxā³ u²li³ wxā³kxai²nān²tu³ yain³txa² wi¹lhit¹sxā³ wā²nhū¹h³nx²na³la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹li³ a³li³h³nx²na³la². Wain³txi³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³ kāi³ha²kxai³ wain³ju³ta² so¹li³ kāi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhit¹sxā³ sa²yxō²wet¹sa²kxai³ nxe³h³nx²na³la². Kō³nxē³ti³ kāi³ū¹hain¹kxan²ti³ te²yā¹nxe³ i³wa²lū³xi²h³nx²na³wa². ⁹Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³lyau³xā² sa²yxō²we¹th³nx²na³la². Wān³txa² i³th³nxē³sxā³ yxo²nh³nx²na³la². Nxe³ha²kxai³ wān³txa² wi¹jau³xā² wain³jau³xan²tu³ i³yau¹ū³h³nx²na³la². Wān³txa² wain³jau³xā² en²te²na² i³kwai²kxi²h³nx²na³la².

10 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² kō³nxē³ti³ kāi³te²a² ka³lxā¹txi³ yū²na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxō²ā¹te²a² yū² kwa²to³h³li² e³ain¹te²a² yū² a²nū²a² ā³ke³tū¹te²a² yū² nxe³ai¹nhxai²na²hē³la². A²wā³kxi³kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³ha²kxai³ ain¹na²hē³la². ¹¹A²sxi²yhu³ta² whāi²na¹ ā³ke³tū¹jau³xai²li² nxe² ain³kxain¹te³nah¹li¹.

— Jau³jau¹xai²li² yxo²i²yah³lxin¹jau³xai²li² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³sxa³wi¹. Yxān¹ta¹ e³kxi²sīn¹nx²ta¹jau³xai²li² Sū³na² wān³txai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² ā³ke³tū¹te²a² ain³kxain¹na²hē³la². Nxe² ain³kxai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xā² sa²yxō²ā³ain¹na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ ka³nahx²sxā³ yxau³si¹hai¹nīn¹jau³su² kwa³na³txai¹nhē³la². Jā¹nxe³te²nāu³xā² ih¹nxe³kxā²yan¹ti³ta³ ā³ke³tū¹ai¹nh³te²la¹xā³ Hāi¹sxā³ wai¹nxā³txi³ ū³yho³hi²txā³nxā² so¹li³ yxo²kwai³nain¹na²hē³la². ¹²Jā¹nxe³sxā³ Kre²ta²ko³xan¹tū³ka³txi³na² a²ha²tih³xā² wān³txa² i³yau¹ū³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹.

— Kre²ta²ko³xan¹tū³ka³txi³ yxo²ha³kxa¹ ki³ha³nain¹tū³ka³txi³sin²tai¹. Ha³ya³khin¹tū³ka³txi³sin²tai¹. U³txi³ wa³ko³nha²kxai³ hāi¹sxā³ yai³nain¹te²sin²tai¹. Nxain¹na²hē³la². ¹³A²nxē³jau³xai²na² ya²la³lyau³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ yxo²xūn³txi³ i³kwai²kxi¹txai¹nhē³la². Nxai¹nīn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²

kāi²no³nain¹tu¹wa². 14 Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a² wān³txa² tīn³yau³xa² ya²la³lyau³sxa³jau³xa² e³ain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ ya²la³lyau³xa² te²nxa³te²a² wān³txi³kxai³lu¹.

— Txa²wān³txa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²li² ha³ya³kxa² ain³kxi²si¹hain¹jau³su² e³kxi²txai¹nhē³la², wān³txa² ya²la³lyau³xa² ā³na¹ain¹kxa²yan³txi³sa², 15 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² wi¹lhin¹jah¹la² ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² wi¹te²a² so¹lxi³ ten³na³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² a²ē¹nāu³ai²na² kō³nxe³ju³ta² yū³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³ha²kxai³ nxe³te²su² te²na² sa²kxai³lu² a²ē¹nāu³ai²na² whāi²na¹ kō³nxe³ha²kxai³ kō³nxe³jau³xa² so¹lxi³ ain³nha²ha²kxai³ nxe²na³la². Nxe³sxā³ o²la³kxi²ju³khai³xa² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³ta³nxa² hxi²kan¹txi³ i²nha²nxa³wa². Nxe³te²ju²hē³la². 16 A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ki³lxo³nxe³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ o²la³kxi²ke³su² sa²yxo²ā³ai¹nhī³nx2na³la². Yxo²kwīn¹kxi²ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²hī³nx2na³la². A²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³i² nxai¹nhī³nx2na³la². Nxe³ha²kxai³ wi¹lo²la³ki²ju³ta² hxi²ka¹nai¹nhī³nx2nxa³wa². Nxe³te²ju²hē³la².

2

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya²la³lyau³xa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²li² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹na²hē³la². Yxān¹ta¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² te²yā¹nxe³ kāi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ya²la³lyau³xan²tu³ wain³txi³ i³hen³txai¹nīn¹kxai³ jā¹nxe³sē¹la². 2 Nxe³sxā³ in³txa² yah³lon¹te²su² te²na² sa²kxai³lu² yain³jau³xa² ūn³jau³xa² i²na²sxā³ we¹nxa³ha²kxai³ txa²wā¹o²la³kxi²ki³ju³ta² so¹lxi³ wain³txi³ kāi³ai¹nha²kxai³ wain³txi³ ain³nha²sxā³ a²hoh³lxi³su² ha²kxai³ nxe³si¹hai¹nīn¹jau³su² kwa²na³txai¹nhē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nū²kxun³txi³ yxo²i²ha²kxai³ a¹lxi²waun¹yah¹xin¹ju³ta² ā³yah³lxa³nha²kxai³ khāuh¹lxa³txi³nx2wain¹kxan²ti³ Sū³na² wān³txa² kan¹txi³ yxo²i²ha²kxai³nha²kxai³ nxe³si¹hai¹nīn¹jau³su² kwa³nxa³txain¹nū²nhē¹la². 3 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² a³ka³lxon¹te²na² sa²kxai³lu² wain³txi³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ wā²nxū¹hain³nha²ha²kxai³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³ha²kxai³ yain³jau³xa² ūn³jau³xa² i³na²sxā³ we¹nxa³ha²kxai³ wān³txa² wi¹jau³xa² i³yau¹ū³nyhu¹ha²kxai³ nxe³si¹hai¹nīn¹jau³su² kwa²na³txai¹nhē³la². 4 Nxe³sxā³ txu¹hai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² ā³xa² a³ka³lxo¹nxa³te²a² i³tih³nxai¹nhī³nx2na³la². I³tih³nxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²in³txa² a¹lxi²jah³lxi³hē¹ni¹. Wxa²wē³ha³lxa² a³lxi²jah³lxi³nū²nhē¹ni¹. 5 A²hoh³lxi³su² wain³txi³ ain³nha¹jah³lxi³hē¹ni¹. A²ē¹nāu³ai²na² kō³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ain³yah³lxi³txa³hē¹ni¹. Sxi²ha² wa³ka³li³yu³ta² wi¹lo²la³kxi² wxa²sxih³yu³ta² yxo²ha²kxa¹ ā³non²ta³kxi² wxa²wē³sāi¹ah¹la² sa²yxo²we¹ti² nxe³jah³lxi³hē¹ni¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i²li³te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kō³nxe³te²lo³te²a² yū²nxa³lho³la².

6 Te²yā¹nxe³sxā³ sa³nxe³la³ku³nāu³xa² e³kxi²txai¹nhē³la². E³kxai¹nīn¹te³nah¹lxi¹: A²hoh³lxi³su² wā²nxū¹hain³nha¹jah³lxi³sān²sxā³ wain³txi³ o²la³kxi²jah³lxi³hē¹li¹. Nxe² e³kxi²txai¹nhē³la². 7 Nxa²ha¹te¹ wxāi²kxai³ wān³txa² wi¹jau³xa² so¹lxi³ i³yau¹ū³txa²hē³la². Kō³nxe³jau³la³ i³yau¹i³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ jau¹xa² sa²yxo²we¹tin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² i²li³te²a² kāi³in¹ju³ta² i²nxain¹te²a² wain³txi² o²la³kxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ kāi³ain¹nūn³tu¹wa². 8 Nxe³sxā³ wān³txa² ya²la³lyau³xa² wain³jau³xan²tu³ nxe³jau³xai²na² so¹lxi³ e³txa²hē³la². Nxīn¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³jah¹la² e³kxi²hī³te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² wain³txi³ e³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ kō³te³kxain¹nxa³nha²wi¹. Wxa²kō¹kon¹so²kxi¹nxa²jah¹la² nxe² e³hī³nx2na³la². Nxe³sxā³ i³āu²to³tai¹nhī³nx2na³la².

9 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² wa³ka³li³lot3sxā³ yxau²xai³te²a² nxe² e³kxi²txai¹nhē³la². Nxe³ai¹nīn¹te³nah¹lxi¹:

— Wxa²hxi²kan¹jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹li¹. Wi¹wa³kon³sxā³ i³wi¹lxo³kxi²txai¹nhē³li¹. I³kwai²kxi³sxā³ i³wa²lū³xain¹yah¹lxi³txa³hē¹li¹. 10 Hāi³a² kāi³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wi¹lhin¹ye²ah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² txa²wā¹ē¹nāu³a² sa²hau³kō³tē³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³nxain¹te³nah¹lxi¹: “Jau¹xai²na² wi¹jau³xai²la¹wi¹. Yxo²i²nūn³ki³tu¹wi¹.” Nxai¹nhī³nx2na³li¹. Jau¹xai²li² nxe³txai¹nhē³la².

11 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nē³ju³ta² hī¹na² i³yau¹ū¹nhē³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² i²li³te²a² yxo²ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³wa²su¹kxi²ju³ta³nū³a² yū²na³la². 12 A²nxe³jau³xai²li² i³tih³nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kxi³ju³ta² e³nha²kxai³ yen³kxa² Txa²wā¹sū³na² te³nxa³kxe³su² yxo²kwain³yah¹lxin¹kxe³su² e³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Wain³txi³ wā²nxū¹hain³nha²sxā³ wi¹lo²la³kxi²jah³lxi³hē¹li¹. Wain³ju³ta² so¹lxi³ kāi³i² wi¹hin³sxā³ yxau²xai³li² nxe³jah³lxi³hē¹li¹. 13 Nxe³sxā³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² nxe³ya³sxā³ i²ki³ju³ta³nū³a² wah³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Wxi²kin³ti³ton³sxā³ a³ka³nxi²ju³ta³nū³a² wah³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. 14 A²nxe³jah¹la² ya²lu²kxi²nē³lha²kxai³ txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹nhē³lha²kxai³

txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hxa³kxi²nē³lha²kxai³ nxe³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ Je³su²jah³la²
a²sa²wi³ha³lxi³te³tē³tu¹wi¹. Nxe³sxā³wi¹kāi³ju³ta²kxai³lu²ya³lo³txi²sxā³kāi³ki²tu¹wi¹.
¹⁵ A²nxe³jau³xai²li² i³yau¹ū³txai¹nhē³la². Ā³ne³to³hai¹nxa³kxai²nān²tu³ wain³txi³
i³tih³nxe³txai¹nhē³la². A²nū²a² ha³tih³xa² te³nai¹nxa³kxai²nān²tu³ wxi²kan¹sxā³
i³kwa²i³kxi¹txai¹nhē³la². Wān³txai²li²e³kai¹nīn¹jau³xa² sa²yxō²ā²nxain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa².

3

Yxo²i²jah¹la² wain³txi³yxau²xai³kxi³jau³su²

¹ Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² i³yau¹ū³txai¹nhē³la². Wxa²hxi²kan¹ti³nāu³xa²
sa²yxō²we¹jah³lxi³hē¹la². Wxi²kan¹ta² Si³yxau³te²nāu³xa² sa²yxō²we¹txain¹nū³nhē¹la². Hai²txi³
sa²yxō²ā²ain¹txa³hē¹la². Wa³ka³li³yu³ta²i²li³ju³ta² wain³kxai¹nān²tu³ wa³kon³kxi¹jah³lxi³hē¹la².
² A²nū²a² ā³xa² kō³nxe³te²lo³jah³lxi³txa³hē¹la². Ā³nhe¹kxi²nh²yah³lxi³txa³hē¹la². Wi¹lhin¹sxā³
ā³non²ta³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ thāi³ti³la² wi¹kāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹la².
Jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³txai¹nhē³la². ³Jā¹nxe³jut³su² kxā³nhi¹nai³kxai³ Txa²wā¹sū³na²
i²k³sxa³ha²kxai³ a²wān³ta²li² sa²yxō²ā²k³sa²kxai³ a²nū²a² i³k³ha¹kxi²nē³lain¹te²a²
sa²yxō²we¹ki³sa²kxai³ nxe³ki²te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³thin¹sxā³
o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³ ten³ki³sa²kxai³ a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² kāin² yxo²kwain³ki³sa²kxai³
kō³nxe³khai¹ki³sa²kxai³ i³xan³ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³ nxe³ki²te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²yu³su²
hxi²kan¹txi³ nūh¹lxi³ sa²hau³ko³ki³sxa³ta¹ti²tu³wa². ⁴ Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
sa²kxai³lu² a²ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su²te³jah¹lo²su² wxā³te²jai¹ti²tu³wa². Wxā³sxā³ a²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ thāi³ti³la² a³lxi³nē³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³wi¹lī²nē³lain¹na³la². ⁵ Nxe³ha²kxai³
wi¹lo²la³kxi²ju³ta² hxi²kan¹txi³ txa²wā¹ē¹na² sa²hau³ko³tū¹nhē³lxa³wa². Hāi¹sxā³
Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te³lha²kxai³ txa²wā¹ē¹na²
sa²hau³ko³tū¹nhē³na³la². Nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³ki²ju³ta² hxa³n³kxi²nē³lha²kxai³ Sū³na²
Yāu³ka³txi³su² hi²sen³su² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² tah²lxi³ti³hi¹tē³lha²kxai³ nxe³lain¹na³la².
Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³ki²te²ju³hē³la². Jā¹nxe³ki³sxa³wa². ⁶ Je³su² Kris²tu²jah¹la²
txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²wa²su²tha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² wi¹khai¹jah¹la²
wi¹lhit¹sxā³ ū³hū¹nē³lain¹te²jai¹ti²tu³wa². ⁷ Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
thāi³ti³la² a³lxi³nē³lha²kxai³ wi¹lhin¹ti³hi¹tē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
a²ki³lha³lhxu² ti³hi¹tē³na²hē³la². Nxe³nē³lha²kxai³ kan²txi³ a²ka³ten³su² yxau³ki²ju³ta²nū³a²
ā³ye³wā³te³lha²kxai³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxe³ki²tu¹wa². ⁸ Jā¹nxe³jut³su²
ya²la³iyau³xai²la¹wa². Wxa²nū³ka³txa² wxi²kan¹sxā³ i³yau¹ū³txai¹nhē³la². Nxin¹kxai¹nān²tu³
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ain¹te²a² yxo²ha³kxa¹ wain³txi³ o²la³kxain¹tu¹wa². Ju¹ta²li²
wi¹na³la². A²nxe³ju³ta²li²a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹kāi³ain¹kxai²nān²tu³ wi¹li²i³nxū²kwa²i³lxū¹ni²
nxain¹tu¹wa². ⁹ Yxān¹ta¹ wān³txa² wa³lxe³jau³xa² hxi²kan¹ti³ ā³ne³wxe²nxa³jau³xa²
kwa²i³ye³ki²nyhu¹txa³hē¹la². Wxa²wi³nu²nāu³xu¹ta²na² he¹ta¹hxi²hē¹la². Jau³xai²na²
ya²la³tu³txa³kxai²nān²tu³ hāi¹nxā¹txa²hē³la². Wān³txai²li² Mo³i³se²ah³lu¹ta¹na²
ū³wha²li¹jau³xai²tā² i³ye³li³sxā³ i³nu²kah¹lxi³txa³hē¹la². Kwa²to³toh³lxi³ju³ta²la¹wa². ¹⁰ A²nū²a²
wxa²nū³ka³txa² kwa²i³ha³te²ta³lxi³tain¹te²a² ye³ha¹lo³txa³lxi³sxā³ i³kwa²i³kxi¹txai¹nhē³la².
Nxē¹ka³tu³ ā³sxā³ ā³waix³txai¹nhē³la². ¹¹ A²nxe³jah¹la² a²kō³nxe³ju³ta² kāi²nha²kxai³ kō³nxe³ti³
kāi³ju³ta² so¹lxi³ ten³na³la². A²kāi³kxi³ju³khai³xa² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nha²h³nx2na³la².

Pau²lah³lai²na² wān³txa²i³tih³nxe³jau³xa²a²ne³kxi³san¹jau³su²

¹² Jā¹nxa¹jut³su² Ar²te³ma³jah¹la² Ti²ki³ko³jah¹la² nxe³sxā³ i³sa²si¹hā³ai¹na¹tu¹wa².
Nxai¹na¹kxai²nān²tu³ Ni³ko²po³li³thi³na² wxā³sxā³ nxe³kha²h²xi²sah¹lxi³hē¹la². Nxe³thi³na²
kwē³kon³kxi¹na¹tu¹wa². ¹³ Se³na²sah³la² ha³te³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² jah¹la² A³po¹lah³la²
nxe³ya³sxā³ a³li³te³lhxā³ ain¹ta¹hē¹la². Nxi¹nha²kxai³ yain³txa² sa²so¹ain¹kxe³nū³a²
āu¹la³kxi¹txai¹nhē³la². ¹⁴ Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹nū³ka³txa² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². A²nū²a²
yen³ki³txa²kxai²nān²tu³ ā³non²ta³kxi²si¹hai¹nīn¹jau³su² i³tih³nxe³txai¹nhē³la². Ain¹kxai²nān²tu³
a²wa³ka³li³yu³ta² wi¹kāi³ain¹kxai²nān²tu³ ū³yho³hi²txā³nxa²yū³tu¹wa².
¹⁵ Jā¹nxe³jut³su² txa²nū³ka³txa² yxau³ya³sain¹tū³ka³txa² a²ha³ta³nxa² i³sa²si¹hā³si¹na¹wa².
Nxe³na¹jau³su² yxo²i²tu³ka³txa² a³lxi³sain¹te²a² yxo²ha³kxa¹ jā¹nxa¹jau³su²
i³hen³txi³txai¹nhē³la². Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² kāin² thāi³ti³la² a³lxi³nxa²lxi³ju³ta²
ten³sa²nha²wa². Txai²li² Pau²lah³lo²na²xai²na²ta³lun²ye¹nx2ta¹wa².

Filemō

1 Fi³le³mō³ah³lāi³. Txa²i²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ain³kxi²san¹jau³nū³a² ũ³wha²li¹la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² wān³txa² i³yau¹ū³jah¹lo²su² na¹ha²kxai³ ũ³tī¹kxi²sain¹na²hē³la². Nxe³jah¹lo²sa¹wa². Txa²wā¹lon³na² Tī³mo²jah³la² ya³sxā³ ũ³wha²li¹le¹nx2ti³nha¹wa². Fi³le³mō³ah³lo² i³nxā² txa²yā³lxi¹nha²kxai³ wa³kon³kxi²kī³tai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhen³txi³kī³tai¹ti²tu³wa². 2 A²nxe³sxā³ yxo²i²tu³kā³txai²na² wxa²sxi²ha² ā³nū²kxi²te²nū³kā³txi³ i³nxā² yxo²ha³kxi³nxā¹ ne³ka²kxi²sah¹lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ A³fi²a³ka³lxa²txa²wā¹wā³tā³ta²su²ha²kxai³ Ar³ki²po³jah³la²so³ta²to²jah¹lan²tu³nxe³te²su²te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhen³txi³yā³sain¹jah¹lo²su²ha²kxai³ nxe²ne³ka²kxi²sah¹lxi³hē¹la². 3 Nxa²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lo²su²ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su²ha²kxai³ nxe³yā³sxā³ kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹hi² wxa²nū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹jau³su²ten³sa²sin¹nha¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²yxo²wān³txa² Sū³na² sa²nēn¹kxi²jau³su²

4 Fi³le³mō³ah³lāi³. A³lxi¹nxā²ha¹wa². A³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²xai³nx2to³ha¹wa². Ain³nxā²lxa¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa². 5 Wxa²ha²ta³nxā² ain³kxi²xi¹nx2to³ha¹hē³la². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te²nāu³sxā³ ha³kxa¹ a³lxi¹nxā²to³ta¹hi¹nhē¹la². Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²su²ha²kxai³ kāi²non³sxā³ yxo³i²ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹nxīn¹jut3su²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa². 6 Wxāi²nāu³ i³nxai²na² txa²na¹xai²na² nxe³sxā³ yxo²i²kī³sa²kxai³ hāixite²ten³ti³kī³tā³la². Nxe³ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³kī³sa²kxai³ hāixite²ten³te²ti³ yxau³kī³tā³la². Nxe³nūh¹kī³sa²kxai³ yen³kxa²wi²te²su² a²hū¹ne³na²la². Nxe³ju³tai¹i² ā²la² kāi²non³te²lhxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²to³ha¹wa². 7 Txa²wā¹tā³xāi³. A³lxi¹khai¹nxā²ha¹nha²wa². Yxo²i²tu³kā³txa²ha³kxa¹ ā²la² kāi²non³sxā³ a³lxi¹nī¹nha²kxai³ ka³li¹txi²san¹nha¹wa². i³nxū²kwai³lxū¹san¹nha¹wa². Yxo²i²tu³kā³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³nxū²kwai³lxū¹nain¹ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³na¹jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²to³ha¹wa².

Pau²lah³la² hxi²ka² O³ne²si³mo³ah³la² ũ³sa²si¹hā³xi²jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ Kris²tu³jah¹la² yxo²i²xai³kī³sa²kxai³ lo³nxe³nyhu¹kī³tā³la². Nxe³ha²kxai³ wān³txa² i³ye³kxi¹nxā²ha¹tu¹wa². O³ne²si³mo³ah³lai¹tā² he¹hī¹nai³tā² i³ye³kxi¹nxā²ha¹tu¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹lai²na² i³kaix1sa³sxā³ ne³ti³hit1su²te²su²ha²kxai³txai²na² sa²kxai³ju² hxi²kan¹txi³ kwa³na³nxā²h³na¹wa². 9 Yxān¹ta¹ a³lxi¹khai¹nxā²ha¹nha²wa². Nxe³na²ha¹ha²kxai³ hāi¹sxā³ i³ye³kxi¹nxā²ha¹tu¹wa². Txa²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na² yah³lon¹jah¹lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²a¹ha²kxai³ ũ³tī¹kxi²sain¹jah¹lo²na¹xai²na² i³ye³kxi¹nxā²ha¹tu¹wa². 10 O³ne²si³mo³ah³lai²li² wa³kxēn³yah³lo²lo³kxi¹nxā²jah¹lai¹tā² txa²wē³sa²yā¹nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Ū³tī¹kxa² wxe³sain¹tāu³a² jah¹la² ne³kxauh²xi²na¹hē³la². Ne³kxauh²xi²sxā³ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² i³yau¹ū³ha¹hē³la². Nxe³nū²la² i³yau¹ū³ha¹tāu³a² yxo²i²ā³si³wxe³na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txa²wē³sa² khai³xa²yā¹nx2na³la², O³ne²si³mo³ah³la²sa³. 11 A²nxe³jah¹lai²li² a²kxā³nxai³tā² ko³nxe³ti³hin¹khai¹yxē¹nxā²na²hē³la². Sa²yxo²ā³nxā²sxā³ ih³saun³nxā²tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ kwēn¹tai²na¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i² ā³si³wxe³ha²kxai³ ā³non²ta³kxi²sa²ju³ta² wi¹kāi³ūh¹sa²na³la². Txa²na¹xai²na² wi¹lhi²nxū¹sa³ha²kxai³ wxāi²na² wi¹lhi²nxū¹nxā²ha²kxai³ nxe³kī³tā³la².

12 Nxe³ha²kxai³ i³si¹ha¹jau³su² i³sa²si¹hā³xi²na¹tu¹wa². Txa²ē¹nāu³ai²na² a³lxi¹khai¹1sa³kxan²ti³ ũ³hū¹xi¹nxā²ha¹tu¹wa². 13 Tī¹ai²li² yxau³yā³sa²ju³ta² ten³sa²nha²wa². Ū³tī¹kxi²sai¹nha²kxai³ yxau³na¹tāu³a² kāin² ā³non²ta³kxi²sa²na³la². Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² i³hen³txai¹na¹ha²kxai³ ū³kxi²sain¹na²hē³la². Nxe² ū³kxi²nha²sxā³ yxau³na¹tāu³a² ā³non²ta³kxi²nūh¹san¹ju³ta² ten³khai¹1sa³hē¹la². Yxān¹ta¹ u¹lyxau¹nha²kxai³ hxi²kan¹nxā²na²hē³la². Nxe²nxā²ha²kxai³ jah¹la² O³ne²si³mo³ah³la² kāin² ā³non²ta³kxi²sa²na³la². 14 Nxe³yān¹ta¹ ā³non²ta³kxi²san¹ju³ta² kwa³na³nxā²hxa³lho³la². Wā²nxū¹ ten³nxā²kxai²nān²tu³ yxē³sih¹nxā²ha¹jau³su² te²sin¹h³na²wa². Hāi¹sxā³ ten³nxā²kxe³su² nxīn¹kxai²nān²tu³ yxau³sxā³ ā³non²ta³kxi²sa²h³nx2na³la².

15 A²kxā³nxai³tā² ih³saun³nxā²lxi³tai¹ti²tu³wa². I³la³kxa² ka³lxa¹txi³ ū³kxi²nū¹nxā²hē¹la². Yxān¹ta¹ hī¹na² wxa²li¹xi²nū¹nxā²tu¹wa². Hai³txi³ jā¹nxe² ih³saun³nxān²nxā³lho³la². Kan²txi³ yxau³nūh¹nxā²tu¹wa². 16 A²nxe³jah¹la² wa³kxēn³yah³lo²lo³kxi¹nxā²jah¹lo²su² nxa³lho³la². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³ txa²wā¹lon³yah³lai²la¹wa². A³lxi¹khai¹1na¹kxah³lo²su² na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a³lxi¹nxā²ju³ta²nū³a² kāi²non³tu²wa². Wa³kxēn³yah³lo²lo³kxi¹nxā²jah¹lo²su² ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³ wxa²lon³su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

17 Txai²na² wxāi²na² nxe³sxā³ yā³lxi²khaix1nyhu¹kī³tā³la². Nxe³nyhu¹kī³sa²kxai³ wxā³si²nxa²ha¹ke³la³te²kxai³ wi¹lhiti¹sxā³ ā³wih¹si¹san¹jau³su² e³kxi²sa³hī³nxa¹lxa². Te²yā¹nxe³sxā³ O³ne²si³mo³ah³la² wi¹lhiti¹sxā³ i³xi²si¹hin¹jau³su² i³ye³kxi¹txai¹nhē³la². I³ka³lih³kxi²ti³ten³san¹kxai²nān³tu³ wi¹lhiti¹sxā³ i³xi²ti³hit¹txai¹nhē³la². 18 A²kxā³nxai³tā² ko³nxe³ti³ kāi³ūh¹nxa²tai¹ti²tu³wa², O³ne²si³mo³ah³la²sa³. Nxe³kxa² yo³ha² yen³kxa² kāi³kxi¹nxa²kxai³tā² a²yo³ha² wā³kon³kxai²nān³tu³ ū³yho³hi¹nxa²ha¹tu¹wa². 19 Txa²hxi²ka² i²wha²li¹la¹wa². Nxe³na²te³nah¹lxi¹:

— Txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ū³yho³hxi²na¹txā³nxa² ū³wha²li¹lye¹nxa²ha¹wi¹. Nxa¹wa². Nxa¹jau³su² yxān¹ta¹ a²kxā³nxai³tā² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²i³yau¹ū³nxa²ha¹ha²kxai³ yxo²i² ā³si³wxen¹tai¹ti²tu³wa². I³yau¹ū¹nxa²hxa³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ yxo²i²hī³nx2nxa³lxa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ yū¹lxa². A²nxe³jut3su² ne³wā²na³txa³hē¹la². 20 Txa²wā³tā³xāi³. Txa²wā¹sū³na² yxo²i²i¹nha²kxai³ ain³kxi²sē¹la². Kris²tu³jah¹la² ā³yu³txi²nyhu¹sxā³ yxau³ki³sa²kxai³ i³nxū²kwai³lxū¹sē¹la².

21 Nxe³na¹jut3su² ū³wha²li¹le¹nxa²ha¹wa². Wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nxa²ha¹jau³xai²na² ain³kxi²san¹jau³nū³su² yxo²i²nxa²ha¹wa². Nxe³kxa²yu³su² ā²la² kāi²non³sxā³ wet¹sa³tū¹xā¹. Nxa²ha¹nha²wa². 22 Jā¹nxū³na¹ju³ta²sa¹ sxi²ha² sxa³sxā³ āu³xi²na¹thi³nū³a² āu¹la³kxi²sa²hē³la². Nxe³sxā³ ū³tī¹kxi²sain¹ju³ta² Txa²wā¹sū³nai²li² i³hen³txi¹nha²kxai³ ain³kxi¹nxa²tu¹wa². Ain³kxi¹nxa²kxai²nān²tu³ ā³ta³lu³txi²sain¹tu¹wa². Wxā³sxi²nxa²ha¹ju³ta³nū³a² i³hau³ko³tūh¹sain¹tu¹wa².

Pau²lah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

23 E³pa³fra²sah³la² sxi²ha² kan²thi³na² ū³tī¹kxain¹jah¹lo²su²nūn³na³la². A²nxe³jah¹la² a²ha³ta³nxa² i³sa²si¹hā³ūh¹nxa²nūn³na³la². 24 Te²yā¹nxe³sxā³ txa²yā³lxa³nāu³xa² sa²kxai³lu² Mar²ko³jah¹lai¹tā² A³ris³tar²ko³jah³lai¹tā², Te³ma²sah³lai¹tā², Lu²kah³lai¹tā² nxe³ain¹sxā³ a²ha³ta³nxa² i³sa²si¹hā³ūh¹nxain¹nūn³na³la².

25 Jā¹nxa¹jut3su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³tu¹wa². Jā¹nxa¹jau³su² txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

Ebreus

Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³lhxu²

1 Kxā³nhx¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² e³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² ye³ka³lxa¹txi³ e³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³te²kxi³nāu¹xa² i³yau¹ū³ain¹sān²nū²la² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² i³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹wi¹nxe² wi¹wi¹nxe² i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Yu³ka³lxa¹txi³ ā³lxi³kxan²ti³ i³tih³nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la². 2 Nxe³ai¹nh¹nu¹tai²nān²tu³ta¹ hi¹na² sa²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² Je³su²jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²na² a²wān³txa² i³ye³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²ki³lha³lxa²li² i³hxi²kat¹sa²kxai³ nxe³te²hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³yūt¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ ā³wa³kxēn³txa³si¹jau³nū³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². 3 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹ju³tain²txi³ Txa²wā¹sū³na² a²hxi²kan¹ju³tain²txi³ ā³nhau³ko³ja³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ta¹ a²ki³lha³lxa² a²wi¹tāu³ain²txi³ Txa²wā¹sū³na² a²wi¹tāu³ain²txi³ nxe³te²ju²hē³la². Ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ oh³xan¹ko³su² ha²kxai³ yuh³xan¹ko³su² ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³sxā³ i³hau³ko³tūh¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ a²kxā³nxa¹tā² a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³kxi³kxe³su² ā³wa³su¹tū¹nhē³si¹ja³kxa³nū³su² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai²ti³tu³wa². Nxe² ta³lun²nū²la² oh³nāu³a¹ nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹nē³tāu³ai²na² ūh³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³si²ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² a²ki³lha³lxa² oh³xan¹tū³kq³txa² nxe³nyhu¹kxi³jau³su²

4 Ūn³wxe³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² a²ki³lha³lhxu² i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² i³lxa² wxi²kan¹ta² i³lxi³la³ yā¹nxe³te²la³ oh³xan¹tū³kq³txai²nān²tu³ nxe² i³yī¹li²ti³hex¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Wa³li³kha³lai²la¹wi¹. Nxe² i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la². 5 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³ oh³xan¹tū³kq³txa² i³ye³kxi²nxa³wa². Nxe²nxa³te³nah¹lx¹:

— Wxāi²li² Txa²wēt³su²khai³nxi¹lx¹. Hī¹na¹ wxa²wi³nu²khai³sa¹wi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³hen³txai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² i³ye³kxain¹nxa³wa². Te²yā¹nxe³jau³xa² oh³xan¹te²su² te²la³ e³kxi²nūn³nxa³wa². Nxe²nxa³te³nah¹lx¹:

— Oh³xan¹jah¹lo² i³nxa²na² wī³nu²khai³sa¹wi¹. Txa²ki³lha³lhxu² nha¹lx¹. Nxe³jau³la³ Txa²wā¹sū³na² nxe² e³ta¹hxai²nxa³hē¹la². 6 Nxe³yān¹ta¹ kxā³nhx¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³nai²li² a²ki³lha³lxa² i³sa²si¹hā³hī¹nū¹tai²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² ka³na³ka³nat³sxā³ yū³jah¹la² yuh³xan¹ko³xai²na² ū³sa²si¹hā³ū¹nhē³lhi¹nū¹tai²kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³ e³kxi²te³nah¹lx¹:

— Oh³xan¹tū³kq³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kxi²nxain¹txai²lx¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 7 Te²yā¹nxe³sxā³ e³kxi²te³nah¹lx¹:

— Oh³xan¹tū³kq³txi³su² nxe³tū³kq³txai²li² we¹tai¹na¹tū³kq³txai²la¹wi¹. Sū³nu²na¹xai²na² we¹tai¹na¹tū³kq³txai²la¹wi¹. It³ta² we¹ta¹kxa² yā¹nxe³sxā³ we¹tai¹na¹tū³kq³txai²la¹wi¹. Ha³lai³xa² we¹ta¹kxa² yā¹nxe³sxā³ sa²si¹hā³a¹tū³kq³txi³su² we¹tai¹na¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 8 Nxe³yān¹ta¹ A²ki³lha³lxa²li² nxe² i³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Sū³nu²khai³si¹lx¹. Wxa²hxi²ka¹nīn¹ju³ta² hai³txi³ ne³ki³so³nxa³lho³li¹. A²wa³kxēn³sai¹nīn¹tū³kq³txa² a²yxo²ha³kxa¹ wain³txi³ sa²hau³kot³sa²te³ai¹nīn¹tu¹wi¹.

9 Wain³txi³ kāi³kxe³su² a³lxi³nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³kxe³su² yxo²kwī¹kxi¹nha²kxai³ nxi¹lx¹. Nxe³ha²kxai³ Sū³na² Si³yxau³jah¹lo²na¹xai²na² wxa²sū³nu²su² na¹ha²kxai³ nxe³na¹te³na¹xai²na² i²sxā³ so¹nxa²ha³hē³li¹. Nxe³nxa²ha³kxah³lo² i³nxa¹li² wxi²kin³ti³to³nīn¹ju³tai²li² wxa²yā³li³nāu³xa² ā³sen³sai¹ai¹ni¹lx¹. Nxi¹nha²kxai³ kāin² ka³lih³kxi¹nxain¹na³li¹.

Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 10 Te²yā¹nxe³sxā³ āh¹ e³kxi²te³nah¹lx¹:

— Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lāi³. A²wi¹lhi¹nu¹tai²kxai³lu² ha³lo²ai²li² yuh³xan¹ko³xu¹tai²li² i³yū¹tin¹nhē³li¹. Wxa²hxi²kan¹khai³nxi¹ju³tai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³xai²na² we¹ti¹nhē³li¹.

11 Nxe³ta³ko³xai²na² sa²kxai³lu² i³yū¹tin¹ko³xai²na² sa²kxai³lu² ne³ki³son³sxā³ hxa³n³tu¹wi¹. Txa²wā¹wā³ka³lo³a² wa³su¹txi³ tū³non³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³ju³ta² ha³lo²ai²na² a²yxo²ha³kxa¹ tū³non³khai¹nxe³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxāi²lā²nxān³tho³li¹. Kxan²ti³ yxau³xai³lin¹tu¹wi¹.

12 Jā¹nxe³sxā³ wā²la² tū³ka³lo³ai²li² wxa²ka³lū³sxā³ ū³ha¹sān²nū²la² wā²la² ka³lo³xā³xai²li² sa²wē³not³nha²hī³ki³tā³li¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² ha³lo²ai²na² a²yxo²ha³kxa¹ tah²ko³xai²na² ā³wē³not³tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ wxāi²kxai³ ā³nā³lxi³to³tā²nxa³lho³li¹. Hai³txi³ tū³non³nxā²nxa³lho³li¹.

Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 13 Jā¹nxe³jut³su² oh³xan¹tū³kā³txi³su² te²la³ e³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². E³kxai¹nxa³te³nah¹lx¹, Txa²wā¹sū³nai²nān¹jau³kxai³lu²;
 — Txa²wi¹nē³tāu³a² ā³wxe³txu¹li¹. Nxīn¹tāu³a² wxa²ko¹ko¹nū³kā³txa²
 sa²yo²we¹txa²si¹hai¹na¹ju³ta² wa³kā³ti³lo³tai¹na¹tu¹wi¹.
 Nxe³jau³xā² yā¹nxe³jau³xā² oh³xan¹tū³kā³txa² e³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²ki³lha³lxa²khai³xā²
 Je³su²jah³la² so¹lx³ e³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 14 Jā¹nxe³jut³su² oh³xan¹tū³kā³txai²li² ih¹nxe³tū³kā³txi³si²te²la¹xā³? Hāi¹sā³
 ā³non²ta³kxi²nē³lain¹tū³kā³txai²la¹wa². A²nū²ai²li² yuh³xan¹ko³xan¹te²su² te²a² ko³nxe³ti³
 kāi³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹tū³kā³txi³nū³su² ā³non²ta³kxi²te³lhxā³ sa²si¹hā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2

Sa²wa²su¹tū¹nhē³jau³su²

1 Jā¹nxe³jut³su² ha²kxai³ wān³txa² ya²la³lyau³xai²li² ain³kxi²kij³jau³xai²li²
 wi¹lain³kxi²a³sah¹lx¹hē¹la². Yxān¹ta¹ wi¹lain³kxi²kij³sxa³kxai²nān¹tu³ wān³txai²li²
 yo³na² ā³nē³lha³ta²wa². 2 Nxe³sxā³ wān³txu¹tai²na² oh³xan¹tū³kā³txu¹tai²na² wān³txa²
 ya²la³tu³jau³su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xai³tā² te²la³ wān³txai²li²
 wi¹lain³kxi²nha²sxā³ sa²yo²we¹tai¹nxa³te²nāu³xai³tā² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa³yo³su² sa²so¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 3 Te²yā¹nxe³jut³su² txa²wā¹nū³kā³txi³na¹xai²li² te²yā¹nxa²sxā³ sa²wa³su²tū¹nhē³jau³nū³a²
 ā³na³ki³kxai²nān¹tu³ ā³non²ta³kxi²nē³te²la³ hai³txi³ yū³nē³lxa³lho³la². Jā¹nxe³ju³tai²li²
 Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lo²su² hi²sen³kxai³lu² txa²nū²
 wān³txa² sa²wa²su¹tū¹nhē³jau³nū³a² ĩ³yau¹ū¹nhē³lain¹na³hē¹la². Nxe³nē³lhān²ka²tu³
 yxo²ai¹tū³kā³txa² jau¹xain²txi³ ĩ³yau¹ū¹nhē³lain¹na³la². Nxe³nē³lain¹te³nah¹lx¹.
 — Txa²wā¹e¹nai²na² sa²wa²su¹tū¹nhē³jau³nū³a² ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³nē³lain¹na³la².
 4 Nxe³ti³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ĩ³ye³ū¹hain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².
 ĩ³ye³ū¹hain¹te³nah¹lx¹, kāin² wān³nxīn¹nū¹hai¹nha²kxai³ a²nū²a² hxi²ka¹nai¹nxa²kxe³su²
 ĩ³kāi³ha²kxai³ a²nū³kxūn³ju³ta² on²txai¹nha²kxai³ nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ nxe²
 ĩ³ye³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³jxah¹la²
 ĩ³la³kxi²nū¹hain¹kxe³su² ũ³hū²xai³ain¹ju³ta² te²yā¹nxe³sxā³ ĩ³ye³ū¹hain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la²,
 Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ha²kxai³la².

Je³su²Kris²tu³jah¹la² sa²wa²su¹tū¹nhē³jah¹lo²su¹

5 Nxe³sxā³ yān³txai²na¹ oh³xan¹tū³kā³txa²kxai³lu² ha³lo²a² txah²ko³nū³a² ĩ³yū¹txa³ko³nū³a²
 hai³txi³ ũ³hū¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la², ā³wa³kxēn³txa³si¹jau³sa³. 6 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
 ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe²e³te³nah¹lx¹.
 — A²nū²khai³xā² ih¹nxe³kxa²yan³ti³su² hxi²ka¹nai¹nxa³kxan²ti³ nē³wā²na³ai¹nxān³te²la¹xā³?
 ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nū²a² tah²nāu³xai²li² wi¹li²ai¹nīn¹te²la¹xā³?
 7 Nxe³sxā³ oh³xan¹tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² hxi²ka¹sxā³ ān³sen³sai¹ain¹si¹nhī¹lx¹.
 Jū¹nxa² yan¹nāu³a¹ te²yā¹nxe³te²tu³ nxe³yxa³ain¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nāu³xā²
 wxi²kin³ti³ton³si¹hai¹nī¹nha²kxai³ ĩ³sa²nēn¹kxi²ha²kxai³ nxai¹nī¹nhē¹li¹. Yen³kxa²
 whāi²na¹ ā³wa³kxēn³to³tai¹nī¹nhē¹li¹.
 8 Yen³kxai²na² a²yo²ha³kxa¹ wxa²hxi²ka² ũh³wxe³nū¹hai¹nī¹nhē¹li¹.
 Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² yen³kxai²li²
 ũh³wxe³nū¹hain¹kxe³su² ũ³hū²hxa³tai¹nhē¹la². Hai³txi³ a²yen³kxi³la³ wā³ko³nxa³wa².
 Nxe³yān¹ta¹ hi¹nai²li² txa²wā¹ye³nai²na² ĩ²kij³sxa³wa². Ūh³wxe³hxa³tū¹hain¹kxe³su²
 ĩ²kij³sxa³wa². 9 ĩ²kij³sxa³kxan²ti³ Je³su²jah³lho²khai³su² ĩ²kij³tā³la². A²nxe³jah¹lo²kxai³lu²
 kxā³nhx¹nai³tā² oh³xan¹tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² a²sen³sai¹si¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
 kwē³kxa² ka³lxa²nxa³hē³la². A²nxe³si¹nai²tā² Txa²wā¹sū³na² wi¹li²ū¹nhē³ko³nū³su²
 jah¹lo²kxai³lu² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ĩ³sa²si¹hā³ū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 khāuh³lxa³txi³nha²sxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi²nē³nxa²ha²te¹ nxe³sxā³ hi¹na²
 sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³ton³ni² kāin² sa²nēn¹kxi² nxe³ti³hit¹ta¹hxai²hē¹la². 10 Jā¹nxe³sxā³
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ ĩ³yūt¹si¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³
 yen³kxai²li² ĩ³yūt¹si¹kxa² wi¹lha²te³si¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³
 Je³su²jah³lo²nu²ta²kxai³lu² ye³khāuh³lxa³thin³khaix¹nhā²sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³kxai³lu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kij³ju³ta² ā³wa²su¹tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa².
 Nxe³nū¹nhē³lhxā³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ĩ³hū²ka¹ta¹jun²sxā³ yxa³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³ju³tai²na² wain³ye²na³la². A²nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ hā²wxān³txa³ oh³nāu³nū¹ka³na¹
 Sū³na² ha³lo²a² yxa³u²xai³kij³tu¹wa².

11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lai²li² Txa²wā¹sū³na² Ta²hai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³
 txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kij³ju³ta² sa²han³kxi²ti³nē³na³la². Nxe³nē³lha²kxai³ Sū³nu²kxai³lu²

a²wē³ha³lxi³su² ti³hi¹tē³na³la². Nxe³ti³hi¹tē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² hi²sen³su²
āu²li²nē³lxa³wa². Yxān¹ta¹ e³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— Txa²lon³ti³tāu³su² yxah³lxi¹lxi¹. Nxe³nē³na³la². 12 Nxe³sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹.
— Txa²wā¹sū³nāi³. Txa²lon³txi³tāu³xa² a²yxō²ha³kxa¹ wxi²kin³ta³ton³nīn¹ju³ta²
i³yau¹ū³ai¹na¹tu¹wi¹. Yxo²i²tū³kq³txi³nāu³a² sa²nēn¹kxi¹nxa²ha¹ju³su²
i³hain³kxai¹na¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 13 Te²yā¹nxe³jau³xa²sa¹, āh¹ e³kxi²te³nah¹lxi¹.
— Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² yxo²i²a¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³to³ha²kxai³.
— Wē³ha³lxa² Sū³na² ē³hū¹sa³kxa² txai²na² sa²yxō²we¹txa²te³lhxā³ sī¹na¹wi¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Jā¹nxe³ju³tsu² wē³ha³lxa²kxai³lu² a²sī³khai³xa² yū² a²ti³ha²yau³khai³xa² yū² nxain¹na³la².
Nxai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² tū¹kā³txa² yā¹nxe² wen¹nūn³te²jai¹ti²tu³wa².
A²nū²khai³su² yū³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta²kxai³lu¹ Sa³ta³na²jah¹lo²su² te² hi²sen³su²
a²nū²a² i³ya¹lu¹tain¹ju³ta² hxi¹kan¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³te²yan³txi³su² Je³su²jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ta³a²
a²hxi²kan¹jah¹lo²kxai³lu² i³ya²lu¹tē³ju³ta³nū³a² hxi¹ka¹nxa³ti³hi¹tā³la². 15 Te²yā¹nxe³sxā³
a²nū²ai²li² ya³lu²kxi²ju³ta³nū³a² yuh³lxi³sxā³ yxau²xai³te²la³ ā³non²ta³kxi²si¹nhē³ju³su²
Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi²nē³ha²kxai³ a²nū²a² i³li²te²su²
te²a² ya³lu²ju³ta³nū³a² yuh³lxa³kxi²nha²sxā³ yxau²xai³ju³ta³nū³a² wxa²wa²su¹tu¹wa².

16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² oh³xa² sa²si¹hā³tū³ka³txa² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta³la³ Je³su²jah³la²
hxi²ki³kxai³lu² sa²wa²su¹te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹
A³bra³ū²ah³lu¹ta¹na² a²ne³txi²nāu³su² te²a² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² Je³su²jah³lāi²txi³
sa²wa²su¹te³lhxā³ wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 17 Nxe³ha²kxai³ a²lon³ti³tāu³xa²kxai³lu²
nxe³tū³ka³txa² yā¹nxe³khai¹xa² Je³su²jah¹la² nxe³sih¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wā³nxīn¹te²a²
a²si³yxau³jah¹lo²su² te²lo³tā³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² i³ye³ū¹nhē³na³la².
A²nxe³juh¹an²tu³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³lhaxai³ wi¹wi¹nxe²
kāi³ū¹nhē³lha²kxai³ nxe³te²sē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² kō³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² a²wah³xa²
sa²wa²su¹tē³na³la². 18 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxā³nxa² Je³su²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³ti³
kāi³si¹ju³nū³su² khāuh³lxa³ti³nū¹hain¹na¹hē³la². Nxe³kxan²ti³ hai³txi³ kō³nxe³ti³
kāi³xa³hē³la². Nxe³nxa³ha²kxai³lu¹ nxe³hī¹nān¹te²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³si¹ju³nū³su²
khāuh³lxa³ti³nū¹nhē³kxai²nān²tu³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² ā³non²ta³kxi²nē³kxi³nū³su²
hxi²kan¹nū¹nhē³na³la².

3

Je³su²jah³la² Moi³se²ah³la² nxe³nyhu¹kxi³ju³su²

1 Nxe³nxa³ha²te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²kj³sa²kxai³ a²lon³sa²nyhu¹kj³tā³la².
Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³kaix¹lso¹nē³na³la². Oh³xai²nān¹ju³xa² sa²yxō²wet¹sxā³
yxau²xai³nē³si¹ja³kxa²nū³su² i³kaix¹lso¹nē³na³la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³yxau²xai³la³sah¹lxi³hē¹la². A²nxe³te²a² Txa²wā¹sū³na²
hxi²ki³kxai³lu² i³sa²si¹ha³ū¹nhē³kxah³lai²la²wa². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² yxo²i²kj³sa²kxai³
Txa²wā¹wā³nxīn¹te²a² a²si³yxau³jah¹lo²lot³sxā³ i³ye³ū¹nhē³kxah³lai²la²wa². Txa²wā¹sū³na²
yen³nāu³a²sa³. 2 Kxā³nxi¹nu¹ta¹na² Txa²wā¹sū³na² a²yxō²wān³txa² Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³
kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² sa²wi³ha³lxa² wain³txi³ sa²hau³kot³si¹ju³su²
kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Kwa³na³ha²kxai³ Moi³se²ah³lo²nu¹ta²nān²tu³ wain³txi³
sa²yxō²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Je³su²jah³lo²nu¹ta²kxai³ Sū³na²
hxi²ka³ sa²si¹hā³ū¹nhē³kxah³lai²na² Sū³na² wān³txai^{na²} wain³txi³ sa²yxō²wet¹sxā³
yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 3 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lo²kxai³lu² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta²
kāin¹na³la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³sxā³ ā³sen³sai¹na³la².
Nxe³sxā³ sxi²su² a²wi¹ju³ta² i²kj³te²ju³hē³la². Yxān¹ta¹ sxi²ha² ton³jah¹la²
sa²nēn¹kxi²txi³haxi¹nxe³kj³te²ju³hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ Moi³se²ah³lu¹ta²na²
sa²kxai³lu² sxi²khai³xa² yā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu² sxi²ha² txon³jah¹la²
yā¹nxe³ha²kxai³ nxe³hī¹nxz^{na³}la². Nxe³kxe³su² ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² a²wxi²kin³ti³ton³ju³ta²
ā³sen³sai¹na³la². 4 Jā¹nxe³sxā³ sxi²ha² i²li³thi³na² txon³jah¹la² yū³na³la². Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² a²yxō²ha³kxa¹ wet¹jah¹lai²la²wa². 5 Jā¹nxe³sxā³
Moi³se²ah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²sa²wit³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³kxi³su²
te²kxai³lu² wi¹lit¹sxā³ sa²hau³kot³sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² tah²yau³nū³a² yan¹na² e³kxi²ju³nū³a² i³ye³nūn¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Nxe³nxa³ha²te¹ Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ta²hai²la²wa². Txa²wā¹sū³na²
sa²wi³ha³lxa²na² A²hxi²kan¹jah³lai²la²wa². Txa²wā¹kj³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
yxo²i²kj³tū³ka³txi³kj³na¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² kj³tā³la². Ya³nān³ta³ki²la³sxā³
yxo²i²sa²tē³kj³kxe³su² ha²kxai³ wah³nxe³kxi²sa²tē³kj³kxi³ju³ta³nū³su² kan²txi³ i³kj³kxe³su²
ha²kxai³ nxe³kj³kxi²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² kj³tā³la².

Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa²ĩ³ye¹nxi²kxi³jau³su²
 7-8 Jā¹nxe³ha³kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹lai²na² a²wān³txi³su² nxe³te³nah¹lx¹:
 — Hī¹na²su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³
 wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²yxo²ā³sa²tē³ah¹lxī³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
 wxa²wī³na²nāu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹na²hē³li¹.
 Ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xu¹ta²kxai³lu² ai³lha²thet3tai¹nhī¹nu¹tai²na²
 hxi²ye¹ta³lxī³nha²si¹sain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³ a²ē¹na² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lx¹: “Sū³na²
 wān³txa² sa²yxo²ā³kī³kxan²ti³ kō³nxe³ti³ kāi³kī³kxa²yo³ha² ũ³hū¹sain¹sī¹nxa³lho³na¹.”
 Nxe³nyhain¹na²hē³li¹. Jā¹xah³lxī³txa³hē¹li¹.

9 A²nxe³hī¹nu¹tai²kxai³lu² wxa²wī³na²nāu³xu¹tai²kxai³lu² txa²wā³nx1nū¹hai¹na¹ju³ta²
 ĩ²sain¹to³kxan²ti³ kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwē³kon³sxā³ ĩ²sain¹to³kxan²ti³
 txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹to³sxā³ hxi²ye¹ta³lxī³sain¹to³hē¹li¹.

10 Nxe³sain¹to³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ĩ³an³ta³kxai¹na¹hē³li¹. ĩ³an³ta³kxai¹na¹te³nah¹lx¹:
 “Tū¹ka³txai²na² a²ē¹nān¹jau³xai²li² kō³nxe³ti³ ai³nhain¹na²hē³na¹. Hai³txi³ ũh³na²
 ĩ³yau¹ĩ³hāi¹na¹tīh³na² ā³nxai³ain¹nxa³hē³na¹.” Nxe³sain¹na²hē³li¹.

11 Nxe³sai¹nha²kxai³lu¹ ĩ³an³ta³kxi²nha²sxā³ ĩ³ye³kxi¹na¹te³nah¹lx¹: “Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³
 ĩ³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹.” Nxe³ai¹na²hē³li¹.

Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 12 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² txa²wā³tā³sa²yah³lxī¹lxa². Wxa²ē¹nāu³ai²na²
 ĩ²khai¹nxe³nha¹jah¹lxī³hē¹la². Wxa²ē¹nāu³ai²li² kō³nxe³ti³hin¹nha²sxā³
 yxo²yah²lxan¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Ka³ten³yah³lo²kxai³lu² ā³nxu²lot³jah³lxin¹nha²ta²wa².

13 Txa²wā¹sū³na²na² ũ³wha¹li²txā³nxa² ĩ³yau¹tū³nhē³jau³xa² yū³kī³tā³la².
 Txa²wā³ē¹nāu³ai²na² e³kxi²nū¹nhē³na³la². Nxe³nē³tāu³a² txa²wā¹nū³kai³txai²na²
 ĩ³nxū²kwai³lxū¹waun¹nha¹jah¹lxī³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ a²hī¹nai²na² ĩ²li²te² ĩ³nxi²na²
 kō³nxe³ti³ ain³yah³lxin¹jau³su² ĩ³kī³ha³kxi¹sa²kex3so¹nx2ti³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²kxai³lu²

ā³na¹yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² ĩ³kex3na²ta²wa². 14 Jā¹xah³lxin¹jutsu² yxo²ĩ³yah³lxin¹ju³tā²
 ya³lo³txi²yah³lxī³nha²kxai³ hai³txi³ ā³na¹yah²lxa³nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹ta¹ti²ai¹ti²tu³wa².
 Jā¹yxah³lxī³nha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² sa²yxo²wet¹sxā³ yxau²xai³lah³lxī³kxa².

15 A²nxe³ju³tu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li²txā³nxu¹tai²na² e³ta¹hxai²hē¹la². E³te³nah¹lx¹:
 — Hī¹na²su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³

wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²yxo²ā³sa²tē³yah¹lxī³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
 wxa²wī³na²nāu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹na²hē³li¹. Nxe³sxā³
 a²ē¹na² e³kxi²nyhain¹te³nah¹lx¹: “Sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³kī³kxan²ti³ kō³nxe³ti³
 kāi³kī³kxa² yo³ha² ũ³hū¹sain¹sī¹nxa³lho³na¹.” Nxe³nyhain¹na²hē³li¹. Jā¹xah³lxī³txa³hē¹li¹.
 Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² ĩh¹te²ta³ kxā³nhxī¹nu¹tai²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ain³kxain¹sān²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²te²sē¹na²? Kwa²hāi¹nxe³sxā³ tū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² Mo¹ise²ah³lu¹tai²na² hxi²ka² sa²hau³ko³tū³ka³txai²la²wa². E³ji²ta³kō³xa²
 sa²sai¹si¹hain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² Sū³na² wān³txu¹tai²na² sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Te²yā¹nxe³sxā³ kwē³kon³ka³lxa¹txi³ 40 nxe² kwē³kon³tāu³a² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ĩh¹te²ta³
 ĩ³an³ta³kxi²ta¹hxai²te²sē¹na²? Kwa²hāi¹nxe³sxā³, ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na²
 ai³lhxā³ yxau²xai³tāu³a² kō³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² yan¹nāu³a¹ ya³lu¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hī²sen³kxai³lu² ĩ³an³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

18 Te²yā¹nxū³sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² a²kxā³nxa² e³kxi²jau³xai²na² nxe³te³nah¹lx¹:
 — Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹. Nxe³jau³jau¹xu¹tai²li²

ĩh¹te²ta³ ain³kxi²tū³ka³txi³su² hī²te²la¹xā³? Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹xā³kxi²nū³su²
 ĩh¹te²ta³ ā³wih¹si¹hai¹nxa³te²la¹xā³? Kwa²hāi¹nxe³sxā³ tū¹ka³txu¹tai²kxai³lu² wān³txai³tā²
 sa²yxo²ā³tū³ka³txu¹tai²na² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 19 Nxe³jutsu² hī¹na² ĩ²kī³tā³la².
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ĩ³ai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wi¹hain¹ju³ta³nū³su²
 hxi²ka¹nai¹nxa³lho³la². Ju¹tai²ti² txa²wā¹ē¹nāu³a² ĩ³nha²kī³ta³la².

4

1 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³nai²na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye¹nxi³kī³ju³ta³nū³su² ā²la²
 ĩ³ye³kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²kxai³ ĩ²khai¹nha²xai³jah¹lxī³hē¹la².

— Ha³lo²a² ĩ³ye¹nxi³na¹ju³ta³nū³a² ā³wih¹si¹sa²nxa³jau³su² ĩ³yī¹li²sa²na³na¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ya³nx2ta²wa². 2 Jā¹nxe³jau³xu¹tai²na² ĩ³hen³txi³nx2ti³jau³xu¹tai²li²
 jau³xain²txi³ ĩ³hen³txi³nē³jau³xain²txi³ nxe³jau³xai²li² ain³kxi²nū³kī³tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na² ain³kxain¹kxan²ti³ hai³txi³ yxo²ĩ³ai¹nxa³kxai³lu¹
 ĩ³hxi²ka¹tain¹ju³ta³nū³a² yū³ain¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². 3 A²kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
 Txa²wā¹sū³na² hī²sen³kxai³lu² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ĩ³yū¹ta³lu²nhī¹nu¹tai²kxai³lu²
 ĩ³ye¹nxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²kxā³nhxī¹nu¹tai²kxai³lu² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹ yxo²ĩ³te²kī³na²xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³

ĩ³ye¹nx2sa²tē³kǐ³ju³ta³nũ³a² yũ³kǐ³tu¹wa². Yxān¹ta¹ tũ¹kǎ³txi³nu¹ta²kxai³lu² kxā³nāu³a¹ yũ³ai¹nxa²lho³la². Nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxī¹.

— ĩ³an³ta³kxai¹na¹ha²kxai³ Txa²ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 4 Nxe³ha²kxai³la¹ āh¹ wān³txa² ā³xa² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²ti³xa² e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². E³kxi²te³nah¹lxī¹.

— Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tāu³a² wa³kon³sān²nũ²la² a³lan²nũn³tāu³a¹ ĩ³ye¹nxi²ta¹hxai²hē¹li¹, Txa²wā¹sũ³na²su¹. Txa²wā¹sũ³na² sa²kxai³lu² a²wa³ka³la² ā³na¹sān²nũ²la² ĩ³ye¹nxi²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 5 A²nxe³jau³su² Txa²wā¹sũ³na² ũ³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxī¹.

— Txũ¹kǎ³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²ha³lo²a² ā³wih¹kxi²sān²sxā³ ĩ³ye¹nxi²sa²tē³ya³sai¹nxa³lho³na¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 6 A²nxe³jut3su² a²wi¹lhī¹na² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ain³kxi²tũ³kǎ³txai²na² sa²kxai³lu² yxo²ĩ³ai¹nxa³ha²kxai³ hai³txi³ Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye¹nxi²ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ai¹nxa³ha²kxai³ a²nũ²a² ā³xa² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye¹nxi²ju³ta³nũ³a² yũ³tu¹wa². 7 Nxe³ha²kxai³ ju¹tai²li² āh¹ ĩ³yau¹tē³ihxā³ ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³nu¹kxai³lu² āh¹ a³la²ni²tāu³a¹ ĩ³hau³ko³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³wē¹nai²li² hī¹nai²la²na³la². A²nxe³jau³jau¹xai²li² kwē³kxa³ ko³ka³lxa¹tāu³a¹ Txa²wā¹sũ³na² wān³txu¹txai²na² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ũ³wha²li¹jau³xu¹tain²txi³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxī¹.

— Hī¹na¹su² Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ĩ³ye³kxi¹nx2ti³jau³xa² ain³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²e²ē¹nāu³ai²na² sa²yxo²ā³sa²tē³ah³lxī³txa³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

8 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ a²kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² yah³lon¹sxā³ ya³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nũ²la² a²wē³not3jah¹la² Jo³su²ē¹ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² ĩ³sa²e² nũ³kǎ³txu¹tai²na² a²wa³kxēn³txi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹tai²na² sa²kxai³lu² ĩ³sa²e² nũ³kǎ³txu¹tai²na² ĩ³ye¹nxi²si¹hain¹ke³la³te²akxai³ hai³txi³ Txa²wā¹sũ³nu¹la³ hai³txi³ āh¹ yan¹nāu³la³ ĩ³ye¹nxi²ju³ta² ā³yu³ta³la³ ĩ³ye³kxai¹nhĩ³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ e³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sũ³na² yxo²ain¹tũ³kǎ³txa² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ĩ³ye¹nxi²ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wa². A²kxā³nxu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sũ³nu¹ta²kxai³ a²wa³ka³la² ta³lun²sān²nũ²la² a³lan²ta² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tāu³a² wa³kon³sān²nũ²la² a³lan²nũn³tāu³a¹ ĩ³ye¹nxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ ĩ³ye¹nxi²kǐ³ju³ta³nũ³su² yũ³nũ¹nhūn³kǐ³tu¹wa². 10 Nxe³sxā³ a²nũ²a² ĩ³li³te³la³ Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ā³wih¹kxi²sxā³ ĩ³ye¹nxi²kxi²nān²tu³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ā³na³h³nx2na³la². Kxā³nhxī¹nai³kxai³ Txa²wā¹sũ³na² ĩ³ye¹nxi²hī¹nai³kxai³ jā¹nxe³sxā³ a²nũ²a² ĩ³li³te³la³ ĩ³ye¹nxi²nũ³nhĩ³nx2na³la². 11 A²nxe³jut3su² Txa²wā¹sũ³na² ha³lo²a² ĩ³ye¹nxi²si¹nhē³kǐ³jau³nũ³su² ā³wih¹kǐ³sxa³kxa²yan³txi³su² sa²yxo²ā³ain¹kxai³ jā¹xa³sah¹lxī³txa³hē¹la². Ya³lo³txi²sxā³ ā³wih¹ha³sah¹lxī³wxa².

12 Txa²wā¹sũ³na² wān³txa² ka³teñ³jah¹la² yā¹nx2na³la². Wā³nxīn¹jah¹la² yā¹nx2na³la². Yu³la² kāin²ta³wxi¹a² txo¹khai¹nxe³te³ju²hē³la². A²wxi²ai²na² txo¹ha²kxai³ a²ha²tih³nāu³a² txo¹ha²kxai³ nxe³te³ju²hē³la². Ka³yxuh³xai²na² a²sǐ³nai²na² ũ³whi²lho¹kǐ³te³ju²hē³la². Nxe³kǐ³kxai²nān²tu³ a²su³ai²na² e³lxah¹ ĩ³kǐ³te³ju²hē³la². Nxe³ta³wxi²a² yā¹nx2na³la², Sũ³na² wān³txa²sa³. Nxe³sxā³ Sũ³nai²na² wān³txa² ain³kxi²kǐ³tāu³a² txa²wā¹ē¹nān¹jau³xai²na² e³lxah¹lxī³nē³ye²na³la². Te²yā¹nxe² txa²wā¹ten³nha²kǐ³jau³xai²na² e³lxah¹lxī³ye²nūn³kǐ³tā³la². 13 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³ai²li² hxi²kan¹txi³ hāi³a² yxau³kǐ³sxa³wa². Ha³lo²a² whāi²na¹ e³lxah¹lxī³ye²na³la². Kāi³kǐ³ju³ta² e³lxah¹lxī³ye²ha²kxai³ ain³nha³kǐ³jau³xa² e³lxah¹lxī³ye²ha²kxai³ nxe³ye²na³la². Nxe³ju³tan²te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² kāi³ain¹kxai³ jā¹xa³sah¹lxī³txa³hē¹la². Wain³txi³ sa²yxo²we¹ja³sah¹lxī³wxa², Sũ³na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ ĩ³ye¹nxi²kǐ³sxa³kxa²yan³txi³nũ³sa³.

Je³su²jah¹lai²na² Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² ĩ³ye³ū¹nhē³kxah³la² ĩ³yau¹ū¹nhē³jau³su²

14 Jā¹nxe³jut3su² kan²txi³ yxo²ĩ³a³sah¹lxī³wxa². Je³su²jah¹la² Txa²wā¹sũ³na² Tah²hai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a² ā³wih¹sxā³ yxau²na³la². A²nxe³jah¹lxain¹txi³ Txa²wā¹wā³nxīn¹te²a² a²sǐ³yxau³jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sũ³na² yen³nāu³a¹ ĩ³ye³ū¹nhē³na³la². 15 Nxe³sxā³ txa²wā¹wā³nxīn¹te²a² a²sǐ³yxau³jah¹la²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² nũ³kxūn³nē³lxa³ju³ta² yan³ta³kxi²nē³na³la². Jah¹la²kxai³lu² txa²wā¹kǐ³nāu¹xai²na² yā¹nxe³la²sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sain³si¹jau³nũ³su² o²la³kxi²nūh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ hai³txi³ we¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². 16 Jā¹nxe³jut3su² ya³lo³txi² nxe³sxā³ Je³su²jah¹la² ā³ti³a³sah¹lxī³hē¹la². Nxe³kǐ³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tē³lha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³kǐ³kxa² whāi²na¹ ā³wa²su¹tū¹nhē³tu¹wa². Wi¹lhin¹sxā³ yan³ta³kxi²nē³tu¹wa². Hxi²kan¹nē³lxa³tāu³a² ĩ³nxū²kwai³xū¹nē³tu¹wa².

5

1-3 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txa² nxe²na³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹jah¹lai²i² a²si³yxau³jah¹lai²i² Ju³te²a² nū³ka³txi³su² te²a² i²xsā³ i³so³na³la², Ju³te²a²nāu³xai²na² hxi³ka²sa³. Nxe³sxā³ a²nū²khai³su² kxan²ti³ a²ka³lxa¹txi³nāu³xai² Txa²wā¹sū³na² ye³na¹ wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹na³la². Nxe³ju³kxai³lu² yen³kxa²tē³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ū³hū²na³la². Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ a²nū²a² ko³nxe³ti³kāi³ain¹ju³ta² ā³tī¹si¹ja³kxa³nū³su² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ū³hū²na³la². Jah¹la²kxai³ ko³nxe³ti³kāi³kxe³su² ū³tī¹kxi² a²nū²a²nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ko³nxe³ti³kāi³ain¹kxe³su² ū³tī¹kxi² nxe³si¹ja³kxa³nū³su² ū³hū²na³la². Nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² jah¹la²kxai³ a²nū²khai³su² ye²ha²kxai³ a²e¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³kāi³ju³ta² ten³kxi²nha²ju³su² o²la³kxi²sain³nha²na³la². Nxe³sain³si¹nha²ha²kxai³a²nū²a²nāu³xai²li² i²li³te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³ ko³nha²nxa³te²su² te²a²ko³nxe³ti³kāi³te²su² te²a² nxe³te²he³la³kxa² yan³ta³kxi²nūh¹nyhah¹na³la². Nxe³te²na²sa²kxai³lu² a²e¹nāu³a²kxai³lu² a³la³kxi²nū¹yha¹h³nxna³la². 4 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a²a²e¹nān¹ja³xai²li² hai³txi³ e³xa³ju³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— wā²nxūh¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹kxe³nū³su² o²la³kxi²na¹tū¹xā¹. Nxa¹kxai²nān²tu³ i³sa²nēn¹kxi²ti³hit¹sain¹tū¹xā¹. Nxe³ju³su² e³xa³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²nx2ti³kxai²nān²tu³:

— Jah¹lai²li² i³ye³ū¹hain¹kxe³nū³su² o²la³kxi²si¹ha¹ja³kxa³nū³su² i²xsā³ so¹na¹tū¹xā¹. Nxe³ju³su² nxe³hi¹na¹ so¹lxi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹kxe³su² o²la³kxi²na³la². Kxā¹nhxi¹nu¹ta¹na² te²yā¹nxe³ju³su² A³rāu²ah³lu¹ta¹na² ju¹ta¹ix³ jā¹nxe³sxā³ o²la³kxi²si¹ja³kxa³nū³su² i³kaix¹so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxān³su² a²ha² yān³ta¹na¹ Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² A³rāu²ah³lu¹ta¹na² yā¹nxe³sxā³ wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹kxe³su² wā²nxūh¹lxi³sxā³ o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Wā²nxūh¹ i³sa²nēn¹kxi²nha²si¹nha²ju³ta³nū³a²kwa²sa²so¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta³kxai³lu² Je³su²jah³la² i³yau¹tū³nhē³ju³su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li²txā²nxai²li² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²li² Txa²wēt³su²khai³nx¹lxi¹. Hī¹na¹ wxa²wi³nu²khai³sa¹wi¹. A²nū²a² yo²ha³kxa¹i²hen³txai¹na¹tū¹wi¹. Nxe³ju³xai²li² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 6 Yau³xā³xa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³yau¹tū³nhē³ju³su² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tē³in¹tū¹wi¹. Me³ki³se³te²kah³la² he³la³ko³si¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

7 Kxā³nhxi¹nai³kxai³ Je³su²jah³lo²kxai³lu² txa²wā¹ha³lo²a² yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ti³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² kāin²txi³ si³yxau³jah¹la² i³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya¹lu²kxi²nē³ju³ta²nū³a² ā³non²ta³kxi²nū¹nhē³jah¹la² i³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lain²txi³ a²e¹nān¹ja³xa² i³ye³kxi²nha²ha²kxai³ kāin² i³kaix¹sxā³ i³ye³kxi²nha²ha²kxai³ au²txi³ i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ i³ye³kxi²nha²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² win¹ta² thāi³ti³la² sa²yo²we¹kxi²nha²ha²kxai³ Je³su²jah¹la²kxai³lu² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa²yā³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wān³txai²li² jau¹xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxi²sxā³ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 8 A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² A²tah²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Khāuhx³nha²tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹ju³ta³nū³a² ā³ne³wxe³ton³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Nxe³sxā³ sa²yo²we¹ta¹lun²ka²tu³ a²nū²a²nāu³xa² i²li³te²a² te²yā¹nxe³ sa²yo²we¹te²su² te²nāu³xa² a²e¹nāu³ai²na² i³hau³ko³ti³hain²te²la³ te²su² te²na² nxe³te²lo²ta¹hxai²he¹la². A²h¹nai²na² āh¹xai²na³la². 10 Jā¹nxe³ju³ta³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² i²xsā³ i³so³sxā³ wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah¹lo²su² te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Me³ki³se³te²kah³la² a²he³la³ko³tu³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Sū³na² wān³txa² sa²yo²wet¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³ ā³na¹kxe³ju³su²

11 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² wān³txa² i³yau¹ū¹nx2ta¹ju³xai²na² ka³lxa¹ju³xai²na² ā³tau³to³tā³la². Yxān¹ta¹ wa³lxe³ju³xai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²yah¹lxa³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ā³ne³wxe³yah²lxa³n³tho³la². 12-14 Kwē³kxa² ka³lxa¹ko³xai²li² yo²sa²tē³yah³lxi¹lxa².

— Wān³txa² wa³lxe³ju³su² a²hoh³lxi³su² yah³lxin¹ji¹xā¹. A²nū²a² ā³xai²na² i²thi³nxain¹yah³lxin¹ji¹xā¹. Na¹ju³su² na¹ta¹ yah³lxa³lxa². Wān³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a²wi¹h¹l¹nān¹ju³xai²na² hai³txi³ a³la³kxi² ta³lun²yah³lxa³lxa². Nxe³yah²lxa³nha²kxai³ āh¹lxi³sxā³ i³yau¹ū¹nx2ti³to³ju³ta² so¹lxi³ yū²na³la². Txa²wā¹wē³ha³lxa³ jū¹lxi³h¹na² a²su³su³yau³xa² so¹lxi³ i³te²jai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ txon²ti³tāu³a¹ yain³txi³khai³su² yain³te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū²nxe² wē³ha³lxa² yā¹yxah³lxi¹lxa². Wa³lxe³ju³xa²

a²hoh³lxi³si²yah³lxa³nha²kxai³ a²su³su³yau³hũ³nxe² wãn³txa² wi¹lhĩ¹nãn¹jau³xa² so¹lxi³ a³la³kxah¹lxi¹lxa². Yxã¹ta¹ wãn³txai²li² ain³kxah¹lxin¹jau³xai²na² wain³jau³su² ta³nxa² wai³nxa³jau³su² ta³nxa² hxi²kan¹txi³ a³ya³txi²yah³lxa³lxa². Te²yã¹nxe³sxã³ kq³nxe³ti³hin¹kxe³su² ta³nxa² wi¹lhin¹kxe³su² ta³nxa² a²hoh³lxi³si²yah³lxa³lxa².

6

1 Yxah²lxa³nha²kxai³ a²nũ²a² hxi²kan¹te²a² yã¹nxe³sxã³ wãn³txai²li² a²hoh³lxi³si²a³sah¹lxi³hẽ¹la². A²wi¹lhĩ¹nai³tãn¹jau³xa² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹jau³xai³tã² i³ha³nãu²kxi²sxã³ wãn³txa² ã³ta³lo³hẽ²ti²jau³nũ³a² wa³lxe³jau³xai²tu³ ã³ne³wxe³nũh¹a³sah¹lxi³hẽ¹la². A²si³yxau³jau³xai³tã² ãh¹ o²la³kxi²xi²a³sah¹lxi³ta³lxa². A²yen³kxi³yu³ta² ha³ya³kxa³lxi³sin¹ju³tai³tã² ã³na¹ki³sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² so¹lxi³ yxo²ki³sa²kxai³ nxe³jau³jau¹xai³ta³lxi³ ã²la² kãi³ki³tã³la². Kãi³ki³sa²kxai³ txa²wã¹si³yon³nãu³a² ã²nũ²la² ya¹nãn¹jau³nũ³a² wa³lxe³jau³xan²tu³ wi¹lain³kxa¹sah¹lxi³hẽ¹la². 2 Te²yã¹nxe³sxã³ wãn³txa² au³hxai²jau³xai³tã².

— Yen³kxa² wi¹sa²hxan³kxa³ti³jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² ã³ne³wxe³ki³sa²kxai³ a²nũ²a²te²na² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²te²na² wxa²ne³wxaih³ki³ju³ta² ã³ne³wxe³ki³sa²kxai³ nxe³ki³tã³la². Te²yã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nũ²ki³nãu¹xai²li² ya³lu²ki³kxai²nãn²tu³ yan¹nãu³a² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ki³kxe³nũ³su² ã³ne³wxe³yah³lxi³nha²kxai³ ã²la² yan¹nãu³a¹ txa²wã¹kq³nxe³ti³ kãi³ki³ju³ta² a³ya³ti³nũ¹nhẽ³ju³ta³nũ³su² ã³ne³wxe³yah³lxi³nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa². Nxe³jau³xai²na² ha³kxa¹ ã³ne³wxe³ki³tã³la². ã³ta³lo³hẽ²ti²jau³nũ³a² wa³lxe³jau³nũ³a² a³la³kxi¹jah³lxi³nũ³nhẽ¹la². 3 A²nxe³kxe³kxai³lu² kãi³ki³tu¹wa². Txa²wã¹sũ³na² ã³nhĩ²ka¹ti¹nhẽ³kxai²nãn²tu³ nxe²kãi³ki³tu¹wa².

4 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² i²li²te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²kxai³lu² a²e¹nãu³ai²na² ã³wih¹sxã³ sa²ha²te¹tũh¹sãn²ka³tu³ hã²wxãn³txa³ wãn³txai²li² ã³na¹sxã³ sa²yxo²ã³kxai²nãn²tu³ nxe³jah¹lo²su² jah¹lo²sin¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² ã³wa³li²xi²sxã³ ã³yxo²o¹ũ¹ai¹nxa³lho³la². A²kxã³nxa² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhĩ¹sxã³ i²yxau³nũ¹hai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwa³wi¹hai¹nha²kxai³ nxe³kxe³su² nxe³ain¹na²hẽ³la². 5 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhĩ¹jau³su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wã³nxin³sxã³ o²la³kxi²nũ¹ha²kxai³ nxe² i²sxã³ yxau³xai³lain¹na²hẽ³la². 6 Jã¹nxe³jut³su² ha³ya³kxa² yxo²i²ain¹ju³ta² ã³na¹ain¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ kq³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² i³ain³ta³kxi²nhain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ã³wa³li²xi²sxã³ ã³yxo²o¹ũ¹ai¹nhĩ³nx2nxa³wa². A²nxe³tũ³ka³txai²na² hi²sen³su² Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha² Kris²tu³jah¹lo²si²ha²kxai³ ãh¹lxi³sxã³ tẽ³sxã³ hi³sa³ka³txa² ũ³hxi²ki¹la³kxi²sxã³ su²lhã³ain¹kxa² yã¹nxe³jut³3ũ³ju³ta² kãi³ai¹nhĩ³nx2na³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a²nãu³xai²na² a²yen³nãu³a¹ tũ¹ka³txai²na² hi²sen³su² Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² ã²lxa²toai¹nhĩ³nx2na³la².

7 Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹ha³lo²a² kxĩh³nũ³xai²na² wi¹la³ wax3tu²tũ³xai²li² yain³txa² wi¹lwen³te²ju³hẽ³la². Hai³sxa² a²wa³kxẽn³yah³la² yain³txa² kãin² wxa²so²xi²te²ju³hẽ³la². Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wi¹lhĩ¹sxã³ i²hĩ³nx2na³la². 8 Yxãn¹ta¹si³sa² wai³la² ũ³phen³kxa² wen¹ko³sxa²kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kq³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hĩ³nx2na³la². Nxe³sxã³ yan¹nãu³a¹ ha³nxe²a² ũ³hĩ¹lhxa³thĩ³nx2na³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² hai³sxa² au³sa³xi²ko³xa² yã¹nx2na³la². Sũ³na² wãn³txai²na² ha³ya³kxa² yxo²i²ai¹nha²kxai³ hai³sxa² au³sa³xi²ko³xa² yã¹xain¹na³la². Ko¹xai²na² yã¹nxe³sxã³ Sũ³nai²na² yen³nãu³a¹ wi¹lyte²sxa³yu³hẽ³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² kq³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hain¹tu¹wa². Sũ³na² yen³nãu³a² u²lxi³ ã³waix3si¹hain¹sxã³ khãuh³lxa³txi³sa²tẽ³ain¹tu¹wa².

9 Txa²yã¹lxah¹lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹wa². Nxe²e³a¹kxan²ti³ te²xa²yã¹xah³lxa³lxa². Sũ³na² wãn³txai²na² ha³ya³kxa² yxo²i²yah³lxa³lxa². I²nx2ta¹wa². Wxa²e¹nãu³ai²na² sa²hau³kot3jah¹la² Kris²tu³jah¹la² I²yxau³yã¹lxi³nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² wi¹lhĩ¹nx2ti³na³la². Ju¹ta²i²te²sa¹wa². 10 Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu² ka²yãu¹ka²yãu¹sxã³ kãi³ũ¹nhẽ³ju³ta² yũ²te³sxa³jai¹ti²tu³wa². Wain³txi³ kãi³ũh¹nx2ti³tu¹wa². Wain³txi³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wã²na³xã³lho³la². A²kxã³nxa² Je³su³jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ yxai²xai²te²nãu³xã² a³la³kain¹yah³lxi³nha²kxai³ ã³non²ta³kxain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu¹wa². Jã¹xah³lxi³ta¹hi¹nhẽ¹la². Nxe² kãi³yah³lxin¹ju³tai¹li² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ne³wã²na³ũh¹nx2ti³xã³lho³la². 11 Nxe³ha³kxai³ te²yã¹nxe² nxũ²kwa¹plũ¹txi³ kãi³sa²tẽ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ a²ha² yan¹nãu³a¹ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² yũ³yah³lxin¹tu¹wa². ã³ten³sxã³ wahx3xah³lxin¹kxi³nũ³a² yũ³yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ju³tai²na² ten³khai¹lxa³na³hã²wa². 12 U³lhã³ kwa²hã²ixi²ta¹hi¹nhẽ¹la². Txa²wã¹si³yah³lã²nãu³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu¹wa². Yen³kxi³kxe³nũ³a² i²yau¹ũ¹hain¹jau³xai³tã² yxo²i²nha²sxã³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wah³nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu¹wa². Te²yã¹nxe² kãi³jah³lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²nha²sxã³ ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wah³nxe³sa²tẽ³jah³lxi³hẽ¹la².

Sū³na² wān³txa²ya²la³tu³ we¹tū¹nhē³kxe³nū³su²jau³su²

13 A²kxā³nHXI¹nu¹tai²kxai³lu² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³ye³kxi²sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² wān³txai²na² ain³kxi²so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa² kxā³nū³a¹ yan¹khai¹tāu³a¹ kái³úh¹ju³ta³nū³a² i³yau¹úh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². I³yau¹ú³úh¹ka³tu³ta¹ a²nū²a² te²li² Sū³na² kái³n¹ju³ta² yā¹nxe³te²la³ yū³te²sxa³wa². Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khai¹nxe² yxau³te²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ā³sen³sai¹sxā³ kái³n¹jah¹la² yū²nxa³ha²kxai³ a²i³lxi³khai³xa² i³ye³sxā³ wā³nxúh¹ i³ye³ú¹nha²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 14 I³ye³ú¹nha²sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²nū³a² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kxā³nū³a¹ i³ka³li¹ti¹nx2ta¹tu¹wi¹. Wxa²ne³tah²nū³su² kái³n² ka³lxa¹ton³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 15 Nxe³ka³tu³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wah³nxe³ha²kxai³ yan¹nū³a¹ i³ye³úh¹ju³xai³tā² sa²yxō²we¹nha²sxā³ a²ki³lha³lxa²khai³xa² a³li³lah¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 16 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²ai²na² i³ye³kxai²nān²tu³ a²ya³la³lu² jau³su² kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² ā²la² kái³n¹txi³ i³lxi³nha²jah¹la² i³ye³yo²nū¹si²te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ ā²la² kái³n²txi³ i³lxi³nha²te²na² a²txi²ki³kxai²nān²tu³ i³wā³wā³ta³kxi³jau³xa² yū³h³nx2nxa³wa². Hāi¹sxā³ yxo²ú²sxā³ yxau³i³h³ki³tā³la². 17 Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²wān³txai²na² hai³txi³ ya³i³te³xa² i³yax¹ju³sxa³wa². Hāi¹sxā³ jau³xain²txi³ yxau²sa²tē³jau³xai²la¹wa². Nxe³ju³kxai³lu² yxo²ú²ain¹tū³kā³txa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ú²ain¹tū³kā³txa² e³lxah²lxi³yain¹na³la². 18 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wān³txa² ya²lan³tu³khai¹ju³xa² yau³ha¹li¹ yū²na³la². Yen³kxa² yan¹khai¹nāu³a¹ kái³úh¹ju³anū³a² yū² a²wān³txi³khai³xa² i³ye³ú¹nha²kxi³ju³xa² yū² nx2na³la². A²nxe³jau³xai²li² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ i³ki³ha¹kxi²nha²nxa³jah¹lai²la¹wa². Nxe³nha²nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² yxau²xai³ki³tā³la². I³nxú²kwa¹lxū¹txi³nē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²na² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya³nhē³ju³ta³nū³a² ya³nān³ta³ki²la²sxā³ wah³nxe³ki³tā³la². Nxe³ju³ta³li² ā³na¹ki³sxa³lho³la². Kan²txi³ yxo²ú²ki³tā³la². 19-20 Wah³nxe³ki³sa²kxai³ na³vi²o²tē³na² yā¹nxe³ki³tā³la². Nxe³tē³na² sa²kxai³lu²;

— Ā³yit¹sxā³ yxau³na¹tū¹xā¹. Nxe³kxai²nān²tu³ ta³nu³lhū³ka³txa² kái³n²khai¹nxe³ka³txa² kwa³thi³lĥ³na² sa²ka³tu³kxi³ka³txa² tē³sxā³ ā³na¹ain¹te²ju²hē³la². Ā³na¹ain¹kxai²nān²tu³ kwa² ā³nxai³ju³ta² yū²te²sxa³yū²hē³la². It3ta² nū²kxūn³kxan²ti³ ā³nxai³te²sxa³yū²hē³la². Jā¹nxe³jut3sū³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²na² ā³wih¹sxā³ yxau³ya³nhē³ju³ta³nū³ai²na² kan²txi³ wah³nxe³sa²tē³ki³tā³la². Yxo²ú²h³ki³tā³la². A²kxā³nHXI¹nai³tā² I³sa³e² nū³kā³txu¹tai²na² nxe³te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na² sxí²ha² yuh³xan¹thí³na² so¹lxi³ wā³nxūn¹ti³ i³ye³ú¹nha²n¹jah¹la² a²hxi²kan²te²a² so¹lxi³ ā³wih¹te²ju²hē³la². Kwē³kxa² ka³na³ka³nat3sxā³ ā³wih²xai³te²ju²hē³la². A²nū²a² i²li³te²a²;

— Ā³wi¹ha¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² kxan²ti³ ā³wih¹h³nx2nxa³wa². Te²yā¹nxe³kxe³h³ū³nxe² Je³su²jah³lo²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ka³la³xi²sxā³ yxau²sa²tē³na³la². Yxau³te³na¹ i³ye³ú¹nha²ka³lu², Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a²sa³. Te²yā¹nxūn³sxā³ ye³jen³na² yan¹nāu³a¹ yxo²ú²ki³tū³kā³txa² ka³la³sxā³ yxau²sa²tē³nūn³ki³tu¹wa². Nxe³kxe³su² wah³nxe² yxau²xai³ki³kxe³su² yan¹nāu³a¹ ā³na¹nē³lxa³lho³la². Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² i²sxā³ i³so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxūn¹ti³ i³ye³úh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Me³ki³se²te²kah³la² a²hē³la³ko³tu³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

7

Me³ki³se²kah³lu¹txai²na² a²nū²a² i³ye³úh¹jah¹lo²su¹ jau³su²

1 Jā¹nxe³jut3su² Me³ki³se²te²kah³lu¹ta²kxai³lu² sxí²je³nu¹tai²li² Sa³lē²thí³na² a²wa³kxēn³yah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxūn¹ti³ i³ye³úh¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Nxe³ka³tu³ta¹ nxe³hí¹nu¹ta²kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³te²hi²sen³kxai³lu² a²ko¹nū³ka³txi³nū³xu¹tai²na² hē¹li³sxā³ sun²tā¹hxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ Me³ki³se²te²kah³lu¹ta²kxai³lu² ne³kxauh²xi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ne³kxauh²xi²te³na¹ Txa²wā¹sū³na² ka³li³h³ti³hit¹jau³su² e³kxi²nyha¹ta¹hxai²hē³la². 2 E³kxi²nyha¹te³na¹ A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² hi²sen³kxai³lu² yen³kxai²na² a²ko¹ko¹nū³ka³txa² ā³nhe¹kxi²sxā³ so¹kxi²kxai²na² tē³sxā³ wā³nhū¹nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³ yen³kxa² hxi²ka² hxn³sxā³ yen³kxai²na² yū³kxai²nān²tu³ yen³kxa² ki³ka³na³ka³nat3sxā³ wā³kot3sxā³ so¹sxā³ ū³ha¹kxi²te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ yen³kxa² ka³lxa¹sxā³ nxe²xai³sxā³ ū³wha¹nū²la² Me³ki³se²te²kah³la² hxi²ka² ū³hū¹nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³lu² Me³ki³se²te²kah³lu¹ta²kxai³lu² a²ri³lxa² a²si³yxau³tāu³a² txa²nū² ha³lo²a² wain³ju²ta² so¹lxi³ kái³sxā³ yxau²xai³kxa² a²wa³kxēn³yah¹lo²su¹. Nxe³hxai²na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³lē²thí³na² a²wa³kxēn³yah¹lo²su² ha²kxai³ a²ri³lxa² ā¹h¹ a²si³yxau³tāu³a²su² ha³lo²a² hāun²kxa² yxau²xai³kxa² a²wa³kxēn³yah¹lo²su¹. Nxe³hxai²na²hē³la². 3 A²nxe³jah¹lu¹ta²li² a²wi³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ a²hā³ka³na² i²ki³sxa³ha²kxai³ a²si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² i²ki³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³tā³la². Hai³txi³

wē³sa² a³li³lah¹je³nu¹tai²li² i²kij³sxa³ha²kxai³ yah³lon¹sxā³ ya³lu²je³na³kxa² i²kij³sxa³ha²kxai³ nxe³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā³sū³nai²a² A²ta²ha² te²hū³jah¹lai²hē¹la². naxa³lxai²li² hxi²kxai² A²ta²wā³sū³na² yen³nāu³a¹ a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³u¹sa²tē³na³la², Me³ki³se³te²kah³la²sa³.

4 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Me³ki³se³te²kah³lu¹tai²kxai³lu² i²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Hxi²kan¹khaix¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²kxai³lu² a²kō¹kō¹nū³ka³txa² yen³kxa² ka³lxa²txi³ so¹kxa²nyhai¹kxu¹tai²na² wā²nhūh¹ta¹hxi²hē¹la². Yen³kxai²li² hxi²kxai² hxn³sxā³ yen³kxai²nān²tu³ ki³ka³na³ka³nat3sxā³ wā³kot3so¹xi²sxā³ ū³ha¹nū²la² yen³kxa² ka³lxa²sxā³ Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² wā²nhūh²xai²ta¹hxi²hē¹la². 5 Te²yā¹nxe³jut3su² Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² so¹lxi³ a²nū²a² i³ye³ūh¹tū³ka³txi³su² ta¹hxi²hē¹la². Nxe³tū³ka³txi³nāu³xai²na², Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²na² nxe²e³te³nah¹lxi¹.

— Yen³kxa² hi³ka² hxn³sxā³ yen³kxai²na² yū³kxe³su² ki³ka³na³ka³nat3sxā³ so¹kxi²txai¹nhē³li¹. Nxe³te²ju²hē³la². A²nū³ka³txi³khai³xa² so¹kxi²nyhai¹te²ju²hē³la², a²yxo²ha³kxa¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³syu³kxan²ti²na². 6 Nxa³ha¹te¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹tai²kxai³lu² hai³txi³ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²sa³wi³sa³la³ ta¹hxi²nxa³hē¹la². Nxe²nxa³kxan²ti³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² yen³kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²ta¹hxi²hē¹la². A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²yen³kxa² a²kō¹kō¹nū³ka³txa² so¹kxain¹kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²ta¹hxi²hē¹la². So¹kxi²te²na¹ i³ka³lih³ti³hit1jau³su² i³ye³kxi²nūh¹ta¹hxi²hē¹la². A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā³sū³na² wān³txa² i³ka³lih³ti³hit1jau³su² so¹kxi²jah¹lai²la¹wa². Wān³txa² wi¹jau³nu³a²kxai³lu² so¹kxi²jah¹lai²la¹wa². Nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu¹ Me³ki³se³te²kah³lu¹tai²kxai³lu² i³ka³lih³ti³hit1jau³su² i³ye³kxi²nūh¹ta¹hxi²hē¹la².

7 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ā²la² hxi²kan¹te²a² a²yxo²wān³txa² so¹lxi³ i³ka³lih³ti³hit1jau³su² kū³we²ki²la² hxi²ka¹nxa³te²a² i³ye³kxi²te²ju²hē³la². 8 Nxe³nxa³ha¹te¹ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² yah³lon¹sxā³ ya³lu²ain¹ka³tū³ hā²wxān³txa³ a²nū²a² ā²su² i³ye³ūh¹kxe³su² ā³wē³no³tain¹te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ Me³ki³se³te²kah³la² a²wē³no³te²a² i³ye³kxi²nē³lxa³wa². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ya³lu²ju²ta³nū³a² yū²te²na² te² hi²sen³kxai³lu² yen³kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²ye²ta¹hxi²hē¹la². Txa²wā³sū³na² wān³txu¹tai²na² nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ Me³ki³se³te²kah³la² a²wē³not3jah¹la² i³ye³kxi²nē³ta¹hxi²nxa³hē¹la². Yen³kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²jah¹la² ka³ten³ti³ yxau²xai³jah¹lo²nū³su² ta¹hxi²hē¹la², Me³ki³se³te²kah³la²sa³. 9-10 Jā¹nxe³h¹nu¹ta¹kxai³lu² Le³vi²ah³lu¹tai²na² hai³txi³ a³li³lah¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². A³li³lah¹xa³kxan²ti³ a²si³yah³lu¹tai²na² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ē¹nāu³u¹tai²na² āh¹yū³ta¹hxi²hē¹la². Me³ki³se³te²kah³la² i³ha¹txi²h¹nu¹ta¹kxai³lu² nxe³ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² tē³sxā³ wā²nhū²xai³kxa² Me³ki³se³te²kah³la² hxi²ka² ū³hū²tāu³a² Le³vi²ah³lu¹tai²li² A³bra³āu²ah³lu¹ta² a²ne³tah²nāu³su² ha²kxai³ yen³kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² ū³hū²nūn³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ Le³vi²ah³lain²txi³ a²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu² nxe³te²hi²sen³su² hā²wxān³txa³nu² yen³kxa² wā²nhū²xai³kxe³su² so¹kxi²nyhai¹ta¹hxi²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² sa²yxo²we¹jau³xu¹tai²na² nxe³ta¹hxi²hē¹la². A²kxā³nxa² I³sa³e²ah³lu¹tai²na² a²ki³lha³lxa²khai³su² ka³lxa¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³sxā³ ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lxi³ Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxi²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su² A³rāu²ah³lo²su² ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jah¹la²kxai³lu² A³rāu²ah³lo²kxai³lu² Txa²wā³sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹kxe³su² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxi²hē¹la². I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ nxe²kai³ū¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³. Txa²wā³sū³na² w¹lhin³sxā³ i²nē³kxe³nū³su² hxi²kan¹txi³ sa²hau³kot3tū¹nhē³ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ sa²hau³kot3tū¹nhē³ke³la³te²kxai³ A³rāu²ah³lu¹tai²na² wa³ka³la² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū¹hain¹kxe³su² ā³nhj³nx2na³la². Me³ki³se³te²kah³la² a²wē³no³kxa² yū³h³ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹tah¹lxa¹ hai³txi³ ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa².

12 Nxe³ha²kxai³la¹ a²nū²a² i³ye³ū¹nhē³kxa² he³la³kxa² ā³lxa³txi³ i³ya¹kxai²nān²tu² Txa²wā³sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹kxi³jau³xa² yau³ā¹lxi² wē³non³jau³xa² i³ye³kxi²nūn³tu³wa². 13 Nxe³sxā³ Je³su²jah³la² Txa²wā³hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li² hai³txi³ Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³sxā³wa². A²lo³nu¹tai²li² Ju³ta¹jah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³xai²la¹wa². A²nxe³tū³ka³txu¹txai²na² kxā³kxai³ hai³txi³ Txa²wā³sū³na² yen³nāu³a¹ a²nū²a² i³ye³ū¹hain¹kxe³su² o²la³kxain¹ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Le³vi²ah¹la² a²ne³tah²nāu³xa² so¹lxi³ o²la³kxain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². 14 Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² Ju³ta¹jah³lu¹ta² a²ne³tah²nāu³su² a³li³lah³sxā³ txon¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³ne³jau³xu¹tai²na² e³kxi²nē³ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Le³vi²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³xa² so¹lxi³ nxe²o²la³kxi²si¹jau³nū³su² kwa³na³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa².

Me³ki³se³te²kah³la² yā¹nxe³jah¹lo²su² jau³su²

15 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ Txa²wā³sū³na² yen³nāu³a² a²nū²ai²na² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹jah¹la² ā³lxi³jah¹la² yū²na³la². Me³ki³se³te²kah³la² yā¹nxe³te² he³la³kxa² yāx1te²la³wa². 16 Hai³txi³ yuh³xai²nān¹jau³xa² i³hxi²ka³ti³hi¹txa³wa². Yxān¹ta¹ ka³ten³su² yxau²sa²tē³ha²kxai³ ya³lu²ju²ta²

yū³jah¹lo²sxa³wa². 17 A²nxe³ju³tai²li² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li²txā³nxu¹tai²na² Je³su²jah³la² kái³ti³hit¹jau³su²ĩ³yau¹ũ³nhē³ta¹hxai²hē¹la². Ĩ³yau¹ũ³nhē³te³nah¹lxi¹.

— Txa²yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tē³in¹tu¹wi¹. Me³ki³se²te²kah³la² he³la³ko³si¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 18 Kxā³nxai³tā²wān³txa² kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²kj³tai¹ti²tu³wa². Ain³kxi²kj³kxan²ti³ ko³nxe³ti³kāi³ki³ju³tai² hxi²kan¹txi³ ā³wa²su¹tū¹nhē³lxa³tai¹ti²tu³wa². Wān³txai³tā² kām²wa³nxī¹nxā³kxan²ti³ ha³lo²a² wi¹ju³ta²nū³a² wah³nxe³ki³tai¹ti²tu³wa². 19 Nxe³kxa²ha³tih³nāu³ān²tu³ Kris²tu²jah¹lai²na² wān³txa² tah²yau³xan²tu³ ain³kxi²kj³tai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³jau¹xai²na² ko³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² hxi²kan¹txi³ ā³wa²su¹tū¹nhē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² ha³lo²a² ā²la² wi¹ju³ta² wah³nxe³ki³tā³la².

20 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²wān³txi³khai³xa² ĩ³ye³sxā³ ĩ³ye³ũ³na³la². Kxā³nhxī¹nu¹ta²kxai³lu² A³rāu²ah³la² nū³ka³txa² a²wa³ka³li³yu³ta²kxai³lu² ā³si³wxe³tāu³a¹ hai³txi³ ĩ³ye³ũ³h¹jau³xa² yū³ain¹ta¹hxai²nxā³ti³ai¹ti²tu³wa². 21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²ti² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³ Ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ne³nxē³nai²na² e²te³nah¹lxi¹.

— Sū³na² Si³yaxu³kah³lo²na¹xai²na² ā³sen³sai¹sxā³ kām²jah¹la² yū²nxā³kxan²ti³ txai²na² so¹lxi³ ĩ³ye³a¹wi¹. Hai³txi³ Txa²wān³txai²na² ĩ³yat¹jah¹lo²txā³wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ wxā²kxai³ Txa²yen³nāu³ai²na² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³si¹ju³ta² o²la³kxi²sa²tē³in¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah¹lo²kxai³ ĩ³ye³ũ³nhē³kxe³nū³su² wi¹khai¹jau³xai²la¹wa². Wi¹lha²tē³na³la². Je³su²jah¹la² hxi²ka² yxau²sa²tē³ki³sa²kxai³ yxo²ti²ki³jau³xai²la¹wa².

23 Nxe³ha²kxai³la¹ kxā³kxai³ A³rāo²ah³la² sa³wi³ha³lxi³nu¹tai²na² a²nū²a² ĩ³ye³ũ³h¹tū³ka³txu¹tai²na² ka³lxa¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹nū³nāu³a² ya³lu²ju³ta²nū³a² yū³yah³lxi³te²ju²hē³la². Ya³lu²ju³ta²nū³a² yū³yah³lxi³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ o²la³kxi²sa²tē³yah³lxi³te²sxa³yu²hē³la². 24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ka³ten³su² yxau²sa²tē³ha²kxai³ a²wa³ka³la² ā³na¹sxā³ a²nū²a² ā³xā² a²wē³not³jah¹la¹nū³a² yū²te²sxa³yu²hē³la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³sa²tē³na³la².

25 Nxe³ha²kxai³la¹ txa²wā¹e¹nāu³ai²na² whāi²na¹ sa²hau³kot³sa²tē³ũ³nhē³na³la². A²nū²a² ĩ³li³te²a².

— Txa²wā¹sū³na² ā³non²ta³kxi²sa²ju³ta² ten³sa³nha¹. Nxe³te²nān²tu³ Je³su²jah³la² ā³tū³kxai²nān²tu³ hai³txi³ sa²yxō²ā³h³h³nx2nxa³wa². A²e¹na² sa²hau³kot³sa²tē³ũ³h¹tu¹wa². Nxe³kxe³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³ten³su² yxau²xai²na³la². Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² ā³non²ta³kxi²si¹nhē³jau³su² ĩ³ye³kxi²sa²tē³na³la², Txa²wā¹sū³na² ne³nxē³na² ain³kxi²sa³kxa³.

26 Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wa². Yxaih¹ju³ta² yū²nxā³wa². Ko³nxe³ti³ kái³jah¹lo²sxa³wa². Ko³nxe³ti³ kái³te² nū³ka³txa² sa²hait¹so²sa²tē³na³la². Hā²wxān³txa³nū² oh³nāu³nū¹ka³na¹ ka³la³xi²sxā³ wxi²kin³ti³ton³sa²tē³ũ³h¹na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² jah¹lain²txi³ ĩ³ye³ũ³nhē³jah¹lo²lxi³ ha²kxai³ wain³na³la².

27 Jā¹nxe³ju³tsu² yuh³xai²nān²te²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³hain¹te²su² te²a² hai³txi³ te²yā¹jah¹lo²sxa³wa². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān²te² nū³ka³txai²na² te²nān²tu³ nxe³ kái³te²ju²hē³la². Nxe³te³nah¹lxi¹, a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ ka³yuh³xa² wi¹te²a² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te²ju²hē³la². Nxe³ju³ta² txa²nū² a²ko³nxe³ti³ kái³ju³khai³xa² ā³wa²su¹te³lhxā³ ū³hū¹sān²nū²la² hā²wxān³txa³ a²nū²a²nāu³xa² a²yxō²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kái³yah³lxi³ju³ta² ā³wa²su¹si¹jau³nū³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te²ju²hē³la². Nxe³to³ta¹ Je³su²jah³la² yā¹xj¹ah¹lo²sxa³wa². Ye³ka³na³ka³nat³sxā³ yen³kxa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxai²hē¹la².

Ū³hū¹ka³tu³ti¹ a²nū²khai³xa² wā²nxū¹ ū³hū¹ha²kxai³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³lxa¹txi³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²nxā³hē¹la². 28 A²kxā³nxā² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² ĩ³yau¹ũ³nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nū²ai²na² a²yxō²ha³kxa¹ a²e¹nāu³a² au³txi³nāu³a² a²ko³nxe³kxe³su² yū³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe²yain¹kxa² ha²ta³nxān²txi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³h¹jah¹la¹nū³a² ĩ³sxā³ so¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ĩ³ye³ũ³nhē³jau³xa² ā³ta³lo³hē¹tsxā³ ĩ³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² A²ta²hai²na² ĩ³sxā³ so¹ta¹hxai²hē¹la². ĩ²sxā³ so¹jah¹lai²li² wi¹kāi³sxā³ yxau²xai²na³la².

8

Je³su²jah³la² ĩ³ye³ũ³nhē³jah¹lo²khai³su¹jau³su²
1 Jā¹nxe³ju³tsu² Jah¹lai²li² Je³su²jah¹lai²li² wā³nxīn¹ti³ ĩ³ye³ũ³nhē³jah¹lai²la¹wa². Oh³nāu³nū¹ka³na¹ ā³wxe³sa²tē³na³la². Txa²wā¹sū³na² Si³yaxu³jah¹la² ā³wxe³ka³lo³ai²na² a²wi¹nē³tāu³a² ā³wxe³sxā³ ha³lo²a² whāi²na¹ a²wa³kxēn³ton³yah³na³la². 2 Kxā³nxai³tā² a²nū²a² ĩ³ye³ũ³h¹jah¹lai²na² a²hxi²kan¹te²na² sa²kxai³lu² Sū³na² sxi²ha² yuh³xan¹thi³na² wi¹khai¹thi³na² ā³wih¹to³te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ne³nxē³na² ĩ³ye³kxi²ha²kxai³ a²nū²a² ĩ³ye³ũ³h¹jau³su² ĩ³ye³kxi²ha²kxai³ nxe³si¹jau³nū³su² ā³wih¹to³te²ju²hē³la². Nxe³kxa²

ha³tih³xan²tu³ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² oh³nau³a¹ Sũ³na² ha³lo²khai³xa² a³wih¹ka³tu³ Sũ³nu²kxai³lu² i³ye³ũ¹nhẽ³na²la².

³ Jã¹nxe³jut3su² I³sa³e² nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹ju³ta² a³la³kxain¹te²ju²hẽ³la². Ju³te²a²nãu³xai¹na² lxi²ka²i²sxã³ so¹jah¹lo²su²te²ju²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³i²sxã³ so¹kxah¹lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² yuh³xai²nãn¹ta² yen³kxa² tẽ³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹ha²kxai³ ka³yxuh³xa² wi²te²a² tẽ³nũ¹la² su¹lhxã³ a²ti³ha²yau³khai³xa² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹ha²kxai³ nxe³te²ju²hẽ³la². Yen³kxa² hxi²tẽ³nhã²nxa³kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² yen³na² a³wih¹te²sxa³yu²hẽ³la². Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹nhẽ³jah¹la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² a³tũ³si¹jau³nũ³su² a³wih¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa² ũ³hũ¹hũ¹nx2na³la². ⁴Txa²wã¹ha³lo²ai²na² a²nũ²a²yũ³te²ju²hẽ³la². Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² ũ³hũ¹ha²kxai³ sa²yxõ²we¹te²a² yũ³te²ju²hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xa² yen³kxa² Sũ³na² ũ³hũ¹ju³ta² o²la³kxi²te²a² a²la² yũ³te²ju²hẽ³la². Nxe³sxã³ã²la² yũ³ha²kxai³ Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹lo²nu¹tai²li² wxa²kan³sxã³ yxau³kxi²nẽ³kxan²ti³ hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² sa²yxõ²wet1si¹jau³nũ³su² yen³kxa² ũ³hũ¹ju³ta² o²la³kxi²hũ³nx2nxa³wa². ⁵Oh³nãu³sũ³ũ¹ka³na¹ Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩn³khai³xa² yũ³te²ju²hẽ³la². Nxe³sxã³ yuh³xan¹ko³xan¹thĩ³nai²na² Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩ³nhũ³na³la². Hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² yxau³thĩn³khai³sxa³wa². Yxãn¹ta¹ thĩ³nhũ³na³la². Te²yã¹nxe³jau³xa² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² ain³kxi²so¹ha²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²yxau³na¹thĩ³na² wã³nã²ũ¹nxa³ha¹tai²ti²tu³wi¹, wã³ka³txa² wxa²ka³la³sxã³ i³ye³kxi²ki³si¹nai³ta²su¹. Nxe³te²yã¹thĩ³nhũ³thĩ³na² we¹txa²hẽ³li¹. Txa²wãn³txa² i³yax1sxã³ we¹txa³hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³nu¹kxai³lu² nxe³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² yuh³xai²nãn¹ko³xa² yxau³te²ki³na¹xai²na² a²non²ta³kxi²nẽ³na³la². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² wã³nxe³sxã³ Sũ³na² sxi²ha² yuh³xai²nãn¹ta² sxi²han²tu³ i³ye³ũ¹tũ³ka³txai²na² hxi²ka² a²sa³wi³ha³lxi³nũ³xa² a²non²ta³kxain¹te²ju²hẽ³la². Yxãn¹ta¹Je³su²jah¹lo²kxai³lu² a²sen³sai¹sxã³ a²non²ta³kxi²nẽ³na³la². ⁶Te²yã¹nxe³jut3su² yuh³xai²nãn¹te² nũ³ka³txa² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txi²li² a²wa³ka³la² kũ³we³ki²la² hxi²kan¹yau³jut3sxã³wa². Je³su²jah³la² wa³ka³la² hxi²kan¹sxã³ã²la² a²sen³sai¹yuh³na³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³kxi²nyhu¹jau³xa²ã²la² hxi²kan¹jau³su²na³la². A²nũ²a²kã³ũ¹hain¹jau³nũ³a² i³hen³txain¹jau³xai³tã²ã²la² wi¹lxi² nxe²si³yxau²na³la². Oh³xai²nãn¹te²a²yen³kxa² nxe²si³yxau²na³la².

⁷ Jã¹nxe³jut3su² a²kxã³nxai³tãn¹jau³la³ i³ye³kxi²nyhu¹hĩ¹nai³tãn¹jau³la³ wain³kxa²txi³ ai³si¹hain¹ke³la³te²kxai³ wãn³txa² tah²yau³xa² wẽ³not3jau³nũ³la³ i³ye³kxi²nyhu¹ai¹nhĩ¹nx2nxa³wa². ⁸ Nxe³yãn¹tah¹lxa¹ wain³txi³ kã³ai¹nxa³kxe³su² Txa²wã¹sũ³na² i³ha²kxai³ i³wait3sxã³ e²kxi³ta¹hxi²hẽ³la². E³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ye³jen¹na² yan¹nãu³a¹ Txai²li² Sũ³nu²na¹xai²na² wãn³txa² tah²yau³xa² i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹. I³sa³e² nũ³ka³txa² i³ye³kxi² Ju³te²a² nũ³ka³txa² i³ye³kxi² nxe³ai¹na¹tu¹wi¹. Kã³ũ¹hain¹ju³ta²nũ³a² i³ye³kxai¹na¹tu¹wi¹.

⁹ A²kxã³nxã² a²si³yah³la²nãu³xu¹tai²na² E³ji²ta²ko³xa² yxau²xai³lain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³hĩ¹nu¹ta²kxai³lu² ta²ko¹xu¹tai²na² sa²sai¹si¹hain¹na¹jau³su² wi¹kã³ũ¹hain¹ju³ta²nũ³a² i³ye³kxai¹na¹hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ Txa²wãn³txa² sa²yxõ²wet1sa²tẽ³sain¹ta¹hxi²nxa³ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sai¹nxa³ha²kxai³ wi¹kã³ũ¹hain¹ju³ta²ã²na¹hẽ³li¹.

¹⁰ Nxe³ha²kxai³ yan¹nãu³a¹ wi¹kã³ũ¹hain¹ju³ta²nũ³a² I³sa³e² nũ³ka³txa² i³ye³kxai¹na¹jau³nũ³a² nxe³te³nah¹lxi¹, Sũ³nu²na¹xai²na² nxe²e³kxai¹na¹te³nah¹lxi¹: “Tũ¹ka³txai²na² a²ne³nxẽ³nai²na² i³kwa³na³ai¹na¹jau³xa² a²wih¹tu¹wi¹. A²ẽ¹nãu³ai²na² Txa²wãn³txa² tah²yau³nũ³a² ũ³wha²li¹la³kxai¹na¹tu¹wi¹. Txai²na² so¹lxi³ ta²nxũ¹ka³txai²na² A²sũ³na² Si³yxau³kah³lo²syu¹hain¹na¹tu¹wi¹. Ta²nxũ¹ka³txai²na² Txa²sa³wi³ha³lxi³nãu³sain¹tu¹wi¹.”

¹¹ Nxe³ai¹na¹kxai²nãn²tu³ i³ye³kxi²nyhu¹kxi³jau³xa² yũ²nxa³lho³li¹. Nxe² i³ye³kxi²nyhu¹xa³te³nah¹lxi¹: “Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hẽ³li¹.” Nxe² i³ye³kxi²nyhu¹xa³lho³li¹. A²nũ²a² a²yxõ²ha³kxa¹ã²la² i³yxau²xai³lhai¹nha²kxai³ nxe² i³ye³kxi²nyhu¹xa³lho³li¹. Tũ¹ka³txai²na² a²yxõ²ha³kxa¹ i³yxau²xai³lhai¹na¹tu¹wi¹. Hxi²ka¹nxa³jah¹lo²su² tã³nxã² hxi²kan¹khai¹jah¹lo²su² tã³nxã² i³yxau²xai³lhai¹na¹tu¹wi¹.

¹² Nxe³sxã³ kõ³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹ta¹na¹tu¹wi¹. Nxe³wã²na³kxai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxi²hẽ³la².

¹³ Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na²li² wãn³txa² tah²yau³xa³ kã³ũ¹hain¹ju³ta²nũ³a² i³ye³kxai¹nhĩ¹na¹ a²wi¹lhi¹nãn¹jau³xai²li²ã²wa²sutitã²la². Wa³su³txi³ tĩ³non³sxã³ tũ¹ũ¹nhẽ³tu¹wa².

9

Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²ki³jau³su²

¹ A²wi¹lhi¹nãn¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²jau³xa² i³tih³nxe³te²ju²hẽ³la². Ha³lo²a² sa²nẽn¹kxi²thĩ³nũ³a² a²nũ²a² hxi²ka² we¹thĩ³na²

wā²nā³ūh¹te²ju²hē³la². ² Nxe³thi³nai²li² nē³nha¹lin¹thīn³su² te²ju²hē³la². A²wi¹lhī¹nān¹thi³na² sa²kxai³lu², “Wi¹lhin¹thīn³su¹.” Nxe³te²ju²hē³la². A²nxe³thi³nāu³ai²na² lā³pi³āu²tē³na² ūh³wxe³ha²kxai³ me²sa³ka³lo³a² ūh³wxe³ha²kxai³ yain³ta³nū³xa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹tū³nū³a² ūh³wxe³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². ³ Ā³ta³lo³hē¹thi³na² jū¹nxe² si³tah³xan¹thi³na² sa²kxai³lu², “Wi¹lhin¹khai¹thīn³su¹.” Nxe³te²ju²hē³la². ⁴ A²nxe³thi³nāu³ai²na² kwa³thi³lē³na² ha³nxe² i³tho³xa² wi¹yū³tho³xa² nxe³te²ju²hē³la² wi²sxa³ha²kxai³ nxe³thi³na² yū³te²ju²hē³la². A²nxe³tē²na² a²tai²na¹ ya³te³ya³ten³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ū³ta³lo³hē²kxi²te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² ā³xa²sa¹, kai³syē¹na² yū³nūn³te²ju²hē³la². A²nxe³tē³nai²na² a²tai²na¹ ya³te³ya³ten³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ū³ta³lo³hē²kxi²te²ju²hē³la². Nxe³tē³nai²na² sa²kxai³lu² yen³ka² wi²sxa³te²ju²hē³la². Wi²sxa³te²a²sa¹. Kwa³ta³lē³na² yain³xu¹tai²na² ma²na³ki³a² ū³whi¹ha²kxai³ A³rāu²ah³lu¹tai²na² a²hi³sa³ka³txa² ū³hai¹kxi²nha² ai³ka³txai²hi² wi²sxa³ha²kxai³ a²nxe³ta³ka³txai²li² ha³teh³nxā³nxa² wā²nxūh¹ ne³kā³lū³kxi¹xi²te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txah³lxa³ka³lo³a² ū³wha²li¹la³kxi²nha²ka³lo³a² wi²sxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². A²nxe³sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nha²ka³lo³a² ka³lo³ha¹lin¹kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³xu¹txai²na² i³hau³ko³tūh¹te³lhxā³ ain¹jau³su² ū³wha²li¹la³kxi²nha²te²ju²hē³la². ⁵ Nxa²ha²te¹ kai³syē¹na² a²ne³ka²nah²nāu³ai²na² a²nū²hū³te²a² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³te²a² ha¹lin¹jah¹la¹nāu³xa² sxa³ya³te²ju²hē³la². Nxe³te²na² ha³lo²ai²na² txa²wā¹kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³wa²su¹wxe³su² i³sa²wa²lho¹xi²si¹nhē³te²su² ne³yxau³kxi³ya³te²ju²hē³la². A²nxe³ju³su² wi¹wi¹nxe² wi¹wi¹nxe² i³yau¹ū¹nx²ta¹ke³la³te²kxai³ wān³txa² yxau³ka³lxa¹txi³ e³hū³na¹wa². Yxān²ta² hī¹na² nxe³sa²nxa³nha²wa².

⁶ Nxa²ha²te¹ yen³kxai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ hau³ko³ta³lun²te³na³na¹ hā²wxān³txi³nū² a²nū²a² i³ye³ū¹hain¹jah¹la² ā³wih¹ta¹hxi²hē¹la². A²lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ thī¹nai²na² a²wa³kxan¹thi³na² ā³wih¹xai³to³ta¹hxi²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ju³ta³nū³a² o²la³kxi²to³ta¹hxi²hē¹la². ⁷ Nxa²ha²te¹ sxi²ha² au³txi³ si³tah³xan¹thi³nai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² wā³nxīn¹ti³ i³ye³ūh¹jah¹la² i²li³te²a² hai³txi³ ā³wih¹to³ta¹hxi²nxa²hē¹la². Wā³nxīn¹ta² hxi²kan¹jah¹la² so¹lxī³ a³lan²ta² kwē³kxa² ko³ka³na³ka³nat³sxā³ ā³wih¹to³ta¹hxi²hē¹la². Nxe² ā³wih¹kxai³nān²tu³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxi²hē¹la², a²kō³nxe³ti³ kāi³nha²ju³ta² sa²wa²su¹si¹jau³sa². Nxe³nū²la² ū³hū¹ka³tu³ti¹ a²ti³ha²yau³xa² nxūh¹lxī³ hxi²tē³nha²sxā³ ā³wi²xi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² nū³kā³txa² a²yxo²ha³kxa¹ kō³nha²nxa³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³te²li² sa²wa²sut¹si¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te²ju²hē³la². ⁸ Nxe³jau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³yau¹ū³nhē³na³la². i³yau¹ū³nhē³ka³tu³ta¹ thī¹nai²li² yū³ye²tāu³a² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nxe³thi³na² ā³wih¹ki³ju³ta³nū³a² yū³ki³sxa³wa². ⁹ Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hē¹kxan²tu³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²kxan²tu³ hai³txi³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³ju³t³sxaxa². ¹⁰ Ju¹tai²na² sa²kxai³lu² yain³kxi³ki³ju³ta² so¹lxī³ i³na²ki³ju³ta² so¹lxī³ ā³nhxan³ka²ti²ki³ju³ta² so¹lxī³ i³yau¹ū³nhē³jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹nū²khai³xa² so¹lxī³ sa²hau³kot³jau³xai²la¹wa². Wa³nū²jau³xa² wā²nā³ū³nhē³lxa²ta³lxa¹ txa²wā¹yah¹la²nāu³xu¹tai²na² nxe² kāi³ain¹ta¹hxi²ti³ai¹ti³tu³wa².

¹¹ Yxān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² wxā³tai²ti³tu³wa². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wā³nxīn¹ti³ i³ye³ū³nhē³kxe³nū³su² wxā³tai²ti³tu³wa². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ yen³kxa² wi¹kxa² ā³si³wxe³nū¹nhē³tai²ti³tu³wa². Jā²nxe³sxā³ sxi²ha² o²la³kxi²nū¹nhē³thi³nai²na² sa²kxai³lu² thī³nā³lxi²na³la². A²kxā³nxān¹thi³nai³tā² a²nū²a² hxi²ka² we¹thīn³su² te²jai¹ti³tu³wa². Yuh³xai³nān¹thīn³su² te²jai¹ti³tu³wa². Yxān¹ta¹ hī¹nai²nān¹thi³nai²li² te²yāxithīn³su² ti³he¹xai¹nxa³lho³la². Ā²la² wi¹thīn³na² na³la². ¹² Te²yā¹nxe³ju³tu³su² Kris²tu³jah¹la² wxā³sxā³ ā³wi¹hī¹na² thī¹na² wi¹khai¹thi³na² ā³wi¹hī¹na² hai³txi³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ka³bri²ta² a²ti³ha²yau³su² ta³nxa² po¹na² wē³sa² a²ti³ha²yau³su² ta³nxa² a²nxe³jau³xa² tē³sxā³ ā³wih¹te²sxa³yū²hē³la². A²ti³ha²yau³xai²li² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹jau³nū³su² nxa³wa². Nxe³nxa³ha²kxai³ a²ti³ha²yau³khai³xa² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū²na³la². Ū³hū¹ha²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³la³ ū³hū¹nhē³ju³ta³nū³a² hau³kō³ta³lun²na²hē³la². ¹³ Jā¹nxe³ju³kxai³lu² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ka³bri²tu³ ta³nxa² pon¹su² ta³nxa² a²ti³ha²yau³xa³ tē³sxā³ ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te²ju²hē³la². Po¹na² wē³sa³ a²si³na² ū³thūh²hxtat³sān²nū²la² a²yā²nū³ka² tē³nū²la² a²nū²a² i²li³te²nāu³xa² Mo¹se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³ a²nxe³te²na² a²nū²khai³xa² a²tai²na¹ nxa³txi²te²ju²hē³la². Nxe³kxai³nān²tu³ a²yā²nū³kai²li² tē³nū²la² wxa²ne³sa²hē¹txai²te²ju²hē³la². A²nxe³ju³tai²li² o²la³kxi²nūh¹kxan²ti³ txa²wā¹nū²ai²na² so¹lxī³ ā³nhxan³ka²ti²te²ju²hē³la². ¹⁴ Nxe³kxi³te²ju²hē³la². Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³ Kris²tu³jah¹la³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lhi¹nai³tā² a²ti³ha²yau³khai³xa² ā³nē¹na³ū³nhē³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jau³xai²li² ā²la² kāin² wā³nxīn¹jau³xai²la¹wa². Kris²tu³jah¹lain²txi³ wā²nxūh¹lxī³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² au³txi³ e³kxi²nē³jau³xa² kwa² toh³lxī² e³kxi²nha²sxā³ kwa² o²la³kxi²ki³ju³ta³nū³a² nxe³jau³xai²na²

yx^oha³kxa¹ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³nhxan³ka²ti³ nxe²na³la², Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² ha³l³ihxan³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³ju³tan¹te²kxa³ya³llu² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² wxa²wa²su¹tū¹nhē³na³la². Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² ka³ten³yah³la² wi¹lhin¹sxā³ sa²yx^owet¹sxā³ yxau³xai³ki³tā³la².

15 Kris²tu³jah¹la² hi²sen³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² kái³ū¹nhē³jau³nū³a² sa²hau³ko²tū¹nhē³jah¹lū¹wa². Nxū¹nhē³lha²kxai³ a²nū²a² i²li²te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² i²sxā³so¹kxa² te²kxi³na¹xai²na² yen³kxa² wi¹te²a² ū³hū¹nhē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tūn³yau³xai³tā² a²wi¹lhi¹na² kái³ū¹nhē³jau³nū³ai³tā² sa²yx^owet¹sxā³ yxau³ki³tai¹ti²tu³wa². Nxe³tāu³a² a²nū²a² ya³lu²kxi²nū¹h¹jah¹la² Kris²tu³jah¹la² yū³na²hē³la². Yū³hī¹nai³tā² kō³nxe³ti³ kái³ki³ju³tai³tā² ne³wā²na³kxi²nē³na²hē³la².

16 Nxe³te²ju²hē³la². Kwa³jan³ta² nxe³te²ju²hē³la². A²yen³kxi³khai³xa² sa²ha³la³ti²lho¹kxi³jau³nū³a² ū³wha¹l¹lhān²te²ju²hē³la². Kxā³nāu³a¹ jah¹la² ū³wha¹l¹jah¹lai¹tā² ya³lu²kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ nxe³hī¹na¹ ū³wha¹l¹jau³xai³tā² i²sxā³ sa²hau³ko²te²sxa³yu²hē³la². Ka³te³na² yxau³tāu³a¹ ū³wha¹l¹jau³xai³li² i²sxā³ sa²hau³ko²te²sxa³yu²hē³la².

17 Yxān¹ta¹ ya³lu²hī¹na¹ wān³txa² ū³wha¹l¹jau³xai³na² wi¹lain³kxi²hī³nx2na³la². Hxi²kan¹jau³sa²hī³nx2na³la². Ka³te³na² yxau³xai³tāu³a² hai³txi³ hxi²kan¹jau³sa²hī³nx2na³wa². 18 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tūn³yau³xai³tā² sa²yx^ok²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xai³tā² nxe³jau³xai³na² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sān²nū²la² Sū³nu²kxai³lu² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ tūn³yau³xa²kxai³lu² i³hxi²kat¹Isi¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² te²hi²sen³kxai³lu² tūn³yau³xai³tā² kwa³na³nē³jau³xai³tā² i³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². I³sa³e² nū³ka³txa² i³yau¹ū³jah¹lo²su²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³lhxā³ nxe³hī¹na¹ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³ta¹hxai²hē¹la². Po¹na² wē³sa² a²ti³ha²yau³xa² tē³i² ka³bri²ta² in³txa² a²ti³ha²yau³xa² tē³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²ti³ha²yau³xai³li² tē³nū²la² i³yau³xa² tē³i² o³ve²a² a²wxe³txa² ū³tāu³kxi²so¹sxā³ i³hē³het³sxā³ tē³i² i³so²pa²tū³xa² es³pu²ma² hū³tū³xa² tē³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ha²te³h³nxā³nx²ti³tā²sxai³tā² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ i³yi³sa²nēn¹kxi² ai² a²nū²a²nāu³xai³na² a²yo²ha³kxa¹ a²ti³ha²yau³xai³li² tē³sxā³ i³yi³sa²nēn¹kxi²lā³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 20 Nxe³te³na¹e³kxi²te³nah¹li¹.

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³xa² kái³ū¹nhē³jau³nū³a² i³ye³kxi²nē³tai¹ti²tu³wi¹. Sa²yx^owet¹Isi¹ki³jau³su²kwa³na³nē³tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jau³jau¹xai²na²ya²la³tu³ye²si¹jau³nū³su²a²ti³ha²yau³xai³li² tē³a¹jau³xin³txi² i³yi³sa²nēn¹kxi²na¹li¹. Nxe³ye²n2ta¹wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 21 Nxe³sxā³ sxi²ha² Moi³se²ah³lo²kxai³lu²a²ti³ha²yau³xai³li² tē³sxā³ i³yi³sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ thī¹nai²na² yen³kxa²wxi²sxa³kxa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²kxe³nū³a² i³yi³sa²nēn¹ta³kxi²nūn³ta¹hxai²hē¹la². 22 Āh¹jau³xai³na² nxe³te³nah¹li¹.

— Ya²la³tu³ yen³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ ā³nhxan³ka²ti³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²ti³ha²yau³xa² ha³l³i³ā¹sxā³ ya³lu²kxi²nē³sān²nū²la² nxe³hī¹na² so¹li³ txa²wā¹kō³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tū¹nhē³te²ju²hē³li¹. Kwa³na³nē³jau³xu¹tai¹li² nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la².

Kō³nxe³ti³ kái³ki³kxa² a²wah³yu³ta² ū³yho³hi²kxi²nū¹nhē³jau³su²

23 Oh³nāu³nū¹ka³na¹ so¹li³ yen³kxa² si³yxau³ka³khai³te²a² yū²na³la². Yuh³xai²nān¹te²a² yen³kxa² a²si³yxau³te²su² te²sxa³yu²hē³la². Hāi¹sxā³ a²si³yxau³te²hū³na³la². Nxe³sxā³ a²si³yxau³te²sxa³ha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ ā³nhxan³ka²ti³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ oh³xai²nān¹te²yen³kxa² ā³lxi³ha²kxai³ ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³la³ hxi²kan¹txi³ ā³nhxan³ka²ti³te²sxa³yu²hē³la². 24 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² sxi²ha²wā²nxin¹thi³na² a²nū²a² hxi²ka²wet¹lthi³na² hai³txi³ ā³wih¹ta¹hxai²nxai³hē¹la². Nxe³thi³nai²na² hāi¹sxā³ wā²nxin¹thi³nhū³na³la². Yxān¹ta¹ oh³nāu³nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na² yxau³kō³xa² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ i³ye³ū¹nhē³kxe³su² kái³ū¹nhē³na³la². 25 Ju³te²a²nū³ka³txa² a²wā²nxin¹te² si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² yū³na²a² i³ye³ū¹nhē³jah¹la² nxe³te²a² sa²kxai³lu² kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ a³lan²ta² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ sxi²ha²wi¹thi³na² ā³wih¹to²te²ju²hē³la². Ka³yxuh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ ā³wih¹to²te²ju²hē³la². Kwē³kxa² yxo²ha³kxa¹ ā³wih²ta¹hxai²te²ju²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ju¹ta² yā¹nxe³kāi³ti³hē¹xai¹nxā²wa². A²ti³ha²yau³khai³xa² ye³ka³lxa¹txi³ ha³l³ihxan³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lxa³hē³la². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³na²hē³la². 26 Yxān¹ta¹ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³lxa³ke¹la²te²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a² i³yū¹thi¹nān¹te²tu³ Kris²tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ye³ka³lxa¹txi³ khāuh³lxa³txi³ha²to³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹ti³he³nx2na³wa². Txa²wā¹ha³lo²a² hxn³nē³ju³ta³nū³a² yxau³son³na³la². Yān¹ta¹ hxa³nxai³ta³lxa¹ wxā³kxi²nē³na²hē³la². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ wxā³kxi²nē³na²hē³la². Wxā³sxā³ ya²lu¹kxi²nū¹nhē³na²hē³la². Txa²wā¹kō³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² ā³wa²sut¹si¹nhē³jau³su² nxe³nū¹nhē³na²hē³la². 27 A²nū²su² ka³ten³su² him¹sān²nū²la² ye³ka³na³ka³nat3sxā³ yah³lon¹sxā³ ya³lu²ju³ta²nū³su² yū³ki²te²ju²hē³la². Hā²wxān³txa³ kái³ki³ju³ta² wah³nū³a²

a³ya³ti²nē³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² i³yī¹li²nē³tu¹wa². Wi¹lhin¹ta³nxa² ko³txi³hin¹ta³nxa² kāi³ki³kxa² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²nē³tu¹wa². ²⁸ Te²yā¹nxe³jut³su² Kri³tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ye³ka³na³kat³sxā³ so¹lxi³ ya²lu²kxi²nē³na²hē³la². A²nū²a² a²yo²ha³kxa¹ txa²wā¹ko³nxe³ti³kāi³ki³ju³ta² a²wah³yu³ta²ū³yho³hi²ta³lun²si¹jau³nū³a²ya³lu²kxi²nē³na²hē³la². Hā²wxā³txa³ wā³li²ye¹nx²tu¹wa². Wā³li²ye¹nxa²kxai²nān²tu³ hai³txi³ ya²lu²kxi²nē³na²hē³ jā¹nxe³sxā³ ya³lu²kxi²nē³ix³ho³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² i³li²te²nāu³sxa² wā³li²ju³ta³nū³a² wah³nxe³te²su² te²an²tu³ sa¹so¹nē³tu¹wa². A²ka³te³na² wi¹tāu³lo³ti³hi²tē³tu¹wa².

10

¹ Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² sa²yo²we¹ta¹nhxai²jau³xai³tā² yen³kxa² ya²la³tu³kxa² wā²nā³ū¹nhē³kxi³nū³su² nxe³jau³xai²la¹wa². Ka³te³na² oh³xai²nān¹jau³sxa³wa². Hāi¹nxe³kxe³hū³nhī³nx²na²la². Wān³txa² ya²la³tu³jau³xa² a³la³kxi² ta³lu²nai¹nxa³hē³la². A²nxe³jau¹xai²na² sa²kxai³lu² nxe²ʔyau¹ū¹nhē³na³la². Ī³yau¹ū¹nhē³te³nah¹lxi¹:

— Ka³yuxh³xa² wi¹te²a² i³ya²lut¹sān²nū²la² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹jah³lxi³hē¹li¹. Kwē³sxā³ hāi¹nxe³ti³xa¹ ū³hū¹yau³xa² Txa²wā¹sū³na². Nxe³ta³hxi²hē¹la². Nxe³jau³su² kxan²ti³ hai³txi³ jau³jau¹xu¹ta²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ i³wi¹ti³hi²tē³ix³ho³la². A²nū²a² i²li²te²nāu³a²:

— Txa²wā¹sū³na² ā³tū³a¹tū¹xā¹. Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² a³la³kxi² ta³lu²nai¹nxa³jau³xu¹ta²na² i³wi¹ti³hi²tē³ix³ho³la². ² Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² a²nū²a² i³wi¹ti³hi²ke³la³te²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ā³tū³te²a² sa²kxai³lu² a²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³wa²su¹tū¹hī³nx²na³la². Nxe³sxā³:

— Te²yā¹nxe² ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² wāix³ti³nha²sa²nxa³nha¹. Nxe³hī³nx²na³la². Nxe³sxā³ ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹hxi²kxai³ jā¹nxe³hī³nx²na³la². Ā³wa²su¹thī³nx²na³la². ³ Nxe³yān¹ta¹ kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹to³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxa²kxi³hī³nx²na³la². ⁴ Nxe³ha²kxai³ hai³txi³ po¹na² in³txa² a²ti³ha²yau³su² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹to³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxa²kxi³hī³nx²na³la². ⁵ Nxe³ha²te¹ Kris²tu³jah¹la² a²kan³sxā³ wxā³hī¹nu¹ta²na² Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² i³ye³kxi²na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ain³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² ū³hū¹nxain¹kxa² ten³nxa²nxa³ha²kxai³ ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ū³hū¹nxain¹kxa² ten³nxa²nxa³ha²kxai³ nxe³lxi¹. Nxe³yān¹ta¹ yuh³xai²nān¹te²su² te²na² a²nū²khai³xa² ū³hū¹san¹kxe³nū³a² āu¹la³kxi²sa¹nhē³li¹.

⁶ Txah³lxa³kxa³txa² a²ne³ka³na²nhāu³a² ka³yuxh³xa² sī³na² ū³thū²hxa³tū¹nxain¹kxe³su² i³ka³li³kxi²sa²nxa³lxi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² ā³wa²sut¹sa²si¹hain¹jau³nū³su² ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ū³hū¹sain¹kxe³su² i³ka³li³kxi²sa²nxa³lxi¹.

⁷ Nxēn²nxa³ha²kxai³ i³wa²lū³xi³na¹te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Ten³nxa²kxe³nū³su² kāi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Wān³txa² au³hxain²jau³yai¹tā² wā²nā³ū¹san³jau³nu³ai³tā² kāi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Kris²tu³jah¹la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁸ A²wi¹lhi¹nān¹jau³xa²:

— Yen³kxa² yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² ū³hū¹nxain¹kxe³su² tē³nxa² ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ū³hū¹nxain¹kxe³su² tē³nxa² txah³lxa³kxa³txa² a²ne³ka³na²nhāu³a² ka³yuxh³xa² sī³na² ū³thū²hxa³tū¹nxain¹kxe³su² tē³nxa² a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² ā³wa²sut¹sa²si¹hain¹jau³nū³su² ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² ū³hū¹sain¹kxe³su² tē³nxa² nxe³jau³xu¹ta²na² yxo²ha³kxa¹ ten³nxa²nxa³ha²kxai³ i³ka³lih³nxā²nxa³ha²kxai³ nxe³nxān²ta¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² a²wān³txu¹ta²na² nxe² a²ne³jau³xu¹ta²na² wain³txi³ sa²yo²we¹thxa³kxan²ti³ i³ka³lih³thxi²hxai²nxa³hē¹la². ⁹ Ā³ta³lo³hē¹jau³xai²na²sa¹:

— Ten³nxa²kxe³nū³su² kāi³te³lhxā³ wxā³na¹nhai¹. Nxe³jau³xai²li² ā³ta³lo³hē²ti²sxā³ e³ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wa². Nxe³e³kxi²sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhi¹na² ū³hū¹sa¹kxa² a²wē³ta³ te³lxi³ Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ju³ta² ā³wē³not³sxā³ ne³ka²ta¹ wxe²na²la². ¹⁰ Nxe³ju³ta²i² Te²yā¹nxe³sxā³ a²ten³jut³su² na³la². Nxe³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yo²we¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yo²we¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³la². Kris²tu³jah¹la²nū²khai³xa² ye³ka³na³kat³sxā³ ya³lu²kxi²nū¹nhē³hī¹nān¹te²tu³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³la².

¹¹ Nxa²ha²te¹ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² wā³nxin³ti³ i³ye³ū¹h²te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹ sxi²ha² yuh³xan¹thī³na² ā³wih¹sxā³ a²wa³ka³li³lo³kxe³su² o²la³kxai¹nhxi²na²hē³la². Ka³yuxh³xa² a²ti³ha²yau³xa² tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹kxe³su² o²la³kxain¹to³hxai²na²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³kxa² ā³wa²su¹jut³su² nxe³te³sxa³yu²hē³la². ¹² Hxi²kan¹te³sxa³kxan²ti³nu¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la²

hi²sen³kxai³lu² ye³ka³na³ka³nat³sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhê³lhî¹nãn¹te²tu³ ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta²
 a²wah³yut³su² ã³wa³su¹tã³la². A²nxe³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² a²wi¹tãu²a² ã³wxẽ³ya³ha²kxai³
 a²wa³li³kha³lah³lo²lon³ya³ta¹hxi²hê¹la². 13 Nxe³hî¹nãn¹te²tu³ hã¹sxã³ yxau³sxã³
 wah³nxe³ta¹hxi²hê¹la². Wah³nxe³te¹nah¹lxî¹, Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² Kris²tu³jah¹la²
 a²ko¹ko¹nũ³ka³txa² sa²yxo²wet¹si¹hain¹ju³ta³nũ³su² wah³nxe³ta¹hxi²hê¹la². 14 Jã¹nxe³sxã³
 ye³ka³na³ka³nat³sxã³ ya³lu²kxi²nũ¹nhê³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nũ²ai²na² ko³nxe³ti³ kã³ju³ta²
 ã³wa³su¹te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ i³wi¹ti³hit¹sa²te³ain¹na¹la².

15 Nxe³ju³tai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² te²yã¹nxe³kxe³hũ³jau³xa²
 e³kxi²nũ³ta¹hxi²hê¹la². A²wi¹lhî¹nãn¹jau³xa² nxe³te³nah¹lxî¹:

16 — Kxã³nãu³a¹ wi¹kã³i³h¹na¹ju³ta³nũ³a² i³ye³yxo²ka²la¹hũ³nyhu¹kxi³jau³nũ³a²
 nxe³te³nah¹lxî¹, Sũ³nu²na¹xai²na² nxe²e³kxai¹na¹te³nah¹lxî¹: “Tũ¹ka³txai²na²
 a²ne³nxê³nai²na² i³kwa³na³ai¹na¹jau³xa² ã³wih¹tu¹wi¹. A²e¹nãu³ai²na² Txa²wãn³txa²
 tah²yau³nũ³a² ù³wha²li¹la³kxi²na¹tu¹wi¹.” Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxi²hê¹li¹.

Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² nxe³ta¹hxi²hê¹la².

17 ã³ta³lo³hê¹txi³sxã³ ãh¹ e³kxi²te³nah¹lxî¹:
 — Ko³nxe³ti³ kã³ain¹jut³su² ha²kxai³ sa²yxo²ã³sain¹jut³su² ha²kxai³ ne³wã²na³a¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxi²hê¹la². 18 Jã¹nxe³jut³su² ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² a²yzo³ha² ã²la² ù³yho³hi²ki³sa²kxai³
 ãh¹lxî¹sxã³ ù³yho³hi²xi²ju³ta³nũ³a² yũ³te²sxa³yu²hê³la².

Txa²wã¹sũ³na² ã³tĩ³kxi²ki³jau³su²

19 Nxe³ha²kxai³lu¹ txa²wã²ã³yã³yah³lxî¹lxã². Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai¹tã²
 ya³lu²kxi²nê³lha²kxai³ a²ti³ha²yã³xa² ha³li³hxn³nũ¹nhê³lha²kxai³ ã³wã²sut¹sxã³
 yxau³ki³tã³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³hî¹nãn¹te²tu³ hxi²kan¹txi³ Sũ³na²
 e³kxi²to³ki³tã³la².

20 Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² i³ye³ũ¹nhê³tũ³ka³txa² a²si³yxau³jah¹lai²na² so¹lxî³
 thî¹nai²na² wi¹khaix¹thî³na² ã³wih¹to³te²ju²hê³la². Wã²la² ù³ti³kxi²ka³lo³a²
 ã³ha³nãut¹sxã³ ã³wih¹to³te²ju²hê³la², Sũ³na² i³ye³kxi²te³lha³ka³. Nxe³kxa² ha³tih³xan²tu³
 txa²wã¹ki³na¹xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nê³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 hxi²kan¹txi³ Sũ³na² i³ye³kxi²to³ki³tã³la². Je³su²jah³lo²kxai³lu² ka³ten³ti³
 yxau²sa²te³jah¹lo²su² na³la². Tih³na² wi¹tĩh³na² Sũ³na² ã³tĩ³ki³tĩh³na²
 yã¹nxe³te²la¹wa², Nxe³te²la³ha²kxai³ i²li³tãu³a¹ Sũ³nai²li² hxi²kan¹txi³ i³ye³kxi²to³ki³tã³la²,
 21 Wã³nxin¹ta² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² a²nũ²a² wã³nxin¹ti³
 i³ye³ũ¹nhê³jah¹lan²tu³ hxi²kan¹khaix¹jah¹lai¹la¹wa². 22 Jã¹nxe³jut³su² Txa²wã¹sũ³na²
 yen³nãu³a¹ ã³ti³a³sah¹lxî¹wxa². Txa²wã¹e¹nãu³a² au³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wain³txi³
 i²nyha¹ya³sah¹lxî¹wxa². Nũ³kxũ³sxã³ yxo²a²sah¹lxî¹wxa². Au³txi³ a¹la³kxi²nha³ki³jau³xa²
 ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ã²wa²sut¹sxã³ yxau³a³sah¹lxî¹wxa². I³yau³xa² te³sxã³
 wxa²ho³kxi²nha²ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹nũ²ai²na² whã²na¹ wi¹lhan³kxi²nha²ki³te²ju²hê³la².
 Nxe³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ Sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹ki³kxi²nãn²tu³ txa²wã¹e¹nãu³ai²na²
 wi¹lhu³ko³tê³tu¹wa². 23 Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² kã³i³ũ¹nhê³ju³ta³nũ³a²
 au³ũ¹nhê³tai¹ti³tu³wa². Nxe³jau³xai²tã² ya²la³tu³ kã³i³ũ¹nhê³tu¹wa². Yxo²i²ki³jau³xai²la¹wa².
 A²nxe³sxã³ nxũ²kwa³lxũ¹sxã³ wah³nxe³a³sah¹lxî¹wxa². 24 Te²yã¹nxe³sxã³
 wi¹kã³i³ũ¹nyhu¹a³sah¹lxî¹wxa². A³lxî²waun¹nyhu¹a³sah¹lxî¹wxa². Ju¹tai²na² ã²la²

kã³i³non³sxã³ i³nxũ²kwa³lxũ¹waun¹nyhu¹a³sah¹lxî¹wxa². 25 I³nxũ²kwa³lxũ¹waun¹nyhu¹te³lhxã³
 ã³yã³nũ²kxi²yah³lxî¹hxain¹tai¹ti³tu³wa². Nxe³yah¹lxî¹nha²kxai³ a²nũ²a² wxa²ha³tih³nãu³a²
 ju¹tai²li² ã³na¹ain¹tai¹ti³tu³wa². Jã¹nxe³a³sah¹lxî¹txa³hê¹la². Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la²
 a³ka³nã³sxã³ wa³li²ju³ta² yxau³son³na³la². Wa³li²kxi²nãn²tu³ ko³nxe³ti³
 kã³i³ta³nxa² wi¹lhin¹sxã³ kã³i³ta³nxa² nxe³ki³ju³ta² a³ya³txi²nê³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³
 i³nxũ²kwa³lxũ¹txi³nyhu¹ah³lxî¹hxain¹kxai³ jã¹nxe² ã²la² kã³i³non³sxã³ kã³i³nyhu¹a³sah¹lxî¹hê¹la².

26 Nxa²ha¹te¹:
 — Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² i²a¹xã¹. Nxe³na¹ta¹ sa²yxo²wet¹sa²nxa³nha¹. Ko³nxe³ti³
 kã³i³hxi²na¹kxai³ jã¹nxa¹tũ¹xã¹. Nxe³ki³kxi²nãn²tu³ hai³txi³ ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta²
 sa²wa²su¹tũ¹nhê³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la². 27 Nxe³yãn¹ta¹ wxã³ju³ta³nũ³a²
 yuh³lxî¹si¹nhê³tu¹wa². Ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²nhê³ju³ta³nũ³a² so¹lxî³ yũ³nê³tu¹wa².
 Nxe³sãñ³ka³tu³ ha³nxe² i³tho³xa² Txa²wã¹sũ³na² hi³sen³su² a²ko¹ko¹nũ³ka³txa²
 i³hxn³si¹hain¹ju³ta³nũ³a² we³ta¹hxi²hê¹la². I³hxn³yain¹tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²sa³.
 Te²yã³nxe³ju³ta² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²nhê³kxi²nãn²tu³ te²yã¹nxe² i³lhxan³nê³lha³ta²wa².
 28 Nxe³hxi²na²hê³la². Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²ã²te²u¹tai²na²
 ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²hxi²na²hê³la². Ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²nũ²la² wxã³i³ti²yhe³kxi²nãn²tu³ a²nũ²a²
 ha¹li¹ ta³nxa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ ta³nxa² te²yã¹nxe² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²nyhah¹lxî¹kxi²nãn²tu³
 i³ya²lut¹ju³ta³nũ³a² i³yĩ¹li²yah³lxî¹hxi²na²hê³la². 29 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a²
 Txa²wã¹sũ³na² Ta²ha² ti³ka³la³kxi³hũ³nxe² sa²yxo²ã³kxi²nãn²tu³ ã²la² kã³i³non³sxã³
 wxã³ixt³i³yut³sa²h³nx2na³la².

— Kris²tu³jah¹lai²na² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³sxã³ ya³lu²kxi²ju²tai³tã² kwa²hã¹nx2na³na¹. Hai³txi³ txa²wã¹ẽ¹nai²na² sa²wa³su³tũ¹nhẽ³lxa²lho³na¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ ă²la²kã²non³sxã³ wxã¹x3ti³nha²h³j³nx2na³la². A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²wi¹lhin¹sxã³ i²nẽ³jah¹lai²na² kq³nxe³ti³hit1sxã³ i³yĩ¹li²kxai²nãn²tu³ ă³wxã¹x3ti³yut3su² ă²la²kã²no³nh³nx2na³la². 30 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxĩ¹.

— Txi²na² so¹lxĩ³ ha³lo²a² kq³nxe³ju³ta³lo³kxe³su² i²wa¹lxĩ¹nha²sxã³ ũ³yho³hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yã¹nxe³jau³xa²sa¹:

— Txa²wã¹sũ³nu²na¹xai²na² so¹lxĩ³ a²nũ²a²nãu³xa² kã³ain¹kxa² wi¹ta³nxã² kq³nxe³ta³nxã²a³ya³ti³jah¹lo²sa¹i¹. Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³jah¹lai²li² txa²wã¹ẽ¹nãu³a²a³la³kxi³kj³jah¹lai²wa². 31 Jã¹nxe³jut3su² kq³nxe³ti³ kã³i³kj³kxe³nũ³su² Txa²wã¹sũ³na²ka³ten³jah¹la² hxi²ka²wa³ka³ton³nẽ³kxai²nãn²tu³ o²khaix1nxe³nẽ³ju³tai²la¹wa².

32 Nxa²ha¹te¹ kxã²nxã²he¹yah³lxin¹ju³tai³tã²sa²wa²lho³xi²sxã³ ain³kxi³xi²nha¹jxah³lxĩ³hẽ¹la². Nxe³hi¹nai³tã² Jẽ³su²jah¹lai²na² wãn³txã² yxo²i²ah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²Jẽ³su²jah¹lai²na² wãn³txã² sa²yxo²ă³te²nãu³xa² kãn² khãuh³lxa³ti³nx2tain¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ Jẽ³su²jah¹lai²na² wãn³txã² ă³na¹yah³lxĩ³ta¹hxa³n³nhẽ¹la². 33 Wxã²ha³tih³ i³nxã² kq³nxe³te²lo³nx2tai¹nha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xai²na² yen³nãu³a¹kq³nxe³ti³ kã³i³tũ¹nx2tai¹nha²kxai³ nxe³nx2tain¹tai¹ti²tu³wa². Āh¹ wxã²ha³tih³ i²nxai²na²khãuh³nxe³nxain¹ju³ta³ so¹nũ¹nx2tain¹sxã³ kwa² wa³ka³ti³lon³nxe³nx2tain¹ta¹hẽ¹la², Jẽ³su²jah¹lai²na² wãn³txã² sa²yxo²we¹jah³lxĩ¹nha²kxai³la². 34 Sxi²ha²kan²thĩ²na²wxã²nũ³ka³txã² ũ³i³lxĩ¹nx2tain¹kxai²nãn²tu³ i³sxã³ ă³nxũ²kwaĩ³lxũ¹nain¹yah¹lxĩ¹ta¹hi¹nhẽ¹la². Wxã²yen³kxi³khai³xa² nũ³kxũn³sxã³ so¹kxi¹nx2tain¹kan²ti³ wxã²ẽ¹nãu³ai²na² hãu²non³sxã³yxau²sa²te³yah³lxĩ³ta¹hi¹nhẽ¹la². Nxe³sxã³wxã²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Oh¹nãu³nũ¹ka³na¹ yen³kxa² ă²la²wi¹kxa² yũ³sa²tũ¹xã¹, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka²su¹. Hai³txi³ kho³nhxa³nxa³lho³na¹. Nxe³yah³lxĩ³ta¹hi¹nhẽ¹la². 35 Nxe³yah³lxĩ¹nha²kxai³nxũ²kwaĩ³lxũ¹txi³ yxau²xai³jah¹lxĩ³hẽ¹la². Kxã¹nãu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu²yen³kxa²wi¹kxa² ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wa². 36 Ya³nãn³ta³ki²la²sxã³ wahx3nxe³jah¹lxĩ³hẽ¹la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² a²ten³ju²ta² sa²yxo²we¹jah¹lxĩ³hẽ¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³yen³kxi³nũ³a² au³tũ¹nx2ti³jau³xai³tã² ũ³hũ¹nx2ti³tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na²sa³. 37 Txa²wã¹sũ³na²ũ³whã²li¹txã³nxã² nxe³te³nah¹lxĩ¹:

— Jũ¹nxe²yan¹nãu³a¹jah¹la¹wxã³ju³ta²nũ³a² au³tũ¹nx2ta¹jah¹la²ya²la³tu³wxã³tu¹wi¹. Hai³txi³kxãn³su²nxã³tho³li¹.

38 Nxe³yãn¹ta¹ txa²sa³wi³ha³lxĩ³khai³xa² yxo²i²sain¹tu¹wi¹. Yxo²i²sai¹nha²kxai³ka³ten³su²yxau²xai³lain¹tu¹wi¹. Yxãn¹ta¹a²nũ²a²i²li³te²a²sa²yxo²ă³sain¹sxã³ă³wã¹li²kxai²nãn²tu³i³ka³li³kxi²sah¹lxan³tho³li¹.

Txa²wã¹sũ³na²ũ³whã²li¹txã³nxã²nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². 39 Nxa²ha¹te¹ txa²wã¹xai²na²te²yã¹nxe³kj³sxa³wa². Hai³txi³ txa²wã¹si³yon³nãu³a²i²sxã³sa²si³wa¹nha²kj³sxa³lho³la². Yxãn¹ta¹sa²si³wa¹nha²kj³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²khon³hxa³kxi²nẽ³lha³ta²wa². Yxãn¹ta¹hai³txi³nxe³kj³sxa³wa². Yxo²i²ki³tã³la². Nxe³kj³sa²kxai³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na²sa²hau³kot3sxã³yxau³ya³nhẽ³na³la².

11

Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ki³jau³su²

1 Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ki³kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² wah³nxe³ki³kxe³khai³nũ³a² ya²la³tu³wxã³tu¹wa². Nxe³sxã³yen³kxi³khai³xa²i²ki³sxa³kxan²ti³:

— Yen³kxi³khai³xai²li²ya²la³ti³tã³na¹. Nxe³hĩ³ki³tã³la². 2 Txa²wã¹si³yah³la²nãu³xu¹tai²na²sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²wi¹lhin¹sxã³i²kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²wã¹lhĩ¹nu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³nu²su²te²kxai³lu²hã¹sxã³i³yẽ³ka³tu³ txa²wã¹ha³lo²ai²na²i²yũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³kxe³su²Txa²wã¹sũ³na² yxo²i²ki³sa²kxai³ă³ne³wxe³ki³tã³la². Nxe³sxã³yen³kxa²i²ki³kxa²he³la³kxa²te³sxã³yũ³tã³xa²we¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hã¹i¹sxã³a²wãn³txã²i³yẽ³hi¹na¹i³yũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³ju³tai²li²yxo²i²ki³tã³la².

4 Nxa²ha¹te¹A³be²lah³lu¹tai²na²Txa²wã¹sũ³na²wãn³txã²yxo²i²ha²kxai³yen³kxa²te³sxã³Txa²wã¹sũ³na²ũ³hũ¹ta¹hxai²hẽ¹la². Kã³i³ah³lu¹tai²na²yen³kxa²te³sxã³Txa²wã¹sũ³na²ũ³hũ¹nũn³ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹Txa²wã¹sũ³na²yxo²i²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²Txa²wã¹sũ³na²yen³nãu³a¹:

— A³be²lah³lai²na²yen³kxa²ă²la²wi¹na³na¹. Yxo²i²sai¹nha²kxai³wi¹lhin¹te²lo³txa¹xã¹. Yen³kxa²ũ³hũ¹sa³kxa²wi¹li¹na³xã¹. Txa²wã¹sũ³na²nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Jã¹nxe³jut3su²A³be²lah³lu¹tai²na²kxãn³su²ya³lu²kxan²ti³nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³i³tih³nxe³nẽ³na³la².

5 Nxa²ha¹te¹E³no²kah³lu¹tai²na²hin¹hi¹nũ¹tai²nãn²tu³Txa²wã¹sũ³na²yxo²i²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxo²i²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²ya³lu²ta¹hxai²nxa³hẽ¹la². Hã¹i¹sxã³Sũ³na²hxi²kai²na²ă³sa²so¹nũ²la²Sũ³nai²na²ha³lo²ai²nãn²tu³oh³xai²nãn¹ko³xai²nãn²tu³ă³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la²,

ya³lu²nxa³kxan²ti³na². Sũ³nai²li² yxo²i²sxã³ i³wi¹lxon³kxi²ha²kxai³ ã³sa²so¹ta¹hxai²hê¹la². Txa²wã¹sũ³na² ü³wha²li¹tã³nxa² nxe³te¹nah¹lxi¹;

— E³no²kah³lu¹ta¹na² ã³sa²so²nxa³ta³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² i³wi¹lxo³kxi²sa²tê³ta¹hxai²hê¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³kxai³la¹ yuh³xai²nã¹ko³xan¹tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² ã³te³nain¹kxan²ti³ hai³txi³ i³ha¹txain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². 6 Jã¹nxe³jut³su² yxo²i²kĩ³sxa³kxai²nã²tũ³ hxi²kan¹txi³ Txa²wã¹sũ³na² i³wi¹lxo³kxi²hĩ³kĩ³sxa³wa². Nxe³sxã³:

— Txa²wã¹sũ³na² ã³ti³a¹tũ¹xã¹. Nxe³kĩ³kxai²nã²tũ³:

— Txa²wã¹sũ³na² ya²la³tũ³ ka³ten³su² yxau²na³na¹. Txa²wã¹sũ³nai²li² ã³te³na¹kxai²nã²tũ³ wi¹li²sa²sxã³ ain³kxi²sa²tũ¹xã¹. Nxe³kĩ³jau³su² yxo²i²kĩ³kxai²nã²tũ³ Txa²wã¹sũ³na² i³wi¹lxo³kxi²hĩ³kĩ³tã³la².

7 Nxa²ha¹te¹ No³e²ah³lu¹ta¹na² te²yã¹nxe³nũn³jah¹lo²su² ta¹hxai²hê¹la². Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² wãn³txa² an³txi³jau³su² ha³lo²a² ko³ton³kxi³nũ³su² jau³jau¹ai²na² au³ta¹hxai²hê¹la². Ko³ton³kxi³ju³ta² i²xa³ta³lxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²sxã³ sa²yxo²we¹ta¹hxai²hê¹la². Sa²yxo²we¹tũ³la² na³vi²o²tê³na² ar³kã³tê³na² a²sxe³xa³ka³lxa² whã²na¹ a²wê³ha³lxa² whã²na¹ ã³wih¹sxã³ yxau³ka³lo³nũ³a² txon³ ã³si³wxe³yah³lxi³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³na¹ kãin² wê³hã¹ha³kxai³ j³yau³xa² kãin² hũ³thã²kxai³ nxe² ã³si³wxe³ye²ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³kxan²ta¹ No³e²ah³la² wê³ha³lxi³yu³ta² so¹lxi³ i³yau³xa² ka³ten³ta² hãu¹yxã³xai³lhxã³ yxau³ah³lxi³ta¹hxai²hê¹la². A²nũ²a² a²yxo²ha³kxai¹ ya³lun¹txã²hxan³kxan²ti³nũ¹ No³e²ah³la² wê³ha³lxi³yu³ta² so¹lxi³ ka³ten³ti³ yxau³ah³lxi³ta¹hxai²hê¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau¹xa³kxai³lu² No³e²ah³lu¹ta¹na² yxo²i²ha²kxai³ nũ³kã³txi³ ã³xa² yxo²i²ai¹nxa²te²a² nxe³ye²ha²kxai³ nxe³ye²ta¹hxai²hê¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lu¹ta¹na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ sa²yxo²we¹ta¹hxai²hê¹la².

— Ha³lo²a² tah²ko³nũ³a² ü³hũ¹nxa²ha¹tu¹wi¹. A³li³sxã³ ã³nxin¹tãu³a² ü³hũ¹nxa²ha¹jen³nũ³a² wain³txi³ au³ü³nxa²ha¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²jau³su² ha³kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta¹na² yxo²i²ta¹hxai²hê¹la². Nxe³te³na¹ ha³lo²a² tah²ko³nũ³a² ai³tĩ³na² i²xa³kxan²ti³ a²si³yah³la²nãu³xu¹ta¹na² a²ha³lo²khai³xu¹ta¹na² ã³sxã³ ai³ta¹hxai²hê¹la². 9 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²sa²tê³ha²kxai³ ha³lo²a² tah²ko³xa² Txa²wã¹sũ³na² ü³hũ¹jen³nũ³ai³tã² kwa²hã¹nxe² yxau²ã³la³kxi²sa²the³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³sxã³ a²wê³sa² I³sa²kah³lu¹ta¹la²ha²kxai³ a²sa³wi³sa² Jã³ko²ah³lu¹ta¹la²ha²kxai³ ha³lo²a² ko¹xai²na² sxi²ha² ka³yuh³xa² wã²la² we²thi³na² kwa²hã¹nxe² yxau² ã³la³kxi²sa²the³tain¹ta¹hxai²hê¹la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² jau¹xu¹tain²txi³ ain³kxi²sxã³ yxo²i²ain¹ta¹hxai²hê¹la². 10 Jã¹nxe³jut³su² A³bra³ãu²ah³lo²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² sxi²je³na² ta²hĩ³na² wah³nxe²sa²thet³xai³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thĩ³nai²na² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² thĩ³nũ³ai²na² i³hau³kot³sã²nũ²la² txon³ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³thĩ³na² txah³lxa³kxã³txa² a²si³yxau³tãu²a² au³tũ³whxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ã³kho²te²sxa³yu²hê³la². Jã¹nxe²na³la². Nxe³thĩ³nĩ³nai²li² A³bra³ãu²ah³lu¹ta¹na² wah³nxa³kxi²xai³ta¹hxai²hê¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ Sa²ra³ka³lxu¹ta¹na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²i²ha²kxai³ a³ka³lxon³kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² wã²la² we²nxi²ki³lxo³nxe³yah³hĩ¹na² wê³ni²ta¹hxai²hê¹la². A³bra³ãu²ah³la² wê³sa² wê³ni³ya²ta¹hxai²hê¹la², wê³ni³kxi²je³na² wa³to²hi²kxan²ti³na².

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³ye³kxi²sa²jau³xai³tã² kã³ü³sa²tũ¹xã¹. Yxo²i²a¹xã¹. Ta¹ka³lxu¹ta¹na² nxe³ta¹hxai²hê¹la². 12 Nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta¹na² yah³lon¹khai¹nxe³sxã³ hin¹kxan²ti³ jah¹la²kxai³lu² a²nũ²a² ka³na³ka³nã³kxan²ti³nu¹ ka³lxa¹khai¹nxe³sxã³ a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hê¹la². Oh³sũ³na² i³la³ka² wê³ha³lxa² ka³lxa¹kxe³jã¹nxe² a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hê¹la². Te²yã¹nxe³sxã³ ka³wã³lxa² kxun²nãu³a² ka³yã³la²nũ³a² ki³ka³lxa¹ti²te²jai¹tu¹wa². Nxe³kxa²yã¹nxe³sxã³ a²ne³tah²nãu³lon³ta¹hxai²hê¹la².

13 Jã¹nxe³jut³su² tũ¹kã³txi³nãu³xai²na² a²yxo²ha³kxai¹ yah³lon¹sxã³ a³ka³lxon³sxã³ nxinain¹nũ²la² ya³lu¹te³lhxã³ tãu²a² ã²la² kan²txi³ yxo²i²ã³ta¹hxai²hê¹la². Yen³kxi³nũ³a² Txa²wã¹sũ³na² au³ü³hain¹kxai³tã² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Hã¹i¹sxã³ u²ten³sa²tã³kxi³hũ³nxe² a²yen³kxa² u²lan¹te²hũ³nxe² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la².

— Yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ko³xai²na² hai³txi³ txa²ha³lo²khai³sxa³wi¹. Hã¹i¹sxã³ ai³la¹ko³ja²la¹wi¹. Ten³sai¹nhxai²nxa³hê¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hê¹la².

14 Nxe³sxã³ jau³jau¹xai²na² nxe³e³kxain¹tũ³kã³txa² e³la¹ ha³lo²a² tah²ko³xa² yxau²khai³ain¹ko³nũ³a² ã³ten³ye¹nx2tain¹na³la². 15 Hai³txi³ ta³ko¹xai²na² yxau³ai¹nhxai²ko³xai³tã² a³li³ain¹ko³xai³tã³ ã³wa³li²sxã³ yxau³xain²te³lhxã³ te³nain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la². Te³nain¹ke³la²te²kxai³ ã³wa³lai¹nhũ³nx2na³la². Nxe³yã¹ta¹te³nain¹ta¹hxai²nxa³hê¹la².

16 Nxe³yã¹ta¹ ha³lo²a² yxau³khai³xain¹ko³nũ³a² ã²la² wi¹ko³nũ³a² ã³te³nain¹ta¹hxai²hê¹la². Oh³xan¹ko³xa² ã³te³nain¹ta¹hxai²hê¹la². Oh³xan¹ko³xa² ã³te³nai¹nhã²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²su² te²kxai³lu² ãu²li²te²sai¹nxa³wa².

— Txa²wã¹sũ³nu²su² nhĩ¹lxi¹. Nxe³si¹hain¹kxan²ti³ ãu²li²te²sai¹nxa³wa². Nxe³kxa²yan³ti³tũ³ti³ sxi¹ha² oh³xan¹thĩ³na² ãu²la³kxi²nũ¹hain¹ta¹hxai²hê¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ A³bra³āu²ah³lu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³hī¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² yxo²ta¹kxe³ju³ta² a³ya³txi²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

A³bra³āu²ah³la² wē³sa² a³lxi²ju³ta² ā³sen³sai¹sxā³ a³lxi²sain¹te²la¹ku¹. Nxa¹nha¹. Nxe³sxā³ a²wē³sa³khai³xa² I³sa²kah³la² sa²kxai³lu² tē³nū²la² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹xi²si¹jau³su² i³ya²lu¹te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³tsu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i²kxi²nū²la² hāi¹nxā¹si¹jau³su¹ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kāin² a²ne³tah²nāu³lon³kxe³nū³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²yo²xa² au³ta¹hxai²hē¹la². I³sa²kah³lu¹ta²li² a²ki³lha³lxan²tu³ ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ wēh³ni²sxā³ wet¹ja¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxi²xi²kxan²ti³ wē³sa²nū²ta² ki³lha³lxa²khai³xa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹te³lhxā³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². 18 Kxā³nhxi¹nai²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². A³bra³āu²ah³la² a²ne³nxē³na² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A³bra³āu²ah³lāi³. Wxa²ki³lha³lxa² I³sa²kah³la² so¹lxi³ we¹tin¹jah¹la² ka³lxa¹tū³kā³txi³su²txon¹tu¹wi¹. Kāin² a²ne³tah²nāu³lot³tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². 19 Nxa²ha¹te¹:

— Txa²wā¹sū³na² hxi²kai²na² sa²kxai³lu² txa²wē³sa² ya³lu²kxi²sa²kxan²ti³ ka³ten³ta³ i³sa²yxau³xi²sxā³ ka³ten³yah¹lo²nū³a² ū³hū¹xi²sa³tū¹xā¹. A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ti¹ a²nū²a² ya³lu²te²nāu³xi²na² I³sa²kah³lo²kxai³lu² ka³ten³ta³ i³sa²yxau³xi²kxe³hū³nxe² A³bra³āu²ah³lo²kxai³lu² ka³ten³ta³ so¹kxi²xi²ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ I³sa²kah³lo²kxai³lu² yxo²ta¹hxai²hē¹la² a²wē³ha³lxi³khai³xa² ha¹lin¹te²kxai³lu²tē³sxā³ yen³kxa² wi¹kxa² ū³hū¹ju³ta³nū³a² au³ya³ta¹hxai²hē¹la². Wē³ha³lxa² a²xi³lxa² Ja³ko²ah³lo²su² ha²kxai³ E³sa²u²ah³lo²su² ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ te¹yā¹nxe³sxā³ Ja³ko²ah³lu¹ta²na² yxo²ta¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² yah¹lon³sxā³ ya³lu²te³lhxā³ tāu³lu¹ta²na² Jo³se²ah³lu¹ta²na² wē³ha³lxa² a²ne³tah²nāu³lot³te³lhxā³ i³kaix¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²na² tē³lxi²sxā³ wān³txa² wi¹jau³xa² wi¹lxon³kxi²nū³h³ju³ta³nū³a² au³ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Ja³ko²ah³la²kxai³lu²tāu²nxā² ū³haik¹ka³txa² ū³hī¹nha²sxā³ yxau³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³lu¹ta²na² yxo²ta¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ yah³lon³sān²nū²la² ya³lu²ju³ta² yau³son³tāu²a¹ a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txa² i³kaix¹sxā³ i³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². I³ye³kxi²sxā³ au³ain¹te³nah¹lxi¹, I³sa²e² a²nū²ka³txa² E³ji²ta²ko³xa² a³li³sxā³ ih³hain¹ju³ta³nū³a² au³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Au³ū¹hain¹ka³tu³ti¹:

— Txa²li² ya³lu²na¹ju³ta² yau³son³na³li¹. Nxe³na¹ha²kxai³ ya³lu²na¹kxan²ti³ ta²ko²xai²na² E³ji²ta²ko³xai²na² a³li³hxn³yah³lxin¹tāu³a¹ txa²su³a² ya³lu²na¹ta²su³a² ā³tē³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na² a²wi³na² a²hā³ka³na² khai³su² ye³te²kxai³lu² a²wē³sa²Moi³se²ah³lo²kxai³lu² kwēn²ta² a³li³lah¹jah¹la² so¹sxā³ hāi²a² sa²no¹wxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² yxo²ta¹ya³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹sa²ta³i²tāu³a² hāi³a² sa²no¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

— Wē³sai²na² wi¹khai¹te²la¹xā¹. Ha³lo²a² a²wa³kxēn³yah³lai²na² wān³txi³su²i³ye³kxi²sain¹jau³xai²tā²: “Wxa²wē³ha³lxa² in³txi³su² kxai²nān²tu³ su²lhā³jah¹lxi³hē¹li¹.” Nxe³jau³xai²tā² yuh³lxi³ya³sa²nxā³nha¹. Sa²yo²ā³ya³ha²tū¹xā¹. Ya³jau³su² Txa²wā¹sū³na² yxo²ta¹ya³ha²kxai³ nxe³ya³ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ kxā³nāu³a¹ Moi³se²ah³lu¹ta²na² in³txi³lon³tāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²yxo²ta¹ha²kxai³ a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Fa³ra³o²ah³la² a²ka³ne³lxai²na² wē³sa²ki³lot³sa²ju³ta² ten³sa²nxā³nha¹. Ā³na¹a¹tū¹xā¹. 25 I³sa²e² nū³ka³txa² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³su² ha²kxai³ kāin² khāuh³lxa³txi³nyhain¹kxan²ti³te²yā¹nxe² khāuh³lxa³txi³nhai¹kxa² yā¹nxe² nxe³ju³ta² ten³sa³nha¹. “Kō³nxe³ti³ kāi³a¹kxe³su²i³wi¹lo¹kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³na¹jau³su² ten³sa³nxā³nha¹. 26 Nxe³sxā³ E³ji²ta²ko³xa² a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² a²yen³kxa² ūh³wxe³ain¹kxa² a²yo²ha³kxa¹ ū³hū¹sain¹kxan²ti³ten³sa³nxā³nha¹. Txa²wā¹sū³na² wa³ka³la² o²la³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha¹. Nxe²o²la³kxi²na¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³txi³sain¹ta³nxā² ko³te³xyu²sain¹ta³nxā² nxe³sain¹ju³ta³nū³a²ā²la² wai³nh³nx2na³lxā¹. Kxān²ton³tāu³a¹ a²yo²yhu²ta² wain³txi³ ū³hū¹sa³tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² ū³yho³hi²sa²ju³ta³nū³a² so¹lxi³ ten³sa³nha¹. Moi³se²ah³lu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³ka³tu³ hā²wxān³txa³ E³ji²ta²ko³xa² a³li³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ta¹ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² a³li³ta¹hxai²hē¹la². E³ji²tan¹ko³xa² a²wa³kxēn³yah¹lu¹ta²li² kāin² i³an³ta³kxi²kxan²ti³ hai³txi³ i³yuh³lxi³ta¹hxai²nxā³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹txi³ i²kj³sxa³jah¹lai²li² i²kxi²te³hū³nxe² ya³lo³txi²sxā³ yxau³xai²ta¹hxai²hē¹la². 28 Jā¹nxe³tāu³a² yxo²ta¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²sa²yo²we¹ta¹hxai²hē¹la². Sa²yo²we¹te³an¹jau³kxai³lu²:

kāi³ū¹hai¹nha²kxai³ nxe²xai³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la², yxo²i²ai¹nha²kxai³la². 38 Ha³lo²ai²na² a²nū²a² yū¹nxa³so³xai²na² ā³nxa³sxā³ hō³hai¹nha²kxai³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wā³la³ka³tē¹na² yxau³ai¹nha²kxai³ kxih³nxē¹na² yxau³ai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²hē¹la². Wī¹lhin¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ yuh³xai²nān¹te²a² hxi²ki³kxai³lu² ā²te³nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

39 Jā¹nxe³jut3su² tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² yxo²i²ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² wī¹lhin¹sxā³ a²ya³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹kxan²ti³ yen³kxa² wī¹khai¹nxe³ju³ta³nū³a² au³hxai²kxai³tā² so¹kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

40 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ha³lo²a²nū³su² ā²la² wī¹ju³ta³nū³su² ā²la² ā²u¹la³kxi²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ tū¹ka³txai³ta³lxi³ txa²wa¹kxi³na¹xain²txi³ a²wī¹lhin¹si¹kj³jau³su² ta³lu³ti²nū¹nhē³ta¹hxai²hē¹la².

12

Sū³nu²khai³su² Txa²wā¹wī³nu²su¹jau³su²

1 Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹ki³nāu¹xai²na²sa¹. Tū¹ka³txai²na² yxo²i²ain¹tū³ka³txai³tā² i²nē³lain¹na³la². Nxe³nē³lai¹nha²kxai³ i³wā³txa³kxi²nha¹ki³jau³xai²na² whāi²na¹ ā³na¹a³sah¹lxi³wxa². Kō³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta³i²tā² ā³na¹a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxā³ sa³nxe³la³kxi³nāu³xā² kwa² ā³nih³yah³lxi³te²ju²hē³la². Kwa² ā³nih³yah³lxi³kxai²nān²tu³ ā³ni³ha² i³nē³ka³ta³yah³lxi³te²ju²hē³la². Tih³na² ne³ki³san¹tih³na² so¹lxi³ u²kxan²ti³ ten³sa²tā³yah³lxi³te²ju²hē³la². A²wā³tāu³a² nxe³ta³nxa² a²wī¹nē³tāu³a² nxe³ta³nxa² ten³sa²tā³yah³lxi³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³tū³ki³tā³la². Txa²wā¹sū³na² yxo²i²te²ki³nāu¹xā² wain³tih³na² so¹lxi³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ ā³nxi³a³sah¹lxi³wxa². Kō³nxe³tih³na² ten³sa²tā³a³sah¹lxi³txa³hē¹la². 2 Je³su²jah³la² so¹lxi³ ten³sa²tā³sxā³ i²a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti²ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²kxi²nē³lhi¹nān¹te²tu³ jah¹lai²na² so¹lxi³ yxo²i²ki³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lai²i² kxā³nxi³kxai³lu² ū³hxi²kī¹la³kxain¹ju³ta³nū³a² yān³ta¹ yxau³so²nxa³ta³lxa¹ a³la³kxain¹kxan²ti³ hai³txi³i³yuh³lxi³a³kxi²sxā³ ā³na¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³yān¹ta¹:

— Yxan¹nāu³a¹ i³ka³li³sa³ju³ta³nū³a² yū³sa²tū¹xā¹. Nxe³sa³ha²kxai³ hī¹na² khāuh³lxa³ti³sain¹ju³ta² hxi²wau³ta³kxi²nha¹nxa³lho³na¹. Hī³sa³ka³txa² i²hxi²kī¹la³kxi²sain¹kxan²ti³ Txa²sū³na² ā²u²li²sa²nxa³lho³na¹. Je³su²jah³la² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ka³tu³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²nū²la² nxe³hī¹nān¹te²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³txa² a²wī¹nē³tāu³a² ā³wxe²xai³ta¹hxai²hē¹la². Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ a²wa³kxēn³si²ya³ta¹hxai²hē¹la².

3 Jā¹nxe³sxā³ khāuh³lxa³tain¹ju³kxai³lu² sa²wa²lho¹xi²sxā³ ain³kxi¹xi¹jah³lxi³hē¹la². Kō³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² i³an³ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nūh¹kxan²ti³ nxū²kwai³lxū¹txi³ hxi²tha³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² yxo²i² hxi²tha³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxo²i²yah³lxi³in¹ju³ta² ā³na¹ah¹lxi³txa³hē¹la². 4 Kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² nū³kxūn³sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxi³ta¹hxa³nhē¹la². Wxa²ti³ha²yau³xā² ha³li³kxa² hxn³kxi¹nx2ti³sxā³ ya³lu²kxi¹nx2ti³kxan²ti³ nū³kxūn³sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxi³ta¹hxa³nhē¹la². Nxe³hī¹nān¹te²tu³ wxa²ti³ha²yau³xā² ha³li³kxa² hxn³kxi¹nx2ti³kxan²ti³ ya³lu²kxi¹nx2ti³ta³lxa¹ kō³nxe³ti³ kāi³kxe³su² nū³kxūn³sxā³ sa²yxo²ā³jah³lxi³hē¹la². 5 Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² ne³wān²yah³lhin¹thai¹la²? Wī³nu²su² a²ki³lha³lxa²nāu³xai²na² i³yon²ta³kxi²te³lhxā³ i³kwai²kxain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² i³nxū²kwai³lxū¹nū¹nhē³jau³su² i³ye³kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³kxai³lu¹:

— Txa²ki³lha³lxi³. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³la² i³wai²kxi¹nxa²kxai²nān²tu³ yxo²i²in¹kxa² yxo²i² ā³na¹txa³hē¹li¹.

6 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah³la² hi²sen³su² a³lxi²te²a² i³wai¹tū¹sa²tē³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³: “Jah¹lai²na² txa²ki³lha³lhxu² ti³hi¹ta¹tū¹xā¹.” Nxe³te²na² sa²kxai³lu² sa²wai³kxa² wxē³te³lhxā³ i³wai²te²ju²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Wxa²wī³na² yā¹te³hū³na³la². A²wī³nu²su² te²kxai³lu² a²ki³lha³lxa² i³sa³wai³kū¹te³lhxā³ i³kwai²kxi²te²ju²hē³la². Wī³na² i³kwai²kxi²kxe³nū³a² kāi³ūh¹xa³te²a² yū³te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wxāi² i³nxai²na² sa²kxai³lu² khāuh³lxa³txi³nx2ti³ju³ta² i³wai³kxū¹nx2ti³ju³ta³nū³ai²la¹wa².

— Txa²wēn³su² ti³hi¹ta¹ha²kxai³ i³kwai²kxi²na¹xā¹. Txa²wā¹sū³nān¹jau³su² nxe²na³la². 8 Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³khai³xā² i³kwai²kxi²ju³ta² kāi³ū¹hain¹te²jai¹ti²tu³wa². Wxāi² i³nxai²na² nxe³kxa² yā¹nxe² kāi³ūh¹yah³lxi³an³kxai²nān²tu³ hai³txi³ Sū³na² wē³ha³lxi³khai³su² ti³hi¹txa²lxi³hū³nx2nxa³wa². Hāi¹sxā³ ka³yxuh³xā² wē³ha³lxi³hū³nxe² yah³lxi³hū³nxa¹lxa². 9 Txa²wā¹wī³nu²khai³xā² wīn¹txi³sxā³ wē³te³jah¹la² i³kwai²kxi²nē³kxan²ti³ sa²nēn¹kxi²sa²tē³ki³tā³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah³la² ā²la² kāin²khai¹nxe³jah¹la² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tū¹nhē³jah¹la² ā²la²

kāi²non³sxā³ sa²yxo²we¹kī³tāu³lon³kī³tā³la². 10 Kho³kho³txi²nē³lhi¹nai³tā² hxi²kan¹ton³kī³sxa³hi¹nai³tā²jū¹nxa²ha³la³jen¹nāu³a²Txa²wā¹wī³nu²khai³xa²i³wai³kxi²te³lhxā³i³kwa¹kxi²sa²tē³nē³lain¹to³hxi²nai²hē³la².

— Ju¹tai²na² wain³na³na¹. Nxain¹te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² sa²wai³wai³kxi²sa²tē³ū¹nhē³lain¹te³lhxā³ i³kwa¹kxain¹to³h³na³la². Nxe³sxā³:

— Nxe²kāi³ū¹hai¹na¹kxai²nān²tu³ wi¹lhi¹na¹ju³ta³la³ wā²nhū¹ai¹na¹tū¹xā¹. Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nān¹jau³la³ nxe²na³la². 11 I³kwa¹kxi²nē³ju³ta² kāi³ū¹nhē³tāu³la³ i³ka³li³kxi²nē³jau³sxa³wa². Yxān¹ta¹ jū¹nxa² yan¹nāu³a¹ āin²ta³kxi²nē³ju³ta³la³ ne³wā²na³kī³sa²kxai³ wain³txi³ kāi³kī³sa²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² hāu²non³nxe³nē³lha²kxai³ nxe²na³la².

Wān³txa²i³tih³nxe³nē³jau³su²

12 Jā¹nxe³jut3su² nxe³ha²kxai³ ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxo²i²jah³lxi³hē¹la². I³nxū²kwa¹lxū¹jah¹lxi³hē¹la². 13 Te²yā¹nxe³sxā³ wain³tīh³na² so¹lxi³ ā¹nxi³yah³lxin¹tīh³nū³a² ā¹ten³jah¹lxi³hē¹la², wain³txi³ yxu²xai³yah³lxan³kxa²yan³txi³sa³.

14 Nxa²ha¹te¹ hāu²non³sxā³ yxau²xai³nyhu¹jah¹lxi³hē¹la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ ya³lo³txi²sxā³ kāi³jah³lxi³hē¹la². Nxe³kxe³su² kāi³yah²lxan³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ā¹nū²kxi²sxā³ yxau³yah²lxan³so³la². 15 Wxa²ē¹nāu³ai²na² yxo²i²yah³lxin¹jau³xa² i²khai¹nxe³nha¹jah³lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³nai²na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nxti³ju³ta¹ ha³nāu³hi²ye²yah³lxi¹nha³ta²wa². Wxa²nū³ka³txa² a²ha³tīh³ i³nxa² wā²nxū¹lxi³sxā³ kwa²to³to³h³lxi³ i³an³ta³kxi¹nyhu¹yah³lxi³txa³hē¹la². Wxa²ē¹nāu³ai²na² wā²nxū¹lxi³sxā³ kwa²to³to³h³lxi³ i³an³ta³kxi²nyhu¹yah¹lxin¹kxai²nān²tu³ i³kāi²non³sxā³ wen¹nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²wā¹tā³xai²na² yxo²i²sxā³ hxi²tha²o¹nha³ta²wa².

16 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹ha² ā³xa² wa³nū³lon³nyhu¹ah³lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³te¹nxa³te²a² te²xa²yā¹xah³lxi³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ E³sa³u²ah³lu¹tai²na² te²xa²yā¹nxe² kāi³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jah¹lu¹ta²kxai³la¹ E³sa³u²ah³lu¹ta²kxai³la¹ ye³kan¹jah¹lo²su² a³li³lah¹ta¹hxi²hē¹la². Ā³ta³lo³hē¹thi¹nai²na² sa²kxai³lu² Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³te²kxai³lu¹ E³sa³u²ah³lu¹ta²kxai³lu² he³ja³lu²ha²kxai³ a²yen³kxi³khai³xa² ye³kan¹te²na² a²yen³kxi³khai³xa² tē³nū²la² Ja³ko²ah³la² hxi²ka² ū³hū¹nyha³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te²na¹ Ja³ko²ah³la² sa²kxai³lu² yain³txi³yau³xa² tē³sxā³ ū³hū²nyha¹ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³kxan²ta² E³sa³u²ah³lu¹tai²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— He³ja³lu²sa²te²nha¹. Na¹ta¹ yain³txa² yū³sa²nxa³nha¹. Nxe³ha²kxai³ yen³kxa² ye³kan¹jah¹lo²na¹xai²nān¹ta² yen³kxa² a³lxi²sa²nxa³nha¹. Ū³hū¹na¹kxai²nān²tu³ yain³txa² ū³hū¹sain¹tū¹xā¹. A²ē¹nān¹jau³kxai³ nxe³nha²ta¹hxi²hē¹la². 17 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³nū² a²wī³nu²khai³xa² yah³lon³sxā³ ya³lu²te³lhxā³ nxe³hi¹nu¹tai²na² yen³kxa² wi¹ka² so¹kxi²ju³ta²nū²a² E³sa³u²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² a²wī³nu²kxai³lu² e³kxi²ta¹hxi²hē¹la². Nxe² e³kxi²kxan²ti³nū¹ a²wī³nu²su² te²kxai³lu² hxi²kan¹txi³ wān³txai²na² i³ya¹ta¹hxi²nxa³hē¹la². E³sa³u²ah³la² kāin²nān³kxan²ti³ wān³txi³la³ i³ya³txi³ta¹hxi²nxa³hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ kxā³nhxi¹nu¹tai²na² I³sa³e² nū³ka³txu¹tai²na² nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³te²nāu³xai²na² wā³la³ka³txa² Si³na³i³ka³txa² ā³tū³sxā³ yxau³ain¹ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³ka³txai²lu² sa²kxai³lu²: — Wxa²wxai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe² kwa³na³kxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²kxai²nān²tu³ wā³lai²na² a²ne³ka³nah²nāu³a² ha³nxe²a² kāin² i³ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ kāin² ka³nxa³hi²ha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a²nāu³xu¹tai²na² i³yuh³lxain¹ta¹hxi²hē¹la². Nxe³sxā³ it3ta² waun³txa² i²ah³lxi³ha²kxai³, 19 wāi²lhū³ka³txa² i³yau¹je²yah³lxi³jau³xa² ain³kxah²lxi³ha²kxai³ a²nū²a² wān³txa² yxo²kāin²e³jah¹la² ain³kxai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxi²hē¹la². A²nxe³jau¹xai²na² ain¹kxain¹te³na¹ i³yuh³lxi³yah³lxi³ta¹hxi²hē¹la². I³yuh³lxi³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Hāi¹nxā¹sa²sī¹nhē³li¹. E³kxi²sah¹lxi³sī¹n¹txa³hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹hxi²hē¹la². 20 Nxe³ju³tai²na² wān³txa² e³kxi²nyhain¹jah¹lai²na² wān³txa² kāin² i³yon²txi³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³kxan²ta² i³yon²txi³nyhain¹jau³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² e³kxi²ti²ān¹jau³kxai³lu¹:

— Wā³la³ka³txai²li² ka³yxuh³xa² wāi²lot3jah³lxin¹kxa² wxa²wxai³kxai²nān²tu³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxi²na² a²nxi³kxi²kxai²li² txah³lxi³kxa² hxi²tē³nha²sxā³ ā³tū³jah¹lxi³hē¹li¹. Ā³tū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³yxuh³xai²li² txah³lxi³kxa² ā³nan³sxā³ ā³ya¹lu¹jah¹lxi³hē¹li¹, a³ka³nxi²sxā³ yxau³na¹ha²kxai³lu¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxi²hē¹la². 21 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Moi³se²ah³lu¹ta²kxai³lu² kāin² i³yo²lha²kxai³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yuh³lxi³khaix1sa³nha¹. Hxi²ka³ta³ta³sxā³ yuh³lxi³khaix1sa³nha¹, Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²jen³su² ha²kxai³lu¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³jut3su² te²yā¹nxe³ka³txa² hai³txi³ ā³tū³yah³lxi³la³.

22 Nxe³nxa³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³tih³nxe³nx2ti³te³na¹ oh³xai²nān²te²a² ha³lo²a² ā³tū³kxe³hū³nxe² yxau³yah³lxi¹la². Wā³la³ka³txa² Si³āu²ka³txa² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ka³teḡn³yah³lai¹na² a²sxi²je³na² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thi³na²

oh³xan¹thi³na² nxe³thi³nāu³a² oh³xan¹te²nāu³xai²na² ka³lxa¹khai¹xain¹sxā³
 yxau²xai³lain¹na³la². A²nxe³thi³nān²tu³ ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa².
 Nxe³te²hū³nxe² yxau³yah³lxi¹lxa². 23 A²nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³
 yxau²xai³tū³ka³txa² kxā³nxai³tā² yuh³nāu³a² yxau²xai³lain¹na²hē³la². Yxān³ta¹
 ya²lun¹txi³ha²kxai³ oh³nāu³nān¹te²a² ha³lo²a² yxau³ha³lxin¹nha²wa². Nxe³tū³ka³txai²na²
 Txa²wā¹sū³na² ha³te³h³nxā³na² a²i³lxa² a²yxo²ha³kxai³ ū³wha²li¹lah³lxi³ta¹hxai²hē³la².
 A²nxe³tu³ka³txai²na² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ ka³lih³khai¹nxe³tū³ka³txa² ā³yā³nū²kxi²kxa²
 ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³te²nū³ka³txai²na² nxe³yah³lxi¹lxa². Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³jah¹lai²na² yuh³xai²nān¹te²a² nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ kāi³yah³lxi³kxe³su²
 a³ya²tī²sxā³ wi¹lhin¹ta³nxā² ko³nxe³thin¹ta³nxā² nxe² i³yū¹l¹jah¹lai²na² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³
 yuh³xai²nān¹te²a² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet¹sān²nū²la² ya³lu²kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 i³wi¹lhin¹ti³hi¹tai¹na²hē³la². Nxe³tū³ka³txa² ā³tū³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi¹lxa².
 24 Je³su²jah³lo²kxai³lu² wān³txai²na² tah²yau³xai²na² i³ye³yxo²ka²la¹hū³nyhu¹kxi³jau³xa² ā²la²
 i³ye³kxi²nē³na²hē³la². A²ti³ha²yau³xa² ha³i³h³xan³sxā³ ya³lu²kxi²nū²hē³ta¹hxai²hē³la². Nxe³hā³kxai³
 A³be²lah³lu¹tai²na² Ka³ah³la² hxi²ka² su²lhā³nyha¹ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Nxe³ti³u²ta²kxai³lu²
 i³sa²wa²lho¹xi²ki²tāu³a¹ nxe³hi¹na¹ txa²wā¹ē¹nān¹jau³su² nxe³te²nah¹lxi¹;

— Txa²sū³nāi³. A³be²lah³lu¹tai²na² ya³lu²ti³u²tai²na² i³wa³lxin³txai¹nhē³li¹. Nxe³jau³su²
 nha²ki³tā³la². Nxe³kxa²ha³ti³xan²tu³ Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² nxe³kxa²ha³ti³xan²tu³
 Je³su²jah³lu¹ta²kxai³lu² ya³lu²kxi²nū²nhē³ta¹hxai²ti³ai²ti²tu³wa². Nxe³ju³kxai³lu²
 i³sa²wa²lho¹xi²ki²tāu³a¹ nxe³hi¹na¹ txa²wā¹ē¹nān¹jau³su² nxe³te²nah¹lxi¹;

— Je³su²jah³lāi³. Ya³lu²kxi²nū²sa²nhēn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³
 kāi³ki³ta³la² ne³wā²na³kxi²nū²nhē³na²hē³li¹. Nxe³jau³su² nha²ki³tā³la².
 A²nxe³jah¹lain²txi³ Je³su²jah³lain²txi³ ā³tū³yah³lxi¹lxa². 25 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa²
 ne³kat¹jah¹lxin¹jau³xai²na² Je³su²jah³lai²na² wān³txai²na² ne³kat¹jah¹lxin¹jau³xai²na²
 ain³ki²sxā³ sa²yxo²ā³yah³lxi³txa³hē¹la². Kxā³nxi¹nu¹tai²na² I³sa²e² nū³ka³txu²tai²na²
 o³nhān¹jau³xai²na² i³yau¹ū¹hain¹jah¹la² sa²yxo²ā³ain²ta²hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na²
 e³kxain¹jah¹la² sa²yxo²ā³ain²ta²hxai²hē¹la². Sa²yxo²ā³ain²te³na¹ hxi²kan¹txi³ ā³nih³sxā³
 hāi³ain¹ta¹hxai²nxā³hē¹la². Te²yā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xa² o³nhān¹jau³xa²
 ne³kat¹sxā³ ain³kxi²ki³sān²nū²la² hā²wxān³txa³ sa²yxo²ā³ki³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
 ā³nih³sxā³ hāi³ki³sxa³lho³la². Txa²wā¹sū³nu²khai³xa² i³ye³kxi²nē³lha²kxai³ nxe³jau³xai²na²
 ā²la² wā³nxān¹jau³xai²la¹wa².

26 Jā¹nxe³hi¹nu¹ta²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² jau³jau¹xu¹tai²na² ne³ka²kain¹jau³xai²na²
 ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xu¹tai²na² kāin² ka³ta³ta³ti³hi¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxā²ha¹te¹ jah¹lain²txi³
 Txa²wā¹sū³nain²txi³ e³kxi²to³na³la². E³kxi²to³te²nah¹lxi¹;

— Kxā³nxi¹nu¹tai²na² e³kxi²na¹hi¹nu¹tai²na² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xai²na² kāin²
 ka³ta³ta³ti³hi¹ta¹hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ e³kxi²xi²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxi²nān²tu³ yuh³xan¹ko³la³
 so¹lxi³ ka³ta³ta³ti³hi¹txa³lho³li¹. Yuh³xan¹ko³xai²na² whāi²na¹ oh³xan¹ko³xai²na² whāi²na¹
 ha¹lin¹ko³xai²na² ka³ta³ta³ti³hi¹ta¹tu¹wi¹. Nxe² e³kxi²to³na³la². 27 Nxe³ha²kxai³lu¹ wān³txa²
 e³kxi²jau³xai²na¹;

— Te²yā¹nxa¹tu¹wi¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² i³yau¹ū¹nhē³na³la². I³yau¹ū¹nhē³te³nah¹lxi¹
 yen³kxa² a²wi¹lhi¹nu¹tai²na² i³ye³sxā³ i³yū¹te³nu¹te²a² a²yxo²ha³kxa¹ ka³ta³ta³ti³hi¹tu¹wa².
 Ka³ta³ta³ti³hi¹te³na¹ yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ā³na¹sa²ai³ti³hi¹tu¹wa². A²nxe³ju³tai²na²
 i³yau¹ū¹nhē³jau³xai²la¹wa². Hā²wxān³txa³nū² yen³kxa² ka³ta³ta³ti³hi¹txa³te²a² so¹lxi³
 yxau²sa²te³tu¹wa².

28 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² oh³xan¹ko³xa² tah²ko³nū²a² a²wa³kxēn³su²
 si¹nhē³jau³su² ū³hū¹nē³na³la². Nxe³ko³xai²na² hai¹txi³ ka³ta³ta³ti³hi¹txa³ha²kxai³
 nxe³ko³xai²la¹wa². Nxe³jut³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³ē²na² sa²nēn¹kxi²lxi³wxa².
 A³lxi²nha²sxā³ sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³wxa². Sū³na² i³ka³lxih³ju³ta² so¹lxi³ wet¹ja³sah¹lxi³wxa².
 29 Jā¹nxe³jut³su² a²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³nxe²hū³jah¹lai²la¹wa².
 Ha³nxe²a²kxai³lu² yen³kxa² ko³nxe³kxa² i³h³xan³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxā² yen³kxa²
 yuh³xai²nān¹te²a² a²yen³kxa² Sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ā³na¹hxa³tu¹wa².

13

Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ki³kxe³su² i³ti³h³nxe³jau³su²

1 A³lxi²waun¹nyhu¹sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Kris²tu³jah¹la² ā³nū²kxi²sxā³
 yxau³kxi²nyhu¹ah¹lxi¹nha²kxai³ txa²wā¹tā³yah³lxi¹lxa². 2 A²nū²a² wa³nū³ta²
 wxā³te²a² wi¹kāi³ū¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Wxa²yain³txa² wā²nhū² sxa³sxā³
 āu³xah³nhīn¹ju³ta³nū²a² hau³ko³ti² nxe³nū¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Te²yā¹nxe³ju³ta²
 kxā³nxi¹nu¹tai²na² txa²wā¹si³yah³la²nāu³xu¹tai²na² kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ai¹nhīn¹nu¹tai²na² oh³xan¹tū³ka³txa² wi¹kāi³ū¹hain¹ta¹hxai²hē¹la², wa³nūt³su²
 nxe³ye²nyhain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³na². 3 A²nū²ai²na² sxi²ha² kan²thi³na²

ũ³t̃¹kxi²si¹hain¹kxai²nãn²tu³ ne³wã³na³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Ū³t̃¹kxi¹nx2tain¹kxa² yã¹nxe²
wxa²ẽ¹nãu³xai²na² au³txi³ i³yan³ta³kxi¹tain¹yah³lxi³hẽ¹la². Khãuh³lxa³thi¹nain¹te²a²
te²yã¹nxe³sxã³ au³txi³ i³yan³ta³kxi¹tain¹yah³lxi³hẽ¹la², Je³su² Kris²tu³jah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³
yxau³kxi²nyhu¹yah³lxi¹nha²kxai³la².

4 In³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxi³tu³ta² wain³na³la². ã³na¹sxã³ ã³waix3kxi²nyhu¹ah³lxi³txa³hẽ¹la².
Nxe³sxã³ wxa²txu¹khai³xa² ta³nxa² wxa²in³txi³khai³xa² ta³nxa² so¹lxi³ ũ³whĩn¹ti²nyhu¹sxã³
yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². A²nũ²a² ã³lxi³jah¹la² ta³nxa² ã³lxi³ta¹kã¹lxa² ta³nxa²
ũ³whĩn¹ti²nyhu¹ah³lxi¹nha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²a² kuh³lxa³thin¹sxã³ wa³nj³lon³yah³lxi¹nha²kxai³
yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kq³nxe³ti³ i³yi¹li¹nxa²lxi³ha³ta²wa².

5 Yen³kxa² yxo²kwain³tãu³lot3sa²tẽ³ah³lxi³txa³hẽ¹la². Hai¹nxe³sxã³ ha³lo²a²
hi¹nho³yah³lxin¹kxa² hãu²non³sxã³ yxau²xai³jah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³ju³tai²li²
i³nxũ²kxi³lũ¹nẽ³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²nẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². I³ye³kxi²nẽ³te³nah¹lxi¹:

— Hai³txi³ a³li³kxi¹nx2ti³sxã³ ã³waix3kxi²nx2ta¹ju³ta³nũ³a² yũ³ti³he¹nxẽ²nx3tho³li¹.
Hai³txi³ sa²yxo²ã³nx2ti³sxã³ ã³na¹nx2ta¹ju³ta³nũ³a² yũ³ti³he¹nxẽ²nx3tho³li¹. Txa²wã¹sũ³na²
nxe³ta¹hxi²hẽ¹la². 6 Jã¹nxe³jut3su² nxe³ha²kxai³ nxũ²kwai³lũ¹sxã³ i³wa¹ũ³xi²kq³tu¹wa².
Nxe³kq³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² hxi²nũ¹nẽ³jah¹lai²la¹wi¹. Hxi²waun³txi³kq³ju³ta³la³
yũ³nẽ³lxa³lho³li¹. Nxe³kxe³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ a²nũ²a² i²li³te²a² kq³nxe³ti³
kã¹³ũ¹nhẽ³kxan²ti³ yuh³lxi³kq³sxa³lho³li¹.
Nxe³h³kq³ta³la².

7 Sa²wa¹ho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xi¹jah³lxi³hẽ¹la². A²wi¹lhĩ¹na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
i³hen³txi¹nx2ti³jau³xai³ta² ain³kxi¹xi¹jah³lxi³hẽ¹la². Wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai³ta²
ain³kxi¹xi¹jah³lxi³hẽ¹la². Wi¹lhin¹sxã³ hin¹sxã³ yxau³ain¹sãn²nũ²la² hã²wxã³txa³
hãu²non³sxã³ ya³lu²ain¹na²hẽ³la². Nxe³kxe³su² ain³kxi¹xi²sxã³ kan²txi³ yxo²a²ain¹kxai³
jã¹nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²jah³lxi³hẽ¹la². 8 Nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²kxai³lu²
yxo²i²kq³jah¹lai²ta³lxi²na³la². Kxã³non³kxan²ti³ hai³txi³ ã³lxi³to³nxa³lho³la².

9 Wãn³txa² wain³jau³xa² so¹lxi³ ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². Wãn³txa² yau³xã³xai²na²
tah²yau³xai²na² i³yah³lxi³jau³nũ³xai²na² i²li³jau³xai²na² i³tih³nxe³nx2tain¹kxai²nãn²tu³
sa²yxo²we¹jah³lxi³txa³hẽ¹la². Wain³jau³xa² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na²
sa²kxai³lu² kãin² thã¹³ti³la² a³lxi²nẽ³na³la². Yxãn¹ta¹:

— Yain³txi³su² wain³txi³ yain³kxi³te²ju²hẽ³. Nxe³jau³jau³xai²na² i³tih³nxe³sxã³
sa²yxo²we¹kq³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ hxi²kan¹ti³ i³wi¹lhin¹ti³hi¹tẽ³jau³sxa³wa².

10 Ju²te²a² nũ³ka³txa² wã³nxĩn¹ti³ i³ye³ũ¹hain¹kxe³su² o²la³kxain¹tũ³ka³txa²
o²la³kxain¹hxi²hẽ¹la². A²nũ²a² kq³nxe³kxe³su² ã³wa²su¹ju³ta²nũ³a²
o²la³kxain¹kxai²nãn²tu³ ka³yxuh³xa² s̃j³na² Txa²wã¹sũ³na² yũ³hũ¹kxai²nãn²tu³
nxe³ta¹s̃j³na² i³yain³yah³lxi³ta¹hxi²nxa³hẽ¹la². 11 Hã¹nxe³sxã³ tũ¹ka³txa²kxai³lu²
a²wa³li³kha³lah³la² sa²kxai³lu² ka³yxuh³xai²na² a²ti³ha²yau³xa² so¹ta¹hxi²hẽ¹la². So¹nũ²la²
sxi¹hain²na² Txa²wã¹sũ³na² sxi¹ha² wi¹lhin¹thi³na² ã³wih³nũ²la² a²ti³ha²yau³xan²tu³
tẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². Tẽ³nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ũ³hũ¹ta¹hxi²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² hã²wxã³txa³
ka³yxuh³xa²kxai³lu² a²s̃j³na² tẽ³sxã³ sxi²je³na² a³li³ta¹hxi²hẽ¹la². A³li³nũ²la² ha³lo²a²
j³hxn³ye²ta¹hxi²hẽ¹la². 12 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³lu² sxi²je³na²
a³li³sãn²nũ²la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². A²ti³ha²yau³khai³xa² ha³li³hxn³sxã³
ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². Ha³li³hxn³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ a²nũ²a²nãu³xa² kq³nxe³ti³
kã¹³kq³ta² hxn³kxi²nẽ³ju³ta³nũ³a² ta³lu³ti³nũ¹nhẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². 13 Jã¹nxe³ju³kxai³lu²
Je³su²jah³lo²kxai³lu² i³ya³lut1ju³ta³nũ³a² yau³son³ye²kxan²ti³ hai³txi³ wa³lxi¹nhãn²nxa³ha²kxai³
wi¹lhit1sxã³ khãuh³lxa³ti³nũ¹nhẽ³ta¹hxi²hẽ¹la². Te²yã¹nxe³kxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹kq³nxe³ti³
wãn³txa² yxo²a²ai¹nxa³te²na² khãuh³kxi²nẽ³kxan²ti³ Sũ³nai²na² a²ten³ju³ta² sa²yxo²wet1sxã³
kã¹³sa²tẽ³sãh¹lxi³wxa². 14 Yuh³xai²nãn¹ta³ko³xa² ha³lo²a² yxau³kq³ko³xai²na² hai³txi³
sxi²je³na² ha³lo²l³kq³thĩn³nai²na² yũ³nẽ³lxa³wa². Oh³xan¹thi³nũ³a² wxã³nũ¹nhẽ³thi³nũ³a²
so¹lxi³ wah³nxe³kq³ta³la². 15 Jã¹nxe³jut3su² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ txa²wã¹kq³nxe³ti³
kã¹³kq³ju³ta² ã³wa²su¹kxi²nẽ³na²hẽ³la². Nxũ¹nhẽ³lha²kxai³ i³ka³li³kxi²kq³ju³su²
Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxa². Nxe³sxã³ i³sa²nẽn¹kxi³sa²tẽ³sãh¹lxi³hẽ¹la².

16 Wxa²nũ³kq³txi³nãu³xa² wi¹kã¹ũ¹nyha¹jah¹lxi³hẽ¹la². Hxi²nũ¹nha¹jah³lxi³hẽ¹la². Nxe²
kã¹³ũ¹nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² i²nx2ti³tu¹wa². I²nx2ti³te³nah¹lxi¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi²na² wi¹kã¹ũ¹whaun¹nyhain¹na³na¹. I³ka³li¹lxi²sain¹nha¹. Txa²wã¹sũ³na²
nxe²na³la².

17 Wxa²hxi²kan¹txi³nãu³xai²na² wãn³txa² ain³kxi¹jah³lxi³hẽ¹la². I³ye³kxi¹nx2tain¹jau³xa²
sa²yxo²we¹jah¹lxi³hẽ¹la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
yen³nãu³a² sa²hau³ko³tũh¹nx2tain¹tũ³ka³txai²la¹wa². Nxai¹nha²kxai³ wxa²ẽ¹nãu³a²
wi¹lhin¹si¹yah³lxin¹ju³ta³nũ³su² o²la³kxi²yah³nx2ti³na³la². Nxe³nx2tai¹nha²kxai³

sa²yo²we¹tain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ka³lih³kxi²nha²sxā³ o²la³kxi²nūh¹nx2tain¹tu¹wa². Yxān¹ta¹ i³āin²ta³kxi²si¹hain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ i³hau³ko²tūh¹nx2tai¹nxa³lho³la².

18 Txa²wā¹sū³na² i³nxū²kwai³lxū¹si²sa²jau³nū³a² ten³sa²sīn¹nha²wa². Nxe³sa²sī¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe³sa²sīn¹si¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³kxi²sa²tē³jah¹lxī³hē¹la². Txa²wā¹ē¹nān³ai²na² au³txi³ e³kxi²nha¹kxi³jau³xa² wi¹lhin¹jau³su² na³la². Wain³ju³ta² kāi³si¹na¹ju³ta² so¹lxī³ ten³sa²sīn¹nha²wa². 19 Jā¹nxe³na¹jut3su² wa³su³txi³ wā³li²sxā³ i²nx2ta¹ju³ta³nū³a² ten³khaix¹sa³nha²wa². Nxe³si¹sa²jau³su² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²jah³lxī³to³hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²jau³su²

20 Nxa²ha¹te¹ kxā³nhx¹nai³tā² Je³su²jah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sxā³ ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi²nū¹nhē³ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² Hāun²te²a² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ ko³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² a²yo³wa³hxa² ū³yo³hi²ta³lun²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lo²su² Je³su²jah¹lo²kxai³lu² o³ve²a² a²wa³kxēn³yah³lo²hū³nxe² txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² A²si³yxau³jah¹lo²lo³ta¹hxai²hē¹la². 21 A²nxe³jah¹lo²su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² i³hxi²ka¹txa²lxī³ju³ta² ten³sa³nha²wa². A²ten³kxi³su² wi¹lhin¹sxā³ sa²yo²we¹jah³lxin¹kxi³nū³a² i³hxi²ka¹txa²lxī³ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa². A²nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² nxe²kāi³ya³nhē³tu¹wa². Nxe²kāi³ya³nhē³kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²nēn¹kxi²sxā³ yxau³kj³tu¹wa².

Ā³wa²sut1jau³su²

22 Jā¹nxe³na¹jau³su² wān³txa² ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹jau³xa² a³lu²xa³wa². Yau³ka³lxa²jau³sxa³wa². Nxe³sxa³ha²kxai³ wi¹lain³kxi²sa²sxā³ sa²yo²wet1sah¹lxī³hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Ti³mo²jah³lai¹tā² txa²wā³tā³ah³lai¹tā² sxi²ha² kan²thī³na² ū³ti¹kxain¹te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ta¹ kwēn¹tai²na² sxi²ha² kan²thī³na² ai³wa²sut1sxā³ a³li³xi²na²hē³la². Wa³su¹txi³ i³xi²kxai²nān²tu³ wxā³si²nx2ta¹tāu³a¹ ā³sa²so¹ai¹na¹tu¹wa².

24 Txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txai¹nhē³la². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹te² i³nxai²na² wxa²hxi²kan¹txi³nāu³ i³nxai²na² nxe³sxā³ txa²ha³ta³nxa² i³hen³txi³txain¹nū³nhē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ I³ta²lya²ko³xan¹te²a² txai²yā¹nxe³sxā³ yxo²i²te²nāu³xa² a²ha³ta³nxa² ū³sa²si¹hā³ūh¹nx2tain¹nū³na³la².

25 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² thāi³ti³la² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²lxin¹ju³ta² ten³sa³nha²wa². Nxe³ya³nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

Tiako

1 Txai²li² Ti³a²kah³lo²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a²wa³kxē³no³ti² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²su² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²wa³kxē³no³ti² nxe³sa²kxah³lo²sa¹wa². Txa²ha³teh³nxā³nxa² ū³wha²li¹lhxā³ ū³sa²si¹hā³ū¹nx2ta¹tu¹wa². I³sa²e²ah³lu¹ta¹na² a²ne³tah²nāu³syah¹lxi¹lxa². A²nxe³jah¹lu¹ta¹na² wē³ha³lxi³khai³xa² hxi²ka² hxa²nsxā³ a²jā¹nxe² ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³sxā³ nxe³ 12 nxe³sxā³ a²wē³ha³lxi³lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²nāu³xu¹ta¹na² a²ne³tah²nāu³syah¹lxi¹lxa². Ha³lo²a² ko³ka³lxa¹txi³ ha³ten¹txi³sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹lxa². Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²yah³lxin¹te²nāu³ i³nxā² ū³wha²li¹hā³ū¹nx2ta¹wa². Wa²su¹wa²sun¹yah³lxin¹ta¹ji¹wa²? Txai²li² wa²su¹wa²su¹yxau³na¹wa². Jā¹yxah³lxin¹ta¹ji¹wa²?

Yxo²i²ki³jau³su² a²hoh³lxi³su² ki³jau³su²

2-3 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²yah³lxin¹nha²kxai³ txa²wā¹tā³yah³lxi¹lxa². Nxe³sxā³ ha³lo²a² ko³ton³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ ka³li³sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹la². Nxe³x3jah³lxi³sxā³ ko³ton³kxi²si¹nx2ti³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³nān¹ta³ki²la²sxā³ yxo²te²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la². 4 Ya³nān¹ta³ki²la²sxā³ yxo²te²sxā³ yxau²xai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ā¹la² ya³lo³txi¹jah³lxi³hē¹la². 4 3na¹yah³lxi³txi³hē¹la². Nxe³sxā³ ya³lo³txi³khai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² kāin²jah¹la² hxi²kan¹ti²hū³nxe² yxau³yah³lxin¹tu¹wa². 5 Yxān¹ta¹ i²li³te² i³nxā² nxe²e³in¹kxai²nān²tu³.

— Txai²li² a²hoh³lxi³su² nxa³nhai¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² i³wā³txi³sxā³ i³hen³txai¹nhē³la². Nxe³sxā³ i³wā³txi³sxā³ i³hen³txain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹.

— Txa²sū³nāi³. A²hoh³lxi³su² sa²nxa³nhai¹. A²hoh³lxi³sa²nūh¹sē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²hoh³lxi³sa²nūh¹nxa²tu¹wa². Wi¹lhin¹khai¹nxe³ha²kxai³.

— lh¹nxe³tin¹jau³ta³ i³wā³txi³san¹si¹lxi¹. Nxe³nxain¹jau³su² i³kwa¹i²kxi²nxai¹nxa³lho³la². Wi¹lhin¹sxā³ ū³hū¹nxa²tu¹wa². 6 Nxe³yān¹tah¹lxa¹ nxe² i³wā³txi³sxā³

i³hen³txai¹nīn¹kxai²nān²tu³ yxo²te²khai¹nxe³sē¹la². I³wā³ta³kxi²nh²txa³hē¹la². I³wā³ta³kxi²nh²txa³hē¹la² i³ye³na² ūn³je³na² yā¹nxe³h³nxā¹lxa². Nxe³sxā³ it3ta² ūn³txi³ sa²ne³so¹kxi²kxa² yā¹nxe³h³nxā¹lxa². I³ye³na² sa²xit3sa²tā¹2 sa²wa²lho¹xi² nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³jut3su² wxāi²kxai³ i³wā³ta³kxi²nh²txa³hē¹la² wi¹jau³xa² yxo²te² wi¹lxa³jau³xa² yxo²te² nxe² sa²the³jah³lxi³h³nxā¹lxa². Ju¹ta¹li² wai³nxā³wa². 7 Nxīn¹kxai²nān²tu³ wā³txi³nhān¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²hoh³lxi³sa²nū¹nxa²ju³ta² wahx3nxīn¹kxan²ti³ i³tih³nxe³nxān²nxa³lho³la². 8 Nxe³jah¹la² he³la³kxa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wā³txi³nū¹ha²kxai³ yau³ka³lxa¹txi³ sa²ne³ya²ta² ai³te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²hoh³lxi³sa²nū¹hain¹ju³ta² yū³ye²te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹xah³lxi³txa³hē¹la².

Yen³kxi³ki³jau³su²

9 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yen³kxi³txa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wi¹lhin¹ye²jah¹lai²la¹wa². 10 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² yen³kxi³ye²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²te²su² te²a² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ wi¹lhin¹ye²jah¹lo²su²nūn³na³la². Nxe³yān¹ta¹ kāin² yen³kxi³ye²kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²te²sxā³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² hai³txi³ kāi²no³nxā³wa². Hi³yāu³sa³kxa² yā¹nxe³h³nx2na³la². 11 Hi³yāu³sa³kxai²li² a²wi¹lhi¹na² wi¹khai¹te²ju²hē³la². Nxe³ta¹ ye³je¹na² it3ta² a³lan¹te²a² wxā³nū²la² wān³ya³lu²sxā³ i³sa³li³te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ a²wi¹ju³ta² a³lu²txi³ wi¹te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³ju³ta² yen³kxi³jah¹la² te²yā¹nxe³h³nx2na³la². Yen³kxi³sxā³ hin¹tāu³a¹ ya¹lu²te²ju²hē³la². Jā¹nxe³ha²ta²wa². Hi³yāu³sa³kxa² a²txai²na¹ wi¹kxan²ti³ yan¹nāu³a¹ khon³tu¹wa². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ yen³kxi³khai¹jah¹la² sa²kxai³lu² ya³lu²ju³ta² ye³jen¹na² yū³hxai²na²hē³la².

Ko³nxe³ti³ kāi³sain³si¹nhē³jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ ko³nxe³ton³kxi²jah¹lo²su² te²an²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² nxū²kwa¹lxū¹sxā³ yxau³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹khai¹nxe³h³nx2na³la². Nxū²kwa¹lxū¹nha²kxai³ wi¹lxo³kxi²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wi¹lhin¹sxā³i²tu¹wa². Nxe³te³nah¹lxi¹.

— Jah¹lai²li² a³lxi²sain¹na³na¹. Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sain¹nxa³xā¹. Nxe³ha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ i²ai¹na¹xā¹. A²ē¹nān¹jau³su² nxe³tu¹wa². 13 Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sain³sain¹jau³ta² wxā³kxai²nān²tu³ Sū³na² ko³nxe³te²lo³txa³hē³la². Ko³nxe³te²lo³txan³te³nah¹lxi¹.

— Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ o²la³kxi²sain³sain¹te³na³li¹. Nxīn¹jau³su² nxe²e³txa³hē³la². Nxe³sxā³ ha³lo²a² ko³ton³kxi²nē³kxan²ti³ Sū³na² ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² te³nxā³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sxa³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i²li³te²a² ko³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹jau³su² o²la³kxi²nū¹hai¹nxa³wa². 14-15 Nxe³yān¹ta¹ wā²nxū¹āin³nha²sxā³

yxō²kwaïn³sān²kī³ka³tu³ kō³nxe³ti³ kâi³hī³kī³tā³la². Nū²la² hā²wxān³txa³ kâi²not³sxā³ kō³nxe³ti³ kâi³hī³kī³tā³la². Nxe³te²kxa³yan³tu³ti¹ hā²wxān³txa³ ya³lu²nē³te³nāu³a¹ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta³nū³a² ā³wih¹sxā³ yxau³kī³sxa³lho³la². Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² nxe²e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Kō³nxe³ti³ kâi³hī³nhē³li¹. Nxi¹nha²kxai³ yxau³khai³nxīn¹ju³ta² ā³wih¹sxā³ yxau³nxān³so³li¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³hī³nx2na³la².

16 Jā¹nxe³ha²kxai³ txa²wā¹tā³yah³lxi¹nha²kxai³ a³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² wā²nxūh¹ ā³ke³tū¹kxi²nyhah¹lxi²txa³hē¹la². 17 Ha³lo²a² wi¹te²a² yxo²ha³kxa¹ oh³nān¹ta³ko³nāu³a¹ wxā³nū¹nhē³lha²kxai³ kō³nxe³ju³ta² oh³nān¹ta³ko³nāu³a¹ wxā³nū¹nhē³lxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Yen³kxai²na² wi¹te²na² sa²kxai³lu² u³je³na³ka² i³la³kxa² we¹jah¹la² hxi²ka² wxā³nū¹nhē³te²ju²hē³la². Ī³ā³lxi³to³nha²te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ jah¹lai²li² hai³txi³ ā³lxi³to³nha²jah¹lo²su² te²sxa³yu²hē³la². A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². 18 A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² wā²nxūh¹lxi³ wān³txa² ya²la³lyau³xā² ū³hū¹nē³lain¹na²hē³la². Nxe³ju³xan²tu³ sa²yxowet¹so¹kī³sxa³kai³ Ī³kai¹sa²so¹nē³na³la². Sū³na² wē³sa² hxi²ka²kxa² yā¹nxe³ti³hi²te³na³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²nha²sxā³ kâi³kī³jau³su²

19 Txa²wā¹tā³yah³lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Wān³txai²li² wi¹la³ na³ka²kxi¹jah¹lxi³hē¹la². Wā³su³txi³ ain³kxi²nha²jah¹lxi³hē¹la². Yxān¹ta¹ wa³su³txi³ e³yah³lxi³sān²txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ wa³su³txi³ yxai¹yah³lxi³sān²txa³hē¹la². 20 Nxe³sxā³ Ī³xan³ta³kxi²jah¹lai²li² hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹la³ kâi²te²sxa³yu²hē³la². 21 Nxe³jut³su² ha²kxa¹ kuh¹lxa³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² ha³kxa¹ ā³na¹yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³xjah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wxa²ē¹nāu³ai²na² Ī³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²na² wi¹lhin¹sxā³ yxo²i²jah³lxi³hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²hau³ko²tē³jau³xai²la¹wa².

22 Nxe³sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³ke³tū¹kxi²nyhah¹lxi²txa³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txai²li² kwa² ain³kxi²yah³lxin¹ju³ta² wai³nxaxa³wa². Wān³txai²na² yxo²ha³kxa¹ wain³txi³ sa²yxowet¹jah³lxi³hē¹la². 23 Jā¹nxe³sxā³ wān³txai²li² kwa² ain³kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²hī³nhī³nx2na³la². Nxe³te²nah¹lxi¹, e³pe²ya²ka³lo³a² Ī³nha²te²hū³nhī³nx2na³la². A²nū²khai³nāu³a² Ī³kxi²nha²hī³nx2na³la². 24 Ī³nha²sxā³ kwa² a³li³hī³nx2na³la². A³li³te²ān¹tu³ti¹ a²nū²khai³nāu³ai²na² ha²ya³kxa² ain³nha²hī³nx2na³wa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ kwa² ain³kxi²jah¹lo²su²hī³nx2na³wa². 25 Yxān¹ta¹ e³pe²ya²ka³lo³a² wi¹lī²nha²kxai²nān²tu³ ne³wā²na¹nha²nxaxa³kxi²nān²tu³ a²nū²ai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³jau³su² ain³kxi²jah¹lo²su² kxa²yāx¹hī³nx2na³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³jau³su² ha²kxai³ kō³nxe³ju³ta² ā³wa²sut¹sxā³ yxau³ha²kxai³ ne³jau¹xai²na² wi¹lain³nha²sān²sxā³ hā²wxān³txi²te²lxi³ sa²yxowet¹thī³nx2na³la². Sa²yxowet¹sxā³ kâi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lī²ai¹nhī³nx2na³la².

26 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² Ī³li³te²a² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: — Txi²li² Sū³na² wān³txa² wain³txi³ yxo²i²a¹xā¹. Wi¹lhin¹khai¹na¹xā¹. Nxe³ta¹ a²yxowet¹jau³xā² wai³nxaxa³kxi²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na² ā³ke³tū¹kxi²nha²hī³nx2na³la². Wā²nxūh¹ yxo²i²nha²jau³xā² wai³nxaxa³wa². Wā³nxīn¹te²sxa³yu²hē³la². 27 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Txa²wā¹wī³nu²su² ha²kxai³ yxo²i²kī³ju³ta² ten³kxi²nē³na³la². Nxe³kxa²yu³su² sai³kī³nāu³xā²su² tā³nxaxa² tu¹ha² wha²te³son²te³su² tā³nxaxa² a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²kxi²ta¹ka³lxu³su² te²su² tā³nxaxa² Ī³ain¹kxai²nān²tu³ ai³sxā³ ā³non²ta³kxain¹ju³ta² wain³nī² kō³nxe³ti³ kâi³ju³ta² ā³na¹kxai²nān²tu³ wain³ni² nxe³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³jut³su² nxe² kâi³kxai²nān²tu³ yxo²i²nha²kxe³ju³ta² wā³nxīn¹te²ju²hē³la². Ju¹ta² Txa²wā¹sū³na² ten³na³la².

2

Hau³hau³kon³sxā³ kâi³uh¹kī³jau³su²

1 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ wxi²kin¹ti³ton³jah¹lo²su² ha²kxai³ yxo²i²yah³lxin¹te² Ī³nxai²na² nxe³yah³lxi²ta¹hi¹nhē¹la². A²nū²a² yen³kxi³h³te²a² sa²nēn¹kxi²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²li² yen³kxi³h³te²a² kō³txi³ e³kxi²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹yxah³lxi³txa³hē¹la². Ju¹ta²na² wai³nxaxa³wa². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ yxo²hau³hau³kon³sxā³ sa²nēn¹kxi²jah³lxi³hē¹la². 2 Nxe³sxā³ ā³yā¹nū²kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxi³khai¹jah¹la² ya³lau³xā² wa²tu¹wa²tun¹ka³lo³a² ā³nhxi²wxe³nha²ha²kxai³ wā²la² wi¹khai¹ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li² ā³nū²kxi¹nx2ti³hī³nx2na³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²ā²q³xā² yen³kxi²txa³jah¹la². Ju¹ta²na² kō³nxe³khai¹ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² ā³nū²kxi¹nx2ti³nū³nhī³nx2na³la². 3 Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ wā²la² wi¹ka³lo³a² wi²kxi²nha²jah¹lai²na² wi¹le³kxi²yah³lxin¹te³na¹lxi¹:

— Yen³kxi³hi¹nha²kxai³ hxi²kan¹jah¹la² ā³wxe³ka³lo³ai²li² ā³wxe³txu¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yān¹ta¹ yen³kxi³txa²jah¹la² e³kxi²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Yen³kxi³txa¹nha²kxai³ kwa² ā³sa²nū³txu¹li¹. Tā³nxa²:
 — Yuh³xa² u²lā³wxe³txu¹li¹. Nxe²e³kxah¹lxi³txa³hē¹la². 4 Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². A²nū²a² ha³na³ka³lxi² ha³na³ka³lxi² i²nyha¹lxin¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ hain³nyhah¹lxa³lxa².
 5 Jā¹nxe³jut³su² txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². A³lxi¹nx²ta¹wa². Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² i²sxā³ sa²so¹ain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² yen³kxi³txa²na³li¹. Yxān¹ta¹ nxe³kxan²ti³ a³lxi²sa²na³li¹. Txa²wān³txa² yxo²i²sa²na³li¹. Nxe³ha²kxai³ kxān³nāu³a¹ a³ka³nxa¹tāu³a¹ yxau³khai³nxa¹ju³ta² a²nū²a² a³lxi²sain¹te²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ yxau²sa²tē³ya³sain¹tu¹wi¹. A²nxe³tāu³a¹ yxau²sa²tē³ya³sa²nū³nīn¹tu¹wi¹, hī¹na² yen³kxi³txa²nxa²kxan²ti³nū¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². 6 Nxe³yān¹ta¹ jah¹lai²li² yen³kxi³txa²jah¹lai²li² kō³te³kxah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxa² ha³tih³xan²tu³ yen³kxi³h³khai¹jah¹lai²li² wi¹le³kxah¹lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Yxah³lxin¹ka³tu³ta¹ yen³kxi³h³te²na² sa²kxai¹lu² wa³kōn³kxi¹nxa²lxi³si¹hain¹ju³su² kwa³na³nxa²lxi³jah¹lai²la²wa². Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ i³yī¹li¹nx²ti³si¹hain¹ju³su² i²wā³txi³nx²tain¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³xa² ū³h³wxe³kxi¹nx²ti³hī³nx²na³la². 7 Jā¹nxe³jut³su² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²i²yah³lxin¹te²kxa³ya³lhu² a²sa³wi³ha³lxi³su²khai³ti³hi¹ta²lxi³na³la². Nxe³nx²ti³kxa² ha³ti³h³xan²tu³ yen³kxi³h³khai¹jah¹lai²na² a²yxo²wān³txa² Je³su²jah¹lai²na² kō³nxe³te²lo³tain¹na³la².

8 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹:
 — A³lxi²nyhah¹lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xa² a³lxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ kāi³yah³lxi³hī³nxa¹lxa². 9 Yxah³lxin¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³ye²te²na² so¹lxi³i³wi¹lxi³kxi²nū¹hain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi³lxa². Txa²wā¹sū³na² wān³txi³nu¹txa²kxai³ sa²yxo²ā³yah³lxi¹lxa². 10 Jā¹nxe³jut³su² Sū³na² wān³txa² yxau³ka³na³ka³na³kxan²ti³ sa²yxo²ā³in¹ke³la³te²kxai³ Sū³na² kwa³na³jau³xai²tā² yxo²ha³kxa¹ yxau³ka³lxa¹kxan²ti³ sa²yxo²ā³in¹ju³ta² hxi²ki³te²la³ yah³lxi³hī³nxa¹lxa². 11 Jā¹nxe³sxā³ Sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— Tu¹ha² ā³xa² so¹sxā³ ū³whīn¹txi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxūn³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² i³su²lhā³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su²nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ a²nū²a² i³su²lhā³in¹kxai²nān²tu³ wā²nxūh¹lxi³hī³nxa¹lxa², txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³a²nxā²nxā³kxan²ti³na². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³hī³nxa¹lxa². 12 Nxe³yān¹ta¹ Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa² ā³wa²su¹kxi²nē³jau³xa² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² i²nē³jau³xan²tu³ i³yī¹li¹nē³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ e³in¹ju³su² tā³nxā² kāi³in¹ju³su² tā³nxā² i²khai¹nxe³sē¹la², kō³nxe³te²na² i³yī¹li¹nxā²kxa²yan³txi³sa². 13 Nxe³ha²kxai³ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² i²nāu³ai²na² a²nū²a² i³yī¹li¹nhē¹te²lhxā² a³ka³nxī²tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² sa²kxai¹lu² a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nyhu¹xan³kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³txa²nxa²lho³la². Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nyhu¹in¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³txa²tu³wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ i³yī¹li¹nē³ju³ta² yū²nxā³lho³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²we¹ki³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³yah³lxi¹lxa². A²nū²a² i²li²te²a² e³te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te²sa¹wi¹. Nxe³ta¹ Hai³txi³ wi¹lhin¹ju³ta³la³ kāi³xa³ke³la³te²kxai³ yxo²i²nha²kxe³su² ya²la³lhu²hī³nx²nxa³wa². A²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³kot³sī³nx²nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹lxi¹ wi¹lhin¹ju³ta² kāi³ke³la³te²kxai³ yxo²i²nha²kxe³su² ya²la³lhu²hī³nx²na³la². A²ē¹nāu³ai²na² sa²hau³kot³sī³nx²na³la². 15 Te²yā¹nxe³jut³su² Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²i²te²na² wxa²wā³tā³te²nān²tu³ wā²txa²ha²kxai³ hē³ja¹lu²ha²kxai³ nxe³hī³nx²na³la². 16 Nxe³ke³la³te²kxai³ yen³kxi³la³ yū³ai¹nxa³kxa² wā²nūh¹ i³nx²nxa³la². Nxēn²nxa³kxan²ti³ e³kxai¹nīn¹te²nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lī²nxā²tu¹wi¹. Ha³lo²a² a³lxi³kxan²ti³ sa²lat¹sxā³ yxau³sē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ hē³ja¹lu²nxā²kxan²ti³ ū³kxi²sxā³ yxau³sē¹li¹. Nxīn¹ju³su² kxan²ti³ wā²nūh¹ai¹nxā³ke³la³te²kxai³ hai³txi³ wai³nhī³nx²nxa³wa². 17 Te²yā¹nxe³jut³su² yxo²i²nha²ki³kxan²ti³ wi¹lhin¹ju³ta² kāi³ti³ten³ki³sxa³ke³la³te²kxai³ yxo²i²nha²ki³ju³ta³la³ ya²la³lhu²nē³hī³nx²nxa³wa².

18 Nxe³ha²kxai³lu¹ a²nū²a² e³kxi²sa²ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Wxāi²li² yxo²i²nhān¹ju³ta² yū³nhī¹lxi¹. Yxān¹ta¹ txai²li² hāi¹nxe³sxā³ wi¹lhin¹ju³ta² kāi³a¹kxe³su² so¹lxi³ nxe³yāh¹lo³sa¹wi¹, yxo²i²nha²nxa³kxan²ti³nū¹. Nxe³sa²jau³su² nxe³hī³nx²na³la². Nxe³ha²kxai³ i³wa²lū³xi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Hai³txi³ ha³na³ka³lxin¹ju³su² te²sxa³wi¹. Wi¹lhin¹ju³ta² kāi³xān³kxai²nān²tu³ yxo²i²ye¹nx²nān³ta¹. Nxe³yān¹ta¹ txai²li² yxo²i²te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ wi¹lhin¹ju³ta² kāi³a¹kxe³su² yxo²i²ye¹nxān²ta¹. 19 Nxe³yān¹ta¹:

— Txa²wā¹sū³nu²su² kām³n³khaix¹jah¹la² ka³na³ka³na³tā³lī¹. Nxēn¹jau³su² ha²kxai³ yxo²i²nxat²ta²lu¹wa². Ju¹ta¹i² wain³na³la². Nxe³yān¹ta¹ a²ta³a² nū³ka³txa² yxo²i²ain¹nūn³te²ju²hē³la². Yxo²i²sxā³ yuh³lxain¹te²ju²hē³la². Yuh³lxix³sxā³ ka³tā³ta³tain¹te²ju²hē³la². Yxo²i²ain¹kxan²ti³nū¹ Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹ta¹nxax³wa², a²ta³a² nū³ka³txa²sa².²⁰ I³yaxh³son³txa³hē¹la². Wi¹lain³kxi²sah¹lxihē¹la². Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²kxan²ti³ yxān¹ta¹ sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tu³ kwa² yxo²i²h³nx2na³la².²¹ A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² txa²wā¹wi³nu¹kxai³lu² i²jah¹lxix³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² e³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Wxa²ki³lha³lxa² I³sa²kah³lai²li² tē³ka³tu³ wā³la³ka³txa² ka³la³ja¹hē³li¹. Ka³la³ya³hin¹kxai²nān²tu³ txah³lxa³kxa³txa² ūh³wxe³ja¹hē³li¹. Ya³hin¹kxai²nān²tu³ wxa²wē³sa² i²su²lhā³txa²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹te³lhxā³ ka³la³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹nha²ju³ta² i²ha²kxai³ hāi¹nxā²si¹jau³su² kwa²na³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Sa²yxo²we¹tsa¹nha²kxai³ wxa²ē¹nāu³ai²na² wain³te²lo³txa²ha¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².²² Nxe³ha²kxai³ A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³kxa²yu³su² wān³txai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ sa²yxo²we¹tha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā²la² kāi²non³sxā³ wain³txi³ yxo²i²ta¹hxai²hē¹la².²³ Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxī¹:

— A³bra³āu²ah³lu¹ta²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wi¹lhi¹ti³hi¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na² āh¹ e³kxi²te³nah¹lxī¹:

— A³bra³āu²ah³lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹. A³lxix²na¹nha¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².²⁴ Jā¹nxe³jut3su² yxo²i²nha²kxi³ju³ta² wain³na³la². Yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹kxi³sxa³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ wain³te²lo³tē³h³nx2na³wa².

²⁵ Te²yā¹nxe³jut3su² Ra³a²ba³ka³lxa² te²yā¹nxūn³ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxax² kuh³lxa³sin¹sxā³ o²la³kxi²ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² in³txi³nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² i²sa²si¹hā³jah³la²nāu³xai²li² wi¹lha³ko³ta¹hxai²hē¹la². Wi¹lha³ko³te³nah¹lxī¹:

— Tih³na³ wxā³ya³hin¹tih³na²li² wā³li²ya³txa³hē¹li¹. Sun²tā¹nx2tai¹nha³ta¹. Tih³nu² ā³lxix³tih³na² wā³li²ja¹hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxan²ta² wi¹lhin¹ju³ta² kāi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhit1sxā³ i³yī¹li²ta¹hxai²hē¹la².

²⁶ Jā¹nxe³jut3su² txa²wā¹nū²ai²li² i³ya¹txa³sxā³ ya³lu²te²jai¹ti²tu³wa². Te²yā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² kwa² yxo²i²kxi³kxai²nān²tu³ yxān¹ta¹ sa²yxo²we¹kxi³sxa³kxai²nān²tu³ txa²wā¹yxo²i²kxi³ju³ta² wā³nxīn¹te²sxa³yu²hē³la².

3

Txa²wā¹e³kxi²ki³jau³su²

¹ Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kxi³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²yen³nāu³kxai³lu² kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³lh³nx2na³la². Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² i³tih³nxe³te²su² te²a² wen¹ki³te³na² hā²wxān³txa³ kō³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³kxi³kxai²nān²tu³ kāi²non³sxā³ kō³nxe³ti³ i³yī¹li²nē³lh³nx2na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxai³lu² a²nū²a² i³tih³nxe³te²nū³su² ka³lxa¹te²nū³a² wen¹yah³lxin¹ju³ta²nū³a² wai³nxax²wa². Yxān¹ta¹ ka³lxa²nxax³te²nāu³xa² wen¹yah³lxin¹ju³ta²nū³a² wain³na³la².² A²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹ kō³nxe³ti³ kāi³ki³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ e³ki³jau³xai²na² wain³ju³xa² so¹lxix³ e³ki³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ e³ki³sxa³kxai²nān²tu³ a²nū²a² hxi²kan¹te²su² ki³tu³wa². Nxe³sxā³ twa²wā¹nū²nāu³ai²na² whāi²na¹ hxi²kan¹txi³ i³hau³kon³nha²h³ki³tā³la².³ Te²yā¹nxe³jut3su² kwa²thi³ka³txa² ka³jū¹lxix³kat3su² tē³sxā³ ka²va¹la² sa²yxo²wi¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ sa²yxo²wet1sa¹nh³nx2na³la². Sain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² i²li³ju³ta² ai³si¹ha³jau³su² kwa³na²akxai²nān²tu³ wain³txi³ ai³h³nx2na³la².⁴ Te²xa³yā¹nxe³jut3su² na³vi²o²tē³na² i²jah¹lxix³hē¹la². Ka³lo¹ai²li² ka³lo³kāin²khaix1ka³lo³a² yū³te²jai¹ti²tu³wa². It3tai²li² ūn²te²a² sa²so²xai²te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³lo³ai²li² ka³lo³kāin²kxan²ti³ ā³nxai³ju³ta² hau³ko³ka³txa² yū³te²ju²hē³la². Ka³jū¹lxix³kat3su² te²ju²hē³la². Nxe³sxā³ a²wa³kxēn³yah³la² ha³lo²a² i²li³ju³ta² ai³ju³ta² ten³kxai²nān²tu³ sa²hau³kot3sxā³ a²wa³ki³ti²tu³wa².⁵ Jā¹nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yxo²hē³lxa² yā¹nxūn³te²ju²hē³la². Yxo²hē³jū¹nxe³kxan²ti³ wān³txa² wxi²kan¹jau³jau³xai²na² e³to³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² i²jah¹lxix³hē¹la². Kwē³kon³tāu³a¹ hāix1ta³ka³txa² ka³ka³na³ka³nat3sxā³ hāix1tū¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² yxo²hā³kxi³ i²h³xan³te²jai¹ti²tu³wa².⁶ Jā¹nxe³ju³tai²li² txa²wā¹yxo²hē³lxa² wān³txa² ha³nxē² yā¹nx2na³la². Kō³nxe³ju³ta² kāin² e³te²ju²hē³la². Txa²wā¹nū²a² whāi²na¹ ā³kho³tē²toh³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³te²a² sa²kxai³lu² wē³sa² we¹nhi¹nān¹te²tu³ kō³nxe³jau³xa² e³to³te²ju²hē³la². Kō³nxe³khaix1jah¹lai²na² wān³txa² Sa³ta³na²jah¹lai²na² wān³txa² e³to³te²ju²hē³la². Ha³nxē² i³sa²tē³ko³xa² yxau³jah¹lai²na² wān³txa² so¹lxix³

e³to³te²ju²hē³la². 7 A²nū²a² hi²sen³su² ka³yuh³xa² yxo²ha³kxa¹ wāi²lot3si¹jau³su² hxi²ka¹nain¹te²jai¹ti²tu³wa². Ka³yuh³sxu² ta³nxa² ai³ki³su² ta³nxa² txih³sxu² ta³nxa² ain³su² ta³nxa² a²yxo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³ wāi²lo³te²jai¹ti²tu³wa². 8 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā¹yxo²hē³lhxu² wāi²lot3si¹ju³ta² hxi²kan¹ki³sxa¹lho³la², ko³nxe³ti³ e³jau³xa² yū³khai¹nxe³ha²kxai³la². Wx̄ix1te²hū³na³la². Wx̄ix1ta² sa²kxi³lu² ko³nxe³khaix1te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ e³kxi²ki³jau³xa² ko³nxe³nū³na³la². 9 Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹yxo²hē³lxa² ka³na³ki³sxa¹te²ju²hē³la². Txa²wā¹sū³nai²li² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxai³ sa²nēn¹kxi²ki³tā³la². Hā²wxān³txa³ txa²wā¹yxo²hē³lain²txi³ a²nū²a² ko³txi³ e³kxi²ki³tā³la². A²nū²a² hāi¹nxe³ti³sxa¹ Txa²wā¹sū³na² we¹tē³tū³ka³txi³su² ki³tā³la². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² sa²kxai³lu² sū³na² yā¹nxe² we¹tē³ta¹hxi²ai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³kxan²ti³ a²nū²a² ā³xa² ko³txi³ e³kxi²to³ki³sxa¹na²hē³la². 10 Yxo²ka³na³ka³na³tē³kxan²ti³ wān³txa² wi¹jau³xa² e³i² wān³txa² ko³jau³xa² e³i² nxe³ki³tā³la². Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Ju¹tai²li² wai³nxa³wa². 11 Te²yā¹nxe³ju³ta²i³yau³xē¹nai²li² hxi²kan¹txi³ txan³jau³xa² ū³whi¹so²tē¹nāin²txi³ nāun³jau³xa² ū³whi¹so² nxe³hē³ki³te²la¹xā³? 12 Te²yā¹nxe³sxā³ fi²ko³nē³ka³ hxi²kan¹txi³ a³se³to³na³ka² ā³nxa³kxi²hē³te²la¹xā³? Ti³he¹nxa³wa². Nxe³sxā³ i³yau³xē¹na² txan³tē¹nai²li² hxi²kan¹txi³ nāun³jau³xa² ū³whi¹so²hē³ki³sxa¹wa².

A²hoh³lxa²ya²la²tu³jau³su²
 13 Nxa²ha¹te¹:

— A²hoh³lxi³sa¹wi¹. Sū³na² wān³txa² ā³ne³wxe³jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su² nxe²e³kxi²nxa²hē³ji¹wa²? Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²nx2tain¹tu¹wa². Nxe³sxā³ yxo²kāin²e³yah³lxan¹kxai²nān²tu³ ya²la²tu³ a²hoh³lxi³su² yah³lxin¹tu¹wa². 14 Yxān²ta¹ a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²a² i³an³ta³kxi²yah³lxi¹nha²lxa² a²nū²a² hāi¹nxe³ti³sxa¹ ne³ka³ta²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nū³a² so¹lxi³ o²la³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³ke³tū¹kxi²nyha¹lxi¹nha²ta²wa². Wān³txa² ya²la²yau³xa² sa²yxo²ā³yah³lxi¹nha²ta²wa². Nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². Yxo²kāi²non³sxā³ e³yah³lxi³txa³hē¹la². 15 Nxe³jau³jau³xai²li² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nē³jau³sxa¹wa². Hāi¹sxā³ yuh³xan¹jau³xai²la¹wa². A²ta³a² wān³txai²la¹wa². 16 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² a²hoh³lxi³su² te²a² i³an³ta³kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³sxa¹ ne³ka³ta²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nū³su² so¹lxi³ ten³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ khu³khu³nxa² o²la³kxah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² yū³hē³kxai³ nxe³te²sa²hē³ki³tā³la². 17 Nxe³yān¹ta¹ hāi¹nxe³ti³sxa¹ jau³xa² Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nē³jau³xai²li² wi¹lhin¹khaix1jau³xai²la¹wa². Nxe³jau³jau³xai²li² sa²yxo²we¹ki³kxai²nān²tu³ wān³txa² tah²yau³xa² wain³txi³ e³hē³ki³tā³la². Ko³nxe³thin³sxā³ e³ki³sxa¹hē³kxai³ wi¹lhin¹jau³xa² so¹lxi³ e³hē³ki³tā³la². Hāun²jau³xa² so¹lxi³ e³hē³ki³tā³la². Kwa²he¹kxi²nyhu¹ki³jau³xa² e³hē³ki³sxa¹wa². A²nū²a² ā³xa² i³tih³nxe³nē³kxai²nān²tu³ wi¹lhit1sxā³ ain³kxi²hē³ki³tā³la². A²nū²a² a³lxi²ki³ka² khāuh³lxa³tain¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³thi³ki³tā³la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³hē³ki³tā³la². I³wā³wā³txi³jau³xa² e³kxi²hē³ki³sxa¹wa². A²nū²a² ā³ke³tū¹kxain¹ki³sxa¹lho³la². Ya²la²yau³xa² so¹lxi³ e³kxi²hē³ki³tā³la². 18 Jā¹nxe³jut3su² hāun²ju³ta² ten³ki³kxai²nān²tu³ hāun²non³sxā³ kāi³nū¹hain¹ki³tu¹wa². Nxe³ki³kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³ū¹nē³lain²tu¹wa².

4

Yuh³xai²nān¹ta² wān³txa²sa²yxo²we¹ki³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxah¹lxin¹ji¹wa²? Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ hē¹kxi²nyhu¹ah³lxin¹ji¹wa²? Wxa²ē¹nāu³ai²na² ko³txi³ e³kxi²nha²sxā³ yxo²kwai³no³nyhah¹lxi¹nha²kxai³ he¹lah³lxin¹ta²wa². 2 Yen³kxi³la³ yū³nx2ti³xa³kxe³su² ya³nji³yah³lxi¹nha²kxai³ ai³lhxā³ so¹kxi²te³lhxā³ a²nū²a² i³ye³i³yi²lhon¹ta³kxah¹lxi¹hē³nxa¹lxa². Kāin² yxo²kwain³yah³lxin¹kxan²ti³ hai³txi³ so¹kxah²lxi³hē³nx2nxa¹lxa². Yxah²lxa³nha²kxai³ kāin² he¹kxi²nyhu¹i² su¹lhxā³nyhu¹i² yah³lxin¹ta²wa². Ju¹tai²na² yū³nx2ti³xan³ta²wa². 3 Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²yah³lxin¹tāu²a² ko³nxe² i³wā³txi³yah³lxi¹nha²kxai³ ū³hū¹nx2ti³xan³ta²wa². Kwa² wa³ni³lon³te³lhxā³ yen³kxa² i³wā³jah³lxin¹ta²wa². 4 Kuh³lxa³thin¹ta¹ka³lxa² yā¹yah³lxi¹lxa². A²nxe³ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² in³txa² ā³xa² ko³nxe³ti³ yxo²kwai³nha²kxai³ a²wē³sāi¹ah³lo²khai³xa² ā³na¹sān²nū²la² in³txa² ā³xa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ a³nyhu¹te²ju²hē³la². A³nyhu¹kxa²yu³su² a²wē³sāi¹yah³lai²na² te²hi²sen³kxai³lu² in³txa² ā³xa²kxai³lu² ū³ha¹lo²sa²tā³hē³nx2na³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² wxāi²nāu³xai²nān²ta³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi³ta¹hi¹nē¹la². Yxah³lxin¹ta¹ yuh³xai²nān¹ta² wān³txa² ain³kxi² ā³si³wxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² te²hi²sen³kxai³lu² i³an³ta³kxi²nx2ti³tu¹wa². Nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹ta² wān³txan²tu³ sa²yxo²we¹jah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ya³lxi²yah³lxa³lxa². A²ko¹ko¹nū³ka³txi³su² yah³lxi¹lxa². 5 Te²yā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ū³wha¹ti²xā³nxi³tā² nxe³te²nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³nxū²kwai³wi¹nhē³jah¹la² wi¹lhau³ko³tē³na³li¹, ko³nxe³ti³kāi³ki³kxa²yan³txi³su¹. A³li³khai³1nē³na³li¹. A²ē¹na² au³txi³ yxo²kwain³nē³na³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²na² kwa²wān³txi³sxa³wa². Ya²la³lyau³xai²la¹wa². Nxe³sxā³i³nxū²kwai³lxū¹nē³lha²kxai³ ko³nxe³ti³ yxo²kwain³nē³lxa³lho³la². Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxai³tā² nxe³te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² a²nū²a² yxo²kāin²e³te²su² te²a² ā³na¹ha²kxai³ a²nū²a² yxo²kāin²e³xa³te²su² te²a² i³nxū²kwai³lxū¹nha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² sa²yxo²we¹jah¹lxī³hē¹la². A²ta³a² a²hxi²kan¹jah¹la² wxā³sxā³i³ye³kxi¹nx2ti³kxan²ti³i³wa²lū³xah³lxin¹te³nah¹lxī¹:

— Wxa²wān³txa² ten³sa²si¹nxā³nhai¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxī³ten³si¹na¹wi¹. Yxah³lxin¹jau³su² kxai²nān²tu³ ā³waix³je¹nx2ti³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² i²sa²tē³kxi¹jah³lxī³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² i²sa²tē³nxa²lxī³nū³tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kái³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²hxi²khai²lxa²lxin¹kxa²ya¹nxe³sxā³ ko³nxe³ju³ta² ā³nah¹lxī³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² i³ha³na³ti³nha¹jah³lxī³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² so¹lxī³ yxo²i²jah³lxī³hē¹la². I³āin²ta³kxi²nha¹jah³lxī³hē¹la², ko³nxe³ti³kāi³yah³lxī¹nha²kxai³la². I³wxan¹sxā³ nān³jah¹lxī³hē¹la², Yxo²ka³lxī³nyhah¹lxin¹jau³xa²kxai³ ā³na¹sxā³ i³āin²ta³kxi²nha¹jah³lxī³hē¹la². Yxo²ka³lxī³nyhah¹lxin¹jau³xa²kxai³ ā³na¹sxā³ i³āin²ta³kxi²nha¹jah³lxī³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxī¹:

— Sū²nāi³, Ain³kxi¹sē¹li¹. Ko³nxe³ti³ kái³jah¹lo²sa¹wi¹, Yxān¹ta¹ i³āin²ta³kxi²nha¹nhai¹. Nxīn¹jau³su² kxai²nān²tu³ ye³jen¹nāu³a² i³nxū²kwai³lxū¹txi³sxā³ ā³nhō³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Wxa²ē¹nāu³ai²na² tah²lxī³ we¹nxī¹nx2ti³tu¹wa².

A²nū²a² ā³xa² ko³nxe³te²lo³kxi²ki³jau³su²

11 Txa²wā¹tā³nāu³xāi³. Ko³nxe³te²lo³nyhah¹lxī³txa³hē¹la². Nxe³sxā³ ko³nxe³te²lo³ta³nxa²wxa²ya³la² ko³nxe³ti³i³yī¹li²ta³nxa² yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹jau³xai²tā² ko³nxe³te²lo³ti² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hi² yxah³lxī³nū³nhj³nxa¹lxa¹. Hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹jah³lxī³hē¹la². A²nxe³jau³jau¹xai²na² wain³ta³nxa² wai³nxa³ta³nxa²nū¹hī³sxā³ i³yī¹li²yah³lxī³txa³hē¹la². 12 Txa²wā¹sū³na² so¹lxī³ kwa³na³jau³xai²li² hxi¹kan¹txi³i³ye³kxi¹jah¹lai²la¹wa². Jah¹la² so¹lxī³ o²la³kxi²ki³ju³ta² wi¹ta³nxa² ko³nxe³ta³nxa²a³ya³txi²jah¹lai²la¹wa². Jah¹la² so¹lxī³ a²nū²lu² sa²wa²su¹ta³nxa² ā³na¹hxa³ta³nxa²hxi²kan¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³wxāi²na²sa²kxai³lu²wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— Hxi²kan¹jah¹lo²sa¹xā¹, txai²lā¹. Nxa¹ha²kxai³txa²wā¹tā³ yxo²i²jah¹lan²ta³a²ko³nxe³ti³ kái³ju³ta² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²na¹ju³ta² hxi²ka¹na¹xā¹. Nxīn¹jau³su² nxe²e³kxi²nha²yah³lxī³txa³hē¹la².

“Ka³nxa³ha²ta² nxe² kái³a¹tū¹xā¹.” Nxe³ki³jau³su²

13 Nxe³jah³lxī³sa¹lxa². Yxo²kāin²e³yah³lxī³txa³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxī¹:

— Hī¹na² ta³nxa² ka³nxa³ha²ta¹la³ ta³nxa² sxī²jen³na² kāin²je³na² ai³na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nān²tu³ ye³ka³na³ka³nat³sxā³ kwē³kon³tāu³a¹ yxau³sxā³ yen³kxa² kāin²so¹lxī³na¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²kāin²e³yah³lxī³txa³hē¹la². 14 Ka³nxa³ha²tan³na²su²hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³wa². Ya³lu²ta³nxa² ka³ten³su² yxau³ta³nxa² nxe³ki³sxa³lho³la². Kan¹txi³ yxau³ki²te²sxa³yu²hē³la². Ha³lo²a² wi³ki²ta² yā¹ki³tā³la². Ha³lo²a² wi³ki²tai²li²wa³su²txi³ tī¹te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ kan¹txi³ yxau³ki³sxa³lho³la². 15 Nxe³yān¹ta¹nxe²e³yah³lxin¹jau³nū³a² wai³nhj³nx2na³la². Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxī¹:

— Nxe² kái³ta³nxa² nxe² ā³nxai³ta³nxa² Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut³su² kxai²nān²tu³nxa¹tu¹wi¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² nxe²e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wai³nhj³nx2na³la². 16 Nxēn²nxa³kxai²nān²tu³ yxo²kāin² e³yah³lxī³hī³nxa¹lxa². A²nxe³jau³xai²li² ko³nxe³ti³kāi³yah³lxī³hī³nxa¹lxa². 17 Nxe³ha²kxai³ wi¹lī²nha¹jah¹lxī³hē¹la². Wain³jau³xai²li² ā³ne³wxe³yah³lxī¹nha²kxai³ sa²yxo²we¹jah³lxī³hē¹la². Yxān¹ta¹ sa²yxo²we¹jah¹lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ kái³yah³lxī³hī³nxa¹lxa².

5

Yen³kxih³te²nāu³xa²wān³txa² i³yau¹ū³hain¹ki³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ yen³kxih³khai³ite² i³nxai²na² ain³kxi²sah¹lxī³hē¹la². Ha³lo²a² ko³ton³kxi¹nx2ti³ha³ta²wa². Kāin² khāuhx3nyhah¹lxī¹nha²ta²wa². Yen³kxi³txa²yah³lxī¹nha³ta²wa². Nxe³ju³ta²nū³a² kāin² nā³ni² kāin² wxa¹ni²yxah³lxī¹nha³ta²wa². 2 Yen³kxih³yah³lxin¹kxa² khon³kxi¹nx2ti³ha³ta²wa². Wxa²wā¹lai²li²wā³sa²tī³hū³te²a² i³kho³kxi¹nx2ti³ha³ta²wa². 3 A³li³khai³1yah³lxin¹kxa² ya²te¹ya³ten¹ki³a²ki³nān³ki²sxā³ khon³kxi¹nx2ti³tu¹wa². Kwa² so¹kxi²sxā³ ā³yah³lxī¹nhē³la². Kxā³nāu³a¹Txa²wā¹sū³na² oh³xan¹ko³xa² a³ka³nxī²sxā³ wxā³tāu³a¹ i³yī¹li²nē³tu¹wa². Wi¹lhit¹sxā³

ĩyĩli²ta³nxa² ko³nxe³ti³ ĩyĩli²ta³nxa² nxe³nē³tu¹wa². Jā¹nxe³yah³lxin¹tāu³a¹ yen³kxa²
 a¹lxĩyah³lxin¹kxe³su² ha³nxe²a² wā²nhan³kxa² yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ ĩyĩli²nx2ti³tu¹wa²,
 Txa²wā¹sū³na²sa³. Kwēn¹ta²na² yen³kxa² kāin² ũ³ha¹yah³lxĩ¹nhē³la². 4 Nxe³yān¹ta¹
 kxān³kxai³ kwa² wa³kon³kxi¹nx2tain¹tū³ka³txa² wxa²hai³sxa² ĩ³lih¹kxi¹nx2tain¹tū³ka³txa²
 ũ³yho³hi²hain¹yah³lxan³ta²wa². Kāin² ān³ta³kxi¹nx2tain¹jau³xa² ain³kxi²nha¹jxah³lxĩ³hē³la².
 Te²yā¹nxe³sxā³ wxa²hai³sxa²li² ki³kan²ki² ki³ai²li² wxa²so³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su²
 kwa³na³yah³lxin¹tū³ka³txa² ĩ³wxa¹nain¹na²hē³la². ĩ³wxa¹nain¹jau³xai²li² Txa²wā¹sū³na²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxai³ nū³kxūn³khaix¹jah¹lo²si²ha²kxai³ nxe³jah¹la²
 ne³nxe³na² ain³kxain¹na²hē³la². Wain³txi³ yo³hain¹yah³lxan³ju³ta² ain³kxain¹na²hē³la².
 Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta²li² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ko³nxe³ti³ ĩyĩli²nx2ti³tu¹wa².
 5 Txa²wā¹ha³lo²nāu³xai²li² yxau³yah³lxin¹tāu³a² wĩ¹la³ yxau³khaix¹yah³lxin¹tai²tu¹wa².
 Wxa²yan³txi³nū³a² so¹lxĩ³ ĩ³ka³lih³ti³ten³yah³lxĩ¹nhē³la². Nxe³sxā³ po¹na² su²lh²na¹tū¹xā¹.
 Nxain¹kxai²nān²tu³ ũ³yhai¹tai¹nha²kxai³ ha³nē³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
 wxa²ā¹nū³ai²na² ĩ³ka²li¹nyhah¹lxin¹ju³ta² so¹lxĩ³ o²la³kxah¹lxĩ¹la². Nyhah¹lxĩ¹nha²kxai³
 ko³nxe³ti³ ĩyĩli²nx2ti³kxe³nū³su² wxā³nūh¹nx2ti³ha³ta²wa². 6 Nxe³kxa²yu³su² a²nū²a²
 wi¹lhĩn¹te²a³ su²lhā³te³lhā³ ā³ke³tū¹kxain¹yah³lxĩ¹nhē³la². Nxain¹yah³lxin¹kxan²ti³ hai³txi³
 wa³lxĩ³nha²yai¹nxa³hē³la².

Je³su²jah³la² wxā³ju³ta²ya³nān³ta³ki²la²sa³wah³nxe³ki³jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe³jah³lxĩ³hē³la². Je³su²jah³la²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ja¹la² a³ka³nxi²ju³ta² ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe³jah³lxĩ³hē³la².
 Hai³sxa² wa³kon³jah¹lo²su² ĩ²jah¹lxĩ³hē³la². Ū³whĩn¹ta³lun²nū²la² wi¹la³
 wen¹ju³ta² wah³nxe³kxi²ki³te²ju²hē³la². Wē³ha²yau³xa² ā³wax3sān³ka³tu³
 hā²wxān³txa³ ā³wax3ta³lun²nū²la² yain³txa²kxai³ kan¹te²ju²hē³la². Nxe³te²hū³nxe²
 yain³txa² kan²ki²ju³ta²nū³a² wah³nxe³kxa² yā¹nxe² Je³su²jah³la² a³ka³nxi²ju³ta²
 wah³nxe³jah³lxĩ³hē³la². 8 Te²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe³jah³lxĩ³hē³la².
 ĩ³nxū²kwa³lxū¹nha¹jah³lxĩ³hē³la². Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lai²na² a³ka³nxi²ju³ta² ya³son³na³la².

9 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. ĩ³yxaih¹sxā³ ĩ³kwa¹lxĩ²nyhah¹lxĩ³txa³hē³la². Nxe²
 e³kxi²nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³
 wa³li²tāu³a² ko³nxe³ti³ ĩyĩli²nx2ti³tu¹wa². Ha³lo²ai²li² ya³son³na³la². Sxi²ha² a²yo²a²
 ā³wih¹ki³te³lhā³ nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ wa³li²ju³ta² ya³son³na³la². 10 Txa²wā¹sū³na²
 e³jau³xa² ĩ³hen³txi³tū³ka³txai¹na² ĩ²jah¹lxĩ³hē³la². Nxe³tū³ka³txu¹tai²li² kāin²
 khāuh³lxā³thi¹nain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³nān³ta³ki²la²sa³ yxo²ā¹nha²kxai³
 nū²kwa³lxū¹nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 11 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā¹nha²kxai³
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ĩ³ka³li¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³sxā³ Jo²ah³lu¹tai²li²
 ĩ²jah¹lxĩ³hē³la². Khāuh³lxā³te³nhā²khaix¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hĩ¹nu¹tai²na² hai³txi³
 Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā¹ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe²nxa³hā²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³kxai³lu² ĩ³ka³li¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³ju³ta² Jo²ah³lu¹tai²na² a²ha³lxo²a²
 wi¹ta³lun²si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lhĩn¹khaix¹te²la¹wa².
 Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² Jo²ah³lu¹tai²na² wi¹lhĩn¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tu¹hxai²kxai³ jā¹nxe³sxā³
 wi¹lhĩn¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tū¹nhē³nūn³tu¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³.

12 Nxe³sxā³ txa²wā³tā³nāu³xāi³. Nxe³ha²kxai³ wān³txi³khai³xa² e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 wān³txa² e³yah³lxin¹jau³xa² ĩ³yxo²xūn³yah³lxĩ³txa³hē³la². Nxe³te²nah¹lxĩ¹:
 — Ya²la³lai²la¹wĩ. Oh³xan¹jah¹la² ĩ²sai¹nha²kxai³ ya²la³lai²la¹wĩ. Tā³nxa²:
 — Ya²la³lai²la¹wĩ. Yuh³xan¹jah¹la² ĩ²sai¹nha²kxai³ ya²la³lai²la¹wĩ. Tā³nxa²:
 — Ya²la³lai²la¹wĩ. A¹thūn³jah¹la² ĩ²sai¹nha²kxai³ ya²la³lai²la¹wĩ. Nxe³ju³xa²
 ā³ye³yo²nū¹nx2ti³ju³tan¹te²kxa³yau³kxai³lu² nxe² e³yah³lxĩ³txa³hē³la². Wān³txai²li²
 ya²la³tu³kxai²nān²tu³ hāi¹sxā³ ĩ²ye³in¹te³nah¹lxĩ¹:
 — Nxēn²na³li¹. Ya²la³lai²la¹wĩ. Tā³nxa², Ya²la³tu³txa³kxai²nān²tu³ e³in¹te³nah¹lxĩ¹:
 — Nxe²nxa³wĩ. Ya²la³lhxa³wĩ. Nxĩn¹jau³su². Nxe³ju³xa² so¹lxĩ³ e³jah³lxĩ³hē³la²,
 Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³ ĩyĩli²nx2ti³kxa²yān³txi³sa².

13 Nxa²ha¹te¹ wxa²nū³ka³txa² hā³tih³xan¹tū³ka³txi³ ĩ³nxai²na² khāuh³kxai²nān²tu³
 wi¹lhau³kot3si¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²txai¹yah³lxĩ³hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³
 wxa²nū³ka³txa² ā³xa² hā³tih³xan¹tū³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ka³lih³kxai²nān²tu³ Sū³na²
 sa²nēn¹kxah¹lxin¹jau³xa² ĩ³hain³jah¹lxĩ³hē³la². 14 Wxa²nū³ka³txa² hā³tih³xan¹tū³ka³txi³
 ĩ³nxai²na² ĩ³ton³kxi²kxai²nān²tu³ Sū³na² wān³txa² yxo²ĩ²te²nū³ka³txi³ ĩ³nxai²na²
 a²hxi²kan¹txi²nāu³xa² ĩ³kaix¹jah¹lxĩ³hē³la². ĩ³kaix¹tū³la² a³se²to²na²yau³xa² tē³sxā³
 wxa²ne³to¹lxĩ³yuh¹nha²sān²la² Sū³na² we²txi²si¹hā³lxin¹jau³su² ĩ³ye³kxi¹jah³lxĩ³hē³la².
 15 Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹si¹jau³su² yxo²ĩ²kxai²nān²tu³ ĩ³ta³ka³txai²li²
 we²txi²tu¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. We²txi²sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yū³kxai²nān²tu³
 ne³wā²na²tu¹wa². 16 Ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ĩ³yau³ū³nyhā¹jah³lxĩ³hē³la².
 Te²yā¹nxe³kāi³yah³lxĩ³to³hin¹kxa²yān³su², Txa²wā¹sū³na² ĩ³ye³kxi²waun¹nyhā¹jah³lxĩ³hē³la².

Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³nxū²kwai³lxū¹nxa²lxi³tu¹wa². Nxe³sxā³ a²nū²ai²li² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² wi¹lhit1sxā³ sa²yo²we¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sū³na² ī³ye³kxi²kxai²nān²tu³
wā³nxīn¹khaix¹jau³su² e³hī³nx2na³la². 17 Te²yā¹nxe³sxā³ E³li²ah³lu¹tai²na² ī³jah¹lxi³hē¹la².
Txa²yā¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Sū³na²
ī³ye³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²e¹nāu³ai²na² au³txi³ e³jau³su² e³te³nah¹lxi¹:

— Sū³na² nxe³txi¹. Wē³ha²yau³xa² hāi¹nxā¹txa²hē³li¹. Nxe³jau³su² e³ka³ti³ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
wxax3ti³tāu³u¹tai²na² hai³txi³ wē³hā¹ti³hex1ta¹hxai²nxa³ti³ai¹ti²tu³wa². 18 Hā²wxān³txa³
Txa²wā¹sū³na² āh¹ e³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². E³te³nah¹lxi¹:

— Wē³ha²yau³xa² a³na¹ ā³si³wxe³xi²ti³hi¹txa²hē³li¹. Nxe³jau³su² nū²la² āh¹
wē³hā¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wē³hā¹xi²nū²la² hai³sxu¹tai²na² ā³wax3tū²ha²kxai³ yain³txa²
kāin² yū³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

19 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. Ain³kxi²khaix1nxe³sah¹lxi³hē¹la². Wxa²nū³kā³txa²
ha³tih³xan¹tū³kā²txi³ ī³nxai²na² ya²la³lyau³xa³ ā³nū²la² ki³han³jau³xa² sa²yo²we¹kxai²nān²tu³
a²nxe³jah¹lai²li² ki³han³ju³ta² ī³wa²li²si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² e³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹la².

20 Nxe³sxā³ ī³wa²li²kxai²nān²tu³ jah¹la² a²e¹nāu³ai²na² ha³nxe² ī³sa²tē³ko³xa² sa²wi¹kxe³nū³a²
ī³yī¹li²jau³su² ā³wa²su¹tū¹hain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxa². Te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta²
kā³lxa¹txi³ ā³wa²su¹tū³nhī³nx2na³la². Jā¹nxa¹jau³su² txai²li² Ti³a²kah³lo²na¹xai²li²
nxe³ye¹nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

1 Petro

1 Pe³jah³lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³sa²si¹hā³ū¹kxah³lo²sa¹wa².
 — Txai²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i³ye³kxi¹txai¹nhē³li¹. Txai²na² hxi²kan¹txi³lo³txa²ha¹i¹.
 Je³su²jah³la² nxe³sa³kxah³lo²sa¹wa². Nxe³na¹te³na¹xai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Na¹ha²kxai³
 wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wā²nxa³ka²so¹nx2ti³tū³kā³txi³syah¹lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²nū²a² Ju³te²a² nū³kā³txi³sxa³tū³kā³txa² kwa² jū¹nxe² kxān³su² yxau³yain¹yah³lxin¹ka³tū³,
 ā³yo³yo³li² yxau³yain¹tū³kā³txi³syah¹lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². Pō²ta³ko³xa² yxau²,
 Ka³la²sa³ko³xa² yxau², Ka³pa³to²sa³ko³xa² yxau², A²si³a³ko³xa² yxau² Bi³ti³ni³a³ko³xa²
 yxau², nxe³hī¹nān¹te²tū³ yain¹yah³lxi³ta¹hxain¹ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³te² i³nxai²na²
 ū³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹wa².
 2 Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ wā²nxa³ka²so¹nx2ti³tū³kā³txi³syah¹lxi³lxa². Txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yū³ti³hex1nē³lxa³tāu³u¹tai²na²,
 Txa²wā¹sū³na² wā²nxū¹h¹ i²sa²tē³kxi²nha²sxā³, wā²nxa³ka²so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yo²we¹jah³lxi¹nha²lxi³ka³ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa² yo³ha²
 ā³wa²su¹txi²lxi³sxā³ yxau³yah³lxi¹nha²lxi³kxai³ nxe³si¹yah³lxin¹jau³nū³su² wā²nxa³ka²
 so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³nx2ti³ju³ta³nū³a² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la²
 i³nxū²kwai³wih¹nx2ti³sxā³ i³wi¹lhit¹ti³hi¹nx2ti³na²hē³la². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³
 Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³, nxe³nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³ju³ta³nū³a²
 ten³khaix1sa³nha²wa².

Hxi²ka¹ka¹nha²la²yxau²xai³ki³jau³su²

3 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ i³sa²nēn¹kxa¹sah¹lxi³hē¹la². A²nxe³jah¹la²,
 Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² A²wi³nu²su² ha²kxai³, nxe³jah¹lai²la²wa².
 A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³te³lhxā³ tah²lxi³ we²txi²nē³te²jai¹ti²tu³wa².
 Nxe³nē³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya¹lu²kxi²nē³ju³ta³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³sxā³ ka³te³na² wi¹tāu³a¹ tah²lxi³ we²txi²nē³te²jai¹ti²tu³wa². Nxe³nē³lha²kxai³:

— Yxan¹nāu³a¹, ha³lo²a² wi¹khai¹nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹nē³tū¹xā¹.
 Nxe³nē³ju³ta³nū³a² Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nē³lha²kxai³ a³la³kxi¹kj³tā³na¹. Kij³sa²kxai³
 a²hī¹nai¹na² ha³ta³nxnān²txi³ hxi²ka¹ka¹nha²la² yxau²xai³ki³tā³na¹. Txa²wā¹kij³na¹xai²na²
 nxe³hī³ki³tā³la². 4 Txa²wā¹sū³na² tah²lxi³ we¹txa²txi³kxe³kxai³, a²yen³kxa² wi¹khai¹nxe³te²a²,
 hxa³nxa³te²a² wi¹lhin¹khai¹nxe³te²a² oh³nāu³nū¹ka³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²nāu³a¹
 ū³hā¹kxi¹nx2ti³te²ju²hē³la². 5 Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² yxo²i²yah¹lxi¹la². Yah³lxi¹nha²kxai³,
 hxi²kan¹sxā³ a²hxi²ka¹nāu³lō²sa²tē³nx2ti³ka³tū³ hu³, yxan¹nāu³a¹ ha³lo²ai²na²
 ne³ki³son³tāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² ha³lo²nāu³a² oh³xai²nān¹ko³xan¹ta³ ā³sa²so¹nx2ti³sxā³
 yxau²sa²te³yah³nx2ti³tu¹wa². A²ya³la²tū³ a²kxā²nxāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 wxa²wa²su¹ta³lun²nx2ti³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nx2ti³kxa²ha³tā³nxān²ti³ y³ho¹ki¹nx2ti³kxe³hū³nxe²
 hxi²kan¹txi³ wxa²ye³na² i²nū¹yah³lxi³hū³nx2nxā³lxi³. Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³a¹ ha³lo²ai²na²
 ne³ki³son³tāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² i³yau¹u³nx2ti³tu¹wa². A²nxe²tāu³a¹ i²yah³lxin¹tu¹wa².

6 Nxe³nx2ti³ju³ta³nū³a² kāin² ka³lih³khaix1yah³lxi¹lxa².
 — A²ha² hī¹nai²na², jū¹nxe² kxān³su² txa²wā¹ha³lo²ai²na² khāuh¹lxa³ti³sa²sxā³
 yxau³na¹kxe³su² āin²ti³sa²na¹na¹. I²li³hū³te² i³nxai²na² nxe³yah³lxin¹kxa²ha³tā³nxān²ti³ kāin²
 ka³lih³khaix1yah³lxi¹lxa². 7 Jā¹nxe³ju³ta² ou²ra³ka³ta² a³lxi²khaix1te²ju²hē³la². A²nxe³tā³ka³ta²
 ha³nxe²a² a³lan²khai¹nxe³tho³xa² ū³hij³ki³te²ju²hē³la².

— A²yen³kxa² ā³xa², kwa³thi³la² ā³xa² ū³kxē³nj²te² yen³kxa² ū³thū²ka²sai¹na¹tū¹xā¹.
 A²ou²ra³khaix1xa² a²wi²te²a² so¹lxi³ i³we²jo²sa²so¹tai¹lā¹. Nxe³ki³te²ju²hē³la².
 Nxe³ju³ta² ou²ra³ka³ta² ha³tā³nxān²txi³ hxn³te²ju²hē³la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
 yxo²i²sxā³ yxau²wa³to²hi²yah³lxin¹tu¹wa². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 yxo²i²yah³lxin¹ju³tai²nān²tu³, ou²ra³ka³ta² a³lxi²khai¹nxe³kxa² ha³tā³nxān²txi³
 ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ a³lxi²khai¹nxe³ju³tsu² te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² i³we²ti²sa²so¹kxi¹nx2ti³hū³nx2na³la². Jā¹nxe³te³lhxā³
 ha³lo²a² khāuh¹lxa³ti³yah³lxin¹ju³ta² ū³h³wxe³nx2ti³te²ju²hē³la². Ou²ra³ka³ta²
 ha³nxe²a² ū³hij³lhi²jut3sū³nxe² nxe³nx2ti³te²ju²hē³la², a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³la².
 Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³, yxan¹nāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ya³ti³xi²nē³tāu³a¹
 i³sa²nēn¹kxi¹nx2ti³ha²kxai³, wxi²kin³ti³to³ti³hi¹txa²lxi³ha²kxai³, nxe³nx2ti³tu¹wa².

8 A²nxe³jah¹la² Je³su²jah³la² yuh³xai²nān¹te² ha³lo²ai²na² yxau³nū¹nhē³lhi¹nai³tā²
 wxa²ye³na² i²yah³lxi³hxai²nxān²tai¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹kxa²ha³tā³nxān²txi³ a³lxi²yah³lxi¹lxa².
 Jā¹yxah³lxin¹ju³ta² a²hī¹nai²na² wxa²ye³na² i²yah³lxin¹kxa² ha³tā³nxān²txi³ yxo²i²te² kāin²
 i³ka³li³hi² yah³lxi¹lxa². Wxa²ē¹nāu³nū¹ai²na² whāi²na¹ kāin² i³ka³li³sxā³ hxi²kan¹txi³
 i³sai¹sxā³ wxa²yo²a² i³ye³ah²lxin¹kxa² ha³tā³nxān²txi³ kāin² i³ka³li³yah³lxi¹lxa².
 9 Yah³lxin¹ka³tū³, Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxin¹jau³su² kwēn¹tai²na²
 wxa²wa²sut1sa²tē³nx2ti³ka³tū³ hu³, yxan¹nāu³a¹ wxa²wa²su¹ta³lun²nx2ti³tu¹wa².

10 Jā¹nxe³ju³ta², kxā³nāu³u¹ta¹i²na² a²nū²a²nāu³xu¹ta¹i²na², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txu¹ta¹i²na² i³ye³kxū¹nhē³te³nah¹lxi¹:

— A²ya³la³tu³ Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²su¹tē³tu¹wi¹. Hī¹nai²na² ha³lo²a² ū³hū¹nē³lxa³tā³lxa² wān³txai²na² i³ye³kxū¹nx2ta¹wi¹. Nxe³nē³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³kā³txu¹ta¹i²na² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²su¹tē³ju³ta²nū³a² a³la³kxi²ti³ten³khai¹nxe³sa³nha¹. Na¹jau³su² a²si³yxau³tāu³a¹ win¹ta²te²lxi³ ha³tin³ti³ ā³te³ni², i³wā³ta³kxi²nha², i³ne³wa³kon³nha² na¹xā¹. Nain¹tū³kā³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². 11 A²nxe³tū³kā³txa² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txu¹ta¹i²na² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³kā³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³yain³jah¹la² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Yxan¹nāu³a¹ Kris²tu³jah¹la² khāuh³lxa³txi³tu¹wi¹. Nxe³sān²ka³tu³, nxe³nū²la² kām²wxi²kin³ti³to³ti³hi¹tu¹wi¹. Ha³lo²a² ū³hū¹nx2ti³xa³tā³lxa¹ nxe³nx2ta¹wi¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ta¹ a²nū²a² nū³kā³txu¹ta¹i²na² i³wā³ta³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a²na² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³ye³kxi²nē³ju³ta², ih¹nxe³je³nāu³wa³ki³khai³xa² ū³hū¹nē³te³ji¹ku¹? Ha³lo²a²na² hau³kon³te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tu³, ih¹nxet³sxā³ a³la³kxi²h³ki³te³ji¹ku¹? Kī³nhā¹. Ju¹ta² a³la³kxi²ti³ten³khai¹nxe³sa³nha¹. Ta¹hxai²hē¹la². 12 Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tu³ i³yau¹ū³hain¹te³nah¹lxi¹:

— Yxan¹nāu³a¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹, te² i³nxai²na² wxa²wa²su¹txa²lxa¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ju³ta²nū³a² wxa²je³na² i³yah³lxan³tho³li¹. Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³hī¹nai²nān¹tū³kā³txa² ha³lo²ai²na² a²ye³na² i²ain¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ a²hī¹nai²na² ha³lo²ai²na² ū³hū¹ain¹nxa³tā³lxa² i³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Ā³nhxi²nū¹nain¹yah³lxin¹ta¹i²li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³kā³txu¹ta¹i²na² Sū³na² wān³txa² i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te² ha³lo²a² kwēn¹ta¹i²na² i³yau¹ū³nx2ti³na³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³kxi²nx2ti³tū³kā³txa² ha³lo²ain²ti² i³yau¹ū³nx2ti³na³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² oh³nāu³u¹ta¹i²na² i³sa²si³kat3tū¹nhē³kxah³lo²su² jah¹la² i³yxō²nū¹nū³hain¹jau³su² i³yau¹ū³nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³ju³ta² oh³xan¹ta²nū³kā³txa² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Hī²sen³su² a²nū²a² yuh³xai²nān¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ wxa²wa²su¹tain¹na³na¹. Ju¹ta² wi¹khai¹nx2na³na¹. A²nxe³ju³ta¹na² i²i² a³la³kxi² nxe³ti³ten³sa³nha¹. Nxe³h³nx2na³la².

Sū³na² wi¹lhin¹kxa²yā¹nxe²yxau³ki³jau³su²

13 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² ā³kāi³te³lhxā³ yxau³xai³jah¹lxi³hē¹la². Wi¹lain³nha², wi¹le³i², nxe³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³:

— Yxan¹nāu³a¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² a³ka³nxixā³ wxā³tū¹xā¹. Nxe³tāu³a¹ a²ya³la³tu³ kām² thāi³ti³la² a³lxi²nē³lha²kxai³ wxa²wa²su¹tē³ju³ta² ā³ta³lu²nū¹nhē³lha²kxai³ nxe³nē³tū¹xā¹. Jau¹xai²na² so¹lxi³ yxo²tsxā³ yxau³xai³jah¹lxi³hē¹la².

14 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxin¹nha²kxai³ sa²yxō²wet1sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹ka³tu³ a²ha¹ kxā³nxā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ū³yhe³kat1tū¹nhē³jau³xai²na² ā³ne³to³yah²lxa³nhī¹nai²tā² ko³nxe³ti³ yxo²kwain³syah³lxi³hxain¹kxai³ jā³nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². 15 Yah³lxin¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² i³kai³iso¹nx2ti³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lai²la¹wa². Nxe³kxa²yā¹nxe³jah¹lxi³sxā³ i³wi¹lhin²jah¹lxi³sxā³ ha³lo²a² i²li³ju³ta² ha³kxa¹ kāi³sxā³ yxau³xai³jah¹lxi³hē¹la². 16 Nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² ha³te³g³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— i³wi¹lhin²jah¹lxi³hē¹li¹. Txi²na² wi¹lhin¹jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³na¹kxa² yā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² ta¹hxai²hē¹la².

17 — A²nxe³jah¹la² Txa²wā¹wi³nai²la¹wi¹. Nxe³yah³lxi³hxain¹ta¹ti²tu³wa². Yah³lxin¹nha²kxai³ win¹ta²te²lxi³ Txa²wā¹wi³na² ā³yo²hāu²not3sxā³ yxau³je¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ yuh³xai²nān¹ko³xai²na² yxau³yah³lxi³nhī¹na²:

— Txa²ha³lo²sxa³xā¹. Kan²txi³ yxau³nū¹nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹jau³su² yxau³xai³jah¹lxi³hē¹la². Txa²wā¹wi³nai²na² a²nū²a² yo²hāu²lxa¹te²ki³na²xai²na² kāi³kxa² yā¹nxe²xai³sxā³ yxan¹nāu³a¹ nxū¹hain³nha²sxā³ i²yī¹li²xai³nē³tu¹wa². Hai³txi³ yau³tā³li³ i³yī¹li²xai³nē³ju³ta³la³ yū²te²sxa³yū²hē³la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹wi³na² wi¹lhin¹sxā³ i³yī¹li²kxah¹lo²su² ti³hex1te²sxa³yū²hē³la².

18-19 Wxa²si³yah³la³nāu³xu¹ta¹i²na² wxa²si³yxau³jah¹lo²nāu³xu¹ta¹i²na² ha²ya³kxa³lxi³su² yxau³xai³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nain¹jau³su² āh¹ ā³si³wē³not3so¹xi²yah³lxin¹ka³tu³ nxe³te² au³hxai²tēx¹ jā¹nxe³sxā³ āh¹ ha²ya³kxa³lxi³su² yxau³xai³yah³lxi³ta¹hin¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹wi³na² wxa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³ju³ta² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xa² a³lxi²khai¹nxe³jau³xa² ha³li²hxan³sxā³ ya³lu²kxi²nē³kxe³su² ka³yxuh³xa² o³ve²a² wi¹khai¹nxe³te²a², khon³ti³he¹nxa³kxe³su² wi¹khai¹nxe³te²a² a²ti³ha²yau³ū³jau³xa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²ti³ha²yau³xan²tu³ wxa²wa²su¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Wxa²ha³yax3khin¹yah³lxin¹ju³ta² wxa²wa²su¹txa²lxi³sxā³ ū³yho³hi²ki¹nx2ti³ta¹ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³ta² ou²ra³ka³ta² tā³nxā², pra²ta²ka³ta² tā³nxā²,

a²yo³ha² a³lxi²kxan²ti³ khon³te²ju²hē³la². Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kǎi³ki³ju³ta² ũ³yho³hi²sxā³ wxa²wa²su¹tē²sxa³yu²hē³la². Nxe³nē³ju³ta³nū³a² Je³su²jah³la² a²ti³ha²yau³xa² so¹lxi³ a³lxi²sa²tē³jau³xa² so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ wxa²wa²su¹tē³te²ju²hē³la².
 20 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² so¹lxi³ yxa¹nai²nān¹te² ha³lo²a² ha³ta³nxān²txi³ a³la³kxi²jah¹lai¹wa². Jā¹nxe³kxe³su², yān³tai²na¹ yuh³xai²nān¹ko³xai²na² we¹txa³hī¹nu¹tai²na², Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² ha³lo²a² yxa¹nai²nān¹ta³ko³xai²na² a³la³kxi²jau³su², A²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot3ta¹hxai²hē¹la². Sa²wa²su¹si¹nhē³jau³nū³su² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot3ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ha³la³je¹nai²na² yuh³xai²nān¹ta³ko³xa² ne³ki³son³te³lhxā³ nxe³hī¹nai²na² so¹lxi³ Je³su²jah³lai²na² ũ³hū¹nē³na²hē³la².
 Wxa²yu³ta² wxa²wa²su¹txa²txi³si¹jau³su² ũ³hū¹nx2ti³na²hē³la².
 21 Nxe³nx2ti³ka³tu³, Je³su²jah³la² wxa²wa²su¹txa²txi³ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ yxo²iyah³lxi¹lxa². A²nxe³jah¹la² nū³kxūn³txi³ Je³su²jah³la² ya³lu²tāu³a¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ka³tu³ wxi²kin³ti³to³hi²tā²hē³la². Nxe³kxe³su²;

— Txa²wā¹sū³na² yxo²i²a¹xā¹. A²ya³la³tu³ yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³lya³nhē³te³lhxā³ ā³sa²so¹xi²sa³tū¹xā¹. Yah³lxin¹jau³su² nxe³yah³lxi¹lxa².

22 Yah³lxin¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³tu³ sa²yxo²we¹jah³lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su² i³wi¹lhin²jah³lxi¹lxa². Nxe³swā³ a³lxi²waun¹yu¹ah³lxi¹lxa². Yah³lxin¹ka³tu³ āu³ti³ wxo²yo²ka³nāu³a² whāi²na¹wi¹ljin¹nha²sxā³.

— A³lxi²ki³lxo³nxe³yhu¹nxa³xā¹. Yah³lxin¹jau³su² a³lxi²waun¹nhat1jah³lxi³hē¹la².
 23 Wxa²yu³ta² Txa²wā¹wi³na² Oh³nān¹jah¹la² tah²lxi³ we¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu²wa². Nxe³nx2ti³ju³ta² Txa²wā¹wi³na² wān³txa² ka³ten³ti³hi¹tē²jau³xa² kxān³su² kxa²ha³ta³nxān²ti³ yxau²wa³to²hi²ki²sa²tē³jau³xa² ain³kxi²yah³lxin¹ka³tu³ tah²lxi³ we¹txa²lxi³ta¹ti³ai¹ti²tu²wa². Hai³txi³ yuh³xai²nān¹te² wī²na² hxa³te³lhxā³ nxe³te² wī³na², tah²lxi³ we¹txa²txi³te²sxa³yu²hē³la².
 24 Jā¹nxe³ju³ta² kxā³nāu³u¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹;

— Ha³lo²ai²nān¹te² si³sa²wa³su³txi³ hxa³te²jai¹ti²ti¹. Si³sain²txi³ i³sa³lxi³ti², a²yāu³sain²txi³ i³sa³lxi³txi³ āi³la¹hi² nxe³te²jai¹ti²ti¹. Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ te²ki³na¹xai²na² si³sa² hū³sxā³ yxau³hī³ki³tā³li¹. Wa³su³txi³ hxa³hī³ki³tā³li¹. Jā¹nxe³sxā³: “Wxi²kin³ti³to³na¹xā¹.” Nxe³ki³kxa² ha³tā³nxān²txi³ hāi¹nxe³sxā³ si³sa²yāu³sū³sxā³ yxau³sxā³ wa³su³txi³ hxa³hī³ki³tā³li¹.

25 Yxān¹ta¹, Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³a² wān³txa², kxā³nāu³a² ha³ta³nxān²txi³ hxa³nxā³kxe³su² yxau²wa³to²hi²ki²sa²tē³jau³xai²la¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jau³xai²na² wi¹jau³xai²na² tah²yau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² i³tih³nxe³nx2ti³na³la².

2

Je³su²jah³la² tah³lxa³kat3sū³jah¹la²

1 Nxe³sxā³ i³wi¹lhin²nx2ti³ju³txan¹te²ka³ya³tu³, i³ki³ha¹ki²nyhu¹i², wi¹lhin¹ki³lxo³nxe², a²nū²a² ā³xa² yen³kxa² yxo²kwai³nxū³yhu¹i² ā³xa² ko³nxe³ te²lo³jah³lxi³txa³hē¹la². A²nxe³te²a² ko³nxe³ju³ta² ha³kxa¹ ha³ya³ka²ti³jah³lxi³hē¹la².
 2 Yah³lxin¹ka³tu³, wē³sa² kwēn¹tai²na² a³li³la²te²su²te²a² a²hā³ka³na² su³su³yau³xa² ya³nj³li³khaix1te²jai¹ti²tu²wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wī¹khai¹nxe³jau³xa² a²ya³la³tu³ jau³xa² so¹lxin³jau³xa² ya³nj³li³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² wxa²wa²su¹tē³ju³ta², a³la³kxi²kāi²non³yah³lxin¹tu¹wa². Jā¹nxe³te³lhxā³ ya³nj³li³jah³lxi³hē¹la².
 3 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a³la³kxi²sxā³ yxau²xai³yah³lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³;

— Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³a¹ wi¹lhin¹jah¹lai¹la¹xā¹. Nxe³lxi¹lxa².

4 Jā¹nxa¹jau³su² a²nū²a² txah³lxa³kxa³txa² tē³sxā³ sxi²ha² txo³nain¹te²ju²hē³la². Ain¹sxā³;

— Txah³lxa³kxai²li² wi¹na¹na¹. A³lxi²sa³nha¹. Yxān¹ta¹ ta²ka²txa² ā³xai²na² e²na¹xā¹. Nxe³ain¹te²ju²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²ha² txon³sxā³ hxi²khet1jah¹la² a²wān³txi³kxai³lu¹.

— Ta²ka²txai¹na² e²nain¹ka³txai¹na² wxa²so¹na¹ka³tu³ sxi²ha² txo³na¹ka³txa²nū³tu²xā¹. Nxe³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Je³su²jah³la² txah³lxa³kxa² e²nain¹kax3sū³na³la². Yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² e²nain¹ta¹ti³ai¹ti²tu²wa². Nxain¹kxa²ha³ta³nxān²txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txi³kxai³lu¹;

— Je³su²jah³la² a³lxi²na¹nha¹. Wā²nxa³kxa² so¹na¹kxah³lo²su² na³na¹. Ka³ten³yah³lo²su² na³na¹. Nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³kxai³lu² Je³su²jah³la² yxo²i²ki³kxai²nān²tu³ i³a³la³kxi²nē³lha²kxai³ yxau²xai³lya³ki³tā³la².
 5 Nxe³lya³ki³sa²kxai³ sxi²ha² txo³nain¹kat3sū³ki³tā³la². Yxān¹ta¹ txah³lxa² ka³ten³kax3su² nxē²nxa³kxa²ha³ta³nxān²txi³ ka³ten³su² yxau²xai³lya³ki³tā³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² hi²sen³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²ti³hit1tē³ti³ai¹ti²tu²wa². Nxe³sxā³ Sū³na² wa³ka³li³to³tē³lha²kxai³ sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³ki³tā³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³hxi²ka¹tē³lha²kxai³ Sū³na² i³ka³li³ki³ju³ta² o²la³kxi²nū¹sxā³ yxau²xai³ki³tā³la².
 6 Jā¹nxe³jau³su², Txa²wā¹sū³na² ũ³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹;

— Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹li¹. Txai²na¹xai²na² Sū³na² Si³yxau³tāu³su² na¹te³na¹xai²na², hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lot3ta¹jah¹la² Si³āu²thi³na² ūh³wxe³nū¹hai¹na¹wi¹. Jah¹la² tah³lxi³hū³jah¹lo²su² na³li¹. Na¹ka³tu³, sxi²ha² a²wa³kxēn³yah³la² tah³lxa³ka³ta² yxo²ka³kan³ka³txa² wi¹khai¹nxe³ka³ta² a³lxi²khai¹nxe³ka³txa² wā²nxa³kxa² so¹sxā³, sxi²ha² ūh³wxe³jut3sū³nxe², kxa²yā¹nxe³sxā³ Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ta¹jah¹la² ūh³wxe³nū¹hai¹na¹i¹. Nxe³ha²kxai³, hxi²kan¹khai¹xain¹na¹li¹, Nxe³kxai²nān²tu³, a²nū²a² i³li³te²an²tu³ hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³lo³ta¹jah¹la² yxo²i²kxai²nān²tu³, te²a² so¹lxi³ i³yxaih¹xa³lho³li¹.

Ta¹hxi²hē¹la². ⁷ Nxe³ha²kxai³, tah³lxa³kat3sū³jah¹lai²na² Je³su²jah³la² yxo²i²yah³lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, a³lxi²khai¹yah³lxi¹lxa². Yxān¹ta¹, a²nū²a² Je³su²jah³la² sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³, a²nxe³te² ha³lo²a², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yau³xā³xa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³lhxā³ i³tih³nxe³nē³te³nah¹lxi¹:

— Tah³lxa³ka³ta²na², a²kxā³nxa² a²nū²a² sxi²ha² txon³tū³ka³txa² i³yen²sxā³ ā³yxu¹kxā³ain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹, wxēn¹tai²na² hxi²kan¹khai¹nxe³ta³ka³ta²la¹wi¹.

Ta¹hxi²hē¹la². Jā¹nxe³jau³xau³hxi²tēx¹ jā¹nxe³jau³lxi³, Ju³te²a² nū³ka³txa² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² i³yen²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxi²ti³ai²ti²tu³wa², Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² Je³su²jah³la² ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹khai¹nxe³ye²yhai¹na³la². ⁸ Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² Yau³xā³xa² ū³wha²li¹la³kxi²nē³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³kxai²nān²tu³, kō³nxe³ju³ta¹lot3sxā³ yxau³tu¹wi¹. Tah³lxa³ka³ta² sa²tā³yxō²thu²kā¹sxā³ a³hi²sxā³ hxi²kan¹txi³ i³sa²yxau³xi²sxā³ we²nxi²nxa³jut3sū³nxe², kō³nxe³ju³ta¹lot3sxā³ yxau³tu¹wi¹.

Ta¹hxi²hē¹la². ⁹ Nxe³te²su² te²a², Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³ai¹nha²kxai³, kō³nxe³ju³ta¹lot3sxā³ yxau³ain¹ta¹hxi²hē¹la².

— Ju¹ta² wain³na³na¹. Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sai¹nha²kxai³lā¹. Txa²wā¹sū³na² a²e¹nān³jau³su² ta¹hxi²hē¹la².

⁹ Yxān¹ta¹, wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² wā²nxa³ka² so¹nx2ti³tū³ka³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³khai³syah¹lxi¹nha²kxai³, nxe³syah³lxi¹lxa². Te²yā¹nxūn³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ā³ti³sxā³ a²ten³jau³su² kāi³yah³lxi¹nha²kxai³ i³sa²nēn¹kxi²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³syah³lxi¹lxa², wi¹lhin¹khai¹nxe³tū³ka³txi³syah¹lxi¹nha²kxai³, nxe³syah³lxi¹te²si¹lxa². A²ha² kxā³nxa² ka³nxah³ti³hū³tāu³a¹ yxau²ho³hah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³sxā³ yxau²ho³hah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³txi³ i³kaix¹iso¹nx2ti³ta¹hē¹la². I³kaix¹iso¹nx2ti³ka³tu³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²wet1si¹nxa²lxi³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² wxi²kin³ti³ton³te² ha³lo²a², ha²te¹te²hū³te² ha³lo²a² ūh³wxe³nxa²lxi³ta¹hē¹la². Nxe³yah³lxin³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² kāin² i³sa²nēn¹kxi²si¹nx2ti³jau³nū³su² i³kaix¹iso¹nx2ti³ta¹hē¹la². ¹⁰ A²ha² kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² nū³ka³txi³syah¹lxi¹ta¹hxan³nhē¹la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²ha² kxā³nxa² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kō³nx2ti³ju³ta² kō³nyhah¹lxi³ta¹hxā³nhē¹la². Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kō³nx2ti³ju³ta² kō³nyhah¹lxi¹lxa².

Txa²wā¹sū³na² wa³ka³li³yu³ta¹lot3sxā³ yxau²xai³ki³jau³su².

¹¹ Nxe³jah³lxi³sa²lxa². A³lxi²nx2ta¹nha²wa². Nxe³nx2ta¹kxe³su², txa²yxo²ka³nāu³ai²na² whāi²na¹ i³ye³nxi¹nx2ta¹wa². Wxa²ha³lo²khai³xa² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²ai²la¹wa². Oh³nāu³u¹tai²nān²te² ha³lo²ai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³, a²hī¹nai²na² yuh³xai²nān¹kō³xai²na² yxau³yah³lxi¹nhī¹nai²na²:

— Txa²ha³lo²sxa³xā¹. Kan²txi³ yxau³nū³nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹jau³su² yxau³je³txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²si³nai²na² yuh³xai²nān¹te² si³nai²na², kō³nxe³ti³ yxo²kwain³nxa²lxi³si¹jau³nū³su² sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹la². A²nxe³te²a² kō³nxe³ti³ yxo²kwain³nxa²lxi³si¹jau³intū³ai²na² a²ta²a² sa²so¹sxā³ wxa²wi¹nx2ti³tāu³a¹ ā³nhe¹ki¹nx2ti³na³la². ¹² Nxe³ha²kxai³, a²nū²a² Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³tū³ka³txai²na² yxau²yain¹yah³lxin¹tū³ka³txai²na², hai³ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹tū³ka³txi³sai¹nxa³wa². Nxe³ha²kxai³, wi¹kāi³je²txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, kō³nxe³te²la³ i³yi¹li¹nx2tain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³, wxa²wi¹kāi³ye²yah³lxin¹ju³ta²i²so¹nx2tain¹tu¹wa². Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³na³li¹. A²sū³nān²txi³ wi¹lhi¹ni², a²sa²wi³ha³lxain²txi³ wi¹lhi¹ni², ain¹na³li¹. Nxe³nx2tain¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² ā³wā³la² i³xi²tāu³a¹ nxe³nx2tain¹tu¹wa².

¹³ Wxāi²na², Je³su²jah³la² a²wē³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, a²nū²a² hxi²kan¹ta² yxo²ha³kxa¹ a²yu³hē³na² yxau³jah³lxi³sxā³ sa²yxo²we¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, yuh³xai²nān¹te²a² hxi²kan¹ta² si³yxau³kax3khai³su² tāu³a¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ā³sen³sai¹hē³jah¹lo²su² tāu³a¹ txā² sa²yxo²we¹txain¹yah³lxi³hē¹la².

¹⁴ Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ā³sa²ki³la³xi²sxā³ hxi²kan¹tū³ka³txan²tu³, a²si³yxau³ka³khai³su² tāu³su² tāu³a¹ hxi²kan¹txi³lot3sxā³ i³kwa³na²tū³ka³txi³su² hū³nx2na³la². A²nū²a²

ko³nxe³ti³ kâi³te²a² khâuh³lxa³ti³hi¹ti², a²nũ²a² wain³txi³kâi³te²a² i³sa²nên¹kxi², nxe³te²lhxã³ hxi²kan¹txi³lon³te²ju²hê³la². Nxe³ha²kxai³, â³sa²ki³la³xi²tũ³ka³txain¹ti³ yxo²ha³kxa¹ sa²yo²we¹tain¹yah³lxi³nũ³nhê¹la². Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, Txa²wã¹sũ³na² a²ê¹nân¹jau³su² i³hau³ko³tũh¹sã³ kâi³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². 15 Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, wi¹kãi³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, a²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²ã³ain¹tũ³ka³txa²:

— Ko³nxe³ti³hit1sxã³ i³ye³kxi²na¹tũ³xã¹. Nxe³kxi²nx2ti³kxai²nân²tu³, wxa²wain³txi³ kâi³yah³lxin¹ju³ta² i²so¹nx2ti³kxai²nân²tu³, hãi¹nxe² â³ka³nah²nxe³sxã³ yxau³ya³nx2ti³hĩ³nx2na³la². 16 Jã¹nxa¹jau³su², wa²su¹wa²sun¹sã³ yxau²xai³jah¹lxi³hê¹la². Yah³lxin¹ta¹, i³yon²ta³kxi²nha²sxã³:

— Je³su²jah³la² ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ wxa²wa²sut1sa²na³na¹. Sa³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kâi³a¹kxa² ha³ta³nxân²txi³ wi¹lhĩ³nx2na³na¹. Nxe³yah³lxi³txa³hê¹la². Wxãi²na² Txa²wã¹sũ³na² wa²ka³li³yu³ta³lot3sxã³ yxau³yah³lxi³lxa². Yah³lxi¹nha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² so¹lxi³ sa²yo²wet1sxã³ yxau³jah³lxi³hê¹la². 17 Jã¹nxe³ju³su², a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhĩ¹sã³ i²nha¹jah³lxi³hê¹la². Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wê³ha³lxa² yxo²ha³kxa¹ a³lxi²waun¹yhu¹i², Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ i³ye³kxi²nha²sxã³ i³yo²nha², yuh³xai²nân¹te² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³khai³su² jah¹la² i³sa²nên¹kxi², nxe³jah³lxi³hê¹la².

Khâuh³lxa³ti³ti³hit1txa²lxij³ju³ta² i³yau¹ũ³jau³su²

18 A²nũ²a² ã³xã² a²wa³kxên³yu³ta³lot3sxã³ yxau³yah³lxin¹te² i³nxã² nxe³jah³lxi³hê¹l¹. Wxa²wa³kxê³yah³la² sa²yo²we¹ti², i³sa²nên¹kxi², nxe³jah³lxi³hê¹la². Yah³lxin¹ka³tu³, wi¹lhĩ¹te²a² a²wa³kxên³yah³lain²ti², sa²yo²we¹ti², an³txi³thin¹te²a² a²wa³kxên³yah³lain²ti² sa²yo²we¹ti² nxe³jah³lxi³hê¹la². 19 Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, wain³txi³ kâi³yah³lxin¹kxa² yo³lha³, wxa²wa³kxê³yah³la² kwa³to³toh³lxi² i²an³ta³kxi²nx2ti³sã³ khâuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nân²tu³, ya³nân³ta³ki²la²sã³ yxau³je¹txain¹yah³lxi³hê¹la².

— Txa²wã¹sũ³na² yxo²tã¹xã¹. Yah³lxin¹jau³su², ya³nân³ta³ki²la²sã³ yxau³je¹jah³lxi³hê¹la². Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nên¹kxi²nx2ti³tu¹wa². 20 Yxã¹ta¹, ko³nxe³ti³ kâi³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, nxe³yah³lxin¹kxa² yo³su² wxa²wa³kxê³yah³la² khâuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nân²tu³, hãi¹nxe³sxã³ wain³txi³ ũ³yho³hi¹nx2ti³hĩ³nx2na³la². Nxe³nx2ti³sã³ khâuh³lxa³ti³yah³lxin¹ju³ta² ya³nân³ta³ki²la²sã³ yxau³yah³lxin¹kxa² ha³ta³nxân²txi³, hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² i³sa²nên¹kxi²nx2ti³xa³lho³la². Yxã¹ta¹, wain³txi³ kâi³yah³lxin¹kxai²nân²tu³, nxe³yah³lxin¹kxa² yo³su², a²nũ²a² ku³lha³xthin¹te²a² khâuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nân²tu³, hãi¹nxe³sxã³ ya³nân³ta³ki²la²sã³ yxau³je¹jah³lxi³hê¹la². Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, Txa²wã¹sũ³na² kãin² i³sa²nên¹kxi²nx2ti³tu¹wa². 21 Jã¹nxe³yah³lxin¹si¹jau³nũ³su², Txa²wã¹sũ³na² i³kaix1so¹nx2ti³te²ju²hê³la². Nxe³sa³ku¹, Je³su²jah³la² khâuh³lxa³ti³ki¹nx2ti³ta¹hxai²hê¹la². Ain³sã³:

— Txa²si³yo³na², txa²sa³wi³ha³lxa² ain³kxi²so¹ki²sa²sã³ khâuh³lxa³ti³nha²sã³ yxau²xai³la¹kxa² yã¹nxain¹ta¹lã¹. Nxe³kxi²nx2ti³jau³su², Je³su²jah³la² khâuh³lxa³ti³nha¹nxa²lxi³ta¹hxai²hê¹la². 22 A²nxe³jah³la² ko³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² yũ¹nxã³ha²kxai³, ki³han³jau³xã² i³ye³ti³he¹nx2nxa³ha²kxai³, ta¹hxai²hê¹la². Nxe³kxa²ha³ta³nxân²ti³ khâuh³lxa³ti³hit1tain¹ta¹hxai²hê¹la². 23 A²nũ²a² ku³lha³xthin¹te²a² ko³nxe³ti³hit1sxã³ i³ye³kxain¹kxa² ha³ta³nxân²txi³, hai³txi³ a²yoh³la³ ko³nxe³ti³hit1sxã³ i³wa²ũ³xi²ti³he¹nx2nxa³ha²kxai³, jã¹nxe³sã³, a²nũ²a² khâuh³lxa³ti³hi¹tain¹kxa² ha³ta³nxân²txi³, hai³txi³ i³wa³lxi³nha²sã³ i³ye³kxi²te³lhxã³ ti³he¹nxai¹nxa³ha²kxai³, Je³su²jah³la² ta¹hxai²hê¹la². Hãi¹nxe³sã³:

— Txa²wi³na² yxo²tã¹xã¹. Jah¹la² wain³txi³ wã²nxũh¹ i²ũh¹ki²sa²tũ¹xã¹. Nain¹jau³su² ta¹hxai²hê¹la². 24 Wã²nxũh¹ Je³su²jah³la² so¹lxi³ hi³sa³ka³txa² ya³lu²kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kâi³ki³ju³ta² a²wah³yu³ta² ũ³yho³hi²te²lhxã³ jah¹la²nũ²a² ya³lu²kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ha²kxai³, ko³nxe³ti³ kâi³sã³ yxau²xai³ki³ju³ta² ã³na³hã³ki³sa²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²wet1sxã³ kâi³sã³ yxau²xai³ki³sa²kxai³ nxe³si¹nhê³jau³su² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³sã³, Je³su²jah³la² i³ta³lo³wait1sxã³ khâuh³lxa³tain¹ju³ta²kxai³, wxa²lxi³thin¹yah³lxan¹ju³ta² ha³kxa¹ i³we²ti²ti³hi¹txa²lxi³ta¹hxai²hê¹la². 25 Wxãi²na², a²ha² kxã³nxã² ka³yuh³xã² o³ve²a² a²wa³kxên³yah³la² ka³lun²ki²jut3sũ³nxe², Txa²wã¹sũ³na² ũ² ha³nã³ka³lxi³ yxau²xai³yah³lxi³ta¹hxai¹nhê¹la². Yxã¹ta¹, a²hĩ¹nai²na² ã³wa³li² i³xi²sã³, wxa²wa³kxê³yah³la² wi¹wi¹nxe² wxa²hau³ko³txa²lxi³jah¹la² a²hxi²ka³nãu³a¹, yxau³yah³lxi³lxa².

3

In³txa²txu¹ha²tê³nyhu¹te²a²yxau²xai³nyhu¹kxi³ju³ta²

1-2 Jã¹nxe³sã³ a²hĩ¹nai²na² txu¹ha² in³txa² tê³yah³lxin¹ta¹ka³lxu³nãu³ i³nxã² so¹lxi³ i³ye³kxi²nx2ta¹txa². Wxa²wê³sãi¹ah³la¹nãu³xai²na² sa²yo²we¹jah³lxi³hê¹na². Yah³lxin¹kxai²nân²tu³, wxa²wê³sãi¹ah³la² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² yxo²tã¹nxa³te²su² kxai²nân²tu³, Sũ³na² ân³si³tê³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su² i³ye³ye³kain¹yah³lxi³txa³hê¹na².

Hāi¹nxe³sxā³ sa²yo²we¹ti², wi¹kāi³i², nxe³je¹txain¹yah³lxi³hē¹na². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wxa²wē³sāi¹ah³lai²na² i²so¹nx2ti³kxai²nān²tu³, sa²wā¹sū³na² sxa³, Txa²wā¹sū³na² wān³txa²yo²ah³lxin¹kxa² yā¹yxē¹nx2ti³tū¹xā². Jā¹nxe³ya³nx2ti³te³lhxā³ ya³nx2ta¹xā². Ain¹sxā³wxa²wē³sāi¹ah³la² a²ē¹nān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Txa²sxe³xa³ka³lxai²na², hai³txi³ Je³su²jah³la² sa²yo²wet¹si¹sa²jau³su² i²ye³kxi²sa²hxai²nxa³hē¹na². Sa²nxā³kxa²ha³ta³nxān²txi³, je³su²jah³la² sa²yo²we¹ti³ten³sa³nha¹. Nxe³sa³ku¹. Txa²sxe³xa³ka³lxai²na² wi¹lhi¹ni², yo²i²nha², Txa²wā¹sū³na² yo²o²nha²sxā³yxau²xai³li², nx2na³na¹. Ta¹ka³lxai²na² A²sū³na² wi¹lhin¹khai¹nxe³jah¹lo²su² yū³hi³nx2na³na¹. Na¹ha²kxai³, sa²yo²we¹ti³ten³sa²nū³nha¹. Wxa²wē³sāi¹ah³la² nxe³yu³nx2ti³hī³nx2na³na².
3 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— wā²la² a³lxi²khai¹nxe³ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha², kāi³lxa² a³lxi²khai¹nxe³ti³nha²ou²ra³ka² we¹kxa² ū³ye²ta³kū¹nha², ū³hxi²kū¹nha², txa²ne³kī³sa² wi¹khai¹nxe³nha², na¹tū¹xā¹. Na¹ha²kxai³ wi¹khai¹nxe³sa³tū¹xā¹. Nxe³nyhah¹lxi³txa³hē¹na². A²nxe³te²a²a²txai²na¹ a³lxi²khai¹nxe³ye²te²a² yuh³xai²nān¹te² yen³kxai²la¹xā². Kāu³sxā³hxan³kxi¹nx2ti³hī³nx2na³xā². 4 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹whāi²na¹ tah²lxi³ we¹txa²lxi³kxai²nān²tu³, wi¹khai¹nxe³sxā³ i²yxai¹hxa³sxā³ thāi³ti³la²nxe³yah³lxi³hī³nxā¹nxa². A²nxe³te² wi¹lyah³lxin¹ju³ta³nū³ai²na² hxan³kxi¹nx2ti³xah³lo³na².

— Nxe³ju³ta² so¹lxi³ a³lxi²khai¹na¹ju³ta¹lxā²na³na¹. Txa²wā¹sū³na² nxe³hī³nx2na³na². 5 Jā¹nxe³ju³ta² a²ha² Kxā³nāu³u¹ta¹na² txu¹ti³nāu³xu¹ta¹na² wi¹lhin¹ta¹ka³lxu²nāu³xu¹ta¹na², Txa²wā¹sū³na² yo²i²:

— Txa²sū³nāi³. Au³txi³ txa²ē¹nāu³a¹ whāi²na¹ tah²lxi³ wet¹sē¹li¹. I³wi¹lha³ta¹li¹. Ain¹jau³su², a²wē³sāi¹yah³la² sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹na². 6 Jā¹nxe³sxā³ Sa²ra³ka³lxi³nu¹ta¹na² sa²kxai³lu², a²wē³sāi¹yah³la² A³bra³āu²ah³lo²nu¹ta¹na² wān³txa²sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²hē¹na².

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Nxe² i³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹na². Jā¹nxe³jah³lxi³hē¹na². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Ta¹ka³lxu¹jā¹nxe² wain³txi³kāi³a¹tū¹xā¹. Ha³lo²a² i²li³ju³ta² yuh³lxin²nxa³lho³na¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Sa²ra³ka³lxi³nu¹ta¹na² a²ka³ne³lhū³yah³lxi³hī³nxā¹nxa².

7 Te²yā¹nxe³te²hū³te²lxi³, a²wē³sāi¹yah³lo²nāu³ i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Wxa²sxe³xa³ka³lxā² tē³yah³lxin¹ta¹ka³lxā² kū³we²ki²la² nū³kxūn³yai¹nxa³ju³ta² a³la³kxi²sxā³ yxau³je¹jah³lxi³hē¹la². Wxāi²na² in³txi³ i³nxai²na² so¹lxi³ ā³sen³sai¹sxā³nū³kxūn³yah³lxi³hī³nxā¹nxa². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, i³yo²o²lhxā³ wxa²sxe³xa³ka³lxā² ā³nhxi²nū¹nū³jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² kāin² thāi³ti³la² a³lxi²nē³lhxā³, ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ū³yhen³kxi²nē³na³la², Wxāi²na² a²wē³sāi¹yah³lo² i³nxāin²txi³ ū³yhen³kxi¹nx2ti³ha²kxai³, wxa²sxe³xa³ka³lxain²txi³ ū³yhen³kxi²ha²kxai³, nxe³nx2ti³hī³nx2na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³, a³lxi²ya¹nai¹yah³lxin¹jau³su², wxa²sxe³xa³ka³lxā² a³lxin¹sxā³ yxau³je¹jah³lxi³hē¹la². Yah²lxan³kxai²iē¹. Wān³txa² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²yah³lxin¹jau³su² hai³txi³ain³kxi¹nx2ti³hī³nx2na³wa². Jā¹nxe³yah³lxin¹kxa²ya¹n³ti³su² ye¹nx2ta¹wa².

Wi¹kāi³q³kxa²yo³su² khāuh³lxa³ti³hit¹tē³jau³su²

8 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe², wxa²yu³ta² yo²ha³kxa¹, Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Nxe³ha²kxai³, a²wā³tā³nāu³xā² a³lxi²waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹li³we¹nha²yhu¹i², i³āin²ta³kxi²nha²yhu¹i², i³yan³ta³ki²nha²yhu¹i² i³sa²nēn¹kxi²nha²yhu¹i² nxe³sxā³ wi¹li³we¹nha²jah³lxi³hē¹la². 9 Jā¹nxe³sxā³, a²nū²a² kō³nxe³ti³kāi³ūh¹nx2ti³kxai²nān²tu³, hai³txi³ a²yoh³la³ kō³nxe³ti³kāi³ū¹xah¹lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³, kō³nxe³ti³hit¹isxā³ i³ye³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tu³, hai³txi³ a²yoh³la³ kō³nxe³ti³hit¹isxā³ i³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³, ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³ū¹hi², i³ye³kxi², nxe³sxā³, ū³yho³hi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Jā¹nxe³nx2ti³si¹jau³su², Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ ha³lo²lot³si¹nx2ti³jau³su², wā²nxa³kxa² so¹nx2ti³ta¹hxai²hē¹la².

10 Kxā³nāu³u¹ta¹na², Txa²wā¹sū³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² te³nah¹lxi¹:

— Ka³te³na² wi¹tāu³a¹ ka³lih³tāu³a¹ ten³sa³nhā¹. Ha³lo²a² wi¹ju³ta² so¹lxi³ i²ti³ten³sa³nhā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ha²ya³kxa²ti³sxā³ wxa²yo²a² kō³nxe³ti³i³ye³i², ta²ko¹ta²kon¹txi³i³ye³i², nxe³jah³lxi³hē¹li¹.

11 Jā¹nxe³sxā³, a²kō³nxe³ti³kāi³syah³lxin¹ju³ta² ā³ta³lo³ta³wxe³sxā³ ā³na¹i², wain³txi³kāi³ju³ta² so¹lxi³kāi³i², nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³: “Ā³nhāu²no³nha²yhu¹kj³ju³ta²ten³khaix¹sa³nhā¹.” Nxe³nhā¹jah³lxi³hē¹li¹.

12 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ a²ē¹nān¹jau³xā²sa¹: “Txa²ye³nai²na², a²nū²a² wain³te²a² wi¹li²i², txa²ne³nxē³nai²na² a²nū²a² wain³te²a² i³ye³kxi²sa²jau³xā² wi¹lain³ki², na¹xā¹. Yxān¹ta¹, a²nū²a² kō³nxe³ti³kāi³te²su² te²iē¹ en²khaix¹jah¹lo²sa¹xā¹.” Txa²wā¹sū³na² ha³te³h³nxā³nxān¹jau³su² nxe³ ta¹hxai²hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³ha²kxai³:

— Sa²wai³wait³sxã³ wain³txi³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, hxi²kan¹txi³, a²nũ²a² ã³xa² khãuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³sxã³ hxa²txa²lxi³hũ³nx2nxa³wa². 14 Yxãn¹ta¹:

— Wi¹kãi³to³hã¹xã¹. Na¹kxa²ha³ta³nxãn²ti³, khãuh³lxa³ti³hi¹tsa²na³na¹, a²nũ²ai²na²sã¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ka³lih³ti³hi¹tsa²ha²kxai³, a²nũ²a² kuh³lxa³thin¹te²a² yuh³lxin²nxa³i², hxi²waun³ta³kxin¹nxa³i², nxe³jah¹lo²sa¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la². 15 Hãi¹nxe³sxã³:

— Ka³li³sa³nhã¹. Txa²wã¹sũ³na² ka³lih³ti³hi¹tsa²ha²kxai³, a²nũ²a² kuh³lxa³thin¹te²a² yuh³lxin²nxa³i², hxi²waun³ta³kxin¹nxa³i², nxe³jah¹lo²sa¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la². 15 Hãi¹nxe³sxã³:

— Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹la² kãin²khai¹nxe², wi¹lhin¹khai¹nxe², nxe³jah¹lai²la¹xã¹. Jah¹la² so¹lxi³ yxo²o²nha²sxã³ yxau²xai³yai¹na¹tũ¹xã¹. Nxe³jah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²a² i³wi³te²a² i³wã³txi³nx2ti³kxai²nãn²tu³:

— İh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Je³su²jah¹la² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ji¹wi¹? Nxe³nx2ti³kxai²nãn²tu³, Je³su²jah³lai²na² sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³ta² a²nũ²ai²na² i³yau¹ũ³nha¹je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Nxe³sxã³ win¹ta²te²lxi³ yxo²i³nha²sxã³, a³la³kxi²yxau³sxã³, i³yau¹ũ³nha¹je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². 16 Yxãn¹ta¹, wxa²e¹nãu³a¹ au³txi³ wi¹i³ye³ki²nha²sxã³ wxa²ho²la² i³yau¹ũ³nha¹je¹txain¹yah³lxi³hẽ¹la². Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, a²nũ²ai²na² ko³nxe³ti³hi¹tsã³ i³yī¹li¹nx2ti³kxa² ha³ta³nxãn²txi³, a²e¹nãu³a¹ au³txi³ i³ãu²lxi²to³nha¹hũ³nx2na³la².

— A²ya³la³tu³, jah¹la² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² sa²yxo²wet¹sxã³ wi¹kãi³jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³kxi¹nx2ti³hũ³nx2na³la². 17 Jã¹nxa¹jau³su², wain³txi³ kãi³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³:

— Wain³txi³ kãi³to³hxai²na¹hẽ³na¹. Na¹ta¹, a²nũ²a² khãuh³lxa³ti³hi¹tsã³ ũ³yho³hi¹sa²na³na¹. Yah³lxin¹kxai²nãn²tu³, ju¹ta² wi¹lhũ³nx2nxa³wa², a²nũ²a² khãuh³lxa³ti³hi¹tsã³ ũ³yho³hi¹nx2ti³sxã³, ũ³yho³hi¹nx2ti³xã³ta³nxa² nxe³kxa²ha³ta³nxãn²ti³nũ¹. 18 Jã¹nxe³sxã³, Je³su² Kris²tu³jah¹la² wain³khai¹nxe³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wã¹kĩ³na¹nai²na² ko³nxe³ti³ kãi³te²kĩ³na¹xai²na² wxa²wa²sut¹hxa³tẽ³te¹hxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la².

— A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³ya³lih²xi²yhu¹tai²lã¹. Nxe³kxi²nẽ³jau³su², Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²hẽ¹la². Jah¹la², txa²wã¹sũ³na² wen¹sxã³ yxau³nũ²la² ya³lu²ta¹hxai²hẽ¹la². Yxãn¹ta¹, Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹la² nũ³kxũn³txi³ ka³ten³ti³hi¹tsã³ i³sa²yxau³xi²ti³hi¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ta¹ te²yã¹nxe³sxã³ ya³lu²kxi²nẽ³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la². 19 Nxe³sxã³, Je³su²jah³lo²su² jah¹lai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹lai²na² ã³nũ²nxi²sxã³, a²nũ²a² ya³lu²te²a² yãu³ka³txi³nãu³xa² he¹ain¹ta¹ko³nãu³a¹ ã³nũ³xain¹sxã³, Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³yau¹ũ³hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 20 Nxe³ju³ta², yãn³tai²na², No³e²ah³lo²nu¹tai²na² a²ka³te³nhĩ¹nu¹tai²na², a²yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txu¹tai²na² yxo²ha³kxa¹, Txa²wã¹sũ³na² sa²yxo²ã³sa²tẽ³sxã³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² we³ha²yau³xa² ha³nxe³lxi³jau³xa² kãin² sa²yxu¹na³ũ¹hain¹sxã³ i³lon³txa² hxa³nain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³te²u¹tai²na² a²ya³lu²te² yãu³ka³txi³nãu³xa², a²hi¹nai²na² Je³su²jah³la² i³tih³nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yãn³tai²na² No³e²ah³lo²nu¹tai²na² na³vi²o²te³na² ar²ka³tẽ³na² wet¹sa²tẽ³i², hau³hau³kon³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² win¹ta²te²lxi³ wah¹nxe²sa²tẽ³i²:

— Ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³tai²na² ã³na¹ain¹sxã³, ka²no¹a² ka³lo³ai²na² ã³wih¹tai²lã¹. Ain¹ta¹, kxãn³su² ain¹ta¹, a²nũ²a² nũ³ka³txu¹tai²na² hãi¹nxe³sxã³ sa²yxo²ã³sa²tẽ³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ha²kxai³, ya³lu¹ta³lxi²hxa³sain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Hãi¹nxe³sxã³, ha¹li¹, ha¹li¹, ha¹lin¹tũ³ka³txa² so¹lxi³, wã³kon³sxã³ i³yau³xa² ne³ka³nah²nãu³u¹tai²na² ka²no¹ai²na² yxau³sxã³ ka³ten³ta³ yxau³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la². 21 A²nxe³te²u¹tai²na² i³yau³xu¹tai²na² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹nẽ³jau³hũ³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jau³xai²na² a²hi¹nai²na² i³hũ¹ki²sa²sai¹nẽ³kxai²nãn²tu³, Txa²wã¹sũ³na² ã³wa²su¹tẽ³tu¹wa².

— Nũ³kxũn³txi³ sa²hxan³kxi²ti³sẽ¹li¹. Nxe³nẽ³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ txa²wã¹nũ²ai²nãn¹te²a² a²nã³txai²na² so¹lxi³ kwa² wxa²hũ³lã³ki²nẽ³jau³nũ³su² e³kxin¹nxa³wa². Yxãn¹ta¹, au³txi³ txa²wã¹e¹nãu³a¹ whãi²na¹ ko³nxe³ti³ e³kĩ³ju³txai²na² ã³nhan³ka²ti²sa²sai¹nẽ³jau³nũ³su² e³kxi²na¹wa². Nxe³ju³ta², Txa²wã¹sũ³na² e³ki²kĩ³te³nah¹li¹:

— Txa²sũ³nãi³. Nxe³ti¹. Txa²au³txi³ e¹nãu³nũ¹ain²nãn¹jau³xai²na² Je³su²jah³la² ya³lu²tãu³a¹ nũ³kxũn³txi³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Te²u¹jã¹nxe² sa²hau³kot³sẽ¹li¹. Nxe³kĩ³te²ju²hẽ³la².

— I³yau³xa² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹sa²na³na¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, nxe³ki³te²ju²hẽ³la². 22 A²nxe³jah¹lai²na² Je³su²jah³lai²na² oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ ka³la³xi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹tãu³a¹ a²hxi²kan¹kha¹itãu³a¹ ã³ha³ti³sai¹sxã³ ã³wxẽ³nũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, a²ta³nãu³xa² oh³xai²nãn¹te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² nũ³kxũn³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²yxo²ha³kxa¹ whãi²na¹ Je³su²jah³lai²na² a²yũ³hẽ³nãu³a¹ yxau³yain¹tũ³ka³txi³sain¹na³la².

— I³yau³xa² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹sa²na³na¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, nxe³ki³te²ju²hẽ³la². 22 A²nxe³jah¹lai²na² Je³su²jah³lai²na² oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ ka³la³xi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹tãu³a¹ a²hxi²kan¹kha¹itãu³a¹ ã³ha³ti³sai¹sxã³ ã³wxẽ³nũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, a²ta³nãu³xa² oh³xai²nãn¹te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² nũ³kxũn³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²yxo²ha³kxa¹ whãi²na¹ Je³su²jah³lai²na² a²yũ³hẽ³nãu³a¹ yxau³yain¹tũ³ka³txi³sain¹na³la².

— I³yau³xa² ũ³hũ¹ki²sa²sai¹sa²na³na¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, nxe³ki³te²ju²hẽ³la². 22 A²nxe³jah¹lai²na² Je³su²jah³lai²na² oh³nãu³nũ¹ka³nãu³a¹ ka³la³xi²sxã³, Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²wi¹tãu³a¹ a²hxi²kan¹kha¹itãu³a¹ ã³ha³ti³sai¹sxã³ ã³wxẽ³nũ¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Ain¹sxã³, a²ta³nãu³xa² oh³xai²nãn¹te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²ta³nãu³xa² nũ³kxũn³te²su² te²nãu³xa² ha³ta³nxãn²txi³ a²yxo²ha³kxa¹ whãi²na¹ Je³su²jah³lai²na² a²yũ³hẽ³nãu³a¹ yxau³yain¹tũ³ka³txi³sain¹na³la².

4

Sū³na² a²ten³jau³su² i³hau³ko³tūh¹sxā³ yxau²xai³ki³jau³su²
 1 Jā¹nxe³ju³tsu² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²nū²ai²na² khāuh³lxa³txi³nha²na²hē¹la².
 Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³ khāuh³lxa³ti³nha²ju³ta¹li² en²nha²ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Nxe³kxa²yā¹yxah³lxin¹sxā³ khāuh³lxa³ti³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹li¹nha²sxā³
 khāuh³lxa³ti³nyha¹jah³lxixi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³
 kāi³yah³lxin¹ju³ta¹lo³jah³lxin¹ju³ta² ā³wa²su¹khai³nxe³nx2ti³h³nx2na³la². 2 Nxe³ha²kxai³,
 yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² yxau²xai³yah³lxin¹nh¹nān¹te²ka³ya³tu³, Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nāu³a¹
 ten³jau³xā² so¹lxixi³ i³hau³ko³tūh¹sxā³ yxau²xai³jah¹lxixi³hē¹la². Hai³txi³ wxa²sū³nāu³ai²na²
 ko³nxe³thin¹yah³lxin¹jau³la³ yxau²xai³yah³lxixi³txa³hē¹la². 3 A²ha² kxā³nxā², a²nū²a²
 Txa²wā¹sū³na² Sū³ni²nxā³tū³ka³txa² yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³thin¹sxā³ yxo²kwai³nain¹jau³xā²
 yā¹nxe³jau³lxixi³ yxau²xai³lyah³lxixi³to³ta¹hin¹ti³ai²ti²tu³wa². Yah³lxin¹ju³ta¹sa¹: au³txi³
 wxa²ē¹nāu³a¹ ko³nxe³ti³ yxo²kwai³ni², ko³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxin¹jau³su² ko³nxe³ti³
 wa³ni³lon³kxi²nyhu¹l² yain³jau³xā² ūn³jau³xā² i³na²sxā³ wen¹sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³i², Sū³na²
 sa²kixi³lxa³nha²te²a² i³sa²nēn¹kxi²sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³i², nxe³yah³lxixi³to³ta¹hin¹ti³ai²ti²tu³wa².
 Yxān¹ta¹, hī¹na² hāix1nā¹yah³lxixi³nxā¹lxa². 4 Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na²
 Sū³ni²nxā³tū³ka³txai²na² wxa²ha³lo²a² ā³ne³wxe³ti³hex1ye¹nx2ti³xā³wa². Nxe³te³nah¹lxixi³:
 — Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ Je³su²jah³la² nū³ka³txai²na² ā³na¹sain¹sīn¹te²ta²hēn³kū²?
 Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²kxā³nxai³tā² kwa² ha³lo²a² ha³nxe¹lxixi³txi³ ko³nxe³ti³
 kāi³ya³sain¹to³hxai²kait3jā¹nxe³ ya³sain¹to³hxa³kū²? Nxe³kxi¹nx2tain¹jau³su²
 i³yo²kwān¹ki¹nx2ti³sxā³ ko³nxe³ti³hit1sxā³ i³ye³kxi¹nx2tain¹na³la². 5 Yxān¹ta¹,
 a²nxe³tū³ka³txai²na² a²hī¹nai²na² a²ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta¹na², yxan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na²
 i³yau¹ti³nha²yain³sān²ka³tu³ a²wah³yu³ta² ha³lo²lo³tain¹tu¹wa². Nxe³tāu³a¹, a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² ta³nxā² ya³lu²te²su² ta³nxā², nxe³sxā³, yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na²
 yxau²ain¹sxā³ kāi³sa²tē¹ain¹ju³ta¹yā¹nxe³sxā³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ su²
 tāu³a¹ wxa²nxū¹hain³nha²sxā³ i³yī¹li²xai³ain¹tu¹wa². Ha³lo²a² nxe³nē³ju³ta¹nū³a²
 yau³son³ki²nē³na³la². 6 Jā¹nxe³jau³su², Je³su²jah³la² a²nū²a² ya³lu²te²a² yāu³ka³txa²
 ha³ta³nxān²txi³ ā³tū³xixi³sxā³, wān³txa² wi¹jau³xā² i³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 — Ta³nxū¹ka³txai²na², ha³lo²a² yuh³xai²nān¹ta³ko³xā² yxau²ho³hai¹nhī¹nai³tā²
 ko³nxe³ti³ kāi³ain¹na²hē³na¹. Nxe³ain¹ju³ta² yo³ha² ya³lu²ain¹na²hē³na¹. Nxe³sxā³,
 yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³i², a²yo³ha² ya³lu²ju³ta² yū²
 nxe³kxa²yā¹xain¹na²hē³na¹. Yxān¹ta¹, a²hī¹nai²na² wān³txa² wi¹jau³xā² tū¹ka³txai²na²
 ya³lu²te² yāu³ka³txixi³tū³ka³txa² i³yau¹ti³hain¹na²tū¹xā¹, sa²yo²wet1sa²sxā³, Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² ka³ten³ti³hi¹txain¹sxā³, txai²yā¹nxe³sxā³ yxau²wa³to²hain¹txai²lā¹. Nxe³jau³su²,
 i³ye³kxi¹nha²sxā³, Je³su²jah³la² i³tih³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² a²lxa³kxi²ti³hi¹tē³jau³su²

7 Nxe³jah³lxixi³sā²lxa². Yuh³xai²nān¹ta³ko³xā² hxa³je³nāu³wa³kxa² yau³son³ki²nē³na³la².
 Nxe³ha²kxai³, wi¹lain³nha², wain³txi³ kāi³sxā³ yxau²xai³li² nxe³jah³lxixi³hē¹la².
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ha³tin³ti³, Txa²wā¹sū³na² i³hen³txi³jah³lxixi³hē¹la². 8 Hāi¹nxe³kxe³hū³nxe²,
 hxi²kan⁴khai¹nxe³jau³xā² i³ye³kxi¹nx2ta¹wa². Au³txi³ wxa²ē¹nāu³ai²na² whāi¹na¹
 wi¹lāin³nha²sxā³ a³lxixi²waun¹nha¹jah³lxixi³hē¹la². A³lxixi²waun¹nyah¹lxin¹kxai²nān²tu³, ko³nxe³ti³
 kāi³tūh¹nx2ti³to³hain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³ ne³wā²na³yah³lxixi³to³hin¹tu¹wa². 9 Jā¹nxe³sxā³:
 — A²nū²a² ā³xā² txa²sxi²ha² wxā²na³na¹. Ha³laxi³ka³lxixi³lon³ki²sa²na³na¹.
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, wi¹li³hen³txi³nha¹jah³lxixi³hē¹la². Wxa²ē¹nāu³a¹ hāi³a²
 i³yen²yhu¹ah¹lxan³kxe³su² ka³lih³khai¹nxe³sxā³ wi¹li³hen³txi³nha¹jah³lxixi³hē¹la².
 10 Jā¹nxe³sxā³, Txa²wā¹sū³na² i³laxi²kxi²te²lo³tū³nxā²lxixi³ju³ta² wā²nxū¹ ha³na³ka³lxixi³
 a³laxi²kxi²ti³hi²ti² ai³nx2ti³h³nx2na³la². Jā¹nxe³nx2ti³jau³lxixi³, a²nū²a² ā³xā² yxo²ha³kxa¹
 ā³nhxi²nū¹nū²waun¹nha¹jah³lxixi³hē¹la². 11 A²i²li³te²i³nxā².

— Wān³txa² wi¹jau³xā² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³tih³nxai¹na²tū¹xā¹. Ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³,
 Txa²wā¹sū³na² wān³txi³khai³xā² so¹lxixi³ i³tih³nxe³txain¹yah³lxixi³hē¹la². Te²ya¹nxe³sxā³:

— A²nū²a² ā³xā² ā³nhxi²nū¹nū³hai¹na²tū¹xā¹. Ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹ti³hit1sa²jau³su² ā³xai²na² ā³nhxi²nū¹nū³hai¹na²tū¹xā¹.
 Nxe³txain¹yah³lxixi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²nx2ti³ka³tu³,
 wxa²ha³lo²a² i³ye³te³nah¹lxixi³:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ta³nxū¹ka³txai²na² a²ē¹na² hau³ko³tain¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxi¹nha²kxai³
 wi¹kāi³ain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau²tāu³a¹ i³sa²nēn¹kxi²a³son¹lxixi³hē¹li¹.
 A²nū²a² yxo²ha³kxa¹, nxe³nx2ti³h³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxixi³ wxi²kin³ti³ton¹khai¹nxe²
 wa³to²hi², hxi²kan¹khai¹nxe² wa³to²hi², nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ye¹nx2ta¹wa².

Sū³na² wē³ha³lxixi³su² kxan²ti³ khāuh³lxa³ti³hit1tē³jau³su²

12 Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². A³lxi¹nx²ta¹wa². Nxe³ha²kxai³ ya³nx²ta¹wa². Ha³lo²a² ha³nxe³lxi³khai¹nxe³ju³ta², ha³nxe²a² a³lan²khai¹nxe³tho³hū³ju³ta² ha³lo²lo³txa²lxi³na³la². Nxe³nx²ti³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txa²nū³ka³txai²na² kan²txi³ yxo²i²sain¹ta³nxa², sai¹nxa³ta³nxa² ai¹na¹nhā¹. Na¹ha²kxai³ ha³lo²ai²na² ha³nxe³lxi³ju³txai²na² ūh³wxe³sxā³ ū³wha³ka³ne³sai³nai¹na¹tū¹xā¹. Nxe³nx²ti³ju³su², Txa²wā¹sū³na² ūh³wxe³nx²ti³hū³nx²na³la². Nxe³nx²ti³kxe³su², i³wā³wā³ta³kxi², i³yxuh³lxi² nxe³yah³lxi³txa³hē¹la².

— Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ha³lo²a² ha³nxe³lxi³ju³ta² ūh³wxe³sa²te²la¹ku², Txa²wā¹sū³nu²su³ku². Nxe³yah³lxi³txa³hē¹la². 13 Yah³lxin¹ta¹ hāi¹nxe³sxā³ i³ka³li³jah¹lxi³hē¹la². Je³su²jah³la² wi¹kāi³khai¹nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³, a²nū²a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa² khāuh³lxa³txi³hi¹yhai¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tau³hxai²tēx¹ jā¹nxe³sxā³ ha³lo²lo³txa²lxi³na³la². Nxe³ha²kxai³:

— Je³su²jah³la² ha³lo²a² khāuh³lxa³txi³ju³tau³hxai²tēx¹ jā¹nxe³sxā³ wxa²nhū¹yhu³sa²na³na¹, Je³su²jah³la² wān³txa² sa²yxo²we¹ta¹ha²kxai³la². Sa³ha²kxai³, ka³li³sa³nhā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, yxan¹nāu³a¹ Je³su²jah³la² wxi²kin³ti³ton³sxā³ a³ya³ti³xi²nē³ju³ta². Nxe³ne³tāu³a¹, kāin²ka³li³sxā³ ā³sen³sai¹khai¹nxe³sxā³ kāin²ka³li³yah¹lxin¹tu¹wa².

14 Wxāi¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹la² a²wē³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa². Yah³lxin¹kxe³su², sa²nē³hē²txa²lxi³sxā³ a²nū²a² kuh³lxa³thin¹te²a² ko³nxe³ti³hit¹sxā³ i³ye³kxi²nx²ti³na³la². Nxe³nx²ti³kxa² ha³ta³nxān²txi³ i³ka³li³je¹jah³lxi³hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ti³xi²nē³ju³ta² wxi²kin³ti³ton³jah¹la² yxau³ya³nx²ti³sxā³ sa²lxi²ka¹txa²lxi³na³la². Nxe³nx²ti³ha²kxai³ i³ka³li³jah³lxi³hē¹la². 15 Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā³xa² i³su²lhā³i², ā³xa² yen³ka²kāi³sa²no¹i², wai³nxax³txi³ kāi³i², a²nū²a² ā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³si¹hain¹yah¹lxin¹ju³su² i³ye³kxi², nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹.

Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² wah³yu³tu³, yuh³xai²nān¹te²a² a²lxi²kan¹ti³nū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxa²yan³ti³su² nxe³ye¹nx²ta¹wa². 16 Yxān¹ta¹, Je³su²jah³la² so¹lxi³ sa²yxo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nū²a² kuh³lxa³tin¹te²a² i³sa²ne³hē²txa²lxi³sxā³ khāuh³lxa³ti³hi¹txa²lxi³kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² i³āu³lxa²to³nha²sxā³ i³ye³kxi²yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³ i³sa²nēn¹kxi²jah³lxi³hē¹la².

— A²nū²a² nū³ka³txai²na², Je³su²jah³la² yā¹nxe³sxā³ i³yī¹li²sa²sxā³ i³yxo²kwīn¹ki²sa²na³na¹. Na¹ha²kxai³ ka³li³sa³nhā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la².

17 Jā¹nxai¹ju³su², hī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² yuh³xai²nān¹tū³ka³txi³ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ kāi³si³kxe³su² wi¹ta³nxa² wi¹lxa³ta³nxa² nxe³kxa²yā¹nxe² i³yo³hi²ju³ta² ān³si³wxe³nū¹nhē³na³la². Ha³lo²a² i³yī¹li²nū¹nhē³je³nāu³wa³kxa² hau³kon³na³la². Nxe³ha²kxai³ txa²wā¹wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na² txa²nū² i³yī¹li²nū¹nhē³sān²nū²la², hā²wxān³txi³te²lxi³nū² ān³si³wē³nx²sxā³, a²nū²ka³txi³ ā³xa² sa²kxai³lu² wān³txa² wi¹ju³sa² sa²yxo²ā³ain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu², Txa²wā¹sū³na² i³yī¹li²nū¹hain¹kxai¹lē¹. 18 Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²nū²nāu³xa² wī¹lhin¹te²nāu³xa² a²ko³nxe³ju³ta² kxāu³sxā³ sa²wa²su¹tain¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹, i³lxi³thi¹nxa³tū³ka³txai²lē¹: “Txa²wā¹sū³na² ten³sa²nxān²nhā¹. Hāi¹nxe³sxā³ sa²yxo²ā³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³sa¹tū¹xā¹.” Nxe² yxau³sa¹lain¹tū³ka³txai²lē¹. Hai¹txi³ sa²wa²su¹ti³he¹xai¹nxa³lho³ji¹. Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

19 Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha²sxā³ ten³ju³xa²yā¹nxe³ju³lxi³ khāuh³lxa³txi³nx²ti³kxai²nān²tu³, hāi¹nxe³sxā³ wain³txi³kāi³sa²tē³je¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³sa³kū¹x¹:

— Txa²wā¹sū³na² wet¹sa²jah¹la² wī¹lhin¹jah¹lai²la¹xā¹. Sa²yxo²we¹nha²jah¹lai²la¹xā¹. Na¹ha²kxai³ hāi¹nxe³sxā³ yxo²sa²tē³a¹tū¹xā¹. Na¹ka³tu³ sa²wai³wait³sxā³ wī¹kāi³a¹tū¹xā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². Ju¹ta² wain³na³la².

5

O³ve²a²i³wāi²lo³kxah³la²yā¹yxah³lxin¹ju³su²

1 Wxa²yah³la²nāu³xai²na² hxi²kan¹ya³nx²ti³tū³ka³txi³ i³nxai²na² i³ye³kxi²nx²ta¹wa². Wxāi²yā¹nxe³sxā³ yah³lo²hū³nūn¹te²sa¹wa². Txai²na¹xai²na² a²kxā³nxa² Je³su² Kris²tu³jah¹la² khāuh³lxa³txi³ju³txai²tā² te²yen³na² i²a¹jah¹lai¹ta³lxa³na¹wa². Na¹ha²kxai³, yxan¹nāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² hī¹sen³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tu¹wa². Nxe³tāu³nū³ā¹ wxi²kin³ti³ton³ti³hit¹sa²kah³lo²nū³sa³ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wa². Na¹te³na¹xai²na², txa²yxo²ka³nāu³a¹ whāi¹na¹ qin³nha²sxā³ i³ye³kxi²nx²ta¹wa². 2 Nxe³nx²ta¹te³nah¹lxi¹: Txa²wā¹sū³na² a²wē³ha³lxi³yu³ta² yxo²nx²tain¹te³nai¹ti³tu³wa². A²nxe³tū³ka³txa² wī¹sa²hau³ko³txain¹yah³lxi³hē¹la². Wī¹lhin¹te²a² wa³kxēn³yah³la² a²ka³yxuh³sa²o³ve²a² i³wāi²lo³kxa² wī¹lū³yhai¹tain¹jut³sū³nxe² nxe³tain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, sa²ye³so¹nha²nxa³sxā³, wī¹wī¹nxe² sa²hau³ko³txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— U³lha³nhā¹. Kwa² ten³nxa³kxe³su² ha³lo²lot³sa²te³lhxā³ sa²na³na¹. Yah³lxin¹ju³su² sa²hau³ko³txain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Hāi¹yxān¹ta¹:

— Txa²wā¹sū³na² a²ē¹nāu³ān¹jau³xa² so¹lxi³ te³ni², a²sa³wi³ha³lxa² hxi²nū¹nū³hai¹na¹ju³ta³nū²a² te³ni², na¹xā¹. Hai³txi³ kwa² a²yo³ha² so¹lxi³ yxo²kwai³na¹jau³la³ o²la³kxin²nxa³xā¹. Nxe³yah³lxin¹jau³su² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxa² sa²hau³ko³txain¹yah³lxi³hē¹la². ³ Jā¹nxe³sxā³ yxo²ha³nxe³lha³txi³ a²sa³wi³ha³lxa² i³kwa³na³ain¹yah³lxi³txa³hē¹la². Yxān¹ta¹ wi¹kai³je¹tain¹yah³lxi³sxā³ Txa²wā¹sū³na² tūh³na² i³yau³tū³txain¹yah³lxi³hē¹la².

— i³hxi²so¹sain¹sxā³ txai²yā¹nxe³sxā³ wi¹kai³ain¹txai²lā¹. Nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la². 4 Nain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Je³su²jah³la² o³ve²a² wāi²lo³te²hū³jah¹lai²la¹wa². Hxi²kan¹khai¹nxe³sxā³ wa³kxē³nhū³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² yxan¹nāu³a¹ kā³nxa² i³xi²sxā³ a³ya³ti¹xi²nē³tāu³a¹ wi¹sa²hau³ko³tain¹yah³lxin¹kxa²yo³su² kām² wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹txa²lxi³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³sa²tē³wa³to²hi¹jah¹lai²la¹wa². Te²yā¹nxe³te²hū³sxā³ tū³hi¹txa²lxi³tu¹wa².

5 Jā¹nxe³jut³su², sax³ne³lax³ku³nāu³ i³nxai²na² i³ye³kxi¹nx²ta¹wa². A²yah³lo²nāu³xa² a²yu³hē³nāu³a¹ yxau³jah³lxi³sxā³ sa²yo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Ya³nx²ta¹wa². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe², a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxi¹nx²ta¹wa². Wxa²yu³ta² yxo²ha³kxa¹, ā³xa² a²yu³hē³nāu³a¹ ā³wxe³nū¹whaun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹wi¹nxe² ā³nhxi²nū¹nū³yah¹lxin¹txai²lā¹. Nxe³ju³ta², Txa²wā¹sū³na² ū³wha¹li¹la³kxi¹nē³te³nah¹lxi¹.

— A²nū²a² yxo²kām²txi³ kām²te²lo³nha²te²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² en¹khai¹nxe³kah³lo²su² hi³nx²na³li¹. Yxān¹ta¹, “A²nū²a² ā³xa² yu³hē³nāu³a¹ yxau³nū¹ha¹tū¹xā¹.” Nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² thāi³ti³la² wi¹lhin¹sxā³ sa²hau³ko³kah³lo²su² hi³nx²na³li¹. Ta¹hxi²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ ā³xa² yu³hē³nāu³a¹ ā³wxe³nū¹whaun¹nha¹jah³lxi³hē¹la². 6 Nxe³ha²kxai³:

— Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹khai¹jah¹lai²la¹xā¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, a²nxe³jah¹la² yu³hē³nāu³a¹, yxau³nū¹jah³lxi³sxā³ sa²yo²we¹jah¹lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, ha³lo²a² wā²nxū¹ i³yi¹li²nū¹nx²ti³je³nāu³wa³kxa² hau³kon³na³na¹. Nain¹kxai²nān²tu³, kām²te²lo³txa²lxi³sxā³ i³sa²nēn¹kxi¹nx²ti³tu¹wa², Txa²wā¹sū³na²sa³. 7 Jā¹nxe³sxā³, ha³lo²a² i³li³ju³ta² yxo²ha³kxa¹, hxi²wau³ta³kxi¹nha¹lxin¹ju³ta² ha³kxa², Txa²wā¹sū³na² yxo²²txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, jah¹la² wxa²ha³lo²a² sa²ye³so¹nha²nxa³sxā³ i³nx²ti³ha²kxai³, wi¹sa²hau³ko³txa²lxi³ha²kxai³, nxe³nx²ti³jah¹lai²la¹wa².

8 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² wi¹lain³nha², sa²ye³so¹nyhah¹lxan³kxe³su² wi¹lū²i², nxe³jah¹lxi³hē¹la². A²ta²a² i³koXlko¹son²ki¹nx²ti³jah¹la² o²la³kxi¹nx²ti³sxā³, Txa²wā¹sū³na² sa²yo²ā³sxā³ ā³na¹si³jau³su² o²la³kxi¹nx²ti³na³la². Ya²na¹la² ai³lha²thet³sxā³ tuh³ne³ki¹nx²ti³jau³hū³nxe²:

— Āu³sa³nha¹. A²ntū²a² si³na² so¹jī²na¹tū¹xā¹. Nxe³nx²ti³jau³hū³nxe², a²ta³a² wa³ka³ton³nx²ti³sxā³ a²ta³ai²na² a²ten³ju³ta² kai³si¹yah³lxin¹jau³su² o²la³kxi¹nx²ti³na³la². 9 Nxe³nx²ti³kxai²nān²tu³, wxāi²nān²ta³ Je³su²jah³la² kan³txi³ i³sxā³ yxo²²jah³lxi³sxā³, a²ta³a² ūn³ti³hit¹sxā³ sa²ne³khau²ki¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Yah³lxin¹kxai²nān²tu³:

— Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² te²ki³na¹xai²na² yulh³xai²nān¹ko³xai²na² yxau³ye²te²ki³kxe¹na¹xai²na² yxo²we¹ha³kxa¹, txai²yā¹nxe³sxā³ a²ta³a² khāuh³lxa³txi³nē³lh³nx²na³na¹. Hai³txi³ nūh¹txai²na² so¹lxi³ khāuh³lxa³txi³sai¹nxa³xā¹. Ju²ta² wi¹ko³nha¹xā¹. Nxe³jah³lxi³hē¹la². 10 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹ kām² thāi³ti³la² a³lxi²nē³jah¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lo²su² tāu³a¹, kxā³nāu³u¹tai²na² i³kaix¹so¹nx²ti³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³:

— Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³nū²nxi²sxā³ yxau³xai³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxā³nāu³a¹ ha³ta³nxān²txi³ wxi²kin³ti³ton³ti³hit¹sa²tē³nxa²lxa¹tu¹wi¹. Nxe³nx²ti³si³jau³su² i³kaix¹so¹nx²ti³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx²ti³kxe³su²:

— Jū¹nxe² kxān³su² khāuh³lxa³txi³nx²ti³sān²ka³tu³, nxe³nū²la² ha³lo²a² hau³kon³ki²na³na¹. Nxe³nx²ti³tāu³a¹, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³su² tāu³a¹, au³txi³ wxa²ē¹nāu³a¹ yxo²ha³kxa¹ i³we¹nxi²sxā³ hxi²kan¹khai¹nxe², yxau³tū³kxi¹nē³ti³hi¹ti², nxe³nx²ti³tu¹wa². 11 Jah¹la² so¹lxi³ hxi²kan¹khai¹nxe² wa³to²hi²jah¹lai²la¹wa². Nxe³ya³nx²ta¹wa².

Pe²jah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

12 Sil³vā²nah³la² sa²yo²we¹nha²sxā³ Je³su²jah³la² yxo²²jah¹lai²la¹wa². Nxe³sain¹sxā³, Pe²jah³lo²na¹xai²na² yxo²wān³txai²na² a³lu²xa³jau³xai²na² Sil³vā²nah³lai²na² ain¹kxi²so¹ki³sa²sxā³ a²hxi²ka² ū³wha¹li¹la³kxi¹nx²ti³na³la². A²nxe³na¹jau³xai²na² ha³lo²ai²na² i³kwxē²ki¹nx²ti³si¹ha¹jau³su² i³ye³kxi¹nx²ta¹wa². A²ya³la³tu³, Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a¹ kām² thāi³ti³la² a³lxi¹nx²ti³na³la². Nxe³nx²ti³ju³tai²na², kan²txi³ i³sxā³ wi¹wi¹nxe² yxau³sa²tē³kxū¹jah³lxi³hē¹la².

13 Txa²wā¹sū³na² i³kaix¹so¹tū³ka³txa², Ro²ma²thīn³ thī¹nai²na² yxau³ye²sa²tū³ka³txai²na², thī¹nai²na² wxa²ha³ti³su² tū³ka³txai²na² a²ha³ta³nxa² sa²si¹hā³nx²ti³na³la². Jā¹nxe³sxā³, Mar²kah³lai²na² txa²ki³lha³lhu³ye²sa³jah¹lai²na² a²ha³ta³nxa² sa²si¹hā³nx²ti³na³la².

14 A³lxi²waun¹nha¹ju³ah³lxi³sxã³ wi¹l³hen³txi³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².
a²hãu²ju³ta² yxau²xai³yah³lxi³n¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Je³su² Kris²tu³jah¹la²

2 Petro

1 Si³māu² Pe²jah³lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²sa³wit³sa¹wa². A³lxi²sa³ha²kxai³ a²wa³kxēn³no³sa²kah³lo²sa¹wa². I³sa²si¹hā³sa²kxah³lo²sa¹wa². Nxe³sa³ha²kxai³ wān³txa² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū²xai³nx2ta¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹sū³nu²su² ha²kxai³ wain³ju³ta² so¹lxi³ kái³jah¹lai²la¹wa². Kō³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² sa²wa²su¹tē³jah¹lai²la¹wa². Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ i³yo²²a¹wa². I³yo²²a¹ha²kxai³ wain³te²lot³sa²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³sxā³ txai²yā¹nxe² yxo²²yah³lxin¹te² i³nxai²na² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū¹nx2ta¹wa².

2 Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² nxe³ya³sxā³ káin² thāi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³si¹hi² wxa²nxū²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³txa²lxi³si¹hi² nxe³nx2ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nha²wa². Wi¹la³la³kxi²nūh¹yah³lxi¹nha²kxai³ ā²la² kái²non³sxā³ nxe² ai³nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa².

Txa²wā¹sū³na² i²sxā³i³sa²so¹nē³jau³su²

3 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² Nū³kxūn³ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wa². Wxi²kin³ti³ton³ju³ta² káin²khaix1nx2na³la². Wi¹ju³ta² so¹lxi³ kái³jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a³la³kxi²si¹nhē³jah¹lai²la¹wa². I³kaix1so¹nē³na²hē¹la². Nxe³nē³lha²kxai³ ka²te³na² wi¹tāu³la³ ya²la³tu³ ū³hū¹nhē³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ a²ya³la³tu³ wi¹lhin¹ti¹hi¹tē³na³la². Txa²wā¹sū³na² a²nū³kxūn³ju³tan¹tu³ i³hxi²kat1sa²so¹nē³na³la². Ju¹tai²na² a³la³kxi²ki³tā³la². 4 Nxe³ki³sa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹khaix1te²a² ū³hū¹nhē³te¹lhxā³ i³ye³ū¹nhē³na²hē³la². Oh²xan¹te²a² yxo²kwain³kxa² Txa²wā¹sū³na² yā¹nxe² yxo²kwain³kxa² i³wet1si¹nhē³ju³ta²nū³a² ten³si¹nhē³jau³su² i³ye³ū¹nhē³na²hē³la². Jā¹nxe³ha²kxai³ oh³nān¹te²a² yxo²kwain³kxa² nxū²kwai³yxau³nē³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² e²nain¹te²la³ yxo²kwain³kxa² ā³wa²sut1sxā³ yxau³h³ki³tā³la². Txa²wā¹sū³na² e²nain¹te²la³ yxo²kwain³kxa² i³kō³nxe³kxi²nē³te²ju²hē³la², nxe³ha²kxai³la². 5 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ i³nxū²kwai³ixū¹jah¹lxi³hē¹la². Kxān³su² yxo²²yah³lxi³ta¹hi¹nhē¹la². Jā¹nxe³sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ wxa²ē¹nāu³ai²na² i³wi¹lhin¹jah³lxi³hē¹la².

Nxe² wi¹kō³nha²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wain³txi³ ain³nha²sxā³ a²hoh³lxi³si¹jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ khāuh³lxa³txi¹nx2tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²²jah³lxi³hē¹la². Kan²txi³ yxo²²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ kái³nha¹jah³lxi³hē¹la². 7 Nxe² kái³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ye²nha¹jah³lxi³hē¹la². Wi¹lhin¹ye²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³ a³lxi¹waun¹nha¹jah³lxi³hē¹la².

8 A²nxe³ju³txai²na² a²yo²²ha²kxa¹ wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lān³sa²si²tē³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³la³kxi² kái²non³yah³lxi³h³nxa¹lxa². Kwa²toh³lxa³ti³sa²yah²lxa³nha²kxai³ au³txi³ wxa²ē¹nāu³ai²na² ā³ten³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³h³nxa¹lxa². 9 Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² i²li³te² i³nxai²na² ju¹tai²na² sa²kxai³lu² taut3ton³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ye³han³jah¹lo²hū³yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² u²lxi³ ten³sa²tā³xa³jah¹lo²hū³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxi³h³nxa¹lxa². A²kxā³nxān³ju³ta² nxe³wā²na³yah³lxin¹kxa² yā¹yxah³lxi³h³nxa¹lxa². A²kxā³nxai³tā² kō³nxe³ti³ kái³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ā³wa²su¹txa²lxi³tai¹ti²tu³wa². Nxe³kxe³su² nxe³wā²na³yah³lxi³h³nxa¹lxa².

10 Jā¹nxe³ha²kxai³ txa²wā³tā³sa²yah³lxi¹lxa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² i³nxa²lxi³sxā³ i²sxā³ ā³yū³so¹nx2ti³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tai²na² yxo²²nha²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³ a²nū²a² ye³han³jah¹lo²su² te²a² ā³ya³hi²te²hū³nxe² kō³nxe³ti³ kái³ju³ta² kái³yah³lxi³to³h³²nx2nxa¹lxa². 11 Jā¹nxe³jut3su² wi¹li²nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² jah¹lain¹txi³ kō³nxe³ti³ kái³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹sxā³ yxau²sa²tē³yah³lxin¹ju³ta²nū³a² i²hau³kō³tūh¹nx2ti³tu³wa².

12 Jā¹nxe³jut3su² ā³wi¹yah³lxin¹ju³ta²nū³su² ten³khaix1sa³ha²kxai³ wān³txai²li² i³tih³nxe³nx2ti³jau³xai²li² ā¹ e³kxi²nha² ai³yah³lxin¹jau³nū³su² i³hen³txi¹nx2ti³to³ha¹tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² wān³txai²li² i²yah³lxin¹jau³xai³ta³lxa²na³la². Ya²la³lyau³xain²txi³ wi¹kō³nh³yah³lxin¹jau³xai³ta³lxa²na³la². 13 Jā¹nxa¹jut3su² ha²kxai³ yuh³xan³kō³xa² yxau²xai³la¹te²tu³ ā¹ e³kxi²nha² ai³yah³lxin¹jau³nū³su² i³hen³txi³xi¹nx2ti³to³ha¹tu¹wa². Ju¹tai²li² wain¹nha¹. Nxa¹nha²wa². 14 Jā¹nxa¹jut3su² ye³jen¹na² ye³lu²na¹tu¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² e³lē³na¹ i³hen³txi³sa³na²hē³la². 15 Nxa¹ha²kxai³lu¹ ya³lu²na¹hi¹nān¹te²tu³ txa²yo²wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹jau³xai²na² nxe³wā²na³sxā³ tū¹kxi¹nx2ti³kxa²yan³txi³nū³su² hxi²waun³txi³sa³nha²wa². Nxe³sa³ha²kxai³ ā¹ e³kxi²nha² ai³yah³lxin¹ju³ta²nū³a² hxi²nū¹nx2ta¹tu¹wa².

Kris²tu³jah¹la² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² i²jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nhx¹na¹na¹ta² wān³txa² i³hen³txi¹nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi¹kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nx¹sxā³ wa¹li²ju³ta³nū³a² i³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³ Jah¹lai²na² nū³kxūn³sxā³ yxau²xai³ju³ta² i³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³ nxe³nx2ta¹ta¹ti²tu³wa². A¹nxe³jau³xai³tā² hai³txi³ txa²wā¹yah³la²nāu¹u¹ta¹nān¹jau³xā² i³ye³wā¹nxi¹sxā³ i³tih³nxe³nē³jau³sxa³ta¹ti²tu³wa². Nxe³yān¹ta¹ txa¹ina² txa²nū³ka³txi³nāu³xai²na² txa²wā¹yen³nāu³a² i³si¹na¹ju³khai³su² nū³kxūn³sxā³ kāi³ju³ta² so¹li³hen³txi¹nx2ta¹ha²kxai³la². 17 Jā¹nxe³sxā³ i³si¹na¹ju³ta³i³tā² nxe³te³nah¹lx¹i¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na² Txa²wā¹wi³na² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³te²hi²sen³kxai³lu² Je³su² Kris²tu³jah¹lo²kxai³lu² i³sa²nēn¹kxi² nxe³ye²nyha¹na²hē³la². Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lain²txi³ Wxi²kin³ti³ton³txa² Si³yxau³jah¹lain²txi³ wān³txa² wi¹lhin¹ti³hit¹jau³su² e³kxi²na²hē³la². E³kxi²te³nah¹lx¹i¹:

— Jah¹lai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²ki³lha³lxa²khai³xai²la¹wi¹. A³lx¹i²khaix¹na¹kxah³lai²la¹wi¹. Wi¹lxon³kxi²khaix¹sa²kxah³lai²la¹wi¹. Nxe³na²hē³la². 18 Nxe³jau³xai³li² txa²hē³nxē³na² ain³kxi²si¹na¹hē³la². Oh³xan¹te²a² e³kxi²nx2ta¹ha²kxai³la². Wā³la³ka³txa²ka³la³ya³sain¹si¹nh¹i¹na¹ta² wān³txa² jau³jau³xai²na² ain³kxi²si¹na¹hē³la².

19 Jā¹nxe³kxa²yu³su² wān³txa² au³hxi²ti³ai¹tān¹jau³xu¹ta¹ina² ya²la³tu³khai¹nxe³jau³su² ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xu¹ta¹li² wi¹lain³kxi²ki³jau³xai²la¹wa². Lā³pi³āu²tē³na² te²hū³na³la². Nxe³tē³na² ha³lo²a² ka³nxah³ju³ta² sa²kxi³kxi²nē³na³la². I³ha²te¹sa²tē³te²ju²hē³la². I³yū¹li¹nxax³ta³lxa¹ hi³ka²ta³a² a³li³xi²nxax³h¹nān¹te²tu³ i³koX¹ko¹sa²tē³te²ju²hē³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxē² wān³txa² au³hxi²ti³ai¹tān¹jau³la³ ha³lo²a² wxā³ju³ta³nū³a² hxi²kan¹txi³ i²ki³sxa³ju³ta³nū³a² i³yau¹u¹jau³xai²la¹wa². Txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² i³ko²ko²txa²nhe³nhē³jau³xai²la¹wa². 20 Jā¹nxe³jau³xā² au³hxi²ti³ai¹tān¹jau³xu¹ta¹ina² Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxi²nān¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³jau³xai²na² sa²kxi³lu² a²nū²a² hxi²ki³la³ kwa²to³toh³li² si³yxau³tāu³su² ti³hi¹tain¹ta¹hxai²nxax³hē¹la². 21 Hai³txi³ a²nū²khai³su² te²li² hxi²kan¹txi³ wān³txa² ha³lo²a² wxā³ju³ta³nū³a² i³yau¹ū¹nhē³te²sxa³yu²hē³la². Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²su² wi¹lhin¹khaix¹jah¹lo²su² te²a² hxi²ki³kxai³lu² a²nū²a² a²nxū²kwai³wih¹sxā³ i³yau¹ū¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

2

Yxo²sxā³ hxi²kan¹ki³lxo³tū³ka³txa² i³yau¹ū¹nhē³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxai³tā² Sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ki³lxo³te²a² wxā³ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nu¹jā¹nxe² wxā³ain¹tu¹wa². Ā³ke³tū¹nx2ti³ha³ta²wa². A¹nxe³te³na² wān³txa² ka³yāu¹ka²yāu¹jau³xā² hāi³a² i³hen³txi¹nx2ta¹nha²ta²wa². A¹nxe³jau³xā² i³hen³txi³nx2tain¹jau³nū³a² kāin² ki³han³jau³nū³ai²la¹wa². Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² wxa²wa²su²tē³kxe³su² te³nai¹nxa³lho³la²:

— Ki³han³jau³xai²la¹wi¹. Je³su²jah¹la² wxa²wa²su¹tū¹nhē³lxa³hē³li¹. Yxo²ain¹yah³lx¹ix¹txa³hē¹li¹. Nxe³jau³xā² he³la³kxi³su² i³hen³txi³nx2ta¹nha²ta²wa². Yxān¹ta¹ kāin² ki³ha³nai¹nha²kxai³ wa³su²txi³ ye³jen¹na² ya²lun¹txa²hxa³nain¹tu¹wa², ko³nxe³te³sxā³ i³ki³ha³kxi¹nx2tain¹tū³ka³txa²sa³. 2 Jā¹nxe³jut³su² tū³ka³txai²li² ki³han³jau³xā² so¹lx¹i³ e³kxain¹tu¹wa²:

— Ko³nxe³ti³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ki³kxa² ha³ta³nxān²txi³ wain³na³li¹. Nxe³jau³jau³xai²na² e³kxai¹nha³ta²wa². Nxe² e³kxain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³ wxa²nū³ka³txi³ i³nxai²na² ain³kxain¹kxa² yāX¹te²a² yū³yah³lx¹nha³ta²wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxe² kāi³yah³lx¹nha³ta²wa². Nxe³yah³lx¹nxai²nān²tu³ wān³txa² wain³ju³xā² ya²la³tu³tū³h³na² ko³nxe³ti³hit¹jah³lx¹nha³ta²wa². 3 Jā¹nxe³jut³su² tū³ka³txai²li² ā³ke³tū¹nx2tai³nha²ta²wa². A¹nxe³jau³xā² kāin² yen³kxi³hain¹tu¹wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ai¹nha²kxai³ yen³kxa² kāin² so¹sxā³ hāi³a² ū³whā¹ain¹tu¹wa². Nxe³kxa² ha³ta³nxān²txi³ nxe³hī¹nān¹te²tu³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹ju³ta² yū³tu¹wa². I³yī¹li²hain¹jah¹la² ye³te³nxā² i²ain¹tu¹wa². Ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² khāuh³lxa³thin¹sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta³nū³a² yū³yah³lx¹tu¹wa².

4 Jā¹nxe³kxe³hū³nxē² kxā³nhx¹nu¹ta¹ina² oh³xan¹ta² nū³ka³txa² ka³lxa²nxa³te²a² nū³ka³txu¹ta¹ina² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ko³nxe³ti³ kāi³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² tū³ka³txai²li² tē³sxā³ ai³sxā³ kan²txi³ ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ka³nxah³khaix¹nxe³je³na² ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nāu³a¹ ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² ū³hū¹ain¹ju³ta³nū³ān¹te²kxa³ya³lhu² ū³tī¹kxa² wxē³ain¹ta¹hxai²hē¹la². 5 Te²yā¹nxe³kxe³hū³ju³kxai³lu² kxā³nhx¹nu¹ta¹ina² No³e²ah³lu¹ta¹ina² yxau²xai³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³hī¹nu¹ta¹ina² a²nū²a²nāu³xu¹ta¹ina² No³e²ah³la² i²yxau³kxain¹tū¹ka³txu¹ta¹ina² yxo²ain¹ta¹hxai²nxax³ti³ai¹ti²tu³wa². No³e²ah³lu¹ta¹kxai³lu² Sū³na² wān³txa² wain³jau³xā² ye³ka³lxa²txi³ kwē³kon³tāu³a³ i³hen³txi³kxan²ti³ hai³txi³ sa²yo²we¹tain¹ta¹hxai²nxax³ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³tu³ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² i³yau³xā² kāin² wē³hā¹si¹ha²kxai³ ka³wā³lxa² kāin² hūX¹si¹ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xai²na²

txa²wā¹ha³lo²ai²na² whāi²na¹ ā³tī¹kxa² sa²sai¹ti³hi¹ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³
 No³e²ah³lu¹tai²na² so¹lxi³ a²wē³ha³lxi³yu³txu¹tai²na² a²nū²a² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹
 nxe³te²a² so¹lxi³ wxa²wa²sut¹sxā³ hi¹nain¹ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa². Yxān¹ta¹ Sū³na²
 sa²yxo²ā³te²nāu³xa² sa²kxai³lu² i³lo³nxe² ya³lun¹ta² hxa²nain¹ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa².
 6 Te²yā¹nxe³jut³su² kxā³nhxi¹nu¹tai²na² a²nū²a²nāu³xu¹tai²na² So³to²ma² nū³kq³txu¹tai²na²
 kō³mo²ra² nū³kq³txu¹tai²na² nxe³sxā³ kāin² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² sxi²je³nu¹tā² ū³thū²hxa³tain¹ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³sxā³ Sū³na² wān³txa² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:

— A²nū²a² i²li³te²su² te²nū³a² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yan³ti³su² a²yo³ha² kō³nxe³ti³
 i³yī¹li³hai¹na¹kxe³nū³su² a³la³kxain¹tū¹xā¹. Nxe³nha²ta¹hxa²i²hē¹la². 7 Nxe³sxā³
 yuh¹xan¹ko³nāu³a² kwa²ten³sa²tā³tāu³a² Lo³ah³lu¹tai²na² so¹lxi³ wī¹lhin¹ta² kāi³jah¹lo³su²
 ye²ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nū²a²nāu³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ kuh³lxa³thin¹sxā³ kō³nxe³ti³
 wa³ni³lo³nai¹nha²kxai³ wai¹nxa³ju²ta² so¹lxi³ kāi³ain¹ta¹hxa²i²hē¹la². 8 Nxa¹nha²kxai³lu¹
 Lo²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Tū¹kq³txai²na² kō³nxe³thin¹ju³ta² so¹lxi³ kāi³sa²te³ain¹nīn²tā¹. Nxnain¹ju³tai²na²
 txa²ē¹nāu³a² au³txi³ ih³nha¹. Te²yā¹nxa² kāi³a³ju³ta² ten³sa²nxa³nha¹. Yxo²kwī¹kxi²sa³nha¹.
 A²ē¹nān¹jau³xa² Lo²ah³lu¹tai²na² nxe³ta¹hxa²i²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³kxai³lu² Lo²ah³lu¹tai²na² so¹lxi³ sa²sai¹xi²sān²nū²la² sxi²je³nān¹tū³kq³txa² whāi²na¹
 ya²lu¹ta³lxa²hxa³tain¹ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa². 9 Nxe³ju³tai²na² Sū³na² ū³wha²i³txā³nxa²
 i³ki³te³jai¹ti²tu³wa². Nxe³ki³sa²kxai³ a²nū²a² wī¹lhin¹ti³hi¹te²na² kō³nxe³ti³ju³ta²
 i³ha¹txi²nhain¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² nxū²kwai³lxū¹nū¹hain¹tu¹wa², kō³nxe³ti³
 kāi³kxa²yan³ti³sa². Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wī¹lhi¹nai¹nxa³te²a² kāi³kxa² yo³ha²
 ū³hā¹je³na³kxa² ū³wha¹nū¹hain¹tu¹wa². 10 Nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³tū³kq³txai²na²
 sa²kxai³lu² kuh³lxa³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹kxi³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwai³nai¹nha²kxai³
 yuh³xai²nān¹te²a² kuh³lxa³thin¹kxi²ju³ta² yxau²xai³lain¹na³la². A²nū²a² a²hxi²kan¹jah¹lai²na²
 wān³txa² sa²yxo²ā³ain¹na³la². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² yuh³lai¹nxa³sxā³
 kō³nxe³te²lot³sxā³ ē²nai¹nha²kxai³ a²nū²a² hxi²kan¹ta³ yuh³lai¹nxa³kxai³
 ain¹kxa²yu³su² a²ē¹nāu³a² te³nain¹kxa² so¹lxi³ kāi³sa²te³ain¹na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³
 oh³xan¹te²nāu³xa² yuh³lxa¹nxa³sxā³ kō³nxe³ti³hit¹jau³su² e³kxi²nū¹hain¹na³la²,
 kō³nxe³tū³kq³txa²sa³. 11 Nxnain¹ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ta¹ oh³xan¹te²nāu³xa² nū³kxūn³txi³
 wa³to²hi²tū³kq³txi³su² ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²tū³kq³txi³su² ha²kxai³ nxe³te²a²
 ha³tā³nxān²txi³ te²yā¹nxe³jau³xa² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²yen³nāu³a²
 kō³nxe³ti³ i³yī¹li³si¹jau³nū³su² e³kxai¹nxa³wa³. 12 Nxe²nxa³ha³kxai³ yuh³xai²nān¹te²a²
 kō³nxe³ti³ kāi³tū³kq³txa²kxai³lu² ka³yxuh³xa² yā¹nxain¹na³la². Nxe³te²a² ka³yxuh³xa²
 kwa²ha³lo²a² ai³te²ju²hē³la². Ai³te²na¹, a²nū²a² hi²sen³kxai³lu² wa³ka³to²kxi²sa³ha³kxai³
 ā³nan³kxi²te²ju²hē³la². I³li³ju³ta² te³nain¹kxai²nān²tu³ ai³lyain¹te²ju²hē³la². Sū³na²
 wān³txa² nxū²kwai³yxau³te²sxa³yu²hē³la². A²nxe³ tū¹kq³txai²nān²tu³ te²yā¹nxain¹na³la².
 Yen³kxa² kō³nxa¹nxa³kxa² kō³nxe³ti³hi¹tain¹na³la². Jā¹nxe³jut³su² tū¹kq³txai²na² sa²kxai³lu²
 ka³yxuh³hū³yai¹nha²kxai³ i³ya²lut¹sxā³ hxa³tain¹tu¹wa². 13 Kō³nxe³ti³ kāi³ai¹nhxai²na²hē³
 nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kāin² khāuh³lxa³tain¹tu¹wa². A³lan²ta² hāi¹nxa² kō³nxe³ti³
 wa³ni³lon³ju³ta² so¹lxi³ yxo²kwai³nain¹na³la². Yain³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²tu³
 āu²lxa²thin¹yah³lxi¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹tāu³a¹
 kwa² wī¹lhin¹ki³lxo³yxah¹lxi¹lxa². 14 Txu¹ha² ā³xai²la³ ta³nxa² in³txa² ā³xai²la³
 tā³nxa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³la². Kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² so¹lxi³
 o²la³kxain¹na³la². A²nū²ai²na² kū³we²ki²la² yxo²²xa²te²a² kō³nxe³ti³ kāi³si¹ju³ta²nū³su²
 o²la³kxain¹na³la². Kō³nxe³ta² yxo²kwain³kxa² so¹lxi³ a²ē¹nāu³ai²na² wa³kxi³
 wxē³nhain¹na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hxi²kxi²kxai²li² kō³nxe³ti³
 i³yī¹lain¹ju³ta³nū³a² yū²na³la². 15 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹tīh³na² i³ain¹ta¹
 tīh³nu² ā³lxi²tīh³nai²na² ai³lain¹sxā³ tī¹kxi²nyhain¹na³la². Ba³la³āu²ah³lu¹tai²na² Be³o²rah³la²
 a²ki³lha³lxu¹tai²nān²tu³ ā³nxa³tīh³nain²txi³ ai³lain¹na³la². A²nxe³jah¹lu¹tai²nān²ta² kō³nxe³ti³
 kāi³ju³ta² yo³ha² yxo²kwain³ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa². 16 Yxo²kwain³ta¹ ju³mēn²to²te²na²
 ka²va¹la²hū³te²a² ā³ka³ti³wxē³xai³tāu³a¹ hai³txi³ ju³mēn²to²te²na² hxi²kan¹txi³ a²nū²a²
 wān³txa² e³te²sxa³yu²hē³la². Nxe³kxan²ti³ ju³mēn²tu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a²
 wān³txu¹jā¹nxe³sxā³ Ba³la³āu²ah³lu¹tai²nān²tu³ i³kwai²kxi²ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa².
 I³kwai²kxi²ha²kxai³ Ba³la³āu²ah³lu¹tai²na² wen¹te²hū³te²a² i³yxo²kāin²ti³nha²ju³tu¹tai²na²
 ā³nhāu²no³ta¹hxa²i²ti³ai¹ti²tu³wa².

17 A²nxe³ju³tai²na² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹tū³kq³txai²li² ka³wā³lxa² yā¹xain¹na³la². I³yau³xa²
 hxnai³kxai²nān²tu³ ka³wā³lxa²te²te²ju²hē³la². Te²yā¹nxain¹na³la². O³sī³nai²na²
 yā¹xain¹na³la². It³ta² ūn³jau³xa² kwa³sa²tā³te²ju²hē³la². Te²yā¹nxain¹na³la². A²nxe³te²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a³ya³txain¹tu¹wa². Ka³nxah³sa²tē³jen³nū²a² ā³la²

ãu¹la³kxi²ta¹hxi²hê¹la². 18 A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wai³nxa³ju³ta² so¹lxi³ yxau²ho³hain¹na¹la². Nxe³ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²a²:

— Ko³nxe³tũ³na² ã³na¹sxã³ a²waix3kxi²na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² kxai²nãn²tu³ tũ¹ka³txai²na² hi²sen³su² te³nai¹nxa³wa². Te³nai¹nxa³ha²kxai³ yxo²kãin²e³ai¹nha²kxai³ wãn³txa² toh³lxi³ju³xa² kwa² i³kãit²no³nha²si¹ju³xa² e³ai¹nha²kxai³ nxe³ain¹na³la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³llu² kuh³lxa³thin¹sxã³ o²la³kxi²si¹hai¹nha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²a² yxo²kwain³kxa² ã³si¹te³kxi²si¹hai¹nha²kxai³ nxe³si¹ju³su² ã³ke³tũ¹nũ¹hain¹ju³ta² te³nain¹na³la². 19 Nxain¹te³na¹ ko³nxe³tũ³ka³txai²na² wi¹lhin¹ki³lxo³jau³xa² e³kxain¹na³la². Te³nah¹lxi¹:

— Txa²wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹ju³xa² sa²yo²we¹jah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ã³wa²sut1sxã³ yxau³yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su² ã³ke³tũ¹si¹hain¹ju³nũ³su² e³kxain¹na³la². Nxain¹ta¹txũ¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kãi³te²lo³tain¹na³la². Nxe³ju³ta² yen³kxa² i²li³ju³ta²na² hxi²kan¹txi³ wa³ka³to³kj³sxa³kxai²nãn²tu³ nxe³ju³ju³ta²na² sa²kxai³lu² sa²yo²we¹ki³tãu³lot3hĩ³kj³tã³la². Te²u¹jã¹nxain¹na³la². 20 Jã¹nxain¹ju³su² a²wi¹lhĩ¹na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ã³wa²su¹tũ¹nhẽ³jah¹lai²na² i²nyhain¹na²hẽ³la². Nyhai¹nha²kxai³ yuh³xai²nãn¹te²a² ko³nxe³ti³ kãi³kxe³su² ã³wa²su¹tain¹na²hẽ³la². Nxe³yãn¹ta¹ hã²wxãn³txa³ yuh³xai²nãn¹te²a² ko³nxe³ju³ta² ãh¹o²la³kxain¹kxai²nãn²tu³ nxe³te²a² yuh³xai²nãn¹te²a² ko³nxe³kxe³su² wa³ka³to³tai¹nhĩ³nx2na³la². A²wi¹lhĩ¹nãn¹ju³ta² wai³nain¹na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ ko³nxe³ti³ju³ta² ã³kãit²no³tũ¹hain¹na³la². Nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² ã³kãit²non³kxa² yã¹nxe² kãi³ain¹kxa² yo³ha² ã³kãit²non³nũ¹tu¹wa². 21 A²wi¹lhĩ¹na² tũh³na² wain³txi³ kãi³ain¹tũh³na² i²ain¹na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹lhin¹ju³xai²na² sa²yo²wet1sxã³ kãi³ain¹na²hẽ³la². Ju³ta²na² wain³na³la². Yxãn¹ta¹ kxã³nũ³a² tũh³na² wain³txi³ i²ain¹tũh³na² sa²kxai³lu² sa²yo²ã³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ju³ta²na² wain³ti³he¹nx2nxa³wa². Nxe³ain¹ju³su² ko³nxe³tain¹ju³ta² ã³kãit²no³tã³la². 22 Jã¹nxain¹ju³su² wãn³txa² tũ³yau³xu¹ta²na² wãn³txa² yã¹nxain¹na³la². Nxe³ju³xa²sa¹:

— Wai³lxã² i³nih¹kxai²nãn²tu³ a³luh³te²ju²hẽ³li¹. Hã²wxãn³txa³ ye³jen¹na² ã³wa³li²sxã³ a³luh³ju³xai²li² ãh¹ i³yai³nxi²te²ju²hẽ³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²li² nxe³hxi²na²hẽ³la². Te²yã¹x1jau³xa² ãh¹lxi³ju³xa²sa¹:

— Yxa³kxi³su² te²a² ha³lo²a² kwã¹kwãn¹ju³ta² kwa²sxa³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² hi²sen³kxai³lu² yxa³kxi³na² te³sxã³ wxa²hi³lu³kxa² han³ka²txi³nũ¹hĩ³nx2na³li¹. Wxa³hĩ³la³kxi³ han³ka²txi³nũ¹la² hã²wxãn³txa³ ye³jen¹na² te²yxaxkain²txi³ wa³li²sxã³ ha³lo²a² kwã¹kwãn¹ju³ta² ãh¹lxi³sxã³ kwa²sxa³xi²hĩ³nx2na³li¹. Nxe³jau³jau¹xai²li² nxe³hxi²na²hẽ³la². Jã¹nxe³jut3su² tũ¹ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kãi³tũ³ka³txai²na² yxa³kxa² yã¹nxain¹na³la².

3

Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²sxã³ wxã³ju³ta²nũ³su²

1 Txa²wã¹tã³yah³lxi¹lxa². A³lxi¹nx2ta¹nha²wa². Ha³te³h³nxã³nxã² u³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹ta¹ti²ti¹. Jã¹nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹txã³nxai²na² sa²kxai³lu² wxa²ẽ¹nũ³ai²na² wã²nxũ¹hain³nyhah¹lxin¹kxa² wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ wã²nxũ¹hain³nha²yah³lxin¹ju³ta²nũ³a² ten³sa³nhai¹. Nxe³nx2ta¹ju³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². 2 Wãn³txa² kxã³nxu¹ta¹nãn¹ju³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² hen³txi³si¹tũ³ka³txu¹ta¹nãn¹ju³xa² i³sa²wa³la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ wãn³txa² Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² txa²wã¹ẽ¹nũ³ai²na² sa²hau³ko³tũ¹nhẽ³jah¹lai²na² wãn³txa² kwa³na³kxi¹nẽ³ju³xai²tã² nxe³ju³xai²na² Sũ³na² i³kãis1o¹tũ³ka³txa² i³sa²si¹hã³ũh¹nx2tain¹tũ³ka³txa² wi¹lhin¹khai¹nxe³tũ³ka³na² wãn³txai²tã² i³sa²wa³la³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³si¹nx2ta¹ju³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa². 3 A²nxe³ju³su² wi¹lĩ²nha¹jah¹lxi¹hẽ³la². Txa²wã¹ha³lo²a² ne³ki³so¹nhxan³je³na³wa³kxa² a²nũ²a² kuh³lxa³thin¹te²a² wxã³yain¹tu¹wa². Wxã³yain¹te²kxai³lu² kuh³lxa³thin¹ju³ta² so¹lxi³ kãi³si¹hain¹tu¹wa². Ko³nxe³ti³ yxo²kwa³lxi³txa²lxain¹tu¹wa². 4 I³ki³ha¹kxi¹nxa²lxain¹tu¹wa². Nxe³nxã²lxain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²tã² wa³li²xi²ju³nũ³su² ain³kxi²kj³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yãn¹ta¹ ih¹nũ¹la³tã³ he¹ji¹ku¹, kj³nhai¹. Txa²wã¹yah³la²nũ³xa² ya³lu²kxi²nẽ³tai¹ti²tu³wi¹. Yxãn¹ta¹ wa³li² i³xi²nxã²te²tai¹ti²tu³wi¹. Txa²wã¹ha³lo²a² kxã³nhxi¹nũ¹tai²ina² wã²nxũh¹ yũ³si¹ju³nũ³su² i³ye³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ta¹ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ ha³lo²ai²na² wã²nxũh¹ yũ³hĩ¹nu¹jã¹nxe² ai²sa²tẽ³te²ju²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ wa³li²te²sxa³jai¹ti²tu³wi¹. Nxain¹ju³su² i³ki³ha¹kxi¹nxa²lxai¹nha²ta²wa². 5 Jã¹nxain¹ju³su² wãn³txa² a²ya³la³tu³ju³xa² te³nai¹nxa³ju³su² kwa²sa²tã³ain¹te²ju²hẽ³li¹. Nxe³ju³xa²sa¹. A²wi¹lhĩ¹nũ¹tai²ina² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wãn³txa² so¹lxi³ e³ha²kxai³ yen³kxa² i³yũ¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹oh³xan¹ko³xai²na² wã²nxũh¹ yũ³si¹ju³nũ³su² i³ye³ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nũ¹tai²na¹ txa²wã¹ha³lo²ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² i³yau³xa² sa²sai¹sxã³ wa³si³sin³ko³xa² we¹ta¹hxi²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nũ¹tai²na¹ i³yau³xai²na² nxũ²kwaj³ye³la³nũ³a¹

ha³lo²a² wa³si³sin³ko³xa² wet1sa²tē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 6 Hā²wxān³txa³nū² jū¹nxa²yan¹nū³u¹ta¹na¹ No³ē²ah³lu¹ta¹na² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³u¹ta¹na² i³yau³xai³na²sa²kxai³lu² txa²wā¹yuh³xan¹ko³xai²li² a²nū²a² yxau²xai³lain¹tū³kā³txai²li² whāi²na¹hūx1sxā³ hxat3si¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². 7 Jā¹nxe³jut3su² oh³xan¹ko³xai²na² hī¹na²i²kī³ko³xai²na² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² hī¹na² i²kī³ko³xai²na² nxe³sxā³ te²yā¹nxe³sxā³hūx1sxā³ hxat3sih¹xah³lho³la². Txa²wā¹sū³na² a²yo²wān³txu¹txai²na² e³ju³tan¹te²kxa³yai³llu²ko³nxe³te²la³ a³ya³txi²kxe³nū³a² ūh³wxe³na²hē³la². Nxe³te³na¹ ha³lo²ai²na² whāi²na¹Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta¹na² we¹ta¹lu²si¹ja³kxa³nū³su² ha³nxe²a² i³ju³ta² i³hxan³si¹tu¹wa². Nxe³tāu³ān²tu³ a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²nū³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²ha²kxai³ko³nxe³thin¹kxa² yo³ha² ū³hū¹ai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wa².

8 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wā³tā³nū³yah³lxin¹te²nāu³ i³nxa² sa²kxai³lu² a³lxin²2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ wān³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³nū³a² ne³wā²na³ah³lxix¹txa³hē¹la². Txa²wā³sū³na² yen³nāu³a² a³la²ni²kxi³ju³ta² ā²ta³lo²wa²to²hi² ai¹kī³ju³ta³nū³a² yū²nxa³wa². Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³la²ni²kxi³ju³tain²txi³ ye³ka³lxatxi³ a³la²ni²xi²kxi³ju³tain²txi³te²yā¹nxe² ain²na¹la². 9 Nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta¹na² a³kxi²nē³jau³xu³ta¹na²win¹ta²te²lxix³ wxā³nū¹nhē³jau³su² ti³he¹nxa³wa². Nxe³yān¹ta¹ thāi³ti³la² ya³nān³ta³ki²la²sxā³wah³nxe³nx2ti³na¹la². A²nū²a² i²li³hxa³te²lxix³ ko³nxe³ti³ kāi²te²a² ko³nxe³ti³ kāi³kxa²yo³ha² ū³hū¹ain¹kxe³nū³su² i²kā³lxix¹lxix²nxa³wa². Nxe²nxa³ha²kxai³ a²e¹nāu³ai²na²i²ān²txkxi²nha¹jau³nū³su² wah³nxe³tu¹wa², a²e¹nāu³ai²na² wxa²wa³su²te³lha³ka³.

10 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³a² wa³su¹txix³wxā³tu¹wa². A²nū²a² kuh³lxix³sin¹jah¹lai¹li² yen³kxa² kāi³kxi²te²lhxā³ wa³su³txix³wxā³ti³hū³nxe³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³a² wa³su¹txix³wxā³tu¹wa². Nxe³kxai²nān²tu³ o³si³nai²li² kāin¹nxon³sān³sxā³ ne³ki³son³tu¹wa². U³je³na³kai²na² i³la³kxai²na²hi³ka²ta³ai²na² nxe³sxā³ kāin² i³lat1sa²kxai³ i³hxa³nain¹tu¹wa². Yuh³xai²nān¹ta² ko³xa² te²na²yuh³xan¹ta² yen³kxa² te²na² a²yo²ha³kxa¹ ū³thū²ha²kxai³ i³hxan³tu¹wa². 11 Jā¹nxe³ha²kxai³yuh³kxai²li² a²yo²ha³kxa¹ ū³thū²hxa³kxe³nū³su² yū³ju³tan¹te²kxa³yai³llu² wxa²e¹nāu³ai²na²i²nha²khai¹nxe³jah³lxix¹hē¹la². Wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxix³kāi³jah³lxix¹hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa²whāi²na¹ sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lxix¹hē¹la². 12 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³ai²na²wxā³ju³ta²nū³a² wahx3yah³lxin¹tāu³a² wa³su¹txix³ wxā³si¹ja³kxa³nū³su² ā²ten³jah¹lxix¹hē¹la². Wxā³kxai²nān²tu³ o³si³nān²tu³ ū³thū²hxat3sa²kxai³ u³je³na³kai²na² i³la³kxai²na² hi³ka²ta³ai²na²kāin² i³lat1sxā³ i³hax³lxin¹nhxan³tu¹wa². 13 Kxā³nhxi¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li²txā³nxa²nxe³te³nah¹lxix¹:

— Kxā³nāu³a¹ o³si³na² tah²ko³xa² i³yū¹ta¹ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² tah²ko³xa²i³yū¹ta¹ha²kxai³ nxa¹tu¹wi¹. Nxe³na¹kxai²nān²tu³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxix³ yū²sa²tē²tu¹wi¹. Nxe²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³jau³xai²na² wxā³si¹ja³kxa³nū³su² wah³nxe³kī³tā³la².

14 A²nxe³jut3su² a³lxix¹nx2ta¹nha²wa². Ju³ta²nū³a² wahx3yah³lxix¹nha²kxai³wi¹lo²la³kxi¹jah³lxix¹hē¹la². Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹jah³lxix¹hē¹la². Yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yai³llu². Sū³nu²kxai³lu² i³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wa². i³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lxix¹:

— Wxāi²li² wain³txix³ sa²yo²wet1sah¹lxix¹lxix¹. Ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxix¹ju³ta²ā²wa³su¹tu¹nx2ti³ha²kxai³ hi³na² i²nxa³wi¹. Hāu²not3sxā³ yxau²nū¹sah¹lxix¹lxix¹. Sū³na²wān³txa² nxe³nx2ti³tu¹wa². 15 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxa²e¹nāu³ai²na² sa²hau³kot3nha³si¹ju³su²Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hain¹ti³wa³kxa² wa³su¹txix³ wxā³nxa³hē¹la². Nxe³ju³ta²na² a²yo²ha³kxa¹ Pau²lah³lai¹li² txa²wā¹wā³tā³su² a³lxix¹kī³jah¹lai¹li²te²yā¹x1jau³su² ū³wha²li²la³kxi¹nē³ta¹ti²tu³wa². A²hoh³lxix¹khax1sa²jah¹lai²la¹wa². Nxe³sxā³i²ti³h³nxe³nē³te²jai¹ti²tu³wa². 16 Jā¹nxe³sxā³Pau²lah³lai¹na² ha³teh³nxā³nxān¹jau³ju³ai¹xai²na²whāi²na¹ i³yau¹ū¹nhē³te²jai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na² wa³le³jau³xa² yū³nūn³na³la². A²nxe³jau³jau³xai²na² a²nū²ai²nān²tu³ Sū³na² ū³wha²li²txā³nxa² i²ai¹nxa³te²nān²tu³ā²ne³wxe³ai¹nxa³wa². A²nū²ai²nān²tu³ Sū³na² ū³wha²li²txā³nxa² kan²txix³ i³ai¹nxa³te²nān²tu³ka³yāu¹ka²yāu¹txix³ ā²ne³wxe³ain¹na³la². Nxe³sxā³ Sū³na² ū³wha²li²txā³nxa² hāi¹nxe³ti³ta¹te²yā¹nxe² ka²yāu¹ka²yāu¹txix³sxā³ ā²ne³wxe³ain¹na³la². Nxe²kāi³ai¹nha²kxai³ a²e¹nāu³ai²na²hāi³txix³ wi¹lhi¹nai¹nxa³wa². Kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³i³yī¹li²hain¹tu¹wa². Ko³nxe³ti³ i³yī¹li²hai¹nha²kxai³ khāuh³lxix³txix³sa²tē³ain¹ju³ta²nū³a²yū³yain¹tu¹wa².

17 Jā¹nxe³jut3su² wxāi²nān²tu³ a³lxix¹nx2ta¹nha²wa². Jau³jau³xai²na² wi¹ko³nha²yah³lxix¹lxix¹. Wi¹ko³nha²yah³lxix¹nha²kxai³ i²nha²khai¹nxe³jah³lxix¹hē¹la². Yxān¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³a²nū²ai²na² Sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹txa²te²yā¹nxe² yah³lxix²te²sa²hī³nxa¹lxix³. Yah³lxix¹kxai²nān²tu³ ha³yax3khi¹nā³ yxo²yah³lxix¹nha²ta¹wa². 18 Nxe³yān¹ta¹te²yā¹nxe² kāi³yah³lxix³txix³hē¹la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²Si³yxau³jah¹lai¹na² txa²wā¹e¹nāu³ai²na² sa²hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai¹na² kāin² thāi³ti³la²a³lxix¹nx2ti³ju³ta² ā²la² kāi²non³ju³ta³nū³a² ā²ten³jah¹lxix¹hē¹la². Jah¹lai²li² ā²la²kāi²non³sxā³ a³la²ka²nū³jah³lxix¹hē¹la². Jah¹lai²na² so¹lxix³ sa²nēn¹kxi²sa²tē³jah¹lxix¹hē¹la².

Yah³lxi¹nh¹nān¹te²tu³ sa²nēn¹kxi²sa²tē³jah¹lxi³hē¹la². Jā¹nxe³na¹jau³su² nxe³ye¹nx2ta¹wa².
Ta³lu²na¹wa².

1 Joãu

Wãn³txa² a²ka³ten³yau³sxu²

1 Wãn³txa² a²ka³ten³ti³hi¹tê³jau³xa² ü³wha²li¹lhxã³ ü³hü¹nx2ti³sî¹na¹wa². Nxe³sî¹na¹jau³xa²sa¹, A²wãn³txi³khaix3su² jah¹la² a²t³lxa² ã³xa² Je³su²jah³la² a²wi¹lhñ¹khai¹xu¹tai²nãn²tu³ txa²wã¹ha³lo²a² yü²nxa³hi¹nu¹tai²nãn¹ju³tu³ yxau³te³su² ta¹hxai²hê¹la². Kwën¹tai²na² yxau³nũn³te²la¹wa². A²nxe³te²a² ain³kxi², txa²wã¹ye³nai²na² î²i², wi¹wi¹nxe² î²sxã³ txa²wã¹hxi²kai²na² wxa²wxai², nxe³sî¹na¹hê³la². 2 Je³su²jah³la² ã³yü¹nê³lha³kxai³ î²sî¹na¹hê³la². Sî¹na¹ha²kxai³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ î³tih³nxe³nx2ti³sî¹na¹wa². Ka³te³na² wi¹tãu³kxai³lu² A²wî³na² yxau³ye²kxe³kxai³ ã³yü¹l1sa²sîn¹kxe³kxai³ î³tih³nxe³nx2ti³sî¹na¹wa². 3 Î²sî¹na¹te²an¹jau³xa² so¹lxi³ ain³kxi²sî¹na¹te²an¹jau³xa² so¹lxi³ î³tih³nxe³nx2ti³sî¹na¹wa². Nxe³nx2ti³sî¹nha²kxai³, wxa²nũ³ka³txi³xa² sa²kxai³lu² î³wet¹sah¹lxi³nhñ¹tu¹wa². Nxe³jut3su² A²wî³na² Si³yxau³tãu³a¹ î³we¹ki³sa²kxai³, A²ta²ha² Je³su²jah³la² A²wî³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² Jah¹la² î³we¹ki³sa²kxai³ nxe³sî¹ki³tã³la². Nxe³sî¹ki³sa²kxai³ wi¹î³we¹yhu¹sîn¹ki³tu¹wa². Nxe³sîn¹ki³jau³nũ³su² nxe² e³kxi¹nx2ti³sî¹na¹wa². 4 Jã¹nxe³sîn¹ki³te³lhxã³ wãn³txai²na² î³tih³nxe³nx2ti³sî¹na¹wa². Î²ka³li³sxã³ î³wi¹lxon³kxi²ta³lun²ki³te³lhxã³ ü³wha²li¹lhxã³ î³tih³nxe³nx2ti³sî¹na¹wa².

Sü³na² ha²te¹ti³hũ³jah¹lo²su²

5 Nxe³sî¹na¹jau³xa²sa¹, Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² ain³kxi²sî¹na¹jau³xa²sa¹: — Txa²wã¹sü³na² ha²te¹ju²ta² so¹lxi³ te²hũ³jah¹lai²la¹¹. Hai³txi³ ka³nxah³ti²hũ³ju³ta³la³ yü³ti³hex¹jah¹lo²sxa³wi¹. 6 Nxe³kxe³kxai³lu¹: — Txa²wã¹sü³na² î³we¹jah¹lo²sa¹¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ hau³hau³kon³sxã³ ka³nxah³ti³hũ³ju³ta³la³ ko³nxe³ti³ kã³sxã³ yxau²xai³ki³kxai²nãn²tu³ ki³ha³nh³ki³tã³la². Hai³txi³ wain³txi³ wãx3txi³ yxau²xai³lhi³ki³sxa³wa². 7 Yxãn¹ta¹ Sü³na² sa²ha²te¹kxi²nê³ju³ta² yxau²xai³ki³kxai²nãn²tu³, Sü³na² a²ha²tet¹sxã³ yxau²xai³kwa² yã¹nxe³ki³kxai²nãn²tu³, txa²wã¹nũ³ka³txi³ki³na²xai²na² wi¹we¹yhu¹sxã³ yxau³hñ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³, Sü³na² A²ta²ha² Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². A²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ha³kxa¹ wxa²han³kxi²ti³nê³lhi³nx2na³la².

8 Jã¹nxe³jau³kxai³lu¹:

— Txa²e¹nãu³a¹ ko³nxe³thin¹ju³ta³la³ yü³te²txã³wi¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ î³ki³ha¹kxi²nha²hñ³ki³tã³la². Hai³txi³ a²ya³la¹tu³ wãn³txi³tu³ yü³hñ³ki³sxa³wa². 9 Yxãn¹ta¹ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² ü³ho¹ki³sxa³kxe³tu³, e¹lê³na² Sü³na² î³yau¹ü³nha²ye²ki³kxai²nãn²tu³, Sü³na² wi¹lhin¹khai¹nxe³sxã³ wain³txi³ kã³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹te³lha²kxai³ txa²wã¹i³xi³thin¹ki³sxa³ju³ta² whã¹na¹ wxa²ha³kxi²ti²nê³lha²kxai³ Sü³na² hxi²ka² nxe³nê³lhi³nx2na³la².

10 Yxãn¹ta¹:

— Ko³nxe³ti³ kã³a¹ju³ta² yü³sa²nxa³i¹. Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Sü³na² ki³han³jah¹lo³lo³thñ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²lê¹. Sü³na² wãn³txa² hai³txi³ txa²wã¹e¹nãu³a¹ yxau³nê³lhi³nx2nxa³wa².

2

Je³su²jah³la² ã³yxo²nũ¹nê³jah¹lo²su²

1 Txa²wê³ha³lxi³nãu³xã³. Ko³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹kxa²yan³ti³su² ü³wha²li¹lya³nx2ta¹wa², wãn³txai²na²sa³. Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² î²li³te² î³nxa² ko³nxe³ti³ kã³in¹kxai²nãn²tu³, Je³su²jah³lo²su² te²an²tu³ Sü³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² ha²kxai³, wain³khaix¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². ã³yxo²nũ¹nx2jah¹lo²nũ³ai²la¹wa². A²nxe³jah¹la² Sü³na² Si³yxau³tãu³a¹ ã³yxo²nũ¹nxa²lxi³tu¹wa². 2 A²nxe³jah¹lo²su² te²an²tu³, Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nê³lha²kxai³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² wah³ha² ü³yho¹hi²na²hê³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yxo²i²ki³kxai²nãn²tu³ txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² wxa²wa²su¹te³na³la². Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kã³ki³ju³tain²txi³ wxa²wa²su¹te³lha²kxai³, a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kã³ain¹ju³tain²txi³ whã¹na¹ wxa²wa²su¹tai¹nha³kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa².

3 Nxe³ai¹nha²kxai³ î³kwa³na³nê³jau³xa² ha³kxa¹ sa²yxo²hau³ko³ki³kxai²nãn²tu³:

— Sü³na² wi¹lî²a¹xã¹. Nxe³ki³jau³su² txa²wã¹e¹nãu³a¹ au³txi³ wi¹ko³nha²hñ³ki³tã³la². 4 Yxãn¹ta¹ a²nũ²a² î²li³te²su² te²an²tu³:

— Sū³na² wi¹lī²te²sa¹i¹. Nxe³ain¹kxa²ha³tā³nxān²txi³ Sū³na² ī³kwa³na³nē³jau³xa² sa²yo³we¹txai¹nxa³kxai²lē¹. Ki³han³jah¹lo²sai¹nhī³nx2na³la². Hai³txi³ Sū³na² wān³txi³tu³ a²ya³la³lyau³tu³ nxū²kwa³iyxau³jah¹lo²sai¹nhī³nx2na³wa². 5-6 Yxān¹ta¹ Sū³na² wān³txa² sa²wai³wait3sxā³ sa²yo³hau³ko³kī³kxai²nān²tu³ Sū³na² a³lxi²nē³lhxā³ nxū²kwa³iyxau³khaix1nē³lhī³nx2na³la². Jā¹nxe³sxā³:

— Sū³na² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³ye²nha²jah¹lo²sa¹i¹. Nxe³kī³kxai²nān²tu³ Je³su²jah³la² kái³kxa² yā¹nxe³sxā³ ā³hxi²so¹ya³sah¹lxi³hē¹la². A²nxe³sxā³ nxe³kī³kxai²nān²tu³ ya²la³tu³ Sū³na² ā³nū²nxī²sxā³ yxau³ye²nha²kī³tā³la².

Wān³txa² tah²yau³hū³jau³xa²ī³kwa³na³nē³jau³su²
 7 A³lxi¹nx2ta¹tū³ka³txāi³. Hai³txi³ tah²yau³la³ Sū³na² ī³kwa³na³nē³jau³la³ ū³wha²li¹lyah³nx2ti³nxa³wa². Yxān¹ta¹ tī³yau³xa² so¹lxi³ ī³kwa³na³nē³jau³xa² so¹lxi³ wān³txa² tya²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yū²sa²tē³nx2ti³jau³xa² so¹lxi³ ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa², txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²nān²te²tu³ ain³kxi²sa²tē³yah³lxi¹n³jau³xa²sa². 8 Yxān¹ta¹ wān³txa² wi¹jau³xa² tah²yau³hū³jau³xa² ī³kwa³na³nē³jau³xa² ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Nxe³jutu³sa¹: Ha³lo²a² ka³nxah³ju³ta² sa²wa³to²kxi²sxā³ hxa³te³lhxā³ nxe³ha²kxai³ Sū³na² ha²te¹khai³ju³ta² kwēn¹tai²na² sa²ha²te¹tē³lha²kxai³ nx2na³la². Nxe³sxā³ wān³txai²na² tah²yau³hū³jau³xai²la¹wa². Nxe³jau³xai²na² a²ya³la³lyau³xa² sa²ye³ka¹tē³na³la². Je³su²jah³la² yxau²xai³ju³tai²txi³ wān³txai²na² sa²ye³ka¹tē³lha²kxai³ wxa²nū³ka³txi³ ī³nxai²na² yxau²xai³lyah³lxi¹n³ju³tai²txi³ wān³txai²na² sa²ye³ka¹ta²lxi³ha²kxai³ nx2na³la².

9 A²nū²a² ī³li³te²su²te²an²tu³:
 — Sū³na² ha²te¹ju³ta² yxau³na¹i¹. Nain¹kxa²ha³tā³nxān²ti³:
 — Txa²wā³tā³xa² yxo²kwīn¹kxi²sa³nhā¹. Nain¹kxai²lē¹. Hāi¹nxe³sxā³ ka³nxah³ju³ta² so¹lxi³ yxau³hī³nx2na³la². 10 Jā¹nxe³jutu³sa¹ a²nū²a² ī³li³nūn³te²su²te²an²tu³:
 — Txa²wā³tā³xa² a³lxi²sa³nhā¹. Nain¹kxai²nān²tu³ Jah¹la² so¹lxi³ Sū³na² ha²te¹ju³ta² yxau²xai³jah¹lo²la³hī³nx2na³la². A²nxe³jah¹la²:
 — Kō³nxe³ti³ kái³a¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² yū³jah¹lo²su² hī³nx2na³wa².

11 Yxān¹ta¹:
 — Txa²wā³tā³xa² yxo²kwīn¹kxi²sa³nhā¹. A²nū²a² ī³li³te²la³ nxe³kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³ kái³sxā³ yxau²xai³lhī³nx2na³la². A²nxe³jah¹la² yxau²xai³jut3sū³ju³ta²sa¹. Ka³nxah³ju³ta² yxau², ka³nxah³ju³ta² ai³li², ka³nxah³ju³ta² wxa²ye³ti¹la³kxi² nxe² yxau²xai³jut3sū³na³la². Tih³na² wain³tih³na² hxi²kan¹txi³ ī³jah¹lo²sxa³wa². Nxe³jut3sū³nxe² yxau²xai³lhī³nx2na³la².

12 Wē³ha³lxi³nū³ka³txāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Wxa²kō³nxe³ti³ kái³yah³lxi¹n³ju³ta² wxa²wa³su¹txa²lxi³tai²ti³tu³wa². Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ kō³nxe³ti³ kái³yah³lxi¹n³ju³ta² wxa²wa³su¹txa²lxi³tai²ti³tu³wa². Yah³lxi¹nha²kxai³ ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². 13 Wī³nu²nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Jah¹la² txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yxau²sa²tē³jah¹la² wi¹lī²yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³ wān³txai²na² ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Sax3ne³lax3ku³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². A²ta³a² kō³nxe³thin¹jah¹lo²khai³su² nū³kxūn³txi³ ā³sen³sai¹yah³lxi¹nhē³la². Nxe³yah³lxi³te²si¹n³ju³su² wān³txai²na² ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Wē³ha³lxi³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Sū³na² Sī³yxau³tāu³a¹ wi¹lī²yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³ wān³txai²na² ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa².

14 Wī³nu²nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Jah¹la² txa²wā¹si³kxā³nāu³u¹tai²na² yxau²xai³jah¹la² wi¹lī²yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³ wān³txai²na² ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Sa²nxe³lax3ku³nāu³xāi³. Ne³ka²ki²sah¹lxi³hē¹la². Nū³kxūn³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³, Sū³na² wān³txa² nxū²kwa³iyxau³nx2ti³ha²kxai³, kō³nxe³thin¹jah¹lo²khai³su² nū³kxūn³txi³ ā³sen³sai¹yah³lxi¹nha²kxai³ yah³lxi³te²si¹lxa². Nxe³yah³lxi³te²si¹nha²kxai³ wān³txai²na² ū³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². 15 Na¹jau³xai²na²sa¹, kō³nxe³ti³ kái³ain¹tū³ka³txa² yxau²xai³lain¹kxa² yā¹nxe³jut3su² ten³yah³lxi³txa³hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ kō³nxe³ti³ kái³sxā³ yxau²xai³lain¹kxa² yā¹nxe² kái³ti³ten³yah³lxi¹n³kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²yah³lxi³hī³nx2na³lxa². 16 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ kō³nxe³ti³ kái³ain¹tū³ka³txa²na² yxau²xai³lain¹ju³ta² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3sxa³wa². Kō³nxe³thin¹sxā³ kái³ju³ta² ya³nī³li³yah³lxi¹n³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3sxa³wa². Ī³li³ju³ta² kō³nxe³ti³ yxo²kwain³yah³lxi¹n³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3su² nū³nxa³wa². Yxau²xai³yah³lxi¹n³ju³tai²na² yxo²kāin²ti³nha²sxā³ Ī³ye³kxi²nyah³lxi¹n³kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jut3sxa³wa². Ju¹tai²na² ha³kxa¹ kō³nxe³ti³ kái³ain¹tū³ka³txa² yxau²xai³lain¹ju³ta² hxa³ni² ya³nī³lain¹ju³ta² hxa³ni² nxe³tu¹wa². Nxe³to³ta¹ Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³xa² sa²yo³we¹te²su²te²an²tu³ hxa³nxa³kxe³su² yxau²xai³lain¹tu¹wa².

Je³su²jah³la² ī³kōx1kō¹son²kxi²jah¹lo²su²
 18 Txa²wē³ha³lxi³nū³xāi³. Ha³lo²ai²na² hxa³je³na³kxa² yau³son³na³la². Yau³son³kxe³su² Je³su² Kris²tu³jah¹la² ī³kōx1kō¹son²kxi²jah¹lo²su² jah¹la²:

— Je³su²jah³la² yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhã¹. Nxe³jah¹lo²su² jah¹la² wxã³kxe²ya¹nhẽ³tu¹wa². Wxã³kxe²ya¹nhẽ³ju³ta³nũ³a² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³jut³su² ko³ko³xa²nũ³kã³txa²:

— Je³su²jah³la² yxo²kwĩn¹kxi²na¹nhã¹. Te²yã¹nxe³tũ³kã³txa² kã¹li³tũ³kã³txa² wxã³kxe²ya³nhẽ³lain¹tai¹ti²tu³wa². Nẽ³lai¹nha²kxai³, ha³lo²ai²na² hxa³n³te³lhxã³ nxe³ju³ta³nũ³a² a³la³kxi²kĩ³tã³la². 19 A²nxe³tũ³kã³txa² ko³kon¹tũ³kã³txai²lẽ¹. ã³na¹nẽ³lain¹sxã³ a³li³ain¹tai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ txa²wã¹yũ¹ti³sai¹nxa³wa². Txa²wã¹yũ¹ti³sain¹te³lxai³ ã³na¹nẽ³lai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Hai³nxe³sxã³ ã³nũ²ti²sxã³ yxau³ya¹nhẽ³lai¹nhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹ ã³na¹nẽ³lain¹tai¹ti²tu³wa². Ai¹nha²kxai³ txa²wã¹yũ¹ti³sai¹nxa³jau³su² nxẽn³tain¹na³na¹. Nxa¹n¹jau³su² a³la³kxi²kĩ³tã³la².

20 Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² hxi²ka² wi¹lhin¹jah¹la² hxi²ka² Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ã³nxũ²kwai³wi¹nx2ti³tai¹ti²tu³wa². Yah³li¹nha²kxai³ a²yen³kxa² ha³kxa¹ a³la³kxi²ta³lun²yah³li¹lxa². 21 Û³wha²li¹lyah³nx2ta¹ju³tai²na² wãn³txa² a²ya³la³lyau³tu³ jau³xa² wxa²nũ³kã³txa² wi¹ko³nhyah¹lxin¹kxe³kxai³ ã³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Hai³txi³ wãn³txa² wi¹ko³nhyah¹lxan³ju³ta³la³ ã³wha²li¹lyah³nx2ti³nxa³wa². Jã¹nxe³jut³su² ki³han³jah¹lo²su² te²a² hai³txi³ Sũ³na² Wain³tah³loh³khai³xa² a²sa³wit³sxa³wa². Ju¹ta² wi¹ko³nhyah¹lxin³nũ³nĩ¹lxa².

22 Ki³han³jah¹lo²khai³su² e³te³nah¹lxì¹: — Hai³txi³ Je³su²jah³lo²la³ Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³lo³kxah³lo²su² ti³he¹nx2nxa³j¹. Ai¹nhxai²na²hẽ³la². A²nxe³jah¹la² ki³han³jah¹lo²khai³xai²la¹wa². Te²su² Sũ³na² A²ta²ha² i³ko³x1ke¹son²kxi²juh¹lai²la¹wa². A²nxe³jah¹lo²su² te²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³ain²txi³ e²nha²kxai³ A²ta²hain²txi³ e²nha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². 23 A²nũ²a² i³li³te³su² te²an²tu³:

— A²ta²ha² Je³su²jah³la² e²na¹xã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Txa²wã¹wĩ³na² yxau³kxi²jah¹lo²su² hĩ³nx2nxa³wa².

Yxã¹ta¹ a²nũ²a² i³li³nũ³te³su² te²an²tu³; — A²ta²ha² yxo²a²a¹xã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹wĩ³na² yxau³kxi²jah¹lo²su² hĩ³nx2na³la².

24 Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² kxã³nhxi¹nu¹tai²nãn¹jau³xa² ain³kxi³sa²tẽ³kxah¹lxin¹jau³xan²tu³ ã³nhũ²kwai³wx³nhat¹jah³lxihẽ¹la². Nxe³jau³xai²na² ã³nhũ²kwai³wx³nhyah¹lxin¹kxai²nãn²tu³, A²ta²hain²txi³ ã³nũ²ti²sxã³ yxau³ye²nyhah¹lxin¹nha²kxai³, A²wĩ³na² Si³yxau³tãu³ain²txi³ ã³nũ²ti²sxã³ yxau³ye²nyhah¹lxin¹nha²kxai³ nxe³nyhah¹lxin¹tu¹wa². 25 Nxe³nyhah¹lxin¹ju³ta² ka³te³na² wi¹tãu³a¹ Je³su²jah³la² i³ye³ũ¹nhẽ³tai¹ti²tu³wa².

26 Wãn³txai²na² ã³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². A²nũ²a² i³ki³ha¹kxi²sa²kex3so¹nx2ti³te³lhxã³ o²la³kxain¹na³la². ã³kex3tũ³ain¹yah³lxin¹kxa²yan²ti³su² i³tih³nxe³nx2ta¹wa².

27 Yxã¹nã¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² Je³su²jah³la² ã³hũ¹nx2ti³kxah³lo²su² jah¹la² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³na³la². A²nxe³jah¹la² a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². Wãn³txi³khai³xa² so¹lxì³ i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lai²la¹wa². Hai³txi³ ki³han³jah¹lo²sxa³wa². Yah³li¹nha²kxai³ a²nũ²a² ã³xa² i³yau¹ũ³nx2ti³jah¹lo²nũ³a² yũ³nx2ti³xa³kxa²ha³ta³nxãn²txi³ a²yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a³li³kxi²yah³lxih³nxa¹lxa². Yah³li¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wãn³txa² sa²yxo²wet¹sxã³ Je³su²jah³la² ã³nũ²ti²sxã³ yxau³nha²je¹jah¹lxihẽ¹la².

28 Txa²wẽ³ha¹lxinãu³xã¹. Je³su²jah³lo²kxai³lu² ã³nũ²ti²sxã³ yxau³nha²je¹jah¹lxihẽ¹la². Nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxã³sxã³ ã³yũ¹nĩ³tãu³a¹ hxi²ta³ka¹nha²sxã³ yxau³nha²ye²nyhah¹lxih³nxa¹lxa². Hai³txi³ ke³kon³ki²sxã³ ãu²li²yah³lxih³nx2nxa³lxa². 29 Jã¹nxe³jut³su²:

— Txa²wã¹sũ³na² Wain³ta² Si³yxau³jah¹lo²su² na³na¹. Nxe³jau³xa² wi¹ko³nhyah¹lxin¹lxa². Yah³li¹nha²kxai³ a²nũ²a² wain³txi³ kã¹sxã³ yxau³xai³te²su² te²yxo²ha³kxa¹ Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxih³sain¹na³na¹. Nxe³jau³xai²na² wi¹ko³nhat¹jah³lxinũ¹nhẽ¹la².

3

Txa²wã¹sũ³na² wẽ³ha³lxih³su²

1 Txa²wã¹wĩ³na² kãin² a³li²khaix1nẽ³na³la². Nxe³nẽ³ju³ta² i³jah¹lxihẽ¹la². Kãin² a³li²khaix1nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² wẽ³ha³lxih³lo²tẽ³na³la². Nẽ³lha²kxai³ Sũ³na² a²wẽ³ha³lxih³su² kĩ³tã³la², kwẽn¹tai²nah¹lxa². Nxe³ki³sa²kxai³ ko³nxe³thin¹ko³xai²nãn¹tũ³kã³txai²li² wi¹li²nẽ³lai¹nx3tho³la². Txa²wã¹wĩ³na² wi¹li²ai¹nxa³ha²kxai³la². 2 Txa²wã¹tã³nãu³xã¹. A³li¹nx2ta¹tũ³kã³txã¹. A²ha¹ kwẽn¹tai²na² Sũ³na² wẽ³ha³lxih³su² kĩ³tã³la². Yxã¹ta¹ yxan¹nãu³a¹ ih¹nxe³nxũ²xi³khai¹nxe³sxã³ yxau³xai³lhũ³kĩ³te³ji¹ku². Nxe³ki³nha²wa². Nxe³ki³kxa² ha³ta³nxãn²txi³ yxan¹nãu³a² Je³su²jah³la² ã³yũ¹nẽ³te³nãu³a¹ Je³su²jah³la² nẽ³te²hũ³kxa² yã¹nxe³ki³tu³wa², a²ya³la³tu³ Sũ³nu²khai³xa² txa²wã¹ye³na² waun³ta³ki²la² i³ki³sa²kxai³la². 3 Nxe³nẽ³jau³nũ³su² wi¹ko³nha²kĩ³tã³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ jau³xai²na² ain³kxi²sxã³ yxau³xai³kĩ³tũ³kã³txi³ ki³na¹xai²na² hã¹nxe³ta¹na² ko³nxe³ti³ kã¹sxã³ yxau³xai³kĩ³ju³ta² ã³na¹sxã³ ã³waix3kxi²so¹nha²hxi³kĩ³tã³la², Je³su²jah³la² Wain³txa² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³la².

4 Jã¹nxe³jut³su² ko³nxe³ti³ kã¹kĩ³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² i³kwa³na³nẽ³jau³xa² sa²yxo²ã³i² yxau³xai³lhũ³kĩ³tã³la². Ko³nxe³ti³ kã¹kĩ³ju³tain²txi³ Sũ³na² sa²yxo²ã³kĩ³ju³tain²txi³

te²ju²hê³la². 5 Yxã¹ta¹ kô³nxe³ti³ kã³ki³ju³ta² wxa²hxa³nxi³nê³te³lhxã³ Je³su²jah³la² wxã³kxi³nê³na²hê³la². A²nxe³jah¹la² hai³txi³ kô³nxe³ti³ kã³ju³ta³la³ yũ³ti³hex¹jah¹lo²sxa³wa². Jau¹xai²na² wi¹kô³nhyah¹lxi¹lxa². 6 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³la² ã³nũ³kxi²sxã³ yxau²xai³nha²ye²kj³kxai²nãn²tu³ kô³nxe³ti³ kã³ixã³ yxau²xai³ki³ju³ta³la³ yũ³nê³lh³nx2nxa³wa². Yxã¹ta¹ kô³nxe³ti³ kã³ixã³ yxau²xai³ki³kxai²nãn²tu³, hai³txi³ Je³su²jah³lo²la³ wi¹lxi³sxa³ha²kxai³, hai³txi³ txa²wã¹e¹nãu³la³ Je³su²jah³lo²la³ a³la³kxi³ki³sxa³ha²kxai³ nxe³h³ki³tã³la².

7 Txa²wê³ha³lxiã³. A²nũ²a² ã³xã² i³ki³ha¹kxi¹nx2ti³sxã³ ã³ke³tũ¹nx2ti³ha³ta²wa². A²nxe³jah¹la² yxo²i²yah³lxi³txa³hê¹la². A²nũ²a² wain³txi³ kã³ixã³ yxau²xai³kxai²nãn²tu³ si³ka³ka³kxi² wain³jah¹lo²su² te²ju²hê³la². Je³su²jah³lo²kxai³lu² Wain³ta² Si³yxau²jah¹lo²su² te²ju²hê³la². Nxe³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ wain³txi³ kã³ixã³ yxau²xai³kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³la² yã¹nxe² wain³jah¹lo²su² nũn³te²ju²hê³la². 8 Yxã¹ta¹ kô³nxe³ti³ kã³ixã³ yxau²xai³te²nãn²tu³ a²ta³a² sa³wi³sa² te²ju²hê³la², a²wi¹lhĩn¹khai¹xu¹ta¹na² a²ta³a² kô³nxe³ti³ kã³ixã³te³jah¹lo²su² ha²kxai³la². Ain¹sxã³ a²yen³kxa² a²ta³a² hxi²ka² kã³kxa² a²yxu²ha²kxa¹ kô³nxe³khai¹te²ju²hê³la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² A²ta³ha² Je³su²jah³la² wxã³na²hê³la². Ain¹sxã³ a²ta³a² kã³ixã³te²yen³kxa² ha³kxa² wxa²hxa³te³lhxã³ Je³su²jah³la² wxã³na²hê³la².

9 A²nũ²a² Txa²wã¹sũ³na² tah²lxi³ we¹kxe³su² te²an²tu³ hai³txi³ kô³nxe³ju³ta³la³ kã³ixã³ yxau²xai³te²sxa³yu²hê³la². Txa²wã¹sũ³na² Wi¹lhĩn¹te² Si³yxau²tu³ã² nũ²kwai³yxau³ye²ha²kxai³la². A²nxe³te²su² hxi²kan¹txi³ kô³nxe³ju³ta³la³ kã³ixã³ yxau²xai³yu³te²sxa³yu²hê³la², Txa²wã¹sũ³na² tah²lxi³ we¹kxe³su² ha²kxai³la². 10 Sũ³na² wê³ha³lxa² ha³na³ka³lxi³ wi¹kô³nha²ha²kxai³, a²ta³a² wê³ha³lxa² ha³na³ka³lxi³ wi¹ka³nha²nũ³nha²kxai³, nxe³te²ju²hê³la². Wi¹kô³nha²ki²te³nah¹lxi¹, a²nũ²a² i³lxi³te²an²tu³ wain³txi³ kã³ai¹nxa³kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² wê³ha³lxi³sain¹te²sxa³yu²hê³la². Te²yã¹nxũn³sxã³:

— Txa²wã¹tã³xã² a³lxi²sa²nxã³nhã¹. Nain¹kxai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² wê³ha³lxi³su²nũn³te²sxa³yu²hê³la². Jau¹xai²na² wi¹kô³nha²hũ³ki³tã³la².

A³lxi²waun¹nyhu¹ki³jau³su²

11-12 Wãn³txa² txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹ta¹nãn¹jau³xã²sa¹, ain³kxi²sa²tê³yah³lxi¹n¹jau³xã²sa¹:
 — A³lxi²waun¹yha¹sah¹lxi³hê¹li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hai³txi³ Ka³ah³lo²nu¹ta¹na² yxau²xai³kxu¹jã¹nxe³yah³lxi³txa³hê¹la². Sa³ta³na²jah¹la² a²sa³wit3su² ta¹hxai²hê¹la². A²nxe³jah¹lo²nu¹ta¹na² sa²kxai³lu² a²lo²na²i³su²lhã³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³nũ¹ a²lo²na² i³su²lhã³ta¹hxai²te²se²na²? Nxe³ju³ta² a²lo²na² wain³txi³ kã³ixã³te²an²tu³ sa²kxai³lu² Ka³ah³lo²nu¹ta¹na² sa²kxai³lu² kô³nxe³ti³ kã³ixã³ha²kxai³ nxe³ye²yhu¹kxan²ta¹, a²lo²na² i³su²lhã³yha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³yah¹lxi³txa³hê¹la².

13 Txa²wã¹tã³nãu³xã². Ne³ka²ki²sah¹lxi³hê¹la². Kô³nxe³thin¹sxã³ kã³ixã³ yxau²xai³lain¹tu³ki³ka³txa² ten³nx2tai¹nxa³ju³tsu² i³wã³wã³txi³yah¹lxi³txa³hê¹la².
 — ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³ ten³nê³lain¹to¹hxa³ye²sin²ta²ku² ain¹ki³nhai¹. Nxe³yah³lxi³txa³hê¹la².
 14 Kxã³nxai³kxai³ ya³lu²te²hũ³nxe² yxau²xai³ki³ta¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ Je³su²jah³la² yxo²i²ki³si¹na² ka³ten³nhũ³nxe² a²ha²ti³sai¹ki³ta¹ti²tu³wa². Ju¹ta¹na² wi¹kô³nha²ki³tã³la². Txa²wã¹tã³nãu³xã² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³sxa³kxai³ wi¹kô³nha²ki³tã³la². Nxe³yã¹ni³ki³ta¹ txa²wã¹tã³xã² a³lxi²waun¹nyhu¹ki³sxa³kxai²nãn²tu³ ya³lu²te²hũ³sxã³ yxau²xai³lhũ³ki³tã³la².
 15 Jã¹nxe³sxã³:

— Txa²wã¹tã³xã² ten³nxa³nhã¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nãn²tu³, su²lhã³nha¹kxa² yã¹jah¹lo²su² hũ³nx2na³la². Nxe³ju³tsu² hai³txi³ su²lhã³jah¹lo²la³ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³ti³hex¹jah¹lo²su² hũ³nx2nxa³wa². Nxe³jau³xai²na² wi¹kô³nhyah¹lxi¹lxa².
 16 Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²nê³na²hê³la². Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ³nê³te³lhxã³ ã³na¹nê³na²hê³la². Nxe³sãn²sxã³ ya³lu²kxi²nê³na²hê³la². Nxe²kã³kxi²te³lhxã³ tah²yu²ta¹lxi³ a³lxi²waun¹yhu¹ki³ju²ta² i³ya¹ũ³nhê³na²hê³la². Jã¹nxe³sxã³ a³lxi²waun¹yha¹sah¹lxi³hê¹la². Nxe³ki³sa²kxai³ txa²wã¹ka³ten³yu³ta² nxũ²kwai³yũ³nê³kxe³su² te²a² ã³na¹sxã³, txa²wã¹wã¹tã³nãu³xã² ya³lu²kxi²nũ¹ki³si¹nhê³jau³nũ³su², Sũ³na² i³ye³kxi²nê³kxai²nãn²tu³, sa²yxo²we¹ja³sah¹lxi³hê¹la². 17 Jã¹nxe³jau³su² a²nũ²a² yen³kxa²yũ³te²su² te²an²tu³.

— Txa²wã¹tã³xã² toh³lã³ki²nha² yxau²ain¹nhã¹. Yxã¹ta¹hũ³lxi³na¹ sa²hanũ³kô³ta¹na¹ju³ta² ten³sa²nxa³nhã¹. Nxe³kxai²nãn²tu³ a²yen³kxi³jah¹lai²nãn²tu³ hai³txi³ Sũ³na² a³lxi²nê³kxa² yã¹nxe³sxã³ kã³jah¹lo²su² ti³he¹nx2nxa³wa². 18 Txa²wê³ha³lxi³nãu³xã². Ne³ka²ki²sah¹lxi³hê¹la². Kwa² txa²wã¹yo²a² so¹lxi³ a³lxi²waun¹yhu¹jau³la³ i³ye³ya³sah¹lxi³txa³hê¹la². A²ya³la³yau³tu³ a³lxi²waun¹yhu¹ki³jau³xã² txa²wã¹hxi²ka² whã²na¹ wi¹hxi²kã³yha¹sah¹lxi³hê¹la².

Txa²wã¹sũ³na²yen³nãu³a²i³nxũ²kwai³lxũ¹nê³jau³su²

19 Nxe³ki³kxai²nãn²tu³:
 — Sũ³na² wain³khai³nxe³jah¹la² a²wê³ha³lxi³syu¹ki³tã³na¹. Nxe³jau³xai²na² wi¹kô³nha²hũ³ki³tã³la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ ã³wxe³nũ¹nhê³lhxã³ yxau²xai³ki³tã³la². 20 Yxã¹ta¹ txa²wã¹e¹nãu³a¹ i³ye³kxi²nha²ki³kxai²nãn²tu³,

ko³nxe³thin¹si¹nhê³jau³su² i³ye³sxã³ ko³nxe³ti³ i³yī¹li²nhê³kxa² ha³ta³nxān²txi³, Txa²wā¹sū³na² ā²la² kāin²khai¹nxe³sxã³ a²yen³kxa² ha³kxa¹ a³la³kxi²khaix1jah¹lai²la¹wa². Txa²wā¹e¹na² ten³sa²wa²tot1sai¹nê³lhã³ a³la³kxi²khaix1jah¹lai²la¹wa².²¹⁻²² A³lxi¹nx2ta¹tū³ka³txã³. Ne³ka³ki²sah¹lxi³wxa². Txa²wā¹e¹nāu³a¹ ko³nxe³thin¹si¹nhê³jau³su² i³ye³kxi²nha²ki³sxa³kxai²nān²tu³, hxi²ka¹ka¹nha²la² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a¹ yxau²xai³lh³kj³tã³la². Nxe³kj³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² i²li³ki³kxa² i³wã³txi³sain³ki³kxa² yxo²ha³kxa² ũ³yhen³kxi²nê³lxai¹nh³nx2na³la². Txa²wā¹sū³na² i³kwa³na³nê³jau³xa² sa²wai³wait3sxã³ sa²yxow²we¹ki³si², hāi¹nxe³sxã³ i³wi¹lxon³kxi²ki³si³jau³su² kãi³ki³si², nxe³kj³sa²kxai³la².²³ I³kwa³na³nê³jau³xa²sa¹. Je³su²jah³la² Txa²wā¹sū³na² A²ta²ha² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³kxah³lo²su² te²a² yxo²i²2i², txa²wā¹ã³nāu³xai²na² a³lxi²waun¹yhu¹i² nxe³ya³sah¹lxi³hê¹la². Nxe³ki³jau³su² nxe³nê³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

²⁴ — Txa²wā¹sū³na² i³kwa³na³nê³jau³xa² sa²yxow²we¹ta¹xã¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Sū³na² yxau²xai³lye²ki³sa²kxai³ yxau²xai³lye²nê³nū³nha²kxai³ nxe³h³nx2na³la². Nxe³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ũ³hū¹nê³lhã³ nxū²kwai³yxau³nê³ju³tan¹te²ka³yã³lhu² Sū³na² yxau²xai³lye²nê³ju³ta² wi¹ko³nha²ki³tã³la².

4

Ya²la³yau³su² ta³nxã²ki³han³jau³su² ta³nxã²a³la³kxi²ki³jau³su²
¹ A³lxi¹nx2ta¹tū³ka³txã³. Wān³txa² i²li³jau³xã² yxo²i²2yah³lxi³sān²txa³hê¹la². Yah³lxin¹kxa²ya³n³ti³su² i³hau³kot3sxū²jah¹lxi³sã²nhê³la².

— Sū³na² wān³txi³khai³su² ta³nxã², kwa² ha³na³ka³lxi³ ā³lxi³jau³su² ta³nxã² nēn³tã¹. Nxe³jah³lxi³hê¹la². Ki³han³tū³ka³txã² Sū³na² wān³txa² ain³kxi²ki³lxo³nxe³sxã³ i³ye³tū³ka³txã² kãi²ti³te²nū³ka³txã², ha³lo²ai²na² wxã³sxã³ yxau³sxã³ i³ye³kxi²nê³lain¹to³nha²la². Nxe³ha²kxai³ nxe³jah³lxi³hê¹la².² I³hau³kot3sxū²yah³lxin¹ju³ta²sa¹:

— Je³su²jah³la² Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³kxah³lo²su²na³li¹. Te²a² txa²wā¹nū²ai²na² wxen¹nū²la² yuh³xai²nān¹ta³ko³xai²na² wxã³ta¹hxai²hê¹li¹. A²nxe³jau³xai²na² a²nū²a² i³ye³kxai²nān²tu³ nxe³te²a² so¹lxi³, Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³jah¹lai²la¹wa².³ Yxã¹ta¹ nxe³jau³xai²na² sa²yxow²ã³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ hai³txi³ Sū³na² i³sa²si¹hã³kxah³lo³su² ti³he¹nx2nxa³wa². Sū³na² ko¹ko¹nū³ka³txi³sai¹nh³nx2na³la². A²nxe³tū³ka³txã² ã³wã³ye²nê³lhi¹hain¹jau³nū³su² kxã³nxai¹tã² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxã¹ta¹ kwēn¹ta¹na² ã³yū¹nê³lain¹na³la².

⁴ Ye²nê³lain¹kxa² ha³ta³nxān²txi³ txa²wē³ha³lxi³ i³nxai²na² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³syah¹lxi³nha²kxai³ nū³kxūn³txi³ Sū³na² ko¹ko¹nū³ka³txai¹na² ã³sen³sai¹ain¹yah³lxi³te²si¹lxa². Nxū²kwai³yxau³nx2ti³jah¹la² nū³kxūn³sxã³ kãin²na³la². Yxã¹ta¹ a²ta³a² ha³lo²ai²na² he¹jah¹la² ko¹ko¹nū³ka³txã² nxū²kwai³yxau³yain¹jah¹la² kãi²nxã²wa². Nxe³ha²kxai³ yah³lxi³te²si¹lxa².⁵ Kox1ko¹xã²nū³ka³txai²na² a²si³yxau³tāu³a¹ ko³nxe³ti³ kãis³sxã³ yxau²xai³lain¹te² ha³lo²ai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kãis³sxã³ yxau²xai³lain¹te² yen³kxa² so¹lxi³ i³ye³kxain¹tū³ka³txai²la¹wa². Nxe³ain¹jau³su², ko³nxe³ti³ kãis³sxã³ yxau²xai³lain¹tū³ka³txã² nê³ka²kain¹na³la².⁶ Yxã¹ta¹ txa²wā¹nū³ka³txai¹na² Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su² ki³tã³la². Kj³sa²kxai³ txa²wā¹wān³txa² sa²kxai³lu², a²nū²a² Sū³na² wi¹li²nhain¹tū³ka³txã² hãi¹nxe³ti³xa¹ ain³kxi²nê³lai¹nha²kxai³, ha³na³ka³lxi³ Sū³na² wi¹li²ai¹nxa³tū³ka³txai²lê¹. Ain³kxi²nê³lai¹nxa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hê³la². Nxe³jau³su² Sū³na² wān³txa² ya³la³yau³xan²tu³ wān³txi³tu³ a²e³te²su² te²a² ha³na³ka³lxi³ a³la³kxi², ki³han³jau³tu³ ã³ke³ti³si¹nhê³jau³xan²tu³ a²e³te²su² te²lê¹ ha³na³ka³lxi³ a³la³kxi² nxe²i³ye³ka¹thj³ki³tã³la².

Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²lxi²nyhu¹ki³ju³ta² a²wa³kxēn³yah³lo²su²jau³su²
⁷ A³lxi¹nx2ta¹tū³ka³txã³. A³lxi²waun¹ya³hã¹lxi³hê¹la², Txa²wā¹sū³na² a³lxi²yhu¹tū³na² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ha²kxai³la². Nxe³ju³ta²kxai³ Sū³na² wē³nhĩ³nê³kxe³su² kj³sa²kxai³ Sū³na² wi¹li²nha²ki³sa²kxai³ nxe³h³kj³tã³la². Nxe³ki³kxai²nān²tu³:

— A²nū²a² ã³xa² ta³nxã² Sū³na² ta³nxã² a³lxi²na¹nhã¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ Sū³na² a³lxi²yhu¹ti³hi²te³jau³su² a³lxi²yhu¹h³ki³tã³la².⁸ Txa²wā¹sū³na² kãi³to³ju³ta² hãi¹nxe³sxã³ a³lxi²jau³su² kãi³jah¹lai²la¹wa². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²lxi³ a²e¹nāu³a¹ i³ye³kxi²nha²kxai²nān²tu³:

— A²nū²a² ã³xa² a³lxi²sa²nxã³nha¹. A²nxe³jah¹lo²su² kxai²nān²tu³ hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wi¹li²nha²jah¹lo²su² ti³hexih³nx2nxa³wa².⁹ Txa²wā¹sū³nu²su² te²kxai³lu² A²ta²ha² a²hãi¹nxe³te²lxi³ wē³nhĩn³kxe³su² te²a² ha³lo²ai²na² i³sa²si¹hã³ũ¹nhê³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³nê³lha²kxai³ A²ta²hai²na² i³hau³ko³tūh¹te²su² kxan²ta² ka³te³na² wi¹tãu³a¹ e³le³na¹ yū²si¹nhê³na³la². Nxe³lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² a³lxi²nê³jau³su² ã³nyã³yū¹nê³ta¹hxai²hê¹la².¹⁰ Jã¹nxe³sxã³ a³lxi²yhu¹ju³ta² a²si³yxau³ju³khai³xa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹ki³na¹xai²na² hai³txi³ txa²nū² Sū³na² a³lxi²ki³ta¹hxai²nxa³hê¹la². Yxã¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²

a³lxi²nê³lai¹nha²kxai³ A²ta²ha² hâi¹nxe² wê³nhîn³kxa² û³hû¹nê³lain¹ta¹hxai²hê¹la². Txa²wâ¹ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² wxa²wa²su²tê³lhi¹jau³su²nxe³ha²kxai³ta¹hxai²hê¹la².

11 A³lxi¹nx2ta¹tû³ka³txâi³. Txa²wâ¹sû³na² kâin² a³lxi²nê³na³la². Nxe³ha²kxai³ a³lxi²waun¹yha¹sah¹lxi³hê¹la². 12 A²nû²ki³na¹xai²li².

— Sû³na² î²a¹tû¹xâ¹. Nxe³kj³kxai²nân²tu³ hai³txi³ txa²wâ¹yen³nâu³la³ Sû³na² î²ki³ju³ta² yû²nxa³wa². Î²ki³sxa³kxa²ha³ta³nxân²txi³ a³lxi²waun¹yhu¹ki³kxai²nân²tu³ Sû³na² nxû²kwai³yxau³nê³lhj³nx2na³la². A³lxi²nê³lhxâ³ nxû²kwai³yxau²ta³lu²nê³lhj³nx2na³la².

13 Sû³na² Yâu³ka³jah¹la² û³hû¹nê³kxah³lo²su² Jah¹la² î³wi¹ko³nha²ti³hi¹tê³lhj³nx2na³la². Nxe³ti³hitlê³ju³tai²nân²tu³ Sû³na² yxau³ya³nhê³lha²kxai³ txa²wâ¹ki³na¹xai²na² Sû³na² yxau³ya³ki³sa²kxai³ nxe³kj³kxai²nân²tu³ wi¹ko³nha²hj³ki³tâ³la². 14 Txa²wâ¹wi³na² Si³yxau³tâu³su² tâu³a² A²ta²ha² Je³su²jah³la² î³sa²si¹hâ³û³nhê³na²hê³la². A²nû²a²

yuh³xai²nân¹tû³ka³txi³ ki³na¹xai²na² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² â³wa²su²tê³lhi¹jau³su² nxe³ta¹hê³la². A²nxe³te²a² txa²wâ¹ye³na² î²z² a²nû²a² â³xa² î²tih³nxai¹ni² nxe³si¹nhxai²na¹hê³la². 15 A²nû²a² a²ten³te²su²te²an²tu³ e³le³na² î³ye³kxai²nân²tu³.

— A²ya³la³tu³ Txa²wâ¹sû³na² A²ta²hai¹la¹wi¹, Je³su²jah³lo²su². Nxe³kxai²nân²tu³ a²nxe³te²su² te²a² ha³kxa¹ Sû³na² â³ka³lu³sa²sxâ³ yxau³nyhu¹sxâ³ yxau³yah³lxi³hî³nx2na³la². 16 Nxe³sxâ³ Txa²wâ¹sû³na² a³lxi²nê³ju³ta² wi¹ko³nha²ki³sa²kxai³ wi¹lain³kxi²nha²ta¹lun²ki³sa²kxai³ nxe³ki³tâ³la². Jâ¹nxe³ju³ta² Txa²wâ¹sû³na² kâi³to³ju³ta² a³lxi²nê³jau³xa² so¹lxi³ kâi³jah¹lai¹wa². Nxe³ha²kxai³ txa²wâ¹yu³ta² kî³na¹xai²nân²tu³, te²yâ¹nxe³sxâ³ Sû³na² a³lxi²ye²ki³sa²kxai³ a²nû²a² â³xa² a³lxi²yhu¹ye²ki³sa²kxai³ nxe³kj³kxai²nân²tu³, Sû³na² yxau³ye²ki³sa²kxai³, Sû³na² yxau³ye²nê³lha²kxai³ nxe³hî³ki³tâ³la². 17 Sû³na² a³lxi²ta³lu²nê³na³la². Nxe³nê³lha²kxai³ yxan¹nâ³a¹ Je³su²jah³la² a³ka³nxî²sxâ³ wa³li²tâu³a¹ kâi³ki³kxa² yâ¹nxe³ju³ta² î²yî¹li²nê³tu¹wa². Nxe³nê³tâu³nû² te²yâ¹nxî²lha²lho³la².

Nxe³sxâ³ txa²wâ¹ha³lo²ai²na² yxau²xai³ki³tâ³ta³ Je³su²jah³la² yxau²xai³ju³ta² yâ¹nxe² yxau²xai³ki³tu¹wa². 18 Txa²wâ¹sû³na² a³lxi²nê³jau³su² yxau²xai³ki³kxai²nân²tu³ hai³txi³ yuh³lxa³kxi²nha²sxâ³ yxau²xai³lhi³ki³sxa³wa². A³lxi²ta³lu²nê³kxai²nân²tu³ yuh³lxi³ki³ju³ta² hxa³n³lxi²nê³lhj³nx2na³la². Yxân¹ta¹yxau³lxi³ki³ke³la²te²kxai³.

— Ko³nxe³ti³ kâi³a¹hê³na¹. Na¹ju³ta² wah³yu³ta² Sû³na² khâuh³lxi³ti³hit1sa²te³lin¹ji². Nxe³ki³kxai²nân²tu³ yuh³lxi³nê³lhj³nx2na³la². Jâ¹nxe³ya³sah¹lxi³txa³hê¹la².

— Yuh³lxi³sa³nhâ¹. Nxe³ki³kxai²nân²tu³ Sû³na² a³lxi²nê³lhxâ³ nxû²kwai³yxau³ta³lu²nê³lhj³nx2na³la². 19 A²wi¹lhîn¹na² txa²nû² Sû³na² î³ya³lxi²nê³lhân²ka²tu³ hâ³wxân³txa²nû² te²yâ¹nxû²tâu³a¹ Sû³na² î³ya³lxi²nû²nî³ki³sa²kxai³ a²nû²a² â³xa² î³ya³lxi²waun¹yhu¹ki³sa²kxai³ nxe³hî³ki³tâ³la². 20 A²nû²a² î²li²te²su² kxai²nân²tu³.

— Txa²wâ¹sû³na² a³lxi²na¹nhai¹. Nxe² e³kxai²nân²tu³, yxân¹ta¹ a²e¹nâ³a¹ au³ti³.

— Txa²wâ³tâ³xa² yxo²kwîn¹lxi²na¹nhâ¹. Nxe³kxai²nân²tu³ ki³han³jah¹lo²su² hj³nx2na³la². A²nxe³jah¹lo²su² te²an²tu³ a²wâ³tâ³xa² a²ye³na²ka³ya³la² yxau²xai³te²su² te²a² î³ya³lxi²nxâ³kxai²nân²tu³, hai³txi³ Txa²wâ¹sû³nu²la³ txa²wâ¹ye³na²ka³ya³la² ân³tî¹kxi²nê³te²su² te²la³ î³ya³lxi²ti³he¹nxe³lhj³nx2na³la². 21 Jâ¹nxe³jau³xa²sa¹, Sû³na² î³kwâ³na³nê³jau³xa²sa¹.

— Sû³nu²na¹xai²na² î³ya³lxi²sân³kxai²nân²tu³ wxa²wâ³tâ³xa² î³ya³lxi²san¹kxa² yâ¹nxe³sê¹li¹. Nxe³nê³lain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

5

Ko³nxe³thin¹ko³xai²nân¹tû³ka³txa² â³sen³sai¹sa²tê³ki³jau³su²

1 Jâ¹nxe³ju³tai²na²:

— Txa²wâ¹sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ hâi¹nxe² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³kxah³lo²su² na³na¹, Je³su²jah³la²sa¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²î²ki³kxai²nân²tu³ Sû³na² wê³ha³lxi³su² hj³ki³tâ³la². Nxe³ki³kxai²nân²tu³ A²si³yxau³tâu³ain²txi³ a³lxi², a²wê³ha³lxi³nâ³û³xân²txi³ a³lxi² nxe³hî³ki³tâ³la². 2 Sû³na² a³lxi²ki³sa²kxai³, wân³txa² Sû³na² î³kwâ³na³nê³jau³xa² sa²yo²we¹ki³sa²kxai³ nxe³ki³kxai²nân²tu³ Sû³na² wê³ha³lxi³nâ³uxa² î³ya³lxi²nû²nhî³ki³tâ³la². Jau¹xai²na² wi¹ko³nha²ki³tâ³la².

3 — Sû³na² a³lxi²na¹xâ¹. Nxe³ki³kxai²nân²tu³ î³kwâ³na³nê³jau³xa² sa²yo²we¹thj³ki³tâ³la². Î³kwâ³na³nê³jau³xai²na² hai³txi³ kâ³u³sxâ³ yxo²hau³ko³tê³jau³sxa³wa². 4-5 Sû³na² wê³nhe³nê³kxe³su² te²ki³na¹xai²na² ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kâi³sxâ³ yxau²xai³lain¹tû³ka³txa² nû²kxû³txi³ â³ne³sen³sai²sa²tê³ain¹ki³tâ³la². Sû³na² yxo²î²ki³jau³su² ko³nxe³ti³ kâi³sxâ³ yxau²xai³lain¹tû³ka³txa² â³ne³sen³sai²sa²tê³ain¹ki³tâ³la². Nxe³ki³ju³tai²nân²tu³.

— Je³su²jah³lai²na² Sû³na² Si³yxau³tâu³a¹ A²ta²hai¹la¹xâ¹. Nxe³jau³xai²na² yxo²î²ki³kxai²nân²tu³ te²ki³na¹xai²na² so¹lxi³ ko³nxe³ti³ kâi³sxâ³ yxau²xai³lain¹tû³ka³txa² â³ne³sen³sai²sa²tê³ain¹ki³tâ³la².

Je³su²Kris²tu³jah¹la² î²tih³nxe³nê³jau³su²

6 Je³su²jah³lai²na² Sû³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tâu³lo³kxah³lo²su² Jah¹lai²na² wxâ³kxi²nê³ta¹hxai²hê¹la². Wxâ³kxi²nê³ju³ta² î³yau³xa² â³nû¹ha²kxai³, a²ti³ha²yau³xa²

ha³li³hxa³n³kxi³sxã³ ya³lu²ha²kxai³, nxe³te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hê¹la². Hai³txi³ i³yau³xa² ã³nũ³ju³ta² so¹lxi³ wxã³ta¹hxai²nxa³hê¹la². Yxã¹ta¹ i³yau³xa² ã³nũ³ju³tain²txi³ wxã², a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³n³kxi³sxã³ ya³lu²ju³tain²txi³ wxã² nxe³ta¹hxai²hê¹la². 7 Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² wi¹lhin¹te² Yãu³ka³jxah¹la² jau³jau¹xin³ti² wi¹lain³nha²ti³hi¹tê³te³lhxã³i³ti³h³nxe³nê³jah¹lai²la¹wa², a²ya³la³yau³xa²e³jah¹lo²su²ha²kxai³la². 8 Oh³nãu³nũ³ka³hãu³ain³nã³nũ³ka³xi²na² i³ti³h³nxe³nê³te²su²te²a²ha¹li¹ka³na³ku²te²a²i³ti³h³nxe³nê³te²su²na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹: Txa²wã¹wĩ³na² Si³yau³xaj³h¹lain²txi³ i³ti³h³nxe²wã¹n³txi³khai³su² Je³su²jah³la² Jah¹lain²txi³ i³ti³h³nxe² Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹lain²txi³ i³ti³h³nxe²nxe³nê³lain¹na³la². Te²yã¹nxũ³sxã³ yuh³nãu³an¹ko³xai²na² i³ti³h³nxe³nê³te²su²te²a²ha¹li¹ka³na³ku²te²a² i³ti³h³nxe³nê³te²su²nũ³na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹. Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² Wi¹lhin¹te² Yãu³ka³jxah¹lain²txi³ i³ti³h³nxe², i³yau³xain²txi³ i³ti³h³nxe², a²ti³ha²yau³xa²ha³li³hxa³n³kxi³sxã³ ya³lu²ju³tain²txi³ i³ti³h³nxe² nxe³nê³lain¹na³la². Ain¹sxã³ ha¹li¹ka³na³ku²te²ai²na² Je³su²jah³la² wi¹lhit¹sxã³ i³we¹nãu³yu³sxã³ i³ti³h³nxe³nê³lain¹na³la². 9 A²nũ²a² i³ti³h³nxe³nê³jau³xa² a²nũ²a² wã³txi³su² kha²nti³ yxo²i²kj³tã³la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ti³h³nxe³nê³jau³xa² ã²la² kãin²jau³xai²la¹wa². A²nxe³jau³xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Si³yau³xatãu³su² tãu³a¹ i³ti³h³nxe³nê³jau³xai²na². A²ta²ha² Je³su²jah³la² i³yau¹ũ³nê³te³lhxã³ i³ti³h³nxe³nê³na³la². 10 Nxe³kj³kxai²nã²tu³ Sũ³na² A²ta²ha² yxo²i²kj³kxai²nã²tu³ Sũ³na² i³ti³h³nxe³nê³jau³xai²na² nxũ²kwai³yxau³nê³lhj³nx2na³la². Yxã¹ta¹ Sũ³na² yxo²i²kj³sxa³kxai²nã²tu³ Sũ³na² ki³han³te²lot3sxã³ i³yĩ¹li¹hĩ³kj³tã³la². Sũ³na² wã³txa², A²ta²ha² i³ye³kxi²sxã³ i³ti³h³nxe³nê³jau³xai²na² yxo²i²kj³sxa³ha²kxai³la². 11 i³ti³h³nxẽ³jau³xa²sa¹: Txa²wã¹sũ³na² Si³yau³xatãu³a¹ ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹nê³ta¹hxai²hê¹la². Nxe³ju³ta² Sũ³na² A²ta²ha² Je³su²jah³la² hxi²ka² ka³te³na² wi¹tãu³la² hi¹tê³ta¹hxai²hê¹la². 12 Nxe³ha²kxai³a²nũ²a² i²li³te²su²te²kj³na¹xai²nã²tu³, Sũ³na² A²ta²ha² nxũ²kwai³yxau³nê³kxai²nã²tu³, ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yũ³nê³lhj³nx2na³la². Yxã¹ta¹ i²li³te²su²te²a² Sũ³na² A²ta²ha² nxũ²kwai³yxau³nxa³te²i²lê¹. Hai³txi³ ka³te³na² wi¹tãu³la² yũ³te²su²ti³hex1hĩ³nx2nxa³wa².

Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³kj³jau³su²

13 Ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹jau³xai²na² wxa²nũ³kã³txi³ i³nxai²na² Sũ³na² A²ta²ha² yxo²i²yah³lxin¹tũ³kã³txi³ i³nxai²na² ũ³wha²li¹lyah³nx2ta¹wa². Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta² a³la³kxi²sih¹nx2ta¹jau³su² nxe³nx2ta¹wa². 14 Nxe³kj³sa²kxai³hxi²ka¹ka¹nha²la² Sũ³na² yen³nãu³a¹ yxau³ye²kj³tã³la². Nxe³kj³sa²kxai³ Sũ³na² i³wã³txi³sain³kj³kxai²nã²tu³, Sũ³na² a²ẽ¹nãu³a¹ ten³kxa²yã¹nxe³jau³xa² so¹lxi³ i³hau³kot3sa²nũ¹sxã³ i³wã³txi³sain³kj³kxai²nã²tu³, a²nxe³kj³jau³xa² ha³kxai³ain³kxi²nê³lhj³nx2na³la². Ju¹ta² wi¹ko³nha²kj³tã³la². 15 Ain³kxi²nê³kxai²nã²tu³ a²yen³kxa² i³wã³txi³sain³kj³kxa² a²yxow²ha³kxa¹ ũ³hũ¹nê³lhj³nx2na³la². Nxe³jau³xai²na² wi¹ko³nha²nũ³kj³tã³la².

16 Wxa²nũ³ka³txi³ i³nxai²na² nxe³jah³lxi³hê¹la². Wxa²i²li³te² i³nxai² nĩ¹kxai²nã²tu³: — Txa²wã¹tã³xa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹na³na¹. Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ³kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³ai¹nxa³xã¹. Nĩ¹n³kxai²nã²tu³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²txai¹nhê³la². Wxa²wã¹tã³xa² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² wxa²wa²su¹tain¹si¹hin¹jau³su² i³ye³kxi²txai¹nhê³la². Nĩ¹n³kxai²nã²tu³ Sũ³na² hi²sen³kxai³lu² wxa²wã¹tã³xa² sa²hau³kot3sxã³ ka³ten³yu³ta² ũ³hũ¹ain¹tu¹wa², Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ³kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³ai¹nxa³ha²kxai³la². Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ³kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³kj³sa²tai¹. Jã¹nxe³ju³ta² wxa²wã¹tã³xa² Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³ũ³kxe³sxa³kxa² ko³nxe³ti³ kãi³kxai²nã²tu³ Sũ³na² i³ye³kxi²si¹nxa²ha¹ju³su² i³kwa³na³nxa²ti³nxa³lho³la². 17 Wain³txi³ kãi³kj³sxa³kxai²nã²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³hĩ³kj³tã³la². Nxe³kj³kxa² ha³ta³nxã²txi³ ko³nxe³ti³ kãi³kj³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na² ne³wã²na³nê³lain¹ju³ta²nũ³a² yũ³tu¹wa².

18 Yxã¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² we³ha³lxi³lo³tê³kxe³su² te²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³lai¹nxa³wa². A²nxe³te²su²te²a² Sũ³na² A²ta²ha² ã³non³ta³kxai¹nha²kxai³, hxi²kan¹txi³ a²ta²a² ko³nxe³thin¹khai³jah¹la² ko³nxe³ti³ kãi³ũ¹hai¹nxa³lho³la².

19 Jã¹nxe³kj³ju³ta²: — Sũ³na² we³ha³lxi³su² kj³tã³na¹. Yxã¹ta¹ ko³nxe³ti³ kãi³sxã³ yxau²xai³lain¹tũ³kã³txa² ha³kxai¹ a²ta²a² hxi²ka² hxi²ka²nãu³lo³nain¹na³na¹. Nxe³jau³xai²na² wi¹ko³nha²nũ³kj³tã³la².

20 Nxe³kj³sa²kxai³ Sũ³na² A²ta²ha² wxã³ye²nê³ju³ta² wi¹ko³nha²nũ³kj³tã³la². A²nxe³jah¹la² a³la³kxi²ti³hi¹tê³na³la². Txa²wã¹sũ³na² Si³yau³xatãu³a¹ wain³khai¹nxe³jah¹la² wi¹li²kj³txai¹la². Nxe³kj³sa²kxai³ wain³khai¹lxah¹lain²txi³ ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³ya³kj³sa²kxai³, a²ki³lha³lxa² Je³su²jah³la² Sũ³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yau³xatãu³lo³kxah¹lo²su² jah¹lain²txi³ ã³nũ²nxĩ²sxã³ yxau³ya³kj³sa²kxai³ nxe²yau²xai³kj³tã³la². A²nxe³jah¹lai²na² Txa²wã¹sũ³nu²khai³xai²la¹wa². Ka³te³na² wi¹tãu³a¹ ũ³hũ¹nê³jah¹lai²la¹wa².

21 Txa²wê³ha³lxi³nãu³xãĩ³. Sũ³nu² sa²ki³lox3nxe³jah¹la² yxo²i²yah³lxi³txa³hê¹la². Ta³lu²na¹wa².

2 Joãu

1 Txai²li² Jo³ãu²ah³lo²na¹xai²na² yah³lon¹jah¹lo²na¹xai²na² e³kxi¹nxa²ha¹tũ¹xa². Wxãi²na² Je³su²jah¹lai²na² i²sxã³ ã³yũ³so¹nxa²ta¹ka³lxu³si¹nxa². Wxãi²na² wxa²wẽ³ha³lxa² nxe³sxã³ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ta¹xa². A³lxixi¹nx2ta¹nha². Te²yã¹nxe³sxã³wãn³txa² ya²la³lyau³xa²wi¹ko³nyhain¹te²na² a²yo²ha³kxa¹ a³lxixi¹nx2tain¹na³na². 2 A²nxe³jau³xai²na² wãn³txa²ya²la³lyau³xan²tu³ txa²wã¹ẽ¹nãu³ai²na² wi¹le³kxi²nha²sxã³yxau²xai³sa²tẽ³nẽ³na³na². Hai³txi³jau³la³ne³wã²na³kxain¹nxa³lho³na². Nxe³nẽ³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²a³lxixi¹nxa²ha¹xa².

3 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Tah²su² ha²kxai³nxe³ya³sxã³ kãn² thã³ti³la² a³lxixi²nẽ³si¹hi² wi¹lhin¹sxã³ thã³ti³la² sa²hau³ko³tẽ³si¹hi²txa²wã¹nxũ²kwai³nãu³a² ã³nãu²no²tẽ³si¹hi² nxe³nẽ³si¹jau³su² ten³sa³nha². Wãn³txa²ya²la³lyau³xa² sa²yo²we¹kĩ³tã³na². A³lxixi²waun¹nyhu¹kĩ³tã³na².

Ya²la³lyau³xa² a³lxixi²nyhu¹kxi³jau³xa² i³yau¹ũ¹nhẽ³jau³su²

4 Wxa²wẽ³ha³lxa² ka³na³ki²te²na² wãn³txa² ya²la³lyau³xa² ã³si³tẽ³la³kxi²nyhain¹ta¹hẽ¹na². Txa²wã¹wĩ³na² wãn³txa² i³kwã³na³nẽ³jau³xa² ain³kxi²si¹na¹kxaix³ jã¹nxain¹ta¹hẽ¹na². Ju¹ta¹i²li² wi¹lxon³kxi²khai¹lsa³nha². 5 Nxe³ha²kxai³ wãn³txa² tah²yau³xa²ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nxa³lho³na². Wãn³txa² txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹ta¹na²ain³kxi²sa²tẽ³kxah¹lxin¹jau³xan²tu³ nxe³jau³xai²na²ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³to³ha¹na².

— A³lxixi²waun¹ti³nha²yu³sxã³ yxau²xai³la³sah¹lxixi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³na². 6 A³lxixi²waun¹nha²yu³ki³kxai²nãn²tu³ Sũ³na² wãn³txa²kwã³na³nẽ³jau³xan²tu³ sa²yo²we¹txi² ai³ya³sah¹lxixi³nũ³nhẽ¹na². A²nxe³sxã³ wãn³txa²sa²yo²wet¹xai³ki³jau³xan²tu³ txa²wã¹si³kxã³nãu³u¹ta¹nãn²tu³ ain³kxi²ki³jau³xai³ta¹lxa²na³na². — A³lxixi²waun¹ti³nha²yu³sxã³ yxau²xai³la³sah¹lxixi³hẽ¹li¹. Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³na².

7 Txa²wã¹ha³lo²a²nãu³xa² a²nũ²a² wi¹lhi¹nai¹nxa³te²a² yũ²na³na². ã³ke³tũ¹nx2tai¹nha³tã². A²nxe³te²nãu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah¹la² wxã³ju³ta¹tã² a²nũ²khai³su² wen³sxã³wxã³ju³ta¹tã² i³we¹nyhai¹nxa³xa². A²nxe³tũ³ka³txai²na² ã³ke³tũ¹nẽ³tũ³ka³txai²la¹xa². Je³su²ta¹jã³ta¹ ko¹ko¹son²kxi³tũ³ka³txai²la¹xã². 8 Nxe³ha²kxai³ i²nha²khai¹nxe³jah³lxixi³hẽ¹na². Wãn³txa² i³yau¹ũ¹nx2ta¹kxe³su² wi¹ko³nha¹jah³lxixi³hẽ¹na². Ti¹kxi¹nx2ti³ha³tã². Yxãn¹ta¹wi¹ko³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wi¹kã³yah¹lxin¹kxa²yo³ha² hai³txi³ti¹kxi¹nx2ti³xa³lho³na².

9 Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³xa³kxai²nãn²tu³ nxe³jau³jau¹xai²na²yo³na² ã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau³yah²lxan³tho³na². Yxãn¹ta¹ wãn³txai²na² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³jah¹la²ã³nũ²kxi²sxã³yxau²A²ta²ha²ã³nũ²kxi²sxã³yxau²nxe³yah³lxin¹tũ¹xa². 10 Nxe³ha²kxai³a²nũ²a²i²lu³te²lxixi³wxã³kxai²nãn²tu³ wãn³txai²na² nxe³jau³jau¹xain²txi³i³tih³nxe³nx2ti³xa³kxai²nãn²tu³wxa²sxi²ha² yxau³kxain¹yah³lxixi³txa³hẽ¹na². Txa²wã¹sũ³na² wi¹li²nx2ti³si¹jau³nũ³a²e³kxain¹yah³lxixi³txa³hẽ¹na². 11 Nxe³sxã³ wxa²wãn³txai²na² nxe² e³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³yah³lxin¹te³nah¹lxixi¹:

— Ko³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹li²nx2ti³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Yah³lxin¹jau³su² yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kã³ain¹kxa² yã¹yxah³lxixi³hũ³nxa¹nxa².

Jo³ãu²ah³lai²na² wãn³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

12 Jã¹nxe³jut³su² wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² yau³ka³lxa¹hĩ³nx2na³na². Yxãn¹ta¹kwã²hã¹nxe²ha³teh³nxã³nxa²a³lu²txi³ũ³wha²li¹la³kxi¹nx2ti³nxa³lho³na². Ye³jen¹na²wxã³sxã³i²nx2ta¹ju³ta²ten³sa³nha². Wxã³sxã³i²nx2ta¹kxai²nãn²tu³wxa²ne³nxẽ³na²e³kxi¹nx2ta¹tũ¹xa². Nxe²nx2ta¹kxai²nãn²tu³ka³lih³kxi²sah²lxin¹tũ¹xa².

13 Wxa²ha³lĩn³txa²wẽ³ha³lxin³kxai²na²wãn³txa²a²ha³ta³nxa²ũ³sa²si¹hã³ũ¹nx2tain¹na³na². A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³Je³su²jah¹la²i²sxã³ã³yũ³so¹ta¹ka³lxu³su²nũn³na³na². Na¹jau³su²nxe³ye¹nx2ta¹xa².

3 Joãu

1 Txai²li² Jo³ãu²ah³lo²na¹xai²na² yah³lo²na¹xai²na² e³kxi¹nx2ha¹tu¹wa². Wxãi²na² Kai²ah³lo²si¹lxa². A³lxi²nxax²ha¹jah¹lo²si¹lxa². Ki³han³nxax³wa².

2 Nxex3sa²lxa². A³lxi²nxax²ha¹wa². Wxa²e¹nãu³ai²na² wi¹lhãu²non³sxã³ yxaun¹ju³ta² i²nxa²te²sa¹wa². Nxi¹nha²kxai³ wa²su¹wa²su¹yxaun¹ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ wxa²wa³ka³la² wi¹lxi³ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ nxe³sa³nha²wa². 3 Txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² wxã³hi¹nai³tã² wxa²ha³ta³nxax² e³kxi²sain¹to³hẽ³la². Wãn³txax² ya²la³lyau³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txax² sa²yo²wet1sxã³ yxau²xai³ta¹hi¹nhẽ¹la². Nxe³sain¹jau³xai²na² e³kxi²sain¹jau³xa² i²wi¹lxo²kxi²sai¹nhẽ¹la². 4 Ju¹ta²na² so¹lxi³ ten³sa³nha²wa². Txa²wẽ³ha³lxi²nãn²tu³ wãn³txax² ya²la³lyau³xa² sa²yo²wet1sxã³ yxau³ain¹kxai²nãn²tu³ ka³lih³khai1sa³tu¹wa². Wãn³txax² yau³xã³xa² i²wi¹lxo³kxi²sain¹jau³xa² yũ²nxax³wa².

Kai²ah³la² i²sa²nẽn¹kxi²jau³su²

5 Nxe³sa²lxa². A³lxi¹nxa²ha¹wa². Txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² Je³su²jah³lai²na² wãn³txax² sa²yo²wet¹te²nãu³xai²na² wi¹wi¹nxe² ã³hi²nũ¹nũ³hai¹nĩn¹kxai²nãn²tu³ wain³txi³ kãi³hĩ³nxax¹lxa². Kxã³nxãn²txi³ i²ũ¹hai¹nãn³kxan²ti³ wi¹kãi³ũ¹hain¹ta¹hi¹nhẽ¹la². Ju¹ta²li² wain³txi³ kãi³ji¹lxa². 6 Nxi¹nĩn³sã³ tũ¹kã³txai²na² a³lxi²si¹hai¹nĩn¹ju³ta² i²hẽn³txi³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sã³ yxau³te²ki³nãu¹xa² nxe² i²hẽn³txi³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ ã³waix3txain¹kxai²nãn²tu³ yen³kxa² hau³kot3sxã³ ũ³hũ¹txai¹nhẽ³la². Txa²wã¹sũ³na² a²sa³wi³ha³lxi³su² ha²kxai³ wi¹kãi³ũ¹txai¹nhẽ¹la². 7 A²nxe³te²nãu³xai²li² Je³su²jah³lai²na² wãn³txax² i²tih³nxe³te³lhxã³ a³li³ain¹ta¹hẽ¹la². Hai³txi³ a²nũ²a² yo²te²ai¹nxax³te²na² yen³kxi³la³ te³nain¹ta¹hxa³hẽ¹la². 8 Nxi¹nha²kxai³ txa²wã¹ki³na¹xai²na² yo²te²te²ki³na¹xai²na² so¹lxi³ ãu¹la³kxain¹yah³lxin¹ju³ta² wain³na³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ wãn³txax² ya²la³lyau³xa² u²lxi³ ha³ta³nxe³jau³xa² kãi³ũ¹nhũ³nhĩ³ki³tã³la². Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txax² i²tih³nxe³ain¹kxe³su² ã³non²ta³kxi²nũ¹hain¹ki³tã³la².

Ti³o³tre²fah³la² Te³me²tri³o³jah¹la² he¹ain¹jau³su²

9 Nxa²ha²te¹ txa²ha³tẽh³nxã³nxax² ũ³wha¹li¹la³kxi¹nx2ta¹hẽ³la², Je³su²jah³la² ã³nũ²kxi²sã³ yxau³yah³lxin¹te² i³nxai²na²sa¹. Yxãn¹ta¹ Ti³o³tre²fah³lai²na² sa²kxai³lu² sa²yo²wet1sai¹nxax³hẽ³la². Sa²yo²ã³sain¹na²hẽ³la². Ne³ka³ta²sã³ yxau²xai³ju³ta²nũ³so¹lxi³ ten³jah¹lo²su² na³la². 10 Nxe³ha²kxai³ wxã³na¹kxai²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² i²ye³kxai¹na¹tu¹wa². Ko³nxe³ti³ e³ti³hit1sain¹ta¹hẽ¹la². Ki³ha¹kxi²sã³ e³kxi²ta¹hẽ¹la². Nxe³kxa²yu³su² txa²wã¹wã³tã³nãu³xa² Sũ³na² wãn³txax² yo²te²te²nãu³xan²tu³ ã³wxã³ain¹kxai²nãn²tu³ wi¹le³kxi²nũ¹hai¹nxa³ha²kxai³ yen³kxa² ãu¹la³kxi²nũ¹hai¹nxa³ha²kxai³ nxain¹ta¹hẽ¹la². Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² ã³xai²na²:

— ãu¹la³kxai¹na¹tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² kxan²ti³ hãi¹nxã¹si¹hain¹jau³su² kwa³na³ain¹ta¹hẽ¹la². Nxe³sã³ ã³nũ²kxi²sã³ yxau³te²ki³na¹xa² ã³waix3si¹hain¹jau³su² kwa³na³kxain¹ta¹hẽ¹la².

11 Nxex3sa²lxa². A³lxi¹nxa²ha¹jah¹lo²si¹lxa². Ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yã¹txax³hẽ¹la². Wi¹kãi³txax³hẽ³la². Nxe³sã³ wi¹kãi³sã³ yxau²xai³te²na² so¹lxi³ Txa²wã¹sũ³na² wẽn³su²na³la². Yxãn¹ta¹ ko³nxe³ti³ kãi³sã³ yxau²xai³te²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² i²ain¹jah¹lo²su² ti³he¹nxa³wa².

12 Nxa²ha²te¹ Te³me²tri³o³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ wi¹le³kxain¹ta¹hẽ¹la². Ya²la³lyau³xa² wi¹le³kxi²ta¹hẽ¹la². Te²yã¹nxe³jau³xa² wi¹le³ũ¹nhũ³na¹wa². Ya²la³lyau³xa² so¹lxi³ e³a¹tai¹ti²tu³wa². Jã¹nxa¹wa².

Jo³ãu²ah³lai²na² a²ne³ki³san¹jau³su²

13 Jã¹nxe³jut3su² wãn³txax² yau³ka³lxa¹txi³ ũ³wha¹li¹la³kxi¹nxa²ha¹jau³xa² yũ²na³la². Yxãn¹ta¹ ha²tẽh³nxã³nxax² ũ³wha¹li¹ha²nxax³lho³la². 14-15 Ye³jen¹na² wxã³sã³ i²nxa²ha¹tu¹wa². Na²ha¹kxai²nãn²tu³ wxa²ne³nxẽ³na² i²ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wa². Wxa²e¹nãu³ai²na² i²wi¹lhi²nxe³sã³ yxau²xai³lin¹ju³ta²nũ³a² ten³sa³nha²wa². Wxa²yã³lxi³nãu³xai²na² a²ha³ta³nxax² ũ³sa²si¹hã³ũ³hxnain¹na³la². I²ye³kxi¹nxa²ha¹jau³su² ã³wa²su¹ya³nxax²ha¹wa². Ta³lun²ya³nxax²ha¹wa².

Jutas

1 Ju³ta²sa³h³lo²na¹xai²na² Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² a²wa³kxē³no³sa²kah³lo²sa¹wa². A³li²xai²wā¹h³o²kxai³ sa²yo²we¹jah¹lo²su² te²sa¹wa². Txa²wā¹sū³na² a³li²xkhai¹nx2ti³jah¹la² Txa²wā¹h³o²nu²su² ha³kxai³ nxe³te²hi²sen³su² i³kaixlo¹nx2ti³jah¹lai²la²wa². Jā¹nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² hxi²ka² wi¹lyxau³yah³li¹lxā². Nxe³yah³li¹nx2te² i³nxai²na² txa²wān³txa² ū³wha²li¹lhxā³ ū³hū¹nx2ta¹wa².

2 Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³si¹hi² wxa²nx²kwai³nāu³a² ā³nhāu²no³nx2ti³si¹hi² a³li²xkhai¹nx2ti³si¹hi² nxe³nx2ti³ti³ten³sa³nha²wa². A²nxe³ju³tai²na² ā²la² kâi²non³nxa²li³ju³ta³nū³a² ten³sa³nha²wa².

Yxo²ti³tū³kg³txai²na² hxi²kan¹ki³lxo³ti³tū³kg³txi³su²

3 Txa²wā¹ti³ah³yah³li¹lxā². A³li²nx2ta¹nha²wa²:

— Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kâi³kj³ju³ta² ā³wa³su¹tū¹nhē³kxe³su² i³tih³nxe³nxai¹na¹tū¹xā¹. Ya³lo³txi³na¹tū¹xā¹. Nxe³na¹jau³su² txa²ē¹nāu³ai²na² wān³txa² tah²yau³xa² i³tih³nxe³nx2ta¹jau³nū³a² ain³kxi²nha¹hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²yah³li¹nx2ti³kxe³su² ā³na¹yah³li¹nx2ti³hē¹la². Ya³lo³txi³khai¹nxe³jah³li¹lxā². Kxā³nhx¹nu¹ai²tā² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² wān³txai²li² ū³hū²ta³lun²nē³na²hē³la². I³wi¹lhin¹ti³hi¹tē³kxe³nāu¹xai²na² ū³hū²ta³lun²nē³na²hē³la². Jā¹nxe³ha²kxai³ in³txai²na² ka³lxā²nxa³te²a² hāi³a² ā³nū²kxi¹nx2tain¹ta¹hē¹la². Nxe³te²nāu³xa² hai³txi³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²na¹ta¹hxa³hē¹la². Nxe³te²na¹ Txa²wā¹sū³na² kâin² thāi³ti³la² a³li²nx2ti³kxe³su² te³na¹nxa³ha²kxai³ wān³txai²li² i³ya¹tain¹ta¹hē¹la². A²nxe³te²na² in³txi³nū³xai²na² sa²kxai³lu² wi¹kâi³ai¹nxa³ha²kxai³ kuh³lxā³thin¹sxā³ wa³nj³lo³nain¹ta¹hē¹la². Nxe³sxā³:

— Je³su²jah¹la² ā³nū²kxi³sxā³ yxau³na¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³: “I³li³ju³ta² kâi³a¹tū¹xā¹.” Nxa¹kxai²nān²tu³ wi¹la¹xā¹. Ko³nxe³ti³ wa³nj³lo³na¹kxan²ti³ wi¹tū¹xā¹. Ki³han³ti³ka³txa² nxa¹nai²te²ju³hē³la². Nxa¹n¹lxā²ju³te² Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa²yo²ē¹ain¹nū³ta¹hē¹la².

— Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² hai³txi³ txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²sxa³xā¹. Jah¹lai²li² sa²yo²we¹te²txā³xā¹. Nxe³ain¹nū³ta¹hē¹la². Jā¹nxe³jau³jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxa² ā²la² kxā³nxa¹ko³nxe³ti³i³y¹li²ta¹hxai²hē¹la².

5 Ju³tai²na² whāi²na¹ a³la³kxi²yah³li¹lxā². Nxe³yah³li¹nha²kxai³ hāi¹sxā³ sa²wa²lho¹xi²te³lhxā³ ain³kxi²xi¹jah³li¹lxā². Kxā³nhx¹nu¹ta¹na² I³sa³e² nū³ka³txu¹ta¹na² E³ji²ta²ko³xa² yxau³xai³lai¹nhxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³na¹ Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³su² ā³non²ta³kxin²txai¹nhxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A³li²si¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa², ā³nū²a² nū³ka³txai²na² hāi¹nx2ti³xah¹lxā³. Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ a²nū²a² i²li³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²i²xa³te²nāu³xa² i³ya¹lu¹thxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ā²la² yān³tai²na¹ a²wi¹lhin¹khai¹xu¹ta¹na² oh³xan¹ti³ka³txa² ā³nhai¹tūn³te²nāu³xa² sa²kxai³lu² Sū³na² hxi²ka² ū³whxe³ain³ko³xu¹ta¹na² en²kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ka³tu² hā²lo²a² ā²la² wi¹ju³ta² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai³ ā²la² wā³nxin¹ju³ta² yxo²kwai³no³ta¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² hā²lo²a² ka³nxa³h³kaix¹nxe³je³na² sa²tai³kxi²lā³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxa¹n¹sxā³ yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² a³ka³nxi²sxā³ wxā³h¹na¹ko³nxe³ti³ i³y¹lain¹ta¹wa².

7 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² So³to²ma²thi³nān¹te²nāu³xu¹ta¹na² Ko³mo²ra²thi³nān¹te²nāu³xu¹ta¹na² a²wa³kan¹thin³ti³nāu³xu¹ta¹na² nxe³sxā³ oh³xan¹te²a² sa³wi³ha³li³nāu³xu¹ta¹na² te²u¹jā¹nxe² kâi³ain¹nū³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². In³txa² kuh³lxā³thin¹sxā³ ā³wa³nj³lon³kxi²nyhu¹a² a²nū²a² ā³xa² ū³whlhin¹ta³kxi²nyhu¹i² nxe³nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ti³ka³txe¹ta¹na² sa²kxai³lu² i³sa²tē³ju³ta³nū³a² ū³whxe³si¹jau³nū³su² i³y¹li²hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ju¹ta¹na² e³lxah¹ i³yau¹ū³nhē³ju³tai²la¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³ khāuh³lxā³ti³nx2ti³kxa²yan³txi³su² nxe³nx2ta¹wa².

8 Nxa²ha¹te¹ te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² in³txai²na² hāi³a² ā³nū²kxi¹nx2tain¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² te²yā¹nxe³ kâi³ain¹nū³na¹la². Hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta² i²ain¹te²nū³sin²ta¹wa². I²ai¹nha²kxai³ a²nū²khai³xa² ko³nxe³ti³ kâi³ū¹nha¹in¹te²nū³sin²ta¹wa². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² ko³nxe³te²lot3sxā³ e²nai¹ni² oh³xan¹te²nāu³xa² ko³nxe³ti³hit1jau³su² e³kxi² nxa¹n¹te²nū³sin²ta¹wa². 9 Nxa²ha¹te¹ Mi³ke²lah³lo²nu¹ta¹na² oh³xan¹ta² nū³ka³txa² a²wa³li³kha³lah³lai²na² sa²kxai³lu² kün³te²yā¹nxe² kâi³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Moi³se²ah³lo²nu¹ta¹na² ya³lu²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Ya³lu²nū²la² sa²nj³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³h¹nu¹ta¹kxai³lu² Sa³ta³na²jah¹lo²kxai³lu² sa²nj³kxi²jah¹la²nū²nū²khai³xa² te³nha²kxai³ Mi³ke²lah³lo²kxai³lu² sa²nj³kxi²jah¹la²nū²nū²khai³xa² te³nha²kxai³ nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na²

Mi³ke²lah³lo²kxai³lu² wi¹lhin¹ye²jah¹lo²kxai³lu² hai³txi³ ko³nxe³ti³hin¹jau³la³
i³wa²l³xi²nyha¹ta¹hxai²nxa³hē³la². Hāi¹sxā³:

— Txa²wā¹sū³na² ūn³txi³ i³kwai²kxi¹nxa²txai²li¹. Nxe³nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
10 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² in³txai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² wi¹ju³ta² wi¹ko³nhai¹nxa³wa².
Nxe³nhai¹nxa³kxa² ha³ta³nxān²txi³ kāin² ha²ya³kxa³lxi³la³hi¹tain¹hē³la². Nxin¹ta¹
ka³yxuh³xa² yā¹nxe³la³sxā³ kuh³lxa³sin¹sxā³ kāi³kxi¹nyhu¹i² nū³txān²txi³ he¹kxi²nyhu¹i²
nxe³ju³ta² yā¹nxe³la³sxā³ in³txai²na² kāi³ain¹ta¹hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ka³yxuh³xa² yā¹nxe³sxā³ ā³kho³ta³lxi³nyhu¹ain¹sxā³ wā²nxūh¹ ya³lu²yah³lxi³tu¹wa².
11 Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ko³nxe³ti³hin¹khai¹xain¹kxai²lē¹. Ka³i²ah³lo²nu¹tai²na² ai³tih³na²
ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ ai³kxa² yā¹nxe³tih³na² ā³si³ē³kxin¹nūn³na². Te²yā¹nxe³ju³tu³su²
Ba³la³āu²ah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txa² ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē³la².
Ha³teh³nxā³nxa² ū³yho³hi²nyhu¹txā³nxa² yxo²kwai³nai¹nha²kxai³ ki³han³jau³su² e³sxā³
ko³nxe³te²lo³tain¹ta¹hxai²hē³la². Te²yā¹nxūn³jau³kxai³lu² Ko³re²ah³lo²nu¹tai²na² sa²kxai³lu²
Mo³se²ah³lo²nu¹tai²na² wān³txa² sa²yxō²ā³i² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxō²ā³i²
nxain¹ta¹hxai²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ i³ya²lun¹ta²hxa³nain¹ta¹hxai²hē³la². In³txai²li²
te²yā¹nxe³ i³ya²lun¹tain¹nū³nha³ta²wa². 12 A²nxe³tū³ka³txai²na² ā³nū²kxi¹nx2tain¹sxā³
yā³lxi²nyhu¹sxā³ yain³kj³ju³ta² yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ tū¹ka³txai²li² hai³txi³ wain³txi³
yai³nai¹nxa³wa². Ko³nxe³thi¹nain¹kxan²ti³ yain³kxi²nyhu¹e²nx2tain¹na². Yai³txi³te²kxai³nu²
ūn³jau³xa² kāin² i³na²ain¹te²ju²hē³la². A²yan³txi³nū³khai³xa² so¹lxi³ wā²nxūh¹ yen³kxi³sxā³
yxo²kwai³no³nyhain¹te²ju²hē³la². Oh³si³na² yā¹nxain¹na³la². Kāin² si³nxuh¹lxi²kxan²ti³ hai³txi³
wē³ha²yau³la³ wē³hā¹te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ hi³sa³ka³txa² yā¹nxain¹nūn³na².
A²nxe³ka³txai²na² a²nxā³kxa² hai³txi³ wi¹lā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³la². Nxe³te²kxai³nu²
sa²ha³txu²kxa²sai¹sxā³kj³kxai²nān²tu³ i³ya³nat3sxā³ ya³lu²te²ju²hē³la². Ya³lu²khaix1te²ju²hē³la².
A²nxe² in³txai²li² nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² wi¹lye²nyhu¹nx2tain¹kxan²ti³ wain³txi³
kāi³ain¹te²sxa³yu²hē³la². 13 Te²yā¹nxe³sxā³ i³ye³na² ūn³je³na² yā¹nxain¹na³la². It3ta²
kāin² sa²ta³kāu³ta³kāu³te²ju²hē³la². Ko³nxe³ti³ wxāun³jau³xa² kī³txi³ sa²ta³kāu³nū²la²
ha³lo²a² sa²ni³sa²tā³te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxain¹na³la². Ko³nxe³ti³ kāi³ain¹tai³tā² a²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ e³lxah²lxi³yain¹tu¹wa². Te²yā¹nxe³sxā³tu³la² heh³sa³ki³su² kwa²ā³nxai³te²ju²hē³la².
Yān³txi³ ai³sxā³ i³yū¹li²sxā³ ā³wxe³te²ju²hē³la². Jāx1te²hū³nxain¹na³la². A²nxe³te²na²
sa²kxai³lu² hai³txi³ ko³nxe³thi¹nā³sxā³ kāi³ain¹ju³ta² kxān³sa²yxau³ai¹nxa³lho³la². Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² i³yī¹li²hain¹tu¹wa². Ka³nxah³sa²tē³jen³nū³a² ā²la² āu¹la³kxi²ta¹hxai²hē³la².
Nxe³je³nai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yāu³ka³ti³su² i³sa³si¹hā³ain¹tu¹wa².

14 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² E³no²kah³lo²nu¹tai²na² A³tāu²ah³lo²nu¹tai²na² kwa²ta²sa³wi³su²
ta¹hxai²hē³la². A²nxe³jah¹lo²nu¹tai²na² kwa²i³yāu¹ti³nhē³jau³nū³su² e³ta²hxai²hē³la².
E³te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wa³li²sxā³ wxā³tu¹wi¹.
Wxā³kxai²nān²tu³ oh³xan¹te²nāu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³tū³ka³txa² tē³sxā³ wxā³nyhain¹tu¹wi¹.
15 A²nū²a² a²yxō²ha³kxa¹ kāi³ain¹kxe³su² wi¹lhin¹ta²nxai²ko³nxe³thin¹ki³su² ta³nxā² nxe²
a³ya³ti²yah³lxi³tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ yxo²i²xa³tū³ka³txai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³tai³tā²
a³ya³txi²yah³lxi³tu¹wi¹. Tū¹ka³txai²na² wān³txai²tā² Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³ti³hin¹jau³su²
e³kxain¹ta¹hē³li¹. Nxe³jau³xai²na² a²yxō²ha³kxa¹ ko³nxe³khai¹nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³
i³yī¹li²si¹hain¹tu¹wi¹. E³no²kah³lo²nu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²hē³la².

16 A²nxe³tū³ka³txai²li² ko³nxe³ti³ i³kwai²txa³lxi³nyhain¹te²ju²hē³la². Ko³nxe³ti³hin¹jau³su²
ki³han³sxā³ i³ye³kxi¹nx2tain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². A²ten³nyhain¹kxa² so¹lxi³
o³lxi³kxain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yxo²kāin²txi³ e³kxain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa². Yen³kxa²
kwa²sa²so¹kxain¹te²kxa³yan³ti³kxai³lu² kwa² i³wi¹lhin²kxi²nyhain¹tah¹ti³ai¹ti²tu³wa².

Ju³ta²sah³lai²na²wān³txa²i³th³nxe³jau³su²

17 Nxa²ha¹te¹ wxāi²na² sa²kxai³lu² a³lxi¹nx2ta¹wa². Wān³txa²ti³yau³xai³tā² sa²wa²lho¹xi²sxā³
ain³kxi²xi¹jah³lxi³hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la²
i³kaix1so¹tū³ka³txai²tā²i³th³nxe³nx2tain¹na²hē³la². 18 I³th³nxe³nx2tain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹ha³lo²a² ne³ki³son³ti³wa³kxa² yxau³so³nh¹na¹ a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a²
yū³tu¹wi¹. Sū³na² wān³txa² ko³nxe³ti³ yxo²kwa³lxi³ain¹tu¹wi¹. Ko³nxe³thin¹sxā³
kāi³yah³lxi³ju³ta²nū³a² so¹lxi³ nxe² ā³te³lain¹kxa² o²la³kxain¹tu¹wi¹. Nxe³nx2tain¹ta¹hxai²hē³la².
19 Nxe³nx2tai¹nha²kxai³ wxa²nū³ka³txa² ā³nhai²ta³lxā²si¹nx2tain¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na³la².
Nxe³sxā³ yuh³xai²nān²te²a² ā³te³nain¹kxa² so¹lxi³ ā³te³nain¹na³la². Hai³txi³ Txa²wā¹sū³na²
Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwai³yxau³yah³lxi³hī³nx2nxa³wa². 20 Nxa²ha¹te¹ wxāi²na² sa²kxai³lu²
a³lxi¹nx2ta¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² yxo²i²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Jā¹xah³lxin¹ju³tai³tā² yxo²i²sa²tē³jah¹lxi³hē³la². Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³
Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ā³yxō²nū³nxa²lxi³tu¹wa². 21 Txa²wā¹sū³na² a³lxi¹nx2ti³kxe³su²
yxau³xai³jah¹lxi³hē³la². Kwa²a³na¹ah³lxi³txa³hē³la². Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹la²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³nx2ti³na³la². Nxe³nx2ti³ha²kxai³

ka³te³na² wi¹tāu³a² ũ³hū¹nx2ti³tu¹wa². Nxe³nx2ti³kxe³nū³su² ya³nān³ta³ki²la²sa³ wah³nxe² yxau²xai³jah¹lxi³hē¹la².

22 Yxo²a²tū³ka³txi³ ĩ³nxai²na² ĩ²khaix1nha¹jah³lxi³hē¹la². Wxa²ha³tih³xai²na² ĩ³wā³wā³ta³kxi²kxai²nān²tu³ thāi³ti³la²nha²sxā³ wxi²kan¹txi³ ĩ³tih³nxe³txain¹yah³lxi³hē¹la².

23 A²ha³tih³xa² ā³xai²na² yxo²xūn³txi³ ĩ³kwai²kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². ĩ³kwai²kxi¹txain¹yah³lxi³nxai²nān²tu³ ha³nxe² ĩ³tho³hū³yah³lxi³hē¹na¹lxa². ĩ³tho³nāu³a² hi³a² sa²sai¹xi²ki³kxai²nān²tu³ ĩ³yū¹li²te²ju²hē³la². Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³ a²nū²ai²na² ĩ³kwai²kxain¹yah³lxi³nxai²nān²tu³ Sū³na² hxi²ki³su² ko³nxe³ti³ ĩ³yī¹li²hain¹ju³ta³lo³tain¹kxa² ā³non²ta³kxi²nū¹hain¹yah³lxi³hē¹na¹lxa². Āh¹ ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² win¹ta²te²lxi³ thāi³ti³la² ĩ³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹la². Nxain¹yah³lxi³nxai²nān²tu³ wi¹li²nha¹yah³lxi³hē¹la², nxain¹kxa²yā¹nxe² kái³yah³lxi³nū³nīn¹kxa²yān³txi³sa². Nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³ain¹ju³ta² yxo²kwīn¹kxi²khai¹nxe³jah³lxi³hē¹la².

Sū³na² sa²nēn¹kxi²ki³jau³su²

24-25 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². ĩ³wxi²kin³txi³to³te²lo³jah¹lxi³hē¹la². ĩ³hxi²kan¹kāi²no³ti³hi¹jah¹lxi³hē¹la². ĩ³nū³kxūn³ti³hi¹jah¹lxi³hē¹la². ĩ³wxi²kan¹ti³hi¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³ju³ta²na² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi¹jah³lxi³hē¹la². A²nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³ye²yah³lxi³nxai²nān²tu³ Sū³na² ĩ³wai³kxū²sa²tē³nx2ti³na³la². Nxe³sxā³ Sū³na² yen³nāu³a² ā³tū³yah³lxi³nhī¹na¹ wi¹lhin¹khai¹nxe³sxā³ ka³lih³khai¹nxe³sxā³ ā³tū³yah³lxi³tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ txa²wā¹ē¹nai²na² sa²hau³ko³tū¹nhē³jah¹lai²la¹wa², Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ki³sa²kxai³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhī¹nu¹tai²na² nxe³hī¹nu¹tai²nān¹te²tu³ sa²nēn¹kxi²ki³jau³xa² a²yxau²ha³kxa¹ wain³na³la². Nxe² yxau²sa²tē³ah³lxi³tu¹wa². Ya³nx2ta¹wa². Ta³lu²na¹wa².

Apokalipse

1 Ha³te³h³nxā³nxā² ū³wha²li¹txā³nxāi²na² wān³txa² wi¹jau³xa² yū²na³la². Je³su² Kris2tu³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³lo²a² ne³khauh²nē³ju³ta³nu³a² i³yau¹tū³nhē³jau³xa² yū²na³la². A²kxā³nxā² Txa²wā¹sū³na² a²yo²wān³txa² e³ha²kxai³ Je³su² Kris2tu³jah¹la² ain³kxi²ha²kxai³ nxe³jau³xai²la¹wa². A²nxe³jut3su² ha³lo²a² wxā³ju³ta²nū³a² tah²yu³tan²tu³ Je³su²jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² i³yau¹tū³ju³ta²la¹wa². A²nxe³sxā³ Kris2tu³jah¹la² hi²sen³su² oh³xan¹jah¹la² i³sa²si¹hā³na²hē³la². Ha³lo²ai²na² a²yo²ha³kxa¹ Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² a³la³kxi²si¹sa²jau³su² wā²nā³ū³h³sa³na²hē³la². 2 Nxa²ha¹te¹ Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² ha³lo²a² a³la³kxi²si¹sa²ju³ta²na² a²yo²ha³kxa¹ wā²nā³ū³sa²ju³ta² ha³kxa¹ ū³wha²li¹lhxā³ i³yau¹tū³nx2ta¹tu¹wa². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³yau¹tū³hi² Je³su² Kris2tu³jah¹la² wān³txa² ya²la³iyau³xa² i³yau¹tū³hi² nxe³sa³na²hē³la². 3 Nxe³ha²kxai³ wān³txai²na² ha³lo²a² wxā³ju³ta²nū³su² jau¹xai²na² wān³txai²li² ain³kxi²te²a² a²ē¹nāu³ai²na² i³ka³li³ha²kxai³ wān³txai²li² sa²yo²we¹te²a² a²ē¹nāu³ai²na² i³ka³li³ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wa². Hai³txi³ ha³lo²a² wxā³ju³ta²nū³a²u²lxa³wa². Wa³su³txi³ wxā³tu¹wa².

A²si³a³ko³xan¹te²nāu³xa² ū³wha²li¹la³kxi²jau³su²

4 Nxa²ha¹te¹ ha³te³nxā³nxai²na² txai²li² Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² ū³wha²li¹jah¹lo²sa¹wa². Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txi³nāu³xa² A²si³a³ko³xan¹te²nāu³xa² nxe² 7 nxe³ tū³ka³txi³ i³nxai²na² ū³wha²li¹la³kxi²nx2ta¹wa². Nxe³nx2ta¹jau³xa²sa¹.

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹ti³hi²txa²lxi³ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ ā³nhāun²nha²ju³ta² ū³hū¹nxā²lxi³ju³ta² ten³sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² nxe³si¹nx2ti³jau³su² ten³sa³nhai¹. A²nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² a²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ nxe³hi¹nān¹te²tu³ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ kxān³nāu³a¹ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²sa²tē³ha²kxai³ nxe³ Jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ wi¹lhin¹ti³hititxa²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nhai¹. Te²yā¹nxe³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nāu³xa² nxe² 7 nxe³te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³tū³ka³txai²na² te²yā¹nxūn³sxā³ wi¹lhin¹ti³hi²txa²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nhai¹. 5 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹ Je³su² Kris2tu³jah¹la² wi¹lhin¹ti³hi²txa²ti³si¹ha¹jau³su² ten³sa³nhai¹. A²nxe³jah¹lai²ti³ yo²i²kj³jah¹lai²wi¹. Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah¹lo²kxai³lu² ya²lu²kxi²nē³na²hē³li¹. Ya³lu²kxi²nē³nū²la² ka³ten³su² i³sa²yo²xai³xi²na²hē³li¹. Nxe³sxā³ ka³ten³su² i³sa²yo²xai³xi²te²nāu³xa² ne³ka³ta²sxā³ i³sa²yo²xai³xi²na²hē³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ hxi²kan¹txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Je³su² Kris2tu³jah¹la² sa²yo²we¹tain¹na³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ Je³su² Kris2tu³jah¹lain²txi³ a³lxi²nē³na³li¹. Nxe² a³lxi²nē³lha²kxai³ ya²lu²kxi²nē³te²jai¹ti²tu³wi¹. Ya³lu²kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³kj³ju³ta² ā³na¹si¹nhē³jau³su² sa²wa³su¹te³na³li¹. 6 Nxe³ha²kxai³la¹ hxi²kan¹khai¹nxe³tū³ka³txi³su² nxe³ti³hi²tē³na³li¹. Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² i³ye³ū¹hain¹tū³ka³txi³su² ti³hi²tē³na³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nu²su² Je³su² Kris2tu³jah¹la² Wī³nu²su² ha²kxai³ sa²yo²wet1sa²tē³kj³tu¹wi¹. A²nxe³jut3su² Je³su² Kris2tu³jah¹la² wxi²kin³ti³ton³sxā³ kāin¹ti³lo¹nha²kxai³ ha³lo²a² hāi¹nxe³ko³xa¹ a²wa³kxēn³su² ti³hit1sa²tē³ha²kxai³ nxe³ju³ta² ten³sa³nhai¹. Ya²la³lai²la¹wi¹. Nxe³nx2ta¹wa².

7 Nxa²ha¹te¹ sa²yo²ka³lah¹nha²sxā³ i²jah¹lxi³hē¹la². Oh³sīn³nāu³a¹ Je³su²jah¹la² wxā³tu¹wa². A²nū²a²nāu³xa² hāi¹nxe³ti³xa¹ wā³ko³nxa³te²tu³ i²ain¹tu¹wa². Tū¹ka³txai³tā² hi³ki²a³la² tē³sxā³ ū³ha³la³ja³lxu³kxi²sxā³ ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹tū³ka³txai³tā² i²ain¹nūn¹tu¹wa². Nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³āin²ta³kxi²nha²sxā³ nān³tain¹tu¹wa². Nxe³te²sē¹la². Wān³txi³khai³xai²la¹wa².

8 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³ yen³kxa² yū²nxa³hi¹nu¹ta²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³la¹hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³kxā³nāu³a¹ yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ hxa³nhī¹na¹ ka³ten³su² yxau²sa²tē³a¹tu¹wi¹. Hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ Nū³kxūn²ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. A²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³ ka³ten³ti³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ nxe³na¹hī¹nān¹te²tu³ nxe³te³na¹xāin²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³la¹ha²kxai³ kxā³nāu³a¹ Nxa¹āin²txi³ ka³ten³ti³ yxau²sa²tē³a¹ha²kxai³ nxe³ Jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³jau³su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹la² nxe³tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

Jo³āu²ah³la² hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta²i²jau³su²

9 Nxa²ha¹te¹ txai¹na² sa²kxai³lu² Jo³āu²ah³lo²sa¹wa². Wxa²wā¹tā³jah¹lo²sa¹wa². Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yo²i²sxā³ yxau²xai³yah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² khāuh³nyhax¹lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹kxa² yā¹nxe² Khāuh³x3nha²nū³nhxai¹na¹hē³la². Nxe³nē³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹ Je³su²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² i³nxū²kwai³lxū¹txi³nē³lha²kxai³ ya²nān³ta³ki²li² yxau²xai³kj³tā³la². Hā²wxān³txa³ kxā³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a²

yxau³ya³nhē³tu¹wa². Jā¹nxe³na¹ju³kxai³lu² ha³lo²a² ī³yau³xa² sa²ki³wa³le³ka²wxe³ko³xa² ū³tū¹kxi²sai¹nha²kxai³ yxau²xai³lā¹hē³la². A²nxe³ko³xai²na² Pat2mo³ko³su¹ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³ko³xai²na² ū³tū¹kxi² wxe³sain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³na¹ha²kxai³ Je³su³jah³lai²na² wān³txa² ya²lā¹yau³xan²tu³ ī³yau³ū³hā¹ha²kxai³ ū³tū¹kxi² wxe³sain¹na²hē³la². 10 Jā¹nxa¹jut3su² a³lan²tū³hī¹nai³tā² to³mīn²ko³ nxe³hī¹nai³tān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Yau³ka³jxah³la² tē³sxā³ hī¹tai³lā¹hā³na²hē³la². Nxe³na²tū³kxai³lu² wān³txa² kāin²ju³xai² ain³kxi²na¹hē³la². Kwa³jan³ta² wāi²la² hain³txi³hū³nxe² ain³kxi²na¹hē³la². Txa²si³yo³na² hain³nhē³la². 11 Hain³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²sa²te³nah¹lxī¹:

— Ha³teh³nxā³na² tē³sxā³ ū³wha²lī¹txa²hē³lī¹. Ha³lo²a² ih¹ju³ta³nū³a² wān³txai²na² a²yo²hā³kxai² a²nū²a² ī³yau³ū³hā¹si¹hin¹ju³su² ū³wha²lī¹lho¹sē¹lī¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ A²si³a³ko³xai²nān¹tū³kā³txa² Je³su³jah³lai²na² wān³txa² yo²ī³sxā³ yxau²xai³tū³kā³txi³nāu³xa² 7 nxe³tū³kā³txi³nāu³xa² ī³sa²si¹hā³ū³hā³xai³nxe³sē¹lī¹. Nxe³tū³kā³txi³nāu³xai²na²sa¹; E²fe³so³ nxe³tū³kā³txi³su² ha²kxai³, Es3mir²na³ tū³kā³txi³su² ha²kxai³ Per²ka³mo³ tū³kā³txi³su² ha²kxai³ Tī³a³ti³ra² Tī³a³ti³ra² ha²kxai³ Sar²to³ tū³kā³txi³su² ha²kxai³ Fī³lā¹te³fi³na² tū³kā³txi³su² ha²kxai³ Lau³tī³se²a² tū³kā³txi³su² ha²kxai³ nxe³tū³kā³txi³nāu³xai²na² wān³txa² ū³wha²lī¹la²kxin¹ju³xan²tu³ ū³sa²si¹hā³ū³xai³nxe³sē¹lī¹. Nxe³ju³su² Txa²wā¹sū³na² nxe³sa³na²hē³la².

12 Nxe³na²tī³kxai³lu² txa²ē¹nān¹ju³kxai³la¹:

— Jah¹la² e³jah¹lan²tu³ ī²a¹tū¹xā¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²wa³tī³ta²wxe³na¹hē³la². Nxe³na¹nū²la² sa²kīx3kxi²nē³ka³txa² ka³tha¹lī¹ ka³tha¹lī¹ ka³tha¹lī¹ ka³na³ki¹ sa²kīx3kxi²nē³ka³txa² ou²ro²wxe³kxi²ka³txa² ī²a¹hē³la². 13 Ī²a¹ju³kxai³la¹ ka¹txai²na² wi³wi³ta³lo³tāu³a² in³txa² ka³na³ki¹na³jah¹la² ī²a¹hē³la². A²nū²hū³na²hē³la². A²wā²la²ka³lo³na²hē³la². A²wā²la²ka³lo³na²hē³la². Ou²ro²tīh³na² a²nxū²kwai³la³nāu³a² sa³ha¹la²tai¹nha²hē³la². 14 A²ne³kī³sa² te²an²tu³ hān³txi³na²hē³la². O³ve²a² we³te²yā¹nxe² hān³txi³na²hē³la². Ne²ve²ki²a² a³lxī³ki³a² yā¹nxe² hān³txi³na²hē³la². A²ye³ki³ki³a² sa³na³ki¹na³ja¹la² hā³nxe² ī²ka² yā¹nxe²na²hē³la². 15 A²yu³kai²na² sa³kxai³lu² kwa³thi³ka³lo³ka³lo³a² ya³te³ya³ten³kxa² yā¹nx2na²hē³la². A²nxe³ka³lo³ai²na² hxi²tē³nha¹ka³tu³ nxe³nū²la² hā³nxe²a² ī³tho³xa² ā³na¹sxā³ ā³nhī³kī³kxai²nān²tu³ ya³te³ya³ten³khaix1te²ju²hē³la². Te²yā¹nxe² a²yu³kai²na² ya³te³ya³ten³ka³xi²na²hē³la². A²yo²e³ju³xai²na² sa²kxai³lu² ka³wā³lxā² en³ta²txa² kāin² en³tī³kxa² yā¹nxe² kāin² e³na²hē³la². 16 Nxe³nxā²ha¹te¹ a²hxi²ka² a²wi¹tāu³a² hxi²ki³kxe³su² hī³ka²ta³su² ki³ha¹lī¹ ki³ha¹lī¹ ki³ha¹lī¹ ka³na³ki¹ hxi²ki³na²hē³la². A²yo²ai¹na² sa²kxai³lu² hī³ki²a³la² txon²ta³kxi²ta³wxi²a² yo²wi¹nha²to³nha²hē³la². A²yen³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² u³je³na³ka² yā¹nxā²hē³la². Nxe³tā³kxai²li² ne³ka³ka³tāu³a² kāin²ha³tet1ha²kxai³ kāi²nā³lan²nha²kxai³ nxe³te²ju²hē³la². Nxe³kxe³su² a²yen³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² te²xai²jā¹nxe³to³nha²hē³la².

17 Nxe³nxā²ha¹te¹ nxe³na¹jut3su² jah¹lai²li² ī²a¹tāu³ yuh³lxi³sa²ju³su² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ya³hi²na¹hē³la². Ya³lu²na¹jut3su²nxe² ā³ya³hi²na¹hē³la². Nxa²ha¹te¹ jah¹lu²kxai³ ī²sa²hā²kxai³ wxā²nā¹wai³sa³na²hē³la². Wxa²nā¹wai³sa³sxā³ e³kxi²sa²te³nah¹lxī¹:

— Yuh³lxi³txa³hē³lī¹. Txa²i²na² Je³su³jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhi¹nān¹jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ ne³ki³san¹jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. 18 Ka³ten³yah¹lo²su² te²sa¹i¹. Kxā³nxai³tā² ya³lu²na¹hē³lī¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² ka³ten³yu³ta² so¹lxi³ yū³te²sa¹i¹. Wān³txi³khai³xai²la¹wi¹. Jā¹nxe³na¹ha²kxai³ ya³lu²nē³ju³ta² a²wa³kxēn³yah¹lo²sa¹i¹. Ya³lu²te²a² hā³lo²a² a²yo²hā³kxai² a²wa³kxēn³yah¹lo²sa¹i¹. 19 Nxe³na¹ha²kxai³ wxā²na² sa²kxai³lu² hā³lo²a² ī²in¹ju³ta² ū³wha²lī¹lī¹nha²kxai³ hī¹na² yū³kxe³su² ū³wha²lī¹li² yen³kxa² kxā³nāu³a¹ yū³kxe³nū³a² ū³wha²lī¹li² nxe³sē¹lī¹. 20 Nxe³nxā²ha¹te¹ hā³lo²a² wā²nā³ū¹nxā²ha¹tu¹wi¹. Hī³ka²ta³nāu³xa² hxi²tē³a²tū³kā³txa² e³lxah²lxi³ wā²nā³ū¹hi² sxi²ha² sa²kīx3kxi²nē³ka³txa² ou²ro² wxe³kī³ka³txa² e³lxah²lxi³ wā²nā³ū¹hi² nxe³nxā²ha¹tu¹wi¹. Nxe³ju³ta²sa¹. Hī³ka²ta³nāu³xa² kī³ha¹lī¹ kī³ha¹lī¹ kī³ha¹lī¹ ka³na³ki¹ nxe³kī³nāu³xai²na² hī³tē³nha¹kxen²ti² a²si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹ta² jah¹la²nāu³xai²la¹i¹. Je³su³jah³lai²na² wān³txa² yo²ī³sxā³ yxau²xai³tū³kā³txi³nāu³xa² 7 nxe³ tū³kā³txi³nāu³xa² a²hxi²kan¹ta²si³sain¹na²lī¹. Te²yā¹nxe²sxā³ hā³lo²a² sa²kxi³kxi²nē³ka³ta² 7 nxe³ta³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Je³su³jah³lai²na² wān³txa² yo²ī³sxā³ yxau²xai³tū³kā³txi³nāu³xa² nxe³ain¹na³lī¹. Nxe³te²sē¹lī¹. Je³su³jah³la² nxe³na²hē³la².

2

E²fe³so³thī³nān¹tū³kā³txa² ī³thi³nxe³ju³su²

1 Nxe³nxā²ha¹te¹ Je³su³jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
 — Ū³wha²lī¹txa²hē³lī¹. E²fe³so³thī³nān¹tū³kā³txa² Txa²wān³txa² yo²ī³sxā³ yxau²xai³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ū³wha²lī¹lhi¹hin¹ju³su² nxēn¹te³nah¹lxī¹:
 “Nxe³sah²lxi³wxi¹. Txa²i²na²xai²na² hī³ka²ta³nāu³xai²na² 7 nxe³ka³txa³tī³nāu³xai²na² hxi²tē³nha¹ka³txai²na² txa²yo²wān³txai²la¹wi¹. Sxi²ha² sa²kī³ki³ka³txa² ou²ro²ka³txai²na² 7 nxe³ka³txa³tī³nāu³xai²na² nu²ki³ye³lā³nāu³a² ai³lha²thet3ta¹kxai²na² txa²yo²wān³txai²la¹wi¹.”

2 Wxa²nū³kā³txi³nāu³ ī³nxai²na² ī²nx2ti³te²sa¹i¹. Yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹i¹. Nxū²kwaī³lxū²i¹sxā³ o²la³kxi²sxā³ yxau³yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹i¹. Kō³nxe³ti³kāi³te²la³ te³nxa²lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Txa²sa³wit3su² ki³lxo³tain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ī²wa³ka³nxe³sain³yah³lxī³sā²nū¹n¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ ī²kī³ha³kxi²nē³tū³kā³txi³sa²kxe³su²a³ya³tain¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. 3 Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² kō³nxe³kxi¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Txa²wān³txa² sa²yo²wet1sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² yē³khāuh³lxa³thi¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²ha³ta³nxān²ti³ hai³txi³ ā³na¹sah²lxan³tai¹ti²ti¹. Hāi¹nxe³sxā³ thāi³ti³la²wi¹lo²la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. 4 Nxe³ta¹ kxā³nxā² a³lxī²khaix1sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ hū¹nai²na² jū¹nxā² so¹lxī³ a³lxī²sah¹lxī¹lxī¹. Ju¹tai²li² ten³sa²nxā³nhai¹. 5 Nxe³sxā³ wi¹lī²nha¹jah¹lxī³hē¹lī¹. ī³ān²ta³kxi²nha¹jah³lxī³hē¹lī¹. Wi¹kāi³yah³lxin¹kai³jā¹nxe³jah³lxī³hē¹lī¹. Yxān¹ta¹ nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ wā³li²na²tu³wi¹. Wā³li³na¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² sa²kj³ta³ka³txa² tē³kj³ka³tu³ ka³txā³xa² ka³txa²sa²wih³wē³no³kj³te²ju²hē³lī¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na² sa²wih³wē³no³nx2ti³sxā³txa²wē³ha³lxī³te²lo³tai¹na¹ha³ta²wi¹. ī³ān²ta³kxi²nha¹lxan³kxai²nān²tu³ nxe³nx2ta¹na¹ha³ta²wi¹. 6 Nxe³yān¹ta¹ wi¹kāi³ah³lxin¹ju³ta² yū³yah³lxī³nū³nī¹lxī¹. Nī³kō³pai²ta² nū³kā³txa²kō³nxe³ti³hi¹nha²kxai³ yxo²kwī¹kxi²sa³nhai¹. Tū¹kā³txai²na² yxo²kwī¹kxi²na¹kxa²yā¹nxe²yxo²kwī¹kxain¹yah³lxī³nū³nī¹tai¹. Ju¹tai²li² wain³txi³ kāi³yah³lxī¹lxī¹.

7 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi¹txain¹yah³lxī³hē¹lī¹. A³lxī²khaix1sah²lxin¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxā¹nāu³a¹ hi³sa³ka³txa²hi³a²nxā³kxa² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² wi¹wen¹te²a² ka³ten³sa²sih¹kj³txā³kxa³nxū³a²ka³ten³si¹nhē³nxa³ki³nū³a²ū³hū¹nx2ta¹tu³wi¹. Ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la².

Es3mir²na³thi³nān¹tū³kā³txa² ī³tih³nxe³jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²xi²te³nah¹lxī¹:

— Ū³wha²li¹txa²hē³li¹. Es3mir²na³thi³nān¹tū³kā³txa² Txa²wān³txa² yxo²te²sxā³yxau²xai³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ū³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxēn¹te³nah¹lxī¹: “Nxe³3sah²lxī³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² a²wi¹lhi¹nān¹jah¹lo²su²te²sa¹ha²kxai³ ne³ki³san¹jah¹lo²su²te²sa¹ha²kxai³te²sa¹wi¹. Kxā³nxai³tā³ ya³lu²na¹hē³li¹. Yxān¹ta¹ ka³ten³su² ī³sa²yxai³na¹hē³li¹. Hī¹na² ka³ten³su² yxau²sa²tē³a¹wi¹. A²nxe³na¹jut3su² txa²yo²wān³txai²la¹wi¹. 9 O²la³kxah³lxin¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. Khāuhx1nyhah¹lxin¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. Yen³kxi²txa²yah³lxin¹kxe³su² ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. Yxān¹ta¹ wxa²e¹nāu³ai²na¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² wi¹lū³yho³hi¹nx2ti³ju³ta² yū²na³li¹. Jā¹nxe³sxā³ kō³nxe³te²lo³nx2tain¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. Nxe³te²lo³nx2tain¹tū³kā³txa²hai³txi³ Ju³te²a² nū³kā³txi³khai³su² nxa³wi¹. Kī³ha¹kxi³nē³lhxā³ Ju³te²a² nū³kā³txi³su²ki³lxo³nyhain¹na¹li¹. Yxān¹ta¹ ai¹nxa³wi¹. Sa²ta³na²jah¹la² sa²wi¹pha³lxī³khai³sain¹na³li¹. 10 Nxa²ha¹te¹ khāuh³lxa³thin¹ju³ta²nū³su² hxi²waun³txi³yah³lxī³txa³hē¹li¹. Nxe³3sah²lxī³wxi¹. A²ta² hi²sen³su² wxa²nū³kā³txa² ī²li²te²la³ tē³sxā³ sxi²ha² kan²thi³na² ā³na³sxā³ū³ti¹kxi²si¹nx2ti³ha³tai¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²ā³sih¹yah³lxin¹ju³ta²nū³su²ten³na³li¹. Nxe³sxā³ a³lan²ni²ju³ta² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ 10 nxe² a³lan²ni²tāu³a² khāuh³lxa³ti³yah¹lxin¹tu³wi¹. Nxe³nx2ti³ha³tai¹. Yxān¹ta¹nxū²kwaī³lxū²i¹sxā³ Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Txa²wān³txa² sa²yo²wet1sah¹lxī³hē¹li¹. Su²līhā³nxā²lxain¹kxan²ti³ Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sah¹lxī³txa³hē¹li¹. A²nū²a²wi¹kāi³kxai²nān²tu³ ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a² ū³hū¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³sa²yo²wet1sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ ka³ten³sa²tē³yah³lxin¹ju³ta²nū³a²nxe³te²lo³nx2ta¹tu³wi¹.

11 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² ī³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³wi¹kō³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²tu³ a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi¹txain¹yah³lxī³hē¹li¹. A³lxī²khaix1sah²lxin¹sxā³ yxau²xai³lyah³lxin¹kxai²nān²tu³ ya³lu²nx2ti³ju³ta²nū³su²yū²sa²tē³yah³lxan³tho³li¹. Nxe³ye³nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hē³la².

Per²ka³mo³thi³nān¹tū³kā³txa² ī³tih³nxe³jau³su²

12 Nxe³na²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²xi²te³nah¹lxī¹:

— Ū³wha²li¹txa²hē³li¹. Per²ka³mo³thi³nān¹tū³kā³txa² Txa²wān³txa² yxo²te²sxā³yxau²xai³tū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ū³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su²nxēn¹te³nah¹lxī¹: “Nxe³3sah²lxī³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu²hi³ki²a³la² wxi²txo¹kxi²xai²txo¹wxi²a² tē³jah¹lo²su²te²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su²Txa²yo²wān³txai²la¹wi¹. 13 Wxa²nū³kā³txi³nāu³ ī³nxai²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta²ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. Yxau³yah³lxin¹ju³ta² ī²nx2ti³te²sa¹wi¹. Nxe³tāu³a² Sa²ta³na²jah¹la²nū³kxūn³sxā³ a²yxau³txi³khai³xai²la¹wi¹. Nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²ī²lxa² so²yxau³yah¹lxī¹lxī¹. Hai³txi³ Txa²wān³txa² sa²yo²ā³sah¹lxan³tai¹ti²tu³wi¹. Ān³ti³pa²jah³la² hi²sen³su²Txa²wān³txa² ī³hen³txi³nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹. Hai³txi³ sa²yo²ā³sa²nū³nxa³tai¹tu³wi¹. Nxe³te³na¹su²līhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹. Sa²ta³na²jah¹la² a²yxau³txi³khai³xa² su²līhā³ain¹tai¹ti²tu³wi¹.

14 Nxe³yah³lxin¹ta¹ jū¹nxa² i³kwai²kxi²nx2ta¹ju³ta² yū³na¹wi¹. Wxa²nū³ka³txa² i²li³te²a² Ba³la³āu²ah³lai²tā² wān³txa² sa²yo²we¹te²a² yū³yah³lxil¹lxil¹. Ba³la³āu²ah³lai²na² wān³txa² wi¹jau³sxa³tai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² a²yo²wān³txa² Ba³la³kah³la² ain³kxi²so¹ha³kxai³ I³sa³e² nū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kái³si¹hain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³sxā³ Ba³la³kah³lo²nu¹ta²kxai³lu² e³te³nah¹lxil¹, I³sa³e² nū³ka³txa² ain³kxain¹te³nah¹lxil¹: ‘Yahn³txi³su² a²ta²a² yāu³ka³txa² ū³hū¹yah³lxisā²nū¹ka³ty³ hā²wān³txa³nū² yain³yah³lxin¹kxai²nān²ty³ wi¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² i²li³te²a² so¹nyhah²lxan³te²su² te²a² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxai²nān²ty³ wain³na³li¹. Ba³la³kah³lo²nu¹ta²kxai³ nxēn³txain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³tai²li² wain³ti³he¹nxa³wi¹. 15 Te²yā¹nxe³jut3su² Ni³ko³lai²ta²tu¹wi¹. Nxe³ka³txai²na² wān³txa² sa²yo²we¹te²a² yū³yah³lxin¹nū³ni¹lxil¹. Ko³nxe³ti³ kái³ju³tai²la¹wi¹. 16 Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kái³ju³ta² ā³na¹jah¹lxil¹hē¹li¹. Sa²yo²we¹tyah¹lxihē¹li¹. Nxe³syah¹lxan³kxai²nān²ty³ ye³jen¹na² wā³li³na¹tāu³a² ā³nhe¹kxi²nx2ta¹tu¹wi¹. Hi¹ki²a³la² txa²yo²ai²na² sa²yo²sai¹ta³wxi²ai²na² tē³sxā³ ā³nhe¹lxil¹nx2ta¹tu¹wi¹.

17 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³ty³wi¹ko³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nān²ty³ a²wān³txai²li² wi¹lain³kxi²txai¹yah³lxihē¹li¹. A³li²khai¹sah²lxin¹sxā³ yxau²xai³yah¹lxin¹kxai²nān²ty³ yain³txa² oh³nān¹te²a² yain³txa² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ txah³lxak³ki³a² wi¹ki³a² ki³wa²su¹ yū³li³ka³h¹khai¹nxe³ki³a² hā²ki³an²ty³ ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nxe³ki³ai²na² a²txai²na¹ a²lx³la² tah²yau³xa² i³lxih¹nx2ti³jau³nū³a² ū³wha³li¹la³kxi²tu¹wi¹. A²nxe³sxā³ i³lxil¹nx2ta¹jau³nū³a² a²nū²a² ā³xa² i²ti³hex¹jau³sxa³wi¹. Hāi¹nxe³sxā³ i³lxih¹nx2ta¹te² i³nxai²na² so¹lxil¹ i²yah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah¹la² nxe³na²hē³la².

Ti³a³ti²ra²thi³nān¹tū³ka³txa² i³tih³nxe³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxil¹:
 — Ū³wha¹li¹txa²hē³li¹. Ti³a³ti²ra²thi³nān¹tū³ka³txa² Txa²wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ū³wha¹li¹lhi¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxil¹: “Nxe³sah³lxil¹wxi¹. Txa¹na² Je³su²jah¹lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² Ta²hah³lo²sa¹wi¹. Txa²ye³ki³ki³a² sa²kxai³lu² ha³nxe² i³kxa² yā¹nxe²na³li¹. Txa²yo³kxai²na² sa²kxai³lu² kwa³thi³la³ka³lo³a² ya³te³ya³ten³ka³lo³a² yā¹nxe²na³li¹. A²nxe³ka³lo³a² ha³nxe² i³tho³xa² ya³te³ya³ten³ta³kxi²khai¹nxe³ka³lo³ai²li² Txa²yo³kxa² yā¹nxe²na³li¹. Nxe³jah¹lo²su² te²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su² Txa²yo²wān³txai²la¹wi¹. 19 O²la³kxah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. A²nū²a² ā³xa² a²lxil¹yah³lxil¹lxil¹. A²nū²a² ā³xa² khāuh³lxaxi³thi¹n2tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² ha³y³kxa² yxo²i²ah²lxal¹lxil¹. A²nū²a² ā³xa² wi¹kāi³ū³hain¹yah³lxil¹lxil¹. Ya³nān³ta³ki³li² kái³ū³hah³lxil¹lxil¹. Ju¹tai²na² ha³kxa¹ i²te²sa¹wi¹. A²wi¹lhi¹nai³tā² wi¹lo²la³kxah³lxin¹ju³ta² kái³nxa³tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ hī¹na¹ ā²la² kái³non³sxā³ wi¹lo²la³kxah³lxil¹lxil¹. 20 Nxe³ta¹ wi¹lxaj³ta² yū³yah³lxin¹nū³ni¹lxil¹. Je³sa³be¹la³ka³lxai² ko³nxe³thin³khai¹ta¹ka³lxu³su² ta¹hxai²ai¹ti²tu³wi¹. Ta¹ka³lxaxi² yā¹nxe²te²su² te²a² wxa²nū³kwai³ye³la³nāu³a² yū³yah³lxil¹lxil¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na² ki³ha¹kxi²sxā³ e³te³nah¹lxil¹: ‘Txa¹li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi²ta¹ka³lxu³su² na¹wi¹. Na¹ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²sah¹lxihē¹li¹. Nxe³jau³xa² e³ta¹ka³lxu³su² na³li¹. Yxān¹ta¹ kái³nū³hlon³na³li¹. Ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²ty³ ko³nxe³ti³ kái³si¹h¹nx2ti³ha³tai¹. Ko³nxe³ti³ wa³nū³hlon³sxā³ kái³si¹h¹nx2ti³ha³tai¹. Yain³txi³su² a²ta³a² ū³hū¹nyhain¹kxa² yain³si¹yah³lxin¹jau³su² i³tih³nxe³nx2ti³nū³nhaxi³ta¹. 21 Nxa²ha¹te¹: ‘Ko³nxe³ti³ kái³ju³ta² ā³na¹sxā³ ā³yo²o²tū¹sa²tū¹xā¹. Sa²ju³ta³nū³su² wahx3na¹hē¹li¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³ ten³ti³he¹nx2nxa³hē³li¹, ta¹ka³lxu³su². 22 Nxe³nxa³ha²kxai³ i³ta³ka³txa² i³ton³kxi²sxā³ sxa³si¹ha¹tu¹wi¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ in³txai²na² ko³nxe³ti³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹ain¹te²na² sa²kxai³lu² kái³n² khāuh³lxaxi³thin¹si¹hai¹na¹tu¹wi¹. I³āin²ta³kxi²sān²sxā³ ā³yo²o²tū¹sai¹nxa³kxai²nān²ty³ nxe³ai¹na¹tu¹wi¹. 23 Te²yā¹nxe³sxā³ ta¹ka³lxai²na² sa³wi³ha³lxin¹nū³xai²na² sun²tā¹ai¹na¹tu¹wi¹. Jā¹nxa¹jut3su² na¹kxai²nān²ty³ Je³su²jah¹lo²na¹xai²na² wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³lhai²nū³ka³txi³nū³xai²na² wi¹ko³nxēn²tain¹tu¹wi¹. A²nū²a²nū³xai²na² a²e¹nān¹jau³su² wā³ko³nxa³te²ty³ a²la³kxi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³na¹jut3su² a²nū²a² yxo²i²sxā³ yxau²xai³lya³sain²te² i³nxaxi² a²yo²ha³kxa¹ wi¹li²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Nxe³sah¹lxin¹ha²kxai³ kái³yah³lxin¹kxa² yo³ha² wain³txi³ i³hau³ko³nh³sān²sxā³ wi¹ta³nxa² ko³nxe³ ta³nxa² kái³yah³lxin¹kxa² yo³ha² wain³txi³ ū³yho³hi¹nx2ta¹tu¹wi¹.

24 Nxa²ha¹te¹ Ti³a³ti²ra²thi³na² yxau²yah³lxin¹te² i³nxai²na² ta¹ka³lxai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah²lxan²te² i³nxai²na² i³ye³kxi²nx2ta¹wi¹. Sa³ta³na²jah¹lai²na² wān³txa² a²sa²te³jau³xai²la¹wi¹. Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ki³h³lxin¹nū³ka³txi³nū³xai²na² Jā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah²lxan²te² i³nxai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ tah²yau³xa² kwa²na³nx2ta¹jau³xa² yū³nxa³lho³li¹. 25 Hāi¹nxe³sxā³ wxa²e²nāu³ai²na² wi¹ko³nhah¹lxin¹ju³ta² ā³na¹ah³lxil¹txa³hē¹li¹. Wi¹kāi³si¹jau³xu¹tai²na² kái³sa²tē³jah¹lxihē¹li¹. Wā³lxin²nxa³ta³lxai¹ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³jah¹lxihē¹li¹. 26-27 Jā¹nxe³yah³lxin¹kxai²nān²ty³ ha³lo²a²

ko³nxe³thin¹ju³ta² wxã³nũ¹nx2ti³kxan²ti³ txa²wãn³txa² sa²yo²wet1sa²tẽ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 kxã³nãu³a¹ wã³li²na¹tãu³a¹ txa²hxi²ka¹na¹ju³ta² Txa²wĩ³na² i³hxi²kat1sa³kxa² yã¹nxe³sxã³
 i³hxi²ka¹txa²ta¹tu¹wi¹. A²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² a²yo²ha³kxa¹ nũ³cxũn³txi³
 i³hau³ko³tain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Kwa³thi³la³ka³txa² hxi²tẽ³nha³kĩ³kxai²nãn²tu³ nũ³cxũn³txi³
 wa³ka³ti³lo³te²la³ hũ³kĩ³tã³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² a²nũ²a²nãu³xa² nũ³cxũn³txi³
 i³hau³ko³tain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. Sa²yo²wet1sai¹nxa³te²nãu³xa² sa²kxai²lu² kwa³ta³i³ẽ³na²
 kxih³nxẽ⁴na² ã³na¹sxã³ a³lun²ta³kxi²sxã³ ã³kho³kxa² yã¹nxe³sxã³ sa²yo²wet1sai¹nxa³te²nãu³xa²
 khãuh³lxã³ti³si¹hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹. 28 Nxe³kxa²yu³su² hi³ka²ta³a² yãn³ta² i³yũ¹li²nxa²tã³lxã¹
 te²hi³ka²ta³a² ã³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹.

29 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³
 wi¹ko³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ a²wãn³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxĩ³hẽ¹li¹.
 Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.” Je³su²jah³la² nxe³na²hẽ³la².

3

Sar²to³thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² i³tih³nxe³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxĩ¹:

— Û³wha²li¹txa²hẽ³li¹.

Sar²to³thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² Txa²wãn³txa² yo²sa²sxã³
 yxau²xai³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ã³wha²li¹li¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxĩ¹:
 “Nnex3sah²lxĩ³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²nãu³xa²
 7 nxe³te²nãu³xa² Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² yxau²xai³lain¹te²nãu³xa² Txa²hxi²ka³nãu³a²
 yxau²ai¹nha²kxai³ hi³ka²ta³nãu³xa² 7 nxe³kĩ³nãu³xa² Txa²hxi²ka³nãu³a² tẽ³a¹ha²kxai³
 nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su² txa²yo²wãn³txai²la¹wi¹. Wxa²nũ³ka³txi³
 i³nxi²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² i³nx2ti³te²sa¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yo²sa²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³yah³lxĩ³lxĩ¹. Yxãn¹ta¹ hai³txi³ yo²sa²syah²lxã³lxĩ¹.
 Nxe³syah¹lxã³nha²kxai³ ya²lu²jah¹lo²su² te²yã¹yxah³lxĩ¹lxĩ¹. 2 Nxe³yah³lxĩ¹nha²kxai³
 ã³yo²o²ti³sxã³ yo²te²sa¹lxin¹kxai³ jã¹nxe³jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³
 a²nũ²a² txu¹lxĩ²te²su² te²a² yã¹yxah³lxĩ³hĩ³nxa¹lxĩ¹. 3 Nxe³ha²kxai³ yãn³txai²nãn¹ju³na²
 sa²wa²lho¹xi²sxã³ ain³kxi¹xĩ¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Nxe³jau³xai³ta³lxĩ² wi¹ko³nha¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹.
 Ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxin¹ju³ta² ã³na¹jah³lxĩ³sxã³ ã³yo²o²tũ¹jah³lxĩ³hẽ¹li¹. Ye³ten³sxã³
 yxau²xai³jah¹lxĩ³hẽ¹li¹. Wa³su³txi³ wã³li²na¹tu¹wi¹. Ko³nh³yah¹lxan³tãu³a²
 wxã³ye¹nx2ta¹ha²ta³wi¹. Wxa²yen³kxa² kãĩ³tũ¹nx2ti³te²lxã³ 3 wã³jah¹lo²yã¹nãu³xa²
 wa³su³txi³ wxã³na¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²lẽ¹. 4 Sar²to³thĩ³nãn¹tũ³ka³txi³ i³nxi²na²
 a²wã³kxi³nãu³ i³nxi²na² wi¹lhin¹sxã³ yxau²yah³lxĩ¹lxĩ¹. Wã²la² i³nxã³txi³nxa³kxe³hũ³nxe²
 kãn² ko³nxe³ti³ kãĩ³yah¹lxan²te³nai¹tu²tu³wi¹. Yxah³lxin¹te² i³nxi²na² sa²kxai³lu²
 wã²la² hã³ka³lo³a² ã³whi²kxi²nha² kxa²yã¹nxe³ kxe³hũ³nxe² wã³jah¹lo²yã¹nãu³xa²
 Nxe³yah³lxin¹te² i³nxi²na² ã³si³tẽ³kxi²syah¹lxin¹tu¹wi¹, wain³txi³ kãĩ³ye²yah³lxĩ¹nha²kxai³lu¹.
 5 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² i³li³te²la³ ko³nxe³ti³ kãĩ³ju³ta² wxã³nũ¹nx2ti³kxan²ti³
 txa²wãn³txa² sa²yo²wet1sa²tẽ³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wã²la² hãn³ka³lo³a² ã³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Nxe³nx2ta¹kxi²nãn²tu³ a²nũ²a²nãu³ i³nxi²na² ka³ten³su² yxau²xai³si¹hah³lxĩ³te²nãu³
 i³nxi²na² wxa²ti³lxã²ha³te³h³nxã³na² ka³ten³ti³hi¹te³txã³nxã²ã²la² ã³wha²li¹la¹kxi²te²ju²hẽ³li¹.
 Nxe³txã³nxi²na² tẽ³sxã³ wxa²ti³lxĩ³la³ ã³ka³ne³ta¹ju³ta²la³ yũ²nxa³lho³li¹. Nxe³na¹kxa²yo³su²
 Txa²wĩ³na² i³ye³yo²nũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ Txa²wĩ³na² ain³kxi²
 oh³xan¹tũ³ka³txa² ain³kxi² nxe³sain¹tu¹wi¹.

6 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³
 wi¹ko³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ a²wãn³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxĩ³hẽ¹li¹.
 Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.” Je³su²jah³la² nxe³na²hẽ³la².

Fi³la³tel²fi³a²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² i³tih³nxe³jau³su²

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxĩ¹:

— Û³wha²li¹txa²hẽ³li¹.

Fi³la³tel²fi³a²thĩ³nãn¹tũ³ka³txa² Txa²wãn³txa² yo²sa²sxã³
 yxau²xai³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ã³wha²li¹li¹hin¹jau³su²
 nxe³te³nah¹lxĩ¹: “Nnex3sah²lxĩ³wxi¹. Txai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Wi¹lhin¹ju³khai³nxe²
 A²si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Ya²la³ju³khai³nxe² a²si³yxau³jah¹lo²sa¹wi¹. Txai²na² so¹lxĩ³
 Txa²wã¹sũ³na² ha¹lo²a² yxau²xai³te²la³ ju³ta²nũ³a² i³hau³ko³jah¹lo²sa¹wi¹. Æ³wih¹sxã³
 yxau²xai³txu¹li¹. Ta³nxa²: Æ³wih¹sxã³ yxau²xai³lin¹ju³ta²nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Ta³nxa², nxe²
 i³ye³sxã³ hau³ko³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³xai²li² txa²yo²wãn³txai²la¹wi¹. 8 Wxa²nũ³ka³txi³
 i³nxi²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² i³nx2ti³te²sa¹wi¹. Nnex3jah³lxĩ³sã³li¹. Ha³lo²a²
 ùh³yo²than²kxi²nx2ta¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ a²nũ²a² i³li³te²la³ ẽ¹nãn¹ju³su² nxe³te³nah¹lxĩ¹.
 ‘Ha³lo²a² ùh³yo²ti¹a¹tu¹xã¹.’ Nxe³kxan²ti³ hai³txi³ hxi²kan¹txi³ ùh³yo²ti¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹.
 Jũ¹nxe² nũ³cxũn³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Txa²wãn³txa² sa²yo²we¹jah³lxĩ¹lxĩ¹. Hai³txi³
 Txa²wãn³txa² sa²yo²ã³syah²lxã³lxĩ¹. 9 Nxe³ha²kxai³la¹ Sa³ta³na²jah¹la² wãn³txa²
 sa²yo²we¹tũ³ka³txa² i³kĩ³ha¹kxi¹nx2tain¹na²hẽ³li¹. Ju²te²a² nũ³ka³txi³su² sãn¹te²sa¹wi¹.”

Nxe² i³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹sxã³ i³ye³kxi¹nx2tain¹na²hê³li¹. A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kwa²na³ai¹na¹tu¹wi¹. Na¹kxai²nã²tu³ ya³u³son³sxã³ ã³ka³ti³wxe³nu¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxe²nũ²la² i³sa²nãn¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Jã¹nxe³sxã³ a³li¹nx2ta¹ju³ta² e³lxah²lxix³tu¹wi¹. 10 Yãn³txai²na² a²nũ²a²nãu³xa² yuh³xai²nãn¹ko³xan¹tũ³ka³txa² txa²wãn³txa² yxo²ʔ²sai¹nxa³tũ³ka³txa² kãn² khãuh³lxã³ti³hi¹nain¹tu¹wi¹. Kõ³nxe³ti³ kã³ain¹si¹jau³su² khãuh³lxã³ti³hi¹nain¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²ha¹te¹ wxa²nũ²ka³txi³ i³nxai²na² hai³txi³ yxah²lxan³tho³li¹. Wi¹ju³ta² so¹li³ kã³i³a¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹kxan²ti³ khãuh³lxã³ti³nha¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³na¹ju³ta² i²syah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxah³lxin¹sxã³ wi¹kõ³nyhah¹lxin¹hê³li¹. Yxah³lxin¹nha²kxai³ khãuh³lxã³ti³nha¹ju³ta²nũ²ai²kxai³lu² wã²nxũh¹nx2ti³xã³lho³li¹. 11 Jã¹nxa¹jau³su² wa³su³txi³ wa³li²na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ha²kxai³ kan²txi³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹ju³ta² kwa²a³na¹yah³lxix³txa²hê³li¹. Wi¹kõ³nha¹jah³lxix³hê³li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ kan²txi³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wi¹la² ũ³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹. Yxãn²ta¹ kan²txi³ yxo²ʔ²sah¹lxan³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² wi¹la² ũ³yho³hi¹nx2ti³ju³ta² yũ²nã³tho³li¹. 12 Jã¹nxe³ju³tsu² a²nũ²a² i²li³te² i³nxai²na² kan²txi³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²sxi²ha²nãu³ai²na² ũh³wxe³nũh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Sxi²ha² ũ³nhe³hê³wxe³ta³ka³txa² yã¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³thi¹nai²na² kan²txi³ yxau²sa²te³yah³lxin¹tu¹wi¹. A²nxe³thi³na² a³li³xi²yah³lxin¹ju³ta²nũ²a² ten³yah²lxan³tho³li¹. Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ a²i³lxã² ũ³hũ¹nx2ta¹wi¹. Txa²wã¹sũ³na² sxi²na² a²i³lxã² Je³ru³sa³lẽ²thi³na² tah²yen³su¹ oh³xa²ka³nxi³thĩn³su² nxe³te²sẽ¹la². A²nxe³txa²i³lxai²na² ũ³hũ¹nx2ti³nũ²na¹tu¹wi¹. Nxe³kxa³ju³su² txa²ʔ²lxix³khai³xa² tah²yau³xa² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. 13 Jã¹nxe³ju³tsu² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² i³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹kõ³nhi³ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ a²wãn³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxix³hê³li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. 17 Je³su²jah³la² nxe³na²hê³la².

La³o³ti³se²a²thi³nãn¹tũ³ka³txa² i²tih³nxe³jau³su²

14 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² i³ye³kxi²xi²te³nah¹lxix¹:

— Ū³wha²li¹txa²hê³li¹.

La³o³ti³se²a²thi³nãn¹tũ³ka³txa² Txa²wãn³txa² yxo²ʔ²sa²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² ũ³wha²li¹lhi¹hin¹jau³su² nxe³te³nah¹lxix¹: “Nxe³Sah³lxix³wi¹. Txi²na¹ Je³su²jah³lo²na¹xai²na² ã³ye³yo²nũ²jah¹lo²sa¹wi¹. A²wi¹lhi¹nu¹tai²nãn²tu³ yen³kxa² a²yo²ha³kxai¹ i³ye³sxã³ i³yũ¹jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³na¹jau³su² txa²wãn³txai²la¹wi¹. 15 Wxa²nũ²ka³txi³ i³nxai²na² o²la³kxi²yah³lxin¹ju³ta² i²nx2ti³te²sa¹wi¹. A³li³sã³lxã³nha²kxai³ an³ta³kxi²sah¹lxã³nha²kxai³ nxe³sah¹lxã³li¹. Nxe³sah¹lxan³kxe³su² ã³ten³sã³lxã³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta² i³yau³xa² yã¹yxah³lxix³li¹. Nxe³sã³ a³lan²jau³xa² yã¹yxah²lxã³nha²kxai³ sũ²yau³xa² yã¹yxah²lxã³nha²kxai³ nxe³yah²lxã³li¹. Kwa²a³lan²sxã³ wa³lo³lo³yau³ju³ta² yã¹yxah³lxix³li¹. A³lan²jau³su² tã²nxã² sũ²jau³su² tã²nxã² ne³ka²yã¹nxe³yah³lxin¹ju³ta² ten³sã³nha²wi¹. 16 Nxe³tyã²na¹ yxah²lxã³li¹. Hã¹isã³ kwa²a³lan²sxã³ wa³lo³lo³yau³ju³ta² yã¹yxah³lxix³nha²kxai³ i³yau³xa² i³ka³su³hã¹kj³kxa² yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ i³yen³nx2ta¹tu¹wi¹. 17 Jã¹nxe³ju³tsu² wxa²e¹nãu³ai²na² e³kxi²nyhah¹lxin¹na¹li¹. E³kxi²nyhah¹lxin¹te³nah¹lxix¹: “Yen³kxi³khai¹nxa¹wi¹. Yen³kxa² taut3to³ta¹kxe³li³ yũ²nã³wi¹. Wxa²e¹nãu³ai²na² nxe³yah³lxix³li¹. Yxah³lxin¹ta¹ hai³txi³ wi¹kõ³nyhah¹lxix³li¹. Khãuh³lxã³ti³nha²khai¹yah³lxix³li¹. I³ãn²ta³kxi²nx2tain¹tũ³ka³txi³syah¹lxix³li¹. Yen³kxi³txa²jah¹la² yã¹yxah³lxix³li¹. Txa²wãn³txa² yxo²ʔ²sah¹lxin¹ju³ta² ã³na¹yah³lxix³nha²kxai³ ye³han³jah¹la² yã¹yxah³lxix³li¹. Wã²la²ka³lo³khai³xa² hxnã³kxi²kxa² yã¹yxah³lxix³li¹. 18 Yxah³lxix³nha²kxai³ yen³kxa² ou²ro²ki³a² tẽ³ki³kxai²nãn²tu³ ha³nxe² i³tho³xa² ũ³whi³lhãn²nũ²la² a²nxã³ti³ te²ai²na² i³sai¹kxi²sxã³ i³ya³te³ya³te³kxi²khai¹nxe³te²ju³hẽ³la². Nxe³ki³ai²na² so¹kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ yen³kxi³nyhah¹lxix³hĩ³nxa¹li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ oh³nãn²ta² yen³kxa² ũ³hũ¹nx2ta¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ wã²la² hã³ka³lo³a² ũ³whi³ki³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²so¹lxix³ wãn³txa²ju³ta² i²nx2tai¹nxa³lho³li¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ kõ³nxe³ti³ kã³yah³lxin¹ju³ta² ã³wa²su¹txa²ha¹tu¹wi¹. Te²yã¹nxe³sxã³ hĩ³ne³kxa² ye³ka³tũ³nẽ³ju³ta² wah³ha² ũ³yhe³kẽ¹nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ye³wi¹lwe²nxix²nx2ti³tu¹wi¹. Nxe³kxa² yã¹nxe³sxã³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²e¹nãu³ai²na² sa²hau³ko³txa²ha¹ju³ta² yũ²tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. 19 Jã¹nxe³na¹ju³tsu² a³li³txi²khaxi¹na¹kxah³lo²su² i³hau³kot3xai³na¹wi¹. I³kwai²kxi²tã³nxã² i³wai¹tã³nxã² nxai¹na¹jah¹lo²su² te²sa¹wi¹, wain³txi³ yxau²xai³lhi¹ju³su¹. Nxe³na¹ju³su¹ wi¹lain³kxi¹sah¹lxix³hẽ³li¹. I³ãn²ta³kxi²nha²sxã³ kõ³nxe³ti³ kã³ju³ta² ã³na¹jah¹lxix³hẽ³li¹. 20 Nxe³jah³lxix³sa¹li¹. A²nũ²a² ã³xa² sxi²ha² ã³wih¹ti³ten³nxã²lxin¹kxai²nãn²tu³ sxi²yxã²a² i³to¹to¹sã³ i³kaix¹jah³lxix³hĩ³nxa¹li¹. Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³ sxi²hẽ¹nãn¹jah¹la² i³kaix¹jah³lxin¹ju³su² ain³kxi²kxai²nãn²tu³ sxi²yxã²a²na² sa²yo²tha²nha²kxai³ ã³wi¹yah³lxix³hĩ³nxa¹li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³ju³ta² Txi²li² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² i²li³te² i³nxai²na² i³kaix¹kxi¹nx2ta¹wi¹. Nxe³sxã³ wi¹la² ain³kxi²sah¹lxin¹sxã³ yxo²ʔ²sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ wxa²e¹nãu³ai²na² wi¹lhin¹sxã³

ĩ³ye³kxi²nyhu¹sxã³ yxau²xai³kj³tu¹wi¹. 21 Jã¹nxe³jut3su² a²nũ²a² ĩ³lxi³te² ĩ³nxai²na² yxo²ĩ²sah¹lxin¹ju³ta² ã³na¹ah³lxi³txa³hẽ¹li¹. Kan²txi³ yxo²ĩ²sah¹lxi³hẽ¹li¹. Sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ txa²ko¹ko¹nũ³ka³txa² hxi²kan¹sxã³ ĩ³hau³kot3sxã³ yxau²sa²tẽ³a¹wi¹. Txa²wĩ³na² Txai²na² ĩ³hau³kot3sxã³ yxau²sa²tẽ³ya³ha¹wi¹. Jã¹ixah¹lxin¹ju³ta² nxe³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ hxi²kan¹sxã³ ĩ³hau³kot3sxã³ yxau²sa²tẽ³kxi²ya³sain¹kj³tu¹wi¹.

22 Jã¹nxe³jut3su² Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² ĩ³tih³nxe³nx2ti³ju³ta² ten³na³li¹. Ya²la³tu³ wi¹ko³nh²ti³ten³nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ a²wãn³txai²li² wi¹lain³kxi¹txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³na²hẽ³la². A²nxe³jau³xai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txa² ĩ³ye³kxi²yah³lxi³na²hẽ³la².

4

Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ã³wxe³ka³lo³a² ĩ³ain¹ju³su²

1 Nxe³nxã²ha¹te¹ nxe³nũ²la² Txai²na² Jo³ãu²ah³lo³na¹xai²na² hxi²sxã³nhon³sa²jut3sũ³ju³ta² ĩ³a¹hẽ³la². ĩ³a¹ka³tu³ta¹ oh³sĩ³na² oh³nãu³a¹ sa²yxo²than²na²hẽ³la². Nxe³sxã³ wãn³txa² oh³xan¹ta² wãn³txa² ain³kxai¹na¹hẽ³la². Kwa³jan³ta² wã²li² hain³jau³hũ³jau³xin³ti² ne³ka²ki²xi²na¹hẽ³la². Ne³ka²ki²xi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Nnex3sa¹lxi¹. Ka³la³sxã³ wxã³txu¹li¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³ ha³lo²a² wxã³ju³ta²nũ³a² ĩ³yau¹ũ³nxã²ha¹tu¹wi¹.

2 Nxe³e³kxi²sain¹tãu³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² tĩ³xi¹xi²sa³na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ tẽ³sxã³ hi¹tai³lhã³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ oh³nãu³nũ¹ka³na¹ oh³xan¹thĩ³na² ĩ³a¹hẽ³la². ĩ³a¹tãu³ Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³a² ĩ³a¹hẽ³la². Nxe³ka³lo³ai²na² ã³wxe³jah¹la² ĩ³a¹hẽ³la². 3 Jã¹nxe³sxã³ ã³wxe³jah¹lai²na² yen³nai²na² sa²kxai³lu² ĩ³a¹kxa² txah³lxa³ki³a² wi¹khai¹nxe³ha²kxai³ a³lxi²khai¹nxe³ha²kxai³ nxe³kxe³su² jas2pe³ki³su² tã³nxã² sar³to²na²ki³su² tã³nxã² nxe³te²hũ³na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ã³wxe³ka³lo³ai²na² oh³nãu³ãn²tu³ sa²tẽ³sa²ten³te²a² ã³wxe³ha²te²ĩ³xi²sxã³ ĩ³na²hẽ³la². Txah³lxa³ki³a² wi¹ki³a² es3me³ral²ta³ki³hũ³nxã² se³te³sa²ten³sxã³ ã³ye³ha²te²kxi²sxã³ j³na²hẽ³la².

4 Jã¹nxe³ju³ta² ã³wxe³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² ã³ye³ha²te²kxi²tãu³a² a²hxi²kan¹ta² ã³wxe³ka³lo³nãu³xã² ka³lo³ka³lxa³txi³ 24 ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³xai²na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² ã³wxe³ka³lo³ai²na² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nãu³xã² ã³wxen³tain¹na²hẽ³la². A²nũ²a²nãu³xã² a²hxi²kan¹te²la³ nãu³su² ha²kxai³ a²ne³ka³nãu³a² ũ³nhe³hẽ¹nha²ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ũ³nhe³hẽ²ta³lxi³nhxain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²wã²la²ka³lo³a² hã³ka³lo³a² so¹lxi³ wih²kxi²nha²sxã³ yxau²ain¹na²hẽ³la².

5 Nxa²ha¹te¹ kãim²jah¹lai²na² ã³wxe³ka³lo³a² ti³ta³lo³nãu³a² ĩ³ha³lai³ni³ha²kxai³ kãim² wa²tu³ka³nxe³ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la². Jã¹nxe³sxã³ ã³wxe³ka³lo³ai²na² a²ne³ka³txi³tãu³a² sxi²ha² sa²kĩx3ta³ka³txa² kat3su² nxe³ta³ka³txa³lxi²na² j³yxau²xai³sxã³ ha³lo²a² sa²kĩ³txã²hẽ³la². A²nxe³ta³ka³txa²txai²na² sa²kxai³lu² a²si³yxau²tãu³a²sa¹. Oh³xan¹te² yãu³ka³txi³nãu³xã² nxe³7 nxe³tũ³ka³txai²na², Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a² yxau²yain¹ti³ka³txai²la²wa². 6 Nxa²ha¹te¹ ã³wxe³ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² a²ne³kxai²tãu³a² jũ¹nxã²yain¹nãu³a² ĩ³yen³su² ni²kxẽ¹hũ³jen³su² sxã³na²hẽ³la². Sxa³ha²kxai³ ka³yxuh³hũ³te²nãu³xã² ĩ³a¹hẽ³la². ã³wxe³ka³lo³in³ti² ĩ³ki³hain³kxi² sa²nxũ³sxã³ yxau²xai³lain¹na²hẽ³la². Ka³na³ka³na³te²a² a²yo³na² sa²nxũ³sxã³ yxau² ka³na³ka³na³te²a² a²ne³ka³nãu³a² sa²nxũ³sxã³ yxau² a²wã²tãu³a² sa²nxũ³sxã³ yxau² nxe³ sa²nxũ³sxã³ yxau²xai³lain¹na²hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xã² a²yen³ta³ ye³ka³lxa¹txi³ a²yo³na² yũ² a²ne³ka³nãu³a² yũ² nxẽn³ti³na²hẽ³la².

7 Jã¹nxe³jut3su² ka³yxuh³hũ³jah¹la² ka³na³ki²te²a² ya²na¹lhũ³jah¹lo²su² ha²kxai³ ãh¹te²na² sa²kxai³lu² po¹na² wẽ³sũ³jah¹lo²su² ha²kxai³ ãh¹te²na² sa²kxai³lu² a²yen³nãu³a² a²nũ²khai¹xã² a²yen³nhũ³nha²kxai³ ãh¹te²na² sa²kxai³lu² taut2ta² ã³nin³jah¹lo²hũ³nha²kxai³ nxe³na²hẽ³la².

8 Jã¹nxe³ju³ta² ka³yxuh³hũ³te²na² a²wxe³txa² wxeh³tha¹li¹ wxeh³tha¹li¹ wxeh³tha¹li¹ yũ²xai³yah³lxi³na²hẽ³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²ye³na² ye³ka³lxa¹txi³ yũ²xai³yah³lxi³na²hẽ³la². Au³txi³ yũ² a²ha² txai²na¹ yũ² nxe³yah³lxi³na²hẽ³la². A²nxe³te²nãu³xã² e³lxah¹ yxau²xai³to³nha²hẽ³la². E³lxah¹ yxau²xai³to³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³tãu³a¹ wi¹lhin¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² na³li¹. Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³tãu³su² na³li¹. Nũ³kxũn³te² Si³yxau³tãu³su² na³li¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²su² na³li¹.

Wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²su² yxau²xai²na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²xai³lha²kxai³ kxãn³nãu³a¹ jah¹lain²txi³ ka³ten³ti³ yxau²sa²tẽ³ha²kxai³ nxe³ Jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³e³lxi²yah³lxi³na²hẽ³la².

9 Jã¹nxe³jut3su² ka³yxuh³hũ³jah¹lo²nãu³xai²li² wãn³txai²li² wxi²kin³ti³ton³jau³xã² e³lxi² wi¹lhin¹ti³hit1jau³xã² e³lxi² ĩ³sa²nẽn¹kxi²jau³xã² e³lxi² Txa²wã¹sũ³na² a²ne³nxẽ³na² e³lxi² yxau²xai³lain¹na²hẽ³la². Jã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³nu²su² hi²sen³su² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³khai¹jah¹lo²su² ha²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³jah¹lo²su² ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³nu²su² na³la².

10 Jã¹nxe³jut3su² nxe³ain¹ti³kxai³lu² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³nãu³xin³ti² 24 nxe³tũ³ka³txi³nãu³xin³ti² nxe³te²na² sa²kxai³lu² ã³wxe³ka³lo³ai²li²

a²hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³in³ti² ā³yau³son³kxain¹ka³tu³ i³ye³kxain¹na²hē³la².
 Ā³wxe³jah¹lai²li² i³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². Ya³lu²ju³ta³nū³a² yū²nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³
 ka³ten³su² yxau²xai³jah¹lo²su² ha³kxai³ nxe³jah¹lo²kxai³ i³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la².
 i³sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxī¹, ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³khai³xa² sa²ne³sai¹nh²yah³lxī³sān²nū²la²
 ā³wxe³ka³lo³ai²li² a²hxi²kan¹txa² si³yxau³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³in³ti² a²ne³kxai¹tāu³a²
 sa²kxai³lu² ū³ha¹xai³yah³lxī³na²hē³la², ū³nhe³hē¹nha²ka³lo³a²sa¹. Nxe²kāi³sxā³
 e³kxain¹te³nah¹lxī¹:

11 — Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxī¹. Txa²wā¹sū³nu² Si³yxau³jah¹lo²si¹lxī¹.
 Yen³kxa² a²yo²ha³kxa¹ i³yū¹kxi²nh¹nhē³li¹. Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:
 “Yen³kxai²li² kwa²hāi¹nxe² i³yū¹kxai¹na¹tū¹xā¹.” Nxīn¹jau³tu³ i³yū¹ti² ka³ten³su²
 yxau²xai³si¹hai¹ni² nxī¹nhē³li¹. Nxī¹nha²kxai³ sa²nēn¹kxi¹nxa³si¹na¹ju³ta²
 wain³sīn¹na³li¹. i³wxi²kin³ti³ton³txa²sī¹na¹ju³ta² wain³sīn¹na³li¹. Nū³kxūn³sxā³
 yxau²xai³nhīn¹ju³ta² wain³sīn¹na³li¹.

Nxain¹jau³su² a²hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹la² nxe² i³ye³kxain¹toh³na²hē³la².

5

Ha³teh³nxā³nxā² hxi²tē³nha²txā³nxai²na² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha²te¹ ha³lo²a² tah²yu³ta² i²a¹hē³la². A²hxi²kan¹txa² ā³wxe³ka³lo³ai²na² ā³wxe³jah¹la²
 i²xī²na¹hē³la². A²hxi²ka² a²wi¹tāu³a² ha³teh³nxā³nxā² hxi²tē³nha²hē³la². A²nxe³txā¹nxai²li²
 wān³txa² yau³ka³lxa¹txi³ ū³wha²li²nh¹ta²wa². Txā¹nxai²li² a²ta³lo³nāu³a² ū³wha²li²
 a²ta³lo³nāu³ai²na² ū³wha²li² a²kxā³nxā² nxe³ain¹nūn²ta²wa². Nxe³lo³nāu³a² ū³wha²li²
 a²ta³lo³nāu³ai²na² ū³wha²li² a²kxā³nxā² nxe³ain¹nūn²ta²wa². Nxe³lo³nāu³ai²na² ū³wha²li²
 ū³h³yo²tī³sān²nū²la² ye³ka³lxa¹txi³ 7 nxe³tāu³a² ū³txā¹ta³kxai¹nūn¹ta²wa². 2 Nxa²ha²te¹
 oh³xan¹jah¹la² nū³kxūn³khaix¹jah¹la² wxā³sxā³ i³ye³na²hē³la². i³ye³sxā³ yo²kāin²ti³nha²sxā³
 i³kaix¹te³nah¹lxī¹:

— Ha³teh³nxā³nxā² sa²yo²than²kxi²ju³ta³ wxi²kan¹te²la³ ten³ki³tā³li¹. Īh¹te²la³ta³
 wxi²kan¹sxā³ sa²yo²than²kxi²te²la³ kī³te³ji¹wi¹? Ha³teh³nxā³nxā² ū³txā¹ta³kxain¹kxe³su² 7
 nxe³kxe³su² sa²sai²te²kxi²na¹xa² ten³ki³tā³li¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hē³la².

3 Nxe³nū²la² oh³xai²nān¹tū³ka³txa² i²li³hxa³te²a² wxi²ka¹nai¹nxa³ha²kxai³
 yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² i²li³hxa³te²a² wxi²ka¹nai¹nxa³ha²kxai³ txa²wā¹ha³lo²a²
 yxau³ki³ko³xai²na² a²yuh³nāu³a² a²nū²a² i²li³hxa³te²a² wxi²ka¹nai¹nxa³ha²kxai³ ain¹na²hē³la².
 Hai³txi³ sa²hai¹sxā³ wān³txai²na² i²ai¹nxa³hē³la². 4 A²nxe³jut³su² i²a¹tāu³a² i³āin²ta³kxi³nha²sxā³
 kāin²nān³na¹hē³la². Ha³teh³nxā³nxai²li² sa²yo²than²kxi²nxa³ha²kxai³ wān³txai²li² hxi²kan¹txi³
 i²xa³kxa³yau³ka³nxū³su² kāin²nān³na¹hē³la². 5 Nxa²ha²te¹ a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa²
 ka³na³ka³nat³te²a² tū³sa²sxā³ i³ye³kxi²sa³na²hē³la². i³ye³kxi²sa³te³nah¹lxī¹:

— Nān³ta³lxī¹, Hāi¹nxe³sxā³ i²txa²hē³li¹. Ha³teh³nxā³nxai²li² sa²hai³kxi²jah¹la²
 ū³tā³ta³kxi²nha²te²a² sa²hait¹son¹ta³kxi²jah¹la² yū²na³li¹. A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa²
 a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ha³kxai³ ya²na¹lhū³jah¹lai²la¹wi¹. Ju³ta³sah³lo²nu²ta² nū³ka³txi³su²
 jah¹lai²la¹wi¹. Ta³vi³yah³lo²nu²ta²na² a²sa³wi³sa³khai³xai²la¹wi¹. Yxuh³lxī³ju³ta²
 yi³hxi²nxa³kxai³ jāix¹jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lain²txi³ a²ko¹ko¹su² te²nāu³xa²
 ā³na¹hxa³tain¹na²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³ ha³teh³nxā³nxai²li² wxi²kan¹txi³ sa²yo²than²kxi²tu¹wi¹.
 Nxe³sa³na²hē³la².

6 Nxe³nū²la² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² i²a¹hē³la². A²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xai²li²
 a²nxū²kwa¹ye³la³nāu³a² i³sa²nxū³sxā³ yxau³na²hē³la². Nxe³nū²la² a²nū²a² kāin²te²na²
 ā³wxe³ka³lo³ai²li² ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² a²ye³ha²te²kxi²tāu³an¹ka³lo³an¹tu³ ā³tū³na²hē³la².
 A²nxe³sxā³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la²na² kwēn¹tai²na² kxi²ta³sa³hū³ i³sa²yxau³ti³sa³hē³la².
 A²nxe³sxā³ a²ne³txau³xa² ne³tau³ha¹li¹ ne³tau³ha¹li¹ ne³tau³ha¹li¹ ka³na³ki² ne³tau³xi³na²hē³la².
 A²ye³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² ye³nxe³hā²na²hē³la². A²nxe³ju³ta²
 a²si³yxau³tāu³a²sa¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹lo²nāu³xai²la¹wa². Yuh³nān¹ko³xa²
 i³sa²si¹hā³tū³ka³txai²la¹wa². 7 Jā¹nxe³jut³su² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ā³tū³nū²la²
 ha³teh³nxā³nxai²li² sa²so¹kxi²na²hē³la². Kāin²jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹lai²na²
 hxi²ka² a²wi¹tāu³a² sa²so¹kxi²na²hē³la². 8 Sa²so¹kxi²tāu³ān²tu³ ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa²
 ā³ka³ti³wxe² a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² ā³ka³ti³wxe² nxain¹sxā³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na²
 a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe²ain¹na²hē³la², kāin² hxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²ha³kxi³ai³la².
 A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² vi³o³lāu²hū³ka³lo³a² hxi²te³nha²ha²kxai³ ka³te³ha²
 ou²ro²tē³na² hxi²te³nha²ha²kxai³ a²nxe³tē³na²li² ha³nxe²a² wha³lxin¹kxa² wi¹lū³kxa²
 i³ne³kxi¹hin²ta²wa². A²nxe³kxa² ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² a²si³yxau³tāu³a²sa¹: Je³su²jah¹la²
 wān³ta³yo²ti²tū³ka³txai²na² wān³txa²oh³xa²ka³la³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ain³kxi²ju³xai²la¹wa².
 Jā¹nxe³sxā³ vi³o³lāu²hū³ka³lo³ai²li² hxi²tē³nha² ka³te³ha² hxi²tē³nha² nxēn³tain¹na²hē³la².
 9 Nxa²ha²te¹ wān³txa² tah²yau³xa² hai³nain¹na²hē³la². Hai³nain¹te³nah¹lxī¹:

— Wxāi²li² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lo²si¹lxī¹. Ha³teh³nxā³nxai²li² sa²yo²tha²nūn¹ju³ta²
 wain³na³li¹. Ha³teh³nxā³nxai²li² tāx¹la³kxi²nha²ju³ta² sa²hai¹son¹ta³kxi²ju³ta²

hxi²ka¹ni¹lx¹l¹. A²kxā³nxai³tā² su²lhā³nxain¹na²hē³li¹. Wxa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxa³sxā³ ya³lu²kxi²ni¹nhē³li¹. Nxīn¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² ka³lxai¹txi³ ā³sa²so¹ai¹ni¹nhē³li¹. Nxē¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lx¹lo³tai¹ni¹nhē³li¹. A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² sxi²je³na² a²yxo²ha³kxa¹ i²li³je³na² ā³sa²so¹ai¹ni¹nha²kxai³ a²nū²a² wān³txa² ā³xa² e³te²a² a²yxo²ha³kxa¹ i²li³hxa³te²a² ā³sa²so¹ai¹ni¹nha²kxai³ a²nū²a² nū³ka³txa² kāi²lx¹tū³ka³txi³nū³xa² i²li³hxa³te²a² ā³sa²so¹ai¹ni¹nha²kxai³ nxai¹ni¹nhē³li¹.

10 Nxai¹ni¹nha²kxai³ hxi²kan¹khai¹nxe³tū³ka³txi³su² ti³hi¹tai¹ni¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² a²nū²a² i³ye³ū¹nhē³tū³ka³txi³su² ti³hi¹tai¹ni¹nhē³li¹. Nxai¹ni¹nha²kxai³ yuh³xai²nān¹ko³xai²na² a²yxo²ha³kxa¹ i³we²ta³lx¹nyhain¹tu¹wi¹.

Nxe²hai³nain¹na²hē³la².

11 Nxa²ha¹te¹ i²yxa³na¹tāu³a² oh³xan¹te²nāu³xa² ka³lxa¹tū³ka³txi³nāu³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² ain³kxi²na¹ha²kxai³ a²nū²a² hxi²kan¹txi³nāu³xa² ain³kxi²na¹ha²kxai³ nxe³tū³ka³txai²na² ā³nū²kxi²sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ wxa²hau³kot³sxā³ i²k³sxa³tū³ka³txa² ā³nū²nxain¹na²hē³la². Ā³wxe³ka³lo³a² kāin²jah¹la² ā³wxe³ka³lo³a²i²li² ā³ki³hain³kxi²nyhain¹na²hē³la². 12 Ā³ki³hain³kxi²sxā³ yxo²kāin²txi³ i³ye³kxain¹na²hē³la².

i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹l¹:

— O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la²kxai³ kā¹nxa² su²lhā³ain¹ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹sa²sai¹jah¹lai²la¹wi¹. Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³hxi²kan¹txi³lo³tē³ju³ta² wain³na³li¹. Yen³kxi³khai¹kxi³ju³ta² wain³na³li¹. A²hoh³lx¹sa²ti³hi¹tā³li¹. Nū³kxūn³ti³hitItā³li¹. Wi¹lhin¹ti³hi¹jau³su² i³ye³kxi²ki³ju³ta² wain³na³li¹. Wxi²kin³ti³ton³ki³ju³ta² wain³na³li¹. i³sa²nēn¹kxi²ki³ju³ta² wain³na³li¹. Nxe³jah¹lai²kxai³ nxe³ti³hi¹ki³jah¹lai²la¹wi¹.

Nxe³ain¹na²hē³la².

13 Nxe³nū²la² a²yen³kxa² a²nū²su² ta³nxa² ka³yxuh³sxu² ta³nxa² Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² i³yuti³s¹kxa² a²yxo²ha³kxa¹ i³ye³kxain¹na²hē³la². Oh³xai²nān¹tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ yuh³xai²nān¹tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ txa²wā¹ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xan²tu³ nxe² yxa²xai²tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ i³ye³na² kāin²je³na² yxa²xai²tū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ i³ye³sxā³ sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lx¹l¹:

— Jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³ai²na² hxi²kan¹ta² si³yxa³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³ai²li² ā³wxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lhin¹khai¹jah¹lai²la¹wi¹. O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² wi¹lhin¹khai¹jah¹lai²la¹wi¹. i³wi¹lxo³kxain¹ki³ju³ta² wai³nha²kxai³ i³sa²nēn¹kxain¹ki³ju³ta² wai³nha²kxai³ i³wxi²kin³ti³ton³ti³hi¹tain¹ki³ju³ta² wai³nha²kxai³ ha³lo²a² whāi²na¹ i³hxi²kan¹txi³lo³tē³ya³nhē³ju³ta² wai³nha²kxai³ nxe³sa²tē³ki³ya³nhē³ju³ta² wain³na³li¹. Hai³txi³ ta³lu²nhxa³ki³sxa³lho³li¹.

Nxe³ain¹na²hē³la².

14 Nxa²ha¹te¹ nxe²e³ta³lu²nain¹nū²la² ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² i³wa²lū³xi²sxā³ i³ye³kxain¹te³nah¹lx¹l¹:

— Wain³sīn¹na³li¹. Jah¹lai²li² i³sa²nēn¹kxain¹ki³ju³ta² wain³sīn¹na³li¹. Nxe³ain¹na²hē³la². Te²yā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² hxi²kan¹te²nū³ka³txa² 24 nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ā³ka³ti³whaut³ta³kxi²wxe³sxā³ i³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la².

6

Ha³teh³nxā³nxa² ū³txā¹ta³kxi²txā³nxa² wxa²hai¹tā³la³kxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tā³atāu³a² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³nxa² nxā³ka³lxa¹txi³ 7 nxe² tā¹ta³kxi²txā³nxai²na² wxa²so¹nū²la² nxā³ka³na³nat³sxā³ wxa²hai¹tā³na²hē³la². Wxa²hai¹tā³ka³tu³ ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² ka³na³ka³na³te²a² kxau¹ka³ti³ i³ye³na²hē³la². Ta²li³jau³hūn³sxā³ i³ye³te³nah¹lx¹l¹:

— Wxā³txu¹li¹. Nxe³na²hē³la².

2 Nxe³nū²la² ka²va¹la² hān³te²a² wxā³ye²na²hē³la². Wxā³ye²ka³tu³ a²nū²a² ā³ka³tih³yau³kxi²jah¹lo²kxai³lu² hu³kxi³su² hxi²tē³nha²sxā³ ya³kxi²na²hē³la². Nxe³nū²la² ne³hē¹nha²ka³lo³a² i³hxi²kan¹txi³lon³ye²kxi³ka³lo³a² ū³hū¹ain¹na²hē³la². Ū³hū¹ain¹ka³tu³ a³li³na²hē³la². A²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ wa³ka³ti³lo³tai¹si³jau³su² a³li³sxā³ ai³na²hē³la².

3 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxa² sa²tā¹ta³kxi²txā³nxai²na² āh¹txā³nxai²na² wxa²hai¹tā³na²hē³la². Wxa²hai¹tā³ka³tu³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ā³jah¹la² i³ye³kxi²na²hē³la². i³ye³kxi²te³nah¹lx¹l¹:

— Wxā³txu¹li¹. Nxe³na²hē³la².

4 Nxe³nū²la² ka²va¹la² a²ne³ne³su² te²a² wxā³ye²na²hē³la². Wxā³ye²ka³tu³ a²nū²a² ā³ka³tih³yau³kxi²jah¹lo²kxai³lu² hī³ki²a³la² kāin² khai¹nxe³ta³wxi²a² sa²nū¹ain¹na²hē³la². Sa²nū¹ain¹te³nah¹lx¹l¹:

— Yuh³xan¹ko³xa²nāu³a² ai³sē¹li¹. N³xīn¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² hāun²ju³ta² sa²sai¹sē¹li¹. Sa²sain¹kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa² ā³nhe¹lxi³sxā³ ī³sun²txi²waun¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

5 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxa² sa²tā¹ta³kxi²txā³nxai²na² āh¹txā³nxai²na² wxa²hai¹tā³kxi²na²hē³la². Wxa²hai¹tā³kxi²ka³tu³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ā³jah¹lo²kxai³ ī³ye³kxi²na²hē³la². ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxā³xtxu¹li¹. Nxe³na²hē³la². Nxe³nū²la² ka²va¹la² a²tun³ta² wxā³ye²na²hē³la². Wxā³ye²ka³tu³ a²nū²a² ka³tih³yau³jah¹la² yen³kxa² sa²te¹ju³ta² hau³ko³ka³txa² hxi²tē³nha²na²hē³la². 6 Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² a²nxū²kwaī³wi³ta³nāu³a¹ a²yo²wān³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Yain³ta³ki³a² yo³ha² sa²ka²la¹txa²hē³li¹. Tri²ka²ki³a² kwa³ta³lē³na² ne³kih³tē³na² sa²kxai³lu² nēn³ka³na³ka³nat3sxā³ a²yo³ha² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³ki³a² ki³ka³na³ka³na³ki³a² a²yo³hai¹la¹wi¹. Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lan²tāu³a² wa³kon³kxi²sxā³ ū³yo³hi²ki³ai²la¹wi¹. Te²yā¹nxe³sxā³ se³va²ta²ki³a² kwa³ta³lē³na² ne³kih³tē³na² a²yo³ha² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³ki³a² nā³hā¹li¹ ka³na³ki³ a²yo³hai¹wi¹. Nxe³nū²la² ne³kih³tē³na² a²yo³ha² sa²kxai³lu² ā³khō³txa³ha²kxai³ u²va²yau³xa² ā³khō³txa³ha²kxai³ nxe³sē¹li¹. Nxe³te²na² yo³ha² sa³ka³la¹txa³hē³li¹. Nxe³na²hē³la².

7 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxa² tā¹ta³kxi²nha²txā³nxai²na² ā³nxā³nxai²na² wxa²hai¹tā³kxi²na²hē³la². Wxa²hai¹tā³kxi²ka³tu³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ā³jah¹lo²kxai³ ī³ye³kxi²na²hē³la². ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wxā³xtxu¹li¹. Nxe³na²hē³la².

8 Nxe³nū²la² ka²va¹la² wa³si³wa³sin³te²a² wxā³ye²na²hē³la². Wxā³ye²ka³tu³ a²nū²a² ā³ka³tih³yau³kxi²jah¹lo²kxai³lu² a²i³lxa² ya³lu²te²su¹ nxe³na²hē³la². A²nxe³sxā³ ya³lu²te²na² a²yxau³ju³ta² ā³sa³so³na²hē³la². Nxe³ka³tu³ ka²va¹la² a³ka³tih³yau³jah¹la² sa²kxai³lu² ī³hxi²ka¹ti³hi¹tā²hē³la². Yuh³xai²nān²ta²nū³ka³txa² su²lhā³ah³lxi³si¹jau³su² ī³hxi²ka¹ti³hi¹tā²hē³la². A²nū²a² ha¹li¹ ha¹li¹ yū³kxai²nān²tu³ ka³na³ka³nat3sxā³ su²lhā³si²jā¹nxe² ha¹li¹ ha¹li¹ yū³kxai²nān²tu³ ka³na³ka³nat3sxā³ su²lhā³si² nxe²xai³si¹jau³su² ī³hxi²ka¹ti³hi¹tā²hē³la². A²nū²a² ā³nhe¹kxi²sxā³ su²lhā³nyhu¹kxi²ju³ta² ta³nxā² he³jalu³ju³ta² ta³nxā² ī³ta³ka³khai³su² ya²lu³ju³ta² ta³nxā² ka³yxuh³xa² ūn³te²a² wxā³sxā³ ī³so¹ji²ju³ta² ta³nxā² nxe³sxā³ ī³sun²tā¹si¹jau³su² ī³hxi²ka¹ti³hi¹tā²hē³la².

9 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxa² sa²tā¹ta³kxi²nha²txā³nxai²na² ā³xai²na² wxa²hai¹tā³kxi²na²hē³la². Wxa²hai¹tā³kxi²ka³tu³ a²nū²a² yāu³ka³txi³nāu³xa² a²nū²a² wi¹lhin¹te² yāu³ka³txi³nāu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³tū³ka³txa² ī²ai¹na¹hē³la². Txah³lxa³kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn³kxi²si¹jau³su² ka³yxuh³xa² sī³na² ū³thū³kxi²ka³txa² a²yu³hē³nāu³a² sa²kxai³lu² a²nū²a² yāu³ka³txi³nāu³xa² ī²ai¹na¹hē³la². A²nxe²te²nāu³xa² a²kxā³nxai²tā² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ai²wi¹ wain³txi³ sa²yo²we¹tai¹ni¹ nxain¹ju³tan² a²kxā³ya³lu³ ī³lxa³thi¹nxa³tū³ka³txa² hxi²ka² su²lhā³ain¹na²hē³la². 10 A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ī³kaix¹sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³nāi³. Nxe³txi¹. Wi¹lhin¹ta² Si³yxau³kah³lo²si¹lxi¹. Ya²la³la² Si³yxau³ka³jah³lo²si¹lxi¹. ī³lxa³thi¹nxa³tū³ka³txa² khāuh³lxa³ti³sain¹sin¹sxā³ su²lhā³sain¹sin¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹sin¹kxe³su² ī³h¹nxe³hī¹na² su²lhā³sain¹sin¹ju³ta² kō³nxe³ti³ ī³yī¹lain¹sxā³ ī³wai¹tain¹sin¹te³lin¹ji¹, yuh³xan¹tū³ka³txa²su¹? Nxain¹na²hē³la².

11 Nxe³nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²na² su²lhā³ain¹tū³ka³txa² sa²kxai³lu² wā²la² hā³ka³lo³a² ū³hū²xai³ain¹na²hē³la². Ū³hū²xai³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Wah³nxe² yxau³jah¹lxi³sā²nhē³li¹. Ye³jen¹na² kō³nxe³ti³ kāi³ū¹nx2tain¹kxa² yo³ha² ū³hū²ai¹na¹tu¹wi¹. Nxe³nxa²ta³lxa¹ wxa²ka³lxa¹ti³nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² yxo²ai²te²na² sa²kxai³lu² ī³lxa³thi¹nxa³tū³ka³txai²na² hxi²ka² wxāi²yā¹nxe² su²lhā³ain¹nūn³tu¹wi¹. Nxe³ain¹sān²nū²la² hā²wxān³txa³ kō³nxe³ti³ kāi³ū¹nx2tain¹kxa² yo³ha² ū³hū²ai¹na¹tu¹wi¹.

12 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² ha³teh³nxā³nxa² ā³tā¹x1ta³kxi²txā³nxai²na² ā³nxā³nxai²na² wxa²hai¹tā³kxi²na²hē³la². Wxa²hai¹tā³kxi²ka³tu³ kī³h³nū³xa² yuh³xai²nān²ko³xai²na² kāin²ka³ta³ta³tū²na²hē³la². U³je³na³ka² ī³ka²nxa¹hi²na²hē³la². Wā²la³ka³lo³a² tū³tin³ka³lo³a² qu³ka³lo³a² tē³kxai²nān²tu³ ūn³ti¹kxi²nē³kxai²nān²tu³ ka³nxah²te²ju³hē³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² u³je³na³kai²li² ī³ka²nxa¹hi²na²hē³la². Ka³nxah³ta² i³lxi²li² a²ti³ha²yau³hū³sxā³ ī³ā³lxa³ti³na²hē³la². 13 Hi³ka²ta³ai²li² oh³nāu³ān¹ta³ki³u¹tai²li² yuh³xai²na² ā³na²na²hē³la². Fi²ko²ne³kxa²yā¹nxe³hī³nx2na³la². A²nxe³kxai²li²ka³to²nxa²ta³lxa¹it3ta² kām²ik3kxai²nān²tu³ yu³hā² ā³ya³hī²te²ju³hē³la². Jā¹nxe³jut3sū³nxe² hi³ka²ta³ai²li² ki³ka³lxa³ti³yu³hā² ā³ya³hah³lxi³na²hē³la². 14 Nxe³kxa²yu³su² o³sī³nāu³u¹tai²li² sa²hai³kxi²sxā³ tī¹na²hē³la². Ha³teh³nxān³su² tē³ki³kxai²nān²tu³ wxa²wa³ī³u²kxi²ki³kxai²nān²tu³ wxa²ti¹kxi²te²ju³hē³la². Nxe³jut3sū³sxā³ o³sī³na² tī¹na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ wā¹la³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ hā³lo²ai²na² ī³yau³xa² sa²ki³wa³lē³kxi²ko³xa² a²yo²ha³kxa¹ nxe³sxā³ ī³ā³lxa³txi³sxā³ sa²we²ta²xai³na²hē³la².

15 A²nxe³jut³su² a²nũ²a²nũ³xa² yuh³xai²nãn¹tũ³ka³txa² i²ain¹na²hẽ³la². Yuh³xai²nãn¹jah¹la² si³yxau³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹ a²nũ²a² a²hxi²kan¹txi³nũ³xa² a²yo²ha³kxa¹, nũ³kxũn³te²nũ³xa² a²si³yxau³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹, yen³kxi³te²nũ³xa² a²yo²ha³kxa¹, nũ³kxũn³te²nũ³xa² a²yo²ha³kxa¹, kwa²wa³kon³nũ³ka³txa² a²yo²ha³kxa¹, ã³wa²sut¹lãxã³ yxau³te²nũ³xa² a²yo²ha³kxa¹ nxe³sã³ a²nũ²a² hã¹nxe³ti³xa¹ yuh³lxi³khaix¹nẽn³ta¹nha²kxai³ tah³lẽ³na² ã³wi¹hai¹nha²kxai³ txah³lxi³ka³txẽ³na² i²hã³ai¹nha²kxai³ nxain¹na²hẽ³la². 16 Nxe³sã³ i²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹.

— Jah¹lo²su² a²hxi²kan¹ta² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³jah¹la² yuh³lxi³sa²sĩn¹nha²kxai² O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² i²ãn³ta³kxi²sã³ kO³nxe³ti³ i²y¹li²sa²sĩn¹ju³ta² yuh³lxi³sa²sĩn¹nha²kxai² nxe³sa²sĩn¹nhai¹. Nxe³sa²sĩn¹nha²kxai³ wã³la³ka³txe² i²nxai²na² txah³lxi³ka³txe² i²nxai²na² ã³ya³hi²sã³ ã³no¹syah¹lxi³si¹nhẽ³li¹. ã³ti¹kxi²syah¹lxi³si¹nhẽ³li¹. 17 Khãh³lxi³thi²te²lhxã³ sa²txah²nhu²nhã²khi³. Nha¹ju³su². Nxe³jut³su² ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ ya³lo³ti²sa²sĩn¹nha²nhai¹. Nxe³ain¹na²hẽ³la². Ju¹ta²na²ha³kxa¹ i²a¹hẽ³la².

7

I³sa²e² nũ³ka³txa² ũ³ye³ta³kxain¹ju³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² oh³xan¹jah¹la²nũ³xa² i²a¹hẽ³la². In³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ jah¹la²nũ³xa² i²a¹hẽ³la². A²nxe³jah¹la²nũ³xai²li² txa²wã¹ha³lo²ai²na² yuh³xai²nãn¹ko³xai²na² i²sa²nxũ²xai³ain¹na²hẽ³la². Txa²wã¹wi¹nẽ³tãu³a² i²sa²nxũ², txa²wã¹wã³tãu³a² i²sa²nxũ², u³je³na² kãn³tãu³a² i²sa²nxũ² u³je³na² a³li³xi²tãu³a² i²sa²nxũ² nxe²xai³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ka³tyu³ it3ta² i²li³tãu³a² it3te³hã³ tãu³ ha³lo²a² sa²xit3ta³nxa² i²ye³na² sa²xit3ta³nxa² sa³wxe³na² sa²xit3ta³nxa² nxe³te³lhxã³ kxai²nãn²tu³ jah¹la²nũ³xa² wxa²sa²tã³yil¹ta¹nhi³nx2na³la². 2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ã³xa² ka³la³sã³ wxã³na²hẽ³la². U³je³na² a³li³xi²tãu³a² wxã³na²hẽ³la². Txa²wã¹sũ³nũ² ka³ten³sa²tẽ³jah¹la² sa³wi³ha¹lxa² ũ³ye³ta³ki³a² tẽ³na²hẽ³la². Tẽ³ka³tyu³ oh³xan¹jah¹la²nũ³xin³ti² i²kai¹tain¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹la²nũ³xin³ti² yuh³xai²nãn¹ko³su² ta³nxa² i²ye³na² i²ta³nxa² ã³kho³kxi²kxi³nũ³su² hxi²kan¹txi³ jah¹la²nũ³su² nxe³ta¹hxai²hẽ³la². 3 Jã¹nxe³sã³ i²kai¹tain¹kxi³ju³xai²na² ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah¹lxi³wxe¹. Ha³lo³kxi²yxau³jah¹lxi³sã²nhẽ³li¹. Ha³lo²ai²li² ã³khot3jah³lxi³sãn²txa³hẽ¹le¹. Kxih³nũ³su² ta³nxa² i²yen³su² ta³nxa² sa³wxen³su² ta³nxa² ã³khot3jah³lxi³sãn²txa³hẽ¹le¹. Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha¹lxi³nũ³xa² ũ³ye³ta³ta³la² tẽ³ka³tyu³ a²ye³ha³na³kxa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lhã²na²tu¹we¹. Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha¹lxi³ye²kxe³su² e³lxa²lxi²tu¹we¹. Nxe³nyhain¹na²hẽ³la².

4 Nxe³sã³ Ja³ko³ah³lo³nu²ta²na² a²ki³lha³lxa² nũ³ka³txi³nũ³xa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹nyhain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹nyhain¹tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³sã³ 144.000 nxe² ka³lxa¹khai¹nxe³na²hẽ³la². 5 Nxe²xai³sã³ Ju³ta² nũ³ka³txi³su² 12.000 nxe³tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²lin¹ta²xai³lha²kxai³, Ru³bẽm² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³, Ka²te³ nũ³ka³txa² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³ 6 A³se² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³, Naf3ta³li² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³, Ma³na³ses2 nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³ 7 Si³me³ãu² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³, Le³vi² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³, I³sa³kar² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³ 8 Se³bu³lõm2 nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³, Jo³se² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³ Bẽn³ja³m² nũ³ka³txi³su² te²yã¹nxe³ tũ³ka³txa² ũ³ta³ka² sai¹sã³ ũ³ye³wha²li¹lã³kxi²xai³lha²kxai³ nxe³si¹nyhain¹na²hẽ³la². Ju¹ta²na² i²a¹hẽ³la².

I³sa²e² nũ³ka³txi³sã³te² nũ³ka³txa² i²yau¹i²ju³su²

9 Nxa²ha¹te¹ nxe³nũ²la² yu³tã³xa² i²a¹hẽ³la². I³a¹ka³tyu³ a²nũ²a²nũ³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³ka³txa² i²a¹hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wxa²hau³ko³ki³te²sxa³yu²hẽ³la². Nũ¹a² yxau³xain¹ko³xa² a²wã³ki³kxai³ a³li³sã³ wxã² a²nũ²a² nũ³ka³txi³nũ³xai²li² a²wã³ki³kxai³ a³li³sã³ wxã² a²nũ²a² i²li³te²nũ³xa² a²wã³ki³kxai³ a³li³sã³ wxã² sxi²jen³nũ³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ a²wã³ki³kxai³ a³li³sã³ wxã² nxe³ain¹na²hẽ³la². A³li³sã³ wxã²ain¹nũ²la² Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³a² ã³n³tĩ³ai¹nha²kxai³ o³ve²a² wẽn³sũ³jah¹la² ã³tĩ³ai¹nha²kxai³ nxain¹na²hẽ³la². A²nxe³sã³ Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi³si¹ju³su² wã²la² hã³ka³lo³a² so¹lxi³ ũ³whi²kxi²nha²hã²kxai³ hẽ³la³nxã³nhũn³txã³nxa² sa²nũ³so¹sã³ hxi²tẽ³nha²ha²kxai³ nxe³yain¹na²hẽ³la². 10 Nxe³sã³ i²kai¹lãxã³ i²ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³txa² kāin²khaix¹jah¹lai²la¹wi¹. Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³kij³ju³ta² sa²wa²su¹tē³jah¹lai²la¹wi¹. A²nū²a² hxi²kan¹te²na² ā³wxe³ka³lo³ai²na² ā³wxe³jah¹lai²la¹wi¹. Te²yā¹nxe³jut³su² o³ve²a² wēn³sū³jah¹la² wxa²wa²su¹tē³jah¹lo²su² nūn³na³li¹. Nxain¹na²hē³la².

11 Nxain¹tāu³a² oh³xan¹tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³tū³i² a²nū²a² hxi²kan¹txi³nāu³xai³tā² ā³tū³i² ka³yxuh³hū³jah¹la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ te²nāu³xa² ā³tū³i² nxain¹sxā³ i³ki³hain³kxi³nyhain¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na² ne³kaix³tāu²a² ā³ka³ti³whaut³ta³kxa² ā³wxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². 12 i³sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ju¹tai²na² wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³txa² ne³ti³hit¹sa²tē³ki³jah¹lai²la¹wi¹. i³sa²nēn¹kxi²ki³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. Wxi²kin³ti³ton³ki³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. A²hoh³lx¹sa²ti³hi¹tā³li¹. i³ka³lih¹kxi²nū³ki³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. Wi¹lhin¹ti³hi¹jau³su² i³ye³kxi²ki³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. Ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹ i³hxi²kan¹txi³lo³tē³ju³ta² wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. Nū³kxūn³ti³hit¹tā³li¹. Ju¹tai²na² whāi²na¹ wain³ye¹nx2ti³sīn¹nha²wi¹. Hai³txi³ ne³ki³so³nxa³lho³li¹. Nxe³nyhain¹na²hē³la².

13 Nxe³ka³tu³ a²nū²a² hxi²kan¹jah¹la²nāu³xa² ka³na³ka³na³jah¹la² ā³tū³sa²sxā³ i³ye³kxi²sa³na²hē³la². i³ye³kxi²sa²te³nah¹lx¹:

— Nxex³sa²lx¹. Tū³ka³txai²na² wā²la² hā³ka³lo³a² ū³whih²kxi²nyhain¹tū³ka³txai²li² ih¹nxe³tū³ka³txi³tan³te²la¹xā³? Ha³lo²la³ ih¹ju¹xai²nān¹te²ta³ wxā³ain¹te²la¹xā³? Nxe³sa³na²hē³la².

14 Nxa²ha¹te¹ i³wa²lū³xi²na¹te³nah¹lx¹:

— Ko³xain¹nxa³nhai¹. Yxān¹ta¹ wxāi²ne³i¹lx¹. Nxa¹hē³la². Nxa²ha¹te¹ i³ye³kxi²sa²te³nah¹lx¹:

— Tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ khāuh³lxa³ti³nyhain¹na²hē³li¹. A²kxā³nxa² a²wā²la²ka³lo³khai³xa² tē³lx¹sxā³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² a²ti³ha²yau³xa² wa²hi³lxain¹kxa² yā¹nxe³kxe³hū³nxe² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ya³lu²kxi²sxā³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxn³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ kái³ain¹ju³ta² sa²wa²su¹tain¹na²hē³li¹. 15 Nxe³jut³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³txa² a²ne³kxi²tāu³a² yxau²xai³lain¹na³li¹. Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² o²la³kxi²nū¹hain¹na³li¹.

A²lan²ta² whāi²na¹ ka³nxah³ta² whāi²na¹ nxēn³tain¹na². Nxēn³tai¹nha²kxai³ jah¹la² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹la² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹wi¹nxe² i³hau³ko³tū¹hain¹tu¹wi¹. 16 Nxain¹sxā³ hai³txi³ he³ja³lu²kxain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ ya³lxu³ja³ain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ tūh³na² ai³lain¹tāu³a² u³je³na³ka² wān³ya³lu²ju³ta² khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³ai¹nxa³lho³li¹. 17 Nxe³yān¹ta¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³jah¹lai²na² hi²sen³su² i³hau³ko³tū¹h¹khai³jah¹lo²su² tu¹wi¹. Nxe³sxā³ ka³wā³lxa² wi¹jau³xa² ka³teḡti³hi¹tē³jau³xa² ā³sa²so¹nū¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹la² sa²kxai³lu² ha³ya³kxa² i³nān³si¹hain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²li² nxe³sa³na²hē³la².

8

Ha³teḡ³nxā³nxa² sa²tā¹ta³kxi²txā³nxa² wxa²hai¹tā³ta³lun²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² ha³teḡ³nxā³nxa² sa²tā¹ta³kxi²txā³nxai²na² a²ne³ki³san¹txā³nxa² wxa²hai¹tā³kxi²na²hē³la². Wxa²hai¹tā³kxi²ka³tu³ oh³nāu³an¹tū³ka³txa² ka³nahx²nxe³sxā³ yxau³ain¹na²hē³la². Ye³ha¹la² so¹lx¹³ ka³nah²nxe³sxā³ yxau³ain¹na²hē³la².

2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹tū³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³kin¹tū²ka³txa² Txa²wā¹sū³na² ne³kaix³tāu³a² yxau³ain¹tū³ka³txa² wxā³ain¹na²hē³la². Wxā³ain¹nū²la² wāi²lhū³ka³txa² ū³hū²xai³ain¹na²hē³la².

3 Nxe³ain¹tj³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² ā³xah³la² wxā³ye²na²hē³la². Txah³lxa³kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²si¹jau³su² ka³yxuh³xa² si³na² ū³thū²kxi²ka³txa² ā³tū³na²hē³la². Ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² nxe²yxau³tē³na² ou²ro²ka² we¹tain¹tē³na² hxi²tē³nha²sxā³ ā³tū³na²hē³la². Nxe³nū²la² a²wha³lxin¹txa² wi¹lū³khai¹nxe³ta³ wha³lxin¹txa² ne³kih³khai¹nxe³tē³na² sa²nū¹ain¹na²hē³la². Sa²nū¹ain¹ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² wān¹txa² yxo²tē³tū³ka³txa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²nū¹hain¹jau³xa² sa²so² ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² wi¹lū³ta³wha³lxin¹txa² sa²so² nxe³na²hē³la². Nxe³sxā³ txah³lxa³kxa² ā³xa²ka³txa² ne³ka³nah²nāu³a² ū³h³wxe³sxā³ Txa²wā¹sū³nai²li² sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². A²nxe³ka³txai²li² ou²ro²ka² we¹tain¹kat³su² ye²ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² sxā³ka³txai²la¹wa². 4 A²nxe³ta³wha³lxin¹txai²na² sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²hain¹jau³xai²na² sa²kxai³ nxe³te³na² ka³la³ye²na²hē³la². Oh³xan¹jah¹lai²na² hxi²ka² sa²sai¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ka³la³ye²na²hē³la². 5 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² hi²sen³su² ha³nxe²a² wha³lxin¹txa² ē¹nai²na² sa²so¹nū²la² txah³lxa³kxa³txin³txi² ne³ka³nah²nāu³a² ha³nxe²a² i³te²a² a²wha³lxin¹txa² ne³kih³sxā³ so¹na²hē³la². Ne³kih³sxā³ so¹ka³tu³ yuh³xan¹ko³xai²na² ā³na¹na²hē³la². Ā³na¹ha²kxai³ kāin² i³ta³li¹ye²ha²kxai³ kāin² i³ha³lai³ni²ye²ha²kxai³ kxi²h¹nxa² kāin² i³ka³ta³tā³tūh¹lx¹yai¹nha²kxai³ nxe³na²hē³la².

Wāi²lhū³ka³txa²ṛ³yau¹ū³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² nū³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² te²nū³ka³txa² wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²xai³si¹hain¹jau³nū³su² i³hau³ko³tain¹na²hē³la².

7 Nxa²ha¹te¹ ā³si³wxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ yuh³xai²nān¹ko³xa² wā³yxū³la³ka² kāin² wē³hā¹la³kxi³na³nxe²a²kāin² i³khai¹nxe³hā²kxi³ a²ti³hā²yau³xa² sa²so¹ha²kxi³ nxe³txai³ yuh³xai²nān¹ko³xa² ā³na¹ye²na²hē³la². Yuh³xan¹ko³xai²na² a²wā³kxi³kxi³ i³hxn³nha²kxi³ sa³wxe³na² hi³sa³ka³txa² a²wā³kxi³kxi³ i³hxn³nha²kxi³ nxe³na²hē³la². Nxe³sxā³ a²wā³kxi³kxi³ ka³na³ka³nat3sxā³ i³hxn³nha²kxi³ a²wā³kxi³kxi³ ha¹li¹ on³nha²kxi³ nxe²xai³na²hē³la². A²nxe³tāu³a² si³sa²whāi²na¹ i³hxn³na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ wā³la³ka³thū³ka³txa² i²a¹hē³la². Nxe³ka³txa² whāi²na¹ i²na²hē³la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² sa²so¹ye²ha²kxi³ i³ye³na¹li² ā³na¹yain¹na²hē³la². Ā³na¹yain¹ka³tu³ i³ye³na¹li² a²wā³kxi³kxi³ a²ti³hā²yau³xa² i³ā³lxax³ti³na²hē³la². Nxe³sxā³ a²yo²xo²hā²tih³nāu³sa² sa²kxai³lu² a²tih³hā²yau³la³ i³wet¹sa²kxi³ a²yo²hā²tih³nāu³a² sa²kxai³lu² i³yau³khai¹lxax³hā²kxi³ nxe³na²hē³la². 9 Nxe³ye²hā²kxi³ ai³na¹na² sa²kxai³lu² ka³ten³ti³ hāu³te²na² sa²kxai³lu² a²wā³kxi³kxi³ ki³ka³na³ka³na²te²a² ya²lun¹ti³hā²kxi³ a²wā³kxi³kxi³ ki³hā¹lin¹te²a² ka³ten³txi³ hāu³hā²kxi³ nxe²xai³na²hē³la². I³ye³na¹ hāu³na² hāu³na² hāu³na² hāu³na² na³vi²o²ka³lo³ai²na² ju¹ta² yā¹nxe³sxā³ a²wā³kxi³kxi³ ka³lo³ka³na³ka³na³ju³ta² ā³kho³ta³ixi²hā²kxi³ a²wā³kxi³kxi³ ka³lo³hā¹lin¹ju¹ta² ā³kho³txa³hā²kxi³ nxe²xai³na²hē³la².

10 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ hi³ka²ta³a² oh³nān¹ki³a² i³ṛ³ki³a² yuh³xai²nān¹ko³xa² a³hi²ye²na²hē³la². Ya³wi³ta²ka³txa² yā¹nxe² i³ṛ³na²hē³la². Nxe³sxā³ ka³wā³lxax² kām²ju¹xa² ā³na¹hā²kxi³ kxih³nxa² ka³wā³lxax² a³li³xi²ju¹ta² ā³na¹hā²kxi³ nxe³na²hē³la². 11 A²nxe³sxā³ hi³ka²ta³ai²na² a²ṛ³ixā² Ab3sin²to³ki³su¹ nxe³na²hē³la². A²nxe³ki³ai²na² a²ṛ³ixā² si³yaxu³tāu³a² tan³ki³su¹. Nxe³na²hē³la². A²nxe³sxā³ ka³wā³lxax² a²wā³kxi³kxi³ yau³ka³na³ka³na³ju³ta² tan³nha²kxi³ a²wā³kxi³kxi³ yau³hā¹lin¹ju¹ta² tā³nxa³hā²kxi³ nxe²xai³na²hē³la². Nxe³ye²hā²kxi³ a²nū²a²nāu³xa² yuh³xai²nān¹ko³xa² yxau³te²nāu³xa² ka³lxax¹ixi² ya²lun¹ixi²na²hē³la², i³yau³xa² tan³yau³ye²hā²kxi³la².

12 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ u³je³na³ka¹li² i³la³kxi²li² hi³ka²ta³li² nxe³sxā³ a²wā³kxi³kxi³ ki³ka³na³ka³nat3sxā³ ā³ka³nxa¹hi²ye²hā²kxi³ a²wā³kxi³kxi³ ki³hā¹lin¹sxā³ wi¹lxix²ye²hā²kxi³ nxe²xai³ye²na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ a²lan²ti³su² a²wā³kxi³kxi³ ye³ka³na³ka³nat3sxā³ ā³ka³nxa¹hi²ye²hā²kxi³ a²wā³kxi³kxi³ ye³hā¹lin¹sxā³ wi¹lha²tet¹je²hā²kxi³ nxe²xai³ye²na²hē³la². Te²yā¹nxū³sxā³ ka³nxa³ju³ta² te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² ā³ka³nxa¹hi²ye²na²hē³la².

13 Nxe³nū²la² oh³si³nāu³a² tau²ta²ta² kām²te²a² ā³ni³nxa² wxā³na²hē³la². Wxā³sxā³ kaix¹te³nah¹lx¹:

— A³kwe¹ a³kwe¹ a³kwe¹. Yuh³xan¹ko³xa² yxau³xai³lain¹tū³ka³txa² khāuh³lxax³thi¹nain¹tu¹we¹. Oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²xai³lain¹jah¹la²nāu³nū³a² nxain¹tāu³a¹ khāuh³lxax³thi¹nain¹tu¹we¹. Nxe³na²hē³la².

9

1 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²kxai³lu² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ oh³si³na² hi³ka²ta³a² i²a¹hē³la². A²nxe³ki³a² oh³xa² a³hi²sxā³ yuh³xan¹ko³xai²na² sxan³ta²wa². A²nxe³sxā³ hi³ka²ta³jah¹la² yuh³xan¹ko³xai²na² a³hi²jah¹lai¹na² sa²kxai³lu² syā²ve²ka³txa² ūh³yo²than³ki³ka³txa² sa²nū¹nyhain¹na²hē³la². Yuh³xa² kxih³nxē¹na² u¹tē³na² ūh³yo²than³ki³ka³txa²nū³a² sa²nū¹nyhain¹na²hē³la². 2 Nxe²te³na¹ yuh³xa² kxih³nxē¹na² u¹tē³na² ūh³yo²than³ki³ka³txa²hē³la². Ūh³yo²than³ki³tāu³a² hā³nxe²a² a²hā³lxin¹txa² a³li³na²hē³la². Fo³kāu²tē³na² kām²khai¹nxe³tē³na² kām² i²hā³lxix¹ka²yā¹nxa² au³tāu³a² i²hā³lxin¹na²hē³la². Nxe³te³na¹ hā³lo²a² whāi²na¹ i¹ka²nxa¹na²hē³la². 3 A²nxe³ju³ta¹na² a²hā³lxin¹txa² a³li³tāu³a² ta²ka²ta³su² kām²ixi²te³nāu³xa² a³li³na²hē³la². Yuh³xan¹ko³xai²na² ā³wxā³ain¹na²hē³la². Ā³wxā³ain¹te³na¹ i³nū³kū³si¹hain¹na²hē³la². Sxe³sxe³kxa² ki³khe¹khaix¹te²ju²hē³la². Nxe³ju³tsū³nxe² i³nū³kū³xū³tain¹na²hē³la². 4 I³nū³kū³xū³tain¹te³nah¹lx¹:

— Nxe³jah³lxix³sa²lx¹. Yuh³xai²na² si³sa² kho³jah³lxix³txa³hē¹li¹. Hā³lo²ai²na² kwa²wen¹te²a² yo²hā³kxa¹ kho³jah³lxix³txa³hē¹li¹. Sa³wxen³na² yo²hā³kxa¹ kho³jah³lxix³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³ a²nū²a²nāu³xai²na² ū³ta³ka² sai¹sxā³ a²ye³hā³na³kxa² ye³wha²li¹nhā²nxa²te²nāu³xa² so¹lxix² Txa²wā¹sū³na² sa³wi³hā³lxix³sxa²te²nāu³xa² so¹lxix² 5 I³khāuh³lxax³ti³tain¹yah³lxix³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ su¹lha³ain¹yah³lxix³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ i³la³ka² ki³hā¹li¹ ki³hā¹li¹ ka³na³ki¹ ā³ki³wa³tāu³ki²sxā³ ā³tī¹tāu³a¹ nxe³txain¹yah³lxix³hē¹li¹. Nxe³ain¹na²hē³la². A²nxe³ju³tsu² ye³khāuh³lxax³thi¹nain¹ju³ta¹na² sa²kxai³lu² sxe³sxe³kxa²

ki³i³h³ka² ya¹nxe³na²hē³la². 6 Jā¹nxe³jut³su² a²nū²a² khāuh³lxa³txi³nhain¹ju³ta² ya³lu²te³nain¹ta¹hxi²kan¹ta¹xi³ya³lu²ai¹nxa³lho³la². Nxe³ain¹te³an¹jan³ka³xi³lu¹.

— Ya³lu²na¹ju³ta² so¹lxi³ ten³sa³nha¹. Nxin¹kan²ti³nū¹ hai³txi³ya³lu²ai¹nxa³lho³la².

7 Jā¹nxe³ju³ka³xi³lu² ta³ka²ta³a² kâi²lxi²te²nāu³xai²na³ sa²ka³xi³lu² ka²va¹lhū³na²hē³la². Ka²va¹la² he¹kxi²te³lhxā³ ai³ain¹ka²ya¹nxe³na²hē³la². A²ne³ka³nāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo³a² ou²ro²ka²a² ne³hē¹nha²na²hē³la². A²yen³nāu³ai²na² sa²ka³xi³lu² a²nū²a² yen³nhū³te²nāu³hē³la². 8 A²ne³kxī³sai²na² sa²ka³xi³lu² txu¹ha² ne³kxī³sxū³na²hē³la². A²wxi²ai²na² sa²ka³xi³lu² ya²na¹la² wxi²hū³na²hē³la². 9 A²ha³l³san¹ka³lo³a² kwa³thi³la³ka³lo³a² ū³whih²kxi²nha²na²hē³la². Nxe³sxā³ hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la² ū³si³kū¹nha²sxā³ ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ ā³nxi³ka³xi³te²nāu³tu³ ā³nxo³khai¹nxe³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³jut³su²nxe² ā³ni³nain¹ka³xi³nān²tu³ nxe³jut³su²nxe² ā³nxo³tain¹na²hē³la². 10 A²nxe³sxā³ a²sa³wē³lxi²na² sa²ka³xi³lu² sxe³sxe³kxa² a²ki³ki³lxa² ki³i³ka² ya¹nxa²hē³la². A²nxe³ju³ka³xi³lu² ka²va¹la² sa³wē³lxi²na² sa²ka³xi³lu² a²nū²a² i³wai¹kxi²nān²tu³ ye³khāuh³lxa³thi¹nain¹na²hē³la². I³la³kxa² ki³ha¹l¹ ki¹ha¹l¹ ka³na³ki² ā³ki³wa³te²l³ka³xi³tāu³a² nxē³n³tain¹na²hē³la². 11 Jā¹nxe³jut³su² ta³ka²ta³a² kâi²lxi²te²nāu³hē³la² sa²ka³xi³lu² a²hxi²kan¹jah¹la² yū³na²hē³la². Nxe³te²na² sa²ka³xi³lu² kxih³nxē¹na² u¹tē³na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² na²hē³la². Nxe³te²na² i³lxa²sa¹. E³bre²a² wān³txai²na² sa²ka³xi³lu² A³ba³tō³jah³lo²su¹ nxe³ha²kxai³ Kre²ka² wān³txai²na² sa²ka³xi³lu² A³po³li³ō³jah³lo²su¹, nxe³ha²kxai³ nxe³na²hē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ yuh³xai²na² khāuh³lxa³thi¹nain¹ju³ta² yu³ka³na³ka³nat³sxā³ ne³ki³son³na³la². Yxān¹ta¹ yu³tha¹lon¹na³la².

13 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²ka³xi³lu² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa³no²la³kxi²ka³tu³ wān³txai² ain³kxi²na²hē³la². Txah³lxa³kxa³txai²li² ou²ro²ka² we¹tain¹ka³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ka³txai²li² a²ne³txai³xa² ne³tau³ha¹li¹ ne³tau³ha¹li¹ yū³na²hē³la². Nxe³te²nxū³kwa³ye³la³nāu³a² wān³txa² e³jau³xa² ain³kxi²na²hē³la². A²nxe³ka³txai²na² sa²ka³xi³lu² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² sxa³na²hē³la². 14 A²nxe³sxā³wān³txa² ain³kxi²na²ju³xai²na² sa²ka³xi³lu² jah¹la² wāi¹lhū³ka³txa² kwēn¹ta² o²la³kxi²jah¹lai²na² a²ne³nxē³na² ain³kxi²ju³su² na²hē³la². Nxe³te²nah¹lxi¹.

— Nxe³sxa³lxi¹. In³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ oh³xan¹jah¹lo²nāu³xa² ka³wā¹lxa² Eu³fra²te²yau³xa² kâin²khai¹ju³xa² tai³kxi²nha²sxā³ sxa³ain¹te²nāu³xa²na² sa²ta²la³kxi²txai¹nhē³li¹. Nxe³na²hē³la².

15 Nxe³ha²kxai³ sa²ta²la³kxain¹na²hē³la². A²nxe³sxā³ a²kxā³nxa¹ sa²ta²la³kxi²lā³jah¹lo²nū³a² i³hau³kot³tain¹na²hē³la². A²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹khai¹nxe³te²nāu³xa² a²wā¹kxi²ka³xi³nū³ka³txi³ka³na³ka³nat³sxā³ i³ya²lu²tai¹ni² a²wā¹kxi²ka³xi³nū³ka³txi³ha¹lon¹tāu³a² sa²ka³xi³lu² sa²wa²su¹tai¹ni² nxe³ju³te²nū³su² i³hau³kot³tain¹na²hē³la². Ha³lo²a² i³lxi²te²nāu³hē³la² hau³kon³sxā³ kwē³ko³ni² i³la³kxa² i³lxi²je³na² hau³kon³sxā³ tī¹l² a³lan²ta² i³lxi²ju³ta² hau³kon³sxā³ a²la²ni² u³je³na³ka² ki³ka³la³xij³ju³ta² hau³ko³ni² nxe³je³na² sa²ta²la³kxi²ju³ta²nū³su² ā³la² i³hau³kot³tain¹na²hē³la². 16 A²nxe³jut³su² sa²ta²la³kxi²sā³te²na² a²nū³ka³txai²na² sa²ka³xi³lu² ka³lxa³aaaaa¹kha³iiiiix¹nxe³na²hē³la².

— Tu³sēn²tos² mi³l³ōes² nxe³tū³ka³txi³su¹. Nxe³jau³xa² ain³kxi²na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ka²va¹la² ka³ti³yau³kxi²sxā³ ā³nāun¹tain¹na²hē³la². 17 Nxe³sxā³ i²a¹tū³ka³txa² nxe³te²nah¹lxi¹. Ka²va¹la² ka³ti³yau³kxi²tū³ka³txai²na² sa²ka³xi³lu² a²ha³l³san¹ka³lo³a²na² kwa³thi³la³ka³lo³a²na² sa²ka³xi³lu² ha³nxe²na² ya¹nxe² he³hen³nha²kxai³ ja³sīn²to² yā¹nxe² wi³win³nha²kxai³ ē³syo²fre² yā¹nxe² sa³te³sa³ten³nha²kxai³ nxē³n³tain¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ ka²va¹la² a²ne³ka³xi²na² sa²ka³xi³lu² ya²na¹la² ne³ki³hū³na²hē³la². A²yxo²ai²na² sa²ka³xi³lu² ha³nxe²a² i³jut³su²nxe² yxo²a³li³ha²kxai³ a²wha³lxi¹txa² yxo²a³li³ha²kxai³ ē³syo²fre²nū³hū³nxe² yxo²a³li³ha²kxai³ nxe³yain¹na²hē³la². 18 A²nxe³te²ka³ya³lhu² ka²va¹la²nāu³xa² yxo²a³li³ju³ta² ha³nxe³lxi³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa²txi³ ya¹lun¹txain¹na²hē³la². Ha³nxe²a² yxo²a³li³ha²kxai³ a²wha³lxi¹txa² yxo²a³li³ha²kxai³ ē³syo²fre²nū³xa² yxo²a³li³ha²kxai³ nxe³yai¹nha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa²txi³ ya¹lun¹tain¹na²hē³la². A²wā³kxi³ka³xi³ nū³ka³txi³ka³na³ka³na³ka³te²nāu³xa² ya²lun¹tai¹nha²kxai³ a²wā³kxi³ka³xi³ nū³ka³txi³ha¹lin¹te²nāu³xa² ā³wa³sut¹sxā³ yxau³ai¹nha²kxai³ nxe²xai³lain¹na²hē³la². 19 A²nxe³sxā³ ka²va¹la²nāu³xa² a²yxo²ai²na² ha³nxe³lxi³ha²kxai³ a²sa³wē³lxa² ha³nxe³lxi³ha²kxai³ yxain¹na²hē³la². A²sa³wē³lxi²na² sa²ka³xi³lu² txih³xa² ne³ka² yā¹nxe²na²hē³la². A²ne³ka² yū³te²an²tu³ a²wxi²ai²na² ha³nxe³lxi³txi³ i³yī³nē³te²jai¹ti²tu³wa². Jā¹nxin¹na²hē³la².

20 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa²na² ka³ten³sa³te²nāu³xa² hai³txi³ ko³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² a²na¹ai¹nxa³hē³la². Hâi¹nxe³sxā³ a²ta³a² sa²nēn¹kxi²nha²kxai³ Txa²wā¹sū³nu²su² ki³l³xo³xain¹ka³txa² ou²ro²ka²txa² ta³nxa² pra²ta²ka³txa² ta³nxa² brōn²se²ka³txa² ta²nxa² txah³lxa³kxa² we¹kxi²ka³txa² ta³nxa² hi³a² we¹kxi²ka³txa² ta³nxa² nxe³sxā³ yen³kxa² i²li³ka³txa² tē³nū²la² txa²wā¹sū³nu²su² ki³l³xo³xain¹ka³txa² wet¹sxā³ sa²nēn¹kxi²nha²na²hē³la². Yxān¹ta¹ ka¹txai²li² hxi²kan¹txi³ i²nha²nxa³ha²kxai³ a²ne³nxē³na² ain³kxi²nha²nxa³ha²kxai³ i³sa³yxau³sxā³ ā³nxi³na²hē³la² nxe³te²sxa³jai¹ti²tu³wa². 21 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² su¹lā³nyhain¹ni²

tih³na³la² ā³nan³nyhain¹ni² in³txa² txu¹ha² kō³ti³hin¹khaix¹nxe³sxā³ o²la³kxi²nyhain¹ni² a²nū²a² yen³kxa² kâi³kxi²nyhain¹ni² nxain¹na²hē³la². Jâ¹nxain¹na²hē³la². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³tai²li² ā³na¹ai¹nxa³hē³la².

10

In³txai²na² ha³teh³nxā³nxa² hxi²tē³nha²jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² oh³xan¹jah¹la² nū³kxūn³khai¹nxe³jah¹la² oh³xan¹ko³xa² a³li³nū²la² wxa²ka³nxi²na²hē³la². A²nxe³jah¹lai²na² a²wā²lai²na² sa²kxai³lu² o³sī³nhū³ka³lo³su² wih²kxi²nha²na²hē³la². A²ne³ka³nāu³a² txih³xa²ta³a² ke¹lhū³nxe² ū³nhe³hē¹nha²na²hē³la². A²yen³nāu³a² sa²kxai³lu² u³je³na³ka² yā¹nxe² ye³ki³i³na²hē³la². A²yu³kxai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe² i³jut3sū³nxe² yu³ki³la³kxi²na²hē³la². 2 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³teh³nxā³nxa² li²vro³txā³nxa² jūx1txā³nxa² sa²hai¹sxā³ hxi²tē³nhā²na²hē³la². Nxe³nū²la² i³ye³na² yxo²ka³teh³nāu³a² ū³nxi³na²hē³la². A³nxai³ka³tu³ a²yu³kxa² wi¹tāu³a² sa²kxai³lu² i³ye³na² ū³h³yu³kū³nhā²ha²kxai³ a²yu³kai²na² a²wā²tāu³a² sa²kxai³lu² ha³lo²a² tū³wxe³nha²ha²kxai³ nxe³na²hē³la². 3 Nxe³nū²la² kâin² i³wxan¹na²hē³la². Ya²na¹la²ta³a² i³l³kaū³na³kxi²jau³hū³nxe² i³wxan¹na²hē³la². i³wxan¹nū²la² ha³lai³xa² nū³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ tū³ka³txa² i³yxi²nxū³xain¹na²hē³la². 4 i³yxi²nxū³xain¹nū²la².

— Wān³txa² i³yxi²nxū³xain¹jau³xai²li² ū³wha²li¹la¹tū¹xā¹. Nxa¹ta¹ wān³txa² oh³nān¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹.

— Nnex3sa²lxī¹. Wān³txa² ha³lai³xa² nū³ka³txa² e³lain¹jau³xai²li² ū³wha²li¹txa³hē¹li¹. Ka²nahx2sxā³ wxa²e¹nāu³ai²na² hāi¹nxī¹ka³tu³ ain³kxi²yxau³txai¹nhē³li¹. Nxe³sa³na²hē³la².

5 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² i³ye³na²i² tū³yu³kū³nhā² ha³lo²a²nāu³a² tū³wxe³nha² nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² a²hxi²ka² wi¹nē³tāu³a² sa²hxi²ka³la¹nhā²na²hē³la². 6 Sa²hxi²ka²la¹nha²te³nah¹lxī¹.

— Nnex3jah¹lxī¹sa²lxī¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa² e³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nxe³jah¹lo²su² Txa²wā¹sū³nū²khai³xa² ka³ten³su² kan²txi³ yxau³xai³jah¹lo²su² na³li¹. A²wi¹ju³ta² ne³ki³so³nxax³jah¹lo²su² na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² hi²sen³su² txa²wā¹h³lo²a² whāi²na¹ oh³nān¹ko³xa² whāi²na¹ i³ye³na² whāi²na¹ i³yū¹jah¹lo²su² na³li¹. Yen³kxa² whāi²na¹ oh³nān¹an¹te²a² yen³kxi²su² tā³nxa² yuh³xan¹te²a² yen³kxi²su² tā³nxa² i³ye³na² hāu¹ain¹te²su² tā³nxa² nxe³te²a² yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³jah¹lo²su² ha²kxai³ hī¹na² txa²wā¹h³lo²a² ne³ki³son³ju³ta²ntū³ yau³son³na³li¹. 7 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹jah¹la² ne³ki³san¹jah¹la² wāi²lhū³ka³txa² o²la³kxi²te³lhxā³ nxe²na³li¹. Nxe³kxi²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ten³kxi²jau³xu¹tai²na² e³lxah²lxī³tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² a²kxā³nxai¹tā² a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xu¹tai²na² i³hen³txi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³jau³xu¹tai²nān¹jau³xa² e³lxah²lxī³tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² e³ta³lun²nū²la² wān³txai²li² oh³nān¹jau³xa² ain³kxi²na¹jau³xai²li² āh¹ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³nah¹lxī¹.

— Nnex3sa²lxī¹. i²txa²hē³li¹. Oh³xan¹jah¹la² i²txa²hē³li¹. A²yu³wi¹tāu³a² i³ye³na² tū³yu³kū³nhā²ha²kxai³ a²yu³wā²tāu³a² ha³lo²a²nāu³a² tū³yu³wxe³nha²ha²kxai³ nxe³jah¹lai²li² ha³teh³nxā³nxa² jū¹lxī³txā³nxa² hxi²tē³nhā²txā³nxa² ai³sxā³ so¹kxi¹sē¹li¹. Nxe³sa³na²hē³la².

9 Nxe³sa³ha²kxai³ ai³na¹nū²la² ha³teh³nxā³nxa² hxi²tē³nhā²jah¹la² i³ye³kxi²na¹hē³la², ha³teh³nxā³nxa² ū³hū¹sa²si¹ha¹jau³sa². Nxe³na¹ka³tu³ i³wa²lū³xi²sa²te³an¹jau³kxai³lu¹ i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxī¹.

— Txa²nxā¹nxai²li² sa²so¹kxi²sa³wi¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ Ta²nxā¹nxai²li² i³yai³nhxa³txa²hē³li¹. i³yai³nhxa³tin¹kxai²nān²tu³ wxa²yxo²ai²na² nāun³ye¹nxa²ha²kxai³ wxa²e¹nāu³ai²na² tān³ye¹nxa²ha²kxai³ ye¹nxa²tu¹wi¹. Nxe³sa³na²hē³la².

10 Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxa² so¹kxi²na¹ka³tu³ i³yai³na¹hē³li¹. i³yai³na¹tāu³a² nāun³nhē¹la². Txuh³ha² nāun³jau³hū³sxā³ nāun³nhē¹la². Txa²e¹nāu³ai²na² i³yo¹li²na¹tāu³a² tān³nhē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ wān³txa² āh¹lxī³sxā³ e³kxi²sain¹jau³xa² ain³kxai²na¹hē³la². Ain³kxai¹na¹te³an¹jau³kxai³lu¹.

— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² tah²yau³nū³a² i³ye³kxi²nxa²ha¹jau³nū³a² āh¹ i³ye³kxi²nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xa² i³hen³txi¹nxa²ha¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² nū³ka³txi²nāu³xa² ka³lxatū³ka³txi²nāu³xa² a²nū²a² nū³ka³txa² kâi²lxī³tū³ka³txi²nāu³xa² ka³lxatū³ka³txi²nāu³xa² a²nū²a² ā³xa² wān³txa² e³tū³ka³txi²nāu³xa² ka³lxatū³ka³txi²nāu³xa² a²nū²a² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tū³ka³txi²nāu³xa² ka³lxatū³ka³txi²nāu³xa² nxe³tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ i³yau¹ū³txai¹nhē³li¹. Nxe³sain¹na¹hē³la².

11

A²nū²a² i³yo²nū¹nain¹ya³jah¹lo²nāu³xa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² hau³ko³ka³txa² ū³hū¹sain¹na²hē³la². Ū³hū¹sain¹te³nah¹lxī¹:

— Nxex3sa²lxī¹. Hau³k³ka³txa² sa²so¹sē¹li¹. Sa²son¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² sxi¹ha² ū³hau³k³txa²hē³li¹. A³lu²ju³ta² ū³hau³k³txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³ ta³lu²nīn¹kxai²nān²tu³ txah³lxa³kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ka³txa² te²yā¹nxē³ ū³hau³k³txa²hē³li¹. Nxīn¹ka³tu³ a²nū²a²nāu³xa² Sū³na² sa²nēn¹kxi²te²lhxā³ wxā³tū³ka³txa² wxa²hau³k³txa²hē³li¹. Ka³lxa¹ju³ta² wxa²hau³k³txa²hē³li¹. ² Nīn¹kxai²nān²tu³ ta³lu²nīn¹kxai²nān²tu³ hāi¹nxā¹txa²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² sxi¹ha² e³la² kāin²tāu³a² ū³hau³k³txa²hē³li¹. Nxe³je³nai²na² sa²kxai³lu² ju³te²a² nū³k³txi³sxa³te²nāu³xa² a²ha³lo²ai²la¹wi¹. A²nxē³tū³k³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² kq³nxē³ti³ kāi³tū³k³txi³su² ha²kxai³ sxi²je³na² wi¹hīn¹khai¹nxē³je³na² Je³ru³sa³lē²thīn³su² ha²kxai³ nxe³thi³na² yxo²kwī¹kxai¹nha²kxai³ wa³ka³ti³lo³nyhain¹tu¹wi¹. I³la³kxa² ka³lxa¹khai¹nxē³ sa²tā³tū³tāu³a² 42 nxe² i³la³kxa² sa²tā³tū³tāu³a² wa³ka³ti³lo³nyhain¹tu¹wi¹. ³ Nxa²ha¹te¹ txa²sa³wi³ha³lxa² ha¹lin¹te²a² i³yxo²nūn¹sain¹te²a² i³hxi²ka¹tai¹na¹tu¹wi¹. Nxai¹na¹kxai²nān²tu³ Txa²yxo²wān¹txa² i³hen³txain¹tu¹wi¹. A²nxē³ya³te²a² Je³ru³sa³lē²thi³nān¹tū³k³txa² a²kq³nxē³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³āin¹ta³xi²ya³tu¹wi¹. Nxe³sxā³ a²wā²la²ka³lo³khai¹nxē³ sa²kēn¹ka³lo³a² so¹lix³ ū³whi²kxi²nha²sxā³ ai³sxā³ i³hen³txain¹tu¹wi¹. Ye³ka³lxa¹txi³a³la²ni²sxā³ 1.260 nxe² a³lan²tāu³a² i³hen³txain¹tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

4 Jā¹nxē³sxā³ i³hen³txain¹te²na² ha¹li¹nha²kxai³ o³li³ve²ra³ka³ta³txa²yā¹nx2na³la². Nxe³kxat3su² a²yau³xa² sa²sai¹kxi³kxai²nān²tu³ lā³pi³āu²ka³txa² ā³nē¹nā³wih¹ki³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ki³na¹xai²na² sa²k³kxi²nē³te²ju²hē³la². Nxe³ju³tai²na² yā¹nxē³sxā³ in³txa² ha¹lin¹ya³te²a² Sū³na² wān¹txa² i³hen³txi³nē³kxai²nān²tu³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ā³wa²su²tū¹nhē³ju²ta² yū²na³la². Nxe³kxa²yā¹yah³nx2na³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu²a² a²ha³lo²a² yxo²ha³kxi¹ we¹jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² yen³nāu³a² he¹ain¹na²hē³la². 5 A²nxē³te²kxai³la¹ a²nū²a² i³li²te²na² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu²:

— Jah¹la² ha¹lin¹ya³jah¹lai²na² ten³nxa³nhai¹. Su²lhā³ai¹na¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ in³txa² ha¹lin¹te²na² hi²sen³su² ha³nxē³a² i³yxo²sai¹nha²sxā³ wān³txi³hxa²nai¹nh³nx2na³la². Nxe³sxā³ wān³txi²ya²lun¹txi²hxa³nai¹nh³nx2na³la². 6 Nū³kxūn³jah¹lo²nāu³xa² ha¹lon¹txi³yah³na²hē³la². Nxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³hxi²ka¹tain¹kxe³su² yū³ya³ha²kxai³ a²ē¹nai²na² e³ya³te³nah¹lxī¹:

— Hī¹na² wē³hā¹ju³ta² ten³sa¹nxa³nhai¹. Wān³txa² i³hen³txi³ ta³lu²nain¹sā²na¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ wē³hā¹xi²h³nx2nxa³wa². Te²yā¹nxē³sxā³ i³yau³xa² i³ā³lxa³ti³sxā³ a²ti³ha²yau³hxi³jau³su² i³wet1si¹jau³su² hxi²ka¹nai¹nh³nx2na³la². Te²yā¹nxūn³sxā³:

— i³to³ka³txa² yuh³xan¹ko³xa² i³sa²si¹hā¹a¹tū¹xā¹. Nxain¹kxai²nān²tu³ ya²la³tu³ i³to³nai¹nh³nx2na³la².

7 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² wān³txa² i³hen³txi³ta³lu²nain¹nū²la² ka³yxuh³hū³jah¹la² kq³nxē³thin¹khaix1jah¹la² yuh³xa² kxīh³nxē¹na² utē³na² a³li³jah¹lai²na² hi²sen³tu³ti¹ in³txi³nāu³xa² ha¹lin¹jah¹lo²nāu³xa² ā³nhe¹kxi²yah³na²hē³la². Ā³nhe¹kxi²yah³nū²la² in³txa² ha¹lin¹te²nāu³xa² ka³yxuh³hū³jah¹la² kq³nxē³thin¹khaix1jah¹la² hi²sen³kxai³lu² sun²tā¹ain¹na²hē³la². 8 Nxe³nū²la² a²nū²nāu³xa² ya²lun¹txi²jah¹lo²nāu³xa² tē³sxā³ sxi²je³na² ū³wxe³ain¹na²hē³la². Ha³lo²a² sa²tā³ain¹na²hē³la². A²nxē³thi³nān¹tū³k³txai³tā² a²kxā¹nxi³tā² Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹na²hxi²ti³ai¹tū³tu²wa². Nxe³thi³nān¹tū³ka³txi³nāu³hxi²txi³ta³lu² kq³nxē³ti³ kāi³ju³ta² so¹lix³ kāi³ai¹nha²kxai³ So³to²ma²thīn³su² yā¹nxē³na²hē³la². Te²yā¹nxē³ju³ta² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² en²txi³sa²tē³ai¹nha²kxai³ E³ji²ta²ko³su² yā¹nxē³na²hē³la². Nxe² i³lix³hain¹na²hē³la². 9 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³nāu³xa² a²nū²a² nū³k³txi³su² te²na² wxā³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² a²yxo²ha³kxa¹ wxā³ai¹nha²kxai³ wān³txa² yau³tā³xa² e³tū³k³txa² wxā³ai¹nha²kxai³ a²nū²a² nū³k³txa² kāi²lix³tū³k³txi³nāu³xa² wxā³ai¹nha²kxai³ nxain¹na²hē³la². Nxain¹te³na¹ ya³lu²jah¹la²nāu³xa² i²ain¹na²hē³la². I²ain¹ka³tu³ hai³txi³ ya³lu²te²nāu³xa² sa²nū³kxi²si¹hai¹nxa³jau³su² te³nain¹na²hē³la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²tāu³a² āh¹ ne³ka³kat3sxā³ a³lan²nūn¹tāu³a² sa²nū³kxi²si¹hai¹nxa³jau³su² te³nain¹na²hē³la². 10 Nxe³nxa²ha¹te¹ i³lxa³thi¹nxa²tū³k³txa² yuh³xan¹te²nāu³xan¹tu³ i³ka³li³hain¹na²hē³la². In³txa² ha¹lin¹jah¹la²nāu³xa² ya³lu²yain¹ju³ta² i³ka³li³hain¹na²hē³la². Nxe³jah¹la²nāu³xa² hxi²ka² a²kxā¹nxa² i³lxa³thi¹nai¹nxa³tū³k³txa² kq³nxē³ti³ i³yī¹li²hai¹nha²kxai³lu² hxi²ye¹ta³lxī³si¹hain¹na²hē³la². Nxe³kxe³su² kwēn¹ta² ya³lu²yai¹nha²kxai³ ka³li³hain¹ju³su² yen³kxa² ū³hū¹nyhain¹na²hē³la². 11 Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki² a³lan²tāu³kxai³lu² āh¹ ne³ka³kat3sxā³ a³lan²tāu³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² in³txa² ya³lun¹txi²jah¹la²nāu³xa² a²wā²nē³na² i³ya¹txa²hē³la². I³ya¹tha²kxai³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²yah³na²hē³la². Nxe³ya³ha²kxai³ ju¹tai²na² i²ain¹tū³k³txa² kāin²o¹lain¹na²hē³la². 12 O²lai¹nhī¹na¹ wān³txa² oh³xan¹jau³xa² ain³kxain¹na²hē³la². Ain³kxain³te³nah¹lxī¹:

— Ka³la³a² wxā³ja¹hē¹le¹. Nxe³na²hē³la². Nxe³nū²la² in³jah³la²nāu³xa² ya³lun¹txi²sxā³ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ya³te²a² ha¹lin¹te²a² ka³la³ya³ha²kxai³ o³s³na² ā³wi¹yha³nha²hē³la². Nxe³sxā³ oh³xan¹ko³xa² ā³wi¹yha³nha²hē³la². A²nxē³ju³tai²li² kq¹kq¹sain¹tū³k³txa² i²kxain¹na²hē³la². 13 A²nxē³tāu³ kxīh³nxa² kāin² i³ka³tā³tā³tū¹na²hē³la².

Sxi²jen³nāu³ai²na² hxi²ka² han³ka³tu³ nxe³thi³na² thi³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lu²lhxa³tā²hē³la². Nxe³ti³kxai³lu² a²nū²a² yxau³xai³te³na² ka³lxa³te²nāu³xa² 7.000 nxe³te²nāu³xa² ā³ya²lu¹ta³lxain¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ sxi²yhe³na² ka³ten³su² wā³kon³ta³nū³ka³txa² on²tain¹na²hē³la². A²nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³llhu² Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³a² oh³xan¹jah¹la² sa²nēn¹kxain¹na²hē³la².

14 A²nxe³jut3su² yuh³xai²nān¹ko³xai²na² khāuh³lxa³txain¹ju³ta³nū³su² yu³tha¹li¹ wa³to²hi²na³la². Yxān¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ton³na³la². Wa³su¹txi³ wxā³tu¹wa².

Wāi²lhū³ka³txa² a²ne³ki³sa² wxa²no²la³kxi²ju³su²

15 Nxa²ha¹te¹ ā³xah³lai²na² sa²kxai³lu² a²wāi²lhū³ka³txa² wxa²no²la³kxi²jah¹la² ne³ki³san¹jah¹la² wxa²no²la³kxi²na²hē³la². Wxa²no²la³kxi²ka³tu³ oh³xan¹ko³xai²na² a²nū²a² ka³lxa²khai¹nxe³sxā³ e³lain¹ju³sa² ain³kxai¹na²hē³la². Ain³kxai¹na²te³nah¹lxī¹:

— A²nū²a² yuh³xan¹ta² nū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹ta² i³hau³ko³ju³ta² ne³ki³son³na³li¹. Hī¹na² ā³wē³not3tu¹wi¹. Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² Kris2tu³jah¹lo²su² ha²kxai³wē³non³tu¹wi¹. A²nxe³jah¹lai²na² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta¹na² hai³txi³ ne³ki³so³nxa³lho³li¹. A²nū²a²nāu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³hxi²kan¹txi³lo³tain¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹nhē³la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³xai²li² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ā³wxe³sxā³ yxau³xai³lain¹tū³ka³txin³txi³ hxi²kan¹ta² ā³wxe³ka³lo³a² ā³wxe³ain¹tū³ka³txin³txi³ ā³ka³ti³llu³ta³kxa² wxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxain¹na²hē³la².

17 Sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Sū³nāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³si¹lxī¹. Nū³kxūn³ta² Si³yxau³ka³si¹lxī¹. Ka³ten³su² yxau³sa²tē³jah¹lo²si¹lxī¹. Te²ya²ju³tain²txi³ a²kxā³nxa² a²ka³ten³su² yxau³xai³lin¹ta²wi¹. Hī¹na² nū³kxūn³khaix1n1¹nha²kxai³ a²nū²a² yo²ha³kxa¹ hxi²kan¹txi³lot3sa²nūh1¹ju³ta² ā³si³wxen³tu¹wi¹.

18 A²nū²a²nāu³xa² Sū³na² wān³txa² te³nai¹nxa³te²nāu³xa² i³an³ta³kxi²nxain¹na²hē³li¹. Jā¹nxe³nūn³sxā³ ye³jen¹na² i³an³ta³kxai¹nūn¹tu¹wi¹. A²nū²a² ya³lu²te²nāu³xai²na² ka³ten³su² yxau³ai¹nh1¹na²i²tā² kāi³sxā³ yxau³ain¹ju³ta² a³ya³tai¹nūn¹tu¹wi¹. W1¹ta³nxa²ko³nxe³ tā³nxa² a³ya³tai¹nūn¹tu¹wi¹. Te²ya²l¹nxe³sxā³ wxa²sa³wi³ha³ixi³nūn¹xa²wxa²wān³txa² i³hen³txai¹nūn¹kxe³nāu³xa² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yo²ai²te²nāu³xa² nxe³te²nāu³xa² ū³yho³hai¹nūn¹tu¹wi¹. Kāin²te²su² kāi²nxa³te²su² nxe³kxan²ti³ ū³yho³hai¹nūn¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ yuh³nāu³xa² ko³nxe³thin¹tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yo³ha² ko³nxe³ti³ i³yi¹lain¹sxā³ i³wai¹tai¹nūn¹tu¹wi¹. Jā¹nxīn¹jut3su² sa²nēn¹kxi¹nxa²si¹na¹wi¹.

Nxe³na²hē³la².

19 Nxe³ka³tu³ oh³xan¹ko³nāu³a² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²yo²than²na²hē³la². Kai²syē¹na²ou²ra³ka² we¹tain¹tē³na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹sxā³ i²ye³kxi²nū³nhē³jau³xa² ū³wha¹na²hē³la². A²nxe³tē³nai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sxa³ye²na²hē³la². Nxe³tāu³a² ha³lo²a² kāin² ha³lai³ni³ha²kxai³ a²nū²a² e³kxi²ju³xa² ain³kxi²ki³sa³kxai³ kāin²wa³tu³ka³nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² kxih³nxai²na² i³ka³tā³tā³tū¹ha²kxai³ wā³yxū³la³ka² kāin²sī³nxe³ha²kxai³ nxe³na²hē³la².

12

Ka³yxuh³xa² ko³nxe³khaix1te²a² i³yau¹ū³ju³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tā³a¹tāu³a² oh³xan¹ko³xa²nāu³a² wā³nxīn¹khaix1ju³ta² i²a¹hē³la². Txu¹ha²i²a¹hē³la². A²nxe³ta¹ka³lxa² u³je³na³kai¹li² wā²la² ū³whih²kxi²jut3sū³nxe³ha²kxai³ ka³nxah²ta²i³la³kxa² i³jut3sū³nxe² a²yu³kxa² wī³la³kē³na² yu³ki³ha²kxai³ a²ne³ka³nāu³a² hi³ka²ta³a²ka³lxa³ki³a² ne³hē¹nha²na²hē³la². Hi³kai¹li² hxi²ka² hxa³sxā³ āh¹ ki³ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²sxā³ ne³hē¹nha²na²hē³la². 2 Ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² wēh³ni³na²hē³la². Nxe³ka³tu³ wē³sa²a³li³lah¹te³lhxā³ ye³je³na³wa³kxa² yxau³son³ye²kxe³su² wē³sa² a³li³lah¹kxi²ha²kxai³ khāuh³lxa³ti³nha²sxā³ kāin² i³wxa¹na²hē³la².

3 Nxa²ha¹te¹ yu³tā³xa² i²a¹hē³la², oh³nān¹ko³xa²sa³. Nxe³ti³kxai³lu² ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³khaix1te²a² hē³hen³te²a² i²a¹hē³la². A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² a²ne³ka³su² ne³ka³lxa³ha²kxai³ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³nha²na²hē³la². A²ne³txau³xai²na² sa²kxai³lu² hi³ka² hxa³sxā³ ne³txau³xi³nha²hē³la². A²ne³ka³nāu³a² ne³hē¹nha²ka³lo³ai²na² sa²kxai³lu² ka³lo³ha¹li¹ ka³lo³ha¹li¹ ka³lo³ha¹li¹ ka³na³ki² ne³hē¹nha²xai²na²hē³la².

4 A²sa³wē³lxai²na² sa²kxai³lu² sa³wē³kxāi³nha²ka³tu³ i²wai²wai²ju³nū²la² oh³nān¹nū¹ka³nāu³an¹ta² hi³ka²ta³a² i²yi²lā³xi²na²hē³la². A²wā³kxi³kxai³ki³ka³na³ka³nat3sxā³ i²yi²lā³xi²ha²kxai³ a²wā³kxi³kxai³ ki³ha¹li¹ hāi¹nxā¹wxe³kxi²ha²kxai³ nxe²xai²na²hē³la². Nxe³sxā³ hi³ka²ta³a² ki³ka³lxa¹txi³ i²yi²lā³xi²sxā³ yuh³xai²nān¹ko³xa² ā³yah³xi²ye²na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³khaix1te²na² hē³hen³te²ai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² wēh³ni³ta¹ka³lxa²na² sa²kxai³lu² ā²tī³sxā³ wah³nxe³na²hē³la².

— Wēh³sai²na² a³li³la¹kxi²kxai²nān²tu³ nxe³ju³ta¹ i³so¹i³l³kxi²na¹tū¹xā¹. Ka³yuh³hū³jah¹la² kō³nxe³khai¹xte²a² he³hen³te²a² nxe³na²hē³la². ⁵ Nxe³ka³tu³ wē³sa² in³txa² wē³sa² a³li³lah¹na²hē³la². A²nxe³te²ai²na² wē³sai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ta³ nū³kā³txi³nū³xa² hāi¹nxe³ti³xā¹ hxi²kan¹txi³ kwa³na³jah¹lo²nū³su² na²hē³la². Kwa³thi³la³ka³txa² hxi²tē³nha²sxā³ nū³kxūn³sxā³ wa³ka³ti³lot³sxā³ i³hau³ko³tū¹hain¹jah¹lo²nū³su² na²hē³la². Nxe³kxi³nū³su² Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² wē³sai²li² so¹sxā³ ū³ho¹a³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³a²nū³a² so¹sxā³ ū³ho¹a³na²hē³la². ⁶ Nxe³ka³tu³ta¹ txu¹ha³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² ih³saun³na²hē³la². Ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² sa²hau³ko³ta³ko³su² ih³saun³na²hē³la². Ih³saun³sxā³ yxau²xai¹lha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ū³yhai¹tā²hē³la². A³la²ni²ju³ta² ye³ka³lxa¹khai¹nxe³sxā³ 1.260 nxe² a³lan²tāu³a² ū³yhai¹tā²hē³la².

⁷ A²nxe³ju³kxai³lu² oh³nāu³nū¹ka³na¹ ā³nhe¹lain¹na²hē³la². Mi³ke²lah³la² a²sa³wi³ha³lxai³nū³kā³txan²tu³ oh³xan¹tū³kā³txi³la³ nū³kxū³nxe³hā²kxai³ ka³yuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹la² he³hen³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxai³nū³kā³txan²tu³ oh³xan¹tū³kā³txi³la³ nū³kxū³nha²kxai³ nxe³sxā³ ā³nhe¹ain¹na²hē³la². ⁸ Nxe³ka³tu³ta¹ ka³yuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹la² he³hen³jah¹la² nū³kā³txa² hxi²kan¹txi³ nū³kxūn³txi³ wa³lxī³nhai¹nxa³hē³la². Nxe³ai¹nxa³hā²kxai³ oh³nāu³nū¹ka³nān¹ko³nāu³a² hxi²kan¹txi³ yxau²xai¹lain¹ju³ta² yū³ai¹nxa³hē³la², nū³kxū³nai¹nxa³hā²kxai³la². Mi³ke²lah³la² nū³kā³txa² nū³kxūn³khai¹ye²yhai¹nha²kxai³ nxe³na²hē³la². ⁹ Nxe³te²na¹ ka³yuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹la² he³hen³jah¹lai²li² a²nxe³jah¹lain²txi³ a²kxā³nxu¹tai²na² txih³hū³sxā³ kō³nxe³ka³lo³lxī³ha²kxai³ Tī³a²bo³jah¹lo²lxī³ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹lo²lxī³ha²kxai³ a²nū²a²nū³xa² yxo²ha³kxa¹ i³ki³ha¹kxai¹nha²kxai³ nxe³jah¹lai²la¹wa². Nxe³yai¹nha²kxai³ oh³nāu³an¹ko³xa² a³li³sxā³ ka³nxī²xi²sxā³ yuh³xan¹ko³xai²na² kan²txi³ yxau³si¹hain¹jau³su² nxa¹in¹na²hē³la². Jā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²sa³wi³ha³lxī³nū³xa² te²yā¹nxe³si¹nyhain¹na²hē³la².

¹⁰ Nxe³nū²la² wān³txa² oh³nāu³an¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Hī¹na² Txa²wā¹sū³na² Si²yxau³ka³jah³lai²na² yuh³xai²nān¹tū³kā³txa² kō³nxe³ti³kāi³sxā³ yxau²xai³ki³ju³ta² ā³wa²su¹tē³na³li¹. Ha³lo²a²nāu³a² a²yo²ha³kxa¹ nū³kxūn³sxā³ i³hau³ko³tū¹sa²tē³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai² a²hxi²kan¹khai¹xn³ju³ta² e¹lxah¹lxī³ i³yau¹ū³nē³na³li¹. Jah¹la² ka³yuh³hū³sxā³ kō³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² a²ne³nxē³na² i³ki³ha¹kxi²sa²ye³si¹ni² txa²wā¹tā²nāu³xa² i³ki³ha¹kxai¹ni² nxe³jah¹lai²li² sa²tā³ain¹na³li¹. Jah¹lain²txi³ kō³nxe³khai¹jah¹lain²txi³ Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³ai²na² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa² ka³nxah³ta² hāi¹nxe³ti³xa² kō³te³kxi²sa²sin¹to³nha²hē³li¹. Yxān¹ta¹ hī¹nān¹te²tu³ yū³nxa³lho³li¹. ¹¹ Je³su²jah¹lai²li² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²li² ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ a²ti³ha²yau³xa² ha³li³haxan³na²hē³li¹. A²yxo²wān²txain²txi³ nū³kxūn³khai¹nxe³ha²kxai³ ya²la³yau³xa² i³hen³txain¹na²hē³li¹. Jā¹nxe³ai¹nha²kxai³ ā³si³tē³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ya³lu²ain¹kxan²ti³ yuh³lxai¹nxa³hē³li¹. ¹² Jā¹nxe³ha²kxai³ oh³nāu³sxan³ko³ i³nxai²na² ka³li³h³txa²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ oh³xan¹ko³xa² yxau³yah³lxin¹te² i³nxa² ka³li³h³jah¹lxī³nū³nhē³li¹. Nxe³yān¹ta¹ yuh³xan¹ko³ i³nxai²na² I³ye²na² i³nxai²na² nxe³sxā³ khāuh³lxa³txi³yah¹lxin¹tu¹wi¹. Tī³a²bo³jah¹la² kō³khai¹jah¹la² ka³nxī²sxā³ a³yah¹txi¹nx2ti³na³li¹. A²nxe³jah¹la² i³an³txi³khai¹nxe³na²si¹li¹, ha³lo²a² o²la³kxi²ju³ta²nū³su² a³lu²xa³ha³si³ka³li³lu¹. Nxe³jau³su² oh³nāu³an¹jau³xai²na² ain³kxi²na¹hē³la².

¹³ Nxa²ha¹te¹ ka³yuh³hū³sxā³ kō³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yuh³xan¹ko³xa²nāu³a² sa²si¹ka³tai¹nha²kxai³ i³an³txi³na²hē³la². I³an³txi³te³ān¹jau³kxai³lu¹ txu¹hai²li² in³txa² wē³sa² a³li³lah¹ye²ta¹ka³lxai²li² khāuh³lxa³tain¹na²hē³la². ¹⁴ Nxa²ha¹te¹ txu¹ha³ka³lxai²na² sa²kxai³lu² a²nxe³kxa² nxe³ki³ha¹li¹ ū³hū¹nyhain¹na²hē³la². Tau²ta²a² nxe³ki³hū³na²hē³la². Nxe³ta³nxe²kai¹na² sa²kxai³lu² so¹nū²la² ha³lo²a² a²kxā³nxaxi² ih³saun³ko³nāu³ai²tā² ā³li³lxī³ ih³sxā³ i³hāi³na²hē³la². Nxe³tāu³ai²na² sa²kxai³lu² yain³txa² sa²nhū¹ain¹na²hē³la². Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwē³kon³sxā³ ā³h¹ wā³txi²yain¹to³kxan²ti³nu¹ yain³txa² ū³yhai¹tain¹to³na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ txih³hū³sxā³ kō³jah¹la² hxi²kan¹txi³ ta¹ka³lxa² ih³sxā³ hāi³je³na² a²txi²nxa³lho³la². ¹⁵ Nxe³ka³ha³ta³nxān²ta³ txih³hū³sxā³ kō³jah¹la² hi²sen³tu³ti³ i³yau³xa² yxo²wxe³ha³si³hā³nū²la² ka³wā¹lxa² kāin²jau³xa² yā¹nxe²i³ye¹na³na²hē³la².

— Ta¹ka³lxa² he¹tāu³su² tāu³a¹ i³yau³xai²li² wa³su²txi³ ka³nxī²sxā³ sa²so¹sxā³ ya²lu¹tū¹xā¹. Nxe³jau³su² nxe³na²hē³la². ¹⁶ Nxe³kxan²ti³nū¹ i³yau³xa² i³ye¹na³jau³xai²li² ha³lo²ai²na² kxih³nū³xai²na² i³yo²ha³lat³sxā³ i³yo²hai²txa²lxī³ha²kxai³ nxe³tī³nhu³su² tī³h³nha¹ i³yau³xa² kan³nha²kxai³ ta¹ka³lxa² aun³na²hē³la². ¹⁷⁻¹⁸ Nxe³ju³ta² ka³yxul³hū³sxā³ kō³jah¹la² txih³hū³sxā³ kō³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² sa²kxai³lu² txu¹hai²li² i³an³ta³kxi²khai¹nxa²hē³la². I³an³ta³kxi²khai¹nxe³ha²kxai³ ta¹ka³lxa² a²ne³tah²nāu³xa² ā³nhai¹nha³kxain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yo²we¹tain¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²ai¹n¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹ nxe³tū³kā³txai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³nhai¹nha³kxain¹na²hē³la². Nxe³ka³ti³ka³wā³lxa² yxo²ka³teh³nāu³a² yxau³na²hē³la².

13 Nxe³kxa²yu³su² wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²na²hē³la². Nxe³sxā³ oh³xan¹ko³nāu³a² ha³nxe²a² i³te²a² wxā²ka³nxa² wxā³si³jau³su² i³kwa³na²na²hē³la². Nxe³te³na¹ ya²la³tu³ ha³nxe²a² wxā²ka³nxa² wxā³ye²na²hē³la². A²nū²a² yxo²ha³kxa¹ i²ain¹nūn³na²hē³la². 14 Nxe³sxā³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³khaix1te²na² a²wi¹lhi¹nān¹jah¹lai¹na² yen³nāu³a¹ he¹hi¹na¹ kāin²wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²na²hē³la². Wā³nxīn¹si¹ha²kxai³ a²nū²a² yuh³xan¹ko³xan¹tū³ka³txa² i³ki³ha³kxi³nha²kxai³ sa²yo²wet1sxā³ ā³ke³tū¹ain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ ā³ke³tū¹ain¹te³nah¹lxi¹. — Ka³yxuh³hū³jah¹lai² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²li² kāin²khaix1jah¹lai²la¹wi¹. A²ne³ka² ne³ka³na³ka³nat3sxā³ ne³ya³lu²te²lhxā³ na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ ne³we²nxī²na²hē³li¹. Sa²nēn¹kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Sa²nēn¹kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹. Kwa³thi³la² tē³sxā³ jah¹lai²na² yāu³ka³txa² we¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxēn³tain¹na²hē³la². 15 Nxe³nxa²nāu³te¹a²yāu³ka³txa² we¹ta³lu²nain¹nū²la² a²yāu³ka³txa² a²wa³nē³na² i³ya¹txa²hē³la². i³ya¹txa²ha¹te¹ i³ye³ti³hi¹tā²hē³la². Nxe³kxa²yu³su² a²nū²a² yuh³xan¹ko³xan¹tū³ka³txa² i²li²te²a² ka³yxuh³su² ne³ya³lu²te²lhxā³ta¹ ne³we²nxī²jah¹lai²na² sa²nēn¹kxain¹nxa³te²a² i³ya¹lun¹ti³si¹hain¹jau³su² i³ye³ti³hi¹tā²hē³la². 16 Nxe³te³na¹ a²yāu³ka³jxah¹la² kwa³thi³la² wet1tain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²nāu³xa² yuh³xan¹tū³ka³txi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹kāi²nxa³te²su², kāin²te²su², yen³kxi³khaix1te²su², yen³kxi³txa²te²su², ā³wa²sut1sxā³ yxau²te²su², kwa²wa³kon³te²su² nxe³te²nū³ka³txa² hāi¹nxe³ti³xa¹ ū³ta³kxi³sxā³ ū³wha²li¹la³kxi²nyhain¹na²hē³la². A²hxi²ka² wi¹nē³tāu³a² tā³nxa² a²ye³ha³na³kxānāu³a² tā³nxa² ū³ta³kxi³sxā³ ū³wha²li¹la³kxain¹na²hē³la². 17 Nxe³sxā³ a²nū²a² i²li²te²a² ū³ta³ka² ū³wha²li¹la³kxi²nyhain¹ju³ta² yū³te²sin¹te²a² so¹lxi³ a²yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³i³u³ta² o²la³kxi²h³nx2na³la². Yxān¹ta¹ ū³ta³ka² ū³wha²li¹la³kxi²nyhain¹ju³ta² yū³te²sxan³te²a² hxi²kan¹txi³ a²yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹h³nx2nxa³la². Ka³yxuh³hū³sxā³ ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³te²na² a²i³lxa² tā³nxa² hau³ko³jau³xa² tā³nxa² ū³ta³ka² ū³wha²li¹la³kxi²nha²te²na² so¹lxi³ yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹h³nx2na³la².

18 Nxe³jah³lxi³sa²lxa². A³la³kxi¹jxah³lxi³hē¹la². Ka³yxuh³hū³sxā³ ko³nxe³jah¹la² hau³ko³jau³xa² a²nū²me³ro³jau³xai²na² sa²kxai³lu² a³la³kxi¹yah³lxi³lxi³na² i³si³yxau³tāu³a² ā³ne³wxe³yo³lxin¹tu¹wa². A²nxe³jau³xai²na² a²si³yxau³tāu³a² sa²kxai³lu² in³txa² i³lxa²yā¹nx2na³la². 666 nxe³jau³xai²la¹wa².

14

O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² a²sa³wi³ha³lxa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² i²a¹hē³la². Wā³la³ka³txa² Si³āu²ka³txa² nxe³yxau³kxi²na²hē³la². Nxe³yxau³kxi²ye²ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹tū³ka³txa² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai¹na² a²sa³wi³ha³lxi³su² ā³si³tē³kxain¹sxā³ yxau³ain¹nūn³na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² o³ve²a² wēn³sū³jah¹lai²na² a²i³lxa² ū³hū¹nyhai¹nha²kxai³ Txa²wā¹su³na² a²i³lxa² ū³hū¹nyhai¹nha²kxai³ nxe³sxā³ a²ye³ha³na³kxānāu³xai²li² ū³ta³ka² sai¹sxā³ ū³yhe³wha²li¹nyhain¹na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²li² ka³lxa¹khai¹xai¹nha²kxai³ 144.000 nxain¹na²hē³la². 2 Nxe³te³na¹ oh³nāu³an¹jah¹la² a²e³jau³xa² ain³kxi²na²hē³la². Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² ka³wā³lxa² en³ta²txa² a²nxon³jau³xa² yā¹nxe² kāin²nxon³na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ kāin²wa²tu³ka³nxe³ ha³lai³xa² yā¹nxe² kāin²nxon³na²hē³la². Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹txi³nāu³xa² vi³o³lāu²tē³hū³tē³na² tē³sxā³ hai³nain¹na²hē³la². Nxe³jau³su² ain³kxi²na²hē³la². 3 A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ā³si³tē³la³kxi²xai¹lain¹tū³ka³txa² hain³txa² tah²yau³xa² hai³nain¹na²hē³la². Txa²wā¹su³na² ā³wxe³ka³lo³a² a²ne³kxi²tāu³a² hai³nai¹nha²kxai³ oh³nāu³an¹tū³ka³txa² ka³yxuh³hū³jah¹la² wi¹lhin¹jah³la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹lin¹te³nāu³xa² a²yen³nāu³a¹ hai³nai¹nha²kxai³ a²nū²a² hxi²kan¹te²nāu³xa² a²yen³nāu³a¹ hai³nai¹nha²kxai³ nxain¹na²hē³la². Nxa²ha¹te¹ hai³nain¹jau³xai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² ā³xa² hxi²kan¹txi³ hain³txa² jau¹xai²li² hai³nai¹nhū³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹ ta²nxū¹ka³txai²na² ka³lxa¹tū³ka³txai²na² 144.000 nxe³tū³ka³txai²na² so¹lxi³ hai³nain¹na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²kxā¹nxa² o³ve²a² wēn³sū³jah¹la² hxi²ka² sa²wa²su¹tain¹tū³ka³txi³su² na²hē³la². 4 A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ a²nū²a² ā³xa² i³wih¹ta³kxi²nyhu¹ju³ta² o²la³kxi²nyhu¹ai¹nxa²ha²kxai³ wi¹lhin¹ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²nha²kxai³ nxain¹na²hē³la². Txu¹ha² so¹ai¹nxa³hē³la². Yuh³xan¹tū³ka³txi³sain¹na³la². Yxān¹ta¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²wet1sxā³ yxau²xai¹lain¹na²hē³la². Ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² ā³wa²sut1sxā³ yxau³ain¹na²hē³la². Nxe³sxā³ Txa²wā¹su³nai²na² wān³txa² sa²yo²wet1tai¹nha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² wān³txa² sa²yo²wet1tai¹nha²kxai³ nxain¹tū³ka³txai²na² a²wi¹lhi¹nān¹tū³ka³txi³sain¹na³la². Yxān¹ta¹ ā³ha² nū³ka³txi³ ā³nū³ka³txa² yo³na² wxā³ain¹tū³ka³txa² yū²na¹la². 5 Jā¹nxe³tū³ka³txai²li² a²yo²wān³txa² hai³txi³ ki³ha³nai¹nxa³wa². Ko³nxe³ti³ kāi³ai¹nxa³wa².

Oh³xan¹jah¹la² i³hen³txi³jau³xa² i³yau¹ū³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³jah¹la² i²a¹hē³la². Oh³si³nāu³a¹ ā³nin³na²hē³la². Txa²wā¹su³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ne³ki³so³nxa³sxā³ hxa³nxa³jau³xa² i³hen³txi³si¹jau³su² yuh³xan²ko³nāu³a²

ã³ni³nxa² ka³nxe³na²hê³la². ã³ni³nxa² ka³nxe³nũ²la² yuh³xan¹ko³xa² yxau³xai³tũ³ka³txa²
 a²yxo²ha³kxa¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² kã³lxi³tũ³ka³txi³nãu³xa² i³hen³txi³ha²kxai³ sxi²je³na²
 a²yxo²ha³kxa¹ i³hen³txi³ha²kxai³ a²nũ²a² wãn³txa² yau³xã³xa² e³tũ³ka³txa² i³hen³txi³ha²kxai³
 a²nũ²a² nũ³ka³txi³su² i³hen³txi³ha²kxai³ nxe³te³lhxã³ ã³ni³nxa² a²ka³nxe³na²hê³la². 7 ã³ni³nxa²
 a³ka³nxe³sxã³ yxo²kãin² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nex3jah³lxi³sa²lxe¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²nãn¹kxi¹jah³lxi³hê¹le¹. A²yxo²wãn³txa²
 sa²yxo²wetlxsã³ wxi²kin³ti³ton³jah³lxi³hê¹le¹. Hĩ¹na² ha³lo²a² ã³nhau³ko³tã³le¹. Nxe³ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² a²nũ²a²nãu³xa² ko³nxe³ti³ kã³ain¹ju³ta² ko³nxe³ti³ i³y¹lain¹sxã³
 i³wai¹txain¹ju³ta² yũ³tu¹we¹. Thã³ti³la² i³wi¹lxo³kxi²tain¹yah³lxi³hê¹le¹. Txa²wã¹ha³lo²a²
 hã¹¹nxe³ti³xa¹ wã³ko³txa³kxe³tu³ i³yũ¹jah¹lai²la¹we¹. Oh³xan¹ko³xa² we¹txi² yuh³xan¹ko³xa²
 we¹txi² i³ye³na² we¹txi² ka³wã³lxa² ka³ten³ti³ ha³li³jau³xa² we¹txi² nxe³jah¹lo²su² na³le¹.
 Nxe³na²hê³la².

8 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ã³xa² ã³ta³lo³hê¹lxsã³ ã³ni³nxe² kã³nxa² wxã³na²hê³la². ã³ni³nxe²
 kã³nxa² wxã³sxã³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ba³bi³lo²na²thĩ³na² kãin²khai¹thĩ³na² nxe³tũ³ka³txa² he¹lain¹sxã³ sxi²je³na²
 nãn³kãin²kxan²ti³nũ¹ ã³kho³tain¹na²hê³li¹. Jau¹xai²na² a²ya³la³tu³tã³li¹.
 A²nxe³thĩ³nai²nãn¹tũ³ka³txa² sa²kxai³lu² a²kãã³nhxĩ¹na² kuh³lxa³thin¹khai¹nxe²
 ko³thin¹khai¹nxe² nxãn³tain¹na²hê³li¹. Nxãn³tain¹tũ³ka³txain²txi³ a²nũ²a² ã³xa²
 nũ³ka³txi³nãu³xa² ko³txi³ kã³yain¹si¹jau³su² o²la³kxain¹na²hê³li¹. Kuh³lxa³thin¹ju³ta² so¹lxi³
 i³we¹nyhain¹na²hê³li¹. Nxe³na²hê³la².

9 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ã³jah¹la² ã³ta³lo³hê¹lxsã³ a³ka³nxa² wxã³na²hê³la². A³ka³nxa²
 wxã³te³na¹ yxo²kãin² i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³jah¹lai²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² a²yãu³ka³txa²
 kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹lai²na² nxe³ya³jah¹lai²na² i³sa²nãn¹kxi¹yah³lxi³txa³hê¹le¹. Jã¹nxũn³sxã³
 wxa²ye³ha³na³ka² ta³nxa² wxa²hxi²ka² ta³nxa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³yhe³wha²li¹ta³nxa²
 ũ³hxi²wha²li¹ta³nxa² nxe³nha²yah³lxi³si¹txa³hê¹le¹. 10 Yxãn¹tu¹ ũ³ta³ka² sai¹sxã³
 ũ³yhe³wha²li¹li² ũ³hxi²wha²li¹li² nxe³nha²yah³lxi³si¹hin¹kxai³nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
 i³xan³ta³kxi¹nx2ti³tu¹we¹. i³xan³ta³kxi¹nx2ti³ha²kxai³ khãuh³lxa³thin¹khai¹yah³lxi¹nha³ta²we¹.
 Ha³nxe² i³tho³xa² yxau³sxã³ khãuh³lxa³thin¹yah³lxi¹nha³ta²we¹. Nxe³sãn²kxa²yu³su²
 oh³xan¹tũ³ka³txa² wi¹lhin¹tũ³ka³txa² ten³sa²tã³ũ¹nx2tai¹nha²kxai³ O³ve²a² Wãn³sũ³jah¹la²
 ten³sa²tã³ũ¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³nx2tain¹tu¹we¹. 11 Nxe³nx2ti³ju³ta² ha³nxe²a² wha²lxin¹txa²
 ye³khãuh³lxa³thin¹txa²i³ju³ta² hxa³nxa²lho³le¹. Hai³txi³ hxi²kan¹txi³ yxau³sxã³
 i³ye¹nxe²yah³lxan³tho³le¹. A³lan²ta² a²hã¹¹nxe³ti³xa¹ ka³nxah³ta² a²hã¹¹nxe³ti³xa¹
 hxi²kan¹yah¹lxan³tho³le¹. Ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²la² ta³nxa²
 a²yãu³ka³txa² kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹lai²la² ta³nxa² a²i³lxa² ye³ha³na³ka² ũ³ta³ka² sai¹sxã³
 ũ³yhe³wha²li¹ta³nxa² a²hxi²ka² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³hxi²wha²li¹ta³nxa² nxe³nx2ti³kxai³nãn²tu³
 hã²wxãn³txa³ ju¹ta² ye³khãuh³lxa³thin¹txa³hê¹le¹. Nxe³jah³su² oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hê³la².

12 Nxe³jah³lxi³sa¹lxa². Ye³khãuh³lxa³thin¹yah³lxin¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa²
 sa²yxo²we¹jah¹lxin¹te² i³nxai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²yah³lxin¹te²
 i³nxai²na² wi¹lĩ³jah¹lxi³hê¹la². ã³nhãu³no³jah³lxin¹nũ²la² ya³nãn³ta³ki²la² yxo²i²sxã³
 yxau³xai³jah¹lxi³hê¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ oh³nãu³an¹jau³xa² ain³kxi²na¹hê³la². Ain³kxi²na¹te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nex3sa²lxi¹. Ũ³wha²li¹txa²hê³li¹. A²nũ²ai²li² a²kãã³nxa² Je³su²jah³la² a³ya³txi²sxã³
 yxau³jah¹lo²su² a²nxe³jah¹lo²su² jah¹la² ya³lu²kxai²nãn²tu³ wi¹lhin¹khai¹nxe²
 wi¹lxon³kxi²khai¹nxe² nxe³jah¹lo²su² tu¹wi¹. Nxe³na²hê³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³jxah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹:

— Wain³na³li¹. Nũ³kxũn³txi³ Txa²wã¹sũ³na² wa³ka³la² o²la³kxain¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³ai¹nha²kxai³ hĩ¹na² oh³nãu³nũ¹ka³na¹ i³ye¹nxain¹tu¹wi¹, wi¹kã³ain¹ju³ta² yo³ha²su¹.
 Nxe³na²hê³la².

Hai³sxa² yuh³xan¹ko³xa² yain³txa² kan¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ten³sa²tã³a²tãu³a² o³sĩ³na² hãn³sĩ³na² i³a¹hê³la². A²nxe³ta³sĩ³nãu³a²
 oh³xan¹jah¹la² ã³wxe³sxã³ yxau³na²hê³la². A²nũ²hũ³na²hê³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 a²ne³ka³nãu³a² ne³hê¹nha²ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² ne³hê¹nha²na²hê³la². A²hxi²ka³nãu³xa²
 ya³la³na² hxi²tê³nha²na²hê³la². 15 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ã³jah¹la² i²a¹hê³la². Txa²wã¹sũ³na²
 sa³hã² oh³nãn¹ta³n³kxan³thi³na² a³li³na²hê³la². A³li³te³na¹ o³sĩ³na² ã³wxe³jah¹lai²na²
 ain³kxi²jau³su² i³kaix1tã²hê³la². i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Ya³la³na² tê³in¹kxa² tê³sxã³ wa³kon³txa²hê³li¹. Hai³sxa² yain³txa² kan¹na³li¹. Hĩ¹na²
 ha³lo²a² hau³kon³na³li¹. Yuh³xan¹ko³xan¹txa² hai³sxa² kan¹na³li¹. Nxe³na²hê³la².

16 Nxa²ha¹te¹ o³sĩ³na² ã³wxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ya³la³nai²li² hxi²tê³nha²sxã³ yain³txa²
 yo³so²hxa³tã²hê³la².

17 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² oh³nān¹ko³xan¹thi³na² āh¹a³li³to³nha²hē³la². A²nxe³jah¹lai²li² ya³la³na² txo¹ta³wxi²a² sa²so²nūn³na²hē³la².

18 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² āh¹ ā³xah³la² i²a¹hē³la². Nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² wa³kxēn³yah³lo²su² na²hē³la². Txa³h¹xa³kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi³si¹jau³su² ka³yuh³xa² s³na² ū³thū²kxi²ka³txa²nāu³a² a³li³na²hē³la². A³li³sxā³ i³kai¹ta²hē³la². Ya³la³nai²na² sa²so¹sxā³ wxā³jah¹la² i³kai¹kxi²te³nah¹li¹.

— Nxe³sa²lxī¹. Ya³la³na² txo¹ta³wxi²a² hxi²tē³nhān¹ta³wxi²a² tē³sxā³ ū³yho³txu¹li¹. U²va²nē³kxa² nā³kxi²khai¹nx2na³li¹. Nxe³ta³nxē³kxai²na² a²nā³kxa² ū³yho³sxā³ sa²so¹sē¹li¹. Nxe³na²hē³la².

19 Nxe²e³nū²la² nxa²ha¹te¹ in³jah³la² ya³la³na² tē³jah¹la² yuh³xan¹ta³ko³xa² yain³ta³ne³kxai²na² ū³yho³sxā³ sa²so¹na²hē³la². Sa²so¹ka³tu³ ūh³ti³ain¹te³ju²hē³la². Ūh³ti³ain¹ka² yā¹nxe² oh³xan¹jah¹la² hxi²ki³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³tū³ka³txa² i³wai¹tain¹tu¹wa², Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxai¹nha²kxai³la². 20 A²nxe³tē³nai²li² e³la² kāin²tāu³a² ka³lot³ā³la². Nxe³je³na² ūh³wxe³sxā³ ā³no¹la³kxain¹na²hē³la². Ā³wxe³sxā³ ā³no¹la³kxain¹tāu³a² a²ti³ha²yau³xa² ha³li³na²hē³la². Ha³li³ju³ta² sa²kxai³lu² kāin² ha³li³khai¹xh³ha³kxai³ u²lkhai¹nxe³ha²kxai³ka²va¹la² ne³ka² ne³ke³nxa² yxau³na²hē³la². Hūx1txa²xai³tūh³na² u²tūh³na² 330 ki³lo²me³tro³ tūh³na² hūx1txa²xai³na²hē³la².

15

Yen³kxa² ko³nxe³khai¹nxe³te²a² tē³ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ oh³nān¹ko³xa²nāu³a² yu³tā³xa² i²a¹hē³la². Wi¹khai¹nxe³ju³ta² o²lha²ju³ta² i²a¹hē³la². Oh³xan¹jah³la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² i²a¹hē³la². A²nxe³te³nāu³xa² yen³kxa² ko³nxe³khai¹te²a² tē³lin³tain¹na²hē³la². Ka³te³hū³tē³na² nē³nha¹li¹ nē³nha³li¹ nē³nha¹li¹ ka³na³ki² tē³li³ ain³tain¹na²hē³la². Nxe³tē³nai²na² sa²kxai³lu² ā³yū¹kā³ain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa² Txa²wā¹sū³na² an³ta³kxin²tain¹ju³ta² ne³ki³son³tu¹wa².

2 Nxe³tē³na¹ i³ye³na² i²a¹hē³la². Na¹tāu³a² ha³nxe²a² i³tho³xa² ā³kē³ni²ha²kxai³ i³ye³na² vi²tro³ju³hū³jau³xa² ā³kē³ni²ha²kxai³ nxe³na²hē³la². A²nxe³je³na¹ a²nū²a² ū³nhe³hē²ka² ai³te²a² ka³lxā²te³nāu³xa² i²a¹hē³la². Vi³o³lāu²tē³nhū³tē³na² Txa²wā¹sū³na² ū³hū¹ain¹ta³na² hxi²tē³li³xin¹hain¹na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²kxā³nxa¹ ka³yuh³hū³sxā³ ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² sa²yxō²we¹tai¹nxa³ha²kxai³ ka³yuh³hū³jah¹la² yāu³ka³jxah¹la² kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹la² sa²yxō²we¹tai¹nxa³ha²kxai³ ka³yuh³xai²na² a²ti³lxā² ū³ta³ka² sai¹sxā³ ū³yho³te³ni²ha²kxai³ nxe³tū³ka³txi³sain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa² kan²txi³ yxo²i²tū³ka³txi³sain¹na²hē³la². 3 Nxe³ain¹sxā³ hai³nain¹na²hē³la². Moi³se²ah³lo²nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² a²sa³wit³sa³jah¹lo²nu¹tai²na² a²hain³jau³xa² hai³nai¹nha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² a²hain³ju³xa² i³sa²nēn¹kxain¹ju³xa² hai³nai¹nha²kxai³ nxain¹na²hē³la². Hai³ain¹te³nah¹li¹.

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lai². Nū³kxūn³txe² Si³yxau³kat3sa²nhi¹li¹. Yen³kxa² kāi³nhūn¹ju³ta² wi¹lkhai¹lxin¹na³li¹. O²lha²si¹nhūn¹ju³ta²la¹wi¹. Wain³ju³ta² so¹li³ kāi³jah¹lo²sa²nhi¹li¹. Ya²la¹lha²ju³ta² so¹li³ kāi³jah¹lo²sa²nhi¹li¹. A²nū²nāu³xa² yuh³xan¹tū³ka³txai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³ka³jah¹lo²sa²nhi¹li¹.

4 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²sa²nhi¹li¹. On²ti¹nxā²nxa³jah¹lo²la³ yū²nxa³wi¹. I³wxi²kin³ti³tot3txa²nxa³jah¹lo²la³ yū²nxa³wi¹. Wxāi²na² so¹li³ wā²nxūh¹ wxi²kin³ti³ton³sxā³ wi¹lhin¹khai¹jah¹lo²sa²nhi¹li¹. A²nū²a²nāu³xai²na² a²yxō²ha³kxa¹ ā³yā³nū²kxi²nxain¹tu¹wi¹. Nxe³sxā³ wxa²ne³kxai³tāu³a² sa²nēn¹kxi¹nxain¹tu¹wi¹. Hi¹na² wain³txi³ kāi³in¹ju³ta² whāi²na¹ e³lxah²li³ye¹nx2sīn¹tu¹wi¹. Nxe² hai³nain¹na²hē³la².

5 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² oh³xan¹thi³na² i²a¹hē³la². I³a¹tāu³a² sxi²hē¹nān¹thi³na² sa²yxō²than²na²hē³la². A²nxe³thi³nai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹sxā³ i³ye³kxi²nū¹nhē³ju³xa² ū³wha¹thi³in³sān¹na²hē³la². 6 Nxa²ha¹te¹ in³txa² oh³xan¹jah³la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² nxe³sxā³ thi³nai²na² a³li³ain¹na²hē³la². A³li³ain¹ka³tu³ a²yen³kxa² ko³nxe³khai¹te²a² ka³te³hū³tē³na² tē³li³ ain³tain¹na²hē³la². A²nxe³jah¹lo²nāu³xa² a²wā²la²ka³lo³a² hān³ka³lo³txa² līn²yō²ka³lo³txa² ū³whi²h²wxi²nha² ain³tain¹na²hē³la². A²nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹yxain¹na²hē³la². Ya³te³ya³ten³txi³ka³lo³su² wi²h²kxi²nha² ain³tain¹na²hē³la². Sīn²to²ka³lo³hū³ka³lo³a² ou²ro²ka³lo³a² sa²hā³la³ta³lu³ka³lo³a² a²hā³la³sa³tīh³na² sa²hā³la³tī¹li³nhain¹na²hē³la².

7 Nxe³te³na¹ ka³yuh³hū³jah¹la² wi¹lhin¹te²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹lin¹te²nāu³xai³ta³li³ ka³na³ka³nat3sxā³ a²yen³kxa² tē³sxā³ wxā³na²hē³la². A²nxe³te²a² oh³xan¹jah¹na²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² nxe³jah¹la²nāu³xa² yen³kxa² ū³hū²xai³ain¹na²hē³la². Ka³te³ha² ou²ro²te²a² wet1tē³na² nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ nē³nha¹li¹ ka³na³ki²te²na² ū³hū²xai³lain¹na²hē³la². A²nxe³tē³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ka³ten³su² yxau³sa²tē³jah¹lai²na² i³an³ta³kxin²tain¹ju³tan¹te²kxa³yā³llhu² ka³te³ha² tēn¹tai²na² a²xan³txi³ju³ta² i³ne³khih¹li³sxā³

oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ū³hū²xai³ain¹na²hē³la². 8 Nxe³nūn³nxa²ha¹te¹ yu³tā³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² oh³xan¹thi³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² ne³kih³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³ha²kxai³ nū³cxūn³khai¹nxe³ha²kxai³ ha³nxe²a² a²wha³lxin¹txa² sxi²ha² kāin² wha³lxin¹ni³syhe²na²hē³la². Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² i²li³te²a²:

— Ā³wi¹ha¹tū¹xā¹. Nxain¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ ā³wih¹hain¹ju³ta² yū²nxa³wa². Yen³kxa² kō³nxe³khai¹te²a² oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² tē³ain¹kxa² yān³txai²na¹ o²la³kxi²ta³lu²nxa³kxai²nān²tū³ hxi²kan¹txi³ sxi²ha² ā³wi¹hai¹nhj³nx2nxa³wa².

16

Txa²wā¹sū³na² i²cxan³txi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² oh³xan¹thi³nai²na² yxau³jah¹lai²na² wān³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ jah¹la²nāu³xa² ain³kxain¹jau³su² ain³kxi²nū³na¹hē³la². Nxe³te³nah¹lxī¹:

— Nxe³jah³lxī³sa²lxī¹. Ka³te³ha² tē¹ta³tai²li² tē³sxā³ ai³jah¹lxī³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² i²cxan³txi³jau³xa² tē³xai³lyah³lxī³sxā³ yuh³xan¹ko³nāu³a¹ ā³yu¹kxā³jah¹lxī³hē¹li¹. Nxēn³tain¹na²hē³la².

2 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² a²wi¹lh¹nān¹jah¹la² txā² ka³te³ha² tē³sxā³ yuh³xan¹ko³xai³na² ā³yxu¹kxā³na²hē³la². Ā³yxu¹kxā³nū²la² a²nū²nāu³xa² ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² a²i³lxa² ū³ta³ka² sai¹sxā³ ū³syhe³wha³li¹nha²jau³xa² a²kxā³nxa² ū³syhe³wha²li¹nha²kxai²nān²tū³ nxe³jah¹la²nāu³su² kxai²nān²tū³ wā³ko³nxa³kxe³tū³ i³ton³khai¹nxēn³tai¹nha²kxai³ pax3nxēn³tai¹nha²kxai³ nxēn³tain¹na²hē³la². Ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹la² yāu³ka³txa² sa²nēn¹kxain¹tū³ka³txa² yxo²ha³kxa¹ nxēn³tain¹na²hē³la².

3 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lo²nāu³xa² ā³ta³lo³hēt¹tū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²ka³te³hai²li² tē³sxā³ i³ye³na² ā³yxu¹kxū³na²hē³la². Ā³yxu¹kxū³nxa²ha¹te¹ i³ye³na²li² a²nū²a² ya³lu²te²a² a²ti³ha²yau³hū³nxe² i³ā³lxī²tot³tā²hē³la². Nxe³ju³tān¹te²kxa³ya³tū³ i³ye³na² hāu¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ya²lun¹txa²hxn³na²hē³la².

4 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ā³ta³lo³hēt¹tū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ka³wā³lxa³tai²na² sa²kxai³lu² ka³te³ha² tē³sxā³ ā³yxu¹kxū³na² ai³na²hē³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² te²yā¹nxe² i³kāi³sxā³ a²ti³ha²yau³xa² i³ā³lxī²tot³tā²hē³la². 5 A²nxe³ju³ta² oh³xan¹jah¹la² ka³na³ka³na³jah¹la² i³yau³xa² a²wa³kxēn³yah³la² i³ye³kxi²na²hē³la². i³ye³kxi²te²nah¹lxī¹:

— Sū³na² wi¹lh¹n¹khai¹jah¹lāi³. Wain³ju³ta² so¹lxī³ kāi³jah¹lo²si¹lxī¹. A²kxā³nhxī¹nū¹tai²na² ka³ten³su² yxau³xai³jah¹lo²si¹lxī¹. Jā¹nxi¹lxī¹. A²nū²a² kāi³ju³ta² wi¹kāi³jut³su² ta³nxa² kō³nxe³ti³ kāi³jut³su² ta³nxa² a³ya³tai¹nī¹nhē³li¹. Nxī¹sxā³ kō³nxe³ti³ kāi³te²na² sa²kxai³lu² kāin² i³wai¹txai¹nīn¹ju³ta² yū³ha²kxai³ wi¹la³ kāi³te²na² sa²kxai³lu² wi¹la³ ū³yho³hai¹nīn¹ju³ta² yū³ha²kxai³ nxi¹lxī¹. 6 A²kxā³nxa² a²nū²a² kō³nxe³ti³ e³te²su² te²a² hi²sen³su² Je³su²jah¹lai²na² wān³txa² yxo²te²nāu³xa² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³ tū³ka³txi³su² te²nū³xa² nxain¹sxā³ sun²tā¹ain¹na²hē³li¹. A²ti³ha²yau³xa² ā³nē¹na³kxain¹na²hē³li¹. Nxe³ye¹nxai¹nha²kxai³ wxāi²na² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² i³na²si¹hai¹nīn¹ju³su² ū³hū¹ai¹nī¹nhē³li¹, i³wai¹tain¹si¹hin¹jau³su¹. Nxai¹nīn¹ju³ta² wain³na³li¹, kō³nxe³ti³ kāi³ai¹nha²kxai³lu¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hē³la².

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ wān³txa² yau³tā³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹jau³xa²sa¹ txah³lxa²kxa³txa² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹lxī²si¹jau³su² ka³yxuh³xa² sī³na² ū³thū²kxi²ka³txa²nāu³ai²na² a²wān³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah¹lo²si¹lxī¹. Hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹lo²si¹lxī¹. Nū³cxūn³txa² Si³yxau³ka³jah¹lo²si¹lxī¹. A²nū²a² kō³nxe³thin¹sxā³ kāi³te²su² te²a² kō³nxe³ti³ i³yī¹lai¹nīn¹sxā³ i³wai¹ta¹nīn¹ju³ta² wain³na³li¹. Nxe³na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ā³ta³lo³hēt¹tū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²ka³te³hai²li² tē³sxā³ u³je³na³ka²yen³nāu³a² a²yxu¹kxā³na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ u³je³na³kai²li² kāin² a³lan²nha²kxai³ a²nū²a² yuh³xan¹ko³xai²nān²nāu³xa² wā²nain¹na²hē³la².

9 Wān³ya³lun¹ti²te³lhxā³ nxain¹kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na² kō³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹ a²hxi²kan¹jah¹lo²su² kxan²ti³ e²nain¹jau³su² kō³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la². Hai³txi³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² i³āin²ta³kxi²nxai¹nxa³hē³la². Hai³txi³ Sū³na² wxi²kin³ti³ton³jah¹lo²su² te²lo³tai¹nxa³hē³la².

10 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nāu³xa² ā³ta³lo³hēt¹tū³jah¹lai²na² a²ka³te³hai²li² tē³nū²la² ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹lai²na² i³ye³na² wxā²li³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a²nāu³a² yen³kxa² kō³khai¹nxe²te²a² ā³yxu¹kxā³na²hē³la². Ā³yxu¹kxā³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³khai¹jah¹lai²na² i³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² ha³lo²a² whāi²na¹ ka³nxa³hi²ye³na²hē³la². Nxe³ye²sān²kxa²yu³su² kāin² ih³ton³nhain¹na²hē³la². 11 Nxe³kxan²ti³ ih³khai¹yxē²kxan²ti³nū¹ kāin² pax3Nxe³kxan²ti³nū¹ hāi¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² oh³nāu³a² yxau³jah¹la²

ko³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la². Hai³txi³ ko³nxe³ti³ kâi³ain¹ju³ta² î³âin²ta³kxi²nha²sxâ³ â³na¹ai¹nxa³hē³la².

12 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nâu³xa² â³ta³lo³hē¹tû³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²ka³te³hai²li² tē³nû²la² ka³wâ³lxa² kâin²jau³xa² Eu³fra²te²yau³xa² â³yxu²kxû³na²hē³la². Â³yxu²kxû³nxa²ha¹te¹ ka³wâ³lxa² kâin²jau³xai²li² te²ye²na²hē³la². Ha³lo²a² u²lan²ko³xa² u³je³na² a³li³xi²tâu³an¹ko³nâu³xa² ka³lxa¹tû³ka³txa² wxâ³ain¹tu¹wa². A²hxi²kan¹te²nâu³xa² a²sa³wi³ka³hxi³lxi³nâu³xa² nxe³sxâ³ wxâ³ain¹tu¹wa². Nxe² wxâ³ai¹nhi¹na¹ ka³wâ³lxi²li² te²yain¹na³la². Nxe³ha²kxai³ te²ye²ha³kxai³ hxi²kan¹txi³ yxo²ha³ti³li³a² wxâ³ain¹tu¹wa².

13 Nxe³nûn³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hû³jah¹la² ko³jah¹lai²na² ka³yxuh³xa² ko³khai¹jah¹lai²na² î³ye³na² wxa²li³jah¹lai²na² ko³nxe³sxâ³ â³ke³tû¹ain¹jah¹lai²na² nxain¹sxâ³ a²yo²nâu³a² a²yâu³ka³txa² ko³nxe³khai¹xte²nâu³xa² ha¹li¹ ka³na³ki² te²nâu³xa² ha³lo²lu³hû³te²nâu³xa² yxo²a³li³la³kxain¹na²hē³la². 14 A²nxe³te²na² yxo²a³li³la³kxi²te²a² ko³nxe³ju³ta² nxe³na²hē³la². Nxe³kxan¹ti³ nû³kxûn¹txi³ o²la³kxain¹na²hē³la². Nxe³sxâ³ yuh³xan¹txa² hxi²kan¹ta² si³yxau³te²nâu³xa² î³ki³ha¹kxi²te²lhxâ³ â³tû³lxi³yhain¹na²hē³la². Î³ki³ha¹kxi²yhain¹kxai²nân²ty³ â³sa²kxi³nû²kxain¹kxai²nân²ty³ yehain¹si¹jau³sa². Ye²yhain¹kxai²nân²ty³ Txa²wâ³sû³na² Si³yxau³ka³jah³la² nû³kxûn¹ju³ta² Si³yxau³ka³jah³la² â³nhe¹kxain¹je³nâ³kxi³nû²su² ha²kxai³ î³sa²kxi³nû²kxi²yhain¹tu¹wa².

15 Nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wên³sû³jah¹la² yxo²i²ain¹tû³ka³txa² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Nxe³jah³lxi³sa²li¹. A³ka³nxi²sxâ³ wxâ³na¹tu¹wi¹. A²nû²ai²li² a²yen³kxa² kâi³te²lhxâ³ wxâ³jah¹la² wa³su²txi³ wxâ³te²ju²hē³li¹. Ye²te²nxa² yxau³sxâ³ wah³nxe³yah³lxi³an³kxai²nân²ty³ wxa²wâ²la² whâi²na¹ so¹hxa³kxi¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Nxe³nx2ti³kxai²nân²ty³ î³tu¹li²xi²yah³lxi¹nhi¹na¹ wâ²la²txa²nx2ti³kxe³su² âu²li²nx2ti³ha³ta²wi¹. Nxe³kxa²yâ¹nxe³sxâ³ Txa²wân³txa² yxo²i²sxâ³ â³yah³lxi¹n²kxai²nân²ty³ hâ²wxân³txa³ wxâ²na¹hi¹na¹ wah³nxe³sah¹lxi³an³kxe³ty³ wxâ³na¹hi¹na¹ î³âu²lxi²to³nx2ti³ha³ta²wi¹. O³ve²a² Wên³sû³jah¹la² nxe³na²hē³la².

16 Jâ³nxe³jut3su² yuh³xan¹ko³xa² hxi²kan¹txi³nâu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³nâu³xa² nxe³sxâ³ â³sa²kxi³nû²kxain¹kxai²nân²ty³ ha³lo²a² a²i³lxa² E³bre²a² wân³txa² î³lxi¹jau³xa² Ar³ma³ke²tô³thîn³su¹ nxe³lxi²na²hē³la².

17 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nâu³xa² a²ne³ki³san¹jah¹la² a²ka³te³hai²li² tē³nû²la² a²ha²tai²na¹ o³sî³nai²na¹ â³yxu¹kxâ³na²hē³la². Â³yxu¹kxâ³nxa²ha¹te¹ Txa²wâ³sû³na² sxi²ha² â³wxe³ka³lo³nâu³a² wân³txa² e³kxi²te²a² î³kai¹kxain¹jau³xa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:
— Ta³lu²nain¹na³li¹. Nxe³na²hē³la².

18 Nxe³tû³kxai³lu² kâin² î³ha³lai³ni³ha²kxai³ kâin² wa³tu³ka³nxe³ha²kxai³ kxîh³nxa² kâin² î³ka³ta³tan³ta³tû¹ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Ha³lai³xai²li² ju¹ta² yâ¹nxe² wâ³nxîn¹sxâ³ o²la³kxi²te²sxa³yu²hē³la². A²nû²su² te²a² a²kxâ³nhi¹nu¹tai²na² a²nû²a² î³yû¹tsîn¹nu¹tai²na² te²yâ¹nxe³te²la² î²ai¹nxa³ha²kxai³ a²ha²kwên¹tai²na² ha³ta³nxâ³nxân²txi³ î²ai¹nxa³ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Kxîh³nxa² î³ka³ta³tan³tû¹ju¹ta² â²la² kâi²nha²kxai³ â²la² nû³kxû³nha²kxai³ nxe³na²hē³la². 19 Jâ³nxe³ha²kxai³ sxi²je³na² kâin²khai¹nxe³thi³na² î³ha³la³tâu²li² ha¹li¹ ka³na³ka²txi³na²hē³la². Te²yâ¹nxe³sxâ³ a²nû²a²nâu³xai²na² a²sxi²yhe³nâu³xa² â³kho³txa³kxain¹nûn³na²hē³la². Nxe³kxa²yu³su² Ba³bi³lo²na²thi³na² kâin²khai¹nxe³thi³na² sa²kxai³lu² Txa²wâ³sû³na² hi²sen³su² ain³kxi²xi²nha²sxâ³ Txa²wâ³sû³na² î³an³ta³kxin²txain¹ju³ta² ka³ne²kxē³na² vîn²yau³xa² yâ¹nxe² û³hûn¹tain¹tu¹wa². 20 Jâ³nxe³nû²la² ha³lo²ai²na² ka³wâ³lxa² nxû²kwai³ye³la³nâu³ai²na² sxa³ko³xai²na² â²tî² wâ³la³ka³txa² â²tî²l² nxe³na²hē³la². 21 Nxe³kxa²yu³su² wâ³yxû³la³ka² ki³kâi²lxi³khai¹ki³sa²ki³a² sî³na¹na²hē³la². A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² sa²te¹khai¹nxe³sxâ³ 45 ki²lo² nxe³kxi³ti³sa²na²hē³la². A²nû²a² yuh³xan¹tû³ka³txa² sî³na¹hain¹na²hē³la². Kâin²sî³na¹ha²kxai³ a²nû²a²nâu³xai²na² a²yo²wân³txai²li² Txa²wâ³sû³na² ko³nxe³te²lo³tain¹na²hē³la², khâuh³lxa³thi¹txai¹nha²kxai³la².

17

Txu¹ha² ko³nxe³thin¹khai¹ta¹ka³lxu³su¹

1 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²nâu³xa² yen³kxa² ko³nxe³te²a² â³yxu¹kxâ³jah¹la²nâu³xa² ka³na³ka³nat3sxâ³ tî³sa²sxâ³ î³ye³kxi²sa³na²hē³la². Î³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:
— Ya²ha³wi¹. Yen³kxa² wâ²nâ³û¹nxa²ha³la²wi¹. Txu¹ha² ko³nxe³thin¹khai¹nxe³ta¹ka³lxi²na² ka³wâ³lxa² ka³lxa¹tâ³wē³nhâu³a² yxau³ta¹ka³lxa² wâ²nâ³û¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹ka³lxi²na² ko³nxe³ti³ î³yî¹li²hai¹nha²kxai³ khâuh³lxi³tain¹ju³ta²sî³na¹ wâ²nâ³û¹nxa²ha¹tu¹wi¹. 2 Yuh³xan¹tû³ka³txa² hxi²kan¹txi³nâu³xa² hâi¹nxe³ti³xa¹ ko³nxe³thin¹sxâ³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹na²hē³li¹. Nxe³sxâ³ yuh³xan¹tû³ka³txai²na² yxau²xai³lain¹tû³ka³txa² ta¹ka³lxi²na² vîn²yau³xa² î³wen¹jut3sû³nxe² ko³nxe³thin¹khai¹nxe³sxâ³ o²la³kxin²txi³nyhain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

3 Nxe³nū³sxa³ha³te¹ ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xa² ān³sa²so¹sxā³ ā³nxa³sa³na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jah¹la² tē³sxā³ hi¹tai¹lhā³na²hē³la². Nxe³sa²tāu³a² txu¹ha² i²a²hē³la². Ka³yxuh³hū³jah¹la² hē³hen³te²a² ā³ka³ti³wxe³kxi²sxā³ ya³kxi²na²hē³la². A²nxe³te²a² ka³yxuh³xai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ye²na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ko³nxe³te²lo³jau³su² a²nū²whāi²na¹ ū³wha²li¹la³kxi²nha²na²hē³la². A²nxe³te²na² a²ne³ka²ne³ka³lxa¹txi³ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³kih³xai²na²hē³la². A²ne³txau³sai²na² sa²kxai³lu² hxi²ka² hxn³sxā³ ne³txau³xi³nha²hē³la². 4 Nxe³nxa²ha¹te¹ txu¹ha² ka³ti³ya³kxi²ta¹ka³lxa¹na² sa²kxai³lu² a²wā²ta¹ka³lo³a² wi³win³ye²ha²kxai³ hē³hen³ye²ha²kxai³ nxe³ye²na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²yen³kxa² kāi³lxi³te²a²sa¹: ou²ro²ki³a² ū³kū¹nha²ha²kxai³ txah³lxa³ki³a² a³lxi²khaix¹ki³ai²na² ū³kū¹nha²ha²kxai³ pe²ro³la³ki³a² ū³kū¹nha²ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ a²hxi²ka²nāu³a² a²yen³kxa² hxi²tē³nha²te²a² sa²kxai³lu² ka³ne²kxē³na² ou²ro²tē³na² hxi²tē³nha²na²hē³la². Hxi²tē³nha²tē³na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² i³ne³kxi¹sxā³ tē³ha²kxai³ ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹ju³ta² i³ne³kxi¹sxā³ tē³ha²kxai³ nxe³tē³en³su² tē³na²hē³la². 5 A²nxe³txau³sa²na² a²ye³hxi²ka²lxa¹nāu³a² sa²kxai³ a²wān³txa² i³lxi²nha²jau³xa² ā³ne³wxe³ki³sxa³jau³xa² ū³ye³wha²li¹nha²na²hē³la². Ū³ye³wha²li¹nha²te³nah¹lxi¹:

— Ba³bi³lo²na²thi³na² kāin²thi³na² a²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ o²la³kxain¹kxa² yā¹nxe³jut³sū³ta¹ka³lxa¹la¹wi¹. Yuh³xan¹tū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ o²la³kxain¹ju³ta² a²si³yxau³ta¹ka³lxa¹la¹wi¹. Nxe³na²hē³la². 6 A²nxe³ta¹ka³lxa¹na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² wān³txa² yxo²i²te²nāu³xa² sun²tā¹ai¹nha²kxai³ Je³su²jah³la² yxo²i²tū³ka³txi³su² te²a² ya³lun¹txi³nē³ta¹hxi²hē³la². A²nū²ai²li² ūn³jau³xa² kāin² i³na²kxai²nān²tu³ i³wen¹te²ju²hē³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ ta¹ka³lxa² hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² a²sa²wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³ sun²tā¹ha²kxai³ kāin² ka³lxi²nha²hē³la². Nxe³ta¹ka³lxa¹na² na²hē³la². A²nxe³ju³ta¹na² i²a¹ha²kxai³ o²khaix¹sa³hē³la². 7 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lon¹txi² i²ye³kxi²sa³na²hē³la². I²ye³kxi²sa³te³nah¹lxi¹:

— Ih¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ o²nxa²ji¹wi¹? Nxe³ju³ta¹li² ta¹ka³lxa¹na² ka³yxuh³xa² ā³ka³ti³ya³kxi²te²na² ain¹sxā³ ā³ne³wxe³ki³sxa³kxe³su² i³ya¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹. Ka³yxuh³xa² a²ne³ka² ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² ne³kih³te²na² a²ne³txau³sa² hxi²ka² hxn³sxā³ ne³txau³xi³te²na² nxe³te²ai²na² i³ya¹ū³nxa²ha¹ha²kxai³ ka³yxuh³xa² ā³ka³ti³wxe³kxa² a²nū²a² txu¹ha² ā³ka³ti³wxe³kxi²sxā³ ya³kxi²ta¹ka³lxa¹na² i²ya¹ū³nxa²ha¹ha²kxai³ nxe³nxa²ha¹tu¹wi¹. 8 Ka³yxuh³xa² i²in¹te²na² a²kxā³nxa² ka³ten³su² yxau³xai³lha²kxai³ yxān¹ta¹ hi²na² ka³ten³su² yxau³xai³lho³li¹. Ye³jen¹na² wā³li²tu¹wi¹. Yuh³xa² kxih³nxē³na² u¹tē³na² i³sa²yxau³sxā³ a³li³tu¹wi¹. A³li³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu² ya³lu²sa²ti³si²tu¹wi¹. Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² yuh³xan¹tū³ka³txa² i²ain¹tu¹wi¹. A²nxe³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ha³teh³nxā³nxa² ka³ten³ti³hi²te³txā³nxa² i²y¹li¹thai¹nxa³hē³li¹. A²kxā³nxi¹nu¹ta¹na² txa²wā¹ha³lo²a² ā³si³wxe³hi¹nu¹ta¹na² a²i³lxa² ū³wha²li¹ta¹hxi²nxa³hē³li¹. A²nxe³tū³ka³txi³nāu³xai²na² hi²na² i²ain¹tu¹wi¹. I²ain¹kxai²nān²tu³ ka³yxuh³xa² ko³jah¹lai²i² i²ain¹kxai²nān²tu³ o²lain¹tu¹wi¹.

9 Jā¹nxe³jut³su² wān³txa² i³la³kxi²si¹nxa²ha¹jau³nū³su² i³ya¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹. Ka³yxuh³xa² ko³nxe³te²a² a²ne³kxa³nāu³a² sa²kxai³lu² ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ne³kha¹li¹ ka³na³ki² nxe³ta¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²si³yxau³tāu³a² wā³la³ka³txai²la¹wi¹. Ka³tha¹li¹ ka³tha¹li¹ ka³tha¹li¹ ka³na³ki² nxe³wā³la³ka³ta³nāu³xai²la¹wi¹. A²nxe³ka³ta³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha²li² ā³wxe³ka³txa²ta¹la¹wi¹. 10 A²nxe³ka³ta³ta¹na² a²nū²a² hxi²kan¹te²su² nū³na³li¹. In³txa² kāi²li²tū³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² 7 nxe³jut³su² ain¹nū³na³li¹. A²nxe³tū³ka³txi³nāu³xa² in³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki² 5 nxe³sxā³ a²kxā³nxa² ya³lu²ain¹na²hē³li¹. Nxa²ha¹te¹ ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³ hi²nai²na² yxau³na³li¹. A²ne³ki³san¹jah¹la² ye³jen¹na² wxā²tu¹wi¹. A²nxe³jah¹la² wxā²kxai²nān²tu³ hai³txi³kxān³su² yxau³xai³lhxā³ hxi²ka¹nxa³lho³li¹. Ye³ha¹la² a³lan²tāu³a² so¹lxi³ yxau³tu¹wi¹. 11 Nxe³nūn³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³xai²li² a²kxā³nxa² yxau³xai³lha²kxai³ yxān¹ta¹ hi²na² yxau³xai³lxa²ha²kxai³ nxe³te²na² sa²kxai³lu² hxi²kan¹te²na² a²wē³not³jah¹lai²la¹wi¹. 7 nxe³tū³ka³txi³lxa²na³li¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² ā³ta³lo³hēt¹sxā³ hxi²kan¹txi³ ha³lo²a² i³kwa³na³jah¹lo²su² tu¹wi¹.

12 Nxe³nūn³nxa²ha¹te¹ a²ne³txau³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²ka² hxn³sxā³ 10 nxe³te²nāu³xai²na² i²in¹kxin³txi³ a²si³yxau³tāu³ai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a² hxi²kan¹txi³nāu³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ ha³lo²a² kwa³na³kxain¹ju³ta² ā³si³wxe³nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² hi²sen³su² i³hxi²ka¹txain¹tu¹wi¹. Ye³ha¹la² so¹lxi³ i³hxi²ka¹txain¹kxai²nān²tu³ ha³lo²a² i³kwa³na³ya³sain¹tu¹wi¹. 13 A²kxā³nxa² i³hxi²ka¹yhain¹ju³taix³ jāx¹ju³ta² so¹lxi³ a²nū²a²nāu³xa² hxi²kan¹te²nāu³xai³ta³lxi² yu³ka²na³ka³na³ju³ta² so¹lxi³ o²la³kxi²nū¹nhain¹na³li¹. A²nū³kxū³nain¹ju³ta¹na² hxi²ka¹nain¹ju³ta¹na² nxe³sxā³ ju³ta¹na² sa²kxai³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³jah¹lai²na² ū³hū¹xain¹tu¹wi¹. 14 A²nxe³tū³ka³txai²na² hi²sen³su² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² ā³nhe¹kxain¹tu¹wi¹.

Nxain¹kxan²ti³nū¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² hxi²ki³kxai³ ka³yxuh³hū³sxā³ kō³nxe³tū³kā³txa² wa³ka³ti³lō³tain¹tu¹wi¹. Txa²wā¹nū³kxūn³txa² Si³yxau³ka³jah³lō³su² ha³kxai³ Txa²wā¹sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xai²na² hāi¹nxe³ti³xai¹ nū³kxūn³sxā³ i³hxi²kan¹tot3tain¹tu¹wi¹. A²nū²a²nāu³xai² ā³si³tē³kxi²te³nāu³xai² sa³wi³ha³lxi¹lot3si¹jau³su² i³kaix1tain¹tū³kā³txi³su² ha²kxai³ Txa²wā¹sū³nai²na² ye³na² i³sxā³ so¹ain¹tū³kā³txi³su² ha²kxai³ yxo²a²ain¹tū³kā³txi³su² ha²kxai³ nxe³tū³kā³txi³sain¹na³li¹. Nxe³sa³na²hē³la².

15 Nxe³sxā³ āh¹ i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹.

— Ka³wā³lxa² yau³ka³lxa¹jau³su² jau³nāu³xai² txu¹ha² ā³wxe³tāu³ai²na² sa²kxai³lu² nxe³te²a² a²si³yxau³tāu³a² a²nū²a²nāu³xai²la¹wi¹. A²nū²a² nū³kā³txi³su² ha²kxai³ a²nū²a² ka³lxa¹khaix1te²nāu³su² ha³kxai³ a²nū²a² nū³kā³txa² kāi²lxi³tū³kā³txi³nāu³sxu² ha²kxai³ a²nū²a² wān³txa² ā³xai² e³tū³kā³txi³su² ha²kxai³ nxe³tū³kā³txai²la¹wi¹. 16 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ne³txau³xai² i³n¹te³ ne³txau³nāu³xin³ti³ an³txi² a²nū²nāu³a² ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³jah¹la² an³txi² nxe³ka³tu³ txu¹ha²ka³lxa² a²hxi²kan¹ju³ta² sa²so¹kxai¹nha²kxai³ a²nū²so¹lxi³ ā³ai¹nha³kxai³ a²si³l³khai³xai² i³so¹jī²l³kxai¹nha²kxai³ ha³nxe²a² j³tho³xai² wāt1thxa³kxai¹nha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹. 17 A²nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² ten³jau³xai²na² tū¹kā³txai²na² ē¹nāu³a² ūh³wxe³tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ka³yxuh³hū³jah¹la² kō³jah¹la² i³hxi²ka¹tain¹sxā³ a²nū²a²nāu³xan¹tū³kā³txi³nāu³xai² hāi¹nxe³ti³xai¹ wa³ka³ti³lō³tain¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹ta¹na² e³l³xai²lxi³ wēt1hxa³txa²ta³lxi¹ wa³ka³ti³lō³tain¹tu¹wi¹.

18 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² ta¹ka³lxa² i²in¹ta³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²si³yxau³tāu³a² sxi²je³na² kāin²thi³nai¹la¹wi¹. A²nū²a² nū³kā³txa² yuh³xan¹tū³kā³txi³nāu³xai² a²yxō²ha³kxai³ a²hxi²kan¹txa² si³yxau³ta¹ka³lxu³su² na²hē³li¹. Nxe³jau³su² nxe³sa³na²hē³la², oh³xan¹jah¹la²sa³.

18

Ba³bi³lō²na²thi³na² ā³nhe¹kxi²sxā³ ā³na¹ain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ nxe³nū²la² oh³xan¹jah¹la² ā³xai² i²a¹hē³la². Oh³xan¹ko³xai² wxa²ka³nxa² wxā²na²hē³la². Hxi²kan¹khaix1jah¹lō³sa²na²hē³la². Wxi²kin³ti³ton³khai¹nxe³ha²kxai³ yuh³xan²ko³xai²na² sa²kīx3tā²hē³la². 2 A²nxe³jah¹lō³kxai³lu¹ kāin² i³kaix1tā²hē³la². i³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Ba³bi³lō²na²thi³nān¹tū³kā³txa² ka³lxa¹khaix1nxe³tū³kā³txai²na² ā³nhe¹lxi³sxā³ ā³ain¹na²hē³le¹. Ā³ain¹na²hē³le¹. Nxe³tū³kā³txai²na² hi¹nai²na¹ a²nū²a² yū³ai¹nxa³we¹. A²ta³a²nāu³xai² so¹lxi³ yxau³ain¹na³le¹. Kō³nxe³te² yāu³ka³txa² so¹lxi³ he¹lai¹nhaix²na²hē³le¹. Ā³ka³te² kō³nxe³khai¹nxe³te²a² yxo²kwīn¹kxi²khai¹nxe³kī³ki³a² yxau³ai¹nhaix²na²hē³le¹. 3 Jā³nxe³jut3su² a²nū²ai²na² vīn²ya³ka³ i³na²sxā³ we¹nain¹kxai¹nān²tu³ kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² kāi³ain¹te²ju²hē³le¹. Nxe³kxa² yā¹nxe³sxā³ Ba³bi³lō²na² nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² txu¹ha² a²sxe³sxa³te²su² te²a² so¹ka³tu³ kō³nxe³thin¹sxā³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhain¹na²hē³le¹. Yuh³xan¹tū³kā³txa² hxi²kan¹txi³nāu³xai² yxo²ha³kxai³ kō³nxe³thin¹sxā³ ū³whīn¹ta³kxi²nyhain¹to³nha²hē³le¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi²te²nāu³xai²li² yen³kxi²nha²kxe³su² kāi²non³na²hē³le¹, kō³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³na²hē³la².

4 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³nāu³ain¹jau³su² wān³txa² ain³kxi²na¹hē³la². Ain³kxi²na¹te²an¹jau³kxai³lu¹: — Nxe³jah¹lō³sa²lxi¹. Txa²nū³kā³txi³su² te² i³nxa² a³li³sxā³ ā³waix3kxi¹jah¹lxi³hē¹li¹. Tū¹kā³txai²na² kō³nxe³thin¹ju³ta² o²la³kxi²yah³lxin¹kxa²yan³txi³su² a³li³sxā³ ā³waix3kxi¹jah¹lxi³hē¹li¹. Nxe³yān¹ta¹ tū¹kā³txai²na² yā¹nxe² o²la³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ tū¹kā³txai²na² yā¹nxe² ye³kāhūh¹lxa³thin¹nxa²lxi³nū³nha³ta¹. 5 A²nxe³tū³kā³txai²na² kō³nxe³khai¹nxe³ju³ta² kāi³ain¹nha²kxai³ sa²tot1so¹khaix1nxain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² ain³kxi²xi²tu¹wi¹. 6 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³xan¹te²a² wa³lxī³ju³ta² o²la³kxi²te² i³nxa² ai³jah¹lxi³hē¹li¹. Tū¹kā³txai²na² kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa² yā¹nxe³sxā³ kāi³ūh¹txain¹yah¹lxi³hē¹li¹. Yān¹ta¹ yu³ka³na³ka³nat3sxā³ kāi³ain¹ju³ta² yu³tha¹li¹ wa³lxī³sxā³ i³wa²lxi³xi²sxā³ ū³hū¹txain¹yah¹lxi³hē¹li¹. 7 A²kxā³nxa² tū¹kā³txai²na² so¹lxi³ kāin² yen³lū³hix³sxā³ yxau³ain¹na²hē³li¹. Yen³kxi²kxa² yā¹nxe³sxā³ ye³kāhūh¹lxa³tēn³txain¹yah¹lxi³hē¹li¹. i³āin¹ta³kxi²nh²ti³hi¹txain¹yah¹lxi³hē¹li¹. Tū¹kā³txai²na² a²kxā³nān¹jau³kxai³lu¹: — Txi²na¹xai²na² so¹lxi³ hxi²kan¹te²la³ nha¹wi¹. Wi¹yxau³nha¹wi¹. Hai³txi³ i³āin¹ta³kxi²sa²ju³ta²nū³a² yū²nxa²lho³li¹.” Tū¹kā³txai²na² nxe² e³lain¹na²hē³li¹. 8 Jā³nxe³jut3su² ye³jen¹na² kāhūh¹lxa³thin¹txain¹ju³ta²nū³a² wxā³tu¹wi¹. Ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lan²tāu³a¹ wxā³tu¹wi¹. Ya³lu²ain¹ju³ta²nū³a² wxā³ha²kxai³ i³āin¹ta³kxi²sxā³ nān³tain¹ju³ta²nū³a² wxā³ha²kxai³ he³ja²lun¹tain¹ju³ta²nū³a² wxā³ha²kxai³ nxain¹tu¹wi¹. Nxain¹nū²la² sxi²je³na² whāi²na¹ i³hxn³tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³ka³jah³lō³ nū³kxūn³khaix1nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² kō³nxe³ti³ i³yī¹lain¹sxā³ i³wai¹tain¹tu¹wi¹.

9 Nxa²ha¹te¹ yuh³xan¹ta² hxi²kan¹te²nū³kā³txai²na² sa²kxai³lu² kō³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²nyhu¹ain¹te²nāu³xai² yen³kxi²khai¹nxe³sxā³ yxau³xai³lain¹te²nāu³xai² kāin² i³āin¹ta³kxain¹sxā³ nā³nain¹tu¹wi¹. Sxi²je³na² whāi²na¹ i³hxn³kxa² a²wha³lxin¹txa²

ĩ²ai¹nha²kxai³ nã³nain¹tu¹wi¹. 10 Nxe³sxã³ khãuh³lxa³tẽ³nyhain¹kxa³yan³txi³su² yuh³kxain¹jau³su² ul²yxau³ain¹tu¹wi¹. Ul²yxau³sxã³ e³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Khãuh³lxa³thin¹khai¹na³li¹. Ba³bi³lo²na²thi³nãn¹tũ³kã³txa² ka³lxa¹khai¹nxe³tũ³kã³txa² khãuh³lxa³thin¹khai¹xain¹na³li¹. Tũ³kã³txai²na²nũ³kxũn³khai¹nxe³kxan²ti³ a²hi¹na¹ wa³su³txi³ kq³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yo³ha² Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² kq³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹sxã³ i³wai¹tain¹na³li¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

11 Nxa²ha¹te¹ Ba³bi³lo²na²thi³nãnũ³ai²na² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³tũ³kã³txai²na² sa²kxai³lu² i³ain²ta³kxi²sxã³ nã³nain¹nũn¹tu¹wi¹. A²yen³kxai²na² so¹kxi²nyhu¹kxa² ã³te³nai¹nxa³ha²kxai³ a²yen³kxa² so¹kxi²jah³la²nũ³su² yũ²nxa³ha²kxai³ i³ain²ta³kxi²sxã³ nã³nain¹tu¹wi¹. 12 Tah³lxa³kxa² a³lxi²ki³ai²na² ou²ro²ki³su² ta³nxa² pra²ta²ki³su² ta³nxa² txah³lxa³ki³su² a³lxi²ki³su² ta³nxa² pe²ro³la³ki³su² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. Wã²la² wi¹ka³lo³a² lin²yo²ka³lo³su² ta³nxa² wi³win³ka³lo³su² ta³nxa² se²ta³ka³lo³su² ta³nxa² he³hen³ka³lo³su² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. Hi³sa³ka³txa² wi¹lũ³kax³su² ta³nxa² yen³kxai²na² mar³fim¹ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² hi³sa³ka³txa² a³lxi²khai¹nxe³ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² kwa³thi³la² brõn³se²ka³lo³a² we³kxe³su² ta³nxa² kwa³thi³la² fer²ro³ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² tah³lxa³kxa² mar³mo³re²ka³txa² we³kxe³su² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. 13 Wi¹lũ³se³nhi³nhẽ³jau³xai²na² si³na³mo²ma²yau³su² ta³nxa² a³mo²ma²yau³su² nã³nain¹tu¹wi¹. 12 Tah³lxa³kxa² a³lxi²ki³ai²na² ou²ro²ki³su² ta³nxa² in²ra³jau³su² ta³nxa² a²nũ²a² ka³te³na³hin¹te³su² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. Yain³txi³su² te²na² vĩn²yo³yau³su² ta³nxa² a³se²te²yau³su² ta³nxa² tri²ka²nũ³su² wi¹khai¹tũ³xa² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. Pon¹su² ta³nxa² o³ve²a² ta³nxa² ka²va¹la² ta³nxa² hi³ye³ka³lo³a² ka²va¹la² ũ³si³kũh¹nha²ka³lo³su² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. A²nũ²a² kwa²wa³kim³lo³te²su² ta³nxa² a²nũ²a² ka³te³na³hin¹te³su² ta³nxa² ã³ten³te²a² yũ²nxa³lho³li¹. Txa²wã¹yen³kxa² i²li³ju³ta² ã³ten³sain¹te²nãnũ³xa² yũ²nxa³lho³li¹, wa³ka³li³yu³ta² yũ²nxa³ha²kxai³lu¹. 14 Nxe³ha²kxai³ wxãi²na² Ba³bi³lo²na²thi³nãn¹tũ³kã³txi³ i³nxa¹na² wa³ko³nãn¹kxa²yo³su² tĩ¹lxi²hxnai³kxi¹nx2ti³na³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ yen³kxa² wi¹khai¹nxe³kxa² a³lxi²khai¹nxe³kxa² nẽ³sxã³ tĩ¹lxi²hxnai³kxi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³sxã³ a²nũ²a² i²li³te²la³ hxi²kan¹txi³ a³tin²nxa³lho³li¹, kãin² ã³ten³kan²ti³nu¹.

15 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² yen³kxa² a²wa³kxẽn³txi³nãnũ³xa² sa²kxai³lu² Ba³bi³lo²na²thi³na² ã³wih¹sxã³ yxau³sxã³ yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ai¹nha²kxai³ a²kxã³nxa² yen³kxi³nha²khai¹xain¹na³hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ hi¹na¹ a²u²xi³ ã³waix³sxã³ ten³sa²tã³ain¹tu¹wi¹. Khãuh³lxa³thin¹ju³ta² o²lai¹nha²kxai³ i³ain²ta³kxi²nhain¹sxã³ nãn³tain¹tu¹wi¹.

16 Nãn³tain¹te³ãn¹jau³kxai³lu¹: “Khãuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. Ba³bi³lo²na²thi³nãn¹tũ³kã³txa² ka³lxa¹khai¹xain¹tũ³kã³txa² khãuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. A²kxã³nhx¹nai²tã² wã²la² wi¹ka³lo³a² so¹lxi³ lin²yo²ka³lo³su² ta³nxa² wi³win³ka³lo³su² ta³nxa² he³hen³ka³lo³su² ta³nxa² nxe³ka³lo³a² so¹lxi³ ũ³whih²kxi²nha²xai³hxai²na²hẽ³li¹. Txah³lxa³kxa² wi¹ki³a² so¹lxi³ ou²ro²ki³sa² ta³nxa² a³lxi²ki³su² ta³nxa² pe²ro³la³ki³su² ta³nxa² nxe³te²he³la³kai²na² so¹lxi³ wã²la² ũ³kũ²nha²wxe²xai³hxai²na²hẽ³li¹.” 17 Yxãn¹ta¹ wa³su³txi³ hi¹na¹ yen³kxai³na² hãi¹nxe³ti³kai³ kho³nhxnai³kxi²na³li¹. Jã¹nxe³ju³ta² i³ye³na² hi³ye³ka³lo³a² ai²te²nũ³kã³txa² na³vi²o²tẽ³na² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ki³kxa² yen³kxa² so¹te²na² a²wa³kxẽn³te³nãnũ³sxu² kwa²ã³wih¹sxã³ ai³te³nãnũ³sxu² a²yo²ha³kxa¹ tẽ¹nai²i³ i³hau¹kot³sxã³ wa³ko³nain¹te³nãnũ³su² nxe³sxã³ tũ¹kã³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ki³ju³ta² ne³ki³so³nha²kxi³ u²xi³ ã³waix³sxã³ ten³sa²tã³ain¹na³li¹. 18 Ten³sa²tã³ain¹tãu³a² yen³kxai³na² i³hxnai³kxa² a²wha³lxin¹ti³su² i²ain¹tu¹wi¹. I²ain¹ti³ãn¹jau³kxai³lu¹, i³nãn³sxã³ i³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Thi¹nai²na² kãin²khai¹nxe³thi³na² yã¹nxe³thi³na² yũ²nxa³wi¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

19 Jã¹nxe³sxã³ kxĩh³nũ³kxa² hxi²tẽ³nha²sxã³ ã³na³sxã³ ã³ne³ha³nãu²txi¹nhain¹tu¹wi¹. Nxe³sxã³ i³ain²ta³kxi²sxã³ nãn³tain¹tu¹wi¹. Nãn³tain¹te³nah¹lxi¹: “Khãuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. Sxi²je³nai²na² kãin²khai¹nxe³thi³nai²nãn¹tũ³kã³txa² khãuh³lxa³thin¹khai¹nx2na³li¹. Nxe³thi³nãn¹tũ³kã³txai²na² na³vi²o²tẽ³na² yũ³ain¹te²nãnũ³xa² yen³kxi³si¹hain¹na²hẽ³li¹. Yxãn¹ta¹ wa³su³txi³ hi¹na¹ yen³kxai²na² kho³nhxnai³kxain¹na³li¹.” Nxe³ain¹tu¹wi¹.

20 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹thi³nãn¹tũ³kã³txe² i³nxa¹na² tĩ¹nai²i² kho³nhxnai³kxi²ha²kxai³ i³ka³lxi³kxi²nha¹jah³lxi³hẽ³li¹. A²nũ²ai²na² Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²yah³lxin¹te² i³nxa¹na² i³ka³lxi³kxi²nhã¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² kaix¹so¹tũ³kã³txi³sin¹te² i³nxa¹na² i³ka³lxi³kxi²nhã¹nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³na² hi³sen³su² kq³nxe³ti³ i³yĩ¹li²nyhain¹na³li¹, thi¹nai²nãn¹tũ³kã³txa²su¹. Nxe³sxã³ ã³wa³su¹kxi¹nx2ti³na³li¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hẽ³la².

21 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² nũ³kxũn³khai¹jah¹la² sa²kxai³lu² txah³lxa³kxa² kãin²ka³txa² wxa³so¹na²hẽ³la². Tri²ka²nũ³xa² ũ³hũ³ki²ti³ hũ³ka³txa² wxa²so¹na²hẽ³la². Wxa²so¹nũ²la² i³ye³na² wxa²sa²tã³nũ¹na²hẽ³la². Wxa²sa²tã³nũ¹te³nah¹lxi¹:

— Txah³lxa³kxai³li² i³ye³na² wxa²sa²tã³nũ¹a¹ti²ti¹. Nxe³ha²kxai³ Ba³bi³lo²na²thi³na² kãin²khai¹nxe³thi³na² nxe³kxi³hũ³sxã³ nũ³kxũn³txi³ sa²tã³ain¹tu¹wi¹. Sa²tã³ain¹kxai²nãn²tu³ nxe³hi¹nãn²te²tu³ a²ha³lo²a² sxa³je³na¹ tĩ¹hxnai³tu¹wi¹. 22 Thi³nãnũ³ai²na² a²nũ²a²

hai³nain¹ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³li¹. Vi³o³lãu²hũ³tẽ³na² hai³nai¹nxa³ha²kxai³ wãn³txa² hain³te²su² te²a² hai³nai¹nxa³ha²kxai³ wãi²lhũ³ka³txa² hai³nai¹nxa³ha²kxai³ trũ³be²ta²ka³txa² hai³nai¹nxa³ha²kxai³ nxẽ²nxa³lho³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² hxi²khe¹txi³ yen³kxa² wxa²no²la³kxi²te²la³ yũ²nxa³lho³li¹. Tri²ka²ki³a² ùh³nxũ³ju³ta² o²la³kxai¹nxa³lho³li¹. 23 Lã³pi³ãu²tẽ³na² sa²kxai³lu² hai³txi³ sa²kxĩx3tain¹nxa³lho³li¹. A²nũ²a² kwẽn¹tai²na¹ so¹nyhain¹te²na² sa²kxai³lu² ka³lih³kxi¹yhai¹nxa³lho³li¹. A²kxã³nxa² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ain¹tũ³ka³txa² thĩ¹nai²na² yxau²xai³lain¹tũ³ka³txa² hxi²kan¹khai¹nxe³tũ³ka³txi³su² na²hẽ³li¹. Thĩ¹nai²na² a²wã³nxĩn¹ju³ta² tih³nxa³la² ã³nan³khai¹xain¹na²hẽ³li¹. Nxa¹nha²kxai³ yuh³xan¹tũ³ka³txi³nau³xa² i³ki³ha¹kxi²nyhain¹na²hẽ³li¹.

24 Nxe³kxa³yu³su² thĩ¹nãu³ai²na² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hen³txi³te²nãu³xa² i³ya²lu¹kxain¹te²na² i³ha¹txi²ha²kxai³ Je³su³jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²tũ³ka³txe²nãu³xa² i³ya²lu¹kxain¹te²na² i³ha¹txi²ha²kxai³ a²nũ²a² i²li³te²na² i³ya²lu¹kxain¹te²na² i³ha¹txi²ha²kxai³ sxi²jen³nãu³a² nxe³na²hẽ³li¹. Oh³xan¹jah¹la² nxe³na²hẽ³li¹.

19

1 Nxa²ha¹te¹ hain³txa² yau³ã³xa² hain³jau³xa² ain³kxi²na¹hẽ³li¹. Oh³xan¹thĩ³na² a²nũ²a² ka³lxa²txi³ i³hai³nain¹jau³hũ³nxe² ain³kxi²na¹hẽ³li¹. Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹la² kãin²khaix1nx2na³li¹. Txa²wã¹ko³nxe³ti³kãi³ki³ju³ta² sa²wa²su²te³jah¹lai²la¹wi¹. Wxi²kin³ti³fon³khaix1jah¹lai²la¹wi¹. Nũ³kxũn³ju³ta² Si³yxau³ka³jah¹lai²la¹wi¹. Ju¹ta² kãi³ju³tai²na² a²ya³la³lha²ti³hi¹ki³kxai²nãn²tu³wain³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. 2 A²nũ²a² tãĩ³ain¹ju³ta² i²ain¹ka³tũ³wi¹lhĩn¹tũ³ka³txi³su² tã³nxa² ko³nxe³thin¹tũ³ka³txi³su² tã³nxa² i³yĩ¹li²hain¹ju³ta² wain³na³li¹. Ba³bi³lo²na²thĩ³nãn¹tũ³ka³txai²na² ko³nxe³thin¹khai¹nxe³tũ³ka³txai²na² yuh³xan¹tũ³ka³txi³nãu³xai²na² a²yo²ha³kxa¹ ko³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²si¹yhai¹ta¹ka³lxa² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²na²hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxi³nãu³xa² ta²nxi¹tũ³ka³txai²na² hxi²ka²sun²tã¹kxain¹na²hẽ³li¹. Nxe³kxain¹kxa² yo³ha² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹li²sxã³ i³wai¹txi²na²hẽ³li¹. Nxe³ain¹na²hẽ³li¹.

3 Nxa²ha¹te¹ te²yã¹nxe² e³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Thĩ¹nai²na² Ba³bi³lo²na²thĩ³nai²na² wãn³txa²hxa³nyain¹nĩn²tai¹. Hai³txi³ãh¹lxi³sxã³ãh¹we²txai¹nxa³lho³li¹. Nxe³na²hẽ³li¹.

4 Nxe³nũn³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² hxi²kan¹te²nãu³xa² 24 nxe³tũ³ka³txi³nãu³xa² ka³yxuh³hũ³jah¹la² wi¹lhĩn¹te²nãu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³te²nãu³xai²na² nxain¹sxã³ã³ka³ti³wxe³ain¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² ã³wxe³ka³lo³a² ã³wxe³sxã³yxau³ain¹jah¹la² sa²nẽn¹kxain¹na²hẽ³li¹. Sa²nẽn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³sĩn¹na³li¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ain¹na²hẽ³li¹.

O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² txu¹ha² so¹nyhu¹ya³jau³su²
5 Nxe³nxa²ha¹te¹ wãn³txa² Txa²wã¹sũ³na² ã³wxe³ka³lo³nãu³ai²nãn¹jau³xa² ain³kxi²na¹hẽ³li¹. Ain³kxi²na¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yxo²we¹jah³lxi³te² i³nxai²na² nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²jah³lxi³hẽ¹li¹. Kãi²nxa³te² i³nxai²na² kãi²lxi²te² i³nxai²na² a²yo²ha³kxa¹ sa²nẽn¹kxi²jah³lxi³hẽ¹li¹. Nxe³na²hẽ³li¹.

6 Nxe³nũn³nxa²ha¹te¹ wãn³txa² yau³xã³xa² ain³kxi²na¹hẽ³li¹. A²nũ²a² ka³lxa²te²a² e³lxi²jau³hũ³na²hẽ³li¹. Ka³wã³lxa² en³txi³jut3sũ³na²hẽ³li¹. Kãin² i³wa¹tu³ka³nxe³jut3sũ³nxe²e³jau³su²na²hẽ³li¹. Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wã¹sũ³na² sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² nũ³kxũn³ju³ta² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tãu³lot3ju³ta² hi¹na² yũ³tu¹wi¹.

7 I³ka³lxi³yha³sah¹lxi³wxi¹. Sa²nẽn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹. O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹la² Je³su³jah³la² ã³si³tẽ³sxã³ yxo²i²tũ³ka³txai²na² a²sxe³xa² so¹ju³ta² yã¹nx2na³li¹. Txu¹ha² so¹kxai²nãn²tu³a²in³txa² ã³si³tẽ³sxã³ yxau²xai³ya³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³sxã³ Je³su³jah³la² ã³si³tẽ³sxã³ yxo²i²tũ³ka³txai²na² Je³su³jah³lan¹ta² a²yen³nãu³a¹ yxau²xai³lha²tẽ³ain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tai²na² hi¹na² yũ³tu¹wi¹. Nxe³na²hẽ³li¹. 8 Nxe³ka³tu³ wã²la² wi¹ka³lo³a² lĩn²yo²ka³lo³a², hãn³ka³lo³a² ù³hũ¹ain¹na²hẽ³li¹. A²nxe³ka³lo³a² wã²la² lĩn²yo²ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² sa²kxai³lu² a²nũ²a² wi¹lhĩn¹te²na² Je³su³jah³lai²na² wãn³txa² yxo²i²te²na² wain³txi³ kãi³ju³ta² yã¹nxe² a²si³yxau³tãu³la²na³la².

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Hi¹na² ù³wha²li¹txa²hẽ¹li¹. O³ve²a² Wẽn³sũ³jah¹lai²na² yain³txa² yain³kxi²nyhain¹ju³ta³nũ³a² yau³son³na³li¹. Nxe³ha²kxai³ ã³yãn³sa²ki³nũ²kxain¹tũ³ka³txa² yain³txa² yxain³kxi²nyhain¹te²nãu³nũ³a² a²kxã³nxa² i³hen³txi³yhai¹na²hẽ³li¹. Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² tũ¹ka³txain²txi³ wi¹lhau³ko³tũ¹nyhain¹tu¹wi¹. Nxe³na²hẽ³li¹. Nxe³nũ²la²ãh¹ i³ye³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:

— Jau¹xai²na² Txa²wā¹sū³na² ya²la³tu³jau³xai²la¹wi¹. Nxe³sa³na²hē³la².

10 Nxe³sa³nxa²ha¹te¹ ā³ka³ti³wxe³sxā³ sa²nēn¹kxi²na¹tū¹wā¹. Na¹ta¹ i³ye³kxi²sa²te³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³txa³hē¹li¹. Sa²nēn¹kxi²sa²txa³hē¹li¹. Wxāi²yā¹nxū³na¹wi¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa² sa²yo²we¹jah¹lxin¹kxa² yā¹nxū³na¹wi¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ sa²nēn¹kxi¹sē¹li¹. A²nxēn¹jau³xai²li² Je³su²jah³lai²na² wān³txain²txi³ a²hāix¹jau³xain²txi³ Sū²na² wān³txa² i³hēn³txain¹tū³ka³txai²na² wān³txain²txi³ a²hāix¹jau³xain²txi³na¹li¹. Nxe³sa³na²hē³la².

Ka²va¹la² hān³te²a² ka²ti³yau³kxi²jah¹la² i³yau¹ū³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ oh³sī³na² sa²yo²hai¹kxi²na²hē³la². A²nxe³tāu³a² ka²va¹la² hān³te²a² i³a¹hē³la². In³txa² ka²ti³yau³kxi²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²i³lxa²sa¹, yo²nyhain¹jah¹lo²su¹ nxe³ha²kxai³ Ya²la³tu³jah¹lo²su¹ nxe³ha²kxai³ a²nxe³jau³su² i³lxi¹nha²na²hē³la². Nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³te²nū³ka³txa² wain³kxa²ti³sxā³ ko³nxe³ti³ i³yī¹lain¹sxā³ ā³nhai¹nha²kxi²jah¹lai²la¹wa². 12 A²ye³ki³ka³sa² sa²kxai³lu² ha³nxe²a² i³kxa²yā¹nx2na²la². A²nēkai²na² sa²kxai³lu² ne³hē¹nha²ka³lo³a² sa²kxai³lu² ka³lo³ka³lxa¹txi³ ū³nhe³hē¹nha²na²hē³la². A²i³lxa² sa²kxai³lu² ū³wha²li¹la³kxi²nha²na²hē³la². A²nxe³te²a² a²i³lxa² sa²kxai³lu² a²nū²a² ā³xā² hxi²kan¹txi³ i³yī¹lin²nxa³hē¹la². Yxān¹ta¹ jah¹la² so¹lxi³ a²i³lxa² i³yī¹li²nū¹sa²na²hē³la². 13 Wā²la² wi²kxi²nha²ka³lo³a²na² sa²kxai³lu² a²ti³ha²yau³xa² ū³hū¹kxa²sa²sai¹xi²ka³lo³ai²la¹wa². A²i³lxi³khai³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txi³su¹. Nxe³na²hē³la². 14 Nxe³nū²la² oh³xan¹tū³ka³txa² nū³kxūn²tū³ka³txa² ā³si³tē³kxain¹na²hē³la². Nxe³tū³ka³txa² yo²ha³kxa¹ wā²la² hān³ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² lln²yo²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²xain²tain¹na²hē³la². A²nxe³tū³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ ka²va¹la² hān³te²a² ā³ka²ti³yau³kxa²xain²tain¹na²hē³la². 15 A²nxe³jah³lai²na² a²yo²a² yū³la² txō¹txa³wxi²a² i³yo²sai¹nha²na²hē³la². A²nxe³ta³wxi²a² tē³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³tū³ka³txi³nāu³xa² ā³nhai¹nha²kxain¹na²hē³la². Kwa³thi³ka³txa² hxi²ta³nha²kī³kxai¹nān²tu³ nū³kxūn²txi³ wa³ka²ti³lo²te¹ja³ hē³ki³tā³la². Nxe³kxa² yā¹nxe³kxe³hū³nxe² jah¹la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³thin¹tū³ka³txai²li² nū³kxūn²txi³ ā³nhai¹nha²kxain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² Si³yau³ka²jah¹lai²na² nū³kxūn²ju³ta² Si³yau³jah¹lai²na² i³an³ta³kxain¹ju³tan¹te²ka²ya³lhu² ko³nxe³ti³ kái³tū³ka³txa² nū³kxūn²txi³ i³wai¹tain¹na²hē³la². 16 A²nxe³jah³lai²na² a²i³lxa² ū³wha²li¹la³kxi²nha²na²hē³la². A²wā²lai²na² ū³wha²li¹la³kxi²nha²ka³txai²na² nxe³wha²li¹la³kxi²nha²ha²kxai³ nxe³nha²na²hē³la². Ū³wha²li¹la³kxi²nha²jau³xa²sa¹: A²nū²a² nū³ka³txa² i³kwa³na²tū³ka³txai²na² a²hxi²kan¹khaixite² Si³yau³jah¹lai²la¹wi¹. Hxi²kan¹te²nāu³xai²na² Hxi²kan¹ta² Si³yau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

17 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² ā³xā² i³a¹hē³la². U³je³na³ka² ka³la³sxā³ ne³ka³la³kxa² yxau³kxi²na²hē³la². Nxe³sxā³ i³kai¹sxā³ i³ye³te³nah¹li¹, qī³ka³nāu³xa² oh³sī³na² ā³ni³nain¹te²nāu³xa² i³ye³kxain¹te³nah¹li¹:

— Wxā³sxā³ ā³yā³sa²kxi³nū²kxi¹jxah³lxi³hē¹le¹. Txa²wā¹sū³na² ū³h³yait¹txa²lxi³ju³ta² yū³tu¹we¹. 18 Yuh³xan¹tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxin¹tu¹we¹. A²nū²a² i³kwa³na²kxi²nyhain¹tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ nū³kxūn²tū³ka³txi³nāu³xa² a²hxi²kan¹te²nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²kxūn²tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ ka²va¹la² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ ka²va¹la² ka²ti³yau³kxi²tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² ā³wa²sutisxā³ yxau³tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ kwa²wa³ka³li³lo³tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² kāin²tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² kái³nxa³tū³ka³txi³nāu³xa² i³so¹jī²yah³lxi¹nha²kxai³ nxe³ain¹yah³lxin¹tu¹we¹. Nxēn³tain¹na²hē³la².

19 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³khaix1jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² i³a¹hē³la². A²nxe³jah³lai²kxai³ yuh³xan¹ta²nū³ka³txa² i³kwa³na²kxain¹te²nāu³xa² ā³nū²kxi²ha²kxai³ a²nū³kxūn²nain¹tū³ka³txa² ā³nū²kxi²ha²kxai³ nxe³na²hē³la². Nxe³nū²la² in³txa² ka²va¹la² hān³te²a² ka²ti³yau³kxi²jah¹lai²na² a²nū³kxūn²tū³ka³txai²na² nxe³sxā³ ā³nhe¹lxin²tain¹na²hē³la². 20 Ā³nhe¹lxin²tain¹te³na¹ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³khaix1jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² so¹ain¹na²hē³la². Jah¹lai²na² so¹ai¹nha²kxai³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ā³jah¹la² ko³nxe³sxā³ ā³ke³te²ain¹jah¹lai²ta³ixi³ wā³nxūn¹sxā³ o²la³kxi²yain²to³jah¹lai²txa³ixi³ a²ye³ha³na³kxa² ū³ta³ka² sai¹sxā³ ū³ye³wha²li¹la³kxain¹sxā³ i³ki³ha¹kxain¹jah¹lai²txa³ixi³ ka³yxuh³hū³jah¹la² ko³khaix1jah¹lai²na² yāu³ka²txa² kwa³thi³la² we¹tain¹te²a² sa²nēn¹kxi²si¹hain¹jah¹lai²ta³ixi³ so¹ha²kxai³ nxe³sxā³ ka³yxuh³xa² ha¹lon³txi³te²na² ka²ten³ti³ so¹ain¹ka³ti³ i³ye³nai²na² ha³nxe²a² i³je³nai²na² ā³na²sxā³ ā³nū¹lain¹na²hē³la². A²nxe³je³na² ē³syo²fre²je³na² i³hxa³nxa³je³nai²la¹wa². 21 Nxe³nūn³nū²la² ka³yxu³hū³jah¹la² ko³khaix1te²na² sa²wi³ha³ixi³nāu³xa² ka²va¹la² ka²ti³yau³kxi²jah¹la² hi²sen³kxai³lu² yū³lxa² i³yo²sai¹nha²jah¹lai²ta³ixi³ yū³lxai¹ta³ixi³ tē³sxā³ i³sun²tā²yut²lta³ixi³yhain¹nāu³hē³la². A²nxe³te²su² qī³kxa²nāu³xai²li² so¹ji²ai¹nha²kxai³ wxi²sū¹nain¹na²hē³la².

20

Ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³khaix1te²a² sa²tai³kxi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² wxa²ka³nxa² wxa³na²hẽ³la². Yuh³xa² kxih³nxẽ¹na² u¹tẽ³na² ùh³yo²than²kxi²ki³ka³txa² so¹sxã³ hxi²tẽ³nha²sxã³ wxã³ha²kxai³ kwa³thi³lĩh³na² so¹sxã³ hxi²tẽ³nha²sxã³ wxã³ha²kxai³ nxe³na²hẽ³la². 2 Nxe³nũ²la² ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² nũ³kxũn³txi³ tai³kxi²so¹na²hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² txih³hũ³sxã³ ko³jah¹lai²ta³ixi²na³la². Ti³a²bo³jah¹lo²su² ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹lai²ta³ixi²na³la². Ā¹jah¹la² nũ³kxũn³txi³ so¹nũ²la² kwa³thi³lĩh³na² tẽ³sxã³ sa²tai³kxi²na²hẽ³la². Kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 1.000 nxe² kwẽ³kon³sxã³ tai³kxi²wxe²xai³lain¹na²hẽ³la². 3 Ain¹nũ²la² yuh³xa² kxih³nxẽ¹na² u¹tẽ³na² so¹sxã³ ã²na¹sxã³ ã³wi¹hain¹na²hẽ³la². So¹sxã³ ã²na¹sxã³ ã³wi¹hain¹nũ²la² sa²ne³ti¹kxain¹nũ²la² ùh³yo²wĩ¹kxain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ yuh³xan¹tũ³ka³txa² i³ki³ha¹kxain¹ju³ta² yũ²nxa³wa², kwẽ³kxa² yxo²ha³kxa¹ ũ³ti¹kxa² wxe²xai³lai¹nha²kxai³la². Yxã¹ta¹ ye³ha¹la² so¹lxi³ sa²ta²la³kxi²sã³ain¹sãn²tu¹wa².

4 Nxa²ha¹te¹ yu³tã³xa² i²a¹hẽ³la². I²a¹ju³ta²sa¹. Ā³wxe²ka³lo³a² hxi²kan¹khaix1te²na² ã³wxe²ka³lo³a² ka²lo³ka³lxa¹txi³ i²a¹hẽ³la². Nxe³ka³lo³ai²li² a²nũ²a² ã³wxe²xai³lain¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² i³hxi²katiti³hi¹tẽn³tain¹na²hẽ³la². Ko³nxe³ti³ kã³te²nãu³xa² ko³nxe³ti³ i³yĩ¹lain¹sxã³ i³wai¹tain¹ju³ta² i³hxi²katiti³hi¹tẽn³tain¹na²hẽ³la². Nxe³nũn³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² nũ³ka³txa² i²lxin³tai¹na²hẽ³la². A²nxe³tũ³ka³txai²na² a²kxã³nxa¹ ko³nxe³thin¹tũ³ka³txa² hi²sen³su² sun²tã¹ain¹na²hẽ³la². Ū³nhe³yon³tã¹lain¹sxã³ sun²tã¹ain¹na²hẽ³la². Nxe³sxã³ ũ³nhe³yon³tã¹lain¹tũ³ka³txain²txi³ a²kxã³nhe³la² wi¹lhin¹sxã³ yxau²hoh³lxin³tain¹na²hẽ³la². Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² i³hen³txai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹tẽn³tai¹nha²kxai³ nxẽn³tain¹na²hẽ³la². Hai³txi³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² sa²nẽn¹kxai¹nxa³ha²kxai³ ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² a²yãu³ka³txa² kwa³thi³la² we¹tain¹jah¹la² sa²nẽn¹kxai¹nxa³ha²kxai³ nxẽn³tain¹na²hẽ³la². Ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² a²ti³lxa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³hxi²wha²li¹nhai¹nxa³ha³kxai³ a²ye³ha³na³kxa² ũ³ta³ka² sai¹sxã³ ũ³yhe³wha²li¹nhai¹nxa³ha²kxai³ nxe³ain¹na²hẽ³la². Nxe³ain¹tũ³ka³txi³sa²ha²kxai³ kxã¹n²su² sun²tã¹yhain¹kxan³ti³nũ¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²ti³hi¹nyhain¹to³nha²na²hẽ³la². Nxẽn³tain¹ka³tu³ Kris2tu³jah¹la² ã³nũ²kxi²sxã³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³ ha³lo²an¹tũ³ka³txai²na² whã²na¹ i³hxi²kan¹txi³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹na²hẽ³la². Kwẽ³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 1.000 nxe² kwẽ³ko³nxe² i³hxi²kan¹txi³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹na²hẽ³la². Nxe³tũ³ka³txai²na² txã² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tũ³ka³txi³sain¹na²hẽ³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ ã³ta³lo³hẽ¹tũ³sxã³ nũ³ka³txi³ ã³xa² ka³ten³su² i³sa²yxau³xin²tain¹nũn³tu¹wa². 5 Nxe³nũ³nxa²ha¹te¹ a²nũ²a² ya³lu²nũn³tũ³ka³txa² ãh¹ wã³kon³tũ³ka³txai²na² sa²kxai³lu² kwẽ³kxa² 1.000 nxe² kwẽ³kon³kxan²ti³nũ¹ ãh¹ya³lu²sxa²xain²tain¹na²hẽ³la². 6 Nxe³nũn³nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhi¹na² ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²tũ³ka³txa² wi¹lxon³kxi²ti³hi¹nyhain¹to³nha²na²hẽ³la². Wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹nha²kxai³ nxe³tũ³ka³txi³sain¹na³la². Hai³txi³ ya²lu¹ju³ta²nũ³su² yĩ³ai¹nxa³lho³la². Hai³nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ Je³su² Kris2tu³jah¹lai²na² i³ye³ũ¹hain¹tũ³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³ti³hi¹tẽn³tain¹tu¹wa². Nxe³sxã³ ha³lo²an¹tũ³ka³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ i³hxi²ka¹ti³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹tu¹wa². 1.000 nxe² kwẽ³kon³kxa²ha³ta³nxãn²txi³nũ¹ i³hxi²ka¹ti³lot3sxã³ yxau²xai³lin³tain¹tu¹wa².

Sa³ta³na²jah¹la² ã³na¹ain¹jau³su²

7 Nxe³nxa²ha¹te¹ 1.000 nxe² kwẽ³kxa² hxa³nũ²la² Sa³ta³na²jah¹la² sa²ta²la³kxi²sxã³ ã³na¹ain¹tu¹wa². 8 Ai¹nha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su² yuh³xan¹ko³xai²nãn¹tũ³ka³txai²na² whã²na¹ ãh¹ i³ki³ha¹kxa²ain¹to³tu¹wa². U³je³na² kan³ko³nãu³a² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ u³je³na² a³li³xi²ko³nãu³a² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ a²wi¹nẽ³tãu³an¹ko³nãu³a² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ a²wã³tan¹ko³nãu³a² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ nxẽn³tain¹tu¹wa². Ko²ke³ nũ³ka³txa² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ Ma³ko²ke² nũ³ka³txa² i³ki³ha¹kxi²ha²kxai³ nxẽn³tain¹tu¹wa². Nxẽn³txain¹nũ²la² ã³nhe¹lxi³yain¹si¹jau³su² i³sa²kxi³nũ²kxain¹tu¹wa². A²nxe³tũ³ka³txa² ka³lxa¹khai¹nxẽn³tain¹tu¹wa². Ka³yã³la³nũ³a² ki³ka³lxa¹khaix1te²jai¹ti²tu²wa². Jã¹nxe³ti³3ũ³nxe² a²nũ²a² ka³lxa¹khai¹nxẽn³tain¹tu¹wa².

9 Nxain¹nũ²la² ha³lo²a² yuh³xan¹ko³xa² a²yãn³sa²kxi³nũ²kxain¹nũ²la² Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²te²nãu³xa² ã³sa²ki³hain³kxi² a²sxi²je³na² ã³sa²ki³hain³kxi² nxain¹tu¹wa². Nxain¹sxã³:

— Sun²tã¹hxa³tain¹ki³tũ¹xã¹. Ain¹jau³su² nxain¹ta¹ oh³xan¹ta² ha³nxe²a² a³ka³nxi²xi²sxã³ i³hxa³n³tain¹tu¹wa². 10 I³hxa³txain¹ka³tu³ A²ta³jah¹la² Ti³a²bo³jah¹la² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ ã²ke³tũ¹ain¹jah¹lai²na² sa²kxai³lu² so¹nũ²la² i³ye³na² ha³nxe²a² i³je³na² ě³syo²fre²nũ³nxa² i³je³na² ã³nũ¹hain¹tu¹wa². A²nxe³je³nai²na² sa²kxai³lu² ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³jah¹la² i³ye³na² wxa²li³jah¹la² ka³yxuh³hũ³jah¹la² ko³nxe³sxã³ ã³ke³tũ¹hain¹jah¹lai²na² nxe³sxã³ a²kxã³nxa¹

ã³nũ¹ain¹na²hẽ³la². A²nxe³je³na¹ a²ta³jah¹lai²li² so¹sxã³ ã³nũ¹ain¹nũ³tu¹wa². Nxain¹ka³tu³ khãuh³lxa³txain¹ju³ta² so¹lxi³ yũ³ain¹tu¹wa². Khãuh³lxa³txain¹ju³ta² ne³ki³so¹nxa³lho³la².

A²nũ²a² koxe³ti³ i³yilain¹sxã³ i³wai¹tẽ³tain¹ju³su²

11 Nxa²ha¹te¹ ã³wxe³ka³lo³a² hxi²kan¹ta²si³yxau³ka³jah¹la² ã³wxe³ka³lo³a² hãn³ka³lo³a² o²khaix1nẽ³ka³lo³a² i²a¹hẽ³la². A²nxe³ka³lo¹a² yxau³jah¹la² i²a¹hẽ³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² o²lha²ti³ye²ha²kxai³ oh³xan¹ko³xa² whãi²na¹ yuh³xan¹ko³xa² whãi²na¹ ti¹hxn³na²hẽ³la². A²nũ²a² yuh³lxain¹kxai²nãn²tu³ ã³nih³sa³ti¹ain¹te²ju²hẽ³la². Nxe³kxa²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ko¹xai²li² whãi²na¹ ti¹hxn³na²hẽ³la². 12 Nxe³nũ³nũ²la², a²nũ²a²nãu³xa² ya³lu²te²nãu³xa² a²yxo²ha³kxa¹ ka³ten³su² i³sa²yxau³xi²si¹ka³tu³ wxã³si¹hain¹na²hẽ³la². Kãin²te²su² ta³nxa² kãin²xa²te²su² ta³nxa² nxe³tu³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ wxã³si¹hain¹na²hẽ³la². A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na² ã³wxe³ka³lo³a²i²na² ã³ti³ain¹na²hẽ³la². ã³ti³ain¹nũ²la² ha³teh³nxã³nxãu³xa² nxa³ka³lxa¹txi³ li²vro³txã³nxa² sa²yxo²hai¹lain¹na²hẽ³la². Sa²yxo²hai¹lain¹ka³tu³ tũ³ka³txai²na² whãi²na¹ ko³nxe³i³ kãi³ain¹ka² yã¹nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ i³yilain³tain¹na²hẽ³la². Nxẽn³tain¹nũ²la² ha³teh³nxã³nxa² nxã³nxã³xa² ka³ten³su² ti¹hi¹tẽ³txã³nxa² sa²hai¹lain¹na²hẽ³la². Kxã³nxu¹tai²na² a²nũ²a² a²i³lxa² ü³wha²li¹lye²nxa³kxe³su² nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ko³nxe³ti³ i³yilain³tain¹na²hẽ³la². 13 Nxe³te³na¹ i³ye³nai¹li² a²nũ²a² i³lo³nxi² ya³lun¹ta² hãu¹te²na² wxã³ha³kxai³ ya³lun¹ta² hãi¹kxi²te²na² wxã³ha³kxai³ nxe³ain¹na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³ka³jah¹la² ko³nxe³ti³ i³yilain³tain¹na²hẽ³la². A²kxã³nxa¹ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yã¹nxe³sxã³ ko³nxe³ti³ i³yilain³tain¹na²hẽ³la². 14 Nxe² i³yilih²ta³lu²nain¹nũ²la² ya³lu²nẽ³ju³ta² sa²so¹sxã³ i³ye³na² ha³nxe²a² i³je³nai²na² ã³na¹sxã³ ã³nũ¹ain¹na²hẽ³la². ã³na¹sxã³ ã³nũ¹ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hai³txi³ ka³ten³su² we²nxi²nxa³lho³la². Hãi¹nxe² ya³lu²sa³ti¹tu¹wa². 15 Jã¹nxe³nũ³sxã³ ha³teh³nxã³nxa² ka³ten³su² ti¹hi¹tẽ³txã³nxi²na² sa²hai¹ka³tu³ a²nũ²a² i²li²te²a² Txa²wã¹sũ³na² ã³si³tẽ³kxi²nxa³te²su² te²a² a²i³lxa² yũ³ye²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nxe³te²su² te²na² sa²so¹sxã³ i³ye³na² ha³nxe²a² i³je³na² ã³na¹sxã³ ã³nũ¹lain¹nũ³tu¹wa².

21

Txa²wã¹ha³lo²a² txa²wã¹oh³sj³na² tah²lxi³ i³yũt¹ju³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ txa²wã¹ha³lo²ai²na² txa²wã¹oh³sĩ¹nai²na² txa²wã¹i³ye³nai²na² yxo²ha³kxa¹ hxn³na²hẽ³la². Nxe³nũ²la² oh³sj³na² tah²sĩ³na² i³yũt¹sa²kxai³ txa²wã¹ha³lo²a² tah²lo³xa² i³yũt¹sa²kxai³ nxe³na²hẽ³la². Yxãn¹ta¹ i³ye³na² kãin²je³na² i³yũt¹xa³hẽ³la². 2 Nxe³ka³tu³ sxi²je³na² Je³ru³sa³le³thi³na² tah²hi³na² a³ka³nxa² wxã³na²hẽ³la². Oh³xan¹ko³xa² Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a² wxa²li³sxã³ a³ka³nxa² wxã³na²hẽ³la². A²nxe³thi³na² sa²kxai³lu² wi¹lhu³kot³si¹hain¹na²hẽ³la². Txu¹ha² in³txi³te³lhxã³ nxe³ta¹ka³lxu³su² kxai²nãn²tu³ wi¹lhu³ko³nha²te²ju²hẽ³la².

— Txa²in³txa² ka²li²txi³na¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³su² te²ju²hẽ³la². Jã¹nxe³jut³sũ³nxe² oh³xan¹thi³nãu³a¹ a²ta²hĩn¹nũ²su² wi¹lhu³kot³si¹hain¹na²hẽ³la². 3 Nxe³ka³tu³ wãn³txa² oh³xan¹ju³ta² i³kaix1jah¹lai²na² e³jau³xa² ain³kxi²na¹hẽ³la². Ain³kxi²na¹te²nah¹lxi¹.

— Nxe³jah³lxi³sa²lxe¹. Hi¹nai²na² Sũ³na² Si³yxau³ka³jah¹lai²na² yxau³thi³nũ³a² a²nũ²a² nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² sxa³tu¹we¹. A²nũ²a² nũ³ka³txa² yxau³ya³nyhain¹tu¹we¹. Ya³nyhai¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sa³wi³ha³lxi³sain¹tu¹we¹. A²nxũ²kwai³ye³la³nãu³a² yxau³ya³nyhain¹tu¹we¹. 4 Nxe³kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² ha²ya³kxa² i³nãn³si¹hain¹tu¹we¹. Ya³lu²ain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ ãin²tain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ nã³nain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ khãuh³lxa³txi³nain¹ju³ta² yũ²nxa³ha²kxai³ nxain¹tu¹we¹. Ha³lo²a² kxã³nxãn¹ju³tai²ta² ne³ki³son³sxã³ wa³to³hi²na³le¹. Nxe³na²hẽ³la².

5 Nxe³nxa²ha¹te¹ oh³nãu³a² Txa²wã¹hxi²kan¹jah¹la² ã³wxe³ka³lo³a² yxaut3jah¹lai²na² a²wãn³txi³kxai³lu¹, i³ye³te³nah¹lxi¹;

— Nxe³jah³lxi³sa²lxe¹. A²yen³kxai²na² a²yxo²ha³kxa¹ tah²lxi³wet¹si¹ha¹tu¹we¹. Nxe³na²hẽ³la². Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la² i³ye³kxi²sain¹na²hẽ³la². i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹;

— Wãn³txa² a²nxe³jau³jau¹xai²na² yxo²ki³jau³xai²la¹wi¹. Ya²la³tu³jau³xai²la¹wi¹. Nxe³jau³su² ha²kxai³ ü³wha²li¹txa²hẽ³li¹. Nxe³sain¹na²hẽ³la².

6 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² i³ye³kxi²sain¹na²hẽ³la². i³ye³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹;

— Wxa²wa²su¹tã³li¹. Txai²na¹xai²na² a²wi¹lhĩ¹nu¹ta²kxai³ yen³kxa² yũ²nxa³hĩ¹nu¹ta²kxai³ ka³ten³su² yxau³xai³la²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³nãu³a¹ yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ hxa³hĩ¹na¹ ka³ten³su² yxau³sa²te³a¹tu¹wi¹. A²wi¹lhĩ¹nãn¹jah¹lo²sa¹ha²kxai³ ne³ki³sain¹jah¹lo²sa¹ha²kxai³ nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. A²nũ²a² i²li²te²na² ya³lxu²kxai²nãn²tu³ i³yau³xa² ka³ten³ti³hi¹tẽ³ju³xa² kwa²ü³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. A²yo³ha² ten³nxa³lho³li¹. 7 Nxe³sxã³ a²nũ²a² i²li²te²nãn²tu³ ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³ta² ã³na¹sxã³ ã³ta³lox3ta³wxe³ain¹kxai²nãn²tu³ ju¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ ü³hũ¹ai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wã¹sũ³nu³lo³sa²te²lo³txai¹na¹ha²kxai³ Txa²ki³lhan³to³txai¹na¹ha²kxai³ nxai¹na¹tu¹wi¹. 8 Yxãn¹ta¹ tũ³ka³txi³ ã³xai²lẽ¹. Ko³nxe³ti³ kãi³jah¹lo²su² ha²kxai³

yuh³lxi³jah¹lo²su² ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa² yxo²ta²xa³jah¹lo²su² ha²kxai³ Sū³na² yxo²kwīn¹nai³tā² ka³te³ha² hxi²tē³nha²jah¹lai²na² ha²kxai³ a²nū²a² su²lhā³jah¹lo²su² ha²kxai³ txu¹ha² ko³nxe³thin¹sxā³ o²la³kxi²jah¹lo²su² ha²kxai³ tih³na³la² a²nū²a² ā³nan³jah¹lo²su² ha²kxai³ a²yen³kxa² wet¹lsxā³ tē³sxā³ txa²wā¹sū³nu²sa²ki³lot³ju³ta² yxo²kwain³jah¹lo²su² ha²kxai³ ki³han³ju³ta² e³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³tū³ka³txai²na² yxo²ha³kxa¹ i³ye³na² ha³nxe²a² i³je³na² ē³syo²fre²nū³hē³sxā³ i³je³na² ā³na³sxā³ ā³yu¹kxū³ain¹tu¹wi¹. A²nxain¹ju³tai²li² ne³ki³sot³nxa³lho³li¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

Je³ru³sa³lē²thi³na² tah²lxi³i³yūt¹jau³su²

9 Nxa²ha²te¹ in³txa² oh³xan¹jah¹la² wxā³sxā³ i³ye³na²hē³la². A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² kxā³nhi¹nai³tā² ka³te³ha² hxi²tē³nha²jah¹lai²na²ta³lxi²na³la². A²nxe³tē³na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² ka³te³na² Si³yxa³jah¹lai²na² i³xan³ta³kxin²txain¹ju³ta² ne³ki³nha²hē³la². Nxe³nha¹li¹ nxē³nha¹li¹ nxē³nha¹li¹ ka³na³ki² ne³kih¹nha²hē³la². A²nxe³tē³na² nēn³ka³na³ka³nat³sxā³ hxi²tē³nha²jah¹lai²na²ta³lxi² wxā³sxā³ i³ye³na²hē³la². I³ye³te³nah¹li¹:

— Ā³wxā³sē¹li¹. O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² a²txu¹ha² so¹ta³ka³lxu³nū³a² wā²nā³ū¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Nxe³na²hē³la².

10 Nxe³nū²la² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² tē³sxā³ hi¹txai³lha³ha²kxai³ wā¹la³ka³txa² ki³ka³txa² ka³la³ya³ha¹hē³la². Nxe³ya³sān²nū²la² sxi²je³na² wi¹lhin¹khaix¹thi³na² Je³ru³sa³lē²thi³na² wā²nā³ū¹sa²na²hē³la². A²nxe³thi³nai²na² sa²kxai³lu² oh³xan¹ko³xa² Txa²wā¹sū³na² yxa³ko³xa² wxa²li³sxā³ a³ka³nxa² wxā³na²hē³la². 11 Txa²wā¹sū³na² wxi²kin³ti³ton³ju³ta² sa²ha²te¹kxi²na²hē³la². Txa³lxa³ki³a² a³lxi²khaix¹nxain¹ki³a² yā¹nxē² sa²ha²te¹kxi²na²hē³la². Jas2pe³ki³a² ha²lu¹lun¹ka² yā¹nxē²na²hē³la².

12 A²nxe³thi³nai²na² sa²kxai³lu² sxi²jen³nai²na² ki³tā¹kxi²wa³ti³kxi²nha²ka³txa² ki³khai¹nxe³ha²kxai³ au³khai¹nxe³ha²kxai³ nxe³kat³su² na²hē³la². A²nxe³ka³txai²li² a²sxi²h²yo²a² yxo²ka³lxa¹na²hē³la². Hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²sxā³ a²sxi²h²yo²a² sxi²h²yo²xih²xai³na²hē³la². A²nxe³ta³yo²a² sa²kxai³lu² in³txa² oh³xan¹tū³ka³txa² sxi²h²yo²a² yxa²u²xai³yah³lxi³na²hē³la². A²nxe³ta³yo²a² sa²kxai³lu² a²ti³ka³ yū²xai³na²hē³la². I³sa³ē³ah³lo²nu¹tai²na² nū³ka³txi³nāu³xu¹tai²na² a²ki³lha³lxa³nāu³xi²na² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²nū³su² nxe³tū³ka³txi³nāu³xu¹tai²na² a²ti³lxa² ū³h³yo²hē²ta³xai³yah³lxi³na²hē³la². 13 Nxe³nxa²ha²te¹ u³je³na²ka² a³li³xi²tāu³ai²na² sa²kxai³lu² sxi²hai²na² a²yo²a² yxo²ha¹li¹ ka³na³ki² yū³ha²kxai³ a²wi¹nē³tāu³a² a²sxi²h²yo²ai²na² sa²kxai³lu² yxo²ha¹li¹ yxo²ha¹li¹ ka³na³ki² yū³ha²kxai³ a²wā³tāu³ai²na² a²sxi²h²yo²ai²na² sa²kxai³lu² yxo²ha¹li¹ ka³na³ki² yū³ha²kxai³ u³je³na² kan³tāu³a² a²sxi²h²yo²ai²na² sa²kxai³lu² yxo²ha¹li¹ ka³na³ki² yū³ha²kxai³ nxe³xai³yah³lxi³na²hē³la². 14 A²nxe³thi³nai²na² ki³tā¹kxi²wa³ti³kxi²nha²ka³txai²na² a²si³ka³lah³nāu³a² tah³lxa³ka³txa² a³lxi²khai¹nxe² wi¹khai¹nxe² nxe³ka³txai²na² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²sxā³ tah³lxa³ka³txai²li² ū³si³a³kxain¹nū²hē³la². A²nxe³ka³txai²na² sa²kxai³lu² O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² i³kaix¹so¹tū³ka³txu¹tai²na² a²ti³lxa² i³lxi²nha²xai³na²hē³la², tah³lxa³ka³txai²na²sa³.

15 Nxa²ha²te¹ oh³xan¹jah¹la² i³ye³kxi²sa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² a²lu²ju³ta² ū³hau³ko³ta³ka³txa² ou²ro²ki²a² we¹ka³txa² hxi²tē³nha²na²hē³la². Sxi²je³na² ū³hau³ko³txi² sxi²h²yo²a² ū³hau³ko³txi² je¹na² ki³tā¹kxi²wa³ti³kxi²nha²ka³txa² ū³hau³ko³txi² nxe³te³lhxā³ nxe³na²hē³la². 16 A²nxe³ju³ta² sxi²je³nai²na² a²lu²ju³tain²txi² au³ju³tain²txi² ā³nha³ko³je²na²hē³la². Ū³hau³ko³t3e³nah¹li¹, 2.200 ki³lo²me²tro³ nxe² a³lu²khaix¹ye²na²hē³la². Nxe³sxā³ a³lu²ju³tain²txi³ au³ju³tain²txi³ ki³ju³tain²txi³ nxe³ju³tai²na² yxo²ha³kxa¹ ā³nha³ko³t3je²na²hē³la². 17 Nxe³ka³tu³ sxi²je³na² ki³tā¹kxi²wa³ti³kxi²nha²ka³txa² ū³hau³ko³tā²hē³la². A²nū²a² ū³hau³ko³nha²ju³ta² 64 me²tro² nxe³na²hē³la². Oh³xan¹jah¹la² ū³hau³ko³nha²kxa² yā¹nxē²na³la². 18 Nxe³nū³nxa²ha²te¹ ki³tā¹kxi²wa³ti³kxi²nha²ka³txai²na² sa²kxai³lu² jas2pe³ka³txa² a³lxi²khaix¹ka³txa² so¹lxi³ we¹tai¹nīn²ta²wa². A²sxi²tai²na² sa²kxai³lu² ou²ro²ki²a² so¹lxi³ we¹tai¹nīn²ta²wa². Ni²kē¹na² ha²lu¹lun¹ka² yā¹nxē²na³lxi²na²wa².

19 Tah³lxa³kxai²na² ū³si³a³kxain¹ki³ai²na² sa²kxai³lu² a³lxi²khai¹nxe³ki³a² so¹lxi³ we¹tai¹nīn²ta²wa². A²wi¹lhi¹nān²ta³ki³a² jas2pe³ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² sa³fi²ra³ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² kau³se³to²na²ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² es3me³ral²ta³ki³su² ha²kxai³ 20 ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² sar²to²ni³o³ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² sar²ti³o³ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² be³ri¹lo³ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² to³pa²si³o²ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² kri³so²pra³so²ki³su² ha²kxai³ ā³ta³lo³hē¹ta³ki³a² ja³si²n²to²ki³su² ha²kxai³ a²ne³ki³an¹ki³a² a²me³tis2ta²ki³su² ha²kxai³ nxe²xai³na²hē³la². 21 Sxi²h²yo²nāu³a² hxi²ka² hxa³n³sxā³ ha¹li¹ wxa²hait¹so¹xi²nū³sxā³ nxe³ta³yo²ta²tai²na² pe²ro³la³txa³yo²txi³su² na²hē³la². Sxi²h²yo²ain²txi³ yxo²ka³na³ka³na³txi³ pe²ro³la³ki³ain²txi³ ki³ka³na³ka³na³txi³ nxe²xai³na²hē³la². Nxe³nxa²ha²te¹ sxi²tū³na² ā³nxai³tū³na² ou²ro²ki²a² so¹lxi³ ha²lu¹lun¹ki³a² so¹lxi³ wet¹lta¹nīn²ta²wa². Ni²kē³na² yā¹nxē²na³lxi²na²hē³la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²je³nai²na² sa²kxai³lu² sxi²ha² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²thi³na² yū³ye¹nx2ti³xa³hē³la². Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Nū³kxūn³khaix1jah¹la² so¹lxi³ yxau³ye¹nx2ti³ha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² so¹lxi³ yxau³ye¹nx2ti³ha²kxai³ nxe³ye¹nx2ti³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² sa²nēn¹kxi²kxai³ jā¹nxe³thi³na² yū³ye¹nx2ti³xa³hē³la². 23 Te²yā¹nxe³nūn³sxā³ hai³txi³ u³je³na³ka² yū²nxa³ha²kxai³ i³la³ka² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³kxan²ti³nū¹ Txa²wā¹sū³na² a²ha²te¹khai³ju³ta² so¹lxi³ sxi²je³na² whāi²na¹ i³ha²te¹kxi²na²hē³la². Nxe³nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² lā³pi³āu²tē³nū³sxā³ sxi²je³nai²na² yxo²ha³kxa¹ sa²ko¹ko¹tā²hē³la². 24 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² sxi²je³na² sa²ko¹ko¹kxi²nhain¹ju³ta² yxau²xai³lain¹na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² so¹lxi³ i³sa²nēn¹kxain¹na²hē³la². 25 Nxe³nxa²ha¹te¹ ka³nxa³nhē³ju³ta² yū²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² sxi²je³nai²nān¹ta³yo²a² yxo²than²kxi²sa²tē³na²hē³la². 26 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³sa²nēn¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Nū³kxūn³khaix1ni¹lxi¹. Hxi²kan¹khai¹nx1¹lxi¹. Ā³sen³sai¹sa²sīn¹sxā³ wxi²kin³ti³ton³khaix1ni¹lxi¹. Nxain¹ju³su² nxain¹na²hē³la². 27 A²nxe³thi³nāu³ai²na² sa²kxai³lu² kq³nxe³ti³ kāi³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ Sū³na² yxo²kwīn¹kxi²ju³ta² kāi³jah¹la² yū²nxa³ha²kxai³ wān³txa² ki³han³ju³xa² e³jah¹la² yū²nxa³ha²kxai³ nxēn³tai¹nxa³lho³la². Hāi¹nxe³sxā³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² a²ha²te¹h³nxā³nxā² a²nū²a² ka³ten³ti³hi³txā³ju³ta² a²nū²a² a²i³lxa² ū³wha²li¹lhēn²ta²xai³nha²txā³syē²kxai²nān²tu³ a²nxe³jah¹la² so¹lxi³ thi³nai²na² yxau²xai³lain¹tu¹wa².

22

1 Nxa²ha¹te¹ ka³wā³lxa² ka³ten³ti³hi³tē³ju³xa² wā²nā³ū¹sain¹na²hē³la². Ju³xa² wi¹khai¹nxe³ju³xa² han³yo²ju³su² na²hē³la². Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³ka³lo³a² sa²ni³sai¹yo²ha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹lai²na² ā³wxe³ka³lo³a² sa²ni³sai¹ha²kxai³ nxe³ju³su² na²hē³la². 2 Sa²ni³sai¹sxā³ wxa²kan²nū²la² sxi²je³nai²na² nxū²kwai³ye¹la³tū³na² ā³nē¹na³si²ha²kxai³ wxa²kan²na²hē³la². A²nxe³ta²wē¹ha³yo²ka³teh³nāu³a² hi³sa³ka³txa² ka³ten³su² ti³hi³tē³ka³txa² wi¹wen¹na²hē³la². A²nxe³ka³txai²na² a²na³kxa² sa²kxai³lu² i³la³kxa² ki³ka³na³ka³nat3sxā³ sa²tā²ti³sxā³ nā³kā³lxi³ nā³kxi²xai²na²hē³la². A²nxe³ta²nxā³kxa² sa²kxai³lu² nā³ka³lxi³na²hē³la². Hxi²ka² hxa³nsxā³ ha¹li¹ wxa²hait1so¹xi²nū³sxā³ nā³kxi²xai²na²hē³la². A²nxā³nxai²na² sa²kxai³lu² hi³ne³kxa³nxān³su² na²hē³la². A²nū²a² i²li³te²a² i³ton³nē³kxai²nān²tu³ ta²nxā¹nxai²na² ū³hī³ne³kxi²nhān¹kxai²nān²tu³ we²nx1¹nxa²hi³nx2na³la². 3 Jā¹nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² i³xan³ta³kxi²nē³ju³tan¹te²kxa³yu³ta² yū²nxa³lho³la². Txa²wā¹sū³na² yxau³ya³nhē³nha²kxai³ O³ve²a² Wēn³sū³jah¹la² yxau³ya³nhē³nha²kxai³ nxe³ya³tu¹wa². A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² a²yo²ha³kxa¹ i³sa²nēn¹kxi²ju³ta²nū³a² kāi³lxin³tain¹tu¹wa². 4 A²yen³nāu³khai³xa² ye³ain¹tu¹wa². Nxe³sxā³ a²ye³ha³na³kxai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² a²i³lxa² ū³tā³ka² sai¹sxā³ ū³ye³wha³li¹nhain¹tu¹wa². Sū³na² sa³wi³ha³lxi³su² ye²ha²kxai³la². 5 Nxe³te³na¹ ha³lo³la² hai³txi³ ka³nxa³hi²xu³ju³ta² yū²nxa³lho³la². Lā³pi³āu²tē³na² sa²kq³kxi²nē³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ u³je³na³ka²na² sa²ha²te¹kxi²nē³ju³ta² yū²nxa³ha²kxai³ nxe³tu¹wa². Txa²wā¹sū³nu³khai³xa² so¹lxi³ wi¹sa²ha²te¹kxi²nē³tu¹wa². A²nxe³jut3su² ha²kxai³ ha³lo³a² a²yo²ha³kxa¹ i³hxi¹kan¹txi³lon³sxā³ yxau²xai³yah³nē³tu¹wa².

Je³su²jah³la² a³ka³nx1²sxā³ wq³li²ju³su²

6 Nxa²ha¹te¹ oh³xan³jah¹lon³txi² āh¹ e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:
 — Jau¹xai²na² e³kxi¹nxa²ha¹ju³xin³txi³ yxo²i²ki³ju³xai²la¹wi¹. Ya²la³lyau³xai²la¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³hen³txi³tū³ka³txai²na² a²yāu³ka³txi³nāu³khai³xa² a²hxi²kan¹jah³lai²la¹wi¹. A²nxe³jah¹la² a²si³yxau³jah¹la² hi²sen³su² oh³xan³jah¹la² sa²si¹hā³na²hē³li¹. A²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² sa²yo²we¹tū³ka³txa² yen³kxa² wā²nā³ū¹hain¹na²hē³li¹. Yen³kxa² ye³jen¹na² yū³kxe³nū³a² wā²nā³ū¹hain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

7 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³3sa²lxi¹. Wa³su³txi³ wā³li²na²tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ txa²wān³txa² kwēn¹ta² ū³hū¹nxa²ha¹ju³xai²na² ū³wha²li¹lin¹ju³xai²na² sa²yo²wet1sa²jah¹la² sa²kxai³lu² i³ka³lih³kxai¹na²tu¹wi¹. Nxe³sain¹na²hē³la².

8 Nxa²ha¹te¹ txai²na² Jo³āu²ah³lo²na¹xai²na² sa²kxai³lu² wān³txai²na² a²yo²ha³kxa¹ ain³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Yen³kxai²na² a²yo²ha³kxa¹ i²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³jah¹lo²sa¹ha²kxai³:
 — Oh³xan³jah¹la² wā²nā³ū¹sa²jah¹lai²na² sa²nēn¹kxi²na²tū¹xā¹. Nha¹ju³su² a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe³na³ka³ty³ i³sa²nēn¹kxi²na²hē³la². 9 Nxe³na¹ta¹ e³kxi²sa²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³sa²txa³hē¹li¹. Txi²li² kāi²ti³hex1jah¹lo²txā³wi¹. Wxāi²yā¹nxe³jah¹lo²sa¹wi¹. Wxāi²nān²tu³ Je³su²jah³la² sa³wit3si¹lxi¹. Wxa²wā³tā³nāu³xa² Sū³na² wān³txa²

İ̄hen³txi³tũ³kã³txai²na² Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxi³sain¹nũ³na³li¹. Te²yã¹nxũ³sxã³
 ha³teh³nxã³nxa² ũ³wha²li¹lin¹txã³nxai²na² wãn³txa² yxo²ʔte²nãu³xa² Je³su²jah³la²
 sa³wi³ha³lxi³sain¹nũ³na³li¹. Nxe³nx2ti³kxa² yã¹nxũ³sxã³ Je³su²jah³la² sa³wit3su²nũ³na¹wi¹.
 Nxe³na¹ha²kxai³ İ̄sa²nën¹kxi²sa²txa³hë³li¹. Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² so¹lxi³
 sa²nën¹kxi¹txai¹nhë³li¹. Nxe³sain¹na²hë³la².

10 Jã¹nxe³sxã³ äh¹ e³kxi²sa²te³nah¹lx¹;

— Nxe³ha²kxai³ ha³lo²a² yxau³son³na³li¹. E³kxi¹nxa²ha¹ju³tai³ta³lxi³ wa³su³txi³
 äñ³si³wxen¹tu¹wi¹. Wãn³txa² ũ³wha²li¹lin¹jau³xai²li² hã³a² ũ³ho¹txa³hë³li¹. 11 Nxe³ha²kxai³
 a²kxã³nxa² kq³nxe³ti³ kã³te² İ̄nxai²na² sa²kxai³lu² äñ¹ kã³yxau²xai³jah³lxu¹li¹.
 A²kxã³nxa² kq³nxe³thin¹sxã³ o²la³kxi²te² İ̄nxai²na² sa²kxai³lu² kq³nxe³thin¹sxã³
 yxau²xai³jah³lxu¹li¹. A²kxã³nxa² wain³ju³ta² kã³te² İ̄nxai²na² sa²kxai³lu² äñ¹ wain³txi³
 kã³yxau²xai³jah³lxu¹li¹. A²kxã³nxa² wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³te² İ̄nxai²na² sa²kxai³lu² äñ¹
 wi¹lhin¹sxã³ yxau²xai³jah³lxu¹li¹. Nxe³sain¹na²hë³la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹la² i³ye³te³nah¹lx¹;

— Nxex3sa²lx¹. Wa³su³txi³ wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxa¹kxai²nãn²tu³ a²nũ²a² kã³ain¹ju³ta²
 İ̄a²tu¹wi¹. Wi¹ju³ta² kã³i³ta³nxa² kq³nxe³ju³ta² kã³i³ta³nxa² nxaïn¹jut3su² a³ya³ti³na¹tu¹wi¹.
 Nxa¹kxai²nãn²tu³ nxe²kã³ain¹kxa² yo³ha² nxe² sa²të³a¹tu¹wi¹. 13 A²wi¹lh¹nu¹ta²kxai³ yen³kxa²
 yũ²nxa³hi¹nu¹ta²kxai³ ka³ten³su² yxau²xai³la¹hë³li¹. Te²yã¹nxe³sxã³ kxã³nãu³ai¹ yen³kxa²
 a²yo²ha³kxa¹ hxa³nh¹na¹ ka³ten³su² yxau²sa²të³a¹tu¹wi¹. Ä³si³wxe³jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³
 ta³lun²sxã³ a²ne³ki³sot3jah¹lo²su² te²sa¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. A²wi¹lh¹nãn¹jah¹lo²sa¹ha²kxai³
 a²ne³ki³sot3jah¹lo²sa¹ha²kxai³ te²sa¹wi¹. Nxe³na²hë³la².

14 A²nũ²a² İ̄li³te²a² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² sa²yo²we¹jah¹la² sa²kxai³lu²
 hi³sa³ka³txa²na³kxa² ka³ten³su² ti³hi¹të³tã³kxa² İ̄so¹jĩ²ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wa². Sxi²je³na²
 tah²ye³na² oh³xan¹thi³na² ä³wih¹ju³ta³nũ³a² yũ³ain¹tu¹wa². 15 Nxe³nxa²ha¹te¹ sxi²je³na²
 e³la² kãin²tãu³a² a²nũ²a² wi¹lhi¹nxa²te²a² ti³yau³kxi²ju³tai²la¹wa². Sũ³na² yxo²kwĩn¹kxi²ju³ta²
 kã³i³te²a² yxau² tĩh³nxa³la² a²nũ²a² ä³nan³ti³ten³jah¹la² yxau² in³txa² txu¹ha² kq³nxe³thin¹sxã³
 o²la³kxi²jah¹la² yxau² a²nũ²a² ä³xa² İ̄³kwa³na³ha²kxai³ İ̄³su¹lhã³jah¹la² yxau² yen³kxa² të³sxã³
 txa²wã¹sũ³nu²sa²ki³lot3ju³ta² ten³ju³ta³lot3jah¹la² yxau² ki³han³jau³xa² ten³yxau²xai³jah¹la²
 yxau² ki³han³yxau²xai³ten³jah¹la² yxau² nxe² nxe³tũ³ka³txa² ti³yau³kxain¹ti³ai²la¹wa².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah¹la² e³te³nah¹lx¹;

— Txa²na¹xai²na² Je³su²jah³lo²na¹xai²na² Txa²sa³wi³sa² oh³xan¹jah¹la²
 İ̄sa²si¹hã³nxa²ha¹hë³li¹. Txa²wãn³txa² yxo²ʔte²sa³sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nãu³xa²
 İ̄hen³txin¹jau³nu³ai²la¹wi¹. Ta³vi²yah³lo²nu¹tai²na² a²ne³sa³wi³ha³lo³nxe²nxex1
 wxã³tãu³te³sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ ka³nxah³ta² a³lan²tin³ti² ten³sa²tã³xi² yãn¹txai²na¹
 İ̄³yũ¹li³xi²nxa³ta³lxa¹ hi³ka²ta³a² yan³txi³ yau³ki¹xi²kxa² yã¹nxe³jah¹lo²sa¹wi¹.

17 Nxa²ha¹te¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jah¹lai²na² wãn³txi³kxai³lu¹;

— Wxã³jah³lxi³hë³li¹. Nxa²ha¹te¹ O³ve²a² Wën³sũ³jah¹lai²na² so¹te³lhxã³ ta¹ka³lxai²na²
 wãn³txi³kxai³lu¹;

— Wxã³jah³lxi³hë³li¹. Nxe³na²hë³la². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² İ̄li³te²na² jau¹xai²na²
 ain³kxain¹kxai²nãn²tu³ te²yã¹nxe² e³kxain¹te³nah¹lx¹;

— Wxã³jah³lxi³hë³li¹. Nxe³ain¹nũ³tu¹wa². Nxain¹kxai²nãn²tu³ İ̄³yau³xa²
 ka³ten³su² ti³hi¹të³jau³xa² a²ten³te² İ̄nxa² wxã³sxã³ İ̄na¹jah¹lxi³hë³la². A²yo³ha²
 ten³kxi¹nx2txai¹nxa³lho³la².

Ä³ne³ki³so³te³lhxã³jau³su²

18 Jã¹nxa¹jut3su² txai²na¹xai²na² Jo³äu²ah³lo²na¹xai²na² e³lxah¹ e³kxi¹nx2ta¹wa². Wãn³txa²
 ha³lo²a² wxã³ju³ta²nũ³ai²nãn¹jau³xa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xa² ain³kxi²syah¹lxin¹te² İ̄nxai²na²
 a²la³kxi¹jah³lxi³hë³li¹. Wãn³txa² yau³xã³xa² İ̄³ye³sxã³ İ̄ntũ²kxi²yah³lxi³kxai¹nãn²tu³
 kq³nxe³te²lo³txa²lxi³ha³ta²wa². Ha³teh³nxã³nxai²na² ũ³wha²li¹la¹jau³xai²na¹
 kq³nxe³te²lo³txa²lxi³ha³ta²wa². 19 Ha³teh³nxã³nxai²na² wãn³txa² sa²ni²iã³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² hi²a²ne³ka² a²nxã³kxa² ka³ten³ti³hi¹të³tã³kxa² ũ³hũ¹nx2ti³xa³lho³la².
 Hai³tĩ³ sxi²je³na² oh³xan¹thi³na² wi¹lhin¹thi³na² ä³wi¹yah³lxan³tho³la². Ha³teh³nxã³nxa²
 ka³ten³su² ti³hi¹të³txã³nxa² a²kxã³nxa² wxa²ʔi³lxa² wha²li¹lhën¹txa²lxi³kxan²ti³ wxa²ʔi³lxa²
 sa²sai²lã³ain¹tu¹wa².

20 Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txain²txi³ a²hãix¹jau³xain²txi³ İ̄³ye³yo²nũ¹nain¹sxã³
 İ̄³ye³te³nah¹lx¹;

— Ya²la³tu³tã³li¹. Wa³su³txi³ wã³li²na¹tu¹wi¹. Nxe²na³la². Nxe³jau³xai²na²
 ten³sa²nũ³nha²wa². Nxe³na¹te³nah¹lx¹;

— Wi¹na³li¹. Wa³su³txi³ wã³li¹së¹li¹. Nxe³na¹wa².

21 Jã¹nxa¹jau³su² Je³su²jah³la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² kãin² thã³ti³la²
 a³lx¹nx2ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Wãn³txa² ä³ta³lun²sxã³ ä³ne³ki³so³ta¹wa².